De Huisvriend. Nieuwe serie. Jaargang 3

bron
De Huisvriend. Nieuwe serie. Jaargang 3. H.A.M. Roelants, Schiedam 1901

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/_hui002190101_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

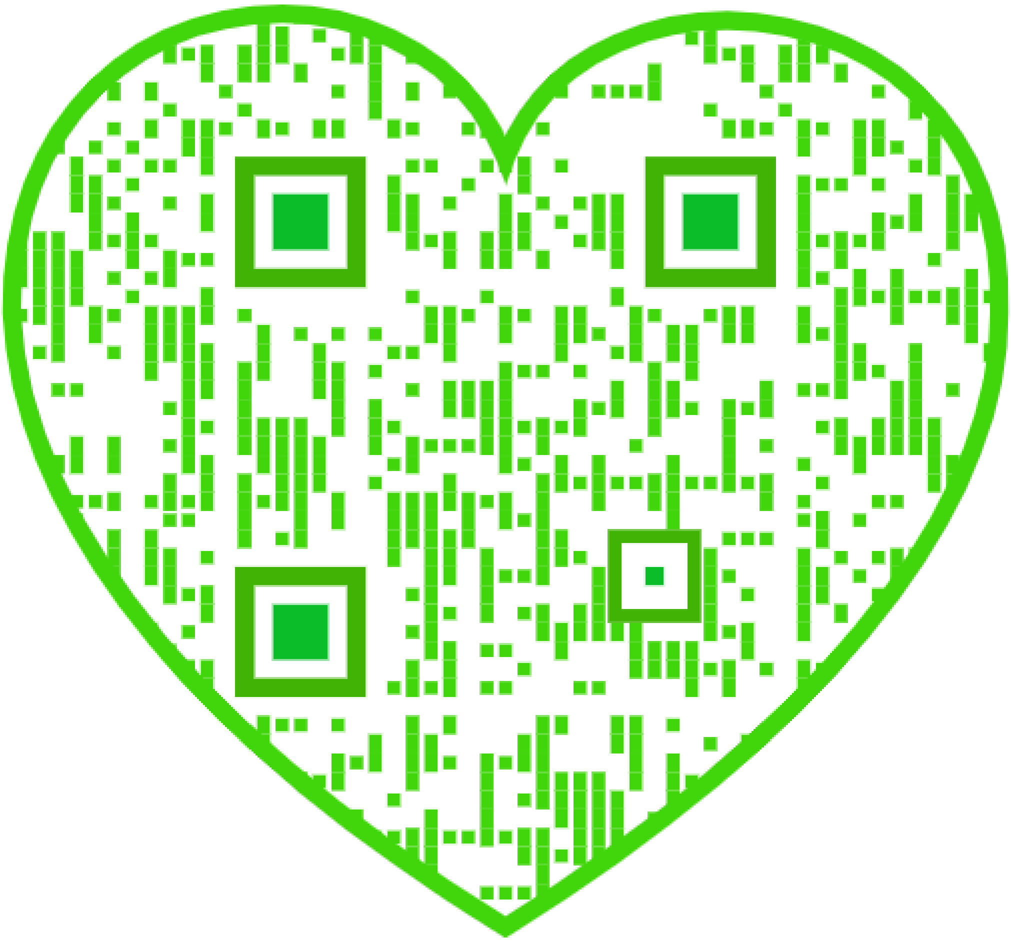

INHOUD.

De met een * geteekende stukken zijn geïllustreerd.

ROMANS, NOVELLEN, enz.

	Bladz.
Thérèse Hoven. Robbi	2, 9, 17, 25, 33, 41, 49, 57, 65, 73, 81, 89, 97, 105, 113
Friedrich Thieme. De Gedachtenlezer	28, 31
May. Schetsen naar het leven	47, 56, 71, 79
*Op den avond vóór Kerstmis	59
J.M. Ente van Gils. Een Transvaalsche Vertelling	70
C.v.K. Genezen. Tooneelstukje	86
Christine. Alleen	87, 95
Nina. Excelsior	102, 111
Hanna. Twee schetsjes	117
Tony's aanzoek	121
Kleine zwervers	127
Frans Hoskorn. Op reis	130, 141, 151, 158, 166, 172
*In het Chudleigh-Zomerhuis	137
Om het geld	175
Agnes Mayne	181, 191
*Thérèse van Arendsberg. Een doodgewone schoolmeester	185, 193
Huisarrest	198
Een voorbijdrijvende wolk	204
Lady Melusine	209, 217, 225, 233, 241, 249, 257, 265, 273, 281, 289, 297, 306, 313, 321, 329, 337, 345, 353, 361, 369, 380, 385, 393, 401
E.D.J. de Jongh Jr. Van het Katwijksche strand	215
Uit de wolken	223, 231, 238
Een voorval uit mijn verleden	246
Hanna. Broer Gijs	247

Ed. Thorn Prikker. ‘Juf’	254, 262, 270
Hanna. De phonograaf	272
*May Day. Nonnie	278
Marius de Vroege. Een avond	287
Een surprise. Tooneelstukje in één bedrijf	295, 303
Een Japansche liefdesgeschiedenis	301
Nelly's wraak	327
Hanna. Wantrouwen	334, 341, 351
*Paul Kyrre. Een gril	348, 358
Blinde Elze	351
M. de Vries. Er wordt gevraagd	367, 374, 379
J.A. 't Laatste afscheid	391
B. Triphook Hayward. Baby's mademoiselle	408

BIOGRAPHIËN.

	Bladz.
*Vorst Münster en graaf Radolin	64
Bismarck als verloofde en echtgenoot	110
*Koningin Victoria van Engeland	116
*Willem van Zuijlen	135
*Hendrik Willem Mesdag	139
*Guiseppi Verdi	144
*Koning Milan van Servië	444
*Peter Benoît	184
*P.A. Haaxman. Jacob Maris	201
*W.J.A. Roldanus Jr. Derk Haspels	207
*Don Carlos	236
*Mevrouw Mac-Kinley	254
*De groothertog van Luxemburg en diens echtgenoote	259
*Professor Jan ten Brink	305
*Keizerin Frederik	328
Een en ander over Sarah Bernhardt	400

PLAATS- EN REISBESCHRIJVINGEN.

	Bladz.
*Een ten ondergang gewijde stad	32
*Een en ander over IJsland	44
*H.M. Werner. Monaco en Monte Carlo	52, 123, 188, 388, 396, 404
Landbouw in Bosnië en Herzegowina	212
*Ightham Mote	229
*Savanna	244
*Het winterleven te St. Moritz	252
*Het Zevengebergte en zijn bewoners	268
*T. van Dijk. Eenige dagen te Valkenburg	276, 284
*Het openlucht-museum te Stockholm	316
*Een dorp van schaakspelers	372

POPULAIR-WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN OVER KUNST, VAN GESCHIED-, NATUURKUNDIGEN EN ANDEREN AARD.

	Bladz.
*J.M. Ente van Gils. Voorheen en thans	6, 12
*C. Nobel. De eerste proefvaart met het luchtschip van graaf Von Zeppelin	20
*T. van Dijk. Een zeiltocht op de Zuiderzee	28, 36
Een noodlottige opstijging in de golf van Napels	39
*Moderne weerschietapparaten	68
*Modderbaden	83
*Een dorp van vreemdsoortige huizen	100
*Een en ander over de Boerengevangenen te Ceylon	109
*De sledерijders in de Vogezen	134
*Oranje-Nassau-Mecklenburg-Schwerin	145, 153, 161, 170, 178
*Het bestrijden der malaria	177
*Worstelen en worstelaars	196
*Het huwelijk van den kroonprins van Japan	220
*De bank van leening te Parijs	228

J. Daalder Dz. De Noordsche stern of zilvergrijze zeezwaluw	230
Heldenspelen te Méran	239
*De ex-koningin van Hawaiï	260
*De sprinkhanen in Algerië	292
*Onderzeesche marine	299
*Het vergeetachtige Londen	309
R.D. Nauta. Een praatje over kinderen	311, 318, 326
*De Simplon-tunnel	324
*St. Ulrich en de houtindustrie in het Grödnerdal	332
*Zonderlinge heiligen	356
De geschiedenis der goudmijnen	357, 366
*Achter het tooneel van een marionetten-theater	364
*Een jacht op roofwild ter zee	377
*Vuurmaken	380

VERSCHEIDENHEDEN.

	Bladz.
De dienstmeisjes te Rome	8
Hoe handelsgeheimen uitlekken	15
Het podagra van den keizer	15
*Uit den verkiezingstijd in de Vereenigde Staten	17
*De boeien van den Noordpoolreiziger Andrée	48
*De achterkleinkinderen van President Kruger	49
Bonte Rij	120
Een 'Kampioen' Champagne Handelaar	128
Varia	128, 184, 192
Bij President Loubet	165
De kapper van Keizerin Eugenie	206
Een interessant tweegevecht	207
Een bloedregen in Italië	216
*Een nieuwe werkkring voor vrouwen	222

*Weder eerlijk maken	238
Papa Ita en zijn voorstelling in het vuurwandelen	261
*Een versteend monster	304
*De verblijfplaats der Boerengevangenen in Portugal	332
*Ham Junior Tom en Sally	340
*De grootste bloem der wereld	344
*Een merkwaardige slang	351
Bewonderenswaardige moed	376
Een zonderling duel	392
*Miss Elln Ewing	399

BIJSCHRIFTEN.

	Bladz.
*De verloving van H.M. de Koningin	1
*Een vorstelijk huwelijk	14
*St. Nicolaas	40
*Aartshertogin Elisabeth van Oostenrijk	48
*Bij den aanvang der nieuwe eeuw	69
*De gouden vingerhoed van H.M. de Koningin	72
*Aartshertog Karel van Oostenrijk	79
*De vlucht naar Egypte	79
*De kleine pianist Rodriguez Ariolo	85
*De groothertog van Saksen-Weimar en diens opvolger	96
*Het vreemden-legioen bij de Boeren	104
*Czaar Nicolaas II en zijn familie	110
*Een intressant nieuwtje	142
*Prins Boris van Bulgarije	215
*De groothertog van Mecklenburg-Schwerin	222
*Een diplomatieke conferentie	243
*J.K. Huijsmans	267
*Een omgevallen woudreus	287
*Neem een kiekje van ons	291

*Mevrouw Krüger	315
*Japansche messenwerpers	324
*Een der verwarmingsgebouwen in Breslau	361
*President Mac-Kinley	372
*Vrijheer van Nordenskjöld	387
*De nieuwe Emir van Afghanistan	407

Kunstplaten.

	Bladz.
St. Nicolaas. Naar de schilderij van Gehrts	34
Vrede op Aarde	57
Bij den aanvang der Nieuwe Eeuw	65
De vlucht naar Egypte. Naar de schilderij van G. Hischcock	80
Een interessant nieuwtje	112
Een trio van schoonheden. Naar een fotografie	120
De Nieuwsgierigen. Naar de schilderij van I. Smitsberger	169
Weder eerlijk maken	238
Een diplomatieke conferentie	241
Neem een kiekje van ons. Naar een fotografie	289
Zandkoekjes bakken. Naar de schilderij van G. Naujok	297
Lawntennis Gigerl	337

[De Huisvriend 1901]

De verloving van H.M. de Koningin.

Is er voor de redactie van ‘De Huisvriend’ een aangenamer taak denkbaar, dan haren nieuwen Jaargang te kunnen beginnen met de beeltenis van Hare Majesteit de Koningin,

Z.H. HERTOG HENDRIK VAN MECKLENBURG-SCHWERIN.

geflankeerd door die van haren verloofde, Hertog Hendrik van Mecklenburg-Schwerin?

Reeds menigmaal nam ‘De Huisvriend’ in zijn kolommen het portret op van Koningin Wilhelmina, maar wij gelooven niet te veel te zeggen, wanneer wij hier neerschrijven, dat het nooit met zooveel vreugde geschiedde; want zou er in Nederland wel één onderdaan zijn, die zich niet van harte verheugt in de verloving van H.M.?

Ruim veertien dagen zijn er verstreken sedert een buitengewone uitgave van de ‘Staatscourant’ de proclamatie bevatte van de heuglijke gebeurtenis, en in dat tijdsverloop

H.M. WILHELMINA, KONINGIN DER NEDERLANDEN.

hebben dag- en weekbladen ons zooveel goeds verteld van onzen aanstaanden Prins-Gemaal, dat wij vol vertrouwen de toekomst te gemoet gaan, te meer daar diezelfde bladen ons ook meldden, dat de aanstaande vorstelijke echtverbintenis er geene zal zijn uit politiek belang, maar gegrondvest op waarachtige liefde.

Wees dus van harte welkom, Hertog Hendrik van Mecklenburg-Schwerin!

Robbi!
Door Thérèse Hoven.

Als er ooit een jonge vrouw alléén en verlaten is geweest, dan ben ik 't.

Nog geen twintig jaar... en 't hoofd van 't gezin; voor alles te moeten zorgen, voor het huishouden, de finantiën, en voor... mijn jongen!

Mijn eigen... eigen jongen.

Geen extase-glimlach glijdt er over mijn gelaat, terwijl ik die woorden neerschrijf, geen glans komt er in mijn oogen.

Houd ik dan niet van mijn kind? Zielsveel! Maar ik hield meer van zijn vader, en die stierf, toen ik, verhinderd door de geboorte van den jongen, hem niet kon oppassen.

Ik ben zeker, dat Robert beter zou zijn geworden, als ik hem had opgepast... ik kende zijn gestel zoo goed en had wel gezorgd, dat hij niet opnieuw kou had gevat.

Maar ik lag hulpeloos terneder.

Hij kreeg 't beet den nacht, toen hij uit moest om den dokter te halen; er woei zoo'n koude, scherpe Noordenwind en hij nam den tijd niet om zich behoorlijk warm te kleeden.

Den volgenden dag moest hij met koorts naar bed, hij had nog even zijn zoon, zijn Robbi, gezien. De baker paste hem op... en de keukenmeid.

Als ik vroeg, waarom hij niet bij mij kwam, dan werd mij verteld, dat 't niet goed voor mij was, omdat hij hoestte.

Zoo gingen acht dagen voorbij... de dokter jokte al even hard mee als de anderen.

Robert was verkouden en iemand, die verkouden is, hoorde niet in een kraamkamer.

Eindelijk kon ik het niet langer uithouden. Op een nacht, dat de baker sliep en alles in huis stil was, sloop ik naar boven; elke beweging was een marteling! Robbi was nog geen week oud, mijn lichaam had zich nog niet voldoende hersteld om er reeds diensten van te verlangen.

Ik wist, dat Robert boven in de logeerkamer sliep en... ik sleepte mij de trap op.

De deur stond aan en de deur van 't kabinetje er naast ook, en daar was 't raam hoog open.

De tusschendeur was door den tocht opengegaan.

En daar lag mijn lieveling... zoo zwak... zoo afgemat door de koorts.

Toch herkende hij mij terstond. ‘Hoe is dat nu, vrouwtje? Ben-je weer beter?’

‘O! ja - hoe is het met jou, arme Rob?’

‘Ik ben ziek... heel ziek. 't Is hier zoo koud. Kom jij me nu oppassen, dan word ik wel beter.’

Ik trachtte 't raam dicht te doen, maar 't ging heelemaal niet.

Wat er dien nacht verder gebeurde, weet ik niet... ik bleef bij hem... ik voelde, dat ik hem niet meer verlaten kon, want dat dit ons laatste samenzijn zou wezen... maar ik kon niets voor hem doen.

Wij namen afscheid van elkander; één lange afscheidskus, dat is alles, wat ik mij van die rampzalige stonden herinner.

's Morgens, toen de keukenmeid ‘eens kijken kwam, hoe 't met meneer was,’ vond zij hem stijf en roerloos en mij bewusteloos naast zijn bed liggen.

Ze riep de baker en ze droegen mij naar beneden. Waarom kon ik ook niet sterven.... als hij? 't Was zooveel gemakkelijker geweest. Waarom nam de dood, de wreede,

mij ook niet in zijn kille omarming? Waarom scheidde hij, in plaats van te vereenigen? Dat vroeg ik den dokter, die zich over mij heenboog, toen ik weer tot 't leven wederkeerde en mijn herinneringsvermogen langzamerhand terugkwam en als een looden gewicht op mij nederhing.

'Voor uw kind,' was 't antwoord.

En toen ik later aan de pleegzuster, die de baker vervangen had, 't zelfde vroeg, antwoordde zij 't zelfde: 'Voor uw kind.'

En ze brachten mij.... mijn levensdoel.... waar ik verder voor leven moest.

Was dat nu alles, dat kleine roode monstertje? Ik wilde 't niet zien.

Telkens en telkens drong het beeld van den vader, groot en flink en forsch, zich voor mijn geest.

Hij was eerst waard om voor te leven, maar dat minieme stukje mensch!

O! 't was ironie van 't noodlot mij zooveel te ontnemen en er mij zoo weinig voor in de plaats te geven.

Ik was de eenige, die 't zoo scheen in te zien. Mijn huisgenooten en degenen, die mij kwamen bezoeken, schenen 't er allen over eens te zijn, dat ik nog veel reden tot dankbaarheid had en veel troost zou vinden in mijn kindje.

Ze deden het om bestwil, dat weet ik, en daarom sprak ik ze niet tegen... maar ik voelde 't telkens in mij opkomen om ze toe te roepen: 'Laat 't toch, 't is moeite voor niets, laat die comedie toch. Jelui weet evengoed als ik, dat 't niet waar is, dat mijn arme, lieve, trouwe Robert veel meer voor mij was dan kleine Robbi nu voor mij is en ooit worden zal.'

Waarom zijn de menschen toch zóó, als er iemand sterft?

Waarom zoeken ze toch allerlei drogredenen en lichtstraaltjes, die er niet zijn, in plaats van ronduit te zeggen: 'Ja, het is een onherstelbaar verlies, dat je geleden hebt.'

Onherstelbaar! Dat is 't juist; vroeger wist ik nauwelijks, dat 't woord bestond, en nu is 't mijn levenswoord geworden, den geheelen toestand weergevend.

De ramp, die mij overkomen is, het verlies, dat ik geleden heb, het geluk dat ik verloren heb, onherstelbaar!

Er is niets aan te doen... niets. De slag is niet meer af te weren, de vroegere zaligheid niet meer terug te koopen.

Alles is zwart om mij heen... als het weduwenkleed, dat om mij heenhangt met zware plooien.

En Robbi is het eenige glanspuntje in de duisternis... of moest het zijn.

Hij is nu twee maanden oud; toen hij geboren werd, was het einde Februari, geheel winter, en nu zijn we in de laatste week van April... de natuur begint te herleven, maar in mij is alles dood.

In mijn hart zal de winter eeuwig duren. Ik ben nu weer geheel beter, de dokter is tevreden. Toen hij van ochtend hier kwam en mij, voor 't eerst, beneden in de huiskamer zag zitten, zei hij vroolijk: 'Komaan, dat is goed; 't heeft lang geduurd, dat kon niet anders, maar nu is alles voorbij. Nu moet u een nieuw leven beginnen, nu maar flinkzijn.'

Alles voorbij, - of zoo iets ooit voorbijgaat!

De eerste weken bracht ik werktuiglijk door, ik leed te veel om mijn ellende te kunnen voelen. Toen herstelde ik lichamelijk en werd mijn moreel lijden des te grooter. En daarna kwam de dag, waarop de pleegzuster zei, dat ik op mocht staan, de dokter had het bevolen.

En wéér later kondigde ze mij aan, dat ik naar beneden mocht gaan.

Waarvoor?

Weer dezelfde vraag, evenals toen ik merkte dat ik moest leven en Robert dood was!

Bij andere jonge vrouwen... wat een weelde, dat eerste opstaan, wat een geluk, dat terugkeeren in de huiskamer, geleund op den arm van den geliefden man...

Toen ik opstond en op de canapé lag, was het eerste, wat mijn oog trof, zijn bed... leeg naast 't mijne, en 't eerste, wat ik in de huiskamer zag, was zijn stoel... onbezet.

Zijn leege plaats... altijd... die zal ik immer zien.

De pleegzuster bracht mij naar beneden; ik had alleen willen gaan, doch ze was bang dat ik vallen zou; ik was zoo lang ziek geweest en nog zoo zwak.

Zoodra ik in de kamer was, ging ze weg; dat was ook maar beter, vond ik; niemand behoefde getuige te zijn van die vreeselijke ure.... mijn eerste alleenzijn, waar we zoo gelukkig waren geweest met ons beiden.

Maar nauwelijks was ze weg, of daar kwam ze terug.... met Robbi in haar armen.

Alweer! Alweer dat opdringen van 't kind in de plaats van den vader.

Ik had zoo'n behoefte mijn arm, vermoeid hoofd op zijn schouder te leggen en zijn sterke armen om mij heen te voelen.... en mij werd gegeven dat kleine, teere wezentje, dat enkel steun noodig heeft en niets er voor kan geven.

Dat is 't.... op eens komt 't over mij.

Ik moet geven in plaats van te ontvangen, steunen in plaats van gesteund te worden.

Mijn arme, kleine Robbi.... ik heb jou niet noodig, ik zal in jou geen troost vinden; maar jij hebt mij noodig. Je hebt alleen mij in de wereld. Och! ja, mijn arm weesje, ook jij zult den steun moeten missen van den vader, die je geleid, geholpen zou hebben, evenals hij je moedertje leidde en hielp.

Ik moet Papa's taak bij je vervullen, Robbi! 't Is te wreed.... je Papa.... 't woord zal een klank voor je blijven.... geen begrip!

Stumper, je bent nog meer te beklagen dan ik. Jij hebt alleen verloren; ik heb 't bezit gekend, ik heb de herinnering aan veel goeds en liefs. Jij zult niets hebben.

Is dat nu een troost? Neen, 't is nog meer verdriet, want nadat ik dit heb bedacht, ben ik niet alleen bedroefd voor mij zelve, maar ook voor mijn armen, kleinen Robbi; nu voel ik niet alleen mijn eigen gemis, maar ook het zijne.

Er zijn menschen die beweren, dat een kind verliezen het grootste ongeluk is, dat een vrouw kan overkomen; maar dat is niet zoo, men kan nog wel eens een ander kind krijgen, gewoonlijk heeft men er meer dan één, maar geen anderen man.

Ik begrijp niet hoe men hertrouwen kan, als men gelukkig is geweest; het is profanatie der nagedachtenis van wien men verloren heeft.

Ik zou mij niet kunnen voorstellen, dat ik ooit iemand in Robert's plaats zou kunnen dulden. En mijn kleine Robbi dan, hij kan nooit een vader hebben!

Ik vind 't zoo ellendig de menschen telkens te hooren zeggen, dat ik er zoo goed begin uit te zien. Dat hoeft niet, ik haat mij zelve om mijn kleur; mijn wangen moesten zich schamen, dat ze durven blozen, en mijn oogen, dat ze durven glanzen. Bleek en dof moesten ze zijn, zooals in 't begin, dat was veel natuurlijker; ik nam er een melancholiek genoegen in om te zien hoe leelijk ik werd, zoo wit, zoo mager, zoo getrokken, zoo oud.

En nu... 't is afschuwelijk.

Gisteren was Robert's moeder in mijn slaapkamer, toen ik mij aan 't kleeden was.

Ze kuste mij hartelijk en zei aangedaan: ‘Je ziet er uit als een jong meisje, kind.’

Ik haastte mij mijn rouwjapon aan te doen en mijn weduwenmuts op te zetten.

Iedereen haalt er de schouders over op en zegt, dat 't geen Hollandsch gebruik is; maar ik doe 't toch, ik wil niet gewoon met gekapt haar rondloopen. Men moet 't mij kunnen aanzien, dat ik een weduwe ben...

Hoe oppervlakkig, hoe klein... O God! hoe kan ik ook degelijker worden zonder hem, zonder mijn braven, flinken man, die mij altijd en in alles hielp?

Toen wij trouwden, was ik een echt kind, even achttien, een kind-vrouwtje; hij moest mij vervormen. Ik was wild en speelsch en dom en uitgelaten, maar ik had in mij den wensch om anders te worden. Hij kon mij zoo heerlijk wijzen op alles, wat verkeerd was; als Robert mij iets onder 't oog bracht, dan begreep ik dadelijk, dat ik gedwaald had.

Hij wees mij den weg door 't leven en steunde mijn zwakheid, en nu heb ik mijn gids en steun verloren en moet ik alleen doorsukkelen.

Meer kan het nooit zijn.

Alleen... erger nog, met een jong leven naast mij, dat ik opheffen moet, zooals Robert 't mij deed.

Hoe zal ik dat nu ooit kunnen?

Het is te wreed van God om het te kunnen verwachten! Ik ben enkel in staat om verzorgd te worden, niet om zelve te zorgen.

Ik ben er totaal ongeschikt voor.

Nu is het niets, nu is mijn ventje nog zoo klein, maar later? Als zijn karakter zich begint te ontplooien, als hij kuren zal krijgen en fouten? Als hij koppig en lastig zal worden? Als hij zal jokken?

O! ik kan niet, ik kan niet.

Ik zal iemand nemen om hem op te voeden, maar dat zou zijn vader niet gedaan hebben. ‘Zoodra je beter zult zijn en weer op krachten, doen we alles samen voor ons kindje,’ zei hij zoo vaak vóór de geboorte. Hij was de eerste die zich verheugde om 't wiegje in onze kamer te hebben.

‘'t Kind moet slapen onder 't wakend moederoog.’ Lachend zei hij 't en hij knikte me toe of hief mijn hoofd op, streek mijn weerbarstige haren glad en fluisterde dan met een kus: ‘Zoo'n moedertje, kun-je het je wel voorstellen, kleintje?’

Wat kon hij er over uitweiden! Wat klonk 't zalig, als hij mij moedertje noemde.

En als ik mij minder wel gevoelde, wat kon hij mij troosten met dat ééne woord; dan zei hij ook ‘moedertje’, maar er lag een heel andere beteekenis in. Als hij vroolijk was en mij plagenderwijze zoo noemde, dan wilde hij zeggen: ‘zoo'n jong ding, zoo'n kind nog en dan al moeder, 't is te bespottelijk.’

Maar als hij zoo medelijdend ernstig ‘moedertje’ zei, dan hoorde ik: ‘Denk er aan, door pijn en smart moet je een hoogere wijding ontvangen. Wat je verduurt, zijn de lasten van 't moederschap; je moogt niet klagen, het is de voorbereiding tot een heilige taak.’

Ja, mijn lieveling, ja!

Nog hoor ik je woorden en je stem en de echo er van klinkt als een wet in mijn hart.

Neen, ik zal geen ander vragen om mijn kind, ons kind, op te voeden, ik zal 't zelve doen met behulp van jou nagedachtenis. Ik zal mij alles trachten te herinneren, wat jij er ooit over gezegd hebt. Ik zal je zoon voor je grootbrengen, zooals je het zelf zoudt gedaan hebben, ik zal er ten minste mijn best voor doen.

Je zoon, och! hij is nog zoo klein, vier maanden is hij vandaag, mijn luiermannetje.

Hij begint al te lachen, maar ik vind het niet aardig. Hij moest 't niet doen; hier in huis moest niet gelachen worden, het is een huis van rouw!

Robbi moet een ernstig kind worden; hij mag niet kraaien van pret en joelen van vreugde, zooals gelukkige kinderen.

Ik zal altijd verstandig met hem redeneeren, dan wordt hij net als zijn vader. Als deze geleefd had, zou 't niet zoo erg geweest zijn, als hij mijn oppervlakkige, wufte natuur had, mijn vroolijkheid.... van vroeger - nu ben ik heel anders.

Nu lach ik niet meer, ik zou 't niet kunnen. Vroeger

dartelde ik 't leven door zonder te denken, nu ga ik gebukt onder den last van zorgen, die op mij rust, en die veel te zwaar voor mij is, veel te zwaar.

Ik heb mijn eerste offer aan mijn zoon gebracht. Van ochtend was de dokter er. Robbi en ik zijn heel wel; alleen

VOORHEEN EN THANS: DE 'SANTA MARIA', HET SCHIP VAN COLUMBUS.

ben ik wat slap. Maar hij kwam eens naar ons kijken vóór hij zelf op reis ging.

'En wat hebt u voor zomerplannen?' vroeg hij.

'Ik heb geen lust om weg te gaan, ik blijf in de stad.'

'Dat zou ik u niet raden, een verandering is altijd goed, ook voor 't kind. En voor u is wat frissche lucht hoog noodig. U moest voor een week of zes naar buiten gaan in de dennenbosschen, bijv. naar Baarn.'

'O neen, dat zou ik niet kunnen; die lange, rechte lanen vind ik iets vreeselijks. Dan ga ik nog liever naar de zee. Mijn zuster heeft een villa in Zandvoort en heeft mij met 't kind te logeeren gevraagd. Dat zou ik desnoods nog doen, als u een verandering voorschrijft, maar niet in de bosschen, 't zou me te melancholiek maken.'

'Het spijt mij u te moeten tegenspreken, mevrouw, maar zeelucht is hoogst nadeelig voor zoo'n jong kind.'

'Maar dokter, wat merkt zoo'n *baby* er nu van? En dan, zooals ik u vertelde, mijn zuster heeft mij reeds geïnviteerd, ze zou het dus niet aardig vinden, als we ergens anders naar toe gingen. Ik kan toch ook niet alleen met Robbi gaan; denk toch eens, dokter, alleen in een vreemd hotel of pension, en 's avonds dan? Bij mijn zuster zou ik ten minste gezelligheid hebben.'

Ik ben bang, dat ik in mijn kleinkinder-klaagtoontje van vroeger verviel, ten minste de dokter keek mij heel verwonderd aan, ik meende zelfs een trek van misnoegdheid op zijn gezicht te lezen.

'Maar mevrouw,' zei hij, tamelijk kortaf, 'ik houd geen rekening met gezelligheid voor u, maar met het welzijn van uw kind. Ik zeg u, boschlucht heeft het noodig.'

'Dan blijf ik liever hier...'

'Half Juli is geen tijd meer om in een warme stad te blijven, de jongen moet den heelen dag buiten zijn; zet hem, in zijn wagen, onder de dennen en laat hem flink schoppen met zijn beenen en volop lucht happen.'

'Maar dokter...'

‘Geen maren, mevrouw, u moet verstandig zijn; zoo'n reus is 't ventje nu ook niet...’

‘U vindt hem toch niet minder...’

‘Dat niet, maar ik kan nu niet zeggen, dat hij mij erg meevalt; voor een kind van vijf maanden is hij niet bizonder. Dus, dat is afgesproken, u schrijft om kamers of gaat zelve eens kijken. Over een paar dagen gaat u met de meid en 't kind naar Baarn.’

‘Zou ik niet evengoed naar Bentheim kunnen gaan? Daar zijn kennissen van mij gelogeerd.’

‘Ik zou 't u niet raden... zoo ver van huis te gaan, ten eerste voor de reis en dan ook, een te groote luchtverandering is niet goed voor zoo'n jong kind.’

Ik ga dus naar Baarn... Ik zou veel liever naar de zee

gaan; ik verbeeld me, dat het geluid der golven 't eenige zou zijn, wat mijn hart tot kalmte zou kunnen brengen, en de avonden zijn zoo heerlijk aan 't strand. Robert hield er ook zooveel van. Ik herinner me nog, toen we op ons huwelijksreisje in Mentone waren, en tot heel ver in den nacht naar de zee keken. En wat sliepen we dan heerlijk in, gewiegd door de muziek der baren.

En verleden jaar nog, toen

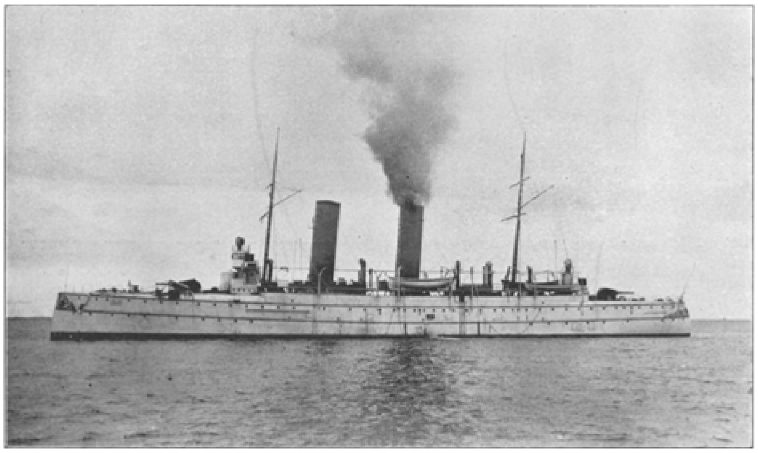

VOORHEEN EN THANS: PANTSERDEKSCHIP 'NOORD-BRABANT'.

we samen in Scheveningen waren; één dag waren we er slechts. De zee was toen niet goed voor mij; ik genoot er zoo van om zoo volop adem te halen in die zuivere lucht. Ik wou niet weg en boudeerde en Robert was zoo lief en goedig. 'Wacht maar, over een paar jaar, dan komen we hier met onzen lieveling; denk eens, kind, als we ieder in een strandstoel zitten en onze jongen speelt voor ons in 't zand.'

'Waarom nu altijd onze jongen, Rob?'

'Ons meisje dan... of allebei...'

'Foei, Robert.'

'Ik zei, over een paar jaar, kleintje.'

Over een paar jaar - hij sprak er van, als een jonge man, die haast nog een menschenleven voor zich heeft.... en niet eens één jaar was hem nog beschoren.

Ik moet nu werk maken van kamers in Baarn... afschuwelijk!

Moet ik nu al beginnen mij op te offeren voor dat kind?

Voor mij is 't gewoon een ellende om daar den geheelen dag te zijn; 's morgens heb ik nog mijn bezigheden voor Robbi, maar 's middags en 's avonds? Wat moet ik er uitvoeren?

Ik zal er mij doodelijk vervelen. Hier heb ik ten minste nog het huishouden en.... dan mijn herinneringen. Alles spreekt mij van Robert, maar daar ginds, in die vreemde omgeving, heb ik niets.

Niets. - God! hoe ondankbaar. En mijn jongen dan, Robert's nalatenschap?

Is dat niets? 't Is immers alles, alles wat ik heb, waar ik voor leven moet.

Wat ben ik toch slecht! Ik ben geen goede moeder; een ontaarde, ongevoelige moeder ben ik.

Niets heb ik voor mijn kind over... o! ik ben veel te zelfzuchtig... een moeder moet nooit aan zich zelve of aan haar eigen geluk, of zelfs maar aan haar gemak denken, doch alleen aan dat van haar kind.

Moeder zijn is zich verloochenen!

Ik mag mij zelve niet meer afvragen: ‘Wat wil ik, wat vind ik prettig?’ maar: ‘wat is 't beste voor Robbi?’

Arme, kleine vent, ik zal voor je wiegje nederknielen... zoo straks, als ik naar bed ga, en ik zal een heilige gelofte afleggen om een echte moeder voor je te zijn. Eerst dan zal ik het portret van je vader een nachtkus kunnen geven. Robert, vergeef me, dat ik één oogenblik mijn plicht heb vergeten... en aan mij zelve heb gedacht, in plaats van aan mijn kind, mijn levensdoel.

Wat moet de dokter toch wel gedacht hebben? Nu begrijp ik, waarom hij mij zoo aankeek. Zoo kijkt men zeker nooit een goede, brave moeder aan.

(*Wordt vervolgd.*)

Voorheen en thans, door J.M. Ente van Gils, Kapitein der Mariniers. Met illustratiën.

I. Voorwoord.

... Wat het verleden ons roofde,
Geeft schooner de toekomst ons weer.
(P.A. DE GÉNESTET. *Onvermoeid.*)

Een mooi motto voor den hier neergeschreven titel, maar of steeds in het daadwerkelijke leven de practijk ten allen tijde er aan getrouw blijft, mogen wij zeer zeker betwijfelen, want aten wij voorheen boter op onze boterham en dronken wij er een kop koffie bij, thans bestaat er meer kans, dat de boter *margarine* heet en de koffie een surrogaat onder een of anderen weidschen naam is; en zoo zijn er in onze tegenwoordige maatschappij heel wat artikelen geslopen, die voorheen onbekend, thans door 't vindingrijk genie der geleerden en industrieelen voldoen aan de levensbehoeften van den mensch, die, door tijdsomstandigheden gedwongen, zich thans tevredenstelt met de surrogaten der stoffen, die hij in zijn kinderjaren in natura mocht genieten.

Maar niet in alles is 't zoo; op velerlei gebied zijn wij door 't genie der steeds vooruitstrevende menschheid opgezweept tot een hoogte, zoo hoog, dat wij soms denken aan het eindpunt der vindingrijkheid te zijn, en toch telkens en telkens ontdekt het speurend vernuft weder een nieuw lichtpunt en worden weder nieuwe toestanden geschapen.

Onder de velen zich steeds ontwikkelende wetenschappen is zeer zeker die van den scheepsbouw en de zeevaart niet een der onbelangrijksten.

't Is nu verre van mij om hier eene verhandeling over die wetenschappen te schrijven, want ten eerste zou zoo iets hier niet op haar plaats zijn en ten tweede zou ik er ook niet toe in staat zijn.

Ik wil echter naar aanleiding van enkele photographieën zoo te hooi en te gras iets mededeelen over schepen van voorheen en thans, vooral met het oog op de laatste schepen die Nederland voor de Marine in de vaart heeft gebracht.

II. Voorheen.

In het verleden ligt het heden,
In 't nu wat worden zal.

Ipsamque Secandis
Argois navibus sactant sudasse Minervam,

hetgeen op zijn Hollandsch wil zeggen:

Minerva zelf bracht aan het strand
Tot Argos d' eerste kiel in stand.

Nu, dat is zeker wel voldoende om te kunnen bewijzen dat het bouwen van schepen niet van vandaag of gisteren is, als Minerva zich daar al mede heeft beziggehouden.

Afwisselend vindt men in de oude geschriften opgeteekend, dat de scheepsbouw en scheepvaart in eere stond of geminacht werd. Zoo lezen wij: Vlpiaen getuigt ten tijde der Romeinen, dat met het recht van Burgerschap diegene begiftigd werden, die schepen van opgegevene grootte bouwden, te zee bestelden en ter havene in en uit met koopmanschap lieten varen.

Pompejus Magnus verhief den scheepsbouw zoodanig, dat hij zeide: ‘'t Is noodig te varen, maar niet te leven;’ hij werd als god Neptunus geëerd en op de munten als god Janus met een scheepsgaljoen afgebeeld.

Ook Aristoteles zeide: ‘Die heerschen wil en vrij zijn, richt ten zijnent een vaardigen scheepsbouw op.’

Daarentegen vindt men omtrent Manuel Commenus, Keizer van Konstantinopel, dat hij trachtte door allerlei middelen den scheepsbouw te vernietigen.

Ook valt nog op te merken, dat de scheepsnamen bij de ouden gewijd waren aan den sterrenhemel, als Pegasus, Aries enz., en dat bijvoorbeeld volgens Cicero 't schip ‘Argo’ voor heilig werd verklaard.

Is dus het bouwen van schepen reeds van zeer ouden datum, moeilijk is het uit te maken, wie wel de eerste scheepsbouwmeester is geweest; 't beste is maar die eer aan Noach te gunnen; en slaan wij daartoe het Oude Testament op bij Genesis 6:14, dan vinden wij in 't eerste boek Mozes: ‘Maekt u eene Arke van Gopherhout, met kameren zult ghij deze Arke maken, ende ghij zult ze bepekken van binnen en van buiten met pek,’ en in 't 16^{e} vers: ‘Ghij zult een venster aan de Arke maeken en sult ze volmaeken, tot eene elle van boven en de deuren der Arke sult ghij in haar zijde zetten.’

Met dit schip werd het restantje van 't menschelijk geslacht ontrukt aan den zondvloed en stevende op goed geluk de wijde wereld in, om zooals wij later kunnen lezen te stranden op een berg, zoodat van 't varen op 't kompas wel geen sprake zal geweest zijn.

't Schijnt dat 't kompas een vinding is van de Arabieren en van zeer ouden datum, want onder anderen lezen wij in een gedicht van Guyot van Provence (1170) aan het hof van Barbarossa:

Icelle Etoile ne se meut,
Un Art font, qui mentir ne peut,
Pas vertu de la Marinette
Une pierre laide et noirette
Où le fers volentiers s'y joint.

Met de ster die niet beweegt wordt waarschijnlijk de Poolster bedoeld, en met den naam ‘Marinette’ de kompasnaald, die aldus toen op zee werd gebruikt. Hiëro, Koning van Syracusa, bouwde een schip volgens een ontwerp van Archimedes, en aangezien deze galei eenigszins als een oorlogsschip is te beschouwen wil ik hieromtrent wat uitvoeriger zijn.

Het hout voor 't schip kwam van den berg Etna, de roeiers uit Italië, de touwen uit Iberia, het hennep- en jeneverhout van Rhosne, enz. enz.

De voegen en naden tusschen de planken werden met lood gevuld en gedekt.

Er waren drie groote ingangen; de onderste voerde met eenige trappen naar den scheepsbodem, de middelste naar de eetzalen en koninklijke gemakken, de bovenste naar de kamers voor het scheepsvolk en de soldaten.

Er waren 20 rijen roeiers, voorts 30 kamers voor de bemanning, ieder met drie kooien.

In het ruim, waar het volk at, stonden 15 rustbanken en waren drie afgesloten vertrekken voor gehuwde lieden, die hunne vrouwen bij zich hadden.

Het dek van 't schip was van mozaïek, voorstellende de geschiedenis van Troje, zooals het beleg, den brand, het paard enz. Op het opperdak was een conversatiezaal en een wandelpark met aangelegden tuin, die kunstmatig werd natgehouden, zoodat tegen boord wijngaard en klimop groeiden

en bloeiden, terwijl in groote kuipen de prachtigste palmen en gewassen werden gehouden.

Een andere zaal was aan Venus gewijd, met een vloer van agaat en andere edelgesteenten, terwijl 3 slaapplaatsen prachtig waren ingericht.

Het dak en gewelf werden van cypressen gemaakt, de deuren van ivoor en cederhout.

Niets bleef onbeschilderd.

Naast deze wellustig ingerichte Venuszaal was een kamer ingericht met 5 rustbanken en langs den wand een uitmuntende boekerij.

Achter den spiegel van het schip was binnenwaarts een uurwerk aangebracht, vervaardigd door dertig meesters.

Voor op den boeg stond een badstoof met drie koperen zitbaden en 5 rustbanken.

Op het onderste dek vond men de kamers voor de scheepsen ambachtslieden, terwijl hierbij de beesten- en paardenstallen en verdere bergplaatsen waren ingericht.

Bij den voorsteven onder de badstoof was een waterbak aangebracht, die 2000 Metretaes of 72000 Mingelen water kon bevatten en vervaardigd was uit gepekt linnen; het water werd door looden en steenen buizen aangevoerd.

Ook was er een vischvijver gemaakt, terwijl aan weerszijden buiten boord balken waren uitgebracht, waarop ovens, keukens en verdere werkplaatsen waren uitgebouwd; daaronder hingen ijzeren haken en prikkels, die men op 's vijands schepen werpen kon.

Het schip was in 't rond versierd met beelden van 9 voet hoogte; twee torens stonden achterop en eveneens twee voorop, terwijl in 't midden vier torens waren aangebracht, allen open van boven en voorzien van poorten en openingen om uit te werpen.

Op het halfdek stond een werktuig door Archimedes uitgevonden, waarmede steenen werden geworpen van 300 pond zwaarte en pijlen van 23 voet lengte tot op 600 voet afstand. Dit gevaarte steunde op drie houten staanders.

Het schip had drie masten met drie ra's. Een ijzeren verschansing liep rondom het schip; de voorsteven was voorzien van ijzeren haken om de tegenpartij te grijpen en daardoor een strijd van man tegen man mogelijk te maken.

Aan ieder boord was steeds een van het hoofd tot de voeten gewapende macht van 60 man en een gelijk aantal werd bij den mast in de midscheeps gereed gehouden.

In den mastkorf of mars waren steeds vier uitkijken, twee in den fokke- en twee in den bezaansmast. Deze uitkijken konden tevens werpen met vuurpotten, pijlen en steenen, die daartoe door jongens werden aangebracht.

Het schip voerde 15 houten en 8 ijzeren ankers.

De groote mast was uit Engeland aangevoerd, omdat daar alleen zulk zwaar hout groeide.

De pomp was een schroefbuis, die door één man gedraaid werd.

Toen dit schip gereed was, gaf Hiëro het aan Ptolomeus ten geschenke.

Ziedaar een kijkje in een oorlogsschip der oudheid, en zoo ik ruimte en plaats had, kon ik een mooie verhandeling schrijven over de verschillende verbeteringen, uitvindingen enz. in den bouw der schepen bij de verschillende volkeren van de oudheid en de middeleeuwen, en beschouwingen daaraan vastknoopen over de voor- en nadeelen verbonden aan galeien en galjoten, fluiten en boeiers, jachten en katschepen, chaloupen en kagen, fregatten en welke andere namen zij ook droegen

naar grootte, vorm en tijd waarin zij gebruikt werden. Doch bepalen wij ons even tot het jaar 1492, het tijdstip der ontdekking van Amerika door Columbus, de beroemde zeevaarder die niet alleen voor het nageslacht zoo oneindig veel gedaan heeft, doch ook den aanvang voorbereidde tot de algemeene ontwikkeling op zeevaartkundig gebied.

Hoeveel moeite had Columbus niet om zijne tijdgenooten te doen inzien, dat men den Atlantischen Oceaan dwars kon oversteken.

Wel was hij op een dwaalspoor, daar hij den afstand van Japan bewesten Spanje niet grooter rekende dan dien tot Mexico, en was dit oorzaak, dat toen hij Amerika ontdekte, hij dacht de Oostkust van Azië te hebber gevonden, in welken waan hij in 1506 stierf, evenals Amerigo Vespucci in 1512.

Toch stond hunne kennis van de zeevaartkunde niet op zulk een hoogte om er met geringschatting over te spreken, hetgeen voldoende blijkt uit de hulpmiddelen die zij bezigden.

De koers bepaalden zij door het kompas en gaven acht op de miswijzing.

De snelheid werd bepaald door gissing buiten boord.

De hoogte werd afgeleid door middel van graadbogen en, astrolabium, de breedte door hoogtewaarnemingen der poolster en ook door middaghoogte der zon te nemen.

Ook het gebruik van maansafstanden was reeds lang bekend; de kaarten die men bezigde waren echter platte kaarten.

De hierbij gevoegde photographie stelt een der Caravels voor, die deel uitmaakten van zijn beroemden tocht.

Bij gelegenheid der groote revue te New-York in 1893 had Spanje ter herinnering aan die groote gebeurtenis in 1492 twee dezer schepen doen bouwen op ware grootte en ter opluistering van dat feest gezonden.

Ik was toen in de gelegenheid deze photographie te verkrijgen en bij mijn bezoek aan boord ook een blik te slaan op den inwendigen toestand waarin zoo'n schip moet verkeerd hebben, terwijl de hier bijgevoegde penteekening een kijkje aanbiedt van de kajuit, die zeer zeker niet van weelde overvloeit.

Links onderaan is een der vuurmonden afgebeeld, die nog van zeer primitieven aard waren.

Waren vroeger de vloten, wat schepenaantal betrof, groot, zoo bood het leven aan boord weinig geriefelijks aan. De reizen waren van langen duur, doordat de wind de eenige beweegkracht was, voor schepen die zich ver uit de kust moesten begeven, terwijl de talrijke roeischepen, die aan de vloten veelal waren toegevoegd, hunne bewegingsvrijheid nog zeer verminderden.

Ook een andere factor bestond er, die lang het doen van groote tochten tegenhield, en wel de moeilijkheden verbonden aan het approviandeeren der schepen, zoowel van water als van voedingsmiddelen.

Zelfs uit latere tijden doet het hierbij gevoegde menue duidelijk zien, dat afwisseling niet in het oog werd gehouden. Was er dan ook morren onder het scheepsvolk, dan kon men ook zeker zijn, dat veeltijds de slechte voeding daarvan oorzaak was.

MENUE uit de jaren 1674, zooals ik het door Nicolaas Witsen in zijn werk over '*scheepsbouw en bestier*' vond.

Sondag, voor 6 persoonen aen een back.

De vroegkost een back grutten met peeckel-haring, 's middags een back graeuwe erreten en een pont vlees of een half pont speck, voor dien dach, voor ieder hooft; 's avonts wederom graeuwe erreten.

Maendag, *Dingsdag*, *Woensdag.*

's Morgens een back grutten, met de man een peckelharing; 's middags en 's avonts stock-vis met doop, en een back groene erreten, vooraf.

Donderdag.

Vroegkost een back grutten, met een peckelharing als vooren; 's middags een back graeuwe erreten vooraf, en een pont vlees voor dien dach, 's avonds een back graeuwe erreten.

Vrijdag en *Saturdag.*

Als gezegt is op Maendag enz.

Ieder kop 5 pont hart broot ter week, een pont kaas, nevens een half pont boter; bier zooveel zij drincken mogen,

in de Noord en Oostzee, op verdere tochten enkel water of water met eeck vermenght.
Somwijlen wort er ziet-haring geschaft op de visdagen.
De kock is gehouden, het vet of smout van 't vlees komende, zoo het etelijk is, bij de grutten te doen voor de maets.
Het vuile smeer wert aen het schip verbezigt.

Smakelijk eten dus! Nu, dan hebben onze jongens het heel wat beter, en zouden zij van een menue als hierboven omschreven raar staan te kijken.
Hiermede is het *voorheen* in 't kort weergegeven, en al is dit groote geheel slechts in enkele punten aangestipt, dan bedenke men dat het maar een losse schets is en geen wetenschappelijk uitgewerkt

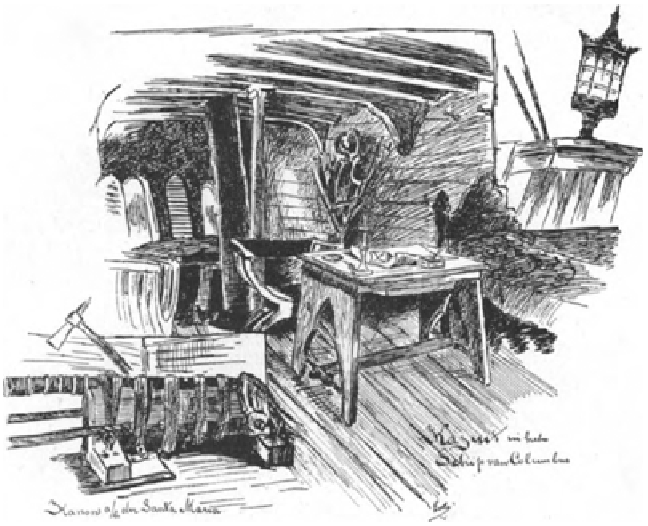

KIJKJE IN DE KAJUIT DER 'SANTA MARIA'.

onderwerp en mogen wij tot het heden overgaan.
(*Slot volgt.*)

De dienstmeisjes te Rome.

Het gaat in Rome al net als in de meeste steden hier te lande, er is groot gebrek aan dienstboden; dáár evenwel zit het meer in de qualiteit dan in de quantiteit; er zijn meisjes genoeg, maar... ze zijn er dan ook naar.

De meisjes komen voor het grootste gedeelte uit Kalabrië, Apulië en uit de Campagna. Verhuurkantoren, zooals men die hier te lande aantreft, vindt men daar niet. Men begeeft zich doorgaans naar een bakker of slager, zegt daar dat men een dienstbode noodig heeft, en hier krijgt men dan dadelijk het adres van een meisje dat van buiten komt of reeds in Rome dient, maar van dienst veranderen wil. In beide gevallen evenwel treft men het doorgaans even slecht; vooral de buitenlandsche huisvrouw, die in Rome leeft en gedwongen is een meisje uit Rome of uit den omtrek te nemen, geraakt na korten tijd bijna in vertwijfeling.

De meisjes zijn leugenachtig tot in het ongelooflijke toe, geldgierig, dat het dikwijls tot oneerlijkheid leidt, en zoo onrein, dat zij door het overbrengen van ongedierte vaak voor de geheele familie gevaarlijk wordt. Verder zijn zij zeer onbeschaafd,

lichtgeloovig, ja zelfs bijgeloovig en.... zeer gemeenzaam. Zelfs wanneer zij reeds langeren tijd in Rome gediend hebben, zijn zij zoo vertrouwelijk, dat het de huisvrouw uit den vreemde onbegrijpelijk is; in hoofdzaak is het hieraan te wijten, dat men in Italië niet zooveel onderscheid maakt in rang en stand als bij ons.

De Romeinsche vrouw behandelt het dienstmeisje als een lid der familie, staat met haar op vertrouwelijken voet en maakt haar deelgenoot van alle familiegeheimen.

De Romeinsche ‘Donna’ (zoo heet het dienstmeisje in Rome) is zeer verwonderd als zij in een huishouden, uit den vreemde afkomstig, niet op gelijken voet behandeld wordt. Komt zij van het land, dan tutoyeert zij haren heer en hare mevrouw, want in de eerste plaats is zij dat niet anders gewend, en in de tweede plaats is zij trotsch op hare afkomst, en als zij uit de Abruzzen is, en haar vader of broers voor korter of langer tijd in de gevangenis zitten voor rooverij, dan is zij daarop zoo hoovaardig, als een meisje bij ons het zijn zou op hooge ambten of waardigheden, die haar familieleden bekleeden.

Over het algemeen is zoo'n rooversdochter zeer goedmoedig, maar wee, wanneer men haar plaagt of beleedigt; dan ontwaakt haar echte Italiaansche hartstochtelijkheid en wraakzucht en is zij tot alles in staat, zelfs tot het vergiftigen of vermoorden der gansche familie. Men heeft op die manier altijd iemand in huis die men zeer ontzien moet en niet plagen mag, wil men zich aan geen groot gevaar blootstellen.

Komt de ‘Donna’ uit de Campagna, dan is zij nog onbedorven, maar zij kan ook niets meer, dan dat zij in haarwoonplaats geleerd heeft, namelijk: geiten en ganzen hoeden. Zij moet dus alles aanleeren, en is men eenmaal zoover dat men haar met veel moeite iets geleerd heeft, dan is zij op een goeden dag spoorloos verdwenen, en men is volkomen machteloos, want evenals bij ons, treedt ook de politie in Italië niet op bij geschillen tusschen de dienstbode en hare meesteres, dan alleen bij overtreding der wetten.

De ‘Donna’, die reeds langer in Rome gediend heeft, is zeer veeleischend; zij is zeer lui, en doet niets meer dan zij absoluut moet, verlangt daarentegen zeer hoog loon, en heeft meestal een vrijer, dat doorgaans een zeer onaangename kerel is, en als gedulde gast van het meisje in de woning zeer gevaarlijk worden kan.

De dienstbode die langeren tijd in Rome vertoeft is ook zeer bedreven in het bedriegen, en bij iederen inkoop, die niet door de vrouw des huizes zelf gedaan wordt, weet het geldgierige meisje er voor zich een voordeeltje uit te slaan.

Tegenover dergelijke bedriegerijen is de huisvrouw machteloos, want zij kent de streken en logens van het meisje niet, en is zij een buitenlandsche, dan maakt de ‘Donna’ gemeene zaak met bakker, slager en kruidenier, en wordt zij door deze allen op de slimste wijze bedrogen.

Daarbij zijn de loonen zeer hoog, want de meisjes krijgen maandelijks van dertig tot veertig Lire, de laatste som dàn alleen, wanneer zij uitstekend koken kunnen.

Robbi!
Door Thérèse Hoven.
(*Vervolg van blz.* 5.)

Robbi komt heerlijk aan, 't is een heel ander kind geworden in de zes weken, dat we buiten zijn. Ik heb de kamers nog maar opnieuw voor een maand ingehuurd.

Ik voel me vreeselijk braaf,

PRINSES ELISABETH, HERTOGIN VAN BEIEREN, EN PRINS ALBERT, GRAAF VAN VLAANDEREN.

want ik ging veel liever naar huis, maar 't is voor Robbi; de maand September is zoo versterkend buiten en in de stad meestal zoo warm, omdat de hitte van den geheelen zomer er nog in schijnt te hangen, en 't is er dan ook zoo vol. Iedereen komt terug, als de scholen beginnen. Het zal hier dan nog stiller en saaier worden, daar alle families met kinderen weggaan.

Over een jaar of zes, zeven, als mijn jongen schoolgaat, zal ik ook zoo lang niet buiten kunnen blijven. Ik zie hem al in een matrozenpakje met een pet op en een tasch onder zijn arm.

Was 't maar zoover! 't Duurt nog zoo lang! 't Mensch worden gaat toch verschrikkelijk langzaam. Robbi is nu al zes maanden op de wereld en hij is nog niet veel verder dan toen hij geboren werd.

Hij lacht... nu ja... dat deed hij in 't begin niet, maar anders? Ik geloof niet eens, dat hij mij kent. Ik doe zooveel voor hem, ik kleed hem altijd zelve aan en uit, ik geef hem zijn bad, zijn flesch, alles wat hij noodig heeft, en hij laat 't zich alles maar welgevallen.

Groote egoïst, dat je bent. Je laat je moeder maar voor je zorgen en je denkt, dat je ruimschoots aan je verplichtingen voldoet, als je mij tusschenbeide eens toelacht en mij je tandenloos mondje laat zien, jou leelijk rotje.

Neen, dat is niet waar, leelijk ben je niet, alleen maar, als je schreit en dat doe je gelukkig niet al te vaak. De logés hier zeggen, dat je een bizonder zoet kind bent en dat men je nooit hoort.

Ze kijken allemaal naar je, als je in je wagen ligt, en ze noemen je bij je naam en ze pakken je kleine knuistjes en ze kussen je snoetje en je trekt er je niets van aan.

Wat ben je toch een ongevoelig wezen, mijn Bobsje! Je moeder heeft de teederste zorgen voor je en je tijdelijke huisgenooten de vurigste bewondering en je neemt er totaal geen notitie van.

Of doe-je 't wel, zeg?

Als je zoo ligt te staren met je mooie, groote, blauwe kijkers, denk-je dan ook?

En als je zoo onrustig je hoofdje heen en weer beweegt, zoek-je dan iemand?

Voel-je 't, mijn schattekindje, dat je iets ontbreekt in je leven, iets heel goeds en groots, dat andere kinderen zoo gelukkig maakt?

Soms, als ik je 's nachts, als je eens een lastig buitje hebt, zoolang in mijn armen heb gedragen, tot ze er pijn van doen en ik je niet meer houden kan, voel-je dan 't gemis van sterker armen dan de mijne?

Och! wat zou je vader willig uren lang met je opgetrokken hebben; hij zou niet moe geworden zijn als ik, hij, de sterke man, de reus, wien nooit iets te veel was.

Als ik denk aan vroeger, als we zoo naast elkander liepen, Robert zoo forsch en flink, en ik zoo tenger en zwak. Hij voelde zijn lichaam nooit en ik altijd. Hij wist niet, wat moeheid was en kon 't niet begrijpen, als ik er over klaagde.

Wat was ik bang, toen mijn lijdensperiode aanbrak, en ik zag 't in de blikken der omstanders, dat mijn angst door

hen gedeeld werd. Ik was zoo'n teer meisje geweest en zoo jong nog en mij wachtte zoo'n zware taak.

Wie had toen gedacht, dat ik alles te boven zou komen en dat mijn sterke Robert weggemaaid zou worden?

Ik kan 't nog niet begrijpen, hij was nooit ziek, wel eens verkouden, nu ja! En daar opeens weg! Het is mij altijd nog, of 't gisteren gebeurde... ik zie er vreeselijk tegen op om naar huis terug te gaan. Wat zal 't er verlaten zijn; wat zal die thuiskomst vreeselijk zijn, en verleden jaar dan, toen ik met hem terugkwam van ons huwelijksreisje, toen ons mooi nestje op ons wachtte, en de seringen geurden in onzen tuin?

Dat was de lentetijd van ons leven; die bloeit maar eens, maar voor ons was hij toch te spoedig voorbij.

Zal Robbi ook eens een vrouwtje thuisbrengen?

En waar zal ik dan zijn?

Neen, dat is toch te gek om zoo den tijd voorbij te hollen, dat zou Robert ook niet goed hebben gevonden.

‘De tijd is zoo iets kostbaars, kind,’ zei hij eens, ‘je moet er niet te wild mee omspringen.’

Hij maakte ook wel plannen, maar niet zooals ik. Hij nam alles zooveel ernstiger op. Ik zou mij zoo gaarne alles willen herinneren, wat hij tot mij gezegd heeft, vooral over ons kind.

Wat zou ik toch anders naar hem geluisterd hebben, als ik had kunnen vermoeden, dat zijn dierbare stem zoo spoedig voor mij zwijgen zou.

O! mijn kleine luierman, wat word je lastig! Foei, foei! sedert een paar weken doe je niets dan schreeuwen, en tranen geen gebrek!

Toe nu, mijn ventje, laat Maatje wat met rust. Ik weet niet meer, wat het is een ongestoorden slaap te genieten; eerst kan ik niet inslapen, omdat ik mij verbeeld hem te hooren, en dan, zoodra ik.... weg ben en 't bewustzijn van wat er om mij heen gebeurt, verloren heb, dan bereikt het schrille stemmetje mij, zelfs in 't verre land der droomen.

De dokter zegt dat hij tandjes krijgt.

Nu, daar heb ik niets tegen, daar moest het toch eens toe komen en te vroeg is hij er niet bij, zoo'n baas van negen maanden en nog geen enkel tandje.

Ik vind 't zeer geschikt, dat zijn kaakjes zich met die paarlenkroon tooien, maar daarvoor behoeft hij niet zoo luidruchtig te zijn.

Doet 't je pijn, mijn jongen?

Maar dat is 't leven; toe, begrijp dat nu eens, men moet in stilte lijden, en alleen.

Laat moedertje van nacht nu eens slapen; ik kan er toch niets aan doen, 't moet zijn tijd hebben. Ik kan de zaak niet verhaasten en jij ook niet, al schreeuw je den adem uit je longen.

En 't is zoo iets heel gewoons, dat tanden krijgen, je behoeft 't niet zoo wereldkundig te maken. Ik ben zeker, dat de buren je kunnen hooren en dat ze zullen zeggen: ‘Dat is Robbi van hiernaast, wat maakt die jongen een leven.’

En ze zullen je niets lief vinden, Bobs. En denk nu eens aan Baarn; wat was je daar altijd zoet en stil, daar hield iedereen van je.

Je moet weer net zoo braaf worden, hoor! Anders heeft Maatje verdriet en dan wordt ze ongeduldig en vindt het niets prettig een tandekindje te hebben.

Wat is dat nu, Robbi?

Ik ben doodelijk ongerust; hij valt zoo af, mijn jongen; ik durf hem niet meer te wegen; hij ziet zoo bleek, zoo doorschijnend.

Mijn schoonmoeder bood mij van avond aan om hier te blijven en voor hem te zorgen, dan kon ik eens rustig slapen.

En toen heb ik haar afgesnauwd en ben ik kattig geweest.

Nu heb ik er spijt van, maar ik kon 't niet helpen. Ik kon 't denkbeeld niet verdragen, dat een ander voor Robbi zou zorgen; ik moet 't doen; ik ben zijn moeder.

Ik had bijna gezegd: ‘Had u liever voor uw eigen zoon gezorgd, toen hij ziek was!’

Gelukkig heb ik nog bijtijds bedacht, dat zoo iets heel laag en valsch zou zijn. Zij kon 't ook niet helpen, de arme ziel, ze was zelve ziek.... wat een ellendige tijd was het toen toch. Ik weet nog, dat ik wel eens dacht: ‘nu heb ik het ergste geleden wat een mensch lijden kan, wat er nu verder gebeurt, kan mij niet deren.’

Wat was ik toen kortzichtig! Alsof 't ons ooit vergund is, enkel op ons oud verdriet te teren en alsof er niet telkens opnieuw iets bijkomt!

Sedert Robbi zoo bleek en magertjes is, denk ik lang zooveel niet meer aan zijn vader... tenminste niet meer met zulke teedere gevoelens. Ik verlang nu naar hem, niet voor mijzelve, om hem te kunnen liefhebben, maar omdat hij ons kind zou kunnen oppassen. Zijn hulp zou ik wel aangenomen hebben; wat moet 't een weemoedige voldoening zijn om samen bij 't ziekbed van een kind te waken. Ik kan 't niet alleen, 't is te wreed!

Nu ik er alleen voor sta, moest Robbi tenminste een flink, gezond kind zijn.

Ik verga van ellende... mijn arm kindje is zoo ziek! Ik ben zeker, dat hij sterven zal... God... 't is te vreeselijk.

't Is of ik nu pas voel, hoe lief ik hem heb, mijn mooi, engelachtig jongetje!

Ik zou niet meer zonder hem kunnen leven. Ik ben krankzinnig van angst. 't Zou nog veel erger zijn dan toen ik Robert verloor; toen wist ik 't niet, ik zag 't niet aankomen, zooals nu.

En ik ben zoo bang, dat ik niet geheel zonder schuld ben, ik wilde er niemand bij hebben, zelfs de kindermeid niet; niemand mocht bij zijn wiegje komen, ik moest alles voor hem doen en ik sliep wel eens in 's nachts. De dokter was boos, toen ik 't hem bekende.

Ik beloofde hem beter te zullen oppassen en zei: ‘'t Zal mij nooit meer gebeuren; nu weet ik pas, dat een echte moeder nooit rusten mag als haar kind ziek is.’

En toen trok hij de schouders op. ‘Een moeder is ook maar een mensch; maar een verstandige vrouw neemt hulp in zoo'n geval, en als zij dat zelve niet inziet, moeten anderen voor haar handelen. Van avond zend ik u een verpleegster, die zal van nacht bij 't kind blijven en alles voor hem doen.’

‘En ik?’ vroeg ik, met moeite.

‘U moet op de kamer er naast slapen.’

Ik gaf een gil van ontzetting.

‘Maar dokter, dat kan ik niet.’

‘Ik vraag niet, wat u kunt, maar wat in 't belang van den patiënt is. U bent uitgewaakt en overspannen, u zoudt niet 't noodige kunnen doen; er moet dus een

pleegzuster komen, en één is voldoende. Hoe minder personen op een ziekenkamer hoe beter.'

En nu zit ik hier en een vreemde is bij mijn kind. Ik moest berusten, want 't is beter voor 't patiëntje, maar ik kan niet. Als hij er niet van opkomt, zal ik het mij nooit vergeven, dat ik niet tot 't laatst voor hem gezorgd heb, en als het geluk wil, dat hij geneest, dan zal ik altijd denken: ''t Is niet aan mij, dat hij zijn leven verschuldigd is, een vreemde heeft hem opgepast en gered.'

Wat geeft 't nu moeder te zijn, als men zijn moederplichten niet mag vervullen?

Zou Robert mij kunnen zien? Zou hij weten, dat zijn kind ziek is, mogelijk stervende, en dat ik heel kalm in een andere kamer zit, in plaats van bij hem te waken?

Ik wou, dat ik ook ziek was, erge pijn had... zoodat ik 't niet uit kon houden!

Elke marteling zou een wellust voor mij zijn... 't is te

ellendig, gezond en flink te zijn, terwijl mijn schatje zoo lijden moet.
Hij schreit niet meer, hij kreunt enkel... ik ben voor de deur zijner kamer gaan knielen, om door 't sleutelgat heen te zien, en ik heb met mijn oor op den grond gelegen om te probeeren of ik hem hooren kon...
Toen voelde ik, dat ik 't uit moest snikken, en ben ik weer hier gekomen.
Als hij nu ook eens stierf zonder mij?
Mijn armen Robert heb ik ook niet kunnen oppassen.
Ik kan niet meer denken, ik verwar de dingen. Zou ik weer 't bewustzijn verliezen, zooals in den nacht van Robert's sterven; zou Robbi van mij weggaan, stil, ongemerkt, evenals zijn vader?
't Is of er een vloek op mij rust.

Mijn engeltje is gered...
De pleegzuster zegt, dat ik dat woord niet eens gebruiken mag, 't is profanatie. Ze vindt, dat ik verschrikkelijk overdrijf en den toestand veel te tragisch heb opgenomen.
‘Maar, mevrouw, heusch, u ziet 't verkeerd in; er is nooit quaestie van gevaar geweest, dat heb ik u toch dikwijls genoeg gezegd en de dokter ook.’
‘Ik dacht, dat 't was om mij gerust te stellen...’
‘Veel heeft 't dan niet geholpen; ik heb nooit iemand zoo overdreven angstig gezien als u. Hoe moet 't nu gaan, als uw kindje eens werkelijk hard ziek zou worden, als hij eens buikvlies-ontsteking zou krijgen of diphterie?’
‘Zou het nog erger kunnen zijn?’
‘Maar, mevrouw, dat weet u toch ook wel. De toestand was niet eens zorgelijk.’
‘Dat zegt u nu...’
‘'t Is echt waar. Zie eens, dat alles heb ik afgehaakt, terwijl ik bij uw kindje zat.’
Ze liet me een gehaakt kantje zien, waaraan ze een heel eind had gedaan.
‘Nu, en bij een ernstigen patiënt werken we nooit. Gelooft u mij nu?’
Ik slaap nu weer bij mijn lieveling, hij heeft geen koorts meer; hij ziet er ook weer beter uit. Ik begin te gelooven, dat hij er nooit zoo heel slecht heeft uitgezien, als ik het mij wel verbeeldde.

Robbi zit naast mij in zijn stoeltje - met den dag wordt hij schattiger.
En wat is hij trotsch op zijn bijtertjes; hij laat ze aan iedereen zien, zonder in zijn onschuld te vermoeden, hoeveel angst ik er voor heb uitgestaan.
Hij heeft er nu al acht; hij is dan ook bijna een jaar. Gemakkelijk heeft hij ze niet gekregen en telkens, als er een moest doorkomen, was hij er ziek van, maar nooit zoo erg als dien eersten keer; ik heb er mij ook niet meer zoo ongerust over gemaakt. De dokter lacht er mij nog om uit, maar toen lachte hij toch niet.
Robbi begint te loopen ook; hij kan al heel alleen staan, en aan een handje doet hij al een paar stapjes. 't Zal niet lang duren, of ik zal met hem in 't park kunnen wandelen.

O! wat een dag was het gisteren, wat een eindelooze, troostelooze, ellendige dag!
Robbi's verjaardag. 's Morgens vroeg ben ik al met hem naar 't kerkhof gegaan; dat zal ik elk jaar doen. Ik heb er niets van willen maken en geen visites willen ontvangen. Die dag is even erg als de sterfdag van mijn armen Robert.

Telkens moest ik denken, hoe 't geweest zou zijn, als mijn lieveling was blijven leven. Wat een groote, groote feestdag zou 't dan geweest zijn, de eerste verjaring van ons eerste kind!

Wat zou Robert trotsch zijn geweest op zijn zoon!

Hij is dan ook wel een kind om trotsch op te zijn, zoo'n mooi gevormd kereltje met een lief, intelligent gezicht. Die aardige flonker-oogjes, net sterretjes; gisteren stonden ze ernstig; 't was of hij 't begreep, vooral toen wij bij 't graf kwamen. Ik liet hem Papa zeggen en hij zei 't bijna.

Nu hij niet meer zoo'n heel klein kindje is, zal ik er dikwijls met hem naar toe gaan en ik zal er altijd over Papa met hem spreken.

't Is toch zoo droevig! We zijn zoo'n zielig paartje - Bobsje en ik!

Hij wordt met den dag verstandiger; over alles kan ik met hem praten, is 't niet, mijn jongen? Je bent Mama's kameraadje, niet waar? Haar trouw makkertje, dat haar verdriet en zorgen met haar deelt?

De volgende week is het de sterfdag van Robert... vreeselijk! Ik zie er zoo tegen op; ik zal weer met Robbi naar zijn graf gaan...

Dat is alles, wat mij over is gebleven!

In huis is er al zooveel veranderd, Robbi heeft zooveel plaats noodig en neemt die van zijn vader al, in verschillende opzichten, in.

Nu hij in een ledikantje slaapt, heb ik Robert's bed weg laten nemen; de kamer is toch al niet te groot en 't was ook zoo'n naar gezicht, dat leege bed. Ik zal mijn man nooit vergeten, eeuwig zal ik hem blijven herdenken, maar mijn smart moet iets heiligs zijn, iets in mij en behoeft niet van buitenaf opgewekt te worden door allerlei banale dingen.

Ik heb Robbi's stoel aan tafel ook laten zetten, waar Robert altijd zat, en zijn schrijftafel heb ik laten vervangen door Robbi's speelgoed. Het is nu zijn speelhoek geworden.

Waar ik ben en wat ik doe, altijd zie ik mijn jongen tegenover me, en ben ik omringd door 't geen hem toebehoort, evenals vroeger alles mij aan Robert herinnerde.

Ik heb 't moeten veranderen, omdat 't practischer was, en dan ook, men moet leven met de levenden en niet voor de dooden.

Robbi is mijn leven geworden en Robert een herinnering!

Ik snik 't uit van ellende, terwijl ik deze woorden neerschrijf, en ik haat mijn verstand, dat ze mij ingeeft.

Ik doe alles voor mijn kind, nu ja, ik kan 't toch niet verwaarloozen en ik houd dol veel van mijn jongen, dat heb ik 't best gemerkt, toen hij ziek was, maar...

Ik hield oneindig meer van mijn man, hij vulde mij meer aan, mijn leven was veel voller, het was interessanter, heel iets anders dan nu.

Hij vertelde mij allerlei dingen, en leerde mij van alles, terwijl nu juist alles 't tegenovergestelde is: ik ben 't, die ons leventje, dat van Robbi en mij maakt.

Vroeger was ik passief en liet ik Robert voor mij denken en handelen, nu moet ik 't voor mij zelve doen en ook nog voor Robbi.

Mijn goede, lieve, zorgzame man, hoe ik hem in alles mis! Ik zie den verjaardag van zijn sterven met angst naderen, het zal mij zijn, als moest ik hem opnieuw verliezen.

Of hij weten zal, dat ik zoo om hem treur?

Dat mijn leven geknakt is, mijn dagen vreugdeloos, dat ik bijna niet meer lach en mij, altijd door, nameloos ellendig voel?

't Ergste is nog, dat ik mij niet aan mijn verdriet mag overgeven, ten eerste ter wille van Robbi, die een opgeruimd moedertje om zich heen moet zien, en dan ook, ik merk heel goed, dat men 't in mijn omgeving nu genoeg vindt.

(*Wordt vervolgd.*)

Voorheen en thans, door J.M. Ente van Gils, Kapitein der Mariniers. Met illustratiën. (*Vervolg en slot van blz.* 8.)

(*Vervolg en slot van blz.* 8.)

II. Thans.

> Geef krachten aan de hand, en kracht aan
> ('t zieleleven;
> Een schoone toekomst aan uw volk!
> (DE GÉNESTET. *De Volksdichter.*),

‘Een kleine honderd meter lang, vijftien breed en enkele meters hoog boven 't water, en in die ruimte leven meer dan driehonderd mannen te zamen gedurende vele maanden,’ dat was het begin van mijne overdenking, toen kort geleden een der nieuwe pantserdekschepen gereed lag om uit te stoomen naar onze bezittingen in Oost-Indië.

Hebt gij wel eens een oorlogsschip zien uitgaan, waarde lezeressen en lezers? Velen zeker niet, en dan nog zult gij daarbij niet opgemerkt hebben wat ik, die er reeds zoovelen heb zien vertrekken, waarneem, daar ik mij niet alleen bepaal tot het vertrekkende schip, maar mij geheel wijd aan de omgeving.

Kom, ik wil trachten u even dit tooneel te schetsen, alhoewel mijn pen wel zal blijken te zwak te zijn om u in alles te doen gevoelen wat er in die oogenblikken van vertrekken geleden en gestreden wordt.

Een heldere zonnige hemel doet het helle wit van het pas geschilderde schip, dat in de haven aan het plankier gemeerd ligt, sterk uitkomen; een bedrijvige menigte aan boord is

SCHERMERS a/b H^r^. M^s^. ‘NOORD-BRABANT’. (Door den photograaf Kloens.)

reeds van 's morgens vroeg af druk bezig, alles nog een laatsten wreef te geven, zoodat het koperwerk ons verblindend tegenschittert.

Hoe meer de dag naar den middag opschiet, hoe drukker het wordt; de aanloop is groot, want van heinde en ver komen brieven, telegrammen, pakjes, provisiën en wat in de laatste oogenblikken voor een vertrekkend schip niet al verder noodig is.

Telkens en telkens moet de schildwacht van buitenboord den uitkijk aan den valreep praaien ‘officier aan boord’, want telkens komen de makkers hun vertrekkenden vrienden even de hand drukken en steeds wordt de agitatie door

meerdere bedrijvigheid grooter, want voordat het schip vertrekt, moet de vlootvoogd voor het laatst zijn oog over 't schip doen gaan en de bemanning monsteren, wat aangaat hunne bedrevenheid in den dienst op dien grooten oorlogsstoomer.

Maar is het aan boord bedrijvig, daarbuiten niet minder,

GENERAAL SCHOONSCHIP a/b H^{r}. M^{s}. 'NOORD-BRABANT'. (Door den photograaf Kloens.)

want vrienden en vriendinnen, vrouwen en kinderen, familieleden en belangstellenden, vermeerderd met tal van nieuwsgierigen, beginnen reeds vroegtijdig saam te scholen, om als de kans schoon is, nog even hem die hun het naast is te spreken of toe te wuiven.

Wat een wereld daar te zamen, wat verschillende gelaatsuitdrukkingen zijn daar waar te nemen, wat een vroolijkheid, wat een droefheid blijkt uit die terloops opgevangen gesprekken.

Wat een volhoudenden moed van zoovelen, die man, vader of broeder zien vertrekken voor drie lange jaren en die reeds gisteren moesten scheiden, want 'de laatste wacht was hem, je moet maar ongelukkig zijn, maar wellicht straks nog even, één oogenblik, één kus en het lange wachten is vergoed. Goddank, ja, daar is 'tie op den valreep, neen, weg, weer binnen boord, maar ja, daar komt hij terug den valreep af, met een brief, hoerah, hij moet op ordonnans.'

'Kom, vrouw, gauw, waar is kleine Janne,' een paar kussen, een 'dag vrouw, dag meid' en weg is 'tie, de plicht 'gebiedt, maar er blijft kans; maar flink vooruit zien te komen om een plaatsje bij den schildwacht te krijgen.'

'Een oud vadertje strompelt vooruit en uit eerbied voor den ouderdom bereikt hij zijn doel, een vraag aan den schildwacht en teleurgesteld strompelt hij terug, een traan rolt langs zijn dorre wang, hij zal zijn zoon niet meer zien, de laatste avond aan den wal was hem te sterk geweest, gezwicht voor 't vitriool der beschaving, zit hij nu onder het halfdek bij den schildwacht en drie jaren zijn lang als je zeventig telt,.... maar een zware, eeltige knuist pakt zijn knokerigen schouder beet en een ruwe, doch hartelijk gulle stem klinkt hem tegen: “Zeg, ouwe, je zoon laat je groeten, hou je maar kranig, het is zoo slim niet met hem, atjuus hoor,” en verruimd gaat de oude heen, want slecht is zijn jongen toch niet.'

'Nou, kent u wel, juffrouw, uwees mot niet zoo dringen, hoor, ik sta hier al van van morgen vroeg en ga voor nie-

mand een haarbreed uit den weg, hoor mensch,' kreeg 'een jong onderofficiersvrouwtje van een flinke in bont baaien rok en heldere katoenen blouse gekleede matrozenvrouw

EXERCITIE MET SNELVUURKANON a/b H^{r}. M^{s}. "NOORD-BRABANT" (Door den photogr. Kloens

naar 't hoofd, die in een groepje vrouwen van 't zelfde slag bij den valreep, hartelijk lachend man of vriendlief zagen vertrekken. Een bedeesd: "neem me niet kwalijk, juffrouw," kwam er met een zacht, door tranen gesmoord stemmetje uit, "ik zag mijn man en zou hem nog zoo graag even gesproken hebben, wij hebben...." maar meer kon ze niet uitbrengen door die lastige waterlanders, maar meer was ook niet noodig, want een blik op het nietige figuurtje van het jonge vrouwtje was genoeg voor hen, die ruw van manieren, doch het hart op de ware plaats hebben, en vlug was er ruimte. "Kom maar mee, klein ding, zoo mot 'tie nou ook net weg en voor den eersten keer zeker, ja, wij weten er alles van hoor, als 't je derden keer is, dan lach je er ook mee, hoor, beste meid. Drie jaren, kom, met Heldersche kermis dans je weer met een ander," was 't spottende, plagende antwoord.'

Zoo spelen er honderden tooneeltjes, soms ongemerkt, in die uren af in die bonte menigte van menschen uit allerlei standen, en worden er in de mindere klassen ruwe kwinkslagen geplaatst, och zij dienen zoo menigmaal om hetzelfde leed te verbergen, als bij de meer beschaafden, die beter hebben leeren comediespelen in de school des levens, die onder een effen plooi van 't gelaat de hevigste aandoeningen weten te verbergen, omdat 't zou strijden met het fatsoen, toe te geven aan zijn gevoelens.

De driekleur met de sterren in den bovenhoek ontplooit zich... de inspectie is aangevangen, daar binnen boord is 't een machinaal uitvoeren der gevergde diensten, het hart zit echter daar buiten op den dijk, en bij het volk op de kaai is het een verlangen naar 't einde dier traditioneele vertooning en spoedig wordt 't wachten een duldelooze plaag.

Eindelijk, een laatst woord tot afscheid en de admiraal vertrekt, de vlag wordt neergehaald en het saluut aan den vlootvoogd weerklinkt statig over de baren uit de metalen monden; daarna is 't alle handen op en klaarmaken voor 't vertrek.

Maar o neen, die tweede schildwacht aan den valreep is werkelijk overbodig, want geen tien schildwachten zouden kunnen voorkomen, dat alles wat er maar kans toe ziet de loopplank bestormt en een strijd begint om een laatsten handdruk, een laatsten groet; maar ook dit neemt een einde en langzaam, tergend piepend wordt de loopplank

gestreken en de roode vlag in top ontplooit zich tot sein van vertrek, terwijl de sterke arm van den Hercules zich als 't ware aan het groote oorlogsgevaarte vastklemt om hem een *pas de conduite* te geven.

De muziek der Marine begeeft zich naar 't Hoofd en nu stroomt alles daarheen, naar dat uiterste puntje der haven en duizenden scholen daar samen om het schip te zien vertrekken, dat soms alles medeneemt van hen die achterblijven, en daar, daar saam opééngedrongen, dáár ziet men de tranen niet en gaat een wanhoopsnik teniet in het donderend hoerah, dat den vertrekkenden wordt toegegalmd als zegebede op dien langen tocht langs den onmetelijken Oceaan, dáár gaat zoo menig kreet van vaarwel op en vloeien de wenschen tot voorspoed en geluk zacht ruischend op de tonen van 't '*Wien Neerlandsch bloed*' de vertrekkenden te gemoet.

En aan boord, allen en allen kijken uit naar degenen die achterblijven; hoe speuren die oogen in dien dichten menschendrom, zoekende om een laatsten blik op te vangen van hen, die zij liefhebben, en ook zij wuiven met doeken en mutsen en heffen een driewerf hoerah aan, dat langzaam wegsterft over de baren, die 't zacht rollend tot ons brengen als een weeklacht van hen, die voor drie lange jaren 't lieve Holland vaarwelzeggen.

Zoo vertrekken onze schepen om in onze koloniën de eer van 't rood wit en blauw hoog te houden en in den vreemde den eerbied voor onze vlag te erlangen.

't Zijn heele kasteelen die pantserdekschepen, zooals hier de 'Noord-Brabant' is afgebeeld; maar wat een verschil bij vroeger, die schepen vol gemakken, voor volk en officieren, die schepen electrisch verlicht en zoonoodig verwarmd.

Overal ruimte, overal berging voor alles. Zie hoe gezellig die barbier zijn werk verricht, 't is of je in een scheersalon *first rate* bent terechtgekomen, en ook de verdere gezelligheid voor 't volk is veel grooter, terwijl schermen en gymnastiek als uitspanningsmiddel meer op den voorgrond treden; een groepje schermers is hier afgebeeld aan boord genomen, ten einde mijne woorden niet te logenstraffen.

Een derde groepje, bestaande uit een corveetje van hen die bezig zijn geweest aan 't schoonschipmaken, waaruit blijkt, dat of men op een oud of een nieuw schip is, de welbekende Hollandsche reinheid wordt trouw gebleven.

Nu, aan boord, jongens, daar kunnen ze er heelwat aan doen; daarbij vergeleken, is een Hollandsche huisvrouw, in volle schoonmaakwoede ontstoken, nog gewoonweg een kind in de lange kleeren; ja als ze op een Nederlandsch oorlogsschip generaal schoonschipmaken, nu, dan vliegen je de putsen water om de ooren en is 't maar zaak om je in je hut verdekt op te stellen met gesloten deur, dan ben je gewoonlijk het veiligst in die oogenblikken van ontembare agitatie.

Ook het geschut dezer schepen is van de nieuwste vinding; snelvurend is hoofdzaak, en waren de schepen van een De Ruijter en Tromp voorzien van batterijen in lagen boven elkander van 60 en meer stukken, thans is het aantal op

SMIDSE a/b H^r^. M^s^. 'NOORD-BRABANT'. (Door den photograaf Kloens.)

de nieuwe schepen slechts 25 stuks, en werd het kaliber der vuurmonden nog kort geleden opgevoerd, thans is een stuk van 15 cM. het zwaarste.

Een korte beschrijving is voor hen, die nimmer een pantserdekschip gezien hebben, wellicht in staat eenigszins een denkbeeld van de inrichting te geven.

In het schip liggen twee doorloopende dekken, n.l. het opperdek en het kuildek.

Op het 1e, dat voor en achter iets verhoogd is, zijn geplaatst van voren de commando-toren, van achteren de torpedo-richttoren.

Op dit dek zijn alle vuurmonden, behalve 4 revolverkanonnen en 4 kanonnen van 3.7 cM. opgesteld, en wel 1 kanon van 15 cM. op ieder der verhoogingen in het opperdek en 3 kanonnen van 12 cM. benevens 2 kanonnen van 7.5 cM. aan stuur- en bakboord; op de verschansing aan weerszijden zijn 2 opstellingen voor kanonnen van 3.7 cM. aangebracht.

Verder worden hier aangetroffen de kombuizen, de bakkerij en de volksprivaten, benevens bergplaatsen voor zwemvesten enz.

De hangmatten worden gestuwd in de kooienverschansingen tegen boord.

Boven het opperdek, dat niet verhoogd is, ligt de barring waarop de sloepen kunnen worden gevoerd.

Op deze barring ligt aan stuurboord en bakboord langs de verschillende hoofden een smalle loopgang, voor en achter verbonden door een dwarsscheepsloopend gedeelte; op het voorste daarvan, de voorbrug, bevindt zich de bestekkamer en de toegang tot den commando-toren en aan iedere zijde een stoel voor een kanon van 3.7 cM. Boven de voorbrug loopt de bovenbrug met stuurhuis, waarop een bordes voor het voorste zoeklicht.

Het achterste dwarsscheepsloopend gedeelte, de achterborg, is ter hoogte van den torpedo-richttoren; op dien toren is het achterste zoeklicht geplaatst.

Vóór het machinekamerhoofd staat in de midscheeps het standaardkompas. Een revolverkanon is op elk uiteinde van de boven- en achterbrug opgesteld. Het kuildek is, na aftrek van de ruimten voor het doorlaten van de hoofden van machinekamer, ketelruimen en ventilators, geheel bestemd voor verblijven en logies van commandant, état-major en bemanning, terwijl slechts 3/10 der bemanning in 't tusschendeks logeert.

Vooruit op het kuildek en in de achterkajuit is aan weerszijden een kanon van 3.7 cM. opgesteld.

Het tusschendeks loopt in de lengte van den achtersteven tot tegen het gepantserde machinekamerhoofd, en aan de voorzijden van den voorsteven tot aan den voorkant van het voorste ketelhoofd; van hier tot aan den voorkant van het gepantserde machinekamerhoofd vormt het pantserdek tevens het tusschendek.

Op dit dek is de torpedobatterij opgesteld, bestaande uit een boegbuis, een hekbuis en een kanon aan stuurboord en bakboord in het achtertusschendek.

Vóór het voorste ketelhoofd is een waschplaats met acht sproeiers.

Ter hoogte van den achterkant van den ventilator boven de middenfankamer ligt de machinewerkplaats; de torpedowerkplaats bevindt zich onder het verblijf van den commandant.

In het voorschip, vóór het volkslogies, liggen de bottelarij en bergplaatsen voor stuurmans-, schippers- en andere details.

In de ruimte waar de torpedokanonnen zijn opgesteld, de torpedokamer, wordt een ijsreservoir aangetroffen.

Het gebogen pantserdek loopt van den achtersteven tot ongeveer 4 meter achter den voorsteven en vormt met het daarboven liggende tusschendek de ruimte waarin

de cellen zijn aangebracht; deze cellen kunnen gebezigd worden tot het bergen van victualie enz.

Het koebrugdek loopt van den achtersteven in het achterschip tot tegen het schot achter de machinekamer, evenzoo in het voorschip.

Men vindt er de bergplaatsen van victualiën en daarvoor de bergplaatsen voor schietkatoen.

Het waterruim kan ± 43000 L. water bevatten en is in 4 deelen verdeeld.

Verder vindt men er de kettingbakken, victualiebergplaatsen, de rijstbergplaats en het zoogenaamde voor-station met de noodige sein- en stuurtoestellen en spreekbuizen.

Voorts de voormunitiebergplaats, daaronder het munitiemagazijn.

Op het achterkoebrugdek vindt men de stuurkamer.

Midscheeps ligt 't torpedomagazijn, de broodkamer aan stuurboord, zoo ook het achterstation, aan bakboord de bergplaats voor plunjes en electrische behoeften. Voorts vindt men nog munitiebergplaatsen en één voor schietkatoen; bergplaatstunnels voeren daaromheen.

Voeg ik hieraan toe, dat de grootste lengte dier schepen is 94.7 M. en de breedte 14.82 M., dat zij een waterverplaatsing hebben van 40.33 M^3, met een stoomvermogen van 10167 indicat. paardekrachten, terwijl de grootste vaart bij den proeftocht afwisselde van 19.47 tot 20.08, de brandstofberging is normaal 450 M^3, doch kan gebracht worden tot 970 M^3 en de bemanning bedraagt 312 koppen, dan kan ik de beschrijving van die zeekasteelen eindigen en hoop ik er in geslaagd te zijn om in ruwe trekken eenig denkbeeld te hebben gegeven van de inrichting van eenig modern schip.

Maar niet altijd zijn 't schepen van die capaciteit als hierboven aangegeven, die bestemd zijn om naar Oost-Indië te varen. Zoo verlieten enkele weken geleden de twee torpedobooten ‘Hydra’ en ‘Scylla’ de haven van Nieuwediep om die reis te ondernemen. Hoe klein schenen die scheepjes, hoe rank lagen ze op het water, hoe nietig tegenover die woelige en vaak zoo onstuimige zee.

Hoe klein dat verblijf, hoe weinig bewegingsruimte voor officieren en manschappen, slechts 20 in aantal.

Wat een lengte, slechts ± 40 Meter bij eene breedte van 4 Meter en een diepgang van 20 d. M.

Met wat een belangstelling zullen wij die scheepjes volgen over den grooten Oceaan naar het land hunner bestemming, en laat ons hopen dat zij er spoedig aankomen zonder tegenslag en dat aan hen de spreekwijze: ‘zij kwamen van Scylla en de Charybdis’, niet bewaarheid worde.

Willemsoord, 25 Sept. 1900.

Een Vorstelijk Huwelijk.
(Bij de plaat op blz. 9.)

Den tweeden October werd in Munchen het huwelijk voltrokken tusschen de hertogin Elisabeth van Beieren, dochter van den bekenden oogarts hertog Karel Theodoor, wier jongere zuster slechts eenige maanden geleden den toekomstigen Beierschen troonopvolger prins Ruprecht trouwde, en den eenigen zoon van den graaf van Vlaanderen, broeder van koning Leopold, prins Albert, den vermoedelijken troonopvolger van België.

Na het huwelijk reisde het jonge paar naar België en hield een feestelijken intocht in de hoofdstad Brussel, waar zij met luide toejuichingen ontvangen werden.

Den negenden October d.a.v. had ter eere van de jonggehuwden in het theater de la Monnaie een galavoorstelling plaats, die een schitterend verloop had en waaraan deelnamen: de koningin, prinses Clementine, prins en prinses Albert, prins en prinses Karel van Hohenzollern, de hertog van Vendôme met gemalin en de graaf van Vlaanderen.

Het buiten den schouwburg verzamelde publiek bereidde den vorstelijken bezoekers bij hun aankomst en vertrek warme ovaties.

Hoe handelsgeheimen uitlekken.

Men kan er zich onmogelijk een voorstelling van maken, hoe moeilijk het is handelsgeheimen bewaard te houden, en toch kan men er zich eenigszins een denkbeeld van vormen, als men de listen nagaat, die door concurreerende handelslui te baat genomen worden, om achter die geheimen te komen. Oneerlijke werklieden zijn dikwijls de aanleiding tot den ondergang van hun meester, maar in de meeste gevallen wordt de toevlucht genomen tot list en niet tot omkooping.

Eenige jaren geleden ontdekte een groote Amerikaansche firma een manier om blik te bedrukken, die veel goedkooper was dan die welke men tot nog toe in practijk gebracht had.

Het gevolg hiervan was een enorme daling in den prijs van bedrukt blik, en vele firma's die hun prijzen niet konden verlagen, werden geruïneerd. Bedacht op wraak, trachtten zij de werklieden van den uitvinder om te koopen om hen het geheim mee te deelen, maar hoewel zij hooge prijzen boden, behaalde de eerlijkheid hier de overhand en bleef het geheim bewaard.

Maar op zekeren dag kwamen er in de fabriek drie mannen als politieagenten vermomd, en deze verklaarden, dat een der werklieden tot eene brutale dievenbende behoorde en als zoodanig gestolen goederen in het gebouw smokkelde, dat om die reden doorzocht moest worden.

De eigenaars verzetten zich, maar toen de politieagenten hun bevelschrift lieten zien, was er niets meer aan te doen.

Zij werden dus binnengelaten en onder het zoeken naar de gestolen voorwerpen, namen de vertegenwoordigers der wet eenige ‘kiekjes’ met hun camera's. Na het gebouw geruimen tijd tevergeefs doorzocht te hebben, namen zij met veelvuldige excuses over hun vergissing afscheid, en na verloop van eenigen tijd waren er twee nieuwe firma's die hetzelfde geheime drukmiddel bezigden. Toen eerst ontdekte de uitvinder, hoe hij bij den neus genomen was. De politieagenten waren spionnen, en hun bevelschrift valsch.

Het geheim om margarine te kleuren lekte op zeer eigenaardige manier uit. De uitvinders, twee broeders, richtten een gebouw op, omgeven door een tuin, zoodat de onbescheiden blikken van concurrenten er niet in konden doordringen, terwijl al de margarine, die afgeleverd werd, door hen persoonlijk gekleurd werd.

Op zekeren dag, dat het zeer heet was, zetten zij al de ramen van het gebouw open, maar stelden tevens een bewaker aan, om indringers op eerbiedigen afstand te houden. Maar zij hadden buiten de kunst gerekend, want een concurrent had het geheele kleuringsproces, van uit een naastbijzijnden boom, met een telescope gevolgd, en wendde in 't vervolg het geheim tot zijn eigen voordeel aan.

De kunst om gegoten staal te maken was eertijds slechts bekend aan één man, en diens werklieden, Hartsman genaamd, die zijn zaken dreef in een fabriek bij Artercliffe. Op een buiïgen avond klopte er een havelooze reiziger aan de deur, die een onderkomen zocht voor de sneeuw, wat hem evenwel geweigerd werd. Hij hield aan, en verkreeg ten laatste toestemming om binnen te komen en op den grond te slapen. Maar hij was niet van plan om te gaan slapen, ofschoon hij hield of hij zulks deed, en terwijl de werklieden voortgingen met gegoten staal te maken, keek hij met half gesloten oogen toe. Weinige weken later was het groote geheim van staalgieten

publiek eigendom, want de havelooze reiziger was niemand anders dan een welbekend ingenieur.

Een verver te Manchester deed in zijn industrie een belangrijke ontdekking, en nadat hij veel geld aan de proefnemingen besteed had, bouwde hij een groote fabriek en nam een aantal werklieden in zijn dienst. Gedurende eenigen tijd was hij op weg een groot fortuin te maken, want zijn kleurstof overtrof alle anderen en de goederen in zijn fabriek geverfd verwierven een uitstekenden naam.

Maar de eigenaar trouwde en een concurrent, meenende dat de jonge vrouw mogelijk veel invloed op haren echtgenoot zou hebben, bood haar zestig duizend gulden aan als zij het geheim kon ontdekken en het hem meêdeelen. Door het aanbod van zulk een som in verleiding gebracht, trachtte zij achter het geheim te komen en verkocht het, hierdoor den ondergang bewerkende van haar echtgenoot.

Maar er zijn andere handelsgeheimen van evenveel waarde, namelijk die welke betrekking hebben op modellen van kleeren of meubelen en die eveneens aan diefstal blootstaan.

Verleden voorjaar o.a. werd een firma in modeartikelen te Parijs beroofd van modellen, waarmee zij dachten een goed jaar te zullen maken. Bekwame kunstenaars maakten tegen zeer hoog salaris de patronen, en nadat zij gereed waren, moesten zij door een klerk in een ander gebouw in een brandkast in veiligheid gebracht worden, totdat men ze noodig had. Onderweg ontmoette genoemde klerk een vriend, met wien hij in een café aanlandde om wat te gebruiken. De klerk dronk evenwel meer dan goed voor hem was en deed uit eigen beweging de mededeeling, dat hij de teekeningen in zijn zak had, die de ander vroeg te zien. Toen er aan zijn verzoek voldaan werd, werden er van de belangrijkste punten aanteekeningen gemaakt zonder dat zijn vriend het bemerkte, en terwijl de oorspronkelijke teekeningen veilig en wel in de brandkast lagen, vulde de concurrent zijn uitstalkast met kostumes naar deze gemaakt.

Maar er zijn twee belangrijke handelsgeheimen, die het menschelijk vernuft een paar eeuwen geleden ontdekte, die, niettegenstaande het feit, dat er een aantal menschen bij het werk vereischt worden, nog niet zijn uitgelekt. Een daarvan is het fabriceeren van de echte eau-de-cologne door Johann Marie Farina te Keulen, en ook de kunst van het maken van Salviati's Venetiaansch glas is slechts aan twee personen bekend, en wanneer een van beiden sterft, wordt de onschatbare mededeeling aan een ander gedaan, en zoo wordt het geheim goed bewaard.

Het podagra van den keizer.

In het jaar 1552 belegerden de troepen van Karel V Metz, dat hij den Franschen, die Lotharingen in bezit genomen hadden, weder wilde ontnemen.

In November van genoemd jaar kwam de keizer zelf in de legerplaats voor Metz aan, opdat de belegering naar alle eischen uitgevoerd zou worden. Ongelukkigerwijze leed hij zeer veel aan podagra, van welke lastige kwaal hij zoo erg gekweld werd, dat hij het dikwijls van pijn uitgilde en ook niet op de been kon blijven, zelfs niet met behulp van krukken.

Op zekeren dag werd een Fransch spion, Pierre Bouchain genaamd, gevangengenomen, die in de legerplaats gedrongen was om zich met de stellingen der vijanden bekend te maken. Door den gestrengen krijgsraad werd hij tot de galg veroordeeld.

Bouchain was evenwel een zeer listige kerel en zoo bedacht hij een even zeldzaam als vernuftig reddingsmiddel, door voordeel te trekken uit het podagra van den keizer en op die wijze aan de galg te ontkomen.

Zijn oude grootvader namelijk had ook zeer veel aan

podagra geleden en steeds een zeer eenvoudig middel gebruikt, dat weliswaar weinig of niets gebaat, maar hem toch in alle geval nooit geschaad had.

De gevangen spion verklaarde dus, dat indien men hem zijn leven en vrijheid wilde laten, hij bereid zou zijn den keizer een bizonder grooten dienst te bewijzen.

'Kunt ge hem mogelijk de vesting Metz in handen spelen?' werd hem gevraagd.

'Dat niet!' antwoordde hij, 'maar ik kan hem van het podagra genezen.'

'Op welke manier?'

'Dat is mijn geheim!'

'Zijt ge dan dokter?'

'Neen!'

'Wie heeft je die kunst dan geleerd?'

Bouchain hield het niet voor raadzaam zijn ouden grootvader als autoriteit te noemen. Hij moest er dus iets anders op verzinnen en loog leukweg: 'Ik heb het middel gekregen van den koninklijken lijfarts Paré, wiens dienaar ik langen tijd geweest ben.'

Dit klonk niet onwaarschijnlijk, want Ambroise Paré, lijfarts van den koning

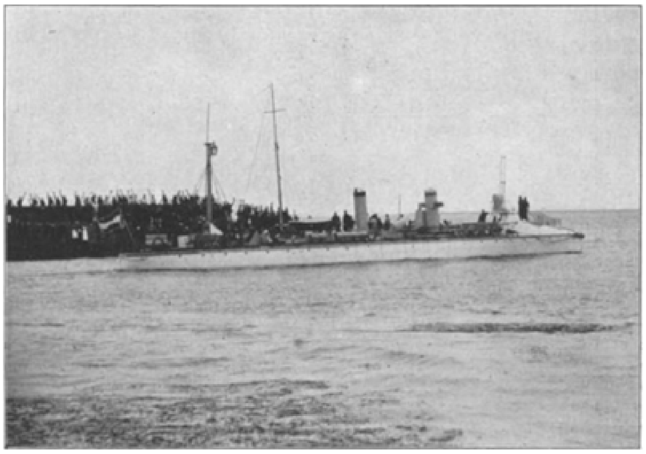

HR. M[S]. TORPEDOBOOT 'SCYLLA', NAAR OOST-INDIË VERTREKKENDE. (Door den photograaf Kloens.)

van Frankrijk, een zeer beroemd dokter en heelmeester, die zooveel nieuwigheden en verbeteringen had uitgedacht in zake van schot-, houw- en steekwonden, bevond zich werkelijk te Metz. Op dringend verzoek van den hertog De Guise, den commandant van de vesting, had koning Hendrik II den bekwamen heelmeester in allerijl er heen gezonden, vóór de stad door het vijandelijk leger geheel was ingesloten. - Dat wist men ook in de vijandelijke legerplaats.

De beroemde naam liet niet na den gewenschten indruk te maken en men meldde den keizer dadelijk dat er iets was voor hem van het grootste belang.

Zonder uitstel werd Bouchain nu op hoog bevel voor Karel V gebracht.

De laatste zag er, door de vele pijn die hij geleden had, zeer slecht uit. Hij lag op een gemakkelijk rustbed en zijn voeten, dik met flanel omwonden, veroorzaakten hem veel smart.

'Gij weet een middel om het podagra te genezen of althans te verminderen?' sprak hij tot den spion, dezen doordringend aanziende.

'Ja, keizerlijke Majesteit,' antwoordde deze driest.

'Noem het dan.'

'Dat wil ik doen, als mij het leven en de vrijheid gelaten wordt.'

‘Dat zal gebeuren en bovendien krijgt ge nog honderd dukaten als het middel helpt, anders wordt ge gehangen. Spreek dus.’

Nu moest Pierre Bouchain voor den dag komen met het huismiddel van zijn grootvader, dat na dien tijd ook door vele achtenswaardige en oude menschen is aangewend geworden.

‘Kattevellen zijn het beste middel, keizerlijke majesteit,’ sprak hij onbeschroomd. ‘Men wikkelt den blooten voet erin, en spoedig merkt men dat de pijn mindert; daarna treedt beterschap in, weldra gevolgd door volkomen genezing.’

‘Flanel is beslist beter,’ sprak de aanwezige keizerlijke lijfarts, terwijl hij misnoegd het hoofd schudde. ‘En waarom juist kattevel? Het vel van een ander dier zal toch wel even goed zijn?’

Maar een door pijn gekwelde zieke klemt zich zelfs aan het kleinste stroohalmpje vast, dat hem vermindering van smart belooft.

Zoo ging het ook met Karel V; er werd besloten, dat het middel beproefd zou worden. Intusschen bracht men Pierre Bouchain weder in de gevangenis.

Men zocht eenige katten, doodde ze en trok ze de huid af, in welke men, nadat ze zorgvuldig schoongemaakt en geprepareerd waren, de voeten van den keizer wikkelde, die men eerst van het flanel ontdaan had.

Het geluk was met Pierre Bouchain. Zijn middel hielp, althans voor eenige dagen. Mogelijk lag het aan het beter geworden weêr, en bovendien komt het bij podagra dikwijls voor, dat zonder een te verklaren oorzaak de pijn voor korten tijd wijkt, zoodat men zich dan weer opgewekt en behaaglijk voelt.

Zoo ging het ook met Karel V; hij voelde zich zoo wel als hij in jaren niet gedaan had en was in de overtuiging, dat deze toestand zich zou bestendigen.

Pierre Bouchain werd met genoegen vrijheid geschonken en kreeg bovendien nog honderd dukaten, waarmee de slimme klant zich ijlings uit de voeten maakte. En gelukkig! Want reeds den vierden dag kreeg de keizer een vernieuwden aanval van de vreeselijke pijn.

De ziekte verliet hem ook niet meer. Waarschijnlijk was het ook daaraan toe te schrijven, dat hij den 26sten December de belegering plotseling opbrak. Metz bleef dus toen in het bezit van de Franschen - dank zij het keizerlijk podagra.

Robbi!
Door Thérèse Hoven.
(*Vervolg van blz.* 11.)

De verliezen van anderen telt men zoo licht en men vindt 't zoo hinderlijk, en zelfs iets als een persoonlijke beleediging, als anderen zoo lang treuren. Er zijn al menschen, die vragen, wanneer ik mijn rouw ga verminderen en weer in de wereld ga. Mijn arme Robert, die altijd zoo goed en vriendelijk voor een ieder was, is al bijna vergeten.

Alleen zijn moeder denkt nog om hem; doch voor haar was 't verlies

UIT DEN VERKIEZINGSSTRIJD IN DE VEREENIGDE STATEN.
President Mac Kinley en Mr. T. Roosevelt (candidaat voor het Vice-Presidentschap) spreken van uit hun spoorweg-coupés de verzamelde menigte toe.

bijna even groot als voor mij, hij was haar eenige zoon.

Toen Robbi zoo ziek was, zei zij tot mij: ‘Kind, ik voel toch 't beste voor je, ik heb toch ook mijn eenig kind, alles, wat ik overhad, aan 't graf moeten afstaan.’

En dat was nog erger dan wanneer ik mijn klein mannetje verloren had, dat begrijp ik best.

Bij mij zou 't meer 't dooden van illusies zijn geweest, 't waren nog maar verwachtingen, die ik van hem koesterde; zij had al zooveel goeds en liefs ondervonden van haar zoon, zij verloor zooveel reëels.

Wat gaat de tijd toch voorbij, van dag tot dag zoo langzaam en over 't geheel zoo vlug.

't Is zoo lang geleden, sedert ik mijn dagboek opnam, en ik was zoo stellig van plan, het geregeld bij te houden.

Reeds vóór Robbi's geboorte, toen zijn arme vader nog leefde, vatte ik 't voornemen op, om alles van hem op te schrijven, en een trouw verslag van zijn *baby*-leven te geven.

En hij is nu al vijf jaar, werkelijk geen *baby* meer, maar een stevige baas, een heerlijk gezonde jongen, vol levenslust en dartelheid.

Een bewerkelijk kostgangertje, die zoon van mij. Den geheelen dag ben ik met hem bezig; de kleine tiran wil geen oogenblik zonder mij zijn.

Zoodra we ontbeten hebben, is 't: ‘Maatje, verzin nu eens een heerlijk spelletje.’

‘Ja, vent, maar eerst even 't ontbijt opruimen.’

‘Goed, ik zal je helpen.’

En dan helpt hij echt, hij is zoo verbazend handig; alles zet hij op zijn plaats en in een oogwenk is de heele boel aan kant.

‘Nu de boekjes, hè Maatje? Hier is de slager, dat weet ik wel, dat is zoo vet. En dat bruine is van den klontjesman.’

De kruidenier is nog altijd de klontjesman voor hem. Vroeger had hij de geheele wereld, op zijn manier, overgedoopt, zoo aardig en origineel. Ik vond 't heerlijk, omdat ik de eenige was, die zijn taaltje kon verstaan; maar nu schikt hij zich naar de algemeene spreekwijze, jammer genoeg.

Hij wordt zoo'n echte jongen.

‘Maatje, vind-je maar niet, dat we mijn krullen moesten laten afknippen?’ vroeg hij gisteren, ‘Ik ben nu toch al vijf, 't staat zoo meisjesachtig.’

‘Ik zie je zoo graag met je krullen, Robbi.’

‘Da's ook, er is niets aan te zien, en dan u hebt me portret toch.’

‘Een portret is niets,’ begon ik, maar hij viel me driftig in de rede: ‘Zeg dat nu niet, Mama, van Papa hebben we ook niets anders en u houdt er toch wel van.’

Zijn oogjes stonden zoo mooi ernstig, zoo heel en al gevoel. Ik kon niet nalaten te zeggen: ‘Jij toch ook, Robbi, je houdt ook van Paatje's portret, niet waar?’

'Jawel, maar ik wou toch liever een echten Pa hebben, dat zou veel joliger zijn.'

De echte jongen kwam weer bij hem boven.

'Jolig? Maar Robbi, is dat nu een woord? Papa was toch niet jolig.'

'Was die saai? Ajakkes, dan kan 't me zooveel niet schelen, dat hij dood is.'

Ik wist niet, wat te zeggen - het kwam er zoo komiek uit en hij begreep natuurlijk niet, wat hij zei.

'Robbi, foei! Zoo mag je niet over je armen vader spreken, hij was zoo goed, zoo braaf, ik hield zoo dol veel van hem.'

'Knikkerde hij met u en hielp hij u aan een legkaart en liet hij zoo'n mooien muziektol voor u draaien?'

'Neen, Robbi, dat niet, maar...'

'Nou, dan hebt u toch veel meer aan mij.'

Opeens kreeg ik een doodsangst, - 't kind is toch niet jaloersch op de nagedachtenis van zijn vader? Hoeveel erger zou 't dan geweest zijn, als zijn vader was blijven leven.

Och, maar dat is onzin. Een kind van vijf jaar weet niet, wat hij voelt. Ik hecht veel te veel gewicht aan wat hij zegt. Mijn zusters en ook Robert's moeder vinden, dat ik mij te veel met hem bezighoud, maar ik zie niet in, dat ik er iets aan zou kunnen veranderen, Robbi wil mij altijd bij zich hebben; geen spelletje amuseert hem, als Maatje 't niet met hem speelt, geen koekje smaakt hem, als Maatje er niet een stukje van proeft.

Hij zou niet uit willen gaan zonder mij, en als hij eens alleen in den tuin is, roept hij mij telkens: 'Maatje, nu moet je toch eens komen zien, zoo'n prachtige rups,' of wel: 'Maatje, kom eens kijken, er is weer een sneeuwbal uit, een dikke.'

En dan loopen we samen langs de bloemperken en spelen krijgertje en zijn zoo gelukkig, als 't maar kan, mijn Robbi en ik.

's Avonds breng ik hem zelve naar bed, en dan moet ik nog een paar keer boven komen, anders kan hij niet rustig inslapen, naar hij beweert. Als hij naar bed is, gevoel ik mij wel heel eenzaam en dan kan ik niet nalaten te denken, hoe gezellig het zou wezen, als Robert nog over mij zat en we samen konden praten over ons ventje. Ik kan hem zoo beklagen, dat hij al de liefheid van zijn kind mist. 't Is toch zoo vreeselijk, dat hij zoo jong moest sterven, hij had zoo kunnen genieten, vooral van Robbi.

Toch weet ik zeker, dat ik, in mijn plichten tegenover hem, wel eens tekort zou zijn geschoten: al mijn tijd heb ik noodig voor mijn aapje.

Alleen de avonden waren voor Robert geweest; ofschoon, zoo heel veel schiet er niet van over, en uitgaan zou ik toch niet. Ik maak iedereen te kwaad vriend, omdat ik nergens een kopje thee wil gaan drinken of den avond wil doorbrengen.

Hoe kan ik dat nu? Ik weet immers, dat Robbi niet slapen zou, en dat wil ik toch niet op mijn geweten hebben; slaap is alles voor een kind in den groei en dat voor zoo'n levendig kereltje, dat nooit stilzit.

Ik wil ook niet hebben, dat hij over zijn tijd naar bed gaat; als ik, met hem, bij mijn schoonmoeder eet, ga ik om zeven uur met hem naar huis; iedereen lacht er mij om uit, maar daar stoor ik mij niet aan; beter dat de menschen lachen, dan dat Robbi huilt. Natuurlijk zou hij er niet toe te bewegen zijn om zonder mij naar huis te gaan, en ik wil hem niet later ophouden, voor mijn pleizier. Zoo'n ontaarde moeder ben ik niet!

De volgende week gaan wij samen op reis; de dokter vindt, dat ik wat bleek zie, en wil dat ik een luchtkuur in de hooge Engadine doe.

'Is dat wel een goede lucht voor Robbi?' vroeg ik dadelijk.

'O! ja, best; als u, tenminste, eerst een paar nachten in de *Unter*-Engadine slaapt, om de verandering niet te plotseling te maken. Maar als ik u een raad mag geven, mevrouw, laat u dat jonge mensch dan thuis; dan zult u 't veel kalmer hebben en meer nut hebben van de kuur. Met zoo'n woelwater op reis hebt u toch geen rust, en ik houd 't niet voor onwaarschijnlijk, dat hij niet geheel en al onschuldig is aan uw bleek-zijn. U vermoeit u te veel met hem, geloof me. Laat u hem stilletjes hier en ga u alleen.

'Maar, dokter,' riep ik verontwaardigd uit, 'denkt u dan, dat ik rust zou hebben, als ik zoo ver van Robbi af was? En hij dan? Hij kan er nu al niet tegen, als ik een visite zonder hem maak en hij een uur alleen is! Neen, heusch, 't is onmogelijk, ik kan hem niet achterlaten, Robbi en ik hooren bij elkander... u moet denken, wij zijn alles voor elkander.'

De dokter gaf toe en ried mij aan om dan, ter wille van 't kind, in een pension te gaan, dat zou stiller en beter voor hem zijn dan in een hotel.

En nu zijn we met ons beidjes in de Zwitsersche Hooglanden!

Het is zeker goed, dat we in een pension zijn; de zooveel grootere omgeving zou stellig verkeerd zijn geweest voor Robbi; hij wordt nu al zoo bedorven. Iedereen heeft schik in hem en niemand wil gelooven, dat hij nog geen vijf en een half is; iedereen ziet hem aan voor een jongen van zes jaar, en hij wordt toch pas zes in Februari en we zijn nu begin Juli.

Hij is zoo schattig voor me en volgt me als een hondje. Onze medegasten leggen lange tochten af naar de naburige gletschers en bergspitsen. Ik zou 't verrukkelijk vinden om mee te gaan; 't is altijd mijn ideaal geweest om Alpentoeren te maken en zou zoo dolgraag eens naar den Monteratsch gaan, dat is de fraaiste gletschergroep van Grauwbunderland, maar 't zou niets zijn voor Robbi, dus ga ik zelve ook niet en vergenoeg ik mij met wandelingen in den omtrek, steeds de gevaarlijke plaatsen en de ravijnen vermijdende. Hij is zoo vlug, die jongen; in één oogwenk loopt hij van mij weg en is hij mij een heel eind vooruit. Ik sta nu al doodsangsten uit met bloemen plukken en met al de meren hier.

De eigenaar van ons pension, die tevens dokter is, zegt ook, dat het veel beter voor mij geweest was, als ik Robbi thuis had gelaten; hij beweert zelfs, dat de kuur mij op deze manier geen goed zal doen.

Maar ik blijf volhouden, dat ik toch niet voor zoo lang van mijn lieveling af had kunnen gaan en dat hij zeker was gaan kniezen.

Hij is zulk een lief, aanhalig ventje; ik geloof niet, dat er een tweede zoo bestaat.

Als ik mijn bad neem, want dat hoort bij de kuur, gaat hij buiten 't badkamertje zitten; dat noemt hij 'de wacht houden'; hij verbeeldt zich werkelijk, dat 't noodig is.

'Wees maar niet ongerust,' zegt hij dan zoo goedig, 'ik zal wel oppassen, dat er niemand anders in komt.'

Het leven hier bevalt mij best; alleen ben ik angstig onder 't wandelen, en daar we bijna den geheelen dag uit zijn, krijg ik nogal eens een schrik.

's Avonds zit ik bij Robbi; wij soupeeren vroeg met ons beiden, daar het souper-uur, over achten, te laat zou zijn voor mijn kaboutertje. De meeste gasten gaan dan nog een uurtje naar beneden in de eigenlijke badplaats, *St. Moritz-Bad*, naar een der groote

hotels, waar 's avonds altijd iets te doen is, een bal of een concert of een eenvoudige *réunion;* het is de eenige gezelligheid, die men hier heeft, maar ik wil er geen gebruik van maken voor Robbi.

Ik kan hem toch niet alleen laten liggen in een vreemd huis.

Het was een uitstekende inval van onzen dokter om ons hierheen te sturen; vooral Robbi doet het veel goed, hij ziet er heerlijk uit en is bepaald gegroeid. Hij is de lieveling van

iedereen in huis. 't Is ook zoo'n snoezig ventje... en zoo gevoelig. Ik ben zeker, dat hij een brave jongen zal worden en knap ook; hij kan nu al zoo aardig redeneeren en wil alles weten. Zijn grootste pleizier is bloemen voor mij te plukken; hij kent er verscheiden bij naam en dat zegt iets in een streek, waar men telkens verbaasd staat over den rijkdom der Alpen-Flora.

Hij kan zoo druk-gewichtig zeggen: ‘Wacht, moesje, vandaag krijg je nu eens gentianen van me en wilde anjers.’

In 't begin zei hij agenten, in plaats van gentianen, maar nu vergist hij zich niet meer. Hij heeft ook veel schik in de mooie bruine koeien met haar intelligente oogen en harmonieuse klokjes.

‘Als ik groot ben, Maatje, word ik ook koeienjongen en dan krijg je altijd melk voor niets. Ik moet toch voor je werken, je hebt niemand anders.’

‘Neen, mijn lieveling, ik heb niemand anders, en ik zou 't ook niet willen.’

Verscheiden keer heeft een man 't gewaagd mij zijn hand en hart aan te bieden en Robert's plaats in te nemen, maar telkens heb ik geweigerd. Er gaat geen dag om, dat ik mijn armen, trouwen man niet mis... zijn plaats in mijn hart is niet leeg, dus kan die niet ingenomen worden.

Gisteren was ik den geheelen dag alleen met Robbi thuis; de medegasten en zelfs de dokter en zijn vrouw waren gaan pick-nicken ergens heel ver op de Italiaansche grenzen.

Het was een verrukkelijke toer, eerst door Ponte Resina en dan langs het *Lago Blanco* en 't *Lago Nero*, twee kleine gletschermeren, met een schitterende omlijsting van Alpenrozen; het water van het eene meer is zilverwit en van 't andere koolzwart.

Ze maakten ook nog een wandeling en kwamen vlak bij een gletscher, ze liepen gewoon door de wolken heen.

Ik had het alig gevonden om mee te gaan, maar het was niets voor Robbi; dat zei onze hospita, die den tocht kende, zelve.

Ze bood aan bij hem thuis te blijven, maar dat zou nu toch te gek zijn geweest.

Ik was er toch de aangewezen persoon voor.

Het was toch een prettig daagje; 's morgens wandelden wij langs de *Ober-Alpine* en plukten volop Alpenrozen en anemonen, en na 't eten gingen we naar *St. Moritz-Bad* en luisterden we naar de muziek.

't Was voor 't eerst, sedert Robert's dood, dat ik in 't publiek muziek hoorde; 't stemde mij erg droefgeestig, maar Robbi vond 't zoo prettig. Hij is bepaald muzikaal en 't zou schande zijn, als ik 't niet in hem aankweekte. Zoodra ik thuiskom, zal ik over piano-lessen spreken. Hij is dan toch wel vijf en een half en misschien zou 't niet kwaad zijn hem een jaar muziek te laten leeren, vóór hij naar school gaat. 't Volgende jaar, na de zomervacantie, wordt hij een groote schooljongen, zooals hij 't noemt. Ik mag er niet aan denken. Arm kind! Wat zal 't hem vreemd vallen, den geheelen dag van zijn moedertje weg te zijn... en ik dan? Hoe zal de dag omkomen?

Kom, geen zorgen voor den tijd.

Ik zal ook maar gaan slapen... Robbi slaapt zoo heerlijk rustig! Ik kan hem juist van hier af zien. Wat een mooi kereltje toch, met zijn dik, krullend, blond haar en zijn guitige, blauwe kijkers, die zoo beeldig beschaduwd worden door zijn zijden wimpers en fraai geteekende wenkbrauwen.

En zijn mondje dan, met de witste tandjes, die ooit een kinderbekje sierden.

Zijn neusje is gelukkig mooi recht en niet te dik, en zijn ooren zijn klein en staan niet te ver van zijn hoofd af; dat vind ik afschuwelijk. Ik zou 't ellendig vinden een leelijk kind te hebben; ik ben zoo trotsch op mijn beeldig ventje.

Hij is ook alles wat ik heb, mijn eenige levensvreugde.

De menschen hier kunnen niet begrijpen, dat ik zoo geheel in hem opga, dat mijn vrouwenleven zich geheel heeft opgelost in zijn kinderleventje; maar ze kunnen ook niet beseffen hoe ik geheel van hem afhankelijk ben voor een beetje geluk.

En hij dan... hij zelf! Arm, misdeeld stumpertje, hij heeft immers niemand, geen vader, geen broers of zusters, enkel zijn moedertje.

Ik moet hem zooveel vergoeden, wat hij missen moet; ik moet zijn jeugd zonnig voor hem maken, dat is mijn eerste, mijn hoogste plicht.

Wat een lange, lange dag - er komt geen einde aan! Robbi is voor 't eerst naar school; eerst zou hij tusschen twaalf en twee uur thuiskomen, maar 't ging toch moeilijk; 't is veel te ver en de meester had liever dat hij overbleef. Vooral met 't oog op den omgang met andere kinderen vond hij 't verkieslijk.

Ik bracht hem van ochtend zelve, en toen ik alleen terugkwam in de verlaten huiskamer, die hij altijd vult met zijn gezellige, vroolijke drukheid, had ik 't gevoel alsof ik mijn kind had begraven.

Hij hield zich flink, 't ventje, en toen hij zag, dat ik verdrietig was, zei hij goedig: ‘Trek 't je nu niet te veel aan, moesje, je moet maar denken, dat ik voor een dag op visite ben.’

Hij zei 't zoo onschuldig, en voor hem is 't mogelijk 't zelfde, maar voor mij is er een hemelsbreed verschil.

Toen ik hem aan den meester overgaf, had ik de overtuiging, dat ik nu mijn zoon afstond aan de groote werkmaatschappij.

Nooit meer zal het leven 'tzelfde voor hem zijn. Gisteren was hij een dartel, speelsch knaapje, zonder zorgen en zonder verplichtingen; vandaag is hij een kleine werker met plichten, die voor hem afgebakend zijn en die hij vervullen moet, volgens zijn beste kunnen.

Arme, kleine Robbi, zoo dapper toog hij naar school, zoo moedig begon hij zijn eersten leerdag, zonder te beseffen, dat deze de eerste van een onafzienbare reeks zal zijn.

Van heden af tot 't oogenblik, waarop hij zijn aardsche loopbaan zal eindigen, zal hij steeds te leeren, steeds te arbeiden hebben.

Hoe 't nu met hem is? Of hij aan zijn Maatje zal denken?

Voor een paar dagen liet ik hem een groot boek zien: ‘Kijk, Robbi, dat zul-je allemaal moeten leeren; over een klein poosje zul-je precies moeten weten, wat er te lezen staat, daarvoor ga je op school.’

Hij keek heel wijs en vroeg toen, met zijn allerliefste stemmetje: ‘En weet jij 't allemaal, Maatje?’

‘Ik? Ja, natuurlijk...’

‘Wat jammer hè?’

‘Jammer? Waarom, vent?’

‘Wel, anders moest je ook naar school en konden we samen gaan.’

Aanbiddelijk naïef! Wat zou zijn vader van hem genoten hebben. Robert zou niet jaloersch zijn geweest op zijn liefde voor mij. Wat zou ik toch een benijdenswaardig lot hebben gehad tusschen die beiden, die mij zooveel liefde hadden toegedragen, Robert en Robbi!

Mijn geluk zou te overstelpend zijn geweest.

Ik heb als een kind geschreid, toen ik alleen koffie moest drinken en Robbi's leegen stoel zag.

Als hij eens, een enkelen keer, zonder mij op visite ging, déjeuneerde ik bij kennissen of bij mijn schoonmoeder. De goede ziel had mij voor vandaag ook gevraagd, maar ik vond 't zoo laf.

Ik voel me vreeselijk verlaten.... de dag is zoo lang; anders ging ik mij op dit uur kleeden om met Robbi uit te gaan.

Wacht eens....

(*Wordt vervolgd.*)

De eerste proefvaart met het Luchtschip van Graaf von Zeppelin, door C. Nobel. Met illustratiën. (In aansluiting aan blz. 343 vorige jaargang.)

Toen de vorige maal - het was destijds einde Juni - mijn jongste artikel over de Luchtscheepvaart door mij aan de redactie van 'De Huisvriend' werd toegezonden, vermoedde

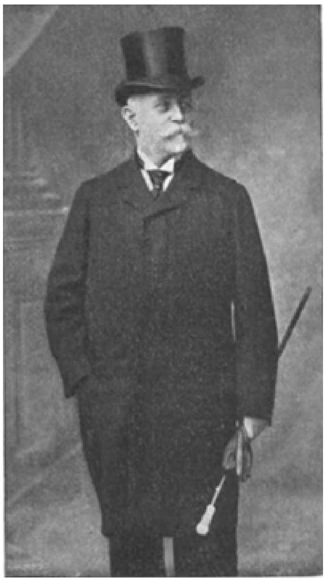

GRAAF FERDINAND VON ZEPPELIN.

ik niet, dat de toebereidselen voor de eerste proefvaart met het luchtschip van *Graaf von Zeppelin* toen al zoover gevorderd waren, dat reeds enkele dagen daarna tot de opstijging zelve zou worden overgegaan. Wellicht had ik, wanneer mij dat bekend ware geweest, de inzending van het aëronautische overzicht (zie blz. 332 vorige jaargang) eenige dagen vertraagd, om tegelijk den uitslag van dien eersten tocht daarbij nog te kunnen opnemen. En toch - wanneer men na rijp beraad de zaak wel overweegt, dan heeft mijne onbekendheid met het juiste tijdstip van de te nemen proef deze goede zijde gehad, dat daardoor voor mij de kans was buitengesloten om, ware het dan geheel te goeder trouw geweest, aan de lezers van 'De Huisvriend' eene scheeve voorstelling van die grootsche proefneming te hebben gegeven. Want, inderdaad, de eerste berichten spreken elkaar belangrijk tegen, hetgeen gemakkelijk te verklaren valt, wanneer men

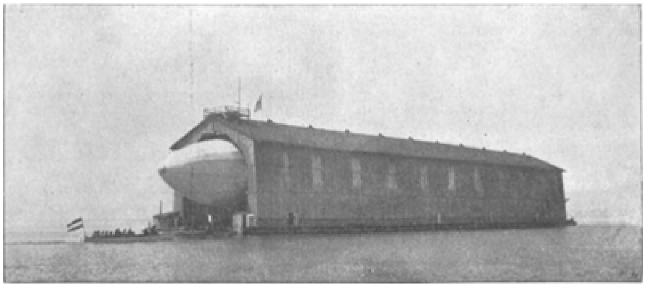

HET LUCHTSCHIP GEREED OM UIT HET DRIJVENDE BALLONHUIS GEBRACHT TE WORDEN.

bedenkt, hoe overhaast in den regel zulke berichten de wereld worden ingezonden, meestal nog door personen, die, hoewel niet onbekend met de zaak zelve, toch doorgaans geen studie daarvan hebben gemaakt en alzoo niet in staat zijn om juiste gevolgtrekkingen uit het verloop van zoo'n eerste proef te maken.

Thans, nu de proef van 2 Juli jl. niet meer zoo versch in het geheugen ligt en reeds tot het verleden gaat behooren, en ook tevens de vakliteratuur gelegenheid heeft gehad, haar licht over dien eersten tocht te hebben doen schijnen, thans stel ik mij voor om, gedachtig aan de aan het slot van mijn vorig artikel gedane belofte, die schuld aan de lezers van ‘De Huisvriend’ af te doen. Alvorens echter het luchtschip zelve en de eerste proefneming daarmede te bespreken, zij het mij vergund, om ter nadere kennismaking met den ontwerper, daarbij eene korte episode uit het verleden van den kranigen *Graaf von Zeppelin* te schetsen.

Kort na het uitbreken van den Fransch - Duitschen oorlog, alzoo tijdens de mobilisatie en concentratie der Duitsche troepen, gelastte de divisie-generaal *von Beijer*, die met de bewaking van een gedeelte der Duitsche grens was belast, een verkenningsrit door het aangrenzende vijandelijke gebied, ten einde nadere gegevens omtrent de sterkte en de opstelling der Fransche troepen ter plaatse te verkrijgen. Voor het doen van deze gewaagde onderneming viel de keuze op een kapitein van den Wurtembergschen generalen staf, aan wien drie Badensche dragonder-officieren, *Winsloe*, *von Wechmar* en *Villiers* met drie dragonders werden toegevoegd.

Op 24 Juli van het jaar 1870 gaat deze officierspatrouille van *Hagenbach* uit in vliegenden galop voorwaarts, rent met getrokken sabel door *Lauterburg* in de richting van *Neuweiler*, waar zij nabij deze stad stuiten op eene Fransche patrouille, bestaande uit een gendarme en een lancier. De patrouille geeft vuur op de Duitschers; de gendarme echter schiet mis, wordt gevangengenomen, doch als vader van acht kinderen weer losgelaten; de lancier daarentegen verwondt het paard van den commandant, waarvoor hij, bij wijze van belooning, een sabelhouw ontvangt, die hem terneder velt. Voort gaat het in galop! Zij verkennen eerst den *Selzbach*, die slechts zwak door cavalerie blijkt bezet te zijn, om daarna den teugel westwaarts te wenden naar het station *Hundsbach*, waar zij, terwijl de dorpsbewoners ter kerke zijn opgegaan, gelegenheid vinden om de belangrijke telegraafdraden, die naar *Hagenau* en *Straatsburg* voeren, door te snijden. Nog altijd gaat het voort in galop! De voorbijgangers staren hen

verwonderd na, en in plaats van hun eenig letsel te doen, rapen zij voor hen den revolver op, dien een der ruiters heeft verloren. Aldus wordt de badplaats *Niederbronn* bereikt,

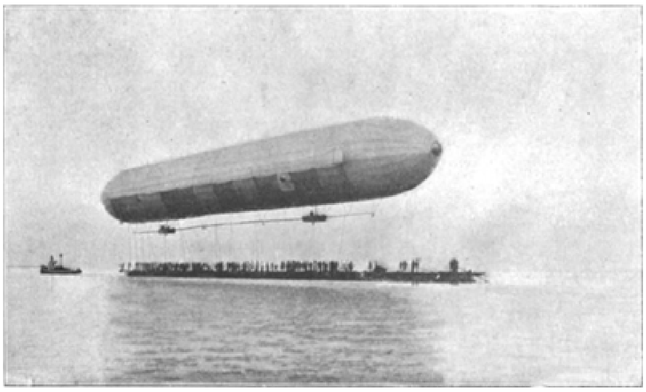

DE BALLON OP DE PONTON.

waar zij stuiten op eene afdeeling van het 12de regiment jagers. Met de sabel in de hand weten zij zich een weg te banen en door te dringen tot het gehucht *Scheuerlenhof*, ten zuiden van *Reichshofen*, waar zij den nacht doorbrengen.

Middelerwijl heeft de geestelijke uit *Niederbronn* van het gebeurde melding gemaakt aan den Franschen brigade-generaal *Bernis*, commandant van het 5de huzaren- en het 12de jagerregiment. Deze laat in den vroegen morgen door een gedeelte zijner manschappen het gehucht omsingelen, wat door onze koene ruiters wordt ontdekt, juist toen *von Wechmar* naar de paarden wil gaan zien. Allen vliegen naar buiten en weldra ontspint zich een kort, doch hevig gevecht. Een Fransch onderofficier

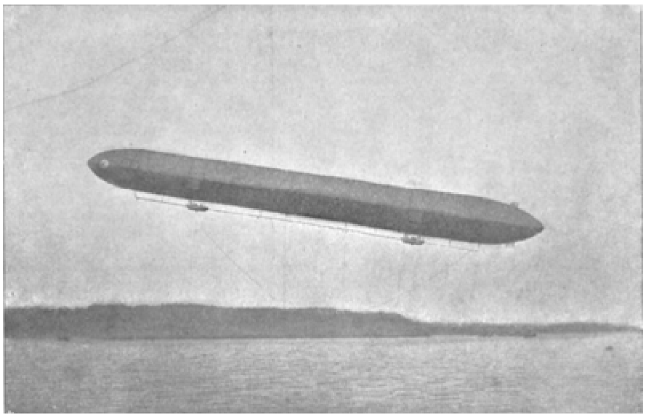

HET LUCHTSCHIP KORT NA HET OPSTIJGEN.

wordt van zijn paard geschoten, een Fransch officier krijgt twee revolverschoten, maar - helaas! ook onze stoutmoedige ruiters lijden zware verliezen. *Winsloe* wordt neergesabeld, *von Wechmar* wordt aan de zijde en *Villiers* aan den neus gewond en deze beiden met de drie dragonders worden gevangengenomen. Ongedeerd blijft echter de commandant der patrouille, die, een buitgemaakt officierspaard meevoerende, zich door de rij vijanden weet heen te slaan en achtervolgd door de Fransche ruiters, er in slaagt de Duitsche grens te bereiken, waar hij jubelend door zijne kameraden wordt ontvangen. Uit achting voor den heldenmoed dezer kleine ruiterschaar, noodigde de Fransche maarschalk *Leboeuf* de beide gevangene officieren

von Wechmar en *Villiers* bij zich aan tafel. *Winsloe*, helaas! stierf reeds den nacht daarop aan zijne bekomen wonden.

Die Wurtembergsche stafofficier was de toenmalige kapitein *von Zeppelin*, een naam, dien verschillende lezers zich ook ongetwijfeld zullen herinneren uit het begin van den Transvaalschen vrijheidsoorlog tegen het machtige Albion, toen - bijna een jaar geleden - een *von Zeppelin*, alleen gewapend met een karwats, zich tegen de Engelsche lanciers inwierp, door wie hij weldra met een tiental lanssteken werd doorboord. Ook deze held, die zijn leven gaf om aan de kameraden eene gelegenheid voor een goeden aftocht te verschaffen, was een waardig afstammeling uit het geslacht der *von Zeppelin's* en de zoon van den koenen ruiter uit het jaar '70.

Ziedaar, mijne lezers, eene korte episode uit het leven van *von Zeppelin*, wiens bravoure-rit, waard om aan de vergetelheid te worden ontrukt, ons onwillekeurig in de gedachten komt, telkens als wij heden ten dage in de couranten lezen van zijn onafgebrokene pogingen tot verovering van het luchtrijk!

Welnu, de toenmalige Wurtembergsche stafofficier, later

generaal-majoor, inspecteur der cavalerie, daarna luitenant-generaal en ten slotte gezant van Wurtemberg aan het Berlijnsche Hof, heeft zich in den herfst van zijn leven gewijd aan het vraagstuk der luchtscheepvaart. Niet alleen heeft Zijne Excellentie verschillende luchtreizen gemaakt, waarbij hij soms als commandant van den ballon optrad, daarbij alleen door vrouwelijke bloedverwanten vergezeld, doch zelfs is *Graaf von Zeppelin*, de leek van voor eenige jaren, er in geslaagd een bestuurbaar luchtschip te ontwerpen, dat volgens de deskundigen voor een der beste ontwerpen van deze eeuw mag gehouden worden.

Tegenwoordig leeft de 62-jarige *Graaf Ferdinand von Zeppelin* te *Ebersberg* nabij het meer van *Constance*, waar hij zich ongestoord aan zijne lievelingsstudie wijden kan, en waar ook, zooals aan onze lezers reeds bekend is, de eerste proeftocht met zijn luchtschip werd gehouden.

Laat ons thans de inrichting van den Zeppelin-ballon nader beschouwen. Zooals de verschillende illustraties ons te aanschouwen geven, bestaat de ballon uit een zeer grooten cylinder met ogievale einden. Volgens het uiterlijk te oordeelen maakt deze reuzensigaar van 128 M. lengte en 10 M. middellijn den indruk, van één hol lichaam te vormen; in de werkelijkheid echter is dit niet het geval, doch bestaat dit uit 17 onderling afgescheiden gedeelten, die elk voor zich ten behoeve van de stijgkracht met gas gevuld zijn. Hierdoor bereikt men het voordeel, dat bij eventueele lekkage niet de geheele ballon, doch hoogstens ééne afdeeling haar gas verliest en zoodoende slechts een klein gedeelte der stijgkracht teloorgaat. Onder het ballonlichaam bevinden zich twee gondels, die door een looppad in gemeenschap staan en in elk waarvan een Daimler-motor staat, die dient tot het doen draaien van de schroefpropellors, die ter weerszijden onder aan den ballon zijn aangebracht. Aan het vooren aan het achtereinde bevinden zich zeilen, die als roer dienst doen, terwijl ten slotte een loopgewicht, dat aan de beide gondels bevestigd is, den commandant van den ballon de gelegenheid verschaft, om het zwaartepunt van den ballon naar welgevallen voor- of achteruit te verplaatsen, om zoodoende aan het geheele luchtschip eene helling voor- of achterover te geven en invloed op het rijzen of dalen uit te oefenen. Ziedaar in hoofdtrekken de inrichting van dien meest modernen bestuurbaren ballon!

Terwijl de uitvinder hoopte, dat de eerste proefneming met dit reusachtige luchtschip, waarvan het gewicht circa 4000 K.G. bedroeg, reeds in den zomer van het jaar 1899 zou kunnen plaats hebben, bleek weldra, dat men op dat oogenblik met den bouw nog lang niet gereed zou zijn. Men moet hierbij bedenken, dat ook de constructie van het drijvende ballonhuis, waarvan wij reeds in fig. 4 op blz. 341 van den vorigen jaargang van dit Tijdschrift eene afbeelding gaven, zeer veel tijd in beslag nam, te meer daar dit gebouw vaak door stormen geteisterd werd. Zoodoende naderde reeds het najaar van 1899 en hoopte men de proef nog vóór het ongunstige seizoen te kunnen nemen; doch ook deze hope bleek, ten gevolge van de mindere geschiktheid der ballonstof, ijdel en het lang verbeide oogenblik der eerste proef zou eerst in den zomer van 1900 daar zijn.

Daar de definitieve proeftocht eindelijk tegen Juli van dit jaar was vastgesteld, was men reeds dagen te voren met de vulling van den ballon begonnen. Daartoe waren een 2600 ijzeren buizen, elk met circa 5 M^3 waterstofgas gevuld, in 40 pontons van uit het naburige *Manzell* aangevoerd. Ten einde den ballon zoo gelijkmatig

mogelijk te vullen, voerde eene vrij ingewikkelde buisleiding het gas van uit de pontons naar elk der 17 ballonafdeelingen, waarvan de gezamenlijke inhoud circa 10000 M^3 bedroeg; met de vulling kwam men op 1 Juli gereed.

Afgescheiden van de vele technische tegenspoeden, waarmede men in den regel bij dergelijke grootsche ondernemingen te kampen heeft, moet men ook rekening houden met de omstandigheid, dat het welslagen eener eerste proefmede afhankelijk is van de al of niet gunstige weersgesteldheid. Terwijl reeds vanaf 28 Juni tevoren de in de onmiddellijke nabijheid gelegene stad *Friedrichshafen* het verzamelpunt geworden was van een keur van aëronautische mannen en de gesprekken hoofdzakelijk liepen over dat eigenaardige ballonhuis, dat reeds zoo lang de gemoederen in spanning hield, moest het geduld dier duizenden nog tot in den avond van 2 Juli op de proef worden gesteld, vooraleer de wind voldoende zwak was om een gunstigen afloop der proef in uitzicht te stellen. Dat dagenlange wachten dier ongeduldig gewordene toeschouwers, die hun tijd en hun geld moesten offeren om weer telkens onverrichterzake een nieuwen dag te blijven afwachten, is wellicht oorzaak geweest, dat de critiek over die eerste proef aanvankelijk hoogst onvriendelijk was.

Eindelijk dan in den avond van 2 Juli, te ongeveer 7½ uur, besloot *Graaf von Zeppelin* den tocht te wagen, daar de wind op dat oogenblik tot ¾ meter per seconde verflauwd was. Het naar buiten slepen van het vlot, waarop de ballon binnen het ballonhuis was opgesteld, geschiedde door middel van een sleepboot en liep uitstekend van stapel en tegen 8 uur lag het luchtschip, liefelijk door de avondzon beschenen, rustig op het meer van *Constance*, wachtende op het oogenblik, waarop het van zijn aardsche banden bevrijd, de belangrijke proefvaart zou ondernemen.

Het moet wel een angstig, doch tevens gewichtig oogenblik voor *Graaf von Zeppelin* zijn geweest, toen het majestueuze luchtschip, die colossus met zijne elegante vormen, onder een luid hoera van de duizenden toeschouwers, zich kalm en statig opwaarts bewoog, zonder dat de ontwerper nog kon vermoeden, hoe de ballon aan de werking der verschillende machines zou gehoorzamen, dan wel of niet de eene of andere catastrophe het werk zijner vinding vernielen en deze eerste tocht hem en aan zijne tochtgenooten het leven kosten zou.

Als tochtgenooten had *von Zeppelin* zich gekozen *Freiherr von Bassus*, voorzitter van de Münchener vereeniging tot bevordering van de luchtscheepvaart, den technicus *Burr*, die van den beginne af aan den bouw van den ballon werkzaam was geweest, den bekenden reiziger *Eugen Wolf* en den machinist *Gross* voor de bediening van den motor; deze personen waren over de beide gondels verdeeld.

Nadat het commando ‘los!’ gegeven was, bleek dat een paar manschappen aan het achtereinde van den ballon dit niet hadden gehoord en daarom het touw hadden vastgehouden, ten gevolge waarvan het vooreinde meer naar boven was gestegen dan de achtersteven. Met behulp van het loopgewicht wist *von Zeppelin* zoodanig te manoeuvreeren, dat de horizontale stand weder werd verkregen. Bij de pogingen, om het gewicht weder in den middelbaren stand terug te brengen, brak een der touwen, waarmede dus een verder voortzetten der proef vrijwel ondoenlijk was geworden en waarom dan ook tot een landing besloten werd. Ten einde niet op den oever van het meer terecht te komen, liet men vrij veel gas uit en was na 6½ minuut de daling over eene hoogte van ± 300 M. tot op het wateroppervlak, zonder eenig incident, volvoerd. Nog dienzelfden avond werd de ballon weer naar zijn drijvend huis teruggesleept.

Op grond van berekeningen, welke de deskundigen omtrent de eigene snelheid van den ballon gemaakt hebben, zou men mogen aannemen, dat de eerste proefvaart, die uit den aard van de zaak niet mag beschouwd worden als de beste der reeks van

vaarten, die *von Zeppelin* zich voorstelt te ondernemen, moet gerekend worden als te zijn geslaagd; de snelheid toch zou bij de eerste oogenblikken van den tocht 11.8 M. per seconde bedragen hebben. Intusschen zijn wij geneigd aan te nemen, dat deze gegevens op zeer eenzijdige en partijdige gegevens berusten, en lijkt het ons het gunstigst, om

alvorens een nader oordeel uit te spreken, eerst het verloop van verdere proefnemingen af te wachten, welke, zooals de courantenberichten ons melden, nog steeds worden voortgezet.

Bij die eerste vaart kwamen ook nog andere technische gebreken aan het licht ten opzichte van de stuurinrichting, van de wijze om met het loopgewicht te manoeuvreeren en eindelijk ook ten aanzien van de doorbuiging van den ballon zelf; gaandeweg zullen bij de verdere proefvaarten al deze gebreken worden weggenomen of verbeterd.

Zonder dan ook eenige nadere verwachtingen omtrent de toekomstige proefvaarten met den ballon van *von Zeppelin* te willen uitspreken, eindigen wij met den ontwerper geluk te wenschen met zijn voorloopig succes. Aan *Graaf von Zeppelin* danken wij, dat het vraagstuk der bestuurbaarheid van het luchtschip niet geheel op den achtergrond is gedrongen, integendeel, dat men bij verschillende leeken meerdere belangstelling ontdekt, zij het dan ook dat deze schouderophalend en met een minachtend lachje als hun gevoelen daarbij te kennen geven, dat het toch wel nooit tot de verwezenlijking van het ideaal, om meester te worden van het luchtrijk, komen zal.

Moge het aan den wakkeren *von Zeppelin* gegeven zijn om in zijne verdere proefvaarten het bewijs te leveren, dat de mensch de eindoplossing van het vraagstuk der bestuurbaarheid steeds meer nabij komt!

October 1900.

De gedachtenlezer.
Uit het Duitsch van Friedrich Thieme.

De eerste pauze van het concert, door eerste Europeesche beroemdheden in het concertgebouw te Amsterdam gegeven, liep ten einde. De electrische schel, die de bezoekers in de zaal terugriep, weerklonk. In zeer korten tijd waren de nevenzalen leeg en in de vestibule, zooeven nog vol menschen, bleven slechts de bureaulist en de portier achter.

Juist weerklonken de eerste tonen der violen, toen men plotseling een luiden kreet vernam. De bureaulist en portier luisterden toe, en hun blikken richtten zich met aandacht naar de deur van het parket, waarachter verwarde stemmen en haastige schreden weerklonken. In het volgende oogenblik werd de deur opengeworpen, en verscheen er een jonge dame met vertoornd gelaat en blijkbaar zeer opgewonden.

‘Portier! haal een politieagent, maar gauw wat!’ riep zij dezen beambte toe.

‘Wat is er dan toch aan de hand?’ vroeg de man verbaasd.

‘Ik ben bestolen geworden, mijn brillanten broche is weg! Maar ik moet ze terug hebben! Roep dus gauw een politieagent, haast je wat!’

‘U zult uw broche verloren hebben, mevrouw,’ riep de kassier uit zijn loge.

‘Neen, neen, ik heb duidelijk gevoeld, dat iemand in het gedrang er naar greep en ze mij afnam. De dief is in de zaal; gauw, vóór hij ontvlucht!’

De kassier zou juist zijn eng verblijf verlaten, om de zaak te helpen beslechten, toen er aan de kas een heer verscheen, en een biljet voor het parket verlangde.

‘Het spijt mij, uitverkocht!’

‘Hebt ge verder niets?’

‘Er zijn alleen nog enkele plaatsen parterre onbezet - een gulden - als 't u blieft.’ Hij schoof den vreemdeling het biljet toe, sloot zijn loge en trad op de dame toe.

‘Weet u wel stellig, dat men u de broche ontstolen heeft, mevrouw?’

‘Even zeker, als ik nu weet, dat ik ze niet meer heb.’

De heer, die van plan was de zaal in te gaan, bleef, toen hij het woord ‘gestolen’ hoorde, nieuwsgierig staan luisteren.

‘Welke waarde heeft uw broche?’ vroeg de bureaulist verder.

‘Ik heb ze van morgen juist bij Nell en Bandenberg voor zeven duizend gulden gekocht.’

‘Nu, dat is geen kleinigheid,’ meende de bureaulist. ‘Noeks, haal eens een politieagent - en jij, Hartrem, zorg dat de deuren van het parket gesloten blijven, en dat niemand er uit gaat; de politie moet dan maar voor de rest zorgen.’

‘Zooeven ging er een politieagent voorbij,’ mengde zich de vreemde heer in het gesprek.

De portier sprong de trappen af, om den beambte in te halen, terwijl Hartrem zich eveneens haastte om het opgedragene te vervullen.

Intusschen stond de jonge dame met hoogroode wangen en tranen in de oogen voor den bureaulist, die haar trachtte gerust te stellen. Daar verscheen alreeds de politieagent, wien de portier bereids het noodige had meegedeeld, en richtte zonder uitstel zijn vragen tot de bestolene.

‘Uw naam, mevrouw?’

‘Felicia Beckers, actrice!’

‘Men heeft u een kostbaar kleinood afhandig gemaakt?’

‘Een broche ter waarde van zeven duizend gulden, die ik van morgen pas bij Nell en Bandenberg gekocht heb.’

‘En u hebt ze niet verloren?’

‘Neen.’

‘Hebt u er naar gezocht? Op den grond? Onder de stoelen?’

‘Ik zeg u dat de broche gestolen is geworden,’ antwoordde de tooneelspeelster ongeduldig. ‘Na afloop van de pauze keerde ik in het parket terug; in de smalle gang achter de deur ontstond een groot gedrang. Daar voelde ik hoe een hand zich naar mij uitstrekte en mijn broche greep; ik kreeg duidelijk een ruk, maar kon den arm niet opheffen, daar die stijf aan 't lijf gedrukt zat. Maar ik uitte een kreet, en draaide mij om, om te zien wie er achter mij stond, doch ik werd op zijde geduwd, zoodat ik niet eens kon zien of een mannelijk of vrouwelijk persoon mij de poets gebakken had. Nadat ik mij weer bewegen kon, was mijn eerste greep naar mijn broche, maar die was natuurlijk verdwenen.’

‘Hadt u dan de broche niet goed bevestigd?’

‘Ja stellig, maar ze kan losgegaan zijn; misschien heeft de dief dat gemerkt, en bij het binnengaan der zaal zich achter mij gedrongen om van de gelegenheid gebruik te maken.’

‘Als dat werkelijk het geval is, dan zal de persoon in quaestie zich al lang uit de voeten gemaakt hebben.’

‘Er is niemand meer uit deze deur gekomen,’ antwoordde de man, die belast was met het sluiten der deuren.

‘Maar het parket heeft nog andere deuren!’

‘Nog één,’ verklaarde de bureaulist. ‘Maar ik heb dadelijk bevolen beide deuren te sluiten, en er bij gezegd, niemand uit te laten.’

‘Dat was zeer verstandig gehandeld,’ sprakt de beambte. ‘Als de dief zich nu maar niet langs het parterre verwijderd heeft.’

‘Dat is niet mogelijk; want al zou hij ook beproefd hebben om gedurende het concert over de banken te loopen, dan zou het publiek zich daar wel tegen verzet hebben. Juist daardoor zou hij de opmerkzaamheid tot zich trekken, terwijl hij nu als 't ware onder de menigte verloren is.’

‘Maar wie staat er borg voor, dat hij niet dadelijk de tweede deur van het parket bereikt heeft, en door deze de zaal verlaten heeft, nog vóór uw bevel het verhinderen kon?’

‘Vraag het den portier.’

Deze verklaarde, dat er van het publiek, dat na de pauze in de zaal stroomde, niemand was teruggekomen.

'Dan bevindt zich de dief nog in de zaal,' hernam de politieagent, 'en wel in het parket. 't Is nu slechts de vraag, mevrouw, of u den persoon herkennen zoudt?'

'Ik heb u al gezegd, dat ik hem volstrekt niet gezien heb,' zuchtte de tooneelspeelster.

'Ja!' bromde de politieagent verdrietig, 'dan weet ik werkelijk niet, wat ik doen moet! Ik kan toch alle personen, die in het parket zitten - hoeveel zijn het er wel?' wendde hij zich tot den bureaulist.

'Ongeveer driehonderd.'

'Nu, die kan ik allen toch niet doorzoeken. Als gij mij geen verdere verklaring kunt geven, spijt het mij zeer, maar dan kan ik voor 't oogenblik niets aan de zaak doen. Wij moeten dan maar zien of wij den spitsboef op een andere manier in handen kunnen krijgen.'

'Dus dan zal ik mijn broche niet terugkrijgen,' klaagde de jonge actrice. 'En de dief zit kalm daar binnen, en niemand doet zijn best hem zijn buit afhandig te maken?'

'Maar u moet toch zelf inzien....'

'Ik zie volstrekt niets in,' jammerde de dame, 'ik moet mijn broche terug hebben! Ik zou ongelukkig zijn, als ik ze op die wijze zou moeten missen. Waar dient dan eigenlijk de politie voor, als zij niet eens ten velde trekt tegen een spitsboef, die al zoogoed als gevangen is?'

De politieagent haalde de schouders op. 'Zoek u hem dan uit driehonderd menschen. Als gij het kunt, dan is het tooveren. Ik kan het niet.'

Op dit oogenblik naderde de vreemde heer, die nog steeds op een afstand was blijven staan, om te zien, hoe de zaak zou afloopen.

'Mevrouw,' vroeg hij, beleefd den hoed afnemend, 'zou ik u mogen helpen?'

De actrice zag hem verwonderd aan. Het was een nette man, met donkere oogen en vollen baard, in houding en kleeding een gentleman.

'Wilt u mij helpen? En op welke manier?'

'U zult lachen als u het hoort. Ik ben de gedachtenlezer Speekes, en ga hier morgen een reeks voorstellingen beginnen. Als u er van overtuigd bent, dat de dief zich in het parket bevindt, en na hetgeen ik gehoord heb, moet ik het wel aannemen, geef ik u binnen een half uur het vermiste voorwerp terug.'

De jonge dame lachte ongeloovig.

'Door uw - uw kunst?' vroeg zij twijfelend.

'Door mijn kunst,' antwoordde Speekes. 'Of denkt u dat het makkelijker is een speld in den zak van duizend personen terug te vinden dan een broche in dien van driehonderd?'

'Mijnheer heeft gelijk,' mengde de bureaulist zich in het gesprek; 'het kan in alle geval beproefd worden. Baat het niet, dan schaadt het niet. En nieuw en interessant is het in alle geval. Ik denk dat het publiek, als hen de zaak wordt uitgelegd, er ook wel genoegen mee zal nemen.'

'Een spitsboef door een gedachtenlezer in plaats van door de politie ontdekt, dat is iets nieuws,' bromde de agent.

De actrice, geen anderen uitweg ziende, zei, dat zij met het voorstel genoegen nam.

'Wij gaan nu in de zaal,' sprak de gedachtenlezer, 'en gij zorgt er voor, dat de deuren gesloten blijven totdat ik met mijn onderzoek klaar ben, mijnheer de bureaulist.'

Laatstgenoemde beloofde goed te zullen toezien, waarna allen zich in de hel verlichte concertzaal begaven.

Nog eenige minuten en het stuk eindigde onder luide bijvalsbetuigingen van het publiek.

Nauwelijks was er stilte ingetreden of de bureaulist betrad het tooneel en richtte de volgende woorden tot de menigte:

‘Hooggeacht publiek, ik heb u de treurige mededeeling te doen, dat er in deze zaal een belangrijke diefstal heeft plaats gehad. Deze jonge dame heeft men zooeven een broche ter waarde van zeven duizend gulden ontstolen. De dader moet zich hier in het parket bevinden; in het vreeselijk gedrang was het de dame evenwel onmogelijk een blik op hem te werpen. Daar nu door het groot aantal dames en heeren, in het parket aanwezig, een onderzoek vanwege de politie onmogelijk is, heeft de heer Speekes, de beroemde gedachtenlezer, aangeboden met behulp zijner kunst den dief te ontdekken en de bestolene het haar ontroofde voorwerp terug te geven. Nu is mijn vraag of u er mee genoegen neemt, dat genoemde heer het onderzoek begint?’

‘Ja - heel goed - wij geven toestemming!’ riepen honderden stemmen tegelijk. ‘Het is in ons aller belang,’ voegden weer anderen er bij.

Speekes boog beleefd voor het publiek. ‘Ik dank u, dames en heeren, en mag ik u nu vragen gedurende het onderzoek het diepste stilzwijgen in acht te nemen? Het zal ook goed zijn wanneer ieder uwer er op let, dat in zijn buurt niets weggeworpen wordt, want de dief kan wel beproeven zich op die wijze van het gestolene te ontdoen.’

Daarop haalde de gedachtenlezer een witten zakdoek te voorschijn, dien hij den politieagent overhandigde met de woorden: ‘Wees zoo goed dien doek voor mijn oogen te binden.’

‘Waartoe is dat noodig?’ vroeg de bureaulist. ‘Het is hier geen voorstelling.’

‘Dat is ook zoo, maar mijn gevoel is fijner, wanneer mijn opmerkzaamheid door de omgeving niet afgeleid wordt.’

De agent voldeed met een lachend gezicht aan den wensch van Speekes.

‘Neem nu als 't u blieft mijn hand vast.’

De beambte deed het.

‘Leid mij nu langzaam langs de rijen van het parket.’

Aller oogen waren vol spanning op den gedachtenlezer gericht. Langzaam liep hij aan de zijde van zijn geleider voort, totdat hij aan de eerste plaats van de eerste rij was aangeland.

‘Als 't u blieft, uw hand,’ vroeg hij aan den persoon, die deze plaats innam. Deze voldeed met een verlegen lachje aan het verzoek. De gedachtenlezer hield de hand eenige oogenblikken vast, boog het hoofd er diep overheen en luisterde opmerkzaam toe. Toen liet hij ze los en ging verder de rijen van dames en heeren langs, overal hetzelfde doende.

Bij sommigen hield hij slechts eenige seconden stil, bij anderen vertoefde hij weer langer. Meer dan de helft van de bezoekers in het parket had op die wijze de revue reeds gepasseerd, toen hij bij de aanraking van een hem toegestoken, met ringen bezaaide hand van een in de puntjes gekleed heer plotseling rilde. Hij bracht de hand dicht bij het oor, toen liet hij ze los, en begaf zich naar den volgende der aanwezigen. Alvorens evenwel zijn onderzoek bij dezen te beginnen, wendde hij zich plotseling nogmaals tot den laatsten heer, greep nog eens diens rechterhand, en hield die luisterend aan het oor.

Schier ademloos volgde het publiek elk zijner bewegingen.

Langzaam gleed zijn hand nu langs het gelaat van den fijn gekleeden heer, hield ze op diens voorhoofd, greep toen plotseling bliksemsnel in het vest van den man en haalde er een blinkend voorwerp uit.

Tegelijkertijd trok de gedachtenlezer zich den doek voor de oogen weg en wendde zich met een beleefde buiging tot de hem volgende tooneelspeelster met de woorden: ‘Ziet u eens, mevrouw, of dit uw broche is?’

‘Ja!’ riep deze verheugd uit. ‘O, mijnheer, ik ben u oneindig veel dank verschuldigd!’

Het publiek brak in een eindeloos bravogeroep uit.

(*Slot volgt.*)

Robbi!
Door Thérèse Hoven.
(*Vervolg van blz.* 19.)

Flauw moedertje, dat ik was, ik kleedde mij toch aan en ging uit en... vóórdat ik 't wist, was ik den weg naar zijn school ingeslagen en liep ik voor 't gebouw op en neer.

Ik tuurde naar alle vensters om te zien, of ik zijn lief gezichtje ook gewaar kon worden... O! die wreede koude

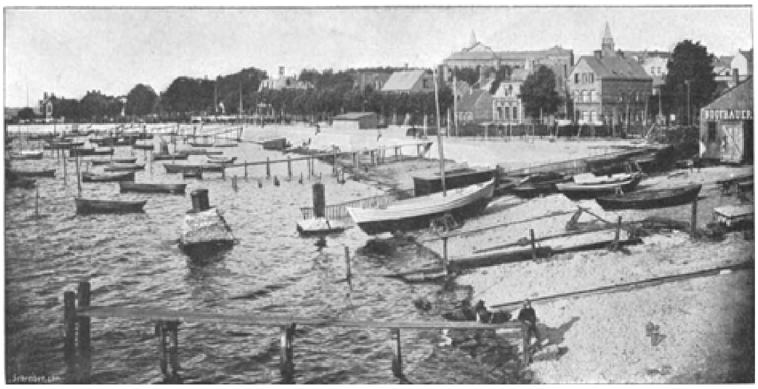

GEZICHT OP HET DORP ELLERBEK.

muren, die mij scheidden van mijn lieveling; ze schenen mij toe die van een gevangenis te zijn.

Er kwam geen einde aan den middag... telkens en telkens liep ik een straatje om en keerde dan weer terug - steeds was 't te vroeg.

Ten laatste kromp de tijd toch in; 't laatste uur brak aan, toen 't laatste half uur, 't laatste kwartier; ik ging bij den uitgang staan... daar ging de deur open... wat een bende kleine jongens en meisjes vloog er uit... als een zwerm kevers!

Ik dacht inwillekeurig of de Mama's van al die kleinen zoo innig naar hun schatjes zouden verlangen, als ik 't naar Robbi deed?

Ik geloof 't niet, maar hij is ook mijn eenige en ik heb niemand anders; in al die jaren neb ik zoo uitsluitend voor hem geleefd, dat ik van iedereen vervreemd ben.

Daar kwam hij... vuil en wel... een echte schooljongen.

Met een sprong viel hij mij om den hals: ‘Dag, schattemoesje, hoe heb-je 't gehad zonder mij?’

‘Nu, zoo’... ik moest me toch groot houden, ‘en jij, mijn ventje?’

‘O, heerlijk, Mama. 't Is wat leuk op school; meneer is zoo aardig; hij behandelde me zoo groot; denk eens, moes, meneer noemt ons bij onze achternamen - ik vond 't in 't eerst zoo gek, en antwoordde heelemaal niet, als hij Van Herwijnen riep.’

‘En heb-je ook aan mij gedacht, Robbi?’ vroeg ik; 't was kinderachtig, maar ik kon 't niet laten.

‘O! ja, wel eens, maar niet aldoor, ik moest leeren en dan mag je niet aan andere dingen denken. We hebben gerekend en meneer heeft verteld, zoo echt - als een man. Ik vind 't toch zoo pleizierig op school en meneer was heel tevreden. Toen ik wegging, klopte hij mij op

mijn schouder en zei: “Die Van Herwijnen is een bolletje.”’

‘Je hebt meneer zeker wel verteld, dat je, thuis bij mij, al wat geleerd hadt?’

‘Neen.... op school spreken jongens niet van hun Mama's, dat deed geen eentje!’

O, de pijn, die ik toen voelde!

Was 't mijn eigen kind, een deel van mijn eigen leven, dat mij zulk een wonde toebracht?

En onbewust liep hij verder, vroolijk babbelende, steeds plannen makende, maar niet meer om ze met mij in vervulling te doen gaan.

Mijn voorgevoel bedroog mij niet... ik heb mijn kind afgestaan, hij behoort mij niet meer toe als vroeger.

Toen had ik een speelmakkertje, waarmede ik één leven leidde, nu woon ik te zamen met een schooljongen, die zijn eigen gang gaat.

Dat schreef ik neer op den avond van Robbi's eersten schooldag, en helaas! 't is maar al te waar geworden.

Ik heb nooit gedacht, dat mijn troetelkindje zich zoo spoedig aan een nieuwen toestand zou kunnen gewennen.

Hij is nauwelijks zes maanden op school en 't schijnt wel, dat zijn vroeger leven volkomen uit zijn geheugen verbannen is.

Hij praat alleen over de jongens van zijn klasse, over de meesters, over de oudere jongens, tegen wie hij opziet als tegen halfgoden, en over de kleintjes, die heelemaal niet meetellen.

Of kinderen nooit beseffen dat de afstand, die er tusschen groote menschen en hen zelf is, toch oneindig grooter is dan die, welke er tusschen hen en een paar jaar jongere kinderen bestaat? En toch behandelen zij de laatsten met souvereine minachting, terwijl ze door ons liefst zoo groot mogelijk behandeld worden.

Robbi stelt zich met mij op een voet van volkomen gelijkheid, terwijl hij kinderen, die een paar jaar met hem schelen, als mindere wezens beschouwt.

Hij is heel vlug op school en zit steeds No 1; dat dacht ik wel, dat knappe heeft hij van zijn vader.

Hij leest al zoo aardig en kan al bijna schrijven! Ik ben toch zoo trotsch op mijn zoon en luister met aandacht naar zijn verhalen.

Eigenlijk ben ik bang, dat hij, in zijn eigen oogen, een te groote held is.

Hij begint te vechten en praat al van: ‘beentje lichten’ en ‘opstoppers geven’.

Ik lach er om, nu ja!

Maar ik ben toch niet blind voor 't feit, dat mijn jongen mij ontglipt.

De sprookjes en vertelsels, die hem vroeger deden trillen van pleizier en zijn oogen aan 't schitteren maakten, hebben nu geen bekoring meer voor hem.

Op zijn verjaardag moest hij enkel jongensboeken hebben en jongens-visite; de nichtjes mochten er niet bijkomen.

Hij is heel groot voor zijn zeven jaar en zijn gezicht wordt zoo geposeerd; al het baby-achtige is er van verdwenen.

Nu hij aan het tanden wisselen is, is hij lang zoo mooi niet meer; laatst zei ik 't eens aan zijn grootmoeder, niet denkende, dat hij 't hooren zou, maar hij lachte en zei: ‘Mooi, da's ook! Da's goed voor een meisje, maar een jongen hoeft niet mooi te zijn.’

Grootje lachte er om; zij maakt zich lang zoo ongerust niet over Robbi's groot worden als ik. Ze beweert, dat ik overgevoelig ben en te veel op kleinigheden let.

Maar bedenkt ze dan niet, dat die kleinigheden uit Robbi's bestaan, sedert zeven jaar, mijn leven uitmaken?

Sedert hij op school gaat en zooveel van huis is, voel ik mij geheel verloren, de dagen kruipen om.

Iedereen raadt mij een bezigheid te zoeken, maar zoodra men er een moet zoeken, is het niet 't ware.

Ik voel nergens een bizondere roeping of neiging voor. In de jaren, waarin een meisje talenten of een neiging of een roeping ontwikkelt, was ik geëngageerd en toen ging ik in Robert op, en na zijn dood, in Robbi; ik had geen plaats in de groote menschenmaatschappij.

Van schoolkind werd ik huisvrouw en mijn huishouden was mijn werkkring en tevens mijn gezichteinder.

Nu betreur ik het wel; nu zou ik wel willen, dat ik wat meer rondgekeken had in 't leven en er iets meer van wist.

Ik ben ontzettend onwetend en weet nauwelijks, wat er omgaat in de wereld; ik zal nu weer geregeld de couranten gaan lezen.

Toen Robbi klein was, maakte ik er booten of zoutvaatjes van, of een steek om op te zetten.

Mijn kleine tiran wist niet beter of de groote vellen papier, die 's morgens en 's avonds werden binnengebracht, waren voor zijn pleizer, om er 't een of andere speelgoedje van te maken.

Zoo was 't! Robbi dacht, dat de aarde en wat er op was, voor hem was gemaakt, en ik, dwaas bederf-moedertje, ik stijfde er hem in.

Laatst had hij 't weer druk over den meester op school, en toen hij later een week kinder-oogenblikje had en bij mij op schoot zat, fluisterde ik, hem naar mij toetrekkende: ‘Dat doet meneer toch niet, Rob?’

‘Nou, da's ook; verbeeld-je, dat meneer met zestien jongens op zijn knie ging zitten.’

Hij schaterde 't uit en ik drukte hem vast tegen mij aan en zei heel zacht: ‘Op school ben je een jongen, net als de anderen, maar thuis ben je moeders kindje.’

‘Toe, Ma, nou niet zoo laf,’ zei hij, opspringende.

Mijn groote, groote moederliefde, die behoefte had zich te uiten, mijn hart, dat zich zoo eenzaam voelt en zoo verlangt naar een weinig sympathie, dat noemde hij laf!

God! wat zal ik nog veel moeten afleeren, vóór ik een geschikte gezellin voor mijn zoon zal wezen, en hij is pas zeven jaar!

Later komt al 't weeke en zachte en sentimenteele ook weer in 't mannenhart; een man kan vaak veel teerder zijn dan menige vrouw, maar in den schooljongenstijd schijnt alle gevoel contrabande te zijn en streng geweerd te worden.

Soms vraag ik mij af: waarom leef ik nog?

Robbi zou evengoed zonder mij kunnen; hij is een kerngezonde, flinke jongen en heeft geen bizondere oppassing of verzorging noodig.

Als ik niet op hem lette, zou hij zich misschien wat minder goed wasschen en zich een enkelen keer een indigestie door de een of andere snoeperij op den hals halen, maar dat zou hij wel weer te boven komen.

Voor de gezelligheid heeft hij mij niet noodig; in zijn vrijen tijd leest hij of speelt hij met jongens. Als ik hem een enkelen keer vraag met mij uit te gaan, is 't: ‘Hè, *moet* ik mee?’ of: ‘Mag ik een vriendje mee vragen?’

Zijn vriendjes zijn alles, ik ben niets!

Ik zal nooit zijn tienden verjaardag vergeten! Ik had er mij maanden te voren op verheugd en zooveel pretjes voor hem bedacht, dat ik niet wist wat het beste zou zijn, en daarom besloot hem zelf te laten kiezen.

Een paar dagen te voren vroeg ik het hem: ‘Rob, je weet wel - Zondag, wat zullen we dan doen? Zullen we samen uit rijden gaan of met ons beidjes naar den schouwburg? Hoe zou-je dat vinden? Of zullen we een dineetje geven? Een echt groote menschen-diner, Rob, met een menu en champagne, 't eerste sedert Papa's dood? Maar je wordt ook tien jaar, dat is een kroonjaar, dat moeten we flink vieren, vind-je niet?’

‘Mag ik kiezen, Ma?’

‘Ja, zeker, vent.’

‘Nu, dan vraag ik u permissie om 's middags alleen met

mijn vriendjes uit te gaan. Daar verlang ik al zoo lang naar; de jongens op school hoeven nooit met hun Papa of Mama mee. 't Is zoo kinderachtig en dat alleen met je Mama.'

'Robbi, foei, moet je zoo iets zeggen?'

'Ik kan 't toch niet helpen, Ma, dat u alleen bent.'

Jij kon 't niet helpen, neen, Robbi, en je kon 't ook niet helpen, dat je moeder zoo laf was en den nacht vóór je geboortefeest in tranen doorbracht.

En door mijn tranen heen trachtte ik mij zelve in te praten, dat 't heel natuurlijk was, en toen je 's middags zoo vroolijk en uitgelaten met je kornuitjes vertrok, toen deed ik mijn best om flink te zijn.

En ik ging voor 't venster staan, Robbi, en ik keek je na, zoolang ik kon, in de hoop, dat je nog even om zoudt kijken, maar je deedt 't niet. Jongens kijken nooit om, altijd vooruit!

Jij kwam opgetogen, met een schitterend roode kleur, thuis en je lette niet op mijn bleeke wangen, Robbi. De middag was voor jou zoo heerlijk geweest en was zoo gauw omgegaan en voor mij was elke minuut een lange foltering geweest.

Maar, dat is alweer voorbij, ik ben nu alweer gewend aan 't alleen zijn; de Zondagmiddagen, waar ik mij vroeger, toen je nog een kleine schooljongen was, de heele week op verheugde, zijn nu vreeselijk eenzaam voor me, maar ik weet 't vooruit.

En de Zondagochtenden moet ik ook missen, sedert je een groote jongen bent en lid geworden zijt van een *football-club.*

Dat is jou laatste aanwinst en mijn laatste teleurstelling.

'Moeder, ik mag wel lid van de *football-club* worden, niet waar? Alle jongens van mijn klasse hooren er toe. En 't kost haast niets. Grootmoeder moet me maar een bal geven, vast vooruit voor mijn verjaardag of St.-Nicolaas, en de contributie betaal ik van mijn weekgeld.'

'En wanneer kun-je gaan spelen, Rob?' vroeg ik, nadat hij mij alle bizonderheden een paar maal had verteld.

'Nu, vooreerst Zondagsochtends.'

'Zondagsochtends, Robbi, en dan gaan we altijd naar Papa's graf.'

'Nu ja, maar.... dat is toch een vreemde gewoonte, erg overdreven. Ik heb mijn vader toch nooit gekend en het is al zoolang geleden sedert u hem verloren hebt.'

'Je hebt gelijk, Rob.'

Dat was alles wat ik zeggen kon; van 't oogenblik af, dat hij er niet aan hechtte, zou 't overdreven zijn om er heen te gaan.

Maar ik hecht er aan.... o! God.... ik hecht er aan, 't is alles wat ik heb. En elken Zondagochtend, als Robbi naar 't sportveld is, ga ik alleen naar 't kerkhof - als weduwe en.... kinderloos.

En dan benijd ik mijn zusters, die zoo luchthartig over haar kinderen spreken.

Zij doen dit of dat, zij gaan hier of daar naar toe, 't is zoo gemakkelijk met groote jongens, die hebben je niet noodig!

Dat is 't juist; de jongens hebben de moeders niet noodig, maar wel omgekeerd.

Soms vraag ik mij af of ik niet wat zwartgallig ben en mij zelve niet te veel beklaag.

Ik zal den dag eens nagaan; er zijn toch nog wel tal van oogenblikken dat ik mijn jongen heb.

Laat zien, 's morgens - ik sta expres vroeg op om tijdig aan 't ontbijt te zijn, Robbi moet om halfnegen al weg; ik zorg dus, dat ik om acht uur beneden ben. Hij zit dan

al aan tafel met een boek; meestal heeft hij nog een les te leeren; een enkelen keer vraagt hij mij hem te overhooren en ik zou er hem voor kunnen danken. Die kleine toenadering doet mij goed.

Maar 't komt niet dikwijls voor; gewoonlijk is hij in zijn boek verdiept en zit ik er zwijgend bij.

Dan staat hij op: ‘Nu, dag Ma,’ dat is alles. Daar moet ik op teren tot hij om halfvijf thuiskomt.

‘Ik heb zoo'n honger, Ma, hebt u niet wat voor me?’

‘Ja, zeker, vent, wil-je een kopje thee?’

Natuurlijk wacht ik hem al een half uur af.

‘Da's goed, maar geef u me wat veel melk, want ik heb haast.’

‘Wat heb-je dan te doen, vent?’

Den eenen dag is 't werk voor school, den anderen heeft hij een afspraak, of wel hij moet bladeren zoeken voor zijn zijwormen of rupsen voor zijn vogel, altijd is er wat.

Dan eten we samen, dat is nog de eenige tijd, waarin hij heelemaal van mij is.

Ik geniet dan van mijn jongen en bedenk zijn lievelingskostjes en zorg er voor, dat 't menu wat lang is, anders is 't etensuurtje zoo gauw voorbij. Maar te lang mag 't niet zijn, want meneer mijn zoon heeft niet veel geduld en dikwijls is 't:

‘Ma, mag ik opstaan?’

En dan volgt er weer 't een of ander excuus; ik zeg dan niets, maar bedenk in stilte, dat Robbi voor alles en voor iedereen tijd heeft, behalve voor zijn moeder.

Tot de thee zit hij in zijn eigen kamertje. Ik zou hem zoo graag in de huiskamer hebben, maar sedert hij schoolwerk te maken heeft, zit hij liever daar. Dat is zijn heiligdom.

‘Andere jongens zitten ook niet bij hun Mama,’ zei hij, toen er 't eerst over gesproken werd. ‘U moest 't opkamertje voor mij in orde maken en er Papa's schrijftafel neerzetten.’

En ook daarin heb ik hem zijn zin gegeven, zooals in zooveel andere dingen.

Onredelijk of onlogisch is hij nooit; van zijn standpunt heeft hij altijd gelijk, dat moet ik bekennen.

Van zijn achtste jaar af heeft hij een eigen slaapkamer; dat was ook natuurlijk, en zoodra hij er om vroeg, heb ik zijn verzoek toegestaan.

Hij vond 't zoo heerlijk, zoo deftig om alleen te slapen.... en toen moest ik mij ook weer gewennen aan het alleen zijn, maar voor mij was 't een heel ander iets.

Voor hem was 't een stap vooruit; ik verloor iets in mijn leven, dat mij heel dierbaar was; de band tusschen mijn kind en mij werd er alweer losser door.

O ja! ik was aan 't opnoemen van onze dagverdeeling. 's Avonds komt Robbi altijd even bij mij thee drinken, en een enkelen keer gebeurt het dan wel eens, dat hij vergeet een groote jongen te zijn en nog eens Mama's jongen wordt.

Het gebeurt heel, heel zelden, maar toch... ik blijf er elken avond voor thuis en weiger er elke uitnoodiging voor.

Ik zou mij niet kunnen amuseeren in comedie of concert of bij vrienden, als ik wist, dat Robbi lust zou hebben een half uurtje *gezellig* te zijn... en dan de huiskamer verlaten vond. Ik zal op mijn post zijn... ook later, als Robbi heelemaal groot zal zijn en uit zal gaan... neen, daaraan wil ik niet denken, dat is te erg. Hij is nu toch nog maar een kind, twaalf jaar; hij zelf vindt zich heel groot, maar eigenlijk is hij toch een jongentje, een aapje, dat nog niets weet van 't kwaad, dat daar op de wereld is.

Over een paar weken moet hij examen doen voor 't gymnasium!

Ik denk wel, dat hij er komen zal, hij heeft altijd goed geleerd en is nooit blijven zitten.

Hij is nu zoo prettig vertrouwelijk en kan zoo kinderlijk angstig zeggen: ‘Als ik er maar niet zak, hè, Moes? Dat zou verschrikkelijk zijn.’

En dan praten we er samen over, hoe heerlijk 't zal wezen, als hij op 't ‘Gym’ zal gaan en later als hij student zal zijn.

Hij hoopt dokter te worden, en ik spreek hem niet tegen. De studie is wel heel duur en mijn financiën zijn tegenwoordig verre van schitterend, maar voor zijn opvoeding moet

ik alles overhebben, en 't is ten minste een vak waarmee hij later geld kan verdienen.

Het is verschrikkelijk, dat de rente-standaard zooveel lager wordt; toen Robert nog leefde, maakten we 5% van ons geld, nu ternauwernood 4, en de tijd is niet verre meer, dat 3 't meeste zal zijn.

Ik weet 't alles zoo niet, maar mijn zaakgelastigde geeft mij elke maand minder en voorspelt mij nog een verdere daling in de effecten.

Zoodra Robbi op 't gymnasium gaat, zal ik geld op zij leggen voor zijn studies, zóó dat hij, in elk geval, 't noodige zal hebben.

Dan zal ik maar wat trachten te bezuinigen.

't Liefst zou ik willen verhuizen; in plaats van f900 te verwonen, zooals nu, zouden we een aardig bovenhuisje kunnen krijgen voor f 300, op de eerste verdieping, een kleine suite met een kabinetje en een keukentje, er boven een groote kamer en een paar kabinetjes.

Robbi zou dan desnoods de mooie slaapkamer kunnen krijgen, ik zou mij graag op een kabinetje behelpen; ik heb er al eens met hem over gesproken en ook met zijn grootmoeder, maar ze zijn er allebei tegen. Robbi zou zijn tuin voor geen geld willen missen en mijn schoonmoeder wil ook niet, dat ik mij zoo behelp.

Ze zegt, dat mijn zorg overdreven is en dat ik ruimschoots genoeg heb om van te leven.

Voor mij zelve, nu ja, maar ik moet toch zorgen, dat Rob flink kan studeeren en 't een paar jaar kan uitzingen, zooals 't heet.

En zoodra hij meerderjarig is, krijgt hij zijn vaders gedeelte.

Ik wil ook niet, dat hij zich verplicht zal rekenen mij later te onderhouden of te helpen; integendeel, ik zou 't heerlijk vinden, hem nu en dan iets te geven.

Zoolang reeds maak ik er een spaarpotje voor; sedert ik weduwe ben, heb ik nooit meer zijde of fluweel gedragen, nooit anders dan laken of cachemire of katoen. Telkens, als ik, mijn kleerenschat nagaande, vond dat er iets nieuws moest zijn, dacht ik: ‘Ik zou eigenlijk wel een moiré of satijnen japon moeten nemen of een fluweelen mantel.’ En dan ging ik naar een modemagazijn, informeerde naar den prijs en... nam iets, dat juist de helft kostte.

O! ik weet nog zoo goed, hoe ik eens boodschappen deed met mijn jongste zuster, en zij een lange fluweelen pelerine kocht en er op aandrong dat ik er ook zoo een nemen zou, en ik bestelde den volgenden dag een kort lakensch jakje en legde 's avonds f 50 weg, 't verschil tusschen de twee mantels.

Zoo spaarde ik wel een paar honderd gulden per jaar, maar wat is dat nu?

Ik zal zien een meid minder te houden; het werk van 't tweede meisje kan ik wel doen, ook zelve 's morgens de bedden opmaken en de slaapkamers opruimen.

Dat zou best gaan; ik zou 't een wellust vinden om flink bezig te zijn en dan te denken: ‘dat doe ik voor mijn jongen; dan behoeft hij later geen zorgen te hebben.’

Op die manier kan ik ook voor hem leven.

Misschien kan ik ook wel mijn eigen japonnen leeren maken, waarom eigenlijk niet?

Als ik zoo naga, wat ik nog zou kunnen doen, dan kom ik toch tot de overtuiging, dat ik tot nu toe heel weinig reëels voor mijn zoon heb gedaan.

Ik heb maar een gewoon luxe-leventje geleid, en heb mij geen enkel materieel offer getroost. Andere moeders doen veel meer, daar ben ik zeker van.

Wat leest men niet dikwijls van vrouwen, die tot in den nacht opzitten om te borduren of te naaien, ten einde den kost voor haar kinderen te verdienen!

Ik heb nog nooit één uur langer dan noodig was, voor Robbi opgezeten.

En ik beklaagde mijzelve al en vond, dat ik 't hard had.

Onzinnig was 't!

Ik zal nu degelijker worden en meer gaan denken; het is nooit te laat.

Als mijn arme, goede Robert nog leefde, zouden we samen overleggen, hoe we bezuinigingen konden maken voor onzen jongen; nu moet ik het alleen doen, dat is 't eenige onderscheid.

De meeste ouders getroosten zich opofferingen voor hun kinderen; waarom zou ik, die de plaats van vader en moeder bij mijn kind moet innemen, 't dan niet doen!

(*Wordt vervolgd.*)

Een zeiltocht op de Zuiderzee.
Met illustratiën.

De zucht naar het avontuurlijke - legaat van voorouders, wier levensbehoud afhing van behendigheid, kracht en list, hoe schraal gevoed in ons moderne, beschaafde leven, eischt nog altijd bij de jeugd met kracht bevrediging. De Ridder met het Stalen Masker, Robinson, de langharige Clovis en de Zwarte Bison blijven voortdurend de geliefkoosde helden harer droomen. Begeerig zwelgt haar phantasie in daden van ridderlijk durven, en inderdaad moet deze haar vergoeden, wat het leven haar onthoudt. Ons huidig leven immers is arm aan oefening van vele van 's menschen kostelijkste vermogens. Aanzie onze stadskinderen, hoe zij spelen; merk op, hoe onze voeling met de natuur, de groote opvoeder van het menschdom, verslapt; denk aan het geestdoodende bestaan van zoovelen.

Iets van dit gemis schenen wij te beseffen, toen het plan tot een zeiltocht, nauw geopperd, aanstonds met beide handen werd aangegrepen en met geestdrift uitgewerkt. De schaduw van gevaar, altijd aan een zeetocht verbonden, het brokje echt, zelfstandig zeemansleven, het avontuurlijke der onderneming, onze ijdelheid, die gevoed door de waarschuwingen en voorspellingen onzer bekenden, prat ging op een vermeend stoutmoedig bestaan, zelfs de ontberingen, die we wisten, dat ons wachtten, waren zoovele prikkels, die tot de uitvoering aanspoorden. Na de zorgen en moeiten van een examen gelukkig te hebben doorworsteld, konden wij eindelijk tot deze overgaan. Op gunstige voorwaarden werd een boeier gehuurd, scheepje van zes tonnen, de ‘Gesina’, de dag van vertrek bepaald en proviand voor eenige dagen en verdere benoodigdheden aan boord gebracht. Ons voornemen was, de eilanden en voornaamste kustplaatsen der Zuiderzee te bezoeken.

Wij zetten zeil. 's Middags om twaalf uur van de Ruiterkade vertrokken, voerde een gunstige wind ons naar de Oranjesluizen, en nagestaard door vrinden, die ons tot hier hadden vergezeld, zakten wij den allengs verbreedenden IJmond af en staken, fort Pampus gepasseerd, de onbekende zee in, onze ontdekkingsreis begon. Marken was ons eerste doel; kompas en kaart wezen ons den weg.

Zelfs bij mooi weer eischt het varen onafgebroken oplettendheid. ‘Oog in 't zeil!’ roept zijn bedrijf onophoudelijk den zeeman toe, op straffe van tijd te verliezen, of goede kansen, of meer, zijn leven. Daarom is de zeevaart een goede school voor eene natie, en kweekt, meer dan het rustige, veilige landleven, kloekheid en snel beraad.

Spoediger dan wij dit verwacht hadden, zijn wij Marken genaderd met zijn naakte huizengroepen, zijn gewimpelde

scheepsmasten en zijn afgelegen vuurtoren. Na eenig zoeken ontdekken wij den ingang der haven, die met het oog op de veiligheid bij hooge stormtijen zoo nauw is gemaakt, dat

geen twee botters er tegelijk kunnen passeeren, en dat zelfs de Marker visschers bij ongunstigen wind moeite hebben, er door te komen. De haven binnenvarende, zien wij vóór ons Markens havenbuurt: een aantal met roode pannen gedekte huizen, grootendeels van hout, eene werf, en talrijke botters, op rijen aan de kade gemeerd.

Marken is een weinig aanlokkelijk verblijf; door zijn volkomen gemis aan boomen, het ontbreken zelfs van het kleinste tuintje, maakt het een kouden, ongezelligen indruk; het is, alsof de natuur, van de gulheid van wier gaven immers de mensch afhankelijk is, norsch haar aangezicht bedekt en haren bijstand weigert. Het eenige product, dat de bodem oplevert, is hooi; als wij de andere buurten bezoeken, zien we de blozende dochters van Marken in haar eigenaardig kostuum bezig, dit te verzamelen. Het smalle steenen paadje, waarover wij gaan, en de primitieve draaibruggetjes, over de slooten geslagen, zijn fijnwit gekorreld; deze korreltjes blijken schelpdiertjes, die zich hier tijdens de overstroomingen, waaraan Marken in den winter eenige keeren blootstaat, hebben vastgezet. Dàn, wanneer door westerstorm aangedreven, het water in de Noordzee en Wadden tot meters boven zijn gewone peil rijst, wordt het ook in de Zuiderzee hoog opgestuwd; de lage zomerdam, die het eiland omgeeft, kan den vloed niet tegenhouden, geheel Marken loopt onder, en het water rijst tot aan den drempel der woningen, waarvan sommige met het oog hierop, op palen staan, andere beneden van steen en boven van hout zijn gemaakt. Dan mag het er op het eiland nog onherbergzamer uitzien, maar de Markenaars weten, dat de zee weldra zal dalen, en verlaten hun geteisterd vaderland niet.

Alle levensbenoodigdheden moeten op Marken worden aangevoerd. Hiervoor zorgen een aantal beurtschepen en stoombooten, die dagelijks eenige keeren naar den vasten wal oversteken en van daar terugkeeren. Tegen den winter, wanneer door het ijs de geregelde vaart tijdelijk kan worden onderbroken, moet op Marken heel wat proviand in reserve verzameld zijn.

Interessant en aanstonds in het oog vallend is de kleeding der bewoners, eene eigenaardige dracht, uit ouden tijd getrouwelijk bewaard, waartoe zeker de afzondering der Markenaars en de aard van hun bedrijf hebben bijgedragen, een voorbeeld van de taaiheid der traditie. De mannen gaan in kleurigen, met groote knoopen versierden borstrok of kiel, wijdgeplooide kuitbroek, en op klompen; de vrouwen en meisjes dragen hooge, gesteven mutsen, kleurige omslagdoeken, kostbare knoopen en spelden en wijde rokken, terwijl twee gedraaide lokken over haar slapen hangen.

Hoe vreemd op het eerste gezicht deze kleeding schijne, toch is er onmiddellijk verband en overeenstemming - zooals overal waar de mensch eenvoudig en eerlijk aan de eischen van het leven voldoet - tusschen deze en de zeden. Want al missen wij in den Markenaar, en vooral in het Marker meisje, vlugheid en slankheid en gratie, hun kleurige, degelijke, bijna lompe dracht - scherp afstekend tegen modernen opschik - doet ze kennen als de stoere, robuuste, tegen weer en wind geharde kinderen der Zuiderzee.

Moge de invloed der zeelucht te bespeuren zijn in het forsche, blozende uiterlijk der roodgearmde meisjes en het stoere der schippersgestalten, die der afzondering is het niet minder aan de stuurschheid der kinderen en de terughouding der ouderen. Echter zou het onbillijk zijn, het karakter der Markenaars te beoordeelen naar den eersten indruk. Hun gevaarlijk en moeitevol bedrijf maakt hen ernstig en weinig toeschietelijk voor den vreemdeling, en daarbij geeft deze tot hun wantrouwen dikwijls aanleiding. Ze merken het wel, de inboorlingen, dat ge nauw gepasseerd, u omwendt en hen naoogt, om het log-stoere en zwaarwichtige hunner kleeding, houding of gang aan uw spottend oordeel te onderwerpen en hen te critiseeren van uit de hoogte uwer groote beschaafdheid.

De kleeding der kinderen is, behoudens het formaat, precies gelijk aan die der ouders, wat een grappigen indruk maakt. Ze is zeker niet bevorderlijk aan vrijheid van beweging bij spel, maar dit hindert weinig; de wijde, grijze zee schijnt ook op het kinderlijk gemoed den stempel van melankolieken ernst te drukken; daarbij is terrein en afwisseling in spel beperkt, en trekt de knaap reeds jong op botter of logger de zee in, om bij de vischvangst behulpzaam te zijn en zijn toekomstig bedrijf te leeren.

Zijne volksdracht is de voornaamste attractie van Marken en de oorzaak van het vrij drukke bezoek, vooral door vreemdelingen. Ze is belangrijk als een der schaarsche overblijfselen van eigenaardig

volksleven, die dreigen te verdwijnen, om nimmer terug te keeren, een laatste groet van een wereld, die voorbijgegaan is. Ze is een overblijfsel uit den tijd, toen elke levenskring - primitiever, en daarom voor ons, beschaafden, zoo interessant - eenvoudig en eerlijk den - daardoor schoonen - vorm zocht voor zijne behoeften; toen de natuur van den mensch en de aard van zijn bedrijf zich getrouwelijk afspiegelden in de uiterlijke vormen van zijn leven, uit den tijd, toen de beschaving nog niet gekomen was met zijn verkeer, zijn verspreiding van wetenschap en zijn eentonige, karakterlooze gelijkheid.

Den volgenden morgen zetten wij onzen tocht voort; tegen een lekkere bries in kruisende, zeilden wij naar Monnikendam, een aardig stadje met nauwe, teekenachtige steegjes, eene schaduwrijke gracht en een mooie, oude kerk. Van daar vertrokken we dien middag nog naar Volendam, dat ruim een uur noordelijker ligt.

Dit plaatsje, gelegen op, of naast, den dijk, die de haven

omsluit, is geheel een visschersdorp. Ook hier dragen de bewoners een eigenaardig kostuum, slechts in onderdeelen van dat der Markenaars verschillende.

Het was een mooie avond. In groepen tegen de muren hunner huizen geleund, staand of zittende, of over den dijk slenterend, bespreken de mannen weer of vangst, de kinderen laten beneden, tusschen de palen van het hoofd, scheepjes, of bij gebrek aan deze, hunne klompen drijven, en van tijd tot tijd komen meisjes, met manden aan den arm en de witte, leuk opgetipte hulletjes op het hoofd, in de haven hare doeken spoelen. Houding, gang en gebaren dezer mannen, in hun breede, zware kleeding, zoo wel passend bij het forsche der gestalten en het loome der bewegingen - de ongedwongen uitingen van een eenvoudig en bescheiden, maar inderdaad krachtig volksleven - leveren een bron van genotvol opmerken en zijn, samen met menigen verweerden karakterkop, een oogenlust voor den teekenaar.

Plotseling klinkt, in de verte, luid zingen en nadert een joelende troep. Het is Malle-Jan, de idioot van het dorp, die heftig met de armen zwaaiend, met lange passen over den dijk schrijdt

STRAAT AAN DE HAVEN TE MONNIKENDAM.

en door een aantal kinderen op den voet gevolgd wordt. Naderbij gekomen, bemerkt hij ons gevlagde jacht, dat zijne nieuwsgierigheid opwekt; wij maken kennis en zijn weldra, met behulp van sigaren en chocolade, goede maatjes geworden. Jan is zeer goedaardig en van een onverstoorbaar vroolijke luim. Onophoudelijk zingt hij met luide - niet welluidende - stem de brokstukken van allerlei liedjes of hij uit zijne eigene opmerkingen op zingende wijs. Zijn rusteloos zwervende oogen, de zenuwachtige gehaastheid in zijn spreken en doen, de oppervlakkigheid van zijn begrip, de holle toon zijner stem en zijn eeuwige schaterlach wijzen op de abnormale functie van zijnen geest.

Nadat wij Jan eindelijk met een klein geschenk en goede woorden zijn kwijtgeraakt, besloten we in den heerlijken avond naar buiten te zeilen, om voor den nacht, dien we verwachtten dat schoon zou worden, in zee te ankeren. Bij voorbaat genoten wij van het heerlijke vooruitzicht, om geheel alleen op de wijde zee, terwijl de golven vertrouwelijk tegen de boorden der ‘Gesina’ klotsten, en de maan - die om elf uur moest opkomen - over een breede strook hare toppen goud-vlammend bekroonde, te wiegelen onder den sterrenlichten hemel, het voordek phantastisch verlicht door de zacht schommelende scheepslantaarn. - Hoe zouden onze verwachtingen falen!

Tegen het vallen van den avond, dan, zeilden wij den hoek van Volendam om, en terwijl allengs de kust verflauwde en weldra in den nacht verdween, passeerden wij de havenlichten van Edam, en koers zettende op de lichten van Hoorn, gleden we zoo prettig door de kalme zee, dat we gaarne den heelen frisschen nacht zouden zijn doorgezeild, had niet de slaap tot rusten aangemaand. Dichter onder den wal, buiten het drukkere vaarwater geankerd, vertoefden wij nog eenigen tijd aan dek, en na in de kajuit onze legerstede gespreid te hebben, wenschten we elkaar een goeden nacht, en dachten in te slapen. Maar o wee! De wind, tot heden vrij kalm, begon aan te wakkeren en blies weldra met felle kracht; de hierdoor opgestuwde golven deden ons scheepje zoo heftig slingeren, dat we telkens uit onze kooien dreigden te rollen.

Ik zie geen kans, om de uren te beschrijven, die nu volgden, en geloof niet, dat wie niet zelf met een rank scheepje geankerd, in een holle zee heen en weer is geslingerd, zich van zoo'n tooneel eene voorstelling kan maken.

Reeds eenige keeren was ik aan dek geklommen, om te zien, of ons anker nog hield, en om een en ander beter vast te maken, en telkens weer te kooi gegaan, waar ik trachtte, in te slapen. Dat dit onmogelijk bleek, was werkelijk geen wonder. Telkens, na een rustiger oogenblik, begon ons scheepje te slingeren met plotselinge, steile schokken; in een dal neersmakkend, trilde het onder den schok der golven, die tegen zijnen boeg botsten; stampende, voelden we het rukken in zijn ketting, en deze bewegingen, die ons in onze kooien heen en weer deden rollen, gingen vergezeld van een woest concert van allerlei geluiden. Rusteloos fluitend jaagde de wind voorbij ons opengezet roefluikje; de zwaarden sloegen klepperend tegen het schip en rukten, overhellend, in de spil, waarom ze draaiden; het roer kraakte en sloeg tegen den ijzeren schootbout; de giek, waarop het zeil was vastgebonden, had zich losgewerkt en rukte nu, slingerend, in de schoot. Vlagen schuim zweepten het dek, en het water, slechts door een dunnen wand van ons oor gescheiden, borrelde en klokte onheilspellend. Bij zoo'n woedend concert en onder deze hardhandige wiegeling in te slapen, ware den onverstoorbaarsten Spartaan onmogelijk geweest, en eerlijk gezegd, ik dorst het niet, want ofschoon wij ons in 't eerst zeer hadden vermaakt met onze gestoorde nachtrust, gebood thans de zorg voor het scheepje, dat ons was toevertrouwd geworden, - hetzelfde als de zorg voor ons leven, - een oog in 't zeil te houden.

Daar het weer eerder verergerde dan verbeterde, kon ik het eindelijk beneden niet langer uithouden. Aan dek gekomen, zag ik de lucht betrokken, met zwarte, woestjagende wolken, en daaronder de woelige, grijze, witgetopte zee, waarin onze ‘Gesina’ dobberde, een notedop, door zijn lichtheid een speelbal der golven. Ons ankerlicht was lang uitgewaaid of liever uitgeslingerd. 't Was halfdrie, de morgen begon te lichten, op een afstand zette een tjalk met klein zeil voor den wind, een groot schip in ons oog, spottend met de korte, steile golven der Zuiderzee.

Nauwelijks aan dek, kreeg ik hier reeds een metgezel;

het langste lid mijner equipage dook uit de kajuit op, om zijn tol aan de zee te betalen.

We wachtten eenigen tijd, het slingeren werd onverdraaglijk. Het was duidelijk, dat we hier niet konden blijven liggen; we moesten onder zeil, om een veiliger ankerplaats op te zoeken. De harde wind kon in een werkelijken storm overgaan, en dan zou dit misschien niet meer mogelijk zijn. Mijn eerste werk was nu, om reven in de zeilen te slaan, waarbij ik me stevig had vast te houden, om niet over boord te glijden, want onze boeier had geen verschansing. De naaste haven was Edam, en ofschoon de wind juist van daar blies, moesten wij deze zien te bereiken. Met behulp van onzen derden en jongsten reisgenoot - die beweert, geslapen te hebben - geraakten we met eenige moeite onder zeil; vooral het lichten van het anker vorderde een oogenblik van inspanning, daar de ketting, bij 't rukken, eenige keeren aan de krampachtig wringende hand ontschoot.

We zeilden. Vlak aan den wind houdende, dompelde de ‘Gesina’, zwaar hellende, af en toe den neus onder water, en

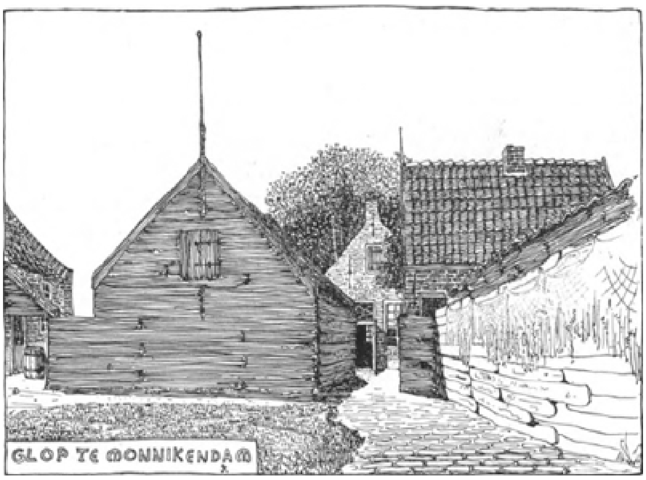

ofschoon het schuim tot achter op het dek spatte, wat ons, in jassen en macintosh gehuld, weinig deerde - waren wij thans in heel wat gemakkelijker conditie, daar het nare slingeren had opgehouden. Daarbij waren we in volle actie, wat altijd kalmeert; de staat van lijdelijke afwachting in eene lastige of hachelijke positie behoort zeker tot de moeilijkst te verdragen stemmingen.

't Was halfvier in den morgen; de zon, die zich even had vertoond, had aanstonds weer haar aangezicht verborgen. Tot vlak onder de steile kust gezeild, waar de zee iets minder hoog ging, wendden wij over den anderen boeg en bij het telkens laveeren langzaam vorderende, liepen we om halfzes binnen de palen van het Edammer havenhoofd. Dat was eene verademing, na uren van rusteloos stampen eindelijk in kalm water aan te komen. We legden aan en waren in veiligheid; mijn vermoeide equipage kon den afgebroken slaap hervatten.

Zoo straft de Zuiderzee hare te weinig eerbiedige bezoekers.

Dezen geheelen dag, een Zaterdag, was het weer regenachtig en buiïg; we vonden het niet geraden, dien middag uit te zeilen.

Het is hier de plaats, om iets te zeggen over ons huiselijk leven aan boord. Het tooneel hiervan was de kajuit, een vertrek van vijf voeten in het kubiek, tegelijk dienende tot slaapkamer, eetkamer en salon, niet tot keuken - die was vóórin. Wanneer wij op de banken zaten, die tevens dienden tot bergplaats van ons Amstel-Lager - bitterer gedachtenis, - raakte ons hoofd aan de balken van het roefdek. In het midden

van de kajuit stond, stevig vastgebonden, de tafel, die een dubbele plank had, de bovenste van gaten voorzien, waarin borden en schotels werden vastgezet. Aan den binnenwand der kajuit, over de tafel, hing aan een spijker slingerend, onze olielamp. Twee openingen, aan weerszijden van den mast, waarvan de eene echter door ons kooigoed, dat overdag netjes in een hoek gepakt werd en met een sprei overdekt, versperd was, gaven toegang tot het vooronder, waarin de kachel stond en waar in kasten aan den wand brandstof en allerlei gerei geborgen werd. Onder de tafel stond ons proviand, in manden en trommels, die door de dikwijls in dank herdachte attentie van zorgvuldige handen met tal van goede zaken waren volgepakt. Onze eetlust, door de zeelucht opgewekt, deed ons weinig copieus diner altijd uitstekend smaken. En wat den nacht betreft, al mocht onze legerstede wat hard zijn, de ruimte wat beperkt en het regenwater, door de opgespalkte naden van de roef lekkend of door het geopend luikje naar binnen waaiend, soms wat rijkelijk ons gezicht besproeien, - wij troostten ons met eene opmerking over het nuttige van ontbering, die immers een krachtig ras kweekt.

(*Slot volgt.*)

De gedachtenlezer.
Uit het Duitsch van Friedrich Thieme.
(*Vervolg en slot van blz.* 24.)

Intusschen bleef de ontdekte dief als versteend op zijn plaats zitten. Maar plotseling sprong hij op, keek boos om

zich heen en beproefde - hij zat tamelijk dicht bij een hoek - met één sprong de smalle zijgang te bereiken. Maar de politieagent had hem reeds bij den arm gepakt.

'Halt, mijnheer, u zijt mijn gevangene!'

In het volgende oogenblik klemden zich reeds de boeien om de handen van den dief. Tandenknarsend en met woedenden blik volgde hij den hem meevoerenden beambte.

Onder bravogeroep van de menigte verliet de gedachtenlezer Speekes met de verheugde tooneelspeelster de concertzaal.

Zooals licht te begrijpen valt, vormde de onder zulke zeldzame omstandigheden plaats gehad hebbende ontdekking van den dief gedurende eenige dagen het onderwerp der gesprekken te Amsterdam. De couranten bevatten uitvoerige berichten; de knapheid van den heer Speekes werd ten zeerste geprezen en zijn voorstellingen trokken gedurende eenige weken steeds volle zalen; uit alle groote steden werden hem prachtige aanbiedingen gedaan.

Speekes had alle reden om tevreden te zijn en hij was het dan ook.

* * *

Een klein voor- en naspel, dat het bovengemelde tot inleiding had, mogen wij hier niet verzwijgen.

Op den voormiddag van den dag, waarop de diefstal plaats had, stonden twee jonge dames met jaloersch bewonderende blikken te kijken naar de uitgestalde sieraden in den juwelierswinkel van Nell en Bandenberg.

'Kijk eens, Alice, wat een verrukkelijk mooie broche! Wat zou die wel kosten?' sprak een der beide jonge dames.

'Ja, ze is werkelijk heel mooi,' antwoordde Alice.

'Ik wou dat ik ze had,' zuchtte de eerste spreekster.

'Maar ze zal niet goedkoop zijn, Felicia.'

'Willen wij eens naar den prijs gaan vragen?'

Alice knikte. De jonge dames traden den winkel binnen en vernamen daar, dat het sieraad zeven duizend gulden kostte, zoodat zij zeer teleurgesteld zich verwijderden.

'Wat jammer,' klaagde Felicia, 'wat zouden de medeactrices jaloersch zijn, als ik met zulk een kostbaar kleinood in mijn nieuwe rol optrad.'

Alice lachte en liep door, om niet te laat te komen voor de repetitie. Felicia, die maar niet genoeg kon krijgen van den aanblik van het mooie sieraad, bleef nog eenige minuten voor de uitstalkast staan.

'De broche is ook werkelijk mooi,' zei plotseling een stem naast haar.

Verlegen keek zij naar den spreker. Deze, een elegant gekleed heer, lachte vriendelijk en sprak beleefd buigend: 'Als ik mij niet vergis heb ik de eer met een actrice te spreken?'

'Felicia Beckers is mijn naam. Maar hoe weet u -?'

'Ik was onvrijwillig getuige van uw gesprek; de dames hebben mij in haren ijver niet bemerkt. Ik stond achter u. Ik ben eigenlijk een collega, juffrouw. John Speekes, spiritist en gedachtenlezer.'

Felicia boog even het mooie hoofd. Een gedachtenlezer, - een spiritist - bah! Met een korten groet wilde zij zich verwijderen; maar de vreemdeling hield haar staande.

‘Sta mij één vraag toe. Als ik goed gehoord heb, schijnt u het bezit van dit kleine sieraad zeer begeerenswaard toe?’

‘Waarom zou ik liegen? U hebt het immers zelf gehoord?’

‘Sta mij dan toe, dat ik het u aanbied?’

Zij zag hem verwonderd, bijna verschrikt aan. ‘U wilt mij de broche cadeau doen?’

De vreemdeling schudde lachend met het hoofd. Niet cadeau doen, maar verkoopen. Ik ben namelijk zooeven op een inval gekomen, die mij wel uitvoerenswaard toeschijnt, en kunstenaars moeten elkander bijstaan. Sta mij toe dat ik een eindje met u oploop.’

‘Als 't u blieft.’

Niemand heeft evenwel geweten wat die beiden onderweg afgesproken hebben.

* * *

En nu het naspel.

Een half uur na de ontdekking van den dief in de concertzaal vinden wij Speekes, Felicia Beckers, den politieagent en - den gevangen dief in vertrouwelijk gesprek in een kamer van een hotel-restaurant.

De gedachtenlezer reikt juist de actrice met opgewekt gelaat de hand en zegt: ‘Mijn waarde, ge hebt uw rol uitstekend gespeeld en de broche eerlijk verdiend.’

‘O, maar kunstenaars moeten elkaar bijstaan,’ zegt ditmaal de jonge dame.

‘En hier,’ wendde de gedachtenlezer zich tot den politieagent, ‘is uw honorarium. En hier het uwe, Alfred,’ sprak hij tot den voorgewenden dief. ‘Gij wordt allen rijkelijk beloond, want onze prachtige reclame zal het ons tienvoudig teruggeven. Uw valsche baard en uw pruik hebben u overigens zoo veranderd, beste Alfred, dat ik zelf moeite had mijn getrouwen medewerker aan u te herkennen.

‘En nu, vrienden,’ wendde de gedachtenlezer zich tot de overigen, ‘heb ik niets anders te doen dan u om de strengste stilzwijgendheid te verzoeken. Wij zullen een paar flesschen champagne ledigen op het welslagen van onzen zoo prachtig uitgedachten streek.’

Een ten ondergang gewijde stad.
(Bij de plaat op blz. 25.)

In het Duitsche rijk schijnt men geen bezwaren te groot te achten waar het geldt de belangen van den handel te bevorderen.

Zoo heeft de Duitsche Marine bij Koninklijk besluit van 25 Juni van dit jaar machtiging ontvangen tot onteigening van het grootste deel van het dorp Ellerbek, ter vergrooting van de Kieler Staatswerf.

Dat het strand van Ellerbek in de vroegste tijden reeds bewoond was, blijkt uit het feit, dat men er jaren geleden een vondst deed van zoogenaamde Kjökkenmoddinger (keukenafval), dat dagteekent uit den steentijd.

Het dorp heeft zich in de laatste jaren sterk uitgebreid, want van 1840 tot op den huidigen dag is het aantal inwoners van 449 tot 5740 gestegen, zoodat het plaatsje tegenwoordig een stedelijk karakter draagt, en slechts onder het aan het strand gelegen gedeelte (waar men het eerst de sloopende hand aan zal slaan) vindt men hier en daar nog een huisje met stroodak.

Hier vindt men ook de talrijke rookerijen, van waaruit de beroemde Kieler sprot en bokking over de geheele wereld verzonden wordt; hier wonen ook de visschers

die 's avonds met hun booten op zee ter vischvangst uitgaan en overdag de op het strand te drogen gehangen netten schoonmaken en herstellen, terwijl de vrouwen met de versch gevangen waar naar de Kieler vischmarkt rijden.

Het zal evenwel niet makkelijk zijn dezen vreedzamen lieden aan het Kieler fjord een plaats aan te wijzen, waar zij hun ambacht op de gewone wijze kunnen uitoefenen.

Robbi!
Door Thérèse Hoven
(*Vervolg van blz.* 28.)

Wat een vreugde, toen mijn jongen door zijn examen was; voor hem onvermengd, die vreugde, voor mij, helaas! niet.

Ik miste mijn armen Robert meer dan ooit. Ik had 't hem zoo gaarne gegund;

SINT NICOLAAS. (Zie blz. 40.)

wat zou hij gelukkig zijn geweest met het succes van zijn oudste!

Zijn oudste.... vreemd, dat ik dit zoo neerschrijf, en toch... ja, Robbi zou altijd onze oudste zijn gebleven, doch waarschijnlijk niet onze eenige.

Ik denk wel eens zoo... als zijn vader was blijven leven en hij had broertjes en zusjes gekregen, dan zou hij niet zoo alles hebben gehad als nu. Dan had ik, 't geen ik nu aan hem besteed, tusschen zooveel moeten verdeelen. Al zijn wenschen zouden dan niet vervuld zijn geworden, want de anderen hadden ook wenschen gehad. En mijn hart, dat hij nu zoo onverdeeld bezit, zou ook die anderen in zich opgenomen hebben.

Een moederhart is zoo ruim, er is plaats voor zoovelen, en... de groote, overstelpende liefde, die in het mijne is, is alleen voor Robbi... het is te veel.

Misschien zou 't beter voor hem zijn, als ik hem niet zoo geheel en al toebehoorde; mogelijk zou hij het goede in zijn leven meer waardeeren, als 't hem niet in zoo ruime mate werd toegedeeld.

Hij is mij niet dankbaar voor mijn liefde, voor mijn onvermoeide zorgen, hij neemt alles aan, alsof het hem toekwam.

Nu ja, maar aan den anderen kant denk ik toch ook weer, dat er toch ook veel is, dat hij missen moet. De beschermende genegenheid van een vader, de omgang met

zusjes en broertjes, een vroolijk tehuis! Arme Robbi! Met al den rijkdom mijner toewijding is hij toch arm!

We hebben een heerlijke vacantie gehad, hij ten minste.

Hij vond het zoo prettig op het buiten van zijn oom en tante, dat ik mij in het minder aangename schikte.

Het was heel vriendelijk van mijn zwager en zuster om mij mee te vragen op hun reis naar Tyrol.

Natuurlijk bedankte ik.

Ze lachten mij allebei uit. ‘Je kunt zeker niet van je hartelap scheiden.’

‘Ik heb Robbi nooit alleen thuis gelaten.’

‘Dat zou ook niet noodig zijn, hij zou met onze kinderen buiten op “Denoord” kunnen blijven. Wij denken er niet aan ze mee te nemen, en wat goed genoeg is voor hen, is toch ook goed genoeg voor jou jongen.’

't Werd op smalenden toon gezegd en ik kon er niet op antwoorden.

Alleen wist ik vooruit, dat ik het niet over mij zou kunnen verkrijgen om in een prachtige streek, voor mijn pleizier te reizen, terwijl mijn jongen dat genot zou missen.

‘Als 't omgekeerd was, zou je 't wel doen,’ plaagde mijn zuster. ‘Als we aangeboden hadden Robbi mee te nemen en jou thuis te laten, zou je het aangenomen hebben.’

‘Dat spreekt vanzelf, dat zou elke moeder doen.’

‘Elke overdreven moeder!’

Er werd niet meer over gesproken, doch een poosje later vroeg mijn zuster of ik, nu ik niet met hen op reis wilde gaan, ook lust had om, tijdens hun afwezigheid, het huishouden op ‘Denoord’ te doen en een oogje op de kinderen te houden.

Robbi genoot om met kameraadjes van zijn leeftijd te wezen en vervreemdde daardoor nog meer van mij. Ja, voor 't eerst van zijn leven werd hij brutaal en oneerbiedig, zelfs zóó, dat een zijner neefjes tot zijn broertje zei: ‘Wat durft die Rob tegen zijn Ma.’

Hij wist niet, dat ik 't hooren kon, maar ik hoorde, en voelde.

Het is een ondankbaar iets, het huishouden bij een ander waar te nemen; mij viel het tenminste zeer moeilijk. De dienstboden deden precies, wat zij wilden, en gaven mij, van den beginne af, te kennen, dat zij mij als logée en volstrekt niet als meesteres beschouwden. Het was mij pijnlijk te zien, hoeveel misbruik er gemaakt werd, waartegenover ik mij volkomen machteloos wist.

Ik ben dan ook blij weer thuis te zijn; maar Robbi is verwend, daar alles op ‘Denoord’ veel ruimer en royaler was ingericht dan bij ons, Ook vindt hij het ‘duf en saai’ om met zen beiden te zijn.

Toch geloof ik niet, dat hij zich op den duur gelukkig had gevoeld in zulk een groote omgeving; hij is te zeer gewoon, dat alles en iedereen zich naar hem schikt.

Hij heeft 't nu erg druk en voelt zich heel gewichtig als gymnasiast.

Hij vindt 't schande, dat er geen uniform is, zooals op de Fransche *collèges.*

‘Als ik ooit iets word, waardoor ik iets te zeggen heb in de schoolwereld, zal ik het invoeren, hè Ma?’

‘Zeker, jongen, word maar wereld-hervormer, al is het slechts van de schoolwereld.’

‘Niet *slechts* van de schoolwereld, Mama, dat moet u niet zeggen; voor mij is die nu de voornaamste, omdat het *mijn* wereld is.’

En dat is zoo, zijn school is zijn wereld, zijn alles, waarin hij geheel opgaat.

Robert is naar een vergadering!

Waarom snik ik 't uit bij die enkele woorden?

Ik herinner me opeens, dat ik zoo, voor jaren, een brief aan een mijner vriendinnen begon. Het was de eerste avond, dien ik sedert ons huwelijk alleen doorbracht; ik was ongedurig en wist niet wat te doen. Ik miste de groote gezelligheid, waarmede Robert onze huiskamer vulde. Ik voelde mij, zonder hem, vreemd en schuw in mijn eigen woning.

Robert is naar een vergadering!

Evenals toen... voor zestien jaar..,

Maar wat een verschil!

Och! neen, ik durf niet vergelijken.

Ik durf niet terugdenken... ik durf het beeld niet voor mijn geest brengen van de levenslustige, vroolijke, jonge vrouw, die door het leven dartelde, voor wie elke ademtocht een wellust was, aan wie elke oogopslag iets gelukkigs voortooverde.

En nu.... een ernstige, sombere vrouw, oud vóór haar tijd, vol zorgen en verdriet!

Laatst schreef mijn jongste zuster: 'Wat worden wij toch oud - ik drie-en-dertig - jij al bijna vijf-en-dertig!'

Ik kon 't niet gelooven, vijf-en-dertig, ik voelde mij minstens als zestig.

En laatst hoorde ik van een nichtje, dat ook vijf-en-dertig was en trouwen ging. Voor haar begon 't leven nog - voor mij is 't uit.

Ik heb zoo lang geleefd, zoo heel lang!

Mijn jeugd ligt achter mij in ver - eindeloos ver - verschiet, buiten mijn bereik.

Robert is naar een vergadering!

Ik woon nu samen met een jongmensch, dat naar vergaderingen gaat en naar café's, en rookt en heel groot doet... en Robert heet!

Mijn kleine Robbi, 't legaat van mijn man, is niet meer.

De Robert, dien ik nu heb, lijkt noch op 't teere luierkindje, dat mij in de armen werd gelegd om mij te troosten, zooals mijn vrienden beweerden, noch op den grooten Robert, die van mij werd weggenomen. Hij haakt naar den tijd, waarop hij zijn eind-examen van 't 'Gym' zal doen, dan is hij student en gaat hij op kamers wonen, dan is hij vrij.

Alsof hij nu niet vrij is!

Hij heeft theorieën, waar ik van terugdeins, hij redeneert alsof een mensch enkel bestond uit atomen van verschillende bestanddeelen. Laatst had hij 't er over met een vriend, en kon ik niet nalaten op te merken: 'In 't individu, dat jelui construeert met atomen en cellen, vergeten jelui één bestanddeel, en dat is 't gevoel.'

En toen begon Robert, die toch eens mijn Robbi, mijn eigen schattekind, was, te lachen en zei: 'Bij 't vrouwmensch zou 't er van zelf bijkomen en voor een man is 't ballast.'

Hij leert goed; hij is nu vijftien jaar en is altijd zonder herexamen overgegaan; zijn leeraren zijn over hem tevreden; hun eenige bedenking is, dat hij te veel 't heertje uithangt.

Ik wou, dat hij een zuster had of een nichtje, waar hij veel mee samen was. Mogelijk zou die omgang hem zachter stemmen; hij is zoo hard.

Ik ben werkelijk bang, dat hij enkel verstand en geen hart heeft.

Het wil er niet bij mij in, dat die theoreticus het eigen kind is van Robert en van mij. En ik, die vroeger bang was, dat mijn jongen te veel van mijn dwaasheid en oppervlakkigheid in zich zou hebben! Ik, die alles deed om zijn leven zonnig te maken, uit vrees, dat hij geen liefde, geen teederheid genoeg zou ondervinden, en mij dan weer angstig afvroeg, of hij niet te week zou worden door zooveel liefde!

Er zijn menschen, die beweren, dat onverschillige naturen de gelukkigsten zijn. Wat zal mijn zoon dan gelukkig wezen!

Maar 't is niet 't geluk, dat zijn vader en ik voor hem gedroomd hadden.

Er is verandering in mijn leven gekomen; juist toen ik mij te verlaten voelde, kwam er verandering.

Op een der tallooze avonden, die ik alleen doorbracht, werd er een bezoeker aangediend, zoo iets ongewoons, dat de meid er bijvoegde: 'Ik vroeg nog of meneer den jongenheer niet wilde spreken, maar meneer zei bepaald, as dat ie voor u kwam.'

Intusschen had ik 't kaartje gelezen:

HERMAN WOLTERS.
Gep. Majoor der Artillerie van 't Indische Leger.

Herman - na zooveel jaren!

Maar zoo veranderd! Toen hij wegging een kranig luitenantje met een blonden krullebol en een uitdagenden, blonden knevel; en nu een oude majoor, - kaal van hoofd en een grijze snor.

En ik zelve dan, van een jonge spring-in-'t-veld een eerwaardige matrone geworden.

Onze eerste ontmoeting was zoo diep weemoedig. Toen we over de wederzijdsche ontgoocheling heen waren, ging 't beter en hervonden wij elkander wel zoo wat.

Wij waren als broer en zuster opgevoed. Hij had een inniger verhouding gewenscht en had mij, vóór zijn vertrek naar Indië, voorgesteld hem later, als zijn vrouw, te volgen.

Maar ik kende Robert toen al; een ander had dus geen kans.

In al die jaren hoorde ik niets van hem en nu stond hij daar voor me; 't was of een gedeelte van mijn jeugd tot mij wederkeerde.

Ik voelde mij opgewekter dan ik in lang geweest was, en toen Robert om elf uur van zijn dansclub terugkwam, keek hij mij verwonderd aan en vroeg hij spottend of ik mij soms *onder den cognac* had gezet?

'Foei, Robert, wat een uitdrukking tegenover je moeder.'

'Volkomen correct, geeft 't denkbeeld zeer juist weer. En tegenover mijn moeder, ja, er is geen speciale conversatiecode ten dienste van zoons tegenover hun moeders. Maar zeg nu eens, wat is u van avond overkomen?'

'Ik heb een bezoek gehad.'

't Kwam er aarzelend, stootend uit; toen schaamde ik mij over mijn onhandige verlegenheid en vertelde ik hem van Herman.

'En wat is 't voor een *orang?*'

Ik zag hem verwonderd aan.

'*Orang* is 't Maleisch voor mensch,' lichtte hij toe.

'Je zoudt wel met wat meer eerbied kunnen spreken.'

'God, Mama, wees toch, als-'t-u-blieft, niet zoo onuitstaanbaar vitterig. U begrijpt toch wel, dat ik niet het minste belang in dien ouden pruik stel en dat ik alleen naar hem vraag uit beleefdheid voor u.'

'Die beleefdheid zou je dan gevoeglijk tot neef Herman kunnen uitstrekken. Ik meen niet onuitstaanbaar vitterig te zijn, als ik je verzoek hem geen "ouden pruik" te noemen.'

Robbi gooide zich op de canapé, zei dat 't 'n lamme boel was, zonder te specificeeren, en ging kort daarop naar boven.

Den volgenden middag at Herman bij ons, om kennis te maken met mijn zoon.

Hoe gaarne ik 't ook anders had gewenscht, zoo moet ik bekennen, dat de kennismaking, tot nu toe, geen van beiden aangenaam schijnt te zijn.

Robbi maakte, met wanhopige beslistheid, alles af, wat Herman hoog scheen te houden, tot zelfs zijn Militaire Willemsorde toe.

'Hé, hecht u ook al aan zoo'n lintje?' vroeg hij, op een toon van verachting, die mij onaangenaam aandeed.

Over 't algemeen liet hij zich hoogst ongepast over 't leger uit.

Herman was geduldig en te wellevend om den zoon van zijn gastvrouw af te snauwen, ofschoon ik eerlijk moet bekennen, dat Robbi er verschillende keeren aanleiding toe gaf.

Van zijn kant vond mijnheer mijn zoon, dat Herman hem veel te veel als jongentje behandelde. De gemoedelijke, vaderlijke manier, waarop hij blijkbaar met hem wenschte om te gaan, irriteerde hem, zooals hij 't noemde.

Sedert is Herman bijna een dagelijksche bezoeker in onze woning en talrijk zijn de eenzame uren, die hij voor mij heeft veraangenaamd.

Hij komt, bij voorkeur, 's avonds; Robbi is nu vriendelijker voor hem dan den eersten keer.

Herman is zóó goed en zóó ontwikkeld, dat men wel onder zijn invloed moet komen en men niet lang een slechten indruk van hem kan houden.

Voor mij is 't een zaligheid om weer eens lange gesprekken met een intellectueel hoogstaanden man te voeren; na Robert's dood was dit voorrecht mij zóó zelden overkomen, dat ik het nu dubbel waardeer.

En Herman is zoo meegaand, zoo toegevend; hij lacht mij niet uit, zooals Robbi doet; integendeel, hij beweert mij zeer vooruitgegaan te vinden en geheel op de hoogte, van wat er in de letterkundige, muzikale en politieke wereld omgaat.

Ik heb dan ook genoeg gelezen in al die jaren; het was mijn eenige uitspanning, en dan deed ik 't ook voor Robbi.

Ik wilde niet, dat hij een domme moeder had.

Wij spreken over alles, Herman en ik, en heerlijk vrij uit, zonder terughouding, zonder valsche schaamte.

Hij vertelt mij van zijn leven in Indië, ik luister meest of vertel hem van Robbi's kinderjaren en ook van mijn goeden, besten man, wiens nagedachtenis ik zoo hoog vereer.

Gisteren vroeg Herman mij eensklaps: ‘Zeg eens, Annie, waarom ben-je niet hertrouwd?’

‘Omdat ik nooit iemand heb ontmoet, dien ik waardig vond Robert's plaats in te nemen.’

‘Dus niet uit principe?’

‘Dat zou ik je werkelijk niet kunnen zeggen...’

‘Je moet, in al die jaren, toch wel eens een huwelijksaanzoek hebben gehad, zoo'n mooi vrouwtje.’

‘Herman, ik bid je.’

Een vreemde ontroering maakte zich van mij meester. Ik zal niet beweren, dat ik, na Robert's dood, nooit meer eens een complimentje heb gehad; integendeel, 't is iets, waar de leden van 't sterke geslacht nogal gul mee zijn.

Maar die andere had ik slechts als pasmunt van den algemeenen gezelschapstoon beschouwd; nu ondervond ik een vreemde trilling, iets van angst, iets van geluk... ik weet niet wat, maar 't was iets ongewoons.

En toen ik 's avonds in mijn slaapkamer gekomen was, stak ik een extra-gaspit aan, en in den spiegel ziende, vroeg ik mij af, of hij gelijk had gehad en of ik werkelijk nog een mooi vrouwtje was?

Toen schaamde ik mij over hetgeen ik mijn ontrouw aan Robert's nagedachtenis noemde, en kuste ik zijn portret lang en innig, bij wijze van boetedoening.

Vandaag kwam Herman niet; ik wist 't vooruit, en toch viel mij de avond lang. Gelukkig kwam Rob een poosje bij mij zitten.

Hij kwam binnen met een stapeltje boeken onder zijn arm, en ze op de tafel neerwerpende, zei hij: ‘Ziezoo, nu kom ik eens een beetje hier zitten.’

‘Is je kachel boven uit?’ vroeg ik onwillekeurig.

‘Neen, waarom? Ik heb toch wel 't recht om hier te zijn, zou ik meenen; of heeft majoor Wolters 't monopool?’

Ik antwoordde niet... maar die opmerking stemde mij onaangenaam.

Rob zal toch niet jaloersch op Herman zijn, waartoe trouwens geen aanleiding bestaat. Wat kan 't hem hinderen, als hij hier 's avonds een sigaar rookt? Hij wordt er niet door gestoord in zijn bezigheden of vermaken, en voor mij zijn die bezoeken een weldadige afleiding. Herman is de eenige, die prettig en vertrouwelijk met mij omgaat.

Nadat mijn schoonmoeder was gestorven, was er niemand, die werkelijk belang in mij stelde; mijn zusters gaan geheel op in eigen kring, en dan ook... ze lachten mij altijd uit om wat zij mijn 'bederven van Robbi' noemden, en mijn kennissen eveneens.

De wereld is zoo cynisch; een gevoelsmensch wordt er als een paria of ten minste als een dwaas beschouwd.

Het was toch natuurlijk, dat ik al mijn liefde op mijn jongen concentreerde!

Ik heb er hem niet door bedorven of verwend, hij kan er best buiten; hij bekommert zich niet over mijn gevoel voor hem, maar toch... in een verborgen hoekje van zijn onverschillige jongensziel zal nog wel een gevoelig plekje zijn, een klein altaar, waar moeders beeld aangebeden wordt.

Ik kan niet denken, dat mijn Robbi zoo volkomen onvatbaar is voor zachtere indrukken en zoo'n stoïcijn, als hij voorwendt te wezen. Met een onverklaarbare lafheid, durf ik met Herman niet over hem te spreken en durf ik zijn oordeel over mijn jongen niet te vragen.

Ik ben bang, dat het niet gunstig zou luiden, want in de enkele keeren, dat hij Rob ontmoet heeft, deed deze zich zóó onmogelijk voor, dat het niet anders kan, of Herman moet hem onuitstaanbaar vinden. Tenzij hij doe zooals ik,

en denkt: ''t Is de leeftijd, later zal hij wel veranderen.'

Toch is het jammer, dat zij niet van elkander houden; het zou zoo heerlijk zijn geweest, als Herman zich tot Robbi aangetrokken had gevoeld en als Robbi in hem een vaderlijken vriend zou hebben gezien.

Het zou zoo goed voor hem zijn geweest; op dien leeftijd heeft een jongen den raad van een man zoo noodig.

'Na twaalf jaar behoort een zoon den vader veel meer dan de moeder,' las ik onlangs ergens.

Als Rob een vader had, zou die hem veel beter kunnen leiden dan ik 't doe.

Vroeger miste ik mijn armen Robert meer voor mijzelve, nu mis ik hem voor mijn jongen.

Wat een zalige dag was het!

Voor 't eerst, sedert ik weduwe werd, was ik weer recht gelukkig!

Den heelen dag waren wij aan de zee, Herman en ik.

Hij had Robert ook meegevraagd, maar hij had een afspraaak. In den laatsten tijd zie ik hem minder dan ooit; hij is druk aan 't repeteeren voor zijn overgangs-examen voor de vijfde klasse.

Voor vandaag had hij echter een uitnoodiging bij een jarigen vriend aangenomen; ik maakte 't uitstapje naar 't strand dus alleen met Herman. Van 't eerste oogenblik af was 't een rein, onvermengd genot, en toch, ik had 't kunnen uitschreien van aandoening, niet van verdriet, daarvoor was ik te gelukkig!

Hij was zoo lief voor me, zoo hartelijk, zoo toewijdend... zoo teeder!

Zoodra hij kwam om mij af te halen, wist ik wel, wat er komen zou; er was een fierheid, een gevoel van eigendoms-recht in zijn optreden, dat er vroeger nooit in geweest was.

Het bedwelmde mij, het was zoo zalig weer eens beschermd, ja, vertroeteld te worden; het maakte mij jong opnieuw, het deed mijn hart kloppen met jeugdigen slag.

Ik voelde, dat ik er goed uitzag en dat hij er zich in verheugde; ik had 't kunnen uitjubelen, en toch maakte 't mij verlegen.

(*Wordt vervolgd.*)

Een zeiltocht op de Zuiderzee.
Met illustratiën.
(*Vervolg en slot van blz.* 31.)

Het leven in deze beperkte ruimte, waarin wij niet de minst prettige uren van onzen tocht hebben doorgebracht, leerde ons het onmiddellijk verband begrijpen tusschen levenswijs en zeden. Bij harden, weinig intelligenten arbeid immers, daalt ook het peil der genoegens; eten en rusten gaan onder deze een belangrijker plaats innemen, en vanzelf zijn de onderwerpen gegeven van denken en spreken en is het terrein van geestigheden bepaald. Waar grootere, voornamelijk lichamelijke lasten moeten worden gedragen, wordt op de kleine niet gelet en kan geen kiesche beleefdheid

ontluiken, en waar het lichaam vermoeid is en terneergebogen, is ook de geest gedrukt en kan zich niet verheffen, om met liefde het groote, schoone leven te omvatten.

Na een rustiger nacht zetten wij den volgenden dag onzen tocht voort en zeilden met gunstigen zuidwestenwind naar Hoorn. Deze stad bevat talrijke interessante Gothische en Renaissance bouwwerken, - torens, gevels en poortjes - en heeft prachtige wallen en wandelplaatsen.

Wij waren voornemens, van Hoorn dwars de Zuiderzee over te steken, hierbij Urk en Schokland aan te doen, om daarna, nog eenige plaatsen aan de Geldersche kust bezoekende, de terugreis te aanvaarden.

Den volgenden morgen waren we, gewekt door het geraas der af- en aanzeilende schepen, reeds vroegtijdig in de weer. Om zes uur verlieten wij de haven van Hoorn en zetten, eerst de kust houdende, met gunstigen, allengs verslappenden wind koers naar Urk. Halverwege ging de wind liggen; het was broeiend-warm. Van verre gromde de donder uit een loodblauwe kimlucht; wij lagen zoogoed als stil, het middelpunt van eene breede watervlakte, die zich allengs effende; hoog bleef in het noordwesten Enkhuizen tronen aan de kim. Eene school bruinvisschen - door den voorteekens zoekenden zeeman beschouwd als voorboden van harden wind - volbrachten in onze nabijheid hare schijnbare buitelingen. Na veel vruchteloos staren dook eindelijk Urk, een stip, op uit de zee, en was, onder een opkomend briesje, ten laatste bereikt. De reis had zeven uur geduurd.

Urk ziet er heel wat gezelliger uit dan Marken; het ligt hooger, en talrijke boomen en tuintjes omgeven de woningen. Ofschoon het eiland meer dan de helft kleiner is, telt het bijna het dubbele aantal bewoners, namelijk drie duizend zielen.

Het dorp ingaande, dat drie kerken bezit en eene groote school, valt ons in het buitenste, arme gedeelte het ontbreken op van een ordelijk vastgesteld bouwplan. De huizen zijn willekeurig naast en achter elkaar neergezet, wat tot menig schilderachtig plekje aanleiding geeft. Touwen, waaraan waschgoed te drogen is gehangen, versperren den weg en koeien en schapen wandelen vrijpostig de straat op.

Evenals de bewoners van Marken en Volendam dragen ook de Urkers nog hunne oude volksdracht. Zij zijn tegenover den vreemdeling gemeenzamer dan de Markenaars. Terwijl wij door het dorp wandelen, vangen we telkens eene schertsende opmerking op; kinderen loopen ons bedelende na en een stokoud moedertje, dat naar hare spraak te oordeelen eene Friezin is van afkomst, vraagt een aalmoes, en geeft onder het uiten van een zegenwensch, op in letterlijken zin aangrijpende wijze, hare dankbaarheid te kennen.

Wij hadden verwacht, afgaande op allerlei legenden, in de Urkers vechtersbazen te zullen vinden, een woelig ras, dat den vreemdeling onwelwillend gezind is. We vonden geheel het tegendeel; eene kleine vergoeding voor een kleinen dienst stemde de visschers, waarmee wij in aanraking kwamen, aanstonds behulpzaam en vriendelijk en tot goeden raad en allerlei inlichtingen geneigd. Wel hoorden wij van dezen, dat de jonge mannen, die op de loggers in de Noordzee varen, en des zomers slechts van tijd tot tijd thuiskomen, bij die gelegenheden wat rumoerig plegen te zijn, waardoor dikwijls vechtpartijen voorkomen. Het zwervende, onafhankelijke leven en de tijdelijke ontberingen maken hen onhandelbaar en lichtgeraakt.

Een groot aantal visschers zeilden dien middag de haven uit en verspreidden zich in alle richtingen over de zee, om hunne netten uit te zetten. Onder hen merkten wij uitgeteerde grijsaards op, die nog uittrokken met een oud, verweerd schip, dat lang de sloopersbijl had verdiend, en dat een tuig droeg, hetwelk zoomin als het

vermagerde, gebogen lichaam der oude mannen, een zwaren stoot meer kon verdragen - zeker geen bewijs van het winstgevende van het visschersbedrijf.

Wat de verdiensten der visschers betreft, deze zijn wisselvallig, maar over 't geheel is de Urker visscherman arm; ons werd verzekerd, dat in de slechte jaren - zooals dit - de kleer- en schoenmakers weinig werk hebben. Toch

heeft de visscherman zijn bedrijf lief, want ofschoon zijn werk hem den geheelen langen dag bezighoudt, is het niet zwaar, en moge hij arm zijn, hij is vrij en niemands knecht.

In den volgenden nacht, dien wij veilig in de haven van Urk doorbrachten, waaide een storm, die de nog op zee aanwezige visschers noodzaakte, zich ijlings in de havens in veiligheid te begeven; het bericht, dat twee Urk er schepen met hunne bemanning vermist zouden zijn, bleek later gelukkig overdreven.

Den volgenden dag zetten wij, bij nog altijd harden noordenwind en holle zee, onder gereefde zeilen onze reis voort naar Schokland. Dit gedeelte behoort tot het prettigste van onzen zeiltocht. We hadden halven wind en dwarsen golfslag; onder voortdurend rijzen en dalen kliefde de ‘Gesina’ - zich nu op den breeden

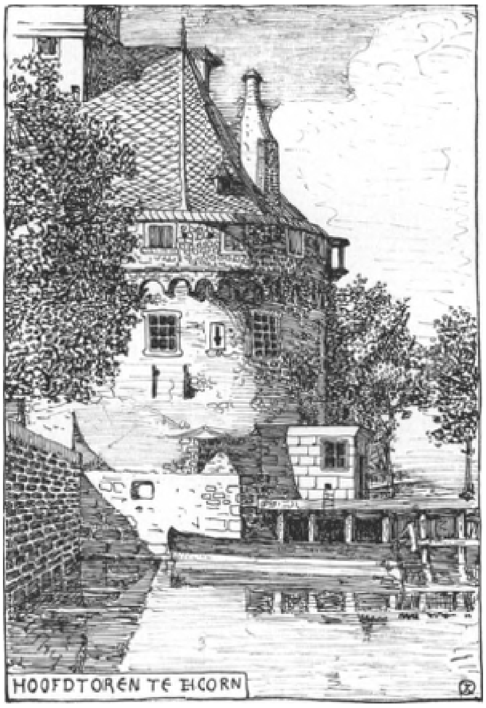
HOOFDTOREN TE HOORN

rug eener golf verheffend en daarna weer in een kuil neerzakkend - door geen hinderlijk stampen in hare vaart belemmerd, de bewogen zee.

Schokland, dat wij na een goed uur zeilens bereikten, heeft bij zijn noordelijke punt een mooie haven, die bij slecht weer aan de visschers eene welkome schuilplaats aanbiedt. Werklieden waren bezig, deze te herstellen of te versterken. Het eilandje, dat een uur lang en drie minuten breed, en zeer laag is, stond bij den hoogen waterstand, door de aanhoudende harde westen- en noordenwinden veroorzaakt, gedeeltelijk onder water; op sommige plaatsen was het hooi te hoop gedreven. In deze omstandigheden is het eiland alleen begaanbaar over den smallen dam van bazaltkeien, die langs de oostkust gelegd is en die de uiterste punten van het eiland verbindt. Deze dam is zoo smal, dat de wandelaars, steeds voor hunne voeten ziende, om niet in eene opening tusschen twee steenen te treden en te struikelen, hierover als ganzen achter elkaar moeten gaan.

Schokland, dat in 1859 ontvolkt is geworden, heeft thans drie buurten; de noordelijkste is bij de haven, op de Zuidpunt staat de vuurtoren, van waar men een ruim uitzicht geniet, met de woning van den lichtwachter; de middelste en voornaamste is de z.g. Molenbuurt. Hier staat de kerk, door een klokketorentje

bekroond, met zijne bijgebouwen te midden van een lommerrijken hof. De kerk wordt thans gebruikt tot stookplaats en tot logement voor de werklieden, die tijdelijk op Schokland vertoeven; de pastorie is de woning van den door het Rijk aangestelden ambtenaar. Na nog in net Kampensch dialect enkele inlichtingen te hebben ontvangen van eene vriendelijke juffrouw, die in den vallenden avond vlijtig breiende in den hof zat - en die nog altijd als de bloem van Schokland in onze herinnering voortleeft - keerden wij langs ons ganzenpaadje naar de 'Gesina' terug.

Op iemand, die de Noordzee-eilanden kent, maken de Zuiderzee-eilanden zeker geen bijzonder gunstigen indruk. Zij missen alles, wat gene zoo rijk maakt aan natuurschoon en poëzie: de schilderachtige duinen met hunne afwisselende flora en levendige aspecten, - het breede, zachthellende strand, bezaaid met schelpen en de geschenken der zee, en waarop, ver, de blanke branding raast, - het luidruchtige leven der zeevogels, die gezellig nestelend, broedend en hunne jongen opkweekend, eene zoo rijke bron van opmerkingen en studie aanbieden, - eindelijk het groote verschil in eb en vloed, een hoe geregeld, toch alijd nieuw en interessant verschijnsel.

Den volgenden morgen vertrokken we met gunstigen W.N.W. wind reeds vroegtijdig uit de haven van Schokland; voorbij de Molenbuurt zeilende, wuifden wij een laatsten groet toe aan onze schoone bekende, en weldra lag Schokland achter ons. Nadat wij den ingang van den Ketel, den ver in zee uitgebouwden IJselmond, waren voorbijgezeild, verloren we al spoedig de kust uit het gezicht, waarbij de hooge torens van Kampen het langst zichtbaar bleven. In westzuidwestelijke richting doorzeilende, en ons zoodoende eenigszins van de kust verwijderende, weifelden we tusschen Elburg en Harderwijk als nieuwe bestemming. Het toeval besliste. Want nadat wij drie uren gevaren hadden en volgens onze berekening ongeveer op de hoogte dezer steden moesten aangekomen zijn, wendden wij den steven landwaarts, om de kust in het gezicht te loopen en te verkennen. Toen deze opdook, bemerkten wij, zelfs vrij dicht genaderd, slechts éénen stadstoren, en zetten daarheen koers. Dit bleek Elburg te zijn. Later bemerkten wij, dat de toren van Harderwijk van uit zee niet of moeilijk zichtbaar is. Hoe dit zij, we hadden reden, om ons goed gesternte dankbaar te zijn, want Elburg en zijne omstreken bleken ons zooveel schoons en interessants te bezitten, dat wij, na twee dagen oponthoud, noode konden scheiden. Waarlijk, toen wij dien avond en den volgenden wandelden op de schaduwrijke wallen van Elburg en langs zijne schilderachtige grachten, en door de hooge, statige lanen en de boschrijke weiden van den Veluwezoom dwaalden, met zijn idyllisch verscholen boerenwoningen - witgekalkt en met riet gedekt - en zijn door uitgestrekte parken omgeven buitenplaatsen, en te midden van deze weelderig bloeiende natuur terugdachten aan de grijze, eentonige zee, ons vorig element, verloor deze

veel van onze gunst. Inderdaad mist deze bijna alles van de schoonheid, die de natuur in rijken plantengroei en gezellig leven van mensch en dier aan den vasten aardbodem zoo

AAN DE HAVEN TE ELBURG.

kwistig heeft uitgedeeld. Op dat oogenblik begrepen wij de attractie niet, die de zee zoo krachtig op den knaap weet uit te oefenen. Wij beklaagden den zeeman, die zoo'n belangrijk deel van zijn leven op dezen onvruchtbaren, verraderlijken plas en in morsige havenplaatsen moet doorbrengen; wij beklaagden den stedeling vooral, die te midden van het stof der straten en onder den rook van fabrieksschoorsteenen in een omgeving en werkkring zonder schoons of verheffends een leven van ontbering moet voortslepen.

Elburg zelf is een kostelijk stadje. Het is klein, maar alles is even vriendelijk en proper en net. Het smalle perkje voor de huizen, met in eene teekening gerangschikte witte en zwarte steentjes belegd, de schoongeschrobde straat, de smalle zijstraten met haar vriendelijk witgekalkte huisjes, het nette dialect en de hulpvaardigheid der bewoners, dit alles schijnt te spreken van een eenvoudig en onbewogen leven vol kalm en intiem geluk. - De stad bezit nog gedeelten van den vroegeren vestingmuur met brokken van rondtorens, eene oude poort, de Vischpoort, talrijke gevels uit den tijd der Renaissance en een mooien, van zijn spits beroofden Gothischen toren met zijn kerk onder hoog geboomte.

Wat is het toch, dat bij de beschouwing van zoovele overblijfselen van oude kunst ons aantrekt en boeit, of stil maakt, als van een groot vermoeden? Is het de weemoedige bekoring, gewekt door deze stomme getuigen van een grooten tijd, die in den nacht van het verleden is weggezonken, ons manend aan de ijdelheid van ons leven en van ons werk? Of is het, dat inderdaad uit deze dingen een vonk licht van die eenige schoonheid, die, gegrond op de wetten der zedeleer, zich openbaart in al deze groote kwaliteiten: eenvoud, strengheid, eerlijkheid en ernst? En is het soms het ontbreken dezer eigenschappen, die maakt, dat zooveel van den stelselloozen, modernen opschik ons hindert en walgt?

Evenals alle plaatsen aan de Zuiderzee is ook Elburg een visschersplaats. Wanneer de botters des middags met de gevangen visch binnenkomen, wordt deze verkocht

en vervolgens in huifkarretjes, bespannen met een met rinkelende bellen behangen paard, in den nacht over de Veluwe gereden.

Toen wij, na twee dagen oponthoud, weer zee kozen, om regelrecht naar Amsterdam over te steken, hadden we een mooien, zonnigen, echter stillen dag. Om zeven uur in den morgen uit Elburg vertrokken, hadden wij gehoopt, bij goeden wind des middags om vier à vijf uur thuis te zullen zijn, maar deze verwachting kwam bedrogen uit; eerst den volgenden morgen konden we, na twintig uren zeilens, te Amsterdam aan wal stappen. Een oogenblik scheen het zelfs, alsof wij in 't geheel niet zouden aankomen: er was geen zuchtje te voelen, de zee was als een spiegel en de 'Gesina' lag bewegingloos. Deze toestand, hoe heerlijk voor den passagier, die zich verlustigt in de kalme, stralende zee, nochtans vervelend voor den kapitein, die liefst vóór den nacht binnen wil zijn, duurde echter niet lang; weldra gleden we weer, schoon langzaam, vooruit.

Terwijl wij zoo het zuidelijk deel van de Zuiderzee dwars doorsneden, bevonden we ons bijna al den tijd van onzen overtocht te midden van visschersvloten; de zee was als bezaaid met botters, we telden meer dan tweehonderd tegelijk. Achtereenvolgens passeerden wij de schepen van Elburg, Harderwijk, Bunschoten, Huizen en Volendam. Ook voor deze was het te stil om te visschen; de meeste lagen voor anker, andere zeilden huiswaarts. De Zuiderzee is als een groote vischvijver, die aan duizenden menschen een bestaan, maar zeker geen rijk bestaan, verschaft. Voornamelijk wordt gevischt naar haring, ansjovis en bot; de eerste komt slechts tijdelijk uit de Noordzee binnenvallen. Ieder dezer heeft zijn bepaalde seizoen; de schepen, die wij passeerden, waren op bot uit; deze wordt gevangen in netten, die aan elkaar vastgebonden, door twee zeilende schepen gespannen worden gehouden en voortgesleept. De broeiend-warme atmosfeer veroorzaakte hier een zonderling gezichtsbedrog. Ofschoon we namelijk vele uren van de kust verwijderd waren, hief deze zich hoog en duidelijk, schoon wazig trillend, aan de kim en scheen op korten afstand; het hooge binnenland der Veluwe teekende zich lichtblauw boven deze donkerder kustlijn.

Terwijl wij zoo langzaam voortgleden, van tijd tot tijd door een spoedig wegstervend koeltje iets harder aangezet, was welhaast de dag verstreken. De verre, flauw zichtbare rook der stoombooten, die op den IJmond koers zetten of van daar vertrokken, en die zelf onzichtbaar waren, achter de ronding der aarde verborgen, deed ons den afstand beseffen, dien wij nog hadden af te leggen. Verlangend zochten we met den verrekijker vooruit den vuurtoren van Marken, maar telkens bleek, wat wij daarvoor aanzagen, een schip of de rook eener stoomboot. Toch vorderden we: achter ons loste zich het bosch van Harderwijk in enkele grijze stippen op, die ten slotte onder de kim verdwenen; aan bakboord vooruit werd het groote bosch, door de visschers het Gooi genoemd, grooter en van een donkerder blauw, en eindelijk dook vooruit de toren van Monnikendam op.

Een zwak briesje uit het noordoosten brak nu door; de avond begon reeds te vallen. Ook Marken werd zichtbaar, en Muiden, daarna het fort Pampus. We zagen nu ook Amsterdam, namelijk een aantal hooge schoorsteenen waaruit rook opsteeg, die zich in de stille lucht verspreidde en boven de wereldstad bleef zweven.

Terwijl wij aldus zachtkens voortgleden, kregen we langzamerhand tal van reisgenooten. Van alle zijden kwamen botters opdagen, die allen naar den IJmond koers zetten. Steeds nader voegde het vernauwende vaarwater ons tezamen;

het was een levendig schouwspel: aan alle zijden waren wij omringd door schepen, die met breed-uitgespreide zeilen - de fok te loefwaart uitgezet - vóór den wind het Pampus ingleden. Ons kleine, gevlagde jacht kwam ons tusschen al deze grootere botters voor als een jong prinsje te midden van geharde krijgslieden.

Het was inmiddels donker geworden; op het eene schip vóór, het andere na verscheen een licht voor den steven of boven in den top van den mast; ook wij hingen onze brandende scheepslantaarn onder den boegspriet. De kust was thans enkel als een donkere streep zichtbaar; de lichten der vuurtorens moesten onzen koers leiden.

Het fel-roode vuur van fort Pampus aan bakboord houdende, hielden wij aan op het hooge licht van den 'hoek van het IJ'. Weer zagen wij, daarachter, Amsterdam, maar thans als eene menigte van tintelende lichten, die een helder schijnsel over den nachtelijk donkeren hemel verspreidden, schooner gezicht en waardiger beeld dan het vorige.

Nadat de hoek van het IJ gepasseerd was, werd het vaarwater nauwer; de vloot zeilde thans dicht opeen. Onder de talrijke lichten vooruit waren er van tjalken, die het IJ af-laveerden en daarbij de binnenzeilende vloot dwars doorsneden. Hier was aanleiding tot een botsing en moest scherp worden uitgezien. Van tijd tot tijd draaide een der tjalken, die zich bij ons hadden gevoegd, bij, om onder den opperwal te ankeren. Wij hielden ons midden in de vloot, en vonden zoodoende gemakkelijk onze naaste bestemming, de Oranjesluizen, wat ons, alleen in den nacht binnenkomende, zeker eenig zoeken zou gekost hebben.

Het was een lichte zomernacht; ongemerkt was middernacht voorbijgegaan. De hemel was licht van sterren; een zwak, maar gunstig koeltje dreef ons onmerkbaar vooruit, onbeweeglijk en geluidloos als schimmen: een donker zeilvlak met een gloeiend oog, gleden we voort; alleen een blaadje papier, in het water geworpen, overtuigde ons van de snelheid, waarmee we vorderden.

Tusschen de zware muren der Oranjesluizen vonden wij ons weer vereenigd met de botters, waarvan enkele ons waren vooruitgeloopen. De dicht opeengepakte schepen met hun tal van masten en ten deele gestreken zeilen

GEBOUWTJE AAN DEN HAVENDIJK TE ELBURG.

vormden in de karige verlichting der enkele lantaarns en bij het luidruchtige roepen der visschers, een eigenaardig phantastisch tooneel. 't Was inmiddels twee uren geworden.

We zeilden het IJ op. Reeds begon achter ons de dag te lichten; de sterren, ook de lichten der schepen en die op den wal, verbleekten schemerig in de grijze morgenstemming. De botters legden zich onder den strekdam ten anker, enkele bootjes roeiden het IJ op; aan onze linkerhand was een geraas van lossende stoombooten. Amsterdam ontwaakte. Om halfvier in den morgen legden wij aan de Ruiterkade aan; onze tocht was geëindigd. Nadat de boeier was vastgelegd, de zeilen vastgebonden en de kajuit gesloten, namen wij afscheid van de ‘Gesina’, die ons negen dagen lang had gehuisvest en veilig over de zee gedragen. En terwijl wij, gebruinde zeelieden thans, door de lichte, maar nog ontvolkte straten der stad naar huis wandelden, herdachten we de schoonste momenten van onzen avontuurlijken zwerftocht. Thuisgekomen echter rustten we in een zachter bed uit, zetten ons aan een smakelijker disch en hervatten ons kalme, geregelde en gevaarlooze leven. Dat zijn de genoegens van reizen en de genoegens van thuis-zijn.

Drie amateur-luchtreizigers.
Een noodlottige opstijging in de golf van Napels.

Op Zondagavond, den vijftienden Juli van dit jaar, steeg de ballon ‘Napoli’ bij mooi weer op van uit het groote grasperk op de terreinen van de Gezondheidstentoonstelling te Napels in tegenwoordigheid van duizenden toeschouwers.

Kapitein Venni, een infanterie-officier, bestuurde de ballon en was vergezeld van graaf Montecupo en Signor Salvatore Pellizone, reporter van de ‘Don Marzio’. De ballon steeg omstreeks zeven uur namiddag op en nadat zij een hoogte van 4000 voet bereikt had, dreef ze met een briesje uit het Noord-Oosten naar zee af tusschen Capri en Ischia.

De toeschouwers in de villa's op de heuvels buiten de stad zagen de ballon hoe langer hoe kleiner worden en konden een gevoel van angst niet onderdrukken, toen zij naar zee afdreef, daar de reizigers geen van drieën bekwame aréonauten waren en de ballon stellig vóór den nacht moest dalen, daar het louter een pleizierreisje was. Deze angst bleek helaas maar al te rechtvaardig, want toen de ballon de zee bereikte, was zij van alle hulp verstoken en kwamen twee van de reizigers om.

Maar laat ons liever den graaf Montecupo, die de eenig overlevende was, aan het woord laten, die het voorval in de volgende bewoordingen beschrijft:

‘Nooit,’ sprak hij, toen hij den volgenden avond weer thuis was, ‘is een pleizierreisje met meer genoegen begonnen. Toen wij langzaam opstegen, met het prachtige panorama van Napels onder ons, het uitspansel donkerblauw, de lucht kalm en de ondergaande zon met haar laatste stralen de kleureffecten nog verhoogende, scheen het Pellizone en mij, die nog nooit een luchtreis hadden gemaakt, toe, of niets ons genot zou kunnen verstoren.

Geheel verzonken in het schouwspel vóór ons, dachten wij volstrekt niet aan den toestand van de ballon en herinnerden wij ons ook niet, dat we geen reddingsboeien of iets anders om onze veiligheid te verzekeren, hadden meegenomen. Naarmate wij stegen werd de wind sterker en dreef

ons hoe langer hoe verder in zee, die glad als een spiegel onder ons lag, en raakten wij steeds meer van het land verwijderd.

Kapitein Venni besloot, wat het ook kosten mocht, te dalen, want het was voor een ballon van een afmeting als de onze, onmogelijk om het veel langer te houden. Wij vroegen den kapitein of wij de kust van Capri niet konden bereiken, maar hij antwoordde met een droeven glimlach: ‘wij moeten van die illusie maar afzien.’

Toen de schemering aanbrak daalden wij langzaam neer en ongeveer te 8 uur waren wij op het water. Het schuitje en wij werden tegelijk ondergedompeld en het water kwam ons tot aan den nek, maar de ballon steeg spoedig weer een weinig en wij zweefden op de oppervlakte. Weer daalden wij, nu tot onze knieën, en daar de ballon niet meer rees, waren wij genoodzaakt op den rand van het schuitje te gaan staan en ons vast te houden aan de touwen, waarmee het bevestigd zat. In het schemerlicht - de maan was nog niet opgegaan - zagen wij de mailboot van Palermo en een ander vaartuig op korten afstand van ons voorbijgaan en wij deden waanzinnige pogingen om hun aandacht te trekken, maar zonder succes.

In dien tusschentijd sleepte de ballon ons over de oppervlakte van het water. Capri lag ver van den horizont. Toch lieten wij ons niet uit het veld slaan; de arme Pellizone voornamelijk deed niets dan grappen maken en lachen. Maar na een half uur in dien hachelijken toestand te hebben doorgebracht, ontzonk het schuitje aan onze voeten en begon de ballon zoo hard rond te draaien, dat wij er duizelig van werden. We begonnen nu ballast uit te werpen, opdat we zoolang mogelijk zouden drijven. De wind stak hoe langer hoe meer op en het water werd woest; de ballon slingerde van rechts naar links en omgekeerd, en het schuitje plonsde op en neer in het water, zoodat wij dikwijls de touwen los moesten laten, die wij dan met moeite weer grepen.

‘Pellizone begon het benauwd te krijgen en kapitein Venni, het gevaarlijke van den toestand inziende, kon geen troostwoorden vinden.

Op die wijze verliepen er drie uur. Plotseling riep Pellizone uit: “Wie zal kracht genoeg bezitten om het tot den morgen vol te houden?”

De maan kwam op en verlichtte de zee; maar ook de wind stak op en de ballon werd zoo in de ronde gedraaid, dat wij tot tweemaal toe van de touwen losgerukt werden en zonken. Toen ik weer op de oppervlakte verscheen, bemerkte ik dat er een touw om mijn arm geslingerd zat; de ballon lag nu weer op het water en dreef als een schip rond. Ik keek rond - mijn metgezellen waren verdwenen. Bij het maanlicht evenwel kon ik ze op korten afstand zien worstelen en hoorde hun angstkreten, maar ik werd verder en verder gedreven en kon niets doen. Die kreten om hulp klinken mij nog in de ooren. Twee jonge levens op zoo tragische wijze verloren gegaan!

Ik riep en riep, maar kreeg geen antwoord. Tot twee keer toe werd ik bewusteloos, maar kwam telkens weer bij. Wat een vreeselijke verlatenheid! Nergens hulp, slechts de dood, die mij van alle kanten aangaapte; ik dacht slechts aan de geliefden thuis, die mij nooit meer zouden zien. Maar de gehechtheid aan het leven is sterk, en terwijl de leegloopende ballon mij en het schuitje langzaam bedekte, deed ik de uiterste pogingen om mijn evenwicht te bewaren en kroop van touw tot touw, totdat ik het net bereikt had, tusschen welks mazen ik mijn hoofd, armen en beenen stak, en gaf zoo mijn lichaam rust, totdat de ballon door mijn gewicht naar mijn zijde overhelde en mij dreigde te verstikken. Ik ging dus naar het schuitje terug, dat onder water

dreef, en met twee stukken kurk, die er aan vastzaten, trachtte ik mij boven water te houden.

Zoo bracht ik vreeselijke uren door, totdat de zon opkwam. Zoodra het licht was zag ik eenige visschersvaartuigen aan den horizont. Ik zag dat ik bij Kaap Misenum was. Ik probeerde te roepen, maar mijn stem was te zwak om de booten te bereiken, ofschoon zij steeds naderbij kwamen. Gelukkig zag een van de bootslieden de ballon en zette koers erheen. Toen de boot naderbij kwam verliet ik het schuitje, en al mijn krachten verzamelend, zwom ik mijn redders te gemoet. Ten laatste kregen zij mij in het gezicht en hard roeiende bereikten zij mij spoedig en haalden mij binnen.'

De visscherlieden deden den graaf zijn natte kleeren uit en trokken hem gedeeltelijk nieuwe aan, maar hij was gekneusd en ijskoud. Zijn horloge, dat in zijn vestzak gevonden werd, stond op 11.20 van den vorigen avond. Hij had dus elf uur in het water gelegen. Even nadat hij gered was kwam er een stoomboot, die gedurende den nacht uitgezonden was om de luchtreizigers te zoeken, met een dokter aan boord. Deze verbond de kneuzingen van den graaf en gaf hem warme thee tegen de kou. De visschersboot zette hem toen bij kaap Misenum aan land, waar de luitenant, die toezicht hield over het kruitmagazijn, hem van droge kleeren voorzag en van waar hij na kortstondige rust per trein naar Napels vertrok, waar zijn vrienden en familiebetrekkingen hem reeds met angst stonden te wachten. De familieleden van de beide andere reizigers waren door droefheid overstelpt over hun tragisch lot. Twee stoombooten, die werden uitgezonden, konden geen ander spoor van hen vinden, dan de jas die Pellizone gedragen had.

De ballon werd tegelijkertijd met den graaf aan boord genomen en later aan den eigenaar teruggegeven, die zijn geleide aan den armen kapitein Venni had aangeboden.

Sint Nicolaas.

De vijfde December nadert met rassche schreden. Door honderden, ja duizenden, groote zoowel als kleine menschen, wordt die dag of liever de avond van dien dag met vreugde tegemoet gezien.

Wat heerlijke tijd vol geheimzinnigheid, die er aan voorafgaat; fluisterende gesprekken worden gevoerd, geheimzinnige pakjes worden bij ons verschijnen plotseling onder tafel gestopt, ja zelfs geheele vertrekken mogen dagen van te voren al niet meer door ons betreden worden.

Wat al fraais wordt er in de winkels voor ons uitgestald, wat heerlijke lekkernijen biedt de banketbakker ons aan; op straat, niettegenstaande het minder aanlokkelijke weer, overal vroolijke gezichten, druk pratende groepjes dames, hier en daar een alleenloopende heer, in diep gepeins waarmeê hij zijn vrouw of meisje dit jaar nu eens zal verrassen; ja, 't is wel een moeilijk vraagstuk om uit al het tentoongestelde een keuze te doen of iets te bedenken wat onze familieleden nog niet bezitten.

Maar komt het u bij al dat gepeins nooit in de gedachten, dat er toch zoovelen zijn, voor wie het niet moeilijk zou vallen iets te bedenken? Of weet ge niet dat uw werkvrouw zes kinderen heeft, die o zoo graag ook het heerlijke St.-Nicolaasfeest zouden meevieren; maar, vader verdient niet veel, de kolen en aardappelen zijn erg duur, dus: geen speelgoed, geen lekkernijen. Of, is u daar zooeven het kind niet in het oog gevallen, dat bibberend van kou voorbijliep; hij vraagt niet naar speelgoed of lekkers, een degelijk, warm kleedingstuk zou hem meer verblijden.

Wanneer alleen slechts de duizenden lezers van 'De Huisvriend' dit eens bedachten en van de tien- of honderdtallen guldens, die zij bij gelegenheid van het

St.-Nicolaasfeest uitgeven, ieder een kleinigheid afzonderde, wat zouden er dan, op den avond van den 5den December, een veel grooter aantal gelukkige gezichten meer zijn dan andere jaren!

Robbi!
Door Thérèse Hoven
(*Vervolg van blz.* 36.)

‘Hoe laat gaat onze trein?’ vroeg ik, om iets te zeggen.

‘Wij hebben tijd genoeg, den geheelen dag!’

‘Een dag vacantie,’ zei ik onwillekeurig.

‘Of 't begin van een nieuw leven,’ fluisterde hij heel zacht, bijna onhoorbaar.

In den trein moest ik onophoudelijk

AARTSHERTOGIN ELISABETH VAN OOSTENRIJK. (Zie blz. 48.)

aan die woorden denken; ik trachtte mijzelve geen oogenblik omtrent hun beteekenis te misleiden.

Ik begreep wat hij wilde en ik moest bekennen, dat 't ook mijn wensch was.

Wat ik voor Herman voel, is niet die groote, jonge, illusievolle liefde, die ik voor Robert koesterde; het is een kalme achtingsliefde.

Zijn tegenwoordigheid maakt mij gelukkig en ik weet, dat hij het een voorrecht zou rekenen, zijn verder leven aan mijn zijde door te brengen.

Wat hij er van zei was weinig; op onzen leeftijd maakt men geen lange liefdesverklaringen en bouwt men zich geen schoone luchtkasteelen, omdat men bij ondervinding weet hoe vaak ze ineenstorten.

‘Zeg, Annie, zou-je wel een nieuw leven met mij willen beginnen?’

‘Ja, Herman, met 't volste vertrouwen.’

Dat was alles.

Ik wist 't immers weken vooruit, dat hij 't mij vragen zou, en hij vermoedde wel wat mijn antwoord zou zijn.

Als Robert 't kon weten, zou hij tevreden zijn, daar ben ik van overtuigd; ik voel mij in dit opzicht volkomen gerust.

Het is niet zijn plaats, die ingenomen wordt; de verhouding tusschen Herman en mij zal zoo anders zijn. Ik blijf de liefde mijner jeugd getrouw, ook al neem ik, op rijperen leeftijd, de vriendschap van een tweeden echtgenoot aan.

Over Robbi spraken wij geen van beiden. Ik zie er tegen op het hèm te vertellen, dat is de eenige bittere druppel in mijn gelukskelk.

‘Hoe was het gisteren, Rob, een prettigen dag gehad?’

‘Daar zoudt u je nogal om bekommeren.’

‘Wat bedoel-je?’

‘Denkt u soms dat ik 't niet snap? Nou, zeg's, zoo groen ben ik ook niet. U bent smoorlijk verliefd op dien pedanten vent en hij op u. 't Is een schande! Zoo iets had ik nooit van u verwacht.’

‘Robert, ik verzoek je een anderen toon aan te nemen.’

‘O ja, dat weet ik, dat is 't oude refrein; zoodra ik iets zeg, dat u niet aanstaat, geeft u mij de schuld en bevalt mijn toon u niet. Maar u zult er toch aan moeten gelooven. Ik ben niet van plan mij als een laf kind te gedragen; een jongen van zestien jaar heeft 't recht van zich af te spreken.’

‘Kom nu, Rob, wie spreekt er van recht? Dat komt niet te pas tusschen moeder en zoon.’

‘Er is zooveel, dat niet te pas komt.’

‘Zou-je ook wat duidelijker willen zijn?’

‘Jawel! Denkt u niet dat ik 't al lang gemerkt heb, dat er iets gaande is tusschen u en.... dien kerel uit Indië?’

‘Robert, zoo zul-je je niet uitlaten over je aanstaanden, tweeden vader.’

Robert werd aschbleek; toen zei hij met onvaste stem: ‘Ik wil 't niet.... ik verbied 't u.’

Daarop verliet hij de kamer en kort daarna ging hij naar school.

Dat was aan 't ontbijt.

Van middag kwam Herman; Rob was niet thuis komen koffiedrinken, dat doet hij 's Maandags nooit.

Ik was den geheelen ochtend en een gedeelte van den middag, vóór Herman's bezoek, alleen geweest, dus had ik ruimschoots tijd tot nadenken gehad; en toch was ik er niet verder door gekomen.

Herman vond mij gejaagd en afgetrokken; mijn stemming vormde een groot contrast met de zijne. Hij was zoo gelukkig en stralend.

Hij wilde mij in zijn armen drukken, en mijn gezicht opheffende, zag hij wel, dat ik verdriet had.

‘Kom, Annie, wat is er? Nu mag ik toch zeker alles van je weten.’

‘Ik weet 't niet, Herman; ik ben er nog zoo zeker niet van dat wij onze wenschen.... dat.... ons plan.... zal kunnen doorgaan.’

‘En waarom niet? Je houdt toch van mij, je vertrouwt mij toch?’

‘Robert is er tegen.’

‘Dat had ik wel gedacht,’ hernam hij bedaard. ‘Ik had 't mij net zoo voorgesteld.’

‘Je schijnt 't nogal licht te tellen,’ zei ik, onwillekeurig wat bitter.

‘Nu ik zeker ben van jou toestemming tot mijn liefsten wensch, tel ik alles licht. En wat je zoon betreft, - ja, Annie, dat is een teer punt, en toch dienen we 't er over eens te worden. Vergeef me, zoo ik je kwetsen moet, maar in je engelachtige toewijding heb je, helaas! overdreven - en heb-je je jongen wel wat verwend. Duid 't mij niet ten kwade, als ik je onbewimpeld mijn oordeel zeg; - ik durf 't te doen, omdat wij hopen voortaan één leven te leiden en dus dezelfde belangen te hebben. In jou belang en in dat van je zoon kan ik je slechts één raad geven: doe hem, voor een jaar of wat, bij een strengen meester in huis. Geloof me, Annie, dat zou het beste voor hem zijn.’

Ik zag hem aan, en wat hij in mijn oogen las, weet ik niet, maar 't moet iets van ontzetting en wanhoop zijn geweest, want ook de uitdrukking van zijn gelaat veranderde en zijn stem klonk veel minder vast, terwijl hij zei: ‘Kind, wat ik je aanraad, is voor zijn bestwil. Maar ik wil geen pressie op je uitoefenen. Het verstandigste zal zijn, dat ik je nu alleen laat om eens kalm met je zelve en ook met Robert te overleggen.’

‘Ik vind 't zoo hard, dat je hem van huis wilt sturen.’

‘'t Zou allereerst in zijn belang wezen. En dan ook, ja, God, 't valt mij ontzettend hard om 't je te moeten zeggen, maar het zou werkelijk niet gaan. Laten we er ons geen illusie over maken. Robert is de baas hier in huis, alles draait om hem heen; hij zou zich niet laten achteruitzetten en ik, als man, zou mij moeilijk met een ondergeschikte plaats kunnen tevredenstellen. Ik ben 't allerminst een autocraat en ik durf zelfs zeggen, dat ik een zeer meegaand karakter heb. O! 't is geen verdienste, ik zou 't eerder gemakzucht noemen, want ik haat scènes en doe veel om des lieven vredes wille, maar.... ik ken me zelven toch genoeg om niet te weten, dat Robert's aanmatigende toon tegenover jou, en natuurlijk ook tegenover mij, mij onuitsprekelijk zou hinderen. En je begrijpt, dat zou onaangenaamheden geven, die alleen te vermijden zouden zijn door hem van huis te doen.’

‘Robert's eigen jongen,’ stamelde ik.

‘Lieve kind, zijn eigen vader zou er over denken als ik. Stel eens, dat je man voor zaken, voor politieke redenen of een andere oorzaak, eenige jaren buitenslands was geweest en zijn zoon zoo terugvond als een kleinen huistiran van zestien jaar. Ik maak me sterk, dat zijn eerste maatregel zou zijn om hem in een omgeving te plaatsen,

waar hij onder streng toezicht zou staan. Tenzij hij zelf invloed genoeg op hem zou hebben, iets, waar ik voor mij niet op durf hopen.'

'Ik zou niet van hem kunnen scheiden,' begon ik, in mijn hart instemmende met Herman's argumenten en toch zoekende ze te weerleggen.

'Maar dat is nu toch overdreven sentimenteel; bovendien over één of twee jaar moet je hem toch van je afzenden. Je zoudt toch niet met hem meegaan naar Utrecht of Leiden, of waar hij studeeren gaat.'

'Dat zou ik zeker 't liefste doen.'

'Hij zou je er niet dankbaar voor zijn. Wat een student vóór alles wil, is zijn geheele vrijheid.'

Weer stond hij op om heen te gaan.

'Ik ga nu weg, kind, en kom niet terug, vóór je mij tot je roept.'

Hij had gelijk, dat voelde ik. Maar God! 't was zoo hard om hem te zien vertrekken; 't was mij als nam hij dat heerlijke, verjongende gevoel, dat mij sedert zijn eerste bezoek zoo gelukkig had gemaakt, met zich mee; 't was of er met hem uit mijn levens-spectrum een kleur verdween, die er gloed en licht aan had gegeven.

Robert was gewoon, toen hij thuiskwam; in 't eerst meende ik zelfs iets van schaamte en verlegenheid in hem op te merken; ik kan het mij echter ook verbeeld hebben.

Aan tafel weidde hij uit over een nieuwen leeraar, die niet de eer genoot in den smaak zijner leerlingen te vallen en dien ze dan ook wilden 'verwerken', zooals hij 't noemde.

Ik vond zijn toon arrogant en de manier, waarop hij zich uitliet, onuitstaanbaar; ik durfde echter niets te zeggen, uit vrees van partijdig te oordeelen.

't Was afschuwelijk om 't te moeten bekennen, maar toch voelde ik wel, dat Herman mij tegen mijn jongen had ingenomen, niet met onedele bijbedoelingen, maar toch, 't feit bleef hetzelfde.

'Wat ga-je van avond doen, Rob?' vroeg ik, zoo onbevangen mogelijk, ofschoon ik inwendig beefde.

'Ik heb een massa voor 't hok te doen, zeker tot een uur of tien en dan....'

'Ik zou je gaarne eens ernstig willen spreken.'

'Dat begrijp ik,' begon hij laatdunkend. 'Ja, 't is ook maar 't beste, dat we tot een verklaring komen.'

Weer hinderde zijn toon mij, doch weer hield ik mij in.

Even na tien uur kwam hij beneden, heel correct; ik ben zeker, dat hij naar zijn slaapkamer was geweest om zich op te knappen.

Het viel mij op, toen hij binnenkwam, wat een mooie jongen hij toch is, met zijn prachtige oogen, wel wat koud, maar toch mooi, vooral van vorm, en zijn trotsche houding en heerlijk krulhaar.

Mijn hart ging naar hem uit; onwillekeurig trad ik hem tegemoet en hij, met een gebaar van beschermende teederheid, die hem anders totaal vreemd is, sloeg zijn arm om mij heen.

'Toch mijn moeder; kom, oudje, doe maar geen dwaze streken.'

We gingen samen op de canapé zitten, voor 't eerst weer vertrouwelijk na zooveel jaren. Ik durfde niet te spreken, bang om, door 't geluid mijner stem, de begoocheling te doen verdwijnen.

'Je hebt 'm gebonjourd, moeder, hè? Da's maar goed ook; wat hoeft zoo'n vreemde vent nou hier te komen tusschen ons tweeën in?'

En ik, onhandig, zooals men vaak is in oogenblikken van hevige emotie: ‘Dus houd je toch wel van me, Rob?’

‘Nou, zeg 's.’

Ik moest onwillekeurig lachen om zijn jongensachtige manier van antwoorden.

‘Zie je, mijn jongen, je doet je dikwijls zoo onverschillig voor, dat ik aan je liefde voor mij was gaan twijfelen, en toen voelde ik me zoo verlaten...’

‘Dat je de genegenheid, die braak lag in je hart, op een ander moest overplanten, ja, dat begrijp ik wel, maar nou je van 't tegendeel overtuigd bent....’

Het deed me goed hem weer ‘je’ te hooren zeggen, evenals toen hij een klein kind was; voor 't eerst vond ik weer iets van mijn Robbi in hem terug.

‘Nou is 't uit, hè?’ vervolgde hij. ‘Trouwens, van middag heb je 't al uitgemaakt, niet?’

Ik schudde 't hoofd. ‘Neen, Rob, volstrekt niet. Ik ben heel blij, dat je nu weer goed en lief voor me bent en toont dat je niet heelemaal zonder gevoel bent, maar... mijn plannen kan ik niet voor je opgeven. Luister nu eens - zonder driftig te worden:

Nu ben je nog bij mij, maar hoelang zal dat nog duren? Over één of twee jaar word je student en dan ben ik heel alleen; als je de rechte liefde voor me hadt, zou je blij zijn, dat ik iemand heb gevonden, die zich over mij ontfermen wil in mijn eenzaamheid.’

‘Nonsens, u spreekt er over, alsof ik aan de Noordpool of in Australië ging studeeren. Utrecht is dicht genoeg bij. Ik zou toch elke week thuiskomen; maar thuis, verstaat u, dat beteekent bij u, maar niet bij zoo'n vreemden snoeshaan. Ik zou in staat zijn den vent de deur uit te trappen, als ik hem hier zag als uw man, in de plaats van mijn vader, wiens nagedachtenis u beweerde zoo hoog te houden.’

‘Beweerde, Rob?’

‘Nou ja, ik geloof wel, dat u 't meende; maar als u nou toch ging hertrouwen, dan zou 't een bewijs zijn, dat uw liefde ook niet diep zat.’

‘Daar kun jij niet over oordeelen, Robert. Tegenover je armen vader zou ik volkomen gerechtvaardigd zijn als ik, na hem al die jaren trouw te zijn gebleven, een tweede huwelijk aanging. Je bent te jong om het te kunnen begrijpen, maar...’

‘Te jong, ajakkes, begin maar niet met die flauwigheid.’

‘Stil, Robert, ik beschouw een jongen van jou leeftijd nog als een kind en jij moet zóóveel vertrouwen in mij hebben, dat je overtuigd moet wezen, dat ik jou welzijn evenzeer als mijn geluk op 't oog heb.’

‘Mijn welzijn! Daar zou die ouwe sok zich nogal om bekommeren; hij zou natuurlijk beginnen met hier in huis de eerste viool te willen spelen en mij als een schooljongentje te behandelen.’

‘Daar vergis je je in,’ riep ik onnadenkend uit. ‘Neef Herman ziet heel goed in, dat het op den duur niet gaan zou, zoolang je nog niet verstandig genoeg bent om je naar de omstandigheden te schikken, en daarom zou hij je bij een meester in huis doen...’

‘God vertroost me,’ riep Robert driftig uit... ‘wat verbeeldt die ouwe paai, die indringer, zich wel?’

‘Robert, stil; je spreekt van den man, dien ik liefheb, die mij liefheeft en die belangeloos op zich genomen heeft, verder voor mij te zorgen en mijn levenspad voor mij te vereffenen.’

‘Voor u te zorgen - dat heeft mijn vader gedaan - u kunt toch nemen, wat u wilt. Dat u zoo mal zuinig bent, is uw eigen verkiezing...’

‘Neen, Robert, dat is 't niet; ik moet zuinig zijn, mijn inkomen is veel minder dan 't vroeger was, en jou opvoeding kost zooveel meer. Als ik met neef Herman trouwde, zouden onze geldmiddelen vanzelf ruimer worden...’

‘Wilt u je dan verkoopen?’

Meer hoorde ik niet...

Ik weet niet meer, of hij uit zichzelf de kamer verliet, of dat ik 't hem gebood, maar ik hoor nog zijn woorden: ‘Wilt u je dan verkoopen?’

Zoo eindigde ons onderhoud, dat zoo vriendelijk intiem begon.

Ik ben gebroken - ik kan niet denken!

Wat zal er toch gebeuren?
Zoo kan 't niet. Ik kan niet met Herman trouwen, nu Robert er zoo over denkt, en als ik hem opgeef, zal Robert nog heerschzuchtiger worden.
Waarom kon alles nu niet goed gaan?
Wat zou 't gelukkig zijn geweest, als Robert en Herman elkander lief hadden gekregen; wat zou mijn leven rustig en kalm zijn geweest. Herman zou den jongen weerbarstige getemd en geleid hebben.
Mijn hart wordt heen en weer geslingerd, als door twee demonische machten, die 't elkander betwisten.
Toen ik er met Herman over sprak, was ik 't wel niet geheel met hem eens, maar toch was ik ten deele van zijn opinie - en nu kan ik Rob ook geen ongelijk geven.
O! die zalige stemming van Zondag!
Was dat gisteren? Nauwelijks één etmaal geleden?
Ik kan 't mij niet voorstellen.
En toch, 't was werkelijkheid en geen verbeelding.
Wij wandelden daar met ons beiden en de golven speelden het accompagnement van het liefdeslied, dat onze harten zongen.
't Was een jubelhymne, geen lentezang; 't was eerder sonore kerkmuziek, ernstig, bezadigd, maar toch vol melodie en toch harmonisch!
We spraken zoo kalm, zonder passie, doch we meenden 't zoo goed met elkander.
‘Het zal zoo heerlijk zijn, Annie, om voor je te zorgen.
Je ziet vaak zoo bleek; we zullen samen reizen, als 't goed voor je is. Ik zal je een rijtuigje geven, als 't loopen je vermoeit.
‘In al die jaren heb ik zoo weinig uitgegeven - een mensch alleen kost zoo weinig, maar nu zal ik niet zuinig meer zijn, nu is 't voor jou en later voor je zoon.’
‘Wilt u je dan verkoopen?’ vroeg Robert.
O! wreed kind, dat jaloersch is op mijn liefde, op mijn wedergeboorte, op mijn herleving, en dat daarom onedele drijfveeren voor mijn handelingen zoekt.
En eerst zoo lief van avond!
In zijn jaloersch-zijn ligt immers 't beste bewijs van zijn genegenheid voor mij.
Mogelijk komt deze beproeving hem ten goede en heeft ze hem geleerd, dat zijn hart niet zwijgt met koele, beredeneerde onverschilligheid, maar dat het nog wel degelijk spreekt en... lijden kan.
Hij wil niet, dat een derde tusschen ons komt, hij wil mij dus voor zich alleen houden.
Hij heeft me dan toch nog noodig, de volwassen gymnasiast.
En hij wil niet van huis gestuurd worden...
Dat was ook hard van Herman; hoe kon hij zoo iets verlangen?
Rob heeft gelijk, zelfs als hij student zal zijn, blijft mijn huis zijn tehuis.
Moeders haardvuur moet voor hem branden; hij moet er zich aan kunnen koesteren, als hij er behoefte aan voelt.
Ja, mijn jongen, dat is ook zoo.
Al ben je vaak zelfzuchtig en lastig en veeleischend, je bent toch mijn eigen jongen, voor wien ik al die jaren geleefd heb, voor wien ik mij aan alles onttrokken heb.
Herman verwijt mij, dat ik mij zelve voor mijn zoon heb opgeofferd.
Nu, goed dan, maar dan zal ik 't ook blijven doen. Men bouwt niet, jaren lang, steentje voor steentje, een burcht op, om dien met één slag te verbrijzelen. 't Gebouw van zelfverloochening, dat ik gewrocht heb, is als een muur om Robert en mij heen. Het zal blijven staan, het is te hecht om naar omlaag getrokken te worden. Ik twijfel

niet aan Herman's gevoelens voor mij; ik ben zeker, dat ze edel en braaf en oprecht zijn, zooals hij zelf is, maar zijn liefde is, als alle mannenliefde, exclusief; hij wil mij voor zich alleen bezitten en.... Robert ook.

Ze willen mij niet deelen, ze dulden geen mededinger, geen van beiden zullen ze toegeven, dat zie ik wel.

Ik behoef mij niet te verblinden met ijdele geluksvisioenen, het helpt niets.

Ik zal moeten kiezen tusschen Herman en Robbi, tusschen het geluk in den echt en een eenzaam leven, met de voldoening mijn plicht als moeder gedaan te hebben. Ik moet

kiezen.... Herman belooft mij een gulden toekomst, maar Robbi vertegenwoordigt 't verleden voor mij; hij heeft oudere rechten, hij spreekt tot mij uit naam van zijn vader, die mijn jeugd zonnig heeft gemaakt en wien mijn beste, teerste aspiraties hebben gegolden.

Neen, ik kan mijn zoon niet 't huis ontzeggen, waarin hij geboren is als ons innig liefdepand, waarin zijn leven is ontstaan uit ons beider levens.

Robert, man, deelgenoot van mijn gelukkigste jaren, sluimer voort, sluimer zacht, ik zal je rust niet ontheiligen, ik blijf je trouw, jou en je kind.

Als jou weduwe zal ik ten grave dalen, als de moeder van jou kind.

Mijn keuze is gedaan. Mijn plicht is volbracht, maar 't heeft mijn ziel in mij verscheurd, ik ben afgemat na den strijd en voel niet de glorie der overwinning.

Ik heb tusschenbeide het gevoel, als had ik Robert opnieuw verloren en of ik ten tweeden male weduwe ben geworden.

Herman was mij reeds zoo lief geworden in den korten tijd, dat hij hier was.

Zijn optreden was zoo energiek; van 't eerste oogenblik had hij zoo krachtig ingegrepen in mijn bestaan, had hij er een gedeelte van uitgemaakt.

Het kwam mij zoo natuurlijk voor, dat hij zich terstond zoo geheel thuis voelde in mijn omgeving, hij hoorde er; nauwelijks waren er eenige weken van onze intimiteit verloopen, of ik kon mij niet meer voorstellen, dat hij er niet was. Soms was het mij als had ik al die jaren op hem gewacht en als vulde zijn tegenwoordigheid iets in mijn leven aan, dat ik er voorheen in miste.

Het was zulk een zalig gevoel te weten, dat er iemand, vlak bij, in mijn nabijheid was, voor wien ik iets beteekende, wiens vurigste wensch het was, mijn lot aan het zijne te verbinden.

En nu is 't uit....

Weder sta ik alleen, als voor zooveel jaren - maar toen had ik mijn Robbi, mijn teer, klein wiegekindje, dat mij noodig had; nu heb ik een grooten zoon, die mij voor zich alleen reclameert, niet uit liefde, maar uit heerschzucht. God! hoe hard om zoo iets van mijn eigen kind te schrijven. Ik schaam mij voor mijzelve.

Wat ben ik toch een min schepsel, wat een slechte martelares! Ik kan niet eens met waardigheid lijden. Indien 't leven hier op aarde een proefschool is, die ter volmaking voert, dan kan ik van mijzelve getuigen, dat ik de proef allerellendigst doorstaan heb en dat de school mij slechts weinig geleerd heeft.

Wee mijner!

Ik ben geen goede echtgenoote geweest, want ik heb mijn braven, trouwen man een opvolger willen geven.

Ik ben geen goede moeder, want zoodra ik een offer aan mijn kind moet brengen, deins ik er voor terug.

Kan ik dan in niets mijn plicht, zuiver en geheel, volbrengen?

Al die jaren vleide ik mij met het denkbeeld, dat ik een voorbeeldige moeder was. Zelfbegoocheling, anders niet!

Ik ben toch op 't punt geweest mijn jongen op te offeren aan mijn zelfzuchtige liefde.

(*Wordt vervolgd.*)

Een en ander over IJsland.
Met illustratiën.

Een heerlijke zeereis had ons langs de Schotsche kust, de Orkney- en Shetlandsche eilanden, naar de Faröer en verder langs de rotsen van de Westermanseilanden naar IJsland gevoerd.

's Avonds van den 8sten Augustus landden wij in de hoofdstad Reykiavik, een plaatsje met ongeveer zes duizend inwoners, dat op een schiereilandje in het Taxafjord gelegen, niettegenstaande zijn stijve bouworde, vooral op mooie zomeravonden bij zonsondergang een bizonder mooien aanblik oplevert.

In een particulier

GEZICHT OP REYKIAVIK.

huis hadden wij spoedig een goed onderkomen gevonden.

Daar het weer zeer ongunstig was, besloten wij eenige dagen in het plaatsje te blijven, en bezochten het allereerst het Althinghuis (onze Eerste en Tweede Kamer), een der weinige steenen gebouwen in Reykiavik. Meestal zijn de huizen van één verdieping en smakeloos uit hout opgetrokken, in bonte kleuren geverfd, welke verf in den laatsten tijd veel vervangen wordt door een eenvoudig blikbeslag.

Voor het naast de kerk gelegen Althinghuis bevindt zich op een ruim plein een gedenkteeken van den beeldhouwer Thorwaldsen, die van IJslandsche afkomst was. Onze belangstelling werd evenwel het meest gaande gemaakt in het op een der bovenverdiepingen gelegene museum, dat eenige voortreffelijke proeven van oud-IJslandsche huisvlijt en kunst bevatte.

De IJslanders zijn buitengewoon gastvrij en beminnelijk; uiterlijk over het algemeen kalm en zonder de groote woordenrijkheid der bewoners van zuidelijker gelegen landen, be-

zitten zij toch veel temperament. Zij lezen veel en zelfs de lagere volksklasse beoefent de literatuur.

Het reizen op IJsland geschiedt uitsluitend te paard, daar

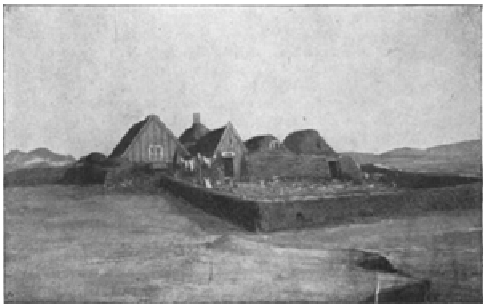

IJSLANDSCHE BOERENHOFSTEDE.

er zich langs de kusten slechts enkele straten bevinden, terwijl binnen in het land, waar de bevolking dun is, en de hofsteden dikwijls op een dag afstands van elkaar gelegen zijn, bijna geen verkeerswegen zijn.

In de hoop dat het weer ons zou begunstigen, reden wij den 14den Augustus 's morgens vroeg in de richting van Langarnesz tot aan de warme bronnen, waar zich het waschhuis van Reykiavik bevindt. Hier gaat de weg landwaarts in en voert langzaam stijgend naar de kale, leege hoogvlakten, met mos bedekt. Omstreeks den middag hielden wij halt op een plaats, waar er voor de ponies genoeg gras te vinden was, en namen wij ook eenig voedsel. Om onzen dorst te stillen begaven wij ons naar de Midalr Hof, waar ons spoedig een kop goede koffie voorgezet werd.

Een IJslandsche boerenhofstede, ‘Bae’ genaamd, bestaat uit meerdere, door een met gras begroeiden aardmuur omgeven huizen. In het midden bevindt zich gewoonlijk het heerenhuis, wel te verstaan dat waarin de ontvangkamer zich bevindt; daaraan aangebouwd zijn de woningen van de knechts. Bijna alle huizen hebben een dak met gras begroeid, waarop schapen grazen. Een aantal kleinere huizen liggen hier en daar verscholen, zooals veestallen, voorraaden werkschuren, die op een afstand gezien veel op groote molshoopen gelijken; zij zijn uit steen en aarde opgetrokken en geheel met gras begroeid.

Inwendig zijn de huizen hetzelfde als bij onze boeren; evenwel verdient opmerking, dat zelfs de verst gelegen boerenhofsteden meestal een uitgelezen bibliotheek bezitten, die niet slechts inheemsche literatuur, maar ook de werken van Engelsche en Duitsche meesters bevat.

Nadat wij het moeras, dat bijna alle IJslandsche boerenhofsteden omgeeft, doorwaad waren, reden wij over heuvelachtig terrein, totdat wij plotseling stonden aan den rand van een ontzaglijke bergkloof, den ingang der ‘Allmannagià.’

Bij het aanschouwen van die reusachtige lavarotsen, tusschen welke de weg steil naar beneden gaat, was alle vermoeidheid vergeten. Onder in het dal zagen wij de heldere, tamelijk breede Oxarà, zich in vele armen verdeelend, een weelderig weiland doorsnijden; aan den tegenovergestelden oever lag de kerk met het kerkhof en vlak daarbij de pastorie, die wij voornemens waren een bezoek te brengen.

Toen wij halverwege gedaald waren, verlieten wij de straat en reden langs een steile helling direct in de rivier, die geen bruggen had. In IJsland zijn bruggen een zeldzaamheid, maar daar de paarden, zelfs wanneer zij sterk verhit zijn, het dikwijls

zeer koude bad niet schuwen, is het doorwaden van een rivier doorgaans niet gevaarlijk.

In de pastorie werden wij vriendelijk opgenomen; de 'Prestr' was bij onze komst niet thuis, maar wij werden welkomgeheeten door zijn schoonzuster, een statig meisje, dat, volgens vrouwengewoonte in IJsland, het nationaal kostuum droeg, dat hier in tegenstelling met de bewoonsters van de Faröer in eere gehouden wordt, terwijl de mannen over het algemeen de moderne kleeding hebben aangenomen.

De alledaagsche kleederdracht bestaat uit een zwarte japon, den hals vrij latend, met bont schort en sleep, een zwart mutsje met langen kwast uit zilverdraad; dit eenvoudige hoofdsieraad staat bizonder goed bij de blanke gelaatskleur en het goudblonde haar; toch schijnen de IJslandsche meisjes zich hiervan niet bewust te zijn, want meer en meer, vooral in de steden, gaan zij over tot de moderne kleeding en laten de nationale kleederdracht over aan de vrouwen op leeftijd.

Het feestgewaad verleent zijn draagster iets koninklijks. Het bestaat uit een rijk met zilver en goud bestikt zwart kleed, met loshangenden, met hermelijn omzetten mantel, waarover een witte sluier neerhangt, die door een gouden band vastgehouden wordt.

Op den 17^{den} Augustus, een mooien, zonnigen morgen, begonnen wij de reis naar den Geiser. Onze weg leidde dwars over den lavastroom, die, in ontelbare kleinere en grootere takken verdeeld, in het Zuiden door de zee, in het Westen door de Allmannagià en in het Oosten door de Hrafnagià begrensd wordt. Een steil pad voerde naar den rand van de bergkloof over reusachtige lavavelden trapsgewijs naar boven, een tocht, dien onze ponies met ongeloofelijk gemak volbrachten. Eindelijk daalde de

IJSLANDSCHE VROUW IN FEESTKLEEDING.

weg weer en reden wij op een drafje door weiland, nu en dan afgewisseld door een stroompje en een lavaveld, van welks hoogte wij de Langa- en de Apa-vatu en verder in het breede dal der Haità zagen.

In de verte steeg de met sneeuw bedekte Hekla ten hemel, trotsch en geweldig; nu is hij evenwel uitgebluscht en wijzen slechts de uitgestrekte onvruchtbare lavavelden op zijn vroegere macht.

Tegen 3 uur bereikten wij de hofstede aan de Langavatu, waar wij uitrustten; van daar ging het verder, eerst over moerassig weiland, verder over met dwerghout beplante bergen; dit zoogenaamde bosch, dat uit wilgen en berken bestaat, bereikt nauwelijks een manshoogte, zoodat een ruiter over de boomen heen kijkt. Toch maakte deze streek een

veel vruchtbaarder indruk op ons dan alles wat wij tot nu toe op IJsland gezien hadden, waar niet eens struikgewas, gezwegen nog van boomen, te vinden was.

Na verloop van twee uren bereikten wij de 'Bruarà', een over rotsachtigen grond naar het dal vlietende stroom, in welks midden zich, evenwijdig met de richting, een ongeveer vier meter breede kloof bevindt, waar van alle kanten het water bruisend en met donderend geweld in schiet.

Over de kloof ligt midden in het water een kleine brug, die bereikt moest worden. Met grooten moed en verwonderlijke zekerheid gingen de paardjes over de moeilijke plaats, zoodat wij zonder ongelukken aan den anderen oever aanlandden, en spoedig daarop de hofstede 'Osterlid' bereikten.

Van hier uit is het nog een uur tot aan den Geiser; wij zouden dus nog niet zoo heel spoedig aan het eind van onzen rit komen. In den beginne was de weg goed en dreven wij onze ponies tot hard loopen aan, maar weldra werd de grond moerassig en kwamen wij maar langzaam vooruit.

De zon was reeds lang ondergegaan, maar toch was het altijd nog heel licht. Achter ons kwam de maan al op en haar zilver licht vermengde zich met dat van den scheidenden dag. Spookachtig verhief zich de Hekla in deze mengeling van licht.

Maar niet lang duurde deze fijne kleurschakeering; steeds matter werd het licht en spoedig was het nacht. Wij reden nog maar steeds door het moeras, zonder schijnbaar nader tot ons doel te komen.

Eindelijk kwamen wij aan een huis; wij wekten de eigenaars en vernamen dat wij verdwaald waren.

Daar er geen paard in de buurt was, ging de boer ons te voet voor, eerst over moerassig weiland, verder over een riviertje, totdat wij eindelijk aan een niet hoogen maar steilen berg, den Langarfell, kwamen. Van de hoogte af zagen wij al dadelijk beneden in het dal damp opstijgen. Hoe verder wij gingen, des te tooverachtiger werd het schouwspel. De wolken van damp bewogen zich heen en weer; een geheimzinnig koken en bruisen werd vernomen en de geheele aarde scheen te leven. Wij waagden ons in dit kokende lawaai, over een beek een kleine hoogte op, dan over glibberige steenen, totdat wij plotseling voor een tent stonden.

Wij waren doodmoe en verheugden er ons in, dat de boer onze paarden naar de weide bracht en ons uit een naastbijzijnde hofstede wat hooi bracht om op te liggen. Wij brachten een gedenkwaardigen maar kouden nacht door aan den rand van den grooten Geiser. Nauwelijks waren wij in den eersten slaap of wij werden gewekt door een donderend geraas. In de hoop een uitbarsting te zien, snelden wij naar buiten en in de haast niet lettende op de paaltjes, waarmee de tent vaststond, maakten velen onzer een buiteling. Maar het was loos alarm geweest, dat zich in regelmatige tusschenpoozen herhaalde en ons iederen keer naar buiten lokte, zoodat wij dien nacht veel beweging maar weinig slaap genoten, zonder intusschen de kunstverrichtingen van den grooten Geiser te zien.

Tegen den morgen ondernamen wij een tocht ter bezichtiging der bronnen, die een oppervlakte beslaan van eenige honderden vierkante meters en uit 50 tot 60 in vorm en kleur zeer verschillende warme en kokende bronnen bestaan. De Geiser is wel de grootste; hij heeft een bijna cirkelrond bekken, uit druipsteen samengesteld, waarin zich verschillende uithollingen bevinden, waarin het overgeloopene water staan blijft. Naar de zijde van het dal is het bekken tamelijk vlak, terwijl het aan den anderen kant steil is en eenigszins vooruitspringt. Op onregelmatige tijden begint

het water onder donderend geraas zich te verheffen; de kleur ervan is donker, maar doorzichtig blauw.

Iets hooger den berg op zijn twee kleinere bronnen, door een smallen muur van elkaar gescheiden; het water van de eene loopt door een klein kanaal in de andere. Hier is het water prachtig blauwgroen en helder. Nog hooger op den berg is een zeer sterk kokende bron; daar spuit ook uit een rond, diep bekken het water voortdurend ongeveer 20 centimeter in de hoogte. Op een diepte van ongeveer een meter bevindt zich een horizontale scheur, waardoor het water wegloopt.

Weer anderen zijn gevuld met een modderige, ondoorzichtige massa, die voortdurend met meer of minder lawaai aan het koken is. Bij dezen treft men de grootste verscheidenheid van kleuren aan, lichtgrijs, donkerrood, geel, groen enz.

Na den Geiser komt, wat grootte betreft, de bekende Ströker het eerst in aanmerking. Daar ook hij geen blijk gaf van een vrijwillige uitbarsting te zullen doen, besloten wij hem te plagen en de opening met steenen en graszoden vol te stoppen. Het duurde niet lang of het water begon sterker te koken en brommend en sissend wierp het zoden en steenen in de lucht en steeg een dampende waterstraal acht meter de lucht in. Na verloop van 2 of 3 minuten was alles voorbij. Wij herhaalden het kunststuk nog eenige malen en telkens met het beste gevolg.

Daar het er regenachtig begon uit te zien, besloten wij maar spoedig op te breken. De paarden waren reeds gezadeld toen onze attentie nogmaals getrokken werd door den Geiser. In een kort tijdsverloop weerklonken vijf donderslagen, die uit het binnenste der aarde schenen te komen; dan verhief zich het water in het midden van het bassin een weinig, daalde weer, om een poosje later met een sissende dampwolk ongeveer tien meter hoog op te spuiten. Nu volgde straal op straal, en als een reuzenzuil steeg het water met damp vermengd op en werd als een fijne stofregen door den wind uit elkaar gedreven. De aarde dreunde en sidderde bij de uitbarsting; na verloop van enkele minuten begon het water te zakken, verhief zich nog eens en zonk weer weg, als was het door de aarde verslonden.

Sprakeloos bewonderden wij dit natuurverschijnsel, en bevredigd, ook dit nog gezien te hebben, namen wij den terugtocht aan.

Langs een goeden straatweg bereikten wij het ongeveer tien kilometer verder gelegene dorp ‘Hafnafjördr’, welks huizen tusschen groote lavablokken schilderachtig verstrooid liggen.

Achter het dorp hield de straatweg op. De reservepaarden draafden voor ons uit op het eindelooze, naakte land, dat voor ons lag, waar slechts enkele steenen paaltjes de richting van den weg aangaven. Hier weer geen boomen noch struikgewas; slechts wat gras of mos was op deze ‘Hranu’ te vinden, zoodat hier niet eens, zooals elders, schapen graasden; slechts eenige snippen en raven waren de eenige levende wezens.

Aan een snel stroomend riviertje, de Saldà, rustten wij wat uit; vervolgens voerde de weg eerst over groote lavavlakten, dicht langs den voet van een berg, naar een grootsch, romantisch landschap. Steeds stiller en stiller werd het om ons heen; slechts de hoefslag van onze paarden en hier en daar het gekras van een raaf verbrak de stilte. Het was of wij in het doodenrijk waren aangeland.

Langs een overhangend rotsblok leidde een pad naar een oud verzand kratergebied. Aan den tegenovergestelden kant van den krater gekomen, keken wij in een breed dal; groene weiden, daartusschen eenige boerenhofsteden, vormden een prettig contrast met de ongezellige eenzaamheid, die wij achter ons hadden. Wij reden steil naar beneden. Bij de nu verlaten huizen eener Engelsche zwavelmaatschappij rustten wij een poosje uit; vervolgens ging het over moerassig vlak land, meermalen over

kleine meren tot aan de hofstede van P. Johnson, die ons een nachtkwartier en een avondmaal aanbood.

Noordelijk van deze hofstede ligt een uitgedoofde krater, waar wij na korte rust over met mos begroeide steenen, zand en asch, heenklauterden. Onze moeite werd door het

uitzicht ruimschoots beloond. Ver in het Zuid-Oosten lag de zee, waaruit zwart-grauwe nevelwolken zich over het land verspreidden. Onmiddellijk voor ons verhief zich statig en breed een andere krater, verder in het Oosten donkere bergen van klassieken vorm, terwijl in het Noorden, achter de Kleifarvatu, in het wild verspreide hoogten het uitzicht belemmerden. Een duister, zwaarmoedig beeld, waarbij het voortdurend bulderen van den zwavelvulkaan achter ons, goed paste.

Met frisschen moed namen wij den volgenden morgen den terugweg aan en reden zoo dicht mogelijk langs de zwavelbronnen en gingen verder te voet over moerassigen grond den berg op. De grond hier bestaat uit een leemige, zwavelachtige massa; in de nabijheid van den krater is hij evenwel zeer week en dikwijls kokend heet, zoodat men goed moet oppassen om de voeten niet te branden of er in te zinken. Aan den anderen kant van den berg ontmoetten wij de gidsen met de paarden weer. In gestrekten drafging het over puin en lava naar Reykiavik, waar het schip reeds in de haven lag, waarmeê wij eenige dagen later onze reis langs de kust van IJsland voortzetten.

Schetsen naar het leven, door May.

Greif nur hinein in's volle Menschenleben,
Denn, wo du's packst, da ist's interessant.
GÖTHE.

I.

‘Gevraagd eene onderwijzeres, om in de ochtenduren een meisje van zeven jaar les te geven.’

Mama kijkt op van de courant: ‘Jo, dat is nu net iets voor jou. Zoo'n jong kind eischt niet veel voorbereiding, en alleen de ochtenduren, dus niet zoo vermoeiend. Je houdt volop tijd over om te studeeren.’

De aangesprokene verandert niet van houding en blijft turen op de fijne drukletters van het boek, waarover zij zich heenbuigt, veel te diep voor het voorbeeld der jeugd. Het is een lang, mager meisje, op wier bleek gelaat ‘anemie’ geschreven staat. Een moede trek ligt om den mond en een weifelende uitdrukking in de waterblauwe oogen. Zij trekt de smalle schouders op en dof-onverschillig klinkt het:

‘Och, Ma, 't geeft immers toch niet! Er zullen wel weer genoeg liefhebsters zijn!’

‘Maar je kunt het immers probeeren, schrijf er toch maar op.’

Jo's eenig antwoord bestaat in een minachtend optrekken van de wenkbrauwen, en haar oogen zoeken weer het werk, waarin zij verdiept was.

Mevrouw schudt afkeurend het hoofd, maar roert het onderwerp vooreerst niet meer aan, terwijl zij, de lippen bewegend, haar dagblad weder uitspelt. Plotseling stokt zij en dan volgt er opnieuw hardop:

‘Aan een particuliere meisjesschool is vacant de betrekking van onderwijzeres voor de laagste klasse.’

Zij weifelt even - onderzoekend glijdt haar blik over het gebogen meisjeskopje. Jo bewaart het zwijgen. Dan waagt Mama een nieuwe poging.

‘Je moest er toch eens werk van maken. In je schoot wordt het je niet geworpen... je moet natuurlijk moeite doen... zoo gaat het niet langer!’

Even wacht zij om de uitwerking van haar predikatie waar te nemen. Jo kleurt, maar verwaardigt haar met geen repliek.

Mama's stem wordt scherper als zij het thema voortzet. ‘Ik zie niet in, waarvoor al dat studeeren dient... Je stapelt maar akte op akte, wij kunnen je dure lessen betalen, maar aan zelf-verdienen denk je niet.’

En als deze toon geen invloed heeft, wordt het accent klagend-huilerig: ‘Je doet maar, of wij millionairs zijn, en het geld groeit je vader ook niet op den rug. De jongens kosten hem schatten, maar dàt kan niet anders... het studentenleven is duur en zij moeten meedoen voor den naam van je vader en om flinke mannen te worden. Maar het wordt tijd dat jij zelf eens wat verdient... voor je zelf kunt zorgen - tenminste je eigen studie kunt betalen.’

Driftig slaat het jonge meisje haar boek dicht, maar de onverschillige uitdrukking van haar gelaat verandert niet als zij antwoordt:

‘Ik verlang niets liever dan hier vandaan te komen! Ik weet niet waar ik niet gesolliciteerd heb, maar al dat schrijven op die vage advertenties geeft niets! Altijd hetzelfde liedje: Of heelemaal geen antwoord, òf je wordt beleefd uitgenoodigd tot een visite... men spreekt met je... doet je de inpertinentste vragen en stuurt je naar huis met fraaie beloften. Je hoopt weken aan weken... en begrijpt eindelijk dat het postje aan een ander vergeven is. Ik heb er nu genoeg van!’

Er ligt geen greintje bitterheid in de stem van de spreekster, alleen hopelooze berusting.

‘Je moest toch volhouden, eens kan het toch lukken!’

De raadgeving komt er aarzelend uit... Mama's overtuiging begint blijkbaar ook te wankelen.

Tegen verwachting luidt echter het antwoord:

‘Nu, om u plezier te doen, kan ik er nog wel een velletje postpapier aan wagen. Maar het is den laatsten keer! Als het weer tevergeefs is, dan geloof ik dat ik stovenzetster word, of keukenmeid, of schoonmaakster, of straatveegster, of... weet ik wat... maar ik solliciteer niet langer voor niets!’

II.

‘Een antwoord op je advertentie; zie eens gauw of het wat goeds is!’

Een brief in de lucht zwaaiend, vliegt Dora de kamer binnen. Haar oogen glinsteren van genoegen over het blijde nieuws, dat zij binnenbrengt.

De geheele familie V. d. Laan schrikt op bij de luidruchtige aankondiging, en in gespannen verwachting volgen aller blikken Charlotte, als zij bedaard de enveloppe opensnijdt, om daarna den inhoud te doorloopen.

Even trillen haar lippen... dan reikt zij het schrijven aan haar vader.

Mijnheer V. d. Laan zet zijn bril op, houdt het papier dicht voor zich, leest met een uitdrukking van gewicht - herleest - knikt eens - kucht en zegt dan lijmerig:

‘Hm... bij Van Driel! Een “deftige” oud-Hollandsche familie! Geen adel, maar toch patriciërs! Zij zijn zeer rijk!... Naar Indië? Het is me nogal iets!... Jij moet het zelf weten, kind. Je bent mij niet te veel... Maar als het voor je heil is... Als het voor je heil is, zullen wij ons de opoffering getroosten.’

Mevrouw V. d. Laan heeft al te lang haar nieuwsgierigheid onderdrukt en grijpt nu ook het epistel.

Charlotte wendt zich intusschen tot haar vader. Haar energiek gezichtje verraadt niet wat er in haar omgaat, als zij op de lange tirade antwoordt:

‘Het zal het beste zijn dat ik er heentrek! Ik had niet verwacht zoo ver weg te moeten... ik zou zelf verkiezen dicht bij u te blijven,... maar... zoo kan het niet langer gaan. Ik ben de oudste... ik heb mijn akten... ik ben u al zoo lang tot last geweest. Nu de gelegenheid zich voordoet “fortuin” te maken’ - en zij glimlacht weemoedig - ‘mag ik die niet ongebruikt laten voorbijgaan. Het is niet mogelijk met je negenen van uw pensioen te eten... en hier in Holland kan men heelemaal niet klaarkomen.’

'En moet je daar nu van avond heen? Tusschen acht en negen! Die menschen hebben nu niets geen égards! Het is onverantwoordelijk! Ik raad het je sterk af!' en mevrouw V. d. Laan slikt een zucht in, zeker dat haar ongevraagde raad niet zal worden gevolgd. Wat zullen haar voorouders, de Bronkhorsten, wel er van denken? Charlotte gouvernante. Een afstammeling der Bronkhorsten afhankelijk! O tijden, o zeden!'

Jetty, de tweede dochter, een aardige brunette, die voor geen geld gouvernante zou worden en, met haar mooie oogen, als 'beauté' van de familie nog op een man rekent, lacht schamper:

'Wat een ouderwetsche ideeën, Mama! Alsof er nu tegenwoordig wat aan is, dat een meisje om negen uur alleen over straat loopt!'

Als Charlotte gouvernante wordt, kan men haar niet als prinses huldigen. Egards!... Zij lacht spottend, coquetteerend in den spiegel met haar eigen mooi kopje. *Zij* zal wel zorgen, dat men tegenover haar steeds de noodige égards in acht neemt!

De kleine Tine vindt het nu ook noodig zich neuswijs in het algemeen gesprek te mengen:

'Ik heb juist gehoord

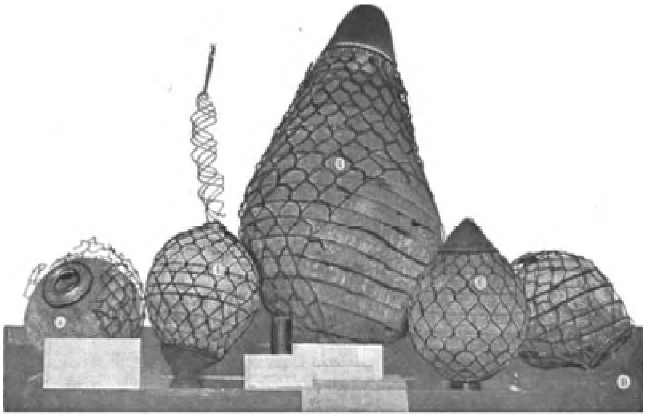

DE BOEIEN VAN DEN NOORDPOOLREIZIGER ANDRÉE.

van een meisje op school, die een zuster in Indië heeft, die er gouvernante is, dat ze 't daar zoo goed hebben! Ze rijden in équipage en gaan naar bals en naar de komedie, en heel dikwijls trouwen zij er. Ik wil ook wel gouvernante worden en naar Indië gaan...'

'Zorg eerst maar dat je morgen op school je lessen kent, gansje,' valt Jetty haar snibbig in de rede.

'Weer zoo iets flauws van Jetty... maar Tine heeft toch gelijk, en ik zou het wat aardig vinden als Charlotte getrouwd terugkwam,' beweert Willem, die voor een groote zuster van bijna dertig alle hoop op een huwelijk al verloren heeft... en zich toch zulke illusies had gemaakt van een rijken zwager, in verband met een fiets, die Pa hem niet wil koopen.

Dora zwijgt met oogen, overstroomend van tranen. Wat zal zij beginnen als Lotte er niet meer is om haar de moeielijke grammaire te verklaren en haar lessen te overhooren? Wat zullen zij allen beginnen zonder de zachte, geduldige Lotte, hun oudste?'

Charlotte luistert niet naar al die beschikkingen, zij is blij dat niemand op haar let, want zij wil zich goed houden, en het kost moeite! Het valt haar harder dan zij denken, haar thuis te verlaten, ver weg te gaan van al wat haar lief is. Onder vreemde menschen

naar dat Indië, waarvoor zij een geheime vrees koestert. Ja, zij is bang voor dat afmattend klimaat, dat reeds zoovelen heeft gebroken vóór hun tijd. Bang voor die zwartjes, die niet te vertrouwen zijn; maar vooral voor de Europeanen met hun materialistische levensbeschouwing, jagend naar geld, het doel van al hun streven, zich doodslavend om eerder 'binnen' te zijn! Maar.... plicht gebiedt!

'Dus u vindt het goed, Pa?'

'Ja, kind, ik mag het je natuurlijk niet beletten, als jij dat als je roeping beschouwt. Overvloed kan *ik* je niet geven. De tegenwoordige jeugd is zoo veeleischend; in mijn tijd was men met weinig tevreden. Ik had het zoo anders gewenscht. Maar je moet het zelf weten!'

Charlotte houdt zich in. Zij had het ook anders gewenscht, heel anders... maar: 'Si on ne peut avoir, ce qu'on aime, il faut aimer ce qu'on a.' Die levenswijsheid heeft zij de laatste jaren wel geleerd.

Mama protesteert nog: 'De jeugd heeft zoo weinig geduld! Pa en zij waren wel acht jaar geëngageerd, eer Pa adjunctkommies werd, en zij hebben al hun leven heel zuinig moeten leven en zij zijn er gekomen!' - 'Het is er naar!' - denkt Jetty met een minachtend trekje om den mond. Zij stemt voor een rijken baron, dat is beter!

'De jeugd wil alles met stoom,' en Pa hult zich in een dikke rookwolk, om klem bij te zetten aan de niet al te nieuwe machtspreuk.

Charlotte acht het onnoodig tot haar verdediging hare vele mislukte pogingen in Holland aan te voeren. Gebrek aan geduld is wel het laatste dat men haar kan verwijten, dat kan Leo getuigen, wien zij zes jaar trouw bleef, zonder dat zijn uitzichten iets verbeterden. Maar zij wil nu geen twist uitlokken. Onder de tafel wisselt zij een vertrouwelijken handdruk met Dora, de eenige die haar begrijpt. Dan neemt zij pen en inkt om te melden, dat zij present zal zijn op het bepaalde uur, en dwingt zich te hopen op succes.

(*Wordt vervolgd.*)

Aartshertogin Elisabeth van Oostenrijk.

Op den dag dat het huwelijk voltrokken werd van de kroonprinses-weduwe Stefanie van Oostenrijk met graaf Lonjay, kreeg aartshertogin Elisabeth, de dochter uit haar eerste huwelijk met kroonprins Rudolf, haar eigene hofhouding, aan welke gebeurtenis zich ook haar optreden in het openbare leven vastknoopte.

De lieve kleindochter van keizer Frans Jozef, wier portret wij hierbij zien afgebeeld, werd den 2^{den} September 1883 op het slot Laxenberg in Neder-Oostenrijk geboren.

Reeds bij de ontvangst van den Shah van Perzië vervulde zij aan het Keizerlijk Hof de rol van gastvrouw.

De boeien van den Noordpoolreiziger Andrée.

Nevensstaand geven wij den lezers een afbeelding der vijf boeien van Andrée, welke sedert diens opstijging 11 Juli 1897 op verschillende plaatsen in de IJszee zijn aangetroffen.

Zij worden in het Museum te Stockholm bewaard.

Robbi!
Door Thérèse Hoven
(*Vervolg van blz.* 44.)

Mijn hart heeft ten tweeden male gesproken, ik had een ander beeld in den tempel mijner ziel willen opnemen.

En ik voel mij ongelukkig, omdat ik het niet heb kunnen doen.

Wat een kleinheid!

Moeder zijn is het eenvoudigste in de natuur, omdat het de natuur zelve is; ik heb 't niet eens tot 't einde toe kunnen volhouden.

Ik ben er niet geheel in opgegaan,

DE ACHTERKLEINKINDEREN VAN PRESIDENT KRUGER MET HUN MOEDER MEVROUW ELOFF EN HUN TANTE MEJUFFROUW GUTTMANN.

in 't moederschap, dien zaligsten staat; ik had er niet genoeg aan. Mijn hart verlangde naar meer.

Mijn arm, oppervlakkig, zondig hart, dat eens al zoo innig had liefgehad, dat toen ten doode toe gewond werd en dat zich herstelde en zich opnieuw opende.

Ik weet dat 't beter is... zooals 't is.

't Was verkeerd geweest een tweede huwelijk aan te gaan.

En toch... ik mis Herman; de huiskamer is verlaten zonder de prettige gezelligheid, die hij er wist aan te brengen, het licht schijnt somber te branden, de temperatuur is kil-verstijvend.

Ik schreef hem af, heel gewoon - een paar woorden slechts. Ik gaf geen reden, om hem niet in de gelegenheid te stellen, mijn weigering te weerleggen. Hij antwoordde mij niet... en ik zag hem niet terug. Van vreemden hoorde ik, dat hij is gaan reizen. En hij verlangde zoo naar een rustig, kalm tehuis.

‘Je bent juist de vrouw, die ik mij gedroomd heb, zacht, toewijdend....’

Och! neen, niet daaraan denken, alleen aan mijn plicht en aan mijn zoon.

Ons leven gaat nu heel gelijkmatig voorbij. Robbi is zachter voor mij geworden - of verbeeld ik het mij?

Eens, en toen maar voor één oogenblik, zijn we er op teruggekomen.

Ik moest hem toch vertellen, wat ik gedaan had - en 't viel mij zóó moeilijk, dat ik naar een gelegenheid moest zoeken.

Toen Herman zoo geregeld 's avonds bij mij zijn sigaar kwam rooken, had ik een oud rooktafeltje, dat er nog van Robert stond, laten opknappen en in orde maken. Maar toen ik zeker wist, dat hij er geen gebruik meer van zou maken, zeide ik, als terloops: ‘Rob, als je wilt, mag je dat tafeltje wel in jou kamer zetten, voor als je eens vrienden hebt. Jelui rookt toch wel eens een cigaret.’

‘Hebt u 't hier dan niet meer noodig?’ vroeg hij.

‘Neen, Rob, ik rook niet,’ poogde ik schertsend te antwoorden.

‘Maar als er eens iemand komt?’

‘Och! neen, jongen, hier komt niemand meer.’

Er moet een diepe weemoed in mijn stem gelegen hebben, want Rob werd er zelfs door aangedaan.

Hij kwam naar mij toe, klopte mij kameraadschappelijk op den schouder en zei toen, met een zucht: ‘'t Was toch wel ongelukkig voor u, om zoo jong weduwe te blijven.’

‘Ik had jou.’

‘Nu ja, een jongen! Jammer, dat u geen meisje hadt.’

‘Daar moet jij maar voor zorgen, Rob. Jij moet maar vroeg trouwen en mij een lieve schoondochter thuisbrengen.’

‘Nou, da's ook, alsof een man daarom trouwen zou.’

Zijn oogenblikkelijke weekheid was voorbij.

Rob had gelijk, 't is jammer, dat ik geen meisje heb, een lief, meegaand meisje, dat met mij één leven zou leiden.

't Zou heel iets anders zijn geweest en toch,.. 't is gelukkiger een man te zijn. Een vrouw moet zooveel lijden in de wereld en ze is zoo afhankelijk van haar gevoel.

Als ik gestorven was, in plaats van Robert, zou hij niet zoo geleden hebben als ik. Hij zou ook meer afleiding hebben gevonden in zijn zaken en in de buitenwereld.

Ik ben zeker, dat Herman er eerder over heen zal zijn dan ik. Mogelijk komt hij, over een jaar of zoo, terug en herneemt hij zijn plaats hier, maar zonder verdere verwachtingen of aspiraties.

Toen ik hem pas mijn afscheidsbrief gezonden had, hoopte

ik nog, dat hij zich in mijn weigering zou schikken en gewoon hier zou komen, zooals vroeger.

Waarom kon dat nu niet?

Waarom wil een man, in dergelijke gevallen, alles of niets?

Waarom kan er nu geen royale, openhartige vriendschap bestaan tusschen een man en een vrouw?

Ik zou het zoo heerlijk hebben gevonden, als Herman, als vriend, bij mij aan huis was blijven komen; hij zou daardoor mijn leven veraangenaamd hebben, zonder het geheel te veranderen.

En voor hem zou het toch ook prettig zijn geweest... minder gebonden.

Och! maar dat ging nu eenmaal niet.

Zoodra men met elkander spreekt, zooals wij 't dien Zondag deden, dan kan men niet gewoon vriendschappelijk meer met elkander omgaan. Een man kan het zeker niet.

Robert is student en Herman is getrouwd. Op reis heeft hij kennis gemaakt met een schatrijke, Engelsche familie met een Fransche gouvernante, een allerliefst, eenvoudig meisje, dat afgesnauwd en moreel mishandeld werd.

En toen heeft Herman zich als haar ridder opgeworpen en heeft hij haar uit haar ondergeschikte positie bevrijd door haar te trouwen.

Hij gaf er mij kennis van per brief.

‘Ik bood haar mijn naam en hand aan,’ schreef hij, ‘mijn hart behoort jou.’

Als zij goed en lief voor hem is, zal zijn hart ook wel volgen. Gelukkig is zij heel mooi, zonder een schoonheid te zijn.

De invloed van een mooie vrouw op het mannenhart is onbeperkt. Ze is ook nog heel jong, pas negentien jaar. O! ik hoop zoo innig, dat ze hem gelukkig zal maken en dat ze hem dankbaar zal zijn voor zijn goedheid.

Want, volgens hem, heeft hij haar enkel uit medelijden, dus uit goedheid, getrouwd.

Als ze hem nu maar waardeert - hij heeft zulke uitstekende hoedanigheden.

Ze verschillen wel veel; Herman is meer dan twintig jaar ouder.

Hij schreef mij, dat zij dadelijk zouden trouwen en zich, na een korte huwelijksreis, hier zouden vestigen.

Zij is een Parisienne van geboorte, maar is cosmopolitisch geworden door het vele reizen, dat zij van haar jeugd af gedaan heeft.

Als het haar hier in Holland nu maar bevalt. Herman schijnt op mij te rekenen om haar verzoend te maken met naar nieuw vaderland.

Ze komen tegen den winter terug. Geen gunstig seizoen voor ons klimaat.

Natuurlijk zal ik al het mogelijke doen om haar te helpen.

Hoe het wederzien tusschen Herman en mij zal zijn? Het is meer dan twee jaar geleden, sedert hij wegging.

Voor mij is de tijd zoo eenvormig voorbijgegaan, dat ik het nauwelijks gevoeld heb.

Robert heeft nu kamers in Utrecht, maar hij heeft mij beloofd elke week, van Zaterdag tot Maandag, over te komen.

Als jong student is hij veel kinderlijker dan als gymnasiast. Hij heeft mij in alles geraadpleegd; zijn laatste vacantie was de gezelligste, die wij ooit samen doorbrachten.

Hij was in een stemming, die ik nog niet van hem kende, namelijk sentimenteel-verliefd.

‘Zie je, moeder, ik ga nu echt vacantie nemen. Met 't “Gym” heb ik afgerekend, en vóór ik corpslid ben, ga ik een rusttijd houden en ga ik eens genieten.’

En van den eenen dag op den anderen werd hij van een ruwen schoolknaap een verfijnde *dandy.*

Hij las romannetjes en verzen, mijn philosopheerende, practische Rob.

Elke week was hij op een ander meisje verliefd, en mij kuste hij, zooals hij 't, sedert hij een klein broekemannetje was, niet meer gedaan had.

Ik wist wel, dat die liefde meer een subjectieve gevoelsuiting was dan iets anders en meer *de* vrouw gold dan *zijn* moeder, maar toch, ik was er gelukkig mee.

‘Vraag eens wat meisjes, Ma,’ was het telkens.

Hij organiseerde pic-nics en roeitochtjes, hij was de don Juan van achttien jaar, en den avond vóór hij naar de academie vertrok, zei hij:

‘Ziezoo, nu is die periode afgeloopen en word ik een man. Ik vond dat alles nu wel aardig, moeder, maar zie je, ik ben er toch goed van afgekomen, want echt verliefd ben is nooit geweest!’

Zoo'n vlinder!

Nu, op dien leeftijd hindert 't niet; ik ben innig blij, dat hij 't gehad heeft.

In jaren was ik zoo gelukkig niet en toch is hij nu van me weg!

't Is heel stil hier in huis.

Ik heb zijn kamer dadelijk laten opknappen en aan de dienstmeisjes gezegd, dat ze voortaan moesten spreken van meneer's kamer.

't Ging me wel aan 't hart, en 't doet me pijn, als ik ze nu hoor spreken van meneer!

Maar, 't is toch natuurlijk. Een student is geen jongenheer meer.

Vóór hij wegging, heb ik ernstig met Rob gesproken en hem precies den staat mijner financiën blootgelegd.

Ook heb ik hem, zoo half en half, aangeraden in de rechten te studeeren, omdat het de kortste studie is, maar hij verkoos de medicijnen.

‘'t Duurt wel langer, moeder, maar 't is een mooiere en ook een meer winstgevende carrière. Lang niet elk mensch heeft een advocaat noodig, maar een dokter wel.’

‘Maar jongen, weet je wel, dat het leven van een dokter iets heel aparts is, vol ontberingen en opofferingen? Ligt dat wel in jou karakter?’

‘Ik heb zulk een goed voorbeeld in u voor me gezien, moeder, dat moet toch wel eenigen invloed op mij hebben gehad...’

God, ik had op dat oogenblik voor hem willen knielen!

Ik had een gevoel, alsof ik niet waard was, de moeder van zulk een zoon te zijn.

't Was, helaas! maar een voorbijgaande opwelling.

Nauwelijks was hij drie maanden in Utrecht, of hij kwam op een keer thuis met de mededeeling, dat hij van plan veranderd was en in de letteren ging studeeren.

Hij had een les in de ontleedkamer bijgewoond, en wat hij daar had gezien, had hem een plotselingen afkeer van het vak gegeven.

Hij vertelde mij, dat dergelijke veranderingen niet zeldzaam zijn, vooral bij de medische faculteit.

Toen ik, in mijn angst van zorgende moeder, vroeg of de vooruitzichten evengoed waren, werd hij boos en zei hij driftig: ‘Denkt u nou, dat een man, als hij pas begint te studeeren, al aan verdienen denkt? Nu is de studie alles, de materiëele kant komt later.’

Herman is met zijn jonge vrouw hier aangekomen.

Ik wist niet, dat ik nog zooveel van hem hield en dat zijn beeld nog zoo vast in mijn hart gegrift was.

In die jaren had ik veel aan hem gedacht, nu ja, maar ik besefte niet, dat ik zijn aandenken daardoor te levendig in mijn ziel had gehouden. Herman had mij gevraagd of ik een huis voor hem wilde zoeken, maar nog niet definitief huren; dat deed hij liever zelf.

Hij zou voorloopig met zijn vrouw in een hotel gaan logeeren, dan zouden ze zelven een eindbeslissing nemen; ook moest ik vast met behangers en dergelijke dignitarissen spreken, maar niets bepaald bestellen; alleen mij maar in verbinding met hen stellen.

In mijn stil sleur-leventje was dat zelfs een heel iets, ik ben overal zoo uit.

De laatste dagen vóór hun terugkomst verliepen dan ook, zonder dat ik er mij rekenschap van gaf - en zoo kwam het uur, waarop ik Herman zou terugzien, mij eigenlijk verrassen.

Daar hij mij zoo vertrouwelijk over alles had geschreven, begreep ik, dat hij gaarne op een voet van vriendschap, ja, zelfs van intimiteit, met mij wilde omgaan, en daarom besloot ik denzelfden weg te volgen. Ik verzocht hem dus geen stijve visite met zijn vrouw te komen maken, doch bij mij te komen dineeren.

Het was toch vreemd, toen ik alles bestelde en arrangeerde om Herman en zijn vrouw te ontvangen.

Ik was meer geagiteerd dan ik in jaren geweest was, doch ik trachtte mijzelve wijs te maken, dat het de gewone zenuwachtigheid was van een huisvrouw, die weinig ontvangt.

Ik had er mij op toegelegd om alles zoo netjes mogelijk te maken.

Rob, die gelukkig thuis was, had ik opgedragen voor goeden wijn te zorgen.

‘Uitstekend, Mamaatje, dat is mij best gedemandeerd. In den groentijd heb ik 't geleerd.’

Tot zijn eer moet ik zeggen, dat ik er toen niets van gemerkt heb; hij kwam altijd gewoon en kalm thuis, alleen soms wat vermoeid. Zijn kleeren hadden er meer door geleden dan hij.

Vóór hij van me wegging, had ik alles zoo keurig en zorgvuldig in orde laten maken, als was 't een meisjes-uitzet.

En wat zagen zijn pakken er, na luttele dagen, uit; vol biervlekken!

Nu ja, die zijn er al lang weer uit en meneer Robert is nu weer 't kranige ventje van vóór zijn groentijd.

Hij is bizonder knap, precies zijn vader, maar eleganter; een zoon, waar elke moeder trotsch op zou zijn.

Het was dan ook met een innige voldoening, dat ik hem aan Herman en aan zijn jonge vrouw voorstelde.

Herman moet wel toegeven, dat hij in zijn voordeel veranderd is, ook wat manieren aangaat. Het studentzijn heeft hem enorm veel goedgedaan. Hij is nu geheel een man van de wereld, dat zag Leonie ook terstond. Blijkbaar had ze schik in hem.

Haar verbazing was komiek. ‘O, maar Herman’ - dat ze uitsprak als *Ermann*, ‘je hadt me niet voorbereid op 't vinden van *un beau cousin*, je hadt me verteld van een neefje.’ En toen lachend tot Rob: ‘Ik had haast chocolaadsigaartjes voor u meegebracht.’

Ze is een heerlijk blond snoesje. Robert en ik zijn beiden door haar betooverd.

Ik weet niet of Herman haar wel waardeert; hij beschouwt haar als een speelpop.

Ze zijn samen precies als een jong, speelsch katje en een groote, goedige bulhond!

Herman ontroerde, toen hij mij weerzag; hij kuste mij... dat had hij niet moeten doen.

En toen lachte Leonie en zei ze: ‘O! maar als je zoo begint, dan...’

Ze keek Robert uitdagend aan, terwijl ze vervolgde. ‘Dat is geen voorbeeld voor je neef.’

Ze waren even vóór etenstijd gekomen; we gingen dus dadelijk aan tafel.

Ik had enkel witte bloemen op tafel gelegd. Leonie nam lachend een klein takje seringen en stak het in Rob's knoopsgat. Rob kreeg een kleur als vuur.

Herman lachte!

Het dineetje liep heel prettig af.

Leonie voelde zich al heel spoedig volkomen op haar gemak, vooral toen de heeren er bij waren. Met mij alléén was ze veel stiller. Het viel mij ten minste erg moeilijk, het gesprek met haar gaande te houden.

Ik begon over haar reizen, over haar familie, over haar vroeger leven, maar ze ging nergens op door.

Toen later, met de heeren, de thee binnenkwam, was zij er op gesteld, de *honneurs* voor mij waar te nemen.

Met een lief dreig-gebaartje drong zij mij op de canapé terug en zei ze: ‘Neen, Mamaatje, dat doe ik. Ik ga uw groote dochter worden en de zuster van meneer Robert.’

Bepaald vleiend was 't niet, maar ze zei 't zoo schattig, dat men niet boos op haar zou kunnen worden, en ja... ze is slechts een paar maanden ouder dan mijn jongen.

Herman was verstrooid en veel ernstiger geworden. Hij is vol attenties voor zijn vrouwtje, maar heeft wel iets meesterachtigs in zijn toon, dat mij niet erg tactvol schijnt.

Ze was uitgelaten en noemde hem ook Papaatje! Den verderen avond verdeelden wij ons vrij wel; of liever zij liet Herman aan mij over en wijdde zich aan Robert.

Toen zij weg waren, zei Robert hartelijk:

‘Heerlijk, hè moeder, zoo'n zonneschijntje. 't Is toch maar goed, dat u niet met neef Herman getrouwd bent, want nu heb ik een aardig zusje. Ik kan haar best bij haar naam noemen, vindt u niet?’

Ons huiselijk leven is geheel veranderd, sedert Herman en Leonie hier zijn komen wonen.

Wij vierden den Oudejaarsavond allergezelligst. Rob was de heele Kerstvacantie thuis, ofschoon hij eerst van plan was geweest met een zijner vrienden, voor een paar dagen, naar Brussel te gaan.

Er was volop ijs en hij moest Leonie leeren schaatsenrijden. Ze gaan werkelijk geheel als broer en zuster om, die twee, en Herman en ik zijn als vanzelf op elkander aangewezen.

Gisteren zei hij, niet zonder bitterheid:

‘De jeugd is toch maar alles. Hoe verder men er van afstaat, des te meer men die waardeert. Kijk nu die kinderen eens, zoo kunnen wij niet meer samen zijn, Annie. En toch...’

‘Wees blij, dat er nog zoo'n jonge knop voor je bloeit, Herman.’

‘O, ik voor mij...’

Hij zweeg eensklaps; toen hernam hij treurig:

‘Zou er één mensch zijn, die genoeg philosophie heeft om zich tevreden te stellen met hetgeen 't leven hem schenkt? Zie je, Annie, de man, die 's levens bloemengaarde binnentreedt in de hoop er een vol bloeiende roos te plukken, kan zich niet vergenoegen met een knop.’

Ik lachte hardop: ‘Foei, Herman! - en zooeven scheen je jaloersch op de jeugd van Leonie en Robert.’

‘Neen, dat was 't niet, Annie. Ik zal maar niet zeggen wat ik van plan was...’

Hij zag mij aarzelend aan, en als bij ingeving voelde ik, dat ik 't niet moest aanhooren.

‘O neen, Herman - 't is beter van niet... Maar zeg eens eerlijk, vind je mijn Rob niet erg in zijn voordeel veranderd?’

‘Ja zeker, hij was een tamelijk ongenietbare schooljongen en bovendien een onuitstaanbare kwast... om niet te zeggen vlegel...’

‘Herman, je spreekt van mijn zoon.’

‘Welnu? Je wilt immers dat ik hem verbeterd vind? Dat kan toch alleen maar bij wijze van contrast. Hoe kan ik hem nu beter waardeeren dan er tegenover te stellen hoe hij was?’

‘Dat weet ik,’ viel ik ongeduldig in; ‘zeg me liever hoe je hem nu vindt.’

‘Wel, zooals iedereen - een *finished gentleman*, dat vindt Leonie ook.’

(*Wordt vervolgd.*)

MONACO, DE CONDA MINE EN MONTE CARLO.

Monaco en Monte Carlo
door H.M. Werner.
Met illustratiën.

I.

Er zijn weinig plekjes op den aardbodem, zóó gezocht en zóó geliefd als het kleine vorstendom Monaco.

Ofschoon de geheele oppervlakte slechts 21½ vierkante kilometer bedraagt en de vaste bevolking maar ruim 15000 zielen telt, zoo wordt dit kleine grondgebied gedurende de wintermaanden, in de 'saison', als het ware overstroomd door vreemdelingen uit alle landen van Europa en Amerika.

Duizenden en duizenden komen daar voortdurend aan, voor korteren of langeren tijd.

En geen wonder! Is toch de geheele Riviera algemeen bekend en gezocht om hare gunstige ligging aan de Middellandsche zee, gedekt in het noorden door hooge bergen en

MONACO EN DE CONDAMINE A°. 1827. (Naar eene teekening van den schilder Florence.)

steile rotsen en zoodoende geheel gevrijwaard voor noordenen noordoostenwinden, om haar verrukkelijk zacht klimaat en haar dagelijkschen zonneschijn, zoodat zij zeer terecht met den naam van 'le pays du soleil' bestempeld wordt - het vorstendom Monaco is het middelpunt dezer schoone streek, het groote centrum, waar alles tezamenstroomt, waar de natuur het meest trotsch en schoon, de temperatuur het zachtst is, het dagelijksch leven de meeste afwisseling en het grootste genot aanbiedt.

Het Casino met de bekende speelbank te Monte Carlo brengt natuurlijk tot dit laatste vooral het zijne bij. Het is het middelpunt, waarom zich alles beweegt, het groote aantrekkingspunt, dat duizenden lokt en velen daarvan in zijne kluisters houdt opgesloten. Maar men vergete niet, dat van het geld, dat deze Bank van vele spelers wint, een groot deel weer ten goede komt aan alle bezoekers van Monaco en Monte Carlo, zoowel van de spelers als van de niet-spelers. Eene baatzuchtige gedachte moge daarbij voorzitten, namelijk om de aantrekkelijkheid van het verblijf in de onmiddellijke nabijheid der Bank zoo groot mogelijk te maken, het feit is niettemin dáár, dat men van dat alles vrij en volop kan en mag genieten, zonder ooit één vijf-frankstuk te moeten verspelen of zelfs wagen, als men niet wil.

Natuur en kunst gaan hier voorzeker hand aan hand, om het leven zoo aangenaam mogelijk, het genot zoo groot doenlijk te maken.

Het eigenlijke stadje Monaco ligt op eene steil oprijzende, in zee vooruitspringende rots, waarop tevens het paleis van den vorst is gebouwd, en die door eene smalle landengte met het vasteland is verbonden. Tusschen deze rots en het eveneens vooruitspringende voorgebergte, waarop het Casino van Monte Carlo zijne trotsche tinnen ten hemel verheft, ligt de door de natuur gevormde haven, waaraan een geheel nieuw stadsgedeelte is gebouwd, de Condamine genaamd.

In den aanvang dezer eeuw vond men daar niets dan eenig weiland en olijvenbosschen met een enkel huis er tusschen, zooals uit nevensgaande reproductie eener nauwkeurige teekening uit het jaar 1827 is te zien. Thans is alles volgebouwd, hoofdzakelijk hôtels, pensions, villa's en winkels, die al meeren meer tegen de berghelling opklimmen, zoodat van zee uit gezien het eene huis als het ware op het dak van het andere rust. Hier en daar telt men vier tot zes huizen boven elkander, een wondervol fraai panorama!

Daarachter verheft zich een zeer hooge bergketen, die zich aan de eene zijde tegenover Monaco in de steile vooruitstekende ‘Tête de chien’ ombuigt, aan den anderen kant een schilderachtig gezicht geeft op la Turbie en haut, en het geheele vorstendom beschut tegen het noorden en oosten.

Hoe echter hier ook alles in den loop der tijden is veranderd, de bergen en rotsen en de natuurlijke haven zijn er steeds geweest en gaven aanleiding, dat reeds eeuwen vóór het begin onzer jaartelling Monaco door zeevarende en handeldrijvende volken werd bezocht, en de geschiedenis van dit plekje dus op een hoogen ouderdom kan bogen.

Voor zooverre bekend, werd de haven van Monaco het eerst door de oude Egyptenaars aangedaan, vervolgens door de Phoeniciërs en daarna door de Grieken.

De Phoeniciërs, dit stoutmoedig, handeldrijvend volk,

stichtten overal koloniën of nederzettingen langs de kusten der Middellandsche zee en elders, waar slechts eene goede ankerplaats te vinden was, en tevens eene hoogte, om daarop een tempel te bouwen, die hen bovendien tot baak en lichttoren kon dienen.

Zoo stichtten zij ook op de rots, waarop thans Monaco is gebouwd, een tempel, aan Hercules gewijd, en de gedachte, uitgedrukt door het Grieksche woord: *monosoikos* ('de eenige bewoner' of 'alleen in zijn huis') - dat wil zeggen: de eenige god, de god zonder mededingers of buren - werd als het ware aan die rots verbonden. En zoodoende kreeg de haven den naam van *Portus Hercules Monoeci* of *Portus Monoeci*, dat is: de haven van Hercules of *Melkarth*, zooals die godheid in het Phoenicisch heette.

Dit is de oorsprong en beteekenis van den naam *Monaco*, volgens de jongste verklaringen, o.a. van den heer Philippe Berger, een Fransch schrijver, die veel studie heeft gemaakt van de Oostersche talen.

Hij zegt o.a.: de Tyrische Hercules is het grondbeeld, het model van den Griekschen. Hij was de groote godheid der Tyriërs, die men in al de havens van de Middellandsche zee ontmoet, en zijne bekende omzwervingen zijn slechts het beeld van de reizen der Phoeniciërs in de meest verwijderde streken. Ongetwijfeld vindt men in hunne oorspronkelijke nederzettingen de verklaring der twaalf werken van Hercules, die zoovele schrijvers en kunstenaars hebben bezield, en die o.a. voorgesteld zijn op de beroemde schilderijen in het paleis van Monaco.

De Phoeniciërs, een speciaal koloniseerend volk, doorkruisten de Middellandsche zee; zij stichtten Carthago en bouwden te Cadix een tempel voor hunnen god *Melkarth*, van wien de Grieken Hercules hebben gemaakt; zij bedekten de kusten met hunne factorijen van Spanje tot aan de Zee-Alpen.

De Grieksche en Romeinsche oudheid heeft de herinnering aan de veroveringen der Phoeniciërs bewaard in de legenden betreffende Hercules, de verpersoonlijking van dat volk.

Voor zooverre deze betrekking hebben op Monaco, laten zij ons den volksheld zien op zijne terugkomst uit Spanje, de Zee-Alpen overtrekkend, waar hij een weg aanlegde, en aan zijne nagedachtenis den berg en de haven van Monaco wijdend.

Het is gemakkelijk na te gaan hoe deze legende ontstaan is. De Phoeniciërs vestigden zich, na de verovering van Spanje, tusschen de Pyreneeën en de Alpen en legden een weg aan langs deze laatste bergketen; zij maakten van de haven van Monaco, zoo goed gelegen om het bezit van den overgang van de Zee-Alpen naar la Turbie te verzekeren, eene aanlegplaats en handelsfactorij, en het is opmerkenswaardig, dat van alle vestigingen der Phoeniciërs aan deze zijde der Pyreneeën Monaco de eenige stad is, waarvan de legenden gewag maken, en dat hare stichting verbonden is aan het maken van een weg door de Alpen, den weg van Hercules.

Het rijk der Tyriërs verdween in de 6^{e} eeuw vóór Chr. met de verovering van Phoenicië door Cyrus, koning der Perzen.

Na de Phoeniciërs maakten zich eerst de Grieken en daarna de Romeinen meester van de haven van Monaco, om zoodoende hunne verbinding met Gallië, het tegenwoordige Frankrijk, te vergemakkelijken langs den ouden Herculesweg van Monaco over la Turbie-sur-Mer, Eze, enz. naar het westen. Hier, op de bergen, die in het rond de haven van Monaco beheerschen, werd de groote veldslag geleverd,

die de Romeinsche overheersching over de daar wonende volksstammen voorgoed bevestigde en waarvan de toren van Augustus in la Turbie en haut - waarvan nog respectabele overblijfsels aanwezig zijn en waar wij later op terugkomen - tot een blijvend aandenken moest verstrekken.

Monaco en omgeving, het tegenwoordige Monte Carlo, Roquebrune, Kaap Martin, enz. werden nu als het ware bezaaid met villa's en buitenverblijven van rijke Romeinen, die er een soort van gezondheidsoord van maakten. Romeinsche munten, edelgesteenten, overblijfsels van bouw- en beeldhouwwerken, aldaar in groote menigte in den grond gevonden, leveren hiervan duidelijk bewijs.

Deelde Monaco dus ruimschoots in de voordeelen, die de Romeinsche beschaving in den bloeitijd afwierp, het kreeg ook zijn deel in de schokken, die het groote wereldrijk op zijne grondslagen deden waggelen, totdat het eindelijk ineenstortte.

Het Christendom baande zich al zeer spoedig een weg naar Monaco. Onder de regeering van keizer Nero predikte Saint Nazaire het Evangelie te Cimiez bij Nice, en St. Bassus, die in zijne eigene diocese den marteldood stierf, was de eerste bisschop. Doch met het Evangelie kwamen ook de vervolgingen, de brandstapels, enz.

Onder de martelaars voor het Geloof bekleedde de heilige Dévote eene eerste plaats. De geschiedenis en legende aan hare persoon verbonden, zullen wij later mededeelen, wanneer wij de aan hare nagedachtenis gewijde kerk hopen in oogenschouw te nemen.

In de 10e eeuw, omstreeks het jaar 960, verhief keizer Otto I Monaco tot eene eenvoudige heerlijkheid ten behoeve van Grimaldi, zoon van Passano, heer van Antibes, die gezegd wordt af te stammen van Grimoald, hofmeester van koning Childebert III (695-711); hij werd in 714 vermoord en zijn kleinzoon Hugo, heer van Antibes, die in 800 leefde, was, naar men beweert, een der hopmannen van Karel den Groote. Een zijner nakomelingen was de zooeven genoemde Passano.

In 1450 kwam Monaco onder het protectoraat van Spanje, terwijl het nog steeds eigendom was der Grimaldi's, die ook in het Milaneesche en Napolitaansche aanzienlijke bezittingen verwierven.

Volgens eene andere lezing (zie Alm. de Gotha 1895) is de stamvader van het geslacht Grimaldi: Otto Camella van Genua, geboren circa 1070 en consul der republiek Genua in 1133, wiens kleinzoon Grimaldo, een der acht edelen van den Genueeschen Raad, zijn naam aan het geslacht gaf.

Een zijner nakomelingen werd den 14^{en} Mei 1341 heer van Monaco, terwijl dit eerst tot vorstendom werd verheven den 14^{en} September 1641, toen Honorius II bij het verdrag van Péronne zich onder bescherming van Frankrijk stelde, hetgeen ten gevolge had, dat zijne bezittingen, in Milaan en Napels gelegen, door Spanje werden verbeurdverklaard. Doch Lodewijk XIV stelde hem schadeloos voor dit verlies door hem het hertogdom Valentinois, het markiezaat van Baux en nog vele andere goederen in Frankrijk ten geschenke te geven.

Den 26^{en} Februari 1731 stierf met Antoine Grimaldi de mannelijke lijn van dit geslacht uit. Zijne dochter Louise Hippolyte, die den 29^{en} December daaraanvolgende eveneens overleed, was den 20^{en} October 1715 in het huwelijk getreden met Jacques François Léonor de Goyon de Matignon, die toen voor zich en zijne afstammelingen den naam en het wapen van Grimaldi aannam, terwijl prins Antoine hem bij die gelegenheid het hertogdom Valentinois afstond. In 1731 volgde hij hem als vorst van Monaco op.

Het geslacht Goyon de Matignon stamt af van Etienne Goyon, graaf van Thorigny, die circa 1200 huwde met Lude, vrouwe van Matignon.

Ten gevolge der Fransche revolutie werd het vorstendom den 14^{en} Februari 1792 met Frankrijk vereenigd, doch bij den vrede van Parijs, 30 Mei 1814, aan zijne oude souvereinen teruggegeven onder protectoraat van Frankrijk, terwijl het den 20^{en} November 1815 onder dat van Sardinië werd gesteld.

In het jaar 1848 barstten in de steden Menton en Roquebrune, die toen nog tot Monaco behoorden, onlusten uit en wenschte men daar eene vereeniging met Sardinië, dat hiertoe

dan ook reeds een besluit nam en beide steden door troepen deed bezetten, doch de groote Mogendheden, die in 1815 het Congres te Weenen hadden gesloten en tot wie de vorst van Monaco zich had gewend, verzetten zich hiertegen en zoo bleven genoemde steden met Monaco vereenigd tot 2 Februari 1861, toen de vorst ze aan Frankrijk afstond voor vier millioen franken.

De tegenwoordig regeerende vorst is prins Albert Honorius Carel, geboren te Parijs 13 November 1840, die zijn vader prins Carel III na diens dood, 10 September 1889, opvolgde. Hij huwde 1° den 21^{en} September 1869 met lady Mary Victoria Hamilton, geboren 11 December 1850, dochter van William Alexander Anthony Archibald Hamilton-Douglas, 11^{e} hertog van Hamilton, enz., en van prinses Maria Amelia Elisabeth Carolina, groothertogin van Baden, welk huwelijk den 3^{en} Januari 1880 door echtscheiding werd ontbonden.

Den 30^{en} November 1889 verbond hij zich te Parijs ten tweeden male in den echt met Alice Heine, weduwe van den hertog De Richelieu en dochter van den bankier Michel Heine. Hij bezit slechts één kind uit zijn eerste huwelijk, prins Lodewijk Honorius Carel Antonius, geboren te Baden-Baden den 12^{en} Juli 1870, thans dienende als officier in het Fransche leger.

Het wapen van het geslacht Grimaldi, en ook van het vorstendom Monaco, is: paalsgewijze spitsgeruit (fuselé en pal) van zilver en rood. Helmteeken: eene gouden lelie tusschen een palm- en een lauriertak. Schildhouders: twee Augustijner monniken, blootshoofds met een degen in de hand. Devies: *Deo Juvante* (met Gods hulp).

Schetsen naar het leven,
door May.

> Greif nur hinein in's volle Menschenleben, Denn, wo du's packst, da ist's interessant.
> GÖTHE.

III.

'Mejuffrouw, ik heb de eer u mede te deelen, dat ik ben geslaagd met eene andere dame, met wie ik in besprek was.'

Zij leest niet verder. Zij weet reeds, wat zij weten moest. Alweer een ander! Waarom toch? Bijna klaar en men schrijft haar af! Waarom? Lichaamsgebreken heeft zij niet. Haar spraak is beschaafd. Zij weet zich goed voor te doen. Zij is niet te mooi, niet te leelijk, niet te jong, niet te oud. Zij kleedt zich niet opzichtig. Zij heeft een massa akten. Zij kan uitstekend lesgeven, maar zij heeft geen recommandatie. Totaal geen protectie! Zij zucht even. Niet om deze betrekking. Zij verliest eigenlijk niet veel. Trotsche lui, die weinig willen betalen. Lastige, bedorven kinderen. Men verlangde van haar de diensten van een gouvernante en van een kinderjuffrouw en van een huishoudster, vereenigd in één persoon. Men liet haar weinig vrijen tijd. Maar... zij had het noodig, en dan ziet men veel door de vingers.

Wat zal haar familie zeggen, dat het *weer* mis is? Daar komen zij al!

'Nu... en?'

‘Natuurlijk bedanken zij mij,’ lacht zij met een opgewekt gezicht. ‘Ik ben blij toe, het trok mij niets, zulke ongenaakbare menschen. Er zijn nog genoeg baantjes,’ en zij volgt de advertentiekolom in ‘Het Nieuws’. ‘Ik zal de kans nog maar eens wagen, wie weet wat een fortuintje er nog voor mij is weggelegd, tot loon van het lange wachten.’ De pen krast over het papier en achtereenvolgens vult zij eenige velletjes papier in groote haast.

‘Schrijf je wel mooi genoeg?’ vraagt Mama angstig-bezorgd.

Zij lacht spottend: ‘Prachtig, dat gaat mij het best af; ik moest eigenlijk secretaris worden,’ voegt zij er humoristisch aan toe.

‘Wil je die even posten, Piet?’ vraagt zij vriendelijk.

‘Je verkwist toch niet te veel postzegels, Tony?’

Mama ziet haar bevreesd in het opgewonden gezichtje.

‘Volstrekt niet, Mama, het een is al mooier dan het ander. Als ik daar nu niets van krijg! U zult zien, dat ik nog moeite zal hebben uit te maken, wàt ik zal kiezen.’ Haar toon blijft luchtig, als zij opsomt:

‘Er is een oude heer, die graag 's morgens wil worden voorgelezen. Leuk, hè? Dat zal ik met mijn akten toch wel kunnen. Als hij nu maar goed betaalt! Oude heeren zijn goedig!’

‘Maar dikwijls ook lastig,’ klinkt het pessimistisch uit den mond van Mama, die daarvan kan meepraten.

‘O, maar niet tegenover jonge dames; als hij mij niet bevalt... er is nog genoeg, luister maar: “Een verpleegster verlangt Fransche conversatieles.” Ook niet onaardig! Ik voel veel voor verpleegsters. Zij zijn zoo heerlijk kalm en hebben zooveel ervaring. Dat dus nog liever dan den ouden heer! - 3°. Een idioot kind, dat van alles moet leeren. Dat zal mijn geduld oefenen! - 4°. Gevraagd: eene jonge dame - ik ben jong, want dat baantje laatst heb ik niet gekregen, omdat ik te jong was - met opgewekt humeur - daarover heb jullie toch ook niet te klagen? - om dagelijks met eene zenuwlijderes te wandelen.’

‘Eene zenuwlijderes! maar Tony!’ Mama's gelaat betrekt.

‘Is u bang dat het mij kwaad zal doen? Stel u gerust. Ik ben nooit bedaarder dan tegenover zenuw-patiënten. 5°. Ik zou het haast vergeten... last not least... een jongmensch, dat kennismaking wenscht met een jonge dame onder de 30 - dat ben ik - van beschaafde familie - dat zijt gij - om met wederzijdsch goedvinden een wettig huwelijk aan te gaan. Fortuin geen vereischte! Wat zeg jullie daarvan?’ Triomfantelijk kijkt zij den kring rond.

‘Foei, Tony!’ - ‘Ben je gek, Tony?’ - Dergelijke uitroepen begroeten haar mededeeling.

‘Gek niet, op zijn hoogst trouwlustig; het huwelijk is immers het eenig noodige voor de vrouw,’ en ondeugend ontmoet zij Ma's verontwaardigden blik.

‘Niet het huwelijk, maar de liefde,’ verbetert Corry, de tweede dochter, een schwärmerische bakvisch, die voor ziekenverpleegster wenscht te worden opgeleid, ‘omdat onderwijzeressen toch geen droog brood kunnen eten, dat zie je aan Tony.’ En omdat zij in stilte nog hoopt op den een of anderen jongen dokter, die haar zijn hart zal aanbieden.

‘Je hebt er toch niet op geschreven? Schaam je je niet?’ Mama is hoogst vertoornd.

‘Vindt u dat zoo erg? Ik vind er niets aan. Wie weet of dit niet juist mijn fortuintje zou zijn! Een villa in het Willemspark, een huis vol logées, eigen equipage, een bibliotheek vol boeken, opera's, concerten, en een man op den koop toe!’

Dit laatste met een schalkschen blik naar Corry, die denkend dat zij het ernstig meent, reeds uitbarst:

'Schandelijk, een man op den koop toe. Weet je wat jij verdient?'

'Dat ik eindelijk eens slaag,' antwoordt zij koel. 'Stel u gerust, Mama, zoo diep ben ik nog niet gedaald! Voorloopig zal ik mij nog bepalen tot betrekkingen, waarvoor ik berekend ben. Die van huisvrouw is niet mijn ideaal. Later... wie weet... Ik zal eerst nog maar wat solliciteeren. Het is dwaas, maar ik vind het bepaald plezierig! Ik krijg een ziekelijke sollicitatiewoede!'

(*Wordt vervolgd.*)

Robbi!
Door Thérèse Hoven
(*Vervolg van blz.* 51.)

Er was iets in zijn manier van spreken, dat mij heel onaangenaam aandeed en mij tegelijkertijd vreemd voorkwam.

Nu begrijp ik het. Hij vindt zich wat oud voor zoo'n jonge vrouw en benijdt Robert om zijn jeugd.

Ik weet soms niet wat ik van Herman's huwelijk denken

VREDE OP AARDE.

moet. Hij is me veel te somber en pessimistisch gestemd voor een man, die pas getrouwd is met een mooi, vroolijk, jong schepseltje als Leonie. Hij moet nu toch veel gelukkiger zijn dan vroeger; hij heeft nu een prettig, elegant tehuis met een bekoorlijk vrouwtje om 't hem naar den zin te maken.

Een gemakkelijk nestje met een aardig zangvogeltje.

In de laatste dagen komt hij weer geregeld hier 's middags zijn sigaar rooken.

‘Leonie houdt niet van rook,’ zei hij in 't begin, als om zich te verontschuldigen.

Vanmiddag zei hij: ‘Wat is 't hier toch ingezellig. Bij mij thuis is alles zoo nieuw!’

‘Dat past bij een jong huisvrouwtje!’

‘Nu ja, maar... al dat nieuwe, dat moderne past niet bij mij!’

Ik heb gemerkt, dat ik, evenals vroeger, weer naar Herman's bezoeken ging verlangen, en zoodra ik tot die ontdekking kwam, besefte ik tevens dat 't verkeerd was.

Natuurlijk is 't belachelijk, want ik ben oud en wijs genoeg om op mij zelve te passen, maar ik ben bang, dat Herman er zich ook op verheugt. Onzin om mij te verbeelden, dat een vrouw van mijn leeftijd een *rivale* zou kunnen worden van een kindvrouwtje als Leonie, maar toch kan men niet te voorzichtig zijn. Bovendien, een vrouw mag onder geen beding een getrouwden man van zijn thuis afhouden. Het mag geen gewoonte van Herman worden. Zoodra ik er kans toe zie, zal ik er met Leonie over spreken.

Vandaag was het haar *jour*; ze had weinig visite gehad en was uit haar humeur.

‘Holland is zoo wanhopig stijf,’ zuchtte ze.

‘Toch zul je er aan moeten wennen, en ook aan de gewoonten.’

‘Hoe dat zoo?’ vroeg ze verstrooid.

‘Wel, je moet je man niet verhinderen hier te rooken... dat is echt Hollandsch.’

‘Heeft hij zich beklaagd?’ vroeg ze, op den toon van een brutaal kind.

‘Beklaagd.... maar Leonie!’

‘Weet u, waarom ik niet wil, dat hij hier rookt?’

‘Omdat je niet van rooklucht houdt, denk ik.’

‘O! neen, dat is 't niet. Ik houd er wel van, maar als ik iemand zie rooken, wil ik meedoen...’

‘Een vrouw, die rookt, hè!’

‘Waarom niet? Als Rob hier is, rook ik dikwijls een cigaret, maar Herman vindt 't vreeselijk. Hij is zoo archiouderwetsch!’

‘Maar zoo innig goed.’

En toen keek ze mij aan; en vreemd, voor 't eerst merkte ik, dat er in haar blauwe oogen een groene weerschijn was.

Het deed mij een oogenblik pijn.

Later was ze allerliefst, als om den slechten indruk van haar woorden uit te wisschen.

Ze gaf mij den gemakkelijksten stoel, was bang, dat de thee niet sterk genoeg naar mijn smaak zou zijn en was zóó innig hartelijk, dat ik mij over mijn onaangenamen indruk schaamde. Een dochter had niet attenter voor een moeder kunnen zijn, en terwijl zij mij zoo aardig vertroetelde, prees ik Herman gelukkig, die haar altijd bij zich had.

Ze praatte allergezelligst, was afwisselend vroolijk en ernstig, spotziek en gevoelig, een openhartig zieltje, dat zich geeft zooals 't is.

Had ik die ééne flikkering in haar oogen maar niet gezien!

Waarom kan ik dat nu niet vergeten?

Eén bliksemstraal in wolkeloozen hemel en men vreest terstond een donderbui.

Men! Nu ja, bange menschen! Die kijken uit naar meerdere flitsen.

Maar dat is laf!

Ik wil niet, om dien eenen weerschijn, slecht in mijn arme Leonie gaan zien.

Ze is een natuurkind en daardoor wel eens wat onbezonen... nu ja, Herman is te oud voor haar.

Als men een langen tocht door 's levens drukke werkelijkheid heeft afgelegd, dan verlangt men naar rust en stilte, maar als men aan den opgang van zijn pad staat, wil men juist drukte en levendigheid.

Herman heeft zooveel meegemaakt, hij verlangt vóór alles naar kalmte en eenvormigheid, maar Leonie is nog zoo jong, zoo weinig vreugde was haar deel; ze zou van het leven willen genieten, ze haakt naar verandering, naar afwisseling. Dat is toch heel natuurlijk.

Herman moet dien wensch in haar eerbiedigen. Ze vindt haar dagelijksch plichtleven hoogst vervelend, dat kan men haar wel aanzien; zelfs die kleine opflikkering, door het ijsvermaak dezen winter, was haar welkom.

Toen was ze stralend van levensgenot; nu komt er bij wijlen een sombere trek op haar gezicht. Maar dien moet men er op verrassen, ze toont dien niet. Ze tracht zich goed te houden voor haar omgeving.

Ze is vol zorgen voor Herman, zit willig in een stiktemperatuur, als hij met zijn verwend Oostersch gestel klaagt over de Westersche kou, speelt in den treure bézique en domino met hem, als ze liever een rondedansje zou doen, en slooft zich uit, om zijn lievelingskostjes klaar te maken.

Voor mij is ze aandoenlijk lief.

Ze wil niet, dat ik zooveel thuis zit; ze komt mij halen voor wandelingen en ritjes. Ze spreekt met mij over Rob, omdat ze weet, dat geen onderwerp mij liever is.

Ze heeft mijn klein museum in mijn slaapkamer gezien, waarin ik alles bewaar, dat mij aan zijn klein-kinderjaren herinnert.

‘Ik kom voor een Robbi-séance, Mamaatje,’ kan ze zoo aardig zeggen. En dan rangschikt ze zijn portretten en speelt ze met zijn kleertjes.

Arm kind! ik geloof dat ze, bij het zien van al die schatten van mijn droom, die uitgedroomd is, ook wel eens aan het droomen gaat.

Ik vroeg haar onlangs, of ze ook niet heel gelukkig zou zijn als 't lot haar een kleine, rozige *baby* in den schoot zou leggen.

Ze keek me aan en begon te lachen, waarop ze heel droog: ‘*Non*, *merci*,’ zei - de stem van Coquelin in *Cyrano de Bergerac* namakende.

Ze had die heerlijke schepping van Rostand juist in Parijs gezien, vóór ze hier aankwam.

Herman was in extase, zij trok een spottend gezicht en noemde hem een Don Quichotte in den ergsten graad.

Toch reciteerde ze de mooiste gedeelten ervan voor Robert en ried ze hem aan er heen te gaan, als 't hier gegeven mocht worden.

Een enkelen keer gaan we met ons vieren naar de opera. Leonie spreekt verwonderlijk goed Hollandsch voor een vreemde, maar een Hollandsche tooneelvoorstelling zou haar vervelen. Verleden week nog had Herman een loge bij Carmen genomen.

Leonie was uitgelaten en den volgenden dag zong ze er de voornaamste gedeelten uit.

Herman vond haar wat aanstellerig; Robert was verrukt.

Leonie doet voor hem wat een model zusje zou doen, ze houdt hem thuis.

Hij komt geregeld elke week over; 's Zaterdags avonds trachten we dan de een of andere gezelligheid te bedenken; we gaan uit of vragen eenige jongelui hier en 's Zondags eten we bij Herman.

Leonie blijft Herman en mij nog steeds Papaatje en Mamaatje noemen en gaat met Rob om als met een grooten broer.

Hij werkt flink en is door en door solide.

Het is een zegen voor een moeder zulk een zoon te hebben.

Hij is nu ook heel vriendelijk voor Herman.

Onlangs, toen wij van een heel gesoigneerd dineetje bij Leonie thuiskwamen, zei hij: ‘Wat is 't toch heerlijk, moeder, zulk een tweede *home* te hebben en hoe goed toch, dat u indertijd niet met neef Herman getrouwd bent. Dan was 't één saai huishouden geworden, nu zijn 't er twee prettige.’

‘Dus vind je het bij mij thuis toch ook prettig, Rob?’

‘'s Zaterdags, als Leonie er is, zeker....’

't Was een spontane uiting.

Ik wil er geen kwaad in zien.

Ik moest nu heel dankbaar zijn, alles gaat zoo goed als 't gaan kan.

Robert, mijn lieveling, die steeds mijn eerste zorg moet zijn, is gelukkig.

De studententijd, waartegen ik zoo vreeselijk opzag, schijnt heel normaal te zullen verloopen. Hij drinkt bijna niet, maakt zelden feesten mee en loopt geregeld college.

Ik zal niet zeggen, dat hij een bizondere werkezel is of buitengewoon blokt, maar ten minste verluiert hij zijn tijd niet.

En hij is zooveel beter voor mij dan vroeger, zijn jongensachtige heerschzucht is geheel verdwenen. Hij is te veel *gentleman* om ooit oneerbiedig te zijn.

Ook in 't financieele is hij bewonderenswaardig. Tot nu toe is hij altijd toegekomen. Hij is werkelijk zuinig voor een jongmensch van zijn leeftijd. Zijn eenige verkwisting is bloemen te koopen voor Leonie. Elke week brengt hij haar wat rozen of een aardig plantje. Ze heeft een ware passie voor bloemen.

Ze is zoo erkentelijk voor elke oplettendheid, die men voor haar heeft; en ik ben haar dankbaar, omdat ze zoo

goed voor mijn jongen is en een verzachtenden invloed op op hem heeft.

Herman is mij een raadsel. Hij schat mij veel te hoog; soms is hij beangstigend vriendelijk voor mij.

Dan weer lach ik mij zelve uit; 't is immers louter verbeelding!

Eigenlijk bespottelijk voor een vrouw van mijn leeftijd.

Ik weet niet, of Leonie jaloersch is; ze doet wel alles om mij oud te doen schijnen... Och neen, ik wil niet achterdochtig zijn. Ik ben te veel alleen geweest al die jaren; ik ben veel te tobberig.

Als ik Leonie zie, zoo vol leven en haar oogen tintelend van geest, dan vind ik mij zelve een onmogelijk, saai wezen en dan kan ik het mij volkomen verklaren, dat Robbi zich vroeger van mij afkeerde en liever met vriendjes uitging.

Wat is hij toch veranderd!

Hij heeft nu lang zooveel vrienden niet, als toen hij nog op school ging.

Soms denk ik dat 't wellicht beter voor hem zou zijn, als hij zich meer aansloot bij zijn studiegenooten.

Gisteren vierden we Robbi's negentienden verjaardag. Hoe is 't mogelijk!

Hij ziet er veel ouder uit, mijn flinke zoon. Ik had er een feestje van willen maken, maar hij zei: ‘Geen groot gezelschap, moeder, enkel Leonie.... en neef Herman. Een *parti carré*, moedertje, u en neef Herman, Leonie en ik!’

Er was iets in zijn stem, dat mij niet beviel. Het was, alsof ik er door gedwongen werd hem te waarschuwen.

‘Rob, hoor eens, je moogt toch wel voorzichtig zijn.’

Plotseling stoof hij op. ‘Wat is dat nu? Voorzichtig zijn! Mag ik niet met een nichtje van mijn leeftijd omgaan als met een zuster?’

‘O, ja, natuurlijk, als je maar niet vergeet, dat ze een getrouwde vrouw is en haar man nooit reden tot jaloerschheid mag geven!’

‘Tot jaloerschheid! Wel ja, zoo'n oude paai moest nog jaloersch zijn ook. Dat ontbrak er nog maar aan. Als u weer eens wat weet!’

Weer geheel de toon van vroeger. O, Rob, ik dacht, dat ik dien nooit weer van je hooren zou.

Ik zei niets; mogelijk had ik al te veel gezegd. Nu heb ik er spijt van!

Men moet bij jongelui, die dartelend als kinderen met elkander omgaan, niet zulke gedachten opwekken.

Het was verkeerd van mij en dom!

Ik zag dat het Robert hinderde.

Hoe kon ik toch zoo zijn? Waarom moest ik zijn gouden webbe van illusies vernietigen?

Het was wreed van mij.

Gelukkig bleef er bij hem niets van over en was hij gisteren gewoon uitgelaten en vroolijk, als ware er niets tusschen ons voorgevallen.

Tegenover Leonie was hij onbevangen aardig, als altijd. Gelukkig maar!

Het had mij ontzettend gespeten, als mijn ondoordachte woorden een onaangenamen klank in zijn gemoed hadden achtergelaten en iets gedwongens in zijn houding tegenover haar hadden gegeven.

En dan, hij had gelijk... Leonie en hij passen bij elkander en Herman en ik....

Herman zelf ziet 't zoo in.

Hij is aandoenlijk hartelijk voor mij, juist zooals hij was vóór zijn vertrek naar 't buitenland.

Soms is 't mij, alsof zijn reis niet heeft plaats gehad; dan verzinkt alles voor mij in 't niet en blijft hij alleen over.

't Is goed, dat ik al bijna veertig ben... ik schrik, terwijl ik het neerschrijf... en toch is 't maar het beste.

Ik moet streng voor mijzelve zijn; ik begrijp, dat de nonnen zichzelven kastijden om slechte gedachten buiten te houden.

Ik moet strijden tegen de booze aanvechtingen van mijn eigen hart... een vrouw van mijn leeftijd, 't is meer dan schande!

God in den Hemel! heeft het leven mij dan niet beter gemaakt? Zijn al mijn beproevingen tevergeefs geweest; zijn zij aan mij voorbijgegaan zonder mij te louteren?

Ik ben nog op Herman verliefd... ik wou, dat ik zijn vrouw was!

Daar - grooter zelfkwelling kon ik niet bedenken, dan 't zoo in koele, wreede letters neer te schrijven.

Gistermiddag kuste hij mij, om mij geluk te wenschen met Rob's verjaardag, en toen opeens doorliep mij een rilling van zaligheid. Wat ben ik toch slecht!

Och! 't is inbeelding...

Ik weet niet, wat ik tegenwoordig heb; het leven is mij te samengesteld geworden.

Vroeger leefde ik alleen voor mijn jongen; zijn geluk was mijn eenige zorg.

Mijn bestaan ging op in 't zijne... ik had toen ook mijn teleurstellingen, mijn ontgoochelingen, vooral naarmate Robbi ouder werd en mij minder noodig had.

Maar alles was kalm in mij. Toen mijn inkomsten minder werden, maakte ik zooveel mogelijk bezuinigingen. Ik kleedde en voedde mij nog eenvoudiger; als Rob niet thuis was, at ik, om twaalf uur, enkel een paar sneden brood - ten einde niet op het middagmaal te bekrimpen.

Ik hield een dienstbode minder - ik trachtte wat te verdienen door vertalen en door kantwerkjes te maken.

Och, wat was dat alles?

Niets, kleinigheden... niet de moeite waard om er aan terug te denken.

Toen kwam Herman en merkte ik voor 't eerst, sedert Robert's dood, dat ik nog in staat was andere gevoelens dan die eener moeder te koesteren.

Ik ging aan 't mijmeren; ik gaf mij met hart en ziel aan mijn opkomende liefde over en.... toen opeens was 't uit.

Robbi verzette er zich tegen, ik moest kiezen tusschen mijn kind en mijn pas ontwaakte genegenheid, ik aarzelde niet en liet Herman gaan.

Ik had geen berouw, natuurlijk niet, want ik had uit goede motieven gehandeld - berouw heeft men alleen als men slecht is geweest. Als ik tot de Katholieke kerk behoorde, zou ik een boetetijd in een streng klooster gaan doorbrengen en zou ik op mijn bloote knieën bidden, dag en nacht door, op de koude steenen... ‘Heilige Maria... Moeder der smarten... sta mij bij...’ en ik zou als Christus prevelen: ‘Heer, laat dezen drinkbeker aan mij voorbijgaan...’

Foei! wat een dwaasheid.

(*Wordt vervolgd.*)

Op den avond vóór Kerstmis.
Uit het Engelsch.

Met illustratiën.

Ik moet beginnen met te vertellen, dat *ik* Miranda Cheape, geen jong meisje ben. Ik heb meermalen hooren vertellen, dat, wanneer men een verhaal gaat schrijven, het zaak is, het publiek geheel in zijn vertrouwen te nemen, en den lezer in dezelfde categorie te plaatsen als men zijn dokter, notaris of bankier doet. Ik ben overtuigd dat die meening

zeer juist is, en daarom zeg ik nog eens, ‘ik ben geen jong meisje’.

Toen de laatste mijner ouders stierf, kwam ik in het bezit van eenig geld; 't was niet bizonder veel, maar toch voldoende om mijzelf te onderhouden, en ik deed dus niet wat zooveel ongetrouwde dames als het beste deel achten: ‘bij mijn getrouwde zusters ingaan’; maar nadat ik het groote

.... waar ik met een zucht van verlichting uitstapte.

huis verlaten had, waarin mijn moeder geleefd had en gestorven was, nam ik mijn aandeel van de meubelen en vestigde mij in het kleinste blok huizen, dat ik in Londen kon vinden.

Mijn zuster Rosa zei, dat ik dwaas deed met zoo te handelen, maar ik zag niets geks in mijn handelwijze. Mijn zuster Maud, die zeven kinderen onder de 14 jaar heeft, zei, dat ik erg zelfzuchtig was. Omdat ik niet getrouwd was, zooals mijn zusters, had ik een 300 pond 's jaars meer bijeengeschraapt (ja, zoo was haar lieve uitdrukking) dan zij, en nu ging ik op mijzelf wonen en gunde niemand het voordeel ervan.

Toen kwam Susie met haar opmerkingen. Susie is een rijke vrouw, dus beteekent geld bij haar niets; maar zij ligt altijd overhoop met haar dienstboden, en nu zou zij moeders oude meid willen hebben, om op haar opkomend geslacht te passen. Barbara was mijn min geweest, vóór zij als dienstbode bij mijn moeder kwam, en het was altijd als een van zelf sprekende zaak beschouwd tusschen mijn moeder, Barbara en mij, dat zij altijd bij mij zou blijven, en als ik haar zou zeggen, dat zij mij moest verlaten om bij mevrouw Sergeant te gaan dienen (zoo is Susie's getrouwde naam), dan geloof ik, dat de arme Barbara het hart zou breken; maar, ronduit gezegd, heb ik nooit aan zoo iets gedacht. Susie had een echtgenoot om haar te beschermen en ik had niemand. Ik was niet in staat meer dienstpersoneel te houden dan Barbara en een jonge keukenmeid, zoodat de eerste onmisbaar voor mij was.

Mijn schoonzuster, mevrouw Horace Cheape, liet ook haar oogen op Barbara vallen, en een andere zuster van haar, die volstrekt geen familie van ons was, ging zelfs zoo ver, haar eens zooveel meer loon aan te bieden dan ik haar kon geven, als zij bij haar kindermeid wilde worden.

Gelukkig evenwel namen al de familieberaadslagingen een einde en vertrokken Barbara en ik naar mijn nieuwe woning op de tweede verdieping van Rosemary Mansions.

Al wat ik u tot nog toe verhaald heb, waarde lezer, heeft niets uitstaande met mijn eigenlijk verhaal en ik zal nu beginnen u het een en ander uit mijn vroeger leven te vertellen.

't Is evenwel altijd een vrij onbelangrijk bestaan geweest. Ik denk echter dat het dikwijls zoo gaat met een meisje uit een groote familie, die tot het laatst toe in het ouderlijk huis blijft. Mijn zusters waren allen getrouwd en hadden na verloop van tijd een eigen huishouden ingericht. Ik bleef evenwel thuis om de laatste levensdagen mijner moeder te veraangenamen; gedeeltelijk omdat ik haar niet wenschte te verlaten en gedeeltelijk, ik moet het ronduit bekennen, omdat ik geen aanzoek gehad had. En toch zag ik er niet minder goed uit dan een mijner zusters en ik had ook een goed humeur, zoo niet beter; maar toen ik nauwelijks twintig jaar was, scheen men het in de familie Cheape voor een uitgemaakte zaak te houden, dat Miranda een weinig romantisch persoontje was, dat nooit een liefdeshistorietje zou hebben, of trouwen zou, zooals de andere zusters. Toen dan ook het voorval plaats had, dat ik nu ga vertellen, was ik vier en dertig jaar en had nooit een aanbidder gehad.

Mijn oudste zuster Susie was zeer jong getrouwd en had drie dochters, die allen haar voorbeeld schenen te zullen volgen. De oudste van de drie, Dora, was een slank, aardig meisje van 18 jaar. Zij was mijn naamgenoot en mijn lieveling onder al de nichtjes en meermalen maakte zij gebruik van haar voorrechten.

‘Tante Miranda,’ kon zij dikwijls tot mij zeggen, ‘ik zou graag een paar dagen bij u komen. Mijn familie gaat uit de stad en ik heb 't een en ander te doen, waarom ik liever hier blijf.’

Zij vroeg nooit: ‘Kunt u mij wel hebben?’ en ik zei ook niet ‘je moet maar wachten tot ik je inviteer,’ en ik bemerkte gewoonlijk dat hetgeen zij in de stad te doen had, afspraakjes waren met een jongen man, en dat ik haar naar een bal, concert of comedievoorstelling moest vergezellen als de gelegenheid zich voordeed. Toen de derde of vierde jonge man aan mij voorgesteld werd, vroeg ik Dora ernstig, wanneer zij dacht te gaan trouwen.

‘Maar tante Miranda,’ antwoordde zij dadelijk, ‘ik denk er niet over een van hen allen te trouwen.’

‘Maar lieve, dan moet ge ook de jongelui niet aanmoedigen, als ge toch niet van plan zijt ze te trouwen. Dat is volstrekt niet zooals het hoort. Weet je moeder het wel?’

‘Ja, moeder weet er alles van, en zij zegt, dat ik een dwaas zou zijn als ik een man nam die een inkomen heeft van minder dan twee of drie duizend pond per jaar, en dat zou ik ook; maar ik kan toch wel eens een grapje hebben zonder nu direct aan een huwelijk te denken.’

Ik las haar een beetje de les over het verkeerde om op die wijze zijn leven te verspillen.

‘Maar tantetje,’ sprak zij op vriendelijken toon, ‘u hebt nooit op die wijze uw leven verspild, en daar zit u nu, hoog en droog en zoo verlaten en eenzaam alsof u op de heele wereld geen familie hebt.’

Voor den eersten keer in mijn leven kwam er een groot gevoel van verlatenheid over mij, en een uur nadat het kind opgeruimd naar een avondpartijtje vertrokken was, zat ik er nog over te peinzen hoe ik mij zou voelen als het nog eens vier en dertig jaar verder was en ik nog steeds in dit of een ander huis woonde, geheel op mezelf.

Het was juist een week vóór Kerstmis. De geheele familie Sergeant zou de feestdagen buiten vieren, uitgezonderd Dora, die ronduit geweigerd had mee te gaan, daar zij geïnviteerd was voor verschillende bals, waarvan zij alle dansen reeds besproken had.

‘Het is u toch hetzelfde, moeder,’ sprak zij, ‘of ik meega naar dat oude, saaie huis buiten, of dat ik bij tante Miranda blijf. Ik houd niet van het buitenleven, vooral in den winter, en dan nog wel in een huurhuis in een buurt waar ge zoogoed als niemand kent. 't Is een dwaas idee, moeder, en heusch, u zult er spijt van hebben nog eer de huur om is. Laat mij dus maar bij tante Miranda blijven en wij zullen samen als twee oude vrijsters het Kerstmaal gebruiken.’

Mijn zuster Susie heeft altijd de gewoonte gehad om de lasten op een andermans schouders te laden, en hoewel ik nu volstrekt niet wil zeggen, dat Dora mij tot last was, moest Susie toch de verantwoordelijkheid op zich nemen. Toen de familie dus naar een buitenverblijf in een van de woeste gedeelten van Yorkshire vertrok, kwam Dora, vergezeld van verscheidene koffers, bij mij.

Ik weet niet of het Dora's opmerking of wel het Kerstfeest was, wat mij voor het eerst deed voelen hoe eenzaam en verlaten ik was. Zij was een lief kind, had een goed humeur en was steeds opgeruimd en had daardoor zooveel vrienden, dat zij mijn anders zoo stille étage in een zeer vroolijke veranderde.

‘Juffrouw Dora brengt leven in de brouwerij,’ merkte Barbara op, toen het meisje drie dagen bij mij gelogeerd had.

‘Ja, Barbara,’ antwoordde ik, ‘maar het is goed voor ons; gij en ik zijn twee oude juffers, die wel eens een beetje leven noodig hebben.’

‘Nu, juffrouw Miranda,’ sprak Barbara, ‘u hebt nog niet veel van een oude juffer.’

Ik zuchtte en antwoordde: ‘Ik weet het niet, Barbara, maar ik ga mij erg oud voelen en dat is niet prettig.’

Toen had ik al jaren op Rosemary Mansions gewoond; 't is een serie van étages, maar zij zijn op zeer bizondere wijze gebouwd. In één groot, vierkant gebouw zijn vier verschillende huizen met verdiepingen vereenigd. Ieder van de vier huizen heeft zijn eigen entrée, zijn groote vestibule, zijn deurmatten met het woord ‘Salve’ er op geschreven, zijn portier in livrei en zijn lift, en iedere vestibule leidt recht naar de gemeenschappelijke plaats achter de huizen, zoodat de verschillende buren op die wijze bij elkaar kunnen komen.

Nu gebeurde het den dag vóór Kerstmis, dat Dora uitging om bij vrienden te helpen bij het in orde maken van een Kerstboom, die een van de aantrekkelijkheden moest vormen op een partij, waartoe wij voor den volgenden avond genoodigd waren. De Kerstboom zou gevolgd worden door een bal, dat zou eindigen met een cotillon, en ik hoorde van Dora, dat de figuren zeldzaam mooi en buitengewoon zouden zijn.

Daar Dora dien geheelen middag uit zou blijven, nam ik de gelegenheid waar, om voor haar een cadeau te gaan koopen. Zij was met mij mee geweest om de geschenken voor de overige familieleden in te slaan, maar tot nu toe was ik niet in de gelegenheid geweest voor haar het gouden sieraad te koopen, dat ik wist zij erg graag zou hebben.

Het was een sombere middag, erg koud en eenigszins mistig. Ik nam een cab tot Oxford-Street, en kocht daar het benoodigde. Ik kwam voorbij Buszard en begreep, dat het verstandig zou zijn, als ik een extra cake kocht; wel had ik weken geleden mijn gewonen voorraad lekkernijen voor Kerstmis al besteld, maar ik wist toen niet dat Dora zou komen, en ik begreep dat wij wel een extraatje zouden noodig hebben. Niet dat Dora zooveel eet, maar zij heeft vele vrienden en vriendinnetjes, en die jongelui kunnen heel wat aan als zij bij elkaar zijn. Ik stapte dus bij Buszard binnen en kocht er een plum-cake van drie pond en een kleinere sherry-cake, en nam toen het eerste het beste rijtuig dat ik zag.

‘Rosemary-Mansions, Westminster,’ zei ik tot den koetsier. Ik zag tot mijn spijt dat de mist ieder oogenblik dikker werd, en toen wij voorbij de Parlementshuizen kwamen, was het bijna onmogelijk de gebouwen te onderscheiden. Meer dan eens moesten wij in het gedrang stilstaan en eens of tweemaal maakte de koetsier met heesche stem, door het luikje boven in de cab, tot mij de opmerking, dat het lastig zou zijn Rosemary-Mansions te vinden.

Ik verzocht hem vriendelijk zijn best te doen en beloofde hem een extra fooi; toch moest ik zeggen, dat ik mij niet erg op mijn gemak gevoelde. 't Is geen benijdbare positie voor een vrouw alleen, zittend in een cab, in een buurt die ik niet kende, een kostbaar kleinood in de hand, een goed gevulde portemonnaie op zak en twee zware cakes op de bank naast zich.

Mijn koetsier vroeg een paar keeren den weg aan voorbijgangers, sloeg nu en dan een verkeerde straat in, maar hield toch eindelijk stil voor de deur van Rosemary-Mansions, waar ik met een zucht van verlichting uitstapte. Ik gaf hem het dubbele van wat hij vroeg en hij zei mij, dat hij rechtdoor naar huis ging en niet zou beproeven dien dag nog wat te verdienen.

Ik zei hem goedendag en wenschte hem een prettige Kerstmis.

Toen ik de stoep opstapte, keek ik naar boven om mij te overtuigen, dat ik in mijn eigen huis was, want, zooals ik reeds vroeger zeide, waren er vier ingangen in Rosemary-Mansions, ieder met den naam voluit boven de deur geschilderd en achter dezen een der vier eerste letters van het alphabet. Ik woonde in Rosemary-Mansions ‘A’.

De mist was evenwel te dik om de letters te kunnen onderscheiden. Ik ging dus binnen, wel wetende dat ik gemakkelijk genoeg mijn eigen trap zou kennen.

Ja, het was mijn eigen gang. Ik herkende den rooden looper, de groote matten, de bank van den portier, en den hond die voor het vuur lag, Maar de portier zelf was er niet, wat op dit uur een ongewone zaak was. Ik veronderstelde dat Dogget, zoo heette onze portier, naar boven gegaan was om den een of ander een boodschap te zeggen, of in zijn eigen kamertje om een kop thee te drinken.

‘Ga als 't u blieft weg.’

Ik keek in het portiershuisje om te zien of er ook brieven voor mij waren, maar ik zag er geen in het rek. Ik wilde Dogget niet in zijn theedrinken storen en besloot de trappen op te loopen in plaats van op de lift te wachten. O, wat

was de mist zwaar. Onwillekeurig moest ik denken aan mijn familie op haar buitenverblijf in Yorkshire. De mist was zoo hevig en dik, dat hij door deuren en ramen was binnengedrongen en den electrischen lichten op verschillende punten der trappen een geelachtigen glans verleende, allen met een soort van stralenkrans om zich heen.

Ik bereikte mijn eigen deur en belde, maar er verscheen niemand; ik belde nog eens en nog eens, maar er kwam geen antwoord. Was dan iedereen van middag uit? Ik veronderstelde dat Barbara Kerstgeschenken was gaan koopen. Maar waar was Jane dan? Ik voelde ongeduldig in mijn zak om te zien of ik mijn sleutel had. Gelukkig, ja. Met een zucht van verlichting opende ik de deur. Wat vreemd, alles was donker. Ik trok den sleutel uit het slot, sloot de deur achter mij, en ging de binnendeur, die bijna geheel van glas was, door, en trok die dicht.

Zij maakte een geluid of er een klink overviel. Wat dwaas; dat geluid had ik vroeger nooit gehoord. Ik tastte langs den muur naar de kranen van het electrisch licht. Maar, wat was er gebeurd? Ik kon geen kraan vinden.

Ik ging terug naar de deur, die nu stijf gesloten was. Ik kon geen knop vinden; ik ging dus weer terug om naar de kraantjes van het licht te zoeken, maar kon er geen ontdekken. Wat vreemde uitwerking had die gele mist! Zelfs mijn eigen huis kwam mij vreemd voor. 't Was evenwel niet erg, in de eetkamer vond ik stellig licht, misschien ook wel een vuur. Er zou ook wel iemand in de keuken zijn. Ik wendde dus mijn schreden naar de eetkamerdeur, maar kon geen kraantje vinden.

Toen kwam ik op het idee, dat ik mij in de letter van het huis vergist had, en mij nu, in de duisternis opgesloten, bevond op een verdieping, aan een mij onbekend persoon toebehoorend. Ik tastte weer naar de binnendeur, maar kon geen knop vinden. Ik schudde ze, klopte er op, maar het gat niets; alleen bezeerde ik mijn knokkels, zelfs door mijn dikke winterhandschoenen heen.

Ik legde nu mijn twee mooie cakes, die ik tot nog toe gedragen had, neer en begon een toer te maken door de verschillende vertrekken. De vestibule was waarschijnlijk van dezelfde afmeting als de mijne, en ook gestoffeerd. Eerst stuitte ik op een parapluie-bak, toen op een bank, vervolgens op een tafel. Ik struikelde over een vloermat, en voelde de omtrekken van een of twee schilderijen. Ten laatste bereikte ik de keuken, in de hoop, daar vuur te vinden. Neen, alles was donker. Als ik maar licht gehad had, zou mijn toestand zoo slecht niet geweest zijn, maar ik tastte meer dan tien minuten rond en kon geen lucifers vinden. Ten laatste viel ik op een stoel neer en begon te overpeinzen wat ik het best doen kon. Ik moest probeeren te bellen; ik liep dus nog eens de keuken rond, mij verscheidene malen stootend, eer ik tot het besef kwam, dat hier wel geen bel zou zijn.

Weer begaf ik mij naar de deur die op de gang uitkwam, en tastte met mijn hand langs den muur naar de deur van de eetkamer. Een stoel en waarschijnlijk een tafeltje wierp ik omver. Ten laatste evenwel vond ik den knop van de electrische bel, en had de voldoening ze te hooren klinken in de keuken, die ik zooeven verlaten had. Ik ging naar de deur terug, die ik na veel geduld en veelvuldige aanraking met harde voorwerpen bereikte.

Toen vroeg ik: ‘Is daar iemand?’ Het klonk zoo zacht en zoo weifelend, dat ik besloot harder te spreken. ‘Is daar iemand?’ klonk het dus nogmaals; maar er kwam geen antwoord.

Nog eens doorliep ik alle kamers; ik doorzocht het salon, de eetkamer, de kleine studeerkamer, de groote slaapkamer, de logeerkamer, de keuken, de badkamer en het slaapvertrek der dienstboden, en na op de wijze der blinden iederen schoorsteenmantel met mijn handen bevoeld te hebben of er ook lucifers waren, en tot geen resultaat kwam, viel ik op een stoel neer en weende.

Het was den dag vóór Kerstmis. Misschien was de bewoner der verdieping met vacantie naar huis gegaan. De voordeur kon ik niet uit, ik had niets te eten, en niets te drinken dan water. De kraan in de keuken had ik reeds gevonden, zoodat ik wist dat ik niet van dorst zou behoeven te sterven; maar ik kon wel voor twee dagen of langer hier opgesloten blijven, en ik had niet anders dan leidingwater en twee Buszard cakes. Ik weende dus bitter, totdat ik tot het besef kwam, dat ik door en door koud was. En wat zouden ze thuis doen? Wat zou Dora wel denken? Wat zou Barbara zeggen? Zouden zij naar de politie gaan?

Ik troostte mij ten slotte met het idée, dat Rosemary-Mansions een zeer nette inrichting was en dat het alleen bewoond werd door menschen met uitstekende referentiën; dat bovendien niemand, die mij eventueel hier aantrof, er aan zou denken, dat ik hier met slechte bedoelingen gekomen was. Ik moest mij dus maar in mijn lot schikken en in het donker en de kou blijven zitten en dankbaar zijn dat ik tenminste nog twee cakes had om Kerstmis mee te vieren. Weinig dacht ik er aan, toen ik Buszard's aantrekkelijken winkel binnenstapte, dat zijn cakes mij misschien voor den hongerdood zouden bewaren.

Het was nu theetijd. O, hoe verlangde ik er naar! Als ik maar een lucifer had kunnen vinden en wat kolen, wat zou ik dan een lekker kopje thee gezet hebben in dit huis, waar ik tegen mijn wil te gast was.

Daar kon evenwel geen sprake van zijn en ik trachtte de plaats terug te vinden, waar ik mijn cakes gelegd had, tastte vervolgens rond totdat ik in de keuken was en vond ten slotte een mes in de kast. Nadat ik mij overtuigd had, dat het niet voor uien of visch gebruikt was, veegde ik het zorgvuldig aan den binnenkant van mijn rok af en waagde het toen een groot stuk koek te snijden. Het kostte mij niet veel moeite om een kopje te vinden, en nadat ik mij overtuigd had, dat het goed schoon was, hield ik het onder de kraan en toen zette ik mij in het duister neer om mijn mooie cake te eten en ijskoud water te drinken, dat als een bevroren waterval naar binnen ging.

Het kwam er evenwel niet op aan, want na het gebruik van mijn cake voelde ik mij veel beter en was ik Buszard dankbaar, dat hij zich juist in Oxford-Street gevestigd, en door zijn mooie uitstalling mijn attentie getrokken had.

Zoo gingen uren voorbij, althans het schenen mij uren toe, want ik was besloten stil te gaan zitten totdat de morgenschemering een straaltje hoop in mijn wanhopigen toestand zou werpen. Als de morgen aanbrak, zou ik een briefje schrijven en dat op de binnenplaats werpen; of ik zou een paar stukken grof aardewerk nemen en die stuk gooien om op die manier attentie te trekken.

Ten laatste begon ik wanhopig slaperig te worden; ik was er ook niet aan gewend om in volslagen duisternis te zitten, en er is niets dat de oogen zoo vermoeit als in den nacht te zitten staren; ik sloot ze dus maar.

De stoel was evenwel zeer hard en ongemakkelijk en dit bracht mij op een goeden inval. De verdieping was leeg, althans de bewoners waren afwezig; ik kwam dus tot het besluit, dat ik evengoed van een der bedden gebruik kon maken. Ik wist waar de slaapkamer was en ook dat er een flink ledikant stond, want op mijn tocht door de

kamer had ik er mij erg aan gestooten. Ik nam dus nog een slok water, stond op en ging voorzichtig naar de kamer.

Het bed was groot en er lag een satijnen dekbed overheen. Ik droeg een sealskin manteltje, dat tot aan mijn knieën reikte en van een hoogen kraag voorzien was. Op mijn hoofd had ik een toque van beverbont, versierd met eenige anjelieren en viooltjes. Ik nam het dek op, stapte in bed en trok het zachte satijnen dek lekker over mij heen. Het was een heerlijk bed, een verrukkelijk bed, een bed dat scheen gemaakt te zijn voor een arme zwerfster, zooals ik. De kussens waren zacht, maar toch niet al te zacht, en

zij waren zoo mooi, hetgeen ik kon afleiden uit de linnen sloopen, die ze bedekten; zij waren veel mooier dan mijn eigen kussens. Ik trok dus mijn kraag hoog op, legde mij neer en sliep binnen vijf minuten.

* * *

Ik weet niet hoelang ik had geslapen, maar ik werd wakker in de overtuiging dat ik niet in mijn eigen bed lag; ik meende zelfs dat er brand was, maar neen, het was een electrisch licht, vlak boven mijn bed. Ik droomde dus niet en boven de toilettafel verspreidde een ander licht zijn schitterende stralen, juist als bij mij, en in den haard brandde een lekker vuurtje.

Ik had juist tijd gehad al die dingen op te merken, toen ik een stem hoorde, die zeide: ‘Goede hemel!!!’

Het was een mannenstem en mijn eerste gedachte was onder het dekbed te kruipen.

‘Wie zijt ge in 's hemelsnaam?’ ging de stem voort.

‘Mijnheer!’ sprak ik bevend.

Dora kwam naar buiten snellen.

‘Mevrouw, wat doet ge in mijn bed?’ vroeg de stem verontwaardigd. ‘Ga als 't u blieft weg.’

‘Ik kon niet meer weg, mijnheer,’ riep ik treurig. ‘Ik kan het heusch niet helpen, maar ik heb uw huis met het mijne verward.’

Ik moet er dwaas hebben uitgezien, want ik had mijn hoed nog op, en mijn kraag tot over de ooren getrokken.

‘Ik woon in een van deze huizen,’ ging ik voort. ‘Van Buszard af nam ik een cab...’

‘O, van daar die Buszard's cakes,’ sprak hij. ‘Ik ging naar de keuken om, zooals altijd, een kop koffie te zetten en vond de cakes, die ik zeker wist niet besteld te hebben.’

‘Mijnheer, hoe laat is het?’ vroeg ik.

‘Het is ongeveer drie uur in den morgen, of liever, het is later, want het was drie uur, toen ik het bureau van de “Daily Trumpeter” verliet.

Mist het nog?’ vroeg ik.

‘In het minst niet. Gij zeidet immers dat ge in deze huizen woondet?’

‘Ja, op de tweede verdieping van blok A. Toen ik thuiskwam, was de mist zoo dik, dat ik de letter niet zien kon. O, al drie uur in den morgen! Wat zal ik beginnen? Wat kan ik doen?’

‘Het beste, wat u doen kunt, is naar huis gaan, mevrouw. Ge moet me vergeven, dat ik u zooeven zoo ruw aansprak, maar ge begrijpt wel, dat het voor een moe gewerkt journalist niet aangenaam is, bij zijn thuiskomst anjelieren en viooltjes in zijn bed te zien.’

‘Ja, ik moet mij wel duizendmaal verontschuldigen, dat ik van uw meubelen gebruik maakte; maar het was zoo donker -’

‘Waarom hebt ge het licht niet opgedraaid?’

‘Dat zou ik wel gedaan hebben, maar ik kon de kraantjes niet vinden en evenmin lucifers, en daar ik geen nieuwmodische vrouw ben, en dus niet rook, draag ik ze ook niet in mijn zak. En ik voelde mij zoo koud en ellendig, en peinsde er over, wat mijn familie wel zou denken.’

‘O,’ sprak hij. ‘Woont u bij uw familie? Vergeef mij dan deze openhartige vraag. Bent u een getrouwde dame?’

‘Neen, dat ben ik niet,’ antwoordde ik. ‘Zooals ik u reeds zeide, woon ik in deze huizen, blok A, op de tweede verdieping. Mijn naam is Cheape.’

‘Is Herbert Sergeant niet met een juffrouw Cheape getrouwd?’

‘Ja, zij is mijn zuster, en Dora, haar oudste dochter, logeert op 't oogenblik bij mij. Zij zal wel vreeselijk in angst zitten.’

‘Dat zal wel, juffrouw Cheape; 't beste is, dat ge zoo spoedig mogelijk naar huis gaat. Ik zal u voor een oogenblik alleen laten, dan kunt ge uw hoed recht zetten, en uw kleeren wat in orde brengen.

't Zal het beste zijn, dat ge uw cakes hier laat en zegt dat ge in den mist verdwaald zijt geraakt. Verder moet ik u vertellen, dat ik ben Berkeley van de “Daily Trumpeter”. Raymond Berkely. Ik zal natuurlijk hetzelfde verhaal doen. Gij zijt in den mist verloren geraakt, ik ontmoette u toevallig en bracht u veilig thuis. Dat is, dunkt mij, nogal duidelijk.’

‘Ja, dank u, heel duidelijk. Ik zal maar een oogenblikje noodig hebben, om mij wat op te knappen.’

‘Heel goed,’ sprak hij, en zijn met bont gevoerde jas opnemend, vertrok hij, en deed de deur zacht achter zich dicht.

Met bevende vingers maakte ik mijn haar in orde en zette mijn met bloemen bedekt hoedje op. Mijn zakdoek had ik op bed laten liggen, maar waar waren mijn handschoenen gebleven?

Ik ging naar de deur, deed ze open en riep: ‘Ik mis mijn handschoenen, mijnheer Berkeley; kan ik ze ook in de keuken hebben laten liggen?’

‘Ja,’ sprak hij lachend, ‘ik heb er een paar dameshandschoenen gezien. Loop nu dicht achter mij, wanneer wij de trap afgaan. Ik ben al eens beneden geweest. Alles is zoo stil als het graf. Als wij nu uit dit huis kunnen komen en het uwe bereiken zonder dat iemand ons ziet, dan weet geen sterveling, dat ge hier geweest zijt. Als we soms iemand mochten ontmoeten, verberg u dan en laat u niet zien.’

Op de trap was niet meer licht dan het schijnsel van een electrische lamp, die den geheelen nacht in het voorportaal brandde. Wij slopen dan ook naar beneden als een paar dieven, hij vooruit, en ik op eenigen afstand achter hem.

Mijn hart klopte hevig toen wij de lagere verdieping bereikten. Nog een paar stappen en ik zou er zijn. De fortuin was ons gunstig. Er verscheen niemand en we bereikten veilig de voordeur.

‘Nu is het in orde,’ sprak hij, ‘maar ge beeft als een riet. Geef u mij een arm.’

Ik was zoo buiten mijzelf, dat ik vergat hem te bedanken en mijn arm door den zijne stak, en zoo geleidde hij mij veilig naar mijn eigen huis.

‘Hebt ge uw sleutel?’ vroeg hij.

‘Neen, dien heb ik in uw woning gelaten,’ antwoordde ik.

‘Waar?’

‘O, hoe dom, maar ik weet het niet. Ik liet er mijzelf het huis mee binnen, maar ik weet niet wat ik er verder mee deed.’

‘Het komt er ook niet op aan, ik zal wel teruggaan.’

Nog noemde die goede man mij geen dwaas, want als hij

het gedaan had, zou hij er ten volle toe in zijn recht zijn geweest.

'Ga u nu in de schaduw staan en wacht op mij. Ik ben in twee minuten terug.'

'Uitstekend,' was mijn antwoord.

'En zult ge niet bang zijn?'

'O neen, ik ben volstrekt niet bang!'

Toch klapperden mijn tanden, maar het was niet van angst. In minder dan twee minuten was hij terug.

'Ik heb hem dadelijk gevonden,' sprak hij triomfantelijk. 'Ik trapte er op toen ik de voordeur binnenging.'

'Ik begrijp niet,' sprak de heer Berkeley fluisterend, toen wij de trap opgingen, 'hoe het komt dat uw sleutel op mijn deur paste. Dat is niet in orde en ik zal er morgen naar vragen.'

'Och, doe dat niet,' riep ik, 'alles zal uitkomen.'

'Dat zou het ook. Ik moet dus zwijgen. Denk om de afspraak. Ik vond u op mijn weg naar huis, van de "Daily Trumpeter" komende.'

'Ja, ja,' antwoordde ik, 'ik zal het niet vergeten.'

Ik klopte zachtjes aan mijn eigen deur. Ik hoorde stemmen en Dora kwam naar buiten snellen.

'O, tantetje,' riep zij, 'wat zijn we ongerust over u geweest, en mijnheer Berkeley

VORST MÜNSTER.

is bij u, hoe grappig!'

'Ik zie er niets grappigs in,' sprak de heer Berkeley. 'Het zou veel grappiger geweest zijn als zij niet bij mij was, want uw tante is door den vreeselijken mist verdwaald geraakt en ik heb haar wanhopig aangetroffen. Zij vertrouwde zich aan mijn zorg toe en ik heb haar veilig hierheen gebracht. Zij is door en door koud en zeer vermoeid; stel haar dus nu geen vragen, maar geef haar wat warms te drinken en breng haar naar bed.'

'Maar wilt u niet binnenkomen?' vroeg ik zwak.

'Nu niet,' sprak hij vriendelijk. 'Ik verlang ook naar mijn bed, maar ik zal morgen komen zien, hoe het u gaat.'

Hij kwam den volgenden dag en op den tweeden Kerstdag zond hij mij de mooiste bloemenmand die ik ooit gezien had. Zij bestond uit anjelieren en dubbele violen in een mandje van satijn, omgeven door een randje beverbont.'

‘Maar tantetje,’ sprak Dora, ‘het is net uw toque. Ik heb nooit zoo iets liefs gezien!’

Ik voelde dat ik bloosde en vond het maar het beste, mijn gelaat in de bloemen te verbergen; maar ik zei Dora niets, het was een geheimpje dat ik wilde bewaren.

‘Ik kan mij maar niet begrijpen,’ sprak Dora dienzelfden middag, toen de heer Berkeley weer gekomen was om naar mijn gezondheid te informeeren, ‘dat tante zoolang verdwaald is geweest, want na achten was er zoogoed als geen mist meer.’

De heer Berkeley voorkwam een antwoord door te zeggen: ‘U was zeker vreeselijk ongerust. Dacht u niet aan een ongeluk?’

‘O ja, wij hebben van alles bedacht; eerst aan een ongeluk; wij namen dus een cab en bezochten een groot aantal ziekenhuizen. Toen begon de mist op te klaren en wij dachten er aan naar de politie te gaan, maar vonden het toch wat erg dwaas tante in politiezaken te mengen.’

Ik legde mijn hand op de hare en zei: ‘Ik ben blij dat ge dat laatste niet gedaan hebt, want hoewel ik verdwaald was, kwam ik, dank zij de goede zorgen van den heer Berkeley, veilig en wel thuis. Ge moet het ook maar niet verder vertellen, Dora, want men zou mij uitlachen, dat ik op mijn leeftijd in Londen verdwaald ben.’

‘Arme tante!’ sprak Dora.

‘Nu, het had erger kunnen zijn,’ viel de heer Berkeley haar in de rede.

En daar ik over zes weken de vrouw word van Raymond Berkeley, ben ik het in dit opzicht volmaakt met hem eens.

Vorst Münster en Prins Radolin.

Op bijna tachtigjarigen leeftijd heeft vorst Münster, Duitsch ambassadeur in Frankrijk, zijn ontslag genomen. Onlangs

PRINS RADOLIN.

nog zei deze krasse grijsaard aan een Fransch journalist:

‘Wanneer men een hoogen ouderdom bereikt heeft, is het het beste niet verder te gaan en zich vrijwillig terug te trekken wanneer men nog in het volle bezit is zijner geestvermogens. Over eenige jaren moet men het toch onvrijwillig doen.’

Zijn eerste optreden in Frankrijk was niet op een zeer gunstig tijdstip en de relaties van de beide mogendheden waren niet van de vriendschappelijkste.

Het was namelijk in het jaar '70 dat de nieuwe ambassadeur, toen nog graaf Münster, den beroemden vorst Hohenlohe opvolgde.

Ongeveer twee jaar geleden verleende keizer Wilhelm hem als blijk van waardeering den titel van Vorst.

Bij het nederleggen van zijn ambt vertrekt vorst Münster niet naar Duitschland, maar blijft te Parijs gevestigd, waar hij de aangenaamste betrekkingen heeft aangeknoopt.

Prins Radolin, die hem opvolgt, is een diplomaat van grooten naam. Hij geniet het volledig vertrouwen van den Duitschen keizer en begint zijn loopbaan als ambassadeur onder vrij wat gemakkelijker omstandigheden dan zijn voorganger; want hoewel de beide rijken nog wel niet op vriendschappelijken voet met elkaar zijn, is het toch een geheel andere verhouding dan in de jaren 1870-1871.

Robbi!
Door Thérèse Hoven.
(*Vervolg van blz.* 59.)

Wat helpt de vroomheid, de boete, die ik zou doen... indien mijn omstandigheden anders waren?

Ik ben geen dochter der Heilige Kerk, die zich door verootmoediging schoon kan wasschen van haar zonden, of van haar zondige gedachten, die zoo vaak de voorloopsters zijn van daden... Ik ben een

BIJ DEN AANVANG DER NIEUWE EEUW. (Zie blz. 69.)

gewone, wereldsche vrouw, grootgebracht in de moderne leer... ik leef in de volle menschen-maatschappij. Mijn geloof heeft mij niet geleerd vergeving door boete te erlangen of vergetelheid te zoeken door afzondering.

Ik ben niet grootgebracht om mijn lichaam te pijnigen, ten einde mijn ziel te zuiveren en rein te maken.

Mijn verstand moet de rechter zijn van mijn hart!

En mijn verstand gaf mij in, de feiten neer te schrijven en zoo tot klaarheid met mijzelve te komen. Neen, ik had geen berouw, toen ik Herman's aanzoek afgeslagen had.

Ik dacht nog wel aan hem, maar 't was zonder wroeging.... en toen kwam hij terug... met Leonie. God weet, dat ik met de beste bedoelingen jegens hem en zijn vrouw bezield was.

Ik was zijn nicht en verlangde niets liever dan haar moederlijke vriendin te worden.

Ook zij beschouwde mij als zoodanig. Ze noemde mij immers al dadelijk Mamaatje.

Of deed ze het met opzet?

Alweer die achterdocht!

Moet ik nu, omdat ik zelve slecht ben, anderen *per sé* gaan verdenken? Eerst Robbi, mijn eigen jongen, nu Leonie...

Het gaat zooals het gaat!

Ik zou haast geneigd zijn, fataliste te worden.

We leven een heel genoeglijk leventje met ons vieren; ik denk wel eens aan Goethe's: '*Wahlverwandtschaften.*'

Gelijken zoeken gelijken, nu ja!

Wat er ook is, altijd zijn Herman en ik 't eens en Leonie met Robbi.

Als er eens verschil van meening tusschen ons bestaat over de een of andere vraag van den dag of verschil van opvatting over een kunstwerk, dan weet ik vooruit, dat Herman er over zal denken als ik; terwijl de twee 'kinderen' steeds tot dezelfde conclusie komen.

Wij worden hierin de stad ''t Klaverblad van vier' genoemd, geen origineele benaming. 't Is het symbool van het geluk; in zooverre heb ik er vrede mee.

Telkens en telkens vraag ik mij af, waarom 't nu niet kan?

We zijn alle vier gelukkig.

Leonie is volstrekt niet jaloersch, dat Herman mij in vele opzichten boven haar verkiest, en hij gunt 't haar gaarne, dat ze een speelmakker in Rob heeft gevonden.

Ik ben tevreden met de vriendschap, die Herman mij geeft; op mijn leeftijd is dat genoeg en Robbi's jeugd verlangt evenmin meer van Leonie.

Een enkelen keer denk ik wel eens, dat 't prettiger en correcter zou zijn, als ik met Herman getrouwd zou zijn en Leonie zijn dochter was.

Dan zou de verhouding tusschen ons beiden natuurlijker zijn en dan kon Robbi haar gerust 't hof maken.

Herman staat er op, dat we de volgende maand, als Rob's vacantie begint, met hem op reis gaan. Hij begint last van rheumatiek te krijgen en moet ergens een badkuur gaan doen.

Van middag, na de uitspraak van zijn dokter, kwam hij dadelijk hier.

Ik zag dat hij ontstemd was en terstond sloeg mij de schrik om 't hart... toch wel een bewijs, dat ik niet zoo volkomen rustig ben, als ik 't mij verbeeld te zijn.

‘Wat is er, Herman? Toch geen kwaad nieuws?’

‘Dat is, hoe je 't op wilt nemen.’

‘Iets met Leonie?’

‘Wat zou er met haar zijn? Ze is zoo gezond als een vischje, ze zingt den heelen dag - nu kweelt ze weer de liedjes, die je jongen voor haar heeft meegebracht - dat nieuwe Duitsche ding: *Frau Musica.*’

‘Welnu, dat is alleraardigst...’

‘O! zeker en zij heeft er pleizier in, dat is 't voornaamste; ik ben altijd maar blij, als zij zichzelve weet bezig te houden. Dat spaart mij de moeite,’ voegde hij er cynisch bij.

‘Toe nu, Herman. Wat een martelaarsgezicht, en dat met een mooi, jong vrouwtje als Leonie... Je moest je geluk niet kennen...’

‘Dat is 't juist! Waarachtig, Annie, jij hebt 't geraden, je hebt 't kind bij zijn naam genoemd. Ik verwijt 't mijzelf ook zoo dikwijls. Menige man zou half gek zijn van vreugde... met zoo'n beeldig mooi, klein wijfje, terwijl ik nauwelijks genoeg extase ter mijner beschikking heb om tevreden te zijn. Leonie is een goed schepseltje; ze loopt niet over van degelijkheid, maar dat is nu eenmaal haar natuur.’

‘Ze is toch een aardig huisvrouwtje.’

‘Zeker, dat is ze ook. Weet je wat verduiveld jammer is, Annie? Dat ik haar indertijd niet heb aangenomen, in plaats van haar te trouwen. Dan had zij toch een beschermer en waren wij beiden vrij gebleven.’

Precies wat ik gedacht had, met andere woorden.

‘Och! Herman, tob niet over 't verleden, daar is niets aan te doen.’

‘Neen, maar ik erger me toch wel eens over mijzelven; een man van mijn jaren had beter van de opgedane ondervinding en bij 't geen hij bij anderen gezien heeft moeten profiteeren.

Ik begrijp nog niet, hoe ik er toe heb kunnen komen. Maar ze was zoo ongelukkig bij de Jonessons, de kinderen behandelden haar alsof ze een loopmeisje was en mevrouw had nu eenmaal het zwak haar kinderen in alles gelijk te geven...’

‘Een overdreven moeder dus?’

‘Ja, het scheen wel mijn noodlot om, na mijn terugkomst uit Indië, met dezulken in aanraking te moeten komen. De eerste was te zeer moeder om mij als echtgenoote gelukkig te willen maken...’

Ik deed alsof ik de toespeling op mijzelve volstrekt niet begreep, en na mij even aangezien te hebben, vervolgde hij:

‘En mevrouw Jonesson ging in haar moederliefde zóó ver, dat ze er iedereen in haar omgeving voor opofferde, haar gouvernante 't allermeest. En toen kreeg ik medelijden met 't arme kind... Ik zag in haar een lotgenoote, een slachtoffer van te vèr gedreven moederliefde en zei toen: “*Unissons nos misères.*”

Ik had 't ook op een eenvoudiger en minder bindende manier kunnen doen. Enfin! wat is 't leven anders dan één serie van ontgoochelingen, in zichzelf wel 't allermeest!’

‘Maar Herman - is dat nu alles, wat die mooie zomerdag je ingeeft? Zeg eens, heb je gewandeld?’

Hij glimlachte, zeker om mijn onhandige manier om van gesprek te veranderen, en zei toen: ‘Gewandeld, neen! om den drommel niet. Ik ben naar den dokter geweest en... wat denk je, dat de man mij raadt? Naar Gastein te gaan - een luchtkuur-oord ergens in Salzburg.’

‘Nu, maar daar valt wel wat voor te zeggen. Dat is nog zoo'n onaangename raad niet.’

‘Ga je met mij mee, Annie?’

Ik antwoordde lachend: ‘Wel zeker, waarom niet?’

Maar hij ernstig: ‘Toe, doe 't, Annie? Hè, ja, dat zou heerlijk zijn, met ons beiden. Wees nu eens niet kleingeestig en maak me, voor één maand, gelukkig. Een korte maand kun-je mij toch wel gunnen.’

Hij wond zich hoe langer hoe meer op, tot 't mij angstig maakte.

‘Zeg toch niet zulke dingen, Herman.’

‘Zulke dingen is wat vaag.’

‘Je weet wel, wat ik bedoel. Geloof me, laat 't verleden afgesloten en tracht niet het te doen herleven en dat op zulk een manier...’

Ik durfde niet duidelijker te zijn, hij moet mij wel begrepen hebben.

‘Maar zeg nu eens eerlijk, Annie,’ vervolgde hij na een poos. ‘Waarom zou dat nu niet kunnen? Waarom zouden menschen, op onzen leeftijd, neef en nicht nog wel, niet samen op reis kunnen gaan?’

‘Omdat jij getrouwd bent, Herman en òf bij je vrouw thuis dient te blijven, òf haar mee moet nemen.’

‘Leonie zal zich wel troosten.’

‘Dat is niet de ideale opvatting van een huwelijk...’

Herman liep de kamer op en neer; toen nam hij plotseling een besluit en zei: ‘Weet je wat, we nemen Leonie en Robert mee... om ons te chaperonneeren,’

Het denkbeeld was tè zot; we moesten er allebei om lachen.

En toch - ja... feitelijk is het zoo!

Toen Herman eenmaal 't plan geopperd had, ging hij er op door.

Later sprak hij er met Leonie over, die in de handen klapte van pleizier en terstond over haar reistoilet begon te spreken.

Ook Robbi is er zeer mee ingenomen.

‘Waarachtig, moeder, die oude Nabob is nog zoo kwaad niet. Hij komt aardigjes los. Dat kan nu heusch wel een goeie pan worden. Als Leonie nu maar durft.’

‘Hoe bedoel je?’ vroeg ik onwillekeurig.

‘Wel, met tochten maken. Ik koop dadelijk een gids van Tyrol en Salzburg, om te zien waar Gastein precies ligt en of er flink te stijgen valt. Raad nu Leonie aan, vooral een korten rok mee te nemen voor berg-partijen.’

't Lijkt alles heel prettig; waarom zou 't dan ook niet prettig zijn?

Ik heb Herman aangeboden, ons aandeel in de reiskosten te betalen, maar hij was er zóó gefroisseerd over, dat ik er geen tweeden keer over durfde te beginnen.

‘Je doet er mij zulk een enorm pleizier mee, Annie. Wat zou ik nu alleen met Leonie op reis doen? 't Arme kind zou zich doodelijk vervelen.’

‘Ten minste zal niemand je van zelfverheerlijking kunnen beschuldigen. Je schat je zelven zeker niet te hoog.’

‘Ik ben niet verwend,’ zuchtte hij.

Ik hoop zoo, dat de reis hem wat zal opvroolijken. Hij is soms zoo *down*, die arme Herman.

Zijn huwelijk is een teleurstelling voor hem, of neen, dat is 't eigenlijk ook niet. Hij had er zich niet meer van voorgesteld.

Hij heeft er spijt van, niet omdat het niet aan zijn verwachtingen voldaan heeft, maar omdat hij het een onberaden stap vindt.

Leonie is toch goed voor hem...

Ik zie ze toch zoo dikwijls samen en nooit hebben ze iets, of zijn ze 't ook maar oneens, behalve over kleinigheden, die er niets toe doen.

Maar ze zijn elkander volkomen vreemd gebleven, dat is 't.

In 't begin voelde Herman medelijden met Leonie, en ik geloof niet, dat zijn gevoelens veel inniger zijn geworden, en zij beschouwt hem geheel en al als een vader.

En beiden schijnen zich tevreden te stellen met elkanders opvatting van hun huwelijk. Herman's bezwaren en spijt gelden niet zijn vrouw, maar zijn eigen gedrag in deze, en voor zoover ik kan nagaan, denkt zij er niet aan zich te beklagen.

Ze is een luchtig zieltje en is blij, dat ze nu geen zorgen heeft.

Soms benijd ik haar... ik kan 't tobben niet laten, maar ik ben ook zooveel ouder.

Eens was ik als zij. Och ja! toen ik Robert pas leerde kennen, en eigenlijk, zoolang hij leefde was ik een dartel kind. Hij dacht voor me, hij zorgde voor me; ik nam 't leven even oppervlakkig op als Leonie... neen, ik was toch anders; mijn groote, groote liefde voor dien beste aller mannen verhief mij boven 't alledaagsche.

Zijn zielenadel straalde op mij neer en heiligde mij in zekeren zin.

Robert's vrouwtje kon niet ijdel en wuft blijven; onder zijn invloed moest ieder, in zijn omgeving, beter worden.

Bij Herman en Leonie is 't anders.

Herman behoort, evenals Robert, tot de superieure naturen, maar op Leonie heeft hij toch weinig invloed.

Dat komt, omdat de ware sympathie niet tusschen hen bestaat. Zij leven naast elkander, niet in en voor elkander, zooals Robert en ik deden.

Zal ik mijn dagboek mee op reis nemen?

Och, ja, waarom niet?

Op regendagen is een dergelijke afleiding soms zeer welkom.

Plaats genoeg in mijn koffer; ik neem niet veel mee. Ik heb zoo weinig!

Ik moest lachen om Leonie's toebereidselen, om al haar verschillende taschjes en zakjes en foudraaltjes!

Ik heb niet eens een reistasch, en voor Rob heb ik er een moeten koopen; na Robert's dood, nu bijna twintig jaar geleden, heb ik eens één zomer in Baarn doorgebracht voor mijn gezondheid en omdat 't goed voor mijn jongen was, die toen een paar maanden oud was, en eens eenige weken in de Engadine, en toen nog eens een maand op Denoord. Anders was ik altijd thuis; geen wonder, dat mijn reisuitzet, zooals Leonie het noemt, niet zeer volledig is.

Rob heeft er op aangedrongen, dat ik mij een nieuw reiskostuum aanschafte.

Hij is nu veel attenter dan vroeger, al moet ik bekennen, dat de meeste zijner attenties Leonie en niet mij gelden.

Hij draagt nu een puntbaardje, hetgeen hem uitstekend staat, doch hem veel ouder maakt; hij ziet er uit als minstens drie-en-twintig.

Niemand zou gelooven, dat hij nog niet eens negentien en een half is.

Ik weet niet hoe het komt, maar hij is in eens van kind... man geworden.

De vriendschap met Leonie heeft hem zooveel ouder gemaakt, denk ik. Zij verschillen slechts een paar maanden, doch zij, als getrouwde vrouw, lijkt geposeerder en Robbi doet zijn best om met haar gelijk te blijven.

Gisteren ben ik nog even naar 't kerkhof gegaan, naar 't graf van mijn armen Robert. Ik heb zoo'n gevoel of wij, zijn vrouw en zijn zoon, er maar op uit trekken, vroolijk de wijde wereld in en of we hem alleen achterlaten.

Als ik zoo op 't kerkhof ben en neerkniel op pijn zerk, dan is 't mij, als vielen al de jaren, die ons scheiden, weg en als was ik bij hem...

Dan voel ik nog zijn nabijheid, dan hoor ik zijn stem... mijn aangebeden lieveling, de liefde van mijn jeugd; zoo heb ik nooit meer liefgehad, zelfs Robbi niet. Voor Robbi moest ik zorgen, 't liefhebben was een plicht, maar Robert lief te hebben, was een genot, een geluk...

Zelfs, al zou ik met Herman getrouwd zijn, dan zou mijn genegenheid voor hem heel iets anders zijn geweest.

Zijn geheele wezen geeft men maar eens, daarom zou ik Herman ook nimmer als zijn opvolger beschouwd hebben.

Toch zou ik niet met hem naar Robert's graf kunnen gaan, nu zeker niet.

Soms komt 't over me, dat wij, met ons vieren, Herman en Leonie, Rob en ik, verdwaald zijn, als in Shakespeare's: *Midsummer's Night-Dream* en dat een kleine Puck ons allen van streek heeft gemaakt. Er dwarrelen booze geesten tusschen ons in en ze gooien ons zand in de oogen en... wij verdedigen ons niet. Er kome van wat er wil... wij laten ons maar voortdrijven op den stroom van 't Noodlot.

't Geruisch van den beroemden Ache-waterval, de schoonheid van Gastein, is in mijn ooren. Ik wist niet, dat gewoon water tot zulk een schitterend natuurverschijnsel vervormd kon worden. Ik heb de Ache gezien, vóór ze den reuzensprong waagde - zooveel passie had ik niet in ‘oârige rivierke’ vermoed.

De Engadine was heerlijk mooi, maar Tyrol is veel grootscher.

Het is een zalige tijd, dien we doorleven; alles loopt ons mee.

De reis naar Bazel, met den nachttrein, was zelfs niet ongezellig; het daagde zoo vroeg en er was zooveel te zien en te bewonderen.

Van Bazel gingen wij door naar Constanz en overnachtten er in 't Insel-Hof, half oud klooster, half modern hotel.

In 't midden een oude kloostertuin met gewelven er omheen; en dan van uit onze vensters het gezicht op de groote *Boden-see* - het was te veel! Ik werd er door overweldigd; de aanblik van dat prachtige meer was eenig grootsch; den volgenden dag genoten wij van den overtocht.

De tocht langs den *Vorarlberg-Bahn* was één opvolging van verrukkelijke vergezichten, behalve wanneer we door tunnels reden, hetgeen nogal eens gebeurde; één tunnel was 16 minuten lang.

We spoorden door uitgezochte landschappen; nu eens langs hemelhooge, ruwe, naakte rotsen, dan weder langs duizelingwekkende ravijnen, en juist als een gevoel van angstige ontzetting zich van ons meester begon te maken, vertoonde zich aan onze oogen een frissche alpenweide, waar mooie, roodbonte koeien rustig graasden,

of wel een veld, waarop de fraaiste alpenbloemen een levend mozaïek getooverd hadden.

Dan opeens weer zagen we neerstortende bergstroomen, als strepen vloeiend zilver, of klare beekjes, waarin kinderen op bloote voeten plasten. En tusschen al de natuurtafereelen in, gingen we menschen-woningen voorbij, meestal tot een gehucht vereenigd, met een aardig wit kerkje, dat tegen een berg aanleunde, evenals een kind zich tegen zijn moeder aanvleit, of wel een eenzame *senne-hütte*, als verloren in 't Hooggebergte.

(*Wordt vervolgd.*)

Moderne Weêrschietapparaten. Met illustratiën.

Honderd jaar na de uitvinding van den bliksemafleider, door Benjamin Franklin, wordt heden weer een nieuwe proef van het vernuft van den menschelijken geest den volke bekendgemaakt.

Wij hebben hier het oog op de vernieling van het hagelvormingsproces door middel van de verbeterde weêrschietapparaten, die, naar opgaven van den Oostenrijkschen overste v. Mundy, het eerst door Albert Stiger, burgemeester van Windisch-Feistritz (Stiermarken), samengesteld zijn geworden. Deze, door de Italiaansche landlieden kortweg met den naam van 'Stigerkanonnen' bestempelde hagelschietapparaten, bestaan werkelijk uit een mortier,

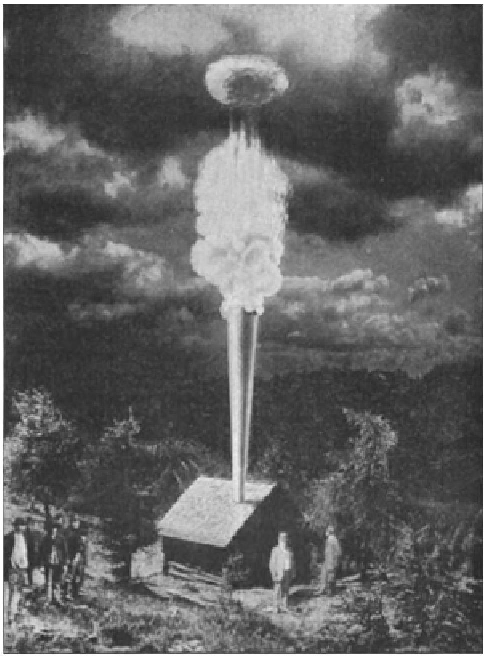

VERTICAAL SCHOT.

die in een bizonder stevig, voor dat doel uitgehold houtblok met zware nagels is vastgemaakt.

Op het houtblok, vlak boven de schietopening van den verticaal in de hoogte gerichten stalen mortier, is een bijna vier meter hooge schiettrechter van 2 millimeters dik plaatijzer vastgeschroefd, boven welks monding bij het afschieten onmiddellijk na den knal uit den rook een witte wervelring te voorschijn komt, die met buitengewone kracht loodrecht tegen de wolken schiet.

Gedurende een kwart tot een halve minuut lang is hierbij een dof suisen hoorbaar, dat, tegen dat de wervelring aan het eind van zijn tocht is, in fluiten overgaat.

Over de groote mechanische kracht van deze kunstmatig opgewekte cycloon heeft Stiger zelf reeds vele waarnemingen gedaan; zoo zag hij eerst een zwaluw, daarna verscheidene andere vogels, die in de baan van de cycloon geraakten, oogenblikkelijk dood uit de lucht vallen.

De eerste proeven, die Stiger hierna nam, om de kracht van den wervelring te bestudeeren, hadden weinig resultaat. Gelukkiger evenwel was professor Roberts in

Padua. Aan dezen gelukte het het eerst, om, door middel van een horizontaal schot, cyclonen te doen ontstaan van zulk een kracht, dat zij op een afstand van 70 Meter een sterke papierschijf nog aan stukken reten.

Intusschen had Stiger in den persoon van den directeur der ijzerpletterij te St. Katharein aan de Lamming, den heer G. Suschnigg, een hoogbegaafden en technisch gevormden medearbeider gevonden, en werd hierdoor in staat gesteld, de onderzoeking over de mechanische kracht van den luchtwervelring op groote schaal voort te zetten.

Suschnigg en Stiger richtten voor dit doel te St. Katharein een proefschietplaats op en noodigden talrijke menschen van naam op het gebied van wetenschap uit, om hun verbazingwekkende proefnemingen bij te wonen.

Een autoriteit van eersten rang, prof. dr. J.M. Pernter, directeur van de centraal-inrichting voor meteorologie en de aantrekkingskracht der aarde te Weenen, zegt hieromtrent het volgende:

Bij de proeven van het weerschieten te St. Katharein zagen wij den luchtwervelring met een enorme snelheid in de hoogte schieten, bijna als een kogel uit den trechter naar de wolken gaan, en hoorden het fluiten duidelijk 20 tot 28 seconden lang, zoodra de met de beste kwaliteit kruit geladen mortier afgeschoten werd.

De verbazingwekkende kracht van den luchtwervelring leerden wij evenwel eerst kennen bij het horizontaal schieten. Op een afstand van 40, 60, 80 en 100 Meters werd een rij schijven geplaatst. Waar de ring in deze schijven drong, wierp hij de daar hangende stangen, met lappen linnen bezwaard, naar omlaag, scheurde de uit dik papier gemaakte schijven (het papier had een weerstandsvermogen van 12 K.G.) aan stukken, trok gespijkerde latten los, ja, brak zelfs 3 cM. breede latten in tweeën, slingerde de brokstukken ver uit elkaar - eens zelfs 18 Meter - en zoo meer. (Onze tweede afbeelding stelt laatstgenoemde proefneming voor.) Een groote hond, die getroffen werd, buitelde tweemaal over zijn kop heen, en verloor daardoor allen lust om verder toe te kijken.

In deze mechanische werking van den luchtwervelring hebben wij een kracht gevonden, die voldoende aanleiding geeft om op de vorming van het hagel proces te kunnen inwerken. Ongelukkig evenwel kennen wij de vorming van het hagelproces nog te weinig om eene nadere uitlegging te kunnen geven van de wijze van werking van den luchtwervelring, die zeker op 1500 tot 2000 Meter hoogte nog eene aanzienlijke kracht behoudt. In alle geval kan hij in de wolken schokken teweegbrengen en is het gemakkelijk denkbaar, dat zulke schokken een werking hebben, die de vorming van het hagelproces storen of vernietigen.

Zou er ook nog een andere vorm bestaan, die invloed heeft op de hagelvorming door het weerschieten, dan door den wervelring?

Zou het ook mogelijk zijn, dat door het schieten de wrijving der electriciteit tusschen wolken en aarde vermindert en de electriciteit zich ontlaadt en zoodoende inwerkt op de hagelvorming? Hoe hooger de schoten werken, des te gemakkelijker heeft er wrijving plaats en des te beter werking hebben ook de Stigersche apparaten door hun goede uitvoering, hen door den heer Suschnigg gegeven.

In alle geval is het opvallend, dat volgens herhaalde verklaringen van den heer Stiger, het voornaamste succes van het weerschieten daarin bestaat, dat het ophoudt met bliksemen, zoodra er geschoten wordt. Deze zelfde verklaring

werd op het congres te Casale van alle kanten afgelegd. Toch kan men hierover niets anders zeggen, dan dat iedere aanwijzing ontbreekt om eene dergelijke opvatting als gegrond te laten doorgaan. Aan den anderen kant evenwel is het vastgesteld, dat wanneer er in den nevel geschoten wordt, er kleine dropjes in elkaar stroomen en naar beneden vallen, zoodat na lang schieten de lucht boven de schietplaats blauw wordt. Men zegt zelfs in Italië opgemerkt te hebben, dat ook op hooge wolken een dergelijke inwerking uitgeoefend wordt.

Hoe zullen wij dus de plaats, die het weerschieten inneemt, onder juiste woorden brengen? Wij kunnen niet loochenen, dat er in de kracht van den luchtwervelring de mogelijkheid ligt opgesloten, invloed uit te oefenen op de vorming van het hagelproces, wellicht zelfs op die van het donderproces, en daaruit volgt dan ook, dat men het weerschieten maar niet eenvoudig verwerpen kan. Wij vinden verscheidene punten, die het schieten in den nieuwen vorm zeer belangrijk maken.

De vraag, die iedereen op de lippen zal zweven, is de volgende: Hoe zal het weerschieten invloed hebben op de hagelvorming? Ik weet, dat ik niet in staat ben die vraag te beantwoorden, bevestigend noch ontkennend. Toch kan ik er op wijzen, dat hoewel wij er nog niet voldoende in kunnen doordringen,

HORIZONTAAL SCHOT.

wij niet het recht hebben het te loochenen.

Over de oorzaken van het doordringend suizen en fluiten, dat het door de lucht dwarrelende schot altijd vergezelt, zijn de meeningen zeer uiteenloopend. Het ontstaat - hierover is men het eens - slechts dan, wanneer de klanktrechter op de mortiermonding geschroefd is. Waarschijnlijk wordt het aanhoudende suizen door een snel in de hoogte schietenden luchtvuurpijl veroorzaakt en de ronddraaiende wervelringen getuigen ervoor, dat er een kolom lucht in de hoogte gedreven wordt, van welks midden uit de rook in den vorm van een terugvallenden ring weggetrokken wordt, of dat er slechts een luchtcycloon in de hoogte geschoten wordt, die de zichtbare rookwolken tot een zekere streek meetrekt.

In geen geval echter hebben de vele gebrekkige, ja dikwijls met veel tegenwerking te kampen hebbende proefnemingen aanleiding gegeven tot het niet welslagen van de Stigersche hagelschietmaatschappij. Integendeel hebben slechts weinig nieuwigheden zoo snel en in zulke mate bij de dikwijls zeer conservatieve landbevolking ingang gevonden als deze hagelschietartillerie. Getuige hiervan de in zeer korten tijd ontstane talrijke schietstations.

In de geboorteplaats van den uitvinder, te Windisch-Teistritz zijn sedert 1897 reeds 50 stations voor verticaal schieten ingericht. Overal, waar ze goed aangewend worden, hoort men niet meer, zooals vroeger nogal eens dikwijls voorkwam, van schade, door

hagel veroorzaakt. Spoedig verspreidde zich het gerucht van de verrassende werking van deze schietoefeningen in de omstreken, en voornamelijk daar, waar de hagel dikwijls groote verwoestingen aanrichtte, zooals in Italië, kreeg de Stigersche vennootschap een zeer goeden naam. In dat land vormden zich de laatste jaren zelfs formeele weerschietvereenigingen, ook in Lombardije en in Toskane. Ook belegden de Venetiaansche landheeren in den afgeloopen herfst een weerschietcongres te Casali-Monferato, dat op 6, 7 en 8 November met toestemming van de Italiaansche regeering, in tegenwoordigheid van vele afgevaardigden en geleerden en bijna 600 congresleden, onder het eere-presidentschap van Albert Stiger gehouden werd.

Alle rapporten van dit congres stemden hierin overeen, dat wanneer men tijdig begon met schieten, de afwending van de hagelbui steeds het gevolg was. Het Italiaansche Ministerie van Landbouw heeft sedert dien tijd het gebod uitgevaardigd, dat wanneer men op de metereologische stations een in aantocht zijnde bui waarnam, men het naar alle omliggende gemeenten telegrafisch moest melden, tegen vergoeding van 50 centisimi per telegram.

Bij het aanwenden van het verticaal schieten, bij dreigende hagelbuien, moet men er op letten, dat er een voldoend aantal schietstations aanwezig is, en deze gericht zijn naar die hemelstreek, waar de bui vandaan komt. Verder is het van het grootste gewicht dat voor ieder schot de gewenschte quantiteit kruit gebruikt wordt. Spaarzaamheid zou hier al even misplaatst zijn als overdrijving. De uitvinders hebben bovendien ook alle zaken tot het verkrijgen van een goed resultaat, als mortiergrootte, boringsdiepte en breedte, trechtervorm en hoogte, aan een ernstige studie onderworpen, daar al deze gegevens nauw met elkaar en met de uitwerking van het schot in verband staan. Op grond van deze onderzoekingen tegenwoordig de hagelschietapparaten juist volgens opgaven der uitvinders in de St. Kathareiner fabrieken in verschillende typen gemaakt.

Van bizonder belang zijn de hagelmortieren, die van uit de schiethut afgevuurd worden met den reusachtigen, hoog boven het dak uitstekenden wervelringtrechter Onze eerste afbeelding vertoont den lezers zulk een hagelschietapparaat van het grootste kaliber op het oogenblik, dat het afgeschoten wordt.

Bij den aanvang der nieuwe Eeuw.

Eerst de grendel op de deur, den stoel ervoor geschoven, het bankje er bij gehaald en dan, met inspanning van al hare krachten, is zij er op geklommen, het oude moedertje.

Neen, zij heeft het nooit gedacht en niet gehoopt ook, dat zij den overgang van de eeuw zou beleven. Alle levensmoed en levenslust was er uit, nu vijf jaar geleden, toen haar goede man, met wien ze ruim vijftig jaar in den echt mocht vereenigd zijn, van haar zijde werd weggerukt; het liefst was zij toen ook gestorven, om naast hem te rusten.

En nu... ze heeft hem niet vergeten; maar er is haar zoo-

veel liefs gebleven in haar kinderen en kleinkinderen, dat de levenslust is teruggekeerd en met opgewekt gemoed en tamelijk vaste hand schrijft zij op de deur van haar kamertje

1901.

Een Transvaalsche vertelling, door J.M. Ente van Gils, Kapitein der Mariniers.

I.

Wij steken 't hoofd omhoog en zullen d' eerekroon dragen,
Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen.
Ps. 89:8.

De zon neigt ter kimme, langzaam, statig, in bloedroode strepen. 't Nachtelijk donker zou weldra 't aardrijk in duisternis hullen, ware 't niet dat de brandfakkel gezwaaid was in Zuid-Afrika's schoone dreven.

Eerst nu, bij 't vallen van de duisternis, bespeurt men hoe vreeselijk 't dagwerk is geweest door de Rooineks met zooveel genot ten uitvoer gebracht.

Eerst nu teekenen vuur- en rookkolommen zich duidelijk af en ziet men in den omtrek niets dan rookende, smeulende en vlammende overblijfselen van wat nog zoo kort geleden de trots was van hen, die daar tezamen gedreven, op een open doch afgeschutte plaats het lot der gevangenschap, der verbanning, wellicht der onteering verbeiden.

De trots van hen, die terwijl de mannen op commando zijn, met vaardige hand de zaken bestuurden en toonden, dat zij, hoe diep den krijg voor de vrijheid betreurende, hoe diep de smart gevoelende door de scheiding van man en zonen, toch met ijzeren vuist de welvaart van hunne bezittingen, de welvaart van Zuid-Afrika wisten te behartigen.

Angstig waren hunne blikken, die anders zoo vol moed de toekomst tegemoet zagen, rond; angstig sidderend hurkten zij bijeen, die vrouwen, moeders en kinderen en schaarden zich dicht tezamen, om koude en verdriet uit het harte te bannen.

Doch weldra verheerlijkten zich hunne trekken en als eene siddering klonk uit de rijen, eerst zachtkens, dan luider:

Eere zij God in de hoogste hemelen
en vrede op aarde
In menschen een welbehagen.

't Is Kerstnacht, en die enkele regelen uit Lukas doen in die dapperen weer den moed herleven.

't Is hun wapen, waarmede zij strijden tot den laatsten snik, en mogen de beproevingen velen zijn en moge hun alles ontnomen worden, wat hen nog pas een toekomst van geluk had toegeschenen, en mogen zij ook hun bezittingen, hun mannen en kinderen verliezen, ja al mogen zij aan onteering door de bandelooze, niet aan de krijgstucht gewende soldaten, worden prijsgegeven, dan ja, dan nog zal 't klinken:

Gij zult mij leiden door Uw Raad,

O, God! mijn heil, mijn toeverlaat,
En mij hiertoe door U bereid,
Opnemen in Uw heerlijkheid.
(Ps. 73:12.)

Zacht ruischen de machtige tonen van hen, die gelooven, slechts nu en dan afgewisseld door de schrille wanklanken der Engelsche liedjes, waarmede onder het genot van buitgemaakte dranken, in dronkemansvreugde, de vrede en welvaart brengende Brit, na gedanen arbeid rust en zich verheugt over de daden van verwoesting dien dag en zooveel vorige dagen ten uitvoer gelegd.

't Is Christmas, ook voor hen 't vredefeest op aarde, ja ook zij genieten in zorgelooze vreugde en drinken vol zoet genot zich zat aan den waan, een steentje bijgebracht te hebben tot het groote geheel, - *de vrede in Zuid-Afrika.*

Klimt de vreugde ten top, vullen geestdriftvolle speechen het afgebroken gezang aan en trillen bravo's en heils voor Old-England door de lucht, ook in 't kamp der vrouwen, die zich enger en enger aaneensluiten, klimt de angst en met starende doch hoopvolle blikken turen zij allen naar de bergen, en bij het ruischen der rivier en 't zingen der soldaten, gevoelen zij, meer dan zij zien, te midden van 't gevaar, het naderen der verlossing - - - - - - -

Zacht, onmerkbaar zacht, beweegt als 't ware de horizont - - - - - - het gezang der bende loeit woester - - - - - - nog éénmaal trachten de beklemde harten zich te verlichten en moedvol ruischt door het dal:

Schoon de heid'nen samen,
List op list beramen,
Hij verbreekt hun Raad.
(Ps. 33:5.)

Als een kletterende regen slaan de kogels over de gevangenen heen in het bivak der soldaten, duizend en duizenden malen weerkaatsen de bergen die schoten, en opgeschrikt uit hun zorgeloozen roes, is een slechts zwakke tegenstand de voorbode van een wilde vlucht -

Gered staan zij op uit het gebed, die vrouwen en kinderen, en drukken in stomme vreugde de handen van vrienden en broeders - - - - 't is vrede op aarde.

II.

Uw onbezweken trouw zal nooit hun val gedoogen,
Maar Uw gerechtigheid hen naar Uw woord verhoogen.
Ps. 89:7.

Stil, gedruisloos stil is de nacht, slechts de zilverwitte maan werpt een zacht-bleek, doch machtig licht over de daken der stad, in 't uur, waarop zoo weinigen meer denken, doch in Morpheus' armen vergeten en rusten.

Maar 't is niet allen gegeven te rusten, want niet ieder kan zich ontrukken aan de zorgen, die hem kwellen; hoe grooter die zorgen, hoe machtiger hun invloed, hoe moeilijker te rusten.

Ook hem, de groote balling is dat niet gegeven; verkwikt staat hij op uit het gebed en begeeft zich naar buiten op 't balkon; in stilte weiden zijn trouwe, zielvolle blikken over 't stukje van het heelal, dat 't begin is van dat alles, wat hem scheidt van zijn Vaderland en zijn Volk.

Zacht ruischt door de kille nachtlucht 't kerstgezang der vromen, in stillen weemoed staart de groote man voor zich uit en luistert naar 't

Gloria in Excelsis Deo
et in terra pax hominibus
bona voluntatis.

Een traan verduistert zijn oog, doch 't is een traan van weemoedige vreugde.

Wat moet hij niet denken bij die zielvolle, schoone klanken, die in 't nachtelijk uur zoo hoop- en vreugdvol klinken.

Ja, zoo mocht de jubeltoon wel klinken, door duizenden bij tienduizenden van engelen Gods aangeheven. Hem de eere, die, waar elke weg was afgesneden aan des menschen zijde, toch nog weer een weg der zaligheid kwam bereiden. Hem de eere, die deze zaligheid wrocht voor Zijne kinderen. En vrede op aarde. Ja, dat kwam Hij brengen, die daar in Bethlehem's kribbe nederdaalde. Vrede aan het ontvoerde harte, in de bange ziele, die daar zucht bij al de doorge-

stane ellende, weenende over al de trouwe broeders, gevallen of verbannen verre van Zuid-Afrika's schoone bergen, weenende over al die vrouwen en dochteren ten prooi aan dood en......, een rilling vaart door de krachtige gestalte van hem, die moedig den staf heeft opgenomen en zal zwerven om voor zijn Land en zijn Volk af te smeeken, dat wat zoo duizenden en duizenden zingen in zoovele en vele talen:

Eere zij God in de hoogste hemelen
en vrede op aarde.

In stillen weemoed denkt hij daarbij aan alles wat in zulk een korte spanne tijds heeft plaats gehad; velen en velen der bloedige gevechten gaan als 't ware aan zijn oogen voorbij, en ook aan zijn thuis moet hij denken.... het beeld zijner lieve, dappere vrouw staat hem voor den geest, het beeld van haar, die is achtergebleven en....... wanneer het weerzien?

Ja, spoedig, want is hij niet thans te midden van een Volk, dat de vrijheid hoog houdt, dat gelijk met hem denkt en gevoelt? Is hij niet in de stad, waaruit nog zoo kort geleden de galm voor den vrede zich verspreidde over de wereld?

Ja, is hij niet in een land, waar alles vrede ademt, in een land, welks fiere jonge Vorstin op het punt staat te huwen, en daardoor het beeld van den Vrede en van 't Geluk aan haar Volk en aan de wereld als voorbeeld stelt?

Ja, 't moet. Van uit dat land, hoe klein ook, zal ook voor hem en zijn Volk de Vrede herboren worden,.... dat alles trekt aan de blikken van dien fieren grijsaard voorbij, die zich hoog oprichtend herademt en hoopvol luistert naar de laatste tonen van 't:

‘Vrede op aarde,
In de menschen een welbehagen.’

Willemsoord, 19 Dec. 1900.

Schetsen naar het leven, door May.

Greif nur hinein in's volle Menschenleben, Denn, wo du's packst, da ist's interessant.
GÖTHE.

IV.

‘Wat een brieven!’ Mevrouw Van Deventer zijgt oververmoeid neer op een fauteuil, sluit de oogen en leunt met het hoofd machteloos achterover, alsof zij een flauwte nabij is.’

Het gezicht alleen bezorgt haar al ‘migraine.’

‘Harry, kies jij maar liever! Ik ben te moe! Informeer vooral goed, ik wil niet iedereen in huis hebben! Je weet nooit aan wie je je kinderen toevertrouwt. De arme schapen!... O, mijn hoofd!...’

Met driftige stappen meet mijnheer de kamer... dan blijft hij staan voor den fauteuil, bijt even op zijn snor, en antwoordt overredend:

'Maar, Caroline, dat kan jij veel beter. Je weet hoe weinig tijd ik heb. Zoek een paar brieven uit, die je fatsoenlijk lijken, informeer eens naar die menschen en beproef het. Zekerheid kan je toch nooit krijgen, je moet het zelf ondervinden. Als het je niet bevalt, maak je niet veel complimenten. Je zet ze de deur weer uit. Wat doet het er toe? Je ziet er is genoeg liefhebberij!' en hij wijst spottend op den grooten voorraad, door de post gebracht.

Mevrouw slaat de oogen ten hemel: 'Dan zou ik mijn kinderen wagen aan zoo'n vreemd mensch. Hoe kan je dat van mij verlangen? Ik moet eerst weten, dat het goed is. Jij kunt toch veel beter inlichtingen inwinnen, dan ik, zwakke vrouw. Je hebt genoeg klerken. Ik voel mij toch al zoo ziek...' en het hoofd zinkt weer achterover. 'O, mijn migraine!' en de hand tast naar het hoofd.

'Maatje, mag ik al die postzegels?' vleit kleine Harry met zijn liefste stemmetje.

'Ach, kind, wat moet je daar nu weer mee doen?'

'Toe, Maatje, voor mijn album. Ja, Maatje?'

'Goed dan, maar je moet nog wachten, tot ik de brieven heb gelezen.'

'Hè, nee, Maatje, nu dadelijk!' dwingt het kind, dat zich juist verveelde en uit baloorigheid de kat zat te plagen. Toen kwam de post en de laatste vijf minuten heeft hij al geloerd of de kans schoon was om zijn belangen voor te hangen. Vijf minuten is een lange tijd! Nu kan hij niet langer wachten en sleept den halven stapel naar een hoek van de kamer.

'De brieven niet verscheuren,' waarschuwt een kwijnende stem.

De kleine hoort al niet meer en rukt ruw de postzegels af, zonder eenig medelijden met de mooie letters, met zooveel zorg geschreven. De grond is bedekt met snippers. De vrouw in den fauteuil let niet op het kind. Zij rust! Mijnheer heeft een sigaar opgestoken en zet met gerimpeld voorhoofd de wandeling door de kamer voort... mevrouw ontwijkend. De rook zou haar hinderen!

'Paatje,' juicht het ventje, 'van waar komt die?' Hij denkt al een vreemd postzegel te hebben ontdekt en is verrukt met zijn vondst.

'Mijn hemel, wat een rommel!'

Mevrouw wordt wakker.

'Harry, wat ben je stout, heb ik je niet gezegd, dat je voorzichtig moest zijn!' - en dan verontwaardigd tegen den grooten Harry: 'Waarom verbiedt jij hem ook niet!'

Ironisch kijkt hij over haar heen, hij mompelt iets onverstaanbaars tusschen de tanden, neemt het huilende kind op en zet het buiten de deur. Heel bedaard treedt hij dan binnen, legt de sigaar op een aschbakje en nadert den fauteuil.

'Nu tusschen ons, mevrouw. Als ik u een goeden raad mag geven, geef u dan geen verdere moeite, een gouvernante voor uwe kinderen te zoeken. Een moeder, die de drukte van kinderen niet kan verdragen, doet beter ze naar de kostschool te zenden.' - En in stilte voegt hij er aan toe: 'Dan komt er ten minste nog iets van terecht.'

'Waar denk je aan, Harry? Mij scheiden van mijn lievelingen! Wat ben je wreed. Alsof het mij niet smart dat ik mij zoo weinig met hen kan occupeeren. Naar een kostschool? Dat nooit!' - en dan vleiend: 'Toe, man, wees nu eens lief en help mij met al die brieven. Ik weet heusch geen raad.'

Hij is volstrekt niet verteederd door de liefheidscomedie, die overigens de frischheid van het nieuwe mist. Alleen om rust te hebben, laat hij zich verbidden.

'Je mag Harry dankbaar zijn,' en hij werpt een spottenden blik op de snippers, de ruïne van vele verwachtingen, 'hij heeft onze taak tot de helft gereduceerd, er is nog

genoeg keuze. Dan neemt hij het overblijvend pakje brieven en beschouwt oppervlakkig eenige adressen. Op eens blijft hij aandachtig staren. ‘Een flinke hand, laat eens zien wat die vertelt’ - en snel doorloopt hij de twee zijdjes.

‘Zij is goddank kort... de stijl is niet kwaad, laten we dat maar eens aanhouden.’

‘En als zij dit schrijven nu door een ander heeft laten opstellen?’

‘Als! Als! Je laat haar hier komen en kunt dan zelf zien of het iets is.’

‘Jij antwoordt toch, Harry, ik kan heusch vandaag geen pen op het papier zetten. Ik heb vannacht niet geslapen. Zorg jij er voor?’

‘We zullen een advertentie moeten plaatsen om een secretaris!’

Zij hoort den spot niet. ‘Jij doet het, hè man?’

‘Wanneer wil je dat ik haar bestel? Wanneer ben je thuis?’

‘Zullen we haar 's avonds laten komen, dan ben jij er ook. Ik wil niet alleen de verantwoordelijkheid dragen. Men kan niet voorzichtig genoeg zijn.’

‘Morgenavond tusschen acht en negen? dan komt zij niet te vroeg. Die menschen hebben altijd de onhebbelijke gewoonte een kwartier voor hun tijd voor de deur te liggen, en ik bedank er voor van tafel te worden geroepen.’

Reeds is hij bij de deur, als zij hem naroept: ‘Zou je niet nog een tweede uitzoeken? Als de een dan te veel pretenties heeft, hebben wij haar in onze macht met de ander en we kunnen ten slotte nemen, wie het minst vraagt.’

Hij is op het punt met geweld de deur dicht te slaan. Maar ten eerste is dat niet gentlemanlike, en dan ‘mevrouw heeft haar zenuwen!’

ONTWERP VAN DEN VINGERHOED VOOR H.M. DE KONINGIN.

Hij neemt dus al de brieven, steekt ze in een zijner vele zakken en verlaat de kamer met een kort ‘adieu’.

(*Slot volgt.*)

De gouden vingerhoed van H.M. de Koningin.

Zooals velen onzer lezers waarschijnlijk bekend zal zijn, verscheen in sommige dagbladen onlangs het bericht, dat President Kruger voornemens was H.M. de Koningin bij gelegenheid van haar huwelijk een gouden vingerhoed aan te bieden. Een Fransch tijdschrift, ‘Le Monde Illustré’, gaf zelfs een teekening van het ontwerp waarnaar de vingerhoed gemaakt zou worden, en daar de redactie van ‘De Huisvriend’ meende, haren lezers een genoegen te doen, ook hen die teekening te laten zien, liet zij de cliché ervan komen. De ‘Monde Illustré’ had er ongeveer het volgende bijschrift aan toegevoegd:

‘Wanneer vorstelijke personen zich in den echt begeven, dan is het de gewoonte dat de vorsten van andere rijken de bruid geschenken aanbieden.

Zoo zal het ook Koningin Wilhelmina gaan. Van alle kanten zullen haar huwelijksgeschenken toestroomen, waaronder er zullen zijn van onschatbare waarde.

President Kruger heeft er evenwel anders over gedacht; het is zijn plan de jonge vorstin, die hem zooveel gastvrijheid heeft verleend, eerst op een harer oorlogsschepen en nu in haar land, een eenvoudig doch blijvend geschenk aan te bieden.

De President heeft zijn keus gevestigd op een gouden vingerhoed. Een vingerhoed, een eenvoudigen vingerhoed, die niet veel te beteekenen zou hebben, als hij geleek op die, welke wij allen kennen.

Hoewel de vingerhoed der Koningin den gewonen vorm zal hebben en hij, evenals alle anderen, bestemd is om er mee te naaien, zal het toch in den waren zin des woords een kunstvoorwerp zijn, want een beroemd Fransch kunstenaar, Vernon, heeft hem ontworpen.

De rand is versierd met een gravure vol gratie en poëzie, want kan men zich liefelijker beeld voorstellen, dan deze jonge vrouwen, naaiend en bordurend? Haar bewegingen zijn zoo gemakkelijk, haar houding zoo naïef gracieus, als alleen een kunstenaar van zijn reputatie aan zijn werk verleenen kan.

Het talent van Vernon is onlangs door de Fransche regeering erkend door hem te benoemen tot ridder van 't Legioen van Eer.'

Ook Engelsche bladen konden niet nalaten de teekening over te nemen en er een spottend berichtje bij te plaatsen aan het adres van den grijzen Staatsman.

Intusschen evenwel lezen we in andere bladen, dat er van het geheele bericht niets waar is, en het is ons nu uit officieele bron gebleken, dat.... er in de onmiddellijke omgeving van den President niets bekend is van diens voornemen. Hoe komt men, niet alleen aan de leugen, maar van waar komt de teekening?

Wij kunnen niet nalaten, onzen lezers als curiositeit toch een afbeelding van het ontwerp te laten zien.

Robbi!
Door Thérèse Hoven
(*Vervolg van blz.* 67.)

Herman, die vrij wel den aardbol rondgereisd heeft, erkende volgaarne, dat het een eenig spoorweg-traject was. Wij zaten zoo gemakkelijk en prettig, als maakten we een ritje per landauer.

Leonie babbelde druk, soms te druk naar mijn zin. Robbi's stemming was afwisselend; nu eens praatte hij met haar mee, dan werd hij er stil door, als voelde hij zijn menschenstem onwaardig om te spreken, waar de schepping zich zoo gelden deed.

's Middags, tegen zes uur, kwamen wij

AARTSHERTOG KAREL VAN OOSTENRIJK.

te Innsbrück, waar ons, bij 't aankomen in 't hotel, een onaangenaam oogenblik werd bereid.

Als naar gewoonte liep Herman met mij, en Leonie met Robbi; het was een stapje van 't station naar 't hotel; enkel een plein over te steken.

Wij waren eenige passen vooruit, doch vóór we één woord gezegd hadden, waren de anderen reeds bij ons. Toch had de portier ons, twee aan twee, zien aankomen.

Het was dus niet te verwonderen, dat hij vroeg, of we twee kamers verlangden...

Leonie proestte 't uit en fluisterde mij in: ‘Één voor Papa en Mama, één voor 't jonge paar.’

Intusschen bestelde Herman wat wij noodig hadden.

Den volgenden ochtend maakten wij een mooi rijtoertje naar Igles.

Leonie had zin om een gedeelte van den weg te wandelen, doch Herman verzette er zich tegen, onder 't voorwendsel, dat ze zich niet vermoeien mocht en haar krachten moest sparen voor groote tochten, waarop Robbi beweerde, dat dit juist verkeerd was. Men moest zich *trainen.*

Leonie drong er niet meer op aan, doch bleef in 't rijtuig zitten.

Na den *lunch* vertrokken we naar *Zell-am-See*, een bekoorlijk plaatsje aan een van de wondermeren, die zoo overvloedig voorkomen in Tyrol.

Wij bleven er een halve week en deden heerlijke uitstapjes in 't *Kapruner-Thal.*

Het waren volmaakte dagen.

Leonie en Robbi waren werkelijk als kinderen voor ons, steeds onze wenschen raadplegende en ons in alles ontziende.

Herman was opgewekter dan hij in maanden geweest was en ik voelde mij, als iemand, die enkel van 't oogenblik kan genieten en voor wien er noch verleden, noch toekomst is.

O! ik had er willen blijven, daar aan 't heldere meer, dat een sprookjes-invloed op de omgeving scheen uit te oefenen.

De lucht was er zoo rein... men moest er goede gedachten hebben.

En nu zijn we in Gastein; de tocht er naar toe was weer schitterend mooi, vooral het laatste gedeelte, vanaf Lent, dat we per rijtuig aflegden.

Maar 't weer was slecht, het uitzicht was beneveld; de bergen wilden zich niet vertoonen en de bergstroomen waren woest en weerbarstig - als een mensch in zijn hartstocht.

't Maakte mij angstig!

Nu ben ik er overheen - het is onzin, om zich door de omstandigheden te laten ontstemmen.

Herman is zijn kuur begonnen en wij maken het badleven van Gastein mee.

Eigenlijk kan er hier van een badleven geen sprake zijn; er is geen aansluiting tusschen de verschillende badgasten, geen Kurtuin, waar men elkander ontmoet, zelfs geen bron, die 't middelpunt zou kunnen uitmaken. Er is alleen een lange, smalle, overdekte wandelgalerij, waar, in een hoek, een zeer bescheiden waterstraaltje loopt. Het water is geneeskrachtig, doch er wordt bijna geen gebruik van gemaakt.

Bij slecht weer loopen de bezoekers op en neer in de galerij en gaan er zitten om naar de Kur-muziek te luisteren; bij gunstig weer speelt de kapel tweemaal per dag buiten op de *Straubinger-Platz*, een miniatuur pleintje, niet veel meer dan een overloop. Er is een *Kurhaus* met een paar zalen, waar hoogst zelden iets te doen is.

Afleiding is hier niet; men kan enkel wandelen!

De natuur is prachtig, maar lang zoo liefelijk niet als in de Engadine.

De Flora is op verre na niet zoo mild met haar gaven. Ik mis de Alpen-rozen en de gentianen en de wilde anjers en tal van andere variëteiten, die we in St. Moritz slechts voor 't plukken hadden.

Er zijn alleen volop groote *margueriten.* Gisteren plukte Leonie er een en begon:

'*Il m'aime - un peu, beaucoup...*'

Toen gooide ze de bloem van zich af en riep ze ongeduldig: ‘Alsof 't nu nog hielp! Ik ben mevrouw Wolters.’

Er was een ongewone bitterheid in haar toon. Een oogenblik later lachte zij weer.

Er zijn hier drie hoofdwegen - de voornaamste, de *Kaiser Promenade*, is *de* wandeling; het is een prachtig aangelegde straatweg en levert hier en daar beeldige kijkjes; aan't eind is een fraaie *Gletscher*-groep.

Leonie is, van verwende Parisienne, opeens een koene bergbestijgster geworden; ze snakt er naar om een *Hoch-partie* te maken.

Robert natuurlijk ook - zijn lenig figuur is als gemaakt om de rotsen te beklimmen. Als ze er over beginnen, heeft Herman allerlei zwarigheden.

Eerst was 't weer te onzeker, toen vond hij, dat Leonie bleek zag.

Ik begrijp hem niet.

Robert is in de wolken en vol attenties voor Herman.

Toch ben ik bang, dat de kinderen, zooals ze zichzelf noemen, het hier op den duur vervelend zullen vinden, tenzij ze groote tochten maken. Ik zal er met Herman over spreken.

‘Het is hier wel heel mooi,’ met die interessante opmerking begon ik mijn aanval.

‘Dat wil zeggen, dat je Gastein toch niet bepaald 't ideaal vindt...’ vulde hij aan.

‘Ik wel; op mijn leeftijd stelt men geen eischen, waaraan dit mooie, kalme plaatsje niet zou kunnen voldoen; maar ik geloof, dat je vrouwtje en ook mijn jongen wel naar iets meer verlangen.’

‘Zoo? Och, kom!’ zei hij spottend; toen opeens hoog ernstig: ‘Annie, er zijn ook nog andere menschen, die naar iets meer verlangen.’

‘En toch moet men trachten zich tevreden te stellen met 't geen men heeft,’ trachtte ik, zoo luchtig mogelijk, te zeggen.

En toen weidde ik weer uit over de schoonheden van Gastein en over de heerlijke, zuivere berglucht. Het verblijf doet ons allen goed, uit een physiek oogpunt, we zien er alle vier beter uit dan thuis en toch.... O, God! ik durf het nauwelijks aan mijzelve te bekennen, maar wij hadden hier niet moeten komen.

Dat is te zeggen... Herman en ik niet; Leonie en Robert zijn nog kinderen - ze dartelen als veulens in de wei, ze nemen het leven op, zooals het komt, en denken niet na. Ten minste, dat hoop ik.

Maar voor ons, ouderen, is 't zoo anders. Wij weten, dat ons hier-zijn één aaneenschakeling van teleurstellingen is, wij kennen het leven met zijn vele leed en weinig vreugde... en wij voelen allebei, dat een groote kans op geluk, zeker onze eenige nog, aan ons voorbij is gegaan.

We spreken er niet over; ik voor mij heb mij vast voorgenomen er niet op door te gaan, al begint Herman er telkens over.

Wat zou 't geven?

Wij zijn er, ieder voor ons, van overtuigd, dat we samen heel gelukkig zouden zijn geweest; onze karakters, onze denkbeelden, onze neigingen, alles in ons stemt overeen.

We voelen een stille tevredenheid, een kalme voldoening in elkanders nabijheid, die even volmaakt is als de zenuwachtige passie-liefde van jongeren.

Herman's huwelijk heeft hem nader tot mij gebracht, omdat hij, volgens zijn zeggen, in mij vindt, wat hij in Leonie mist.

Ze is te levendig, te vroolijk... in één woord, te jong voor hem!

Hij is te veel een *gentleman* om 't haar te toonen, doch voor mij maakt hij er geen geheim van, en als hij er over klaagt, dan voel ik mij schuldig aan zijn leed.

Ik begrijp nu niet, waarom ik hem toch van mij heb laten gaan.

Voor Robert, nu ja! Maar 't was verkeerd van mij om mijn geluk voor een jongensgril op te offeren, en niet alleen mijn geluk, want dat offer heb ik met liefde gebracht en met gelatenheid heb ik er mij in getroost. Maar, ik zie nu in, dat ik Herman's leven verwoest heb, en daartoe had ik geen recht.

We hadden niet samen op reis moeten gaan. Dat moet men alleen, wanneer men niets van elkanders bijzijn te duchten heeft.

Soms denk ik, dat ik overdrijf; de sombere bergstreek maakt mij angstig; ik heb dikwijls gelezen, dat de grootsche natuur van 't hoogland menschen zwaarmoedig maakt.

Ik ben diep rampzalig.

Een vrouw van bijna veertig jaar, aan wie het lijden van het mensch-zijn voorbij is gegaan, zonder haar te veredelen... te louteren.

Nog nooit heb ik mij zoo voor mijzelve geschaamd, want nog nimmer, sedert ik een kind was, heb ik zooveel, ja, zoo uitsluitend aan mijzelve gedacht.

O! ik haat me zelve... ik wou, dat ik mijn eigen ikheid ontloopen kon.

't Is zoo vreemd in mij, zoo onstuimig... ik kan mij niet meer voorstellen, hoe 't vroeger was... toen ik jong was, toen ik pas getrouwd was met Robert, en later, toen ik geheel in mijn jongen opging, enkel Robbi's moeder was.

Als ik nog denk aan onze vorige reis, toen we met ons beiden in St. Moritz waren! Wat was ik toen gelukkig met mijn ventje; toen was ik onbezorgd en onschuldig als hij.

En nu?

Robert en ik ontwijken elkander hier.

Als we eens een enkelen keer een eindje samen wandelen of alleen zijn, hebben we elkander niets te zeggen.

Als ik mijn zin volgde, dan zou ik met hem naar huis gaan - morgen, vandaag nog.... Maar hij zou niet willen; hij is volkomen gelukkig. Ik mag niet zelfzuchtig zijn.

Herman wordt hoe langer hoe energieker en begint flink te wandelen; het weer is prachtig in de laatste week.

Als 't zoo doorgaat zal hij nog een fameuse Alpenklimmer worden; sedert een paar dagen is hij zoo veranderd.

Is het gekomen, doordat Leonie hem geplaagd heeft en hem een oud Papaatje heeft genoemd? Hij schijnt nu te willen toonen, dat hij volstrekt niet te oud is om mee te doen met de jongeren.

Gisteren wandelden we met ons vieren naar Böckstein, een bekoorlijk dorpje aan 't einde der Ache. Het was een ideale wandeling; tusschen torenhooge rotsen stroomt het riviertje, vroolijk dartelend als een kind, dat aan de voeten zijner ouders speelt, zich allerlei kleine dwaasheden veroorlovende, wel wetende, dat hij veilig beschut is.

Van Böckstein af kan men prachtige tochten maken, o.a. naar het *Nassfeld*, een hooggelegen Alpenweide, omgeven door een gletscherrand. Het is Leonie's hartewensch er heen te wandelen. Gisteren wilde ze het al doen en Herman toonde lust om mee te gaan, doch ik was bang, dat het te ver voor hem zou zijn.

‘Als jij met Robert wilt gaan?’ stelde hij voor.

Maar dat wilde ze niet. Ze wilde geen spellebreekster zijn; een anderen keer was evengoed.

Toen we thuiskwamen, sloeg Herman er zijn reisgids eens op na en zag, dat 't slechts een wandeling van een vijf kwartier heen was en hoogstens een half uur terug.

‘Weet je wat we konden doen?’ zei hij, nadenkend; ‘we zouden eens op een ochtend, zoo tegen elf uur, naar Böckstein kunnen rijden, dan daar dineeren en na 't eten naar 't *Nassfeld* wandelen.’

‘Zou dat niet te ver zijn, Papaatje?’ vroeg Leonie lachend.

‘Wel neen. Vijf kwartier kan ik best loopen.’

'Maar 't is zoo steil.'

'Ik mag gerust wat klimmen, de dokter raadt 't mij zelfs aan. Het moet een bizonder mooie weg zijn. Er zijn o.a. een drietal watervallen: de *Kessel*, de *Schleier* en de *Bärfalle*, en daartusschen liggen fluweelachtige Alpenweiden en verderop ziet men enkel sneeuwlagen met een omlijsting van bloeiende Alpenrozen.'

'Alpenrozen!' riep ik verrukt uit, 'hé, die zou ik graag weer eens zien bloeien.'

'Nu, we gaan morgen, hoor. Wat drommel, ik moet mijn nieuw opgedane krachten toch gebruiken en de eeuwige *Kaiser-Promenade* verveelt me.'

En zoo togen we den volgenden dag op weg, argeloos als mugjes, die in de kaars vliegen.

Och! dat we niet gegaan waren, ons Noodlot, onzen Doem tegemoet!

Als we, met ons vieren, vanaf den bergweg in 't ravijn waren gestort, zou de wereld dat een heel groot ongeluk hebben gevonden. In alle couranten zou 'de ramp' vermeld zijn geworden.

En nu?

Is 't niet erger dan de ergste ramp?

Als men, tusschen de steenblokken, in de diepte, onze lichamen verbrijzeld en vermorzeld had gevonden, zou 't niet vreeselijker zijn geweest dan nu.

Onze levensdraden zijn zoo wanhopend verwikkeld, onze zielen zijn ten doode gefolterd, onze illusies zijn voor eeuwig vernield.

Ik begrijp niet, hoe een van ons 't heeft kunnen overleven.

Wat zijn we toch sterk geweest in onze zwakheid. Welk een kracht hebben we gehad in onze willoosheid!

Hoe was 't ook weer?

Almachtige God! wat een ellende.

Ik zit aan mijn schrijftafeltje in mijn slaapkamer, evenals voor eenige dagen; 't is heel laat... heel Gastein zal wel slapen, behalve wij... met ons vieren!

't Klaverblad... vaneengereten... verscheurd tot in zijn kleinste vezeltjes!

Ik zou niet kunnen rusten... met dien last van wee en ellende en rouw en wroeging op mij. Eerst moet ik tot klaarheid met mijzelve komen.

Ik moet de feiten naakt en nuchter, zooals ze gebeurden, onder de oogen zien; eerder kan ik mijn weg, door 's levens doolhof, niet verder vervolgen.

We moeten toch verder... steeds verder.

Soms kijk ik om mij heen en druk ik mijn hand tegen mijn voorhoofd, om te weten of ik 't nog wel ben... ik, dezelfde persoon in dezelfde omgeving.

Was 't van ochtend, dat 't gebeurde?

Of was 't jaren geleden, toen ik nog een ander was, toen de wereld, en alles om mij heen, verschillend was?

Ik kan niet denken, ik zit voor mij uit te staren en te soezen en opeens schrik ik wakker uit mijn gepeins en vraag mijzelve rekenschap van mijn gedachten.

Ik weet ze niet meer; mijn hoofd is leeg; ik zie alleen 't electrische gloeilampje en ik bedenk mij of dat nu werkelijk de sterkte zou hebben van zestien kaarsen?

Zestien, dat zijn er toch heel wat. Vier in elken hoek! Wat een zee van licht zou dat geven. Wat zou ik alles helder kunnen zien.

Och! neen, zestien is onmogelijk, het zal een licht zijn van acht kaarsen; ook nog veel voor één kamer, ruim genoeg om alles te onderscheiden.

In dien eenen hoek de waschtafel en in den anderen den kleerenstandaard... leeg, heelemaal leeg! Één mantel hangt er aan, mijn reismantel...

O! ja, ik ga morgen op reis, heel vroeg op reis, met Robbi, met mijn zoon, eerst naar Lent, dan naar Salzburg, waar we overnachten, vervolgens naar München en dan over Frankfort naar Holland terug.

We zijn ook zoo ver van huis, zoo heel ver van huis en van onszelven af, zou ik haast zeggen.

Ik weet niet, hoe de anderen voelen, maar ik leef in een roes... 't eene oogenblik weet ik niets, dan weer peins ik over de meest gewone dingen, tot opeens een groot, zwart spook voor mijn geest opdoemt en ik er als bedwelmd door ben.

Ik twijfel aan mijzelve, aan mijn verstand, aan alles; in 't doolhof van gedachten, die zich telkens aan mij opdringen, al doe ik nog zoo mijn best ze buiten te houden, verlies ik mijn weg en mijn zinnen.

Zou ik krankzinnig worden? Zou mijn rede mij begeven hebben? Ik ben bang, o! ik ben bang... en dan dat eeuwige doorruischen van de Ache, dat voortdurende geklater van den waterval, dat is dan toch ook genoeg om iemand dol te maken.

Morgen is 't uit, gelukkig! dan zal ik 't niet meer hooren, dan ga ik weg met Robbi, met mijn jongen...

Hoe hij dan zijn zal, mijn arme jongen?

Kom, ik moet trachten weer normaal te worden en niet toegeven aan dat afdwalen mijner zinnen; ik wil trachten ze te concentreeren en aldus den toestand te overzien.

Mijn hemel, ik ben toch geen bakvischje, dat er maar op los leeft en zich laat gaan.

Op mijn leeftijd is men dan toch wel mensch genoeg om de dingen onder de oogen te durven zien. Mijn oude middel zal ik weer te baat nemen en alles precies neerschrijven, zooals het gebeurd is.

Al kost 't mij mijn nachtrust, dat is minder; voor mijn zielerust zal 't beter zijn, en die is mij meer waard.

Als 't lichaam sluimert, dan sluimert de geest ook, en de mijne moet helder wakker zijn om alles te begrijpen.

De dag begon gewoon, evenals alle noodlotsdagen. Ik geloof niet aan voorgevoelens!

Och! neen, men voelt 't niet aankomen, 't onvermijdelijke, men is er doof en blind en gevoelloos voor. 't Komt ons overvallen als een sluipmoordenaar, en doodt 't beste, dat in ons is.

De zon scheen zoo helder van ochtend, nergens een zweem van een schaduw.

Wij waren alle vier vroolijk en opgewekt en vriendelijk voor elkander; zelfs de meest oplettende toeschouwer zou ons voor een bizonder gelukkige, eensgezinde familie gehouden hebben.

Herman was de opgewektste van allen en was kinderlijk verheugd in 't vooruitzicht van den verren tocht. Ik raadde hem aan zich, vóór we gingen, wat kalm te houden, maar hij lachte me uit. ‘Toe nu, Annie, houd me niet tegen. Jij bent al even erg als Leonie; ik zou op 't laatst nog gaan denken, dat ik werkelijk een oude heer was. Nog in geen jaren, hoor! Waarachtig, Gastein heeft me goedgedaan...’

‘Men noemt 't ook 't *Bad der Ouden*,’ begon Leonie plagend.

‘Ja, zeker, en ze gaan er jong vandaan, dat zul je zien. Kom, we gaan ergens buiten ontbijten, na eerst een flink eind gewandeld te hebben. We moeten *trainen*, is 't niet, Rob?’

‘Ik weet niet, neef, of 't niet verstandiger zou zijn, om van ochtend maar in 't hotel te ontbijten.’

‘Wat, jij ook al? Nonsens! Kom - als jelui niet meegaan, dan ga ik alleen.’

‘Ik ga zeker mee,’ zei Leonie, haar arm vertrouwelijk in dien van haar man leggende.

En Robert en ik volgden.

We wandelden een goed half uur, meest bergop, tot we aan *Schwarze Liesl* kwamen, 't restaurant, waar de meeste Gasteiners, bij gunstig weder, ontbijten.

‘Nu dan, wat zal 't zijn? *Kaiserschmarn?*’

Leonie lachte; ze vindt 't iets vreeselijks om met iets anders dan met een klein broodje en een kop chocolaad te

ontbijten, en 't gebak, half ommelet, half pannekoek, dat de Oostenrijkers met den fraai-klinkenden naam van *Kaiserschmarn* bestempelen, is een bizondere antipathie van haar. Ze beweerde, dat de naam alleen haar al een indigestie geeft.

Onze eerste maaltijd liep prettig en gezellig af; we wandelden terug en liepen nog zoo wat rond, tot het rijtuig kwam om ons naar Böckstein te brengen.

De rit was verrukkelijk en wij vulden onze longen overvloediglijk met de frissche berglucht.

Nog altijd geen vaag vermoeden hebbende van wat ons wachten zou.

Het middagmaal in het Kurhaus te Böckstein was uitstekend, maar 't deed zich wachten, en toen wij eindelijk gereed waren, was 't veel later dan wij gedacht hadden.

‘Dat is minder, dan loopen wij maar wat vlugger,’ meende Robert.

‘Ja, jij hebt gemakkelijk praten, heer student,’ viel Herman half knorrig in. ‘Jou wandelbeenen kunnen, op commando, een vlugger tempo aannemen, maar de onze niet meer, is 't wel, Annie?’

‘Ik weet 't niet,’ antwoordde ik vaag.

We waren allebei wat lui geworden door 't lange zitten en 't goede diner, dat onwillekeurig uitgebreider was geworden dan in Gastein, waar we, ter wille van Herman, eenigszins *Kurgemäss*, d.w.z. eenvoudig leefden.

Bovendien hadden we nogal veel wijn gedronken, die beter was dan in ons hotel en dus gevaarlijker in dubbelen zin, want er zat meer kracht in en de qualiteit noodigde er toe uit om de quantiteit grooter te maken.

Herman voelde zich werkelijk niet lekker en meer geneigd voor een rustig slaapje dan voor een vermoeiende klimpartij.

‘Neen, 't gaat niet,’ zei hij soezerig met zijn oogen knippende. ‘Ik zal hier wel wachten, gaan jelui maar.’

Leonie en Robert sprongen op, verlangend naar de beweging, zoo passende aan hun jaren.

‘En jij, Annie?’

‘Ik blijf bij jou, Herman.’

't Was toch ook zoo natuurlijk, en, eerlijk gezegd, voelde ik evenmin de noodige opgewektheid voor een inspannenden tocht.

‘Als we eens draagstoelen trachtten te krijgen voor Papaatje en Mamaatje?’ stelde Leonie voor.

Toen wij in 't Kurhaus aankwamen hadden we een paar vreemdsoortige voertuigjes gezien, als fauteuils op wielen; ze werden door één paard den berg opgetrokken.

Robert informeerde of er nog te krijgen waren.

Neen, ze waren alle verhuurd.

‘Dan maar hier blijven,’ zei Herman knikkebollende.

Ik zette mij neder in een overdekte veranda en nam eenige tijdschriften op, die er lagen.

Leonie en Robert waren al op weg.

Ik weet niet hoelang ik er zat, - mogelijk dutte ik ook wel even in.

Het was er heerlijk kalm en ik hoorde den storm niet, die in aantocht was en met helsche woede over ons los zou barsten.

Na een poos, mogelijk een uur, 't kan ook twee uur geweest zijn, kwam Herman bij mij, geheel opgefrischt en zoo monter als ooit.

‘Hoelang zou 't nog duren vóór de kinderen terug zijn?’

‘Ik weet 't niet; verveelt het wachten je?’

‘Integendeel, als jij niet te moe ben zou ik wel lust hebben ze tegemoet te wandelen. Ik ben stijf geworden van 't zitten en “beweging nemen” is nu toch eenmaal het wachtwoord voor mij. Dus als je lust hebt?’

‘O ja, ik zou ook wel een eindje willen wandelen. Zouden we den weg kunnen vinden, denk je?’

‘Daar hoef je je niet ongerust over te maken - er is maar één manier om naar 't *Nassfeld* te komen. Je begrijpt dat de wegen hier niet zoo talrijk zijn als de straten in een stad. Elke weg moet met oneindig veel krachtsinspanning en ontzaglijke kosten door de steenmassa's heen gebaand worden. We gaan ook nog een bergwerk langs, heel interessant. Help me maar herinneren, dat ik het je wijs.’

Eerst gingen we door een bosch; toen werd het pad steil en moeilijk en zóó smal, dat er geen plaats was voor twee wagens.

(*Wordt vervolgd.*)

De hoofdstad der Duitsche Zuidzee-Eilanden.
Met illustratiën.

Wie kent ze? Wie heeft ze gezien? Wie heeft zelfs ooit haren naam gehoord? In geografische werken en schoolboeken is ze nog niet als hoofdstad te vinden, want als zoodanig bestaat ze nog maar een jaar. Ook in de naaste toekomst zal zij op kaarten en in boeken wel moeilijk te vinden zijn, daar zij hoofdstad

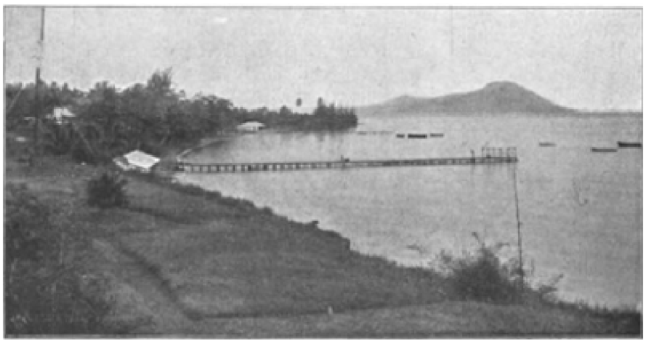

HERBERTSHÖHE.

is, niet naar aanleiding van haar grootte. Het kleinste dorp in Duitschland zal waarschijnlijk meer blanke inwoners bevatten dan deze hoofdstad, Herbertshöhe genaamd, van waaruit een gebied, bijna zoo groot als geheel Pruisen, bestuurd wordt. Daarbij komt nog dat de bijbehoorende eilanden zoover in den Stillen Oceaan van elkaar verspreid liggen, dat zij een oppervlakte beslaan als West-Europa, van Petersburg naar Gibraltar, of van Sicilië naar Schotland!

Er zijn zeventien jaar voorbijgegaan, sedert voor de eerste maal de Duitsche vlag op een dezer eilanden geheschen werd; na verloop van tijd kwamen er andere eilandengroepen, groote archipels, en een stuk van Nieuw-Guinea bij. Op dit laatste gedeelte wonen slechts enkele honderden blanken, meest mannen, en maar vijf of zes vrouwen, zoodat deze geheele bevolking gemakkelijk in een Duitsche kazerne zou kunnen geherbergd worden.

Er zijn ook oorzaken te over voor deze spaarzame blanke bezetting. Als men van Nieuw-

Guinea komend de dreigend zich omhoogverheffende bergen, de hooge vulkanen op de beide hoofdeilanden Nieuw-Pommeren en Nieuw-Mecklenburg in de verte ziet opdoemen,

DE BIJENKORF, ROTSEN IN DE BLANCHEBAAI.

dan denkt men onwillekeurig aan de vreeselijke gebeurtenissen, die hier sedert de aankomst der eerste blanken zijn afgespeeld; den tot op den huidigen dag voortdurende bloedigen kamp met de wilde, vijandig gezinde inboorlingen, hun aanvallen op de nederzettingen der blanken, de slachting van talrijke Europeanen, verder het verschrikkelijk uiteinde der avontuurlijke expeditie van den Franschen markies De Rays, die hier een Nieuw-Frankrijk vestigen wilde, wat den ondergang van de meeste zijner tochtgenooten ten gevolge had; verder de bloedige oneenigheden der blanke handelaars zelven, de onmenschelijke slavenjachten van Spaansche, Engelsche en Amerikaansche schepen, om arbeiders te rooven voor de mijnen en plantages in Australië, Hawaï en Fidschi.

Al deze gebeurtenissen hadden niet plaats in eeuwen, maar in slechts enkele tientallen jaren, en daarbij komt nog overal op alle groote eilanden van dezen archipel, zelfs in de onmiddellijke nabijheid van de nederzettingen der blanken, de afschuwelijke menscheneterij. Jacht op menschen en het verslinden der ongelukkige slachtoffers, alleen uit trek naar menschenvleesch! Zoo werden eens op listige wijze langs de kust in de buurt van de Duitsche regeeringsstandplaats, veertien menschen van hun eigen stam aan speren geregen en gebraden; de schrijver van dit verhaal zegt, dat bij zijn komst op Herbertshöhe juist een zwarte arbeider van het Nieuw-Guinea-gezelschap opgegeten was.

En onder deze kannibalen zou ik komen, om hier te wonen en reizen in het binnenland te ondernemen, zoo gaat de schrijver verder. Wij waren het smalle Georgkanaal binnengevaren, dat de beide hoofdeilanden van den Bismarck-Archipel van elkaar scheidt; op den zuidelijken oever van het

kanaal moest Herbertshöhe liggen en met begrijpelijke spanning keek ik met den verrekijker naar de steil afloopende kust en de zich voor mij uitstrekkende, met eilanden bedekte oppervlakte der zee. Aan den rechterkant verrezen de eilanden van de Nieuw-Lauenburger groep met het kleine eiland Mioko, aan welks strand, door de morgenzon beschenen, de witte gebouwen van de oudste handelsonderneming schitterden. Juist vóór het schip doken de beide met bosschen beplante Eredner-eilanden uit de donkerblauwe zee op en daarachter verhieven zich de drie beroemde vulkanen van het Gazellen-schiereiland. Aan hun voeten en nauwelijks een paar scheepslengten van deze nog steeds werkende en rookende vulkanen, ligt het kleine eiland Matupa met de villa's en pakhuizen der Hamburger Zuidzee-firma Hernsheim. Zuidelijk van Matupi ligt het Gazellen-schiereiland, tot Nieuw-Pommeren behoorend, waaromheen de schoone, met eilanden bedekte Blanchebaai en waaruit twee buitengewoon schilderachtige, met de hutten der inboorlingen voorziene rotsen steil vooruitsteken. Deze hutten hebben den bijnaam van ‘bijenkorven’.

Aan de kust van het Gazellen-schiereiland moet de hoofdstad Herbertshöhe liggen; het vasteland is zoo nabij, dat wij iederen boom kunnen onderscheiden van de kokosplantages, die zich van het zeestrand verheffen tot het hooge plateau, waaruit in de verte de steile kegel van den Varzinberg in de wolken reikt. De verre horizont daarachter wordt door de langgerekte keten der woeste, nog onbegane Baininbergen aan het oog onttrokken.

In dit onafzienbare palmenwoud, dat zeker een rijk jachtterrein vormt voor de bloeddorstige kannibalen, verheffen zich op kleine, groene, open plekken, talrijke plantershuizen en bungalaws, velen langs de kust, anderen op zachte glooiingen of op het plateau zelf, en het verwonderde mij ten zeerste dat zij daar zoo aan den weg lagen, zonder eenige beschutting tegen de woeste inwoners.

In het midden van dit zeldzaam schoone tropische landschap verheft zich, omgeven door talrijke andere gebouwen, in verblindend wit, een trotsche, groote kerk, geflankeerd door twee hooge torens. Een kilometer meer naar het Westen liggen, in de schaduw van slanke palmen en donkergroene broodboomen, eenige kleine houten hutten, ongeveer op dezelfde wijze gebouwd als de bescheiden chanties der goudzoekers in de Amerikaansche rotsgebergten. Een lange vlaggestok, met de zwart-rood-witte vlag eraan, steekt er boven uit. Deze weinige huisjes vormen de hoofdstad van het gebied; men is in Herbertshöhe.

Op het breede wateroppervlak wordt het bij aankomst der boot levendig; in verschillende roeibooten komen de blanke inwoners der gansche kust en de omliggende eilanden, uit wellicht veertig Duitschers, twee Franschen en een Engelsche bestaande, naar de boot gevaren, want deze vormt de eenige gemeenschap van het gebied met de buitenwereld. Alle twee maanden komt zij ééns hierheen om de post, handelswaren, passagiers en levensmiddelen te brengen en een dergelijke lading weer mee te nemen.

Alle twee maanden slechts ééns! Welk een vreugde voor de blanken, die op deze buitenposten wonen, die slechts na een onafgebroken reis van circa 8 weken te bereiken zijn. Alle regeeringsbeambten en zendelingen, de handelaars en planters, evenals de officieren en manschappen van de hier af en toe landende oorlogsschepen, zien vol verlangen uit naar de lang ontbeerde berichten van huis, naar brieven, couranten, pakketten enz.

Zelfs de gouverneur van het gebied verschijnt, en weldra heerscht op de schoone, statige boot der 'Noordduitsche Lloyd' een gezellige drukte. In de eerste kajuit gaat het vroolijk toe. IJs is in deze tropen nog onbekend, en de

stoomboot heeft haar ‘Dortmunder’, ‘Münchener’ en ander kostbaar vocht liggen op ijs, dat uit Singapore wordt meegebracht. De kapitein staat in zijn hut, en deelt als St. Nicolaas de gaven rond zich uit. De een wacht uit Singapore terug zijn jachtgeweer, dat hij vier of zes maanden geleden er ter reparatie heeft heengezonden, een tweede zijn horloge, de derde een paar laarzen of een bril.

De eerste hofmeester heeft ook zijn handen vol: hij moet bestelde boeken, medicijnen, nieuwe kleeren, eetwaren en duizenderlei andere zaken uitdeelen.

Herbertshöhe bestaat eigenlijk nog maar een goed jaar; het is nog geen stad, geen plaats, niet veel meer dan een naam. Met uitzondering der weinige houten hutten, waarboven de Duitsche vlag waait, bestaat het slechts uit de in het palmenwoud verstrooid liggende huizen. Er is geen apotheek, geen drukkerij, geen boek- en papierwinkel, geen dokter, kleermaker, schoenmaker of bakker; ja, in het gansche gebied der Zuidzee-eilanden, van de Westpunt van Nieuw-Guinea tot aan het verst verwijderde eiland van den Archipel, op duizenden kilometers in het rond, is geen enkele handwerksman te vinden! Alle kleine zaken, voor het levensonderhoud der inwoners benoodigd, moeten van het in drie weken over zee bereikbare Singapore komen; ieder kleedingstuk, dat versteld moet worden, ieder paar schoenen, ieder geweer, dat reparatie noodig heeft, moet, als de eigenaars het wenschen, met de alle twee maanden ééns

BIJ DE VISCHVANGST.

aankomende postboot naar Singapore gezonden worden, en als alles goed gaat, zijn die voorwerpen na eene afwezigheid van vier tot zes maanden weer in Herbertshöhe terug! Onder deze omstandigheden is het verklaarbaar, dat de vriendelijke officieren van de ‘Stettin’ gaarne bereid zijn niet al te groote voorwerpen van de inwoners mee te nemen.

Door een roeiboot komt men eindelijk aan de landingsbrug, die van de regeeringsgebouwen uit over de langs de kust loopende koraalrif zich ver over het diepe water uitstrekt. Eenige minuten later bevindt men zich op de hoofdplaats der toekomstige hoofd- en handelsstad van de Duitsche Zuidzee-eilanden. Langs een groot grasveld, waarop een reusachtige broodboom zijn schaduw werpt, staan de afzichtelijke Kanaken-vrouwen met hare koopwaren. Schuw gaan zij uit den weg als men nadert, om naar het naastbijgelegen houten huisje te gaan. Hiervoor verheft zich een vlaggestok met de lustig in den wind fladderende Duitsche vlag. Een breede houten veranda loopt om het huisje heen, en naderbij komend ziet men voor een venster de rijksadelaar met de woorden ‘Kaiserliches Postamt’. Men gaat binnen om naar het paleis van den gouverneur te vragen, wel een beetje verbaasd dat de keizerlijke post in zoo'n armzalige hut gehuisvest is. Maar de verbazing neemt nog

toe als men u zegt: ‘Dit is het paleis van den gouverneur. Hij zit in de kamer hiernaast. Kom u als 't u blieft nader.’

Werkelijk! Al de takken van bestuur van dit verbazend groote gebied loopen ineen in dit huisje, dat de Kanaken, in hun gebroken Engelsch, den naam van ‘House paper’, (papierhuis) gegeven hebben, omdat er volgens hun inzicht, veel papier gebruikt wordt. Maar in waarheid wordt er in de hoofstad van het gebied meer verhandeld dan geschreven, en wordt er meer kruit en lood dan pen en inkt gebruikt. Waar men zulke slachtersbazen als de bewoners van Nieuw-Pommeren en Nieuw-Mecklenburg te regeeren heeft, daar doet men niet veel met geschreven verordeningen, en het is maar gelukkig dat de vier ambtenaarsplaatsen door zulke uitstekende menschen bezet zijn, als gouverneur Von Bennigsen en zijn staf.

In Europa zal men zich de regeering van dezen archipel wel eenigszins anders hebben voorgesteld. De bestuurder van een gebied, dat zoo groot is als Westelijk Europa, moest minstens zulk een fraai regeeringsgebouw hebben, als de Minister van een kleinen Duitschen staat - een flink bureau, met mooie tapijten en monumentale schrijftafel, aan welke mijnheer de gouverneur de verorderingen onderteekent, die een leger van beambten hem op een zilveren blad komt aanbieden.

Men zou ook verwachten eene menigte menschen in de spreekkamer te zien antichambreeren, terwijl haastige beambten met akten onder den arm in een doolhof van kamers verdwijnen met opschriften op de verschillende deuren, als: *Kaiserliches Gericht*, *Kaiserliche Kasse*, *Steuer verwalting*, *Secretareat* enz., want men hoort immers altijd dat de koloniën te veel door assessoren en referendarissen geregeerd worden, en dat er meer geschreven dan practisch gewerkt wordt. Wie dat gelooft, zou zich beter op de hoogte van den toestand op deze menscheneters-eilanden moeten stellen en het ‘*papierhuis*’ betreden. Men vindt er twee kamers, ieder met juist voldoende ruimte voor twee tafels. In de eene kamer bevindt zich de Keizerlijke post, het havenbestuur, het secretariaat, het expeditie-kantoor, het archief enz.; in het tweede het gouvernement, het Keizerlijk gerechtshof en de bibliotheek. Een groot buitenverblijf heeft in den tegenwoordigen tijd een grootere ruimte van waaruit het bestuurd wordt, dan het Duitsche gebied in de Zuidzee, en toch gaat hier alles goed zijn gang. Ieder der vier heeren neemt een aantal ambten waar, en moet er een bizondere zaak beslist worden, dan wordt er niet geschreven of worden verordeningen in 't leven geroepen, maar de zaak zoo noodig met kruit en lood beslecht.

Daartoe staan den gouverneur slechts zeer primitieve hulpmiddelen ten dienste. Tot nu toe had hij geen eigen schip, maar moest gebruik maken van de nu en dan aanliggende handelsvaartuigen, om met zijn politiemacht tochten naar de naburige eilanden te ondernemen, en daar weer op een ander scheepje wachten, om terug te keeren. Deze politiemacht, bij elkaar ongeveer een zeventig man, bestaat uit gewapende Kanaken uit Nieuw-Mecklenburg of de omringende eilanden.

De ‘kazerne’ van deze zwarte soldaten bevindt zich in een der kleine houten huisjes, die achter het ‘regeeringspaleis’ op een groot plein gebouwd zijn, en die de ruilartikelen ter betaling der troepen en arbeiders - baargeld vindt men hier nog niet - en allerlei andere voorwerpen, waaronder ook straatlantaars, bevatten! Men denke daarbij evenwel niet aan een straatverlichting in Nieuw-Pommeren! Voorloopig branden er slechts lichten op den signaalmast en op de landingsbrug, tot groote verwondering der Kanaken, die niet begrijpen kunnen, waarom de Duitschers in den nacht, als toch alles donker is, licht laten branden.

Op het zooeven genoemde plein exerceerden juist de politiemanschappen. Bij de uniformen dezer zwarte kerels heeft men rekenschap gehouden met het klimaat en het bestaat

hoofdzakelijk slechts uit - hun huid. Opdat zij zich evenwel voor keizerlijke soldaten zouden kunnen uitgeven, dragen zij een soldatenmuts op het kroeshaar en een lederen gordel om het naakte lichaam, waarop de rijksadelaar met de woorden ‘God met ons’ prijkt. Aan dezen gordel hangt ook de patroontasch.

Als deze soldaten in de ‘stad’ dienst doen, dragen zij om de heupen een rooden doek, lawalawa genaamd. Niet veel meer bedekking hebben ook hun Mary's - ieder vrouwelijk wezen heet bij de Kanaken Mary. Opdat de soldaten zich in de hoofdstad maar recht op hun gemak zouden gevoelen, is het hun namelijk veroorloofd ook hun Mary's uit hun land mee te brengen; ja, de verstandige gouverneur is nog verder gegaan. Om hen ook gedurende hun diensttijd van drie jaren aan het ‘papierhuis’ te binden, heeft hij, die zelf vrijgezel is, premies gesteld op de nakomelingschap. Iedere Mary ontvangt bij de geboorte van haren eersten staatsburger 40, voor den tweede 60 en voor den derde zelfs 80 mark - voor den korten gezichtseinder der Kanaken een heel vermogen.

Schetsen naar het leven, door May.

> Greif nur hinein in's volle Menschenleben, Denn, wo du's packst, da ist's interessant.
> GÖTHE.

V.

Langzaam glijdt haar kleine silhouette langs de rij van donkere huizen. Telkens blijft zij staan om het huisnummer op te nemen en dan weer haar weg te vervolgen.

Eindelijk ‘Van Veen’, hier is het. - Een groot deftig heerenhuis, op haar den indruk makend van een machtigen klomp steen, die haar gaat verpletteren. Een ruk aan de bel, niet te bescheiden als van een bedelaarster en niet te brutaal... en zij staat in de helverlichte vestibule, de oogen dichtknijpend voor den snellen overgang uit de duisternis in het licht. Een houtige huisknecht wacht met een flegma dat haar nog zenuwachtiger maakt, tot zij haar kaartje heeft te voorschijn gehaald, en verdwijnt dan in de lange gang. Na een oogenblik verzoekt hij haar hem te volgen. Haar voeten zinken weg in den molligen looper en zij gevoelt eenig welbehagen bij deze aanraking met de weelde, waarvoor zij zich geschapen denkt. Dan staat zij voor eene elegante jonge vrouw, die haar imponeert door hare lengte en den grooten hoed met veeren, die aantoont, dat men slechts weinig tijd heeft om de ‘juf’ te woord te staan. Want ‘de juf’ zal hier haar plaats zijn, ondanks al hare examens, ondanks haar geestelijk en wellicht ook moreel evenwicht. Mevrouw verklaart neerbuigend vriendelijk, dat zij zeer gepresseerd is, ‘een bruiloft in de familie - u begrijpt.’ - Zeker, zij begrijpt het heel goed - zij heeft er zelf ook pas een meegemaakt, misschien wel amusanter dan die, waarvan nu quaestie is.

‘En heeft u meer lesgegeven?’ Zij kleurt even, zoo wantrouwend neemt mevrouw haar op. Bescheiden antwoordt zij, dat zij reeds eenige ondervinding heeft.

‘U is nog *zeer* jong?’ klinkt het weifelend.

Zij noemt haar leeftijd.

‘En kunt u lesgeven in *alle* vakken?’

Zij had bijna geantwoord, dat Sanskriet noch Latijn, noch hoogere wiskunde op haar program staan, want zij kookt inwendig. Als men hoofdakte heeft en de drie taalakten, mag men toch voor de wet al die vakken onderwijzen! Zij beheerscht zich en verwijst mevrouw naar haar akten. Zelf weet zij wat examens waard zijn, maar zij heeft haar papiertjes!

‘En heeft u meer onderwijs gegeven aan *groote* meisjes?’

Haar bevestiging lokt de vraagt uit:

‘Hoe oud waren die dan wel? - Spreekt u gemakkelijk vreemde talen? Heeft u een goede uitspraak?’

Het verwondert haar alleen maar dat mevrouw haar op dit gebied geen examen wil afnemen.

‘En uwe condities?’

Zij noemt eene som. Mevrouw noteert, maar laat zich niet uit.

‘Dan hoort u nog wel van mij,’ hetgeen gelijkstaat met ‘ik denk er niet over!’

Een belletje - de stijve huisknecht opent de huisdeur - zij ademt weer versche lucht!

‘Het buitenkansje zal haar niet ten deel vallen! Zij is te jong en vraagt te veel. Maar weer opnieuw solliciteeren!

Cetera desuut.

Den Haag, 1900.

Aartshertog Karel van Oostenrijk.

't Is voor de eerste maal in het Oostenrijksche Keizershuis, dat een jonge prins gebruik maakt van het openbaar onderwijs. Het is de dertienjarige Aartshertog Karel, oudste zoon van Aartshertog Otto en diens vrouw Maria Josepha, prinses van Saksen.

De jonge prins, die menschelijkerwijze gesproken eenmaal den keizerstroon beklimmen zal, is leerling geworden van het gymnasium en neemt speciaal deel aan de lessen, die professor Tellner geeft.

De vlucht naar Egypte.

Wie onzer lezers kent uit de gewijde geschiedenis het treffende verhaal niet, waar onze gravure op bladz. 80 zulk een getrouwe afbeelding van is.

Het verplaatst ons in den tijd dat koning Herodes over Judea regeerde. Toen de koning gehoord had dat in Bethlehem Jezus geboren was, liet hij de Wijzen van het land bij zich komen, en gelastte dezen naar Bethlehem te gaan en het Kindje te zien, en zoo zij het gevonden hadden, het hem te boodschappen.

De Wijzen vertrokken, en voorgegaan door de ster, die zij in het Oosten gezien hadden, kwamen zij behouden te Bethlehem aan, waar zij Maria en het Kindje aantroffen.

In een droom kregen zij een openbaring om niet naar koning Herodes terug te keeren, maar langs een anderen weg hun land weer op te zoeken.

Toen zij vertrokken waren kreeg ook Jozef een verschijning in den droom en werd hem door een engel aangekondigd, het Kindje en zijn Moeder tot zich te nemen en

er mee naar Egypte te vluchten, daar koning Herodes het voornemen had het te laten dooden.

DE VLUCHT NAAR EGYPTE. Naar de schilderij van G. Hischcock.

Robbi!
Door Thérèse Hoven
(*Vervolg van blz.* 76.)

(*Vervolg van blz.* 76.)

Ik vond 't gaan langzamerhand heel bezwaarlijk, vooral voor Herman, doch toen ik hem voorstelde terug te gaan, wilde hij er niets van hooren.

'Neen, neen, we moeten eerst de kinderen vinden. Wat zullen ze opkijken als we daar

DE KLEINE PIANIST, RODRIGUEZ ARIOLO (Zie blz. 85.)

aankomen! Ze moeten maar eens zien, dat de oudjes nog niet zoo volslagen onbekwaam zijn. Geloof me, Annie, zoo'n tikje machtsvertoon is wel eens goed.'

We gingen de watervallen voorbij. Vooral de *Schleier* was eenig mooi; statig als een gordijn van vloeiend glansmetaal viel het water naar beneden.

De *Kessel* was woest en wild en onstuimig.

'Kijk, Annie, daar komen we bij de Alpenweide, waar ik je van verteld heb, en daar in de hoogte, zie je wel?'

''t Lijkt wel een gletscher.'

'Neen, 't is enkel een sneeuwlaag, amper een sneeuwveld, en... waarachtig, daar bloeien de Alpenrozen.'

Inderdaad zagen wij de bekende lage, donkergroene heesters met de mooie rose bloesems.

Ze groeiden een eindje van den weg af en vrij hoog.

'Jammer, dat ze niet wat dichterbij staan, hè? Ik had er zoo graag een paar gehad.'

'Welnu, ik zal je er wel eenige plukken, dat zal nog nog wel gaan.'

'Neen, Herman, ik wil 't niet hebben.'

'Je weet, Annie, dat ik nog vrij wat meer zou willen doen om jou genoegen te geven. Kom, laat me je dien kleinen ridderdienst eens bewijzen. En bovendien, 't is geen heksentoer, er is een pad, een soort van natuurlijke trap in de rotsen.'

'O ja; wacht, dan ga ik mee. Ik zou ze nog zoo graag eens zien bloeien, de vriendelijke Alpenrozen.'

'Geef me dan maar een hand, 't gaat best zoo.'

En daar klommen we naar boven, argeloos, onbezorgd als twee kinderen.

Herman ging vooruit en trok mij op.

Opeens keerde hij zich half om en fluisterde lachend:

'Er zijn er nog meer, die de poëzie des levens tusschen de Alpenrozen trachten te vinden.'

En ja, er schemerden vrouwenrokken tusschen de planten door.

We hielden even stil; toen gingen we verder. Wij konden geen stemmen onderscheiden door het geklots van den waterval aan onze voeten.

Weldra kwamen we aan een kleine vlakte met sneeuw bedekt; we waren moe van 't stijgen en stonden weer even stil om op adem te komen. Toen zagen we, als uit één beweging, om ons heen.

God! 't Was te afschuwelijk.

Eenige passen van ons af, vlak voor onze oogen, zaten Leonie en Robert op een kleine, hoog uitstekende rotspunt; zij zat iets lager dan hij, en hij leunde naar haar over.... en kuste haar.

Hij, Robert, mijn Robbi, kuste de vrouw van zijn gastheer.

Ik weet niet wat er toen gebeurde, ik weet niet wie van de twee 't eerst merkte, dat ze niet alleen waren.

Ik weet alleen, dat Robert ridderlijk opstond en Herman in 't gezicht zag en zei: 'Nu ja, neef, we hebben elkander lief, Leonie en ik.'

'Dat schijnt wel zoo,' viel Herman, op bijtend sarcastischen toon, in.

'Ik zweer u, dat het de eerste kus was, dien zij mij toestond haar te geven - ten minste de eerste kus van liefde.'

'Van liefde,' herhaalde Herman minachtend, 'zoo'n jongen.'

'Beleedig mij niet door uw minachting,' zei Robert met iets mannelijks, dat ik nog niet in hem kende.

'Wou je soms, dat ik je bewonderde, mannetje?'

'Ik ben te laken, dat weet ik,' hernam Robert, 'maar... ik heb haar zoo lief... en ze is zoo ongelukkig.'

'Zoo? Heeft ze zich bij jou beklaagd? Wel, wel!'

‘Dat heeft ze zeker niet, daarvoor is ze te nobel, daarvoor heeft ze te veel karakter.’

‘Met je verlof, jongmensch, ik meen mijn vrouw evengoed te kennen als jij... en als je er niets tegen hebt, zal ik mijn rechten op haar weer laten gelden. Kom, Leonie, ga mee, we maken een tamelijk gek figuur, met ons vieren. Arme Annie, je ziet er bleek van.’

Leonie stond werktuiglijk op; ze was lang zoo ontroerd niet als ik.

Herman had gelijk gehad, we maakten een gek figuur, en al was er ook niemand om ons te zien, toch was dat miniatuur *plateau*, hoog boven in de bergen, niet juist de meest geschikte plaats voor een gewenschte verklaring.

Onwillekeurig was Robert achtergebleven en ik met hem. We lieten Leonie en Herman eerst gaan, en pas toen ze veilig en wel beneden waren en zelfs den tijd hadden gehad eenige honderden passen op den straatweg af te leggen, maakten wij ons tot de afdaling gereed.

‘Zal ik u helpen, Mama?’

‘Dank je, ik kan 't wel alleen.’

‘Wees nu niet koppig, Mama... neem mijn hand, leun maar op me... zoo...’

Toen we weer op den beganen weg kwamen, zei ik: ‘Robert, hoe heb je zoo iets kunnen doen?’

‘Mijn God, Mama, dat moest er toch eens van komen.’

‘Wat bedoel je?’

‘Wel, 't was toch heel natuurlijk, dat Leonie en ik ons tot elkander aangetrokken voelden. We hebben ons ingehouden zoolang 't kon, maar er komt toch eens een oogenblik, dat men alles vergeet en alleen zijn hart laat spreken... en ja, u kwam er wel wat ongevraagd bij, met uw tweeën, maar per slot van rekening is 't misschien zoo beter. Nu spaart 't een verklaring...’

‘Maar jongen, wat praat je toch? Ik begrijp niet, dat je er zoo luchtig over kunt spreken... dat je je niet schaamt.’

‘Van schaamte is geen quaestie... Leonie en ik hebben de ingeving van de natuur gevolgd. Jonge menschen zijn voor jonge liefde geschapen.’

‘Dat had Leonie moeten beseffen, vóór ze met neef Herman trouwde.’

‘Arm kind, ze was nog zoo jong en dan ook... Mama, toen hadden wij elkander nog niet ontmoet.’

‘Helaas!’

‘Neen, zucht er nu niet om. Zoo hopeloos is de zaak niet’

‘Maar Robert, je doet net, alsof 't iets heel gewoons was om een getrouwde vrouw te kussen en...’

‘Dat beweer ik niet, moeder, maar nu de toestand is... zooals hij is, en neef Herman 't weet; nu is het oogenblik gekomen om elkander klaren wijn te schenken. Ik ben dan ook van plan om, zoodra wij te Gastein in ons hotel zijn teruggekomen, gewoon tot hem te zeggen: “Geef mij Leonie,” precies zooals ik om haar hand zou hebben gevraagd, als zij zijn dochter was geweest.’

‘Robert... wat voor gekke praat is dat nu! Een man staat toch zoo maar zijn vrouw niet af.’

‘Niet dadelijk, dat weet ik ook, maar ze kunnen scheiden. Dan is zij vrij om mij lief te hebben en mijn aangebeden vrouwtje te worden...’

‘En hij?’ vroeg ik onwillekeurig.

‘Nu, hij zal zich wel troosten, dat zult u 't beste weten. 't Is immers zonneklaar, dat hij nog van u houdt. Denkt u, dat Leonie dat ook niet gemerkt heeft?’

‘Robert, zwijg, 't past je niet...’

‘Mama, ik bid u... ik ben geen kwâjongen. Ik ben een man en wij staan nu als man en vrouw tegenover elkander. We zijn precies gelijk, u hebt neef Herman lief en ik Leonie.’

Plotseling begon hij te lachen... ‘'t Is eigenlijk een reine comedie! Wie weet of, als wij later dan u op dat plekje waren gekomen, de zaken niet juist omgekeerd waren geweest en wij u beiden kussende zouden hebben gevonden.’

Ik kromp ineen van ellende.

't Ergste wat een moeder overkomen kan, overkwam mij, ik moest mij voor mijn kind schamen.

Ik, die zooveel jaren enkel moeder was geweest, wier geheele wezen vervuld was geweest van het moederschap... ik moest dat hooren...

Ik moest mezelve afvragen: ‘Is 't waar? Heb ik, door mijn lichtzinnig toegeven aan mijn gevoelens voor Herman, er toe bijgebracht om 't vreeselijke te doen gebeuren?’

O! nu zie ik het, ik ben geen goede moeder geweest... of juister, ik heb mijn moederplichten niet tot het einde toe vervuld.

Ik heb niet beseft, dat een groote zoon nog meer leiding noodig heeft dan een kleine.

Wee mijner! Ik heb mijn kind niet voor vallen weten te behoeden.

Ik had beter moeten opletten, ik had hem moeten leiden, moeten bewaken - ik ben aansprakelijk voor hem.

Toen ik, jaren geleden, met mijn kleinen Robbi in de Engadine was, liet ik hem nooit alleen, ik was zoo bang voor hem, er waren zooveel afgronden, hij mocht eens struikelen.

En nu?

Heb ik dan, in mijn domme verblindheid, niet bedacht, dat de moreele gevaren voor een jongmensch ernstiger zijn dan de lichamelijke voor een kind?

Mijn groote Robert is nu ook gestruikeld - mijn arme, groote jongen heeft zich bezeerd, hij is gekneusd... verbrijzeld.

En ik... ik heb schuld.

Ik heb aan mijzelve gedacht en aan Herman, ik had alleen aan hem moeten denken.

Een ware moeder leeft enkel voor haar kind!

Die ellendige wroeging...

Ik wist Robert niet te antwoorden, toen hij mij beschuldigde...

Ik kon niet zeggen: ‘Neen, ik heb neef Herman niet lief.’

Ik durfde zijn allusie niet verstaan, hij stelde zich den toestand en den gang van zaken zoo heel gemakkelijk voor.

Herman zou afstand doen van zijn vrouw, Leonie en hij zouden samen gelukkig worden en Herman en ik zouden elkander troosten...

‘Een reine comedie’ had hij het genoemd, een alleraardigst blijspel. O ja! waarom niet?

Dwaze jongen, wist-je dan niet, dat 't leven een sombere tragedie is en geen blijspel?

Ik wist niet wat te zeggen... ik voelde, dat 't niet gaan zou en dat de loop der wereldsche dingen niet is, zooals een twintigjarige verbeelding zich dien voorstelt.

't Klonk zoo gewoon, 't kwam hem zoo natuurlijk voor. Eén oogenblik liet ik er mijzelve ook door begoochelen.

Waarom niet?

Robert had gelijk. Leonie en hij hadden elkander lief, naar hij beweerde, en Herman en ik?

Nu ja... we voelden ons wel gelukkig, of tenminste tevreden in elkanders gezelschap, maar of dat nu de ware liefde was?

En dan, ik had indertijd, toen Herman mij zijn eerlijke, trouwe genegenheid aanbood, zijn aanzoek geweigerd, omdat Robbi het niet wilde.

En nu Robbi het in zijn belang vond, dat ik mijn verder leven met hem doorbracht, kon ik toch moeilijk zeggen: ‘Nu kan 't wel...’

Het was dan toch, op zijn minst genomen, een allervreemdste verhouding en geheel 't tegenovergestelde van wat die zijn moest, dat een zoon, op dergelijke manier, over zijn moeder beschikte.

‘Ik wil niet, dat u met neef Herman trouwt, want ik wil de eerste en eenige voor u blijven,’ had de gymnasiast, in zijn zelfzucht van bedorven kind, gezegd.

En de student zou zeggen: ‘Trouw u maar gerust, ik heb u niet meer noodig; ik heb 't vooruitzicht een lief vrouwtje te krijgen, maar dan moet u haar man troosten.’

Och! neen, dat kon niet.

En toch wilde 't er bij mij niet in, waarom niet!

Niettegenstaande alle argumenten, die ik er tegen aanvoerde, fluisterde een stem mij in: ‘'t Kan best, alles komt terecht.’

Dwaas, die ik was, om slechts één seconde te gelooven aan een idealistische oplossing van een onmogelijke wanverhouding.

We spraken weinig op onze terugwandeling naar Böckstein.

Toen wij er aankwamen, merkten we, tot onze verbazing, dat Herman en Leonie op ons gewacht hadden.

Ze zagen er allebei heel kalm uit.

Leonie's rustige blos viel mij op als contrast bij Robert's ontroerde bleekheid.

Zij zat in 't rijtuig, dat ons 's morgens naar 't dorpje gebracht had, en Herman stond er eenige passen van af, blijkbaar naar ons uit te kijken.

Hij kwam heel gewoon naar ons toe: ‘Je zult wel moe zijn, Annie, 't rijtuig is klaar.’

Van Robert nam hij geen notitie.

Ik aarzelde plaats te nemen en zei, dat ik liever loopen wou met Robert.

‘Dat zou ik je niet raden; voor jou is 't te ver, voor een jongmensch is 't een stapje.’

Robert begreep, dat zijn tegenwoordigheid niet ge wenscht was.

Hij zei dan ook, vrij bedaard: ‘Ja, zeker, Mama, 't is beter, dat u meegaat in 't rijtuig, ik wandel terug. In 't hotel te Gastein hoop ik u allen te zien.’

Hij nam zijn hoed af, doch zei verder niets.

Herman hield den zijne op en deed alsof Robert niet bestond.

Ik ging naast Leonie zitten.

In 't eerst werd er niet gesproken, wij hadden te veel op 't hart om er ineens woorden voor te vinden.

Eindelijk zei Leonie, half lachend, half medelijdend:

‘Och! dat arme Mamaatje, dat 't zich zoo aantrekt.’

‘Dat is toch heel natuurlijk,’ begon ik onwillekeurig. ‘Het spijt mij, dat mijn zoon zich zoover heeft kunnen vergeten.’

Weer lachte Leonie: ‘Ach! dat was zoo erg niet, hij is nog zoo jong.’

‘Leonie is schandelijk coquet met hem geweest,’ viel Herman streng in.

‘*Ma foi*, ik wist niet, dat een Hollander zoo hartstochtelijk kon zijn, ik dacht ze waren allemaal deftig en geposeerd als Herman.’

O, die wreede! Voelde ze dan niet, dat ze hem en mij kwetste?

Ik zag haar met huivering aan. Opeens verscheen zij mij in een gansch andere gedaante en zag ik weer dat valsche, groene licht in haar oogen, dat reeds eens zoo onheilspellend voor mij opgeflikkerd had.

‘Het was heel dwaas van... je jongen,’ hernam Herman, ‘maar hij is niet alleen te blameeren.’

(*Wordt vervolgd.*)

Modderbaden.

Met illustratiën.

Voor den schoonwaterlievenden geest is er iets bizonder onaantrekkelijks of liever afstuitends in het idee van modderbaden.

Maar het denkbeeld is niet nieuw, en ook niet voortvloeiende uit een pas gedane ontdekking in de geneeskunde. Al geheele generaties hebben de heilzame uitwerking ervan ondervonden.

Plinius schreef het gebruik van zeewier en mos, in bronwater gedrenkt, voor, ter genezing van podogra en gezwollen enkels. Galenus, een beroemd dokter (130-200 vóór Chr.), paste eenzelfde geneeswijze toe, waarvan hij de goede werking in Alexandrië had bijgewoond. In de veertiende eeuw beval Giacomo de Dondis, een Italiaansch student, het gebruik van het bezinksel van natuurlijke bronnen aan. Het werd op de aangedane plaatsen gelegd, en de patiënt moest het in de zon laten drogen. In de achttiende eeuw spreken medische autoriteiten, schrijvende over de wel wat primitieve openluchtemodderbaden te Dax, in het Zuiden van Frankrijk, over hunne

DE ZOUT-MODDERBADEN TE STRÖMSTADT.

genezende kracht, als zijnde reeds toegepast ten tijde der Romeinen.

De natuur is nogal mild geweest bij het uitdeelen van dit heelmiddel, want men treft het in veel plaatsen van Europa aan. Men vindt het in Zweden en op de kusten der Zwarte Zee, in het departement van Landes, in het Zuiden van Frankrijk en te St. Amand-les-Eaux, in het Noorden; in Piedmont, Venetië en andere gedeelten van Italië, in Hongarije en Polen, maar het meest bekend zijn toch de beroemde modderbaden in Duitschland en Oostenrijk.

In het algemeen gesproken, bestaat een modder- of moerasbad (dit laatste om een minder weerzinwekkenden, maar toch even juisten naam te gebruiken) uit veen- of moerasachtige aarde, die prikkelende genezende eigenschappen bezit, en die, na zorgvuldig klaargemaakt te zijn, vermengd wordt met het mineraalwater, dat de plaats, waar het gebruikt wordt, oplevert. Ter geruststelling voor degenen, die van plan zijn modderbaden te gaan gebruiken, vermelden wij hier, dat het mengsel niet aankleeft, maar gemakkelijk loslaat onder de warme douche die het reinigingsbad voorafgaat.

Te St. Amand-les-Eaux, op de lijn tusschen Rijssel en Valenciennes, zijn de baden van Mei tot December geopend. Het gebouw staat op een hoogte van honderd voet aan den zoom van een groot bosch. De temperatuur van de bronnen is 98° Fahr. en de aarde, die gebruikt wordt, wordt uitgegraven in de nabijheid van deze natuurlijke fonteinen.

's Nachts worden de baden aangewarmd en in den vroegen morgen gebruikt, doorgaans in het groote ronde gebouw, dat in kamertjes verdeeld is door middel van gordijnen, die weggetrokken en over de roeden gehangen kunnen worden, als de patiënten van elkaars gezelschap willen gebruik maken.

De afdeelingen onder den vloer zijn met heete modder gevuld en het deksel over het bad dient als tafel voor ververschingen of spelen, terwijl er wat losse kleeren over het bovenlijf van den patiënt geworpen worden. Daar de tijd van onderdompeling varieert van een half tot vijf uur, is het begrijpelijk dat eenige afleiding zeer gewenscht is. Hetzelfde bad dient den patiënt gedurende de geheele kuur, wat geheel in tegenstelling is met de Oostenrijksche gebruiken, waar een bad nimmer voor de tweede maal gebruikt wordt.

Natuurlijk kan men te St. Amand ook afzonderlijke badkamers krijgen, en evenals elders, vergezellen koude en heete douches, wrijvingen en massage de modderkuur. Chronische rheumatiek, gewrichten die door een ongeval zijn verstijfd, vroegtijdige verlamming, sommige huidziekten en zenuwaandoeningen worden er door genezen of aanmerkelijk verlicht. De eerste dagen is de onderdompeling

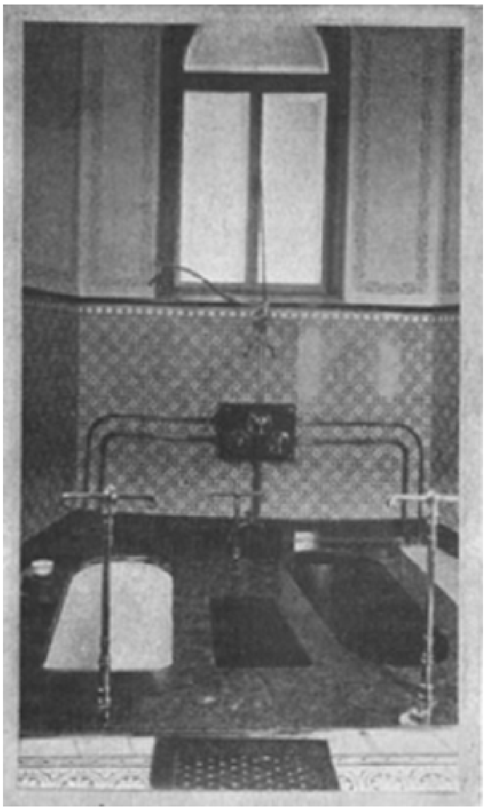

GEZICHT IN EEN BADKAMER TE KARLSBAD MET HET REINIGINGSBAD AAN DEN LINKER-, HET MODDERBAD AAN DEN RECHTERKANT.

slechts gedeeltelijk, maar neemt volgens medisch voorschrift dagelijks in duur en omvang toe. Patiënten van zestig jaar of ouder hebben er evengoed baat bij gevonden als jonge menschen of lieden van een middelbaren leeftijd.

Dax, in het Zuiden van Frankrijk, is het geheele jaar geopend en heeft dit op andere badplaatsen voor, dat de heete bronnen (122-150° Fahr.) voortdurend en rechtstreeks door de modder loopen, zoodat deze een natuurlijke warmte heeft en de temperatuur altijd dezelfde blijft, wat bij andere bronnen op kunstmatige wijze moet verkregen worden. Ook dient vermelding, dat plaatsen zooals Dax, die aan de zee gelegen zijn, een mengsel bevatten van zeekruiden, iets wat de moerasaarde van het land niet in dezelfde mate bezit. Dax wordt van zijn modder voorzien door de overstroomingen van de rivier de Adour, die door het lage, moerassige gedeelte langs de kust loopt.

Een weinig buiten de stad gelegen zijn de ‘Bains de Joarnin’, openlucht- en modderbaden, die gemengd gebruikt worden.

Te Strömstadt, een aardig gelegen plaatsje op de Westkust van Zweden, zijn zoute modderbaden verkrijgbaar. Zij worden evenwel op andere wijze toegediend dan die in Frankrijk en Oostenrijk. Nadat de patiënt zich in de badkamer van zijn kleeren ontdaan heeft, gaat hij naar het aangrenzend vertrek, waar hij op een stoel gaat zitten en douches met warm water ontvangt. Het lichaam wordt dan bedekt met warme modder, wat de oppasser in de huid wrijft en borstelt. Dan wordt een tweede laag modder aangebracht en het wrijven en borstelen wordt voortgezet, maar nu voornamelijk op de aangedane deelen; een tweede douche met warmer water doet de rest van de modder verdwijnen. Na verloop van tijd volgt een bad van mineraalwater, waarin de patiënt met zeewier wordt afgewreven; een laatste douche maakt een eind aan de behandeling.

Het seizoen te Strömstadt duurt van Juni tot einde September.

Wij komen nu aan de drie zusterbaden van Boheme, Franzensbad, Karlsbad en Mariënbad, waar modderbaden een van de belangrijkste kuren vormen. Er zijn in Duitschland en Hongarije nog verscheidene plaatsen, waar deze behandeling wordt toegepast, maar de drie bovengenoemden zijn stellig de meest bekende, en worden bezocht door een aantal patiënten uit alle werelddeelen.

De veenaarde te Franzensbad bestaat uit een dikke, sponsachtige massa van stengels en wortels, die gevonden wordt op een oppervlakte, drie mijlen in lengte en een halve mijl in breedte en bijna drie voet diepte. Deze grond, die verzadigd is door het water van minerale bronnen, die overal uit den grond opborrelen en de aarde met rijke en schitterende tinten kleuren, wordt in den herfst uitgegraven en tot aan de lente op hoopen gelegd, terwijl het den geheelen winter aan den invloed van de lucht blijft blootgesteld. Het gevolg hiervan is, dat, terwijl de versche veenaarde geelachtig-grijs ziet, geen smaak en een sterken geur van zwavelwaterstof heeft, de gedroogde en aan de lucht blootgestelde aarde donkerbruin ziet, een brokkelige substantie is met een inktachtigen smaak en een sterk zuren nasmaak. - Wanneer ze gebruikt moet worden, wordt de aarde tot een fijn poeder gewreven en dan zorgvuldig vermengd en gekneed met mineraalwater, dat veel koolzuur bevat, tot de verlangde bestanddeelen verkregen zijn. Aldus samengesteld zal de veenaarde een sterken invloed hebben op het zenuwgestel en den geheelen bloedsomloop, terwijl het ook zeer heilzaam werkt tegen verlammingen.

Karlsbad krijgt zijn veenaarde uit Franzensbad, maar de werking is verschillend, doordat ze vermengd wordt met het mineraalwater uit den beroemden *Sprudel*, die een temperatuur heeft van 162-6° Fahr.

Aan deze bron heeft Karlsbad eigenlijk zijn bloei te danken, maar door hare menigvuldige uitbarstingen op het einde der 18de en het begin der 19de eeuw heeft zij de stad ook menigmaal met ondergang bedreigd. De inrichting van de baden is hier uitstekend. Onze tweede gravure toont ons een van de 27 badkamers van de *Stadtisches Sprudelsalzwerk.* Deze kamers zijn in een halven cirkel op een gang uitgebouwd.

Het modder- en het reinigingsbad zijn naast elkaar in den grond gebouwd; het laatste is vast, terwijl het eerste in de met marmer omlijste opening geplaatst wordt, door middel van een lift, die het van de tusschenverdieping ophijscht. Hierdoor behoeft de patiënt bij het openen van de deur, bij het naar binnen rollen van het bad, niet aan tocht blootgesteld te worden.

Het gebouw, waar de veenaarde wordt klaargemaakt, is op eenigen afstand gelegen van het eigenlijke badhuis, maar door een onderaardsche gang zijn zij onderling verbonden. Als de geprepareerde aarde aankomt, wordt ze het eerst naar de lift gedreven, die door stoom in beweging gebracht wordt, en naar de moddermagazijnen gevoerd, die zich boven in het gebouw bevinden, waar ze opnieuw schoongemaakt en gezift wordt. Van de bovenverdieping valt de modder in de kamer

beneden, waar ze in de door machines gedreven mengvaten terechtkomt. Door bijvoeging van mineraalwater en stoom krijgt ze nu al haar vereischte bestanddeelen, en vloeit ze in de eigenlijke baden, die gereed staan om ze te ontvangen. Daar is nog een laatste behandeling noodig, daar niet iedere patiënt hetzelfde mengsel en denzelfden warmtegraad kan gebruiken.

Als het modderbad gebruikt is, wordt de inhoud in de modderputten onder het gebouw uitgestort, waar het water er uitzakt, terwijl het overblijvende weggebracht wordt om verder uit te dampen.

In de zestiende eeuw werden de baden te Karlsbad zoo sterk gemaakt, dat de kuur bekend was onder den naam van 'vleescheter'. De geneesheeren van den tegenwoordigen tijd hechten nog zeer veel waarde aan de krachtige en prikkelende werking van het

TOEBEREIDSELEN VOOR HET REINIGINGSBAD.

water en de modder op den geheelen bloedsomloop.

Een van de voordeelen van de modderbaden is, dat het veel minder warmte aan het lichaam onttrekt dan andere geneeskrachtige baden. Ze hebben ook een verzachtenden invloed op het zenuwgestel, als maar eenmaal het minder aanlokkende uitzicht van het bad overwonnen is; maar in geen geval mogen modderbaden genomen worden dan op voorschrift van een dokter, wat betreft den warmtegraad, den duur der onderdompeling en het mengsel.

Het systeem en de toepassing te Mariënbad hebben veel overeenkomst met die te Karlsbad, met betrekking tot de samenstelling van de aarde en het water. De modder is hier niet zoo zacht als te Franzensbad, en de behandeling wordt voornamelijk toegepast op personen die neiging vertoonen om al te dik te worden.

Hoe voelt men zich in een modderbad?

Een Engelsche dame, miss Levetus, geeft hier een antwoord op. Zij maakte de kuur niet mee om van een ziekte genezen te worden, maar alleen om een oordeel te kunnen hebben over de geneeskrachtige werking.

Na een ‘champagnekuur’ te Mariënbad, wat genoemde dame 4 pond in gewicht deed toenemen, bezocht zij het volgend jaar weer de badplaats. Zij zegt: ‘Ik had reeds het een en ander gehoord over de temperatuur, de hoogte van de modder, en den tijd dien men in het bad moet blijven. Ik wenschte wat minder dik te worden, en zoo nam ik eerst baden, volgens de beschrijving van velen mijner vrienden, en daar ik goede resultaten verkreeg, begaf ik mij naar een dokter, die het mij eerst had afgeraden. Ik legde hem de zaak uit, en daar hij vergevensgezind bleek te zijn, stond hij mij toe een kuur te volgen, maar gaf mij den raad, stellig na het bad een half uur te rusten. Dit deed de patiënt evenwel niet, de pijnbosschen en de wandelingen in den omtrek waren al te verleidelijk, waardoor Nemesis zich wreekte door een nieuwe vermeerdering van gewicht.’

En nu het eigenlijke bad. Miss Levetus beschrijft het aldus:

‘Ik ging naar de badkamer, welker vensters uitkwamen op een lange gang, die doortrokken was met een modderlucht. Het bad zag er niets aanlokkelijk uit, toen het binnengerold werd door den man, die het mengsel had klaargemaakt, maar ik stak moedig mijn éénen voet in het bad en kon toen niet meer terug. De andere voet volgde, en toen ik er geheel ingezakt was en op mijn gemak zat, kon ik een vreugdekreet niet onderdrukken. Het was een heerlijk gevoel, dat meer en meer toenam naarmate de modder in mijn huid doordrong.

Al mijn zenuwen prikkelden. Ik vergat naar den zandlooper te kijken, en inplaats van de voorgeschreven twintig minuten, bleef ik ruim een half uur in het bad, vóór ik er aan dacht om aan het meisje te schellen, dat mij een douche zou geven van warm water, alvorens in het reinigingsbad te gaan, dat naast het modderbad geplaatst was. Ik kleedde mij vlug aan. Alles aan mij gloeide; 't was of er nieuw leven in mij gevaren was, toen ik snel naar huis wandelde om te rusten. Iederen keer als ik een modderbad nam, genoot ik weer, en ik ging een derde en vierde maal naar Mariënbad.

Ik bezocht ook de andere zusterbadplaatsen, maar bij alle had ik hetzelfde heerlijke gevoel na het bad en het werd nooit gevolgd door neerslachtigheid, wat, naar ik hoor, bij vele andere patiënten het geval is. De rust na het bad herstelt dit evenwel weer geheel.

Miss Levetus raadt anderen niet aan op hun eigen verantwoordelijkheid te handelen, zooals zij deed, maar zich geheel over te geven aan den dokter, die hun ziektegeval behandelt. Te Karlsbad kan men een keuze doen uit 117 doctoren.’

Bizonder weelderig ingerichte badkamers worden gereserveerd voor vorstelijke bezoekers en velen hunner hebben er gebruik van gemaakt.

Oordeelende naar de langdurige bezoeken, die voorname patiënten er hebben afgelegd, en uit het cosmopolitisch karakter van de patiënten op dit Oostenrijksche herstellingsoord, blijkt wel, dat men gemakkelijk den weerzin overwint voor het lang niet aanlokkelijke geneesmiddel. Natuurlijk maken velen, die de badplaats bezoeken, alleen gebruik van de waterkuur, maar van de 9000 patiënten, die gedurende het seizoen van 1 Mei tot 30 September te Franzensbad komen, en van de 47000 die naar Karlsbad gaan, maakt een groot gedeelte gebruik van de beroemde modderbaden.

De kleine Pianist.

Eenigen tijd geleden is er te Parijs, en ook in andere hoofdsteden van Europeesche rijken, een wonderkind opgetreden, met name Pepito Rodriguez Ariolo, te Ferrol in

Spanje geboren. De kleine man - hij is nu juist 3½ jaar - is niet alleen een uitstekend pianist, maar tevens ook componist.

Hij was nog nauwelijks 2½ jaar oud, toen hij voor de piano ging zitten en, zonder eenig onderricht genoten te hebben, de melodieën speelde, welke hij gehoord had. Allen waren correct en zonder fouten. Later improviseerde hij liederen en componeerde zelfs. De leden van het psychologisch congres, dat onlangs te Parijs gehouden werd, waren allen verbluft over de bekwaamheid van het kereltje.

Uiterlijk onderscheidt hij zich door niets van andere kinderen van zijn leeftijd. Hij is niet groot, heeft fijne trekken en de lange lokken, die hem langs de slapen hangen, geven hem op het eerste gezicht het uiterlijk van een meisje.

Genezen!
Tooneelstukje in één Bedrijf, door C.v.K.

Personen: Marie en Herman.

Het Tooneel stelt voor een gezellige huiskamer. Rechts een tafeltje met een werkdoos. Links de haard met een vuurtje. Het ontbijt staat op tafel.

HERMAN

(komt binnen, een doode muis bij den staart vasthoudend).

De ochtendstond heeft goud in den mond, zegt men wel eens, maar op mijn tocht om dat goud te ontdekken, vond ik slechts een muis, die zooeven den waterdood is gestorven. En toen ik het diertje zoo nat daar zag liggen, kwam er een plannetje bij mij op, een plannetje, dat ik zal uitvoeren, ofschoon ik nog niet weet hoe. Sakkerloot, wat is het hier lekker

(hij gaat bij den haard zitten)

; 's ochtends vroeg kan men zoo'n vuurtje best velen. Maar nu mijn plannetje. Mijn onderwijzer zei vroeger altijd: ‘zet eerst de gegevens op om tot het gevraagde te komen.’ Dat zal ik doen. Gegevens dan: 1°. Een student die maar één hart heeft te verliezen, gelogeerd bij een oom en een tante, en daar zijn vacantie roekeloos doorbrengende met op zijn nichtje verliefd te worden; 2°. dat bewuste nichtje, dat alle eigenschappen van een engel in zich vereenigt, maar één ding niet met de engelen gemeen heeft, namelijk, dat zij doodelijk bang is van muizen. Nu is 't wel waar, dat de engelen niet zoo dikwijls in de gelegenheid zijn om met muizen in aanraking te komen, als zij hier, want in dit oude huis wordt er zoo nu en dan nogal eens een gevangen. Gevraagd wordt nu, om dat bewuste nichtje van die muizenvrees te genezen op een geschikte en afdoende manier. Hoe daartoe te geraken?

De meeste dames zijn bang van een muis, omdat, als zij haar zien, zij haar eigenlijk niet zien. Dat klinkt een beetje tegenstrijdig en toch is het zoo. Zij zien wat over den

grond schuiven, iets zwarts, iets grauws, fft, weg is het! rrt! daar is het weer! Ah, een muis, een muis! Gauw bovenop een stoel geklommen, op een tafel als het kan, en telkens als dat donkere stipje langs den grond vliegt een gegil van wat ben je me! Ik gevoel me in staat om hetzelfde effect te bereiken met een dotje papier aan een touwtje.

Maar wanneer zij zoo'n beestje eens van nabij zagen, en de verstandige oogjes en het fluweelen velletje durfden te bekijken, zou, geloof ik, de angst wel overgaan. Maar hoe nu een levende muis onder het bereik van Marie's oogen te brengen? Op het woord ‘muis’ begint zij te beven, en als ik er een liet zien, zou ze wegloopen. Daarom maar een doode genomen, die laat zich wegstoppen, zonder dat het beestje wegloopt. Ziezoo, nu ben ik zoover, dat ik ongemerkt haar blikken op de muis moet weten te trekken. Maar waar? Op haar bordje? Dat is toch wat onsmakelijk! Op haar stoel? Ze zou er ongemerkt op gaan zitten en dan... dan was mijn leed niet te overzien. Wacht, hier in haar werkdoos; vóór 't ontbijt heeft zij altijd nog wat te borduren. Als zij de doos dan opent, wordt haar aandacht opeens getrokken. En nu maar gauw, want ze kan elk oogenblik komen. 't Is toch wel wat raar, zoo'n dooie, natte muis, maar 't is tot haar welzijn, dus vooruit maar! Ziezoo, daar ligt ze rustig op een speldenkussen, een raar doodbed, maar ze voelt er niets van

(hij heeft de muis in de doos gedaan en die gesloten)

. Als Marie nu maar niet te veel schrikt, want dan kon ik de rest van mijn vacantie wel eens een zuur gezicht zien. Maar ze kan wel tegen een grapje.

Zij blijft lang weg, al halfnegen, we hebben anders vóór 't ontbijt altijd zoo'n gezellig half uurtje... Maar stil, zij komt de trap op. Goede hemel, wat een haast!

Marie

(stormt binnen).

Goedenmorgen, Herman

(geeft hem de hand).

Hé! wat ben ik geschrikt.

Herman.
Geschrikt, en waarvan dan?

Marie.
De meid vertelde dat er van ochtend een groote muis in de val zat. Zoo'n groote!

Herman.
Heb je ze gezien?

Marie.
Neen, dat niet!

Herman

(zit in den haard te poken, Marie meer links).

En ben je er toch van geschrikt?

Marie.
Maar Herman, zoo'n groote muis!

Herman.
Nu, als je haar gezien hadt, van dichtbij, versta je, dan zou je er niet van geschrikt zijn. Een muis is toch zoo'n aardig diertje.

Marie.
O God! Herman! Houd op, ik word er koud van.

Herman.
Kom dan wat bij den haard, 't Is hier lekker.

Marie

(komt nader).

Ik kan me niet begrijpen, Herman, dat je altijd zoo met me spot. En altijd heb je er wat van te zeggen, dat ik bang van muizen ben. Mijn hemel, alle dames zijn dat, en zou ik dan op den algemeenen regel een uitzondering moeten maken? Iedereen heeft zoo zijn gebrek. Jou gebrek is, dat je het mijne altijd te pas en te onpas aan de kaak stelt.

Herman.
Dus je erkent dat het een gebrek is.

Marie.
Och ja, maar ik kan er niets tegen doen. En als dat mijn ergste fout was, zou het nog wel schikken. Maar ik moet nog wat werken, want pa vindt het altijd een vervelend gezicht als ik met mijn armen over elkaar zit.

(Gaat naar het tafeltje rechts)

.

Herman

(ter zijde).

O jé! Nu zal 't komen.

Marie

(terwijl zij de doos opent).

Wat ben je stil, Herman! Denk je ergens over?

(ziet de muis, gillend).

O, een muis, een muis!

(Vliegt naar de andere zijde van de kamer)

.

Herman

(opspringend).

Een muis, waar?

Marie

(met afgewend gezicht).

Daar, daar in mijn werkdoos!

Herman

(schijnbaar verbaasd).

In je werkdoos?

Marie

(steeds met afgewend gelaat).

Daar op 't tafeltje!

Herman

(nog altijd verbaasd).

Op 't tafeltje?

Marie.
Mijn hemel! Herman, bauw toch niet alles zoo na, maar vang haar!

Herman

(m-t beide handen op de doos).

Zit ze hierin?

Marie.
Ja, ja, vang haar, of ik loop weg! Waar blijft nu je heldhaftigheid, vang haar dan!

Herman

(opent de doos).

Nu, nu, bedaar maar.

Marie.
Een muis! Een muis!

Herman

(met de muis aan den staart).

't Is een dooie!

Marie

(met een zucht).

O, Goddank!

Herman

(komt dichterbij).

Kijk maar. 't Is een dooie!

Marie

(wijkt achteruit).

Ga weg, Herman, plaag me niet, ga weg!

Herman.
Ben je nu bang van een dooie muis?

Marie.
Flauwe kerel, breng haar naar buiten. Maar wacht

eens! Hoe komt nu een dooie muis in mijn werkdoos. Die moet daarin gelegd zijn. Door wie? O, ik begrijp het, ik begrijp het! Dat durft niemand anders te doen als jij, Herman. 't Is de muis, die van ochtend gevangen is. O, dat vind ik laf van je, Herman, om me zoo te doen schrikken. Je weet dat ik bang van muizen ben

(begint te schreien)

.

HERMAN

(heeft de muis ter zijde gelegd).

Maar, Marie, neem je me dat nu zoo kwalijk? Toe, Marie!

MARIE

(met de hand voor de oogen).

Ga weg, dappere held, wiens eenige moed daarin bestaat, dat hij een meisje aan 't schrikken durft brengen.

HERMAN.

Maar 't is tot je bestwil, Marie!

MARIE.

Zwijg, ik wil geen woord meer van je hooren en je krijgt geen syllabe meer uit me.

HERMAN

(terzijde).

Dat is toch wel wat te erg.

(luid).

Kom, kom, je zult wel weer bijzakken.

(Marie staat zwijgend naast den schoorsteen en antwoordt niets. Herman heeft de muis weer bij den staart gevat en zit er mede te zwaaien.

HERMAN.

Willen wij met je vriendin Louise na het ontbijt een rijtoertje maken?

MARIE

(zwijgt).

HERMAN

(na eenig wachten).

Dan ga ik alleen met Louise.

Marie

(zwijgt).

Herman.
Je wilt niet antwoorden? Ben je nu waarlijk zoo boos op me?

Marie

(zwijgt).

Herman

(terzijde).

Ik heb het geheel en al bedorven.

(luid).

Marie, ik vraag je vergiffenis.

Marie

(zwijgt).

Herman.
Ik had nooit gedacht, dat je het mij zoo kwalijk zoudt nemen. Willen we weer vredesluiten? Ik zal het nooit weer doen.

Marie

(zwijgt).

Herman.
't Is wat moois, ruzie te krijgen om zoo'n dooie muis.

(sprekende tot de muis).

Als ik geweten had dat jij, klein mormel, zooveel onheil zoudt stichten, dan had ik je wel op de wateren laten dobberen tot aan het einde der dagen. Maar nu, nu zal ik je....

(hij wil de muis tegen den grond slaan, maar slaat er zich mee in 't gezicht).

Ajakkes!

(veegt zich het gezicht af)

.

MARIE.

Lekker! Je bent toch ook bang!

HERMAN.

Lekker, zeg je! Ik, bang, dat zal ik je bewijzen, ik zal haar verscheuren, verpletteren, vernielen. O, ik zal je bewijzen, dat ik niet bang ben. Geef hier! Een mes!

(Grijpt een mes van tafel).

MARIE.

Herman, het broodmes!

HERMAN.

't Geeft niet. Ik voel moordlust in mij blaken, ik zal mijn woede koelen op deze dooie muis

(wil gaan snijden).

Maar, wat zie ik, ze trekt met de pootjes! Ze leeft nog! Nu maar, dat is je laatste stuiptrekking geweest, stomme dier!

MARIE

(nieuwsgierig over zijn schouder).

Leeft ze nog?

HERMAN.

Ja, kijk maar, ze komt weer bij; maar dat moet ze niet, ze moet sterven, omdat het haar schuld is, dat jij boos op me bent!

MARIE.

He, Herman! Hoe wreed! Zoo'n arm dier voor jou zonden te laten boeten. Wat een lieve schitterende oogjes!

HERMAN.

Maak me niet week. Ze moet sterven.

MARIE

(steeds dichterbij).

Ach neen! Me dunkt, ze kijkt je smeekend aan. Doe het niet, Herman! Kijk, ze wil loopen, maar ze kan niet. En wat is ze nat!

HERMAN.

Ze heeft ook een bad gehad van wat ben je me! Maar nu is 't genoeg.

MARIE

(grijpt naar de muis).

Neen, Herman, dat niet. Ik vind haar veel te aardig. Ze kijkt met haar kleine oogjes veel verstandiger dan menig mensch!

(Ziet hem van terzijde aan).

Herman

(terzijde).

Wel jou kleine heks!

(luid).

Nu, op ééne voorwaarde wil ik haar sparen, namelijk als je mij vergeeft.

Marie.
Welnu dan, ik vergeef je, mijn hand er op!

Herman.
En de mijne!

Marie.
Nu moet je mij ook helpen haar weer bij te brengen.

Herman.
We zullen haar eerst wat laten drogen. Dan zal ze van zelf wel weer beter worden.

(Zij zetten haar bij den haard op den grond)

.

Marie.
Kijk, ze kruipt al voort. Wat een aardig beestje is toch een muis!

Herman.
Pas op, dat ze niet wegloopt, hierheen, kleine hekkespringer!

Marie.
Pak haar, Herman, want ze loopt weg.

Herman.
Neen, ze komt naar jou toe. Pak haar dan!

Marie

(grijpt).

Hé, da's mis. Wat is zoo'n beestje vlug.

Herman.
Kijk, kijk, daar gaat ze.

Marie.
Daar komt ze weer!

HERMAN.

Doe gauw de deur dicht!

MARIE

(loopt naar de deur).

O! O!

HERMAN.

Weg is ze!

(Ze kijken elkaar verbaasd aan)

.

MARIE.

Ja, weg is de muis, en weg is ook mijn muizenvrees. Herman, ik dank je. Je middel is probaat geweest.

HERMAN.

Als de taaie muizennatuur me niet geholpen had, dan zou ik met mijn zwakke pogen nog niet veel uitgericht hebben. Maar één ding is zeker, jij bent genezen en dat is de hoofdzaak.

Alleen.
Door Christine.

I.

Niets dan het pijnlijk kreunen der zieke.

Zelfs het klokje mocht niet langer zijn regelmatig getik doen hooren; de ‘zuster’ heeft het laten stilstaan, omdat reeds het geringste geluid de patiënt hinderlijk is. De kamer is in halfduister gehuld; de gordijnen zijn neergelaten om het te felle licht te temperen. Bij de tafel zit de verpleegster, ernstig breiende aan een kous; onhoorbaar werkt ze voort; als bijwijlen het kreunen even ophoudt is het stil, doodstil in het vertrek.

Geene verwanten, geene vrienden aan het ziekbed; alleen maar die ééne ‘zuster’, een vreemde, een betaalde. Doch moge de warme liefde, de innige hartelijkheid ontbreken, waarmede liefhebbende bloedverwanten hunne beminde zieken verzorgen, in nauwgezette plichtsbetrachting komt deze verpleegster niet tekort.

Het nog betrekkelijk jonge meisje met een frisch, blozend gelaat, doch gekleed in een stemmige, zwarte japon, werpt een blik op haar horloge; dan staat zij op, doet een poeder op een lepel, maakt ze met een weinig melk vloeibaar, slaat het bedgordijn iets ter zijde en zegt met vriendelijke stem: ‘Het is weer tijd om in te nemen, juffrouw!’

De zieke opent de oogen, maar daarin ligt zoo'n vermoeide uitdrukking, dat zuster Marie er van ontroert. Voorzichtig giet deze nu den inhoud van den lepel in den mond der zieke; daarna schudt zij even de kussens op en trekt de dekens weder recht.

‘Ik dank u!’ klinkt het zachtjes.

Ja, deze verpleegster kent haar plicht, en wat meer zegt, zij doet haar werk met liefde; maar toch blijft zij een vreemde en - een teedere kus, een zachte liefkoozing kan zooveel troost in lijden zijn.

'Ik dank u!' Dat klinkt telkens weer na elken ontvangen dienst. Daar ligt iets roerends in. Machteloos als zij ter neder ligt, geheel afhankelijk van betaalde hulp, is deze zieke dankbaar voor de zorgvuldige verpleging, die zij geniet. En zuster Marie is niet ongevoelig.

Meer dan ooit aan een anderen zieke heeft zich haar hart gehecht aan deze eenzame. Maar ach! ze weet het, niet lang meer zal die hare zorgen behoeven.

Agnes Winter is een ongehuwde dame van nog geen veertig jaar. Zij bekleedt de betrekking van onderwijzeres aan een meisjesschool en geniet als zoodanig een goed salaris.

Jaren achtereen is ze getrouw dag aan dag naar school gestapt, zonder ook maar een enkele maal wegens ziekte te moeten verzuimen; doch den vorigen winter kreeg zij influenza. Ongewoon echter als het voor haar was, dat zij moest thuisblijven, ging zij reeds weer naar school vóór ze nog geheel was hersteld.

In April voelde zij zich opnieuw minder wel, maar ze bleef toch doorloopen, hopende van zelf weer de oude te worden, totdat het haar onmogelijk werd langer vol te houden en zij een dokter moest raadplegen. Deze onderzocht haar en nu bleek, dat de nieren niet in orde waren.

Strenge rust werd haar bevolen. Ze vroeg eenigen tijd verlof, hetgeen haar dadelijk werd toegestaan; maar nog vóór er twee maanden verstreken waren, wist de dokter, dat er geen herstel meer mogelijk was.

'Niertering! onherroepelijk de dood!' luidde zijn antwoord aan belangstellenden, die hem naar de zieke vroegen.

Agnes had weinig vrienden. Met slechts enkele families hield ze omgang; de mede-onderwijzeressen waren nooit vriendinnen geworden; de meisjes droegen haar meer achting toe dan liefde. Hare ouders, die zij boven alles had bemind, waren acht jaar geleden kort na elkander gestorven; een zuster bezat zij niet; twee getrouwde broeders woonden in een ander deel van het land. Ze waren tijdens hare ziekte tweemaal naar haar komen zien, maar werden door hunne bezigheden genoodzaakt weder spoedig te vertrekken.

Zoo lag zij op haar ziekbed dagen en weken alleen. De weinigen, die haar nog kwamen bezoeken, werden eerst slechts een oogenblikje, later in het geheel niet meer in de kamer toegelaten.

'Rust! rust!' beval de dokter; maar langzamerhand begon Agnes te begrijpen, dat na de rust van het ziekbed slechts zou volgen de rust, die eeuwig duurt.

Doch het bedroefde haar niet. Ze was zoo moede, zoo moede, ze wilde wel gaarne inslapen voor altijd. En dan dacht zij aan hare ouders, zooals zij hen beiden had zien liggen, onbeweeglijk, kalm, met dien vredigen glimlach om de lippen.

Zoo zou zij ook rusten met gesloten oogen, gevouwen handen, vrij van alle smart en pijn. Het was toch niet hard te moeten sterven.

Hare plaats in de maatschappij zou spoedig vervuld zijn door een der velen, die hunkeren naar een goede betrekking; de meisjes op school dachten waarschijnlijk nu al zelden meer aan haar; de broers hadden hunne vrouw en kinderen, die zouden haar weinig missen, en de enkele families met wie zij bevriend was, och! ze was toch slechts een vreemde, - ook daar zou de ledige plaats, die zij achterliet, niet groot zijn.

Alleen lag ze, dagen en weken alleen. Wie zou haar missen als ze henenging?

En terwijl ze over dat alles peinsde, werd het haar plotseling duidelijk, hoe geheel anders het had kunnen zijn. Beelden, door een lange reeks van jaren bleek en dof geworden, kregen eensklaps kleur en leven.

II.

Ze zag weder het ouderlijke huis met zijne ruime frissche kamers, zijne degelijke, ouderwetsche meubelen, ze liep weer rond in den grooten tuin met zijn keur van bloemen en overvloed van vruchten. Haar vader was burgemeester op een liefgelegen, eenvoudig dorp, van waar hare broeders elken dag de hoogeschool te A. bezochten. Zij zelve, de verwende lievelinge van vader en moeder, had reeds hare akte als onderwijzeres en was als volontair werkzaam op de dorpsschool.

Daar had zij hem leeren kennen.

Als een zucht ontvlood haar mond:

'Karel!'

O, als haar trots niet sterker was geweest dan hare liefde, hoe anders zou dan haar leven zijn geworden, hoe anders zou haar sterven zijn!

Kinderlijk nieuwsgierig had ze verlangd Karel Daalberg, den nieuwbenoemden onderwijzer, te zien, weinig vermoedende welk een groote plaats hij weldra zou bekleeden in haar hart.

Nog heugde haar dien eersten morgen, toen zij beiden toevallig gelijk voor de schooldeur hadden gestaan en hij wel diep, heel diep den hoed had afgenomen, maar jongensachtig verlegen geen woord had durven spreken. Ook zij zelve had niets gezegd, maar hem, misschien wel wat brutaal, staan opnemen.

Ja, hij beviel haar reeds dadelijk, welgemaakt slank, een overvloed van lichtblond haar en blauwe oogen, nu eens helder en licht van kleur, dan weer donker, bij zwart af. Wonderlijk sprekende oogen! Hoe spoedig had zij hunne taal leeren verstaan en wat hadden zij haar altijd veel te zeggen!

Eenige dagen lang waren Daalberg en zij elkander stilzwijgend voorbijgegaan; toen eensklaps was het ijs gebroken. En sedert hadden zij vele gesprekken gevoerd. Wat kon hij degelijk en verstandig redeneeren! Veel had ze van hem geleerd.

Hare ouders konden niet begrijpen, waardoor de school haar plotseling zooveel werk gaf, dat zij zoo vroeg reeds heenging en vaak zoo laat terugkwam. O, heerlijke en zalige tijd! Toen was het leven haar een droom van schoon geluk geweest.

Soms bracht hij zijne viool mede, en wanneer dan alle kinderen vertrokken waren, speelde hij voor haar, voor haar alleen, de meest wegslepende melodieën. Zij begreep wat hij te zeggen had, ze voelde wat hij haar smeekte, doch als hij waagde daarop ook maar met een enkel woord te zinspelen, had onverbiddelijk uit haar mond geklonken: 'Eerst de hoofdakte!'

Die had hij gehaald, zoo gauw als mogelijk was. Kort daarna waren zij geëngageerd, maar voor haar althans was het geluk toen niet meer geheel onvermengd.

Hare ouders hadden hunne toestemming gegeven, doch dit engagement verheugde hen niet; de broers keurden het af en konden somwijlen niet laten met minachting over onderwijzers te spreken; zij rieden haar aan Karel over te halen zich voor het middelbaar onderwijs te bekwamen. Dat was ten minste iets! - De notarisvrouw zei ronduit, toen zij haar feliciteerde:

'Ik heb altijd gedacht, dat gij je hart te hoog droeg voor een onderwijzer.'

Andere voorname kennissen vermeden steeds over haren aanstaande te spreken, sommigen hadden haar zelfs nooit gefeliciteerd. O, die wereld!

Dat alles had haar gegriefd en tot het besluit gebracht, nooit te zullen trouwen vóór Karel hoofd van een school was en dan liefst nog in een groote stad.

Doch na vijf jaren van veel arbeid was hij nog klasseonderwijzer; hoewel hij een flink verstand had, behoorde hij niet tot de gelukkigen op vergelijkende examens. Evenwel verdiende hij als onderwijzer 1ste klasse te A. een goed salaris, gaven eenige bijakten hem nog *f*200 meer en daarbij gaf hij gewoonlijk nog enkele privaatlessen.

(*Slot volgt.*)

Robbi!
Door Thérèse Hoven
(*Vervolg van blz.* 83.)

Ik geloof, dat hij nog verder sprak, maar ik luisterde niet; ik dacht alleen aan Robert en was hang voor hem.

Hoe kon hij zijn geluk verwachten van die vrouw?

Opeens leerde ik haar kennen in haar berekenende valschheid.

Waarom had ik dat vroeger niet gezien of niet willen zien?

Waarom had ik mijn jongen niet beveiligd tegen die sirene?

Nu begreep ik,

KAREL ALEXANDER, GROOT-HERTOG VAN SAKSEN-WEIMAR-EISENACH. †

op eenmaal, het huwelijk van die beiden, dat mij zoo menig keer als een raadsel was voorgekomen.

Herman had haar getrouwd uit medelijden, uit goedheid, en ook uit *dépit;* zij had hem genomen enkel uit berekening, om een goede positie te hebben.

Ze was arm, ze had niemand, die voor haar zorgen kon. Herman was, uit een financieel oogpunt, een uitstekende partij.

De twintig jaar, die hij ouder was, had ze, met zijn fortuin, op den koop toe genomen.

Als ze nog maar getracht had hem gelukkig te maken, maar dat had ze niet. Herman's overspannen zenuwachtige toestand vóór zijn reis sproot niet enkel uit een physieke oorzaak; hij had zeker zwaar verdriet gehad, de arme man.

Opeens werd mij alles duidelijk en tevens zag ik met zonneklaarheid in, dat Robert niets van Leonie te verwachten had.

Ze had met hem gespeeld, deels uit verveling, deels om Herman te plagen; uit verfijnde plagerij had zij hem een jongmensch van nog geen twintig jaar als mededinger gegeven.

De rit duurde nog geen half uur.

Ik ging terstond naar mijn kamer en zat neer, in domme werkeloosheid mijner hersenen, naar buiten turende.

Ik kon niet denken... ik durfde niet hopen, ik wilde niet wanhopen!

Nu en dan kwam er een gevoel van schuld over mij, alsof ik, en niet Robbi de schuldige was.

Hoelang ik er zat, weet ik niet. Toen het donker werd draaide ik werktuiglijk het electrische licht aan. De moderne

WILHELM ERNST, GROOT-HERTOG VAN SAKSEN-WEIMAR-EISENACH.

weelde maakt het den menschen hoe langer hoe gemakkelijker.

Zelfs 't aansteken van een lucifer zou mij een welkome afleiding zijn geweest, al voelde ik mij ook totaal ongeschikt tot eenigen handenarbeid.

Toenik 'tschroefje even aangedraaid had, was het licht in mijn kamer en toen ging ik maar weer zitten suffen.

Langzamerhand was 't mij, alsof ik jaren zoo gezeten had, jarenlang, altijd maar zoo doelloos voor mij heen starende en de eenige wilskracht, die nog in mij was, aanwendende om elke gedachte, elke overpeinzing, elke veronderstelling buiten te houden.

Daar ging de deur open... ik weet niet of ik het verwacht had.

Robert kwam binnen... arme, arme Robbi, ik zag wel hoe 't was.

Hij keek me eerst als verwezen aan; toen zei hij, met schorre stem: ‘Ze wil niets van me weten, ze heeft me uitgelachen.’

‘Mijn arme jongen,’ waagde ik zacht te zeggen.

‘Ik meende 't zoo ernstig, ik had haar lief met mijn ziel en mijn verstand; mijn voelen en mijn denken had ik haar willen wijden en zij beschouwde 't als kinderspel!’

‘Heb je haar gesproken, Robbi?’

Hij knikte. ‘Zoodra ik thuiskwam ging ik naar ons salonnetje en daar wachtte ik. Eerst kwam hij en toen zei ik heel kalm, wat ik van plan was te zeggen, hoe lief ik haar had en hoezeer ik mijn best zou doen haar gelukkig te maken, en toen... o God!... 't was zoo vreeselijk.

Hij lachte me gewoon uit en noemde mij een dwaas, een kind! Hij spotte met mijn gevoel en zei, dat ik wel spoedig over mijn jeugdige verliefdheid heen zou komen.

En toen werd ik driftig en noemde hem een barbaar, een tiran, een beul, ik weet niet meer wat, en in plaats dat hij ook boos werd, als man tegen man, trok hij de schouders op en zei hij, op eigenaardigen toon: “'t Zal wel overgaan, mijn jongen, dat hebben wij allemaal meegemaakt.”

En ik werd nog driftiger en zei, dat ik Leonie moest spreken en dat het wreed van hem was onze mooie, jonge liefde zoo te dwarsboomen, en toen keek hij mij spottend aan en zei: “In elk geval jou liefde dan toch. Leonie is verstandiger; ze beschouwt het gebeurde als kinderspel en verzocht mij je dat te zeggen.”

't Trof me als een zweepslag in 't gezicht, maar ik geloofde 't niet.

Toen riep hij Leonie. Ze kwam binnen, onschuldig lachend.

Terwijl ik met haar man had gesproken, had zij zich verkleed en haar krulletjes opnieuw ingebrand. Ze zag er zoo kalm, frisch uit, alsof er niets gebeurd was.

Ik stormde op haar toe: “Zeg 't hem dan toch, Leonie, zeg hem, dat we elkander lief hebben,” en... en toen lachte ze en noemde mij haar *pauvre garçon*, haar *pauvre petit chéri*, alsof ik een schootkindje was geweest.’

Robert had zich hoe langer hoe meer opgewonden; eigenlijk had hij meer tot zichzelf dan tot mij gesproken.

‘Je moet trachten haar te vergeten, mijn jongen, ze was je groote liefde niet waard.’

‘Ik kan 't niet begrijpen,’ hernam hij op zacht droeven toon, ‘ze heeft me toch altijd zoo aangemoedigd, ze heeft me geleerd wat liefde was.’

‘Een schijnliefde was 't, mijn jongen. Een liefde der zinnen, maar geen liefde van 't hart.’

‘Bij mij wel, moeder, ik zal nooit een andere vrouw zoo liefhebben.’

‘Niet zoo, mijn kind, maar anders, maar beter, maar hooger.’

‘Haar lach zal mij altijd in de ooren klinken. Ik wist niet, dat een vrouw zoo wreed kon zijn.’

‘'t Is je eerste groote teleurstelling, Robert.’ En opeens begon mijn groote, zelfstandige zoon, die zich zoo geheel man waande, als een klein kind te schreien, en zijn armen uitstrekkende, riep hij: ‘Moeder, troost me, ik ben zoo ongelukkig.’

In dat oogenblik kreeg ik mijn zoon terug. In het verdriet zijner eerste ontgoocheling zocht zijn hart het mijne en ik trok hem naar mij toe en kuste hem, zooals ik in jaren niet gedaan had.

Ik maakte hem geen verwijten, ik vroeg hem om geen ophelderingen... ik was alleen een moeder, die een bedroefd kind troost.

‘We zullen morgen van hier gaan, mijn jongen, ik zal van avond je goed voor je pakken en het mijne ook.’

‘Ja, moeder.’

Dat was alles, doch met die enkele toestemming in wat ik hem voorstelde, gaf hij zich weer geheel aan mij over.

Hemel! het begint reeds te dagen... de nacht is voorbij, ik heb niet geslapen... ik heb enkel geschreven... ik heb de koele feiten op papier gezet, dat heeft mij gekalmeerd.

Mijn geest is er door tot rust gekomen en de geest gaat boven het lichaam.

Of mijn arme jongen geslapen heeft?

Straks zal ik bij hem gaan en ik zal hem meenemen, mijn arm, gewond kind; ik zal hem oppassen en verzorgen... heel teer, heel zacht... daarvoor ben ik zijn moeder.

Ik zal een briefje voor Herman achterlaten; ik voel geen verdriet, omdat het een afscheidsbrief zal zijn. Het zal mij niets kosten hem te verlaten; ik denk alleen aan mijn jongen.

We zijn nu al een week in Salzburg!

Ik zou 't liefste rechtstreeks naar huis zijn gegaan, maar Robert zag er tegen op.

Hij is zoo innig bedroefd, zoo diep gekwetst!

Hij had Leonie lief als een man, en zij en Herman hebben hem als een kwâjongen behandeld.

Hoogst krenkend voor zijn eigenliefde en toch het beste geneesmiddel; dat ziet *hij* niet in, maar ik wel.

Wat Leonie van hem gewild had, wilde hij gelukkig niet. Hij was te rein en onbedorven om haar te doorzien.

God lof, dat hij zoo was!

Maar wat moet zij diep verdorven zijn om zoo iets van een kind van twintig jaar te verwachten.

Hij was zoo ernstig! Toen hij meende haar gecompromitteerd te hebben, dacht hij terstond aan een huwelijk.

Alsof zij dat gewild had! Een student, zonder positie, zonder middelen!

Ik durf er nog niet met Robert over te spreken, de wonde is nog te versch, ik durf die niet te beroeren.

We wandelen veel en lezen veel en praten over onverschillige dingen.

Hij is lief en teeder voor mij als nooit te voren; zijn liefde voor Leonie heeft al het zachte en weeke in zijn natuur opgewekt.

Later zal ik er haar dankbaar voor zijn; nu haat ik haar, omdat zij mijn jongen zoo rampzalig heeft gemaakt.

De eerste aanraking met de ruwe werkelijkheid is zóó intens ingrijpend.

Robert denkt zeker, dat hij er nooit overheen zal komen. Hij geeft zich geheel aan zijn désillusie over en laat zich vertroetelen als een zieke. Dat begint 's morgens al aan 't ontbijt.

Zuchtend zet hij zich neder aan 't kleine tafeltje, dat voor ons gereserveerd is in de overdekte veranda, waar ontbeten wordt.

‘Heb je al besteld, vent?’

‘Neen, nog niet; wat wilt u hebben? Ik zal niets gebruiken.’

En 't einde is, dat hij een beter maal maakt dan ik, maar 't niet weten wil.

Dan: ‘Wil je met mij uitgaan, Rob?’

‘Als u er lust in hebt, ja.’

‘Zullen wij een uurtje in 't Park Mirabell gaan zitten?’

‘Och, ja! dat is goed.’

‘Of zullen we naar Heilbrunn wandelen?’

‘Zooals u wilt.’

Hij denkt heilig, dat hij zich voor mij opoffert.

Gisteren zei hij opeens: ‘'t Is voor u toch ook sneu, dat alles nu zoo moest afloopen en we zoo opeens weg moesten.’

En ik, alleen op 't laatste antwoordende: ‘'t Speet mij nu niet zoo heel erg van Gastein weg te gaan, ik vond het geen plaats om zoo lang te blijven.’

‘Dat bedoel ik niet,’ viel hij mij ongeduldig in de rede. ‘Ik had 't oog op neef Herman - u moet hem toch wel missen.’

‘Wel neen, mijn jongen, niet zoolang ik jou heb...’

‘Och ja, wij moeten elkander nu maar troosten,’ zei hij hartelijk, maar met een zucht.

Toen iets later: ‘Men zou werkelijk haast aan de moraal uit de kinderboeken gaan gelooven en heusch denken, dat 't kwaad zijn meester loont. Was ik indertijd niet zoo tegen een huwelijk tusschen u en neef Herman geweest, dan was alles heel anders geloopen en dan was deze ontzettende ellende mij bespaard gebleven.’

Ik sprak er overheen; ik kon toch niet zeggen: ‘Ja, door je eigen zelfzucht ben je nu ongelukkig geworden...’

Zulke banale waarheden zegt een moeder niet tot haar kind, dat verdriet heeft.

En bovendien, ik denk niet meer aan de mogelijkheid, dat ik, voor mij, nog eens gelukkig had kunnen zijn. Sedert Robert mij weer noodig heeft, ga ik geheel in hem op en ben ik schier vergeten, dat er zoo'n persoon bestond als Annie van Herwijnen met eigen wenschen en eigen aspiraties.

Evenals vroeger ben ik enkel Robert's moeder!

Ik hoor nog den weemoed in zijn stem, toen hij zei: ‘Dan was die ontzettende ellende mij bespaard gebleven.’

Arme jongen, hoe naïef!

Alsof een man door 't leven zou kunnen gaan, zonder ooit in een vrouw bedrogen te worden, alsof de eerste liefde niet altijd een groot lijden was? Mijn arme Rob! Een knap uitziende jongen als jij, en daarbij zoo eenvoudig van hart, moest wel teleurstellingen ondervinden.

Ik had je er op moeten voorbereiden; ook daarin heb ik gefaald. Als je vader was blijven leven, zou 't zoo niet gebeurd zijn, hij zou je gewaarschuwd hebben.

Helaas! deze zomer is, in vele opzichten, een openbaring voor mij geweest; door het gebeurde met Leonie heb ik pas leeren beseffen, hoe weinig ik mijn zoon opgevoed had voor de groote maatschappij. Maar ik leefde zelve zoo afgezonderd; in al die jaren had ik nauwelijks omgang met mijn evenmenschen en daardoor was ik argeloos onwetend geworden en de invloed ervan moest wel door Robert gevoeld worden.

Een jongen, door een flinken vader opgevoed, zou zich niet zoo gedragen hebben, als hij 't zich tegenover Leonie heeft gedaan, zoo dom vertrouwend.

Herman had gelijk, hij was een dwaas!

Welke vrouw verlaat haar man, die haar een weelderig thuis heeft aangeboden, voor een jongen van nog geen twintig jaar?

Een vader zou hem gewaarschuwd hebben, dat hij zich op een gevaarlijke helling bevond.

Ik was te weinig wereldwijs om het gevaar te kunnen begrijpen.

Maar Herman dan? Nu ja, aan den eenen kant beschouwde hij Robert als een onschuldigen, als een schadeloozen knaap, en aan den anderen kant waren zijn eigen gedachten te zeer ingenomen door zijn gevoelens voor mij.

Hij werd er door afgeleid!

En dan ook, hij hield te weinig van Leonie om jaloersch op haar te zijn.

Maar zij? beschouwde zij Robert echt als een jongen en haar verhouding tot hem als een onschuldige *flirtation?*

Of wilde ze meer?

Het is schandelijk van mij om zoo over een mijner medezusteren te denken, maar ik kan niet helpen bitter te zijn daar, waar het de vrouw geldt, die mijn armen jongen zijn eerste groot verdriet heeft doen lijden en hem, voor zeer langen tijd, zoo niet voor altijd, zijn vertrouwen in het zwakke geslacht heeft weggenomen.

Ik kan het haar niet vergeven.

Wat hoefde zij mijn jongen 't hoofd op hol te maken en hem daarna uit te lachen?

Poor boy! Hij was zoo trotsch en hij stelde zijn eigen ik zoo hoog.

Het is een gevoelige les voor hem geweest.

Ik kan nog niet slapen... ik moet nog even voor mijn geest halen het visioen van stille pracht, dat wij heden in werkelijkheid aanschouwden; Robert en ik bezochten heden de *Königssee*, dat wondere, diep-groene meer, zoo aardig door het toeristen-publiek, dat er in kleurige gondels op vaart, en toch zoo grootsch door de ruwe omlijsting van naakte, torenhooge rotsen. Als grimmige wachters staan ze om het water heen, als wilden ze de sirenen en nimfen beschermen.

Robert wilde zich niet mengen in het bonte gewoel der pleizier-reizigers.

Het lachen der vroolijke menigte hindert hem in zijn tegenwoordige stemming.

Arm kind van twintig lentes, dat niet kan hooren lachen!

Mijn hart krimpt ineen, terwijl de gedachte tot mij doordringt: nu reeds ontgoocheld, nu reeds ontoegangbaar voor levensvroolijkheid.

Och! arme, ik was ook pas twintig jaar, toen mijn gelukszon voor mij onderging, maar ik had al zooveel genoten van 't leven, zooveel rein geluk gekend, en mijn jongen niet.

Ik werd niet bedrogen door wien ik hoog hield; mijn verleden is, wat mijn liefde voor Robert betreft, een heerlijk open boek, dat ik overal kan opslaan; op elke bladzijde staat er iets liefelijks voor mij te lezen.

Maar in Robert's verleden zal altijd een zwarte plek blijven.

Natuurlijk zal hij wel weer vroolijk worden; hij werd niet ten doode gewond als ik, maar toch... het is een gevoelige slag, dien het Noodlot hem toegebracht heeft.

Hij ziet alles nu zoo donker in, hij is zoo prikkelbaar geworden.

Alles hindert hem.

We waren, met ons beiden, per rijtuig naar Berchtesgaden gegaan en van daar naar de *Königssee.* Toen we aan den oever stonden en ons verdiepten in den aanblik van het verheven mooi natuurtafereel, dat er voor ons opdoemde, kwamen er verscheiden bootenverhuurders naar ons toe.

‘Een boot alléén, moeder; niet met al die menschen,’ smeekte hij.

‘Goed, Robert.’

En hij wilde er ook geen nemen, die door een vrouw werd bestuurd, en hij had geen oog voor de stoere Baierinnen, die er zoo flink uitzagen in haar schilderachtige kleederdracht. Ze waagden wel een oogje aan hem, maar hij merkte 't nauwelijks.

Als Leonie's ontrouw hem ongevoelig heeft gemaakt voor vrouwelijk schoon en onkwetsbaar voor meisjesblikken, dan zou ik haar, per slot van rekening, nog dankbaar moeten zijn ook.

Het was sprookjesachtig mooi, daar tusschen die forsche, onvervalschte natuur.

Ook Robert was onder den indruk.

‘De wereld is toch mooi, moeder. Jammer dat er menschen op zijn.’

‘Maar Rob,’ lachte ik, ‘je zoudt toch niet alleen willen bestaan.’

‘O neen, integendeel, ik wou dat ik niet bestond.’

‘Ook niet voor mij, Robert?’

‘Nu ja, wel zoo'n beetje voor u.’

Ik glimlachte, ofschoon ik 't had kunnen uitsnikken; eigenlijk flauw, want Rob is nu eenmaal niet demonstratief.

Maar toch dat antwoord: ‘Wel zoo'n beetje voor u.’

Was dat de terugslag op mijn groote liefde van jaren?

Maar ik mag hem nu niets euvel duiden, hij voelt zich zoo ongelukkig.

Mijn reisgeld begint op te raken en wij zullen een dezer dagen naar huis terug moeten gaan.

Telkens, als ik er met Robert over begin, zegt hij: ‘Nog niet, moeder, nog niet terugkeeren in de banale werkelijkheid, nog niet naar 't werkleven terug, laat me nog wat voortsoezen.’

(*Wordt vervolgd.*)

In de wouden der Basilicata. Met illustratiën.

De schrijver van dit verhaal, die te Rome in de Via degli Artisti zijn atelier opgeslagen had, vatte het koene voornemen

op, den aanstaanden zomer een studiereis naar de provincie Basilicata te ondernemen. ‘De plaats, waar ik voornemens was mij voor drie maanden te vestigen.’ zoo schrijft hij, ‘was toen nog nooit door vreemden bezocht, want het bergstadje Avigliano, in de zuidelijke Appenijnen gelegen, had nog niet het geluk door een spoorbaan met de omgeving verbonden te zijn; er was ook zelfs geen hotel. Aanleiding tot dezen gewaagden, avontuurlijken tocht à la Salvator Rosa, gaven mij de geestige verhalen van mijn huisheer te Rome.

Hij was uit de provincie geboortig, een vurig volgeling van Garibaldi, en dweepte met zijn land in het Zuiden; hij schilderde mij tafereelen met zulke levendige, interessante kleuren en schilderachtige eigenaardigheden, dat mijn nieuwsgierigheid ten hoogste gespannen werd, en ik niets vuriger wenschte dan deze streek persoonlijk te leeren kennen. Mijn vrouw deelde dit verlangen met mij, en niettegenstaande angstige vrienden het ons afrieden, begaven wij ons, met eene aanbeveling in den zak, op reis. Juist het bizonder eigenaardige, en hoofdzakelijk het schilderachtige in onze omgeving, boeide ons dermate, dat wij geen oogenblik den tijd betreurden, hier in de bergen doorgebracht.

Onze vriend uit Rome had in veel opzichten gelijk gehad, maar hij had ons toch niet voldoende gewaarschuwd, want het aantrekkelijke van het

PROCESSIE TER EERE DER MADONNA DEL CARMINE.

nieuwe had ons licht parten kunnen spelen, daar wij eerst later de onveiligheid van de omgeving leerden kennen. Groote diensten bewees ons de aanbevelingsbrief;

zonder dien hadden we stellig weer dadelijk kunnen terugkeeren. O.a. bezorgde de vriend van onzen vriend ons logies, bestaande uit een slaapkamer, groot balkon en een keuken, waar zich een hoogst primitieve haard bevond. Ook kregen wij bediening in de gedaante eener weduwe, Maria Luigia genaamd, die zich zoo aan ons hechtte, dat wij op haar vertrouwen konden.

Wij bemerkten weldra dat de veiligheid niet groot was. en dat iedereen de stad gewapend in- en uittrok. Gaat de boer naar het veld, dan neemt hij altijd zijn geweer mee; ook de rijkere wijnbergbezitters zijn nooit ongewapend als zij de stad uit naar hun bergen rijden. De rijke grondbezitters moeten evenwel het meest op hun hoede zijn. Omgeven door goed betaalde, met geweren gewapende ruiters, ratelt hun koets over de hobbelige straten, de vervallen poort uit. Onze factotum. Maria Luigia, sprak ons dikwijls van het groote uitgestrekte bosch, San Sataldo, genoemd naar den heilige van dien naam, waar men op een lief plekje een geneeskrachtige bron en een kleine kapel aantrof. Ook hoorden wij van onzen naasten buurman en vriend, een ouden priester, die goed voor ons zorgde, veel over deze interessante plaats, want de bewoners van Avigliano maken er 's zomers dikwijls tochten heen. Daar wij deze bezienswaardigheid ons niet wilden laten ontgaan, vroegen wij hem om raad, maar hij scheen niet erg met ons plan ingenomen. In de stad was het veel beter en veiliger dan daar buiten, en wij waagden ons toch reeds veel te zorgeloos alleen op de bergen. Toen hij evenwel bemerkte, dat wij, niettegenstaande zijn waarschuwing, toch bij ons plan volhardden, verzocht hij ons te wachten, totdat hij aan den broeder van den Sindaco, den houtvester van prins Doria, wien het woud toebehoorde, geschreven had; de opzichter zou ons dan bij alles behulpzaam zijn, en de bezitter van de bron ons ook een betere kamer geven. Maar bedden en keukengereedschap, evenals eetwaren moesten meegenomen worden, want daar kon men slechts brood en wijn krijgen.

Op een zekeren dag in Juli was het groote Madonnafeest aangebroken, waar wij ons veel van hadden voorgesteld. De beschermheilige van Avigliano, Madonna del Carmine, werd in grooten optocht uit de kathedraal naar het land gebracht, waar zij eenigen tijd zou blijven. De kapel ligt eenige uren van Avigliano verwijderd, niet ver van het beroemde Lago Pesole, waar men nog heden de ruïnen aantreft van een jachtslot uit den tijd van Frederik Barbarossa.

Wij huurden een muildierdrijver met twee ezels en trokken vroeg op weg, een smal pad over de bergen kiezend, waar wij gelegenheid hadden, de grootsche schoonheid van het Appenijnengebergte in haar geheelen omvang te genieten.

Deze weg, die anders verlaten en weinig begaan is, was nu verlevendigd door pelgrims; hier en daar troffen wij schilderachtige groepen aan, en hoe meer wij onze plaats van bestemming naderden, des te levendiger werd het. De in alle kleuren prijkende kleêren der vrouwen, en de verschillende kostuums der landlieden uit de omliggende plaatsen, leverden een heerlijke stoffage voor het berglandschap.

Toen wij op de verzamelplaats aankwamen, waren er reeds vele boeren uit Avigliano, Barigiano, Melsi en Venosa. De processie kwam den berg afzetten en vormde een langen optocht van vromen met vaandels, kruisen en verdere emblemen; in 't wit gekleede, gesluierde meisjes droegen op een baar de aan de Madonna gewijde kaarsen, en van alle kanten kwamen bedelaars toeloopen en lieten kleine afbeeldingen der Madonna voor geld kussen.

Het beeld zelf was door priesters in violetkleurig gewaad omringd, haar draagbaar met bloemen behangen, en uit de wolken wierook was reeds op eenigen afstand duidelijk zichtbaar het glazen kastje, waarin de Madonna, rijk met offergaven versierd, prijkte. Deze gaven bestonden uit gouden harten, armbanden, kettingen

BEREIDING DER CACIO CAVALLO.

en amulets; stellig waren het eenige kilo's goud, die het beeld om hals en borst hingen.

Bij het verschijnen der Madonna wierp ieder zich op de knieën, de priesters zongen plechtig hun *Ora pro nobis* en de ruiters vuurden hun geweren af. Met gebalde vuist sloegen de vrouwen uit het volk zich op de borst en riepen voortdurend: '*O*, *Madonna mia*, *o*, *Madonna mia!*'

Intusschen had onze vriend, de oude priester, den eigenaar van de bron te San Cataldo van onze komst verwittigd. Op den bepaalden dag stonden 's morgens vroeg de muildieren met hun begeleiders voor de deur. Vóór wij aan den zoom van het woud kwamen, moesten wij eerst een hoogte overrijden, die op manshoogte met varens begroeid was, hier en daar onderbroken door kleine boomgroepen. Tusschen de rotsen zagen wij af en toe heldere beekjes. Spoedig evenwel voerde ons pad ons in het donkere woud, waar de grond, eenigszins paars gekleurd, door de toppen der hooge boomen slechts schaars verlicht werd. Geruimen tijd reden wij tusschen deze woudreuzen door, waar vroeger veel wild, in 't bizonder het everzwijn in grooten getale geleefd had, totdat wij eindelijk aan een lichtpunt kwamen. Hier aan den rand van een heuvel stond de kleine kapel San Cataldo. Niet ver daarvan verwijderd

stonden twee lage, lange, uit rooden steen opgetrokken gebouwen. De huizen waren in enkele kamers verdeeld, ieder met één deur en vensteropening zonder glas, eenvoudig met een blind te sluiten. Daar het terrein niet vlak was, voerde een primitieve, uit vijf treden bestaande trap naar iedere deur. Het overal woekerende varenkruid, de sombere omgeving van het woud, de verwaarloosde toestand van de huizen, dit alles te zamen maakt een bizonder onaangenamen indruk.

Uit een groep mannen en vrouwen trad de eigenaar der bron naar voren om ons te begroeten. Door de jagers en bosch wachters moest hij reeds van onze aankomst verwittigd zijn, want hij wist reeds dat ik de schilder Don Giorgio was; ook andere badgasten, enkel eenvoudige landlieden uit de provincie, kwamen nieuwsgierig om ons heen staan en schenen niet ongenegen te zijn *amicitia* met ons te sluiten, en allen wilden ons bij het afladen behulpzaam zijn.

Eindelijk waren wij in deze ongezellige ruimte alleen; met stille onderwerping lieten wij ons op de harde bank neervallen en keken naar de kale muren. Wij troostten ons evenwel met de schoone wilde natuur en namen de ongezelligheid maar op den koop toe, terwijl wij trachtten ons zoo gezellig mogelijk in te richten, beginnende met het venster, dat geen glas had. Na ons bezoek bij den badeigenaar, kregen wij spoedig het verlangde. Ik geloof wel dat de priester Don Andrea uit Avigliano hierbij de hand in 't spel had en vooruit reeds gezorgd had, want alles kwam zeer spoedig. Onze meubelen bestonden slechts uit twee stoelen, een bank, een tafel en een paar ladders van planken voorzien, waarop onze matrassen gelegd werden. Het keukengereedschap, een paar pannen en borden, messen en vorken, hadden wij meegebracht. Onze dienstbode kreeg de andere kamer.

Spoedig waren wij met onze inrichting gereed; zelfs de kippen werden niet vergeten en zij kregen hun hok dicht bij den haard; nu was alles gereed om het badleven te beginnen. Het was lang niet zoo gemakkelijk ingericht als op andere plaatsen, en het deed mij genoegen, dat ik tot de gezonden behoorde en geen eigenlijke kuur noodig had. Het mineraalwater was overigens voortreffelijk en werd goed schoon gehouden. Zware zieken zag men er evenwel niet; de ergsten waren een paar op krukken voortstrompelende mannen, die meer heil verwachtten van de kracht des heiligen Cataldo's, den beschermheilige der bron, dan van het water zelf. Voor de overige badgasten was dit verblijf in het woud een kleine afwisseling in het leven vol arbeid en zorgen, een heerlijk *dolce far niente* van eenige weken.

Het badhuis was van de woningen op de helling van den heuvel ongeveer 25 minuten verwijderd, en bestond uit twee lage gebouwen. In het eene waren verscheidene ingemetselde kuipen, het andere had een groot bassin, waar het warme water uit de bron, iederen morgen versch, heengevoerd werd. In de kleedkamer ontbrak het, zooals men zich kan voorstellen, aan alle mogelijke comfort. Het was een uit rooden steen gemetselde lage kamer, die haar licht door een opening in het dak ontving, en waarin zich als eenig meubel een wankelende bank bevond. Een paar treden leidden naar omlaag naar een deur, waarachter zich het dampende water bevond.

Om van het bad te kunnen profiteeren, vóór de andere ‘badgasten’ er gebruik van maakten, moest men zeer vroeg opstaan. De weg voerde van het hooggelegen huis, deels over hobbelig weiland, deels ook over platgetrapt varenkruid.

Men kan zich dus voorstellen, welk gevoel iemand bekruipen moet, als men weet hoe rijk deze streek met slangen gezegend is. Ik vond het evenwel prettig, 's morgens om vijf uur in volslagen duisternis met een lantaarn, en gewapend met een dikken knuppel en den zwaren sleutel van het badhuis, naar de bron te wandelen.

Nu en dan kwam ons een priester bezoeken, die in de kleine woudkapel een stille mis hield om den beschermheilige om nieuwe wonderkracht voor de geloovige zielen te smeeken.

Op zekeren dag zat ik juist aan het venster, mijn geliefkoosd plekje, toen ik hoorde schreeuwen en roepen, en een groote opschudding zag onder de vrouwen, die aan den zoom van het woud aan het werk waren. Van uit het woud verspreidde zich door vooruitsnellende lieden het gerucht, dat de gisteravond aangekomen lamme man, dien men van morgen in het bad gedragen had, zich na de eerste onderdompeling zoo gesterkt gevoelde, dat hij zonder krukken den langen steilen weg, bergop, geklommen was. De vrouwen schreeuwden, zenuwachtig gebaren makend, haar buren het bericht toe; velen hadden tranen in de oogen, anderen gingen den genezene tegemoet, of liepen naar de kapel om te bidden. Ook wij snelden naar buiten om den patiënt te zien. Ik kon werkelijk mijn oogen niet gelooven, toen omringd van jubelend volk, een oude man, half ondersteund, half op eigen krachten bouwend, naar ons toekwam; hij hield zijn beide krukken

BIJ DE HERDERS IN HET BOSCH.

naar den hemel opgeheven. Zijn blik was vol geestdrift; hij lachte bijna als een verheerlijkte, en scheen ook werkelijk merkbaar beter.

Doch tamelijk geschokt kwam hij in zijn huisje aan. Den anderen dag sprak niemand meer over de wonderbare genezing, en wij hoorden dat de zieke zijn kamer hield; na een poosje was hij weer even lam als te voren. De stumperd was zoo overtuigd geweest van de geneeskracht van het water, dat hij den eersten dag zijn krachten overspannen had, waardoor hij later weer in zijn gewone zwakte verviel.

De naaste omgeving van het woud bood zeer veel afwisseling door het bergachtig terrein, waarheen wij onze tochten ondernamen; bij die gelegenheden maakte ik ongestoord schetsen en aquarellen. Bij deze wandelingen waagden wij ons tamelijk ver weg, iets wat onze Italiaansche buren nooit deden. Maar het was ook zoo moeilijk deze aantrekkelijkheid van het nieuwe te weerstaan, altijd wilde men weten hoe het er achter deze rotsen of die boomen wel uitzag. Heerlijke vergezichten over de toppen der boomen deden ons vergeten dat wij midden in een eenzame streek waren, waar oppassen de boodschap was. Bovendien heeft een schilder altijd den naam van zeer arm te zijn, en liepen wij dus niet veel gevaar door roovers gevangengenomen te worden.

Gedurende ons verblijf op deze plaats veranderde het tooneel om ons heen meermalen. Menschen uit verschillende oorden, zooals Melfi, Verosa, Avigliano, kwamen en gingen. Van uit mijn venster zag ik dagelijks nieuwe beelden, pas aangekomene nieuwe groepen, die van de kleine ezels hun kinderen, koffers en beddegoed aflaadden; spoedig zag men de in hun wijde mantels gehulde mannen, met de diep in het voorhoofd gedrukte hoeden.

Het eigenlijke leven begon pas laat op den avond, als andere menschenkinderen ter ruste gaan. Dan verzamelden zich onder de boomgroepen bij brandende vuren verschillende families; zij gingen op den grond liggen en hieven liederen aan, wat op ons een bizonderen, onvergetelijk schoonen indruk achterliet. Het was een soort cantate, bestaande uit heerlijke in elkaar vloeiende melodieën; oud en jong zong mee en vooral de kinderstemmen klonken verrukkelijk. Dit plechtige gezang had iets verhevens, het klonk als een hulde aan de majesteit van het woud gebracht. Den eersten keer snelde ik naar buiten, om dichtbij van deze melodieën te genieten; de maan wierp haar bleeke stralen over het landschap en ik stond lang in de schaduw der hooge boomen in gepeins verzonken.

Intusschen was de tijd met werken, schilderen, teekenen en lezen spoedig voorbij. Volle zes weken hadden wij in deze wouden doorgebracht en wij dachten er ernstig aan naar het stadje terug te keeren, maar wij wilden een gelegenheid afwachten, om de reis niet geheel alleen te behoeven te doen. Bovendien moesten wij nog een bizondere eigenaardigheid van het woud zien; wij wilden namelijk een bezoek brengen bij de herders, die de in de provincie en over geheel Italië zoo geliefkoosde kaas bereiden, welke onder den naam van Cacio Cavallo in den handel gebracht wordt. Dit uitstapje verschafte ons veel genoegen, daar wij nog niet zoo diep en zoo ver in het woud waren doorgedrongen; de weg duurde goed drie uren. Maria Luigia had een der herders op onze komst voorbereid, wat noodzakelijk was met het oog op hun vrij in het rond loopende, gevaarlijke honden. Een vaatje wijn en wat maccaroni namen wij als geschenk mee en vingen bij mooi weer onze wandeling aan.

De streek, waarin wij nu kwamen, was bizonder dicht met boomen beplant. Kwamen wij aan lichtpunten, dan lagen hier en daar omgevallen boomstammen over den weg, zoodat het geheel een zeer woesten indruk maakte. Aan de bekendheid met den weg van onze gedienstige hadden wij het te danken, dat wij niet verdwaalden, want van een eigenlijk pad was geen spoor te zien.

Na een wandeling van twee en een half uur kwamen wij weer aan een daling van den weg en zagen aan den zoom van het tegenover ons liggende woud een man met twee groote honden; het was de herder, die ons wachtte. De beide waakzame dieren hadden ons nauwelijks bespeurd of zij kwamen den berg af op ons toerennen, doch op een schel fluiten van hun baas ijlden zij weer terug. Deze beesten hadden, zoo vertelde de herder ons later, eenigen tijd geleden een wolf, die 's nachts om de hut sloop, aangevallen.

Een schaduwrijke weg met eiken beplant voerde naar zijn huisjes. Het waren drie verstrooid liggende, tusschen boomen gebouwde loofhutten en bizonder primitief opgetrokken. De vogels konden tusschen de groote openingen in de muren in- en uitvliegen, en tot onze groote verbazing zagen wij een winterkoninkje over den vloer huppelen. Onder een grooten ketel brandde een vuur. Een man was bezig met een houten lepel de massa om te roeren; het waren de bestand-

deelen van de kaas, die men zoolang boven het vuur roert, tot zij taai wordt en zich dan gemakkelijk in iederen gewenschten vorm laat verwerken. Ook wordt hier zeer goede, frissche boter gemaakt.

Wij vertoefden een poosje bij deze vijf zoo eenzaam wonende menschen, die wij met onzen wijn en maccaroni veel genoegen deden. Ik nam den helaas zeer korten tijd waar om schetsen te maken. De loofhutten interesseerden ons het meest, want zij waren als herinneringen uit onze kinderjaren, toen wij nog Robinson Crusoë op het woeste eiland speelden. Wij namen afscheid van deze trouwe zielen, die ons vergezelden tot aan de eerste lichte plek, terwijl wij het blaffen der honden nog langen tijd in de stilte van het woud hoorden weerklinken. Tegen de schemering arriveerden wij weer aan de badinrichting, en daar vernamen wij van onze buren, dat onze vriend, de oude priester uit Avigliano, ons was wezen opzoeken. Onmiddellijk zonden wij Maria Luigia naar den eigenaar van het bad en wij waren zeer verheugd haar met den goeden, ouden man te zien terugkeeren. Reeds uit de verte knikte hij ons vriendelijk toe; wij snelden hem te gemoet en verzochten hem 's avonds bij ons te blijven, wat hij evenwel vriendelijk afsloeg; hij was slechts gekomen om ons iets te vertellen. Hij nam ons onder den arm en heen en weer loopend vertelde hij ons eerst van dezen en genen kennis te Avigliano, maar liet er voorzichtig tusschen doorschemeren, dat het plotseling niet meer veilig in de streek was, '*è cosa di niente*', meende de goede oude man, wien het oogenschijnlijk nog moeilijk viel tegenover vreemden iets kwaads van zijn land te moeten zeggen. Hij meende evenwel dat het beter was naar Avigliano terug te keeren. 'In huis daar is het veiliger; de carabinieri wonen vlak bij u, en dat is veel waard,' meende hij.

Op onze dringende vragen vernamen wij, dat eene nog niet ontdekte bende reeds een paar maal alleen wonende lieden overrompeld en beroofd had.

Het laatste geval had de stad in groote opschudding gebracht. Men had namelijk op zekeren morgen twee oude lieden met een prop in den mond en aan de beddeplank vastgebonden gevonden; halfdood door den uitgestanen angst konden zij slechts meedeelen, dat acht vermomde kerels plotseling hun huis waren binnengestormd en hen van alles beroofd hadden. De priester, Don Andrea, wilde stellig den anderen dag weer terug en stelde ons voor mee te gaan; hij had reeds voor geleide gezorgd, en zoo braken wij dus den volgenden morgen op. In den middag waren wij, benevens de priester en een gewapende gids, reeds op weg naar het bergstadje Avigliano.

Wij bleven daar nog eenigen tijd, maar waren nu voorzichtiger bij onze wandelingen en begaven ons maar zelden buiten de stadspoort. Reeds lang waren wij weer op Duitschen bodem terug, toen de couranten berichten bevatten van een wijdvertakte rooversbende, die men in de Calabrische grensprovinciën op het spoor gekomen was.

Alleen.
Door Christine.
(*Vervolg en slot van blz.* 88.)

Toen trachtte hij meermalen haar over te halen toch maar te trouwen, doch zij wilde niet toegeven, haar trots was te groot. En eindelijk... O, hoe goed herinnerde zij zich nog hun laatste gesprek!

Het was op een Zondag. Hare ouders moesten dien avond op visite naar den dominee. Zij waren alleen.

Ze had de schemerlamp aangestoken en zich toen op zijn verzoek voor de piano geplaatst; om hem genoegen te doen, speelde zij zijne liefste stukken. Maar toen ze geëindigd had, bedankte hij haar niet als gewoonlijk, doch bleef stil zitten en tot hare groote verwondering had hij tranen in de oogen.

'Karel, wat scheelt je?'

Toen was hij losgebarsten:

'Agnes, zeg me, ben je vandaag gelukkig geweest?'

'Zeker! Ik vind het altijd prettig, als je overkomt, en nu van avond zoo samen, lijkt me heel gezellig. Ik begrijp niet, waarom jij nu droevig bent.'

'Waarom? - Omdat ik weet, dat mijn geluk straks weer uit zal zijn; dan moet ik heen en in twee lange weken zal ik je niet zien, niet hooren! O, mijn God, dan te denken, hoe we dat geluk dag aan dag konden smaken, als jij slechts wilde.'

Hij greep hare beide handen en vervolgde diep ontroerd:

'Agnes, lieveling, als het waar is, dat je van me houdt, stel het dan niet langer uit, word dan nu mijn vrouw! Je weet, hoe het leven op kamers mij tegenstaat, hoe ik verlang naar een eigen thuis. Mijn lieveling, je hebt immers zelf gezegd, dat ik genoeg verdien om een huishouden te kunnen oprichten. Stap dan nu over je vooroordeel heen, buig je trots; Agnes, uit liefde tot mij, laat me niet langer wachten!'

Zoo had hij gesmeekt, doch zij had hare handen losgemaakt en koel geantwoord:

'Ik kan niet begrijpen, hoe je nu alweer begint te zeuren; je weet nu eenmaal, ik trouw niet met een klasseonderwijzer; ik bedank er voor om minder te zijn dan mijne familie en door mijne kennissen geminacht te worden!'

Toen was hij zeer bleek geworden en had gezegd:

'Ik begin te gelooven, dat je me niet liefhebt; als dat zoo is, kan ons huwelijk toch nooit gelukkig worden, zelfs al was ik minister!'

Daarop had zij driftig uitgeroepen:

'Jij bemint mij ook niet, anders zou je me niet willen dwingen tot iets, waarin ik geen lust heb. Maar weet je wat, laten wij elkaar de vrijheid geven, dan kan jij trouwen met wie er zin in heeft en kan ik doen wat ik verkies.' Een weinig kalmer vervolgde zij:

'Zie, Karel, ik heb het den laatsten tijd meer gedacht, telkens als wij het oneens waren, maar altijd nog vreesde ik het uit te spreken. Doch nu is het gezegd en ik geloof, dat dit goed is; vroeger of later zou het toch moeten gebeuren. Laten wij van elkander gaan. We behoeven daarom niet boos op elkaar te wezen. Ik voor mij wil altijd gaarne je vriendin blijven en ik hoop, dat je ook nog mijn vriend zult willen zijn.'

Doodsbleek had hij haar aangestaard en schor klonk zijne stem, toen hij antwoordde:

'Dat je mij je vriendschap durft aanbieden, waar je mij de liefde ontzegt, is wel een teeken, dat je deze nooit hebt bezeten. Je vriendschap begeer ik niet; als je niets anders voor me gevoelt, is het beter dat wij scheiden. Maar dan ga ik nu heen, er is niets meer, wat mij tegenhoudt!'

'Vaarwel!' zei ze zacht en stak hem de hand toe tot afscheid, doch hij veinsde die niet te zien.

Hij verwijderde zich, maar bij de deur gekomen, keerde hij zich nog eens om, kwam terug, sloot haar hartstochtelijk in zijne armen en nokte:

'Kwaads toewenschen kan ik je niet. Vaarwel, mijn schat, mijn alles!'

Toen kuste hij haar nog eenmaal en... was heengegaan.

Den eersten tijd na het verbreken van het engagement had ze een groote leegte gevoeld; ze wierp zich evenwel met kracht op de studie, haalde in korten tijd een paar taal-akten en verkreeg daarna hare tegenwoordige betrekking, die haar een onbezorgd bestaan verzekerde.

Voor het oog der wereld tevreden en gelukkig, had zij innerlijk toch vaak een gevoel, of haar iets ontbrak, vooral na den dood harer ouders. En nu op haar sterfbed werd

het haar helder, dat zij meer zorg maar zeker ook meer geluk zou hebben gekend, indien zij vroeger minder hooghartig ware geweest.

Dan zou zij thans niet zoo alleen liggen; een trouwe echtgenoot en misschien liefhebbende kinderen zouden haar het afscheidnemen van deze wereld wel zwaarder maken, maar toch zou het haar gelukkig stemmen te weten, dat haar heengaan betreurd werd. Eenzaam was nu haar leven geweest, eenzaam zou ook haar sterven zijn - door eigen schuld.

En allengs zette zich een hevig verlangen in hare ziel vast naar Karel. Hem nog eenmaal te zien en te spreken, hem vergiffenis te vragen, leek haar de grootste heerlijkheid.

Drie jaren geleden had zij toevallig eens zijne pleegmoeder gesproken:

‘Och juffrouw!’ had die gezegd, ‘het is toch zoo jammer, dat u geen paar bent geworden. Hij is toch zoo goed en kan u nog altijd niet vergeten. Nu zal hij wel nooit trouwen, geloof ik.

‘Karel, vergeef me!’ lispelde de zieke zacht.

III.

Het is eenige dagen later. Tot verwondering van de verpleegster is de patiënt den laatsten tijd zeer onrustig. De koorts neemt toe en de pijnen worden heviger; daardoor gaat zij sterk achteruit.

‘We zullen spoedig het einde hebben bij dezen voortgang,’ antwoordde de dokter, toen de verpleegster vroeg wat hij van de kranke dacht.

Zuster Marie heeft er reeds zoovelen zien heengaan, en toch - ook ditmaal zal het haar smart veroorzaken. Zie, ze vouwt hare handen en bidt zachtjes:

‘O, God, maak haar den laatsten strijd niet zwaar, doe haar zacht en kalm inslapen!’

‘Zuster,’ klinkt een matte stem.

Reeds staat deze naast het bed en vraagt vol liefde:

‘Verlangt u iets?’

‘Ik wilde zoo gaarne weten, gij zult mij de waarheid zeggen, nietwaar? of het reeds spoedig zal afloopen. Genezen zal ik niet meer, dat heb ik al eenigen tijd gevoeld, maar zou mijn lijden nog lang duren?’

‘Neen, mijn lieve, lang lijden zult ge zeker niet; als de ziekte geen keer neemt, en daar vrees ik voor, zult ge spoedig worden opgenomen in een betere wereld; ge zijt te zwak om nog veel te kunnen doorstaan.’

‘Dat is goed, want ach! die pijnen vermoeien mij zoo. Maar vóór ik sterf... Zuster, ik wilde u een wensch meedeelen.’

‘Spreek maar vrij; als het mogelijk is, zal hij vervuld worden.’

‘Ik wilde zoo gaarne afscheidnemen van een vriend uit mijn jeugd, ik verlang zoo hem nog eenmaal te zien. Wel is het lang geleden, dat wij vrienden waren, misschien zelfs is hij mij vergeten, doch hij was zoo goed. Als hij weet dat het een stervende is, die naar hem vraagt, zal hij zeker komen. Zuster, wilt ge hem schrijven? Zijn adres ligt in mijn lessenaar, Karel Daalberg. Wilt ge?’

‘Ik beloof het u; maar praat dan nu niet meer. Ik zal u het drankje ingeven en tracht dan wat te slapen.’

Rustiger dan anders lag de zieke en weldra bemerkte de verpleegster, dat zij in een kalmen slaap was gevallen.

IV.

Niet spoedig kwam er antwoord; reeds waren tweemaal vier-en-twintig uren voorbijgegaan. Indien Karel had willen komen, had hij er reeds kunnen zijn.

Ach, waarom kwam hij niet?

De zieke werd weder onrustig; bij het minste geluid sloeg zij de oogen op en luisterde scherp toe, maar telkens scheen zij teleurgesteld. De koorts verhief zich met nieuwe kracht; twee gloeiende blosjes teekenden zich scherp af; de ademhaling was gejaagd en moeilijk.

Doch eindelijk kwam de hospita boven met een brief, aan zuster Marie gericht. Hij was van Karel.

Toen de verpleegster hem had gelezen, dacht zij na, hoe zij de zieke het geschrevene het best zou mededeelen.

'Is het van hem?' hoorde ze thans fluisteren.

'Ja, maar houd u rustig, anders vertel ik niet, wat hij schrijft!'

'Komt hij?'

'Ja, ten minste over een poosje; nu kan hij niet, want...' Hier zweeg de zuster, niet wetende of het de patiënt ook smartelijk zou aandoen, als zij de ware reden hoorde.

'Waarom niet? Zeg mij de waarheid, zuster.'

'Hij schrijft, dat hij wegens ongesteldheid van zijne vrouw niet dadelijk kan komen, doch zoodra deze hersteld is....'

'Zijne vrouw!' murmelde de zieke en het hoofd zonk moede in de kussens.

Eenige uren later opende zij nog eenmaal de oogen. Daar de verpleegster zich een weinig ter zijde het bed had neergezet, meenende dat hare patiënt sliep, zag deze niemand in de kamer.

En nameloos weemoedig klonk het zacht: 'Ach, alleen!'

Maar eensklaps verhelderde haar gelaat. Ze zag iets, ja, zeker! Half richtte zij zich op en met blijde stem riep ze: 'Vader! moeder! ik kom!'

De zuster snelde naar het bed, doch hare taak was hier afgeloopen. Zacht drukte zij de doode de oogen toe.

De Groot-Hertogen Karel Alexander † en Wilhelm Ernst van Saksen-Weimar.
(Bij de portretten op blz. 89.)

Op den vijfden Januari is ten gevolge van influenza overleden Groot-Hertog Karel Alexander van Saksen-Weimar, en met hem is een nobele figuur uit de rij der Duitsche vorsten heengegaan.

Hoewel hij den 24sten Juni van het vorig jaar reeds zijn 83ste levensjaar was ingetreden, en den laatsten herfst eenige dagen ziek was, was hij nog zeer flink.

Maar tegen zijn laatste ernstige ziekte waren de krachten van den hoogbejaarden man niet meer opgewassen, te meer daar hij gedurende de laatste tien jaar veel verdriet had gehad door het sterven van vele hem dierbare familieleden.

Den 24sten Juni 1818 geboren, was hij de oudste der regeerende Duitsche vorsten, en daar hij den 8sten Juli 1853 als opvolger van zijn vader den troon besteeg, heeft hij zijn land 47 jaar lang geregeerd.

Gedurende dit tijdsverloop heeft hij zijn rijk tot grooten bloei weten te brengen. Schiller en Goethe waren goede vrienden van hem, en deze waren het die de hoofdstad Weimar tot een muzenhof maakten. Ook kunsten en wetenschappen stonden bij hem in hooge eer, getuige hiervan de Weimarsche kunstschool, het museum en het Goethe-Schiller-Archief. Ook aan hem heeft men het te danken, dat de beroemde Wartburg, die zoozeer in verval geraakt was, thans in nieuwen glans prijkt.

Begaafd met een rijken geest en een warm hart heeft hij ook buiten de grenzen van zijn gebied het goede bevorderd; vandaar ook dat in ons land zijn heengaan zeer betreurd wordt.

In 1849 maakte hij den veldtocht in Sleeswijk-Holstein mee, en ook in den oorlog van 1870-'71 was hij meermalen in het vuur en verwierf het IJzeren Kruis.

Zijn zoon, de Erf-Groot-Hertog Karel August, is den 20sten November 1894 overleden; diens zoon, Groot-Hertog Wilhelm Ernst, is in de vorige week zijn grootvader opgevolgd en werd dezer dagen verheven tot kolonel. Tot nu toe was hij 1ste luitenant à la suite van het eerste regiment garde te voet en van het 8ste Thuringsche regiment infanterie; hij heeft dus de rangen van kapitein, majoor en overste overgesprongen.

Robbi!
Door Thérèse Hoven.
(*Vervolg van blz.* 91.)

Het moest er toch van komen, ik mocht geen grooter som aan onze reis besteden. Onze reis! Zoo vol illusies begonnen, zoo ellendig geëindigd.

OFFICIEREN VAN HET VREEMDEN-LEGIOEN TE TRIËST BIJ HUN TERUGKEER UIT DEN DIENST DER BOEREN.

We zijn nu thuis, met ons beidjes, Robert en ik.

Mijn arme jongen, ik maak me soms zoo ongerust over hem; er is een passieve onverschilligheid over hem gekomen, zoo weinig in overeenstemming met zijn vroeger actief en eigendunkelijk optreden, dat hij er geheel door veranderd is.

Vroeger leefde hij zelf zijn eigen leven, hij maakte 't, zijn wil was de eenige wet, die hij kende.

Nu laat hij zich leven.... van den eenen dag op den anderen.

Hij is veel erger dan toen we nog op reis waren; toen moest hij wel iets van zijn oude energie gebruiken. Op reis moet men wel flink zijn en handelen, en ik liet, met opzet, alles aan hem over.

Nu is 't anders. Hij zit den geheelen dag in zijn kamer en voert niets uit.

‘Waarvoor zou ik werken? 't Interesseert mij niet.’

‘'t Zou een afleiding voor je zijn.’

‘Ik heb geen afleiding noodig.’

En dan verdiept hij zich zeker in zijn herinneringen, en dat is niet goed.

Ik heb 't ook gedaan toen ik, op zijn leeftijd, alleen en verslagen achterbleef, maar mijn verdriet was natuurlijk, mijn smart gezond; de zijne niet.

Wat hij betreurt is een illusie; ik betreurde de werkelijkheid.

Wat hij gewild had, was tegen de bestaande welvoeglijkheidswetten der maatschappij en daardoor strafbaar uit een moreel oogpunt.

Zelfs, al had Herman zijn wensch toegestaan en al had Leonie hem genoeg liefgehad om haar man en haar positie voor hem te verlaten, dan nog had hij niet gelukkig kunnen zijn.

Op zulke onzekere grondvesten gebouwd, had het slechts een schijngeluk kunnen worden, meer niet.

Zij hadden elkander niet kunnen achten, en achting is toch de hoofdfactor bij een waarachtig huwelijk.

Ik zou zoo gaarne willen, dat Robert 't inzag, maar hij wil er niet van hooren.

't Eenige wat hij zegt is: ‘Ik had haar lief, ik geloofde in haar en ze heeft mij uitgelachen en mij als een jongen behandeld.’

Arme Rob! En ik kan hem niet troosten.

Ligt 't aan mij? Ben ik een onvolkomen moeder, dat ik mijn kind niet kan begrijpen?

Telkens en telkens zoek ik een ander argument en beproef ik een nieuw middel.

‘Rob, wil je vandaag met mij wandelen?’

‘Liever niet, maar als u er heel erg op gesteld bent?’

‘Dat niet, maar 't zou beter zijn voor jou.’

‘Voor mij komt 't er niet op aan, ik heb geen behoefte aan uitgaan.’

Soms dring ik er op aan, dat hij mij gezelschap houdt, dat hij zich aan mij wijdt.

Maar dat helpt ook niet meer; gisteren, toen ik hem vroeg 's avonds bézique met mij te spelen, zei hij:

‘Hebt u er wel zoo'n dollen lust in? Neen, hoor, ik laat me niet verschalken. U en iets voor eigen pleizier doen, dat zijn er twee. Je doet 't voor mij, moedertje, maar geloof me, 't helpt je niets, voor mij is niets te doen.’

‘Robert, ik had niet gedacht, dat je zoo laf zoudt zijn,’ viel ik driftig in. ‘Neen, dan was je arme vader anders, die had een vrij wat hoogere levensopvatting.’

‘Mijn vader had u,’ zei hij aangedaan. ‘Als ik een vrouw als u op mijn levenspad had ontmoet, zou ik ook anders zijn.’

‘Mijn arme jongen.’

Meer kon ik niet zeggen. Misschien is 't verkeerd van mij om zoo'n groot medelijden met hem te hebben, 't is zeker verkeerd om het te toonen, maar ik kan mij niet anders voordoen dan ik ben.

Al die jaren heb ik mijn stemming precies weergegeven, zooals die opkwam in mijn hart; mijn woorden en daden waren de afspiegeling van mijn denken en gevoelen. Nu kan ik niet, opeens, een gedragslijn volgen, die mij door mijn verstand en de omstandigheden zou zijn ingegeven.

Ik weet niet hoe andere moeders zijn - alleen weet ik, dat ik het besef heb van erbarmelijk tekort te zijn geschoten in mijn taak.

Ik heb mijn jongen niet voor de wereld opgevoed, ik heb hem gekoesterd in de warmte mijner liefde; ik had hem moeten harden tegen den killen adem van 't Noodlot.

En nu, nu hij er door verslagen, verpletterd is, weet ik niet wat te doen.

Hij is heel goed voor mij, liever en hartelijker dan vroeger. Uit zijn geheele wezen spreekt waardeering en eerbied voor mij; die gevoelens waren hem vroeger vreemd.

En toch... o, God! zou ik hem nog liever koel en cynisch en veraf zien dan zooals nu.

Toen was hij gelukkig... ik leed er door, nu ja... maar ik had er mij langzamerhand aan gewend.

Robert heeft mij als jongen veel doen lijden; zijn schooljaren waren één marteling voor mij, en toch, ik zou ze met wellust overleven, liever dan hem zóó te zien.

Ik had er mij in geschikt om zelve ongelukkig te zijn; ik heb geen moed mijn kind te zien lijden.

Wij zijn nu al veertien dagen thuis; van Herman of Leonie hoorden wij niets.

Ik durf niet naar hun huis te gaan om te vragen of zij er al zijn of wanneer zij worden terug verwacht. Elke toenadering moet van hun kant komen, wij moeten ons geheel onzijdig houden.

Wij moeten afwachten, tot ze ons opzoeken.

Of ze weer gewoon hun leven hier zullen hervatten?

Of Robert weer bij hen aan huis zal komen?

Als zij beiden bij hun eerste opvatting blijven en het gebeurde als iets van weinig beteekenis blijven beschouwen, dan zou er geen reden zijn om elkander niet weer te zien.

En toch... dat is immers niet mogelijk.

Stel 't gunstigste geval - dat Herman het als een voorbijgaande flirtation heeft opgenomen, dat hij zijn vrouw dien éénen liefdekus vergeven heeft en dat zij zelve niet denkt aan een tweeden en Robert werkelijk als een jongen beschouwt... Dan nog zou hij met hen beiden niet meer op denzelfden voet van prettige intimiteit van vroeger kunnen omgaan.

Zoo 't voor Leonie spel was, voor hem was 't ernst.

Zoo zij voor hem slechts een oppervlakkige genegenheid gevoelde... hij meent haar lief te hebben, met heel zijn hart, voor tijd en eeuwigheid.

Haar terug te zien, zou niet alleen de wonde openhouden, doch zijn gevoelens voor haar weer doen ontwaken, zoo ze ooit gesluimerd hebben. En daar ben ik nog zoo zeker niet van; hij is nu boos en bitter gestemd, hij beweert haar te haten, maar 't is zijn gekrenkte ijdelheid, die hem dus doet spreken.

Als ze hier terugkwamen - en er is geen reden, waarom ze 't niet zouden doen - dan zou een wederzien onmogelijk zijn, en ik houd Robert niet voor sterk genoeg om het gevaar ervan te trotseeren.

Hij zal weer onder haar invloed komen, Herman zal vanzelf achterdochtig zijn... wij zullen op een vulkaan leven... dat mag niet.

Ik, als moeder, mag mijn jongen niet aan die verleiding blootstellen.

Ik moet er voor waken, dat zijn gevoel hem niet ten tweeden male te machtig wordt.

Er zou niets dan ellende uit ontstaan.

Ik moet raad schaffen!

Wij moeten hier vandaan, dat is 't eenige, wat mijn slapelooze nacht mij heeft ingegeven. Als ik fortuin had, zou ik met mijn jongen gaan reizen of ik zou hem geld geven om de wereld in te trekken, tot hij zijn verdriet te boven zou zijn.

Maar ik kan 't niet doen.

Onze reis heeft toch al te veel gekost, ofschoon Herman, toen wij met hem samen waren, alles betaalde.

Toen ik met Rob alleen was, ging 't natuurlijk uit eigen fondsen.

Ik was van plan mij den geheelen winter in alles te bekrimpen, ten einde de extra uitgaven in te halen.

Robert moet naar de academie terug, de volgende week is de vacantie uit. Hij moet werken; mijn middelen veroorloven niet, hem te laten luieren.

Ik zal hem voorstellen met hem in Utrecht te gaan wonen; zoodoende komen wij vanzelf niet meer in aanraking met Herman en Leonie, en 't zal ook goedkooper zijn.

In de zacht-melancholieke stemming, waarin Robert tegenwoordig verkeert, zal het samenwonen met mij hem niet hinderlijk zijn. Het zal toch *zijn* huis wezen, waar hij kan ontvangen en leven zooals hij wil; ik zal mijzelve wel weten weg te cijferen.

Arme jongen, ik wou, dat hij wat minder onderworpen, wat minder handelbaar was.

Ik verlang soms naar zijn ongepaste uitvallen van vroeger.

Reeds aan 't ontbijt begon ik er over: ‘Robbi, hoor eens, vóór je naar boven gaat, moet ik eens met je spreken.’

‘Ja, moeder.’

‘Wat zou je er van denken, als ik mijn huishouden hier opbrak en ik ging met je in Utrecht wonen?’

‘Och, waarom? 't Zou zoo'n *soesah* voor u zijn. Laat alles maar liever zooals 't is.’

‘Weet je, dat je de volgende week alweer aan 't werk moet gaan?’

‘In de eerste weken beteekent 't niet veel - 't heeft geen haast. In den groentijd wordt er toch niets uitgevoerd.’

‘Maar jij dient er toch te zijn, jongen.’

‘O neen, de groentijd zou mij ontzettend vervelen; 't is alles zoo kinderachtig en ik voel me zoo oud.’

‘Kom, Rob, je moet met nieuwen ijver beginnen. Werken zal nog het beste voor je zijn.’

‘Och! wat weet u er van?’

Zijn stem klonk moedeloos, niet brutaal zooals vroeger bij dergelijke opmerkingen.

‘Wat ik er van weet, Robert? Vergeet je dan, wat ik heb gemaakt?’

Een oogenblik herdachten we samen 't verleden... zonder er over te spreken.

't Bracht ons nader tot elkander. Zijn toon was week en zacht, toen hij hernam: ‘U kunt wel weten, wat 't beste voor me is, dat is waar. U hebt ook ondervonden, hoe ellendig 't leven is.’

‘Laat je dus maar door mij leiden, mijn jongen. We hoeven nu niet in bizonderheden te treden, maar voor alles zou het 't beste zijn, dat we hier vandaan gingen.’

‘U meent... voor haar?’

‘Ja, Robert, 't is beter en ook eerlijker, dat je haar niet terugziet.’

Hij kreunde. Toen fluisterde hij: ‘En toch verlang ik soms zoo naar haar... en naar haar demonische schoonheid.’

‘Dat begrijp ik wel, mijn jongen, men kan philosopheeren zooveel men wil, 't zuiver menschelijke komt altijd weer boven.’

‘Maar ik wil niet philosopheeren.’

‘'t Is 't eenige, dat troost, Robert... tenzij men gelooft. Philosophie is een andere vorm van godsdienst.’

Hij haalde de schouders op.

‘In elk geval moeten we nu een besluit nemen, Rob. Je zoudt toch naar andere kamers moeten omzien.’

‘O! ja, dat is waar ook, de mijne waren verhuurd; ik was van plan naar een andere ploerterij te zoeken, zoodra ik terug zou zijn; ik heb er niet meer aan gedacht. 't Liefst zou ik maar niet meer teruggaan.’

‘Onzin, Rob, zoo neemt een man 't leven niet op. Je hebt geen recht je tijd te verknoeien, je moet zien iets moois, in elk geval iets goeds van je leven te maken. Je bent te jong om je dagen verder in nietsdoen te verslijten en onze positie zou 't

ook niet toelaten. Je moet je nu de noodige kennis verwerven om later je brood te kunnen verdienen.'

'Ja, dat zal wel moeten,' stemde hij toe.

'En 't is nog 't gelukkigste, geloof me, kind. Weet je wat, zie nu eens 't spoorboekje na en kies een geschikten trein naar Utrecht uit, dan gaan we er samen heen. In plaats van naar een ploerterij, zooals jij 't noemt, om te zien, zullen we een huis of een bovenhuis zoeken.'

'Een bovenhuis... moeder!'

''t Zou zooveel goedkooper zijn, Rob. Toe, laten we nu eens een paar zuinige jaren doorbrengen, en een spaarpotje zien te maken voor als je klaar bent.'

'Nu ja, maar een bovenhuis.'

'Er zal plaats genoeg zijn. Ik laat jou de suite beneden en nog een kamer boven, ik zal me wel behelpen.'

Eerst wilde hij er niets van weten, maar langzamerhand bracht ik hem er toe.

Wij gingen samen naar Utrecht en vonden een geschikte woning; Robert liet mij alles decideeren en verzette zich zelfs niet langer tegen een bovenhuis.

Wij zullen er veel goedkooper wonen dan hier.

Morgen zal ik terstond met een aannemer van verhuizingen gaan spreken en zoo spoedig mogelijk laten beginnen.

Het trof, dat we een woning vonden, die juist opgeknapt was; we kunnen er zoo intrekken.

Overmorgen vertrekken wij naar Utrecht... ik zou 't kunnen uitsnikken van verdriet, maar ik houd mij goed voor Rob.

Hij schijnt niet te beseffen, hoeveel 't mij kost om van hier weg te gaan.

Het ergste is het huis te verlaten, waar ik eens zoo gelukkig ben geweest, waar ik, als jonge bruid, met mijn armen lieveling introk.

Wat vond ik alles mooi en aardig en prettig, hoe dankte ik hem voor alles, wat hij gedaan had om 't gezellig voor mij te maken.

O! dat eerste jaar van geluk... het was volmaakt, geen enkele wolk verduisterde onzen zonnigen huwelijkshemel.

Toen viel de groote schaduw en werd alles duister om mij heen!

En toen bleef ik 't huis liefhebben om de herinneringen.

Nu is 't uit... nu ga ik 't verlaten en 't is mij, of ik mij van een deel van mijzelve moet losscheuren.

Mijn ziel was samengegroeid met dit huis; ik zal er mij van moeten losmaken en ook van Robert's graf, dat mij, in mijn eenzame uren, als een tweede tehuis was geworden.

Hoe vaak heb ik op dat stille kerkhof mijn kort huwelijksleven overgeleefd, tot 't mij was, of Robert 't met mij meemaakte, of wij samen alles nog eens herdachten.

Ook dat is uit! In Utrecht zal alles nieuw zijn, daar zijn geen oude herinneringen, die mij aan 't verleden binden.

Dat nieuwe huis zegt mij niets; zelfs de oude meubelen zullen er mij niet meer als bekende voorkomen en ik ben zeker, dat ik mij steeds verbeelden zal, dat ze mij verwonderd zullen aanzien, als om te vragen, waar ze zijn en wat ze er doen?

Ik geloof, dat het voor Robert een verlichting zal zijn om weg te komen.

Van middag kwam hij doodsbleek thuis.

'Wat is er, Rob?' vroeg ik, ofschoon ik 't wel raden kon.

'Ik heb haar gezien,' antwoordde hij dof, schier klankloos.

‘U hebt gelijk, moeder, 't is beter, dat we van hier gaan. Het zou mij te veel aandoen, als ik haar dikwijls zag.’

‘Je zoudt er misschien aan wennen.’

‘O neen, moeder! daarvoor hield ik te veel van haar.’

Ze zijn dus terug; zoodra ik in Utrecht ben, zal ik een briefje aan Herman schrijven, enkel om hem te vertellen, dat wij vertrokken zijn; een uitlegging is niet noodig. Hij zal 't wel begrijpen, en zoo niet, des te beter voor hem.

Ik ben nu dubbel blij, het besluit om van hier weg te gaan, te hebben genomen; Robert is blijkbaar nog niet sterk genoeg om Leonie te kunnen ontmoeten.

Of hij haar gesproken heeft?

Ik denk van niet.

Nog een drukke dag wacht mij morgen. Als Rob maar wat actiever was en mij met 't een en ander wou helpen; maar hij is nog zoo onder den indruk van het weerzien

van Leonie, dat hij als versuft is, inerter dan te voren.

Arme Rob, was je maar een meisje, dan kon je eens flink bij moeder uitschreien.

Ik kan zoo weinig voor je doen.

Vrouwen voelen zoo anders dan mannen. Leefde zijn vader nog maar, die zou zeker wel iets weten te verzinnen om hem te troosten.

Ik ben zoo weing vindingrijk.

Van ochtend, toen ik midden in de pakkerij zat en wel in alle kamers tegelijk had willen zijn, kwam Herman mij een visite maken.

Had hij dat nu maar gelaten! Hij kwam zoo ongelegen mogelijk.

‘Wat beteekent dit alles?’ vroeg hij, nadat de eerste begroeting voorbij was. ‘Ik zag een verhuiswagen voor je deur staan. Ga je van kwartier veranderen, Annie?’

Ik deed mijn best om onbevangen te zijn en antwoordde zoo luchtig mogelijk: ‘Ja, we gaan in Utrecht wonen. Het is beter voor Robert's studies, dat hij er woont en...’

‘Natuurlijk offer jij je weer op.’

‘Er is geen sprake van opoffering,’ begon ik.

‘O! neen,’ viel hij ruw in, ‘je wilt me zeker wijsmaken, dat je het voor je pleizier doet. In Utrecht te gaan wonen, waar je geen sterveling kent.’

‘Hier heb ik ook niet zooveel kennissen,’ waagde ik op te merken.

‘Je hebt er ons toch! Wat drommel, je bent dan toch niet enkel en alleen geboren om naar de pijpen van dien kwâjongen te dansen.’

‘Herman, ik bid je, ga niet verder. We zouden licht één van beiden iets zeggen, waar we later berouw van zouden hebben. Vertel me liever eens... wanneer ben je teruggekomen en... hoe maakt je vrouw het?’

Het kwam er aarzelend uit, en Herman merkte het. Toen scheen hem plotseling, een licht op te gaan.

‘Zeg eens, Annie, wees nu volkomen oprecht met mij. Gaan jelui in Utrecht wonen om ons?’

‘Vraag me dat liever niet, Herman,’

‘Maar ik heb 't recht om het te weten.’

‘Het recht,’ herhaalde ik verwijtend.

Toen ziende, dat hij te ver was gegaan, hervatte hij meer bescheiden: ‘Ik was zoo gaarne je vriend gebleven, Annie, kan dat nu niet?’

‘Ik zal je altijd als een goed vriend blijven beschouwen, Herman.’

‘En je gaat van mij weg?’

‘Ik kan niet anders, ik ga met mijn jongen mee, voor hem is 't beter.’

‘Meen je... om Leonie?’

Ik knikte toestemmend.

‘Och! maar lieve kind, dat is heusch te naïef. Ze heeft Robert lang weer vergeten en, na zijn vertrek, alweer twee andere *flirts* gehad. Ze is in-coquet, maar er is geen kwaad bij.’

‘Voor haar misschien niet.’

‘De anderen moeten 't zich ook niet aantrekken. Het coquetteeren zit haar in 't bloed, ze kan 't niet laten, maar ze is even wispelturig als behaagziek.’

‘En vind jij dat goed.... dat je er zoo over spreken kunt?’

Een droeve trek gleed over zijn gelaat. Toen antwoordde hij ernstig: ‘*Il faut que jeunesse passe.* Ze is nog zoo jong, later zal 't vanzelf overgaan.’

‘En moet jij alles maar geduldig aanzien?’

‘Wat wil je, dat ik doe? Nu heeft ze ten minste de bescherming van mijn naam en van haar mevrouwschap! En dan... ze is te harteloos om ooit te ver te gaan.’

Zijn stem klonk bitter en onwillekeurig zei ik: ‘Je schijnt ook niet veel illusies omtrent je vrouw te koesteren.’

‘Wat zou 't helpen, als ik, tegenover jou, den waren toestand trachtte te verbloemen?

Je hebt er te veel van bijgewoond om onze verhouding niet te begrijpen. Ik heb haar uit medelijden gehuwd; nu moet ik toch den plicht, dien ik vrijwillig op mij genomen heb, tot 't einde toe vervullen. Zoolang zij bij mij is, zal ze zich nooit ernstig compromitteeren. Ik beschouw haar als mijn dochter en ik doe voor haar, wat elke vader voor zijn kind zou doen. Zoo ik, in haar afdwalingen, een reden zou willen zien om haar te verstooten, zou ze zeker van kwaad tot erger vervallen.

Ze is nog 't veiligste bij mij.’

(*Wordt vervolgd.*)

Een dorp van vreemdsoortige huizen. Met illustratiën.

Een stadje van spoorweg-rijtuigen - van rijtuigen als huizen gebruikt - treft men aan op de zuidelijke kust van Engeland. Het is gelegen aan de baai bij Shoreham, enkele mijlen van Brighton verwijderd.

Eenige jaren

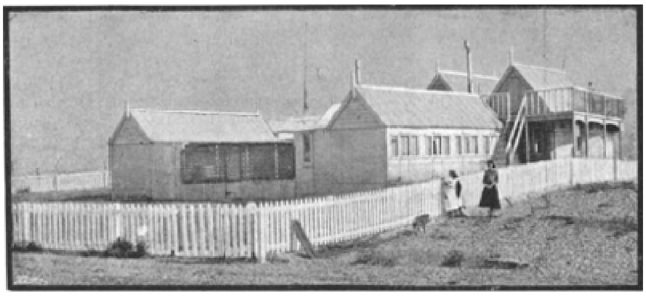

VERSCHILLENDE RIJTUIGEN, AAN DENZELFDEN EIGENAAR TOT WONING DIENENDE.

geleden hadden een paar visschers uit Shoreham de gewoonte om twee of drie oude spoorwegwagens, die ongebruikt langs de baai lagen, te benutten om hun netten in te bewaren. Na een poosje kwam een van hen op den inval van een dezer rijtuigen een woning te maken, en daarin als echte visschers verblijf te houden.

Dit bracht een inventief inwoner van Shoreham op het idee, er zijn voordeel uit te trekken, en te trachten in het anders zoo stille plaatsje wat leven en bedrijvigheid te brengen.

Waarom den grond langs de baai niet in gedeelten verhuurd, om aan personen, die van de Brighton-Maatschappij oude spoorwegwagens koopen, de gelegenheid te geven een huishouden in te richten op zulk een gezonde plaats?

Hij haastte zich zijn plan ten uitvoer te brengen;

hij adverteerde in verschillende Londensche bladen, en tusschen de maanden Maart en September bad hij niet minder dan 60 aanvragen.

BINNENGEDEELTE VAN EEN RIJTUIG; DE LAMP EN DE VENTILATOR ZIJN NOG ZICHTBAAR.

Het is nu ongeveer zestien jaren geleden dat dit plaatsje gesticht werd, en dat het eerste spoorwegrijtuig langs de baai geplaatst werd, om tot woning te dienen. Nu is al de beschikbare grond in beslag genomen, en ieder, die een rijtuig wil hebben, moet er een koopen, dat reeds in gebruik geweest is. Voor heel velen is het gebleken een voordeelig zaakje te zijn, want menigeen heeft zijn ouden wagen met een goede vinst van de hand gedaan.

Een zekere dame betaalde 10 pond (120 gulden) voor een oude spoorwegcoupé, en later nog eens 2 of 3 pond om ze naar de baai te laten brengen. Heel

GEZICHT OP EEN SPOORWEGRIJTUIG, ALS WOONHUIS INGERICHT.

spoedig daarna verkocht zij ze zooals ze daar stond voor 40 pond (480 gulden).

Een ander rijtuig werd, nadat het in een bewoonbaar huis was veranderd, verkocht voor 180 pond (2160 gulden).

De ‘stad’ strekt zich nu over een lengte van anderhalve mijl langs de baai uit, en bestaat uit ongeveer 150 wagens. De grond, waarop de rijtuigen staan, wordt verhuurd en niet verkocht; de huur wordt betaald aan den heer van het landgoed.

Al de lasten - huur en belasting bij elkaar gerekend - bedragen niet meer dan 10 gulden per jaar, en zij worden ingezameld door den man, die het plan ontwierp. Deze

persoon is tevens de verhuurder van den grond, en houdt het opzicht bij den aankoop en het vernieuwen der rijtuigen.

Deze worden op lage wagentjes, met paarden bespannen, naar de baai gebracht; voor sommige der rijtuigen heeft men een span van twaalf paarden noodig om ze op hun plaats te brengen.

Bij zekere gelegenheid voerde de spoorweg-maatschappij een heelen trein rijtuigen aan en plaatste ze op een lijn langs de baai, waardoor de menschen op het denkbeeld kwamen, dat er eene nieuwe spoorweg-verbinding tot stand gekomen was.

Alle plaatsen, die verhuurd worden, hebben dezelfde afmeting, 66 voet in 't vierkant, en de grenslijn wordt aangegeven door stokken, die men in den grond steekt.

De rijtuigen worden natuurlijk verkocht zonder de wielen, maar men krijgt er een aantal dwarsleggers bij Deze vormen de fundeering voor het rijtuig.

De wagens worden van binnen geheel uitgebroken, alleen de deuren en vensters blijven zooals zij waren. Boven de deuren wordt dikwijls een schuin dak aangebracht en bijna altijd een veranda.

Het geheele plaatsje heeft een zeer schilderachtig voorkomen, door het wonderlijke uitzicht en de verschillende kleuren waarin de wagens geverfd zijn.

Alles ziet er bizonder zindelijk uit, en de bewoners zijn niet weinig trotsch op hun huizen.

Er was een tijd dat de inwoners naar de stad moesten gaan om hun brieven te halen, maar er zijn nu twee bestellingen per dag, een 's morgens en een 's avonds, en de man die de post brengt zorgt ook voor het vervoer der telegrammen. Hij is voorzien van postzegels en telegram-formulieren, en is gaarne bereid een telegram mee te nemen.

Het water wordt verkocht voor 3 shillings de vijftig gallons en wordt bewaard in gegalvaniseerd ijzeren kuipen.

Een van de grootste aantrekkelijkheden van het plaatsje is het heerlijke bad in den morgen. Men staat bijtijds op, en na wat kleeren aangetrokken te hebben, wandelt men recht van den wagen in het water. Tegen den tijd

van het ontbijt heeft men dan een verbazenden eetlust.

In het slechte jaargetijde worden de meeste der rijtuigen gesloten; slechts enkele zeer geharde bewoners blijven er het heele jaar.

Nu en dan hebben er verschrikkelijke gebeurtenissen plaats, die voornamelijk zijn toe te schrijven aan de omstandigheid dat de menschen, die zoo dicht bij de zee wonen, er wat al te familiaar mee worden, en daardoor het respect, dat zij voor hare majesteit moesten hebben, uit het oog verliezen. Zoo werden er korten tijd geleden - het was in den zomer - twee vrouwen, die op 't punt van verdrinken waren, gered door twee dames, inwoonsters van de plaats. De hulpkreten deden haar uit haar woonwagens snellen, en geheel gekleed begaven zij zich te water en smaakten het genoegen de drenkelingen te redden. Het bleken de dienstboden der dames te zijn, die al badende door een onderzeeschen stroom werden meegesleept.

Als het stadje 's avonds verlicht is, biedt het van uit de eigenlijke stad gezien een zeer aardig schouwspel; ook voor de voorbijvarende schepen is het een verrassend gezicht.

Als men op een helderen dag op de westelijke pier te Brighton staat, kan men duidelijk deze vreemdsoortige collectie woningen zien, en dan heeft het veel van de tenten van een kamp.

Het zou moeilijk zijn een aangenamer verblijf te vinden in den zomer, of - een onaangenamer in den winter.

Excelsior.
Door Nina.

De rue St. Gilles, in Luik, is een lange, steil oploopende straat, waarvan de huizen armoediger worden naarmate men stijgt, en welke aan het einde uit die gewone vervallen woningen bestaat, waar men zich onwillekeurig verwondert, dat uit een pot bloemen voor het venster of een helder glasgordijn nog levensmoed en opgewektheid spreekt.

Des Zondags is de straat druk bezet, als al de bewoners van hun werk vrij zijn, en de woonkamer te eng is om het heele huisgezin te herbergen; dan staan ze in groepjes hier en daar verspreid of zoeken hunne toevlucht in de benauwde atmosfeer der ‘café's’, die onder deze sobere benaming slechts den drank aanduiden, die als tegengif voor bedwelmend vocht geboden wordt, en die nergens zoo menigvuldig zijn als in de geringe buurten van Luik.

Op eenen somberen achtermiddag werd de aandacht van al die pratende en schertsende groepjes afgeleid door een zonderling drietal, dat langzaam, heel langzaam, naderde.

Een oude man, met grijze haren, werd door een vijftienjarig meisje en haar nog jonger broertje, aan weerskanten bij de hand gevat, half voortgeduwd en getrokken.

Er waren geen scherpe blikken toe noodig om te bespeuren, dat de oude onder den invloed verkeerde van wat de Yankee eenen ‘cyc-opener’ noemt, doch dat zijne oogen, in plaats van geopend, al zwaarder en zwaarder dichtvielen en zijne ledematen hoe langer hoe waggelender zijn lichaam voortbewogen. Soms zelfs wilde hij met geweld terugkeeren, en dan klonk de stem van het blonde kind verwonderlijk zacht, als zij lachend sprak: ‘Neen, neen, Grootvadertje! ge moet nu met ons mee; ge kunt

nu niet teruggaan;' en als zij zag dat haar broertje met tranen in de oogen somwijlen den moed liet zinken, dan zeide ze: 'Kom Tonie, flink! help Grootje, anders valt hij en dan krijgen wij hem niet meer op.'

En de vriendelijke oogen straalden van voldoening, alsof zij trotsch was op het reuzenwerk dat zij verrichtte en nog geheel onbewust van de schande die hij over allen bracht.

'Ben je weer met grootvader aan den zwier geweest, Jeanne?' riep iemand haar toe.

'Daar heb je dien ouden dronkaard weer,' riep een ander.

Zij antwoordde niet, maar de roode gloed op hare wangen verried dat zij die harde woorden verstond.

Eindelijk kwamen zij thuis. Het huis was ledig, doch de deur stond aan, en aan beider bewegingen bij het binnentreden kon men zien, dat zij geen ongewoon werk verrichtten. In een oogenblik was de oude man de trap opgeholpen en met beider hulp op een bed neêrgelegd; pas toen hij daar nederlag en zij zijn bevuild gelaat en akelige uitdrukking gadesloeg, wendde het meisje zich met walging van hem af.

Arm kind! die edele trekken weerspiegelden eene groote, reine ziel; doch in welke aarde was de kiem gevallen, waaruit een edel vrouwenhart moest wassen! In een bed vol onkruid, waar zij tegen veel verdrukking moest bestand zijn om, trots dien eenen goeden wasdom te bereiken.

'Moeder!' zuchtte zij, 'hoeveel jaren hebt ge dit liefdewerk verricht en voor ons verborgen gehouden, hoeveel gij leedt!'

'Tonie,' sprak zij toen tot den knaap, 'ge kunt weer spelen gaan, ik blijf hier; doch onthoud uwe belofte, gij moogt niet met Henri meê;' en alsof hij aarzelend deze belofte gestand bleef, zweeg hij een oogenblik eer hij antwoordde: 'Ik ga moeder halen!' waarop hij zijn zuster alleen liet; alléén met dien ronkenden oude, die soms zoo goedig kon zijn, en nu zoo walglijk op haar eigen bedje nederlag.

Hij was de oorzaak van al hunne ellende; en toch was hij haar grootvader en kwam nooit een enkel verwijt over hare lippen. Zij wist maar al te goed, hoe hare moeder, na den dood haars vaders, steeds dieper en dieper in armoê was gedompeld, door de slaafsche behoefte aan drank van den ouden man. Zoolang Mr. Ricould nog leefde, hield deze met ijzeren gestrengheid den oude in bedwang en duldde hem niet in huis, als hij in een zijner verachtelijke buien wilde binnendringen; doch toen haar echtgenoot gestorven was, kon de goedhartige vrouw niet van zich verkrijgen om haren vader te verstooten, en meende zelfs voor het welzijn van hare kinderen te zorgen, toen zij diens aanbod, om bij hem te komen wonen, aannam. Zij zag echter maar al te spoedig het verkeerde van haar besluit in, toen aanhoudend geldgebrek van den oude haar in zijne verlegenheden wikkelde en telkens noodzaakte nu dit, dan dat stuk huisraad te verkoopen en haar zelfs buiten staat stelde, het noodige schoolgeld voor de kinderen te betalen.

Het duurde niet lang of het geheele gezin verviel tot volslagen armoede: geldgebrek en broodgebrek dwongen allen tot werken; alleen Mr. Samuel verbeeldde zich nog steeds dat hij rijk genoeg was om naar hartelust vermouth of absinthe te gebruiken, die hij voor zijn gestel noodig achtte.

't Was onmogelijk om den ouden vader altijd te bewaken; dikwijls als Tonie en Jeanne 's morgens vroeg naar de velden togen om wilde bloemen ter verkoop in te zamelen, slaagde het meisje er in, om met haar vriendelijk stemmetje grootvader over te halen meê te gaan, en wie hem daar, in de stille natuur, met zijn kleinkinderen had gadegeslagen, terwijl hij vol ijver bukte om de frissche bloemen tusschen gras

en struiken op te zoeken, zou niet hebben vermoed dat hij de demon was die deze twee jonge levens beheerschte, en dat Jeanne, terwijl hare moeder elders bezig was, zich als het ware geroepen gevoelde om over dien ouden man te waken.

Als zij, zoodra de lente kwam, langs de boulevards hare frissche bloemen met een vleiend stemmetje te koop aanbood, en tusschen al die mooi gekleede dames en vroolijke kinderen, soms zingende haar leed vergat, ontsnapte haar opeens een diepe zucht, als zij bedacht wat haar wellicht bij hare thuiskomst wachten zou.

Eens had zij, in halfdonker, zingend en toch peinzend, een rijk gekleed heer en eene dame gevolgd, tot zij uit hare

overpeinzingen gewekt werd, doordat de dame, zich omkeerende, zeide: ‘quelle belle voix!’ en daardoor, zonder te bedenken dat die opmerking haar gold, op de gedachte kwam, hare laatste bloemen ter verkoop aan te bieden.

‘Ge moet zingen leeren, kindlief, dat zal u meer opbrengen dan de verkoop van bloemen!’

‘Ik woû dat ik 't leeren kon, madame, maar dat is niet mogelijk! Koop een bouquetje, madame, ik heb ze zelve geplukt.’

‘Nu niet, maar als ge wilt, moogt ge mij morgen wat violetjes brengen aan het conservatoire, daar ginder, voor Mme Radoux,’ en zonder antwoord af te wachten ging de dame verder.

Jeanne stond een oogenblik in de avondschemering te mijmeren: het conservatoire, zingen; zou 't mogelijk zijn, dat zij ooit iets meer voor moeder zou kunnen wezen, dat zij aan hare moeder vergoeden kon, wat anderen haar hadden doen lijden?

Men hoort toch wel van meisjes, die zich uit de armoê hebben weten op te heffen, en zou ook voor haar de weg niet openstaan om hooger en hooger te stijgen? En toen zij den volgenden morgen hare frissche lentevioletjes aan het conservatoire bracht en de verschillende tonen van muziek tot haar doordrongen, dacht zij: ‘O, kon ik nog eenmaal zoo hoog stijgen, dat ik hier terechtkwam!’

Deze droom had haar sedert vervolgd, en op den Zondag dat zij haren dronken grootvader de rue St. Gilles hielp opklimmen, gevoelde zij dat het zoo gemakkelijk zou zijn om voorwaarts te gaan en opwaarts te stijgen, als niet een zware keten, die zij met moeite medetorste, haar in haren gang belemmerde. En toen onwillekeurig een paar groote, stille tranen, even zacht als de sneeuwvlokken, hare oogen ontvielen, schudde zij lachend het blonde kopje en begon schertsend grootvader tot spoed aan te sporen en lachende voort te trekken, uit vrees dat iemand die tranen zou zien.

Wat droomde zij heerlijk dien nacht. Zij had zich moê geklommen om den top van een steilen berg te bereiken, en ziet! daar stond zij eindelijk op de hoogte, met zooveel moed en levenskracht bezield, dat zij de vleugelen ontvouwde en over de zonnige vlakte, die voor haar lag, heenvloog.

Toen zij ontwaakte, gevoelde zij zich zoo vroolijk en opgewekt, dat zij haastiger dan ooit trachtte weg te komen, om moeder naar haar plaatsje op de markt te brengen, tusschen bloemen en vruchten, en toen zelve met een korfje winterasters beladen, spoedde zij zich neuriënd naar de rue Pont d'lle, om nog eenige rozen uit het Zuiden te koopen en dan hare teedere waar aan winterkou en medelijden bloot te stellen.

In den bloemenwinkel stuitte zij op een welbekend gelaat, en vriendelijk zag zij de dame aan, die evenals zij eenige lichtgele rozen kocht, haar onwillekeurig toeknikkend:

‘Nog altijd met uwe bloemen?’ vroeg deze.

‘Ik kan niets anders doen om geld te verdienen. O, madame, kon ik maar leeren zingen!’

‘Zoudt ge dat zoo graag willen? Breng mij over twee dagen wat van die mooie roode hulstbessen en vraag dan om mij te spreken; ge weet wel, dáár, waar ge uwe violetten hebt gebracht.’

O, gaarne!’ En de dame was verdwenen, eer de kleur van blijdschap van Jeanne's wangen geweken was.

Nog sneller klopte haar hartje van vreugde, toen zij twee dagen later het conservatoire verliet met dat heerlijke pak onder den arm, hetwelk een nieuwe jurk en net hoedje bevatte, waarmede zij reeds den eerstvolgenden Maandag zangles mocht komen nemen.

Jeanne leerde zingen.

O, 't was of zij soms met verrukking naar haar eigen stemmetje luisterde; niet omdat zij zoozeer met zichzelve ingenomen was, maar omdat in de echo van die klanken de belofte lag van eene betere toekomst voor hare moeder; omdat zij reeds in hare zoetste mijmeringen moeder, keurig gekleed, in eene nette omgeving zag overgeplaatst, en Tonie op school aan het leeren; maar grootvader? En dan kwam er opeens een wolk over dat zonnige gelaat, en vertraagde haar luchtige tred.

Het was een ongelijke strijd. Aan den eenen kant de onmacht van den man, den sterkere, om na veel levenservaring den verlammenden demon van zijn geluk te bestrijden; aan den anderen het vaste voornemen van het jeugdige meisje, om zich door eigen kracht boven armoê en geestdoodenden invloed te verheffen.

Koude en gebrek aan werk zweepten den oude in de donkere winteravonden meer dan gewoonlijk naar zijn toevluchtsoord, waar reeds bij het binnentreden de verhitte adem der aanwezigen en de dranklucht hem schenen te verwarmen; er was niet veel toe noodig om het ongezonde bloed naar het hoofd te doen stijgen en den uiterlijk eerwaardigen grijsaard in een afschuwelijk monster te veranderen.

Dan keerde hij in dien toestand waggelend huiswaarts, soms door zijn jong geleide aan de kroeg opgewacht, soms door zijn makkers geholpen, ofwel geheel alleen; en eenmaal thuis, dan was hij in zulke oogenblikken onduldbaar, vooral als zijn kleinkinderen afwezig waren, die hem op hunne eigenaardige wijze nog meer in bedwang konden houden dan Mme Ricould.

Zoo was hij op een kouden winteravond weder thuisgekomen en suf, wankelend op den eersten den besten stoel inééngezakt, maar toch helder genoeg van geest om zijne dochter na te gaan, die bezig was het uitgedoofde vuur met spaanders en papier in gloed te brengen, en haar door ruwe op- en aanmerkingen over het gebrek aan warmte hard te vallen. Opeens, alsof zijne dronken drift hem tot handelen drong, en terwijl Madame Ricould, over den haard gebogen, een stuk vlammend papier gereed hield om tusschen de spaanders in te werpen, stond hij vrij vast op de beenen en greep eene flesch petroleum die achter hem op den grond stond, liep met vaste schreden op het vuur toe en wierp den inhoud gedeeltelijk op het hout, waarvoor het bestemd was, doch gedeeltelijk in de oogen van de arme vrouw, die juist, door het geschuifel opmerkzaam geworden, het gelaat naar haren vader ophief. Gillende en tastende ijlde zij de kamer uit, om beneden bij de buren hulp te zoeken. Doch in hare onduldbare pijnen had zij niet bedacht, dat het vlammende papier haar uit de handen was gevallen; in een oogwenk hadden de vlammen zich over de petroleum, die op den grond gestort was, uitgebreid en zich in weinige seconden aan het dunne bedgordijn medegedeeld.

Mr. Samuel, door het afschuwelijke schouwspel niet ontnuchterd doch eer ontzenuwd en verlamd, staarde verbijsterd rond, en toen hij de vlammen nabij zag, ijlde hij, brullende van angst, naar de trap, duizelde en stortte voorover naar beneden, zonder dat iets den ongelukkige in zijnen val stuitte.

In weinige minuten had het gedruisch de bewoners van de nauwe straat op de been gebracht. Door de zware rookwolken, die langs de trap eenen uitweg vonden, werd het gerucht van brand verspreid, en toen men den ongelukkigen Samuel verminkt en dood de straat opdroeg, en de naaste bewoners, met eigen angst en schrik vervuld,

weigerden hem op te nemen, was het café (zijn lievelingsoord) de eenige plek, waar men het lijk van den vroeger zou trouwen bezoeker in ontvangst wilde nemen.

Inmiddels was Jeanne's moeder die bij eene jonge vrouw aan de overzijde altijd in tijd van nood op een vriendelijk woord kon rekenen, met moeite ook thans zoo ver gekomen. In jaren hadden zoovele verschillende aandoeningen de bewoners van dat gedeelte van de rue St. Gilles niet tot elkander gebracht. Aan den eenen kant was de brandweer aangerukt, om de vlammen meester te worden, die zich reeds aan de belendende woning mededeelden; aan den anderen kant, oneindig droeviger, lag Jeanne's arme moeder in ondraag-

lijke pijnen, tot eeuwige duisternis gedoemd; het scherpe vocht was zoozeer doorgedrongen, dat de oogen voor altijd waren beschadigd. Onder deze schrikwekkende omstandigheden keerden Jeanne en Tonie, met de noodigste behoeften voor de huishouding voorzien, op dien Zaterdagavond huiswaarts. Snikkend viel Jeanne hare moeder om den hals en Tonie bestormde de zorgende, gastvrije verpleegster met tallooze vragen. Het was of opeens een verpletterende slag op beider hoofd was neergevallen; zoo vol illusies als het meisje was om moeders leed te verzachten, was zij nu niet eens bij machte geweest om deze ramp af te weren. Zij had zoo vaak gewenscht, dat de zware keten, die haar gekluisterd hield, zou worden losgerukt en thans was haar die op zulk eene ruwe wijze ontwrongen, dat zij het schrijnen op de gewonde plek haar geheele leven zou blijven voelen.

Doch neen; het was slechts in de bedwelming der nieuwe smart, dat zij zoo moedeloos was in die eerste dagen, waarin het bittere lijden harer moeder haar wreed en onrechtvaardig voorkwam. Er moest raad geschaft worden, nu zelfs het weinige huisraad, dat zij bezaten, een prooi der vlammen was geworden.

De treurige ramp in de rue St. Gilles was echter zoo alom bekend geworden, dat van alle kanten hulp opdaagde, en weldra waren zij in staat om met de verkregen gelden eene nieuwe kamer te huren en van het noodige huisraad te voorzien. Mme Ricould verdroeg hare zware beproeving met een geduld en onderwerping, die ieders achting afdwong, en die haar, in de oogen harer kinderen, tot eene heldin verhieven.

Tonie en Jeanne bleven beurtelings bij hunne moeder, en schoon het meisje haar vol tact wist bezig te houden en de langzaam voorbijgaande uren door gezellig gebabbel wist te verdrijven, ging er toch zooveel in haar binnenste om en woelden er zoovele plannen door haar hoofd, die zij hare moeder niet kon mededeelen, dat zij soms moeite had om zich bij het alledaagsche te bepalen, want niet alleen hare beschermster, maar ook verscheidene professoren van het conservatoire waren overeengekomen om de natuurlijke gave van dit meisje, dat zich door een bijzonder liefelijk stemgeluid onderscheidde, met kracht en macht te helpen ontwikkelen, en als zij tot rijpheid gekomen was, deze ster als eene onverwachte verschijning aan den kunsthemel te doen verrijzen, omdat bij de groote menigte het nieuwe de grootste aantrekkelijkheid is.

Teneinde dit doel te bereiken, had men haar laten beloven om zelve daartoe mede te werken en zelfs hare moeder onkundig te laten van de reden, waarom men zich met zooveel ijver aan hare vorming wijdde.

In gewone tijden had Jeanne dit moeilijk kunnen beloven, doch thans, nu de moeder haar kind met hare scherpe blikken niet meer kon volgen, was zij minder opmerkzaam voor wat er rondom haar gebeurde en viel het Jeanne daarom niet moeilijk, telkens wanneer zij zich in haar dames-toiletje naar de repetitie begaf, haren broeder, als hij thuis was, voor een of ander uit te zenden. Zij hield haar keurig kleedje zorgvuldig in eene lade weggesloten, en als zij daarmede getooid was, sloeg zij een grooten mantel om haar schouders, alsof zij volgens gewoonte naar hare lessen ging; en onderweg hield slechts ééne gedachte haar bezig, eenmaal in staat te zijn om nieuwe geneeskundige hulp voor hare moeder in te roepen en moeder nog eenmaal hersteld te zien.

Als zij haar kuste, was 't immer: ‘Naar bed gaan, moedertje, hoor! ik kom gauw weer;’ doch als het later en later werd, dan dwaalden moeders gedachten angstig

naar haar kind en verdiepte zij zich in de gevaren, waaraan het meisje was blootgesteld. Zou mijn kind tot iets slechts in staat zijn? Moeten die lessen zoo laat duren? 't Is vreemd en toch....'

Somwijlen kon zij zich niet weerhouden haren angst aan Tonie mede te deelen, als hij haar voor het overige van den avond gezelschap hield; en hij, echt jongensachtig, zonder te bedenken hoe wreed hij de arme blinde pijnigde, sprak schertsend:

'Och, er loopen 's avonds zooveel meisjes langs de boulevards, moeder; zij vinden het prettig.'

'Maar Tonie, denkt gij dan dat Jeanne, dat uw zuster zich met dezulken gelijkstelt? Als ik dat denken moest, dan zou ik mijne blindheid zegenen en nooit meer wenschen dat vroeger zoo onschuldige gelaat te aanschouwen.'

Eenige dagen later had Jeanne zich zoo haastig gekleed, dat zij vergeten had, voor haar vertrek de lade te sluiten, waarin zij hare geheimzinnige schatten bewaarde, en een lange, witte glacé handschoen was er tusschen geklemd.

Haar broeder merkte dien spoedig op.

'Wel! zusje wordt chic; hier ligt een glacé handschoen; die kan van niemand anders wezen.'

'Geef hier, Tonie! Waar hebt ge dien gevonden?'

'Tusschen hare lade!' hernam de jongen luchthartig, terwijl hij den handschoen zijne moeder overreikte.

(*Slot volgt.*)

Het vreemden-legioen bij de boeren.
(Bij de plaat op blz. 97.)

Aan de 'Illustrated London News' van 22 December van het vorig jaar ontleenen wij de gravure op bladz. 97, en als curiositeit laten wij hun eigen bijschrift, uit het Engelsch vertaald, hier volgen.

'Misschien is er in het begin van den oorlog in Zuid-Afrika te weinig gewicht gehecht aan het aantal vreemde huurlingen, dat er heentrok, want niemand zal ontkennen dat de Boeren als bondgenooten een groot aantal avonturiers gehad hebben, uit alle landen bij elkaar gekomen; sommigen misschien om het beetje geld, dat zij konden verdienen, anderen om hun wrok tegen ons te koelen, en weer anderen uit lust tot avonturen, want er zijn van die naturen welke daar altijd tuk op zijn.

'Een troep van deze mannen, door genoemde en andere drijfveeren aangezet, is te zien op een onzer illustraties. Zij is gemaakt naar een fotografie, die bij hun aankomst te Triëst aan boord van de 'Styria' van hen genomen werd.

'Het zijn voornamelijk Italianen en Franschen, waaruit het troepje avontuurlijke soldaten bestaat, benevens eenige Hongaren, die het Hongaarsche commando aanvoerden.

'De eerste, aan den linkerkant staande, is een neef van paus Leo XIII, luitenant graaf Pecci, niet de eerste van zijn geslacht, die, ver van de zijnen, een zwervend leven leidt. De tweede staande is kolonel Camillo Vricchiardi di Alba, uit Noord-Italië, een landstreek, welke altijd den naam heeft gehad van veel avonturiers op te leveren. Verder kapitein Max Scheffi, aanvoerder van een afdeeling genie, graaf Villeneuve de la Coletti, die het bevel had over een Hollandsche afdeeling. De zittenden zijn, van links naar rechts, majoor Joseph di Termini Imeresse uit Sicilië, Baron von

Goldeck, aanvoerder van het Hongaarsche escadron, terwijl luitenant Simen, eveneens van het genoemde regiment, den trein sluit.'

Tot zoover het Engelsche tijdschrift. Wij weten natuurlijk niet, welke beweegredenen genoemde heeren noopten om dienst te doen bij de Boeren, maar naar hun uiterlijk te oordeelen, zien zij er niet als gelukzoekers uit, en vinden wij het eenigszins begrijpelijk, dat de Engelschen naijverig zijn op een troepje van zulke flink uitziende strijders.

Robbi!
Door Thérèse Hoven
(*Vervolg van blz.* 100.)

‘Arme Herman, je huwelijk heeft je ook geen rozen gebaard.’

‘Och! ze is niet slecht voor mij; over 't algemeen is ze goed gehumeurd, en op haar manier houdt ze van mij. Ze is een stumper en het is, voor haar, te betreuren, dat ze niet in tijds een jongen man heeft ontmoet, die haar liefhad en haar had kunnen geven wat zij verlangde.

‘Ofschoon, ik weet 't niet,’ vervolgde hij, meer tot zich zelf dan tot mij. ‘Met een vlindernatuur

CZAAR NICOLAAS II VAN RUSLAND EN ZIJN FAMILIE. (Zie blz. 110.)

als de hare, had geen enkele man haar op den duur kunnen boeien.

‘En een jonge man zou zeker zooveel niet verdragen hebben.’

Hij staarde een poos nadenkend voor zich uit en zei toen hartelijk: ‘Het spijt mij, dat je weggaat, Annie, 't spijt me ontzettend; 't was zoo'n troost voor me nog eens met jou te praten.’

‘Ik doe 't voor Robert. De arme jongen is nog zoo onder den indruk zijner eerste ontgoocheling.’

‘Ja, daar moeten wij allemaal aan gelooven; het leven is één groote ontnuchtering. Het spijt mij voor den *boy*, waarachtig. Ik had geen idee, dat 't bij hem zoo diep zou gaan.’

‘Het was jammer van onze reis, niet waar?’

‘We hadden 't zoo genoeglijk; maar weet je, Annie, we lieten de kinderen te veel vrijheid.’

‘Ben je nu strenger voor Leonie?’ vroeg ik onwillekeurig.

‘Wel neen, ik wil haar niet controleeren, ik hoop nooit een tiran voor haar te worden.’

Daar mijn tegenwoordigheid hier, en mijn raad elders noodig was, kon ik niet langer met hem spreken.

Waartoe ook?

Ik heb niet aan Robert verteld, dat hij er was.

Ik had er ook geen gelegenheid toe, want verder was ik den geheelen dag bezig.

Die laatste dag is ook omgekomen. Morgenochtend reizen we af.

Ik ben heel moe en zal zeker spoedig inslapen op mijn kermisbed; de ledikanten zijn al afgebroken. Het ziet er hier zoo vreemd uit.

Ik kan niet meer rustig denken in de dwaze omgeving van een verhuisrommel.

Dat is maar goed ook, want als ik ging denken...

God! 't valt mij zoo zwaar om weg te gaan, met 't oude te breken en een nieuw leven te beginnen.

Wat 't mij brengen zal?

Och! dat is minder, als Robert maar gelukkig is; 't is dan toch ook voor hem, dat we dezen stap nemen, en niet voor mij.

Ik heb met 't geluk afgerekend, maar hij mag nog wel iets hebben en hij zal nu zeker spoediger vergeten.

Telkens zie ik nog Herman's bleeke trekken voor mij. Die man is een held in zijn sublieme zelfverloochening.

Met zijn eerlijk, oprecht, trouw karakter moet hij Leonie, met haar poezen-natuur, haten.

En toch duldt hij haar naast zich, omdat 't voor haar veiliger is.

Arme don Quichot! Arme dwaas!

En nu zijn we ons leven, hier in Utrecht, begonnen!

Het is een krasse kuur, die ik mijn jongen heb laten ondergaan!

Als 't nu maar helpt!

Rob is nog erg *down* en in zichzelf gekeerd.

Zijn karakter heeft opeens een andere plooi aangenomen, hij is wel tien jaar ouder geworden; wij gaan met elkander om als gelijken van leeftijd, als kameraden.

Onlangs zei hij; ‘We moeten maar samen oud worden, moeder. U bent de eenige vrouw, die ik ooit zal vertrouwen.’

Hij loopt nu weer geregeld college en beweert beter te werken dan vóór de vacantie.

Hij zegt, dat zijn studies hem niet interesseeren en dat hij er zich enkel uit verveling op toelegt, maar dat is wel wat overdreven.

Hij ziet alles nog zoo zwart in en heeft een manie om

alles af te keuren, maar dat zal wel veranderen, tenminste ik hoop het.

Zooveel is zeker, Robert is geen lichtzinnige don Juan, geen Lovelace, die van het eene liefdes-avontuur naar het andere loopt.

Hij heeft met zijn hart liefgehad en niet met zijn zinnen. Natuurlijk zal 't nu wel langer duren, eer hij er overheen is, maar 't pleit in elk geval voor zijn degelijkheid.

Hij lijdt nu wel meer - maar tenminste behoort hij niet tot de mannen, die anderen doen lijden.

Het trof wel heel ongelukkig, dat zijn eerste liefde zoo misplaatst was, doch 't zal hem, voor het overige van zijn leven, een verstandig mensch maken en mij heeft 't geopenbaard, dat mijn zoon wel degelijk gevoel heeft.

Als jongen was ik er vaak bang voor.

Slechte moeder, die ik was, om mijn zoon te wantrouwen!

En nu zelfs verwonder ik mij, dat hij niet lichtzinnig is. Daarmede beleedig ik de nagedachtenis van zijn braven, goeden vader.

O! dat eeuwige denken...

Ik ben ook zooveel alleen.

Alles is mij hier nog zoo vreemd, ik ga nooit uit, behalve met Robert. Ik doe nu ook zooveel meer in 't huishouden en maak werkelijk reusachtige vorderingen in de kookkunst.

Mijn dienstbode is dan ook al heel ongeschikt en mijn jongen moet goed gevoed worden.

Gelukkig heeft het verdriet zijn gezondheid geen kwaad gedaan.

Hij ziet er uitstekend uit; als ik met hem loop, verdwalen alle meisjes-blikken naar die fiere gestalte en naar zijn knap gezicht.

Ik begrijp niet, dat Leonie met hem heeft kunnen *flirten*, dat is oppervlakkig liefhebben zonder 't te meenen.

Voor mij behoort Rob, evenals zijn vader, tot de mannen, die enkel maar een ernstige, blijvende liefde kunnen opwekken, een liefde, die verhoogt en veredelt.

Al zegt hij er ook niet veel van, toch geloof ik, dat hij mijn schikking goedvindt.

Het is veel gemaakkelijker voor hem dan altijd heen en weer te moeten reizen.

Hij kan nu zijn studie-vrienden ontvangen. Ik heb de suite geheel voor hem ingericht; als hij iemand heeft, zit ik 's avonds boven.

Ik heb dan toch 't gevoel, dat hij met mij in 't zelfde huis is.

Robert herleeft, gelukkig!

't Is nu heelemaal winter, en evenals verleden jaar ligt 't water overal dicht.

Ik was eerst bang, dat hij geen schaatsen zou rijden, omdat hij het verleden winter zooveel met Leonie had gedaan. Maar hij schijnt er niet meer zoo aan te denken.

Hij is terstond lid van de IJsclub geworden; hij is zelfs lid van 't bestuur en heeft 't er heel druk mee.

Het is zulk een gezonde sport; ik ben blij, dat hij er van houdt.

Hij gaat nu ook weer 's avonds uit.

Thuis is hij meestal stil, alsof hij zich voor mij zou schamen weer de oude te zijn.

Maar hij zucht minder en is lang zoo cynisch niet meer.

Soms vraag ik mij af, of 't groote middel wel noodig was geweest en of ik wel mijn leven had hoeven te verplaatsen.

Maar misschien ook is hij er daardoor zoo spoedig overheen gekomen.

En als ik dat bedenk, mag ik niet ontevreden zijn.
Ik kan mij hier niet erg wennen.
Och! en ik mis Robert's graf zoo; bijna twintig jaar lang ging ik er elken Zondag heen en dikwijls ook nog in de week.
Die gangen naar 't kerkhof waren zulk een voornaam nummer van mijn levensprogramma geworden. Maar ik mag niet zelfzuchtig zijn; voor Robert vond ik het toen toch 't beste om weg te gaan, en dat mag ik niet betreuren.
Achterwaarts blikken helpt nooit, het verleden is onaantastbaar, het behoort ons niet meer toe, vooruit moeten wij zien... in de toekomst.
Maar heeft een schipbreukelinge, als ik, een toekomst?
Wat kan die mij brengen?
Naarmate mijn jongen zich zal troosten, zal hij vanzelf meer van zijn leven aan de groote maatschappij geven en daardoor verder van mij af zijn...
Nu ja... goed dan! Dat ellendige egoïsme, 't is als een kanker, die invreet.
Weet je dan nog niet, zwak schepsel, dat je voor je zoon moet leven en niet voor jezelve?
O! ik haat mijzelve... ik kan mij niet eens behoorlijk geven voor mijn kind, want wie 't offer voelt, die weet zich niet te offeren, dat moet vanzelf gaan.
In al die jaren ben ik toch maar bitter weinig vooruitgegaan op den weg der zelfverloochening, de oude ikheid komt altijd nog boven.
Ik wou, dat ik 't zoover kon brengen om mij enkel in Robert's bestaan in te denken en het mijne te vergeten, om mijzelve enkel te beschouwen als een aanvulsel van hem, geschapen voor hem en om hem zijn lot draaglijk te maken. Dat is dan toch ook 't eenige, wat ik voor hem doen kan; zijn geluk bevorderen ligt niet in mijn macht.

Het voorjaar is hier prachtig! Gisteren waren Robert en ik in 't Zeisterbosch - het was een heerlijk dagje. In lang had ik mij niet zoo gelukkig en onbezorgd gevoeld.
Onwillekeurig dacht ik aan dien dag aan 't strand met Herman!
Wij hooren niets van hem.
Slechts eenmaal hebben we indirect van hem gehoord.
Hendrik Wolters, een academie-vriend van Robert, kwam hem halen om mee uit te gaan en toevallig was ik in de kamer, doordat Rob mij gevraagd had thee voor hem te schenken.
Nadat Robert hem aan mij voorgesteld had, zei meneer Wolters: ‘Mevrouw, we zijn nog eenigszins geparenteerd, als ik mij niet vergis. Is Majoor Wolters geen familie van u?’
‘Ja, een eigen neef.’
‘Ik ben ook een neef van hem; mijn vader was zijn germain-neef.’
Toen de graad van bloedverwantschap was vastgesteld, vervolgde hij: ‘Ik was laatst bij hem; hij heeft een mooi vrouwtje, maar een verbazend coquette, een echte Parisienne. Die zou nu, geloof ik, met een bezemstok coquetteeren.’
‘Een bezemstok zou er tenminste niets van voelen,’ merkte Rob, met een zucht, op.
Ik sprak er overheen; voor mijn armen jongen was 't onderwerp te pijnlijk.
Toch valt hij mij mee. Hij begint hoe langer hoe meer belang in allerlei dingen te stellen; hij spreekt zelfs al over zijn candidaats-examen en is van plan, in de groote vacantie flink te studeeren.
‘Dat is toch beter dan op reis te gaan, hè, moeder?’
‘Dat hangt er van af.’

Toen spottend: ‘Ja, mijn beste Mamaatje, dat hangt er ook van af. Een waarheid als een koe, en daar moeten wij 't ten slotte toch van hebben.’

Gisteren was hij allerliefst.

Hij had met een paar vrienden een afspraak voor een fietstocht gemaakt, en toen ze hem op 't laatste oogenblik afschreven, zei hij opeens: ‘Wel, moeder, wat zou je er van zeggen, als wij, met ons beidjes, de wereld eens intogen? Als we eens in Zeist dejeuneerden en daarna wat wandelden? Je ziet zoo bleek; een verzetje zou je geen kwaad doen.’

Och! wat genoot ik van mijn jongen!
Ik ben hem zoo dankbaar, als hij zich moeite voor mij geeft.
We spraken over velerlei zaken en menschen; alleen over Robert's liefde voor Leonie spraken we niet.
Ik hoop, dat hij er langzamerhand overheen komt; hij begint er zich overheen te zetten. Ik vraag me wel eens af, of hij er al niet overheen is?
Een man vergeet toch altijd vlugger dan een vrouw.

Een nieuwe phase van mijn moeder-zijn is ingetreden. Nog nimmer heb ik al mijn geestkracht en mijn zelfbeheersching zoo noodig gehad als nu.
Wat is het leven toch moeilijk en samengesteld. Ik dacht toch wel eenige wereldwijsheid te hebben opgedaan en telkens doen er zich gevallen voor, waar ik zoo onschuldig en hulpeloos als een pasgeboren kind voor sta.
Het is een vreeselijke periode, die ik nu doorleef, en er zijn uren, waarin ik mij niet sterk genoeg voel voor mijn taak.
Of is die afgeloopen? Is het oogenblik gekomen, dat ik mijn regentschap moet neerleggen en mijn zoon moet afstaan?
Moet ik mij van hem afkeeren en hem zijn eigen weg laten gaan?
Ben ik de grens van mijn moederlijk gezag genaderd?
Ik weet 't niet. In stommen angst zit ik terneder en overstelp mijzelve met vragen, waarvoor ik geen antwoord kan vinden.
Had ik toch maar iemand, wien ik zou kunnen raadplegen!
Leefde mijn arme Robert nog maar, of was Herman hier...
In de laatste dagen moest ik telkens aan hem denken en stelde ik mij onwillekeurig voor, hoe 't geweest zou zijn, als ik toen toch met hem getrouwd was.
Rob zou zijn eerste groote teleurstelling niet hebben ondervonden en ik zou nu een raadsman hebben.
Ik zal hem schrijven en hem vragen hier te komen. Ik kan er wel met hem over spreken, maar de zaak is te teer om per brief behandeld te worden.
Maar... heb ik het recht wel, Robert's intieme leven voor een vreemde bloot te stellen?
Ik zal nog wachten...
't Is alweer over éénen... Robert moest thuis zijn; hij zit nooit laat in de kroeg, zooals hij 't noemt. Hij houdt niet van drinkpartijen en beweert om twaalf uur al genoeg te hebben, zelfs van 't prettigste gezelschap.
Hendrik Wolters heeft me verteld, dat zijn clubgenooten Robert *Asschepoester* noemen, omdat hij altijd met klokslag twaalf opstaat.
Dat heeft hij zeker van zijn vader, die had een sterken afkeer van nachtelijk genot.
‘Om elf uur hoort een fatsoenlijk man thuis te zijn,’ zei hij altijd.
Rob stelt 't ultimatum één uur later, dat is nog zoo erg niet.
Maar sedert eenige weken houdt hij er zich niet meer aan.
Reeds tweemaal kwam hij pas tegen den morgen thuis!
O God! help me... ik kan 't niet dragen!
Eergisternacht heb ik ook opgezeten, den heelen nacht... ik heb alle halve uren hooren slaan... ik heb de slagen geteld. De tijd kroop om... zoo traag, zoo langzaam... 't werd zoo treurig in mij... en nu ook... Stil, daar hoor ik iets... neen, 't gaat voorbij.

Als ik 't licht eens uitdraaide en naar bed ging? Och! 't zou niet helpen, ik zou toch niet inslapen. Ik zal naar de voorkamer gaan... voor 't venster... dan zie ik hem aankomen.

Dan weet ik hoe hij er uitziet, hoe zijn gang is...

Onzin, ik weet heel goed, dat Robert nooit drinkt, hij is nog nooit dronken geweest, hij kent zijn maat en hij geeft er ook niet om.

Het was heel stil in de straat... er kwam niemand aan. Iedereen is al naar huis.

En Robert?

Zou hij nog... uit zijn?

De regen valt in stroomen neer en klettert tegen de ramen. Misschien komt hij daarom niet thuis?

Laf excuus, het slechte weer is plotseling komen opzetten. Straks, toen ik voor ging kijken, was het nog droog.

Daar slaat de klok... Koekoek! Koekoek! Koekoek! Drie uur!

Vreemd, dat vroolijke geroep, midden in donkeren nacht! Ironie, die lenteklank in diepen winter.

O ja, 't is winter en koud en guur... ik ril... Natuurlijk, ik zit al den heelen avond, van negen uur af, in een kamer zonder vuur.

Tot negen uur zat ik gezellig met Robert, beneden in zijn prettige kamer.

Toen stond hij op: ‘Moeder, ik ga een hoekje om en... wacht niet op me, ik heb den sleutel.’

‘Goed, Rob.’

Meer zei ik niet, wat kon ik zeggen?

Als hij mij had meegedeeld, dat hij een dolk, in plaats van een sleutel, bij zich had gehad, had ik niet méér kunnen ontstellen.

Een huissleutel... zoo iets doodonschuldigs en toch... 't bezitten ervan geeft een vrijheid, een onafhankelijkheid, die door jongelui gewaardeerd wordt en voor moeders de genadeslag van haar autoriteit is.

‘Ik heb den sleutel.’

Dat weet ik, Rob... jij hebt den sleutel van de voordeur - maar ik?

Ik heb den sleutel van je hart verloren... ik kan je gemoed niet meer doen ontsluiten... je drijft van me weg. Rob... op de groote zee van 't man-zijn.

God in den hemel! bescherm mijn kind...

Als 't zomer was, zou 't al beginnen te dagen... nu is 't nog pikdonker.

Hoe laat is 't?

Bijna vier uur! En Robert is nog niet thuis?

Heb ik hem misschien niet hooren thuiskomen?

Ben ik wellicht even ingedommeld?

't Is zoo donker... mijn kaars geeft juist genoeg licht op mijn papier...

Ik durfde het gas niet aan laten, ik was zoo bang, dat Robert 't zien zou.

Van mijn kaars kan hij niets merken; hij kan denken, dat 't een nachtlicht is.

Als ik eens ging luisteren aan zijn deur?

Ik hoorde niets, de deur was dicht, als hij weer zoo... uitgaat, zal ik de deur van zijn slaapkamer openzetten, dan kan ik zien, of hij thuis is.

Wacht! ik zal naar beneden gaan en probeeren of de deur op slot is. Hij sluit altijd, hij is zoo sekuur!

O neen, de deur was nog open en Robert is dus niet thuis.

Ik kan niet denken... ik ben half waanzinnig van angst.

Ik weet wel, dat 't verkeerd is...

Ik moest er mij niet in verdiepen... het is zoo iets gewoons voor een jongmensch, Robert is al één-en-twintig.

Ik moest zeggen, wat Herman zei van Leonie's flirten... *Il faut que jeunesse passe!* Daar hoor ik 't slot... ja!

Hij is 't... Halfvijf! Wat een korte nachtrust zal hij hebben, ik zal hem morgen lang laten slapen.

Als de bakker maar niet zoo hard schelde!

't Is eigenlijk jammer, dat hij voor slaapt; nu hoort hij alles. Het spijt mij nu, dat hij mijn kamer niet heeft, die is veel rustiger, maar de zijne is zooveel grooter en vroolijker.

Nu ga ik ook slapen... mijn jongen is weer thuis!
Ik hoor hem bewegen...
O! waarom kan ik hem nu niet even toeroepen:
‘Dag, Rob, dag, mijn kind! Gelukkig, dat je er weer bent!’
Neen, dat kan niet, natuurlijk niet.
Ik mag niets laten merken... morgenochtend ook niet!
Wat zou hij boos zijn, als hij wist, dat ik opgebleven was.
Maar ik kon toch niet bedaard in bed blijven; er is zoo'n onrust in mij, als hij er niet is.

Het is misschien toch verkeerd, dat we samen wonen.
Er is iets tusschen ons, dat er anders niet zou zijn...
Wat moet het toch heerlijk zijn een dochter te hebben; in zoo'n rein, blank meisjesleven is niets, wat een moeder niet weten mag.
Integendeel, een meisje vraagt naar 't onbekende aan haar moeder, of wel ze ignoreert 't; maar een jongen?
Ik wist nooit, dat 't zoo erg zou zijn!
Laatst sprak ik een mijner oude schoolvriendinnen; ze is ook weduwe

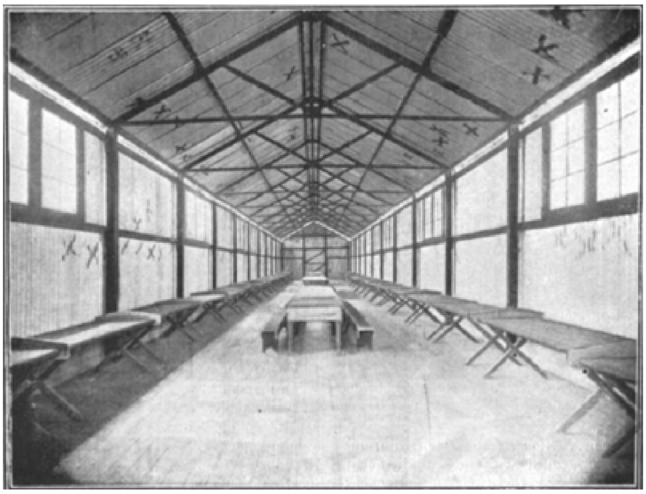

EETZAAL IN HET KAMP DER BOEREN-GEVANGENEN TE CEYLON.

en heeft ook een zoon, evenals ik.
Maar zij heeft nog twee dochters, waaraan ze haar tijd en gedachten kan wijden.
‘Mijn zoon laat ik geheel vrij,’ verzekerde ze, heel gewoon, heel kalm, alsof 't haar niets kostte. ‘Hij komt thuis en gaat uit, zooals hij verkiest. Ik vraag nooit, waar hij geweest is; ik zou 't niet eens willen weten en hem evenmin willen nagaan, daar heb ik 't recht niet toe.’
En ik dan? Ben ik een bemoeizieke of heerschzuchtige moeder?
Zou ik mij moeten terugtrekken?
Nog nimmer, sedert den dood van mijn armen, goeden Robert, heb ik zulk een behoefte aan raad gevoeld.
Was Herman nu toch maar hier, ik begin bepaald naar hem te verlangen.
En toch wil ik hem niet schrijven... nog niet. Zoolang ik kan, zal ik mij bedwingen.

De toestand wordt hoe langer hoe erger. Ik ben geheel wanhopend.

Van middag, na de koffie, was ik even uit; ik had eenige boodschappen, en in 't teruggaan liep ik een paar Singels om, iets dat ik zelden doe. Maar 't was zulk helder, vriezend weer en 't deed mij goed uit te zijn. De frissche lucht scheen mijn arm, gefolterd brein te zuiveren van de ellendige muizenissen, die er zich in den laatsten tijd in genesteld hebben.

Ik werd langzamerhand opgewekter dan ik in maanden geweest was en toen...

Toen was 't uit, opeens uit.

Ik liep langs een stille gracht en... en nog zie ik ze aankomen... ik geloof niet, dat ze ooit uit mijn geestesvisie zullen verdwijnen.

Hij en zij - een jongmensch, een heer, en een burgermeisje. Robert, mijn eigen Robbi, met een naaistertje of zoo iemand.

Vóór ik bedenken kon, welke gedragslijn ik had te volgen, waren zij in een zijsteeg verdwenen.

Dat was 't dus, dáárom bleef Robert halve nachten uit. Voor dat meisje!

En ik mag zeker niets vragen, ofschoon ik over niets anders kan denken.

Twee gevallen kunnen zich voordoen.

Het meisje kan rein en braaf en fatsoenlijk geweest zijn, vóór ze Robert leerde kennen, en dan... is mijn zoon haar verleider.

Als de man zich beroemt de eerste te zijn, is hij tevens de slechtste, dan heeft hij de grootste schuld en is hij aansprakelijk voor de toekomst van het meisje.

Een eerste liefde is bindend voor den man.

De eerste kus, dien een jongmensch aan een braaf meisje geeft, bindt haar ziel aan de zijne, of wel hij verlaat haar en doet slecht.

De eerste liefkoozing is een daad van moreel gewicht en wordt daardoor immoreel!

O, Rob, mijn jongen! ik hoop en bid, dat jij niet van een ongerept meisje liefdeblijken hebt aangenomen, die haar verleden voor haar bedorven en haar toekomst voor haar bezoedeld hebben.

Al de vreugden van het heden maken zoo iets noch goed, noch ongedaan.

En in 't tegenovergestelde geval?

Als het meisje, dat Robert aantrekt, reeds een verleden achter zich heeft - dan is hij slachtoffer, dan beklaag ik hem.

Den eersten keer geeft de vrouw zich vaak uit liefde, daarna meest uit berekening of ijdelheid.

En dan wee den man, die er de prooi van is!

Ik zie geen middenweg tusschen die twee uitersten, evenmin weet ik wat te doen.

Robert is van middag niet thuis geweest.

Ik heb een uur met eten op hem gewacht; toen heb ik laten afnemen. Ik kon niets gebruiken. Later heb ik thee laten klaarzetten; daarvoor is hij ook niet thuisgekomen.

Het is nu al heel laat, ik heb Mina naar bed laten gaan.

Ik durf haast niet met haar te spreken; ik verbeeld me telkens, dat ze mij aanziet alsof ze zeggen wilde:

'Denkt u, dat ik niets weet?'

Eigenlijk ben ik blij, dat Robert niet thuis is gekomen. Ik ben 't volstrekt met mijzelve nog niet eens, hoe ik de zaak behandelen moet.

Ik kan hem toch niet verbieden met dat meisje om te gaan; dat zou toch niet helpen, vrees ik, en ons nog meer van elkander vervreemden.

O! waarom moest dat er nu tusschen komen?

We waren in 't eerst zoo gelukkig met elkander.

Nadat Robert zoo teleurgesteld was in Leonie, had hij zich zoo geheel naar mij toegekeerd, en naarmate hij er zich overheen heeft gezet, verwijderde hij zich verder van mij.

Och, ja, zoo is 't! Als kinderen, kleine of groote, dat is hetzelfde, gelukkig zijn, zoolang alles hun voor den wind gaat, zijn ze zelfstandig en onafhankelijk en denken ze niet aan moeder. Maar zoodra ze verdriet hebben, dan zoeken ze hun troost bij die beste aller troosteressen. Ze weten wel, ze voelen 't instinctmatig, dat moeder lijdt door hun leed en zij bedroefd is door wat hen tranen doet storten.

Maar is de smart voorbij, dan is de weekheid ook voorbij, dan hebben ze moeders sympathie niet meer noodig.

Zoodat een ware moeder zich 't meest zou moeten verblijden, als haar kinderen 't koelst voor haar zijn, en zich bij elke toenadering zou moeten bedroeven.

Maar al die overdenkingen helpen mij nu niet.

Ik weet niet, hoe ik Robert behandelen moet, hij is mij boven 't hoofd gegroeid.

Nu voel ik mij nog veel hulpeloozer tegenover hem dan toen ik, als onhandige, jonge moeder, over 't wel en wee van mijn luiermannetje had te beschikken.

Toen was ik zoo bang een fout te maken, mij ergens in te vergissen... nu zou elke dwaling zooveel noodlottiger zijn.

Dwaas, die ik was, om het proces van zijn ontwikkeling, van zijn menschwording, langzaam te vinden.

Al te gauw is hij groot geworden.

Ik moest nu maar sterven, dat zou 't gelukkigst zijn; Robbi heeft mij niet meer noodig, en ik weet met mijzelve geen weg.

Ik weet niet wat met mijn eigen persoonlijkheid aan te vangen; ik ben steeds in Robert's leven opgegaan en zou niet meer voor eigen rekening kunnen voortbestaan.

O! dat de dood zich over mij ontfermde!

En toch, Robert mocht mij weer eens noodig hebben!

(*Wordt vervolgd.*)

Een en ander over de boeren-gevangenen te Ceylon. Met illustratiën.

Als men Diyatawa, waar het eigenlijke kamp der Boerenkrijgsgevangenen is, wil bezoeken, komt men langs den spoorweg, die van Colombo over Kandy naar Banderawella gaat, door de Central Provincie en de provincie Uva, waar de groote theeaanplantingen (ter plaatse waar vroeger de koffieaanplantingen waren) liggen.

Vanaf Kandy en reeds vroeger tot Banderawella ziet men ter linker- en ter rechterzijde van den spoorweg slechts thee en niets dan thee.

EENIGE BOEREN-KRIJGSGEVANGENEN TE CEYLON.

De spoorweg stijgt gaandeweg tot Kandy, dat ongeveer 2500 voet hoog ligt; van daar af wordt de weg, die zich om en langs de bergen slingert, zeer interessant; bij het eindstation Banderawella is het hoogste punt bereikt.

Men komt langs Nanuoija en Nuwana Elijah, een plaats die 6000 voet hoog ligt en waar een koud Europeesch klimaat heerscht van 65° tot 70°.

Het vóórlaatste station Diyatalawa is het eigenlijk doel van onzen tocht.

Het plaatsje ligt in een gezonde bergvlakte, waar het overdag vrij warm is en waar geen boom of struik schaduw biedt.

De gevangenen worden gehuisvest in ‘sheds’, ongeveer 60 in iedere shed, die gemaakt is van gegalvaniseerd ijzer. De soldaten, die op iets hoogere heuvels zijn gelegerd, kampeeren ook in dergelijke sheds en er zijn ook nog enkele tenten.

Op 1 Mei was er op die plaats nog niets te zien, en nu is er een kleine stad verrezen van een kleine honderd sheds. Er zijn eigenlijk twee kampen, die door ijzerdraad zijn afgesloten. De gevangenen hebben natuurlijk vrijheid zich overal heen te bewegen in die vrij groote omheinde kampen.

Zij brengen den tijd door met cricket-spelen en wat er al zoo meer verzonnen wordt; ook wordt er onder geleide van soldaten en officieren dikwijls een militaire wandeling ondernomen naar Banderawella, dat op een uur afstands ligt.

Het Nederlandsche kamp is kenbaar gemaakt door de woorden Wilhelmina-Barak. Binnentredend ziet men ook dadelijk een groot medaillonportret van onze Koningin, door een Rotterdammer gemaakt en versierd met het Koninklijk wapen en andere tropeeën, alles restjes van de feestelijkheden op 31 Augustus, den verjaarag onzer Koningin.

Onze eerste gravure geeft ons een blik in de eetzaal der Boeren-gevangenen.

Wij meenen ook den lezers van ‘De Huisvriend’ geen ondienst te bewijzen door het opnemen van de tweede gravure; een fotografie van een twintigtal Boeren-gevangenen met de namen er bij vermeld; mogelijk zijn er van sommigen hunner bekenden of familiebetrekkingen bij:

1. Generaal Olivier, die 27 Augustus bij Winburg met de zijnen gevangengenomen werd en reeds 3 September naar Ceylon ingescheept. Onder hem vochten vier zoons, van wien er één op zeventienjarigen leeftijd aan longontsteking overleed.
2. Generaal Roux, Predikant en reeds vroeger naar Ceylon opgezonden.
3. Luitenant Andersen (Deensche Artillerie.)
4. Luitenant Cairneros (Iersche Artillerie).
5. Luitenant Von Loekstedh (Duitsche Artillerie).
6. Luitenant Theinert (Duitscher).
7. Luitenant Messiner (Oostenrijker).
8. Runck (aanvoerder van het Duitsche corps).
9. Luitenant Junique (Vestingartillerie Transvaal).
10. Luitenant graaf de Courcenay.
11. Luitenant J. de Loth (Huzaren).
12. Louis Michel (Fransche Artillerie).
13. Müller (Luitenant bij de politie te Johannesburg).
14. Luitenant Berry (Hollandsche Artillerie).
15. Dokter Koster (Chef van de Hollandsche ambulance).
16. Luitenant Trançois (Kurassiers).
17. Koenegger (Adjudant van het Duitsche corps).
18. Menton (Chef van de geheime politie te Johannesburg).
19. Luitenant Feistel (Argentiniër).
20. Luitenant Von Schrabtsch (Duitscher).

Nummer 13 (Müller) heeft bij het ontploffen van een granaateen gedeelte ervan in zijn gelaat gekregen.

Over het algemeen genomen schijnen de gevangenen weinig reden tot klagen te hebben, maar het is niet meer dan natuurlijk, dat zij vurig verlangen spoedig naar hun haardsteden terug te keeren.

De Czarenfamilie.

Hoewel eenige weken geleden veler blikken met bezorgdheid gericht waren naar Livadia, waar Czaar Nicolaas II, omgeven door vrouw en kinderen, ernstig ziek lag aan onderlijftyphus, is er nu gelukkig zooveel beterschap waar te nemen in den toestand van den hoogen patiënt, dat hij onlangs weer naar Petersburg vertrokken is, en zooals de couranten melden zelfs de begrafenis van Koningin Victoria (de grootmoeder zijner vrouw) zal bijwonen.

't Is een aardig familiegroepje, dat onze gravure op bladz. 105 te zien geeft. Wij hooren evenwel dat de familie in April vermeerderd staat te worden. We hopen (daar in Rusland geen vrouw mag opvolgen) dat de drie zusjes, die op onze fotografie zijn afgebeeld, Olga, Tatjana en Maria, nu een broertje rijk zullen worden.

Bismarck als verloofde en echtgenoot.

Onlangs zijn de brieven, welke vorst von Bismarck aan zijn meisje en vrouw schreef, uitgegeven door diens oudsten zoon, vorst Herbert von Bismarck.

Het met elf illustratiën versierde boekwerk bevat op 600 pagina's druks, 506 brieven uit den tijd van 1846-1892.

Vooraan staat de brief, waarin Bismarck, toenmaals opzichter bij het dijkwezen, bij den heer von Puttkammer vraagt om de hand van diens dochter Johanna.

Deze brief beslaat meer dan 4 bladzijden, of ongeveer 10 zijdjes briefformaat. Het boek eindigt met een telegram van slechts drie regels, den 16 September 1892 door Bismarck uit Varzin aan zijne echtgenoote, die op een badplaats vertoefde, gezonden.

Zulk een begin en een dergelijk slot van het boek kan men symbolisch opvatten; de eenvoudige opzichter van het dijkwezen heeft tijd uit de volheid zijns harten de persoonlijke aangelegenheden van zijn innerlijk leven in een uitvoerig schrijven te behandelen.

De vorst en staatsman daarentegen is er aan gewoon geraakt, alle oogenblikken, die hij vrij heeft, aan het algemeen welzijn te offeren, en slechts weinig tijd blijft er over voor de echtgenoote, die hij daarom toch niet minder liefhad. Overal blijkt uit deze brieven, dat Bismarck zijn heele leven door een goed, zorgzaam echtgenoot en vader geweest is. Aan het hoofd van een wereldrijk en aan 't hoofd zijner familie - in 't groote en in 't kleine - was hij goed en groot.

Het belangrijkst zijn stellig de brieven van den ‘verloofde’, een benaming, die hij, zooals hij meermalen verklaart, haat. Deze haat tegen het woord ‘verloofde’ is zeer kenschetsend voor hem, die niets halfs wilde zijn, en een verloofde is toch eigenlijk iets halfs, 't is het een noch het ander. Verliefd was hij evenwel als alle gewone stervelingen, en zijn verliefdheid uit zich bij hem ook op dezelfde wijze als bij anderen. Onuitputtelijk is hij in het verzinnen van lieve naampjes, die hij uit alle mogelijke talen bij elkaar haalt. Wanneer hij zelf geen verzen voor zijn meisje dicht, schrijft hij ze van Duitsche, maar meestal van Engelsche dichters over.

De brieven van den echtgenoot dragen natuurlijk een meer persoonlijk karakter. Zij beginnen meest allen met den aanhef ‘Mein liebes Herz.’

't Is hem steeds onverdraaglijk van zijn vrouw verwijderd te zijn. Uit het jaar 1888 dagteekent een karakteriseerend telegram uit Varzin aan de in Berlijn verblijfhoudende vorstin: ‘Zonder paard en zonder vrouw houd ik het hier niet lang uit, wij komen morgen terug.’ Voor het overige leeren wij hem in veel gevallen als een zorgzaam huisvader kennen, die belangstelt in de kleinste huiselijke aangelegenheden. Men moet evenwel niet denken, dat deze brieven enkel en alleen op zijn huishouden betrekking hebben, want nergens wellicht slaat men zulk een diepen blik in Bismarck's innerlijk leven, als in dit deel verzamelde brieven. Het is onmogelijk over deze verzameling te spreken zonder een bepaald punt op den voorgrond te plaatsen: uit alle intieme uitingen blijkt namelijk klaar en duidelijk Bismarck's godsdienstig karakter. Zoo begint ook zijn bekend werk: ‘Gedachten en Herinneringen’ met een artikel, waarin hij zijn verhouding tot den godsdienst uitlegt. In dit eerste artikel, waarin hij naar de hand zijner vrouw dingt, spreekt Bismarck bijna over niets anders, dan over zijn verhouding tot God.

Bismarck was nooit een femelaar, maar hij bezat, zijn geheelen mannelijken leeftijd door, een naïeve vroomheid.

Als voorbeeld hiervoor halen wij aan een brief, die uit het jaar 1851 dateert, en waarin hij schrijft: 'Ik begrijp niet hoe een mensch, die nadenkt en toch van God niets weet of weten wil, zijn leven voor verachting en verveling kan vrijwaren; een leven dat daarheen gaat als een stroom, als een plant die spoedig verwelkt. Ik weet werkelijk niet, hoe ik het vroeger uitgehouden heb. Als ik nu nog moest leven als toen, zonder God, zonder U, zonder kinderen - en toch leven de meesten mijner kennissen zoo.

Maak uit mijn schrijven nu niet op, dat ik bizonder zwart-

gallig gestemd ben; integendeel, het is mij als op een mooien Septemberdag, wanneer men het geelwordende gebladerte bekijkt: gezond en opgewekt, wel eenigszins weemoedig, voel ik heimwee naar het woud, de zee, de weiden, naar u en de kinderen. Inplaats van aan dat verlangen te kunnen voldoen, moet ik vervelende hooge personages bezoeken'... enz.

Toen Bismarck leefde, beoordeelde men hem naar wat hij deed; en zijn daden als politiker maakten hem vrienden, maar ook vijanden.

Nu hij gestorven is, beoordeelt men hem niet meer als zoodanig, maar als man en als mensch. In deze laatste qualiteiten hebben allen hem lief. En het is hem gegeven geworden ook na zijn dood als een eeuwig levende tot zijn Duitschers te spreken. In zijn 'Gedachten en Herinneringen' sprak de geest van den staatsman met verstand tot zijn volk. In zijn brieven aan zijn meisje en vrouw spreekt de mensch uit de volheid van een liefhebbend hart; en deze taal zal diep in de zielen der Duitsche vrouwen doordringen.

Excelsior.
Door Nina.
(*Vervolg en slot van blz.* 104.)

Deze bleef zwijgen. Een voor een stak zij hare vingers in den handschoen, wreef zachtkens over het gladde leder en mat de lengte. Zij sprak geen woord, doch bleef droevig peinzend zitten, terwijl nu en dan een traan de gesloten oogleden bevochtigde.

De jonge man schonk zijn onbezonnen woorden geen tweede gedachte, maar verdiepte zich in het 'Journal du Peuple'.

Meestal was Tonie, bij afwezigheid zijner zuster, moeder behulpzaam als deze zich ter ruste begaf; doch ditmaal verzekerde zij haren zoon zoo stellig dat zij Jeanne's thuiskomst wilde afwachten, dat de jonge man, die den volgenden morgen vroeg naar zijn werk moest, zich eindelijk naar bed begaf.

Het was elf ure, toen Jeanne de trap opkwam en zoo zacht mogelijk de deur opende.

Op het zien der geliefde blinde, die met een pijnlijken trek op het gelaat bleef voortmijmeren, uitte zij een kreet van verwondering en snelde naar haar moeder toe, om die met een kus te begroeten.

'Nog niet naar bed, moedertje? Wat scheelt er aan?' en zij sloeg de armen om den hals harer moeder.

'Kind!' sprak deze, terwijl zij Jeanne met een wrevelig gebaar van zich afstiet, 'wat doet gij zoo laat op straat? Wat hebt gij aan uw handen?' en zij klemde den tengeren pols van het meisje stijf tusschen de vingers.

Een angstige uitdrukking kwam in Jeanne's oogen; zij wist niet wat hare moeder deerde.

'Hoe komt gij aan die dingen, wuft schepsel! Moet ge uw blinde moeder bedriegen? Heb ik nog geen ellende genoeg, dat gij met uw honingzoete woorden mij wildet doen gelooven, dat gij het toonbeeld waart der deugd?'

Zij stond van haren leunstoel op, terwijl zij Jeanne's hand stijf vasthield en haar met woeste drift over borst en armen betastte.

‘Van wie krijgt gij het geld, waarmeê gij al deze dingen koopt? Ellendige!’ En de arme moeder viel op haren zetel terug, terwijl zij in tranen van spijt en woede losbarstte.

Het meisje stond bleek en sidderend, als aan den grond genageld. Geen enkel woord wilde over hare lippen komen. Vreemde gedachten woelden door haar brein, tot zij plotseling voor hare moeder op de knieën viel en hare zachte oogen opheffend, stamelde: ‘Vertrouwt gij dan uw eigen kind niet meer? Moeder, zou ik....’

‘Raak mij niet aan!’ en hare dochter woest van zich stootend, wendde zij zich tastend naar het andere eind der kamer, juist op het oogenblik dat Tonie, door het ongewone gedruisch gewekt, de deur opende, onbewust dat hij de oorzaak was van al dit leed. Hij liep regelrecht op Jeanne toe, die roerloos op den grond lag, en tilde haar met moeite op den nu ledigen stoel.

‘Laat mij,’ snikte zij, ‘help moeder.’

‘Maar wat is er dan toch gebeurd? wat deert u?’ Doch Jeanne bleef zwijgen, en zich tot zijne moeder wendend was hij haar zwijgend bij het ontkleeden behulpzaam.

Treuriger nacht had dit anders zoo gelukkige gezin nimmer doorgebracht.

De zwakke moeder, die zich maar al te gauw tot wantrouwen in haar edel kind had laten overhalen, lag in duldelooze onrust op haar leger, waar hare Jeanne altijd aan hare zijde was geweest; en het arme meisje, opeens miskend door wie haar het liefste was, door 't ideaal waarvoor al haar streven en leeren gediend had, zat in stomme smart de nachtelijke uren door te peinzen, totdat de grauwe schemering hare opgeschikte kleederen verlichtte, die zij met eene huivering aanschouwde.

Waarom had zij gezwegen? Als zij had kunnen vermoeden, dat het edele doel, hetwelk haar drie jaren lang met kracht en moed bezield had, om elke macht, die haar benedenwaarts lokte, te bestrijden en den helderen blik steeds naar hooger gericht te houden, haar nu in de oogen harer moeder tot het laagste zoude vernederen, dan ware het beter geweest dat die moeder heel haar leven in armoede en duisternis had voortgestreden en dat haar kind voor altijd de wassende vleugels, die zij zoo vurig verlangde uit te slaan, had dichtgevouwen, liever dan dat zij ten laatste zich beschadigd zouden ontplooien.

Zij stond op en kleedde zich in haar armelijk kleedje; toen borg zij, voorzichtig, alsof zij een geliefde doode begroef, de noodlottige oorzaken van dit droevig tooneel, sloot zorgvuldig de lade en zeeg toen, uitgeput van droefheid, in moeders leunstoel neder, waar zij weldra in een diepen, doch onverkwikkelijken slaap viel.

Toen de grauwe dageraad de eerste lichtstralen in het kleine woonvertrek en op het gelaat der beide slapende vrouwen wierp, was het treffend om te zien, welk eene verandering in beider trekken de nacht veroorzaakt had; doch vreeselijker nog was de kloof, die in het hart van moeder en dochter was ontstaan door het onbedachtzaam gelispel van die booze stem, die lichtzinnig de eerste woorden van wantrouwen en miskenning die liefhebbende harten had ingeblazen.

Jeanne's laatste voornemen, eer zij insliep, om voortaan de lade gesloten te houden en al hare illusiën, die juist op het punt waren van verwezenlijkt te worden, te laten varen, kostte haar veel.

Den geheelen dag vervulde zij zwijgend al hare plichten even stipt als gewoonlijk en zij bleef vol zorg voor de arme, afhankelijke moeder, maar er werd geen woord tusschen beiden gewisseld; beiden bleven stom en geheel vervuld van al het leed dat haar drukte.

Verscheidene dagen gingen aldus voorbij.

Mme Radoux schreef Jeanne's afwezigheid aan ongesteldheid toe, doch daar zij niets vernam en het meisje haar vooral in dezen tijd onmisbaar was, rustte zij niet voordat zij de reden van haar wegblijven te weten kwam.

Het gebeurde slechts zeer zelden dat de brievenbesteller iets aan het adres van Mme Ricould te bezorgen had. Eenige dagen na het gebeurde kwam Tonie hem echter op de trap met een keurig briefje tegen, dat aan Jeanne was geadresseerd. Een oogenblik bekroop hem de lust om de enveloppe

te openen, doch het eergevoel, waarvan zijne zuster hem de waarde van zijn vroegste jeugd had ingeprent, ontwaakte, en binnentredende overhandigde hij haar het briefje, doch hield de oogen strak op haar gevestigd, terwijl zij zich in den inhoud verdiepte. Een diepe blos overtoog haar gelaat.

Het noodlot drong haar: zij had hare belofte gegeven en mocht die niet verbreken, tenzij zij door de vrouw, aan wie zij zoo eindeloos veel verschuldigd was, daarvan ontslagen werd. Zij sloeg haren mantel om en spoedde zich naar Mme Radoux. Zij vertelde deze alles, wat er tusschen haar en hare moeder was voorgevallen. Een oogenblik bleef Mme Radoux in gedachten verzonken; toen verhelderde haar gelaat en scheen er iets bij haar op te komen, dat haar met een behaaglijk gevoel vervulde.

‘Gij moet komen, Jeanne!’ zeide zij; ‘wij kunnen niet buiten u; uwe afwezigheid zou alles in de war brengen en het geheele feest in duigen doen vallen. Bovendien moet het succes van dien avond eene besliste wending aan uwe toekomst geven.’

Er werd een luisterrijk feest gegeven in de groote zaal de la Renommeé, ter

EEN INTERESSANT NIEUWTJE.

eere van den Burgemeester d'Andrimont, waarop hem zijn portret in olieverf, door den schilder Delperez vervaardigd, werd aangeboden, en verscheidene voorname artisten zich zouden doen hooren.

Honderden stroomden daarhenen, en schoon de sneeuw in eene dikke korst op de straat was vastgevroren, was er toch iets opwekkends in deze feestviering.

Het was voor deze gelegenheid, dat Jeanne zich zoolang had moeten voorbereiden en waarop zij gehoopt had hare moeder getuige te laten zijn van het succes, dat haar voor zoovele uren van inspanning zou loonen.

Maar thans! - Moedeloos en met teleurstelling in het hart, onverschillig of zij de menigte zou voldoen, of voldoening zou geven aan de vrouw, die haar uit hare armoede verlost had, begaf zij zich op weg, om slechts op te treden op het oogenblik, dat zij haar lied moest zingen.

De groote zaal was stampvol. Reeds hadden de leerlingen van Gretry den heer d'Andrimont met eene cantate begroet, toen Jeanne bleek en koud de tribune betrad. Zonder vuur, zonder gevoel, weerklonken de eerste tonen door de zaal; eene uitdrukking van teleurstelling was duidelijk merkbaar op de gelaatstrekken van degenen, die met deze jonge élève eer hadden hopen te behalen.

Gedurende eene kleine pauze vingen Jeanne's ooren het geluid van zachte snikken op, en zich een oogenblik door deze onverwachte stoornis latende medeslepen, wendde zij het hoofd naar den kant van waar het kwam.

Een geheele minuut verliep, want Jeanne vergat dat zij daar voor eene menigte stond, die op hare zangen wachtte, toen zij in een afgelegen hoek hare moeder gewaar werd, die snikkend het gelaat met de handen bedekte, terwijl Tonie, naast haar, met fieren blik om zich heen zag. Slechts ééne minuut, die, voor de zangeres eene seconde, voor de toehoorders een onverklaarbaar verzuim scheen.

Toen klonk opeens hare stem veel krachtiger en welluidender dan te voren, en zong zij met gloeiende wangen en volle hartstochtelijke tonen, de laatste stanza's van haar lied.

Een daverend handgeklap begroette haar, maar Jeanne gunde zich nauwelijks den tijd, om haar anders zoo vriendelijk lachje tot antwoord te geven, want zelfs daar, in die vreemde omgeving, moest zij door een stillen handdruk aan moeder zeggen dat dit het heerlijkste uur haars levens was, terwijl zij geen oogenblik in onzekerheid verkeerde, wie haar deze heerlijke verrassing had bereid.

Zij moest nog eenmaal optreden. Met schitterende oogen en van vreugde stralend gelaat, verscheen zij nu. Liefelijker dan ooit klonk haar lied, en, heel de menigte vergetend, was het haar, alsof zij eindelijk het hoogste punt van den moeitevollen tocht had bereikt, en op den top het 'Excelsior' uitgalmde, terwijl in haar verbeelding moeders oogen met de zachte, liefde volle uitdrukking van vroeger op haar gericht waren, en een zalig gevoel van geluk haar vervulde.

Een interessant nieuwtje.

Wat zij wel te lezen zouden hebben, deze drie oude heeren? De brillen zijn er voor opgezet, en het vergrootglas is ter hand genomen. Van zeer vroolijken aard is het nieuwtje zeker niet, want daarvoor staan de gezichten te strak, en zijn ook de rimpels op de voorhoofden te diep.

Mogelijk minder goede berichten van familieleden of vrienden?

Laten wij voor de drie oudjes hopen, dat dit weinig aangenaam interessant nieuwtje spoedig zal gevolgd worden door een van veel vroolijker aard, en de nu zoo ernstige gelaatstrekken met een blijden glimlach zullen overtogen worden.

Correspondentie.

Men zendt aan de redactie van dit tijdschrijft dikwijls bijdragen, iets wat ons niet anders dan aangenaam kan zijn, en welke bijdragen dan ook gaarne gehonoreerd worden bij plaatsing. Echter maken wij er opmerkzaam op, dat slechts dan o n g e v r a a g d e bijdragen, welke niet worden geplaatst, teruggezonden worden, zoo de inzender daarbij porto voor de retourzending heeft gevoegd, anders worden ze vernietigd na korten termijn.

Robbi!
Door Thérèse Hoven
(*Vervolg en slot van blz.* 109.)

Zonder heftige tooneelen, zonder verklaring zelfs, heeft mijn zoon zijn leven naast mij weer ingenomen.

Toen ik des ochtends

ALEXANDRINE VICTORIA, † KONINGIN VAN ENGELAND.

na die noodlottige ontmoeting op straat beneden kwam, zat hij in de eetkamer.

Waarschijnlijk was hij juist thuisgekomen.

Er was iets in hem, dat mij van elke toenadering terughield. Hij sprak heel druk over verschillende onderwerpen en gaf mij, zonder één woord te zeggen, toch heel duidelijk te kennen, dat hij geen inmenging in zijn zaken zou dulden.

Ik gaf toe, en ben 't nog niet eens met mijzelve, of 't laf dan wel verstandig was.

Ons dagelijksch sleurleventje gaat verder voor 't oog hetzelfde, maar er is iets tusschen ons gekomen, dat voel ik elk oogenblik; maar of Robert 't voelt, weet ik niet.

Nu en dan krijg ik onbedaarlijke huilbuien, die ik niet bedwingen kan!

Ik schaam me dan voor mijzelve, en toch kan ik er mij niet tegen verzetten.

Ze komen over mij in de nachten, die Robert buitenshuis doorbrengt.

O God! daar zal ik mij nooit aan wennen.

Had hij mij dat niet kunnen sparen?

Soms voel ik mij zóó beleedigd, zóó gekrenkt in mijn waardigheid als moeder, dat ik den lust in mij voel opkomen weg te gaan.

Dan haat ik Robert, dan is 't, alsof zijn aanwezigheid mijn huis onteert, en dan betreur ik 't samenwonen met hem, waarvoor ik zooveel heb opgeofferd.

Maar ik toon 't hem niet, ik mag hem niet van mij vervreemden; er kan een tijd komen, waarin hij troost noodig heeft, en dan moet hij moeders armen open vinden en moeders hart toegankelijk.

Robert heeft zijn examen *cum laude* gedaan en is candidaat in de letteren; hij wil niet doorgaan met studeeren, maar wil zich op de journalistiek toeleggen.

Hij schrijft reeds voor verschillende bladen en is er op uit om geld te verdienen, wel iets vreemds voor mijn Rob, die vroeger even onverschillig voor geld was als een stokdoove het, bij mogelijkheid, maar voor muziek kan wezen.

Hij nam aan, wat ik hem gaf, vroeg nooit om meer, maar kon ook nooit met minder toe; ten minste van overhouden was nooit quaestie.

Hij maakte nooit schulden, maar 't scheen hem ook nooit in te vallen mij te vragen of ik 't wel missen kon.

Hij gaf 't gemakkelijk uit, maar was toch niet verkwistend. En nu opeens is hij zuinig geworden. 't Volgende jaar wordt hij drie-en-twintig, dan krijgt hij zijn vaderlijk erfdeel. Ik zal hem dan ook maar voorstellen, ieder afzonderlijk te gaan wonen. Ik zal dan 't vruchtgebruik van zijn geld missen en natuurlijk nog veel zuiniger moeten zijn.

Robert houdt van een goede tafel en van een fijn glas wijn, van een extra kop koffie en van alle comfort. Ik kan ze mijzelve wel ontzeggen, maar ik zou den voet van ons huishouden niet gaarne willen verminderen voor hem.

Hij moet 't goed hebben bij moeder thuis, en ik zou 't hem niet langer zoo kunnen geven als hij 't gaarne heeft.

Hij is alweer veranderd in den laatsten tijd en veel ernstiger geworden; men zou hem eerder voor een man van dertig dan voor een jongen van twee-en-twintig houden.

Sedert kort is hij verbazend afgetrokken. Wat hij toch heeft? Ik durf 't hem niet vragen.

Nu en dan verbeeld ik mij, dat hij op 't punt staat mij zijn hart te openen, doch die opwelling, zoo ze al in hem opkomt, is even spoedig weer verdwenen.

Hij is goedig en vriendelijk, maar onze omgang mist alle vertrouwelijkheid.

Alweer een band verbroken... alweer een snaar in mijn hart gesprongen!

't Doet pijn, o! zoo'n pijn!

Voor eenige dagen ontving ik een kort briefje van Leonie, mij meldende, dat Herman ziek was, dat zijn toestand zelfs zorg baarde en dat hij verlangde mij te zien.

Ik liet het briefje terstond aan Robert lezen.

‘Ja, u moet natuurlijk gaan.’

‘En jij?’

‘Hoe bedoelt u? Wilt u dat ik meega? Waarom? Naar mij zal hij niet gevraagd hebben...’

‘Als hij stierf, Rob,’ bracht ik aarzelend uit, ‘zou je dan overkomen voor de begrafenis?’

‘Als u 't verlangt, ja.’

‘Dank je.’

‘Arme moeder, zal ik u naar 't station brengen?’

Ik nam zijn geleide aan. ‘Een moeder moet haar grooten zoon nooit de gelegenheid weigeren haar een dienst te bewijzen,’ las ik onlangs ergens. En dan ook, ik voelde mij ellendig en onbeholpen. Ik zag vreeselijk tegen mijn bezoek op.

Leonie kwam mij in de gang tegemoet, heel mooi en vrij hartelijk, niet overweldigend, maar dat was ook niet noodig.

Ik vond Herman vreeselijk veranderd, een oude man was hij geworden.

Hij scheen heel gelukkig mij te zien en was volkomen helder. Twee dagen bracht ik bij hem door, naast zijn bed, met zijn hand in de mijne. Toen verloor hij 't bewust zijn en zei de dokter, dat dit 't begin van 't einde was.

Het einde liet zich niet lang wachten; de dood ontfermde zich spoedig over dien armen, afgeleefden grijsaard... van nog geen vijftig jaar!

‘De laatste jaren waren als mijn Indische campagne-jaren, ze hebben dubbel geteld,’ zei hij eens.

Ik weet niet, hoe de verhouding tusschen Leonie en hem was, ik zal 't nooit weten!
Robert kwam over voor de begrafenis, gelijk hij beloofd had.
Leonie deed zich overstelpt van verdriet voor. Mogelijk waren 't tranen van berouw, die ze schreide. In dat geval kon haar droefheid groot zijn.
Naar 't geen ik hier en daar opving, meen ik te kunnen afleiden, dat zij geheel haar eigen weg ging en nauwelijks haar huwelijkscontract eerbiedigde.
Robert was opvallend koel tegen haar.
Ze zagen elkander slechts even, vóór de stoet uit het huis vertrok, daarna nog eenige oogenblikken, toen de heeren, die de laatste eer aan den overledene hadden bewezen, in 't sterfhuis terugkwamen.
Dien zelfden middag gingen we samen naar Utrecht terug.
Ik was gaarne nog even met Robert naar 't graf van zijn vader gegaan, doch hij raadde het mij af. Het was een gure, vochtige dag.
‘U zult er geen weldadigen indruk van krijgen, moeder, geloof me; en, na al die dagen in een warme ziekekamer te zijn geweest, zoudt u licht kou kunnen vatten.’
Ik weerlegde zijn argument niet en toch, ik had zoo gaarne de plek betreden waar Robert en... Herman rusten.
Beiden heb ik ze liefgehad, 't zij dan ook verschillend!
Herman's heengaan kan ik niet betreuren, zijn leven was niet gelukkig... en geen vreugde wachtte hem voor zijn ouden dag.
Als we samen oud hadden kunnen worden, dan... ja, dan!
Rust in vrede en vergeef me, zoo ik je gewond heb; ik deed 't niet met opzet.
Je hebt het nu beter, mijn arme Herman... ik benijd je!
Ik zou willen... dat ik ook reeds rusten kon. Het leven is zoo moeilijk... en zoo lang!
Herman heeft mij een mooi legaat gemaakt; ik heb 't dankbaar aanvaard en wilde 't dadelijk op Robert vastzetten, maar hij heeft 't geweigerd.
O! mijn Robbi... er is zooveel goeds in je... als 't maar niet verstikt wordt...
God! laat hem gelukkig zijn.

Eentonig en eenvormig gaan de dagen voorbij. Ik moet aldoor aan Herman denken, maar ik betreur niet zijn heengaan, wel zijn hierzijn.
Wat een troosteloos leven toch was 't zijne!
Eerst, in zijn jeugd, zijn teleurstelling met mij.
Ik wist toen niet, dat zijn liefde voor mij zoo diep was geweest.
Toen zijn werkjaren in Indië, daarna een opflikkering van hoop, die helaas! weer moest verdwijnen; toen zijn huwelijk, dat uit edele motieven werd aangegaan, doch hem niets dan ellende gaf.
En nu is 't uit...
Nu heeft zijn arm, trouw hart opgehouden te kloppen.
Of Robbi ooit aan hem denkt en aan het deel, dat hij in zijn smarteleven heeft gehad?
Ik zou er niet met hem over willen spreken.
Toen hij zich, destijds, tegen ons huwelijk verzette, was hij nog niet in de jaren des onderscheids. Ik mag er hem niet aansprakelijk voor houden. Hij is heel stil in den laatsten tijd, maar ik ben ook niet vroolijk.
Nu ja, maar dat is natuurlijk... op mijn leeftijd; maar 't past niet bij Robert's jaren, dat afgetrokken-zijn, dat stil voor zich uitstaren.

Ik zou hem gaarne wat afleiding willen geven. Van den zomer zal ik hem een poosje op reis sturen, dat zal hem goeddoen.

't Is ook zoo saai voor hem, zoo altijd bij zijn moeder. Ik zou willen, dat hij vroeg trouwde, maar ik geloof niet, dat zijn neigingen hem naar 't huwelijk zullen voeren.

Hij gaat wel uit, gewoonlijk een paar avonden in de week, maar hij gaat nooit in gezelschap.

Ik kan 't niet gelooven... soms denk ik te droomen... Is 't werkelijk waar?

Mijn oude huis, mijn oude kamer, met 't portret van mijn armen man naast mijn bed aan den eenen kant, en aan den anderen kant 't wiegje met kleinen Robbi!

Als voor jaren...

Maar 't is nu geen jonge moeder, die er zich overheen buigt... 't is een grootmoeder, niet oud van leeftijd, maar toch met zilverwitte lokken. 't Is een vrouw, gegrijsd vóór haar tijd, en toch moet ze vroolijk trachten te zijn.

Een kind moet hooren lachen.

Ja, mijn Robbi, anders leer je 't zelf niet.

Mijn ventje moet toegesproken worden met een vroolijke stem.

Grootmoeder moet al de kunstjes bedenken, die ze voor je vader deed... ze heeft al 't speelgoed nog... ze zal 't voor je opzoeken en 't voor je vertoonen en de geluidjes voor je namaken.

Ja, zeker, mijn kindje... en grootmoeder moet je ook liefhebben, maar niet zooals ze je vader liefhad... en ze zal je ook niet zoo toegeven.

Ze zal een man van je maken, met vasten wil, ze zal je harden en stalen... ze zal je leeren, anderen te ontzien.

Hoor je 't, Robbi... jij zult niet worden als je vader... jij zult de wereld niet beschouwen als gemaakt voor jou en de menschen als je speelballen.

O! als ik 't wist... als ik wist, dat jij zoo zoudt worden.. maar ik zal 't verhoeden.

Aan jou kan ik goedmaken, wat ik aan je vader misdeed.

Jij zult mij eerbiedigen, Robbi, en mijn wil; jij zult voor anderen leven en niet de anderen voor jou.

‘Breng hem groot naar uw voorbeeld, moeder,’ dat waren de woorden, waarmee je vader je verliet.

‘En leer hem zijn vader vergeten.’

Maar, dat zal ik niet doen, Robbi.

Ik zal je vertellen van je vader... veel... niet alles

Ik zal je vertellen, hoe hij hier, in 't zelfde huis, speelde als jongen en we samen blokkenhuizen bouwden en legkaarten samenstelden,

Maar ik zal je niet zeggen, hoe hij mij 't hart gebroken heeft door zijn autoritaire manier van optreden, hoe hij mij mijn kans op geluk heeft doen verliezen door zijn egoïsme en daardoor een edelen, braven, onzelfzuchtigen man heeft doen lijden. Dat zal ik je niet vertellen, Robbi, en evenmin, hoe hij, in zijn jeugdigen overmoed, de hand heeft uitgestoken naar een getrouwde vrouw en in koele berekening haar huwelijksband heeft willen breken en haar meineedig wilde doen zijn. En als je, later, naar je moeder vraagt, Robbi, dan weet ik niet, wat ik je zal moeten zeggen.

Ik zal je niet durven bekennen, dat ik haar nooit gesproken en slechts eens gezien heb.

Ik kan je niets van haar vertellen, Robbi, enkel, dat ze jong en zorgeloos was, dat ze haar mooie lente en haar onschuld heeft opgeofferd aan je vader, omdat hij haar begeerde.

Hij zag die bloem op zijn pad en plukte die en gaf haar een weinig passie terug, niet genoeg om haar gelukkig te maken, maar wel voldoende om haar voor elk ander geluk blind te doen zijn.

Zoo werd jij geboren, arm kind, als 't gevolg van een schuchtere meisjesliefde en een overmoedigen mannenhartstocht!

Ik wist er niets van, Robbi, anders zou ik gezorgd hebben, dat je, evenals je vader, als Robert van Herwijnen op de wereld waart gekomen, en ik zou bij het smartenbed van je moeder gekomen zijn en als hoofd der familie zou ik je ontvangen hebben.

Als ik 't geweten had, wat het gevolg van je vaders omgang met je moeder zou zijn, dan zou ik een plaats voor je in mijn huis ingeruimd hebben, voor jou en je moeder, en ik zou niet gedoogd hebben, dat je wieg ergens verborgen in een hoek stond.

Mijn arme jongen! het is niet de schuld van je grootmoeder, dat je als 't kind van een onbekenden vader bij den burgerlijken stand werdt ingeschreven...

Eerst toen je moeder gestorven was... toen je daar hulpeloos en verlaten in je wieg lag, arm weesje, toen begreep je vader, dat hij zich je lot moest aantrekken, toen voelde hij, dat je rechten hadt op ons, op je familie, dat wij je in den bloede bestonden.

En toen bracht hij je bij mij...

Klein, teer luiermannetje, evenbeeld van je vader. Ik zie hem nog met je aankomen, en één oogenblik was het mij als ontzonk mij mijn herinneringsvermogen en als miste ik alle besef van tijd en verleden. Het was mij, als stond je grootvader, mijn arme Robert, de liefde mijner jeugd, voor me, met ons kind, den kleinen Rob, jou vader, in zijn armen...

Maar één blik op je vader was voldoende om mij van alle dwaalbegrippen te genezen, want je vader stond daar met neergeslagen oogen, en dat zou zijn vader niet gedaan hebben. Die kon mij flink en fier in 't gelaat zien, die had niets gedaan, waarvoor hij zich zou behoeven te schamen.

‘Moeder, vergeef me,’ stamelde hij. ‘Ik kom een beroep op uw goedheid doen, dat is mijn kind, de moeder is dood.’

Mijn arm, klein ventje, je vader schaamde zich voor je!

Hij liep reeds eenige dagen rond met 't plan het mij te zeggen, mij te vertellen, dat ik een kleinzoon had... zonder ooit een schoondochter gehad te hebben.

Maar hij durfde niet.

Hij had wel den moed gehad de zonde te bedrijven, maar niet die te bekennen.

Het was een korte, doch hevige lijdensgeschiedenis, die ik toen te weten kwam.

Je moeder was te laat tot inkeer gekomen, en toen was haar berouw haar te machtig geworden.

Ze had je vader gesmeekt haar fout door een huwelijk te herstellen; hij had geweigerd, en toen ik hem naar de reden van die weigering vroeg, zei hij: ‘Maar moeder, ik kon u zoo'n burgermeisje niet als dochter thuisbrengen.’

Maar wel 't kind van het burgermeisje als kleinzoon!

O, Robert! je schaamde je voor de gevolgen van je misdaad, in plaats van voor de daad zelf, of juister, je liet een dwaling misdaad worden, alvorens die te erkennen.

Ik zou je moeder wel ontvangen hebben, Robbi; als ze braaf en goed was geweest, zou ik haar vergeven hebben. Ik heb je vader immers ook wel vergeven en hij was niet braaf en had meer willens gezondigd dan zij. Zij was immers je moeder, de moeder van mijn kleinzoon, evenals mijn zoon je vader was.

Maar ik wist 't niet.

Toen ik hoorde, dat er een kind leefde, dat rechten op mij had, toen lag je moeder reeds onder de aarde, toen was haar levensdrama uitgespeeld. En eerst daarna kwam je vader bij mij met zijn geheim en ik nam je aan uit zijn armen, en van dat oogenblik af was je mijn kind, mijn kleine Robbi.

Evenals voor jaren woon ik alleen, van de wereld af, met een jongske, waarvoor ik leven moet.

Toen je vader mij meedeelde, dat hij wilde gaan reizen, gaf ik mijn woning in Utrecht op en kwam ik weer hier wonen. Mijn oude huis stond weer te huur; het was alsof 't op mij wachtte.

Ik trok er opnieuw in... niet als jonge bruid, als voor jaren, maar als grootmoeder.

Dat is slechts een naam, mijn Robbi; ik ben nog jong van harte, ik wil 't zijn voor jou.

In die twintig jaar beging ik een fout, één aaneenschakeling van fouten liever gezegd; ik bewandelde een dwaalweg, maar nu heb ik 't rechte spoor gevonden.

Ik zal je liefhebben, mijn Robbi, ik zal je koesteren in de zon mijner genegenheid, maar ik zal je niet bederven, zooals ik je vader bedorven heb.

En als de zwerver bij ons terug zal keeren, dan zal hij, in 't oude huis, vinden 't evenbeeld van zichzelf, maar beter, maar minder zelfzuchtig, en hij zal er ook vinden de afscha-

duwing van zijn moeder, maar ouder, maar degelijker, maar strenger.

En mogelijk zal hij de grootmoeder vergeven, wat de moeder door te groote zwakheid misdeed, en zoo zal ik wellicht mijn dagen nog eindigen tusschen mijn twee Robbi's.

Dus moedig weer verder!

Sluimer door, mijn wiegekindje, grootmoeder gaat ook slapen, vlak naast je, en morgenochtend, als je de mooie kijkertjes opslaat, dan zal grootmoeder je toelachen.

Je arm moedertje is gestorven, de levensstrijd was haar te machtig, en je vader is van je weggegaan, maar grootmoeder blijft om een mensch van je te maken en je te harden voor 't leven.

† Koningin Victoria van Engeland.
Met illustratiën.

Hoewel reeds sedert eenigen tijd de berichten omtrent den gezondheidstoestand van Koningin Victoria van Engeland te wenschen overlieten, en zij ook om die reden van haar gewone jaarlijksche reis naar het Zuiden van Frankrijk moest afzien, kwam de tijding van Haar overlijden toch nog onverwacht.

Immers, nog slechts enkele weken geleden inspecteerde de Koningin de uit Zuid-Afrika teruggekeerde troepen, en zelfs werd graaf Roberts nog door H.M. ontvangen. Maar de zoo afwisselende

WINDSOR CASTLE, VAN DE OOSTZIJDE GEZIEN.

oorlogsberichten, de slechte gezondheid van keizerin Frederik, de dood van Haren zoon, den hertog van Koburg, en nog enkele zeer treffende sterfgevallen, hebben de krachten der oude vrouw meer ondermijnd dan men wel vermoedde.

Gaarne wijden wij in de kolommen van ‘De Huisvriend’ eenige regels aan de ontslapen vorstin.

De Koningin dan werd den 24sten Mei 1819 geboren, in het Kensington-Paleis te Londen en was de dochter van Eduard hertog van Kent, en Hare Doorluchtige Hoogheid Victoria Maria Louisa, dochter van den hertog van Saksen Coburg-Saalfeld, weduwe van den vorst van Leiningen.

Na hun huwelijk had het jonge paar zich te Amorbach bij Leiningen metterwoon gevestigd, maar toen er uitzicht bestond op de geboorte van een erfgenaam, vond de hertog het raadzaam naar Engeland terug te keeren.

In den vroegen ochtend van den 24sten Mei had de geboorte plaats en een maand later werd de jonge prinses in het Kensington-Paleis gedoopt, waar zij de namen kreeg van Alexandrine Victoria.

De eerste naam werd haar gegeven naar den als peet optredenden keizer van Rusland, en de tweede naar hare moeder.

Toen men haar op twaalfjarigen leeftijd meedeelde, dat zij wellicht eens geroepen zou worden om de Engelsche kroon te dragen, antwoordde zij: ‘Ik wil goed zijn.’ En deze in haar kinderlijke onschuld gedane belofte is zij haar geheele leven door getrouw gebleven.

Met teedere zorg werd prinses Victoria door hare moeder grootgebracht, en onder leiding van den hertog van Northumberland ontving zij onderwijs van de beste leerkrachten die in Engeland te vinden waren. Zij bleef evenwel met haar moeder het Kensington-Paleis bewonen en het was ook daar, dat zij als achttienjarig meisje het eerst als Koningin begroet werd. Aan dit laatste voorval is een aardige herinnering verbonden.

Het was op den 20sten Juni 1837 's nachts om 3 uur, dat koning Willem IV te Windsor overleed. De aartsbisschop van Canterbury en de Lord Chamberlain, die de laatste oogenblikken van 's konings leven aan diens sterfbed hadden doorgebracht, vertrokken onmiddellijk naar Londen en vonden daar 's morgens om 5 uur in Kensington-Palace alles nog in diepe rust. Slechts met moeite konden zij er de bedienden toe overhalen, de nu Koningin geworden prinses te wekken, die hen eindelijk ontving, nadat zij slechts een sjaal over haar nachtgewaad geworpen en een paar pantoffels aan de voeten getrokken had, terwijl heur haren los om haar schouders golfden. Zoo ontving Victoria de eerste hulde als Koningin van het machtigste rijk op aarde!

Bij de eerste woorden der toespraak ‘Your Majesty’ rolden haar de tranen over de wangen, doch met waardigheid en zelfbewustzijn bood zij haar rechterhand tot den handkus. Deze liefelijke bescheidenheid, gepaard met de waardigheid eener Koningin, kenmerkten spoedig het geheele optreden van ‘the most gracious Queen’; zij veroverde weldra de harten harer onderdanen, de harten der geheele wereld.

Den volgenden dag werd prinses Victoria van uit het paleis van St. James officieel tot Koningin van Engeland en Groot-Brittanje uitgeroepen, onder geestdriftige toejuichingen van het volk.

De wensch in de proclamatie uitgedrukt, dat de Voorzienigheid prinses Victoria met lange en gelukkige jaren mocht zegenen, is wel in vervulling gekomen, want onder hare tijdgenooten heeft Koningin Victoria de langdurigste regeering gehad; en wat het geluk betreft, ook dat was in vele opzichten haar deel, want, behalve dat hare regeering zich kenmerkte door verbazingwekkenden voorspoed en bloei, heeft de Koningin haar schoonste levensdagen gevierd sedert zij in het huwelijk trad met prins Albert van Saksen-Coburg, welken zij in 1840 tot prins-gemaal koos, ondanks den tegenstand van zekere politieke partijen en het booze humeur

dat het Parlement over hare keuze aan den dag legde. Het was in 1836, dat de Koningin haren toekomstigen gemaal, die met zijn vader den hertog van Coburg en zijn broeder prins Ernst een viertal weken in Kensington als gasten van de hertogin van Kent doorbrachten, leerde kennen. De bezwaren tegen het voorgenomen huwelijk der Koningin waren van verschillenden aard, maar zij heeft ze allen weten te overwinnen, zoodat den 10den Februari Haar huwelijk met grooten luister plaats had.

In hetzelfde jaar nog, den 21sten November, werd uit het huwelijk een dochter geboren, de tegenwoordige keizerinweduwe Frederik van Duitschland; een jaar later op den 9den November zag een zoon het levenslicht; toen de prins van Wales en nu sedert enkele dagen koning Albert Edward; na hem volgde prinses Alice, later groothertogin van Hessen. Verdere kinderen, uit het huwelijk der Koningin geboren, zijn: de hertog van Edinburg - later van Saksen-Coburg Gotha - het vorig jaar overleden; prinses Helena, gehuwd met prins Christiaan van Sleeswijk-Holstein; prinses Louise, gehuwd met den

DE INDISCHE ZAAL IN OSBORNE HOUSE; HET KASTEEL WAAR H.M. OVERLEDEN IS.

markies van Lorne; prins Arthur; prins Leopold, hertog van Albany, overleden 1884, gehuwd met de zuster van onze Koninginmoeder, en prinses Beatrice, weduwe van prins Hendrik van Battenburg.

In 1861 trof der Koningin een gevoelige slag door het overlijden van haren echtgenoot, den prins-gemaal; want met een voorbeeldig en liefhebbend echtgenoot, ging met hem een uitstekend raadsman ten grave.

Bijna ontroostbaar over haar verlies, trok de Koningin zich geheel uit het openbare leven terug, maar na ruim twee jaar zag zij in, dat deze toestand zich niet kon bestendigen, en bezocht zij in het voorjaar van 1864 de bloemententoonstelling te Kensington.

Ook na dien tijd troffen haar vele gevoelige slagen en heeft zij velen van hen, die haar dierbaar waren, ten grave zien dalen.

Overigens is haar leven kalm voorbijgegaan, want het werkelijk aandeel van een Engelschen souverein aan het bestuur van het machtige rijk is tegenwoordig zeer beperkt; en in haar fraaie kasteel te Windsor of haar zomerverblijf te Balmoral heeft zij een vredig, stil bestaan geleid.

De laatste levensjaren der Koningin werden vergald door de treurige Zuid-Afrikaansche quaestie en den daaruit voortgekomen oorlog.

Ook in dezen is waarschijnlijk slechts in naam, maar niet op last der Koningin gehandeld, want men zegt dat zij zelfs zeer tegen dezen noodlottigen strijd was.

De Koningin mocht de sympathie verwerven van al haar onderdanen, de Ieren mogelijk uitgezonderd, en ook buiten haar rijk heeft haar overlijden bij velen groote droefheid verwekt.

Twee schetsjes, door Hanna.

I. een zuid-afrikaansche idylle.

Het station van Kaapstad zag zwart van de menschen. Nieuwe troepen uit Engeland waren aangekomen en de halve bevolking was aan het station vertegenwoordigd om den vertrekkenden een laatst vaarwel toe te roepen.

Onder hen bevond zich een mooi jong meisje, dat op den arm van haar vader geleund met treurigen blik het schouwspel aanstaarde en nu en dan half meewarig op den ruiker Kaapsche rozen in haar hand neerzag.

Plotseling liet haar vader haar alleen staan en trad op een groep officieren links toe.

Het meisje, nu geheel aan zichzelf overgelaten, wandelde het perron over en zag, van weemoedige gevoelens vervuld, toe.

Plotseling viel haar oog op een jong soldaat voor haar.

Door een plotselinge ingeving stak ze hem haar rozen toe, die met een dankbaren blik en een rooden blos werden aanvaard.

‘Ge gelijkt op mijn broeder,’ zei ze haastig, eenigszins verlegen over haar handeling. ‘Hij is ginds! Ik dacht, dat ge ze misschien gaarne mee zoudt nemen. Ge zult ze daar ginds weinig op uw pad ontmoeten.’

‘Ik dank er u hartelijk voor,’ antwoordde de jonge man, verheugd nog op het laatste oogenblik een stem te hooren, die hem vriendelijke woorden toeriep. ‘Ze zijn heel mooi en ge hebt gelijk, we zullen aan de Modderrivier wel geen bloemen ontmoeten. Ik zal ze in waarde houden en de bekoorlijke herinnering steeds bewaren.’

Aan de teleurgestelde uitdrukking van haar gelaat zag hij, dat het compliment haar hinderde.

‘Ik bedoel dit,’ vervolgde hij ernstig, ‘dat wij, ongelukkige kerels als we zijn, iedere vriendelijkheid ons bewezen, als een heilig souvenir gedenken.’

‘Dan ben ik zeer blij, dat ik ze u gegeven heb,’ antwoordde ze opgeruimd. ‘Mijn broer houdt ook zooveel van

bloemen en ik weet, dat ze hem onder deze omstandigheden genoegen zouden hebben gedaan.'

'Ja, zeker' antwoordde hij, terwijl zijn oogen over het perron dwaalden. 'Hoe is uw broeders naam en in welk regiment en... misschien kan ik een boodschap voor hem meenemen?'

'O, als ge dat wilt,' zei ze verheugd, hem een kaartje overhandigende, 'zeg hem dan, dat ge zijn zuster Auguste ontmoet hebt.'

'Auguste?' viel hij haar in de rede. 'Ja, ik zal dien naam onthouden!'

'Zeg hem, dat we het allen goed maken en zeer bezorgd zijn over zijn lot, dat we nacht en dag voor zijn behouden terugkomst bidden en dat hij zorg moet dragen voor zichzelf. En, och hemel, waar zou papa in al die drukte blijven?'

'Ik denk, dat ge hem moeilijk alleen zult vinden. Mag ik u van dienst zijn?'

'Gaarne. Ik was dom genoeg om af te dwalen.'

'Zeg dat niet. Ik ben er dankbaar voor!'

En hij wees naar de rozen.

'Hè, daar is vader!' riep ze verheugd.

'Dan hebt ge mij niet meer noodig,' zei hij. 'Dank nogmaals voor de bloemen en vaarwel.'

'Vaarwel,' zei ze, haar tengere hand in de zijne leggende. 'En behouden terugkomst. Tot weerziens!'

'Tot weerziens?' zei hij treurig. 'Ik denk niet, dat we elkander weer zullen zien. Ik h o o p het van harte.'

Zij bloosde tot antwoord.

'Daar ligt ons huis,' zei ze. 'We zien van uit onze vensters alle treinen, die passeeren.'

'Ik zal het onthouden. En wanneer ik gezond word teruggezonden, zal ik de rozen voor het raampje houden en wuiven!'

Vóór zij antwoorden kon of het verhinderen, had hij haar vingers aan zijn lippen gebracht.

Ze bleef een oogenblik met kloppend hart staan. Ze was liever ijlings naar huis gegaan zonder haar vader te ontmoeten, die haar met vragen overstelpen zou. Ze verlangde er naar alleen te zijn op haar kamer en te schreien, waarom wist ze niet.

Ze had zich vreemd gedragen, maar voelde geen berouw over haar gedrag.

En de dagen gingen langzaam voorbij, elk op elkander gelijkende. Iederen morgen vertoonde een zwak, bleek gezichtje zich voor de vensters van het huis op kleinen afstand van het station.

Ten laatste werd haar geduld beloond. Op een namiddag voor een der open balkondeuren van haar kamer staande, passeerde een trein met gewonden. Uit een der laatste coupés - of was het haar phantasie? - wuifde een lange, blanke arm met verdorde rozen in de hand. Bedrogen haar oogen zich niet? Ze spoedde zich naar het station. Het schouwspel was nauwelijks geschikt voor de oogen van een zwakke, onervaren vrouw! Maar zij doorstond het.

Ze herkende h e m . Hun oogen ontmoetten elkaar.

'Ge zaagt het?' vroeg hij. 'Zijt ge daarom gekomen? Dat was goed van u.' Hij stak haar zijn hand toe en bracht haar aan de lippen. 'Ik vreesde, dat ge het niet gezien zoudt hebben en ik voelde me zeer teleurgesteld.'

Ze wierp een schuwen blik op zijn beide dragers en zei toen zachtjes:
‘Ge zijt niet gevaarlijk gewond?’

‘O neen,’ antwoordde hij mat. ‘De kogel zit er nog in, maar met Röntgenstralen zullen ze hem vinden. Binnen een maand of langer hoop ik terug te zijn. En dan hoop ik vurig u weer te zien.’

‘Dat hoop ik ook,’ herhaalde ze werktuiglijk. ‘Ik bedoel... dat ge spoedig beter zult zijn.’

‘En dan zal ik onverwijld terugkomen. 't Zou me spijten, Zuid-Afrika voor 't laatst te hebben gezien. Ik ontmoette uw broer en ik heb een boodschap voor u. Hij zeide: “Zeg aan Gusta, dat ik het goed maak en haar raad ter harte zal nemen. En ik hoop, dat wij drieën elkander v e e l zullen ontmoeten, wanneer de oorlog voorbij is.” Wij zijn groote vrienden geworden,’ fluisterde hij.

‘Waarom draagt ge die verdorde rozen? Werp ze toch weg, ge hebt er niets meer aan!’

‘Waarom?’ vroeg hij hartstochtelijk. ‘Eéns zult ge het weten, wanneer ik terugkom. En als ik sterf, zullen ze met mij begraven worden. Vaarwel!’

‘Vaarwel!’ zei ze zacht ontroerd.

Hij liet haar hand niet los.

‘Gusta, hebt ge mij niets te zeggen?’ fluisterde hij, terwijl de mannen zich gereedmaakten hem verder te dragen.

‘Ja,’ murmelde ze, zóó zacht dat het bijna voor hem verloren ging. ‘Ik hoop dat mijn broeders wensch vervuld moge worden!’

Hij liet haar hand los en gaf den dragers het sein, dat ze hun weg konden vervolgen.

Twee maanden zijn voorbijgegaan. Broeder Jaap is thuisgekomen, licht gewond. Zij wachten samen ieder schip, dat de Tafel-baai binnenstoomt, op. Maar ieder schip stelt hen teleur en telkenmaal richt Jaap zijn blik op het droevige gezichtje zijner zuster en fluistert haar toe, dat de vriend, dien hij aan de Modderrivier ontmoette, ééns komen zal. Zij lezen geregeld de couranten, maar hebben beiden zijn naam over het hoofd gezien: ‘plotseling aan een operatie overleden.’

Zij wachten, broeder en zuster. En ginds, in een eenzaam hoekje van een verlaten doodenakker, rust hij, onbewust van de geliefde, die zijn komst verbeidt.

II. Opoffering.

‘Welnu, op den vijftiende reizen wij af, laat ons overeenkomen, dat we drie dagen van te voren ons geluk beproeven. We zullen het aan het toe val overlaten wie de eerste kans heeft. Volg je mij?’

‘Zeker, maar ik zie de noodzakelijkheid er niet van in om al deze schikkingen van te voren te treffen. De mogelijkheid bestaat, dat ik niet eens den moed, de onbeschaamdheid zal hebben, haar te vragen.’

‘Welnu, dan is de quaestie opgelost. Ik behoef je dus niet als mededinger te vreezen.’

‘Ik zei niet, dat ik haar niet vragen zou, maar de mogelijkheid bestaat, dat ik het niet doen zal. Achteraf geloof ik, dat ik toch mijn geluk beproeven zal. Er zal zelfs een kleine troost in zijn een blauwtje van haar te krijgen!’

‘Inderdaad een zeer kleine troost! We zullen erom dobbelen. Wie wint behoeft aan geen tijd gebonden te zijn. Wie verliest moet wachten tot den veertiende.’

‘Goed,’ zei Hopeton, de asch van zijn sigaar kloppende.

‘Werp jij eerst!’

‘Kruis!’

‘Ik geloof zoo waar, dat ge aan het dobbelen zijt,’ zei een heldere stem om de deur.

‘Op mijn woord, juffrouw Dora, u doet ons schrikken!’

Dora lachte guitig.

‘Ik wist werkelijk niet, dat ge zulke zwakke zenuwen hadt,’ zei het meisje, naderbij tredende.

‘Wat zou ze zeggen, als ze het eens wist,’ dacht Dirk half beschaamd, terwijl hij haar in het bekoorlijk gelaat zag.

‘En w a a r o m dobbelt gij?’ vroeg ze nog steeds lachende.

‘Dat is te zeggen, wat zei je, Hopeton? Kruis?’ vroeg Dirk, geen acht slaande op juffrouw Dora's vraag.

'Je verliest het,' zei Hopeton.

'Och, hoe jammer,' zei Dora haastig.

Doch ze verbeterde zichzelf terstond.

'Jammer, dat er één verliezen moet.'

Hopeton zag Dirk verlegen aan.

'Op mijn woord, juffrouw Dora, ge hebt gelijk. 't Is jammer, maar twee kunnen er niet winnen. 't Gaat altijd zoo in de wereld. Of men om een edel metaal, een slag.... of een vrouw dobbelt, één kan er slechts winnen.'

'Om een vrouw! o foei, mijnheer Hopeton.'

* * *

De dagen gingen langzaam voorbij.

Tot Dora's groote teleurstelling was majoor Hopeton niet van haar zijde te slaan. 't Scheen dat haar oom plotseling levendig belang in Dirk's aangelegenheden was gaan stellen; uren lang bleven zij samen in de bibliotheek en ze zagen elkander slechts bij de maaltijden. Stelde zij voor een rijtoer te gaan maken, dan was het Hopeton die zich als begeleider opwierp. Op iedere wandeling was het Hopeton die haar toevallig tegenkwam en met haar den weg vervolgde. Dirk scheen haar geheel te negeeren.

'Hij geeft niets om me,' dacht Dora spijtig. 'Eens was ik dwaas genoeg om te denken, dat hij van me hield, maar nu weet ik beter.'

Ze wist niet dat Dirk haar uit den weg ging om Hopeton 'kans' te laten haar hart te winnen.

De beslissende dag kwam ten laatste. Zenuwachtig wierp Hopeton nog een laatsten blik in den spiegel vóór hij zijn slaapkamer verliet. De mogelijkheid, dat ze hem af zou wijzen, kwam hem niet in de gedachte.

'Een goddelijke morgen,' zei hij, de eetkamer binnentredende en Dora over de ontbijttafel heen de hand toestekende. 'Hebt ge reeds plannen gemaakt voor vandaag?'

'Ja en neen.'

'Hoe denkt ge over een zeiltochtje?' vroeg hij, haar onderzoekend aanziende.

'Goed. Er is nogal wat wind. En 't is warm. Mij dunkt, ge zult u wel amuseeren!' zei het meisje half lachende.

Hopeton trok een verlegen gezicht.

'Ik hoop toch, dat ge me niet alleen zult laten gaan,' vroeg hij zacht.

'Ik heb eenige noodige bezoeken af te leggen.'

'Dus ge gaat wandelen? Ik mag u toch zeker vergezellen. Ge zult me toch niet eenen ganschen ochtend aan mijzelf overlaten?'

'Ge hebt oom en Dirk toch,' zei ze bijna onbeleefd.

Plotseling veranderde haar houding. Ze zou Dirk toonen, dat ze niets om hem gaf. Ze kon hem op dat oogenblik haten. Waarom was hij plotseling tegenover haar veranderd?

'Natuurlijk vind ik het prettig als ge meegaat,' zei ze glimlachend.

Dirk zag haar plotseling onderzoekend aan. Een koude, koele blik trof hem en teleurgesteld keerde hij naar de bibliotheek terug.

* * *

‘U is zeer ernstig, majoor Hopeton,’ zei Dora, langzaam naast hem voortwandelende.

Majoor Hopeton antwoordde niet, maar zag haar vragend in de oogen.

‘Waar denkt u over?’ vroeg ze weer. Over den oorlog?

‘En over andere dingen. Denkt ge wel eens over iemand?’ vroeg hij bedeesd.

‘Over iemand te denken? Natuurlijk, majoor Hopeton. Welk een vraag! Over wien bedoelt ge?’

‘Over mij, over ons, bedoel ik,’ kwam het haperend van zijn lippen. ‘Zult ge er spijt van hebben, wanneer we weggaan?’

‘Natuurlijk, majoor Hopeton,’ antwoordde ze recht voor zich uit starende. Ze wist, ze vreesde wat komen zou. Welke vrouw zou het niet weten?

Ze vreesde het en had medelijden met hem.

Hij had alle zelfbeheersching verloren.

‘Dora, zal het je werkelijk spijten? Geeft ge er werkelijk iets om, wat er van mij wordt? Ik weet, ge weet, hoe ik je liefheb. Ik heb nooit een vrouw ontmoet, van wie ik zooveel hield. Ik heb je lief, wilt ge mijn vrouw worden?’

't Was er ten laatste. Verruimd staarde hij haar aan.

‘Ge hebt mij een groote eer bewezen, een zeer groote eer,’ begon Dora langzaam.

‘Neen, neen, gij zoudt mij een eer doen, wanneer ge wildet toestemmen mijn vrouw te worden!’ viel hij haar in de rede.

‘Ik kan u die belofte niet doen, majoor Hopeton, want ik zou mijn woord niet kunnen gestand doen.’

Ze stak hem plotseling haar hand toe.

‘Ik dank u zeer voor de groote eer, majoor Hopeton, maar ik kan uw vrouw niet worden. Mijn antwoord is neen. Ik kan u niet huwen.... hoewel ik hoop dat we altijd vrienden zijn zullen.’

Geweigerd!

Hij kon het niet begrijpen - het moest een misverstand zijn. Hij moest haar niet goed verstaan hebben.

‘Meent ge het, Dora?’ fluisterde hij. ‘Ge hebt mij niet lief, was het dat?’ klonk het toonloos.

Eerst nu scheen hij ten volle te beseffen wat haar antwoord voor hem beteekende. Hoe leeg zijn leven zonder haar zou zijn.

‘O, kunt ge mij dan geen hoop geven?’ smeekte hij. ‘Ik kan wachten, Dora. Is er niet een sprankje hoop?’

‘Ik mag u meer.... meer dan vroeger, majoor Hopeton, maar ik kan nooit uw vrouw worden, nooit!’

Hij bracht haar hand aan zijn lippen en kuste haar.

‘Ge hebt gelijk. Ik ben uwer niet waardig,’ zei hij op gebroken toon, en zwijgend vervolgden ze hun weg.

Dicht bij huis ontmoetten zij Dirk.

‘'t Was een goddelijke morgen voor een wandeling,’ zei hij opgeruimd, terwijl hij beiden onderzoekend aanzag.

‘Ja,’ zei Dora, geen notitie van hem nemende en Hopeton de hand toestekende. ‘Tot ziens.’

't Volgende oogenblik was zij in het huis verdwenen.

‘Wilt ge een sigaar, Dirk?’

‘Neen, dank je. Ga je mee naar binnen?’

‘Ik weet het niet. Ik weet niet wat ik doen zal. 't Is mij alles 't zelfde, alles wat ik doe. Weet ge dat het vandaag den tiende is, Dirk?’

‘Ik weet het,’ zei Dirk, hem bevreemd aanziende. ‘Ik heb het niet vergeten.’

‘'t Is alles voorbij, jongen. Alles, alles! 't Is uw beurt nu; verder behoef ik niets te zeggen, 't is mij niet mogelijk in bizonderheden te treden. Ik k a n het niet.’

Hij huiverde en trok zijn hoed dieper in de oogen. Stilzwijgend gingen ze het huis binnen.

* * *

Nog twee dagen en dan vaarwel, voor eeuwig wellicht. Het getemperde licht der schemerlamp viel op Dora's gelaat en op de blanke handen, die over de toetsen der piano gleden. Dirk stond naast haar en sloeg de muziek om.

‘Zal ik nog iets voor u zingen?’ vroeg ze ten laatste. ‘Of..... zullen we wat praten? Na van avond nog slechts één avond, en dan....’

‘En dan,’ zei hij, zich over haar heenbuigende, ‘zal het “vaarwel” zijn. Zult ge nog wel eens aan mij denken, Dora?’ vroeg hij teeder.

Haar lippen trilden, zenuwachtig bewogen zich haar handen in haar schoot.

‘Ik zal dikwijls aan je denken en om je behoud bidden,’ fluisterde ze. ‘Ik zal je nooit vergeten. Bedenk eens, ik heb

geen afwisseling hier in mijn stil, vredig thuis. Met u is het anders. Gij zult ieder oogenblik nieuwe indrukken opdoen, iedere minuut voor uw leven vreezen en.... en.... neen, Dirk, gij zult mij vergeten....'

'Er is iemand op de wereld, die ik nooit vergeten zal, een gelaat, dat in mijn herinnering zal voortleven, een stem, die mij in de ooren zal klinken tot mijn stervensuur toe.... Dora....'

't Volgende oogenblik lag hij naast haar geknield.

'Dora, vergeef me, dat ik zoo spreek. Ik heb er geen recht toe, ik ben je onwaardig. 't Is unfair van me, je nu te willen binden.... nu, op het oogenblik dat ik den dood als 't ware tegemoet ga....'

'Stil, stil, ge moet leven voor.... mij,' fluisterde ze. 'O, Dirk, ik wist wel, dat ge mij liefhadt; ik zal bidden, mijn leven zal één gebed zijn, wanneer ge mij verlaten hebt. En dan.... God zal me je teruggeven....'

Het rijtuig, dat de beide jongelieden naar het station zou brengen, stond voor. Dirk was reeds ingestegen en wisselde nog een paar woorden met den ouden oom.

Dora stond op den drempel en hield de hand naar majoor Hopeton uitgestoken.

'Vaarwel, majoor Hopeton. God zegene u en brenge u met hem terug.'

Haar stem

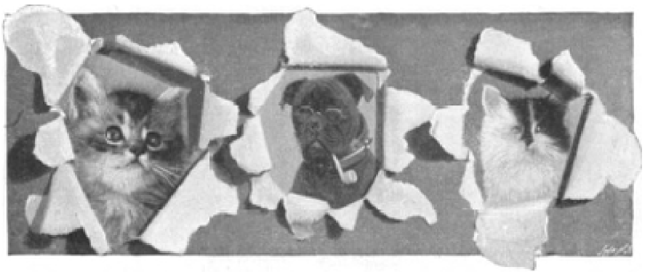

EEN TRIO VAN SCHOONHEDEN.

was verstikt doortranen. Een groot medelijden vervulde haar hart.

'Vaarwel,' fluisterde hij, zich over haar hand heenbuigende. 'Vrees niet voor hem. Ik.... ik zal voor hem waken. Als het aan mij ligt, kunt ge op zijn terugkomst rekenen.'

Toen kuste hij haar hand en stapte het rijtuig in.

Door een mist van tranen kon ze zijn flink, mannelijk gelaat nog onderscheiden.

'Arme man,' prevelde ze.

Dirk stak nog eens de hand uit het portier en knikte haar bemoedigend toe. Toen werd het schemer voor haar oogen.

Majoor Hopeton heeft woord gehouden.

Dirk keerde terug. Op een mooien zonnigen morgen na maandenlange afwezigheid, stond hij voor haar.

'O, Dirk! lieveling,' stamelde Dora, hem in het gebruinde gelaat ziende. 'En Hopeton...? waar is hij?'

Een schaduw overtrok zijn gelaat.

'Hij is ginds,' zei hij, de vreugde van het weerzien niet willende verstoren. 'Later... zal ik je van hem vertellen.'

'Neen, zeg het nu,' vleide ze, haar hoofdje tegen zijn schouder drukkende. 'Hij deed mij een belofte, voordat hij ging, en hij heeft woord gehouden.'

Dirk's hart kromp ineen.

'Wat... wat zei hij?' nokte hij.

'Ik zal voor hem waken. Als het aan mij ligt...'

Verder kwam zij niet.

Dirk had met een smartelijke beweging de handen voor de oogen geslagen.

'Hij stierf voor mij. Zonder hem was ik, ten offer van een laf verraad, gevallen. Hij redde mij het leven... Zijn laatste woorden bevatten een afscheidsgroet voor u, mijn lieveling...'

Hopeton had haar, ter wille zijner liefde, zijn leven geofferd.

Bonte rij.

Wanneer men dames en heeren bij zich aan tafel genoodigd heeft, dan plaatst men ze zooveel mogelijk in een bonte rij; dat beteekent, dat iedere dame twee heeren, en iedere heer twee dames als buren heeft.

Deze gewoonte om een 'bonte rij' te vormen, is nog niet van ouden datum. Bij de oude Germanen stonden de vrouwen zeer hoog aangeschreven; zij verschenen ook bij huiselijke feesten, maar vrouwen en mannen zaten aan afzonderlijke tafels, doorgaans ook in andere kamers.

Op deze manier werden in de veertiende eeuw familiefeesten, voornamelijk bruids- en doopmalen, in Berlijn gevierd, en werd, hoofdzakelijk met het doel om de vrouwen geen blik te laten slaan op het onmatig drinken en de ongepaste aardigheden der mannen, in afzonderlijke kamers gedekt.

Eerst in 1373, toen Karel IV over de mark Brandenburg regeerde en naar Berlijn gekomen was, wilde hij de zeden verbeteren en hij erkende, dat de tegenwoordigheid der vrouwen er toe zou bijdragen om den woesten aard der mannen in bedwang te houden.

Daarom noodigde hij bij feesten, behalve de mannen, ook de vrouwen en hij wees hun de plaatsen in bonte rij aan. Hij merkte daarbij op, dat het de plicht van iederen ridder is, veel met zijn buurvrouw te praten en haar de beste stukken te geven. 'Ook is het veroorloofd,' voegde hij er bij, 'ten einde de vroolijkheid te verhoogen, zijn buurvrouw nu en dan te kussen. Dit laatste moet evenwel in alle eer geschieden, en niemand mag er iets meer in zien dan een aardigheid.' Maar de 'bonte rij' beviel den mannen niet; de aanwezigheid der vrouwen was hen hinderlijk en reeds in 1378, na den dood des keizers, verviel dit gebruik weer.

Als bewijs hiervoor dient het bericht over de bruiloft van ridder Dietrich von Quitzow met mejuffrouw Elisabeth, dochter van den heer Opitz Schenk v. Landsberg, die in 1383 te Berlijn plaats had, en hoe daarbij gegeten, gedronken en gedanst werd.

Bij deze bruiloft waren de tafels van de vrouwen en mannen streng van elkaar gescheiden; zelfs werden er verschillende spijzen rondgediend. Eerst na tafel werden de vrouwen tot den dans afgehaald.

Zoo bleven tot 1411 de vrouwen en mannen bij feestmaaltijden afzonderlijk. Toen werd Frederik IV, uit het huis Hohenzollern, tot stadhouder over de mark benoemd.

Hij vestigde zich metterwoon in Berlijn, hield daar een deftigen hofstaat en voerde bij feestelijkheden de 'bonte rij' weer in.

Overal verspreidde zich toen deze gewoonte, hoewel het nog zeer lang duurde voor zij ook in de burgerhuizen ingang vond; en nu heet het 'geen pleizier zonder vrouwen!'

Maar de door keizer Karel gegeven permissie om elkaar te kussen werd niet meer ingevoerd.

Tony's aanzoek.

'Daar rijdt dokter Ramberg weer met zijn kleinen jongen,' sprak een bakvisch tot hare vriendin. 'Vindt ge hem niet aardig, den kleinen Tony?'

'Hij lijkt sprekend op zijn vader,' was het antwoord van het oudere meisje, dat het rijtuig naoogde, dat over de stille straat voortrolde.

Toen liet zij haar gedachten den vrijen loop en sprak na een poosje: 'Onze

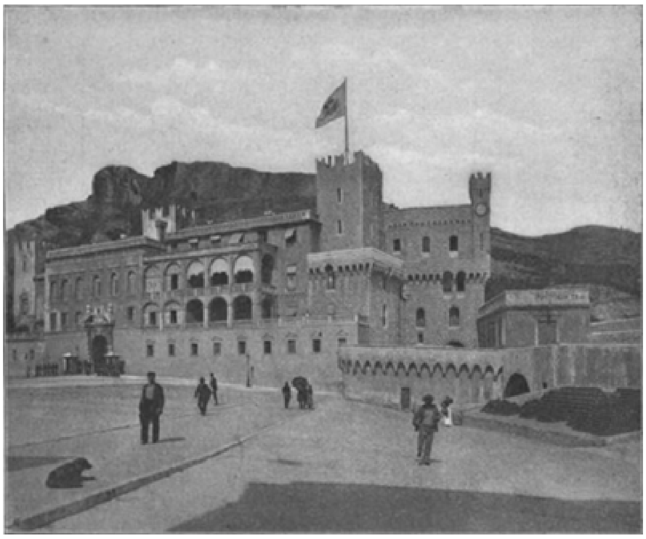

HET VORSTELIJK PALEIS TE MONACO.

huisdokter wordt erg oud.'

De man, wien dit gesprek gold, reed onbewust van alle bakvischjes verder. Hij scheen in gedachten verdiept te zijn en sprak ook niet met zijn kleinen jongen. Het ventje zette een bijna even somber gezicht als zijn vader, want Tony wist dat Papa naar de patiënten ging en dan mocht er niet gesproken worden of vader moest iets vragen.

Maar prettig was het toch, en toen het rijtuig stilhield, tilde de dokter zijn kleinen assistent er uit en sprak: 'Even wachten, ventje, Hendrik zal op je passen.' Vader ging in huis - en Tony wachtte.

Nooit ging hij mee naar de patiënten, maar daar was hij ook niet op gesteld, want de dames wilden hem altijd zoenen, en daar hield hij niet van. Tony trappelde liever met zijn knooplaarsjes op het trottoir heen en weer, sprak met den bruine en liet zich door den koetsier in de hoogte tillen. Kwam vader terug, dan klauterde hij weer op zijn bankje en reed met een ernstig gelaat verder. De dokter sprak dan een schertsend woord tot hem, zette zijn matrozenhoed recht en dacht er met een zucht aan, dat de arme jongen toch altijd zoo alleen was - van zijn eersten dag af alleen. Want wat was de oude, trouwe huishoudster een slechte plaatsvervangster voor een jonge, vroolijke moeder; reeds drie jaren geleden had hij zijn lief wijfje naar haar laatste rustplaats gebracht.

Zooveel hij kon had hij Tony bij zich; zijn kinderstoel stond bij hem in de studeerkamer, zijn bedje naast het zijne, en wanneer hij geen besmettelijke ziekten behandelde, mocht Tony altijd meerijden. Dat menig vrouwelijk gemoed Tony gaarne als tusschenpersoon zou gebruikt hebben om het hart van den vader te veroveren,

wist de dokter zeer goed, en dat was dan ook de reden, dat hij den jongen nooit meenam naar zijn dames-patiënten, uit welke het grootste deel zijner praktijk bestond.

Vandaag ging hij naar een zieke met zeer bedenkelijke zenuwtoevallen; de arme, jonge weduwe van den rechter stelde bizonder veel vertrouwen in Dr. Ramberg, en zelfs een kleine dosis grofheid van zijn kant kon haar niet afschrikken. Dokter Ramberg had nogal geduld met haar, beproefde haar zelfs als zeer heilzaam werkend middel een badkuur voor te schrijven, maar totnogtoe voelde de jonge vrouw zich veel te ellendig om te reizen. De dokter reed dus iedere week ééns met zijn koetsje vóór, maar hoewel ‘de lieve jongen zoo vol verlangen naar boven keek’, bleef hij vóór het huis heen en weer dribbelen. Hij nam in 't minst geen notitie van de verleidelijke stem der sirene op het balkon en bleef veel liever nieuwsgierig staan kijken voor het geopende venster van het souterrain. Daar zag hij een slank meisje in rouwgewaad bezig met een penseel allerlei bloemen op vazen en glazen te tooveren. Het was de dochter van den ouden dokter Rothe, die eenige maanden geleden gestorven was en wel veel dankbare harten maar zeer weinig geld had nagelaten. Zijn jonge dochter stond nu als

wees alleen op de wereld en nam met haar moedig hart den strijd om het bestaan op. Zij was een lief huismoedertje geweest, een troosteres voor de armen, maar zij was nu zelf niet vermogend genoeg om te geven en voor verpleegster te zwak. Zij trachtte evenwel haar klein talent zich ten nutte te maken en beschilderde nu voor de deftige dames in de stad alle voorkomende voorwerpen met bloemen, die door goed gekozen kleuren en tinten een zeer harmonisch geheel vormden. Met hetgeen zij hiermede verdiende en haar weinigje intrest, kon zij er zoo half en half komen, maar een echte vrouw weet, van weinig veel te doen, en zoo leefde zij als een vogeltje dat blij is voor den regen een schuilplaats te hebben en de zon tegemoet vliegt.

Van uit haar benedenkamertje had zij volstrekt niet naar buiten gekeken toen het dokterskoetsje voor de eerste maal voor reed, maar den tweeden keer had zij al naar de heldere kinderstem geluisterd, en toen de dokter weer kwam moest zij eens uitkijken, want Tony stond, met de handen op den rug, vóór haar venster en keek haar ernstig aan. Zij knikte, hij beantwoordde haar groet en zei ‘Dag!’

‘Hoe heet ge?’ vroeg zij.

‘Tony - en jij?’

‘Martha.’ Zij wierp hem een roos toe.

‘Dank je wel, Matta, kom er uit, als je blieft.’

Tony had nogal succes bij de dames, want Martha legde geduldig het palet en penseel neer, dan konden de kleuren wat drogen.

Voor iedere vrouw is er iets aantrekkelijks in een kind, en bovendien, Martha was zoo alleen. Zij snelde naar buiten en zag Tony al in de vestibule staan. Dat zij geen poging deed om hem te zoenen, maakte een zeer gunstigen indruk op het ventje. Met critischen blik keek hij haar aan, strekte toen de armpjes naar haar uit en sprak vleiend: ‘Neem mij op!’

Natuurlijk gaf Martha gehoor aan zijn verzoek, liet hem van den grond in de lucht vliegen, zoodat zijn rood rokje om hem heen fladderde, en hij van plezier het uitschaterde. Toen zij hem nog eens ophief, naderde zijn gezichtje het hare en drukte hij een klappenden kus op hare wangen.

Begrijpelijkerwijs was het noodzakelijk dat Dr. Ramberg zijn zoon bij zijn rendez-vous en op het juiste moment zag; verbaasd zag hij het meisje nu voor zich staan. Bij de begrafenis van den ouden collega was hij getroffen geworden door hare verlatenheid, maar door zijn ambtsbezigheden was die indruk spoedig verloren gegaan; nu evenwel kwamen de vroegere gedachten weer bij hem op.

‘Juffrouw Rothe, hoe gaat het u? Ik wist niet dat u hier woonde.’

‘Ik dank u, het gaat mij heel goed, dokter. Maar ik wil u niet ophouden,’ - zij liep al naar de deur.

‘Niet zoo haastig, juffrouw. Mijn zoon heeft goed gebruik gemaakt van mijn afwezigheid; de bengel heeft u toch niet te veel gestoord?’

‘Volstrekt niet, wij waren heel goede vrienden, nietwaar Tony?’

Tony had alweer iets van zijn vroegeren ernst teruggekregen en sprak: ‘Ja, Matta.’

‘Zeg nu goedendag, wij moeten weg.’

‘Dag Matta, Tony komt terug, hoor!’

‘Nu jongen,’ dacht de dokter, toen hij na vriendelijken groet het huis verlaten had, ‘gij schijnt dat meisje goed te kennen.’

En Tony kon werkelijk terugkomen, want de zenuwaanvallen van de weduwe van den rechter waren zeer hardnekkig, en zoo dikwijls de dokter voorkwam, steeg Tony met hem uit het koetsje, plaatste zich voor het venster en riep: ‘Matta! Dag!’

Of het nu toeval was, dat de jonge bloemenschilderes altijd omstreeks dezen tijd thuis was, zullen we in het midden laten; zeker is het, dat het bleeke kopje met de donkere, mooie oogen, vriendelijk lachend stond uit te kijken en den kleinen vriend begroette. Zoo nu en dan kwam zij ook buiten, maar met een merkwaardig fijn gehoor vernam zij steeds wanneer de deur boven openging, sloop dan vlug in haar kamertje en Tony stond dan alleen met een vroolijk gezichtje tegenover zijn vader.

Maar ook de patiënte van den dokter, had een fijn gehoor voor het pleizier op de benedenverdieping, en de gevolgtrekkingen, die zij daaruit maakte, hadden merkwaardige gevolgen.

In den beginne werd haar groeten tegen juffrouw Martha steeds koeler, en toen de dokter bleef komen, verklaarde zij plotseling, dat zij nu de reeds lang afgesproken badkuur zou gaan doen.

Juffrouw Martha zat voor het raam, toen het rijtuig voorkwam, dat beladen met een stapel koffers de rechtersweduwe naar het station zou brengen. Waarom stemde die aanblik haar zoo treurig? Tooverde het haar misschien voor oogen een ander rijtuig, met een lief kindergezichtje, een kleine gestalte in een rood jurkje, waarmee zij zich zoo dikwijls geamuseerd had? Wat deed haar den kleinen Tony toch zoo liefhebben?

Men zag het het kleine kereltje aan, dat hij was opgegroeid in een atmosfeer van enkel liefde en vertrouwen, en dit wekte aandoeningen bij haar op, waarvan zij zich zelf geen rekenschap kon geven.

Het was stellig het gemis aan ouderliefde, dat zij voelde, als de dokter zijn kleinen jongen tot zich trok, zonder sentimentaliteit, maar zoo echt hartelijk; zij was altijd zoo alleen!

Maar zulke gedachten leidden tot niets. Haastig haalde zij haar werk voor den dag en schilderde roode bloemen op een briefcouvert, en dacht daarbij onwillekeurig aan Tony's roode jurkje.

Er verliepen verscheidene dagen, maar geen ratelen van het koetsje werd meer op het bepaalde uur gehoord. Martha's oogen keken niet meer zoo vroolijk, en haar lachje was niet meer zoo van harte.

Daar, op een zekeren dag, zij kon haar ooren niet gelooven, hoorde zij het welbekende geluid; het koetsje hield stil, er werd gebeld, en toen zij verschrikt de deur opende, stond dokter Ramberg met Tony voor haar; de kleine zei met stralend gezichtje slechts dit ééne woord: ‘Matta!’

‘Wat zegt ge wel van zulk een overval, juffrouw?’ sprak Ramberg en hielp haar op die wijze wat over haar verlegenheid heen. ‘Maar wij overvallen u niet alleen, wij wilden u ook een uurtje meenemen! Mijn jongen laat mij de laatste dagen niet met rust en roept voortdurend om u! Om u de waarheid te zeggen, had ik gaarne eens het een en ander over de laatste levensdagen van uwen vader van u vernomen. Al rijdende kunnen wij goed praten - wilt u mijn zoon en mij dus het genoegen aandoen, een toertje met u te maken?’

Martha zag hem dankbaar in de oogen. ‘Als u mij zoo vriendelijk uitnoodigt, kan ik niets anders doen dan uw invitatie aannemen - ik ben dadelijk klaar, dokter.’ Zij snelde naar haar kamer en kwam spoedig, met haar hoed op, terug. Dr. Ramberg ging op het aehteruit-bankje zitten, en naast Tony troonde Martha Rothe, lachend en half verlegen, toen zij door de straten reed, op weg naar het bosch.

Het jonge meisje gaf haar hart lucht met over den dood van haar lieven vader te kunnen spreken, over de weemoedige herinnering aan zijn goedheid; over haar eenzaam leven repte zij slechts kort.

Tony was stralende van blijdschap; als een onbetwistbaar eigendom hield hij Martha's hand vast, schaterde het nu en dan uit van pret, klom op den schoot van zijn vader, en liet zich kinderversjes voorzeggen, en terwijl de gestalte van het kind zijn gelaat bedekte, voelde de man een diepe ontroering in zich opkomen.

Toen hij bij de huisdeur van het meisje weer afscheidnam, drukte hij haar hartelijk de hand, en in zijn ‘tot weerziens’ lag een eigenaardige, weeke klank, die zelfs in hare

droomen haar nog in de ooren klonk. Het koetsje kwam een tweeden keer, maar er waren ook booze tongen ontwaakt, die als doornen en distels, ja nog veel erger staken, en toen de dokter een derde maal verscheen, had Martha hoofdpijn en kon niet meerijden; de vreemde, gedrukte manier van weigeren gaf den dokter veel stof tot nadenken.

Langzaam ging hij naar zijn rijtuig terug, en toen Tony hem teleurgesteld aankeek, voelde hij, dat diezelfde teleurstelling ook op zijn gelaat te lezen stond.

'Waar is tante Matta?'

'Zij wil niet meerijden, beste jongen, wij moeten vandaag alleen blijven.'

'Waarom wil tante Matta niet?'

'Dat weet ik niet.'

'Houdt ze dan niet van Tony?'

'Ja stellig, mijn jongen, van jou houdt ze veel.'

'Papa, houdt ze dan niet van u?'

'Domme jongen, dat weet ik niet, dat moet je haar zelf maar eens vragen.'

'Papa, bent u er boos om, dat tante Matta niet van u houdt?'

'Tony, houd nu je mond, je moet niet altijd zoo vragen.'

Tony keek zijn vader van terzijde aan en was een weinig uit het veld geslagen. De dokter dacht evenwel over 't een en ander na. Neen, boos was hij niet, maar verdrietig, want hij kon het zich niet verhelen, dat hij het jonge meisje liefhad, dat zoo stil haars weegs ging, en zonder nevenbedoeling zoo hartelijk voor zijn jongen was.

En nu moest zij hem zoo onaardig behandelen, daar hij niet had nagedacht over de meening van hare lieve naasten. Het arme ding - zelfs dit kleine genot werd haar misgund - o, hij gaf haar in stilte de liefste naampjes, maar dat baatte niets. Hij zou het weer goedmaken, maar hij wist niet hoe. De man, die aan de ziekesponden zoo moedig en vastberaden was, miste nu alle zelfvertrouwen.

Langzaam reed het rijtuig terug. Hij wilde niet meer langs haar huis gaan en liet een zijstraat inslaan; daar woonde nog een herstellende zieke. Hij liet stilhouden, tilde Tony er uit en ging in huis. Toen hij weer naar buiten kwam, trad de koetsier hem verschrikt tegemoet.

'Dokter - Tony -'

'Nu, wat is er?'

'Tony is weg, ja heusch, hij is weg. Terwijl ik aan het tuig van het paard wat nazag, moet hij achter mij om weggeloopen zijn; ik ben een paar huizen verder gegaan - maar ik zie hem niet.'

De dokter stond een oogenblik verschrikt te kijken en schudde half boos, half angstig het hoofd - toen scheen hij plotseling op een goeden inval te komen.

'Hendrik, rijd langzaam naar huis en kijk goed toe of je hem ook ergens ziet, ik zal den anderen kant uitgaan.'

En met haastige schreden begaf hij zich naar het welbekende huis. Nauwelijks had hij gescheld of Marhta opende met een rood verlegen gezichtje de deur.

'Tony?'

'Ja, hij is hier, zooeven is hij plotseling gekomen.'

In de geopende kamerdeur vertoonde zich zijn kleine gestalte.

'Papa!' riep hij triomfantelijk, ''t is niet waar hoor, tante Matta houdt veel van u!'

'Maar - Tony -'

Martha wist niet, wat te zeggen, en de oogen van den dokter begonnen te stralen. Hij hield hare hand vast en vroeg: 'Hoe weet je dat, heeft ze het je gezegd?'

'Gezegd heeft zij het nog niet, Tony heeft het tante Matta alleen maar gevraagd en toen -'

'Ja, en toen?'

'Toen deed tante Matta net als u, als u blij bent.'

'Zoo, jongen;' de dokter kuste hem hartstochtelijk.

'Ja, maar zij doet niet zoo wild, zij doet het heel zacht. Matta, doe het papa eens voor.'

'Engel van een jongen,' riep de dokter. 'Juffrouw Martha - ja, wat zal ik nog verder zeggen, de bengel heeft alles al in orde gemaakt - Martha,' hij strekte de handen naar haar uit, 'wil je mij - en wil je den jongen nog op den koop toe hebben?'

Het antwoord klonk niet duidelijk, maar volgens Tony 'zeer lief', en toen het gelukkige menschenpaar eindelijk van elkaar scheidde en dokter Ramberg op den terugweg aan zijn zeer tevreden zoon vroeg: 'Jongen, wat wil je hebben, al zou je je ook overeten, vandaag krijg je het,' toen antwoordde het kereltje eenvoudig: 'Matta.'

En dat was ook het beste, wat hij zich wenschen kon. De gedachten van den dokter verwijlden evenwel bij de jonge bruid, die opgewekt uit het venster stond te kijken, van waaruit zij den lieven jongen in zijn roode jurkje het eerst gezien had.

Monaco en Monte Carlo.
Met illustratiën.

II.

Het geslacht Grimaldi, waarvan dus het tegenwoordig regeerende geslacht Goyon de Matignon Grimaldi langs de vrouwelijke lijn afstamt en naam en wapen heeft aangenomen, is door alle eeuwen heen in de wereldgeschiedenis, vooral in de historie van Frankrijk, doch ook in die van ons vaderland met eere bekend en zelfs beroemd. Helden te land, maar vooral ter zee heeft het in groot aantal opgeleverd.

Zoo ontzette Grimaldi II in 1085 het door keizer Hendrik IV belegerde Rome en bevrijdde zoodoende paus Gregorius VII, terwijl op zee Grimaldi IV in 1219 medehielp aan de verovering van Damiate. In 1303 was Reinier Grimaldi admiraal in Franschen dienst. Hij had 16 Genueesche galeien onder zijn bevel; de koning van Frankrijk voegde 20 Fransche schepen daarbij en zond Grimaldi met deze zeemacht naar Holland om graaf Jan II bij te staan in diens strijd met graaf Guy van Vlaanderen, die Zierikzee belegerde. Grimaldi vereenigde zich op de Maas met de Hollandsche vloot, stevende naar de Schelde, behaalde eene volkomene overwinning op de Vlamingen en nam zelfs graaf Guy gevangen, die naar Frankrijk werd gevoerd. (Zie o.a.: Wagenaar, Vaderl. Historie, III, blz. 170-177.)

Zijn zoon Carel Grimaldi vocht herhaaldelijk aan de Fransche zijde tegen Engeland, o.a. in den slag bij Crequi in 1346, waarin hij zwaar gewond werd. De Franschen waren zoo jaloersch over den door hem en zijne Monegasquen betoonden moed, dat zij hem in de voorhoede plaatsten. Toen hij daarop met de zijnen voor overmacht moest wijken en op de Fransche stellingen terugtrekken, gaf de koning in zijne woede last, om de vluchtelingen, zooals hij ze noemde, te dooden. Van de oneenigheid en verwarring, die hierdoor ontstond, maakten de Engelschen gebruik om het Fransche leger te verslaan.

Het ligt natuurlijk thans niet op onzen weg, om de Grimaldi's bij al hunne krijgsbedrijven door alle tijden heen op den voet te volgen. Daarover alleen zijn boekdeelen vol te schrijven, en de Fransche schrijver H. Métivier heeft dit trouwens reeds gedaan in zijn bekend werk: Monaco et ses Princes, twee dikke deelen.

Slechts waar zij in onze vaderlandsche geschiedenis eene

rol gespeeld hebben, willen wij daarvan nog in het kort melding maken.

Lodewijk I, regeerend vorst van Monaco, en zijn zwager, de graaf de la Guiche, hebben o.a. een roemrijk en werkzaam deel genomen aan den wereldberoemden vierdaagschen zeeslag bij Texel, in 1666, waar onze onsterfelijke De Ruyter zulk eene glorierijke overwinning bevocht op de Engelschen onder prins Robert en den admiraal George Monk, hertog van Albemarle (Wagenaar, a.w., XIII, blz. 204-210).

Vorst Lodewijk en zijn zwager bevonden zich bij het Fransche eskader, dat koning Lodewijk XIV had gezonden, om de Republiek der Vereenigde Nederlanden bij te staan tegen Engeland, doch dat zeer weinig hulp aan bracht en zich steeds op den achtergrond hield, omdat de koning liever

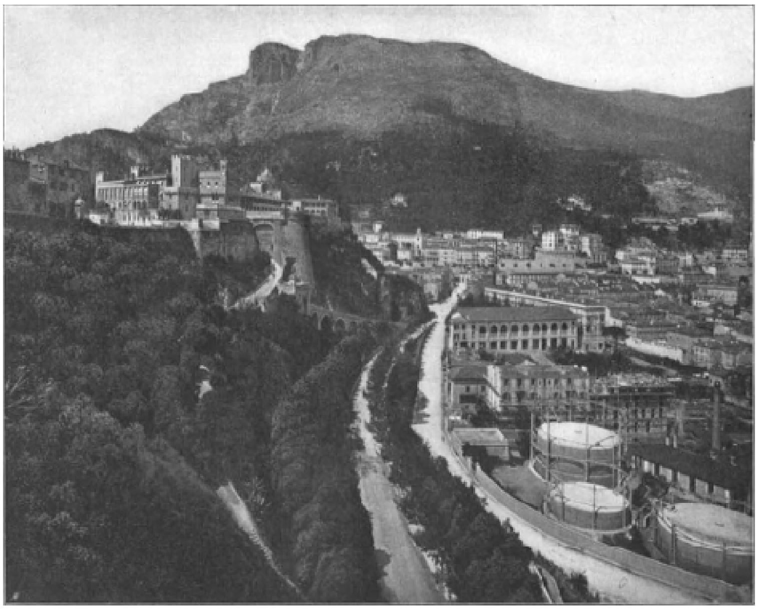

HET PALEIS TE MONACO EN DE CONDAMINE.

zag, dat de Engelschen en Hollanders elkander afbraken en zijne eigene schepen intact bleven.

Toen de vorst van Monaco dit bemerkte, werd hij ongeduldig en begaf hij zich met zijn zwager op het Hollandsche schip 'de Duivenvoorde', dat een werkzaam deel nam aan den strijd, doch eindelijk in brand geraakte. Daar er aan blusschen niet te denken viel en masten en zeilen reeds door de vlammen verteerd waren, terwijl ieder oogenblik het vuur dreigde tot de kruitkamer door te dringen, ontdeden zich onze helden van hunne bovenkleederen, sprongen in zee en zwommen naar het admiraalschip van De Ruyter. Nauwelijks hadden zij 'de Duivenvoorde' verlaten of de ontploffing volgde. De Ruyter ontving hen zeer hartelijk en voorzag hen van kleederen.

Hier namen zij den geheelen volgenden dag weder deel aan den strijd en de graaf de la Guiche werd zelfs in arm en schouder gewond.

Toen Lodewijk XIV de bijzonderheden van dezen strijd vernam, zwaaide hij Grimaldi en de la Guiche zulk een uitbundigen lof toe, dat vele Fransche edellieden besloten hun voorbeeld te volgen en zich in Hollandschen zeedienst te begeven. De vrede van Breda maakte echter spoedig een einde aan den oorlog.

Niet alleen op zee, ook in de galante wereld behaalde vorst Lodewijk van Monaco eene belangrijke overwinning op de Engelschen, toen hij eenigen tijd later te Londen

de gelukkige overwinnaar was van Karel II, toen beiden dongen naar de gunstbewijzen van Hortense Mancini, hertogin de Mazarin.

Een tachtig jaren later, in den oorlog in de Zuidelijke Nederlanden, nam prins Honorius III, aan het hoofd van een in zijn vorstendom geworven regiment, een werkzaam deel aan al de krijgsbedrijven van het Fransche leger onder het opperbevel van den maarschalk van Saksen.

Zoo vochten de Monegasquen met groote dapperheid den 11^{den} Mei 1745 in den veldslag bij Fontenoy tegen de Engelschen en Hollanders. Prins Honorius werd daar ernstig gewond, evenals zijn broeder Maurits, die een schot in het been kreeg.

Ofschoon nog niet volkomen hersteld, verscheen de prins spoedig weder in het veld.

In den slag bij Lawfeld bij Maastricht, 2 Juli 1747, werd zijn paard onder hem doodgeschoten. Ook onderscheidde hij zich zoowel bij het beleg van Bergen-op-Zoom, als bij dat

van Maastricht, het laatste krijgsbedrijf in dezen oorlog. Bij dit laatste beleg werd hij opnieuw gewond door een schot in de knie. Koning Lodewijk XV verleende hem den rang van veldmaarschalk, en het ridderkruis van St. Louis aan zes kapiteins van het Monaco-regiment.

Ook in de Napoleontische oorlogen in den aan vang der 19e eeuw, zoowel als in den Fransch-Duitschen krijg in 1870 en '71, onderscheidden zich de prinsen van Monaco en hunne onderdanen herhaaldelijk en handhaafden zij den roem en de glorie van het voorgeslacht.

Het vorstendom Monaco is eene onafhankelijke, onbeperkte monarchie, onder protectoraat van Frankrijk en met dien verstande, dat de douanen en het post- en telegraafverkeer in handen van Frankrijk zijn, al houdt Monaco ook zijne eigene postzegels met de beeltenis van den regeerenden vorst er op na. Eveneens heeft het geenj eigen muntstelsel en

DE ROTS VAN MONACO, GEZIEN VAN HET BALKON VAN HET CASINO TE MONTE CARLO.

sluit het ook in dat opzicht aan Frankrijk aan. Alleen laat de vorst zoogenaamde plaques, goudstukken van 100 franken, slaan, die echter alleen gebruikt worden bij het spel aan de Bank en buiten de grenzen van Monaco niet gangbaar zijn.

De vorst is onbeperkt gebieder; Kamers of Parlement zijn in het vorstendom onbekend, dus ook verkiezingen van welken aard ook, zoodat de gelukkige en rustige inwoners er nimmer, zooals in andere landen, door verkiezingsstrijd en politieke beroeringen worden geteisterd of tegen elkander opgezweept.

De vorst houdt echter wel degelijk rekening met den wil en de wenschen zijner onderdanen, doch dat gaat daar alles van zelf en zonder dat men er iets van bemerkt.

Ofschoon Monaco wel nimmer in een oorlog zal gewikkeld worden en het natuurlijk slechts zelfstandig bestaat en voortbestaan kan, maar ook hoogst waarschijnlijk nog lang voortbestaan zal bij de gratie van Frankrijk, zoo bezit het toch eene legermacht, bestaande uit 5 officieren en 70 man eerewacht en 44 karabiniers of gendarmes.

De Monegasques - zooals de bewoners van Monaco genoemd worden - gaan echter niet gebukt onder den druk van het militairisme of van militaire wetten, die daar eenvoudig niet bestaan. Het geheele leger is eene vorstelijke lijfwacht, uit vrijwilligers bestaande en die niet door militie wordt aangevuld. De karabiniers dienen tot

handhaving der inwendige rust en tot veiligheid van personen en goederen. Ook kost dit leger - in tegenstelling met alle andere landen - de bevolking geen cent. Trouwens in dit vorstendom heeft men alles voor niets en wordt geen enkele directe belasting geheven, alleen inkomende rechten volgens het Fransche tarief.

Een heerlijk land dus, een el-dorado, ook in dit opzicht, waarvan men zich elders nauwelijks een begrip kan vormen! Toch heeft men er alles wat men in een beschaafd land wenschen en eischen kan. Goed onderwijs, keurig onderhouden wegen en straten, die zelfs in den regel tweemaal daags besproeid worden, opdat men zoo min mogelijk hinder zou hebben van het stof. Electrische trams en dito straatverlichting, behoorlijk ingerichte gemeentereiniging, flink politietoezicht, enz. enz., van dat alles geniet men daar, onverschillig of men inwoner of vreemdeling is, dag aan dag.

Armoede is er nagenoeg onbekend; armenwoningen of wijken zijn er niet, daarvoor is geen plaats in 'de Principauté'. Er zijn natuurlijk gegoeden en minder gegoeden, werklieden, zelfs veel werklieden, doch deze wonen meest in la Turbie op Fransch grondgebied. Iedereen kan echter in Monaco en Monte-Carlo werk vinden en vindt er werk, vooral, omdat er voortdurend gebouwd wordt en allerlei arbeid wordt uitgedacht en ondernomen, om werkloosheid en armoede te voorkomen. Bedelen, ook in den vorm van het tekoop aanbieden van verschillende kleinigheden en prullen, is dan ook verboden niet alleen, maar hieraan wordt zóó streng de hand gehouden, dat men in Monaco nimmer door bedelaars wordt lastig gevallen, iets, waarover vooral

de vreemdelingen op badplaatsen en in bekende zomer- en winterverblijven nogal veel te klagen hebben.

Het geheele vorstendom Monaco is eigenlijk niets anders dan ééne groote stad, verdeeld in drie deelen, namelijk: Monaco, de Condamine en Monte-Carlo.

Monaco ligt boven op de in zee vooruitspringende rots. Daarop vindt men het kleine, eeuwenoude stadje met zijne nauwe en dompige straten en stegen, waar nauwelijks twee menschen elkander kunnen voorbijgaan, met zijne kleine, hooge, onaanzienlijke woningen en zijne eenvoudige, bescheiden levende bevolking.

Het is de kern waarom al het andere langzamerhand is bijgebouwd, evenals het oude Cannes, het oude Menton, enz., het oude Italiaansche type sterk verradende. Hier vindt men geen hotels, want vreemdelingen komen hier slechts om te wandelen of ter bezichtiging van het vorstelijk slot. Alleen eenige moderne villa's aan den havenkant, uitzicht gevend op de liefelijke wandelpaden en bosschages, la promenade St. Martin, op de oude wallen en vestingwerken aangelegd aan de zuidzijde der stad, met heerlijk ruim vergezicht over de zee en langs de kronkelende rotsachtige kust tot aan het schiereiland St. Jean, dat de rade de Villefranche en Nice aan het oog verbergt, - voorts de groote regeeringsgebouwen aan de breede esplanade tusschen het stadje en het slot en de prachtige, geheel nieuw in Romaansch-Byzantijnschen stijl, volgens de plannen van den heer Ch. Normand, opgebouwde kathedraal, aan St. Nicolaas gewijd, die hare voltooiing nadert, trekken bijzonder de aandacht.

Het vorstelijk slot of paleis met zijne fraaie tuinen is zeer bezienswaardig, doch is alleen te bezichtigen bij afwezigheid van den vorst en de vorstin beiden, hetgeen, in den winter althans, zelden voorkomt.

Met zijne verschillende torens, bastions en fascades geheel op en in de rotsen gebouwd, zoodat men hier en daar zelfs bezwaarlijk kan zien waar de natuurlijke rots eindigt en het bouwwerk aanvangt, had het slot in vroegere tijden niet alleen de bestemming van vorstelijk paleis, maar tevens en wel in de eerste plaats die van een sterk fort, dat de haven geheel bestreek en verdedigen moest. Bij eersten aanblik, uit de laagte gezien, doet het hieraan dan ook het meest denken, te meer wijl men in de architectuur geen bepaalden stijl kan ontdekken. Het kolossale gebouw, dat door verschillende verbouwingen en vergrootingen in den loop der tijden is geworden wat het nu te aanschouwen geeft, is een almagama van onderscheidene stijlen, waarbij de Moorsche min of meer op den voorgrond treedt, althans in de uitwendige fascaden.

Gaat men door de voorpoort het paleis binnen, dan komt men op de binnenplaats met arcades aan twee zijden en eene dubbele marmeren trap, leidende naar eene met fresco's uit den Renaissancetijd versierde galerij. Aan den anderen kant, tegenover de trap, kan men de beroemde friezen en paneelen bewonderen door Caravaggi, in den stijl van Titiaan, geschilderd en onder de regeering der prinsen Florestan I en Carel III door de Beiersche schilders Wagner, Frösche en Deschler gerestaureerd.

De fresco's boven de trap stellen de werken van Hercules voor, door Carlone gepenseeld en later gerestaureerd door den Franschen schilder Carbillet, wien het kasteel van Fontainebleau eene welgeslaagde reproductie dezer meesterwerken te danken heeft.

Behalve de meer bijzondere kamers van het vorstelijk gezin bevat het paleis een dertiental staatsiezalen en vertrekken, allen keurig gedrapeerd en gemeubeld in verschillende kleuren en stijlen. Vooral fraai en bezienswaardig zijn de Louis XV-zaal,

de Grimaldizaal met muurschilderingen van Horace Ferrari, door den Monegasque Florence gerestaureerd, de groene kamer met de familieportretten der Grimaldi's en eene slaapkamer in den stijl van Lodewijk XIII.

Bijzonder merkwaardig is de zaal Matignon vanwege de zich daarin bevindende schilderstukken van veldslagen, gevechten, enz., waarin leden van het geslacht Grimaldi hebben uitgeblonken.

Aan de tegenovergestelde zijde vindt men de kamer van den hertog van York, aldus genoemd, omdat deze hertog daar is overleden. Varende van Marseille naar Genua werd hij den 3^{en} September 1767 ter hoogte van Monaco plotseling ernstig ongesteld, zoodat men genoodzaakt was de haven binnen te loopen en den zieke aan wal te brengen. De toen regeerende vorst, Honorius III, liet hem naar zijn paleis brengen, doch, ondanks men al het mogelijke in het werk stelde om hem in 't leven te behouden, stierf hij den 14^{en} daaraanvolgende. Een Engelsch fregat kwam het stoffelijk overschot halen om het naar Engeland over te brengen. Vorst Honorius liet een plechtigen lijkdienst houden en het lijk werd met veel statie en ceremonieel aan boord gebracht. Koning George III zond hem uit dankbaarheid zes prachtige paarden benevens eene uitnoodiging om een bezoek te brengen aan zijn hof te Londen, waaraan de prins ook gehoor gaf. Ook de hertog van Gloucester zond hem paarden ten geschenke, en wel dezelfde, die aan den overleden hertog van York hadden toebehoord.

Hoeveel kostbaarheden het paleis ook nog moge bevatten, een groot gedeelte daarvan, evenals van de archieven, is tijdens den revolutietijd ontvreemd en verstrooid. Het paleis werd toen ontmanteld en tot hospitaal en armenhuis ingericht.

Na de restauratie hebben de vorsten Honorius V en Florestan I een aanvang gemaakt met de verbouwing en verfraaiing van het slot, doch aan prins Carel III, de vader van den thans regeerenden vorst, komt de eer toe een en ander tot een goed einde te hebben gebracht. De vleugel van het paleis, aan den zeekant gelegen, werd voltooid en de kapel, uit den tijd der regeering van Honorius II dagteekenend, geheel vernieuwd en met zeldzaam en fraai marmer versierd, terwijl de muurschilderingen aan de buitenzijde, godsdienstige episoden uit de geschiedenis van het vorstendom voorstellende, werden gerestaureerd.

Ook de tuinen zijn een bezoek overwaard. Palmen, peperboomen, mimosa en myrthe groeien hier welig en kolossale struiken van geraniums prijken met duizenden bloemen het gansche jaar door. De bastions vormen schaduwrijke hoekjes en zijn in kleine tuinen herschapen, en waar eertijds het kanon zijne verwoestende projectielen uitwierp met donderend geraas, groeien en bloeien nu vreedzaam de lieve bloemen, rustige vredesboden, te midden waarvan men hier een heerlijk uitzicht geniet over het geheele vorstendom, over de groote stad daar beneden, opklimmende tegen de rotsen en in de heete zuidelijke zonnestralen zich weerspiegelend in de zacht golvende, hemelsblauwe zee.

Het oude bastion van Serraval brengt ons plotseling weer ongeveer vier eeuwen in gedachten terug. In het jaar 1506 hadden de aristocraten, door de republikeinsche partij uit hunne vaderstad Genua verdreven, een toevluchtsoord gevonden in Monaco en belemmerden zij van daaruit den Italiaanschen koophandel. Genua en Pisa rustten toen eene kolossale vloot uit en zetten 14000 goed geoefende soldaten op het plateau des Spélugnes - waar thans het casinogebouw van Monte Carlo staat - aan wal. Daar en op andere bestrijkende hoogten boven de Condamine gelegen, werd artillerie opgesteld en het beleg van Monaco nam een aanvang. De regeerende vorst, prins Lucianus, verdedigde stad en slot vijf maanden lang met de uiterste hardnekkigheid

en gedurende al dien tijd was het geschutvuur van den vijand vooral gericht op genoemd bastion. Vijftig kanonnen waren niet in staat dit vestingwerk te vernietigen, en van de tinnen van het bastion gelukte het den dapperen Monegasquen voortdurend de herhaalde aanvallen van den vijand met goed gevolg af te slaan. Slechts de hertog van Savoye zond eenige

troepen naar den berg van la Turbie om Monaco hulp te bieden, doch deze richtten niet veel uit. Eerst toen koning Lodewijk XII van Frankrijk met een legermacht op Genua aantrok, waren de Genueezen genoodzaakt het beleg in allerijl op te breken.

Weinige jaren daarna kwam Monaco onder Spaansch protectoraat, hetwelk langzamerhand ontaardde in overheersching en dwinglandij. Toen dit ruim eene eeuw had geduurd, wist prins Honorius in 1641 daaraan een einde te maken door des nachts, - terwijl een groot gedeelte van het Spaansche garnizoen naar Nice was om eene andere troepenmacht, die het zoude vervangen, in te halen, en terwijl de bevolking naar de kerk was gegaan en daar door den priester met eene lange predikatie werd beziggehouden - aan het hoofd van een paar honderd gewapende lieden de Spaansche wacht te overvallen. Eene vreeselijke worsteling vond toen plaats, vooral in de benedenruimten van het Serraval-bastion, doch de Monegasquen behielden de overhand en de Spanjaarden werden voorgoed uit het vorstendom verdreven.

Aan de andere zijde van den tuin, bij de deur, die naar de place d'armes vóór het kasteel leidt, vindt men nog een zeer merkwaardig overblijfsel der oude Romeinen, namelijk een zeven voet hoogen, nog in zeer goeden staat verkeerenden militairen grenspaal, hebbende tot opschrift, duidelijk in den steen uitgehouwen: *Jul. Caesar Augustus imp. Tribunitia Potestate D C I.* Ter zijde ligt eene Romeinsche graftombe, gevonden bij den Romeinschen weg tusschen kaap Martin en la Turbie.

De esplanade of wapenplaats, tusschen het paleis en de stad, heeft een echt krijgshaftig aanzien met hare talrijke kogelstapels en kolossaal lange ijzeren en bronzen kanonnen, zonder affuiten, plat op den grond liggend, een geschenk van koning Lodewijk XIV aan prins Honorius voor de gewichtige diensten door dezen laatste aan Frankrijk bewezen.

Voorheen werktuigen des oorlogs, boden der verwoesting, dood en ellende om zich heen verspreidend, liggen zij daar nu vreedzaam en gevaarloos, enkel dienend tot versiering en militair vertoon en worden zij door de vreemdelingen dagelijks met belangstelling bezichtigd, evenals men opgezette leeuwen en tijgers bekijkt en bewondert in een zoölogisch museum.

Kleine zwervers.

't Was een bitter koude avond. Twee kinderen, een jongen en een meisje van tien en acht jaar, zwierven langs de straten in het westelijk gedeelte van Londen. Een trein, naar het Zuiden vertrekkende, had hen achtergelaten en in de drukte had niemand er aan gedacht de kleine zwervelingen, die in de wachtkamer schouder tegen schouder in slaap gevallen waren, te wekken. Ze hadden den stationschef gesmeekt in de warme wachtkamer te mogen overnachten tot een vroege morgentrein hen misschien zou willen meenemen, maar de chef had gezegd, dat ze in Blackwall thuishoorden, het zwarte dok waar de menschen vandaan kwamen om te stelen, en dat het maar beter was terug te gaan, inplaats van de menschen wat ‘voor te liegen’. Ontmoedigd had de jongen de schouders opgehaald en meewarig het kleine meisje aangezien.

‘Kom maar mee,’ zei hij, ‘hier komen we niet verder. Als ik rijk was en centen had, wist ik wel wat ik deed.’

‘Ik ook,’ zei het meisje, ‘dan liet ik me rijden door Hyde Park.’

‘En ik ging met je naar een hotel,’ zei de jongen, ‘want rijke menschen slapen in bedden.’

‘Daar hoef je nog niet rijk voor te zijn,’ zei het meisje, haar ijskoud handje in Bob's hand leggende. ‘Moe had ook een bed toen ze jong was, en tante ook een.’

‘Dat zal ook wel,’ antwoordde Bob, die meer aan den practischen kant was en het onnoodig vond zich in het verleden te verdiepen, ‘maar daar hebben we nu niets aan.’

Zijn gelaat stond weer strak en ernstig, en half beangst zag Jope haar geleider aan. ‘Waar gaan we heen, Bob?’

‘Je moet me maar stevig vasthouden en als een gehoorzaam meisje n i e t praten. Meisjes en vrouwen doen altijd verstandiger wanneer ze niets zeggen.’

Zijn mager, oudmannetjes-gezicht nam bij de laatste woorden een diep ernstige plooi aan. Half zuchtend liet hij er op volgen: ‘Dat zei vader altijd, als moeder wat zeggen wilde.’

Het meisje rilde van kou en trok haar bonten manteltje wat dichter om de tengere leden. ‘Ik zou niet graag je moeder geweest zijn, Bob. Ik zou praten als ik wilde. Als jij net zoo was als je vader, zou ik nooit met je willen trouwen. Ik heb je het nog niet v a s t beloofd, Bob!’

‘Wat niet?’ vroeg de jongen, wiens aandacht gevestigd was op een grooten volksoploop.

‘Om met je te trouwen. Nu houd ik nog van je, maar over een poos...’

Bob greep haar plotseling heftig bij den arm en trok haar onder het licht van een lantaarn.

‘'t Zou gemeen van je zijn, Jope,’ zei hij; ‘als ik het n o u wist, liet ik je alleen staan... en...’

‘Neen, Bob, neen Bob, ik meende het niet,’ stamelde het kind klappertandend, terwijl groote tranen haar langs de half bevroren wangen vielen. Maar Bob, ik moet praten, al maar praten, ik zal doodgaan, als ik niet praten mag. Bob, neem me mee, waar je maar wilt, ik zal zoet zijn en met je trouwen.’

Toen was het goed. Hij trok haar het donkere mutsje over de ooren, deed het manteltje omhoog en streelde haar met de koude, verstijfde vingers langs de blauwwitte wangen.

‘Wat ben je koud, Bob.’

‘Brr... brrr... Jope, je lijkt wel een steen...’

Arm in arm wandelden ze voort, niet meer lettende op de voorbijgangers. Ze waren op een donkeren weg gekomen.

Heel, heel in de verte zagen ze een blauwgeel licht vlammen. Ze spraken niet meer, maar verhaastten hun tred. Licht en warmte!

‘Bob, we halen het niet meer,’ nokte Jope.

‘Ja, ja,’ ademde Bob, ‘houd me maar vast, stevig vast.’

Nog tien minuten... nog enkele passen...

Ze stonden onder het licht van een groote gaslantaarn.

‘Gesloten,’ zei Bob teleurgesteld.

‘Bel maar, bel maar,’ fluisterde Jope. ‘Ik kan niet meer.’

De schel weerklonk.

Na weinige minuten hoorde ze voetstappen naderen.

Een oud, gerimpeld gelaat vertoonde zich tusschen de opening van de deur.

‘Wat moet je?’ vroeg een grove, harde stem.

‘O, laat ons binnen, laat ons slapen,’ smeekte Bob.

‘We laten geen bedelvolk binnen,’ zei de oude gedienstige. ‘Hier heb je een halven shilling en ga maar gauw naar huis.’

De deur werd dichtgeslagen. Bob deed een vruchtelooze poging om zijn voet er tusschen te zetten, maar de oude was hem te knap af.

Binnen werd het gas neergedraaid.

Donker, stikdonker boven hem, en de straat wit, dik met sneeuw bedekt.

Jope trok Bob mee, verder den weg op.

‘Laat ons gaan zitten, Bob,’ fluisterde ze, ‘en slapen.’

Bob trok zijn jasje uit en maakte er een kussen van.

‘Ga maar liggen, Jope. Ik zal op je passen. Doe je oogen maar toe.’

Jope keek naar boven, naar de donkere wolken, met grijs omrand.

'Daar is de hemel,' zei ze plotseling, haar handje omhoogstekende. 'Arme moeke. Zou ze het weten, Bob?'

'Wat?'

Jope antwoordde niet, maar sloot de oogen.

Behoedzaam legde ook Bob zijn hoofd naast het hare en trachtte te slapen....

Toen de zon doorbrak den volgenden morgen en de 's nachts gevallen sneeuw langzaam begon te smelten, vond men twee kleine kinderen, doodgevroren op den weg.

Bob's ééne hand hield Jope's tengere middeltje omvat, de andere het geldstuk.

Wie ze waren of waar ze vandaan kwamen kon niemand zeggen. Ze werden als 'kleine zwervers' begraven.

Een 'Kampioen' Champagne-handelaar.

Zelfs voor den meest verstokten drankhater is er iets nieuws en interessants in het aanschouwen van een uitgestrekte onderaardsche wereld, 'bevolkt' met millioenen flesschen champagne, op welker inhoud een vloot zou kunnen drijven, en waar voor duizenden guldens aan wijn langs goten loopen, even weinig in aanzien alsof het eenvoudig water was.

Deze onderaardsche 'Tempels van Bacchus' kan men het best zien te Epernay of Rheims, waar de gangen in stevige rotsen uitgehouwen, zich over mijlen in alle richtingen uitstrekken, en waar de eene verdieping op de andere volgt, evenals de verschillende schachten der mijnen, tot op een diepte van 140 voet.

Langs deze mijlenlange gangen liggen opgestapeld honderdduizenden flesschen wijn, die gezuiverd en veredeld moet worden, en een wandeling er langs heen is al bijna even gevaarlijk als in een gevecht een vuurlinie te passeeren, want ieder oogenblik loopt men gevaar dat een flesch ontploft en haar inhoud met de kracht van een bom tegen u aanvliegt.

Iederen morgen om zes uur verdwijnen honderden werklieden in deze kelders, om eerst twaalf uur later weer in de bewoonde wereld terug te komen.

Ongelukkig zijn de condities, die het best zijn voor den wijn, doorgaans zeer ongunstig voor de menschelijke bevolking der onderaardsche wereld.

Het geheele jaar door, of het midden in den zomer of in het hartje van den winter is, moet er een temperatuur heerschen van 45°, en de atmosfeer is er zoo vochtig, dat het water voortdurend langs de muren druipt, en de schermen, die de verschillende kelders van elkaar scheiden, er zwaar van zijn.

In de vochtige, donkere gangen achter deze schermen zijn mannen, wier eenige taak het is de flesschen één voor één te keeren, en ze een lichten schok te geven, opdat, zoo er zich eenig bezinksel zou hebben vastgezet, dit los zou laten; en dit werk, waarschijnlijk het eentonigste, en onder de condities van kou, vocht en duisternis, waarschijnlijk wel het treurigste wat een werkman ten deel kan vallen, wordt uur op uur, en dag in dag uit gedurende een geheel leven volgehouden.

Een goed werkman kan zestig flesschen per minuut keeren, en daar er tien uur per dag gewerkt wordt, keert hij er in dat tijdsverloop 36.000. Is het dus wel te verwonderen, dat na verloop van jaren de mannen, die dit zieldoodend werk

verrichten, allerlei soort ziekten krijgen? Zij worden somber en stilzwijgend, en halen de vreemdste denkbeelden in hun hoofd. Sommigen hunner houden vol dat het in de kelders spookt, en dat uit de donkere hoeken glurende oogen en akelige gestalten hen aanstaren - mogelijk wel de geesten van mannen die vroeger de flesschen gekeerd hebben, en die nu niet kunnen nalaten dagelijks nog de kelders te bezoeken.

Maar natuurlijk is niet al het werk, dat in deze onderwereld vervuld wordt, zoo naargeestig, want ook is er een klein heir van mannen en meisjes bezig met de flesschen te kurken, te etiquetteeren en ze van bladtin te voorzien.

Het kurken gaat zoo snel, dat er honderd flesschen per uur gedaan kunnen worden; het geschiedt dan ook al sinds jaren machinaal. De machine grijpt de kurk, drukt die samen tot den gewenschten vorm, en duwt ze in den hals van de flesch; dan zijn ze gereed voor de meisjes, die ze van bladtin en een etiquet voorzien.

Natuurlijk zijn die verschillende handelingen niet van gevaar ontbloot, want het gebeurt niet zelden dat er een flesch springt, en op die wijze hebben er meer of min ernstige ongelukken plaats. Men heeft berekend dat te Rheims alleen voor een waarde van 120 duizend gulden jaarlijks aan champagne verloren gaat door het barsten van flesschen.

Ofschoon het dezen honderden en duizenden werklieden veroorloofd is, van een ordinaire wijnsoort zooveel te drinken als zij willen, en sommige mannen tot drie flesschen daags gebruiken, is het opmerkelijk dat dronkenschap onder hen zoogoed als onbekend is.

Varia. *Twee briefjes.*

Een oom ontving van zijn neef het volgend schrijven:

‘Beste Oom!

U zoudt medelijden met mij hebben, als u zag hoe ik van schaamte bloos terwijl ik u zit te schrijven. Weet u waarom? Omdat ik graag een vijf en twintig gulden van u zou willen leenen, en niet weet hoe mij uit te drukken. Ik kan het u onmogelijk vertellen. Ik zou willen sterven. Ik zend u dit met een knecht, die op antwoord zal wachten. Geloof mij, beste Oom,

Uw gehoorzame en toegenegen Neef.

P.S. Overweldigd door schaamte, over wat ik geschreven heb, heb ik den knecht nageloopen, om hem het briefje af te nemen, maar ik kon hem niet inhalen. Geve de hemel, dat er iets moge gebeuren, dat hem belet u te bezoeken, of dat mijn brief verloren moge gaan.’

Natuurlijk was de oom geroerd door het verhaal, en zond zijn neef onmiddellijk het volgende antwoord:

‘Beste Jongen!

Troost jezelf en bloos niet langer. De Voorzienigheid heeft je gebed verhoord. De knecht verloor je briefje.

Je toegenegen Oom.'

Op reis, door Frans Hoskorn.

Prelude.

Te U., een der liefst en bekoorlijkst gelegen plekjes van ons land, bestaat een recht gezellig Societeits-leven.

Karel Duinwal, een goede

WILLEM VAN ZUYLEN. (Zie blz. 135.)

vijftiger en een joviale, vroolijke Frans, verstokt celibataire, die met zijn huishoudster een kleine villa bewoont en zijn zaken heeft te N., waarheen hij vice-versa rijdt met de stoomtram, is president van de Soos.

Nooit mangelt het 's avonds aan bezoekers, want altijd is Karel present en hij vormt de spil waarom 't leven daar zich draait, van Karel houdt ieder Soosman.

Hij is dan ook een luchthart treurniet, die 't leven beziet van den comischen kant en het toppunt van 't comische vindt in 't draven, haasten en sloven der menschen uit geld of eerzucht, het zwoegen naar 't zelfde doel, - 't eindje halen.

Hij kan met iedereen omgaan en iedereen kan met hem opschieten, hij speelt uitmuntend kaart, is een meester op 't biljart, leest thuis bij 't genot van zijn grocje de tijdschriften, bezit een kleine verzameling doeken, weet van alles en praat van alles, te weinig om te kúnnen, te veel om te wíllen oordeelen.

In zijn gemoedelijke luchthartigheid slaat, hij dikwijls den spijker raak op den kop.

Ook nu, nog maar even September, liep 't vol op de Soos.

Wijd opengeslagen zijn de ramen.

Buiten zitten vele heeren leden met hunne dames, die niet zelden moeten lachen om een van binnen uit naar buiten gewaaide aardigheid.

Karel zit aan 't pandoer-tafeltje en speelt juist de ‘nel’ toe om 't aas over te houden, met welken truc hij de tegenpartij van 't spoor wil brengen, als de notaris Mr. Boeck, die juist is binnengekomen, hem op den schouder tikt.

‘Potstausend, Herman, al terug? Veel opgebracht, hè?’

‘Nee, opgehouden voor twintig duizend.’

‘'t Is geen geld, 'n kapitaal huis en nog zooveel bunder grond; was 't maar voor bouwgrond bruikbaar,’ vond Karel, vergenoegd met zijn troefaas de tien binnenhalend, lachend om 't lange gezicht van zijn tegenspeler.

‘'k Moet je wat nieuws vertellen, Karel!’

Ofschoon de notaris dit laatste bijna fluisterde, hadden enkele leden 't woord ‘nieuws’ opgevangen.

Zij riepen luid:

‘Wat, nieuws! heeren, er 's nieuws!’ en ze kwamen van de andere tafeltjes met de kaarten of de dominosteenen, van 't biljart met de keu in de hand, zelfs van buiten, en vormden een groep rond het pandoer-tafeltje.

‘Dacht ik 't niet,’ zei de notaris, ‘als jullie maar even 't woord “nieuws” hooren kom je er op aanstuiven als eendjes op 'n stukje brood.’

Karel stond op.

‘'n Oogenblikje, heeren!’

Even buiten den kring gekomen fluisterde de notaris hem in:

‘Ik kom van Le Village. Moet je bepaald spreken. Meer weet 'k niet.’

‘Geheimen, heeren!’ riepen de wachtenden, ‘geheimen op de Soos. Meneer de Secretaris, kan je geen artikel uit de statuten opdiepen dat boete daarvoor aanwijst?’

‘De Secretaris is er niet!’ riepen anderen.

Karel ging naar zijn plaats terug. Men bestormde hem met den uitroep:

‘Wat heeft de notaris verteld? Wat is 't geheim?’

En Karel met een ernstig gezicht:

‘Hij vertelt een flauwiteit, maar als 't waar is moeten we oppassen. 'k Moet als president 't besluit natuurlijk handhaven.’

Hier pauzeerde hij even en genoot van de gespannen aandacht. Toen vervolgde hij:

'Welnu dan, heeren, 't heeft den edelachtbaren heer burgemeester behaagd z'n vaderlijk oog te richten naar onze Soos. Zijne Edelachtbaarheid constateert dat er vele leden eerst in den nacht de Soos verlaten en dan armen en beenen zwaaiend over den weg loopen als acrobaten op 't slappe koord. Voortaan zal ieder, die niet vóór middernacht deze plaats heeft verlaten, bij z'n later heengaan onder toezicht van 'n nachtwacht 'n examen moeten afleggen, bestaande in 't marcheeren over 'n horizontaal gelegen paal. Wie 't er goed afbrengt mag naar huis, in 't tegenovergestelde geval naar 't oude brandspuithuisje, dat leêgstaat en voor "nor" dient.'

Luid werd er gelachen, maar ook geroepen:

'Nee, dat's kinderachtig, geen flauwe moppen tappen!'

'Heeren,' antwoordde Karel, 'als 'k lieg doe 'k 't in commissie, 'k verdien er geen duit meê. Herman weet 't van zijn vrouw, die weet 't van de linnenmeid, die van de keukenmeid, en die weêr van de meid van d'apotheker, waar 't kindermeisje van 't nichtje van onzen Secretaris schrikpoeiers kocht.'

Nu was 't gelach algemeen.

'Duinwal, Duinwal!' klonk het van alle kanten, 'je bent toch 'n leukes!'

De kring ontwond zich, ieder zocht zijn plaats weêr op en ging weder aan zijn spel.

'Ik speel solo,' zei Karel, 'Goed? Heeren, harten is troef. Hij 's niet opgelegd hoor! Hou de goeie vast!'

Maar ze hielden de 'goeie' niet vast, zijn hangkaart, klaverenheer, viel al bij den derden slag; toen liet hij zijn kaarten zien.

Daar schetterden de anderen over en weêr.

'Jij had de heer bezet, Piet, 't is jouw schuld, waarom van die kleur weggespeeld, 'k speelde expres m'n ruiten toe om licht te geven, uil, ezel!'

'Waarom gaf jij ruiten weg, had je klein klaveren laten zien, dan had ik m'n heer gehouën!'

Het spel was uit, want Karel gaf te kennen dat hij weg moest. Bij de afrekening verloor hij nog enkele fishes, greep toen zijn hoed en met een luid 'goeien avond heeren' stapte hij ter deure uit.

De notaris nam zijn plaats in.

Duinwal liep vlug naar 'den Tempel,' 't buitengoed dat Le Village bewoonde.

'De baron is in de tuinkamer,' berichtte de oude knecht.

Karel ging binnen.

Le Village zat op een stoel bij de opengeslagen deuren. Hij mag ongeveer zestig jaar oud zijn geweest en was breed gebouwd. Hoewel zijn haren grijsden, had zijn gestalte aan rechtheid niet verloren.

'Goeien avond Louis,' zei Karel, 'wat is er, ben je niet goed, of wat gebeurd met Constance?'

'Nee, alles in orde. Hier, lees!' antwoordde Le Village, hem een telegram in handen duwend, 'daarvoor dus heb 'k 'n jonge vrouw getrouwd om m'n geslacht in leven te houën!'

'Foei, Louis,' zei Karel, 'kleine Constance dan?'

'Dat's toch 'n meisje!' klonk het mistroostig terug.

Karel las:

Nelly sehr krank. Kommen Sie eiligst.
WALTER.
Villa ‘Mathilde’.
R. a/ Rhein.

Toen zag hij Le Village aan en zei, langzaam sprekend:

‘Je wist dus, Louis, dat ze niet verdronken was? Je wilde niet geadverteerd en geinformeerd hebben omdat je vermoedens had?’

‘Beste vriend, neem 't me niet kwalijk, ja, 'k heb 't voor me gehouën. Dien drijvenden hoed heb 'k zelf in de vaart geworpen om zoo alle praatjes te smoren. Walter wantrouwde 'k al heel lang, maar hij gaf nooit gelegenheid vat op 'm te krijgen, integendeel, hij gedroeg zich altijd als 'n volmaakt gentleman, net z'n vader. 'k Was wel verrast dien morgen, maar begreep direct. Dadelijk ook stond 't bij me vast dat m'n vrouw uit vrijen wil moest terugkomen, wat 'k hoopte dat ze doen zou om der kind. Ook wilde 'k den ouden van Oudenwoude sparen, die nog altijd denkt dat z'n zoon eenvoudig 'n reis ging ondernemen. Hoe toevallig zou 't geweest zijn als Nelly en Walter juist gelijk weg waren. Je weet het, Eduard is m'n oudste en beste vriend, die de roekelooze daad van z'n eenigen zoon nog niet kent. De wetenschappelijke werken van Walter trekken meer en meer de aandacht; waar die gesproken heeft vonden z'n denkbeelden over hervorming bijval; hij was mettertijd minister geworden, dat's vast, en die schitterende carrière treedt hie met voeten, dat alles werpt hie weg om 'n gril, die is voorbijgaand, 't opvlammen van 'n vuurtje tot uitdooven gedoemd. Eduard heeft veel voor me gedaan en zeer dikwijls met z'n rechtskennis me bijgestaan, en nu die daar alleen en gebrekkig zit op Rozenhof, zou ik 'm 't leven moeten vergallen, dat restantje leven wat 'm nog overschiet! Nee, honderdmaal nee; waarom ook? 'k Hou wel van Nelly, maar als m'n vrouw om 'n jongen man te believen van mij en der kind wegloopt, wat moet ik daaraan doen? De deern die moeder wordt zonder getrouwd te zijn, maar der kind liefheeft en 't verzorgt, wil 'k helpen zooveel ik kan, maar 'n moeder die wegloopt van der kind, die is niette helpen! Nelly moest uit vrijen wil terugkeeren, niet om mij, ze is niets meer voor me, maar om der kind.’

‘Maar als Walter nou waarachtig Nelly liefheeft en zij hem?’ wierp Karel deze lange tirade tegen.

Le Village zag hem verwonderd aan, een lachje krulde even zijn lippen, toen zei hij:

‘Verstokte alleenlever, waaraan denk jij?’

‘Dat 's dunkt me nogal eenvoudig,’ antwoordde Karel. ‘'k Behoef toch zelf niet altijd ondervonden te hebben wat 'k me voorstellen wil. Ik ken dat gevoel niet, jij noemt 't 'n gril, ik noem het hartstocht, ik heb zoo'n idée dat die over je komt overweldigend, je moet 'm gehoorzamen of je wil of niet, hij dondert op je neer als 'n lawine, waartegen den kop niet is in te zetten. Onmeedoogend word je meegesleurd. De fantasie slaat op hol, 't brein broedt de dolste dingen uit, kou en honger kan je trotseeren om van de begeerde vrouw al is 't maar 'n lachje op te vangen, 'n handwuiven te zien. Je heele binnenste wordt tot hutspot geschud. Misschien ken jij dat gevoel ook niet, zoomin als ik!’

‘Karel, 'k begin aan je te wanhopen. Als 'k je niet beter kende zou 'k denken dat je mij den handschoen toewierp.’

‘Dat kon wel,’ gaf Karel terug, ‘wat deed jij ook in 's hemelsnaam met zoo'n piepjong vrouwtje? Had haar voor jongeren gelaten. Je had van te voren wel kunnen bedenken dat zoo'n kind op den duur van jou niet bekoord kon wezen!’

‘Ze was wees en arm, - in ieder geval nú moeder, vergeet dat niet, Karel!’

‘Misschien heeft ze berouw om der kind en is ze daardoor ziek geworden,’ zei Karel, die met Walter dikwijls had biljart gespeeld op Soos en hem gaarne lijden mocht.

Hij had het altijd dwaas gevonden van zijn vriend Le Village om zulk een jong ding als vrouw mee naar huis te brengen. Die buitensporigheden wilden er bij Karel maar niet in. Voor geen goud deed hij 't Louis na.

‘Enkel om der kind,’ antwoordde Le Village, ‘dus ik tel niet mee. Op slot van rekening billijk je 't nog dat Walter met m'n vrouw op reis ging.’

‘Billijken is 't woord niet. Begrijpen, ja, begrijpen doe 'k 't best. Zij jong, lief, mooi, - hij jong, sterk, verwend,

geestig, knap; waar de paden van zulke twee menschen elkander kruisen, waar zoo twee elkander veel zien, spreken en leeren kennen, dat is vuur dat 't buskruit goeien dag zegt, ontploffing moet volgen!'

'Is gevolgd,' verbeterde Le Village. 'Ik mag de verwoesting in oogenschouw gaan nemen.'

'En ik moet mee als expert om de schade op te nemen, nietwaar?'

'Mooie expert jij in zulk 'n zaak, de hoofdpersoon tel je niet eens mee!'

Duinwal begroef beide handen in de broekzakken en ging staan vlak voor Le Village.

'Eerlijk gezegd, ouwe jongen, nee, 'k denk alleen aan twee menschen die nu diep ongelukkig zijn, aan Nelly en Walter en aan iets dat nog mensch moet worden. Ik tel jou niet mee, 'k vin dat jij tegenover 't geval sta als bijvoorbeeld 'n ouwe oom, maar je weet wel dat Karel 't goed bedoelt. Hij zal je ook niet in verlegenheid laten - ter zake dus, praten en filosofeeren baat niet, wat moeten we doen?'

'Naar R. reizen en Nelly terughalen.'

'En Walter?'

'Die kan voor mijn part met den duivel verder reizen!'

'Dan reist hie met mij!'

Zijns ondanks moest Le Village lachen. Die Karel bleef nu altijd en eeuwig dezelfde.

'Zullen we met de tram tot N. gaan?'

'Wel nee man,' antwoordde Karel, 'je moet laten inspannen, dan rijën we naar A. en nemen daar den trein. Ik zal wel zorgen voor keelkost.'

'Toch altijd egoïst, Karel!'

'Zoo, trekt jouw dorst er zich wat van aan, of je voor 'n lach- of 'n huilpartij op reis gaat? De mijne niet. En dorst is niet 't ergste, maar 'k wil m'n keel zooveel mogelijk van stof kunnen zuiveren. We zullen zand eten, reken er op. Heb je hier 'n spoorboek?'

'Nee, 'k ga zoo zelden van huis.'

'Nou, dat is niks. Kan ik thuis wel nazien. Zorg jij nou maar dat om 'n uur of acht 't rijtuig klaarstaat.'

'Goed. En denk er om, Karel, mond dicht voor den ouden Eduard.'

'Natuurlijk, Louis, Van Oudenwoude zal 't altijd nog vroeg genoeg hooren. 't Is immers goed met Constance?'

'Ja, best hoor, dank je wel. Die Martha is 'n goeie kinderjuffrouw!'

''n Beetje stil, hè?'

'Och ja, ze moet ook al 'n ongelukkige liefde hebben gehad.'

'Alweer die liefde, en nou zeggen ze nogal dat geld de grootste macht op aarde is. Wat heeft die liefde al niet op der geweten. Nou, bonsoir Louis, tot morgenochtend, sterkte.'

'Tot morgen, Karel.'

Le Village bracht een electrisch schelletje in beweging dat den ouden Pieter opriep om Duinwal uit te laten, die terug ging naar de Soos om nog een partijtje te maken.

I.

Otto ter Dicht en zijn jonge vrouw waren sinds veertien dagen op de huwelijksreis en zaten nu in een eerste klasse coupé van den sneltrein op weg naar Luzern. 't Liep tegen einde Augustus en 't was een prachtigen avond.

Beide portierruiten waren neergelaten en glimlachend gluurde de maan naar binnen. Ze waren samen.

Ter Dicht reisde eerste klasse om zooveel mogelijk met zijn jonge vrouw te kunnen samen zijn, wetende dat in Duitschland en Zwitserland betrekkelijk maar zelden van die klasse wordt gebruik gemaakt, op locaaltreinen dikwijls zelfs niet eens aanwezig is.

Hij lag languit op de zitbank en genoot van een sigaar en genoot van zijn vrouw, die op speelsche manier hem plaagde en de zotste kluchten uithaalde, zoodat van 't vele lachen beiden de tranen in de oogen blonken.

Juist even vóór station Rothkreuz bond 't vrouwtje haren wettigen gemaal over de reispet heen haar witte voile voor - dat lokte protest - 't vrouwtje hield vol. Otto verliet zijn luie houding, nam zijn tegenspartelende gade op in beide armen en lag haar in volle lengte op zijn plaats.

Tevergeefs rukte hij aan de voile om zijn vrouw de haar toegedachte straf te kunnen toedienen, de knoop hield vast. Hij trok en trok. De straf zou echter uitblijven. Met een schok hield de trein stil, 't vrouwtje tuimelde van de zitbank en Otto plofte neer op de andere. Het portier werd bijna onmiddellijk geopend. Hijgend van 't stoeien, met blinkende lachtranen in de oogen, lag de jonge vrouw daar en Otto rukte aan de voile, waarvan de knoop met elken ruk hardnekkiger vasthield. Reeds verscheen de gestalte van een dame in de geopende deur. Snel tot bezinning gekomen sprong Otto's vrouw recht en zag naar haar man. Deze vocht nog steeds met de voile. Ze kon 't niet helpen, ze moest lachen en altijd weer lachen. En Otto lachte mee. Toen fluks uit haar reistaschje nam ze een schaartje en deed het gordijn voor Ter Dicht's oogen vaneenscheuren.

Netjes nu gingen ze zitten, niets in hun schik met het verwachte gezelschap.

De dame was nu geheel binnengekomen en nam plaats recht over hen, spreidend een aantal pakjes en doozen in 't net en naast zich. Vóór de coupé stond een heer, één voet op de trede en den anderen nog op 't perron en sprak in de Fransche taal tegen een blauw livrei-gejasten hotelbediende.

De beide dames namen elkander even op.

Otto ter Dicht's Eva was een pittige brunette, mollig van vormen, met een paar heldere grijsblauwe oogen, een eenigszins onregelmatig gelijnd, beweeglijk gelaat, zoo een gelaat waarvan men zegt, dat de gedachten er op te lezen zijn, en hoewel geen schoonheid was ze allerminst leelijk te noemen. De andere was een blondine, schitterend blank, een aethérische schoonheid met een klassiek gelaat en smachtend blauwe oogen. Ze was klein van gestalte en zag op 't eerste gezicht er uit als een kind. Ze was zeer kostbaar gekleed. De beide dames keken weder voor zich.

Nu vlug stapte ook de heer binnen, een forsche gestalte met donkeren baard en knevel, lichtte even den hoed, een fluitje gilde en de trein zette zich weder in beweging.

Eva begon te praten tegen Otto over alles en nog wat, over de Hauënstein-tunnel en de werklieden die bij haar boring waren verongelukt, over de klokjes aan den nek der runderen, de prachtige panorama's, zoo nu en dan tersluiks even kijkend naar hare overburen.

Ze bemerkte dat de dame haar verrast aanzag en een angstigen blik sloeg op den haar begeleidenden heer. Deze fluisterde toen iets, waarvan Eva de woorden opving

‘nul’ ‘soin’ ‘en peine’ en ‘tourmenter,’ maar zonder samenhang. Ze gingen voort in de Fransche taal zeer zacht een gesprek te voeren en al heel spoedig nam Eva geen notitie meer van haar reisgenooten, maar babbelde, lachte en plaagde haar man. Otto had zijn mal figuur vergeten, zoo hij er al aan gedacht had en kaatste zijn Eva trouw den bal weêrom.

Toen hun gesprek even staakte zagen ze op, de groote man had den arm om 't kleine vrouwtje geslagen en haar hoofdje leunde aan zijn borst. Ook hij had de oogen gesloten.

Nauw had Eva 't gezien of ze greep Otto's hoofd in beide handen en gaf hem een' zoen die klapte, zoodat plotseling vier oogen wijd openspalkten, maar Eva zat daar dood onschuldig en sprak nog altijd tegen Otto, die door met de vingers in 't haar te woelen zijn gezicht, rood als een klaproos, trachtte te verbergen.

Eva babbelde over den Haag en Scheveningen, ze noemde nog eens op al de plekjes waar Otto wel op haar had gewacht

en zij op hem, dan in eens met de zevenmijlslaarzen van den reus sprong ze naar Nijmegen en klom met Otto, toen nog maar proponent-gemaal, den Sint-Jan's-berg op, reed door Groesbeek en het Reichswald, - Eva babbelde - totdat Otto waarschuwend zijn vinger aan den mond bracht. Ze zag op.

De Fransche heer keek misnoegd, maar de dame zat voorovergebogen luisterend, starend, met gretige oogen.

Ze schrikte op toen Eva zweeg en haar aanzag en liet met een diepen blos 't prachtig gelokte hoofd, waarvan ze den hoed genomen had, op de borst zinken.

Een gefluit, gerommel, een schok, nog een, en de trein stond.

‘Luzern, alles aussteigen!’ riepen de Schaffners.

Eva had niets anders bij zich als een reistaschje en Otto geen andere bagage dan een dito van grooter model, een reisdeken en een tweepersoons reisparasol. Hij was vóór alles practisch.

Toen de reis aanvaard zou worden had hij nog eens voor de zóóveelste maal tegen zijn Eva gezegd: ‘Laat nou asjeblieft je moe en zusters praten over 'n wijsgeerig pak en meêneem-systeem, je neemt meê wat je anheb en 't onontbeerlijke in een taschje. We kunnen op reis van alles koopen, kind, en je zal zien, we krijgen ten slotte toch 'n pakhuis rommel meê te slepen.’

IN DE VOGEZEN: HET MAKEN VAN RIJSBUNDELS.

Eva had zijn raad gevolgd, hoewel haar reistaschje al zoo gespannen stond dat het slot 't maar ternauwernood gesloten hield.

Ook meed Otto het koopen van souvenirs die niet in den binnenjaszak voor korten tijd konden geborgen worden en met de post naar huis gestuurd.

‘We reizen voor óns pleizier,’ had hij gezegd, ‘en niet als slaven van onze bekenden die zoo graag uit den vreemde cadeautjes hebben!

En Eva kende haar Otto, practisch man in de wereld, in zijn eigen huis 't meest onpractisch meubel dat iemand altijd en overal in den weg stond. Tijdens haar engagement had ze wel honderdmalen zijn schrijftafel opgeruimd en telkens den volgenden dag haar ook zwichtend onder den warrelboel weder teruggevonden. De boekenkast scheen per sé te moeten bestaan uit tafel, vloer en stoelen.

Dan plaagde ze hem of iemand die zoo practisch wilde zijn, die boeken moest lezen en 't werk critiseeren, geen administratie moest kennen, hoe kon hij uit den rommel wijs worden.

En hij leverde 't bewijs van zijn practischen aard door haar te zetten buiten de kamer, waarin zíj wel mocht terugkeeren, maar niet haar opruimings-manie.

Ze waren dus spoedig gereed om uit te stappen, doch daar Otto nog even zijn Baedeker raadpleegde, gebeurde het dat de Franschman 't eerst uitstapte en doozen en pakjes in ontvangst nam van de dame. Ze moesten dus even wachten.

Eindelijk wipte de dame de coupé uit, doch liet een kanten zakdoekje en een pakje op de bank liggen.

Eva zag het - even kijken. - Snel onder 't licht in 't midden van de coupé, ontvouwde zij 't doekje. Een ‘N’ omgeven door een bloementak, was geborduurd in een der hoeken.

Toen vlug de coupé uit en met den reeds ongeduldig wachtenden Otto de dame achterna. En toen ze haar hadden bijgehaald riep Eva, denkend noch aan Fransch noch aan Duitsch:

‘Mevrouw, u vergeet nog iets!’

Haastig wendde de dame zich om en antwoordde in zuiver Hollandsch:

‘U is wel goed, dank je wel, mevrouw.’

Daar zette Eva oogen op en ze zei:

‘Wat! U spreekt Hollandsch en dat weet ik nú pas, nu we zoolang tegenover elkaâr hebben gezeten, nee maar Otto, hóór je dat?’ waarop de dame met hoogroode kleur: ‘M'n man en ik zijn Franschen, maar 'k was lang in Holland.’

Ook de Fransche heer was nader gekomen, het gesprek werd in 't Fransch voortgezet, toen werd er gebogen en ieder ging zijns weegs.

Den volgenden morgen vonden ze elkander echter terug aan de ontbijttafel. Bevreemdend is dit niet als men denkt aan de sterretjes in de reisgidsen. In 't vreemdelingen-boek stonden ingeschreven:

‘Gauthier et Constance Lebois. Epoux, Parijs. - O. ter Dicht und Frau, 's-Gravenhage. Holland.’

Zoo ook stelden ze zich elkander voor.

De beide dames waren spoedig aan 't babbelen onder 't smeren der broodjes, de heeren in de Fransche taal spraken over Italië en meer bepaaldelijk over Rome, waar de heer Lebois zich wilde vestigen.

Af en toe richtte Lebois een vragenden blik naar zijn vrouw, maar dan lachte zij hem toe. 't Werd echter anders.

Het stralend gezichtje betrok, tranen welden in haar oogen en Eva deelnemend vroeg wat haar schortte.

‘Hoofdpijn, o zoo'n hoofdpijn, vannacht ook al, zeker van 't sporen.’

Nu sprak Lebois tot haar in 't Fransch en Eva kieschheidshalve sprak met Otto, doch haar ooren en oogen stonden open, ook al antwoordde ze Otto en zag ze hem aan.

Otto luisterde niet naar 't Fransche gesprek; eenmaal echter zag hij Eva plotseling Lebois aankijken en deze kleuren. Maar hij ontgaf 't zich weêr.

Na 't ontbijt stond men op, Lebois reisde verder, Otto en

Eva bleven te Luzern. De heeren namen zeer vormelijk afscheid, de dames heel hartelijk.

Ter Dicht en zijn vrouw maakten een wandeling voor den eten, bekeken het Löwendenkmal en kuierden over den pont-couvert.

'Wat 'n vreemd vrouwtje,' zei Eva. 'Geloof jij dat ze 'n Française is? Ik niet. Geen Fransche vrouw kan ooit zóó Hollandsch leeren praten, al woonde ze der halve leven lang in Nederland. Maar zoo vreemd: zoo lachte ze en zoo weer huilde ze. Vroeg 'k de reden, dan was 't: "Och, wat zenuwachtig. 'k Ben altijd zoo op reis. En altijd hoofdpijn." Dan keek ze voor zich of ze droomde en sloeg dan weêr ineens over in vroolijkheid. En dan keek ze onophoudelijk naar der man. Nou, zoo mooi is die niet! Hij 's knapper dan jij, Ot, maar mooi, nee, mooi is die niet!'

Otto lachte maar eens, en poogde haar woordenvloed te stuiten door wat van Luzern's schutspatroon en de schilderstukken van den pont-couvert te willen vertellen, doch Eva gaf haar gedachtengang niet prijs. Ze antwoordde maar even:

'Ja, mooi, Ot, heel interessant, maar m'n hals doet zeer van dat naar boven kijken,' en ratelde toen verder:

'Die meneer

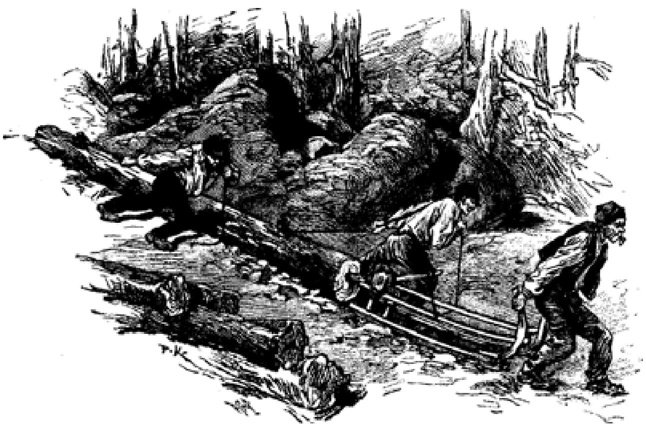

IN DE VOGEZEN: HET VERSLEPEN VAN BOOMSTAMMEN.

Lebois is ook geen Franschman. Jij hebt 't niet opgemerkt, maar hij heeft Hollandsch gesproken, 'k heb 't duidelijk verstaan. Hij zei iets van "zet je hoed dan niet altijd af" en hij zag dat 'k 't hoorde, want hij kleurde!'

'Ja, dat heb 'k gezien,' antwoordde Otto hierop.

'Zie je wel,' zei Eva weder, 'ja, 'k wist wel dat 'k gelijk had. 't Is 'n raar sinjeur, hij doet zoo achterhoudend.'

'Jij zou ook geen gelijk hebben,' zei Otto, en sprak gelijk verder, om nu 't veld te behouden, dankbaar van die Lebois' doopceel-lichterij af te wezen, over den heiligen Leodegar en Mauritius, over de Zwitsersche garde te Parijs tijdens 't jaar 1792. Hij vertelde haar van 't leven dier heiligen, patronen van Luzern, en van den heldenmoed der Zwitsersche soldaten te Parijs, voor wie wel geen beter 'denkmal-opschrift' kon bedacht worden dan: 'gebrochene Wuth', en hij vond nu aandachtig gehoor.

Ze gingen aan tafel en deden daarna een tochtje op de Vierwaldstätter-See. Meerdere uitstapjes volgden en vier dagen later stoomden zij naar Vitznau om per tandrad-spoor zich te doen brengen op Rigi's top.

Eva sprak nog wel eens over monsieur Lebois, maar Otto voelde geen sympathie voor dat Fransche echtpaar; hij verlangde volstrekt niet naar een mogelijk wederzien

en hoopte zijn vrijheid te behouden. Dit had hij Eva gezegd en zij in haar hart was ook blij dat de kennismaking zich maar niet verder had uitgestrekt; ze was gelukkig met haar Ot, ze genoot met volle teugen, ze nam zich voor niet meer over dat vrouwtje te praten. De Pilatus stond daar stil en rustig; met heel veel respect zag Eva naar hem op en Otto lichtte eerbiedig den hoed, prevelend: ‘Pilatus, hochachtend!’ denkend aan den militairen toerist, die gedurende een vermoeiende voetreis een plaats bereikte waar 't panorama, dat zich daar voor zijn verbaasde blikken ontrolde, hem overweldigend aangreep en toen uitriep, brengende eerbiedig 't saluut: ‘Herr Gott, hochachtend!’

Het rad van den Rigi-trein greep en greep, en elke greep gaf een schok; de reizigers bogen telkens uiterst beleefd tegen elkander. Eva werd minder spraakzaam, ze begon de omgeving te gevoelen waarin Otto reeds opging. Otto had meer gereisd. Eva buiten haar vaderland en Brussel nog nooit.

Als goddelijke muziek had der jonge vrouw 't in de ooren geklonken toen Otto, besprekend met haar de plannen voor het huwelijksreisje, daarin ook Zwitserland opnam. Op blauwe meren varen, alpen zien met eeuw'ge sneeuw op de toppen, o, heerlijk, heerlijk, reizen met Ot, kalm en prettig, niet vliegend, daar hield hij niet van. ‘Wat minder zien is mij liever,’ zei hij dan, ‘dan dat jachten van de eene groote plaats naar de andere, waar gewoonlijk 't minst is te zien.’

Vreemd nu werd het haar te moede toen ze kwam al hooger en hooger. Vaak in beide handen vatte ze haar hoofd, om zeker te wezen dat ze 't nog had, zoo licht werd het daar, zoo licht. ‘Chocolat Suchard’, met gouden reuzenletters gehangen aan den rotswand, flikkerde uit de hoogte den reizigers tegen, armen werden geheven, vingers wezen omhoog.

Eva vroeg hoe die letters daar geplaatst konden worden, maar pijnlijk gewond in zijn illusies antwoordde Otto knorrig:

‘Reclame kan alles, tot de schepping ontheiligen toe!’

‘Boe, boos mannetje,’ zei Eva, ‘en de spoortrein dan waarvan we gemakzuchtig gebruik maken en de hotels met al hun inrichtingen om ons verwende menschen te voldoen?’

Mannetje gaf haar gelijk.

Ter Dicht was criticus, Eva zei 't reeds, hij was criticus in zijn qualiteit van redacteur aan het ‘Kunstblad’, maar hij was ook dichter. Met grage teugen dronk hij in de schoonheid die zich ontvouwde om hem, hij droomde zich weg, hij dacht aan de vele bezwaren verbonden aan 't bergbeklimmen voor ontluikende talenten, dacht er aan hoe hij als jong dichter tijdschrift na tijdschrift had aangezocht, en hoe vaak hij was afgewezen. Rigi-Kaltbad en Scheidegg had hij na veel geduld en onvermoeibaar klauteren wel gehaald; of hij nog ooit den Kulm zou bereiken, of de laatste weg niet de moeilijkst beklimbare zou blijken te zijn, vol onzichtbare scheuren om onverhoeds in te tuimelen of steile en gladde rotsen om op uit te glijden, mis te stappen, af te rollen, den dood te vinden. Zijn lichaam had nu een kruiwagen in den vorm van een locomotief die 't opwaarts bracht, zijn geest moest klimmen, klauteren en oppassen en vasthouden.

(*Wordt vervolgd.*)

De sledenrijders in de Vogezen.
Met illustratiën.

Het schoone bergland der Vogezen, dat als een deel van de Bovenrijnsche bergstreek Duitschland van Frankrijk scheidt, is zoo bekend om zijn schilderachtige en bekoorlijke gedeelten, dat wij er gaarne in 'De Huisvriend' enkele regels aan wijden. Op de hellingen der bergen, zoowel aan den kant van Duitschland als Frankrijk, bestaat een eigenaardige, slechts aan deze bergstreek eigen tak van industrie, namelijk die der sledenrijders of 'schlitteurs', zooals ze in het Fransch sprekende deel van het land genoemd worden.

Het zijn zoogenaamde bosch- of houtwerkers, wier taak het is, de op de hoogte gevelde boomen naar de in de diepte gelegen dalen te vervoeren.

Daarbij bedienen zij zich, zooals hun naam al eenigszins aanduidt, van sledevormige voertuigen.

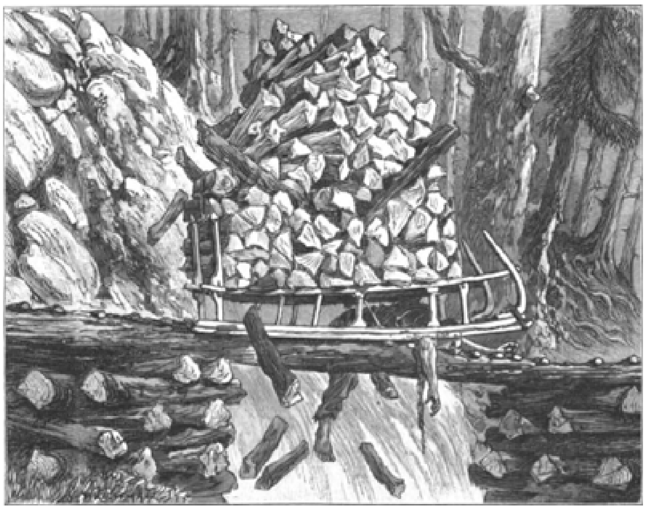

DOOD VAN DEN SLEDERIJDER.

De sledenrijders vormen zich tot genootschappen, met den eigenlijken ondernemer aan het hoofd, die het voor het transport bedongen loon onder hen verdeelt.

Iedere familie bewoont op de plaats, waar het hout geveld wordt, een hut, die uit houtblokken en verder houtafval wordt opgetrokken; zij bestaat slechts uit één vertrek, in welks midden de kleine, uit gegoten ijzer bestaande kachel zich bevindt, die dient tot het koken van het eten en doorgaans het eenige meubilair vormt; want de uit dennetakken saamgestelde legersteden kan men hiertoe niet rekenen. Men slaapt in zijn kleeren, evenals de dieren uit het woud, die toch ook 's nachts hun huid niet afleggen.

Moeielijk kan men zich iets bedenken, dat armzaliger en eentoniger is dan de levenswijze dezer lieden. Een meegebraehte zak aardappelen, wat spek, eenig koren en zwart brood; dit vormt den geheelen voorraad voor hun levensonderhoud. Als drank wordt bijna uitsluitend water gebruikt; een jongen, die een ouden ezel voortdrijft, zorgt voor de vernieuwing van den broodvoorraad.

Zoodra de hut opgetrokken is, begint voor den sledenrijder het werk, wat evenwel niet tot zijn eigenlijk beroep behoort, want alvorens hiertoe te geraken moet er nog veel verricht worden.

In de eerste plaats moet hij er voor zorgen, dat de sledebaan voor het houttransport in orde gebracht wordt, wat geen kleinigheid is, daar de geheele streek met de rijzing en daling van de bergketen zorgvuldig bestudeerd moet worden. De baan moet zóó komen te liggen, dat zij voortdurend een weinig helt, opdat het voertuig langzaam kan voortglijden, zonder dat trekken noodig is, of de vaart op het een of ander punt te snel wordt. Daarom is het noodzakelijk dat er groote omwegen beschreven, en te sterke dalingen voorkomen worden. Watervallen moet men omgaan, en hinderpalen van allerlei soort moeten overwonnen worden, alvorens het doel bereikt kan worden.

Is de weg eenmaal afgebakend, dan beginnen de arbeiders met het leggen van een sleêbaan, die er als een eindelooze op de aarde aangebrachte ladder uitziet; boomstammen dienen tot geleideboomen, die met inkepingen voorzien worden, opdat de sporten er in bevestigd kunnen worden; door een dubbele rij pinnen wordt het geheel dan vastgemaakt op de plaats, die het moet innemen.

Waar een inham, ravijn of bergstroompje overschreden moet worden, daar steunt men de baan met houtblokken of loodrecht in den grond geslagen palen, op die wijze bruggen of viaducten vormend. Het benoodigde materiaal wordt geleverd door den eigenaar van het te vellen woudgedeelte.

Is de baan klaar, dan beginnen de sledenrijders aan het

maken hunner sleden, waarbij zij bizonder moeten letten op de keuze van het hout, want de sleden moeten, niettegenstaande den zwaren last, dien zij te dragen hebben, licht zijn, daar de arbeiders, als het hout beneden is, ze op hun rug naar boven moeten brengen.

De beide sleephouten der sleden, die in directe aanraking met de baan komen, worden met houten banden omwonden, die vervangen worden, als ze door de wrijving versleten of gloeiend geworden en daardoor verkoold zijn.

Daar de sleebanen dikwijls een lengte van vier tot acht kilometers hebben, worden de sleden, opdat de rit niet al te dikwijls zou behoeven te gebeuren, tamelijk hoog belast, waardoor zij, als zij over de baan glijden, een ontzettend geknars veroorzaken, dat kilometers ver te hooren is.

Als de ondergrond niet voldoende hellend is, moet de begeleider, die steeds voorop de slee zit, al zijn kracht inspannen om het voertuig vooruit te krijgen; is de val daarentegen groot genoeg, dan moet hij ze tegenhouden, wat geschiedt door zijn voeten tegen de laddersporten te plaatsen, want de slede heeft uit de natuur de neiging om haar vaart te versnellen.

Zoodra een der knieën van den sléderijder van de juiste houding afwijkt, of zijn schoen over het dwarshout heenglijdt, geraakt de arme kerel in groot gevaar; de slee glijdt over hem heen en de gevolgen hiervan zijn niet te overzien; dikwijls worden heele ledematen van het lichaam afgescheurd of blijven deze slechts aan spierbundels hangen.

Daar de gekwetste niet op heelkundige hulp rekenen kan, weet hij, dat zijn laatste uur geslagen is, maar met de moedige gelatenheid van een man, die aan lijden gewoon is, schikt hij zich in de treurige omstandigheden, die een eind maken aan een leven vol ellende.

Het grootste deel der ongelukken gaat zoo snel in zijn werk, dat het onmogelijk is, den getroffene te hulp te komen.

Wanneer de sléderijder de vaart van zijn voertuig niet bedwingen kan, gaat het hem over het lichaam, drukt hem de borst in of verbrijzelt hem den schedel.

Tracht hij met inspanning van alle kracht den van achter op hem drukkenden last tegen te houden, en is hij niet in staat hem in evenwicht te laten blijven, dan wordt hij als 't ware door het gewicht vermorzeld en sterft plotseling, als door den bliksem getroffen. Dikwijls loopen de sleden op krommingen van den weg, gevaar om uit te glijden; wanneer de geleider ze dan niet in de rails kan houden, stort hij met haar in de diepte.

Een zwart houten kruis duidt dan later de plaats aan, waar het ongeluk gebeurd is.

Maar wat wordt er, na zulk een ongeval, van de familie van den overledene? Wat er in den regel van zulke ongelukkigen wordt. Ze lijdt, ze kent niets dan ontberingen, ze gaat bedelen, zij bevriest in den winter, en loopt het geheele jaar door barrevoets.

Wordt een sléderijder door een ernstige ongesteldheid getroffen, dan wordt hij er ook doorgaans het slachtoffer van, want het is niet mogelijk hem geneeskundige hulp te doen verleenen.

Als de sléderijders aan den voet van den berg gekomen zijn en op de gemeenschappelijke losplaats de sleden ontladen hebben, nemen zij ze op den rug en gaan langs denzelfden weg, dien zij afgekomen zijn, naar boven.

Deze terugtocht, die dikwijls uren lang duurt, is voor de arme menschen een uitspanning; zij steken dan hun pijpen aan en vervolgen stilzwijgend hun martelaarsweg naar de hoogte.

Niet onder alle weersgesteldheden kunnen deze gevaarlijke tochten ondernomen worden; willen zij een gunstig verloop hebben, dan moet de hemel bedekt zijn, doch zoo, dat er geen kans op damp bestaat. Wanneer het te warm is, ontstaat de vrees dat de sleephouten der slede door de wrijving te warm worden, waardoor de houten banden, die er omgewonden zijn, zouden gaan gloeien en daardoor verkolen.

Worden daarentegen de zijbalken der baan door regen vochtig, zoodat de wrijving daardoor vermindert, dan gaat de slede sneller loopen en de geleider komt er door in gevaar.

Dreigt er een onweer of valt er gedurende langeren tijd regen, dan staken de sliederijders hun arbeid. Worden zij gedurende hun tocht door regen overvallen, dan blijft den slederijder niets anders over dan zich door eén koenen zijsprong te redden en de slede aan haar lot over te laten. Deze bereikt natuurlijk zelden het einddoel, want zonder bestuurder versnelt zij spoedig haar vaart en valt bij de eerste de beste kromming van den weg in de diepte of komt terecht tegen een boomstam of rotsblok en slaat daartegen aan splinters, terwijl zij haar lading aan den wind prijsgeeft, maar daar deze slechts een waarde heeft van ongeveer 6 mark, is het verlies nogal niet groot, en niet zelden kan zij later weer bij elkaar geraapt worden; hoofdzaak is dat de bestuurder er het leven heeft afgebracht.

Niettegenstaande al deze gevaren zijn er ook wel prettige oogenblikken in het eentonige leven van deze arme menschen. Op vaste dagen der week trekken de vrouwen en kinderen er op uit, niet zelden door de mannen vergezeld, om in het bosch dor hout te sprokkelen en het gras op de berghellingen te maaien, of bessen te zoeken.

Dan klinkt er menig opgewekt woord; de blikken ontmoeten elkaar, en er worden teedere betrekkingen aangeknoopt, die niet zelden bij den burgemeester hun beslag krijgen.

Deze, aan het zware werk onttrokken oogenblikken, verschaffen dezen menschen troost en afleiding; het zijn de lichtpunten in hun armzalig bestaan.

De beste tijd voor het slederijden is de herfst, daar de weersomstandigheden dan het geschiktst zijn. Zoodra de eerste sneeuwvlokken op de naalden der slanke pijn- en denneboomen vallen, trekken de sleerijders zich in hun hutten terug; hun werktijd heeft een eind genomen.

Om in hun karig onderhoud te voorzien, brengen zij dan hun tijd door met verschillende werkjes, die zij in hun kleine woning kunnen verrichten. Zij snijden klompen en andere voorwerpen uit hout, zooals kinderspeelgoed en bonbondoosjes.

De hut wordt geheel door de sneeuw bedekt, maar er is voldoende voorraad hout voorhanden om er de kachel mee te stoken, dus behoeven de arme lieden niet in hun woning te bevriezen. De natuur is haar winterslaap ingetreden en de sneeuw bedekt ook geheel den verkeersweg, zoodat de sleerijder zich niet buiten zijn hut waagt, dan alleen om nieuwen voorraad voedsel in te slaan. Verscheidene maanden is hij dus van alle verkeer met de buitenwereld afgesloten, totdat de eerste lenteboden hem weer naar buiten, in de vrije natuur lokken.

† Willem van Zuylen.

Willem van Zuylen, de gevierde Rotterdamsche tooneelspeler, is niet meer.

Den 31sten Januari trad hij nog voor het publiek op en den 14den Februari heeft men hem naar zijn laatste rustplaats gebracht.

Is hij dan zoo plotseling gestorven?

Betrekkelijk ja. Op een dorpje bij Alkmaar was hij den laatsten Januari een lezing gaan houden; van daar keerde hij ziek terug, en hij is niet meer van zijn bed opgestaan.

Toch was het hem reeds lang aan te zien, dat hij niet meer de oude was; 't deed zijn vrienden zelfs aan hem weinige weken geleden te zien optreden als Garstman in Dekking's ‘Groote Dagen’.

Wat was er over van den eens zoo flinken man, in uiterlijk Hollands' welvaren, een en al beweging in spreken en gebaren, een breede, blijde lach, een stem als een klok.

En nu - zijn lach was er, maar 't ging niet van harte, zijn stem klonk nog wel groot en luid, maar de klank, de bezieling ontbrak. En ook zijn geheele uiterlijk, 't was een schim van vroeger; weg was zijn oude gezetheid, de dunne beenen staken door zijn kleeren.

Toch was hij zelf nog verbaasd over zijn kunnen, na zooveel ziekte en treurigheid; wel scheen hij een voorgevoel gehad te hebben van zijn naderend einde, want nadat hij met uitbundig succes in ‘Groote Dagen’ de hoofdrol vervuld had, zei hij tot den schrijver: ‘Ik ben blij dat ik in je eerste stuk de hoofdrol heb gehad. In je tweede zal ik wel niet meer optreden.’

En toen de schrijver eenige bedenkingen daartegen trachtte te maken, ging hij voort: ‘Neen, neen, heusch niet, maar ik ben toch werkelijk blij, dat ik dit nog heb kunnen doen.’

Van Zondag 10 op Maandag 11 Februari is hij gestorven en door zijn heengaan heeft het tooneel in Nederland een groot en onherstelbaar verlies geleden.

Hij was de laatst overgeblevene van het eens zoo beroemde gezelschap onder Le Gras, Van Zuylen en Haspels, een vereeniging waarop Rotterdam en het geheele vaderland met recht trotsch was.

Wat heeft dat gezelschap onder zijn koene aanvoerders der tooneelspeelkunst niet onschatbare diensten bewezen; en toch, wat heeft het een treurig einde gehad!

't Eerst werd Le Gras door den dood getroffen, toen volgde Jaap Haspels, daarna mevrouw Catharina Beersmans.

Willem van Zuylen bleef alleen over, en al was hij flink, krachtig en vol levensmoed, hij heeft den val van het gezelschap niet kunnen verhoeden. En met dien val was ook zijn kracht gebroken.

* * *

Willem van Zuylen werd den 3den April 1847 geboren en reeds op achtjarigen leeftijd trad hij voor het publiek op; en ofschoon hij nog geen 54 jaar oud geworden is, was zijn leven veelbewogen.

Aan toevallige omstandigheden is het toe te schrijven dat hij reeds zoo jong op de planken verscheen, en hij eigenlijk slechts negen maanden in zijn geheele leven op de schoolbanken heeft doorgebracht.

Lezen en schrijven kende hij natuurlijk toen maar heel gebrekkig, en aan eigen wilskracht en volharding heeft hij het te danken dat hij, niettegenstaande hij een stormachtige jeugd van ellende, armoede en tegenspoed te doorworstelen had, een eerste plaats onder de Nederlandsche tooneelspelers heeft ingenomen, want, dat hij die heeft bekleed, zullen zij moeten getuigen, die hem hebben zien optreden als ‘Vriend Fritz’ in het stuk van dien naam, als ‘de kastelein’ in de Kiesvereeniging te Stellendijk, als ‘Lubowski’ in dokter Klaus, in Multatuli's Vorstenschool enz. enz.

Aan Victor Driessens heeft Van Zuylen ontzaglijk veel te danken, en dat heeft hij nooit vergeten; over dezen sprekende zei Van Zuylen: ‘Met devotie denk ik aan mijn goeien leermeester; zijn portret zal altijd in mijn huiskamer een eereplaats hebben, en nooit krijg ik een krans of ik hang hem dadelijk om Driessens' beeltenis.’

Of hij gemist zal worden? Wie betwijfelt het nog?

Niet alleen zijn familie verliest in hem een goed echtgenoot en vader; niet alleen de tegenwoordige directie van het Rotterdamsch Tooneelgezelschap zal nu haar aantrekkelijk 'Optreden van Willem van Zuylen' op haar affiches moeten missen, maar duizenden in den lande, die genoten hebben van zijn groote kunstgaven, zullen zijn heengaan betreuren, want velen kwamen om 'h e m ' alleen in den schouwburg.

Dat dit letterlijk de waarheid is blijkt wel uit het volgende:

'We hadden een kennis, eene oude dame, die in een gemeente woonde, waar zoo nu en dan een comedie-voorstelling plaats had. Ze was tachtig jaar en ging zelden meer uit, maar kwam haar een strooibiljet in handen van een voorstelling waarbij Willem van Zuylen optrad, dan begaf ze er zich heen en genoot. Ze werd negentig, kwam nooit meer buiten, maar alleen Willem van Zuylen kon haar verleiden nog eens een uitgang te wagen. Ze was doof, en nam dus plaats op de voorste rij; wel verstond ze niet veel van wat er gezegd werd, maar ze zag *hem*, zijn lach en zijn gebarenspel, en het was haar genoeg.'

Wat zou het hem goedgedaan hebben als hij het geweten had; het zou hem wellicht herinnerd hebben aan zijn eigen 'oudje', den bijnaam dien hij zoo gaarne gaf aan zijn bejaarde moeder, die hij zoo zielslief had.

'Ik ga naar mijn o u d j e ,' waren de woorden die hij Zondagmorgen vóór zijn verscheiden tot zijn trouwe echtgenoote en dochter richtte.

* * *

En Donderdag 14 Februari heeft zijn plechtige uitvaart plaats gehad.

Zoo zonnig en vroolijk als het weer was juist een week geleden op den dag der inzegening van het huwelijk onzer Koningin, zoo somber en naargeestig was het nu, geheel in overeenstemming met den gemoedstoestand der omstanders.

Want somber waren zij gestemd, de artisten, die naar den schouwburg in de Aert van Nesstraat opgingen om de laatste eer te bewijzen aan hun onvergetelijken kunstbroeder Willem van Zuylen.

De vestibule was tot chapelle ardente ingericht; zwart behangen waren de wanden, waartegen het groen van palmtakken en het hangend klimop afstaken. Over de plaats, waar het stoffelijk overschot van Willem van Zuylen eenige oogenblikken zou rusten, was een prachtige rouwversiering aangebracht; het krip was naar beide zijden gehangen, waartusschen eenige witte bloemen gestoken waren.

Tegenover den ingang waren op artistieke wijze de kransen en palmtakken in groot aantal gerangschikt, straks zouden zij met een enkel woord door de gevers op de baar worden neergelegd.

Tegen halftwee had zich eene groote menigte in den schouwburg verzameld, o.a. al de artisten van het Rotterdamsch Tooneelgezelschap onder directie van den heer Van Eysden. Allen, de dames zoowel als de heeren, waren in rouwgewaad, en fluisterend werd er gesproken over den trouwen, vroolijken vriend, die voor ieder een lach en een vriendelijk woord overhad.

De breede deuren werden geopend en onder het klinken van Chopin's treurmarsch werd de kist binnengedragen.

't Allereerst nam de heer Van Eysden het woord, na hem nog verschillende anderen.

't Treffendst evenwel waren de woorden van de heeren Louis Bouwmeester en Rosier Faassen, die Van Zuylen van kind tot man hadden zien opgroeien, en hem steeds in zijn ijverig en veelbewogen leven hebben gadegeslagen.

Talrijk ook waren de kransen en palmtakken, die door onderscheidene vereenigingen op de lijkbaar werden gelegd.

Wéér klonk Chopin's treurmarsch en onder die tonen werd het stoffelijk overschot uit den schouwburg gedragen, om op Crooswijk te worden bijgezet, waar de heer Crassé namens Oscar Carré nog een woord van hulde aan den overledene bracht.

Met hem is een nobele figuur, een groot kunstenaar ten grave gedaald.

‘Moge hij in vrede rusten.’

In het Chudleigh Zomerhuis.

Het was in den winter van 1889 dat ik een uitnoodiging ontving van mijn oude vriendin mevrouw Chudleigh, om bij haar op Rathlin-House de Kerstdagen te komen doorbrengen; en met veel genoegen nam ik de invitatie aan, daar het gulle, hartelijke lieden waren, waar ik gaarne verblijf hield. Den achttienden van de maand stapte ik dus aan het kleine station te Elmensfield uit den trein. Nora had het rijtuig gezonden om mij af te halen en het bovendien van een voetzak en een

Het scheen, voor zoover ik in het schemerlicht zien kon, een dier te zijn met krullend haar, nog grooter dan een groote hond.

plaid voorzien, dat mij zeer verheugde, want het was dien dag doordringend koud.

Er was al meer dan één sneeuwbui geweest, en algemeen voorspelde men een ‘witte Kerstmis’. Na ongeveer drie kwartier rijdens hielden wij voor het huis stil en mijn vriendin kwam mij reeds op de stoep tegemoet om mij te verwelkomen, om daarna in haar boudoir gezellig een kopje thee te gaan drinken.

Toen wij voor het vuur gezeten waren en naar elkaars familieomstandigheden geïnformeerd hadden, sprak Nora Chudleigh tot mij:

‘O, Mary, het spijt me zoo, maar zoudt ge er veel tegen hebben om in het zomerhuis te logeeren? Je moet namelijk weten, dat Henry een vriend van hem en diens vrouw geïnviteerd heeft, om hier tien of veertien dagen te logeeren, en daar het den eersten keer is, dat zij hier zijn, heb ik hen de kamer moeten afstaan, die gij anders gebruikt.’

Vóór ik verder ga, moet ik vertellen, dat het ‘zomerhuis’, waarvan Nora sprak, eigenlijk niet was wat men gewoonlijk onder die benaming verstaat. Het was gebouwd door de vorige bewoners van ‘Rathlin-House’ (met welk doel weet ik niet) op een afstand van honderd vijftig of tweehonderd meters van het huis en het bestond uit twee tamelijk groote vertrekken. Een van deze beiden was aan drie kanten van ramen voorzien, en de Chudleighs hadden het prachtig ingericht, met boekenkasten, gemakkelijke stoelen en een schrijftafel; om kort te gaan, het was zoo comfortabel mogelijk. Het andere was als slaapkamer ingericht en werd alleen gebruikt als het huis vol was.

Ik was toentertijd geen zenuwachtig meisje, en het idee om ver van het huis verwijderd, alleen te slapen, maakte mij volstrekt niet angstig, zoodat ik gereedelijk met het voorstel genoegen nam.

Wij brachten een zeer gezelligen avond door. De meeste der gasten waren oude kennissen voor me, en Nora en haar echtgenoot waren een uitstekende gastheer en gastvrouw. Toen wij na het diner weer in het salon bij elkaar waren, kwam het gesprek toevalligerwijze op bijgeloof, en later vrij natuurlijk op geesten en spoken, en wij amuseerden ons met al de verhalen, die wij ons hieromtrent konden herinneren, te vertellen, totdat het eindelijk tijd was om naar bed te gaan.

'Wij hadden al moeielijk een slechter onderwerp kunnen kiezen, juffrouw Bentlev,' sprak kolonel Chudleigh, toen hij mij goedennacht zei, 'nu gij zoo van allen verwijderd moet gaan slapen.'

'O, maar Mary is niet bang; gij gelooft niet aan die dingen, is het wel?'

'Volstrekt niet, Nora,' antwoordde ik lachende; 'het zou al een vreemd soort van geest moeten zijn, die mij angstig maakte.'

Op 'Rathlin' hield men van vroeg naar bed gaan, en het was even over elven toen ik het huis verliet, voorafgegaan door een dienstbode, die de lantaarn droeg.

Mijn kamer zag er prettig en opgewekt uit; er brandde een lekker, flink vuur en op een der tafels stond een lamp

door een kap beschaduwd. Het meisje vroeg of zij mij nog met iets van dienst kon zijn, en toen zij daarop een ontkennend antwoord ontving, was zij op het punt de kamer te verlaten, toen zij zich plotseling omkeerde met de woorden: ‘Er hapert iets aan dit slot, juffrouw, zoodat ge het aan den binnenkant niet af kunt sluiten, maar als gij het goedvindt, draai ik de deur af en steek den sleutel in mijn zak; als ik morgenochtend met warm water kom, kan ik ze openmaken.’

Ik vond het geen prettig denkbeeld opgesloten te zijn, maar daar het meisje beloofde vroeg te zullen komen en vervolgde dat er nogal veel bedelaars in de buurt rondzwierven, vond ik het geraden, toe te geven.

Zoodra zij evenwel buiten het bereik mijner stem was, wenschte ik dat ik nooit mijn toestemming gegeven had. In de eerste plaats bedacht ik, dat er brand kon komen, en ik stelde mij al voor opgesloten, zonder te kunnen ontkomen en natuurlijk tot asch verbrand eer mijn vrienden mij te hulp konden snellen. Maar er was niets aan te doen; ik begon mij uit te kleeden, en nog vóór ik daarmee gereed was, lachte ik om mijn dwaze vrees.

Toen ik de lamp uitdraaide meende ik een zacht geluid te hooren. Ik luisterde, maar het werd niet herhaald. ‘Natuurlijk verbeelding of iets buiten,’ mompelde ik bij mijzelf, en in bed stappende sliep ik binnen een paar minuten.

Na ongeveer een paar uren geslapen te hebben, werd ik plotseling wakker met een schrik en dat vervelende gevoel, hetwelk men heeft als men door iets vaags gewekt wordt.

Ik ging in bed opzitten en keek door de kamer. Het vuur was zooeven uitgebrand, zoodat alleen de buitenste omtrekken der meubelen nog zichtbaar waren, terwijl de hoeken in volslagen duisternis waren gehuld. Gedurende eenige oogenblikken bleef ik aandachtig luisteren, maar geen enkel geluid verbrak de stilte, behalve een zacht tikken, dat, zooals ik wist, veroorzaakt werd door het klimop, dat tegen het venster woei. Ik ging weer liggen en was juist op het punt in te slapen, toen het geluid herhaald werd. Dezen keer was er geen twijfel meer aan. Het was een geschuifel en verder een soort van hijgende ademhaling, als die van een groot dier, komende, naar het mij toescheen, *van onder mijn bed.*

Ik werd door een vreeselijken angst bevangen. Al de verhalen van den vorigen avond kwamen weer versch in mijn geheugen terug. ‘Ik zou niet angstig zijn,’ hoe ongerijmd klonken nu mijn eigen woorden mij in de ooren. Niet bang zijn, terwijl ik nu van angst zoo lag te rillen, dat ik bijna geen adem kon halen. Het leven nam langzamerhand toe, en plotseling kwam er een vreeselijk voorwerp van onder mijn bed te voorschijn, kroop door de kamer, en wierp zich voor het vuur neer. Het scheen, voor zoover ik in het schemerlicht zien kon, een dier te zijn met krulhaar, nog grooter dan een groote hond. Natuurlijk begreep ik dadelijk wat het was. Het een of ander wild beest, dat aan een rondreizende menagerie ontsnapt was, in het park had rondgeloopen, en aan de open deur was gekomen. Er in gaande, had hij een lekker plaatsje gevonden onder het bed, en was daar in slaap gevallen. Dit alles had ik mij met den vreeselijksten angst bedacht.

Ik lag er over na te denken, hoe het mogelijk zou zijn de deur te bereiken en er uit te komen vóór het monster mij opmerkte. Toen herinnerde ik mij evenwel plotseling, dat, al zou ik veilig den uitgang bereiken, ik er onmogelijk uit zou kunnen! O, schrik der schrikken! Ik was dus *verplicht* den geheelen nacht door te brengen, opgesloten met een wild beest!

Wat ik uitstond is niet onder woorden te brengen.

Mijn voorhoofd en handen werden koud en klam, en ik beefde zoo van angst, dat ik ieder oogenblik vreesde dat het monster mijn ledikant zou hooren kraken en zoo mijn aanwezigheid gewaar worden. Een half uur, of misschien een uur (het leek mij toe tienmaal zoo lang te zijn) ging voorbij, zonder dat er iets bizonders voorviel. Toen stond het beest plotseling op, sprons door de kamer en op het voeteinde van mijn bed. Ik had het uit willen gillen, maar kon niet. Goddank, de angst had mij mijn stemgeluid ontnomen. Nog scheen het dier mij niet opgemerkt te hebben, want het maakte een soort van smakkend geluid, kronkelde zich toen in elkaar en begon na verloop van een paar minuten te snorken.

En al die lange, vreeselijke uren van den nacht lag ik daar, mijn oogen geen oogenblik durvende sluiten, en in vreeselijken angst, dat het dier ieder oogenblik kon ontwaken en mij aan stukken scheuren. Vóór of na dien tijd zijn de uren nooit zoo langzaam voorbijgegaan.

Het vuur was spoedig geheel uitgebrand en ik bleef met mijn vreeselijken metgezel in het stikdonker achter. Ik durfde nauwelijks ademhalen, terwijl ik naar het zware snorken van het dier luisterde, en wanneer dat geluid zwakker werd, hield mijn hart bijna op met slaan, in de vaste overtuiging, dat mijn laatste uur gekomen was.

Hoe ik naar den aanbrekenden dageraad verlangde, weet de Hemel alleen. Ik voelde werkelijk ten laatste, dat als de dag niet spoedig aanbrak, ik deze spanning niet langer kon verdragen en mijn verstand zou verliezen; en ik durfde mij nauwelijks te bewegen om wat op mijn gemak te gaan liggen, uit angst het vreeselijke monster wakker te maken. Ten laatste viel er een bleeke lichtstraal op den muur tegenover mij, die langzamerhand in grootte toenam, zoodat ik in staat was eerst verschillende voorwerpen in de kamer te kunnen onderscheiden en ten laatste het afschuwelijke monster op het bed.

Eerst was het een onduidelijke massa; maar toen het lichter werd en ik het duidelijk kon onderscheiden, werd ik van de vreeselijke waarheid doordrongen. Ik had getracht mij zoo moedig mogelijk te houden, en meende een wolf, een aap, of zelfs een beer te zullen zien; maar zelfs met de grootste verbeeldingskracht had ik mij *dit* niet kunnen voorstellen. Goede Hemel! wat moest, wat kon ik doen?

De schrik over de vreeselijke ontdekking overmeesterde mij geheel. Ik was als verlamd van angst, en zoo bleef ik half bewusteloos liggen, totdat het geluid - o, hoe onuitsprekelijk welkom was het mij - van een sleutel, die in het slot gestoken werd, weerklonk. Ik sprong uit bed, en uit de kamer snellende, bijna over de meid struikelend, trok ik de deur toe, schreeuwende: ‘Doe ze op slot, o! doe ze op slot!’ en viel daarna bewusteloos aan haar voeten.

De rest van het verhaal vernam ik eerst een paar maanden later. De meid, vreeselijk verschrikt, deed instinctmatig wat ik haar gezegd had, en liep toen om hulp. Ik werd naar het huis gebracht, en toevertrouwd aan de zorgen van een dokter, die zich onder de gasten bevond.

Hij zei, dat ik een vreeselijken schok gehad had; van welken aard kon hij natuurlijk niet zeggen. Hij was bevreesd dat mijn hersenen aangedaan zouden zijn, en gaf bevel, mij volslagen kalm te houden, en mij onder geen voorwaarde te ondervragen.

Zoo kon men dus van mij niets te weten komen; het beste zou zijn de meid te ondervragen. Men liet haar binnenkomen, en toen zij het weinigje. dat zij wist, verteld had, besloot men de kamer te gaan onderzoeken. Oogenblikkelijk vertrok kolonel Chudley met verscheidene van de andere heeren voor dat doel.

Toen zij in de laan kwamen, ontdekten zij twee mannen in uniform, die in en onder de struiken zochten.

Zoodra zij kolonel Chudley in het oog kregen, kwamen zij naar hem toe, en legden hem uit, dat zij zoekende waren naar een gevaarlijken krankzinnige, die twee dagen geleden uit het gesticht ontsnapt was. Zij hadden den heelen omtrek doorzocht, maar tot dusver vruchteloos. Zij meenden nu, dat hij mogelijk den tuin was ingegaan en zich ergens verstopt had, maar daar er geen spoor van hem te ontdekken

was, bleek het niet het geval te zijn. Een der heeren riep toen plotseling uit: 'Laten wij in het zomerhuis kijken!' Het geheele gezelschap trok er heen, de deur werd geopend en de gevaarlijke krankzinnige gevonden.

Na een woedende worsteling werd hij overmeesterd, nadat hij een der mannen nog verwond had met een mes (waar dat vandaan kwam weet niemand); maar hij werd stevig gebonden en naar het gesticht teruggebracht.

Na verloop van tijd werd ik natuurlijk beter, maar het duurde jaren, eer ik volkomen hersteld was van den schrik in den nacht, dien ik, opgesloten in het gezelschap van een krankzinnige, doorbracht.

Hendrik Willem Mesdag.

Nu een lach, dan een traan; zoo zonneschijn, dan regen, een Maartsche bui gelijk; zoo is nu eenmaal het leven, en zoo is het ook gesteld met den inhoud van onzen 'Huisvriend'.

Verleden week wijdden wij een woord van innigen weemoed aan den, helaas, veel te vroeg ontslapen tooneelspeler Willem van Zuylen, en nu willen we met een dankbaar hart huldigen den grooten kunstschilder Hendrik Willem Mesdag.

Deze beroemde kunstenaar vierde Zaterdag 23 Februari zijn zeventigsten verjaardag. Als schilder heeft hij evenwel lang dien leeftijd nog niet bereikt, want tot zijn vijf-en-dertigste jaar hanteerde hij de pen, inplaats van het penseel, en hielp hij ijverig mee om de belangen van zijns vaders zaken, die te Groningen gevestigd waren, te bevorderen. Wel teekende hij zoo wat voor liefhebberij, en werd hij in zijn pogen geleid door den Groningschen teekenmeester den heer Buys en later door den directeur van 'Pictura', de academie in zijn geboorteplaats, maar in die dagen had men zoo weinig vertrouwen in Mesdag's talent als schilder, dat, toen men vernam hij voorgoed zijn kantoorkruk voor den schildersezel wilde verwisselen, vele zijner vrienden, en zelfs Jozef Israëls moet hebben uitgeroepen: 'Hoe kan de kerel zoo dwaas wezen!'

Het was dan ook een niet weinig vermetel besluit om op een leeftijd, waarop anderen dikwijls reeds lauweren geoogst hebben, een van de moeilijkste loopbanen te beginnen.

Eerst vestigde hij zich te Oosterbeek, waar hij het voorrecht had met J.W. Bilders in aanraking te komen. Al spoedig verhuisde hij evenwel met zijn vrouw, die zijn streven in de kunst met grooten ijver aanmoedigde, naar Brussel, waar hij zijn vriend en geestverwant Alma Tadema ontmoette, en daar hij zich voornamelijk op het schilderen van landschappen wilde toeleggen, had hij ook veel omgang met Gabriël, De Haas en Roelofs.

Op een tentoonstelling in 'Pulchri' liet hij wel eens proeven zien van zijn pogen, maar zij beloofden toen nog weinig voor de toekomst. Hij deed evenwel ijverig zijn best, en zou het waarschijnlijk toch niet ver in de kunst gebracht hebben, was het niet dat hij in 1868 op zijn jaarlijksche reis naar Groningen plotseling was komen te staan voor zijn element, de zee, bij Norderney, waarheen hij een uitstapje maakte, en waar hij weken achtereen bleef vertoeven, om er studies te maken van lucht en water.

Als gevolg hiervan vertrok hij in het begin van 1869 naar Den Haag. Eerst betrok hij een woning in de Anna Paulownastraat, van waar hij spoedig verhuisde naar zijn tegenwoordig verblijf aan de Laan van Meerdervoort, waar zijn atelier en dat van zijn geniale vrouw S. Mesdag - Van Houten, waar vooral ook zijn Museum in den loop der jaren een wereldreputatie verwierven. Maar zijn werkplaats was het strand van Scheveningen.

In 1870 zond hij twee doeken naar Parijs, het Scheveningsche strand bij winter en de blinde klippen van de Noordzee. Dit laatste was het eerste van zijn werkelijke kunstwerken. Hij was de eerste landgenoot, die de zee zag, zooals ze was, en ze schilderde, zooals hij ze zag. In 1870 werd zijn werk bekroond en door Chaplin aangekocht. Het briefje, dat Mesdag van dezen ontving, bewaarde hij steeds als een relequie. Na dien tijd zendt de groote schilder jaarlijks twee doeken naar het Parijsche Salon, en steeds worden ze bewonderd.

Een merkwaardig werk schiep Mesdag in 1881, het panorama van Scheveningen, gezien van de toen nog bestaande Seinpostduin. Met medewerking van zijn vrouw en van de schilders De Bock en Breitner, arbeidde hij aan dat enorme doek gedurende vijf maanden, en toen het den 1en Augustus werd geïnaugureerd, wekte het de bewondering van artisten en leeken.

Het groote doek maakte een overweldigenden indruk. Het had niets van een der panorama's, waarvan men er in die dagen zoo velen zag verschijnen en verdwijnen. Veeleer gaf het den indruk van een machtig mooi schilderij van buitengewone grootte, waarvan het effect door de illusie van het mooie licht nog verhoogd werd. Aan groote doeken van Mesdag gewoon, verwonderde men zich niet over de afmeting van dit werk, en zoo is het gebeurd, dat dit panorama thans nog elken zomer genoten wordt als een der fraaiste scheppingen van den meester.

Wat Mesdag als president voor *Pulchri Studio* gedaan heeft, is velen bekend. Aan hem heeft deze confrerie zeker haar grooten bloei te danken; maar hij liet ook zijn hartelijke belangstelling blijken in alles wat met het Haagsche kunstleven in verband staat; in het welzijn van zijn kunstbroeders en van zijn medeburgers in het algemeen. Geen wonder dus, dat men hem zijn zeventigsten geboortedag tot een waren feestdag maakte.

* * *

Zaterdagmorgen vroeg reeds begon het feest voor Mesdag; met zijn echtgenoote werd hij binnengeleid in een der zalen van ‘Pulchri’, die artistiek gedecoreerd was, geheel in den geest van den meester. Aan de wanden waren netten en andere vischattributen opgehangen, men had er een deel van zijn panorama doen voorstellen, ja zelfs dobberde er een visscherspink met aardig volkje bemand, op kunstmatige baren.

Het zou ons te ver voeren om in het breede uit te weiden over de wijze, waarop men Mesdag huldigde. Slechts in enkele hoofdtrekken willen we er melding van maken.

In allerhartelijkste bewoordingen sprak Jozef Israëls den jubilaris toe en bood hem uit naam van talrijke vereerders zijn eigen: buste aan, bestemd om in een der zalen van ‘Pulchri’ geplaatst te worden.

Het beeld is treffend gelijkend en vervaardigd door de bekwame hand van Ch. van Wijk.

Niet zonder ontroering zag men daarna Taco Mesdag voor zijn broeder verschijnen. Hij sprak tot den president van ‘Pulchri Studio’: Niet lang geleden had H.W. Mesdag

hem het eere-diploma overhandigd, thans waren de rollen omgekeerd en bevond de oudere broeder zich in dien toestand.

Namens de leden en het bestuur van Pulchri bracht hij den president hartelijk dank voor hetgeen hij gedurende een reeks van jaren voor het genootschap en zijne medeleden is geweest, daarbij den wensch uitsprekende dat het gebouw,

waarin hij thans feestvierde, volkomen moge beantwoorden aan de belangen van het Genootschap.

En als een klein bewijs der toegenegenheid en hulde der confrères reikte hij hem het diploma als Eerelid van 'Pulchri Studio' uit.

Ook de stad Groningen, Mesdag's geboorteplaats, kon niet nalaten een afgezant te zenden. Deze verscheen in den persoon van den heer Feith, lid van den gemeenteraad, die uit naam van de Groningsche burgerij den heer Mesdag een adres van hulde kwam aanbieden.

Jhr. Alberda van Ekenstein, lid der Eerste Kamer, bracht den grooten schilder de bul van het Eerelidmaatschap van 'Pictura'.

Nog velen, zeer velen, voerden het woord en brachten geschenken aan, totdat last

HENDRIK WILLEM MESDAG.

not least, Minister Borgesius naar voren trad, en in sierlijke bewoordingen de groote hoedanigheden van Mesdag huldigde, er op wees, hoe ontzaglijk veel de Nederlandsche kunst aan hem verschuldigd is, en eindigde met te zeggen, dat ook de Koningin en de Regeering zijn groote verdiensten op prijs stelden, en het daarom H.M. behaagd had den heer Mesdag te benoemen tot commandeur in de orde van den Nederlandschen Leeuw.

De doos met de versierselen der orde uit zijn rok te voorschijn halende en deze aan den gedecoreerde onder vreugdebetoon van de talrijke hoorders ter hand stellende, wenschte Mr. Borgesius den heer Mesdag met de koninklijke onderscheiding, eene die slechts weinigen ten deel valt, geluk.

En hem wijzende op de hooge beteekenis van die orde, ook bestemd tot erkenning van verdiensten voor wetenschap en kunst, gaf de Minister er de beteekenis aan van eene huldiging in en met Mesdag van de geheele Nederlandsche schilderschool, waaraan hij zijn leven wijdde.

Aan de toejuichingen, die op deze toespraak volgden, kwam bijna geen eind, maar nauw waren zij even verstomd of het zangkoor onder leiding van den heer Wirtz, dat zich al reeds vroeger had doen hooren, hief een fragment aan uit Haydn's ‘Schepping’, waarvan Israëls de woorden gemaakt had.

Voor dat huldebetoon van al die dames, heeren, vrienden, kunstbroeders, genootschappen en regeeringsmannen in korte woorden dank te betuigen, was geen gemakkelijke taak. Dit voelde de meester dan ook. En daarom, zich tot allen richtende, bepaalde hij er zich toe te zeggen, dat hem geen oogenblik in zijn leven aangenamer was dan door een man als Israëls in zoo sierlijke woorden te worden begroet. Dank bracht hij aan den Nederlandschen schilder, die zich aan het hoofd heeft gesteld van de commissie om hem deze ovatie te brengen. Ten tweede dankte hij ‘Pulchri Studio’, dat hij zoo liefheeft; voorts den vertegenwoordiger der gemeente Groningen. Die hulde had hem diep getroffen, en leverde het bewijs hoe de kunst ook geëerd wordt in kleinere steden des lands. Hij verzocht Mr. Feith zijn dank over te brengen aan den Raad en het Bestuur der stad. Hij dankte ook eerbiedig de Koningin en de Regeering en den Minister voor diens sierlijke rede en hij hoopte dat 't hem gegeven zou zijn nog lang werkzaam te blijven voor de eer van 't vaderland, voor de schilderkunst en voor ‘Pulchri’, voor wier bloei hij zou blijven ijveren. Allen, die tot de ovatie meewerkten, dankte hij hartgrondig, - nog een krans van de Maatschappij St. Lucas van Amsterdam werd hem aangeboden.

Hiermede was het officieele gedeelte van het feest afgeloopen en werd er van 2-4 uur receptie gehouden, waarvan velen gebruik maakten om persoonlijk hun opwachting te komen maken. Het stroomde gelukwenschen en telegrammen, waaronder een van Alma Tadema, dat den jubilaris bizonder aangenaam was.

* * *

In de nog niet geheel voltooide kunstzaal van ‘Pulchri’ werd 's avonds het feest in meer intiemen kring voortgezet.

Familieleden, vrienden en vereerders van Mesdag, ten getale van 225, vereenigden zich daar aan een maaltijd.

Al dadelijk bij het binnentreden wachtte den jubilaris een verrassing, want bij de borden prijkte een menu, door niemand minder dan Alma Tadema geteekend.

(Door welwillendheid van een der aanzittenden zijn wij in de gelegenheid gesteld den lezers een afbeelding hiervan aan te bieden.)

Alma Tadema was door ziekte van zijn vrouw verhinderd persoonlijk te komen, maar zooals de groote teekenaar het zich gedacht had, ging het ook werkelijk dezen avond toe.

Telkens en telkens weer werden de glazen opgeheven om Mesdag te huldigen, en werd er menig warme ovatie gebracht.

Om elf uur stond men van tafel op, en bewoog Mesdag zich onder de aanwezigen, op de prettige manier hem zoo eigen.

De dag van den 23sten Februari zal den heer Mesdag stellig onvergetelijk blijven, want het is slechts enkelen uitverkorenen vergund, zoo gehuldigd te worden.

Op reis,
door Frans Hoskorn.
(*Vervolg van blz.* 133.)

Hij droomde zich weg tot eensklaps een hand zijn arm beroerde.

Eva deed het, hem 't uit het zijzakje van zijn jas geroofde lucifersdoosje voorhoudend met een lachend:

'Mannetje, om vuur te maken.'

Hij begreep 't niet dadelijk.

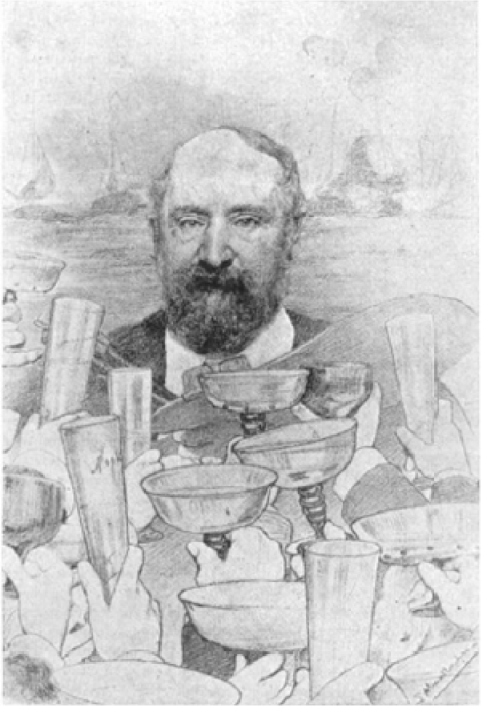

Reproductie der teekening van L. ALMA TADEMA voor het Menu van den feestmaaltijd, den heer MESDAG ter gelegenheid van zijn jubileum aangeboden.

Haar vragend aanziend zei hij:

'Kindlief, 'k bezit geen enkele sigaar. 'k Moet koopen.'

'Dat meen 'k niet, ventje, maar zonder vuur kan je toch niet smeeën, wel?'

Nu wist hij wel zoo wat 't geen er komen zou; hij zag haar in de lachende oogen en vroeg:

'Wat komt er voor moois?' En Eva weer:

''k Wou je helpen, 'k dacht je 'n vers an 't smeeën was op de gescheurde voile - maar zulke banaliteiten zijn niet meer gangbaar, hè, tegenwoordig allemaal ziel en gevoel, essence en emotie, niet?'

'Rigi Kulm!'

Ze stapten uit. Eva liep links en rechts, maar zocht al spoedig een steun bij Otto, ze werd duizelig.

Enkele heel kleine witte wolken dreven onder hen, die van den blik op 't overweldigend panorama daar beneden niets benamen.

'Otto,' zei Eva zacht sprekend, daartoe als gedwongen door de grootsche gebiedende natuurmacht om haar, ''t lijkt daar beneden wel een blokkedoos die door

elkander is geworpen. Zijn nou die een-twee-drie-spring-er-over plasjes de meren waarop we gevaren hebben?'

Met een korten knik bevestigde Otto haar vraag.

Arm in arm stonden ze daar. Eva zweeg nu, 't scheen haar heiligschennis hier te babbelen. Stil voor zich vond ze de kerktorens zoo klein en dun als naalden, de grootste geleek moeder's breipen wel.

Nog lang stonden ze zoo en zwegen. Twee gelukkige menschen Gods schepping bewonderend.

Toen plotseling zei Otto:

'Hier nu, Eva, kunnen we 'n stuk van 't raadsel oplossen hoe eenmaal de wereld kan vergaan, zooals er al zoovelen vóór ons zijn vergaan!'

Hij zag in het verschrikte vragend gelaat van zijn vrouw.

'Geloof je 't niet? Geloof je dat die bergen altijd en eeuwig zullen blijven? Dat ze nooit zullen neerploffen? Geloof je dat, Eefje? Ik niet, kind!'

'Ééns toch zullen zij verbrokk'len,
Ééns toch zal hun rotssteenromp
Neerploffen, de meren dempen
En niets laten dan een klomp
Grillig in elkaar gesmeten,'...

'Maar Ot!'

'Maar Eefje! Zie je dan niet hoe die bergen eigenaardig staan geschaard langs de meren? Kijk nou 's mee, 't komt precies uit. Die dikke daar past in dit plasje, die twee lange ginder in dat, zoo kunnen we doorrekenen, en....'

'Zeg, Otto,' onderbrak hem Eva, ''k heb 'n bel hooren luïen, is dat niet 'n roepstem om te komen eten? Willen we gaan, mannetje, 'k heb trek en behoef heusch niet uit de woestijn geroepen te worden!'

'Kindje,' zei Otto, 'kan ik je dan nooit 's 'n oogenblik in de hoogte houën!'

'Jawel,' plaagde Eva, ''k ben in de hoogte, 'k voel 't best. Kom, Ot, anders wordt de soep koud!'

En Otto liet zijn filosofisch betoog maar verder varen en ging meê, want eerlijk moest hij 't zichzelven bekennen dat hij een formidabelen honger had. Dat een mensch zoo hoog nu toch juist dezelfde eischen had als daar omlaag, altijd knecht van het mensch-zijn, slaat van maag en keel.

Eva raadde zijn gedachten.

'Mannetjelief,' vermaande zij, 'filosofeeren met 'n leêge maag is onfilosofisch, denk er om!'

Ze stapten 't hôtel binnen en namen plaats aan tafel.

Daar zaten wel een paar honderd menschen om die lange, helderwit gedekte tafel, menschen van allen rang en stand, uit alle oorden van de wereld en nog steeds zochten hongerigen een plaatsje.

Otto fluisterde Eva in, Beets variëerend:

'Chineezen, Turken, Hindoe's,
Zie ik à la minute!'

Eva liet haar oogen ronddolen. Ze zag menschelijke schoonheid, misvormdheid, hulpbehoevendheid, ze zag lange, korte, kromme, scheeve menschen, nee, zulk een potpourri als ze hier zag, had ze nog nooit op de piano gespeeld!

Schuin over haar zat een allerliefst vrouwtje met prachtige oogen, één en àl bevalligheid, en haar man, - Eva veronderstelde den nevens haar zittenden heer ten minste in die qualiteit - had zulk een monsterachtig gezicht, was zoo gedrongen van gestalte, dat bij hem vergeleken de leelijkste Oran-oetang uit den Amsterdamschen apentuin een Adonis mocht heeten!

‘Als jij er zoo uitzag,’ zei ze tegen Otto, ‘dan was 'k onder je eersten kus gestorven!’

Daar komt de elastieke, gestaâg de ruggegraat krommende kellner met de wijnkaart.

Nu wist Ter Dicht dat in Duitschland de goedkoope soort, en in Zwitserland de landwijn, algemeen wordt betiteld als ‘Tischwein’ en ook dat de landwijn onschuldig is.

Hij bestelde dus den fijngerokten, pandjes-wapperend buigenden kellner:

‘Eine Flasche Tischwein.’

De zeer beleefde kellner vouwde zich dubbel, doch presenteerde Otto, die zijn lachen haast niet bedwingen kon en nog telkens van de op haar zakdoek bijtende Eva een ribbestootje ontving, nogmaals de wijnkaart, met een:

‘Bitte sehr, wählen Sie doch, ist ja alles Tischwein!’

Toen zocht Otto een merk uit.

Na tafel bestelde hij de koffie op 't terras, liet sigaren komen, begon te dampen en zweeg. Ook Eva zweeg. Ze zag voor zich uit in 't oneindige.

‘Zou 'k nou dichter bij God zijn dan daar beneden?’ dacht ze. ‘De hemel schijnt me toe niks naderbij te zijn. Eigenaardig, als je hierboven stierf, zou je naar beneden worden gebracht om begraven te worden. Wat zei laatst Ot ook weêr, - o ja:

“Hoe hoog men komt en nog kan komen
't Zijn immers dwaze en ijd'le droomen.
Omláág gij mensch, omláág, daar, bij dien mierenhoop,
Dáár stond uw wieg, en dáár ligt ook uw graf.”

Waar zou nou die Constance zijn? Wat 'n zwak vrouwtje! Dan ben ik steviger uitgevallen. Wat zou Ot met zoo'n kasplantje anvangen! Hij vergeet altijd z'n planten water te geven. Maar 'n Française is ze niet en hij 's ook 'n Hollander, 'k verwed er wat onder.’

De koffie werd gediend.

Ze schudde zich even; lang denken was haar zwak niet. Ze schonk de koffie en deelde de klontjes als een spelend kind:

‘Eén voor jou, één voor mij, één voor jou, één voor mij, ieder drie, mannetje!’

En mannetje lachte en vroeg haar of ze blijven wilde, hier, in 't hôtel, om de zon te zien onder- en opgaan, waarbij hij zei:

‘Misschien nog interessanter dan de zon is 't de gasten te zien opkomen, als spoken gewikkeld in beddelakens of als vogelverschrikkers in plaids en dekens.’

Eva wilde dat wel eens zien.

Otto stond op om logies te bestellen, - zijn sigaar was uitgegaan, - hij streek lucifer na lucifer af, maar onmeêdoogend, spottend met zijn pogen, blies de wind 't vlammetje uit. Toen liep hij op een meneer toe die stond te rooken geleund tegen de balustrade, met den rug naar hem toegekeerd.

‘Verzeihen Sie, ein wenig Feuer möcht' ich bitten?’

De heer draaide zich om.

‘Monsieur Ter Dicht!’

‘Monsieur Lebois!’

‘Votre épouse!’

‘Ici,’ zei Otto, en beide heeren traden toe op 't tafeltje.

Eerst vroeg Lebois naar Eva's welstand, toen roerde hij even de schoone vergezichten aan, om dan, sprekend al gejaagder en meer zenuwachtig, en dàn opdraaiend den knevel, dàn woelend met de vingers door de haren, tot Eva plotseling 't woord te richten.

‘Madame, chère Madame, ayez la bonté je vous prie de consoler ma jeune malade!’ en hij vertelde verder dat hij even buiten was gekomen om een sigaar te rooken; er was zoolang een meisje bij Constance, hij was zoo moe, zoo op, hij moést even verademing hebben, want hij sliep haast niet. Constance had zijn zorgen zoo noodig. Van Luzern uit was hij hierheen gereisd en niet verder gekomen. Zijn vrouw sukkelde aldoor. Ze had hierheen gewild, zoo hoog, 't zou misschien opknappen, maar de hoofdpijn nam steeds toe, koorts kwam er bij en een dokter wilde ze niet zien. Ze had met la madame Hollandaise zoo gezellig gepraat, ze deed het zoo gaarne, haar mondje zweeg niet over die Hollandsche dame en ze zou zoo dolgraag haar nog eens zien en spreken, - om te eindigen:

‘Maint'nant Madame, vous savez ma situation malheureuse, ayez pitié de ma pauvre Constance!’

En de teerhartige Eva, dus ingepalmd, blij door haar verschijning misschien smart te kunnen lenigen, was bereid tot Constance te gaan.

Lebois zeer beleefd als een waar Franschman, geleidde haar om dan weder bij Otto terug te keeren.

Deze had inmiddels 't besluit genomen zijn vrijheid niet te stellen in de waagschaal, zijn vrouw zich niet met mooie praatjes te laten afnemen, dan maar geen zon en geen vogelverschrikkers te zien, in ieder geval den komenden nacht te slapen waar ook, - maar niét op den Rigi!

Zooals Otto verwacht had deed Lebois een aanval op hem om te blijven, - maar hoe Lebois ook een lawine van vloeiend Fransch uitstortte over Ter Dicht, - deze handhaafde zijn besluit.

‘Ja, praat maar,’ dacht hij, ‘ik m'n vrijheid missen en jou, Fransch pratende meneer, tot gezelschap dienen terwijl m'n Eva in 'n ziekekamer zit opgesloten, nee, nee, weg met menschlievendheid en goedheid, m'n vrouw gaat meê naar beneden, er gebeure wat wil!’

Lebois praatte en praatte over zeer interessante dingen, maar Otto gaf zich niet, zijn gedachten waren bij Eva, en toen de eene sigaar na de andere was opgerookt en Lebois blééf praten, stond hij op en gaf te kennen weg te willen, of monsieur Lebois zijn vrouw wilde waarschuwen?

Lebois keek wel wat teleurgesteld, maar hij was te beleefd om nog aan te dringen. Ze gingen beiden naar binnen.

Otto kwam met Eva weder naar buiten, kibbelend.

‘Ze is zoo ziek, Ot,’ klaagde Eva.

‘Kan me niet schelen,’ mopperde Otto, die al wachtend zich had opgewonden, ‘'t is brutaal iemand zoo te dwingen. Omdat nou dat vrouwtje Hollandsch praat zou 'k m'n vrouw moeten opofferen en als pleegzuster laten spelen, dank je wel!’

‘Maar Otto, wat ben je onbillijk! Als ìk nou 's ziek was, zou je dan niet dankbaar zijn iemand te vinden die me 's troostte?’

‘Dat kan ìk wel,’ bromde Otto.

Eva hield niet van kibbelen. Ze gaf toe.

‘Volmaakt gelijk, mannetje, laten we maar niet langer kibbelen,’

‘Heel best,’ zei Otto, ‘en de zon zal wel opkomen zonder ons, - we gaan naar beneden!’

‘En de vogelverschrikkers?’

‘'k Zal me van avond wel 'n beddekken omslaan en 'n leelijk gezicht trekken, dan heb je 'n vogelverschrikker!’

‘'k Heb niet eens afscheid van der genomen,’ pruilde Eva.

‘Kan er niet an doen,’ was 't antwoord, ‘'k wil m'n vrouw en m'n vrijheid niet kwijt, 'k ben veel te dankbaar dat 'k ze heb!’

En ze wandelden naar beneden.

Eva pruttelde nog wel een beetje, maar ze meende 't niet zoo, want in haar hart had ze Ot al lang gelijk gegeven.

Ze waren jong, de vroolijkheid keerde spoedig terug.

Eva raapte steenen, mooie steenen, broêr Jan verzamelde steenen. Otto waarschuwde:
‘Doe 't niet, Eefje, laat ie zelf maar verzamelen, 'k Draag er geen één, hoor!’
‘Dat hoeft ook niet, 't is maar aardigheid.’
Maar de aardigheid werd al gauw te zwaar, de steenen volgden elkander, rollend in 't gras of ketsend tegen de rots. Toen moest Otto even gaan zitten in 't gras, - ja, in 't gras, waarom niet, - en Eva zat naast hem, keek rond, - geen mensch - gaf hem een zoen en biechtte aan ‘meneer Practicus’, zooals ze hem nu doopte, eerlijk op dat ze dolblij was niet meer daar boven te zijn.
Lachend en stoeiend zakten ze verder den berg af.
In den laten namiddag waren ze te Luzern terug, maar Otto wilde ook daar weg, verder weg van den Rigi en zijn Franschen gast, die hem de vrijheid ontnam en zijn genot beknibbelde.
‘Waarheen?’ vroeg Eva.
‘Waarheen wil je?’
‘Mij alles 't zelfde. Voor mij 's alles nieuw!’
‘Naar Zürich?’
‘Goeie hôtels?’
‘Ja zeker, kindje.’
‘Goeie bedden?’
‘Weet ìk dat! Afwachten. We zullen toch wel slapen. Naar Zürich dan, en van daar naar Schaffhausen!’
Ze wandelden naar 't station, neusden onderweg in een reisboek, stapten wat sneller, - nog maar tien minuten, - kwamen in den trein, doorliepen de wagens totdat ze een coupé eerste klasse vonden die gesloten kon worden, - de Schaffner kwam de kaartjes knippen. -
‘Schnellzug?’ vroeg Eva.
‘Jawohl!’
‘Hoera!’ jubelde zij, Otto dwingend tot een hosduët.

II.

‘'t Gaat niet beter, hè Nel,’ zei Lebois 's morgens bij 't ontwaken der zieke.
Hij had weder den ganschen nacht geen oog geloken. Iederen morgen hoorde hij den alpenhoorn, 't opstaan, weggaan, terugkomen der gasten en hun deurgeklep. Hij had weder gedraafd met eau de cologne, met druppels, met natte doeken, ontelbare malen de kussens opgeschud, opdat de kranke toch maar zacht met 't hoofd zou liggen, doch ook 't arme vrouwtje had bijna geen rust gehad.
Tegen den morgen was ze weggedommeld en Lebois. om dit weinigje rust niet te storen, zat naast haar, wakker, maar onbeweeglijk stil en zag met moede oogen op 't vrouwtje dat lag aan zijn zijde, 't gezichtje schuilgegaan in den blonden haarmantel, die vèr 't kussen over voortgolfde.
‘Je schijnt koorts te hebben, - misschien heeft dat praten gisteren met mevrouw Ter Dichtje vermoeid, - je hebt vreemde dingen verteld in je slaap.’
Hij lachte, hij wilde haar wat opmonteren, maar zijn gedwongen lach was als een leugen om bestwil. 't Ging niet, althans nú niet, hij kòn haar niet wat vroolijker stemming bezorgen, - hij leed zelf zoo veel bij 't zien van haar lijden.

‘Och Walter, lieve Walter, m'n hoofd is zoo gloeiend, en 't wordt zoo geprikt of 't ligt in duizend spelden!’

‘Maar waarom wil je dan niet dat 'k hier den dokter 's vraag?’

‘Nee, Walter, nee, 'k hou 't niet vol dat Fransch praten, je heb 't gezien met mevrouw Ter Dicht, en dan verbeeld 'k me ook dat alle menschen op m'n gezicht kunnen lezen, dat ik.... dat ik....’ en zachtjes met kleine schokjes begon ze te snikken.

‘Nelly, lieveling, kom, probeer nog wat te rusten, 'k zal 't ontbijt bestellen en met den dokter wel 's praten.’

Ze richtte zich op.

‘Nee, Walter, dat wìl ik niet. Als je me wezenlijk liefhebt - géén dokter, hoor Walter! Geen dokter, ik wíl geen dokter!’

Snijdend had het geklonken.

Ze gleed terug in de kussens en de lippen prevelden: ‘er helpt toch niks an.’

‘'t Is goed, kind,’ antwoordde Walter, bukte zich, gaf haar een zoen en stapte haast onhoorbaar uit het ledikant op den vloer. Haastig kleedde hij zich, drukte toen op den schelknop en begaf zich buiten de kamer om den kellner 't ontbijt te bestellen.

Nelly hoorde hem uitleg geven hoe de eieren moesten gekookt worden, - dat was iederen morgen 't zelfde. Ze stond op zoo vlug mogelijk, houdend haar hoofd in beide handen. De blote voeten in muiltjes ging ze naar de waschtafel, telkens klappertandend, en liet loom zich neerzakken in den met leer bekleeden stoel. Ze zag in den spiegel en een weemoedig trekje speelde om haar mond. Langzaam begon ze te dwingen den blonden haarmantel zich te slingeren in slangenvormen op en om 't hoofd, bij elken greep in 't haar, bij elke kamstreek pijnlijk 't gezicht vertrekkend, zich beheerschend, terugdringend de wellende tranen van pijn. Ze wilde zich goed houden.

Zoo vond haar Walter, en knielend bij den stoel zei hij:

‘Maar Nelly, lieveling, waarom bleef je nog niet wat liggen?’

‘'k Vin 't zoo vervelend voor jou, 't gaat wel wat beter, heusch. Je wou immers graag hier weg?’

‘Als je wèl genoeg ben, schatje, - als je 't ook graag doe. Zou 't niet beter zijn nog wat te blijven?’

Hij nam de smalle, witte, nu op den schoot rustende handen in de zijne. Ze voelden koortsig-klam.

‘'t Spijt me zoo voor jou,’ begon Nelly weder, ‘je had me nog zóó gezegd dat hier zooveel menschen komen en 'k wilde toch hierheen, 'k Dacht er wel tegen te kunnen....’ en zachtjes weer snikte ze.

‘Kom, Nel, niet huilen. Moeten nou 'n paar woorden Hollandsch je zóó van streek brengen? Je vond 't zoo'n aardig vrouwtje!’

‘Mevrouw Ter Dicht? Ja. Maar dat is 't niet.’

En toen inééns opslaand naar hem haar betraande oogen:

‘Walter, ik wil....’

Er werd luid geklopt op de deur.

Walter vloog op, wierp snel om Nelly's schouders en om den geheelen stoel de reisdeken, zoodat enkel zichtbaar bleef haar gezichtje en 't blonde bovenkopje, en liet den kellner binnen om 't ontbijt en de koffie op tafel uit te stallen.

‘Hat'schon zweimal jeklopft!’ zei de kellner, om zijn laatsten roffel waarschijnlijk te verontschuldigen, werpend een schuinschen blik naar Nelly.

Walter gaf hem geen antwoord.

De kellner vertrok.

Nelly wilde met haar werk voortgaan, maar Walter, moe van 't vele waken, voelde zich tot de geurige koffie magnetisch getrokken.

‘Nee, Nel,’ riep hij, ‘eerst ontbijten, je hebt gisteren in 't geheel niet gegeten, zóó wor je nooit beter!’

Hij nam haar op met stoel en al en zette haar aan tafel, wikkelde haar opnieuw in de reisdeken, wond voetjes en muiltjes in zijn overjas en ging toen naast haar zitten.

Met de teedere zorgzaamheid van een moeder smeerde hij een broodje, klopte een eitje, schonk haar een kopje koffie, en met alle inspanning zich dwingend zoo natuurlijk mogelijk te zijn, praatte en schertste hij met de luchtige hartelijkheid van een kind. Eindelijk zag hij zijn pogingen beloond, - er gloorde een tinteling in haar oogen en een lachje brak door 't floers, dat lag over 't gezichtje, als een zonnetje dat baan breekt door den nevel op een triestigen morgen.

't Was Walter meer waard dan alle zonsopgangen, gezien van Rigi's top.

Zijn overwinning duurde kort.

Na een hapje uit het ei en een hapje van 't broodje, zei Nelly:

'Walter, hoe laat gaan we nou hier vandaan en waarheen?'

'Waarheen je wilt, lieveling!'

Eén oogenblik zag ze naar hem op met wijd geopende oogen, zooals ze 't had gedaan te voren bij de waschtafel. Walter lachte haar toe en toen inééns moedig en als bang 't niet gezegd te krijgen, bevend over al haar leden, stootte zij uit:

''k Wil naar Holland! Naar huis! Naar m'n kind!'

Walter sprong op uit zijn stoel met een rauwen kreet. Zij sloeg de oogleden neer. Hij zag hoe wit en lijdend ze daar zat, zag haar beven, de tranen stroomen, hoorde haar tanden klapperen tegen elkander, - 't vlijmde door zijn ziel. Wild dwarrelden gedachten door zijn moede, warme hersens.

(*Wordt vervolgd.*)

† Guiseppi Verdi.

Door den dood van Verdi heeft niet alleen Italië, maar de geheele beschaafde wereld het verlies van een harer grootste kunstenaars te betreuren.

In het jaar 1813 in het dorpje Le Roncole dicht bij Buffeto geboren, was Verdi in den aanvang niet gelukkig met zijn compositie. Wat hij maakte had een matigen bijval, en werd niet eens buiten Italië bekend; zelfs in zijn geboorteland verdwenen zijn opera's weder van het repertoire, nadat zij er nauwelijks op verschenen waren.

Na 1850 evenwel was Verdi gelukkiger en maakte hij achtereen drie opera's, die hem tot den lieveling van het den schouwburg bezoekend publiek maakte.

In 1851 werd 'Rigoletto' opgevoerd, in 1853 gevolgd door 'Il Trovatore' en in datzelfde jaar door 'La Traviata'.

Ter gelegenheid van de opening van het Suez-kanaal componeerde hij, op verzoek van den onderkoning van Egypte, de zoo beroemd geworden opera 'Aïda', die in 1871 voor het eerst te Kaïro werd

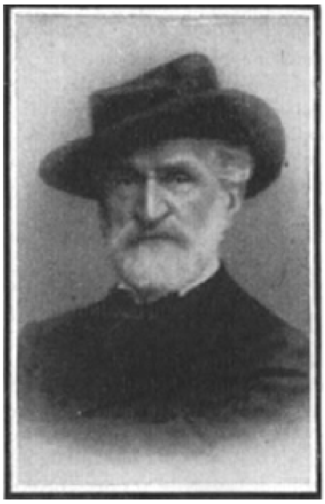

† GUISEPPI VERDI.

opgevoerd.

Na een lange pauze volgden in 1887 'Othello' en in 1891 'Falstaff'.

Verdi was een sympathieke persoonlijkheid en een gelukkig mensch; en hij was er op uit, ook anderen gelukkig te maken, want zijn milddadigheid was in Italië zoo bekend, dat hij steeds met bedelbrieven overstroomd werd.

In Buffeto liet hij een theater bouwen, maar nog een schooner gedenkteeken richtte hij voor zichzelven op, door het stichten van de ‘Casa di riposo pei Musicisti’ te Milaan, een inrichting die, zooals de naam het reeds aanduidt, bestemd is om verarmde musici te huisvesten.

Het geheel beslaat een oppervlakte van 4200 vierkante meter, en is voor honderd personen, 60 mannen en 40 vrouwen, ingericht.

Het gebouw bevat 50 slaapkamers, waarvan sommigen één bed, anderen weer twee slaapgelegenheden hebben; verder is er een concert- en een eetzaal, verscheidene salons en terrassen, die een uitzicht hebben op de verwijderde Alpen. Men vindt er ook een klein hospitaal en een zeer grooten tuin; 't is dus overbodig te zeggen, dat vele ongelukkigen hier reeds rust en vrede gevonden hebben.

Maar de stichter van al dat goede is niet meer, en Italië treurt aan zijn graf, als aan dat van een zijner grootste mannen. Wanneer iets het over zijn verlies troosten kan, dan is het het bewustzijn, dat de man, wien nu de koele aarde dekt, een rijk leven gehad heeft, en dat het hem gegeven was, steeds stijgende, het hoogste in de kunst te bereiken.

† Koning Milan.

De ex-koning Milan van Servië is op Maandag 11 Februari bijna plotseling te Weenen overleden.

Milan Obrenovitch was de vierde prins van de dynastie der Obrenovitch, gesticht

† EX-KONING MILAN VAN SERVIË.

door den ouden Miloch, den populairen held uit de Servische onafhankelijkheidsoorlogen.

Den 10^{den} Augustus 1854 te Jassy in Rumenië geboren, was Milan de zoon van Meloch Obrenovitch en Marie Katargie. In 1864 kwam hij naar Parijs om er zijn opvoeding te ontvangen.

De tragische dood van zijn neef, prins Michaël Obrenovitch III, die in het park van Topchideré, dicht bij Belgrado, vermoord werd, riep hem den 20sten Juni 1868 tot zijn plicht. Onder den naam van Milan Obrenovitch IV werd hij door de Skoupchtina tot prins van Servië uitgeroepen en den 5^{den} Juli plechtig als zoodanig

ingehuldigd. Maar niet vóór den 22sten Augustus 1872 werd hij meerderjarig verklaard, en nam hij persoonlijk het bestuur in handen.

Den 5^{den} October 1875 huwde hij te Belgrado de dochter van een Russisch kolonel, Nathalie Kechko, die hem een zoon schonk, koning Alexander I, op den 2^{den} Augustus 1876. Zijn oneenigheden met koningin Nathalie waren evenwel van zulk een ernstigen aard, dat hij den 24sten October 1888 zijn echtscheiding liet uitspreken; den 7^{den} Maart 1893 verzoende hij zich weer openlijk met haar. De onaangename verstandhouding duurde evenwel voort, zoodat ze telkens weer scheidden en de koningin tegenwoordig te Biarritz woont.

Als gevolg van het Berlijnsche congres deed hij den 5^{den} Maart 1882 afstand van den troon ten gunste van zijn zoon, en ging hij zich te Parijs vestigen, maar in 1894 kwam hij weer in Servië terug en nam den titel van koning weer aan. Niet vóór zijn zoon verleden jaar Draga Maschim trouwde, trok hij zich voorgoed uit het politieke leven terug.

Oranje-Nassau-Mecklenburg-Schwerin. Eene herinnering. Causerie met illustratiën.

I.

De koude, snerpende wind en de sombere, betrokken lucht deden op een der eerste dagen van het jaar 1901 mij er toe besluiten, om vroeger dan anders de lichten te ontsteken en door het dichtdoen der zware overgordijnen, de laatste stralen van het daglicht buiten te bannen.

KONINKLIJK PALEIS IN HET NOORDEINDE TE 'S GRAVENHAGE.

Het duurde dan ook niet lang of mijn studeervertrek had spoedig dien graad van behaaglijke warmte gekregen, die uitlokt tot soezen en droomen en om al datgene op te rakelen, dat door het ingrijpen in het dagelijksch leven in verband met het sociale leven der buitenwereld ons zooveel te denken geeft en dikwijls zoo aangenaam aandoet.

Onwillekeurig had ik, bij de gedachte die in deze dagen ieder goed Nederlander en waren Oranjeklant bezighield, een doosje te voorschijn gehaald, waarin eenige overblijfselen geborgen waren, die nu het aandenken vormden aan een reeks voorvaderen, die eenmaal goed en bloed feil hadden voor het Huis van Oranje. Onder die reliquieën bevond zich een drieduims breed oranjelint ter lengte van anderhalve palm, waarop met zilverdraad geborduurd stond:

> Vivat Onzen
> Stadhouder. A^{o} 1747.

terwijl aan beide uiteinden een bloemvormig versiersel ingeweven was, waartusschen in kringvorm de letters W.C.H.F.P.V.O.

Deze letters beteekenen Willem Carel Hendrik Friso, Prins van Oranje.

De datum doelt op den intocht als Stadhouder en Kapitein Generaal en Admiraal der Unie van Holland, Zeeland, Utrecht en Overijssel.

Een intocht, die toenmaals met veel pracht en luister plaats heeft gehad, zooals het verhaal van mond tot mond en van geslacht tot geslacht is overgebracht, en alhoewel in die 160 jaren de kleur van 't Oranje in al haar schoonheid van tint was blijven bestaan, zoo had zij toch door den

tand des tijds geleden en evenzoo hebben de verhalen over die heuglijke gebeurtenis veel van hunne ware frischheid verloren, en daar toen niet als thans de tijdschriften zoo heerlijk voor een ieder reproduceerden wat er voor belangrijke wereldfeiten plaats hadden, zoo wil ik nu hier trachten een overzicht te geven van alle belangrijke momenten uit het tijdperk van de dagen, waarin het Vorstenhuis van Oranje-Nassau zich met dat van Mecklenburg verbond, opdat deze grootsche gebeurtenis steeds met dezelfde frischheid van kleuren moge voortleven in de gedachten onzer kinderen en kindskinderen.

II.

De eenvoudige

WIJLEN Z.M. KONING WILLEM III.

doch karakteristieke bouworde met de frischheldere tinten, geven mij van het Koninklijk Paleis in 't Noordeinde te 's Gravenhage steeds een aangenamen indruk, doch sinds mijn jongensjaren is er in dat gedeelte der residentie veel veranderd. Wellicht heeft, uit een modern schoonheidsoogpunt beschouwd, het paleis wat uitzicht betreft veel gewonnen, maar toch kan ik daar nimmer toeven, of ik zie in mijne verbeelding het Noordeinde terug, zooals het vroeger jaren was.

Toen, als jongens, klommen wij met het grootste genot bij een der pooten van het paard van Willem de Zwijger op, om de aankomst van onzen Koning Willem III te zien, édoch gewoonlijk schenen de agenten een dergelijke majesteitsschennis te groot

te vinden, daar wij steeds op eenigszins hardhandige wijze gedoemd werden om uit lagere sferen onze kelen open te zetten en onzen Vorst het welkom toe te roepen.

In dien tijd waren de daar gelegen tuinen en gebouwen tegenover het paleis nog omringd door muren, gebouwd in ouden Gothischen stijl, terwijl het eeuwenoude klimop zich, tot een dik groen kleed gevormd, tot het nokje derkanteelen slingerde.

Deze muren vormden echter een somberen achtergrond, waartegen het groote ruiterstandbeeld van hem, die, als Vader des Vaderlands, de stamvader werd van het Huis Oranje-Nassau, slechts ten halve uitkwam.

In 1533 geboren, werd Willem de Zwijger in 1544 Prins van Oranje, Stadhouder van Holland, Zeeland en Friesland, en werd hij in den roemrijken strijd van tachtig jaren tegen het oppermachtig Spanje, weldra de ziel van den opstand.

Wij alle Nederlanders kennen de geschiedenis dier moeitevolle jaren voor een Vorst zoo edel als Prins Willem.

In 1581 werd hij vogelvrij verklaard en mocht aan dat droevig lot slechts enkele jaren ontsnappen, daar den 10 Juli 1584 de vloekwaardige hand van den sluipmoordenaar den zwaarsten slag dien Holland toen kon treffen, toebracht.

De groote Willem de Zwijger was niet meer.... doch uit hem werden de schoone en goede eigenschappen overgebracht in de volgende geslachten. En is er een vorstenhuis in de geschiedenis aan te wijzen met een roemrijk verleden, dan zeer zeker is het dat van 't Huis van Oranje Nassau, dat door vele geslachten heen, steeds bemind door hun volk, heeftgeregeerd.

Het is bijna onmogelijk om in enkele trekken het verband neer te schrijven tusschen de twee takken waaruit dit Vorstenhuis is gesproten, daar deze tweeliniën vast ineengestrengeld zijn door de talrijke geslachten, die door eeuwen heen met elkander zijn verbonden.

De eene tak spruit voort uit Otto Graaf van Nassau omstreeks 1290 en komt door vele geslachten heen tot René Prins van Oranje, Graaf van Nassau, die in 1530 het Prinsdom Oranje erfde van zijn oom Philibert, terwijl hij later in 1538 Vianden en alle Nassau-bezittingen in Nederland kreeg, Stadhouder werd van Holland, Zeeland en Friesland en bij den slag van St. Dizier in 1544 sneuvelde.

Als erfgenaam trad nu op Prins Willem I.

Albertina Agnes Prinses van Oranje-Nassau, kleindochter van Willem I, huwde in 1652 met Willem Frederik, stadhouder van Friesland, Groningen en Drenthe, en maakte door deze verbintenis, dat ook het Nederlandsche Koningshuis

afstamde van Willem I. - Om dit nader toe te lichten, gaan wij even terug in den tweeden tak, spruitende uit Walram I, wiens zoon Hendrik II, de Rijke, Graaf van Nassau, gehuwd met Mechtilda Gravin van Gelder, gestorven is in 1250, en kom dan door verschillende geslachten tot Carel Christiaan vorst van Nassau Weilburg, die als Infanteriegeneraal in Nederlandschen dienst Gouverneur geworden was van Maastricht. Deze huwde met Prinses Wilhelmina, uit den Ottotak afstammende, door welk huwelijk verschillende nakomelingen van Nassau Weilburg ook afstamden van het huis Oranje-Nassau. Onder deze behoort ADELHEID EMMA WILHELMINA THERESA, echtgenoote van wijlen WILLEM III, ALEXANDER PAUL FREDERIK LODEWIJK, Koning der Nederlanden.

Teruggaande in de rechtstreeksche afstamming van Koning Willem III, komen wij tot het jaar 1790, waarin Willem (I) Frederik, zoon van Stadhouder Willem V Batavus, Prins van Oranje-Nassau, Generaal der infanterie was; in 1795 week hij uit naar Engeland; in 1798

H.M. KONINGIN WILHELMINA OP TIENJARIGEN LEEFTIJD.

was hij Pruisisch generaal; den 13en Dec. 1813 werd hij uitgeroepen tot Souverein en Vorst van Noord-Nederland en werd ook als zoodanig den 30en Maart 1814 gehuldigd.

Den 24en Augustus 1814 werd hij Gouverneur-Generaal van Zuid-Nederland en den 16en Maart 1815 tot Koning der Vereenigde Nederlanden en Groothertog van Luxemburg uitgeroepen. Dit laatste in ruil voor het verlies in 1807 van Nassau-Dietz-Dillenburg en Hadamar.

Den 24en Aug. 1815 werd de nieuwe grondwet bevestigd, den 10en November 1830 werd het huis van Nassau door België van den troon uitgesloten en den 19en April werd Willem I tot Koning der Nederlanden Hertog van Limburg en Groothertog van Luxemburg uitgeroepen.

Den 7en October 1840 stond hij de regeering af aan zijn zoon Willem Frederik George Lodewijk, geboren in 1792 uit het huwelijk met Frederica Louisa Wilhelmina, Prinses van Pruisen.

In 1843 overleed Willem I, met wien de regeering van het Huis der Nederlanden was aangevangen.

Willem II, die in 1805 als cadet in het Pruisische leger diende, werd in 1811 luitenant-kolonel in 't Engelsche leger, in 1813 werd hij bevorderd tot generaal-majoor in dat leger en tot generaal in 't Nederlandsche.

In 1814 kreeg hij den titel van Prins van Oranje en maakte in 1831 als opperbevelhebber den tiendaagschen veldtocht mede.

In 1816 huwde hij met Anna Paulowna, Grootvorstin van Rusland, uit welk huwelijk sproot Willem Alexander Paul Frederik Lodewijk, die bij het overlijden zijns vaders den 17en Maart 1849 opvolgde.

In 1827 werd Willem III aangesteld tot kolonel der infanterie, in 1838 bevorderd tot generaal-majoor, in 1840 tot Prins van Oranje en tot luitenant-generaal-inspecteur der infanterie.

In 1839 huwde hij met Sophia Frederica Mathilda, Prinses van Wurtemburg, uit welk huwelijk drie zoons geboren werden, die allen overleden.

Het Nederlandsche volk leed merkbaar onder de telkens zich herhalende slagen, die het Huis van Oranje ondervond, en droevig stil was het in 't paleis in 't Noordeinde, droevig keek de groote Willem de Zwijger neer op het ledig huis en doffer en doffer werd de galm der klokken toen de laatste der telgen heen werd gedragen naar de rustplaats der Oranjes in de kerk te Delft.

Doch niet alzoo, het Oranjehuis mocht niet uitsterven, want plotseling verhelderde zich het metalen gelaat van den grooten Zwijger, toen Koning Willem III in 1879 Adelheid Emma Wilhelmina Therese, Prinses van Waldeck Pyrmont, het Koninklijk huis deed betreden, en luid jubelde het Nederlandsche volk bij het aanschouwen van hunne jonge Vorstin.

Doch nog grooter vreugde werd ons bereid, toen den 31en Augustus 1880 de klokken in de residentie in het vroege morgenuur luide verkondigden, dat WILHELMINA HELENA PAULINA MARIA geboren was, en luider en luider klonk de metalen galm en verder en verder vertolkten de vroolijk klinkende klokken dat het Nederlandsche volk een Prinses geboren was.

't Jonge lootje wies op, en toen haar vader in 1890 overleed, was 't de verstandige leiding van hare groote moeder, die haar maakte tot een Vorstin, lieftallig niet alleen van uiterlijk, doch edel van inborst, met den standvastigen wil der Oranjes, een Vorstin geheel in haar jeugdige persoonlijkheid opnemende de groote en edele eigenschappen, ontleend aan den stamvader, die trotsch van zijn verheven standplaats neerzag op haar, die met hare liefdevolle moeder een zegen werd voor Nederland en het Nederlandsche volk, en reeds lang waren rond het groote ruiterstandbeeld de oude muren gevallen, die den achtergrond tot somberheid doemden, en de helderblauwe, zonnige hemel weerkaatste in het gelukkig tehuis der Oranjes de heldere, vroolijke toekomst.

Niet lang deden de verdere gebeurtenissen op zich wachten, want de tijd gaat snel voorbij, wanneer men gelukkige dagen doorleeft, en hoe zegenrijk ook het regentschap van H.M. de Koningin-Moeder was, toch brak het oogenblik aan, waarop Hare Majesteit Koningin Wilhelmina den zwaren schepter van 't bewind in handen zou nemen, doch toen zij den 31en Augustus 1898 die moeilijke taak aanvaardde, bleek die schepter niet zwaar, want de liefde van 't Nederlandsche volk maakte hem licht.

Koningin Wilhelmina, een Vorstin van den echten Oranjestam, zag spoedig in, dat zij haar volk nog gelukkiger kon maken door een verbond te sluiten, waardoor een mannelijke steun haar als raadsman in vele zaken kon bijstaan. Geheel vrij in

haar keuze, wist zij door hare Moeder geleid de gevaarlijke klippen der staatkunde te ontzeilen en vestigde haar keus op een Prins, die aan ons Vorstenhuis was verwant, zooals wij later zullen zien en die geheel buiten het groote politieke leven der regeerende vorstenhuizen stond.

Lang werd gegist, gevraagd en gepolst; telkens als men elkander ontmoette luidde de vraag: 'Zeg, weet je nog niets omtrent de verloving der Koningin?' totdat eindelijk den

17en October 1900 een buitengewoon nummer der Nederlandsche Staatscourant verscheen, dat de volgende proclamatie bevatte:

Z.K.H. HENDRIK, PRINS DER NEDERLANDEN, HERTOG VAN MECKLENBURG-SCHWERIN.

PROCLAMATIE van den 16den October 1900, betreffende de verloving van Hare Majesteit de Koningin.

WIJ, WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Aan Mijn Volk!

Het is Mij eene behoefte, aan het Nederlandsche Volk, van welks levendige belangstelling in het geluk van Mij en Mijn Huis Ik zoo diep ben overtuigd, persoonlijk mededeeling te doen van Mijne verloving met Zijne Hoogheid, Hertog HENDRIK VAN MECKLEMBURG-SCHWERIN.

Moge deze gebeurtenis, onder Gods zegen, bevorderlijk zijn aan het welzijn van Ons Land en van Zijne Bezittingen en Koloniën in Oost en West.

Lasten en bevelen, dat deze Proclamatie in de 'Staatscourant' en het 'Staatsblad' opgenomen en ter plaatse, waar zulks gebruikelijk is, aangeplakt zal worden.

Gedaan op Het Loo, heden den 16den October 1900.

WILHELMINA.

Alom heerschte er vreugde in den lande; muziekgeschal, kanongebulder en duizenden jubelende stemmen verkondigden de vreugde, die Neêrlands volk smaakte bij het vernemen van het besluit van zijn jeugdige Koningin.

III.

Hertog Hendrik van Mecklenburg Schwerin, de uitverkorene door Koningin Wilhelmina, was aan ons allen onbekend. Menigeen viel het zeker zoo heel gemakkelijk niet, om

in eens, zich duidelijk voor te stellen, waar dit Groothertogdom gelegen was, en er wat over te vertellen, is zeer zeker een tweede vraag, die nog moeilijker was op te lossen, en toch neemt dat Hertogdom in de rij der Duitsche vorstendommen een hooge plaats in, zoodat wij, die als Nederlanders, Hertog Hendrik als Prins-gemaal moeten erkennen en eerbiedigen, wel eens iets uitvoeriger over een en ander mogen weten.

Laat ik trachten u iets mede te deelen, waardoor wij spoedig een blik krijgen in dit stukje geschiedenis van Oud-Duitschland.

In de eerste plaats merken wij op dat er eenig verschil bestaat in de spelling van 't woord Mecklenburg, dat in de 'Staatscourant' wordt gerchreven met een *m*, in plaats van een *n*.

In een Duitsch werk vond ik over die quaestie iets van ouden datum en wel het volgende: De naam Mecklenburg komt af van een

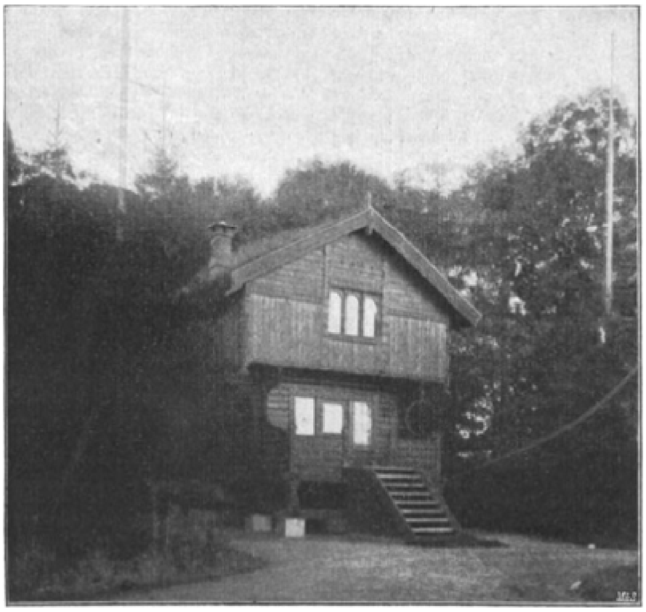

Jachthuis van Z.K.H. HENDRIK, Prins der Nederlanden, Hertog van Mecklenburg-Schwerin, in Inversetter bij Doberan.

plaatsje Mecklenburg, gelegen in de nabijheid van Wismar, en was in de Slavische tijden een Frankische burcht. De beteekenis was: *Groote burcht*, afgeleid van *Mikel* of *michel*, hetgeen *groot* beteekent. In het jaar 1856 werd door een der professoren Wex eene verhandeling gehouden over de vraag der spelling en beweerde hij daarin, dat Mecklenburg met een *n* niet alleen diplomatiek en geschiedkundig, doch ook volgens de spreektaal geheel juist is.

Dit als het ware en parenthèse, en nu in korte trekken de geschiedenis der vorsten en van het vorstendom.

In de 5e eeuw hadden de Germaansche vandalen hunne woonplaatsen in het tegenwoordige Mecklenburg ontruimd en trachtten verschillende volksstammen er zich te vestigen; de Slavische stam bleek de machtigste.

Sedert de 10e eeuw heerschte er een strijd tusschen de Christenen en de Slavische stammen; een eeuw later vond het Christendom ingang bij den stam der Obotriten, doch in 1066 werden de aanhangers dier leer weder vernietigd.

Hendrik de Leeuw overwon na een bloedigen strijd tegen Pribislaw I en Niklot het land der Obotriten.

Later verzoende hij zich echter met den vorst van dien stam, Pribislaw II, zoon van Niklot, die een Christen was; schonk hem het grootste gedeelte van het land terug en gaf aan Hendrik Burewin, zoon van Pribislaw, zijn natuurlijke dochter Machtilda tot vrouw.

Het graafschap Schwerin alleen werd aan den moedigen Saksischen Graaf Güntzel gegeven en de Bisschoppen van Schwerin en Ratzeburg werden eenige gronden toebedeeld.

Pribislaw is aldus als stamvader te beschouwen van alle Hertogen van Mecklenburg.

Hij hield verblijf onder den titel van Vorst van Wenden, in Werle, een burcht gelegen nabij de stad Schwan.

De Duitsche taal werd reeds onder zijn bestuur gesproken, doch de Slavische bevolking bleef lang naast de Duitsche voortbestaan zonder zich te vermengen.

In 1170 werd Pribislaw tot Duitsch rijksvorst verheven.

De nakomelingen bedreigden alle landen der Oostzeekust en Waldemar II, die de leenplichtigheid aan Duitschland niet wilde erkennen, was heer en meester langs die kust.

Waldemar echter, die de vrouw van Graaf Hendrik van Schwerin, toen deze in het Oosten streed, onteerde, werd door den Graaf overvallen, in ketenen geslagen en naar het Brandenburgsche slot Lenzen en later naar Dannenburg gebracht.

Vier ooms grondvestten de vier takken, Mecklenburg, Werle of Wenden, Rostock en Parachim, in 1226.

In 1436 waren echter reeds de drie laatste liniën uitgestorven en bleef Mecklenburg alleen voortbestaan.

De toenmalige vorst had in 1366 de heerlijkheid Stargard geërfd en zich met geweld meester gemaakt van het graafschap Schwerin, alhoewel Graaf Otto nog een broeder had.

In 1349 kreeg vorst Johann van Keizer Karel IV te Praag de Hertogelijke waardigheid; later splitste zich zijn geslacht in de liniën Schwerin en Stargard.

Hertog Albrecht droeg van 1365-1389 de kroon van Zweden, en Hendrik IV de Vette geraakte in 't bezit van geheel Mecklenburg, toen in 1471 de lijn Stargard uitstierf.

Slechts een eeuw bleef het land onverdeeld, daar in 1534 weder 2 liniën ontstonden, die van Schwerin en Güstrow.

In 1552 werden zij wel weder vereenigd, doch scheidden zich bij het verdrag van 3 Maart 1621 weder, toen de Hertogdommen Schwerin en Güstrow werden geproclameerd.

Toen in den 30-jarigen oorlog de Hertogen partij kozen tegen den Keizer, werden zij van hunne waardigheden ontzet en ontving Wallenstein hunne landen in leen (1627).

Gustaaf Adolf herstelde in 1632 de rechtmatige vorsten weder in het bezit hunner eigendommen.

De Westphaalsche vrede was van invloed op de uitgebreidheid van het Mecklenburgsche gebied, daar het aan Zweden de stad Wismar en verder Poel en Neukloster moest afstaan, terwijl het als schadeloosstelling hiervoor ontving de Bisdommen Schwerin, Ratzeburg enz.

In 1695 hield Güstrow op te bestaan.

De Hertogen der andere linie, die zich onder de hand in

de Grabow- en Strelitz-lijnen vertakt hadden, sloten in 1701 een verbond, waarbij de Grabow-, thans de Schwerin-linie genaamd, over Schwerin en Güstrow, de Strelitzertak de heerschappij over Stargard en het vorstendom Ratzeburg behield; alzoo ontstonden de beide lijnen Schwerin en Strelitz.

Hertog Karel Leopold van Schwerin huwde met Katharina, een nicht van Peter de Groote. Prat op deze hooge bloedverwantschap nam de Hertog 36000 Russen in zijn land en liet het volk door hen mishandelen. De adel vluchtte.

Wel keerden een deel der Russen naar hun land terug, doch 16000 bleven er en werden eerst in 1719 van Rijkswege door een Hanoveraansch leger uitgedreven.

De Hertog onthaalde den Keizerlijken notaris en Rijkscommissaris, hem door den Keizer gezonden ten einde zich te verantwoorden, op een duchtig pak slaag en zond hem toen naar huis, doch daarmede was de maat vol en werd hij afgezet en door zijn broeder Christiaan Lodewijk vervangen.

In den zevenjarigen oorlog had Mecklenburg veel te lijden. Alhoewel het zich neutraal hield, vond Koning Frederik het goed, dat land te beschouwen als een veroverd gebied, zonder op verdere tegenwerpingen acht te geven.

In 1807 trad Mecklenburg tot het Rijnverbond toe, en in 1813 waren deze Hertogen de eerste Duitsche vorsten die zich bij de verbondenen aansloten; in 1815 kregen zij de Groot-Hertogelijke waardigheid en traden tot den Duitschen Bond toe.

De Groothertog Paul Friedrich stierf den 7en Maart 1842 en werd opgevolgd door zijn zoon Friedrich Franz, die den 28en Febuari 1823 geboren was.

Uit het huwelijk van Friedrich Franz II met Maria Prinses van Schwarzburg Rudolstadt werd den 19en April 1876 Hertog HEINRICH WLADIMIR ALBRECHT ERNST geboren, die als luitenant bij het bataljon jagers der Pruisische garde te Potsdam diende, en à la suite van het regiment fuseliers van Mecklenburg no. 90 gevoerd werd.

Zouden wij weder de geschiedenis opslaan, dan zouden wij zien dat hij door zijn grootmoeder van vaders zijde, Prinses Alexandrina van Pruisen, verwant was met het Pruisische Koningshuis en door een broeder zijns vaders, die eveneens met een Prinses Alexandrina van Pruisen was getrouwd, is Hertog Hendrik verwant aan het Huis van Oranje, daar deze Prinses Alexandrina eene dochter was van Prinses Marianne, gehuwd met Prins Albrecht van Pruisen.

Als bijzonderheid wil ik hier nog bijvoegen dat volgens een verdrag, in 1442 te Wittstock gesloten tusschen de Vorsten Balthasar Wilhelm en Christoph. met Frederik II van Brandenburg bepaald werd, dat wanneer het Mecklenburgsche huis uitstierf, de Hohenzollern zouden op volgen. Om deze redenen vindt men het Mecklenburgsche wapenschild terug in het Pruisische wapen.

Den 12en Mei 1864 werd door de beide hertogen de orde van de Wendische Kroon gesticht, welke orde ook aan vrouwen kan verleend worden.

Het wapen bestaat uit een in 6 kwartieren verdeeld schild met een middenschild. In het 1e kwartier een gouden veld en gedekt door een zwarten, naar voren gekeerden, roodgekroonden buffelkop met zilveren hoorns en een zilveren ring door den neus, behoorende tot het wapen van Mecklenburg. In 't 2e kwartier het wapen van Rostock, zijnde een blauw veld met een gouden blok. In 't 3e kwartier gedeeld boven een blauw veld met een gouden griffioen, onder in een zilveren veld een groene tafel voor het vorstendom Schwerin. In 't 4e kwartier voor 't vorstendom Ratzeburg een zilveren veld met een rood kruis. In 't 5e kwartier voor Stargard een rood veld, waarop

uit den linkerschildrand uit zilveren wolken een geharnaste arm komt met een ring voorzien van een edelgesteente in de hand. In 't 6e kwartier treft men een gouden veld aan, waarin een schuinliggende, zwarte buffelkop met roode kroon en zilveren hoorns. Het middenschild is half rood half goud voor 't graafschap Schwerin.

De schildhouders zijn rechts een zwarte buffel, links een gouden griffioen.

De landskleuren zijn rood, goud en blauw, de vlag blauw, wit, rood, volgens de lengte gestreept, met den zwarten buffelkop in goud.

Het zou mij te ver voeren veel over het hertogdom mede te deelen, doch beschouwen wij Schwerin, dan geeft ons dat den heerlijken aanblik, die een stad gelegen aan een meer op ons uitoefent, vooral wanneer de tegenovergelegene oever met bosschen bedekt is, terwijl vijf kleine meren rond de stad gelegen zijn.

Daartusschen liggen landerijen, heuvels, villa's, alléeën en tuinen in schilderachtige bonte mengeling verspreid en bevat deze plaats een schat van gebouwen, die van geschiedkundige herinneringen vol zijn, en helaas in dit kleine bestek, waarin ik reeds zooveel geschiedenis heb medegedeeld, mag ik, hoe verleidelijk het ook is, daarin niet verder doordringen.

Laten wij ons dus van het zoo schoone Schwerin afwenden en zuidwaarts gaan, dan komen wij in een moerassige en vlakkere streek aan de Brandenburgsche grens gelegen, geheel zonder natuurschoon. Doch ook daar is een oase voor hen, die de litteratuur liefhebben; daar treffen wij nabij het dorpje Wöbbelin een machtigen eik aan, onder welken een grafsteen ligt, gewijd aan Theodoor Körner, door den Groothertog aan den vader van dien grooten dichter geschonken.

Ook moeten wij Doberan vermelden, dat door Pribislaw II gesticht werd als klooster in 1173; later verwoest door de Slaven, werd het in 1186 weder opgebouwd. De vele rijkdommen en het groote bezit aan reliquiëen, maakten dat vele pelgrims tot uit verre oorden dat klooster kwamen bezoeken. In het einde van de 16e eeuw werd Doberan tot vorstelijk jachtslot ingericht. Vanaf 1793, toen er een badplaats werd aangelegd, verkeerde het Hof er zomers dikwijls en is dit plekje als de oudste badplaats van Duitschland te beschouwen.

Doberan ligt slechts ½ mijl van de Oostzee, aan het zuidelijk einde van een groot dal omgeven door heuvels en hoogten; de geheele omgeving biedt een liefelijken, vroolijken aanblik aan door de afwisseling, en een kijkje op de hierbij gevoegde photo van het jachthuis van Hertog Hendrik bewijst voldoende, dat de natuur in die streken niet misdeeld is aan schoonheid.

Laat ik hierbij deze zeer bekorte en toch nog vrij uitvoerig geworden schets omtrent de afstamming van Hertog Hendrik en diens geboorteland beëindigen, om verder ons te wijden aan de feestdagen die volgden na het besluit, waarbij Oranje zich verbond met Mecklenburg, een reeks van gulden dagen, die door den band des huwelijks bezegeld de schoonste bladzijde der geschiedenis zal vormen in de 20ste eeuw, en daar, waar een eeuw aanvangt met een gebeurtenis zoo gewenscht door 't Nederlandsche volk, is 't niet anders dan te verwachten, of deze eeuw zal voor Nederland onder het verstandig bestuur van onze Koningin een schoone toekomst tegemoet gaan.

(*Wordt vervolgd.*)

Op reis,
door Frans Hoskorn.
(*Vervolg van blz.* 144.)

'Moet ik der weer afstaan! Groote God, wéét ze niet, voélt ze niet hóe lief ik der heb! Alles heb 'k voor der opgeofferd! m'n naam, m'n carrière, alles, alles! Heeft ze dan mij zóó niet lief! Móet 'k der teruggeven an der man, die der weêr neemt om 't kind, en ik, wat moet ik dan! Denkt ze daar niet an! Ik kán niet terug, wíl niet terug, 'k heb me onmogelijk gemaakt! Bega 'k 'n moord als 'k der hou? Als 'k der niet geven wil, houën wil, eeuwig houën! Als ze ziek blijft, als ze doodgaat? Dood - gaat - misschien?... dan moet je toegeven, Walter, toegeven; geef der 't leven, 't geluk weêr terug, dat jij der heb ontroofd, - toegeven Walter - jij alléén dan maar rampzalig, jij alléén dan maar verloren, - de wereld dan maar in, - niet terug, nee, niet terug, - de wereld in Walter, of....'

Een geritsel dat Nelly maakte deed hem plotseling naar haar heenzien. Nog altijd hield ze de oogen gericht naar beneden.

O God, 't was of ze al dood was, zoo wit, zoo akelig wit zat ze daar, - hu, - die witte pon, dat witte gelaat, die witte handen, die zwarte reisdeken, - dood!...

't Zweet brak hem uit.

Nelly keek naar hem op, ze zag zijn lijden en ze kreunde:

'Walter, o Walter!'

Hij plofte terug in zijn stoel, greep de leuningen, kneep ze, beet met de boventanden in de onderlip. 't Warrelde in zijn hoofd: 'ziek, dood, - toegeven Walter!'

Hij zweeg, hij kon niets zeggen, - er wilde geen geluid door zijn keel.

Angstig vouwden zich twee witte handjes en 't kreunde weêr uit dien witten mond:

'Walter, o Walter, je pijnigt me!'

Toen klonk het terug, schor, droog, hortend maar goed verstaan baar:

'Naar huis, naar je kind! Zooals jij 't wilt, Nelly, is 't mij goed.'

'Walter!' - ze juichte 't woord bijna uit, en in haar toon lag zulk een onverholen vreugde, dat Walter kromp inéén.

Ze sloeg de armen om zijn hals, niet ziend, niet wetend, maar meêsleurend de kopjes die kletterend vielen aan scherven op den vloer, en zoende hem, zoende hem.

'Walter, goeie, beste Walter, o, 'k schaam me zoo voor je, maar - maar - o wees niet boos, wees niet boos, Walter, goeie Walter, ik kan niet anders, 'k zou doodgaan, - 'k heb geen rust, - 'k vin geen rust, - - o, m'n hoofd, m'n hoofd!'

Ze hield Walter omvat, 't hoofd geleund aan zijn borst, en zijn tranen in stilte rolden in zijn baard en drupten op haar blonde hoofd.

In den namiddag spoorden ze den Rigi af en bleven dien nacht te Luzern.

Nelly's neerslachtigheid was wel wat geweken, nu eindelijk na lang niet durven 't hooge woord er uit was, maar de hoofdpijn week niet, ze bleef lijdend. Walter omringde haar met zorgen en oplettendheden, hij gedroeg zich jegens haar als een waarachtig gentleman, hoewel zeer in zichzelven gekeerd. Alles om hem heen, wat niet direct Nelly betrof, liet hem koud en onverschillig.

Zijn Fransche naam handhaafde hij echter, en waar Duitsch te praten niet noodzakelijk was, sprak hij Fransch. Het sporen vermoeide Nelly in die mate, dat

Walter besloot niet verder dan tot Mannheim van den trein gebruik te maken en van daar per boot naar 't moederland te stoomen.

Daar gekomen kon de boot niet varen wegens den lagen waterstand van den Rijn.

In een hotel dus.

Nelly's hoofdpijn bleef duren; telkens ook weer kwelden haar koortsen.

Walter bood aan naar U. te telegrafeeren, maar weer even snijdend als eens op den Rigi klonk het:

‘Nee, dat hoeft niet. 'k Wil 't niet. 't Zou m'n dood zijn als Louis hier kwam.’

‘En 's nachts, sloopend 't zwakke lichaam, wierp zich de koorts op haar als de tijger zich werpt op zijn prooi, slaand haar de klauwen in de flanken, en 't klonk in Walter's ooren:

‘Louis, m'n man, houdt die van me? Ja, o ja! en Walter, ja, goeie Walter, - 'k ga naar huis, naar m'n kind! Constance, kom je bij maatje? Constance, waar ben je?’

En als dan de koorts afnam en ze moe en afgemat de oogen opende, blikte ze in 't gelaat van den altijd dienstvaardigen, altijd wakenden Walter, staande voor het ledikant.

Dan gleed 't schaamrood langs haar kaken en liet ze de oogleden weder zakken.

Eindelijk, na een door Walter bang doorleefde week, werd 't vaar-verbod opgeheven. De boot zou van wal steken. 't Was begin September. Walter huurde af voor Nelly een zoogenaamd kamertje.

't Werd slimmer en slimmer met haar; onafgebroken waakte Walter, hij kon haast niet meer. Hij leed onuitsprekelijk, hij zag de witte Nelly witter en witter worden. Ze bleef steeds te bed, ze sprak niet meer; op alles wat Walter vroeg of voorstelde, knikte ze. Toen rijpte bij hem 't denkbeeld, dat werd tot besluit, om in 't eerste plaatsje 't beste waar de boot zou aanleggen, een gemeubileerd huisje of villatje te huren. Hij kon dan Nelly uit dat bedompte bootkamertje verlossen en daarheen brengen, naar ‘U.’ telegrafeeren en een dokter raadplegen, hoe ook Nelly zich er tegen zou verzetten. Ze kon dan rustig herstellen en later met haar man huiswaarts gaan.

Wel deden deze gedachten hem zeer, maar hij hield zich flink.

Te ‘R.’, een klein maar schilderachtig gelegen stadje, gaf Walter gevolg aan zijn voornemen.

‘Hoelang blijft de boot liggen?’ vroeg hij de hofmeesteres, die een Hollandsche was.

‘Twee stund, meneer.’

‘Kan u even bij m'n vrouw blijven en op 't hoofd 't compres ververschen als 't warm wordt, terwijl 'k even 't stadje inga?’

‘Als u niet zu lange ausbleibt, viel Zeit hab ich niet!’

Walter begaf zich in 't stadje en liep in den gezwinden pas de villa's langs aan den Rijnoever gelegen.

Allerlei ging door zijn hoofd, dat heusch niet al te helder was.

‘Gemeubileerd huisje huren, goed, - zouën daarbij al de keukengereedschappen zijn? En hoe kom 'k an iemand om te koken en boodschappen te doen voor die paar dagen? Ach wat, de Duitsche vrouwen zijn allemaal kooksters, en anders doe 'k 't zelf. Dat gaat niet, hoe moet 'k Nelly dan oppassen? Nou, vooruit maar, - 'k zal wel zien. 'k Wou dat 'k al getelegrafeerd had. Nel, Nel, dat had 'k niet van je gedacht!’

Hij liep voort, snel, ongerust, verlangend terug te zijn aan boord, Nelly weder te zien, - hij was angstig, beklemd, hij voelde 't naderen van onheil.

‘O God, 'k heb der toch zoo lief, zoo lief!’

Daar zag hij een groot bord ‘möblirte Villa zu vermiethen.’

Hij duwde 't hek open, een jongen kwam hem tegemoet geloopen:

‘Der Herr wünscht?’

Das Haus besichtigen,’ klonk het kort.

‘Bitte, gehn Sie hinein,’ zei de jongen, wijzend naar 't bordes.

Walter klom vijf hardsteenen treden en stapte binnen.

Hij hoorde praten, althans stemmengegons, ‘Zeker werklui,’ dacht hij, ‘misschien ook huurders, net als ik.’

Hij opende een kamerdeur - en stond tegenover Otto.

‘Monsieur Lebois!’

‘Meneer Ter Dicht!’

‘Meneer Lebois!’

Dit laatste zei Eva.

Otto en Eva waren op de terugreis en fladderden nog wat langs de Rijnoevers. Zij waren, als vlinders den bloemkelk, het villatje ingevlogen, als Eva 't uitdrukte, om eens te neuzen hoe zoo'n Duitsche villa van binnen er uitzag.

Ze praatten met elkâar. Lebois sprak Hollandsch.

Eva zei 't hem.

Even kleurde hij; toen zei hij, rad sprekend en woelend met de vingers in haar en baard:

‘Mevrouw, 'k ben zenuwachtig. 'k Heb haast. Vraag me op 't oogenblik alsjeblieft niet verder, 'k ben Hollander zoogoed als meneer uw man, maar als ge wilt, help me. Ge hebt me al veel hulp bewezen, 'k weet het, weet het, maar o, zeg niet dat 'k te veel van u verg, help me toch, 'k heb uw hulp zoo noodig, help me beiden, 'k zal er zoo dankbaar voor zijn. Nelly is zoo zwaar ziek.’

‘Wie is Nelly?’ vroeg Eva.

Walter streek met de hand over 't voorhoofd. ‘'t Is waar,’ antwoordde hij, ‘'k noemde der Constance, maar och, mevrouw,’ ging hij voort, sneller en sneller sprekend, ‘'t is ook 't zelfde, - ze ligt te bed op de boot. 't Is hier dichtbij, de hofmeesteres zou toekijken, maar 'k ben zoo ongerust, - als u bij der wou gaan, ze kent u, ze houdt van u, - en als uw man mij dan even hier wou helpen...’

‘Is ze zooveel slimmer geworden na onze ontmoeting?’ vroeg Eva deelnemend.

Otto had medelijden met hem; hij zag dat moê ingevallen gezicht, die hol staande oogen, - hij kreeg spijt over zijn voortvarendheid op den Rigi. ‘Kom Eva,’ zei hij, ‘ga even:’

‘Och toe, mevrouw,’ verzocht Walter, ‘'k zal u zoo dankbaar zijn.’

‘Ot, kom jij dan naar de boot?’

‘Ja zeker kindje; voorzichtig maar, 'k zal je even brengen.’

‘Nee, nee, niet noodig!’ en Otto naar zich toe trekkend fluisterde ze hem in: ‘Nou luisteren, hoor mannetje, 'k ben dol nieuwsgierig.’

Toen was ze weg.

Walter huurde de villa, betaalde drie maanden vooruit en perste, welsprekend aandringend, den nu weêr onwillig geworden Otto de belofte af dien dag te blijven.

Toen stormde hij heen, keerde terug op zijn schreden om nummer of naam van de villa op te nemen en daarna ging 't als met gevleugelde voeten om 't telegraafkantoor te zoeken. Otto zou een dokter trachten te vinden en dan naar de boot gaan. Hij vond

Dr. Brell, medicinalrath! ‘Natuurlijk “rath”,’ bromde hij even tusschen de tanden. Hij schelde en deed zijn boodschap.

‘Der Herr Dokter wird kommen!’

Walter hield zich goed, schoon alle zenuwen hem spanden en hij 't wel had willen uitgillen van 't wee dat zijn hart doorvlijmde. Hij liep met stijf opéèngeklemde lippen. Een telegraafkantoor vond hij niet. Hij schoof een ‘Wirthschaft’ binnen, bestelde een glas goeden wijn, ‘Ein viertel Johannesberger,’ riep de waard, - betaalde, dronk 't leêg en vroeg naar een adresboek. Dat bestond niet.

‘Telegrafen-comptoir?’

‘O, der Herr wünscht zu telegrafiren - bitte, gehen Sie zur Postamt, die nächste Strasse, - Sie werden 's gleich finden!’ Hij vond het. De smalle vestibule was gevuld met kleine jongens, wier hoofd schuilging onder breede hoeden en die postzegels en briefkaarten kochten, elkâar verdringend voor 't loketje.

Walter schreef zijn telegram aan een mank lessenaartje, schreef den gehaten naam en strekte toen zijn rechterarm uit over de hoofden der jongens om zijn telegram te kunnen aangeven. De helpende bediende keek hem aan, even, en zag toen weêr voor zich.

‘Seien Sie so gut,’ bad Walter bijna, ‘ich muss mich eilen!’

‘Ein nach dem Ander,’ was 't laconieke antwoord en Walter kon wachten, nog uitgelachen door de om hem heendringende jongens.

Toen hij eindelijk geholpen was haastte hij zich weg. Hij wilde onderweg een rijtuig aanroepen, maar hij ontdekte nergens iets dat geleek op een rijtuig. Hij zag ook geen stalhouderij. Dan maar naar de boot. Otto was er reeds. Een jongen werd uitgezonden om een rijtuig op te sporen.

Eva was bij Nelly gekomen toen de koorts wat af was. Een nauw merkbaar gelukkig lachje deed haar weten dat ze herkend werd.

Nelly sprak niet, ze lag maar stil, en Eva's pogingen haar aan 't praten te krijgen waren vergeefs.

Heel gaarne had ze ongemerkt eens even gesnuffeld om te ontdekken wie die Nelly-Constance toch eigenlijk was, maar ze zag niets, - en als ze keek naar de zieke, drong medelijden haar nieuwsgierigheid terug. De hofmeesteres, 't eerst voorzichtig uitgehoord, wist ook niets, ze had die dame maar enkel gezien toen ze op de boot kwam, daarna niet meer.

't Rijtuig kwam.

't Duurde lang eer Nelly met Eva's hulp zoover was om aan wal te gaan, voetje voor voetje steunend op Walter en Eva, ingepakt als een breekbare pop die verzonden moet worden. Eindelijk zat ze in 't rijtuig, - Eva naast haar, Walter er tegenover. Otto liep maar liever.

Langzaam, heel langzaam rolde 't rijtuig over den harden, stoffigen weg.

Eva had haar armen om de zieke geslagen, 't blonde hoofdje lag aan haar borst, en Walter blikte dàn naar Nelly, dàn naar Eva, - en mevrouw Ter Dicht begreep de bede die sprak uit zijn oogen: ‘Help ons!’ Ze zou het doen.

Met de teederste zorg bracht ze de zieke in de tuinkamer te bed, en toen ze daar alles had beredderd en netjes gelegd zooals 't hoort, zocht ze Otto op in 't voorvertrek.

‘Nu moeten we 'n meid gaan zoeken, Ot!’

‘Mij wel,’ bromde Otto, ‘als je maar zeg waar!’

Hij was niet in zijn humeur; zijne gedane belofte dien dag te blijven berouwde hem - wat gingen die menschen hem eigenlijk aan, - zijn vrouw deed of hij niet bestond en tobde over dat vreemde vrouwtje of ze haar eigen zuster was.

‘Dat weet 'k ook niet,’ antwoordde Eva, die maar deed of ze zijn boos humeur niet bemerkte; ‘kom maar meê man, 't zal wel terechtkomen.’

Ze gingen dan 't stadje in en traden op goed geluk een winkel binnen, een echt Duitschen kom-en-eisch-winkel, waar worst en kaas, maar ook pantoffels en kousen werden verkocht, en Eva vroeg den winkeljongen die achter de toonbank worsten sorteerde:

‘Ist der herr Prinzipal zu sprechen?’

‘Weis nit,’ zei de jongen, doorwerkend.

Klaarblijkelijk begreep hij 't niet.

‘Ist die Frau zu Haus?’ vroeg ze verder.

‘Jawohl!’ en toen met een schreeuwstem: ‘Frau Runkel!’

(*Wordt vervolgd.*)

Oranje-Nassau-Mecklenburg-Schwerin. Eene herinnering. Causerie met illustratiën. (*Vervolg van blz.* 150.)

(*Vervolg van blz.* 150.)

IV.

Nieuw leven was er als 't ware in de aderen gegoten der anders zoo kalme Hollanders, nieuw leven, door de vreugde, die heerschte bij 't vernemen van 't bericht, dat

DE MENIGTE IN DE OMGEVING VAN HET KONINKLIJK PALEIS.

Koningin Wilhelmina verloofd was, en toen de eerste dagen dier heuglijke gebeurtenis voorbij waren, de nieuwsgierigheid bevredigd was en men Hertog Hendrik gezien had, in zijne eenvoudige verschijning als officier der Duitsche armée, en toen men in zijn eerlijk, open, jeugdig Germaansch gelaat de oplossing had gevonden van de onuitgesproken vraag: ‘Wie en wat zal Hertog Hendrik voor Nederland en 't Nederlandsche volk in de toekomst zijn?’ toen uitte zich de geestdrift spoedig in allerlei vormen, en de alom verspreide photographieën van 't jeugdig Vorstelijk Paar verkondigden door de gansche wereld, dat wij Nederlanders de keuze onzer jeugdige Koningin een zeer gelukkige hadden gevonden. Maar hier bleef 't niet bij, want in alle plaatsen van Nederland vormden zich verschillende comité's om den nog onbepaalden dag van 't aanstaand huwelijk met allen luister te vieren, en niet alleen plaatselijke, maar ook comité's voor geheel Nederland werden gevormd om de Vorstin en haar Gemaal een huldeblijk aan te bieden, dat door zijn grootschheid zou spreken van de liefde van 't volk voor Haar, die door iedereen om 't zeerste wordt bemind.

Werden sinds onheuglijke tijden bruiloften in 't algemeen steeds met vroolijke feesten gevierd, en waren de huwelijksfeesten der reeds lang gestorvene vorsten luisterrijke festijnen, waar weelde en pracht zich paarden met gulheid en gastvrijheid,

en waren die feesten, die dagen en dagen duurden, steeds in kostbaarheid toegenomen en vinden wij in de oude geschiedboeken meermalen cijfers aangegeven, die ons ongeloofelijk toeschijnen, dan kwam dat daardoor, dat 't geen zeldzaamheid was, dat duizenden gasten zich schaarden aan de feestmalen, waar tonnen gouds besteed werden voor de fijnste gerechten en wijnen, en waarbij de weelde aan kleedij en de schatten aan juweelen en edelgesteenten ten koste gelegd tot een fabelachtige hoogte werden opgevoerd.

Doch de verfijnde beschaving der latere jaren heeft van lieverlede de ruwheid weggenomen, die aan die toenmalige uiting van volksvreugde kleefde, en is er slechts de edele kern overgebleven, die in de beschrijving der hier volgende feiten voldoende duidelijk zal zijn waar te nemen.

Daar 't mij ondoenlijk is, in een kort bestek alles saam te vatten, wat er in die dagen, die moesten verloopen, tot aan de huwelijksplechtigheid, is gebeurd, bepraat, bedisseld enz., en 't ook niet aangaat om alles hier te vermelden wat besloten werd Hunne Majesteiten als eerbiedige hulde aan te bieden, zoo wil ik mij in hoofdzaak bepalen tot 't verloop der gebeurtenissen.

Wat was duidelijker dan, toen eenmaal bekend gemaakt was dat de huwelijksdag Donderdag 7 Februari 1901 zou zijn, dat alle vage plannen plotseling vaste omtrekken aannamen?

En leidde het er van zelf niet heen, dat de feestdagen een begin zouden nemen te 's-Gravenhage, dat daar de huwelijksvoltrekking zoowel burgerlijk als kerkelijk zou plaats hebben en dat daarna de jonggehuwden hun plechtigen intocht zouden houden in Neêrlands hoofdstad?

Toen dit eenmaal vastgesteld was, togen tal van rappe handen onder leiding van mannen, die op versieringsgebied hunne lauweren hadden verworven, aan 't werk, om de residentie te veranderen in een lusthof van bloemen, groen, vlaggen, banieren en de schoonste, smaakvolste verfraaiingen; daar waar de stoet zich langs zou bewegen waren zeer zeker de prachtigste gedeelten aan te treffen. -

Gelukkige dagen, waarin men leeft omringd door liefde en toewijding, waarin men leeft van hope; en zeker heeft ook Koningin Wilhelmina bij het aanschouwen van al die toebereidselen menig uurtje doorgebracht van zalig genot bij 't bewustzijn, dat al die uitingen van liefde voor Haar en Haar aanstaande waren, en zeer zeker heeft Zij ook in gespannen verwachting de uren doorleefd die haar scheidden van hem, die eerst in het einde van Januari tot Haar zou snellen, om de genotvolle bruidsdagen in Hare onmiddellijke omgeving te genieten. -

Na een hartelijk afscheid der zijnen, verliet Hertog Hendrik onder warme toejuichingen Schwerin, en bereikte in ijlende vaart, na een langen rit, de grenzen van ons land, alwaar in 't versierde station te Oldenzaal, met de meest hartelijke bewoordingen, hem een welkom in 't nieuwe vaderland werd toegesproken door den Commissaris der Koningin, P. Lycklama à Nyeholt.

Doch niet lang mocht dit oponthoud duren, want daar ginds toefde een wachtende, en het verlangen van een jeugdige liefde is groot, zoodat na een woord van dank en een handdruk het stoomros den Bruigom weder meevoerde, onder 't zuchten en steunen van den met verdubbelde slagen werkenden zuiger, die onder het eentonig gestamp als 't ware bewust was van het gewicht van zijn taak, en zoo snelde het stalen

gevaarte voort in duizelende vaart en verzwolg in een korte spanne tijds de glinsterende kilometerlange lijnen, totdat, als uit geprangde borst, de schrille kreten opstegen, die de aankomst in de residentie verkondigden.

Het station, rijk versierd, verbeidde de aankomst van den jeugdigen Vorst. Tal van autoriteiten waren daar vereenigd, terwijl de eerewacht van 't bataljon jagers met de hoornmuziek daar was opgesteld.

Hertog Hendrik, die door Hare Majesteit tot Schout-bij-nacht en Generaal-majoor van 't Nederlandsche en Nederlandsch-Indische leger à la suite was benoemd op 31 Januari, was dien dag als Nederlandsch Generaal gekleed en droeg het Grootkruis der orde van den Nederlandschen Leeuw.

Baron du Tour van Bellinchave, Grootmeester Honorair, bracht den Hertog de welkomstopdracht van Koningin Wilhelmina over. Daarna inspecteerde Hertog Hendrik de eerewacht, om zich vervolgens onder het spelen der muziek naar het Koninklijk Salon te begeven, alwaar de Minister van Financiën, Pierson, als voorzitter van den Ministerraad, hem begroette en welkomheette, ja! en toen al die noodzakelijke, doch ook zeker voor Hertog Hendrik vervelende, plichtplegingen waren afgeloopen, steeg hij in het galarijtuig, op welks bok de koetsier met zijn driekant steekje op de gepoederde pruik prijkte, en toen uit de duizenden talrijke menschenmassa een donderend hoerah! opging, toen wed ik, dat uit Hertog Hendrik's boezem een zucht van verlichting opging, want nu scheidden hem slechts weinige minuten van 't heerlijk oogenblik, waarop hem het liefste welkom zou geheeten worden. - - - - - - - - - - -

Ook ten paleize verbeidde in stille verwachting en ongeduld Koningin Wilhelmina het oogenblik van aankomst en vertoonde zij zich telkens aan een der vensters, om als 't ware den gang van zaken te bespoedigen; doch de onverbiddelijke tijd liet niet toe, dat zelfs voor een wachtende Koningin op zijn regelmatig verloop een inbreuk werd gemaakt.

Doch voor mij had dat wachten ook zijn bekoorlijks, doordat ik even Haar mocht bewonderen in haar smaakvol, eenvoudig wit kleed met langen sleep. En telkens gingen uit de wachtende, van ongeduld trappelende menigte kreten van verrassende blijdschap op, wanneer ze de Koningin weer aan het venster zich zag vertoonen.

Het vrouwelijk publiek was juist eens aan een heerlijk gezellig praatje begonnen, door over de verschillende details van Haar Majesteits toilet uit te weiden, toen plotseling alles stil was, op het sein, dat het rijtuig in aantocht was. Nog hoorde ik even een jonge, dartele dienstmeid, die er haar volk maar aan gegeven had, roepen: ‘kijkes Sien, der komp ze op een holletje na beneeën,’ of een rekken der halzen en een duwen uit de achterste rijen scheidde mij van de vrouwelijke critiek en kon ik uit een gunstig hoekje, waarheen ik gedrongen was, de geheele ontmoeting zien en genieten. Ja, genieten, want eenvoudig hartelijk was het oogenblik waarin dit Vorstenpaar, door duizenden oogen bespied, elkander in zulk een oogenblik ontmoette. Hoe licht zou een onnatuurlijke stijfheid de plaats hebben kunnen innemen, daar waar geen kunsteffect mag bestaan.

Nu zag ik Wilhelmina, begeleid door hare moeder, zich snel naar de vestibule begeven, ik zag het rijtuig stilhouden en Hertog Hendrik uitstijgen en, hoe verlangend ook, zijn plicht vervullen en met waardigheid de eerewacht inspecteeren. Doch daarna slechts enkele schreden en Bruid en Bruigom gaven elkander zoo ongekunsteld, zoo plechtig en zoo liefdevolden welkomstkus, dat gansch de menschenmenigte een oogenblik getroffen, in doodsche stilte, dat schoone oogenblik genoot, om daarna in een donderend hoerah! los te barsten, toen het Bruidspaar enkele oogenblikken later

op het balkon verscheen; en hadden zoo nu en dan sneeuwbuien in warrelenden wirwar hun duizenden sneeuwvlokjes zacht doen neerdalen op een ieder, die hier de aankomst afgewacht had, dan deden die witte vlokjes, beschenen door 't eigenaardig lichteffect der vele en vele lichtjes, ons denken aan duizenden witte bloemblaadjes, door engelen gestrooid op den levensweg van 't jeugdige Bruidspaar, en leverde ook in de volgende dagen die sneeuw tusschen het donkere sparregroen der versieringen een aardig effect op, dat door zijn zeldzaamheid een eenige hulde was aan het Koninklijk Paar.

V.

Reeds den 4en Februari begonnen de feesten der bruidsdagen met een huldebetooging der Nederlandsche dilettanten. Harmonie- en Fanfarek orpsen ten getale van 750 man openden met een plechtig vocaal en instrumentaal koraal, ‘Nun danket alle Gott’, de rij der feestelijkheden.

Hare Majesteit Wilhelmina, juist ten paleize teruggekeerd van de begroeting van Grootvorst Wladimir, verscheen met een bouquet van witte bloemen in de hand naast haar Bruigom op het balkon. De heer H.J. Kessels dirigeerde het geheel en deed het Wilhelmus in oude toonzetting volgen.

Eenige heeren werden daarna binnen het paleis ontvangen, alwaar de heer C.L. Bresser sprak uit naam der Nederlandsche musici. Een woord van hartelijken dank der Koningin en een handdruk van Hertog Hendrik was hun welkome dank, waarop nog werden uitgevoerd het Mecklenburgsche Volkslied ‘Gott Segne Friedrich Franz’, de Oranje Nassau marche triomphale en het Danckgebet van Valerius.

Het volk, bij duizenden saamgeschoold, gaf, tusschen de verschillende stukken in, door luide toejuichingen aan zijn geestdrift lucht, terwijl bij het einde, toen de Vorsten op het balkon stonden,

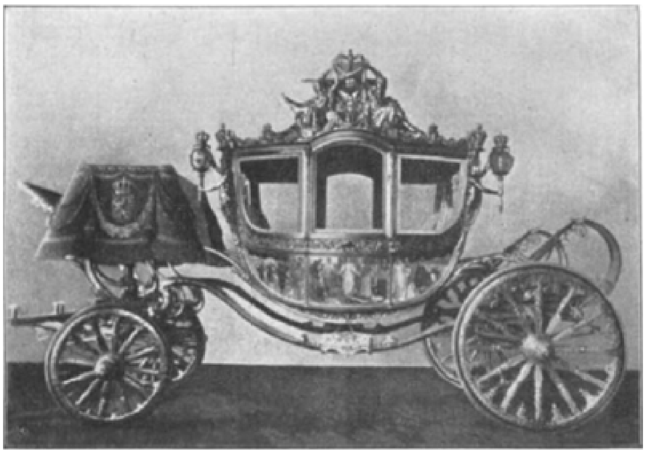

DE GOUDEN KOETS.

een onbedwingbaar hoerah! losbarstte, dat zich verder en verder, luider ep luider voortplantte.

In den namiddag werden ten 4 ure verschillende deputatiën ontvangen, onder welke zich ook de commissie bevond die namens het Amsterdamsche volk Hare Majesteit de destijds, bij de inhuldiging in 1898, reeds bezichtigde gouden koets kwam aanbieden, daar besloten was, daarin den tocht naar de kerk bij de huwelijksplechtigheid te maken.

Een beschrijving van dit het Amsterdamsche volk zoo waardig geschenk kan, wat vorm en uitzicht betreft, achterwege blijven; de hierbij gevoegde photographie laat dit genoegzaam zien. Alleen zij omtrent de beschildering vermeld, dat het milieu ter rechterzijde voorstelt een Hulde van Nederland, ter linkerzijde een Hulde der Koloniën. Aan de voorzijde een allegorische voorstelling der Toekomst en aan de achterzijde die der Geschiedenis.

Ook de avond was bestemd tot een plechtig oogenblik, onvergetelijk voor hen, die het mochten hooren en zien, want plechtig en tevens phantastisch was de aanblik,

die de lichteffecten aanboden, door de contrasten van het bleeke, witte electrische licht en het roode der 150 fakkels, die allen hun licht spreidden over de dicht opeengepakte menschenmassa voor 't paleis.

Ik ga hier voorbij hoe de stoet zich vormde, ten einde de drie zangvereenigingen ‘Caecilia’ uit 's Gravenhage, de Koninklijke Liedertafel ‘Zang en Vriendschap’ uit Haarlem en ‘Rottes Mannenkoor’ te begeleiden tot voor 't paleis.

Treffend was het oogenblik waarop Richard Hol de estrade beklom en het Wilhelmus van Nassauen met jeugdig vuur dirigeerde. Het Bruidspaar luisterde, staande aan een der ramen van de witte zaal, terwijl de overige Vorsten en Vorstinnen zich in groepen luisterend hadden opgesteld.

Schoon waren de daaropvolgende liederen, en bij het Wien Neerlandsch bloed steeg de geestdrift van 't volk ten top.

Wij herkenden den Nederlander niet meer, die door kalmte zich anders kenmerkt, want hoeden, doeken, alles ging omhoog, de lucht in, zonder er aan te denken dat men zijn eigendom wellicht nooit meer terug zal zien; doch wat hinderde dat, het was feest, en een feest dat men nimmer meer zal beleven, het bruidsfeest der jonge, schoone Koningin van Oud Nederland.

Ook nu werden de leiders dezer groote betooging binnen het paleis ontvangen en overstelpt met den dank van hen, die door de schoone en plechtige zangen waren gesticht en en van vreugde en geluk doordrongen.

Maar de avond van dien eersten dag is nog niet ten einde, nog een groot feest wachtte het Bruidspaar, maar ook het volk, dat deelnam aan het feestgeluk hunner lieve Vorsten.

Het prachtige winterweer lokte naar buiten in den donkeren nacht. Doch moge overal het nachtelijk duister veld en beemd bedekken, niet alzoo in de residentie; daar gloeide de hemel als een vuurzee, door de weerkaatsing van duizenden lichtjes, die de illuminatie vormden, dien avond ontstoken. Overal licht, waar men zich slechts wendde, overal groen en bloemen; in allerlei vormen waren de huldeblijken thans verlicht, en een ieder wedijverde om volgens zijn beste krachten een uiting aan zijn gevoelens te geven. De traditioneele verlichting der Departementale gebouwen met de schoone kaarsen-illuminatie, aan de achterzijde van den Vijverberg zich weerkaatsend op het ijsvlies dat 't water bedekte, paarde haar eigenaardige bekoorlijkheid met de chique en vol smaak gearrangeerde illuminaties in 't Voorhout en de verdere straten.

Om 9 uur stelde zich de eerewacht op, onder bevel van graaf Van der Duijn, op 't voorplein van 't paleis.

Hoe schitterend schoon stond het fraaie costuum der ruiters, dat door smaakvollen eenvoud het effect verhoogde. Attila en rijbroek waren van wijnroode kleur, de eerste voorzien van treswerk en brandenbourgs, met opslagen en kraag van astrakan. Een zwart astrakan tolpa met witte veer was het hoofdtooisel, terwijl de degen van een gouden sabelkwast was voorzien. Het harnachement der paarden was aan het hoofdstel versierd met oranje-rozetten en de schabrak was van wit laken met een koninklijke kroon.

Het rijtuig der Koningin was à la Daumont bespannen, waarin H.M. plaats nam, gehuld in een lichtblauw satijnen mantel en getooid met een wit hoedje, terwijl Hertog Hendrik gekleed was in de Mecklenburgsche uniform. Het gevolg sloot zich, in rijtuigen gezeten, achteraan, terwijl de hoofdcommissaris van politie Versteeg, per rijtuig gevolgd door den Burgemeester, den stoet opende. In flinken gang ging het naar het station, onder het gejoel en gejubel van de steeds aangroeiende menigte.

De tocht naar 't station gold de begroeting der hooge aankomende gasten, waaronder de Groothertogin-Weduwe, de Moeder van Hendrik. Na de begroeting der gasten gingen

deze naar hunne hotels en de koninklijke stoet vormde zich weder, doch nu met dit onderscheid, dat, was bij het uitrijden de Moeder der Koningin in 't rijtuig van het Bruidspaar gezeten, deze nu haar plaats afstond aan de Moeder van den Bruigom en zelf in een gesloten galarijtuig volgde.

Van geluk doordrongen zat zeer zeker de Groothertogin Maria daar tegenover hare kinderen, rijdende door de schoon verlichte stad, en grooter en grooter moet dat geluk zijn geworden, toen deze rijtoer veranderde in een zegetocht van het Vorstelijk Paar. Zacht kronkelend, helverlicht door glinsterend dwarrelende kleurwisselingen van Bengaalsch vuur, electrisch en andere lichten, die steeds varieerende lichteffecten schiepen, trok met langzame, slangvormige bewegingen de van vreugde jubelende stoet door straten en pleinen, zich verbreedende en verlengende naar de behoeften van 't oogenblik, terwijl muziek en gezang, gepaard met een regen van bloemen en stormachtige hoerah's en heilroepen, onafgebroken aanhielden; totdat eindelijk na elven het Bruidspaar, in het paleis terugkeerend, afscheidnam door

DE BURGEMEESTER VAN 'S GRAVENHAGE AAN HET HOOFD VAN DEN STOET.

onder vriendelijken groet nog even aan een der vensters te verschijnen.

En mochten zij na dien vermoeienden dag uitrusten, het groote publiek rustte niet, maar zette in vroolijken dans en opgewekte feeststemming nog lang de pret voort. Eendrachtig waren allen, want van ongelukken werd op dien eersten huldedag niets vernomen, wat wel pleit voor de orde, die in die ontzaglijke menschenmassa moet geheerscht hebben.

VI.

Mocht de eerste feestdag in alles zoo welgeslaagd heeten, de volgende dag beloofde weer heel wat, want nauwelijks een enkel uur slapens scheidde ons, als echte feestnummers, slechts van de nieuwe genietingen.

De Dinsdagmorgen begon met de overbrenging van de gelukwenschen der gezanten van hunne hoven en leverde de drukte der af- en aanrijdende rijtuigen en de pracht der met goud en ridderorders gestoffeerde uniformen en costumes genoeg op, om een wachtende menigte heel wat te bewonderen te geven.

Om halftwee werd door 650 zangers, zoowel dames als heeren, een aubade aan den Hertog gebracht.

Het was koud dien dag, doch weder was elk plekje lang voor den aanvang bezet.

De Directeur der Nationale Zangschool, de heer B. van der Velde, beklom zijn dirigentplaats en deed, toen het Bruidspaar verscheen, het Wilhelmus van Nassauen uit volle borst weerklinken.

Hoe lief zag Wilhelmina er uit, in het zeegroene toilet met fluweelen garneering, hoe kranig stond de uniform der Marine den Hertog.

De commissie, de heeren Couvee Jr., Knuyver en AE. Baron Mackay, genoten de eer ten paleize genood te worden en mochten bij het overhandigen van het feestprogramma reeds den dank oogsten voor het genot dat zij hun Vorsten bereid hadden.

Daarna volgden de Welkomstgroet, gedicht door Dr. Ritter, gecomponeerd door Praetorius, en meerdere schoone coupletten, om te besluiten met een volkslied op de wijze van Wien Neerlandsch Bloed, dat, alhoewel de koude wind zich danig deed gevoelen, gedurende de laatste coupletten met ontbloote hoofden werd gezongen, om te eindigen in één jubeltoon 'Leve de Koningin!'

Ook de dirigent werd door Hare Majesteit hartelijk bedankt voor het schoone en liefelijke, dat zij en de Hertog mochten genieten.

Eerst lang na den afloop loste zich de menschenmassa op, het bewustzijn met zich dragende iets eenigs en onvergetelijk schoons te hebben gehoord en genoten.

De namiddag werd ten hove besloten met een gala-diner, waarvan ik de beschrijving maar achterwege zal laten, omdat... ja, omdat ik daarvan aan den buitenkant niet veel kon zien, noch genieten, zoodat ik al recht in mijn schik was, dat ik in een restaurant mij à la carte wat kon verschaffen, om daarna op een heel bescheiden plaatsje iets van de galavoorstelling te zien.

Als oud Hagenaar was mij uit vroeger jaren de theaterzaal zeer goed bekend, en daar ik een groot liefhebber ben van comediespelen, had ik, zoo door de lange jaren heen, in die zelfde schouwburgzaal al onze groote acteurs zien optreden in steeds dezelfde omgeving van een gezellige doch weinig versierde of vroolijke zaal, waartoe het donkerrood van de stoffeering, gepaard met het sombere der zwarte zetels van parket en parterre, het hunne bijbrachten. Maar thans als met een tooverslag is alles veranderd, thans is alles licht en vroolijk van tint. De lichtblauwe stoffeering was tot de bekleeding van de logedeuren toe doorgevoerd; slechts hier en daar was een roode streep als afscheiding zichtbaar.

Lichtblauw zijde draperieën waren overal ter opluistering opgehangen, waartusschen guirlandes van rozen. Ook daarbuiten in de gangen waren loopers van peluche en versieringen van bloemen aangebracht.

De koninklijke loge rechts van het tooneel werd nu niet door het Bruidspaar ingenomen, maar daartoe was in 't

WAGEN DER SCHEVENINGSCHE VISSCHERS.

midden van den eersten rang een gedeelte tot koninklijke loge op recht vorstelijke wijze ingericht en omringd door de prachtigste palmen en varens.

Over de plechtige aankomst der Vorsten zal ik niet spreken; evenmin kan ik veel over de voorstelling zelve zeggen, daar dit mij te ver zou voeren, zoodat slechts een algemeene mededeeling hier kan plaats vinden.

Toen de Koningin ongeveer te halftien aan den arm van Haar aanstaande de hofloge binnentrad, gekleed in gala-avond-toilet van wit satijn met witte kant, terwijl lichtblauwe strepen op de robe zich afteekenden, een briljanten diadeem hare lokken sierde, een parelsnoer haar boezem tooide en het Grootkruis van den Nederlandschen Leeuw met de gouden keten van de Orde van de Wendische Kroon als teekenen harer waardigheid golden, weerklonk het Wilhelmus van Nassauen als marschlied, gevolgd door het Mecklenburgsche volkslied. Na een schoone uitvoering van den Hochzeitsmarsch van Mendelssohn door 't orkest, werd door verschillende leden van ‘het Nederlandsch Tooneel’ een welkomstgroet voorgedragen, gedicht door Dr. P.H. Ritter, waarbij de verschillende Nederlandsche provinciën door acteurs en actrices in zeer artistieke costumes werden voorgesteld en in zeer schoone coupletten het heil der Koningin werd bezongen. Daarop volgde ‘Feestlied’, muziek van Bernard Zweers, woorden van Cornelie van Zanten, voorgedragen door mejuffrouw Tilly Koenen, en enkele meerdere voordrachten.

't Geheel slaagde uitstekend, en had er stilte geheerscht tijdens de voorstelling, nauwelijks was deze geëindigd of een stem uit het publiek riep: ‘Leve de Koningin!’ waarop een onstuimig huldebetoon van ware vorstenliefde zich lucht gaf.

De volgende dag, voorafgaande aan den grooten dag waarop onze geliefde jeugdige Vorstin zich zal verbinden om met Hertog Hendrik het verder lief en leed, zoowel in de echtelijke samenleving, als in de staatszorgen tot heil van ons Nederlanders, te dragen, zou een dag zijn vol groote emoties.

Een zeer gewichtig besluit van Hare Majesteit mochten wij in de ‘Staatscourant’ lezen, en om geheel authentiek te blijven, geef ik het hier woordelijk weer:

> Wij WILHELMINA, bij de gratie Gods Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.
> Gelet op artikel 65 der Grondwet;
> Hebben goedgevonden en verstaan:
> na de voltrekking van Ons huwelijk aan Zijne Hoogheid *Hendrik Wladimir Albrecht Ernst*, Hertog *van Mecklenburg*, Vorst van Wenden, Schwerin en Ratzeburg, Graaf van Schwerin, Heer van de landen Rostock en Stargard enz., enz., te verleenen den titel van Prins der Nederlanden, met het praedicaat: Zijne Koninklijke Hoogheid.
> Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in de *Staatscourant* en in het *Staats-*

blad zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 6den Februari 1901.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie,

CORT V.D. LINDEN.

Uitgegeven den zevenden Februari 1901.

De Minister van Justitie,

CORT V.D. LINDEN.

Bij Koninklijk besluit van 6 Februari 1901, No. 9, heeft het Hare Majesteit behaagd aan Hoogstderzelver Gemaal, Zijne Koninklijke Hoogheid Hendrik Wladimar Albrecht Ernst, Prins der Nederlanden, Hertog van Mecklenburg, enz., enz., zitting en raadgevende stem te verleenen in den Raad van State.

Met deze besluiten is alzoo de geheele positie van onzen toekomstigen Vorst geregeld en zij hem een hartelijk welkom toegeroepen als Prins der Nederlanden, en laat ons hopen, dat zijn verstandige, mannelijke raad steeds onze geeerbiedigde Vorstin moge voorlichten in alle zaken die ons Nederlanders tot welzijn mogen strekken.

Het was den 6^{en} Februari koud en een snijdende wind maakte ons het wachten niet aangenamer, doch wij zouden het nog heel wat kouder moeten gehad hebben, alvorens er ons goed plaatsje, met zooveel moeite veroverd, aan te geven; dan maar eens flink getrappeld en een aardigheid geplaatst bij een nog kouderen buurman, en men vergat dat het wachten soms lang kan vallen. Eindelijk om halftwee zette de stoet, die het défilé zou vormen en uit 52 corporaties bestond, zich in beweging; de schetterende trompetten der huzaren weerklonken luid, de deuren van 't balkon openden zich, en het Bruidspaar verscheen. De Koningin in 't lichtblauw, met een bonten mantel over de schouders, doch blootshoofds, een schoon bruidsbouquet in de hand, de Prins der Nederlanden in de uniform van Schout-bij-nacht. De overige Vorsten en Vorstinnen schaarden zich aan de vensters en zagen de verschillende groepen voorbijtrekken. Onder dezen waren de wagens der Scheveningers de interessantste; zij gaven ons de voorstelling van 't haringkaken, de vischvangst enz. te aanschouwen, terwijl de voorstelling van den plattegrond der visschershaven zeer toepasselijk was op datgene wat voor Scheveningen van zoo'n ingrijpend belang is, en zoo trok alles en allen voorbij en eindigde ook het défilé, waarop terstond een rijtoer volgde naar Scheveningen en Loosduinen.

(*Wordt vervolgd.*)

Op reis,
door Frans Hoskorn.
(*Vervolg van blz.* 152.)

Daar kwam de vleezige, van gezondheid glimmende vrouw Runkel uit het achtervertrek gesloft, de natte handen aan een bonten boezelaar afdrogend.

‘Mahlzeit,’ begroette zij Otto en Eva.
‘Mahlzeit,’ gaven ze eenparig terug, hoewel zij 't middagmaal nog niet hadden gebruikt, al was daartoe de tijd verstreken en al had Otto een voorgevoel, dat hij 't vandaag wel niet meer gebruiken zou.
‘Was gefällig, schöne Bratwurst?’
‘Bitte nein,’ antwoordde Otto nu, daar hij zag dat zijn vrouw nog naar een goed begin zocht voor de vraag; ‘wir wollen was fragen. Wissen Sie vielleicht zu sagen wo wir ein Mädchen, so ein Zimmermädchen mein ich, das aber auch kochen und ein bischen arbeiten kann und...’
Otto haperde; die lange zinnen ook, - ‘wo wir so ein Mädchen miethen können.’
‘Ach was, wollen die junge Leut' sich hier niederlassen, und dass gegen Herbst?’
‘Nein, nein, erlauben Sie,’ begon hij weder, doch nu nam Eva 't woord van hem over.
Zij vertelde der aandachtig luisterende vrouw wat de bedoeling zoo wat was en liet ook doorschemeren, dat de betrekking maar van zeer korten duur zou zijn, - in ieder geval werden drie maanden loon vooruitbetaald. Zij praatte maar voort op innemenden toon, zoodat ten slotte vrouw Runkel den woordenvloed stuitte met:
‘Vielleicht können Sie mein Töchterlein brauchen!’
Dat had Eva gehoopt, - ‘winkeldoenden hebben altijd dochters,’ zei ze lachend tegen Otto.
‘Sechszehn Jahr,’ ging de vrouw voort, ‘aber sehr klug; will sie gleich rufen!’
De jongen stond gedurende dit gesprek roerloos, met wijd open mond en oogen, tot groot vermaak van Otto, die uit gebrek aan betere bezigheid de omgeving opnam, maar wiens blik telkens aan den luisterenden jongen bleef hangen.
Toen nu de vrouw zich omdraaide, klepte de mond dicht en sloegen de oogleden neêr, de handen beroerden weder de worsten, dikke en dunne automatisch aanvoelend en ter zijde leggend.
‘Aenchen!’ riep de vrouw, ‘kom mal her!’
Er kwam een allerleelijkst, allermagerst meisje, gegroeid boven haar krachten en gaande eenigszins gebogen, dat waarschijnlijk zich bezighield met naaiarbeid, want 't lijfje dat ze droeg, van verschoten groenachtige kleur, was met spelden als bezaaid; tot zelfs aan de mouwen glommen kop en staarten der ingestoken spelden.
Otto, die wel een knoopje of een touwtje kon bewaren, maar elke speld die hij vond onmiddellijk wegwierp, als zijnde een hoogst gevaarlijk projectiel, Otto draaide bij de komst dier bespelde maagd met zulk een van walging sprekend gelaat zich om, dat vrouw Runkel 't wel moest bemerken.
Ze zei dan ook vergoelijkend:
‘'Sind zehn Kinder hier, muss viel geflickt werden!’
Eva vond na eenige gedane vragen 't meisje wel geschikt, tot Otto's groote verwondering, ‘maar spelden thuislaten en 'n net mutsje op!’ Ze kon direct komen. 't Loon werd afgesproken.
‘Wat 'n levend speldenkussen,’ riep Otto uit, toen hij met Eva weêr buiten kwam, ‘hoe kan je Lebois met zoo'n prikgodin opschepen! Moet dat mensch soms koken vandaag?’
‘'k Zou 't niet blieven,’ antwoordde Eva, even rillend, ‘maar 't zal ook wel niet noodig zijn. Ga jij met Lebois maar in 'n restaurant eten, dan blijf ik bij Constance.’
‘Nelly,’ verbeterde Otto.
‘O ja, Nelly, 't is waar. Zeg Ot, op dien zakdoek in den trein, weetje wel, was 'n “N” geborduurd!’

‘'k Weet 't heusch niet meer kind, 't kan wel zijn, maar als 'k nou naar 'n restaurant ga, hoe kom jij dan an eten?’

‘O, 'k laat wat halen. We zijn nou in elk geval geholpen.’

‘'t Is plezierig,’ zuchtte Otto.

Dr. Brell, een eerwaardig grijsaard, stond bij hunne terugkomst aan 't bed van Nelly, die weer neerlag in heete ijlende koorts en op hartverscheurenden toon riep om haar kind, en hield haar droge, slappe hand in de zijne.

Hij schudde droevig 't hoofd. Walter snikte stil achter zijn hand.

De dokter schreef wat op.

‘Kom heut' noch 'mal wieder,’ zei hij toen.

Nelly ijlde voort - 't was vreeselijk om aan te hooren.

Eva begon meer en meer te begrijpen, - dat jonge leven dat daar streed met den dood, bezat een kind, bezat een man, en Lebois was niet de man, niet de vader van dat kind. Ze hield heel veel van Otto, maar ze was niet hartstochtelijk van natuur. Hartstocht vond ze een ongelukszaaier en streng keurde ze 't af zich door hem te laten meeslepen, met haar verstand, - haar meelijdend hart verschoonde het.

De middag verliep, Nelly bleef buiten kennis en Walter zat nog in dezelfde houding op den stoel.

Otto bleef in de voorkamer en rookte sigaren bij 't opengeslagen venster en zag over den Rijn.

Eva liep bedrijvig door kamer en keuken en zorgde voor de zieke als een moedertje.

De dokter kwam weder en schudde nog droeviger 't hoofd. Hij hoorde aandachtig toe, maar verstond niet wat de zieke zei.

Hij vroeg 't Eva, maar Walter, bij die vraag 't betraande gelaat opheffend, antwoordde bijna toonloos:

‘Sie ruft das Kind, das zu Hause ist!’

Otto dacht met smart aan den jongen man die in zulke omstandigheden en zoo spoedig dat jonge leven moest verliezen. 't Had hem, Otto, ook kunnen gebeuren; hoe dankbaar zou hij dan geweest zijn voor wat hulp! Zijn mokkende gevoelens tegen de ongewenschte stoornis verdwenen al doordenkend, - diep medelijden beving hem en helder zag hij een plicht voor zich, - helpen wat hij helpen kon.

Zijn Eva was toch een vrouwtje. Dat liep geluidloos door 't huis en zorgde alsof 't moedertje-zijn dagelijksche arbeid was. Langzaam kroop de avond.

Nelly geraakte meer en meer als in verdooving. Ze praatte wel, maar haast onhoorbaar.

De zoele nachtlucht drong naar binnen, welkom aan Otto die ze genotvol insnoof bij 't venster, welkom aan Eva, die ze gretig ademde, onverschillig aan Walter die ze niet voelde.

De dokter had de boodschap achtergelaten dat bij de minste verandering in den toestand hij wenschte geroepen te worden.

Tegen een uur 's nachts richtte Nelly plotseling zich op, - Eva waarschuwde Otto, deze greep zijn hoed en snelde naar Dr. Brell.

Met groote, vragende oogen staarde Nelly rond, liet lang haar blik op Eva rusten. Ze zei niets.

Toen wendde ze de oogen naar Walter, die sprakeloos haar aanblikte. Plotseling scheen er vreugdeglans in haar oogen; ze strekte de hand naar hem uit, maar toen hij dichterbij kwam gaf ze een schreeuw, gleed terug in de kussens en Walter stortte, hartbrekend snikkend, over haar heen.

En weer verhief zich de koorts en weer klonken kreten.

Dr. Brell kwam en hoorde 't gebeurde.

Hij gaf te kennen dat de crisis nu wel voorbij zou zijn, maar dat zij verkeerd had gewerkt.

't Was maar al te waar, - de koorts nam af en met een zucht van verlichting draaide zich de zieke op haar zijde.

Nelly was niet meer.

Versuft eerst staarde Walter van den een naar den ander. Toen inééns wierp hij wild 't hoofd op, stortte zich over de doode, bedekte haar gelaat met kussen, stond dan op, jammerde als een zinnelooze, sloeg tegen den grond en hijgde: ‘Nelly, Nelly, groote God, mijn Nelly!’ totdat het eindelijk aan de vereenigde krachten van dokter, Otto en Eva gelukte den woesten en toch zoo uitgeputten man in een stoel te krijgen.

Lang waren ze met hem bezig.

Nu werd het stil, vreemd stil, beklemmend, zwaarder te dragen haast dan de kreten der even gestorvene.

De natuur kwam den geheel uitgeputten Walter te hulp. Hij geraakte in slaap. Otto wierp hem de reisdeken om en schoof een stoel onder zijn voeten. De dokter vertrok.

Toen nam Otto zijn vrouw mee naar 't voorvertrek, en daar, zachtjes, heel zachtjes, begonnen ze te kibbelen.

Hij wilde beslist dat zij op de canapé zou gaan slapen, en zij evenzoo beslist wilde dat hij dat zou doen. Maar hij overwon en hij dekte zijn Eva toe met zooveel dekens, dat opnieuw de kibbelpartij begon. Voor hoofdkussen droeg hij aan twee canapékussens en nog een sluimerrol.

Zij sliep bijna onmiddellijk in.

Otto stak een sigaar op en nam weer plaats aan 't geopende venster.

Als een zilveren lint kronkelde de Rijn voort onder 't maanlicht; in de verte blokten Felsen, een forschen achtergrond vormend; een enkele burcht, zilverglanzend, flikkerde door de zwart opdoemende boomgroepen. Over 't flonkerend lint gleed een enkele maal een lichtje, gevolgd door een schuit, op den oever raadselachtige schaduwen werpend. Klaaglijk klinkend hondgebas en 't klateren der golfjes waren de eenige geluiden; verder stilte, plechtige stilte.

Otto droomde zich weer weg.

Hoe heerlijk werd zijn reisliedje bewaarheid, uit hart en pen gevloeid denzelfden dag dat hij met zijn jonge, lieve vrouw het reisje aanvaardde:

O gij najaarszonneschijn,
Werp uw licht in ons gemoed
Met een rijken overvloed,
Laat ons bei gelukkig zijn!

Zonneschijn, o heerlijk licht,
Volg ons op de blijde reis,
Op der bergen sneeuw en ijs,
Bij zoo menig vergezicht

In het land van berg en dalen,
't Nooit volprezen Zwitserland,
Waar natuur slechts hand aan hand
Boeien kan met uwe stralen,

Volg ons, najaarszonnegloed,
O gij milde zonneschijn,
Als wij varen op den Rijn,
Met tot dank gestemd gemoed,

Volg ons, waar wij ook verdwalen,
(Hoopvol droomend blijde jaren
In der toekomst zonneschijn,)

Op de bergen, in de dalen,
Op den Rijn als wij gaan varen,
Laat ons bei gelukkig zijn!

‘Ik ben gelukkig en zij is 't ook, m'n Eva!

Ja, dat mag 'k wel aannemen, ze is gelukkig!

Toch - 'n schaduw kwam gestreken over dat geluk, maar niet wij hebben der opgeroepen. 't Is misschien wel goed; zoovele rampen hebben dagelijks plaats op aarde, 't komt er maar op aan of m'n voor 'n enkelen keer eens in 't milieu van zoo'n ramp wordt geplaatst.

M'n kan niet altijd toeschouwer zijn. Eva heeft gelijk, Lebois en Nelly zijn geen man en vrouw, - en dat kind? Waar zou dat zijn?

Waarheen heeft Lebois 'n telegram verzonden? Naar den wettigen echtgenoot misschien? Waar zou die wonen? Zou die veel van z'n vrouw houën, zou die der zoeken? Als die man of die familie nou maar gauw komt ga 'k heen met Eva, anders zie 'k aankomen, dat 'k verdere hulpvaardigheid moet verbieën. 'k Wil zoo heel graag weer met m'n vrouwtje samen zijn. Wat 'n goddelijke natuur. 't Is hard, verduiveld hard te midden van zulk 'n natuur te moeten ziek zijn, te kunnen doodgaan! Vreemd toch is de schepping. Nou ja, dood moeten we allen. Of je nou woon op 't

Veerkaatje of in de Boschjes van Den Haag, boven op den Rigi of hier an den Rijnoever, de dood komt overal. Vreemde wereld. Dwaze menschen. 'k Zit hier te genieten van zooveel schoons en 'k gevoel lust om thuis te zijn. In de boschjes is 't wel mooi wonen. Hoe gezellig, als 'k 's middags van m'n bureau kom en Eva wacht me met de koffie. 'n Aardig figuurtje achter 't koffieblad! 'k Ben hartelijk blij dat 'k m'n Eefje gevonden heb. Goeie God! als 't mij gebeurd was, als Eva daar lag, vreeselijk, vreeselijk, - en die Nelly, toch 'n lief vrouwtje, nog zoo jong, God, nog zoo jong - nou, die Lebois mag wezen wie die wil, 'k zal 'm helpen wat ik kan!'

Met een langen zucht wierp hij 't overschotje sigaar naar buiten, stond op en rekte zich eens.

Vanaf de canapé volgden twee oogen al zijn bewegingen. Hij zag het.

'Zoo, wijfje, al wakker? Zeg eens, Eef, je bent toch niet te vermoeid. Je bent immers goed?'

Hij knielde neer bij de canapé, gaf haar een zoen en streelde haar donkere lokken.

En zij, hartelijk den zoen beantwoordend: 'Wel bezorgd mannetje, 'k ben best hoor, 'k ben geen poppetje! Slaapt ie nog, Ot?'

''k Weet niet,' antwoordde Otto, ''k ben hier niet weg geweest, maar 'k heb niks gehoord.'

'Hoe ontzettend hard, hè Ot, zoo jong, zoo mooi, en dan te moeten sterven!'

'Ja, zeker héél hard, vrouwtje!' zei Ot, haar weder zoenend, dankbaar voor zijn bezit.

En met dien tweeden zoen kwam weder 't egoisme boven. Wat ter wereld ging hem nu eigenlijk die Lebois en zijn vrouw, of wat ze dan waren, aan? Hij maakte toch geen huwelijksreis om zijn Eva voor troosteres te laten studeeren!

'Zeg Eva, zouën we nou maar niet weggaan? De familie zal vandaag wel komen' (en weer werd Eva omhelsd), ''k verlang er naar je weer alleen te hebben!'

't Glansde ondeugend in Eva's oogen.

'Zoo is 't met jullie mannen nou altijd,' antwoordde ze, 'moeder vertelde 't zoo dikwijls, jullie kan geen dag, geen uur, geen minuut, geen seconde buiten je vrouw! Maar,' vervolgde ze, toen Otto wat driftig opkeek, ''k begrijp wel dat 't 'n man leed doet z'n vrouwtje der nachtrust te zien opofferen.'

'God, Eva,' viel hij haar in de rede, 'hoe 's 't nou mogelijk dat....'

'Dat ik hier gekheid kan maken, wil je zeggen, - zeg vent, jij ligt hier in levenden lijve bij me neergeknield of 'k 'n heilige ben, en die knielende aanbidder is m'n man, m'n lief, best mannetje; burgemeester en dominee hebben 't allebei goedgevonden. Zou je denken dat 'k 't alléén voor jouw plezier zou doen als 'k wel direct wil wegvliegen? 'k Verlang er net zoo naar als jij hoor! Maar we zitten nou eenmaal in 't schuitje, - 'k heb zoo'n diep medelijden met dien man! Zou die naar Holland gaan, denk je?'

'O vrouwelijke nieuwsgierigheid,' mopperde Otto. 'Interesseert het je?'

'Niet kinderachtig worden, Ot; nieuwsgierig en leergierig is 't zelfde!'

'Hoor 's kind,' zei Otto, 'je mag je nieuwsgierigheid voedsel geven zooveel je wil, maar ìk wacht niet tot die bevredigd is. Hoe eerder hoe liever gaan we weg. Jij bent mijn eigendom.'

'Totdat de wet veranderd is,' wierp Eva hem tegen.

‘Toch onbetwistbaar eigendom,’ ging hij voort, ‘door 'n wet van hooger orde, en 'k waag m'n pas gevonden schat niet an meerdere ongemakken, 't is welletjes. Geen eten, geen voldoende rust....’

‘En die rust nog gesepareerd, nietwaar mannetje?’ hervatte zij lachend; ‘kom, help m's op de been. 'k Ga me wat opknappen. 'k Ben stijf, - dat slapen op 'n canapé is allerakeligst! Zou je niet 's kijken of die nog slaapt?’

Otto ging. Walter sliep nog. Geluidloos keerde hij terug.

Eva leunde uit 't venster; hij kwam naast haar.

‘Lebois slaapt nog.’

Toen bleven beiden leunen uit het venster, ieder verdiept in eigen gedachten. De lucht was bijna warm, 't begon al te dagen.

Plotseling zei Eva:

‘Zeg Ot, 't is toch vreeselijk ongelukkig, vin je niet? Zouën we zoo maar inéëns wegloopen, wie weet hoe die ons nog noodig heeft. Weet je wat 'k telkens denk, Ot? Als jou of mij dat 's overkwam, wat dankbaar zouën we zijn voor 'n beetje hulp. Hè, 'k vind 't zoo vreeselijk ongelukkig!’

Otto sloeg den arm om zijn vrouwtje en zei op zacht toegevenden toon:

‘Datzelfde heb 'k ook al gedacht, kindje. Laten we er maar niet meer over praten en troosten wat we kunnen.’ En dan: ‘Willen we wat wandelen langs den Rijn, 't is bijna dag, 'k snak naar beweging.’

‘Hè ja,’ antwoordde Eva, ‘dat zal opfrisschen. Hij slaapt immers, zei je?’

‘Ja kind, heusch!’

Zij slopen naar buiten op de teenen.

Uit een diepen slaap ontwaakte Walter. Hij zag rond. Zijn oog bleef hangen aan 't ledikant, waarvan Eva de gordijnen had dichtgetrokken.

Hij bezon zich, stond op, schoof de gordijnen weg, ging zitten op den rand van 't ledikant en nam een hand der doode in de zijne.

Hij deed zich geweld aan de werkelijkheid te gelooven. Hij dacht:

‘Nou 's alles onherroepelijk weg! God, God, hoe onmeedoogend, hoe wreed! Was 't zulk een misdaad dat jonge leven lief te hebben, die jonge vrouw te willen bezitten? Dood, dood, - groote God, is 't dan waar?’

De kille hand in de zijne gaf 't antwoord.

Hij stond langzaam op, boog zich en drukte een langen kus op de marmerkoude lippen. Maar bij die aanraking schoot zijn kracht tekort, hij slaakte een rauwen smartkreet en bleef, de armen uitgespreid, met 't bovenlijf liggen over 't lijk, 't hoofd verward in den blonden haarmantel.

Zóó vonden hem Otto en Eva, - ze riepen hem - hij gaf geen geluid. Ze ontwarden zijn hoofd, richtten hem op, brachten hem in den stoel. De meid werd wakker geroepen en om den dokter gezonden. Otto deed Walter's boord af, scheurde 't overhemd open, Eva waschte zijn handen en slapen. Goddank, hij opende de oogen, zag wild om zich als een krankzinnige en vestigde eindelijk den blik op 't ledikant, lang, heel lang. Toen viel 't hoofd op de borst en een hartbrekend snikken gaf den zwaar gefolterde lucht.

De dokter kwam. ‘Ruhe, ruhe ist alles! Ich will' was vorschreiben.’

Otto en Eva zagen elkander aan. Ze begrepen, - blijven en helpen.

Dank zij 't middel van den geneesheer, vond Walter in den slaap weder rust.

Eva daalde af in de keuken en sprak met het Mädchen, want in elk geval moest er vandaag wat te eten zijn.

‘Helpen is heel best,’ dacht zij, ‘maar gezonde menschen hebben nou eenmaal te waken gezond te blijven.’

Toen Walter vast in slaap was geraakt, hadden Otto en Eva voorzichtig, heel voorzichtig, opdat hij niet zou wakker schrikken, den stoel, waarin hij lag, naar de voorkamer gerold. Bij zijn ontwaken zou hij dan niet alweer direct dat ledikant zien.

(*Wordt vervolgd.*)

Oranje-Nassau - Mecklenburg-Schwerin.
Eene herinnering.
Causerie met illustratiën.
(*Vervolg van blz.* 158)

(*Vervolg van blz.* 158)

Een oogenblikje uitrustende van de bijwoning van die aaneenschakeling van feestuitingen, zou een bezichtiging van de vele geschenken ons een aangename afleiding zijn. In deze cadeaux is

H.M. KONINGIN EMMA DER NEDERLANDEN (1884), GEB. PRINSES VAN WALDECK-PYRMONT.

pracht, liefde en hartelijkheid vereenigd; 't zijn de geschenken van vorsten en familie, maar ook van de Hofhouding, ambtenaren enz. der onmiddellijke omgeving van de Koningin.

Het is een reeks zóó groot, dat ik er tegen opzie om alles op te noemen, en besluit er slechts enkelen te vermelden.

Het zilveren eetservies, met coupes en candelabers der Groothertogelijke familie van Mecklenburg, vormde een schoon milieu, waarnaast een zilveren blad met wapens van het bataljon Garde-jagers no. 15; een zilveren ruiterbeeld van de officieren van het Jagerregiment, daartegenover een aquarel van de vlootrevue door en van den schilder Van Dommershuizen, een schoon eetservies, dat aan Willem I behoord heeft, een gobelin van den President der Fransche Republiek en vele, vele andere schoone, recht vorstelijke geschenken.

Maar toch alvorens van die talrijke, onmogelijk alle te beschrijven souvenirs af te stappen, voel ik mij gedrongen een enkel woord te wijden aan de Venus van Milo, aan Hare Majesteit geschonken door den Marseilliaanschen beeldhouwer J. Bitter.

Waarom ik hier wat uitvoeriger ben, dan bij andere geschenken, vindt daarin zijn oorzaak, dat wij hier het Venusbeeld aantreffen, zooals de Franschman zegt ‘reconstituée’, hetgeen echter in onze taal overgebracht wil zeggen ‘weder opgebouwd’; duidelijker en juister kon het werk van den kunstenaar niet worden uitgedrukt. Wij allen herinneren ons

steeds de Venus van Milo, zonder armen, en lang heeft men gemeend, dat dit kunststuk uit ouden tijd oorspronkelijk zonder armen is geweest. Later kwam men tot andere gedachten en werden er eenige proeven geleverd, waaruit het genie sprak van hen, die dit oude kunstwerk trachtten in eere te herstellen.

De heer Bitter geeft ons hier de vrucht van zijn denken, van zijn mathematische berekeningen, van zijne redenen waarom volgens hem het Venusbeeld als hier is afgebeeld moest zijn samengesteld, te aanschouwen. In 't kort luidde zijne redeneering als volgt:

‘Mijne eerste ingeving was dat deze vrouw een voorwerp moet hebben vastgehouden.

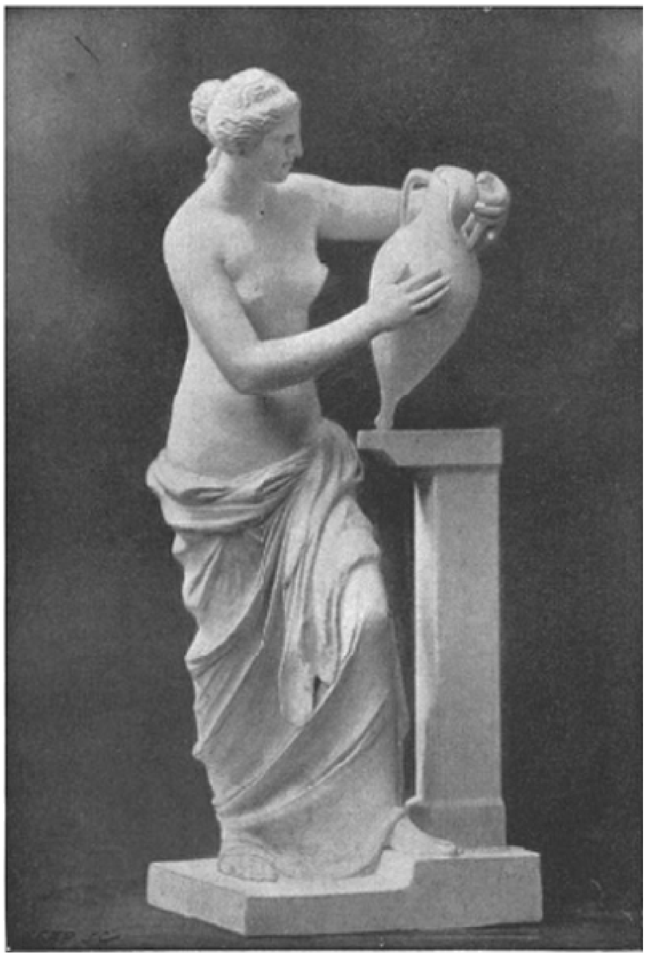

DE VENUS VAN MILO.
Gereconstrueerd door den Heer J. BITTER, te Marseille.

Na met het schietlood te hebben onderzocht, heb ik vastgesteld, dat de verticale lijn, die loopt van het sleutelbeen naar den enkel aan de binnenzijde van het dragende been, eindigt buiten het rechterbeen; het beeld helt alzoo over, hetgeen slechts op twee wijzen is te verklaren: òf er was een tegenwicht links òf wel het beeld was op een hellend vlak geplaatst.

Het laatste is onaannemelijk en dus niet noodig te weerleggen.

Alzoo blijft het eerste denkbeeld over: “het voorwerp wordt vastgehouden” en het is duidelijk dat daardoor het beeld in evenwicht blijft.

Ik hield mij alzoo vast aan deze hypothèse en bouwde daaruit het beeld weder op.

En nu, waarom houdt die halfnaakte vrouw een voorwerp vast? Hoe die naaktheid en hoe die handeling te verklaren?

In Griekenland zijn geen stroomende beken; de vrouwen nemen alzoo hun bad in daartoe ingerichte badplaatsen. Om deze baden te vullen, moet het water uit bronnen en fonteinen gehaald worden. Ten gevolge van al deze overwegingen heb ik in dit beeld een vrouw gezien, die op het punt stond in het bad te gaan. De bijna volslagen naaktheid, het kleed slechts opgehouden door een sierlijke heupbeweging, dat alles schijnt 't aan te geven.'

Zoodra zij den inhoud van de laatste waterkruik heeft uitgestort, zal zij haar kleed laten vallen, en nu juist dat voorafgaande oogenblik heeft de kunstenaar aangegrepen, en wij mogen slechts volmondig instemmen met de gedachte, dat zijne opvatting verheven en doordacht was, en konden wij in de oudheid doordringen en haar het geheim van de Venus van Milo ontrukken, wellicht zouden wij zien dat Bitter juist heeft gedacht.

De vooravond van den huwelijksdag werd recht huiselijk gevierd en eenige tableau vivants verhoogden de reeds zoo genoeglijke stemming.

Zijn bij ons, Nederlanders, die bruiloftsavonden gezellig door de vele verrassingen die ze opleveren, in Mecklenburg is dit niet minder het geval en staan die feesten bekend onder den naam van 'Polterabend'.

Het eerste tableau vivant was naar een schilderij van Fr. Willems, getiteld l'Anneau de Fiançailles, en werd uitgevoerd door Melle Olga d'Okolicsanyi d'Okolicsna en graaf Felix du Monceau.

De tweede groep was eene voorstelling van het oude hof van Hertog Frederik van Mecklenburg (1766), waaraan vele dames en heeren der hofhouding medewerkten.

Een bruiloft van vóór 100 jaren, naar een schilderij van F.H. Kaemmerer, was de schoonste der tableaux, ook van die welke nog volgden. Met eenige muziek in de nevenzalen werd deze zoo gezellige avond besloten en scheidde men, om den dag van morgen, dien dag zoo lang verbeid, in alle geluk te kunnen doorleven en in de ware stemming des harten de groote beteekenis te gevoelen van den stap, die eenmaal gedaan, beslist over het lot van een volk, dat klein is, maar een groote, roemrijke geschiedenis heeft doorleefd.

VII. 7 Februari 1901.

Onvergetelijke dagteekening, hierboven nogmaals herhaald, hoe menigmaal zullen wij naderhand onzen kinderen en kleinkinderen vertellen van dien dag, toen onze mooie, lieve en jonge Koningin huwde, hoe dikwijls zullen wij dan die pracht en luxe voor oogen zien en hoe heerlijk gelukkig zullen wij ons dan gevoelen dat alles te hebben mogen medemaken.

Het was nog steeds een echte koude Februaridag, doch er was zoo iets in de lucht dat beloofde wel goed te zullen worden, en reeds vroeg stroomden de menschenmassa's van alle zijden de residentie binnen; de spoortreinen voerden het grootste contingent aan. Toen alles aan 't samenstroomen was om reeds de vroeg beginnende maatregelen te aanschouwen, die genomen werden ter bewaring der goede orde en rust, begon men weleens te denken: hoe moet in Godsnaam in die menigte orde en verband gebracht worden? doch dat bleek zoo'n bijzonder zware taak niet, daar met kalmte

optredende, de menschenmassa zich van lieverlede zette, zoodat de omtrek van 't paleis spoedig schoon was en de stoet zich op tijd kon vormen.

Rechts en links van de arcaden van 't paleis de eerewacht der Grenadiers met muziek en vaandel tot het geven van de honneurs en van daar uit waren en haie aan weerszijden een rij van troepen opgesteld die tot aan de deuren der Groote kerk doorliepen. Onder deze troepen ontwaarde men ook een sterk detachement Mariniers en een der Koloniale reserve. De niet ingedeelde officieren stonden tusschen de eerewacht der Grenadiers en het begin der troepenrijen. Voor den langen stoet is de af te leggen weg betrekkelijk kort, doch de versieringen zijn breed opgevat door hen die ze ontworpen hebben, de zuilenrijen van wit en groen, met elkander verbonden, vormen als 't ware één groot geheel, waaronder het Koninklijk Paar ter kerke zal gaan.

Alvorens wij eene beschrijving kunnen geven van den stoet, heeft er in het paleis het begin der plechtigheid plaats. Het Burgerlijk huwelijk werd gesloten, waartoe zich de Koninklijke familie en de Vorstelijke gasten vereenigd hadden. De Minister van Justitie zou deze gewichtige taak ten uitvoer brengen, en daar ik niet de eer heb gehad om bij deze plechtigheid tegenwoordig te zijn, zoo geef ik hieromtrent een resumé uit enkele zeer nauwgezette bladen en ben slechts hier en daar eenigszins meer uitvoerig geworden om die groote gebeurtenis toch vooral tot hare hooge waarde te doen komen.

Laten wij alzoo ons voorstellen dat wij de Koningin en Hertog Hendrik voor ons zien, getooid in bruidstooi, de beide Moeders in diep ernstige stemming naast hunne kinderen, de overige vorsten en vorstinnen rondom geschaard.

De Minister spreekt:

‘Alvorens over te gaan tot de voltrekking van het huwelijk, waartoe ik Minister van Justitie als ambtenaar van den burgerlijken stand, krachtens de wet en volgens het verlangen van het Vorstelijk Bruidspaar geroepen ben, wend ik mij tot Uwe Koninklijke Hoogheid Groothertogin Marie van Mecklenburg - Schwerin, als Moeder van den hoogen Bruidegom, met de eerbiedige vraag of Uwe Koninklijke Hoogheid bereid is Haar toestemming te geven tot deze echtverbintenis.

‘Evenzoo wend ik mij tot Uwe Majesteit Koningin-Weduwe der Nederlanden, als Moeder van de Koninklijke Bruid, met gelijke vraag of Uwe Majesteit ook bereid is Haar toestemming te geven tot deze echtverbintenis.’

Toen die toestemming gegeven was, ging de Minister verder voort:

‘Nu dan uit de verkregen toestemming en uit de overgelegde bescheiden gebleken is, dat niets meer in den weg staat voor de vervulling van Uwen wensch, Hooge Bruidegom en Bruid, is het oogenblik gekomen, dat voor U zelven maar ook voor ons geliefd Vaderland van zoo onschatbaar gewicht is.

Ik noodig U eerbiedig uit van Uwe zetels op te staan en elkander de rechterhand te geven en vraag U, Heinrich Wladimir Albrecht Ernst, Hertog van Mecklenburg, en U, Wilhelmina Helena Paulina Marie, bij de gratie Gods Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, of gij verklaart dat gij elkander aanneemt tot echtgenooten en dat gij getrouwelijk al de plichten zult vervullen welke door de wet aan den huwelijken staat verbonden zijn.

Wat is daarop Uw antwoord?’

En toen door beiden het plechtig ‘ja’ was uitgesproken, zeide de Minister:

‘Zoo dan verklaar ik, Minister van Justitie, ambtenaar van den burgerlijken stand, in naam der wet U door het huwelijk verbonden.’

Hierop hernamen de hooge Echtgenooten hunne zetels en werd de navolgende huwelijksakte voorgelezen:

‘Heden den zevenden Februari negentienhonderd en een heb ik Meester Pieter Wilhelm Adrianus Cort van der Linden, Minister van Justitie, bij artikel 2 der wet van 14 Januari 1901 (Stsbl. No. 35) aangewezen om als ambtenaar van den burgerlijken stand op te treden bij de voltrekking van het na te noemen huwelijk, mij na daartoe bekomen opdracht bevonden in het Koninklijk paleis te 's Gravenhage in het Noordeinde, alwaar voor mij compareerden Z.H. Heinrich Wladimir Albrecht Ernst, Hertog van Mecklenburg, Vorst van Wenden, Schwerin en Ratzeburg, Graaf van Schwerin, Heer van de landen Rostok en Stargard enz. enz., oud 24 jaren, geboren te Schwerin, wonende te 's Gravenhage, meerderjarige zoon van wijlen Z.K.H. Frederik Franz II, Groothertog van Mecklenburg, en van H.K.H. Hoogstdeszelfs Gemalin Marie Caroline Auguste, Prinses van Schwarzburg, wonende te Schwerin, en H.M. Wilhelmina Helena Paulina Maria, bij de gratie Gods Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau enz. enz., oud twintig jaren, geboren en wonende te 's Gravenhage, meerderjarige dochter van wijlen Z.M. Willem Alexander Paul Frederik Lodewijk, bij de gratie Gods Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groothertog van Luxemburg enz. enz. enz., en van H.M. Hoogstdeszelfs Gemalin Adelheid Emma Wilhelmina Theresia, Prinses van Waldeck en Pyrmont, die mij verzocht hebben over te gaan tot de voltrekking van Hoogstderzelver huwelijk, waarvan de afkondigingen zonder verhindering alhier hebben plaats gehad op den zeven en twintigsten Januari en den derden Februari van dit jaar.

De hooge comparanten hebben overgelegd Hoogstderzelver geboorteakten, de overlijdensakten van Hoogstderzelver vader voormeld en het certificaat, afgegeven door den commissaris der Koningin in de provincie Zuid-Holland, waaruit blijkt dat Z.H. de eerste comparant geen plichten ten aanzien van de nationale militie te volbrengen heeft gehad.

De hooge comparanten, Bruidegom en Bruid, mij te kennen gegeven hebbende elkander aan te nemen tot echtgenooten en getrouwelijk te zullen vervullen alle plichten bij de wet aan echtgenooten opgelegd, verklaar ik in naam der wet dat zij door het huwelijk zijn verbonden.’

In de akte werden genoemd als getuigen: Hertog Paul van Mecklenburg, halfbroeder van den Bruidegom, Vorst van Waldeck en Pyrmont, oom van de Bruid, Mr. A. van Namen van Eemnes, voorzitter der Eerste Kamer, Mr. J.G. Gleichman, voorzitter van de Tweede Kamer, Jhr. G.M. Verspijck, gep. luit.-generaal, Baron van Hardenbroek, opperkamerheer van H.M. de Koningin, luit.-generaal Du Monceau en Jhr. Mr. J.W.M. Schorer, vice-president van den Raad van State.

En daarna sprak de Minister met klem, en doortinteld van gevoel en liefde tot hen, zijn Vorstin en Vorst:

‘Hooge Echtgenooten! Van ganscher harte wensch ik U geluk met de voltrekking van Uw huwelijk. U in de eerste plaats, Vorstelijken Echtgenoot! Uit liefde voor Uw Koninklijke Bruid hebt gij Uw dierbaar Mecklenburg, sedert eeuwen aan Uw geslacht verknocht, verlaten. Gij hebt thans de plechtige gelofte afgelegd Haar hou en trouw te zijn; de dankbaarheid en aanhankelijkheid van Haar volk is U gewaarborgd.

U ook, Majesteit, U bovenal geldt mijn wensch. Van Uw wiegje af heeft het Nederlandsche volk U, zijn lief Koningskind, zien opgroeien onder de hoede van

Uwe geëerbiedigde en beminde Moeder. Blijde heeft 't U, zijn Koningin, gehuldigd toen gij bevestigd hebt het aloud verbond van Nederland en Oranje, veilig in wederzijdsche trouw. En thans viert 't met U het hooggetijde van Uw leven, met de bede in het hart dat U en Uw Gemaal alles beschoren moge zijn, wat een menschenpaar gelukkig kan maken.

Hooge Echtgenooten. Het geluk dat Gij, tot lief en leed vereend, elkander bereidt, straalt ver buiten Uwe echtelijke woning. God geve dat Uw echt ten zegen zij voor U zelven,

tot vreugde van Uwe hooge verwanten en tot heil van het dierbaar Vaderland.'

Daarna volgden de gelukwenschen en vormde zich de stoet die de jonggehuwden naar 't Godshuis zou brengen, opdat de zegen van God den Almachtige over hunne hoofden worde afgesmeekt.

Voorop gaat een escorte cavalerie, daarop volgt de hoffourier in rooden rok, gevolgd door twee bereden rijknechts, daarachter het galarijtuig, waarin de opper-ceremoniemeester baron van Pallandt van Neerijnen.

De stoet die dan volgt bestaat uit 8 galarijtuigen, waarin de vorstelijke gasten. Ieder rijtuig is bespannen met 6 paarden. Wat een schitterende pracht van toiletten en uniformen, wat een schat van edelgesteenten en ridderorden, wat een bonte en toch schoone schakeering van kleuren; en dan, als reeds die pracht onze oogen verblind heeft, komt langzaam als uit een wolk van onzichtbare nevelen de gouden koets te voorschijn, bespannen met 8 paarden, geleid door evenvele rijknechten, terwijl aan weerszijden der koets de vier lakeien gaan en daarbinnen zit het Bruidspaar, waartegenover de Koningin-Moeder, die hare kinderen opbrengt naar den tempel des Heeren, en door duizenden en duizenden hoezeeroepen begroet gaat plechtig de stoet verder, en de bewolkte hemel opent hare nevelen en laat het Oranjezonnetje schijnen over hen, die voor Nederland en Nederlanders zoo onmisbaar zijn, want wij zonder Oranje, dat zou niet bestaanbaar zijn,

HET PORSELEINEN EETSERVIES.

evenmin als de Boeren zonder vrijheid.

De tocht was niet lang en weldra stond de gouden koets voor het Godshuis en traden wij met het Bruidspaar tegelijkertijd binnen. De ingang aan de Riviervischmarkt was door een marquise van grijs laken versierd, in 't midden prijkte het Nederlandsche wapen. Vanaf de marquise hingen aan beide zijden karmozijnroode fluweelen gordijnen, terwijl de ingang zelf bekleed was met fluweel en gouden borduurselen. De vloer was belegd met tapijten.

Tusschen de afsluiting van het koor en het achterschot van de banken was een ruimte gevormd, alwaar in het middengedeelte tegenover het koor de ontvangkamer was ingericht, welke van boven open was en de wanden gevormd werden door blauwe stof, doorweven met het goudgeel uit het Nassausche wapen. Op den bodem lag een donkerrood kleed en langs de wanden stonden sofa's. Van uit de kerk kon men door eene opening de geheele intrede uitstekend zien.

Onvergetelijk was de aanblik bij het binnentreden der Bruid aan den arm van haar Echtgenoot. Het witte bruidskleed van drap d'argent, geborduurd in de kunstnaaldwerkschool te Amsterdam, was voorzien van zilver en paarlen, die een heerlijk effect opleverden. De devant was van witte kant met oranjebloesems. De sortie was van dezelfde stof en op gelijke wijze gegarneerd.

De Koninklijke Vrouwe was voorts getooid met een corsage van briljanten en een diadeem van dezelfde edelgesteenten, terwijl een krans van oranjebloesems en een tulen sluier het toilet voltooiden.

Plechtig ruischte het Sanctus van Handel bij het binnentreden der kerk den jongen Echtgenooten tegemoet, en niet zoodra hadden zij hunne zetels ingenomen of de orgeltonen verstomden en het gemengd koor zong:

‘Waar gij heengaat, daar wil ook ik, ook ik heengaan,
En waar gij zijt, waar gij zijt, daar wijl ook ik,
Uw volk is mijn volk, en uw God is mijn God.’

Ds. Van der Flier, de Hofkapelaan, had den kansel niet betreden; hij stond heden ervoor, tusschen de ouderlingen.

Voor de voeten van 't Echtpaar was het geschenk der Nederlandsche Jonkvrouwen gespreid, het zoo kunstig saamgestelde tapijt; daarop was de knielbank geplaatst. Op een tafeltje lagen op een gouden schaal de trouwringen en de bijbel.

Verder was de kerk versierd met bloemen en planten, die het geheel een plechtigen en tevens vroolijken aanblik gaven.

Geen draperieën troffen wij aan, alleen tusschen koor en schip een decoratie, waarop in Gothische letters was geborduurd de bijbeltekst: ‘Mijn oog zal op U zijn.’ Ps. 32 vers 8.

De boogvulling sloot geheel bij de verdere ornementatie aan. De blauwe rand met bijbelsch opschrift omlijstte een nagebootst doek met afhangende koorden en ruiten van lichtblauw. Op het doek was behalve deze motieven een koninklijke kroon boven de initialen H en W geschilderd.

Ds. Van der Flier opende de plechtigheid met een gebed, waarop het Gezang 224 vers 1 werd gezongen:

‘Gezegend d' echt
Die U verbindt; zijn banden,
Zijn bloemen en zijn juk, de trouwe handen,
Door God u aangelegd!’

Daarop sprak hij met warmte en gloed naar aanleiding van den tekst uit Psalm 4 vers 76: ‘Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns, o Heer!’

Nadat het huwelijksformulier was voorgelezen en de ringen waren gewisseld ter bezegeling van 't gesloten verbond, knielden de jonge Echtgenooten neder en sprak de redenaar de inzegening uit, waarop de gemeente staande de 4 laatste regels zong van gezang 96:

‘Vader, sla ons steeds in liefde gade;
Zoon des Vaders! Schenk ons Uw genade;
Uw gemeenschap, Geest van God!
Amen! zij ons eeuwig lot.’

Daarna werd den jonggehuwden een bijbel aangeboden, zooals het kerkelijk gebruik dit voorschrijft. Na een woord tot beide Moeders, werd nog Psalm 133 vers 3 gezongen en eindigde deze plechtigheid, en onder het zingen van de Hymne van Glück verliet het Koninklijk Paar de kerk.

De band was gesloten en het donderen van 't geschut

verkondigde met 101 schoten deze onvergetelijke gebeurtenis aan hen, die verre in den lande geen deel hebben gehad aan die plechtige wijding en die alleen hun heilbede hadden opgezonden bij de gedachte: nu trouwt onze Koningin, God zegene Haar.

De tocht naar 't paleis was aangevangen; de Echtgenooten nu echter aan 't hoofd en zonder begeleiding der Koningin-Moeder; en waren reeds bij den uitrit de jubeltonen niet dan één voortzwevende golf van hoera's, thans was het een onafgebroken gejubel van de duizenden en duizenden feestvierenden.

Ten paleize teruggekeerd ving een cour van gelukwenschingen aan, gevolgd door een gala-dejeuner.

De menu lag in een omslag, waarop een bloemtak van oranjebloesems met de initialen W en H, gedekt door een koninklijke kroon. Wat de kaart in natura opleverde, was als volgt:

VERTREK VAN HET VORSTELIJK ECHTPAAR NAAR HET LOO, BEGELEID DOOR DE EEREWACHT.

Potage crême montreuil.
Fruite Saumonée à la russe.
Chapons Montmorency.
Paté d'Amiens au Champagne.
Chevreuil rôti.
Salade polonaise.
Asperges nouvelles.
Timbale sicilienne palermitaine.
Glace-Marquises au Parmesan.

Dit alles opgeluisterd met muziek door de Koninklijke Militaire Kapel en een heerlijk glas passenden wijn, was zeer zeker wel een spijskaartje dat te denken gaf en een recht Koninklijk menu vormde.

Na hartelijke toespraken liep het dejeuner ten einde en was het vertrek der jonggehuwde Vorsten daar.

Allen, die 's morgens bij het huwelijk op straat hadden toegekeken en gejuicht, zij allen waren gebleven en stonden gereed om ook nu een laatste huldebetuiging te brengen bij het vertrek.

Ten 4 ure stond een open, met 4 paarden bespannen rijtuig gereed, evenals de eerewacht onder Graaf Van der Duin. Alle gasten traden naar buiten, en toen het

Koninklijk Paar verscheen en instapte, weerklonk nu zoowel van de gasten als uit het volk een donderend hoera! en onder de tonen van 't Wilhelmus reden zij minzaam, vriendelijk groetend weg naar 't station, teneinde op 't Loo uit te rusten van de vermoeiende dagen, die zij doorleefd hadden, en zich voor te bereiden op de dagen die in Maart zouden volgen, wanneer zij in Neêrlands hoofdstad hunne plechtige intrede zouden maken.

(*Wordt vervolgd.*)

Bij president Loubet.
Een garden-party op het Elysee.

.... Parijs - in Augustus - een heldere, betrekkelijk koele dag vol zonneschijn; onder de schaduw der boomenrij van de Avenue Gabriël staat een eindelooze file van rijtuigen - de President der Fransche Republiek geeft op het Elysee een garden-party (buitenpartij).

Vele ongeduldigen kunnen hun tijd tot uitstijgen niet afwachten en gaan *per pedes apostolorum* verder. Maar de file wordt er niet korter door; voortdurend voegen zich nieuwe rijtuigen bij de onafzienbare rij. Vele duizenden zijn ter eere van de prijsuitdeeling uitgenoodigd, en het maakt den indruk of de invitaties meer in de breedte dan in de hoogte verzonden waren. Het jaar der wereldtentoonstelling geeft den feesten niet alleen een internationaal karakter, maar drukt er ook een meer democratischen stempel op. Maar het is ons niet te doen om de quantiteit of qualiteit der gasten, het prachtige Elysee-paleis met zijn bewoners, den heer en mevrouw Loubet als gastheer en gastvrouw vormen het aantrekkingspunt.

Over een groote binnenplaats, waar militairen en schutters voorbeeldig de orde bewaren, komt men in het met helder rood en doffe, oude gobelins behangen voorportaal, daarna in de vestibule. Aan iedere deur staan gegallonneerde bedienden, die kunstig bewerkte programma's uitdeelen.

Nu opent zich de breede deur voor de reeks zalen, die

schitteren van kristal en goud. De zware, oude, met kostbare gobelins overtrokken meubels, die aan Frankrijks dagen uit den tijd van 'Le roi soleil' herinneren, de prachtige bronzen, de rijk vergulde plafonds, waarvan in ieder vertrek vier, zes, tot tien schitterende kristallen kronen afhangen - wat is daar veel te zien en te bewonderen!

En niettegenstaande die golvende menigte heerscht er een plechtige stilte. Overal fluweelen tapijten, zacht, kalm optreden, als vreesde men de betoovering te verbreken, die over het Elysee-paleis hangt. De groote verbazing van de gasten, die zich hier voor het eerst bevinden en welke zich langs het terras naar het Elyseepark begeven, gaat nu en dan in zacht fluisteren over. Een onbeschrijfelijk schoone aanblik.

In het midden van het park, op een open ruimte, spreidt zich over een natuurlijk grasveld een reuzentapijt van groen fluweel uit, waarop duizenden vergulde stoelen staan.

Links en rechts de overoude boomstammen met hun dichtbegroeide kruinen. In het fond drie tribunes, allen smaakvol gedecoreerd, links voor de Europeërs, rechts voor de vreemde kunstenaars, in het midden een kleine, met groen versierd voor een speciaal doel. Tusschen dezen in, achter oranjeboomen verscholen, de muziek, bestaande uit het orkest der 'Opera Comique' en dat der Republikeinsche Garde. Het operakoor is eveneens onzichtbaar. Voor een der tribunes een Rumeensch orkest.

En rechts, vooraan in den tuin, voor de roode en gouden fauteuils, staat de eenvoudige, burgerlijke figuur van Loubet en aan zijn zijde zijne echtgenoote, in prachtige japon van perzikkleurige zijden mousseline met langen sleep, doorweven met zacht gekleurde bloemfiguren en rijk gegarneerd met Valenciennekant.

Zij begroeten vriendelijk met lichte hoofdbuigingen de gasten, die met troepjes langs hen heen komen en meer of minder ceremonieel het echtpaar complimenteeren.

De beide eerste rijen stoelen zijn voor de diplomatieke en officieele personen gereserveerd en worden door de huissiers en secretarissen van den President met argusoogen tegen het opdringen van het publiek verdedigd.

Een zeldzame mengeling van kleuren en rassen geeft gelegenheid tot het maken eener ethnologische studie.

In de eerste plaats treffen wij aan Frankrijks gasten, de prinsen van Kambodja, in hun rijke, zijden kleeding met echt goud doorweven. Zij kwamen uit naam van hun vader koning Norodom, die in een schrijven, dat hij den President door een zijner zonen liet ter hand stellen, opnieuw een bewijs gaf van zijn trouw en aanhankelijkheid; wat hem hoog aangerekend moet worden, daar hij zonder zich er over te beklagen, kwaad met goed vergeldt, want sedert 1867, toen Kambodja onder het patronaat van Frankrijk kwam, heeft men den koning, die zijn land vrijwillig overgaf, als slaaf behandeld. De daar verblijfhoudende Fransche ministers beleedigen hem, men beknibbelt hem zijn vast inkomen, maar zijn trouw is onwankelbaar, en dus zond hij zijn zoons naar Parijs om hen meer en meer Franschen te laten worden.

Naast de prinsen de koning van Laos, in diens nabijheid twee afgezanten van den Negus van Abessinië, in bizonder fraaie kleederdracht; het zijn twee mooie negers met zeer verstandige oogen, die verbaasd in deze hun nieuwe wereld rondkijken.

Daarnaast Siameesen in hun half militaire, half vrouwelijke kleeren.

Voltallig maken de hoofdcommissarissen der tentoonstelling, met den heer Picard aan het hoofd, hun opwachting. Nog magerder, nog bleeker ziet hij er uit, na

voleinding zijner moeilijke reuzentaak, en nog vermoeider kijkt hij uit de ingevallen oogen.

In een eenigszins versleten rok en hoogen hoed van twijfelachtige frischheid, heeft hij iets van een dorpsschoolmeester.

Hoe aardig en vol gratie steekt hierbij af de pikante verschijning der Parisiennes, die in haar elegante kleeding het feestelijk aanzien van het geheel een nog hoogeren glans verleenen. Men hoort er alle talen der wereld dooreen.

Juist vier uur zet zich de stoet van den President in beweging. Loubet reikt mevrouw Leygues, de vrouw van den Minister van Schoone Kunsten, den arm, en mevrouw Loubet wordt door prins Muhammed, den broeder van den Bey van Tunis, begeleid. De muziek valt in.

Achter de oranjeboschjes klinken de eerste tonen der klassieke symphoniemuziek, ‘de dans der schaduwen’ uit Glück's ‘Orpheus’, en langzamerhand, als uit een onderaardsche tooverwereld, naderen lichte vrouwengestalten.

Bacchantinnen in dun gaas gehuld en in stralenden zonneschijn. Op het groene gras beginnen zij haar feeëndansen - een levend geworden sprookje. Onder het geheele gezelschap is er niemand, hetzij kunstenaar of leek, die niet verblind wordt door dit zeldzame schouwspel, dat onder den blooten hemel en zonder tooneel plaats heeft.

Dit is het eerste nummer van het bonte internationale programma, dat afgespeeld wordt.

De tentoonstelling had specialiteiten op het tooneelgebied uit alle oorden der wereld naar Parijs gelokt, en deze zijn hier bij elkaar.

Aan den Europeeschen kant de Russische dansers, die in plompe, ruw uit stroo saamgewonden voetbekleeding, hun half gracieuse, half groteske dansen uitvoeren.

In den vreemdelingenhoek wordt een Japansch drama werkelijk op kunstige wijze afgespeeld. De vertolkster van de heldenrol, madama Sada Yacco, de Japansche Sarah Bernhardt, weet, zonder dat het publiek van hetgeen er op het tooneel voorvalt een woord verstaat, door haar spel zoo uit te blinken, dat, niettegenstaande de sterfscène wat lang duurt, zij uitbundig toegejuicht wordt.

Het programma biedt de grootste verscheidenheid aan en twee en een half uur, zonder een oogenblik pauze, volgen de nummers elkaar op.

Om halfzeven begeeft men zich in het Elysee-paleis, dat in duizendvoudig kaarsenlicht straalt en waar rijk voorziene buffetten den gasten wachten.

En terwijl velen hunner zich met moeite van de feestplaats kunnen verwijderen, heeft de President zich met een klein aantal in zijn privé-vertrekken teruggetrokken.

Op reis,
door Frans Hoskorn.
(*Vervolg van blz.* 160.)

Eva had gekookt, de tafel gedekt. Otto had sigaren gerookt, uit het raam gekeken, gegeeuwd, geslapen, geloopen. 't Was hem een ware uitkomst toen Eva meldde dat er opgedaan zou worden. Ze zette alvast een flesch wijn op de tafel. Dat vertroostte weer, en met een vergenoegd gezicht nam Otto een poosje later plaats aan den disch tegenover zijn vrouw.

Op dat oogenblik ontwaakte Walter uit zijn langen slaap.

Otto en Eva hielden zich of ze een druk gesprek voerden, en verwonderd zei Otto:

'Hè, Lebois, wakker? Wel man, jij hebt me een dut gedaan!' En Eva:

'Zoo, zoo, meneer Lebois, dat slapen zal goedgedaan hebben. Kijk ik 's gezorgd hebben. U zal ook wel trek hebben, niet?'

Eerst keek Walter wat versuft; toen dwaalden zijne oogen rond, als zocht hij wat. Maar toen ook ineens was 't hem duidelijk dat hij hoorde praten en bij zich zag de twee menschen, die hem zooveel vriendschap bewezen; dat hij grooten dank verschuldigd was die twee, die hem geheel onbekend zijn leed hielpen verzachten, maar die hem nu aan zijn lot moesten overlaten.

Hij moest zich nu goed houden, want die twee moesten heen. Hij streek met de hand langs 't voorhoofd en zei langzaam:

''k Heb, geloof ik, lang geslapen! Mevrouw, hoe zal 'k voornamelijk u ooit genoeg kunnen danken voor zooveel moeite om mijnentwil!'

'Ei wat, meneer Lebois, daarover praten we niet eens, kom u liever maar aan tafel, 'n glas wijn zal u goeddoen.'

Maar Walter wilde eerst wat toilet maken en Otto had al zijn welsprekendheid noodig om hem te overreden toch zóó te blijven, - zijn vrouw nam 't niet kwalijk, heusch niet! Eva hielp haar man, want ze wilde liever niet dat Lebois weer naar de achterkamer ging, waar ook de waschtafel stond; en eindelijk met nog vele excuses schoof Walter bij aan tafel, at en dronk en begon te praten.

''k Begrijp dat 'k eenige opheldering schuldig ben. Dat ge er niet naar gevraagd hebt, doet me goed. Ik kan u alles heel kort zeggen. Nelly was niet m'n vrouw. Ze was gehuwd en bezat 'n kindje, 'k geloof van twee of drie jaar, toen ik der meenam. Ik heet geen Lebois, ik voer 'n Hollandschen naam. 'k Ben niet getrouwd en woon bij m'n vader, ergens in Gelderland, 't doet er niet toe waar. 'k Ben eenige zoon. Ik kwam veel bij Nelly aan huis en kreeg der wanhopig lief. 'k Wist der te bepraten en ze ging mee. We trokken op reis als Franschen, maar' (hij wendde zich met een mat lachje even uitsluitend tot Eva) 'u had spoedig de Hollanders ontdekt, mevrouw! 'k Noemde der Constance, zoo heet 't kind. Dat kind wilde ze meenemen, maar op 't laatste oogenblik werd dat voornemen verijdeld. 'k Drong er ook niet op aan. In Rome wilden we gaan wonen, maar Nelly wou zoo graag Zwitserland door en op den Rigi zijn, waarvan ze zooveel had gehoord. Verder heb 'k 't niet gebracht. 'k Was nu op weg der terug te brengen naar der man en der kind, - dàt wilde ze, terug naar der kind, dàt was al der tobben, al der denken. Op de boot werd de toestand zoo erg, dat 'k besloot hier 'n huisje te huren, waar ze dan rustig kon herstellen, in 't vooruitzicht dat man en kind bij der kwamen. 't Mocht niet zoo zijn.'

Hij dronk zijn glas leeg.

Eva zag bleek, en hoe groot en hoe warm ook haar medelijden was met den zwaar beproefden man, kon ze de woorden niet inhouden:

'Foei, meneer, 'n moeder van der kind te sleuren, wat heb je nou bereikt?'

'Och, mevrouw, hartstocht is 'n gevaarlijk ding. Was dat kind er niet geweest....' Doch Eva viel hem in de rede:

'Maar dat kind wàs er, en 't bestaan van dat kind had u de oogen moeten openen, moeten doen inzien 't gruwelijke van uw handelwijze!'

'Niet zoo draven, kindje!' waarschuwde Otto.

Toen stak Eva over tafel Walter haar hand toe, die hij even vatte.

‘Te veel eer, mevrouw,’ zei hij. ‘U schijnt openhartig te zijn en rondweg uw meening te zeggen. Doet u dat altijd?’ En Eva:

‘Waarom niet? 'k Trek m'n woorden ook niet terug. Met u de hand te reiken wil 'k gezegd hebben dat 'k niet 't voornemen had u te beleedigen, dat 'k werkelijk meelijden heb met u, want dat kan toch, nietwaar, ook al vind ik uw handelwijze leelijk?’

Otto, de belezen man, doch wel wat egoïstisch en wars van 't ongewone, wist niet of hij 't in Eva laken zou of prijzen, dat ze strijd aanbond tegen een man die hen eigenlijk met heel zijn roman onverschillig was. Naastenliefde vond hij een mooi ding om over te praten, en de vele geschriften daarover, die in den handel waren, prachtig en bepaald leerzaam, navolgenswaardig, maar hij had toch maar liever dat intermezzo gemist op zijn huwelijksreisje. Hij richtte 't woord tot Walter. ‘Lebois, m'n vrouw valt wat openhartig, dat 's nu wel 'n groote deugd, maar 'k verzoek die rondheid niet ten kwade te duiden, 't staat niet an ons je gedrag te beoordeelen. We hebben gedaan wat we konden om behulpzaam te wezen; we zouën al vertrokken zijn, maar je eigen toestand maakte 't ons onmogelijk. We hebben je niet zoo maar an jezelven willen overlaten. Laten we nou gelijk afscheidnemen (hij nam zijn glas op), want - er wacht voor mij thuis heel veel werk, en 'k wilde zoo graag 'n paar dagen an den Rijn nog toeven.’

‘Och, wat maakt ge 't u noodeloos moeilijk,’ viel Walter. nu uit, die gedurende 't praten van Otto al ongeduldig telkens had opgekeken en zijn glas onaangetast liet, ‘ge bent toch immers uw eigen meester, bent toch vrij! Omdat gij en uw vrouw me hebt geholpen als vrienden, achtte ik 't m'n plicht u eenigszins te zeggen wien ge die hulp hadt verleend. Hadt ge nu dat afscheid nog niet aangeroerd, dan had ik 't moeten doen. 'k Zocht echter nog naar de juiste termen om u daarbij niet te krenken; 'k wilde 't u zóó zeggen, dat ge zoudt begrijpen de ernstige redenen waarom 'k u moet verzoeken heen te gaan. Uw vrouw was openhartig; daar houd ik van - rondheid doet warm aan. Wat gij hebt gezegd, Ter Dicht, klonk zoo koud, zoo zakelijk. Vandaag nog fladdert ge met uw vrouw weêr voort, vrij als vogeltjes, opgewekt uw liedekens kweelend. 't Leven lacht u tegen, u wacht 'n vroolijk nestje, uw illusiën worden waarheid, en 'k gun 't u van ganscher harte. Ge hebt getoond althans te zijn 'n mensch met warm bloed, 'n uitzondering op zoovele koudbloedige Hollanders. Mij zijt ge een vriend geweest, maar toch, Ter Dicht, de apostel der conventie gluurt bij u om den hoek. Ik weet wel,’ vervolgde hij, bemerkend, dat Otto hem verwonderd aanzag, ‘'t gaat mij niet aan, maar 'k wil openhartig zijn, 'k móet openhartig zijn, 't doet me goed, die gedwongen geslotenheid heeft me lang genoeg gedrukt. 't Kan ook wezen dat 'k mistast, dat ge u zelven verwijt te veel vriendschap te hebben geschonken aan 'n u onbekende, die bovendien iets deed wat volgens de conventie onfatsoenlijk en onbehoorlijk is’ (hij lachte bitter). ‘Ik mag, ik wil ook uw vriendschap niet langer misbruiken, de rol van getuige wil 'k u niet toebedeelen. Ik zal nog heden staan als misdadiger tegenover mijn rechter, den man van Nelly. Ik zal beschuldigd worden m'n eerste en eenige liefde moedwillig te hebben vermoord. God weet 't, 'k wilde dat ik der behouden had. En als dat over m'n hoofd is gegaan, wat dan? Waarheen? M'n tehuis wil ik niet meer, kàn ik niet meer betreden, m'n naam en bestaan zijn weg, m'n leven is verloren, is noodeloos, is 'n onding geworden.’ Eva had tranen in de oogen, Otto draaide zenuwachtig zijn knevel op.

Hij was anders niet zenuwachtig en ook niet spoedig buiten gevecht gesteld waar 't aankwam op redeneeren, maar hij gevoelde dat hij zijn gedachten, die hij niet wilde uitspreken, maar al te duidelijk had opengevouwen, en die gedachten waren geweest

vol eigenbelang, hij moest 't zichzelven bekennen, en dat hinderde hem en maakte hem beschaamd.

Walter had zich onder 't spreken opgewonden; steeds heftiger wordend voer hij voort:

‘Gij gaat verder en verder 't licht tegemoet, ik zink weg in 't duister. 'k Weet niet waarheen, - alles is mij afgenomen met haar. Geld heb 'k genoeg, o ja! m'n naam heeft klank door half Europa, maar aan dien naam zal kleven 't woord “misdadiger”, misschien “moordenaar”, - dat doet de conventie! 't Is me onverschillig, - onverschillig of iemand 't me niét of wèl tot 'n misdaad aanrekent wat 'k gedaan heb! Alléén tegenover der man zal 'k staan als 'n schuldige, daarna is alles uit!’

Weêr lachte hij bitter en ging voort, als sprak hij tot zichzelven:

‘Wie heeft meer recht op haar, die man of ik? Hij, met 'n stoet bedienden, gehoorzaam aan der bevelen, ik, die weken achteréén niet één nacht voldoende rust heb gehad, ik, die op der wenken vloog als 'n slaaf, ik, die bedelde om 'n lachje, 'n goed woord als 'n kind, die der heb opgepast als 'n moeder! De wettige man komt, die heeft recht, recht met de wet in z'n hand, zóó wil 't nu eenmaal de conventie. De menschen zijn dood voor me, 'k heb ze niet meer noodig! O, versta me goed,’ vervolgde hij, weêr eensklaps 't woord richtend rechtstreeks tot Otto en Eva, ‘u ben ik dank schuldig, veel, veel dank, - maar geloof me, 'k had 't zelfde gedaan voor u en 'n ander als gij deedt voor mij, en 'k zou niet geoordeeld hebben. Zoolang 'k nog leef, misschien nog jaren, misschien nog maar uren, zal ik u dankbaar zijn! Laat me nu alleen, vaarwel, veel geluk in uw verder leven!’

Hij zakte inéén op zijn stoel en eenzelfde verdooving als op den morgen sloot hem de oogen.

Otto en Eva hielpen hem bij, 't ging nu wel wat vlugger.

Ze moesten heen, ze wilden heen, - ze durfden niet!

Eva bracht hem weder aan 't praten, sprak hem moed in, zei hem dat hij toch weêr in de maatschappij kon treden! En hij antwoordde mat:

O ja, mevrouw, kùnnen - alles kan! maar ìk kan niet alles!’

Nu zouden ze dan heengaan.

Otto, de opgewonden man die toonde een edel karakter te hebben, gaarne zijn woorden vergevend en gedreven door innig medelijden, had op de lippen ‘ga met ons’, maar sprak 't niet uit; hij stelde integendeel voor nog wat te blijven, indien 't Lebois aangenaam was; hij en zijn vrouw zouden wel zorgen. Hij zei nog meer, - Otto was wat in de war geraakt.

Walter vatte beider handen en zag hen vast in de oogen:

‘Mevrouw, Ter Dicht, 'k gevoel dat ge 't goed meent, maar laat me nu alleen. 'k Heb u m'n naam en woonplaats verzwegen, want m'n vader leeft nog, zooals ik reeds zei; ge zijt immers niet nieuwsgierig, ge wilt toch niet per sé weten wie 'k ben? Wilt ge straks 'n man, die hard gewerkt en velen op wetenschappelijk gebied heeft vóórgelicht, als 'n schuldige zien, ge kunt blijven, mij is 't om 't even. Maar was uw vriendschap waarachtig oprecht, woudt ge enkel 'n ongelukkige bijstaan, overtuig me dan door heen te gaan, en als 't u mogelijk is en ge mij dien dienst nog wilt bewijzen, verlaat dan dit stadje, ga elders overnachten, - en nog wat, - doe geen moeite omtrent mij iets te willen weten, - wilt ge me dat beloven, mevrouw, Ter Dicht?’

Ze beloofden het en hartelijk drukten ze Walter's handen ten afscheid, plotseling 't voelend dat ze dien man eerden en waardeerden in zijn groot karakter.

Toen gingen ze heen.

't Werd avond.

Nevel had als een dekkleed zich gespreid over den Rijn, had zich gehangen tusschen de boomen, zweefde om de Felsen en versnelde de vallende duisternis.

Walter had zich voor 't venster gezet en tuurde in den nevel. Hij was nu geheel kalm.

Hij stond op, ging de tuinkamer binnen en zag neêr op de schoone doode, lang, heel lang.

Plots schrikte hij op.

Een rijtuig hield stil. Spoedig daarop rinkelde de schel.

Snel bukte hij zich, drukte voor 't laatst een langen kus op de verstijfde lippen, verschikte even den blonden haartooi, beet zich de lippen stuk om toch kalm te zijn, kalm, en begaf zich weêr naar de voorkamer.

‘Kalm nu, Walter, kalm nu!’

Hij wás kalm.

De kamerdeur werd geopend en tegenover hem stonden Le Village en Duinwal.

Even boog Walter 't hoofd, zijn lichaam schokte; toen richtte hij zich hoog en keek beide heeren onversaagd in de oogen.

Ze zwegen.

Le Village, driftig, zenuwachtig, draaide zijn stok met gouden knop in de hand, Duinwal zag onrustig rond. Graag had hij gezegd: ‘Zoo, Walter, hoe gaat het?’ - maar de woorden stokten in zijn keel.

Ze zwegen.

Eindelijk, met heesch-schorre stem, bracht Le Village uit:

‘Waar is m'n vrouw?’

En afgemeten, als gold het een zaak die hem niet aanging, koud als ijs antwoordde Walter:

‘Nelly is van nacht gestorven.’

Eén oogenblik stond Le Village roerloos, als van den donder getroffen, - toen plotseling met bliksemende oogen, en sissend de woorden: ‘dood - moordenaar - onmensch - kwâjongen’ - stoof hij aan op Walter, en zijn stok striemde Walter's gezicht.

Duinwal omvatte den woedenden man en trok hem terug, angstig opblikkend naar den grooten, sterken Walter. Maar hij vergiste zich.

Walter was bij den eersten stokslag ineéngekrompen, maar hij zei niets, hij deed niets. Hij week geen stap. Dadelijk weêr richtte hij zich op en stond daar kalm, 't bleeke, thans bebloede gelaat boven 't boordeloos gescheurde overhemd, als een martelaar. Hij hief den linkerarm, wees naar de geopende tusschendeuren, en even koud en rustig gelaten als ware hem niets geschied zei hij:

‘In die kamer ligt ze!’

Le Village wankelde naar de tuinkamer, Duinwal en Walter hoorden zijn geklaag en gejammer.

‘Ongelukkige Walter,’ zei Duinwal, ‘had je der zóó lief! kerel, kerel, hoe jammer!’ Toen blikte hij in Walter's verwrongen gelaat en uit de volheid van zijn hart voegde hij er bij:

‘Kom, Van Oudenwoude, trek 't je zoo niet an, we zullen 't wel bijleggen, ik neem je meê terug. Je vader weet van niks!’

Karel Duinwal wenschte goed en wel zich weêr op Soos; met dingen als hier gaande waren kon hij niet overweg, bij treurige gelegenheden kon hij nooit goed uit zijn woorden komen.

Walter schrikte op bij 't woord vader en gaf ten antwoord:

‘Dat 's goed, meneer Duinwal, heel goed.’

Zijn stem had een geheel anderen klank dan te voren, het koude was weg, ze klonk droevig, aangedaan, als kropte er iets in de keel, dat met inspanning werd weggeslikt. Hij vervolgde:

‘'k Wou dat ie me dood had geslagen, dan was 't inééns uit.’

(*Wordt vervolgd.*)

Oranje-Nassau - Mecklenburg-Schwerin. Eene herinnering. Causerie met illustratiën.
(*Vervolg van blz.* 165.)

VIII. Amsterdam in feestvreugde.

Hadden de vroede burgers van Nederlands hoofdstad dagen en weken vooruit gevlast op de gulde dagen, die zouden aanbreken, wanneer Koningin Wilhelmina aan de zijde van haar Gemaal

DE NIEUWSGIERIGEN. Naar I. Schmitzberger.

hare intrede zou doen in de groote koopstad, die jaarlijks door Haar bezocht wordt, en hadden velen zich er al op gespitst, om in het Zondagsche pak, met den ‘glimmenden zijden’ op, te genieten van de aanstaande feesten, dan bedachten zij zeker niet, dat Maart, de maand der buien, de maand waarin, met de scherpste contrasten, de zonnige voorjaarsdagen afwisselen met de koude, stormachtige, aan het najaar herinnerende dagen.

Toen dan ook de 5e Maart aanbrak, loeiden de stormwinden over geheel Nederland en joegen de zwaar neêrvallende regens in woeste vlagen langs Amsterdams straten en grachten. Kletterend viel de regen neêr, huilend zweepten de windvlagen de nog kort geleden zoo schoone versieringen.

Waar bleef de Oranje-zon dien dag?... Ver achter de dikke, grijs loodzwarte wolken en recht triest zag het er uit voor den aanstaanden intocht.

Doch niet ontmoedigd waren de tot feestvieren bereide Amsterdammers. Mocht er rondom ook al duisternis heerschen, de heerlijke gedachte aan de toekomst, de

vroolijke stemming en de hoop hunne jonge Vorstin en haar Echtgenoot die dagen in hun midden te hebben, konden door stormen noch regen hun ontnomen worden.

Doch ook niet als bederver van de feestvreugde, ook niet als vernieler der versieringen, mag men dien storm beschouwen. Laat ons er liever het beeld in zien, dat er op wijst, dat op 's menschen levenspad niet uitsluitend de vroolijke dagen ons deel kunnen zijn, maar dat er ook donkere, heel donkere weggelegd zijn, en dat dan in die dagen van beproeving de innerlijke volkskracht, de liefde voor het huis van Oranje zoo groot moet zijn, dat bij het nijpendst gevaar, bij de zorgvolste toestanden, het hoofd hoog moet gedragen worden, de borst vol moed moet zijn en een glimlach van tevredenheid en geluk den mond moet sieren. En kunnen wij in de groote Geschiedenis van Nederland tal van zulke dagen aanwijzen, die met

moed en volharding doorbracht zijn, dan hebben ook nu de Amsterdammers getoond, dat rekenende op dagen vol zonneschijn, de vreugde, hun Vorsten in hun midden te hebben, de sombere en triestige regenvlagen dat genot niet konden bederven.

Een blik in de versierde stad lokt uit tot wandelen en bewonderen. De versieringen zijn smaakvol en geheel volgens stijl, en vinden wij in de geschiedboeken zoo menigmaal de woorden aangehaald: *een bosch van masten bedekte het IJ*, *overal waar men de oogen wendde zag men masten en nog eens masten*, en werden deze woorden gebezigd om te doen zien hoe groot de handel van Amsterdam reeds was in de tijden onzer zeehelden, thans is in de versiering ditzelfde motief tot grondslag genomen. Talrijke slanke masten trof men overal in rijen aan, versierd met vlaggen, banieren en groen, overal zag men de afbeeldingen van scheepjes van oud model als embleem op de toppen der masten, zoodat op de sparren, geplaatst in 't midden der Heerengracht, die getuigde koggen en andere vaartuigjes het idee gaven van een zeilende vloot. Overal ging onze neus te gast, want de enorme hoeveelheid sparregroen, die tot slingers verwerkt was, had de lucht geheel en al bezwangerd met dien heerlijken geur, dien wij anders slechts in de bosschen mogen genieten.

Wat een drukte en bedrijvigheid overal, wat een gehamer en geklop, wat een beweeglijkheid bij allen. Maar hoe kan het ook anders; want kan men zomers lang vooruit reeds de toebereidselen maken, in het gure jaargetijde is dit onmogelijk. Doch daarom moest nu ook vlugheid van werken het gemis aan tijd vergoeden. Heerlijk snel verrees dan ook overal de feesttooi, terwijl de intochtsweg zich als een groote groene en met kleurige vlaggen gesierde ader door Amsterdam slingerde. Op verschillende punten waren eerebogen opgericht, wier kunstige bouw ons verbaasd deed staan over de vindingrijkheid der ontwerpers, die afwisseling wisten te brengen in de versieringen van heden en de feesten van 1898. De Dam met zijn traditioneele juffrouw Eendracht vormde ook thans weêr het eindpunt of het beginpunt, al naarmate men het nemen wilde, doch een overdadige hoeveelheid groen, bloemen, electrische lampen en lichten beloofde ons, dat het er schitterend zal zijn, doch niet alleen op den Dam, maar overal zullen duizenden lichtjes de groote hoofdstad in een zee van licht brengen.

Hoe uitvoerig zou mijne beschrijving worden, wanneer ik door Amsterdam in gedachten ronddwalende mijnen lezeressen en lezers een beschrijving ging geven van alle saillante punten in die groote menigte particuliere versieringen, die door geheel de hoofdstad in alle buurten worden aangetroffen, en gauw zoudt gij zeggen: ‘Hè, scheidt die vervelende kerel nu nooit uit met zijn opsomming van vlaggen, groen en bloemetjes?’ Want hoe afwisselend ook alles is voor het oog, het wordt dor en eentonig in een beschrijving. Alleen wil ik met een enkel woord díé buurten releveeren, waar nog de nieuwere wijzen van versieren niet zijn doorgedrongen en waar de eerebogen en de feesttooi nog geheel den stempel dragen van voor honderd jaar en waar het oude vetpotje in hooge waarde wordt gehouden; het zijn de buurten uit den Jordaan en de Eilanden, daar waar onze warmste Oranjeklanten uit het volk wonen. Eenvoudig van stijl mogen uwe huldeblijken zijn, de kleurenschat is even warm als uwe harten, die kloppen vol vuur en verlangen voor uwe Koningin en Haar Gemaal. Lang zullen zij leven! en 't hip hip hoera! klinke weldra weer lustig door uwe straten als de Hooge Gasten langs uw nederige woningen rijden.

De kinderen, en Amsterdam telt er velen, al neemt men slechts die, die de lagere en bijzondere scholen bezoeken, kregen op den morgen van den 5en Maart als

herinnering aan dien grooten dag een gedachtenis. Dat deze uit den aard der zaak niet groot kon zijn is duidelijk. De jongens ontvingen een tinnen gedenkpenning met monogram, de meisjes een bloempotje in imitatie oud-Hollandsche fabricage, met randschrift: 'Wilhelmina van Oranje. - Hendrik van Mecklenburg. 1901.' Aan de eene zijde een gekroonde W en H, aan den anderen kant een Oranjeboom, waaromheen dansende kinderen, als omschrift: 'Aan de kinderen van Amsterdam.' En hoe gering ook van waarde en hoe eenvoudig ook van uitvoering, geloof ik toch dat vele kinderen dat souvenir zorgvuldig zullen bewaren om er later op te kunnen terugzien met de gedachte aan dagen vol vreugde en geluk.

Zooals hierboven medegedeeld, had reeds des nachts een hevige storm gewoed en vernielde de regen tal van lampions en andere versieringen, maar hoe teleurgesteld ook, toch liep een ieder uit om trots het vreeselijke hondenweer den plechtigen intocht te aanschouwen; vreugde heerschte er alom, en toen men eenmaal maar goed doorregend en doorwaaid was, had men soms recht veel schik in de koddige tooneeltjes, die voorvielen.

Spoedig begonnen de rijtuigen, voor de feestelijkheid bestemd, af en aan te rijden, de troepen waren op de been, de muziek deed zich hooren en overal heerschte drukte en gezelligheid, zoodat het slechte weer spoedig vergeten was.

Een uur vóór de aankomst van het Koninklijk Echtpaar kwamen per extratrein de Koningin-Moeder en de Hertog-Regent van Mecklenburg-Schwerin in Amsterdam aan, en met bijzondere hartelijkheid werden zij door den Commissaris der Koningin van Noord-Holland, den Burgemeester en vele autoriteiten ontvangen, om spoedig daarop naar het paleis op den Dam te rijden, waar de saamgevloeide menschenmassa hen een hartelijk welkom toeriep, terwijl de muziek der eerewacht van het korps mariniers door de vroolijke tonen van het volkslied de feestvreugde deed stijgen.

Het station Weesperpoort werd tegen halftwaalf een middelpunt van drukte; troepen zetten het terrein af, de galarijtuigen stonden gereed, de eerewacht was opgesteld, de muziek der schutterij op het perron klaar om het Wilhelmus te spelen.

Plotseling dreunde een kanonschot en de trein, met stipte nauwkeurigheid, snelde met groote vaart op statige wijze het station binnen.

Hare Majesteit, Koningin Wilhelmina, gekleed in een robe van velours panne van zilverwitte tint met smal zijden koord van dezelfde kleur, met goud dooraderd, terwijl de rok met een smal, bruin sabelbont randje was omzoomd, stapte op het plankier, gevolgd door haar Echtgenoot in schout-bijnacht-uniform.

Om het toilet van Hare Majesteit, dat niet alleen zeer kostbaar, doch ook zeer interessant van samenstelling was, iets nader te omschrijven, moet ik vermelden, dat de corsage eveneens van wit panne en van wit borduursel en koord was voorzien, voorts een devant in mousseline chiffon, aan weerszijden met een smallen rand sabelbont.

Daarop droeg Hare Majesteit een jacquette van dezelfde stof, gevoerd met wit hermelijn. De Koningin had een smalle boa van sabelbont omgedaan, ten einde beter weerstand te kunnen bieden aan het gure weder.

Een hoedje van wit, met vederen getooid, kroonde het vriendelijk jeugdige gelaat onzer Koningin.

De burgemeester, Mr. S.A. Vening Meinesz, sprak de beide Hooge Bezoekers afzonderlijk toe aan den ingang van het Koninklijk ontvangsalon, met woorden van hartelijke welkomst, waarop Hare Majesteit den Burgemeester de hand gaf en dankte, evenals de Prins-Gemaal, die dit in zuiver Nederlandsch deed.

De restauratiezaal van 't stationsgebouw was door de firma Jansen herschapen in een keurig, recht vorstelijk salon.

Op het perron was een marquise aangebracht in geheel nieuwen vorm, waarbij de dof-gouden zuilen prachtig uitkwamen bij het roode peluche.

De wanden van het salon waren heliantropekleurig; de

ramen, van vitrages voorzien, waren rijk gedrapeerd in vieil d'or, terwijl een overvloedige planten- en bloemenschat het verdere voltooide en aanvulde. Twee fauteuils, die op rijke tapijten in 't midden der zaal waren geplaatst, maakten het ameublement uit.

Daar 't buiten niet erg vlotte met het ordenen van den stoet, duurde het oponthoud in het station vrij lang, doch eindelijk werd het ongeduld der wachtende buitenwereld bevredigd. De jonge Echtgenooten sloegen een mantel om en zetten zich in het open galarijtuig, zich verder om storm noch regen bekommerende. Het tromgeroffel, het schallen der muziek en het luide, zich steeds voortplantende gejubel en gejoel verkondigden reeds op grooten afstand, dat de intrede Hunner Majesteiten in Amsterdam was begonnen.

Een beschrijving der volgorde van de verschillende samenstellende deelen, waaruit iedere Koninklijke stoet bestaat, als eerewachten, militaire muziek, rijtuigen enz., is overbodig en mogen wij liever met de jubelende menigte meetrekken en zien hoe de intocht verder verliep.

Op de viervoudige eerepoort bij de Sarphatistraat stonden de Jantjes in den dop van de ‘Wassenaer’ en joelden er braaf op los bij het spelen der muziek. Overal stonden nu deputaties van verschillende vereenigingen opgesteld, vergezeld van hunne banieren en vaandels; het aantal aan deze betooging deelnemenden was ruim 6000, behoorende tot 69 vereenigingen.

Flink regende het er op los, maar nog harder boemden de klokken en verkondigden heinde en ver het geluk, dat Amstels vesten smaakten bij de intrede van hun Koningin, en steeds onder groot gejubel trok de stoet verder langs en onder de versieringen heen, en viel de regen in stroomen neer; ook een bloemenregen overdekte op sommige punten niet alleen het Koninklijke rijtuig, doch ook de stoet kreeg zijn deel van dien overvloed der bloemen, die met kwistige hand door vrouwen, meisjes en kinderen werden gestrooid.

Hoelang had men reeds rond den grooten afgezetten cirkel op den Dam staan wachten; hoelang was het geduld niet op de proef gesteld van hen, die zich daar nauwelijks konden bewegen? Maar wat deed het er toe, aan alle wachten komt een einde, en zoo ook nu, eindelijk reed de stoet den Dam op onder het schetteren der trompetten.

De Paleisstraat uitkomend, dwaalden even de oogen van Koningin Wilhelmina af van haar Volk. Een glimlach van kinderlijke vreugde sierde haar lief mondje, en een knikje van verstandhouding is het in stilte afgespeelde weerzien van Moeder en Dochter, want Koningin Emma, verlangend haar Kind weer te zien, had een uitkijkje gevonden voor een hoekraam, alwaar zij geruimen tijd de aankomst had afgewacht.

De honneurs der eerewachten, de hoera's der begroeting, het gewuif met hoeden en met alles waar men maar mede wuiven kon, nam geen einde, en onder het spelen der volksliederen leidde de Prins-Gemaal zijn Vrouw binnen het Paleis, doch kwam onmiddellijk terug om de wachten van mariniers en studenten te inspecteeren.

Daarna gingen de Koningin en de Prins-Gemaal het Paleis binnen, ten einde de Koningin-Moeder en den Prins-Regent van Mecklenburg-Schwerin te begroeten, en begaven zij zich allen naar het gele salon.

Daar buiten het Paleis gebeurde nu een manoeuvre, die allerprachtigst afliep, doch waarvan het slot wel iets komisch opleverde. Langzaam trokken de troepen terug, nadat alle rijtuigen en personen, die binnen den cirkel hadden gestaan, zich verwijderd

hadden; langzaam ging deze beweging, opdat zich de Dam geregeld zoude vullen. Maar hoe ordelijk ook, toch werd men flink geduwd, gestompt, getrapt, totdat men eindelijk tot voor de rij agenten stond, aan de historische Kleine Steentjes. Nu niet verder, gij begeerig en dringerig publiek, en plotseling werd dit kenbaar gemaakt doordat de brave rustbewaarders het woordje *halt*, op een plankje geschilderd, op een stok omhoogstaken, en *halt* maakte die dringerige menigte; maar of 't nu was omdat ze niet verder kon van 't lachen, of door de vrees, die historische Steentjes te betreden, dat blijft in 't midden, maar stil stonden ze, en toen de balkondeuren zich openden, de Koningin met den Prins-Gemaal zich aan het Volk vertoonden, de eerste haar Volk toewuivende, de laatste den militairen groet makende, toen barstte een niet te beschrijven gejubel en hoera-geroep los uit die duizenden kelen, die niet moê werden om steeds luider en luider hunne vreugde te betuigen, en eerst langzamerhand zakte de menigte af, om zingende in groepjes en troepjes, vele onder druipende parapluies, verderop het feest voort te zetten.

Daar het weder niet beter wilde worden en 't maar doorging met regenen, stelde de Burgemeester de illuminatie uit, zoodat er dien dag voor de wereld buiten het Paleis niets meer te doen was; doch de feestvreugde zat er eenmaal in en de talrijke vreemdelingen, die overgekomen waren, maakten, dat dien avond het caféleven bijzonder gezellig was, waartoe dan ook de zoo modern ingerichte Amsterdamsche restaurants maar al te zeer uitlokken. Toen nu om een uur af acht het weer opklaarde en verschillende illuminaties toch ontstoken werden, toen werd het eerst recht druk op straat en trok het volk in dichte drommen al zingend en muziekmakend door de straten.

Nadat 's middags het dejeuner ten paleize was afgeloopen, begon er een cour van gelukwenschingen, dat zeer druk bezocht werd en eerst laat eindigde.

Hare Majesteit was in lichtblauw zijden toilet, de Prins in de marine-uniform gekleed.

Zoo eindigde de eerste dag in de beste orde en in de ware feeststemming, alhoewel het programma was onderbroken door de Goddelijke machten, waartegen geen menschelijke krachten noch machten opgewassen zijn.

Weldra brak de tweede feestdag aan. Gelukkig droog! merkten velen op, die even hun neus, nog half droomend, van achter de nog neergelaten gordijnen staken. Fluks aangekleed en de straat op, want reeds vroeg zou de aubade plaats hebben. Het zangkoor van 1600 heeren en 700 dames, behoorende tot 38 vereenigingen, zou onder leiding van den heer Ant. H. Tierie een morgengroet aan het jonge Echtpaar brengen. De Dam was afgezet door soldaten en politie, de stoet trok in keurige orde den Dam op, de schoone banieren stelden zich op tegenover 't Paleis in één rij, daarvoor de zangeressen en zangers, daarachter de muziekkorpsen van grenadiers en infanterie.

Toen de klok halftien had geslagen, ruischte de plechtige koraalzang van Mendelsohn's ‘Lobgezang’ door 't luchtruim, en vertoonde zich het Vorstelijk Paar voor de vensters, doch weldra trad Koningin Wilhelmina blootshoofds op het balkon en luisterde met haar Echtgenoot, niettegenstaande het gure weer en den hevigen kouden wind, naarde verschillende zangstukken. Plechtig schoon klonk de zang uit zoovele stemmen saamgesteld, en zeer zeker was ‘Hollands Glorie’, van Richard Hol, een der schoonsten, en klonk het:

't Hart klopt ons met hooger slagen,
Holland, bij Uw dierbren naam:
Naam, langs zee en strand gedragen,

Glorievol en zonder blaam:
Wie zijn land met fierheid noem' -
Hooger, Holland, stijgt uw roem!

indrukwekkend, plechtig. Het Wilhelmus besloot deze schoone huldebetuiging, en luide waren de kreten, die onafgebroken weerklonken, om uiting te geven aan het gevoel van toewijding en liefde, dat 't Nederlandsche volk, daar vertegenwoordigd, bezielde.

(*Slot volgt.*)

Op reis, door Frans Hoskorn. (*Vervolg en slot van blz.* 168.)

Toen, plotseling akelig lachend, wild met de armen zwaaiend, trad hij toe op Duinwal, vatte hem bij de schouders, schudde hem:

'Nu is de wettige man er om der te bezitten, m'n zorgen zijn voorbij, ha, ha,... adieu, Duinwal, adieu!'

Hij stormde de kamer uit, de gang door en naar buiten. Met een luiden slag sloeg de deur dicht.

Duinwal ijlde hem na.

In den nevel was niets te onderscheiden. Waarheen was hij gegaan, naar links of rechts? Duinwal wist het niet. Hij liep tot aan den oever, maar zag niets.

DE AUBADE AAN HET KONINKLIJK ECHTPAAR OP DEN DAM TE AMSTERDAM.

Kalm stroomde de Rijn en verloor zich verderop in den nevel. Karel ging weêr naar binnen, niets op zijn gemak. Hij wist geen raad te schaffen hier in den vreemde en met dien mist.

Walter holde voort, in wilde, woeste vaart, alsof booze geesten hem achtervolgden. Hij holde voort, altijd voort, totdat iets wits, spookachtig opdoemend in den nevel, met een enkelen hevigen schok zijn vaart stuitte en hem smakkend tegen den grond deed tuimelen.

En 't werd nacht, zwarte nacht en bitter koud. De Rijn wies. Rillend kromp Walter inéén. De Rijn wies. Hij beklom een hoogte, bevreesd te worden meêgesleurd. De Rijn wies. De golven bereikten hem. Ze striemden zijn gezicht, het bloedde, hij voelde 't bloed langs zijn wangen leken. De Rijn wies, de golven grepen hem, hij strekte de armen uit, hij wilde schreeuwen, hij kon niet.

Nog hooger klommen de golven, ze snoerden zijn keel, drongen in mond en ooren, sleepten hem meê!

Toen werd het dag en heerlijk warm.

Walter stond in een grooten tuin vol geurige rozen, jasmijn en wingerd. En daar op een rustbank zat een vrouw, een jonge schoone vrouw, 't lange, blonde haar golvend over schouders en rug. Zij was geheel in 't witgekleed. Op haar schoot hield

ze een heel klein meisje met een blauw jurkje aan. Als een vage herinnering kwam het over hem, dat hij die vrouw kende, dat hij die madonna meer had gezien, doch waar, - maar wanneer? Ze wenkte hem. Hij wilde gaan, maar hij kon niet van zijn plaats. Onafgebroken bleef hij de madonna aanstaren.

Toen liet ze 't kind op den grond glijden en 't kwam naar hem toe gehuppeld, omsloot zijn hand in twee mollige knuistjes, en 't sprak:

‘Meneer Walter, waarom wil je niet bij mama komen?’

En nu inééns kon hij gaan en hij liet zich leiden door de kleine tot dicht, heel dicht bij die schoone gestalte, - hij raakte heur kleed aan, hij kuste heur kleed.

Toen schalden bazuinen, engelen wiekten neêr in den tuin, kusten de madonna, kusten het kind, en vroegen: ‘Wie is die man?’ - En de blonde vrouw antwoordde: ‘Iemand waar ik veel, heel veel van heb gehouden!’ - Toen wist Walter plotseling wie die schoone vrouw was; hij knielde bij haar neder, omvatte hare knieën en jubelde: ‘Nelly, m'n lieve Nelly!’

III.

Otto en Eva hadden in 't dichtbijgelegen B.... logies gezocht. Een goed souper en een glas Hattenheimer vroolijkten hen weder op. Geen van beiden sprak over 't gebeurde, hunne gedachten hielden zich bezig met de doode en den hartstochtelijken man; hunne woorden golden andere dingen.

Ze gingen vroeg te bed om de tekortgekomen rust ruimschoots in te halen, hopend nog een paar dagen in volle

vrijheid te kunnen genieten. Spoedig sliepen zij in. -

Zonnestralen, dringend in hun kamer, kleurschakeeringen tooverend langs 't plafond en de behangsels, kondigden den morgen; en zonnestralen vagen sombere gedachten weg. Dat ondervond Otto, terwijl hij met een enkel zetje op de springmatras zich veerde op den grond.

H.M. KONINGIN WILHELMINA.

't Was alles zoo licht, 't stemde zoo vroolijk! Open wierp hij de vensters, Heije nazingend:

> ‘Zonneschijntje, morgenlicht,
> Als ge tintelt op de ramen
> En weêr blinkt in ons gezicht,
> Vouwen wij de handen samen
> En wij danken met ontzag
> Voor dien nieuwen schoonen dag!’

Toen riep hij: ‘Eva, Eva, kom kijken!’

Maar Eva antwoordde dat ze net zoo mooi droomde; ‘eventjes uitdroomen,’ zei ze, en ze draaide zich om. Dat geviel Otto niet.

Hij keerde terug naar 't op Duitsche hotelwijze geheel gordijnlooze ledikant. Een stoeipartij ontstond. De tot handtastelijkheden geroepen Eva vergat haar droomen; lakens en kussens zeulden over den vloer. De strijd duurde en bleef onbeslist met

aanvallen en terugwijken als bij kinderen. Hij eindigde ook als bij kinderen met een ongelukje.

Toen Otto een laken opnam van den grond om zijn vrouw er in te vangen, greep Eva met 't zelfde doel't zelfde laken; ze trokken en rukten en 't laken, waarschijnlijk een oudgediende, ontelbare malen bebleekpoederd, spleet met een

langdurig gescheur in tweeën, ieder der kampioenen een lap in handen latend.

'En dat kost betalen!' zong Otto, zich hullend in zijn veroverde lakenhelft.

'Ot, schei uit,' steunde Eva, zittend, naar adem happend, op een stoel; 'als dat thuis zoo gaat wordt ons huishouden 'n Jan-Steen-schilderij.'

Nu uitgedold gingen ze staan voor 't geopend venster en blikten in de grootsche natuur.

Otto brak 't eerst het zwijgen.

'Kom, vrouwtje, geen tijd verdroomen, aangekleed en naar buiten, dan beloof 'k je dat 'k alle eer an 't ontbijt zal bewijzen.'

En zij kleedden zich, en Eva begon weer te plagen en te lachen - als ondeugende kinderen huppelden zij naar buiten.

't Was een prachtige morgen. Arm in arm wandelden ze voort, genietend 't schoone om hen, de longen met volle teugen indrinkend de heerlijke lucht, vroolijk groetend en knikkend tegen kinderen, gaande op bloote voeten, of tegen zwaar geschoeide vrouwen met groote manden op 't hoofd.

''t Is vreemd,' zei Eva, ''k wil graag naar huis, 'k verlang naar m'n eigen prettige huishoukamer; maar als 'k dan hier die natuur zoo zie, zoo heel anders dan die in Holland, zooveel landelijker, lachender dan om Den Haag, dan zou 'k wel weer hier willen blijven.'

'Je denkt al net als ik, Eef,' antwoordde Otto, 'maar 'k zal van de twee de sterkste maar zijn, - morgen, uiterlijk overmorgen naar huis. Je weet wat 't bestje zei: "Als je over den bodem van den pot moet schrappen, is 't moeielijk 'n vetgesmeerde bot'ram te hebben!" Als alles blijft goedgaan, kunnen we misschien 'n volgend jaar nog 's hierheen komen!'

'Dan doe 'k wijzer,' herhaalde Eva, 'm'n afscheid hier uit te roepen, want over 'n jaar komt er toch niks van, misschien pas als we opa en opoe zijn.'

Ze hief haar armen op en zong theatraal gesticuleerend:

'Adé nun, Ihr Berge
Du schöne Natur,
Ich muss nach der Heimath,
Zur eigenen Flur!'

Ze lachte.

'Hé Ot, lach dan meê,' ging ze voort, naar hem opziend met haar frisch door de morgenlucht zacht rozerood getint gelaat.

Otto keek haar in de ondeugende oogen, stond stil, zei niets, maar omvatte zijn vrouwtje en zoende haar.

Eva kreeg met moeite gezegd, tevergeefs hem afwerend:

'Als iemand 't ziet,' - en Otto, even pauseerend:

'Er 's heusch niemand en eigenlijk kan 't me ook niet schelen,' en hij zoende verder.

Een helder opklinkend gelach stoorde hem.

Hij zag op. Op een hooger gelegen pad lachten hem drie knapenhoofden toe. Hij maakte een naderende beweging en hals over kop stormden de jongens voort, 't pad af.

Gelukkig, blij babbelend, hangend aan zijn arm, kuierde Eva voort met haar Ot.

Ze kwamen op een plek waar de weg in zijpaden verliep.

'Wat denk je, Eva, teruggaan of verder?' vroeg Otto.

''t Is hier zoo heerlijk,' antwoordde zij, 'laten we nog wat dwalen!'

'Mij goed, kindje,' zei hij plagend, 'als je er maar om denkt dat 't niet blijft bij jongens; er komen nou zachtjesaan groote menschen op den weg.'

'Wel nou nog fraaier,' gaf zij lachend terug, 'krijg ik nou de schuld? Heb ik je tot een zoen-duet uitgenoodigd?'

'Ja zeker,' beweerde Otto; 'wie bij 'n morgenwandeling in deze natuur zulk 'n paar verleidelijke lippen met zich draagt, brengt in verzoeking!'

Ze gingen verder. Er kwam werkelijk wat drukte op den weg.

Hoog opgeladen karren rolden aan, uiterst langzaam, getrokken door ossen, de voerman loopend vóór de koppen, de zweep in de hand, het pijpje in den mond.

'Guten morgen!' riep de voerman.

'Klatsch!' klapte de zweep.

Ze gingen verder. 't Werd aanhoudend drukker.

'Er 's zeker wat te doen,' meende Eva.

'Daar heeft 't allen schijn van,' antwoordde Otto.

Uit de zijpaden kwamen vrouwen geloopen op een drafje, kinderen sprongen meê, mannen zonder pet op 't hoofd en zonder pijp in den mond draafden de vrouwen voorbij, in 't land werkenden staakten den arbeid en holden heen, en al die menschen bewogen zich naar één punt.

'Laten we omkeeren,' zei Eva, 'er 's bepaald 'n ongeluk gebeurd, 'k zie 't liever niet.'

'Waarom nou altijd 'n ongeluk,' antwoordde Otto, 'laten we 's even kijken!'

Een clubje mannen en vrouwen, omstuwd door wel dubbel zooveel kinderen, stond luid pratend druk in bewegingen rond een bid-beeld (zooals er zoovelen in Duitschland langs de wegen staan), opgesteld bij den ingang van een bergpad. Otto vroeg een kleinen jongen wat er te zien was.

'Weiss nit,' zei 't ventje, een anderen jongen stompend en naar Otto wijzend:

'Der hat so geküsst, Heinrich, hier, der!'

Maar noch Otto noch Eva hoorden 't. Ze hadden gezien.

Lebois, op de knieën liggend met bebloed gelaat en handen, beide armen geslagen om 't beeld. - Dood.

Mannen en vrouwen weken terzij, om op te nemen de vreemdelingen, die den vermoorde schenen te kennen.

Weêr zagen Otto en Eva zich belemmerd in hun vrijheid. Ze wilden weg, ze mochten niet en beiden zuchtten in stilte: 'Waren we maar omgekeerd!' Maar 't was te laat. Als een de helling afrollende sneeuwbal, toenemend in omvang hoe langer hij moet rollen, schalde 't woord 'moord' langs de wegen.

In de Wirthschaften te B. vertelde men reeds dat de moordenaar gevat was en 't mes gevonden, dat de schurk 's morgens heel vroeg op den weg een niets kwaads vermoedend 'liebes Mädchen' had gedwongen hem te kussen.

De bevoegde macht had het lijk doen weghalen en nam Otto en Eva in verhoor.

Zoo getrouw mogelijk verhaalden ze wat hen was weêrvaren, noemden den naam der Villa te R., den naam van den dokter, en zeiden ook dat gisteravond iemand van de familie of meer familieleden, dat wisten ze niet, werden verwacht.

Op de vraag of hij den naam wist van den vermoorde, antwoordde Otto hem niet anders te kennen dan Lebois, wat een gefingeerde naam was, daar de ongelukkige zelf hem had verteld een Hollandschen naam te voeren.

Toen toonde men hem een portefeuille, waarin 't portret van een blonde vrouw, wat hij onmiddellijk als Nelly's beeltenis herkende. Op de achterzijde was een naamkaartje geplakt:

MR. WALTER VAN OUDENWOUDE.

Huize Rozenhof. U.

Eén oogenblik staarde Otto op dien naam; toen zich wendend tot Eva, en zijns ondanks in zijn moedertaal, riep hij uit:

‘Wat, Walter van Ouden woude, de groote staatkundige, de man die zóóveel werken schreef, zoovelen een gids was, dàt was Lebois!’

Hij moest 't direct in 't Duitsch herhalen.

‘Ohne was zu verändern oder zurück zu halten!’

De B'sche autoriteiten lieten verder Otto en Eva wel vrij, maar ze mochten 't stadje niet verlaten en de hotelier keek hen aan met wantrouwende blikken.

Otto's welsprekendheid stuitte af tegen den man als op een harnas; der herr Wirth lachte witjes en zei niets anders dan ‘schändlich’ en ‘'s gibt Schade in's Geschäft,’ zoodat Otto met een schouderophalen en een ‘Es thut mir Leid, hab' doch wirk'lich kein' Schuld d'ran’ op de lippen, maar

met een ‘Loop naar den duivel!’ in 't hart, hem weder liet staan.

Op de straat werden de ‘vreemdelingen’ nagewezen en voor 't hotel schoolden telkens menschen samen.

Hun toestand was verre van aangenaam.

Politiebeambten werden gezonden naar R., naar de villa Mathilde, naar Dr. Brell, naar den kom-en-eisch-winkel, naar den huisheer van de villa, - 't was een drukte van belang.

Toen kwam de confrontatie, waarbij Otto en Eva vreemd stonden tegenover Le Village en Duinwal.

Professoren onderzochten 't lijk en kwamen tot de uitspraak, dat alle gedachte aan moord kon buitengesloten blijven, - de ongelukkige was gestorven aan hartverlamming, waarschijnlijk ontstaan uit té snel loopen.

Hoe die bloedige striemen op 't gelaat kwamen wisten de professoren niet op te lossen. Ze duidden op stokslagen. Gedane vragen brachten aan 't licht, dat die striemen niet aanwezig waren toen Otto en Eva de villa Mathilde verlieten.

Duinwal, eindelijk dat gevraag moe, bracht uit dat Le Village in drift Walter met zijn stok had geslagen, en Le Village, toch reeds geschokt door den dood van zijn vrouw en 't samentreffen met Walter, van streek geraakt door de politiedienaars en de uitnoodiging der hooge macht om onverwijld naar B. te komen, daar geheel in de war gebracht bij 't zien van Walter's lijk, denkend dat men hem beschuldigen ging van moord op Walter, en zich inbeeldend zijn dood ook werkelijk op 't geweten te hebben, bekende met het koude zweet op 't voorhoofd en zakte toen ineen. Een beroerte had hem getroffen.

Na een verschrikkelijke opschudding konden Otto en Eva eindelijk vrij heengaan en ze haastten zich weg, veel te haastig naar Duinwal's zin, die gehoopt had bij zijn landgenooten wat hulp te vinden, waar hij geheel alleen voor zooveel werk stond; maar Otto liet zich tot het bieden van hulp niet meer overhalen.

Zeer beleefd maar ook zeer beslist bracht hij den jovialen Karel onder 't oog hoe zijn plezierreisje zich moest verlengen ten gevolge van die onnoozele kennismaking en welke onaangename verwikkelingen zijn geboden hulp had ná zich gesleept, waarbij ook Eva 't hare voegde, wier levendige veerkracht niet bleek opgewassen tegen nawijzen en schelden, zoodat Karel zich moest tevredenstellen met hun belofte eens spoedig te U. met hem te komen praten.

Dankbaar waren ze verlost te zijn uit dorpsche kwaadsprekendheid, die zich niet ontzag onschuldige vreemdelingen aan te wijzen als moordenaars, dankbaar ook naar eigen huis te gaan.

Ze hielden zich buiten alle gesprek met hun medereizigers, om althans niet door eigen toedoen weder in moeilijkheden te komen.

IV.

't Was een prachtigen dag.

Vanaf het station te A. rolden twee lijkwagens en één vriendenkoets langzaam den weg op naar U.

In de koets zaten Le Village, Duinwal en Mr. Boeck de notaris, die op Karel's verzoek naar B. was gereisd om hem bij 't treffen der noodige maatregelen behulpzaam te zijn.

De droeve stoet maakte halt voor 't huis van Duinwal, waar vrienden en kennissen waren saamgekomen.

Meerdere koetsen wachtten daar, vormend een lange rij.

Le Village, bij 't uitstappen en in huis gaan, moest worden ondersteund. De rechterzijde van zijn lichaam was geheel verlamd.

De jeugd en de vrouwelijke dienstboden verzamelden zich om de lijkwagens en namen alles nauwkeurig op. Ze bestudeerden 't lijkkleed, de kransen en de linten, lachten om de huilebalk op 't hoofd van de koetsiers, om de kuiten van de bidders, en stoven met kleine pretgilletjes uiteen, toen de ‘voorlooper’ verscheed aan 't hek, wenkend de eerste koets voor te rijden. Een voor een rolden ze aan, namen de ‘laatste eerbewijzers’ op, en de dubbele rouwstoet zette zich in beweging.

In de laatste koets zaten drie ‘vrienden’.

‘Meneer de baron is 't slecht vergaan op reis,’ zei Piet, een trouwe soosbezoeker.

‘Zou die Walter om koud hebben gemaakt?’ vroeg Kees van Steel, de secretaris van de soos.

‘Wel nee,’ antwoordde Jan Step, pas lid geworden, en 2/3 candidaat bij den notaris, ‘dan hadden ze 'm ginder wel gehouën, 'k denk eer dat die zichzelven te kort heit gedaan.’

‘Moet je morgen ook mee, Jan, om d' ouwen Eduard te helpen begraven?’ vroeg Piet.

‘Ja, jij ook?’

‘Ja, 'k ben ook gevraagd.’

‘Jonges, jonges,’ zei Jan weer, ‘die was er gauw uit.’

‘Zou dat van den schrik geweest zijn?’

‘Wacht maar, Jantje,’ beweerde Kees, ‘als jij 's oud ben en je zoon, je eenige zoon op wien je zoo trotsch ben en die zóó knap is, bekroont je ouwen dag met zoo'n kwâjongensstreek. De man was ineens verpletterd, wat denk jij ervan, Piet?’

En Piet:

‘Och, Van Oudenwoude was zoo oud. 'k Vind 't erger voor Le Village; die weet nou dat ie 'n jonge vrouw had getrouwd!’

‘Stom ook,’ vond Kees. ‘Zijn we er nog niet?’

‘Nee,’ zei Piet. ‘Kom je van avond, Jan?’

‘'k Denk 't wel. Jammer dat Duinwal er niet zijn zal, die brengt altijd de meeste gezelligheid op soos.’

‘Nee, natuurlijk niet, dat gaat niet, hè! maar enfin, - nou zijn we er, geloof ik! Goddank! Beroerd zitten in zoo'n donkere kast!’

De stoet hield stil voor 't groote hek van 't kleine kerkhof.

Dáár waren veel menschen.

't Doodsklokje klepte.

De drie vrienden vertelden 's avonds, zittend op soos, van de plechtigheid, bij 't spelen van een ‘sans-prendre’ of een ‘misère ouverte’ - de neuzen achter de kaarten, de vrije hand aan den pot bier.

Om het geld.

't Was weer eens de oude quaestie. Hij beminde een meisje zonder geld, maar zijn ouders wilden van het huwelijk niets weten. Zij wisten een ander voor hem, een rijk natuurlijk. Hendrik zou een groote domkop zijn als hij deze niet nam en de andere loopen liet. De vader bromde, moeder huilde dag in dag uit - het was om gek te worden.

Dit laatste was gelukkig met Hendrik niet het geval, maar de ouders wisten hun zin door te drijven, hij trouwde de rijke. Het huwelijk was er dan ook naar, en toen op zekeren dag zijn vrouw op nog jeugdigen leeftijd kwam te overlijden, herademde Hendrik en dacht meer dan ooit aan zijn oude liefde, zijn Marietje.

Ook zij was getrouwd, met een zeevarende, een welgesteld man. Zij was voor hem een trouwe levensgezellin geweest, en toen hij na verloop van jaren met zijn schip op de Zweedsche kust bleef, betreurde zij zijn heengaan oprecht. Hij had haar liefgehad, dat wist Marietje. In haar rouw kon zij evenwel niet nalaten zichzelf aan te klagen; wel was zij door woorden noch daden haren echtgenoot ooit onaangenaam geweest, maar toch had zij hem eigenlijk bedrogen. Zij had Hendrik willen toonen, dat zij hem vergeten en uit haar hart gebannen had. Toorn tegenover den trouwelooze vervulde haar ziel; en zoo werd zij de vrouw

van den man, die werkelijk uit liefde haar hand vroeg.

Dit waren de gedachten der jonge weduwe, die na den dood van haren echtgenoot zich aan haar opdrongen, en als zij daarbij dan aan Hendrik dacht, werd zij telkens boozer.

Op zekeren dag trad Hendrik bij haar in de kamer. Plotseling en geheel onverwacht stond hij voor haar, zeer onbeholpen in de lange zwarte jas, die hij voor het korte zeemansbuisje verruild had.

'Hendrik,' riep zij verschrikt en staarde de haar zoo bekende krachtige gestalte aan, als verscheen hij haar in den droom.

'Ja,' sprak hij kalm en keek haar met zijn trouwe, blauwe oogen lachend aan, 'ik ben het werkelijk, Marietje.' Maar toen bleven de woorden hem in de keel steken.

In haar volle lengte opgericht, bleef zij voor hem staan, een schoon toornig beeld. Haar donkere oogen schoten vonken.

Hij had een andere ontvangst verwacht. Hij had nooit opgehouden haar lief te hebben, en hoe bitter moest hij nu voor zijn jeugdige gehoorzaamheid boeten. En zij, Marietje, had toch ook een ander genomen - heel gauw zelfs. Hendrik wilde zichzelf wijsmaken, dat hij zich eigenlijk tegenover haar niets te verwijten had, maar dan vergiste hij zich toch; met harde woorden bracht zij hem zijn trouweloosheid onder het oog.

'Het arme meisje hebt ge laten loopen, maar de rijke weduwvrouw staat je beter aan, niet waar, Hendrik?'

'Maar Marietje -' verder kwam hij niet.

'Neen, Hendrik,' viel zij hem haastig in de rede, 'laat dat maar. Zie, mijn man heeft mij genomen omdat hij mij liefhad. Ik was maar een arm meisje, maar toch wilde hij mij hebben. En hij is erg goed voor mij geweest, heel, heel goed!'

'Ja,' antwoordde hij slechts fluisterend, 'dat heb ik ook hooren vertellen. En Marietje, ge kunt me gelooven, maar het deed mij goed dat te hooren, want ik weet wat het beteekent als het niet zoo is.'

Zij wist dat hij de waarheid sprak en niettegenstaande haar toorn had zij medelijden met hem. Maar vreemd - toen zij hem een beetje minder ernstig in de oogen zag, die hij smeekend en vol verlangen op haar gericht had, was het haar plotseling of de gestorvene voor haar stond en haar aankeek met zijn liefdevolle oogen, waarin nooit eenige twijfel aan de aanhankelijkheid zijner vrouw te lezen was. Bijna verschrikt streek zij met de hand over het witte voorhoofd, als wilde zij het droombeeld verjagen. Daar ontwaakte ook weer in haar het berouw en opnieuw ontvlamde haar toorn tegen den man, die nu smeekend voor haar stond.

Hendrik scheen evenwel aan haar zwijgen een anderen uitleg te geven, want hij trad op haar toe en hield haar de hand voor.

'Kom, Marietje,' vleide hij, 'laten wij de zaak weer opvatten, waar wij haar geëindigd hebben.'

Met een heftige beweging duwde zij de haar toegestoken hand terug.

'Ga,' riep zij woest, 'en kom niet meer in dit huis en mij onder de oogen.'

'Ach,' zuchtte hij, 'dat geld - dat vervloekte geld.'

Toen evenwel legde hij haar kalm uit, dat ook hij niet met leege handen kwam. Het vaderlijk erfdeel was hem uitbetaald; kort geleden was het hem ter hand gesteld, en werktuiglijk tastte hij in den borstzak van zijn jas.

Een verachtelijke trek gleed over haar schoon gelaat. Hendrik bemerkte het wel en ging voort:

'Neen, Marietje, ge moet mij goed begrijpen -'

'Ga - ga!' riep zij koel en wees hem gebiedend de deur.

Toen werd ook hij boos.

'Dat vervloekte geld is de schuld van alles,' riep hij. 'Wil je mij niet, dan wil ik ook het geld niet! Hier, daar heb je het.' Hij haalde een pakje bankbiljetten uit den zak en wierp het haar voor de voeten. Toen snelde hij heen naar de deur en uit het huis.

Bleek, met groote brandende oogen, staarde zij hem na. Plotseling sloeg zij de handen voor het gelaat en snikte luid.

Na dien tijd leidde Hendrik een onbestemd leven; een vaste betrekking kreeg hij niet meer. Met de eenige duizenden, die hij van zijn ouders geërfd had, had hij een zaak kunnen beginnen; hij twijfelde er ook niet aan of Marietje zou hem het geld dadelijk teruggeven, als hij er om vroeg. Maar dat wilde hij niet en zoolang hij werk had dacht hij er ook niet aan; maar op zekeren dag raakte dit gedaan en nadat hij weken lang op de haven had rondgeslenterd, werd hij angstig voor de toekomst. Hij, die tot nu toe met eerlijken arbeid zijn brood verdiend had, zou tot den bedelstaf geraken, als hij niet naar Marietje ging en haar om het geld vroeg. Wilde hij een eerlijk man blijven, dan had hij geen keuze, en zoo stond hij op zekeren dag weer voor de jonge weduwe.

Marietje zat voor het raam te naaien; zij droeg nog steeds haar donkere rouwkleeren. Toen Hendrik binnenkwam viel het werk haar uit de hand. Angstig staarde zij hem aan.

'Wees maar niet bang, Marietje,' begon hij op verontschuldigenden toon, 'ik ga dadelijk weer weg, maar ik moet je eene vraag doen. Wilt ge mij het geld teruggeven, ik kan het op 't oogenblik goed gebruiken.'

Zij huiverde en op zachten, weifelenden toon ging hij voort:

'Ik ben nu al acht weken zonder werk - ik zal ten gronde gaan, als ge mij niet helpen wilt.'

De jonge vrouw boog het hoofd en keek zwijgend voor zich. Vaalbleek werd haar gelaat. Hendrik keek haar vragend aan, maar geen geluid kwam over haar lippen. Eene akelige stilte heerschte in de kamer, slechts het gonzen der vliegen voor het venster hoorde men. Plotseling kwam Hendrik op het denkbeeld dat Marietje zelf in verlegenheid geraakt was en het geld niet meer had. Die gedachte joeg hem schrik aan - dan was hij verloren. Schuw keek hij om zich heen, en hoewel het vriendelijke vertrek er nog evenzoo uitzag als twee jaar geleden, meende Hendrik in zijn angst toch, dat het een armoedigen indruk maakte. Krampachtig drukte hij zijn hoed tusschen de handen en ging moeilijk ademend voort:

'Neen, Marietje, laat het dan maar; als je het zelf gebruiken kunt, wil ik er niets van hebben. Dan moet ik - dan - Vaarwel, Marietje, en denk tusschenbeide nog eens aan mij.'

Met een bezwaard gemoed liep hij naar de deur, maar voor hij zoover was hoorde hij een zachte stem zijn naam roepen:

'Hendrik!'

Met gebogen hoofd bleef hij staan, maar keerde zich niet om. Toen hoorde hij haar stem naast zich en met moedeloozen blik keek hij haar aan.

Zij stond nu dicht bij hem. Haar gelaat gloeide en hij zag duidelijk dat haar oogen vol tranen stonden.

‘Wil je het geld terug hebben?’

Hij had haar vraag nauwelijks verstaan, maar de weeke klank harer stem maakte indruk. Verwonderd keek hij naar de mooie vrouw, die plotseling zoo geheel veranderd naast hem stond, als hadden de jaren, die tusschen het heden en het verleden lagen, geen invloed op haar uitgeoefend.

Maar Marietje ging zachtjes voort, eerst langzaam en weifelend maar toen heel vlug:

‘Als je je geld terug wilt hebben, dan - dan moet je eerst mij terugnemen, Hendrik, anders krijg je geen rooden duit!’

Hij kon zijn ooren nauwelijks gelooven, maar dit duurde slechts een kort oogenblik; toen viel Marietje hem om den hals en drukte hem hartstochtelijk aan haar borst.

Het bestrijden der muskieten.

Ieder bezoeker van de tropen komt in zijn vaderland terug met vreeselijke verhalen over de beten, hem in de warme landen door muskieten toegebracht.

In de laatste jaren verschijnen er in de dagbladen dikwijls berichten, dat deze minder aangename insecten ook voorkomen in Engeland, en dat bewoners van de voorsteden van Londen door hen gebeten zijn.

De muskiet is evenwel al sinds eeuwen een inboorling geweest van Engeland, evengoed als van de Campagna in Italië, of der moerassige

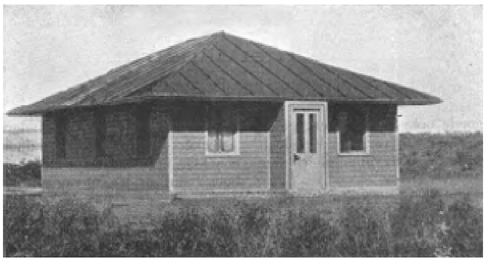

De hut waarin de doctoren Sambon en Low een geheel malariaseizoen meemaakten.

streken in de tropen.

De lezers zullen allicht begrijpen, dat muskiet of liever 'musquito' de Spaansche benaming is voor mug.

Van de gewone muggenfamilie, die ook in ons land worden aangetroffen, zijn twee soorten bekend, de *Culex* en de *Anopheles.* De laatste kan men van de eerste onderscheiden door kleine vlekjes op de vleugels.

Maar er is nog een ander onderscheid van oneindig grooter belang, en dat met het oog niet is waar te nemen. Men heeft namelijk ontdekt, dat de ziekte, onder den naam van malaria bekend, die in vele landen zulke verwoestingen aanricht, veroorzaakt wordt door den beet van de *Anopheles*, maar niet door dien der *Culex.*

Koorts en andere ernstige verschijnselen van malaria komen voor door de aanwezigheid van een kleine baccil in het bloed. Deze baccil wordt in het lichaam gebracht door den angel van een muskiet, die vooraf een malaria-patiënt gebeten heeft.

Deze ontdekking, die van het grootste belang is voor personen, die wonen in streken waar malaria heerscht, heeft men voornamelijk te danken aan de onderzoekingen van Dr. Patrick Manson, stichter van de Londensche school van tropische geneeskunde.

Teneinde deze ontdekking dienstbaar te maken ook voor niet-geleerden, heeft hij in het afgeloopen najaar een reeks proeven genomen met verbazend succes.

'Het is voorgekomen,' zegt Dr. Manson, 'dat ik in het laboratorium grootgebrachte muskieten zich liet voeden met het bloed van een malaria-patiënt uit een verwijderd land, en ze vervolgens naar het hartje van Londen overbracht; daar liet ik ze een gezond persoon, vrij van eenig malaria-verschijnsel, bijten, en na zeer korten tijd vertoonden zich bij dezen persoon verschijnselen van malaria-koorts, en vond ik in zijn bloed de karakteristieke baccil. Hieruit kan dus worden afgeleid, dat malaria wel degelijk door muskieten wordt overgebracht.

'Het is eveneens voorgekomen dat een zeker aantal Europeanen, die nooit aan malaria geleden hadden, gezond bleven en geheel vrij van de ziekte, gedurende een

malaria-seizoen, in een malaria-streek, waaralle inwoners en bezoekers er aan leden. Zij hadden niet eens het gebruik van quinine of eenig ander geneesmiddel noodig, maar vermeden eenvoudig den beet van muskieten.

De waarheid van deze laatste verklaring wordt volkomen bewezen door proeven, genomen op den zoon van Dr. Manson, den heer P.T. Manson, die zich moedig voor de wetenschap opofferde.

Uit Rome werden een aantal muskieten, die gevoed waren op malaria-patiënten in die stad, gezonden naar de school voor tropische geneeskunde te Londen.

Zij kwamen aan in cylindervormige kooitjes, van muskieten-gaas gemaakt, dat gespannen was over raampjes van ijzerdraad. Vier van deze cylinders waren verpakt in een goed geventileerde kist en door speciale postschikkingen kwamen zij in Londen aan, 48 uur nadat zij Rome verlaten hadden. Een groot aantal der insecten stierf onderweg, maar er bleven er nog heel wat over, die goed en hongerig aankwamen.

De heer P.T. Manson, die sedert zijn derde jaar Engeland nooit verlaten had en nooit in een malaria-district gewoond had, liet zich gedurende verscheiden dagen vrijelijk door deze muskieten bijten, zoodat hij zelfs op één dag vijf en twintig beten opliep.

Eenige dagen later vertoonden zich reeds verschijnselen van malaria-koorts, en de jonge dokter zag zich verplicht naar bed te gaan met hooge temperatuur en veel pijn. Vier dagen lang liet men de ziekte haren loop hebben. Een onder-

zoek naar het bloed van den patiënt toonde aan, dat er zich een groot aantal malaria-baccillen in bevonden. Toen werden hem geneesmiddelen gegeven en de patiënt was spoedig weer gezond.

Door deze proefneming was nu duidelijk gebleken, dat malaria ontstaan kan door den beet van een muskiet, zelfs zonder in een malaria-streek te wonen.

Het tweede gedeelte van de proefneming werd ten uitvoer gebracht in het gevaarlijkste deel van de Campagna, ongeveer drie uur rijdens van Rome, op den rand van het Ostia-moeras. In dit district treft men veel boomen en water aan; vandaar dat het er wemelt van muskieten. Alle bewoners lijden er aan malaria en de veldarbeiders, die uit de gezonde streken van Italië komen om den oogst binnen te halen, voelen zich na korten tijd door de ziekte aangetast.

Hier werd een speciaal voor dit doel ingerichte hut gebouwd, waarvan de deuren en vensters voorzien werden van ijzergaas, om ze geheel vrij te houden van muskieten. Ten overvloede werden er om de ledekanten nog gordijnen van muskietengaas gemaakt.

In deze hut brachten twee specialiteiten op medisch gebied, de doctoren Sambon en Low, het geheele malaria-seizoen, van Juli tot October, door, om te bewijzen dat malaria kan voorkomen worden, als men maar de noodige voorzorgsmaatregelen neemt om niet door muskieten gebeten te worden.

Gedurende den dag begaven zij zich vrijelijk naar buiten, zonder eenige voorzorg te nemen, want de muskieten zijn niet gevaarlijk vóór den avond; bovendien zagen de beide dokters, hoe goed zij ook uitkeken, er overdag zelden een.

Ongeveer een kwartier vóór zonsondergang, het tijdstip wanneer de schadelijke insecten uit hun slaap ontwaken, gingen de dokters en hun bedienden in huis, en kwamen er niet uit, vóór de zon op was.

Kort na zonsondergang konden de bewoners van de hut honderden muskieten zich op het netwerk der ramen zien neerzetten, maar geen enkele kon er doorheendringen.

Dit was de eenige veiligheidsmaatregel, die door de proefnemers gedaan werd; zij hoefden ook geen quinine in te nemen, en zij sliepen gewoonlijk met de vensters wijd open, dit laatste om te bewijzen, dat malaria niet ontstaat door het inademen gedurende den slaap van moerasdampen.

Gedurende den dag leidden de dokters een druk leven, en waren voortdurend in aanraking met patiënten, die onder verschillende vormen aan malaria leden.

Het resultaat van deze tweede proefneming was evenals de eerste - een uitbundig succes!

De dokters met hun bedienden hadden in 't minst niet te lijden van malaria gedurende hun verblijf in de Campagna.

Het is dus proefondervindelijk bewezen, dat als een mensch maar de noodige voorzorgsmaatregelen wil nemen tegen het bijten der muskieten, hij ongestraft kan leven in een zwaar aangetast malaria-district.

Oranje-Nassau-Mecklenburg-Schwerin.
Eene herinnering.
Causerie met illustratiën.
(*Vervolg en slot van blz.* 171.)

Toen de vereenigingen in goede orde waren heengegaan, had dezelfde Damvulling plaats als den vorigen dag, doch daar 't weder droog bleef, was het heel wat voller en drukker op straat dan gisteren.

In de Gouden Koets werd 's middags door 't Koninklijk Paar een rijtoer gemaakt. Het doel was het Rijks-Museum, waar men, na een waren zegetocht, door de jubelende menigte geleid, aankwam. De voorhal was prachtig versierd en ingericht met planten en bloemen, zoo ook de trappen, die ons naar de eeregalerij brachten; daar aangekomen, zongen 300 lieve kinderstemmen Hunne Majesteiten hunne kinderlijke liederen toe. Uit den dank, dien zij oogstten, bleek duidelijk met hoeveel belangstelling de Hooge Vrouwe had toegeluisterd. Daarna volgde een defilé van vereenigingen met hunne banieren. De voorzitter van Patrimonium sprak een adres van hulde uit namens de verschillende vereenigingen en mocht den hoogen dank van Hunne Majesteiten ontvangen.

Na nog een gedeelte van 't Museum bezichtigd te hebben, begon men aan weggaan te denken, daar een rijtoer dezen uitgang zou besluiten.

Genoot men daarbinnen, buiten steeg het ongeduld, daar het reeds een uur over den vastgestelden tijd was, toen de rijtoer begon, en eerst kwart over vieren stelde de lange stoet zich in beweging.

In de Willemstraat gekomen, werd het Koninklijk Paar een recht warme ontvangst bereid. Het bestuur van den Oranje-Vriendenkring had daarvoor gezorgd, en zeer aardig was ook hier de muziek der jongens van Hr. Ms. ‘Wassenaer’ op haar plaats. Doch daar waar de rozen het schoonst bloeien, zijn de doornen het scherpst; en helaas ook hier weder, waar de warme liefde voor Oranje uit alles, hoe gering ook, sprak, had een ongeluk plaats: een tribune stortte in en enkele vrouwen en kinderen werden daarbij verwond.

Bickers-eiland en de Zandhoek waren prachtig versierd, echte Oranjebuurten, zoodat wij zeer zeker den mooien Oranjeboom, die in laatstgenoemde buurt een zeer aardig effect maakte, met de daarom geschaarde bruidjes in 't wit, niet mogen vergeten. Overal bleef een heerlijke, vroolijke stemming heerschen, niettegenstaande het weer knap aan't buien was geweest, en al werd het weder tegen den avond beter, veel van 't gezellige was verdwenen, zoodat 't minder druk was dan den eersten avond; maar toch was er vroolijkheid overal.

Ten paleize was 't dien avond bal. Reeds betrekkelijk vroeg begonnen de rijtuigen met gasten te komen en tal van kleurige toiletten en mooie uniformen verhoogden door hunne afwisselende, schoone aantrekkelijkheid de gezelligheid van de kijkers, die, begunstigd door de groote, schitterende verlichting, alles goed konden waarnemen. De groote zaal was tot de ontvangst gereed; vol was 't er dien avond, maar toch vormde zich met ongeloofelijke snelheid het middenpad, toen de kamerheer van dienst de komst der Vorsten aankondigde. Na het ceremonieele gedeelte begaf de Koninklijke familie zich naar de troonzaal. De Vorsten namen niet aan het dansen deel, doch onderhielden zich met velen der gasten. Het bal was echter zeer geanimeerd en de goed voorziene buffetten werden niet vergeten. Ongeveer halftwaalf verliet de Koninklijke familie de zalen en was spoedig het paleis verlaten.

Dien avond was Koningin Wilhelmina gekleed in wit satijn damacé met kanten overkleed, terwijl een diadeem van de schoonste edelgesteenten, als saffieren, robijnen en smaragden, het blond gelokte hoofdje tooide.

Behalve een schoon collier droeg Hare Majesteit de tee-

kenen van Grootkruis Nederlandsche Leeuw en de Wendische Ordeketen. Prins Hendrik was weder in de uniform der Marine.

De derde dag was begonnen met, nu niet bij uitstek zomerweertje, maar toch zeker in vergelijking der beide vorige dagen als een lentedag te beschouwen.

Om elf uur begon ten paleize het aanbieden door de verschillende deputaties der geschenken, die in de Mozeszaal geëtaleerd waren. Heel wat hartelijke woorden werden daarbij gewisseld en vele niet minder hartelijke dankbetuigingen, van de zijde van het jonge Echtpaar, vielen den gevers ten deel.

De stoet werd geopend door de commissie voor het nationaal geschenk, bestaande uit een diadeem, met halssieraad en armbanden.

De schutterijen hadden een beeld van Prins Hendrik door den beeldhouwer A. Hesselink doen vervaardigen. Het geschenk der Marine, een beeld van den god der zeeën, Neptunus, was in teekening aanwezig. Het leger bood een schilderij van Hoynck van Papendrecht aan, voorstellende de eerste ontmoeting der Duitschers te Waterloo. De stad Amsterdam bood een matzilveren eetgarnituur aan, en zoo volgden tal van groote en kleine geschenken, die allen metsmaak waren uitgestald; maar met evenveel belangstelling als liefde aanvaardde het Vorstenpaar ook de eenvoudigste geschenken. Onder deze laatsten behoorde dat van twee weesmeisjes uit Goes; de eene bood een canapé-kussen, de ander een antimakasser aan, en gelukkig waren die beide meisjes, dat zij zelve in 't groote Amsterdam hun geschenk mochten aanbieden. 't Gaat niet aan, om al de geschenken te beschrijven, ze zijn te talrijk; maar enkele regels moet ik toch wijden aan 't geschenk van 't Nederlandsche volk, dat door zijn echt nationaal karakter ons allen bekend moet zijn.

De diadeem is à jour gezet volgens den renaissance-stijl. De onderband rust op het hoofd. In 't midden is een groote saffier geplaatst, aan beide zijden afloopende briljanten, die gepaard zijn. Het middenstuk wordt gevormd door een briljant uit de Golcondamijn, zoo groot als een duivenei, en moet door de volkomene zuiverheid en grootte zeer zeldzaam zijn.

Op dien briljant zijn kleine steenen gezet in den vorm van een schild, boven en onder dat schild zijn twee saffieren aangebracht. Ter weerszijden bevinden zich arabesken van briljanten, daartusschen en op het einde der ornamenten zijn saffieren geplaatst.

Een groote saffier vormt den top, geflankeerd door drie groote briljanten.

De armbanden zijn in denzelfden stijl bewerkt, alleen met dit verschil, dat de middensteen een saffier is en onder en boven het schild een groote briljant voorkomt.

De armbanden bestaan uit een boven- en onderband van briljanten; tusschen de banden zijn arabesken aangebracht. Als sluitsteen fungeert een saffier.

Het halssieraad, dat op dezelfde wijze vervaardigd zal worden, zal uit een afloopend collier bestaan van smalle schakels van briljanten, daartusschen kleine ornamenten met saffieren. In 't centrum van 't collier ligt een groote saffier.

Aan het collier hangt een schild van briljanten met een grooten briljant van 't zuiverste water in 't midden, daarnaast weder arabesken van dezelfde steenen, afgewisseld met saffieren, terwijl aan de einden der ornamenten een groote saffier als hanger dienst doet.

Ziehier met weinige woorden een schat beschreven, die daarom te meer de aandacht verdient, omdat hij in Amsterdam door Amsterdamsche artisten is vervaardigd onder leiding van den heer Vita Israël, op het atelier van den heer Hoeting. Wonderschoon

is de gloed der briljanten, tooverachtig het blauwbleeke licht der saffieren, en heeft het samenstellen van zooveel schoons moeite gekost, het succes is des te grooter.

Al deze kostbaarheden zijn in witlederen foudraal geborgen.

Het vergezellende album is een meesterstuk van Anton Grevenstuk, den grooten calligraaf.

Dit album is gebonden in wit zwijnsleder, op de voorzijde voorzien van het wapen van Nederland in ivoor. Gekroonde W's staan in de vier hoeken, terwijl een gouden slot het album sluit.

Het schutblad is van saumonkleurige zijde; het daaropvolgend blad stelt het wapen der Koningin voor, omgeven door een oranjetak.

Op het volgende blad vangt het begin der opdracht aan.

Aan de bovenzijde prijken de wapens van Nederland, Oranje en Mecklenburg, en zoo gaat deze oorkonde voort, steeds blijvende een meesterstuk van teekenkunst; ieder blad wedijvert om den eerepalm.

Na de aanbieding der geschenken reed men om twee uur uit. Het weder was droog, zoodat de rijtuigen met vier paarden bespannen, à la Daumont, geheel open waren. De burgereerewacht, die de vorige dagen in lange mantels den dienst hadden waargenomen, hadden deze nu weggelaten en zagen er keurig deftig uit in hunne onopgesmukte kostuums. Het bezoek aan de Ethnographische tentoonstelling liep naar wensch af en werd gevolgd door een langen rijtoer door 't Oostelijk gedeelte der stad, waar vooral de gepavoiseerde schepen, met de in het want paradeerende equipages, die op de fluit van den schipper joelden en van harte hoera! riepen, met de muziek en de signalen, door de eigenaardige aantrekkelijkheid de jonge Echtgenooten en hun geleide als 't waren in verrukking brachten.

Overal heerschte orde en vroolijkheid op straat en overal waren luide betuigingen van hartelijkheid het deel der Hooge Bezoekers.

Den avond van dien dag was er gala-diner ten hove van 173 couverts, en wel voor de leden van de Kamers der Staten-Generaal.

Dienzelfden avond werd tevens het concertgebouw met een bezoek vereerd. Ook daar heerschte de grootste feestvreugde en was de ontvangst indrukwekkend plechtig; doch ik moet mij hier eenigszins beperken en mag dat bezoek dus slechts even aanstippen. Vanuit het concertgebouw ving de tocht aan door het geïllumineerd Amsterdam, gezeten in de gouden koets, die door haar electrische verlichting aan de sprookjeswereld deed denken. Dat deze illuminatie een heerlijken aanblik aanbood, die door zijn grootschheid en uitgebreidheid niet te beschrijven is, zoo mag ik, omdat ik al zooveel beschreven heb, daarin een geschikt excuus vinden en alleen zeggen dat de verlichting schitterend schoon was en dit avondfeest in de beste orde afliep. De vierde dag was bestemd voor het bezoek aan de Marinewerf, waar de kiel verleden jaar was gelegd en het geraamte nu in ijzeren gebinten gereedstond van het pantserschip, dat heden een naam zou ontvangen.

Wat een gevaarte zulk een in aan bouw zijnd schip, en hoe nietig klein de mensch, die er tegen opziet, en toch regeert één hand dien kolossus, als hij op de onstuimige zeeën rondhuppelt, om de vlag te vertoonen in den vreemde, en wanneer datzelfde geraamte bekleed en opgevuld is met machinerieën om de krachten van stoom en electriciteit tot hun recht te doen komen, dan zijn deze vaartuigen in de hand van den kundigen gezagvoerder machtige middelen om onze vrijheid te handhaven.

't Werfpersoneel stond overal in hun werkpakjes gereed tot den arbeid in de werkplaatsen; voor een ander deel waren zij langs den weg geschaard om met hunne schilden en banieren het feestelijk aanzien te verhoogen.

Bij den ingang stond een eerewacht van het Korps Mariniers met de muziek aan 't hoofd om de Hooge Gasten te ontvangen.

In de grofsmederij werd onder den stoomhamer een groote ring gesmeed en met de grootste belangstelling werd deze bewerking door de Koningin en haar Gemaal gadegeslagen.

Daarna ging men onder een meer indrukwekkenden dan sierlijken eereboog door. ‘De Olifant’ namelijk, zijnde een reusachtige kraan van 80 ton, d.w.z. die 80000 K.G. kan lichten, was over den weg heen gedraaid, en om de gedachte aan kracht te vermeerderen, hing daaraan de ramsteven van het nieuwe schip.

Bij het doopkindje aangekomen stonden alle marine-autoriteiten geschaard in de prachtigste uniformen met velerlei ridderorden gesierd; een luid gejubel steeg op, ook van hen die vanaf de daken der omliggende straten het feest bijwoonden. Een met vlaggen versierde trap voerde naar boven, en toen Hunne Majesteiten op de voor hun bestemde plaats waren gekomen, sprak de Minister als hoofd der Marine een rede van welkomst uit en deed mededeeling, dat het voor de Marine een groot geluk was, dat Hare Majesteit zich ingenomen verklaard had met den naam, die gekozen was voor 't nieuwe schip, en dat dit geluk te grooter werd nu Hare Majesteit zelve de doopplechtigheid zoude leiden.

Hare Majesteit trad daarop naar voren en doopte met een

DE GOUDEN KOETS.

plechtige doch korte rede, waaruit kracht en liefde sprak, het schip met den naam ‘Hertog Hendrik’ en rukte met krachtige hand het vlaggedoek weg, dat het naambord verborg, en trotsch stond daar het opschrift:

PANTSERSCHIP ‘HERTOG HENDRIK’ 8 MAART 1901.

Donderend klonk het driewerf hoera!, waarop de Minister den Prins Gemaal toesprak, die daarop in flinke taal zijn dank uitsprak voor dit betoon van eer en toegenegenheid der Marine, en toen onder het spelen der muziek de koninklijke stoet de marinewerf verliet, scheen de Oranjezon met volle stralen op den weg van de jonge Vorstin, die op zulk een flinke wijze regeert over het volk, dat haar zoo innig liefheeft en vereert.

In den middag van dienzelfden dag werd een bezoek gebracht aan 't stadhuis, doch ook hier moet ik eenigszins bekorten, daar wij allen wel eens het stadhuis van Amsterdam hebben bezichtigd en een ontvangstbeschrijving weder onnoodig dit verhaal zou rekken.

Met een galadiner ten hove werden dien dag de hoffeestelijkheden besloten, terwijl het vuurwerk, op den Amstel ontstoken, door pracht en schoonheid uitmuntte.

En hiermede waren de feestdagen voor Amsterdam afgeloopen en mag in de geschiedboeken van de groote hoofdstad dit merkwaardig Vorstelijk bezoek wel met guide letteren opgeteekend worden.

De morgen van vertrek kenmerkte zich door guurheid van weder, zoodat over het algemeen gezegd kan worden, dat het jaargetijde niet bijzonder heeft medegewerkt tot het doen slagen der feestelijkheden, en daarom is het welslagen des te treffender, omdat de uitstekende geest des volks dit alleen heeft kunnen bewerkstelligen. En toen dan ook op den morgen van vertrek duizenden weer samenstroomden om het Koninklijk Echtpaar een laatsten groet toe te roepen, toen betuigde bij het afscheidnemen Hare Majesteit ook wel haren dank aan den Burgemeester en aan den Hoofdcommissaris van Politie, voor de goede zorgen en maatregelen, die beiden hadden getroffen, opdat die dagen voor hen dagen van zuiver genot zijn geweest. En toen na het afscheid de laatste juichtonen wegstierven en de trein in duizelende vaart uit het oog verdween, keerde Amsterdam weer terug tot de gewone bedrijvigheid eener groote koopstad.

Agnes Mayne.

De menschen hadden altijd gedacht, dat Jack Weston en Agnes Mayne een paar zouden worden, en dat hun huwelijk een bron zou zijn van ongestoord geluk. De wederzijdsche ouders waren steeds vrienden geweest, en wat was er natuurlijker dan dat hun kinderen dat ook zouden zijn?

Dat hun vriendschap zoolang bestaan had zonder dat er ooit sprake was geweest van een huwelijk, was niet de fout van Jack Weston. Eéns, één keer slechts had hij er Agnes Mayne over gesproken hem te trouwen.

‘Bij mijn ziel,’ had hij gezegd, ‘ge zijt mij dierbaarder

dan eenige andere vrouw ter wereld. Als ik niet zoo dol verliefd op je ben als een ander in mijn geval zou wezen, komt dat, omdat wij altijd samen geweest zijn. Bij hen komt dat op als paddestoelen in één nacht, maar het luwt ook weer spoedig; maar onze genegenheid heeft wortels.

'Ja, Jack,' had zijn vriendin gezegd, terwijl zij hem met hare vriendelijke, ondoorgrondelijke oogen had aangestaard, 'onze genegenheid heeft wortels Zij heeft de kalmte van de zekerheid, niet waar, mijn vriend?'

'Ja, stellig, en ge zult me trouwen, Agnes?'

Hij nam haar slanke, witte hand in de zijne en kuste die met ongeveinsde hartelijkheid.

'Neen, Jack,' zei het meisje kalm, 'ik wil je niet trouwen.'

'Hoe, ge wilt niet! Maar het is immers de natuurlijkste zaak ter wereld. Iedereen verwacht dat van ons.'

'Maar dat is niet genoeg. Het zal je mogelijk verwonderen, maar ik wil niet trouwen alleen uit vriendschap.'

'Mettertijd zou die vriendschap

H.M. KONINGIN WILHELMINA EN HAAR GEMAAL.

toch kunnen toenemen, Agnes,' sprekend nu met meer vuur, omdat hij zulk een antwoord niet verwacht had.

Agnes Mayne bloosde diep en die blos veranderde haar geheele gelaat. Toen keerde haar gewone kalmte terug.

'Ik moet je ronduit bekennen,' zei zij haastig, 'dat ik ook in den beginne meer zou verlangen. Ik zal tevreden zijn met je vriendschap alleen, totdat ge mij kunt geven dat, wat ge zegt dat juist die lange vriendschap onmogelijk maakt.'

Zes maanden later ontmoette Jack Weston Sybil Grey en werd tot over de ooren verliefd op haar. Haar eenige deugd bestond hierin, dat ze er lief uitzag. Zij had zich met haar moeder (eene weduwe) onlangs in het plaatsje gevestigd en haar schoonheid en naïeveteit hadden weldra de hoofden der jongelui, die zij ontmoette, op hol gebracht. Maar toen eenmaal Jack Weston haar had getoond wat hij voor haar voelde,

keek zij naar de anderen niet meer om, en toen hij haar na een kort tijdsverloop zijn liefde verklaarde, viel zij hem om den hals.

‘Ben je er wel zeker van, heel zeker?’ riep zij uit. ‘O, wat zou ik beginnen, als het later bleek een vergissing te zijn? Als je wist wat een dwaas kind ik was en je zoudt ophouden mij lief te hebben?’

‘Wat zoudt ge dan doen?’ vroeg hij, met haar spelende en zijn wang tegen de hare.

‘Ik zou sterven,’ sprak zij met zulk een overtuiging, dat het de triumfeerende minnaar in lachen deed uitbarsten.

Zij verborg haar gelaat aan zijn borst en hij voelde, dat zij beefde. Hij lichtte haar kopje op, haar oogen stonden vol tranen.

‘Vindt je mij wreed?’ sprak hij vol tederheid, ‘voel dan eens wat ge van mij gemaakt hebt!’

Hij legde haar hand op zijn hart. Het klopte hevig, zoodat zij er van schrikte.

‘Wat zegt ge er van, lieve? Geen vrouw heeft ooit te voren mijn hart zoo snel doen slaan. Ik dacht een oude vrijer te zullen worden, maar zoo is het beter.’

Een uur later trad hij in de kamer waar Agnes Mayne bij den haard zat, met een boek open op haar schoot, in diep gepeins. Aan zijn manier van binnentreden merkte zij, dat er iets gaande was; zij kende al zijn gemoedsstemmingen.

‘Wat is er, Jack?’ vroeg zij. En haar stem was kalm, hoewel er zoo plotseling een eind aan haar droomen werd gemaakt.

‘Zoo,’ sprak hij, ‘hebt ge al iets bizonders gemerkt? Gij vrouwen zijt toch vreemde wezens’

Hij wierp zich in een leunstoel en ging voorover zitten, den blik van haar afgewend.

‘Agnes,’ sprak hij, ‘herinner je je nog dat ik je verleden jaar ten huwelijk gevraagd heb?’

‘Ja, stellig.’

‘En dat ge me toen heel spoedig wegzondt.’

‘Ja, Jack.’

‘Ik weet nu eerst het verschil, en ik vraag je excuus, dat ik den moed had je ten huwelijk te vragen zonder te weten wat eigenlijk liefde was. En dan nog wel een vrouw als gij. Gij zijt een betere behandeling waard.’

‘Zoo, Jack.’

‘Gij hebt mij gezegd terug te komen als ik je meer zou kunnen aanbieden dan vriendschap. Wat was ik een dwaas! Maar ik weet nu beter, Agnes.

Ik mocht niet terugkomen vóór ik je liefde kon aanbieden. Het was een zachte manier om mij weg te zenden, want ge weet dat er tusschen een zuster en broer van die soort liefde nooit sprake kan zijn. Wat was je verstandig, Agnes! Maar,’ met een plotselinge toonverandering, ‘wat zijn je handen koud, lieve; ben je niet wel?’

‘Heel wel, Jack, let maar niet op mijn handen, maar zeg mij, wat je mij eigenlijk kwam vertellen.’

‘Slechts, dat ik nu weet wat liefde is. En zij bemint mij ook, Agnes, hoewel ik harer niet waardig ben. Je moet ze leeren kennen. Zij is een allerliefst kind. Ik had haar van je verteld en zij weet, wat ge voor mij geweest zijt. Haar eenige wensch is, dat gij haar uw vriendschap zult geven.’

‘Uw vrouw zal die stellig hebben, Jack.’

Het vuur was wat gedoofd, zoodat hij de pijnlijke uitdrukking niet zag, die haar gelaat aannam toen zij van ‘zijn vrouw’ sprak.

Toen zij Sybil Grey ontmoette, was haar eerste gewaarwording een gevoel van verbazing, vermengd met bitterheid, dat zulk een wuft schepsel zoo'n groote mate

van hartstocht kon opwekken. Zij was evenwel te fijn besnaard en te edelmoedig om niet te bekennen, welk een bekoring er uitging van het meisje, dat haar verdrongen had. ‘Wat is zij mooi en hoe naïef,’ dacht zij; maar toch verwonderde zij er zich over, zooals zoo menige vrouw zich verwonderd heeft, hoe het voor een man mogelijk was zoo weinig rekenschap te houden met verstandelijke ontwikkeling. Sybil's liefde

scheen evenwel de eenige ernstige zaak te zijn, waartoe zij in staat was.

En Agnes zelf scheen in Sybil's aanbidding voor Jack Weston te deelen. Zij zou zich kalm teruggetrokken hebben, als zij er toe in staat was geweest, maar het paar scheen niet buiten haar te kunnen. Was er al eens een oogenblik dat zij zich te veel en oud voelde, - als zij een weinig ter zijde zat en naar het jongere meisje keek, wier schoonheid een licht om zich heen scheen te verspreiden, waar zij zich ook bevond, dan was een oogenblik later door Sybil's toewijding dat minder aangename gevoel weer verdreven. Heel langzaam begon zij van Jack Weston's verloofde te houden, en als zij kalm en ernstig Sybil's liefkoozingen beantwoordde, begon zij haar lief te krijgen met de liefde eener moeder.

‘Zij zal je zoo noodig hebben, Agnes!’ was de uitroep van haren verloofde; ‘ze is nog maar een kind en zal je leiding niet kunnen missen.’

‘Maar ze heeft toch haar moeder en jou,’ had Agnes in den beginne geantwoord.

‘Niet in de beteekenis, die ik bedoel. Ik zou wenschen, dat gij haar vriendin waart en jou edelmoedigheid en kalmte op haar overbracht. Mijn lieveling is nog zoo jong, zij zal behoefte hebben aan de vriendschap van een vrouw, zooals gij.’

‘Ik hoor tot het nuttige soort,’ sprak Agnes op zulk een toon van bitterheid, dat Weston er door getroffen werd en haar smeekend aanzag.

‘Ik vraag je vergiffenis, Agnes,’ sprak hij op zachten toon. ‘Ik ben mijn heele leven zoo aan je goedheid gewend geweest, dat ik vrees, dat ik het steeds heb aangenomen als iets dat vanzelf sprak... Vergeef mij dus, als ik te veel van je verg.’

‘Er is hier niets te vergeven,’ sprak zij berouw voelend. ‘Ik wensch in alle opzichten een vriendin te zijn voor u en voor haar.’

Weston's gelaat klaarde als door tooverslag op. ‘Ik leefde een oogenblik in het land der droomen,’ sprak hij.

‘Dat moet ge niet doen, dat is niet verstandig.’

‘Maar, Jack... behandel Sybil niet te veel als een kind... laat zij niet altijd op iemand steunen. Dat is de manier om haar een kind te laten blijven.’

Spoedig na haar huwelijk met Jack Weston stierf Sybil's moeder, dus kon zij op hulp en steun van dien kant niet meer rekenen.

Het jonge paar had een allerliefst huis. Dat het zoo uitstekend en gemakkelijk ingericht was, was voor een groot deel te danken aan Agnes Mayne, die reeds jaren haars vaders huishoudeu bestuurd had, en dus langzamerhand in alle opzichten een bekwaam huishoudster geworden was. De menschen verbaasden er zich over dat zij zoolang haar dienstboden hield, en dat zij als een vriendin aan haar gehecht waren, juist in een tijd, dat iedereen over het dienstpersoneel klaagde.

Het ouderwetsche huis, waarin de Maynes geslacht op geslacht gewoond hadden, was prachtig onderhouden, evenals de uitgestrekte tuin, met zijn bijenkorven en rijken voorraad vruchten en bloemen.

Haar ondervinding stelde zij ten dienste van den bruidegom bij het meubileeren van zijn huis, en ook de jonge vrouw hielp zij, toen zij haar huishouden moest inrichten. Langzamerhand begon zij er een vreemd vermaak in te scheppen om goed te zijn voor deze twee, die eigenlijk haar leven vergald hadden. Zij was er volstrekt de vrouw niet naar om haar hart op haar lippen te dragen, en aan niemand gaf zij gelegenheid te zeggen dat zij om Jack Weston treurde. Inderdaad was haar gedrag bij het huwelijk, en haar genegenheid voor de jonge mevrouw Weston van dien aard,

dat niemand er over zou denken, dat er tusschen Jack en haar ooit iets anders dan vriendschap bestaan had.

Toen zij Jack Weston's eerste kind (een jongen) in de armen hield, voelde zij, dat zij naar het kleine schepsel kon kijken zonder die smart te gevoelen, die zij vroeger onafscheidelijk van zulk een positie zou gedacht hebben.

Toen zij op het kind neerzag moest de vader, die stond toe te kijken, onwillekeurig denken aan de Madonna van Sassoferrato. Met het klimmen der jaren kregen Agnes' gelaatstrekken een nobeler uitdrukking.

‘Ben je nu gelukkig, Jack?’ sprak zij zacht, van het kind naar hem kijkend. ‘Nu hebt ge alles wat ge kunt verlangen.’

De man veegde zich met den zakdoek het voorhoofd af. ‘Ik kan nog niet van mijn nieuw bezit genieten. Ik ben nog te veel vervuld van hetgeen het mij gekost zou kunnen hebben.’

Het had ook inderdaad geschenen of het leven van de moeder de prijs zou moeten zijn voor dat van het kind.

Het gevaar, waarin Sybil verkeerd had, scheen haar dubbel dierbaar te maken voor haren echtgenoot. Twee jaar later, toen Max gevolgd werd door Dodo, kwam haar leven opnieuw in gevaar, en Agnes Mayne, die gedurende die uren met den echtgenoot waakte, was getuige van een foltering, die hartverscheurend was.

Dezen keer kwam Sybil maar langzaam weer tot hare krachten. De kinderen waren aardige schepseltjes, met het sterke gestel van den vader en veel van hun moeders schoonheid. Welgevormd, met een flinke kleur, waren zij beiden aardige kinderen en wel in staat om een moeders hart met trots te vervullen. Alle lichte kinderziekten kwamen zij gemakkelijk door, en gedurende hun eerste jaren gaven zij nauwelijks één oogenblik reden tot ongerustheid.

De vader was trotsch op hen; hij kon uren met hen spelen en hen bezighouden; zelfs toen zij nog zeer klein waren, en als niemand ze zoet kon houden, was hij er toe in staat.

Sybil's weinige belangstelling in de kinderen merkte hij in den beginne niet op. Hij vond het ook een te onwaarschijnlijk iets, om dadelijk te gelooven. Zijn bezoeken aan de kinderkamer bracht hij doorgaans alleen, of als Sybil hem vergezelde, ging zij op een stoel bij het vuur zitten, en als hij gereed was om naar beneden te gaan, ging zij met hem mee, zonder nauwelijks naar de kinderen om te kijken.

Maar toen Max zes maanden oud was, kwam de vader op zekeren middag op de kinderkamer en vond Agnes geknield bij de wieg, met het kind pratend. Hij keek haar vol bewondering aan. Het kindermeisje had van hare tegenwoordigheid gebruik gemaakt om iets buiten de kinderkamer te verrichten; hij ging dus aan den anderen kant van de wieg zitten en over het kleine rose gezichtje keek hij Agnes aan.

‘Weet je wel, Agnes,’ sprak hij, ‘dat de kleine jongen schreeuwt als hij zijn moeder ziet, en nu gij bij hem zit, is hij zoo opgeruimd als ooit. Vreemd, vindt ge niet?’

‘Sybil is zelf nog maar een kind,’ sprak zij verontschul digend.

‘Zij geeft niet om hem, Agnes. Hebt ge dat niet opgemerkt? Zij is afgetrokken en rusteloos als zij met mij hier komt. Hoe zou dat komen? Gij, als vrouw, begrijpt het misschien beter.’

‘Ik denk,’ sprak Agnes, ‘dat het komt, dat zij zooveel om hem geleden heeft. Ik kan mij dat zoo best begrijpen, maar mettertijd zal zij het wel vergeten.’

‘Ja, de arme lieveling,’ sprak de echtgenoot eenigszins verlicht. ‘Maar wat er de reden ook van is, ik heb er mij dikwijls over verwonderd. Als ik thans den kleinen vent zie, kan ik mij niet begrijpen hoe zijn moeder hem weerstaan kan.’

'Het zal alles mettertijd terechtkomen,' zei Agnes, hoewel zij zelve aan de waarheid van die woorden twijfelde.

Maar hoewel de tijd verstreek, scheen Sybil niet meer van het kind te gaan houden. Numero twee werd geboren, en nadat zij een weinig hersteld was ging de moeder voor verandering uit de stad; zij maakte een reisje op het vaste-

land, kwam gezond terug, maar hare belangstelling in de kinderen was niet grooter geworden.

Hoewel de twee menschen, die het meest van haar hielden, deze onverschilligheid vreemd vonden, dachten zij er toch niet over om het haar kwalijk te nemen. Misschien ook had Jack Weston in de vijf jaren van zijn huwelijk ondervonden, dat het van niet veel nut was om boos te zijn op Sybil.

Wat Agnes betrof, zij beschouwde Sybil nog als een groot kind, slechts weinig ouder dan Max en Dodo, als een schepseltje met wie men medelijden moet hebben en dat vertroeteld moet worden, zooals een moeder een zwak kind doet. De gedachte, wat er zou gebeuren als Sybil zich niet verder ontwikkelde, zette zij ver van zich; en ronduit gezegd, zag zij geen enkel teeken van meerdere ontwikkeling. Zij was nog een lief, aardig kind; maar wat moest er gebeuren, als de jaren verliepen, en men haar onmogelijk meer als een kind kon beschouwen?

Jack Weston had er geen flauw idee van, dat zijn huishouden een chaos zou zijn, als het niet in stilte bestuurd werd door die kalme hand, die regeerde, zonder dat men het merkte, en die steeds schikte en plooide, zoodat alles zijn gewonen gang ging.

Hij hield nog evenveel van zijn vrouw als vroeger. Eens, toen hij haar de weinige liefde voor haar kinderen verweten had, had zij zich aan zijn borst genesteld met dezelfde onstuimigheid, die zij altijd in haar liefde voor hem betoond had.

‘Maar zie je het dan niet?’ riep zij uit. ‘Ik heb niets meer over om te geven! Gij kreegt vroeger alles, iederen ademtocht van mijn leven, iederen slag van mijn hart, vóór wij nog aan hen dachten. Ik kan het jou nu toch niet ontnemen, om het hen te geven, is het wel?’

En dan verweet zij hem dat hij zijn liefde zoo gemakkelijk kon verdeelen. Wat was een man toch een vreemd schepsel! Eerst had hij haar verteld over de ooren toe verliefd op haar te zijn, zij zou altijd de eerste blijven, en nu?

Toen Max vijf en Dodo drie jaar was, was het een bizonder warme zomer. De kinderen hadden een nieuw meisje, uit de plaats zelve. Sybil had haar in dienst genomen gedurende de tijdelijke afwezigheid harer vriendin, en toen Agnes terugkeerde, was het te laat om het meisje weg te zenden, hoewel zij volstrekt niet met haar was ingenomen.

Jack Weston dacht er over zijn huishouden op te breken en naar het zeestrand te gaan, om de hitte van het plaatsje een weinig te ontloopen.

Op zekeren ochtend ontmoette hij zijn huisdokter en deelde dien zijn plan mee. Er lag een bezorgde trek op het jonge, knappe gelaat van den dokter.

‘Ik vind het een uitstekend idee,’ sprak hij. ‘Er zijn hier veel zieken, en er zullen er nog meer bij komen, als wij dit weer lang houden. In een achterbuurt aan den rivieroever zijn pokken uitgebroken. Ik weet natuurlijk niet, hoever zij zich zullen uitbreiden, en hoevelen er als slachtoffers zullen vallen.’

‘Ik ben erg blij, dat ge mij dat zegt. Sybil is erg bang voor ziekte en vooral voor pokken; zoodra we dus kunnen moesten we maar vertrekken.’

‘Dat zou ik doen,’ sprak de dokter, terwijl hij zich voortspoedde.

‘Een goede kerel toch, die Neville,’ dacht Weston terwijl hij voortliep, ‘maar voor een dokter neemt hij de zaken wel wat ernstig op. Ik zal morgen er op uitgaan, en zien ze aan het strand te krijgen; vóór het einde der week kunnen ze dan nog weg zijn.’

Toen hij den volgenden dag de stad achter zich had, zag hij dat de dampen er boven dreven. Het was onverdraaglijk heet. Hij dacht met een gevoel van medelijden aan zijn vrouw en kinderen.

‘Zij kunnen dit niet langer uithouden,’ mompelde hij bij zichzelf; ‘zij zullen als bloemen verwelken. Overmorgen op zijn laatst moet ik zien, dat ik ze weg krijg. En Agnes - ook haar moet ik zien over te halen mee te gaan. Zij is niet zoo sterk als zij wel zegt.’

Nog dienzelfden middag, toen Agnes juist haar hoed opzette om naar de Westons te gaan, kwam Sybil woest naar binnen snellen.

‘Ik heb den heelen weg langs hard geloopen,’ hijgde zij. ‘Gij moet niet gaan. De kinderen hebben de pokken. Zij waren niet erg goed en ik zond om Dr. Neville. Dat nare kindermeisje heeft ze stellig meegenomen in die ellendige huisjes bij de rivier, waar pokken zijn. Hoewel zij het ontkent, zie ik toch aan haar gezicht, dat zij liegt.’

Agnes vatte haar bij de hand en duwde haar in een leuningstoel.

‘Zeg nu niets meer, voor je een glas wijn gedronken hebt,’ sprak zij.

En nadat Sybil het glas goeden port geledigd had, sprak Agnes: ‘Vertel mij nu, wat er gebeurd is, en wie er bij hen is?’

‘Het kindermeisje. Dokter Neville zei, dat hij een verpleegster zou zenden, zoo spoedig hij er een kon krijgen; maar er zijn heel veel zieken, en hij moest er om eene naar Londen telegrafeeren.

Hij kwam laat, ze waren den geheelen dag al ziek, en ik dacht er niet aan om jou te zenden. Ach, die kleine arme Dodo - ik kan Dodo's gezichtje niet vergeten!’

Zij barstte in tranen uit.

‘Ja, huil maar, het zal je goeddoen,’ sprak Agnes. ‘Ik zal in een oogenblik klaar zijn om met je mee te gaan. Wij zullen ons best doen voor de lieve kleinen, en God helpe ons. 't Is gelukkig, dat we zoo'n knappen man als Neville tot dokter hebben.’

‘Maar gij zult er niet heengaan, Agnes!’ riep Sybil, haar aanstarende. ‘Weet je dan niet, dat het pokken zijn? Er zal immers een verpleegster komen, en dokter Neville komt ook van avond nog. Men zal behoefte hebben aan u, noch aan mij.’

‘Wat,’ sprak Agnes, met schrik achteruitdeinzend, ‘ben je weggeloopen, en ben je van plan niet terug te gaan?’

Een nieuwe tranenvloed was het eenige antwoord.

Na een poosje ging zij evenwel voort: ‘Kijk me toch niet zoo aan. Als het maar iets anders was dan pokken. Maar ik zou ze stellig krijgen, omdat ik er zoo vreeselijk bang voor ben! Ik zou mijn schoonheid verliezen, en Jack zou niet langer om mij geven, of ik zou sterven, en ik ben alles voor hem.’

Zij schoof op haar stoel heen en weer, en haar rede werd door snikken afgebroken.

‘Hoe kan je in een oogenblik als dit aan je schoonheid denken?’ sprak Agnes, haar boos aanziend.

‘Waarom zou ik niet? Als ik mijn schoonheid niet meer had, dan zou Jack niets meer om mij geven. Ik ben niet zooals jij, Agnes, ik heb alleen maar mijn arm gezicht.’

Toch was er in haar woorden iets, dat Agnes trof, en haar toorn scheen te verminderen.

‘Ach, je bent eigenlijk zelf nog een kind,’ sprak zij. ‘Ik ga natuurlijk heen, maar gij kunt hier blijven. Ik zal den dienstboden zeggen, dat alles zijn gang moet gaan alsof ik er nog was, en ik zal je bericht zenden, hoe de zaken staan.’

Nauwelijks naar Sybil's tegenwerpingen luisterend, verliet zij haastig het huis. Toen zij aan het besmette huis kwam, bemerkte zij, dat het, zooals zij verwacht had,

bijna geheel verlaten was. Alleen de keukenmeid, die haar weenend de deur opende, was gebleven.

'Ik kon het niet over mijn hart krijgen om heen te gaan,' snikte zij. 'Mevrouw was altijd zoo goed voor mij. Ik zei den anderen dat het schande was weg te loopen, maar zij wilden niet blijven. Mijn hart breekt er bij, als ik die arme schapen zoo hoor huilen en om water roepen, maar ik durf het ze niet te geven, vóór de dokter weer geweest is.'

'Daar deedt ge goed aan, Polly. Ik ga nu naar boven, maar ge moet niet bij mij komen. Gij moet het toezicht in de keuken houden, en als ik wat noodig heb, zal ik het je van het portaal toeroepen, dan kunt ge het boven brengen en hier neerzetten. Gij moet maken dat ge gezond blijft, want het is veel waard, nu iemand te hebben, die men vertrouwen kan als gij, om het huishouden beneden te besturen.'

Agnes haastte zich naar de kinderkamer, waar de beide aardige blondkopjes op hun kamertje lagen, met droge, brandende lipjes om water roepende.

'Drinken, drinken!' schreeuwde Dodo, die nog maar een kleine kleuter was, en deze kreet drong als een zwaard in Agnes Mayne's hart.

Toen de dokter kwam, was hij verheugd te zien, dat zij bij de kinderen waakte.

(*Slot volgt.*)

† Peter Benoît.

Eenige weken geleden is te Antwerpen ontslapen een van België's grootste toonkunstenaars, Peter Benoît.

Onder onze lezers zullen er zeer

† PETER BENOÎT.

zeker maar weinigen zijn, die Benoît althans niet bij naam kennen. De ouderen herinneren zich nog met vreugde zijn 'Rubens-cantate', want wie eenmaal uit honderden kelen heeft hooren klinken:

'Dan mocht de beijaerd spelen,' zal het niet licht vergeten.

Voor de jongeren, ja zelfs voor de kinderen, is Benoît eveneens een goede bekende; met welk een vuur hebben we de kleinen hooren zingen:

> 'Thuis, in bloemenpotjes lei
> Moeder zaadjes, in de Mei.'

't Is jaren geleden dat we het hoorden, maar de indruk, dien de kindercantate 'De Wereld in' op ons maakte, was zoo groot, dat we ons nu nog enkele regels van den tekst en der melodie herinneren.

Peter Leonard Leopold Benoît werd op 17 Augustus 1834 te Harlebeke in Vlaanderen geboren. Reeds op jeugdigen leeftijd openbaarde zich zijn muzikale aanleg, maar zijn vader, een eenvoudig landbouwer, wilde zijn Peter liever onderwijzer of koster zien worden, en werkte dus niet mee om het talent van zijn zoon te

ontwikkelen. De jongen wist evenwel zijn zin door te drijven, en nadat zijn vader hem eerst wat met zijn muzikale studiën voortgeholpen had, vertrok hij in 1851 naar Brussel, waar hij leerling werd van het conservatorium en compositie studeerde onder leiding van den talentvollen directeur Fétis. Herhaaldelijk verwierf hij zich aan die instelling de gebruikelijke bekroningen.

In 1856 werd Benoît benoemd tot kapelmeester aan het Théatre du Parc en verwierf zich in 1857 met zijn cantate 'la Mort d'Abel' den grooten staatsprijs (Prixe de Rome).

De Staatssubsidie gebruikte hij voor het maken van uitgebreide studiereizen, voornamelijk naar Duitschland, van waaruit hij aan de Brusselsche Academie een geschrift zond, getiteld: 'La Musique Flamande est son Avenir', waaruit toen reeds zijn streven bleek tot het scheppen van een echt nationale Vlaamsche muziekschool.

Benoît heeft veel voorspoed, maar ook veel tegenspoed gekend. Zoo brak o.a. voor den jongen meester na zijn schoone jaren in Duitschland een droevig tijdperk aan, Want hoewel hij zichzelf kunstenaar voelde, zag hij zich verplicht, om niet van den honger om te komen, te Parijs avond aan avond de operetten van Offenbach te dirigeeren.

In 1867 werd Benoît benoemd tot directeur der Vlaamsche muziekschool, thans Koninklijk Conservatorium te Antwerpen, en van dien tijd af dagteekenen zijn groote werken. Behalve de hier reeds bovengenoemden, moeten wij nog vermelden: 'Lucifer', 'De Oorlog', 'De Schelde', 'De Rijn', 'Het Kinder-Oratorium', 'Het dorp in het gebergte', een kerkelijk drama, 'De strijdende, lijdende en zegevierende kerk', 'De koorsymphonie', 'De Maeijers', de muziek bij het muziekdrama 'Charlotte Corday', eene massa frissche liederen, klaviercompositiën enz.

Het geheele leven van Benoît was een aaneenschakeling van waardeering, maar ook van tegenwerking; zelfs in zijn laatste uren vreesde hij nog voor den ondergang zijner composities.

Of dat zoo zijn zal? De toekomst zal het leeren!

In alle geval zal Benoît een eerste plaats blijven innemen onder de toonkunstenaars in zijn eigen land en ook daarbuiten.

Met buitengewoon vele blijken van belangstelling heeft men den Vlaamschen meester naar zijn laaste rustplaats gebracht. Het stadsbestuur van Antwerpen denkt er zelfs over een monument voor hem op te richten.

Varia.

Ge behoeft er niet heen te gaan.

Een heer, in het politieke leven hoog aangeschreven, maar zeer slordig op zijn kleeren, moest eens een minister gaan bezoeken, en hield een man in de straat aan, om te vragen waar de staatsman woonde.

'Kunt ge mij ook zeggen, waar mijnheer L. woont?' vroeg hij.

'Ge behoeft er niet heen te gaan,' was het onverwachte antwoord.

'Maar weet ge, waar hij woont?'

'Ja, stellig, maar je behoeft er niet heen te gaan.'

De ondervrager begon boos te worden.

'Ik vraag je volstrekt niet om raad, ik wil eenvoudig maar weten, of ge kunt zeggen waar mijnheer L. woont.'

‘Jawel, loop dan deze straat ten einde, en daar moet ge wezen, No. 20; maar ik zeg je nog eens, ge behoeft er niet heen te gaan; ik kom er zoo juist zelf vandaan, maar mijnheer is al voorzien.’

De heer L. had den vorigen dag een advertentie geplaatst om een knecht, en de politicus (althans zoo luidt het verhaal) ging onmiddellijk een nieuwen hoed koopen.

Een dood-gewone Schoolmeester
door Therèse van Arendsberg.
Met illustratiën van Valerie Braakensiek.

De torenklok van het landstadje Beilen doet drie doffe slagen, hooren, die galmend nadreunen over het stille marktplein. Bijna niemand

Opgewonden pratend en lachend liepen ze samen haastig voort. (Blz. 186.)

waagt zich op straat bij deze tropische hitte: een wolkelooze hemel, geen windje aan de lucht en 88° Fahrenheit in de schaduw.

Anna, of zooals men haar meestal noemt Antie Verdoom, bevindt zich op het terras van de villa haars vaders, die even buiten het dorp is gelegen, en laat hare blikken half bewonderend, half peinzend dwalen over het landschap, dat zich voor haar uitstrekt. De blauwe hemel weerspiegelt zich in het heldere, doorzichtige water van den vijver vlak voor haar; overal in de rondte bloeien heesters en prijken bloemen, en even stralend en onbewolkt als de lucht boven haar hoofd, even frisch als het landschap om haar heen, ligt vóór haar op dezen blijden zomerdag het rijke leven - zij het eenig kind van den algemeen geëerden en beminden burgemeester dezer gemeente, Jonkheer Otto Willem Verdoom, gepensionneerd O.I. ambtenaar.

Haastige schreden op het kiezelzand in den tuin doen Antie plotseling verschrikt opzien, en dan klinkt het half verbaasd, half teleurgesteld van hare lippen:

'Ben jij daar, Corrie? Kind, je doet me schrikken, ik stond zoo rustig te genieten en te drooftien. Wat beweegt jou om met deze hitte de straat op te gaan, terwijl je toch ook zoo'n koel huis hebt?'

‘Ik ga Marietje halen uit school,’ was het ietwat weifelende antwoord. ‘Ga je even met me mee, Antie? 't Is zooveel prettiger samen dan alleen.’

‘Marietje halen? Ik moet zeggen, Cor, je bent in de laatste weken eene modelzuster geworden. Vroeger moest het arme kind altijd alleen den langen weg afleggen, zelfs bij storm en sneeuwjacht, en nu haal je haar bijna elken dag. Of moet deze zusterliefde soms op rekening geschoven worden van de mooie donkere oogen en den zwarten krullebol van mijnheer Van Andel, die bij jou in zulk een goed blaadje staat?’

‘Mijnheer Van Andel, de nieuwe onderwijzer, hoe kom je daaraan?’ geeft Corrie Testers wrevelig ten antwoord. ‘'t Is waar, ik vind hem een knap, beleefd jongmensch, met wien ik wel eens een oogenblikje blijf napraten, mais voilà tout. Of denk je soms, dat ik me zal amouracheeren op een dood-gewonen schoolmeester? Dat zou toch wel wat beneden mijne waardigheid zijn. Als 't nu nog een leeraar van een burgerschool was, dan kon het er ten minste iets mee door.’

‘Dat is in mijne oogen precies hetzelfde,’ hernam Antie Verdoom ernstig, ‘beiden zijn mannen van ontwikkeling en studie, en die ééne akte meer of minder maakt volgens mij alleen in de salarisregeling eenig onderscheid. Maar enfin, de opinies zijn verschillend, evenals de menschen. Om je echter niet tevergeefs dezen omweg te doen maken, zal ik even mijn hoed halen en met je meegaan.’

Ondanks de hooge temperatuur was het eene heerlijke wandeling door de dicht beschaduwde kastanje-laan, aan wier einde zich het schoolgebouw bevond. Een zacht koeltje suisde door de toppen der boomen, ontelbare vogels zongen vroolijk hunne liefelijke melodieën en huppelden van tak tot tak; witte en gele vlinders fladderden lustig heen en weder, dartel genietend hun kortstondig leven; bloesems geurden, bloemen bloeiden, alles ademde zomerweelde, rust en vrede.

De beide jonge meisjes legden het eerste gedeelte van den weg zwijgend af; Corrie was blijkbaar nog onder den indruk van de vriendelijke terechtwijzing, welke zij van hare veel ernstiger vriendin had ontvangen, en Anna Verdoom was van haar kant niet voornemens de stilte het eerst te verbreken. Reeds meer dan eens had zij het bijgewoond, dat hare mooie, levenslustige vriendin met den nieuwen onderwijzer in het oog loopend flirtte, en daarom had zij het haar plicht geacht Cor op bedekte wijze onder het oog te brengen, dat zij niet gerechtigd was een lichtzinnig spel te drijven met iemand, wie ook.

Want - Corrie Testers was lichtzinnig en coquet. Als oudste dochter van eene kapiteins-weduwe zonder fortuin had men haar van jongs af voorgehouden, dat hare eenige kans op een goed huwelijk bestond in haar mooi gezichtje en bevallig figuurtje, zoodat het niet haar alleen te wijten was dat zij zich tot een ijdel, behaagziek meisje ontwikkelde en geen enkele gelegenheid liet voorbijgaan om zich tegenover heeren op 't voordeeligst voor te doen. Anna Verdoom daarentegen was de verpersoonlijking van eenvoud en oprechtheid. Ofschoon zij reeds jaren geleden van haar vader had vernomen over welk een groot fortuin zij van moederszijde nu al te beschikken had, scheen dit feit haar veeleer tot terughouding te stemmen dan dat zij er zich op liet voorstaan, zoodat het meer dan eens was voorgekomen, dat men op eene partij haar als juffrouw Testers aansprak, en de luchthartige Corrie als freule Verdoorn huldigde.

‘Als ik ooit trouw, dan zal het alleen met een rijken man zijn, opdat ik recht veel van het leven zal kunnen genieten,’ was de gewone uitdrukking van Cor, als hare toekomst ter sprake kwam; doch wanneer men dezelfde vraag soms schertsend tot Antie richtte, placht deze meestal licht blozend ten antwoord te geven:

‘Als ik ooit het heerlijke samenzijn met mijn besten vader opgeef, dan zal het alleen wezen om een man te volgen, van wien ik zielsveel houd; *hoe* of *wat* hij is, dat is in mijne oogen bijzaak.’

Intusschen zijn de beide meisjes reeds tot op korten afstand van de dorpsschool genaderd, en eindelijk het stilzwijgen verbrekend zegt Corrie, terwijl ze de stof van hare japon afschudt:

‘'t Is bijna jammer van mijn nieuw zomertoiletje in dit mulle zand; feitelijk moest men hier buiten niets dan katoen dragen.’

‘Evenals ik,’ klonk het schalksche antwoord; ‘je weet, Cor, dat ik 's zomers hier nooit mijne beste japonnen draag, die bewaar ik voor op reis. Misschien vindt men het wel dwaas van mij dat ik me altijd zoo doodeenvoudig kleed, maar papa geeft mij gelijk, en wat de buitenwereld zegt, laat mij koud.’

‘Niemand zal daar iets van zeggen, An, want iedereen weet hier op 't dorp, dat je vader schatrijk is; maar als ik met een eenvoudig katoentje loop, dan denken ze dat het “van armoe” is; je weet het toch wel: de kleeren maken de vrouw evengoed als den man.’

‘Nu, voor mijn part ga jij gerust je gang, als ik je voorbeeld maar niet behoef te volgen,’ klonk het ietwat bitse antwoord, terwijl Marietje Testers, die de beide meisjes zag aankomen, haar van uit de verte al toeriep:

‘Hé, hoe vervelend dat jullie me komen halen; mijnheer Van Andel had beloofd mij van middag thuis te brengen.’

‘Meer oprecht dan beleefd, Mies,’ zeide Anna Verdoom glimlachend, terwijl ze het kleine meisje beide handen toestak en den eerbiedigen groet van den jongen onderwijzer vriendelijk beantwoordde.

‘Heeft Marietje zich vandaag behoorlijk gedragen, mijnheer?’ haastte Corrie Testers zich te vragen.

‘Uw zusje geeft mij nooit reden tot klagen, juffrouw Testers,’ klonk het eenvoudige antwoord; ‘zij had mij gevraagd of ze zoover met mij mede mocht gaan, omdat ik vroeger al eens beloofd had eenige vergeet-mij-nietjes voor haar te plukken aan den waterkant.’

‘Het zou ons spijten indien we haar van dat genoegen beroofden, nietwaar, Antie?’ gaf Corrie met een van hare liefste glimlachjes ten antwoord; ‘als u het goedvindt, laten we dan allen samen terugwandelen.’

‘Dit zal mij een groote eer zijn,’ haastte zich de jonge onderwijzer te zeggen; ‘vergun mij echter nog even te gaan zien of de kinderen reeds allen het schoollokaal verlaten hebben.’

‘Hoe is het, Miesje, heb je het handwerk voor mama's verjaardag al af?’ vroeg Anna, zich tot het kleie meisje wendend. ‘Vertel me eens, is de pauw goed uitgevallen?’

‘O, freule, ik heb er zooveel last mee,’ klonk de openhartige bekentenis, ‘hoe ik ook mijn best doe, het wil maar niet gelukken, en Cor helpt me nooit eens.’

‘Kom dan morgen maar eens bij mij, mijn lief vriendinnetje, dan zal ik zien, of ik je niet wat kan voorthelpen; maar kijk eens, daar loopen Cor en mijnheer Van Andel al voor ons uit, laten we dus ook maar opstappen.’

‘Mag ik u een arm geven, freule? U is voor mij liever dan Cor; vooral als er vreemden bij zijn kijkt ze heelemaal niet naar mij om,’ klonk het kinderlijk naïef uit Marietje's mond.

‘Dat moet je zoo niet opnemen, Rieteke,’ gaf Anna vermanend ten antwoord, ‘maar Cor is altijd omringd door jongere zusjes, en ik ben op dit punt zoo slecht bedeeld, dat ik blij ben als ik eens een klein vriendinnetje bij me op visite krijg.’

Terwijl Antie deze luchthartige woorden uitte, kookte het haar inwendig van drift. Nog pas eenige oogenblikken geleden had zij getracht Corrie op haar onbehoorlijk gedrag ten opzichte van den heer Van Andel te wijzen, en in plaats van naar haar raad te luisteren, scheen het veeleer hare vriendin tot nog grooter overmoed te nopen. Nimmer toch had zij in hare tegenwoordigheid zoo operdijk met hem geflirt als dezen middag.

Opgewonden pratend en lachend liepen ze samen haastig voort, zonder zich om de beide achterblijvenden te bekommeren, totdat ze eindelijk aan den ingang van het dorp bleven wachten, omdat hunne wegen zich daar noodwendig moesten splitsen. Anna Verdoom, die niet dan met de grootste inspanning hare gedachten bij het kinderlijk gebabbel van de kleine Mies had kunnen bepalen, kon zich niet weerhouden Corrie reeds van uit de verte toe te roepen:

‘Herinner je je eindelijk, dat wij er ook nog zijn, Cor? Miesje en ik, we zouden echter ook wel verder samen den weg hebben gevonden.’

‘U hebt gelijk, freule, het was zeer onbeleefd van juffrouw Testers en mij om zoo ver vooruit te loopen,’ zeide de jonge onderwijzer, aldus den handschoen voor zijne gezellin opnemend, ‘maar we waren in een ernstig gesprek gewikkeld over sociale toestanden.’

‘Tot wederziens, mijnheer Van Andel, u neemt het me zeker niet kwalijk, maar papa zal reeds op mij wachten om samen nog even rond te loopen,’ zeide Antie Verdoom vriendelijk, blijkbaar den jongen man willende toonen, dat hare scherpe woorden van zooeven niet hem gegolden hadden.

‘Uw dienaar, dames, dag Marietje!’ en Van Andel ging zijns weegs.

‘En mijne vergeet-mij-nietjes hebt u ook vergeten,’ riep het kleine ding hem nog na.

Zonder een enkel woord te spreken vervolgden de meisjes haren weg huiswaarts. Corrie was blijkbaar met hare houding verlegen en durfde geen gesprek aanknoopen, terwijl Anna Verdoorn door de tegenwoordigheid van Marietje niet in de gelegenheid was om hare vriendin te zeggen, dat zij geen plan had om zich niet meer als ‘facheux troisième’ te laten gebruiken.

Eenige maanden zijn voorbijgegaan en de vriendschap tusschen Anna Verdoorn en Corrie Testers is in dien tijd aanmerkelijk verkoeld. De jonge coquette bleef voortgaan met den heer Van Andel op in het oog loopende wijze aan te moedigen, en Antie, die er zeker van was, dat Cor zich veel te hoog achtte om ooit de vrouw van een onderwijzer te willen worden, kon dit laaghartig spel niet dulden, en daar zij, openhartig als ze was, dit hare vriendin meer dan eens onbewimpeld had gezegd, waren er tusschen de beide meisjes woorden gevallen, die eene bijna volkomen vriendschapsbreuk ten gevolge hadden. Toen dus de heer Verdoorn, op een morgen van het raadhuis terugkeerende, zijne dochter mededeelde, dat de heer Van Andel aan het gemeentebestuur de toestemming had verzocht om gedurende een half jaar een ander onderwijzer in zijne plaats te stellen, opdat hij al zijn tijd aan zijn lievelingsstudie de geschiedenis zou kunnen wijden, had deze geen flauw vermoeden van wat er volgen zoude.

‘Jij wist het natuurlijk al lang van Corrie zelf, nietwaar, Antie?’ eindigde de burgemeester glimlachend.

‘Van Cor, pa, wat?’ En daar haar plotseling een licht opgaat, voegt ze er vroolijk aan toe: ‘Zou het dan heusch ernstig gemeend zijn van haar kant en zal zij hem aannemen, zoodra hij zijne middelbare akte heeft?’

‘Zij heeft hem dit althans beloofd en hij is zoo in de wolken, dat het hem niet mogelijk was het geheim te bewaren,’ gaf de heer Verdoorn lachend ten antwoord.

Antie was aangenaam getroffen toen zij dit nieuws vernam. Wel achtte zij den heer Van Andel veel te degelijk en ernstig voor de ijdele Corrie, doch nu bleek althans, dat zij te goeder trouw was geweest toen zij hem in den waan had gebracht, dat hij haar niet onverschillig was. Het speet haar, dat de discretie haar verbood om onmiddellijk naar Corrie te gaan en haar amende honorable te doen, doch zij moest zich vergenoegen met deze, toen zij haar een paar dagen later toevallig ontmoette, veel vriendelijker dan ze in den laatsten tijd gewoon was, aan te spreken.

Van Andel kwam vóór zijn afreis naar Groningen, waar hij college ging loopen, den burgemeester zijn dank betuigen voor zijne medewerking in zake de plaatsvervanging, en daar het juist op het theeuurtje was, dat hij zich liet aandienen, stelde de heer Verdoorn zijne dochter voor den jongen onderwijzer in de huiskamer te ontvangen.

Als vanzelf liep het gesprek over zijne toekomst en de verandering van positie die hem wachtte, en ofschoon de naam van Corrie Testers niet werd genoemd, kon Antie toch niet nalaten er met een enkel woord op te zinspelen door Van Andel bij het afscheidnemen te verzekeren, dat zij, ‘indien zij hem ooit van dienst kon wezen, daartoe altijd bereid zou zijn!’ waarop de jonge man haar blozend had geantwoord, dat hij haar vriendelijk aanbod op hoogen prijs stelde.

‘Een flinke, degelijke jongen,’ zeide de burgemeester tot zijne dochter, nadat de bezoeker hen verlaten had.

‘Veel te degelijk voor Corrie, vrees ik,’ was het ernstige antwoord. ‘O, papa, ik ben zoo bang, dat de arme man een droombeeld gaat najagen en dat Cor hem al lang vergeten zal zijn, als de tijd van het examen dáár is.

Als een loopend vuur verspreidde zich omstreeks Nieuwjaar de voor de inwoners van Beilen zoo welkome tijding, dat het landgoed ‘Eikenhorst’, sinds vele jaren onbewoond, thans in andere handen was overgegaan en dat de nieuwe eigenaar, een schatrijk Fransch edelman, het nog ditzelfde najaar zoude betrekken. Met haastigen spoed werden behangers, ververs en steenhouwers door een inmiddels uit Frankrijk overgekomen architect aan het werk gezet, om de vrijwel verwaarloosde woning weder in goeden staat te brengen, en nog vóór Paschen betrok de reeds vooraf zooveel besproken baron Breteuil zijne nieuwe bezitting.

Reeds op den eersten Zondag na zijne inbezitneming van ‘Eikenhorst’ begaf de baron zich, in zijn sierlijke victoria gezeten, naar het dorp zelf om bij de verschillende notabelen een eerste bezoek af te leggen, en zich, zooals hij het noemde, in de gunst van Beilen's aristocratie aan te bevelen.

De indruk, dien hij op de bevolking maakte, toen men hem voorbij zag rijden, was niet in zijn voordeel, getuigen de verschillende uitroepen, die men kon opvangen.

‘Echt Fransch!’ beweerde de een.

‘Wat een ordinair gezicht!’ zeide een ander.

‘Rijk kan hij zijn, maar toch ziet hij er verloopen uit,’ was de uitspraak van een derde.

Anna Verdoorn, die juist uit de middagkerk tehuiskwam toen baron Breteuil bij hen aanschelde, was daardoor genoodzaakt hem naar de ontvangkamer voor te gaan, en de dienstbode te vragen haar vader van het bezoek te verwittigen, ofschoon zij in geenen deele op de kennismaking was gesteld. De ontvangst was dan ook van hare zijde uiterst koel, en daar de burgemeester de opinie van zijne dochter ten opzichte van den wuften Franschen edelman deelde, was baron Breteuil wel genoodzaakt zijn bezoek spoedig af te breken, doch niet dan nadat hij den wensch te kennen had gegeven, dat de heer Verdoorn hem de eer zoude aandoen om met de freule (dit met een allerhoffelijkste buiging tegen Antie) de veranderingen, die ‘Eikenhorst’ ondergaan had, eens in oogenschouw te komen nemen.

‘U is zeer beleefd, baron,’ was al wat de burgemeester hierop ten antwoord gaf, terwijl Antie met een koele buiging den hoffelijken afscheidsgroet van hun gast beantwoordde.

‘Wat een afschuwelijke man, papa,’ was haar eerste woord, nadat de deur achter hem gesloten was, ‘ik had al iets tegen hem naar al hetgeen men van hem hoorde, maar dat het zoo'n être was, dat had ik me toch niet kunnen voorstellen. Verbeeld u, vadertje, wij samen op bezoek bij dien man.’

‘Als iedereen hem zoo beleefd ontvangt als wij, dan zal zijn dunk van de Beilensche gastvrijheid niet groot zijn,’ lachte de heer Verdoorn.

‘Verbeeld u, dat hij ook naar mevrouw Testers gaat, papa! ik wed dat hij daar wel in den smaak zal vallen en dat Corrie haar beste beentje dan voor zal zetten, al was het alleen om het kroontje.’

‘En Van Andel dan? Zou zij laag genoeg zijn om te trachten een ander tot zich te lokken, terwijl hij daarginds werkt om haar eenmaal een eigen tehuis te kunnen aanbieden?’

‘Ik weet het niet, papa, ik hoop van neen; maar Cor is, dat weten we allen helaas, zeer behaagziek en ijdel en ik geloof, dat zij, indien ze kans zag om baronesse te

worden, den braven jongen man, die haar zoo innig liefheeft, zou opofferen, zelfs voor een ouden dwaas zooals dien Breteuil.'

'Dat zij haar gang maar ga, in dit geval geldt het spreekwoord: 'Beter ten halve gekeerd dan ten heele gedwaald.' Als zij zulk een slechten smaak heeft, dan mag Van Andel blij zijn, dat hij van haar af is; een jongen met zulk een aanleg, en van zulk een ernstig en degelijk karakter, behoeft zich om een Corrie Testers niet dood te treuren.'

(*Slot volgt.*)

Monaco en Monte Carlo
door H.M. Werner.
Met illustratiën.

III.

Om van het eigenlijke Monaco naar beneden te gaan, kan men òf van de place d'armes afdalen langs de vrij steile steenen trappen, in de rots uitgehouwen en aangebracht, òf wel aan de zuidzijde van het oude stadje den breeden, meer

GEZICHT VAN HET CASINO OP MONTE CARLO, LA TURBIE EN HET RIVIERA PALACE.

gemakkelijken rijweg nemen, die ook door de electrische tram wordt gevolgd. In beide gevallen komt men op hetzelfde punt uit, namelijk in de Condamine ter hoogte van de gasfabriek en heeft men recht voor zich den weg of de straat naar het station Monaco, in een paar minuten te bereiken, links den grooten, fraaien weg naar la Turbie (sur mer), Beaulieu, Nice, enz., met de spoorbaan ongeveer evenwijdig loopend, en rechts de Condamine, eene stad op zichzelf, geheel modern en van de laatste 50 à 60 jaren dagteekenend.

In de benedenstad vindt men hoofdzakelijk winkels en hôtels, terwijl in bijna elk huis gemeubelde of ongemeubelde kamers of appartementen te huur zijn. Hoogerop tegen en in de rotsen treft men meer particuliere villa's en woningen aan. De hôtels zijn hier doorgaans van den 2^en^ rang, eenvoudig doch goed, met pensionsprijzen van 8 tot 12 frc. per dag, met inbegrip van wijn, zoowel bij het dejeuner als bij het diner. Men kan nergens beter en aangenamer overwinteren dan hier. Heerlijke ligging aan de zee, in de volle zon en volkomen beschut in het noorden door het kolossale rotsgebergte, waarvan het bovenste, recht tegenover de rots van Monaco vooruitspringende gedeelte om zijn eigendommelijken vorm la tête de chien wordt genoemd. Men woont hier rustig en kalm; toch is men slechts een kwart uur gaans, ofschoon steeds klimmend, van het casino van Monte Carlo, het groote centrum,

verwijderd, welken afstand men desverkiezende ook per electrische tram in een paar minuten kan afleggen.

De Condamine is gescheiden van Monte Carlo door het schilderachtige ravijn van les Gaumates of van la Sainte Dévote, met steile, nagenoeg loodrechte rotswanden, rechts en links gekroond door huizen en villa's, die een onbeschrijfelijk fraai uitzicht hebben over de zee, over het geheele vorstendom,

ja, tot ver over de grenzen daarvan, naar la Turbie en Beaulieu aan de eene en naar kaap Martin en Vintimille aan de andere zijde, terwijl Menton, achter kaap Martin verscholen, aan het oog onttrokken is. Kort aan zee, bij den ingang van het ravijn, wordt dit door de spoorbaan van Monaco naar Monte Carlo, door middel van eene kolossale, zeer hooge viaduct, overschreden. Onmiddellijk daarachter ligt het kerkje van la Sainte Dévote, wier, ofschoon niet hooge, torenspits nog niet eens boven de viaduct uitsteekt.

De heilige Dévote is de patrones van het vorstendom Monaco. De legende, aan hare persoon verbonden, luidt als volgt: Dévote woonde op Corsica en was van hare geboorte af eene Christin. Vernemende dat de keizers Diocletianus en Maximilianus een gouverneur naar het eiland hadden gezonden, om de Christenen te vervolgen, begaf zij zich naar de woning van den senator Euticus, ten einde hem tot haar geloof te bekeeren en eene schuilplaats bij hem te vinden. Door hare gezangen, hare godsvrucht en haar streng vasten kreeg de goede senator een diepen eerbied voor haar en geraakte hij geheel

HET CASINO VAN DEN ZEEKANT GEZIEN.

onder haren invloed. Toen de gouverneur verscheen, riep hij alle inwoners op om te offeren aan de heidensche goden. Dévote hield zich echter schuil en bad des te meer in hare eenzaamheid.

Doch hare schuilplaats werd verraden en de gouverneur beval Euticus haar uit te leveren.

Toen hij weigerde dit te doen, werd hij heimelijk vergiftigd, want zijn invloed en aanhang was zoo groot, dat de gouverneur geen openlijk geweld tegen hem durfde plegen. Het jonge meisje, haar beschermer verloren hebbende, werd weldra gevangengenomen, en, toen zij weigerde aan de goden te offeren, werd zij op eene vreeselijk barbaarsche wijze doodgemarteld. Zq volhardde evenwel in haar geloof, steeds biddende en dankende God voor de eer en het voorrecht als martelares te mogen sterven. Toen haar einde naderde kwam er eene stem uit de wolken, zeggende dat hare gebeden verhoord waren, en opeens vloog er eene duif uit haar mond hemelwaarts. De gouverneur wilde haar lijk doen verbranden, doch terzelfder tijd kregen twee Christenpriesters, die in een hol verborgen zaten, een visioen, waarin hun werd bevolen, het lijk van Dévote van het eiland weg te voeren. Zij besloten met

behulp van een schipper, Gratianus genaamd, dit te doen. Het lijk werd gebalsemd en in eene boot geplaatst en zij zeilden in de richting van Afrika. Doch een sterke wind dreef hen noordwaarts. Zij zwoegden den geheelen nacht; de kleine boot werd lek en slechts met de uiterste inspanning hielden zij haar boven water. Gratianus, eindelijk geheel uitgeput, droeg de zorg voor de boot over aan een der priesters en viel in slaap. In zijn slaap verscheen hem de geest der martelares, raakte hem aan en zeide: 'Sta op, de wind is gaan liggen, de zee is kalm, uwe boot zal niet langer vol water loopen en zal ophouden met de golven te kampen. Geef acht, wanneer gij eene duif uit mijn mond zult zien komen, volg haar en ge zult op eene plaats komen in het Grieksch: *Monosoikos*, in het Latijn: *Singulare* genaamd. Begraaf daar mijn lichaam.'

Gratianus stond op en wachtte nauwlettend met de priesters wat er gebeuren zoude. Zij zagen weldra eene duif, komende uit den mond van het overleden meisje en vliegende in de richting van Monaco. Zij volgden haar en de duif verdween in de vallei van les Gaumates, waar zij het lijk plaatsten in eene kapel, die daar aanwezig was. Dit geschiedde op den 27^{en} Januari.

Dit is de legende van de heilige Dévote en nog steeds heeft er ieder jaar op genoemden dag eene processie plaats ter harer nagedachtenis. De kapel werd later verbouwd en daaraan danken wij het fraaie, pittoresque kerkje, dat nu zoo eigenaardig den ingang van het trotsche ravijn versiert.

Wanneer men van Monaco komt en men volgt den zeekant langs de haven - een heerlijke, verkwikkende wandeling in de volle zon - dan is men in weinige minuten aan genoemd ravijn. Hier begint de weg te stijgen, terwijl de spoorbaan door een korten tunnel daaronder doorloopt, en komt men na ruim 10 minuten klimmens aan het bekende Casino van Monto Carlo. - De electrische tram, die bij het station Monaco een aanvang neemt, volgt ook dezen weg en gaat verder door Monte Carlo heen tot aan de uiterste oostelijke grens van het vorstendom, Saint-Roman genaamd.

Het Casino van Monte Carlo is, zooals wij reeds zeiden, het centrum van het geheele vorstendom, ja, men kan wel zeggen, van de geheele Riviera. Het is het algemeene aantrekkingspunt, het groote middelpunt, waar zich alles concentreert en omheen beweegt. Vorsten en prinsen, de haute-volée, de demi-monde, de adel zoowel als de geldaristocratie, de eenvoudige toerist, die de Riviera op zijne reis passeert, evenals de lijder, die daar des winters maanden achtereen doorbrengt, om voor zijne geschokte gezondheid herstelling te zoeken, en nog vele andere categorieën van personen, zij allen zijn daar dagelijks vertegenwoordigd.

De fraaiste toiletten, de kostbaarste en meest zonderlinge opschik, de schoonste paarlen en diamanten en ook de onzinnigste overlading van valsche en simili-edelgesteenten prijken en schitteren er iederen dag en vooral iederen avond. Jonge en beeldschoone meisjes en vrouwen dwarrelen

daar rond, evenals oude, vervallen en leelijke exemplaren der zwakkere sekse, welke laatsten in den regel niet het minst door opschik trachten aan te vullen, wat de jaren hen deed verliezen of waarmede de natuur hen nimmer heeft bedeeld. Dandy's en gentlemen, zelfs van koninklijken bloede, bewegen er zich vrij en ongehinderd tusschen door de fortuin begunstigde parvenu's en proletariërs.

Alle natiën van Europa - om van Amerika niet te spreken - zijn er steeds vertegenwoordigd, alle beschaafde talen kan men er voortdurend hooren spreken; het is in één woord een echt cosmopolitisch en sterk gemengd gezelschap, dat te zamen den weidschen titel voert van: Cercle des étrangers de Monaco.

Want niet iedereen heeft toegang tot het Casino, ook kan men dien toegang niet tegen betaling bekomen; hij kost

HET RAVIJN VAN LES GAUMATES EN DE KERK VAN LA SAINTE DÉVOTE.

niets, geen cent! maar men moet beginnen met bij de administratie eene persoonlijke toegangskaart te halen, die men wel voor drie of zes maanden lang kan krijgen, doch niet voordat men zich door een paspoort of andere wettige papieren behoorlijk heeft gelegitimeerd, en de administratie daaruit de overtuiging heeft bekomen, dat men is meerderjarig en een fatsoenlijk gezeten persoon, althans iemand, die geld bezit en dus wat te verliezen heeft, al gunt zij een ieder ook gaarne de illusie, dat hij de speelzalen gaat bezoeken, niet om te verliezen, maar natuurlijk om te winnen, minstens om de reis eruit te kloppen. Het is toch duidelijk, dat iemand, die 100 frs. te verliezen heeft, een welkomer gast voor de Bank is - al heeft hij ook het vaste plan daarmede 100,000 frs. te winnen - dan een ander, die niets bezit en dus geen 5 frs. kan wagen, doch wel van alles wil profiteeren, wat hem binnen het Casino gratis wordt aangeboden.

Men is dus ook hier in zeker opzicht zeer meegaande en vrijgevig, als men maar geld heeft. Geld doet nergens zoovele wonderen als hier.

Het Casinogebouw is een waar paleis. Met zijn beide spitse torens en kleurige daken schittert het reeds in de verte in de warme middagzon der Middellandsche zeekust, van welken kant men ook nadert. Langs breede terrassen en met fraaie steenen trappen daalt men aan de eene zijde af naar de kust en naar het schuin onder het Casino gelegen station Monte Carlo, van waar de honderden voortdurend, ieder half uur, per trein uit Menton en Nice aankomende gasten - die niet in het vorstendom

wonen of logeeren en dus slechts dagelijks voor enkele uren het Casino bezoeken - ook per lift kunnen opstijgen, om nog iets vlugger en gemakkelijker de speelzalen te bereiken. Aan den anderen kant geven de prachtige tuinen met hare palmen en veelsoortig hoog geboomte, met hare bloemenpracht en onberispelijk zuivere, frissche grasperken, met hare hoogten en laagten en waterpartijen een grootsch en tevens liefelijk aanzien aan het geheel.

Treedt men het gebouw binnen, dan heeft men links de kamer der administratie, waar men toegangsbiljetten kan bekomen, rechts de vestiaire om overjassen, stokken, parapluies, enz. in bewaring te geven - geheel kosteloos, tenzij men eene kleine fooi in de daarvoor bestemde bussen wil doen - en recht voor zich uit het groote atrium of de voorzaal met zijne zware marmeren pilaren en zijn ingelegden steenen vloer. Het atrium is zeer hoog van verdieping en ontvangt zijn licht door een glazen dak. Op de pilaren rust eene breede gaanderij met fraaie balustrade, waarop de deuren van de kamers der bovenverdieping uitkomen, waarin de administratie van de geheele zaak is gevestigd.

Dit atrium is de eenige plaats binnen het gebouw, waar

gerookt mag worden, waarvan dan ook den geheelen dag een ruim gebruik wordt gemaakt. Hier vertreedt men zich gedurende de pauzes van concert of opera, hier rust men uit op de breede lederen banken tusschen de pilaren en aan den wand, na eene vermoeiende en vaak onfortuinlijke seance in de speelzaal; hier zitten anderen in een hoekje hunne louis te tellen, wanneer de veine hen toevallig zeldzaam begunstigd heeft, hier vindt men een buffet, door het Hotel de Paris bediend, waar men de droge keel een weinig kan verfrisschen; hier stroomen zoowel heeren als dames de voor hen bestemde toiletgelegenheden onophoudelijk in en uit. Vrienden en kennissen ontmoeten elkander hier en bespreken, al op en neêr wandelend, de groote politieke quaesties van den dag, diverse zaken en belangen, verschillende systhemen om *zeker* te winnen (als men ten minste niet de deveine heeft van er, ondanks deze onomstootelijke waarheid, toch mede te verliezen!), bijzondere voorvallen, die in de speelzalen en bij het spel hebben plaats gegrepen, enz. Hier kan men op een groot aanplakbord voortdurend het laatste belangrijke nieuws lezen, dat in de beschaafde wereld voorvalt en dat uit Parijs per telegraaf speciaal voor dit doel naar Monte Carlo wordt overgeseind. Op eene andere plaats vindt men de laatste beursnoteeringen aangeplakt, elders de vermakelijkheden der eerstvolgende dagen te Monte Carlo, de programma's der concerten, enz., enz.

Rechts en links voeren breede, gemakkelijke trappen, met kostbare loopers belegd, aan de eene zijde naar de bureaux der administratie, aan de andere naar de vroegere leeszalen, die men evenwel sedert een paar jaren heeft ingericht voor de cercle privé, terwijl de helft van de trap is veranderd in een tapis roulant, zooals men dat vindt in de groote magazijnen van de Louvre te Parijs en elders. Het is een gespannen zeil, dat, evenals de bovenbedekking der leuningen, voortdurend met tamelijke doch gelijkmatige snelheid mechanisch naar boven rolt. Men gaat er beneden opstaan, vat de leuningen vast en gaat dan, zonder zelf eenige beweging te doen, in een oogenblik ongemerkt naar boven, waar men er wederom vlug en handig moet afstappen.

De cercle privé is eene afzonderlijke club, een soort heerensocieteit, waarvan men lid kan worden door introductie. Dames hebben daar geen toegang; voorts mag men er rooken en kan er iets gebruiken, evenals in eene gewone societeit, doch er wordt ook gespeeld, zoowel roulette als trente et quarante, terwijl de club niet gesloten wordt als de speelzalen 's avonds om 11 uur, doch openblijft dikwijls tot laat in den nacht.

De Bank heeft deze concessie gedaan om aan den wensch van sommige habitués of goede klanten te gemoet te komen en in de verwachting dat daar grof en veel zoude gespeeld worden en zij dus hiermede goede zaken zoude maken. Dit schijnt echter doorgaans niet te geschieden en de voorspelling is dan ook al meermalen gedaan, dat deze club wel spoedig weder tot het verledene zal behooren en hare zalen de vroegere bestemming van leeszalen zullen terugkrijgen. Daartoe eigenden zij zich uitstekend, ook door het verrukkelijk uitzicht dat men daar geniet, vooral van het balkon, op de groote hotels, het fraaie gebouw van het Crédit Lyonnais en de bloemenpracht daar beneden, ja op geheel Monte Carlo, met het kolossale nieuwe Riviera-palace en de begroeide bergen en rotsen op den achtergrond - een eenig panorama, rijk gestoffeerd door ontelbare rijtuigen en voetgangers, die voortdurend komen en gaan, en in hunne bonte mengeling eene gestadige afwisseling en levendigheid te voorschijn roepen.

De leeszalen werden een paar jaar geleden verplaatst naar het Monte Carlo-hotel, doch hiervoor heeft men thans weder in het Casino zelf een viertal kleine, veel minder geriefelijke zaaltjes gebouwd en ingericht, die men langs dezelfde trap op het boven beschreven tapis roulant bereikt als de oude leeszalen. Het zijn eigenlijk dakkamertjes, die geen uitzicht hebben, hun licht ontvangen door hooge, met mat en gekleurd glas voorziene ramen, waardoor men niet naar buiten kan zien, omdat men dan op de daken der speelzalen zou kijken.

Het is te hopen, dat deze toestand slechts van tijdelijken aard zal zijn. De zaaltjes zijn veel te klein, te warm en te benauwd en niet in overeenstemming met de overigens zoo grootsche inrichting van het Casinogebouw.

Agnes Mayne.
(*Vervolg en slot van blz.* 184.)

‘Mevrouw Weston is een zenuwachtig vrouwtje,’ sprak hij, ‘en zou een slechte verpleegster zijn.’

‘Ja,’ antwoordde Agnes, ‘juist om die reden heb ik haar naar mijn huis gezonden, om daar het bestuur in handen te nemen; hier zouden wij slechts een derde ziek kind aan haar hebben.’

‘Zoo,’ sprak hij langzaam, ‘maar niet veel moeders zouden er in toegestemd hebben, weg te gaan. U bent een moedige vrouw, juffrouw Mayne.’

‘'t Is nogal gemakkelijk om moedig te zijn, dokter, wanneer men niemand meer heeft, die zich om ons bekommert,’ antwoordde zij met een zweem van droefheid in hare stem.

Den volgenden dag tegen den avond kwam Jack Weston terug. Het bericht van de ziekte had zich nog niet verspreid, en bovendien had hij ook zijn weg genomen over de velden en niet door de stad. Agnes, die naar hem had zitten uitkijken, snelde de trappen af, en stond plotseling vóór hem, daar de deur was opengelaten, om ieder tochtje, dat er was, binnen te laten.

‘Kom niet verder,’ riep zij, ‘de kinderen zijn ziek. Zij zijn door pokken aangetast, en ik ben nu bij hen om ze op te passen. Ik zou wel graag willen, dat ge naar mijn huis gingt, om eens naar Sybil te kijken; 't arme schepsel is uitgeput van zenuwen en angst. Zij zal stellig erg naar je verlangen.’

‘Wat! hebben de kinderen de pokken?’ riep hij op ongeloofelijken toon, ‘en gij zijt hier om hen op te passen, terwijl Sybil is weggeloopen?’

‘Ja, maar gij moet nu naar haar toe gaan; ik kan nu niet langer met je staan praten, omdat men mijn diensten in de ziekenkamer noodig heeft. Dokter Neville heeft naar Londen getelegrafeerd om een verpleegster, die waarschijnlijk morgen zal komen. Maar ga nu, Sybil verlangt naar je, en gij hoort bij haar. Zeg haar, dat de kinderen zoo wèl zijn als wij het in deze omstandigheden slechts kunnen verlangen.’

Zij wuifde hem met de hand toe, ten teeken dat hij moest vertrekken, maar hij scheen die beweging niet op te merken.

‘Maar, mijn God!’ sprak hij, ‘wat denk je wel van me? Omdat Sybil is weggegaan, zou ik haar moeten volgen, en jou hier laten om op de kinderen te passen? Mijn God, Agnes, wat moet ge mij wel voor een lafaard houden!’

Zijn besluit stond zoo vast op zijn gelaat te lezen, dat zij niet trachtte er verandering in te brengen. Zijn valies zette hij neer op de plaats waar hij stond, en sprak: ‘Ik zal het Sybil zelf wel gaan vertellen, en zorgen binnen tien minuten terug te zijn.’

Het onderhoud met zijn vrouw duurde maar kort. Toen zij in de kamer kwam, waar hij met een ernstig gelaat en als een vreemdeling stond, was er iets dat haar belette hem in de armen te snellen, waar zij altijd troost gevonden had.

'Ik ben hier gekomen,' sprak hij op gedwongen toon, 'om je te vertellen, dat ik natuurlijk bij de kinderen zal

blijven. Wij zullen je wel laten weten, hoe het met hen gaat. Polly, de keukenmeid, zal het je iederen morgen komen zeggen. Zij blijft uit de ziekenkamer, maar mij zal je natuurlijk gedurende eenigen tijd niet kunnen zien.'

'Jack!' snikte zij.

Hij keek koel naar haar en zij deinsde terug.

'Wees niet boos op mij, Jack,' riep zij. 'Het was om jou, dat ik wegging. Ik was bang - ik was bang....'

Snikken beletten haar verder te spreken.

'Ja,' sprak hij, 'ik weet wel dat je bang bent. Er zijn evenwel meer moeders die bang zouden zijn om weg te loopen. Maar het is nu geen tijd om scènes te maken, en bovendien, je weet toch, dat ik in dat huis geweest ben,'t is werkelijk dwaas van je, om met mij te blijven staan praten. Ben je niet bang voor besmetting?'

Zij wankelde, als had zij een slag ontvangen, en met een stom verwijt in haar oogen keek zij hem aan, maar hij had zich reeds van haar afgewend, en zonder verder een woord te spreken verwijderde hij zich.

'*Gij* hadt de moeder van de kinderen moeten zijn,' zeide hij tot Agnes Mayne, toen hij een half uur later met haar in de kinderkamer was, waar speelgoed en plaatjes een schril contrast vormden met de drankjes en poeders der zieke kleinen.

Er gingen dagen voorbij en nog steeds bleef de temperatuur even benauwd warm. De ziekte had nu ook van de hutjes aan den rivieroever haar intree gedaan in de huizen van de stad. Volgens het zeggen van dokter Neville breidde zij zich zeer uit. De verpleegster uit Londen was gekomen en nam haar taak waar, maar toch verlieten Jack noch Agnes hun post en waren gereed om op te passen als de verpleegster rust behoefde.

Iederen morgen ging de keukenmeid aan Sybil vertellen, hoe het met de kinderen was.

'Zij ziet er maar slecht uit, mijn kleine mevrouwtje,' was de boodschap die Polly aan Agnes overbracht; 'zij vraagt veel naar u en mijnheer en doet niets anders dan huilen; ik vind haar niets goed.'

Op zekeren avond dat Agnes alleen in de kinderkamer was, kwam tusschen licht en donker Sybil er plotseling binnensluipen.

'Ik kan het onmogelijk langer uithouden,' snikte zij. 'Het komt er toch niet meer op aan of ik sterf, nu Jack mij haat. Laat ik eens naar hen kijken, Agnes; 't zijn dan toch mijn eigen kinderen. Ik was gewend ze als lastige schepseltjes te beschouwen, maar nu Jack mij toch niet langer noodig heeft, geef ik meer om hen. Sedert ik wegging heeft Dodo's gezichtje mij altijd achtervolgd. Hij hield altijd meer van mij dan Max.'

Zij was niet van de ledekantjes te verwijderen en in haar angst snelde Agnes naar Sybil's echtgenoot. Toen hij binnenkwam knielde Sybil bij haar jongste zoontje en hield een van zijn warme handjes vast.

'Zend mij niet weg,' riep zij hem toe. 'Ik ben in alle geval hun moeder, ofschoon je het mij nooit zult vergeven en zij misschien ook niet als zij alles weten.'

'Laat haar blijven,' sprak Jack Weston, 'zij heeft gelijk, zij is hun moeder en haar plaats is bij hen.'

Sybil bleef dus, en van hoe weinig nut zij ook in de ziekenkamer was, trachtte toch niemand haar te verwijderen. Zij dwaalde rond met een treurig gelaat en Agnes voelde diep medelijden met haar. Haar echtgenoot was vriendelijk voor haar, maar

zij scheen zoo beangst voor hem als zij nooit te voren geweest was; bovendien had hij het veel te druk met zijn kinderen, die tusschen leven en dood zweefden, om haar angst voor hem te bemerken.

En werkelijk was zij, zooals zij vooruit gezegd had, degene, die de pokken kreeg, maar haar aanval was erger dan die van de kinderen en zij scheen geen kracht te hebben ze te weerstaan.

Gedurende haar ziekte sprak zij veel, maar zij wisten niet, of zij wel bij haar bewustzijn was. Huilend kon zij haar echtgenoot vergiffenis vragen, zeggende, dat zij nooit haar kinderen verlaten zou hebben, maar dat zij meende, dat zij hem het dierbaarst was, en dat hij haar niet zou kunnen missen.

‘Ik gaf niet veel om de kinderen,’ riep zij uit. ‘Ik beschouwde ze als lastige, kleine schepsels, maar Jack was dol op hen, en bovendien vervolgde Dodo's gezichtje mij overal.’

Een ander oogenblik kon zij weer smeeken, den kinderen als zij ouder waren niet te vertellen, dat zij weg was geloopen, want dan zouden zij net zoo boos op haar zijn als hun vader geweest was.

‘O, Jack,’ sprak zij ten laatste, toen de koorts haar verlaten had, ‘als ik gestorven was bij de geboorte van Max of Dodo, zou je dan niet meer van mij gehouden hebben?’

‘Ik kon niet meer van je gehouden hebben dan nu, liefste,’ sprak hij. ‘Vergeet, dat ik ooit boos op je geweest ben; ik ben het nu niet meer, en bovendien, je kwaamt immers terug.’

‘Ja, ik kwam terug,’ sprak zij. ‘Zult ge den kinderen leeren mij in liefde te gedenken? Zij zijn nog zoo klein, en zij zullen vergeten, dat ik ze lastig vond. Huil nu niet, Jack, ik vind het zoo ellendig, je te zien huilen. Nu mijn schoonheid verwoest is, zou ik het leven toch gehaat hebben.’

Plotseling hief zij een van haar kleine handen op, die verwrongen en misvormd waren door de ziekte, en streelde kinderachtig het natte gelaat van Agnes Mayne, die zich over haar heen boog.

‘Wat een mooie zachte huid,’ riep zij vol bewondering, ‘het is beter te sterven dan zoo misvormd te zijn.’

En hoe zij ook luisterden, zij konden niets meer verstaan van hetgeen volgde. Het waren Sybil's laatste woorden geweest.

Varia.

Prettig discours.

De notabelen van zekere gemeente waren 's avonds in het hotel bijeen, om den minister, die op zijn doorreis het plaatsje bezocht, gezelschap te houden. Daar het gesprek niet erg vlotten wilde, vertelde de burgemeester een lange anekdote, die nog bovendien niet nieuw was ook. Verlangend zag men naar het eind uit en men ademde verlicht toen het zoover was. De minister evenwel, een wellevend man, zei nog eenige waardeerende woorden. Gedurende het verhaal was een oude rechter, die naast den minister zat, ingedommeld, en toen hij wakker werd, kon hij nog juist de laatste woorden opvangen.

Om ook zijnerzijds iets tot het gesprek bij te dragen, sprak hij: ‘Dat herinnert mij aan een voorval, dat ik zelf heb meegemaakt,’ en vertelde tot schrik van het gezelschap de geheele geschiedenis nog eens.

Een dood-gewone Schoolmeester
door Thérèse van Arendsberg.
Met illustratiën van Valerie Braakensiek.
(*Vervolg en slot van blz.* 187.)

En Anna Verdoorn had gelijk. Reeds bij zijn eerste bezoek aan mevrouw Testers werd baron Breteuil met groote beleefdheid niet alleen,

Hoe groot was hare verbazing, toen zij de deur openend baron Breteuil ontwaarde. (Blz. 194.)

maar zelfs met bijzondere voorkomendheid en hartelijkheid ontvangen. Mevrouw, van geboorte ook eene française, getuigde hare blijdschap hare moedertaal weder eens te kunnen spreken, en Corrie deed zich zoo alleraangenaamst voor, dat de vijftigjarige Breteuil van 't eerste oogenblik af onder hare bekoring kwam, en in 't vervolg geene gelegenheid verzuimde om zich aangenaam te maken bij moeder en dochter beiden. De prachtigste bloemen en het lekkerste fruit werd telkens met ‘de vriendelijke groeten van den eigenaar van Eikenhorst’ bij de weduwe Testers afgegeven, en al heel spoedig was het voor niemand in Beilen meer een geheim, dat hun nieuwe dorpsgenoot op een in 't oog vallende wijze zijn hof maakte aan de mooie Cor. Of zij die genegenheid beantwoordde, was moeilijk te weten te komen, want het jonge meisje hield zich voor haar doen ditmaal zeer gereserveerd, en Antie had nog altijd hoop, dat hare voormalige vriendin, trouw aan haar eens gegeven woord, Van Andel het plechtige *ja* zou toevoegen, zoodra hij na een goed geslaagd examen in Beilen terugkwam. En toch, was het feitelijk wel te wenschen dat zij zijne vrouw zou worden? Zou de lichtzinnige Cor ooit geschikt zijn om dien ernstigen jongen man gelukkig te maken, zij, die rijkdom en pracht steeds op den voorgrond stelde en rechtschapenheid, deugd en edele principes als bijzaak beschouwde?

Menigmaal vroeg het ernstige meisje zichzelve dit af, en naarmate de tijd naderde, dat Van Andel examen moest doen, kwam zij meer dan eens in verzoeking om naar Corrie toe te gaan om zich te overtuigen of deze inspanning verkeerde over den

afloop daarvan. Maar telkens was het haar vader, die haar hiervan terughield, wijl hij bang was dat Antie, oprecht als zij altijd was, wellicht Cor harde Woorden zoude toevoegen, indien het haar mocht blijken, dat deze hare gedane belofte niet als verbindend beschouwde.

Doch op den 20sten Augustus, den dag, waarop de beslissing zou vallen, kon Anna Verdoom zich niet langer bedwingen en besloot tegen 5 uur even naar Corrie te gaan om, zonder iets te vragen, aan de uitdrukking van hare oogen te zien of zij al eene blijde of droeve tijding ontvangen had. Juist toen zij zich daartoegereedmaakte, wordt er gebeld, en nog voordat Antie haastig de trap af was gesneld om te zien of het soms iets betreffende de zaak, die haar zooveel belang inboezemde, kon wezen, riep haar vader haar al toe:

'Een telegram, An, slecht nieuws. Van Andel is gezakt.'

'Gezakt, papa, hoe vreeselijk!' geeft het jonge meisje ten antwoord, terwijl ze zich haastig naar beneden spoedt. 'Waarom zou hij dit u melden?'

‘Natuurlijk, opdat jij het Corrie zoudt gaan mededeelen; een zware taak, mijn kind.’

‘En toch ben ik blijde indien uw vermoeden juist is, dat Van Andel mij daartoe uitkoos,’ klonk het ernstige antwoord; ‘het bewijst dat hij vertrouwen stelt in mijn tact. Ik zal dus maar dadelijk gaan, papa, en ik hoop nu maar dat Corrie hem liefderijk zal weten op te monteren zoodra hij hier terugkomt.’

Reeds eenige oogenblikken later zien we freule Verdoorn met gejaagden tred de dorpsstraat afloopen in de richting van het marktplein, waar de weduwe Testers woonde. Op haar vraag aan de dienstbode of juffrouw Corrie thuis was, werd haar verzocht naar de achterkamer te gaan, waar de familie zich bevond; doch hoe groot was hare verbazing, toen zij de deur openend baron Breteuil ontwaarde, die, blijkbaar in een zeer vertrouwelijk gesprek met Corrie verdiept, de bezoekster niet opmerkte, voordat Antie op scherpen toon zichzelve aandient met de woorden:

‘Vergeef mij, indien ik zoo onbescheiden ben een vertrouwelijk samenzijn te storen, maar Dientje zeide mij, dat ik de familie in de tuinkamer zou vinden, en ik kon dus weinig veronderstellen hier bezoek te zullen aantreffen. Baron, u zult het mij, hoop ik, niet ten kwade duiden, indien ik u even van het gezelschap van juffrouw Testers beroof, want Corrie, ik heb je iets mede te deelen dat alleen onder vier oogen kan geschieden. Volg me even in de gang.’

‘Hoe mysterieus!’ gaf Cor gejaagd ten antwoord. ‘Antie, je doet me werkelijk schrikken. Er is toch niets treurigs met je vader voorgevallen?’

‘Met papa gelukkig niet,’ hernam Anna Verdoom, ‘maar wel met iemand anders. Volg mij.’

‘Wat is het?’ fluisterde Corrie, zoodra de beide meisjes de kamer verlaten hadden. ‘Antie, je zet zoo'n begrafenisgezicht, wat moet de baron wel denken?’

‘Wat kan die man me schelen,’ barstte het driftig van Anna's lippen. ‘Cor, heb je er vandaag dan in 't geheel niet aan gedacht, dat het 20 Augustus is, dat Van Andel heden examen moet doen....’

‘Nu, wat zou dat, is hij gestraald?’

‘Ja, Corrie, hij is niet gelukkig geweest; papa ontving zooeven een telegram om het hem mede te deelen. Zeker was de arme jongen bang, dat het je te veel zou schokken, indien hij het je zelf meldde, en was het zijne bedoeling, dat ik je zou voorbereiden; ik vrees, dat ik dit niet zeer tactvol heb gedaan, maar ik beken, dat ik pijnlijk aangedaan was, toen ik je op dezen voor jou zoo gewichtigen dag in gezelschap vond van baron Breteuil, en te meer daar je blijkbaar in een vroolijk discours gewikkeld, geheel vergeten waart welk een beslissende dag het heden voor Van Andel is. Ik weet toch sinds lang in vertrouwen, wat er tusschen je beiden bestaat.’

‘Er bestaat niets,’ viel Corrie haar hooghartig in de rede; ‘ik heb Van Andel eens in een onbezonnen oogenblik gezegd, dat, als hij zijn middelbare akte had, ik zijn aanzoek in ernstige overweging zou nemen - meer niets. Nu is hij gesjeesd en is van zelf alles uit; ik ben niet van plan om langer op hem te wachten en nog minder om onderwijzersvrouw te worden.’

‘Maar wel misschien baronesse Breteuil,’ was het scherpe wederantwoord; ‘je terughouding tegenover hem was wellicht alleen een truc om hem uit te lokken zich haastiger te declareeren dan zoo'n vijftiger het anders zoude doen. Nu, ik gun je dat être en ik hoop, dat Van Andel zich niet dood zal treuren over iemand, wie het blijkbaar alleen te doen is, zich zoo duur mogelijk te verkoopen. Corrie, Corrie,

bedenk je nog eens goed voor je echt metaal wegwerpt om niets dan klatergoud daarvoor in de plaats te ontvangen.'

'Maar Antie, wat zou je nu eigenlijk willen, dat ik Van Andel's vrouw werd op zijn lagere akte alleen? Is dit dan eene positie? Ik weet wel, dat jij oneindig aanzienlijker en rijker bent dan ik, maar daartoe sta *ik* toch ook te hoog, meen ik.'

'In mijne oogen kan een braaf, ontwikkeld man als de heer Van Andel elk meisje van welken rang of stand vragen om haar leven aan het zijne te verbinden,' klonk het streng van Anna's lippen; 'de tijd van stand en positie is voorbij, 't zijn nu veel meer de persoon en de kundigheden, die zijne plaats in de maatschappij bepalen; doch ik wil je niet langer aan je gast onttrekken, je weet nu wat ik je te zeggen had, ik laat het thans aan je geweten over hoe verder te handelen.'

En zonder de kamer weder binnen te gaan, keerde Anna Verdoorn zich haastig om en trok de voordeur met een harden slag achter zich dicht.

Den volgenden Zondag vond de burgemeester op de ontbijttafel een brief aan zijn adres, waarin Ernest Anastase Charles baron Breteuil hem kennis gaf van zijne verloving met mejuffrouw Cornelie Testers.

Bijna twee jaren zijn sedert dit tijdstip verloopen en hebben te Beilen, evenals overal elders, groote veranderingen teweeggebracht.

Mevrouw Testers was na een lijden van eenige weken aan een longontsteking overleden, en daardoor was het huwelijk van Corrie en Breteuil eenige maanden vroeger voltrokken dan aanvankelijk het plan was, daar de jonge meisjes moeilijk samen konden blijven wonen; Marietje en de twee jaar oudere Lize waren thans in huis bij haar voogd, den heer Wilkens te Rotterdam, uit wiens woning Corrie ook getrouwd was.

De hoofdonderwijzer, die sedert 40 jaren die betrekking met eer en genoegen had vervuld, had ook in het afgeloopen voorjaar het tijdelijke met het eeuwige verwisseld en met algemeene stemmen had de gemeenteraad den heer Van Andel tot zijn opvolger benoemd. Deze had lang geaarzeld of hij die betrekking zoude aanvaarden, daar hij het jaar na zijn echec was geslaagd voor Geschiedenis en daardoor tot leeraar aan eene burgerschool kon worden benoemd, de illusie van vroegere jaren, toen hij hoopte daarmede de hand van Corrie Testers te bemachtigen.

Maar thans, zoo veranderlijk zijn des menschen gedachten, scheen hem niets minder aanlokkelijk toe, dan Beilen voorgoed te verlaten om elders eene, zij het dan ook in het oog van de wereld schitterender, betrekking te aanvaarden. Na zijn droeve ervaring op het punt van vrouwentrouw had hij zich vast en heilig voorgenomen om als celibatair te sterven, en waarom zou hij dan de plaats, die hem zoo dierbaar was, verlaten ten einde elders door zijn leeraarstitel 's jaarlijks eenige honderden meer te verdienen? Voor hem alleen toch was duizend gulden meer dan voldoende en wellicht was er wel hier of daar eene bejaarde huishoudster te vinden, die hem naar het ruime schoolgebouw zou willen volgen.

Toen hij zich in dien geest uitliet tegenover den burgemeester en Anna Verdoom, bij wie hij de laatste jaren een veelvuldige en altijd welkome gast was, maakte de heer Verdoorn glimlachend de opmerking: 'Dat celibatairschap, jongen, daar zie ik nog niets van komen, maar toch kan je in ieder geval beginnen met deze betrekking aan te nemen. Als je later eens anders gaat denken en je ontmoet een meisje, dat in je smaak valt, dan kun je nog weer verder zien; wil zij dan liever, dat je leeraar wordt, dan is het altijd nog tijd om te solliciteeren. Blijf voorloopig maar bij ons, wij zouden je niet graag missen op ons afgelegen dorp, niet waar, Antie?'

‘Neen, zeker niet,’ gaf de aangesprokene eenigszins haperend ten antwoord; ‘maar neem me niet kwalijk, papa, met wat u zoo even zeide, ben ik het niet eens. Als mijnheer Van Andel zich hier eenmaal als hoofd der school vestigt, dan moet hij ook vast besloten zijn die betrekking

te blij ven vervullen, en niet na enkele jaren weder naar elders solliciteeren; nu is hij vrij te besluiten, aannemen of niet, maar op de keuze van betrekking mogen geen bijomstandigheden invloed uitoefenen, en het meisje, dat hem als hoofd der school alhier niet voor man zou willen accepteeren, is mijns inziens niet waard, dat mijnheer Van Andel om harentwille zijn carrière verandert. Zij moet hem nemen, zooals hij is en in de betrekking, die hij vervult; doet ze dat niet, dan is hare liefde niet die eenige, die alles trotseert....'

'Evenals destijds Corrie Testers,' viel Van Andel haar bijna ruw in de rede.

'Laat haar rusten,' klonk het bijna smeekend, 'de arme vrouw heeft hare ijdelheid zwaar genoeg geboet; 't is toch voor niemand een geheim meer, hoe schandelijk Breteuil zich misdraagt. Ze heeft een lichtzinnig spel met u gespeeld, maar hare opvoeding was

En wat zal de baronesse Breteuil wel zeggen? (Blz. 196.)

daaraan grootendeels schuld, en achteraf gezien geloof ik toch niet dat zij de vrouw geweest zoude zijn die u paste.'

'Dat was ze zeker niet, dat coquette nest,' viel Jhr. Verdoorn hierop lachend in. 'Maar wie zou jou nu eigenlijk wèl passen, Van Andel? daar moet je nu heusch eens ernstig over gaan denken. Je weet het, ik zeide het je straks al, ik zie je toch nooit als een oude vrijer sterven, en ik zou dus nu in eens maar doorbijten, want ben je eenmaal met een huishoudster begonnen, dan ben je zoo'n meubel zoo gauw nog niet kwijt. Wil ik soms eens een drietal voor je opmaken?'

'O neen, burgemeester,' klonk het angstig smeekend; 'werkelijk, ik trouw nooit. Ik bid u, roer dit punt niet meer aan, - wellicht dat er anders een oogenblik zou komen, waarin ik mijn met zooveel moeite verkregen zelfbeheersching verloor, en ik weet dat u mij dan onbarmhartig voor altijd uit uw huis zoude verbannen.'

'Ik jou verbannen? Maar arme jongen, wat bezielt je? Antie, begrijp jij er iets van, help mij dat raadsel ontwarren.'

‘Ik geloof, papa, dat ik er iets van begin te begrijpen,’ gaf het jonge meisje hoog blozend ten antwoord, en dan zich tot den jongen onderwijzer wendend, zegt ze bijna fluisterend:

‘*Ik* heb nooit gezegd, dat ik niet de vrouw zou willen worden van een dood-gewonen schoolmeester, het was Corrie alleen, die zulke onzinnige woorden bezigde...’

‘Freule, Anna,’ zegt, neen gilt Van Andel, ‘u geeft mij hoop, u de rijke, adellijke, schatrijke erfgename? Neen, dat kan niet wezen. Waarom zijt gij niet arm en eenvoudig van afkomst evenals ik, dan zou ik u mogen zeggen, hoe afgodisch lief ik u heb, hoe ik zou willen werken om alles met u te deelen. Maar nu, neen, 't kan en mag niet, 't is onmogelijk...’

‘Onmogelijk is niets voor wie waarlijk liefheeft,’ zegt eensklaps de burgemeester, Van Andel in de rede vallend; ‘ik weet, mijne dochter kan maatschappelijk hare eischen hooger stellen, maar zij schijnt nu eenmaal geen lust te hebben om eene hooge positie in de maatschappij in te nemen, dat zouden de blauwe scheenen van meer dan een adellijk heer u kunnen getuigen.’

‘Maar papa, dat was geen parti pris,’ mengde Antie zich thans fluisterend in het gesprek, ‘het was alleen, omdat ik niet van hen hield en... misschien ook nog wel om een andere reden.’

‘Waarom dan, mijn kind, spreek vrij uit, wat je met deze woorden te kennen wilt geven. Je weet toch, Antie, dat jou geluk mij boven alles ter harte gaat. Was je toenmaals zoo beslist anti-huwelijksgezind, dat je je niet de moeite gaaft het karakter van je pretendenten te leeren kennen, of was mijn gewoonlijk zoo flegmatiek dochtertje soms toen haar hartje al, voor een gedeelte althans, kwijt?’

‘Ik kon er niet aan denken om ooit Beilen te verlaten, vadertje, ik zou niet kunnen leven zonder u dagelijks te zien en, en...’

‘En zonder nog iemand anders, ik heb al lang je hart doorzien, mijn kind. Van Andel, als ik jou was, stak ik nu maar dadelijk met volle zeilen van wal, en vroeg haar af, of zij jou vrouw wil worden ja of neen?’

‘Maar burgemeester, uwe dochter kan toch niet met een dorpsonderwijzer trouwen?’

‘Dat is eene kwestie van later zorg, maar als je nu nog langer wacht, dan houd ik het er voor, dat de liefde van jou kant niet groot is.’

‘Ach, burgemeester, maak me toch niet waanzinnig door mij een hemel op aarde voor te spiegelen, indien ik dezen nimmer betreden mag. Freule, teuil wel zeggen? (Blz. 196.) zeg mij; is het werkelijk geen droom, zoudt ge mij gelukkig willen maken, mij willen toebehooren, mij, den eenvoudigen onderwijzer?’

‘Ik geloof, dat ik al lang, al heel lang geen vuriger wensch gekoesterd heb dan jou gelukkig, oprecht gelukkig te mogen zien,’ fluisterde Anna met tranen in de oogen, ‘maar ik dacht, dat je Cor nog niet vergeten waart. Papa heeft in mijn hart gelezen, toen hij straks de reden vermoedde, waarom ik geen ander mijne liefde heb kunnen schenken, en indien jij me niet gevraagd hadt van je vrouw te worden, dan zou ik papa nooit verlaten hebben....’

‘Dus je wilt? Anna, wil je heusch mijn aangebeden vrouwtje worden?’

‘Ja zeker en eene doodgewone schoolmeestersvrouw bovendien; om mij behoef je je carrière niet te veranderen, wij blijven in Beilen wonen, dan behoef ik niet van mijn lief vadertje te scheiden.’

‘En wat zal de baronesse Breteuil wel zeggen?’ voegde Jhr. Verdoorn er glimlachend aan toe.

‘Dat zij mij beklaagt wellicht,’ schertste Antie, ‘en toch heeft zij veeleer reden om mij te benijden, maar ik geloof, dat het kroontje haar meer waard is dan het echtelijk geluk, althans zij blijft zich ondanks alles even kostbaar kleeden en alle festiviteiten bijwonen, terwijl elke andere vrouw, die in hare positie verkeerde, zich dood zou treuren.’

‘Voor haar kind is het gelukkig, dat zij den zedelijken moed heeft om naast haar echtgenoot te blijven voortleven,’ zeide de burgemeester op ernstigen toon, om zoodoende het gesprek op een ander terrein over te brengen.

Dit alles was eenige maanden geleden voorgevallen en de heer en mevrouw Van Andel zijn thans sedert veertien dagen van hunne huwelijksreis teruggekeerd. Antie had bepaald gewild, dat Van Andel zich als hoofdonderwijzer te Beilen zou vestigen, en wat hare familie hier ook tegen inbracht, zij bleef op dat punt onverzettelijk. Zij had haren Frits als onderwijzer leeren kennen en liefhebben, en daarom wilde ze hem als zoodanig naar het altaar volgen. Jaren geleden had zij Corrie Testers veroordeeld omdat deze er eene voorwaarde van maakte, dat Van Andel van het lager onderwijs zoude afstappen, voordat zij hem het recht toekende haar zijne hand aan te bieden, en nu kon zij het bewijs leveren, dat zij destijds meende, wat zij zeide. Nooit zou zij hem overhalen om de kinderen, die men hem had toevertrouwd, in andere handen te doen overgaan. In hare oogen was er geen verhevener roeping dan die van den onderwijzer, die zijne taak met hart en ziel vervult: het opvoeden en ontwikkelen van het jeugdig geslacht, het aankweeken van alle maatschappelijke deugden in die reine kinderzielen, zoo vatbaar voor indrukken van buiten. Wat gaf het deze ernstige jonge vrouw of hare vriendinnen en familieleden glimlachend de schouders ophaalden over de rijke Anna Verdoom, die schitterende partijen had afgewezen en zich, vóór haar drie-en-twintigste jaar nog voleindigd was, vrijwillig, uit romaneske liefde alleen, had verbonden om haar leven te slijten als onderwijzersvrouw op een afgelegen dorp? Zij gevoelde zich volmaakt gelukkig, en aan hoe weinigen is dat weggelegd!

Eenige weken nadat de jonggehuwden in hunne eenvoudige woning waren geïnstalleerd, zag Anna op een mistigen herfstmorgen den in sierlijke livrei gekleeden koetsier van ‘Eikenhorst’ bij haar

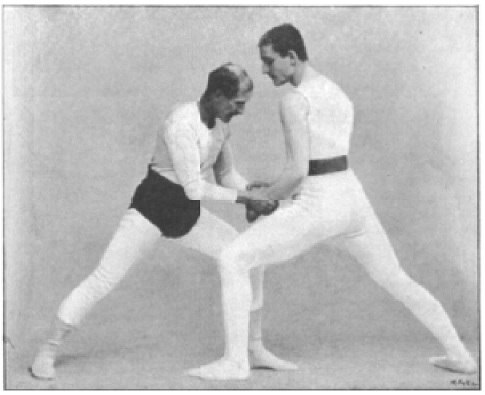

DE HANDGREEP.

aanbellen, en als hare dienstbode heeft opengedaan, reikt deze haar een sterk geparfu meerden brief over met de woorden:

‘Van de baronesse Breteuil, mevrouw; de knecht wacht op antwoord.’

Haastig, met een glimlach op de lippen, opent Antie de enveloppe, nieuwsgierig wat hare voormalige vriendin haar te zeggen kan hebben; en als zij den brief ten einde toe gelezen heeft, prevelt ze in zichzelve:

‘Wat een eer voor ons dat de baron en de baronesse Breteuil ons met een bezoek willen vereeren, wat zal Frits daar wel van zeggen?’ En dan haastig een mot à la poste uit haar bureautje nemend, zet zij zich neder en schrijft slechts deze weinige regels in antwoord op den langen brief van Corrie:

‘Uw bezoek zal ons zeer welkom zijn, doch wij kunnen u niet anders dan op een Woensdag- of Zaterdagmiddag ontvangen, daar mijn man, zooals u bekend is, als doodgewoon schoolmeester de overige dagen van twee tot vier uur les moet geven.’

‘Misschien is het wel wat hatelijk gesteld,’ vervolgt Anna dan hare alleenspraak, ‘maar eens vooral moest mij tegenover Corrie deze uitdrukking van het hart. Bij haar was het destijds een schimpwoord, bij mij is het een eeretitel. Laat zij zich vrij baronesse noemen, ik ben gelukkig dat ik mijn kroontje in ruil heb mogen geven voor mijn “dood-gewonen schoolmeester”.’

Worstelen en worstelaars.
Met illustratiën.

Gedurende eenige jaren, en wel voornamelijk in de wintermaanden, kan men in inrichtingen, waar publieke vermakelijkheden gegeven worden, worstelwedstrijden bijwonen, die door de liefhebbers van dien tak van sport met klimmende belangstelling gevolgd worden.

De wedstrijden zijn evenwel maar voor de helft ernst; doch het feit alleen, dat de strijders voor een groot gedeelte van den tijd voor hun roem werken, is al voldoende om de ware liefhebbers te trekken.

't Is niet twijfelachtig dat het den ondernemers van die vermakelijkheden voornamelijk te doen is om zooveel mogelijk geld uit de voorstellingen te slaan en ze eenige weken te laten duren, zonder nu bepaald veel meer geld te betalen, dan bij het aangaan van het contract was afgesproken.

Als nu een worstelaar van naam op één der eerste avonden van de voorstellingen reeds *gelegd* werd, dan zouden de volgende een groot deel van hun belangrijkheid verliezen en de ontvangst zou er door verminderen. Het is dus vast en zeker dat de wedstrijden niet geheel en al ernstig zijn.

Om de deftigheid van de voorstelling nog te doen toenemen en het enthousiasme van de toeschouwers grooterte doen zijn, komt men ook wel overeen, dat die of die worstelaar, welke als onverwinnelijk bekend staat, tegen een goede som zich laat slaan door een nieuw aangekomene, voor wien men veel reclame en ophef gemaakt heeft. Maar behalve deze feiten, die gelukkig niet zeer vaak voorkomen, worden de wedstrijden in ernst gevoerd en de premie, toegezegd aan den overwinnaar van den avond, wordt ook werkelijk toegekend aan hem, die zich de meerdere van zijn collega's getoond heeft.

Worstelen is in waarheid een strijd, waarbij kracht, handigheid, wetenschap en eerlijkheid

op den voorgrond staan. De kracht hangt voor een groot gedeelte af van het gewicht van den persoon; deze hoedanigheid is van zulk een groot belang, dat het zeer onrechtvaardig zou zijn

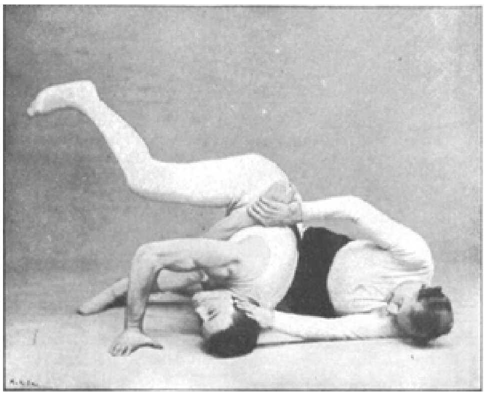

DE VERDRAAIDE ARM.

twee personen tegenover elkaar te plaatsen, die veel in gewicht verschillen. De handigheid wordt verkregen door het dikwijls oefenen en door aangeboren vlugheid, behendigheid, het voorzien van de slagen, die toegebracht zullen worden, enz. Van de wetenschap hangt voor een groot deel het slagen van den strijd af; hij, die goed de slagen kent, die de middelen weet om ze te vermijden, die er in slaagt zijn tegenstander aan den gang te maken, 't zij door list of door verrassing, is bijna zeker van de overwinning. En eindelijk heeft ook de eerlijkheid hierin haar belang, want als het worstelen ontaardt in een strijd, zooals wij hierboven reeds zeiden, dan blijft er van den sport niet veel meer over, en alle middelen, die de verwonding of den dood van den tegenstander ten gevolge zouden kunnen hebben, zijn streng verboden.

In Frankrijk onderscheidt men slechts twee cathegorieën van worstelaars; zij, wier gewicht onder de 170 pond is, en zij die zwaarder wegen. Maar toch is er altijd nog een vergelijk noodig, want het zou zeer onrechtvaardig zijn om iemand van 172 pond te laten worstelen met iemand van 240.

In Amerika is de verdeeling beter; daar heeft men vier klassen, de eerste voor mannen van nog geen 100 pond, de tweede voor mannen van 100 tot 120 pond, de derde voor hen die van 120 tot 140 pond wegen, en de vierde voor mannen boven dat gewicht.

Het eind van den strijd hangt heel dikwijls van de uitdaging af, en vandaar dat men in het begin van de worsteling dikwijls handgrepen ziet uitvoeren, welke hen, die niet van de partij zijn, belachelijk toeschijnen. Men ziet den worstelaar, die de regels goed kent en die van zijn physieke krachten weet te profiteeren, dikwijls den arm toesteken, ten einde een slag uit te lokken, waarvan hij van te voren zeker is, dat hij in zijn voordeel uitvalt; degeen, die dat niet weet, loopt er in, maar treft hij een tegenstander, die even handig is als hij, dan doet die eveneens zijn best zooveel mogelijk partij te trekken, en dan ziet men in den beginne van den strijd het vaak gebeuren, dat de tegenstanders inplaats van de slagen te vermijden, ze zelfs uitlokken.

Het is niet ons plan alle slagen op te noemen, want ze varieeren tot in het oneindige, maar er zijn twee hoofdbewegingen, waarvan alle anderen worden afgeleid: de greep om het midden en de draaiïngen.

De greep in het midden (van voren), die in den loop van een worstelstrijd meermalen voorkomt, bestaat hierin, dat men het midden van den tegenstander met de beide armen omvat, hem van den grond opheft, hem zachtjes naar links en daarna snel naar rechts doet overhellen om geen last te hebben van zijn beenen; men brengt vervolgens den linkervoet naar achter en legt de linkerknie op den grond, om op die wijze den tegenstander op de rechterdij te houden; het is dan gemakkelijk hem op den grond te brengen door den rechterschouder op zijn borst te leggen, teneinde hem te beletten zich om te keeren.

De greep om het midden (van voren) is aan alle worstelaars bekend; op het oogenblik dat men tracht uw midden met de armen te omvatten, moet gij de vuisten onder de kin van den tegenstander plaatsen, teneinde hem te noodzaken het hoofd achterover te buigen, als gij er de kracht toe hebt; strek dan de armen uit en ge zijt vrij.

De draaiïngen zijn zeer verschillend: men heeft de draaiïng van het hoofd, de draaiïng van den arm, de draaiïng van de heup, enz.

Zij bestaan hierin, dat men den tegenstander brengt achter hem, die uitdaagt, en in die positie moet mem hem bij het hoofd, de heup, de beide armen, of zelfs één arm grijpen, vervolgens hem in die positie houdende, zich op de knieën leggen, en een intrekking van het lichaam uitvoeren, die hem een cirkelvormigen luchtsprong doet maken; dan valt hij op den grond, waar het gemakkelijk is hem de schouders te drukken. Deze toeren hebben veel succes bij de vertooningen en worden door de worstelaars dikwijls uitgevoerd.

Het is even vermakelijk om het afweren te zien; - wanneer de tegenstander zich in de lucht voelt slingeren, moet hij trachten zich zoo te strekken, dat hij niet rechtuit op den grond komt te vallen, maar blijft liggen in de positie, die men de

OVERWONNEN.

brug noemt, wanneer het hoofd en de voeten alleen den vloer aanraken; door een snelle omwenteling kan hij dikwijls vrijkomen.

De worstelaars verdienen veel geld; als zij eenigszins naam gemaakt hebben is het dikwijls 75 gulden per avond; wanneer er een sensatie-voorstelling plaats heeft moet de directeur wel eens tot 250 gulden toe betalen.

Tot voor korten tijd scheen worstelen een tak van sport te zijn, die slechts door mannen van beroep beoefend werd; tegenwoordig evenwel nemen veel jongelieden en zelfs mannen op leeftijd worstellessen, niet zoozeer om als zelfverdediger te kunnen optreden, maar zuiver uit een oogpunt van sport; het zou inderdaad ook moeilijk zijn oefeningen te vinden, die beter voor de lichaamskrachten zijn, dan juist het worstelen; alle spieren komen tegelijkertijd in beweging, die van de armen, de beenen, van den hals en die van den geheelen romp.

‘Huisarrest!’ Schets in één bedrijf.

Personen:
Willem - Louise.

Het tooneel verbeeldt een gezellige kamer. Links een canapé. Rechts een schoorsteen met haardstel.

LOUISE.

(Ligt languit op de canapé, rekt zich, werpt het boek, waarin zij probeerde te lezen, op een tafeltje en roept, terwijl zij opspringt:)

O, goede hemel! Wat verveel ik mij!

(Kijkt naar de pendule.)

Pas halfdrie! En voor halfvier zijn de oude menschen niet terug. Dus nog een heel uur! Zestig minuten. Terwijl ik om de vijf minuten roep, dat ik doodga van verveling! Waarom moesten zij ook juist vandaag die visite maken, nu het zulk mooi weer is, zoo goddelijk! En waarom moest nu juist vandaag de meid naar het andere eind van de stad om een boodschap?! En dat op hetzelfde uur, op het uur, dat ik anders wandel en geniet van het mooie najaarsweer! En waarom moet ik nu thuisblijven? En thuisblijven, heel alleen! Die lieve broêr Frans zegt ook: ‘Wat! Je gezelschap houden! Hier zitten, op een stoel, met een boek, of kletsen over allerlei onzin, want verstandig kan ik met mijn zus niet spreken! Ik dank je, ik ga fietsen!’ En hij weg! En ik, ik moet alleen thuisblijven! Alleen, dood alleen! En God weet waarom! Nu heb ik al piano gespeeld, gezongen, gelezen, gehandwerkt, geprobeerd om op mijn hoofd te staan, mijn daagschen hoed veranderd, een draad sajet in Frans zijn pijp gestopt, geprobeerd een vers te maken, nog eens gelezen... en ik verveel mij, o, ontzettend! Maar pa zei: ‘Nu, Louise, blijf jij nu thuis tot we terugkomen, amuseer je zoo goed mogelijk. Het huis kan niet alleen staan.’ Mijn God! Waarom kan zoo'n huis nu niet alleen staan? 't Zal toch niet omvallen! Vijf minuten over halfdrie! Ik ga dood van verveling.

(Er wordt gebeld)

. Bellen! Neen maar, al is het een bedelaar, ik roep hem binnen, om mij gezelschap te houden.

(Gaat zingend buiten de kamer)

.

Men hoort haar zingen in de gang en de buitendeur openen. Zij roept: ‘Hé, dag Willem!’ Een mannestem: ‘Dag Wies! Is je broêr thuis?’
Zij: ‘Neen, maar kom binnen! Hoe gaat het?’

(Zij treden beiden binnen)

.

LOUISE.
Frans is gaan fietsen met 't mooie weer en laat zijn zusje alleen thuis.

WILLEM.
Dan zal ik maar weer gaan, want ik moest hem noodig even spreken.

LOUISE.
U is wel beleefd, mijnheer! U vindt het ook zeker niet zoo erg als een jong meisje van negentien jaar alleen huisarrest heeft en ontvlucht ook liever de verveling inplaats van haar die gevangenschap wat draaglijker te maken.

WILLEM.
Oh, wat ijselijke woorden. Huisarrest! Gevangenschap! Wat wil je dan van me?

LOUISE.
Wel, dat je me een poosje gezelschap houdt. Ik zit hier in mijn eentje. Vervelen, gruwelijk! Pa en Ma zijn een visite gaan maken en komen niet voor halfvier terug. De meid is naar 't andere eind van de stad om een boodschap en Frans is gaan fietsen. Dus ik alleen thuis. Lollig hè!

WILLEM.
Maar Louise, er moet toch iemand thuis zijn.

LOUISE.
O zoo, en waarom dan?

WILLEM.
Wel, dat is nogal natuurlijk. Heeft de meid een huissleutel?

LOUISE.
Wel neen, wat zou dat?

WILLEM.
En als de meid nu terug is, voor je ouders thuis zijn, zou ze dan maar langs straat moeten loopen tot er iemand belieft te komen?

LOUISE.
Kolossaal, daar heb ik niet aan gedacht. Je denkt ook aan alles.

WILLEM.
Maar dat is toch nogal natuurlijk. Dat begrijp je toch ook wel.

LOUISE.
Ja, nu wel. Ik ben nu weer eenigszins verzoend. Maar alles wat jij zoo natuurlijk vindt, dat vind ik zoo kolossaal verstandig. Zie je, dat is het eenige wat ik tegen je heb. Je bent zoo afschuwelijk verstandig. Anders mag ik je wel lijden.

WILLEM.
Dat is wel complimenteus.

LOUISE.

O neen, dat ben ik niet. Dat weet je ook wel. 't Spijt me, dat ik geen jongen ben. Ravotten, vechten, dwaze dingen doen, dat kan ik, maar verstandig zijn, ho maar. Zoo als je nu al een poos hier aan huis komt, als vriend van mijn broer Frans, heb ik altijd nog al met je opgehad, zie je, maar je bent zoo akelig serieus. En iedereen heeft den mond vol van je. Als ik een plannetje heb en aan Frans vraag om me te helpen, dan is het: 'k zal eens hooren hoe Willem erover denkt. Gelukkig dat je zoo vlak naast ons woont, anders liep de arme jongen zich suf. En als ik eens wat geks doe, zooals nog al eens voorkomt, als ik Bello de kleeren van zus aantrek, of ik maak een touwtje vast aan de bel en ga hier zitten trekken, zoodat de meid denkt dat dat ze deurtjebel doen en dol wordt omdat ze niemand ziet, dan zegt Ma: kind schaam je toch, als Willem het wist zou hij je uitlachen en Pa kijkt boos, een beetje, zie je, en zegt: Ik zal het aan Willem zeggen. Je bent zoo'n beetje een boeman, waar ze mij zoet mee willen houden, omdat ze allen weten, dat jij zoo verstandig bent en ik zoo dwaas.

(Stelt zich in postuur.)

Net of ik bang van je ben!

WILLEM.
Je geeft me daar een erg vleiende rol, waar ik niets op gesteld ben.

LOUISE.
Nu, vindt je nu zelf niet?

(Vertrouwelijk.)

Vindt je het niet naar, dat je zoo verstandig bent?

WILLEM.

(Knorrig.)

Och Wies, schei uit! Ik ben niet verstandig. En ik begrijp niet wat je bazelt. Wij hebben altijd goed met elkaar omgegaan...

LOUISE.
Ja zeker!

WILLEM.
Zoo goed als jij een zuster van Frans bent, ben je er een van mij ook. Met al je gebreken mag ik je graag lijden en...

LOUISE.
Met mijn gebreken! En wat zijn die dan wel?

WILLEM.
Nu ja, dat weet je evengoed als ik. Je weet heel goed dat je soms raar uit den hoek kunt komen, niet bepaald zooals een jongedame van negentien jaar, die haar verstand gebruikt, past.

LOUISE.

O, nu komt het verstand er bij te pas, dan win jij het altijd. Daar ben ik niet boos om, o neen! Want als jij zegt, dat is zus, en dat is zoo, dan weet ik wel, dat je gelijk hebt. Maar zie je, dat kan ik nu eenmaal niet hebben. Jij bent altijd zoo vaderlijk, zoo wijs. En dat maakt je veel ouder dan je eigenlijk bent, en je hebt er toch geen succes meê. Ik wil doen zooals i*k* wil! Dwaas, luchtig, vroolijk wil ik zijn en daarmeê basta!

WILLEM.
't Zal een geluk zijn voor je, als je het vol kunt houden.

LOUISE.
En waarom niet?

WILLEM.
Maar kind, hebt je dan nooit van verdriet gehoord? Van smart, die de menschen breekt en sloopt en vernietigt?

LOUISE.
Wel neen, hoe zou ik? Iedereen houdt van mij, en ik houd van iedereen. Wat ik hebben wil, dat krijg ik, wat ik doen wil, dat doe ik.

WILLEM.
Mag ik je eens vertellen, wat er nog meer te kijk is dan vreugde en zonneschijn? 't Is niet eens erg naar, en erg treurig, maar 't zal je misschien verklaren waarom er ook

menschen zijn, die wel eens iets anders doen, dan lachen en gekheid maken.

LOUISE.
Hè ja, vertel eens wat. Dan schiet de tijd goed op en is het gauw halfvier.

WILLEM.
Niet alleen om je den tijd te korten, vertel ik het je. Misschien vindt je mijn verhaaltje erg vervelend, maar ik waag het er op. - Zooals je weet ben ik eenige zoon en woon ik met mijn moeder samen. Wij hebben het heusch niet breed. Ons huisje, ofschoon naast een flink huis, als dat van jullui is, geeft daarvan getuigenis. En niet alleen, dat wij klein wonen, wij moeten ook verder zuinig leven. Mijn salaris veroorlooft ons niet kromme sprongen te maken, veroorlooft ons zelfs geen onbekommerd bestaan. En toch, toen mijn vader leefde was het zoo geheel anders, toen woonden wij zooals jullui nu, we hadden het goed. Jarenlang verzweeg de goede man het voor ons, dat zijne zaken achteruitgingen, omdat zijn liefde voor ons zoo groot was, dat hij ons elke teleurstelling wilde besparen. Helaas! Had hij het maar gezegd. Toen hij stierf, restte ons niets, dan het huisje, waar we nu wonen. Ik stond toen juist op het punt mijn eerste examen te Leiden te doen. Weg was mijn ideaal om te studeeren. Ik moest thuis komen om den kost voor moeder te verdienen.

LOUISE.
Arme jongen!

WILLEM.
Ik, die gewend was vrij en onbezorgd te leven, kreeg een betrekking op het kantoor van mijn vaders vriend, waar ik hem mijn leven dankbaar voor blijf, want hij heeft ons van de armoede gered. Maar het leven! Vooral in 't begin. Enfin, ik heb er mij aan gewend. Ik heb gewerkt om in het vreemde vak kennis op te doen, ik heb na veel moeite mij ook daarin een ideaal geschapen. Dus het gaat niet om mij. Maar mijn moeder! Zij die nooit zorg had gekend opeens in een toestand, waarin ze zich moest bekrimpen en behelpen.

LOUISE.
Dat alles heb ik nooit geweten, Willem! Waarlijk, anders zou ik je nooit hebben aangezet tot dwaasheden en onzin. Ik begrijp, dat als je zoo iets hebt doorgemaakt, je daarin geen lust gevoelt. 't Is ellendig.

WILLEM.
En toch zijn er ook lichtpunten.

LOUISE.
Gelukkig, dat je die tenminste nog ontdekt hebt. Ik was er niet doorgekomen. O, als mij zoo iets overkwam, zou ik razend worden. Ik zou mij het hoofd te pletter loopen tegen het noodlot, dat mij zoo iets aandeed, en alles zou nacht om mij zijn, waar ik geen licht in zou kunnen ontdekken!

WILLEM.
Spreek zoo niet, Louise. Vooreerst is ook mijn moeder aan het nieuwe gewoon geraakt; ofschoon vermoeiend voor haar leeftijd, is het leven haar volstrekt niet tot

last. Integendeel, als ik van het kantoor thuiskom, vind ik altijd een opgewekt gezicht en zegt ze mij soms: ‘Ziezoo, jij hebt gezorgd dat het geld inkomt, ik heb gezorgd dat het weêr uitgaat, wij houden niets over, maar hebben ook geen schuld, dus kunnen wij gerust gaan slapen.’

LOUISE.
O, ik weet wel dat zij een goede vrouw is.

WILLEM.
En dan mijn vrienden! Waarvan je broêr Frans de intieme is. Ofschoon ik geheel buiten hunne sfeer ben geraakt, zijn ze nog net als vroeger voor me. Daar ik niet meer kan spreken over studie en wetenschap, kiezen zij andere onderwerpen, waarin wij allen thuis zijn, en stellen zij mij niet minder hoog. Zie je, dat doet mij goed en dergelijke overwegingen hebben mij gesteund en niet ontevreden gemaakt.

LOUISE.
Die goede Frans.

WILLEM.

(Op een geheel anderen toon en opgewekt.)

En dan is er nog iets, dat eigenlijk op het oogenblik geheel mijn geest in beslag neemt, en dat ik na mijn moeder het eerst aan Frans had willen zeggen, maar dat ik nu maar aan zijn zus zal meedeelen. Iets, dat me haast dwaas zou maken van vreugde en geluk.

LOUISE.

(Nieuwsgierig.)

Wat dan? Hè, zeg het mij gauw. Ik brand van nieuwsgierigheid.

WILLEM.
Mijn patroon, bij wien ik nu een zestal jaren op kantoor ben en die een zaak heeft die klinkt als een klok, heeft mij van middag verteld, dat hij mij aanbiedt om compagnon te worden, daar hij zich over een poos uit de zaken wil terugtrekken.

LOUISE.
En je hebt het natuurlijk aangenomen.

WILLEM.
Dat spreekt. Ik ben nu voorloopig van een goed bestaan verzekerd, terwijl ik na niet al te langen tijd mijn eigen baas zal zijn en niet twijfel of ik zal het zoo krijgen als hij het nu heeft.

LOUISE.
Heerlijk, Willem, heerlijk! Is je moeder niet blij?

WILLEM.
Mijn moeder schreide van vreugde, en ik, ik zou iedereen willen omhelzen. Ik zou op mijn hoofd willen gaan staan van plezier.

LOUISE.

Dat heb ik daar net ook gedaan. Maar toen was 't van verveling.

WILLEM.

(Verbaasd.)

Wat, heb jij op je hoofd gestaan?

LOUISE.
Ja, daar in dien hoek, maar 't ging niet.

WILLEM.

(Steeds meer opgewonden.)

Nu kan ik me begrijpen dat je, als je gelukkig bent, allerlei dwaze dingen doet. En ik zal je bewijzen dat ook ik er toe in staat ben.

LOUISE.
Maar Willem. Ik heb je nog nooit zoo opgewonden bijgewoond.

WILLEM.

(Als voren.)

Ik wil dansen. Ik wil zingen.

(Hij grijpt pook en tang en begint te dansen.)

Hebt je niet gehoord van die zilveren vloot.

(Gewoon.)

Neen, daar heb jij nooit van gehoord. Dat was voor jou tijd....

(Zingend.)

Wij gaan naar Lindenau, daar is de hemel blauw....

LOUISE.
Maar jongen, je bent stapel!

WILLEM.
Ben ik stapel? Neen ik ben vroolijk. Willen we haasjeover springen? Ga maar staan!

LOUISE.
Haasjeover springen?

WILLEM.
Wel ja, waarom niet! Dan toch een walsje hè! Kom Wies, vooruit.

(Hij pakt haar beet.)

Ha! seht es winkt, es blinkt, es klingt!....

(Zij draaien een paar keer, zij steeds tegenstribbelend, dan laat hij haar los en valt neer.)

LOUISE.
Jongen, je bent gek! Is 't nu uit!

WILLEM.

(Pijnlijk.)

Ja, 't is uit! Au, o!

LOUISE.
Wat is er nu weer!

WILLEM.

(Als voren.)

O, sakkerloot! Au, au!

LOUISE.
Is dat nu weer een nieuwe mop?

WILLEM.
O neen! Au, o!

LOUISE.

(Driftig.)

Maar doe je mond dan open. Wat scheelt er aan?

WILLEM.
O! Ik heb mijn voet verstuikt. Sakkerloot! Wat een pijn!

(Hij krabbelt op. Met een gedwongen lachje.)

De eerste weken dansen wij niet meer, hoor!

LOUISE.
Jongen, hoe kom je ook zoo dwaas? Neen, dan zie ik je nog liever gewoon, dan zoo opgewonden.

WILLEM.
Ach, ik wou je maar eens... au... laten zien... au, dat ik ook wel eens dwaas kan doen, maar... au... maar 't lukt me niet recht.

LOUISE.
Doet het zoo zeer?

WILLEM.
Nu, een aangenaam gevoel is 't niet!

LOUISE.
Maar ga dan toch zitten.

WILLEM.
Ach neen! 'k Ga weg!

LOUISE.
Je moet! Hier in dezen armstoel.

(Zet hem neer.)

Welke voet is het?

WILLEM.

(Met pijnlijk gezicht.)

Hier, deze!

LOUISE.
Trek je laars uit!

WILLEM.
Och neen, ik ga naar huis.

LOUISE.

(Beslist.)

Ik zeg, trek je laars uit.

WILLEM.
Maar Louise.

LOUISE.
Ik wil. Ik zal me omdraaien.

WILLEM.

(Probeert.)

Au, au!

LOUISE.
Toe dan, flink, trek uit! Dan zal de pijn wat bedaren.

(Geeft een anderen stoel.)

Leg je voet nu hierop.

WILLEM.
Maar Wies, ik moet naar huis.

LOUISE.
Ik wil het. Leg op je voet. Nu zal ik een kussen halen.

(Af.)

WILLEM.
Maar kind, 't heeft immers niets te beduiden.

(Alleen.)

Dat is zeker, ze weet wat ze wil. Doe er maar wat tegen, als je nog maar op één been staat.

LOUISE.

(Komt terug met een kussen.)

Leg hier nu je voet op.

(Zet hem een ander kussen in den rug.)

Ziezoo, nu zit je gemakkelijk.

WILLEM.
't Lijkt wel of ik in een hospitaal ben.

LOUISE.
Denk dat dan maar en veronderstel dan dat ik de pleegzuster ben. Nu moet ik verder voor je zorgen.

(Af.)

WILLEM.
Wat gaat ze nu weer uitvoeren? Au, au! Die voet doet me drommels veel pijn. Ik weet eigenlijk niet hoe ik thuiskom. 't Is wel dichtbij, maar ik kan toch niet op mijn kous over straat gaan!

LOUISE.

(Komt terug met stok en een paar groote pantoffels.)

Gevonden, gevonden!

WILLEM.
Wat heb je nu gevonden?

LOUISE.
Kijk eens hier. Dat zijn de pantoffels van papa, die een paar voeten heeft waar de jouwe bij in 't niet verzinken. Als je straks weggaat, is je voet natuurlijk gezwollen en kan je niet meer in je laars komen. Dan trek je die slof aan. Hier heb je een stok, daar steun je op, aan den anderen kant, leun je op mij en zoo gaan wij naar huis.

WILLEM.
Maar Louise, je kan toch het huis niet alleen laten.

LOUISE.
O God, daar heb je hem weer! En hij heeft weer gelijk ook.

WILLEM.
Toch Wies, heb jij ook gelijk, ik trek de pantoffel aan en leun op den stok, dan kom ik best thuis, ook zonder je verdere hulp.

LOUISE.
En nu, als de pijn tenminste wat bedaard is, naar huis.

WILLEM.
Je stuurt me weg?

LOUISE.

(Verlegen.)

Ja, zie je... begrijp je dan niet dat... het eigenlijk niet te pas komt... dat je mij hier alleen... zoolang een bezoek brengt... Als de buren het zien...

WILLEM.
Je hebt alweer gelijk, Louise. Je ziet het verstandig in.

LOUISE.
Dat hadt je misschien niet eens bij mij gezocht.

WILLEM.
Om je de waarheid te zeggen, neen. En daarbij nog, zooals je je zelf het laatste kwartier aan mij geopenbaard hebt, begrijp ik niet, dat ik vroeger nog iets op je aan te merken heb gehad.

LOUISE.
Hoe dan?

WILLEM.
Ga nog eens even zitten.

(Zij zet zich.)

Je hebt in't begin van ons onderhoud mij verweten, dat ik zoo verstandig ben, zoo vaderlijk. Nu moet ik ook een opmerking maken naar aanleiding van mijn verstuikten voet. Terwijl ik daar even zoo'n beroerde pijn had, was jij zoo verstandig, zoo moederlijk.

LOUISE.

Och kom!

WILLEM.
Ja, ik was met mijn gezwollen voet in een enge laars naar huis gegaan, had natuurlijk hevig pijn gehad en eenige dagen niet kunnen loopen, terwijl ik er nu met een beetje wrijven heel gauw af zal zijn.

LOUISE.
Nu ja, dat is nogal natuurlijk. Je kan toch niet met een verstuikten voet in een nauwe laars de straat over.

WILLEM.
En nu kom ik eigenlijk aan 't geen ik zeggen wil.

LOUISE.

(Onrustig.)

Ze kunnen zoo dadelijk thuiskomen. Zou je niet gaan?

WILLEM.
Nog niet. Eerst zal ik nog zeggen wat mij op 't hart ligt, ofschoon het jou misschien het allerdwaast zal voorkomen wat ik van middag heb uitgevoerd. Louise, over een paar jaar zal ik mijn eigen gezellig thuis kunnen hebben. Wil jij me dat dan gezellig maken? Wil je dan mijn vrouw worden?

LOUISE.

(Begint te schreien.)

WILLEM.
Je begint te schreien.

(Wil opstaan.)

Wat wil dat zeg.... Au, au, sakkerloot, daar dacht ik niet om mijn voet.

LOUISE.

(Snikkend.)

Blijf dan toch zitten. Of neen, ga weg.

(Verward.)

Houd je rustig. Stil toch. Als ze nu eens kwamen. Ach, ik weet niet wat we doen moeten.

WILLEM.
Wil je me graag weg hebben?

LOUISE.
Ja... Neen... Och ja!

Willem.
Zeg dan één woord.

Louise.
Och, ik weet niet. Ik ben zoo mal, zoo dwaas. En jij zoo verstandig; 'k zal dan zeker erg verstandig moeten worden, hè?

Willem.
Blijf zooals je bent, want zoo heb ik je lief. Ik zal gaan, zooals je wenscht.

(Trekt een pantoffel aan.)

Nu mijn stok. En Louise, als de menschen mij nu vragen of ik een blauwe scheen heb opgedaan, omdat ik zoo ongelukkig loop?

Louise.

(Verward.)

Zeg dan maar... uit mijn naam...

(met vuur)

dat het niet waar is.

Willem.

(Geeft haar een kus.)

Nu ga ik.

(Springend op zijn eene been.)

Ik dank je ouders dat ze je huisarrest gaven.

Louise.
Ga nu, gauw, anders zien ze je. En laat papa's pantoffel gauw terugbrengen, anders merkt hij alles.

Willem.
O, wat een verstandige meid.

(Aan de deur.)

Zou je me ook uitlaten?

Louise.

(Pakt de kussens bij elkaar.)

Ja, ik kom. Ik moet eerst de sporen van mijn huisarrest doen verdwijnen. Wie had dat nu gedacht, dat huisarrest hebben zoo pleizierig kon zijn!

† Jacob Maris,
door P.A. Haaxman Jr.
Met portret en illustratiën.

Een allertreurigste tijding verspreidde zich in den ochtend van den 9en Augustus 1899 door Den Haag en van daar door gansch het Vaderland

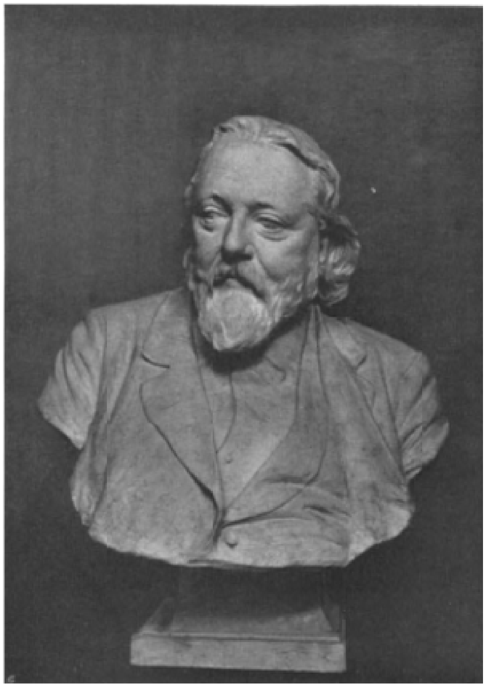

† JACOB MARIS.
Naar een Buste van A.W.M. ODÉ JR.

en tot ver over de grenzen: Jacob Maris was te Carlsbad overleden. De redactiën der bladen honden hun eerste editie niet afwachten, maar verspreidden de rouwmare onmiddellijk per bulletin. 't Viel op het eerste oogenblik moeilijk zich in te denken in het verlies, dat de vaderlandsche kunst door dit onverwachte sterven leed. Jacob Maris stond wel reeds lang op het hoogtepunt van zijn kunst, van die eenige kunst, die door niets en door niemand werd geëvenaard; maar ondanks hij dat hoogtepunt reeds lang bereikt had en ondanks het geijkte, ik zou haast zeggen het spreekwoordelijke van zijn reputatie, leek het wel of elk kunstwerk, dat zijn atelier verliet, telkens een weer nieuwe, een frissche openbaring was van zijn grootheid als scheppend kunstenaar. Daarom kan het verlies van dezen voornaamste der Nederlandsche landschapschilders, zooals de Engelschen hem plachten te noemen, niet diep genoeg gepeild worden.

Jaap Maris was nu 40 jaar geleden, toen onze kunst in een overgangstoestand verkeerde naar een nieuw en krachtig leven, een van de pioniers en wegbereiders; en hij is dat zijn geheele, rijke kunstenaarsleven gebleven. Want steeds hebben zijne jongere en oudere tijdgenooten tot hem opgezien als tot een reus onder de schilders. Met de natuur van zijn vaderland, met de heerlijke, ruime luchten, de van zilverlicht omboorde wolken, het teedergroene van het duinlandschap, de forsche kracht van de polders, het wazige in de atmosfeer en de vredige kalmte van de vergezichten

over land en water, was Maris zoo intiem, dat hij zich niet meer tevreden kon stellen met dat alles zwak te copieeren, maar op het atelier zijn indruk weergaf zooals hij dien buiten in zich had opgenomen.

Een meer nauwgezet artist als Jacob Maris bestond er waarschijnlijk niet onder zijn tijdgenooten. Een bijna voltooid schilderij werd menigmaal door hem overgeschilderd, omdat het lichteffect hem niet beviel, of de kracht hem niet op de juiste plaats scheen aangebracht. Andere werken liet hij onvoltooid, nadat hij tevergeefs beproefd had de gewenschte illusie in het werk te bereiken. En toch produceerde hij veel. Als men een lijst kon opmaken van het werk, dat alleen door tusschenkomst van de firma Goupil van Jacob Maris in de wereld verspreid is, zou men verbaasd staan over de werkkracht van dien kolossus.

Evenals ieder artist van beteekenis, heeft hij van alles geschilderd wat hem mooi leek en hem inspireerde. In 1837 in Den Haag geboren, teekenden hij en zijn niet minder beroemde broeders Matthijs en Willem, als jongens, reeds allerlei voorwerpen uit hun omgeving. Het gebeurde dan meermalen, als hij en zijn broêr Willem in het Haagsche bosch studies maakten, dat wijlen Koningin Sophia, rijdende naar het Huis ten Bosch, uit haar rijtuig stapte en met belangstelling naar het werk van de jongelui keek. In de volle kracht van hun talent heeft deze kunstlievende Vorstin de beide artisten echter nooit gekend.

Uit Jacob's eerste periode, nadat hij leerling was geweest van den hem overlevenden eersten leermeester, den thans nog krassen in November a.s. 80-jarigen Stroebel, daarna gedurende drie jaren van de Antwerpsche Academie, en hierin Den Haag teruggekeerd, van Louis Meijer, dagteekenen zijn studies naar al wat hem zoowel binnen- als buitenshuis trof. Het valt te betwijfelen of zijn verblijf op het atelier van den zeeschilder Meijer hem voor zijn artistieke vorming wel veel profijt heeft aangebracht. Wij vinden toch ergens opgeteekend, dat Jacob Maris onder andere werkzaamheden, die hij voor zijn meester te verrichten had, ook op papier geteekende meeuwen moest uitknippen, welke de marine-schilder dan behoedzaam op het doek prikte om de juiste plaats van die diertjes in het luchtruim te bepalen! Dit teekent wel de eigenaardige, conscientieuse opvatting, die men in die dagen van het in elkaar zetten van een schilderij had. Of de kunst er mee gebaat was, is een andere vraag. Zooveel is zeker, dat men zich zulk een procédé moeilijk kan voorstellen van onzen tegenwoordigen grooten marine-schilder Mesdag.

Dat uitknippen van meeuwen bleek intusschen voor den jongen Maris geen beletsel om toen reeds met eigen werk voor den dag te komen. Hij verkocht in dien tijd een van zijn eerste schilderijen: een keuken uit de 17de eeuw, geheel in de manier van Van Hove en Stroebel. Later, toen zijn kunst na zijn verblijf te Parijs, waar hij van 1865 tot 1871 verblijf hield en hij den harden tijd van de Commune meemaakte, zich tot rijpheid begon te zetten, schilderde en aquarelleerde Jacob die heerlijke binnenhuizen, waarvan er nog velen uit die dagen als kostbare parelen in de collecties bewaard worden. Een poos geleden een bezoek brengende bij mevrouw de weduwe Maris, vond ik daar tot mijn groote verrassing een groot aantal werken van den meester uit die vroege periode. Zij waren pas aangekomen uit Londen, waar zijn broeder Matthijs ze jarenlang in bewaring had gehad, totdat na Jacob's dood die verrukkelijke souvenirs uit zijn Parijschen tijd voor den dag gehaald en aan zijn weduwe werden toegezonden. Hier te lande zijn de meeste van die werken totaal onbekend. Er zijn schilderstudiën bij en geacheveerde schilderijen in alle genres. Zoo zag ik een brok rots, vaalbruin tegen een fijne blauwe lucht, op den linkervoorgrond een paar berken met teere blaadjes, in kleur en factuur evenarende een der beste werken van Courbet. Daarnaast een zonnige open plek in 't bosch, een illusie van licht en donker, zooals men die effecten zoo vaak getoetst kan zien in de werken van Diaz. Ik zag in deze merkwaardige collectie een kalme zee, schitterend van licht, een ander paneeltje met zwaren golfslag brekende tegen een stuk rots, een heuvelachtig landschap met water op den voorgrond, waarin zich de klare lucht weerspiegelt, een droomerige avondstemming in een klein landschapje met boomen, en naast die nauwgezette en rijpe studiën naar de natuur, waarin de invloed van de grootmeesters der Barbizon-school niet valt te miskennen, ging mijn oog te gast aan

eenige heerlijke interieurs met figuren. Zoo herinner ik mij een slapende vrouw op een canapé in een prachtig gamma van gebroken kleuren, een superieur werk in rijpheid van toon en schoonheid van lijnen; ik vergastte mij aan de pittigheid van kleur van een keukentje, waarin een meisje in een blauw gestreepten rok, zwart jakje en witte mouwen, uit een rooden schotel drinkt, een meesterlijke combinatie van kleuren; dan weer aan de groote distinctie in het portret van een lezend meisje, wier blond kopje met het zedige, onschuldige gelaat door een zonnestraal wordt omglansd; of aan den adel in de teekening van een Scheveningsch vrouwtje met een kind op den schoot, en nog eenvoudiger, met schier enkele lijnen volledig de impressie gegeven, een moedertje die haar kind de borst geeft. Zoo zag ik meer van die juweeltjes van kleur, teekening en compositie. Onder de grootere werken nog een in slaap gevallen spinster bij de wieg van haar kind. Een kaars brandt op tafel; zij verlicht slechts de wieg en de slapende moeder; overigens is het vertrek in schaduw gehuld. Het oog gaat hier te gast aan een buitengewone uitvoerigheid in de schildering der details, die intusschen aan den totaalindruk niet schaadt.

Een bestudeering van deze vroege werken van den meester is hoogst merkwaardig, omdat zij weer voor de zooveelste maal het bewijs levert, dat ook de grootste artisten een harde, lange en moeilijke oefenschool moeten doorloopen.

Zoo voorbereid kwam Jacob Maris naar zijn vaderland terug en vestigde zich metterwoon in Den Haag, waar hij tot kort voor zijn dood gewoond en gewerkt heeft. Van stonde af gevoelde hij zich aangetrokken door het Hollandsche landschap, waarvan hij de harmonieën van kleur en toon, van licht- en schaduweffecten geheel in zich opnam en als zoovele symphonieën met het penseel op het doek wist te vertolken. Onze litteraire artist Philip Zilcken heeft het zoo juist gezegd, dat ‘indien eenmaal Nederland door de golven mocht verslonden worden, het werk van Jacob Maris over de wereld verspreid, een schitterend en waar visioen van ons kleine land zou geven.’

Ons landschap, zoo afwisselend en zoo buitengewoon mooi en rijk aan effecten door de altijd alles omhullende atmosfeer, door de sappige, frissche, groene weiden, transparent en zacht donzig als in geen ander land, door het bijna overal aanwezige water, waarin de luchten zich weerspiegelen, wier heldere tegenstelling het groen der boomen en landen in een lichten, vasten toon transponeert, ons landschap met zijn oude steden en verweerde molens, een van de mooisten der wereld, heeft Jacob Maris gekend en liefgehad als niemand, en als geen schilder het ooit deed heeft hij er een synthetischen indruk van gegeven.

Een ander artist, die zijn gedachten in schoonen vorm weet te uiten, Jan Veth, schreef kort na Maris' dood: ‘Ik heb nooit koeien geschilderd, wel lichteffecten,’ heet het dat zijn broer Willem eens gezegd zou hebben. Zoo kon men van Jacob Maris getuigen, dat hij ons geen landschappen gaf, maar levensopenbaringen. Scheen niet zijn werk één ruischend lofdicht op de machtige vruchtbaarheid der aarde, zooals hij die zwaar zag zwellen onder de trotsche welving van statige Hollandsche wolkenluchten?

En als hij ons door een vaart, een molen, een stuk strand, een brug, een haven of een slootkant, gelijk wij die overal om ons heen kunnen zien, en dan daarboven het uitspansel waar wij telken dage met onze matte gedachten onder heen loopen, als hij ons door de aspecten van al dat gemeenzame zoo wist aan te grijpen, was het dan niet omdat deze vorstelijk schilder daarin als een adem van het alleven op ons liet aanvaren?

Het werkelijkheidsgeval was bij hem slechts een voorwendsel tot een stroom van schoonheidslust.

Hoe het werk van Jacob Maris gewaardeerd werd, herinner ik mij van een der vroege tentoonstellingen der Hollandsche Teekenmaatschappij, die toen nog aan den Boschkant in het gebouw der Haagsche Academie werden gehouden. Hij had daar twee aquarellen ingezonden, een visschersvrouw en een duinlandschap. De heer A. Pit, de tegenwoordige onder-directeur van het Rijksmuseum, schreef daarover:

'In de sombere kleuren van haar rok en mantel, de groote hoed op het hoofd, zat het wijf in het landschap, type van

strandbewoonster, van ons Hollandsch, ons Haagsche strand. Zoo kende ik ze, kalm in trotsche zekerheid haar bestaan levende, afgezonderd van de stadsmenschen, zoo was haar figuur één met de natuur, met de duinstreek, groot, zwaar omlijnd, een machtige vlek van diepe kleuren, van diep rood, diep bruin, diep grijs, gekroond door den tonigen blonden strooien hoed, blond en tonig als het duin. Zoo kende ik haar, maar zóó had ik ze toch niet gezien. Dat moest Jaap Maris mij leeren.

En dan het duinlandschap - waar is het gebleven, waarom heeft Jacob Maris er nooit meer zoo één gemaakt, waarom zag ik er nooit meer zoo een van een ander artist? Wanneer men op een duintop staat, daar waar de duinen breed zijn, dan heeft men voor zich een machtig kleurengamma, de fijne blonde tonen veranderen bij sommige luchten in intense bronskleuren; het mos loopt dan als een dikke violet-zwarte kam over de toppen en de zilverige halm gaat in breede, rustige stroomen daaronder, uitloopende in plekken van grauw-geel zand. En die harmonie van machtige kleuren wordt door niets verbrokkeld. Een zee van grillige duinruggen, ontzettend groot, waarboven de groote, wilde lucht.'

Zoo gaf Jacob Maris in de dagen, dat de Hollandsche Teekenmaatschappij het krachtigst bloeide, beteekenis aan die tentoonstellingen door zijn jagertjes, stadsgrachten, molens en heerlijke luchten. In de laatste jaren van zijn leven zag men van hem geen aquarellen meer, maar legde hij zijn kracht geheel op de olieverf. Uit zijn reeks voortreffelijke kunstwerken staan mij nog levendig voor den geest de indertijd van heinde en ver door den Haagschen Kunstkring verzamelde werken. De expositie van het oeuvre der drie gebroeders Maris werd toen gehouden in de donkere, sombere zalen, waar het Haagsch Genootschap in den aanvang van zijn bestaan zijn tenten had opgeslagen. Welnu, de duisternis van die zalen werd toen door Jacob's stralende en lichtende wolken als weggeveegd. Meer tot zijn recht kwam later zijn werk in *Pulchri Studio*, dat den meester als een der meest begaafden steeds hoog hield. Kort na zijn dood heeft men daar en later ook in *Arti* te Amsterdam een tentoonstelling van zijn werk gehouden, waarvoor de heerlijkste schilderijen en teekeningen uit particuliere collectiën van landgenooten en vreemdelingen waren bijeenverzameld. In het buitenland zou deze expositie een sensatie hebben gemaakt, mij dunkt niet minder dan een Rembrandt- of een Van Dyck-tentoonstelling. Men viel van de eene bewondering in de andere bij 't aanschouwen van die gestapelde wolken van louter licht, die een rijkdom van licht- en toonschakeeringen werpen over het tafereel van huizen, daken, kerken, molens, vaarten, water en gronden. Wat overheerschten die majestueuse luchten de nietige massa kleinigheden op het aardvlak dat zij overspannen, en toch wat worden die kleinigheden mooi door den toon dien het penseel van Maris er over wierp. Wanneer het zonlicht meedeed aan de bekoring, die van deze doeken uitging, was de illusie volkomen. Er hing daar een slootje te midden van pas natgeregend hel groen gras, waar het doorgebroken zonlicht met een felheid infonkelt, dat men zich voor de natuur zelve waant, vastgelegd in een beperkt kader, maar de natuur gezien à travers d'un tempérament als dat van Maris. Er ging van dit kleine schilderij een verbazende kracht uit. Zoo waren er tal van groote en kleine schilderijen, niet het minst de kleine, die buitengewoon de sensatie van de werkelijkheid gaven. Ik herinner mij een prachtstukje 'schepen voor een stad' (eigendom van mevrouw Tersteeg in Den Haag), en daarnaast een grijze dag 'langs de rivier' (van den heer H.W. van Delden te Amsterdam), dat in zijn allesdoordringende vochtigheid den indruk geeft van de natuur waarmeê wij in ons

dampig klimaat zoo vertrouwd zijn. Van deze stemming is ook vervuld een der grootste schilderijen, een stadsgezicht, een der zeventien, die bij die gelegenheid door den heer Drucker van Londen waren ingezonden. Wij zouden dit schilderij, een der laatsten van den meester, ter wille van de magistrale doortinteling van de atmosfeer en het langzaam doorbreken van het licht, zijn meesterwerk willen noemen, als wij een oogenblik later weer niet getroffen stilstonden voor een ander werk, dat ons niet minder verbaasd en verwonderd deed staan. Tot die categorie van superieure werken behoort 'buiïg weer' (Scheveningen) uit het museum van den heer H.W. Mesdag, behoort ook 'schelpen visschen' van den heer Drucker, met het etherisch zuivere in de lucht en de symphonie van tonen door het gansche werk. En dan zijn brillant wolkenleger boven het in schaduw wegdommelend Dordrecht.

Een van de merkwaardigste schilderijen is 'de molen' in de verzameling van den heer Neervoort van de Poll te Rijzenburg, die na den heer Drucker de rijkste collectie Marissen bezit. Die molen is in zijn magistrale kracht als 't ware de resumtie van het groot talent van den meester. Hij moet dit werk in zijn krachtigsten tijd hebben geschilderd en daardoor verleid zijn geworden om het onderwerp te herhalen, evenals hij zijn bekende brug, zijn jagertjes en zijn schelpenvisschers meermalen uitbeeldde en van die gegevens telkens weer een nieuw boeiend meesterwerk schiep.

Van Jacob Maris, den landschapschilder, bewonderde men op deze tentoonstelling ook de compleetste figuurschilderijen. In zijn zoeken en streven naar de hoogste openbaring der kunst kon men hem hier zelfs het best volgen. Zijn landschappen waren toch meerendeels uit zijn rijpsten tijd, maar in het figuur was hij in al zijn tijdvakken vertegenwoordigd. Zoo zag men van hem een curieuse collectie romantische scènes uit de opera Charles VI, en studiekoppen, herinnerend aan den nabloei der romantiek, waarmede hij als jongeling nog even kennismaakte. Dan volgt opeens een dergelijk werk als door mij hierboven reeds beschreven werd: een jonge moeder moe gewaakt bij de wieg van haar kind, in een interieur dat door een lamp schaarsch wordt verlicht. De schilderwijs moge thans uit den tijd zijn, maar het belet niet dat men er nog volkomen van genieten kan. Met welk een liefde en toewijding is dat alles doorwerkt. De tijd heeft aan die nauwgezette schildering een glans van email gegeven, die het delicate penseel nog des te meer doet uitkomen. En toch op welk een afstand ligt dit werk van zijn interieurs met figuren uit lateren tijd. Het schilderij 'een lastige gast', uit Dordt's museum, staat reeds veel hooger. Dat kind in den tafelstoel met het mollige gezichtje en het strakke mutsje, is reeds een wonder van rijpe kleur en van realiteit in het schilderen van stoffen. Evenwel is dit werk nog pas een overgang tot de uitbeelding van zijn latere kinderen. Zie de kinderen op het schilderij van den heer Van Randwijk (Den Haag), de kinderkopjes uit de verzameling van den heer Taco Mesdag en Mr. A.R. Zimmermann (Dordt), 'Kersen eten' van mevrouw G. Mesdag te Groningen, 'de baker met het nieuwe broertje' van den heer J.A. Carp te Baarn, en het juweel, toebehoorende aan den heer Reich te Amsterdam, 'het meisje voor de piano'. Het is een genot die kindertafereelen te beschouwen en zich te verkwikken aan de verstandhouding tusschen die kleinen en aan den rijkdom van tonen van het geheel en van de onderdeelen. Wanneer gij dezen cyclus uit de kinderwereld hebt aanschouwd, zeg mij dan of gij van die scheppingen van kleur en sentiment niet nog veel meer hebt genoten dan van Maris' eerstelingen. Maar de weg om tot dat hoogtepunt te geraken, ligt in die glad geschilderde jonge moeder bij de wieg van haar kind. Die nauwgezette nabootsing van de dingen, die poging tot zuiver copieeren van de natuur is de grondslag geweest waarop Maris zijn groote kunst heeft opgebouwd. De moeilijke weg en de enorme studie, zij komen ons in deze vele

jaren van elkaar gescheiden werken duidelijk voor oogen, en wanneer men bedenkt dat de kunst lang, het leven kort is, dan heeft Jacob Maris het zijne wèl besteed, ofschoon hij slechts 53 jaar oud mocht worden.

De groote meester kwam weinig in 't openbaar. Ofschoon de gezelligste van alle vrienden, vermeed hij het publieke leven en de samenkomsten der kunstbroeders. Hij verdeelde zijn tijd tusschen zijn atelier en zijn huisgezin. Vandaar de vele intieme huiselijke tafereelen in zijn kunst, waarin zijn eigen kinderen tot model dienden.

Laat mij ten slotte hier mogen aanhalen het eenvoudige, gevoelvolle woord, dat Jozef Israels, zijn groote pair in de kunst, aan zijn groeve sprak:

‘Ik zal op deze plaats niet uitweiden over zijn kunst, maar liever stilstaan bij den mensch

MONUMENT OP HET GRAF VAN JACOB MARIS.

Jacob Maris. Hij was een voorbeeld voor een artist, zooals wij ons voorstellen dat een artist eigenlijk wezen moet. Hij had over zich een onverschilligheid, ja ik zou haast zeggen een goddelijke onverschilligheid voor alles wat der wereld was. Eer en roem joeg hij niet na, al volgden zij hem ook op den voet. Maar die onverschilligheid week geheel en maakte plaats voor de grootste belangstelling, liefde en zorg, als hij op zijn atelier voor zijn doek zat en daar zijn heerlijke gewrochten opbouwde, studeerende maanden en jaren tot hij zijn ideaal verwezenlijkt zag. Helaas, dat wij nu moeten zeggen: “dat brein is voor immer leeg, die hand voor altijd krachteloos.” Maar geen nood, mijne vrienden! Als straks de werken van den meester geëxposeerd zullen worden, zal u blijken dat slechts een nietig deel van Jacob Maris daar begraven ligt. Dan zult gij zien, dat hij zal blijven leven en dat zijn werk tot vreugde zal zijn voor dit en voor volgende geslachten, tot eer en roem van de Hollandsche schilderschool.’

Een voorbijdrijvende wolk.

Het huisje, dat toen zij het betrokken, er uitzag als een gebouwtje uit een speelgoeddoos, was geveegd. De helder witte gordijnen waren voor de ramen rechtgetrokken, van de aardige vaasjes op den schoorsteenmantel was stof afgenomen,

den bloemen in de potten was water gegeven en waren van haar doode blaadjes ontdaan. Nu viel de zon als een gele streep op het nieuwe kleed met de helle kleuren.

George was eenige uren geleden reeds naar de stad gegaan. Zij had al eens een bezoek gebracht in het salon en een blik geworpen op de roode straatsteenen van het plaatsje. De zonneschijn maakte het recht prettig om haar heen en bleef rusten op de aardige krulletjes van heur haar en de zachte lijnen van haar gelaat. De nieuwe overgordijnen duwde zij op zij en nam plaats voor het open venster.

De geheele straat langs stonden aardige, roode huisjes, zooals het hunne, met bloembakjes van kurkschors in de vensters en helder geschuurde stoepen. De geheele straat langs waren de gordijnen netjes opgebonden; zij maakte werktuiglijk een vergelijking tusschen de gordijnen en de kleur der bloemen in de vensters.

Drie weken geleden, juist op een morgen als deze, had het leven haar zoo heel anders toegeschenen. Zij had geleefd in een mengeling van zenuwachtige spanning, gelukkige opgetogenheid en groote drukte, want George en zij zouden den volgenden dag trouwen en zij had geen tijd en ook weinig lust tot nadenken. Waarschijnlijk had zij in haar heele leven weinig nagedacht. Zij had zooveel familie om zich heen, die voor haar kon denken en handelen, dat het voor haar niet noodig was. Maar nu moest zij voor zichzelve denken.

Een zachte bries streek langs haar gelaat, de zon kleurde heur haar met vurig goud, maar in haar kwam een gevoel op van teleurstelling, van ontevredenheid.

Zij had zich voorgesteld dat het zeer amusant zou wezen om getrouwd te zijn, steeds mooie kleeren en meubelen te hebben en altijd te doen wat zij verkoos. Zij had gemeend dat het zijn zou een eeuwigdurend engagement, dat George haar het hof zou blijven maken en haar lieve naampjes geven, steeds mooie bloemen en allerlei aardigheden uit de stad voor haar meebrengend.

Hare oogen vielen op een blauw Chineesch theepotje op de tafel vóór haar, en toevallig herinnerde zij zich dat George bijna boos geweest was, omdat zijn thee niet lekker was. Hij zag er niet half zoo knap uit als hij boos was, bedacht zij zich. Dit denkbeeld had iets van een openbaring, omdat zij hem nooit te voren boos gezien had.

De zon werd onverdraaglijk heet en haar hoofd begon pijn te doen, maar toch bewoog zij zich niet. Er stond een portret van haar man op het tafeltje naast haar en haar oogen werden er op gevestigd met een buitengewoon critischen blik.

Bizonder diep had zij nooit over hem nagedacht, want zij beschouwde het als de natuurlijkste zaak ter wereld, dat hij veel van haar hield. Zij had nooit haar gevoel voor hem ontleed, maar toen had zij ook geen tijd gehad, gesteld dat zij al verstand had, van analiseeren. Toen had zij haar tennis-club, haar pianolessen, haar fiets, die al haar aandacht vorderden. Zij had haar prettige wandelingen en haar theevisites. De piano stond in een hoek van de kamer; sedert haar huwelijk had zij geen toets meer aangeraakt. Haar fiets stond in de gang; zij vond het niets prettig alleen te rijden. Er was niemand om mee te tennissen of te wandelen, zij kende niemand die zij op thee kon vragen. Er was inderdaad niemand dan George. Weer bleven haar oogen op het portret rusten.

Het was het gelaat van een jongen man met knap uiterlijk en bizonder mooie oogen. De mond was wat groot, maar niet onaangenaam, de glimlach open en vriendelijk; maar

DE BRUG BIJ RIJSWIJK (Z.-H.). Schilderij van Jacob Maris.
In het bezit van den heer K.K. van Hoffen, te Utrecht.

toch trof het haar, dat hij er zoo heel anders uitzag dan zij het zich vroeger verbeeldde. Het leek haar alsof hij een vreemde voor haar was; het scheen alsof er een mist voor haar oogen was weggetrokken. Het was zoo'n alledaagsch gezicht. George was eigenlijk een heel gewone jonge man.

Zij zuchtte, steunde haar hoofd vermoeid tegen het vensterraam en keek de kamer in. Het scheen haar toe of zij er eeuwen in geleefd had, ofschoon het nog slechts enkele dagen waren. Zij kende de vaasjes en de stoelen uit het hoofd, ze kon de schilderijen beschrijven met gesloten oogen.

Zij zag in haar verbeelding de lange, lange jaren, die zij nog zou moeten doorbrengen in het kleine, roode huisje, met de met helle kleuren behangen kamers - zij en George. Zij zag de stoelen aan iederen kant van den haard, waar zij zouden zitten, als hij 's avonds uit de stad thuiskwam. Zij zag het puntje van zijn blonde hoofd, als een geheimzinnig visioen, boven een wolk van tabaksrook verschijnen.

Zij hoorde de opmerkingen, die hij zou maken avond aan avond - zijn praatjes over het weer, nat of mooi, over de laatste operavoorstelling, over een pas verschenen boek. Zij zag zichzelve en hem ouder worden, en prozaïscher en lusteloozer. Zij begreep, dat er een tijd zou komen, dat zij om een grap niet eens meer lachen zou.

Zij sloot voor een oogenblik de oogen en beefde over al haar leden. Dit was dus het nieuwe leven, waar zij zoo naar verlangd had, het eind van al haar verwachtingen.

Tranen begonnen langs haar wangen te druipen en bevochtigden de blaadjes van de bloemen naast haar.

* * *

Zij was zoo in gedachten verdiept, dat zij niet eens den sleutel in het slot hoorde omdraaien. Een oogenblik later greep iemand haar wild van achter om het middel. Met een snik wendde zij zich om en viel in zijn armen.

Den snik merkte hij niet eens op.

‘Is het niet leuk?’ sprak hij op jongensachtigen toon. De patroon heeft mij van middag vrijaf gegeven. Hij was bang, dat je je zoudt vervelen. Maar, lieveling, wat is er?’

Zij huilde, en tranen van spijt en berouw vielen op den kraag van zijn jas.

‘O, George, ik heb me zoo verveeld!’

‘Dat is nogal natuurlijk,’ sprak hij opgewekt. ‘Dat is bij mij ook het geval. Een akelig hok, - dat kantoor. Vroeger heb ik nooit opgemerkt, dat het zoo akelig was. Ik heb den heelen morgen zitten suffen, er aan denkend hoe prettig het thuis was, en hoe een lief meisje zich verveelde in een leeg huis... Kom, wees vroolijk. Je maakt mij ook terneergedrukt.’

Zijn onschuldige vroolijkheid schenen gloeiende kolen op haar hoofd te stapelen. Zij ging snikkend zitten en duwde hem van haar af.

‘O, George, het was heel erg. Ik, ik ben in 't geheel niet lief. Ik ben een vreeselijk mensch. Ik verdien niet, dat ge mij ooit zoo zult kussen als vroeger. Ik ben niet half goed genoeg voor je, en - ik dacht, dat ik het huwelijk nu al moe was - ik dacht, dat het vervelend was - ik dacht, George - ik dacht, dat je maar een heel gewoon mensch was!’

Met zijn eerlijke, vriendelijke oogen bleef hij haar een seconde aanstaren. Toen barstte hij in een lachbui uit.

'Jou klein, dom gansje, hebt je je dat alleen maar bedacht? Natuurlijk ben ik maar heel gewoon. Dacht je soms dat ik een genie was? Dan is het een groote teleurstelling voor je! En je vondt het vervelend getrouwd te zijn? Dat is ook geen wonder, als je van je man gescheiden wordt, door dat akelige kantoor. En wat betreft je meening, dat je niet goed genoeg bent, om door mij gekust te worden - laat de beslissing daarvan maar aan mij over!'

Zij keek op, half gerustgesteld, half nog in twijfel; maar toch begon zij door haar tranen heen te glimlachen.

'Ik verveelde mij zoo,' sprak zij. Maar zeg eens ronduit, verveel jij je op het kantoor ook? Daar heb ik nooit aan gedacht. En je hebt liet mij al vergeven? Wat ben je toch goed!'

Hij begon weer te lachen.

'Luister eens, je hebt een engel getrouwd! Is dat niet een troost voor al de teleurstellingen van het huwelijk? Maar - huil nu niet meer, lieveling. Het is nu bijna twee uur - en zelfs engelen hebben een twaalf-uurtje noodig.'

De kapper van keizerin Eugenie.

In het jaar 1856 woonde op de Place de la Madeleine te Parijs een knappe dameskapper, Leroi genaamd, die er voortdurend op zon bizonder in zijn vak uit te blinken en zijn collega's de loef af te steken.

Langen tijd wilde hem geen middel invallen, maar eindelijk kwam een gunstig toeval hem te hulp.

Onder zijn klanten had hij dames van hoogen adel, o.a. gravin M., een gunsteling van keizerin Eugenie. Toen hij op zekeren dag in de voorkamer bij deze wachtte, verstond hij tamelijk duidelijk, hoe in de kamer er naast de gravin halfluid tot hare kamenier zeide: 'Nu moet ik nog een half uur onder de handen van Leroi doorbrengen; het is toch lastig, dat gij niet kunt kappen.'

'O, ik kan het wel,' antwoordde het meisje.

'Maar lang zoo goed niet,' viel haar meesteres haar in de rede.

'Dat is zoo, mevrouw. Maar eigenlijk treft men in geen enkel voornaam huis een kamenier aan, die zoo goed kappen kan als een dameskapper. De heeren hebben hun vak jaren lang bestudeerd, en hebben niets anders te doen.'

'Daar hebt ge gelijk in,' antwoordde de gravin zuchtend, 'en daarom zien wij ons genoodzaakt, deze menschen met hun handen, waarmee ze juist een ander gekapt hebben, in ons haar te laten omwoelen.'

Dit laatste gesprek, dat zijn gunstig gesternte hem had doen afluisteren, bracht den vernuftigen Leroi plotseling op een goeden inval.

Nu werd hij evenwel bij de gravin geroepen, en kapte haar met zijn gewone bekwaamheid zeer goed en sierlijk. Nadat zij zich in den spiegel bekeken had, verklaarde zij lachend, dat zij zeer tevreden over hem was.

'Den volgenden keer zal zij nog tevredener zijn,' dacht de haarkunstenaar, toen hij haar verliet, en nog denzelfden dag kocht hij eenige dozijnen der fijnste en zachtste gele glacé-handschoenen; want geel was toen juist voor handschoenen de modekleur.

Reeds na verloop van een week moest hij de gravin weer voor een feestelijke gelegenheid kappen. Toen hij zijn werk zou beginnen, trok hij een paar nieuwe gele

glacé-handschoenen aan, en kapte met deze aan de handen de gravin evengoed als vroeger.

'Dat is iets nieuws!' riep de gravin verrast uit.

'Mevrouw,' antwoordde hij, 'ik heb dit bedacht, omdat ik meende te weten dat dit voor de dames aangenamer zou zijn.'

'U bent een genie, mijnheer Leroi. Met zulke uitstekende ideeën kan het niet anders of het moet u wel goed gaan.'

Bij zijn andere voorname damesklanten deed hij evenzoo. Iederen keer gebruikte hij een paar nieuwe handschoenen, welke de dames natuurlijk betalen moesten, maar ze deden het met genoegen.

Ook keizerin Eugenie hoorde van het nieuwtje. Zij liet hem bij zich komen, om zich met zijn van handschoenen voorziene handen te laten kappen, en benoemde hem, daar zij buitengewoon tevreden over hem was, tot haren hofkapper.

Voortaan had hij haar mooi haar altijd onder zijn toezicht. Reisde de keizerin naar Compiègne, naar Biarritz of waar ook, overal heen moest Leroi haar vergezellen. Hij kreeg een bizonder goeden naam en verdiende veel geld.

't Aardigste van het geval is, dat de keizerin zich nooit meer heeft laten kappen, dan door een kapper met handschoenen aan.

Een interessant tweegevecht.

De natuuronderzoeker Buckland vertelt de volgende geschiedenis:

Eenige jaren geleden ontving ik per post een mandje, waarin zich twee levende schorpioenen bevonden, welke mij door een mijner vrienden in Egypte toegezonden werden.

Ik had het plan een onderzoek in te stellen naar de uitwerking van den beet van den schorpioen, en deed met dit plan voor oogen een dezer boosaardige insecten onder een ruime glazen klok. Korten tijd daarna ving een mijner bedienden een muis in een val en wilde die verdrinken, toen hij op het denkbeeld kwam de muis met den schorpioen te laten vechten.

De schorpioen, in zijn soort een sterk exemplaar, stelde zich dadelijk in een verdedigingspositie op. De muis, die stellig vroeger nooit zoo'n dier gezien had, nam een afwachtende houding aan, daar zij het waarschijnlijk niet met zichzelve eens was, of zij met een vriend dan wel met een vijand te doen had.

Na een poosje begon zij in haar gevangenis rond te loopen, en trachtte ‘gekheid’ te maken. Klaarblijkelijk beviel dit den schorpioen niet, want hij begon met zijn angel te zwaaien. Zoodra de muis hem nu weer te na kwam, gaf hij haar een steek. De muis schrikte er van, en begon in het glas op en neer te springen; na een poosje evenwel liep zij weer kalm in het rond. De schorpioen kroop nu met wijd opengesperde scharen op haar af en trachtte haar opnieuw een steek toe te brengen, wat hem evenwel mislukte, daar de viervoeter op den juisten tijd zich uit de voeten maakte.

Nu was het de muis duidelijk, dat het hier te doen was om een strijd op leven en dood. Toen daarna dan ook de schorpioen klaarblijkelijk met vijandelijke bedoelingen haar weer te na kwam, piepte zij even en beet den tegenstander in den rug, waarbij de schorpioen haar tusschen de ooren in den kop stak. Nu trachtte de schorpioen zich terug te trekken, wat evenwel niet ging, daar de muis hem intusschen een poot had afgebeten en zijn scharen in het vel van de muis gevangen zaten.

Muis en schorpioen hielden elkaar dus vast en rolden met elkaar over den grond, als twee vechtende katten, waarbij de schorpioen met zijn angel, evenals de naald uit een naaimachine, op zijn tegenstander losstak.

Langzamerhand evenwel werd de schorpioen hoe langer hoe vermoeider, en de muis stelde zich niet alleen tevreden met hem een harden beet in zijn staart te geven, maar kneep hem bovendien nog twee pooten af.

Toen zij nu den vijand geheel versuft op den grond zag liggen, trok zij zich terug en begon met bevallige bewegingen heel kalm haar gehavend toilet in orde te brengen.

Ik verwachtte natuurlijk, dat de overwinnares niet lang pleizier zou hebben van haar triomf, maar door het gif van den tegenstander zou sterven.

Dit was evenwel niet het geval. Den volgenden morgen was de muis integendeel zeer goed en opgewekt, en had bovendien haren grimmigen vijand als ontbijt bijna geheel opgepeuzeld.

Derk Haspels, door W.J.A. Roldanus jr.

Een gevoel van diepen weemoed bekruipt mij, nu ik den naam van Derk Haspels neerschrijf; weemoed, omdat zijn naam ons dadelijk die in het geheugen roept van hen, die helaas niet meer zijn, van hen, die eens zijn kunstbroeders en zusters waren. Weemoed, omdat wij deze week naar den schouwburg gingen met de gedachte, dat zijn veertigjarig jubileum tegelijk zijn afscheid zou zijn van het publiek, dat hem vergoodde. Een afscheid van iemand, die door zijn heerlijk kunstenaarstalent ons zoo menigmaal verhief boven de sleur van het leven, die met zijn aangeboren gaven ons zoo menigmaal opvoerde tot hoogere gedachten, het afscheid van zóó iemand, stemt ons dat niet weemoedig? Te hebben moeten denken, dat wij hem niet meer op de planken zouden zien, dat wij hem niet meer zouden mogen toejuichen? Alweer dus één minder van die 'oude garde', zooals Catharina Beersmans, Jaap en Derk Haspels, Rosier Faassen en Willem van Zuylen elkaar gaarne noemden. Drie van de vijf zijn ons binnen betrekkelijk kort tijdsverloop door den dood ontvallen. Haspels en Faassen blijven ons nog over, maar ziekte brak toch hun schitterende loopbaan reeds af, slechts van tijd tot tijd mochten wij het voorrecht hebben ze op de planken te begroeten.

Dit viel ons, zooals gezegd, gepasseerden Dinsdag, wat Haspels betreft, ten deel, en met innige dankbaarheid, met oprechte vreugde mogen wij zeggen: Haspels was weer de oude; zijn ziekte bleek geen invloed gehad te hebben op zijn talent. Doch alvorens daarover door te gaan, zij hetmij vergund eenige woorden te wijden aan de plechtigheid, die den vorigen dag plaats had in den foyer van den 'Grooten Schouwburg' te Rotterdam; daar werd het door de bekwame hand van Haverman geschilderde portret aan de schouwburgcommissie overgedragen als het eerste, naar wij hopen, van een groote galerij.

Met een keurige rede droeg de voorzitter van het 'Haspelscomité' het portret over, daarbij herdenkende al wat Haspels voor het Nederlandsch tooneel in het algemeen, voor het Rotterdamsche in het bijzonder had gedaan, en met recht wees de heer Haverkorn van Rijswijk er op, dat Haspels en zijn broeder de mannen waren geweest, die den stoot gaven tot het weren van de onnatuur op het tooneel, dat zij waren geweest de brengers van het beschaafde, van den natuurlijken toon. En dit was werkelijk geen gemakkelijke taak, zooals Haspels zelf ook zeide tegen zijn biograaf Brusse. De menschen zeggen: 'Ja, als je zoo gewoon praat, dat kan ik thuis ook wel.' Doch ik zou afdwalen. Uit naam van de Schouwburgcommissie aanvaardde de heer Bos met groote dankbaarheid het geschenk, daarbij woorden van waardeering tot Haspels en Haverman richtende.

Haspels dankte diep getroffen voor de hem bewezen eer.

* * *

Hoe goed zal het allen geweest zijn, die tegenwoordig waren bij de grootsche huldebetooging, die men Haspels aan het einde van dien onvergetelijken Dinsdagavond bracht.

Terecht mocht de gelukkig weer herstelde Willem Royaards verklaren, dat de woorden door den jubilaris in zijn rol gesproken: 'Vaders begrijpen hun zonen niet

meer, jongere tijden niet de oudere,' op Haspels niet toepasselijk waren. Immers kunst zal altijd ieder blijven bewonderen, en Haspels is een kunstenaar, en een bij de gratie Gods, een, die niet rustte, voor hij zijn rol beheerschte, voor hij alle details bestudeerd had. Alles wat van hem kwam, was 'af'.

Maar meer dan alle ovaties, meer dan die juichende zaal, meer dan alle geestdrift verheugden zeker een ieder de slotwoorden die de Koning-kunstenaar ten slotte sprak:

'Geliefd publiek! Ik neem *niet afscheid voor altijd.* Als ik

in de gelegenheid gesteld word en indien mijne gezondheid het toelaat (en hier kwam de humor, die Haspels in zoo groote mate eigen is, weer boven), dan hoop ik u het volgend jaar te inviteeren op het kasteel van den markies de la Seiglière.'

Hoe heerlijk, dat de jonge grijsaard nog de kracht in zich voelt om het tooneel niet voorgoed te verlaten, om zijn glansrol nogmaals te spelen!

Mogen zijn woorden in vervulling gaan! Wij meenen den heer Haspels niets beters te kunnen toewenschen dan dat de woorden van Jasmin, huisbediende van den markies, waarheid bevatten: 'Et voici le marquis avec sa fille,... l'oeil vif, le teint frais et l'air plus gaillard encore que d'habitude.'

* * *

Derk Jan Adrianus Haspels werd 17 November 1827 te Nijmegen geboren. Reeds als kind voelde hij zich tot het tooneel aangetrokken, maar zijn

DERK HASPELS.
Pkot. Theunisse & Labots.

vader, die nogal streng in de leer was, wilde niets weten van al wat 'lijnrecht stond tegenover de kerk, die in vader's hart was geplant.' Gelukkig voor de kunst echter hebben noch Derk noch Jaap zich door hun vader laten bepraten.

Nauwlijks had hij zijn 23ste levensjaar bereikt, of hij liet zijn vak (Haspels was sigarenfabrikant) zijn vak en hij trok naar Den Haag, waar zijn broeder Jaap lid van het gezelschap-Valois was. In het begin deed Derk echter niets; hij reisde slechts mee, en op die zwerftochten, nog zeer primitief in gele diligences, heeft hij Victor Driessens, 'den grootsten acteur dien wij hier ooit gehad hebben', leeren kennen.

In Mei 1861 debuteerde hij als luitenant in 'de Bruidspartij met hindernissen' een zeer onbeduidend rolletje, waarvoor hij zich echter zeer inspande. In 't begin was Haspels' loopbaan zeker niet met rozen bezaaid, - de eerste jaren bij Valois, wiens zaken zoo slecht gingen, dat hij dikwijls geen gage kon betalen, later bij Albrecht in

Rotterdam. Wegens een keelziekte moest hij toen ontslag nemen; tot genezing daarvan ging hij naar Ems.

Daarop kreeg hij weer een engagement bij Valois, waar hij zijn eerste rol van beteekenis speelde, nl. Raphaël (en in het voorspel Phidias) van ‘Marmeren Beelden’. Van dien tijd zegt Haspels tot zijn biograaf Brusse: ‘Ja, daar in Den Haag begon ik pas te leven. In mijn spel leed ik werkelijk de smarten; en wat eigenlijk niet goed is, omdat je je dan geen meester meer bent: ik huilde wel wezenlijk. 't Pakte me dan ook geweldig aan, en na afloop moest ik eerst thuis of in een koffiehuis een paar uur ontdooien, voor ik naar bed kon gaan. Gelukkig waren me zenuwen taai; ik had er later geen last van. En ik kreeg heel gunstige critieken.’ Bij Valois maakte Haspels kennis met Rosier Faassen, die daarna bijna onafgebroken te zamen hebben gewerkt en gestreden. In dien tijd huwde hij ook.

Weldra kwam nu de tijd, dat Haspels naar Rotterdam ging, waar hij zijn groote triomfen zou vieren. Te Rotterdam nl. bestond het gezelschap van Albrecht en van Ollefen; dit ging in 1874 uit elkaar en een directie ontstond van Le Gras, Van Zuylen en Haspels. Onze Derk werd bij dit gezelschap geëngageerd voor de eerste rollen. En niet lang duurde het, of het zou blijken, wie Haspels was; Multatuli had zijn ‘Vorstenschool’ voltooid en gaf dit ter opvoering aan bovengenoemd gezelschap. Wat leeft Haspels op als hij van dien tijd vertelt, hoe levendig wordt zijn taal. Ziehier iets uit zijn herinneringen:

‘Derk zelf leidde de repetities. Ik weet nog de eerste maal dat hij kwam, in de kleine komedie, een echt stalachtig ding. Wij wachtten hem op het tooneel af; er werd eerewijn aangeboden en 't orkest, dat achterstond opgesteld, ontving hem met fanfares. Hij hield een mooie speech, naar aanleiding van zijne Ideeën; ‘Er leidt geen weg ten hemel, dan over Golgotha’ enzoo, heel mooi. En dan begon het; Dekker was vreeselijk hinderlijk beweeglijk, altijd even druk; en hij bleef vóór op het tooneel, en als je wat deed, kwam hij met z'n neus op je liggen. Beviel 't hem niet, dan deed ie 't voor; kranig hoor, dan zag je in eens zoo'n rol leven. En eenmaal bij ziekte van Le Gras, en later toen Van Zuylen ongesteld was, is hij zèlf ingevallen in de rol van Spiridio en van von Schukenscheuer, nee maar voortreffelijk!... Mina Kruseman en Elise Baert speelden mede, maar dat was veel lawaai en 't viel erg tegen. Ik hoor Mina nog afdraaien op zoo'n toontje:

> ‘Wat is den arme 't schoon der lente? Niets!
> En sterrenhemel? Niets! Wat is hem kunst?
> Wat zijn hem tonen, tinten, geuren? Niets!
> Wat is hem poezy? Wat liefde?...’

Dekker, die op en neer liep in 't parterre, stond bij dat laatste woord ineens stil en gilde haar toe: ‘juffrouw, zoo wil ik nog geen liefde van mijn keukenmeid!’

't Ging echter met de nieuwe combinatie minder goed; zij werd dan ook op Van Zuylen na overgenomen als afdeeling Rotterdam van 't Nederlandsch Tooneel. Doch dat lukte ook al niet erg, vooral het repertoire was slecht, wat Amsterdam niet wilde kreeg Rotterdam, dat was de manier van den ‘Raad van Beheer, die zwaar op de handsche kunstbeschermers’. Weldra dan ook werd het contract verbroken en een naamlooze vennootschap kwam tot stand onder directie van Le Gras, de beide Haspelsen, Faassen en Catharina Beersmans. Dit gezelschap speelde tot de ‘débâcle’ van verleden jaar, daarna kwam Van Eijsden aan het hoofd van het gezelschap, waarbij Haspels en Faassen gastrollen vervullen. Een moeilijken tijd heeft Haspels dus achter den rug.

Niet doenlijk is het alle rollen van zijn repertoire te noemen. Met koning Georges in 'Vorstenschool', den Markies de la Seiglière, den Prins in 'Rabagas', Dokter Klaus, Dr. Crusius in 'Muurbloempjes' en niet het minst met John Gabriel Borkman en den Burgemeester in 'Vijand des Volks' heeft hij groote triumfen behaald.

Dat de laatste levensjaren hem niet zwaar vallen, dat hij ze gelukkig moge doorbrengen met zijn 'moeke'!

Lady Melusine.

I.

In een van de schoonste en vruchtbaarste streken van Engeland, niet ver verwijderd van de machtige hoofdstad, lag het oude slot Hereford-House, sedert

PRINS BORIS VAN BULGARIJE.
(Zie blz. 215.)

onheuglijke tijden bewoond door de familie Hereford, wier oudste zoon altijd de heerlijkheid met den daaraan verbonden titel van baronet bezeten heeft.

Hereford-House was geen bizonder groot gebouw; zijn uiterlijk was niet grootsch, zijn pracht vervallen en de dichte klimop, die het omgaf, bedekte met zijn ranken grootmoedig het erge verval, waarin het door den tijd en door verontachtzaming geraakt was.

De Herefords waren vroeger een rijk, ja, ten tijde der Tudors en Stuarts zelfs een machtig geslacht geweest; die tijd was evenwel lang voorbij, want reeds onder de regeering van Olivier Cromwell hadden zij zich uit het hofleven teruggetrokken, blij, niet hetzelfde lot te behoeven ondergaan als Karel I, voor wiens zaak zij ijverig gestreden hadden.

Omstreeks dezen tijd had Hereford-House zijn grootsten bloei bereikt; trotsch verhieven zijn muren, uit rooden baksteen opgetrokken, zich in de lucht, en majestueuze eiken wuifden den toenmaligen baronet liederen toe van voortdurende grootheid.

Had Cromwell de Herefords vergeten, of lag het niet in zijn bedoeling, ze onder zijn ijzeren vuist te laten bukken? Hoe het ook zij, hij spaarde hun kasteel en hun leven, en de baronet wachtte kalm den ondergang af van den Lord Protector, want het Engelsche volk moest den zoon van Karel I uit zijn ballingschap terugroepen op

den leeggekomen troon, en Karel II zou zich dan de verdiensten van de Herefords herinneren, en hij zou ze zelfs terugroepen tot het hooge hofambt, dat zij eens bekleed hadden.

Maar die droomen kwamen niet tot werkelijkheid. Wel keerde Karel II uit zijn ballingschap terug en besteeg den met bloed bevlekten troon, maar hij herinnerde zich niet de verdiensten van de Herefords; hij had ze vergeten.

Wel is waar hoofdschuddend, maar toch vol verwachting, liet de baronet zich den jongen koning voorstellen en verzocht hem zijn ambt terug te geven; maar dit was reeds vergeven, en hoewel de koning zijn vazal niet ongenadig behandelde, was het toch verre van aangenaam.

Brommend en verbitterd over dit bewijs van vorsten-dankbaarheid, trok de baronet zich op Hereford-House terug, om dit niet meer te verlaten.

Van dien tijd dagteekent het verval der Herefords. Wel bloeide het nu en dan eens op en zag de Stuarts voor de tweede maal van den troon gezet en verjaagd, maar reeds in het begin der negentiende eeuw keerde het geluk den Herefords voorgoed den rug toe.

De vader van den tegenwoordigen bezitter had veel verteerd, veel meer dan hij kon en mocht, en onder de handen van den zoon verdween het laatste beetje door diens vergeeflijk pogen om het verlorene terug te krijgen, en Hereford-House alleen bleef hem in al zijn naaktheid over, want de velden en bosschen waren reeds lang aan vreemden verkocht en tegenwoordig ontbrak zelfs het noodige om het oude heerenhuis tegen zijn totalen ondergang te vrijwaren.

Bij den aanvang van ons verhaal was Sir Ralph Hereford een dikke, maar geen kalme zestiger. Vóór hij bezit nam van zijn heerlijkheden, had hij als officier in het leger gediend en was omstreeks dezen tijd ook gehuwd. Zijn vrouw had hem een weinig geld aangebracht, maar ook haar klein vermogen was geheel opgeteerd, toen zij na een echtverbintenis van 16 jaar stierf, Sir Ralph in groote vertwijfeling en met haren eenigen zoon, den jongen aardigen Frederik, achterlatende.

Bijna acht jaar treurde Sir Ralph, in diepe afzondering van Hereford-House, om zijn trouwe, lieve levensgezellin, terwijl zijn zoon aan de universiteit te Cambridge studeerde en later bij een Engelsch regiment in Indië als officier dienst nam. Toen gebeurde er evenwel iets dat een nieuwe wending aan het leven van Sir Ralph geven zou.

Een verwijderd bloedverwant zijner overleden vrouw, Sir Robert Carr-Holwell in Schotland, had het tijdelijke met het eeuwige verwisseld en Sir Ralph Hereford tot executeur-testamentair benoemd. Zijn nalatenschap bleek evenwel

niet groot te zijn, want het kwam al spoedig uit dat Sir Robert heel schaars met aardsche goederen gezegend was. Het heerenhuis was in nog slechter toestand dan Hereford-House en de opbrengst der verkooping was juist voldoende om de begrafeniskosten te dekken en rouwkleeren te koopen voor miss Melusine Holwell, Robert Car's eenig kind.

Over deze eenige dochter had de gestorvene Sir Ralph als voogd benoemd en dit was zijn eenige nalatenschap.

Melusine Holwell was destijds ongeveer twintig jaar en verrukkelijk schoon; er ontbrak haar dan ook niets dan de gouden achtergrond van het fortuin om haar door de Vereenigde Koninkrijken beroemd te maken, en toch was dit buitengewoon begaafde meisje armer dan een kerkrat.

Sir Ralph, die door de kleine toovenaarster in verrukking gebracht was, nam, nadat Melusine een half jaar bij hem in huis geweest was, een kloek besluit; hij bood haar namelijk zijn hand en Hereford-House als verblijfplaats aan.

Na een korten bedenktijd, waarom miss Holwell verzocht had, legde zij haar klein, wit handje in de zijne en na verloop van enkele weken was zij Lady Melusine HerefordHolwell geworden. De winter had zich, ten spijt van alle natuurwetten, weer eens met de lente gepaard.

Het was in den nazomer.

Stil en treurig zooals altijd, lag Hereford-House daar te midden van zijn oude eiken, want gasten hadden zijn muren in langen, zeer langen tijd niet gehuisvest. De ware stand van zaken was in de buurt van het slot geen geheim meer; in den beginne had men den rouw van Sir Ralph gerespecteerd en hem half vergeten, maar na zijn nieuw huwelijk was hij het onderwerp der gesprekken geworden en had men gedacht dat hij zijn jonge vrouw aan de buren zou voorstellen; maar niets daarvan gebeurde.

Niet in staat de menschen uit den omtrek op waardige wijze terug te ontvangen, was Sir Ralph te trotsch om hun beleefdheden onbeantwoord te laten, en zoo werd er besloten niet uit te gaan en was de schoonheid van Lady Hereford slechts als een gerucht in de gezelschappen doorgedrongen.

Op 't oogenblik had Hereford-House echter een gast, als men den zoon des huizes zoo noemen wilde. Kapitein Frederik Hereford had een jaar verlof genomen om op vaderlandschen bodem eenigszins van den invloed van het Indische klimaat te herstellen.

Het was een zeer warme dag geweest, en hoewel de zon reeds ter kimme neigde, wilde het toch niet koeler worden, zoodat de familie van Sir Ralph zich nog niet uit de frischheid van de voorhal in de vrije natuur gewaagd had.

De ‘voorhal’ was een groot, hoog vertrek, welks wanden van gesneden eikenhout voorzien waren; de grond was met marmerplaten belegd. Het snijwerk was kunstig uitgevoerd en het oog verbaasde zich over de phantasie, waarmede het menschelijk vernuft de lijnen en figuren door elkaar geslingerd had. Ook de eikenhouten meubelen waren kunstig bewerkt, maar de overtrekken van geperst goudleer hadden veel van den tand des tijds te lijden gehad en toonden hier en daar lappen, die weinig in overeenstemming waren met de omringende pracht. De hal had vijf groote, tot op den grond reikende vensters, door welke men direct in het verwilderde park, dat het heerenhuis omgaf, komen kon.

In een der armstoelen met hooge leuning rustte Sir Ralph. Hoewel de zorgen haar onuitwischbaren indruk op het schoone gelaat van den baronet hadden achtergelaten,

was hij met zijne voorname houding en sneeuwwitten baard en haar nog een indrukwekkende verschijning. Zijn zoon was zijn evenbeeld; juist zoo moest de baronet er uitgezien hebben, toen hij vijf en twintig jaar oud was. Frederik Hereford was een knappe, jonge man met eerlijke en goede, bruine oogen en een uitstekend karakter, zoodat hij ook in dit opzicht op zijn vader geleek. Hij leunde uit een der vensters en blies den rook zijner sigarette in ringen en kronkelingen in de warme buitenlucht. Niet heel ver van hem verwijderd zat op een lage tabouret, met een werkje in de hand, een jong meisje van 16 of 17 jaar, het fijne kopje omkransd met donker krulhaar; een bizonder lieve en aantrekkelijke verschijning. Wie zij eigenlijk was wist Sir Ralph zelf niet, maar hij noemde haar zijn ‘pleegdochtertje’, tot groote ergernis van Lady Melusine, die de vondeling het liefst weggekeken had.

Zij was werkelijk een vondeling. Jaren geleden, op een kouden winteravond (Sir Ralph's eerste vrouw leefde nog) hoorde de laatste een klagend huilen op den drempel der voordeur. Zoo spoedig mogelijk werd er onderzoek gedaan, van waar het komen kon, en toen vond men een wichtje van omstreeks een half jaar, in warme dekentjes gewikkeld. Het was een krachtig, gezond kindje, met armoedige kleertjes, die een groote tegenstelling vormden met het fijne linnen hemdje, dat zij droeg. Een inliggend briefje, met ongeoefende en met de schrijfkunst zeer slecht bekende of verdraaide hand geschreven, smeekte edelen menschenvrienden de kleine wees op te nemen. De kleine was gedoopt en had den naam ontvangen van Mary-Rose.

De tweestrijd duurde bij Sir Ralph en zijn edele echtgenoote niet zeer lang; hoewel zij zelf een kind en veel zorgen hadden, stootten zij het hulpelooze wezentje niet ‘ins feindliche Leben’ terug, maar hielden het als dochter bij zich.

‘Wij zullen haar goed onderwijs geven,’ had Lady Hereford gezegd, ‘wij zullen haar leeren wat nuttig is, en haar met alle wetenschappen bekend maken, opdat, mocht zij het eens noodig hebben, zij als gouvernante zelve haar brood kan verdienen.’

En zoo bleef Mary-Rose dus op Hereford-House, maar zij had nooit gevoeld, dat zij een vondeling was. Lady Hereford zelf had haar van haar rijke kennis meegedeeld en Mary-Rose was gelukkig geweest, totdat Melusine kwam.

Toen deze Lady Hereford geworden was, was het eerste leed over Mary-Rose's jong leven gekomen.

Frederik had zoo juist van zijn leven in Indië verteld, en met gloeiende wangen had Mary-Rose toegeluisterd naar de schilderingen van dat heerlijke land, die de knappe kapitein met zijn klankvolle stem meedeelde als een sprookje uit het wonderland.

Daar ging de zware eikenhouten deur open; Lady Melusine Hereford, in het wollige, witte kleed, betrad de koele ruimte en oogenblikkelijk was het, of het halfdonkere vertrek door een stralende zon verlicht werd.

Zij was ook zoo mooi, zoo zeldzaam mooi als de koningsdochter in het sprookje, met haar heerlijke gestalte, en een profiel als de Venus van Milo, met schitterende donkerblauwe oogen in het bleeke gelaat en de huid als perzikbloesem. De volle blonde haarvracht kon nauwelijks door het kleine kopje gedragen worden, maar - de muren van Hereford maakten deze schoonheid ijverzuchtig voor de oogen der buitenwereld onzichtbaar!

Toen Lady Melusine de hal betrad, wierp Frederik dadelijk zijn sigarette uit het venster, en Mary-Rose nam haar handwerk op, om ijverig eraan voort te gaan.

Frederik trad de binnentredende tegemoet en bood haar galant een stoel aan, maar Mylady scheen deze attentie niet op te merken. In haar kleine, mooi gevormde en witte hand hield zij een brief, die met een familiewapen prijkte.

'Voor u,' sprak zij, terwijl zij Sir Ralph den brief ter hand stelde; 'ik vermoed wat er in staat.'

Sir Ralph bekeek het zegellak en schudde met het hoofd. 'Het is het wapen van den hertog van Hastings,' sprak hij; 'wat zou die van mij willen hebben? Zijn vader was een goed en trouw vriend van mij, maar den zoon ken ik maar zeer oppervlakkig Zeidet gij niet, dat ge kondt vermoeden wat er in den brief staat, Melusine?'

'Ja,' antwoordde zij eenvoudig.

'Nu, wat dan?'

'Breek den brief open, dan kunt ge zelf zien, wat hij bevat.'

'Mylady wil onze nieuwsgierigheid op groote proef stellen,' lachte Frederik; - hij had zijn stiefmoeder nooit anders aangesproken, maar ook van haar nooit het verzoek ontvangen, om inplaats van het stijve 'Mylady' het vertrouwelijke 'Mama' te zeggen, wat ook belachelijk geklonken zou hebben, daar Frederik ouder was dan zij; maar als zij het verlangd had, was er nog wel een andere uitweg te vinden geweest.

'Niet ik stel uw nieuwsgierigheid op de proef, maar Sir Ralph,' zei zij met een gebaar van ongeduld.

'Ik begrijp niet, hoe ge iets van den inhoud weten kunt,' begon de baronet weder, den brief naar alle zijden keerend, 'en ik zou het zeer vriendelijk van u vinden, als gij het mij wildet uitleggen.'

'Mijn God, waartoe al die omhaal van woorden!' antwoordde Mylady ongeduldig.

'Nu dan, de zaak is zeer eenvoudig. Ge zult je herinneren, Ralph, dat ik je meermalen gesproken heb over mijn oude vriendin, mevrouw Bane? Niet waar? Nu ligt het optrekje van den heer Bane dicht in de buurt van Hastings-Castle, en nu is het niet meer dan natuurlijk, dat de hertog en zijn tante, Lady Carlyle, die bij hem het huishouden waarneemt, daar hij niet getrouwd is, met de Bane's veel in aanraking komen. Dat is nu de heele oplossing.'

'Pardon, Mylady,' sprak Frederik lachend, 'ik zie in uw woorden volstrekt geen oplossing, en wat mij aangaat is de zaak nog zeer duister!'

'De Indische zon schijnt uw begripsvermogen sterk te hebben opgedroogd,' merkte Melusine spottend aan, terwijl zij het hoofd in den nek wierp, een beweging, die haar bizonder gratieus afging.

Frederik beantwoordde deze lieve opmerking met een goedmoedig lachen, en den snellen blik, dien hij hierbij met Mary-Rose wisselde, duidde aan, dat zij ook geen doel getroffen had.

Sir Ralph hield den brief nog steeds onopengebroken in de hand.

'Ik moet bekennen, lieve,' sprak hij, 'dat uwe verklaring mij al even weinig op de hoogte gebracht heeft, als Frederik, en ge zoudt mij zeer verplichten met het nader uit te leggen.'

Lady Melusine haalde de schouders op.

'Mijn God, dat is toch doodeenvoudig!. Mevrouw Bane schreef mij voor één of twee weken, dat de tante van den hertog van Hastings haar meegedeeld had, dat haar neef in het begin van het seizoen groote jachtpartijen wilde arrangeeren, natuurlijk vergezeld van andere feesten. Lady Carlyle heeft haar de lijst van de personen, die uitgenoodigd zouden worden, laten zien, en mevrouw Bane heeft-daarbij ook onze namen opgemerkt. Dat is nu alles, want dat die brief de uitnoodiging bevat, hoef ik er toch zeker niet bij te voegen.'

Na deze woorden liet Lady Melusine zich in haar leunstoel vallen en begon ijverig haar rose vingertjes te bestudeeren.

Intusschen had Sir Ralph den brief geopend en gelezen. 'Je vermoeden heeft je niet bedrogen, Melusine,' sprak hij. 'De hertog van Hastings noodigt ons en Frederik uit, de aanstaande jachtpartijen en de daaraan verbonden feestelijkheden bij te wonen, - tot weder-aanknooping van de oude betrekkingen, die zijn vader zoo lief en dierbaar waren, zooals hij schrijft. Mevrouw Bane heeft er dus niet veel mee te maken, vindt ge wel?'

Lady Melusine hief het schoone hoofd een weinig op, en haar schitterend oog vast op den baronet gericht, sprak zij, zichtbaar in spanning en met bevende stem:

'Nu, ge moogt u wel tot den strijd uitrusten.'

'Vraagt ge dat nog?' vroeg Sir Ralph verbaasd, 'ik dacht dat ge al even vast besloten waart, als ik! Ik zal den hertog natuurlijk hartelijk moeten bedanken voor zijn vriendelijkheid; wat Frederik betreft, die zal de invitatie wel moeten aannemen!'

'Stellig, Papa,' sprak de kapitein toestemmend, 'want ofschoon Hastings ouder is dan ik, waren wij vóór mijn vertrek naar Indië altijd goede vrienden. Toen leefde de oude hertog nog en Charles Hastings heette nog Lord Carlyle!'

'Zeer interessant, inderdaad! Alsof we dat niet allen wisten,' zei Melusine op spottenden toon - tot haar stiefzoon sprak zij altijd op die wijze. En zich tot den baronet wendend, ging zij voort:

'Ik zou u willen vragen het antwoord aan den hertog anders in te richten, want ik heb het stellige voornemen de jachtpartijen en de overige festiviteiten bij te wonen.'

Sir Ralph liet zijn hand met den brief erin van de leuning van zijn stoel glijden, en richtte zijn mooi donker oog verbaasd op zijn echtgenoote.

'Ik hoop toch dat ge schertst, Melusine!'

'Ik? Waarom? Ik denk er niet aan!' antwoordde zij koel. 'Ik heb het u gezegd en ik herhaal het; ik wil de feesten op Hastings-Castle bij wonen! Het is onverantwoordelijk van u, mijn jeugd binnen deze vervallen muren te begraven, Ralph!'

De baronet richtte weemoedig den blik op den grond.

'Uw verwijt treft mij zeer onrechtvaardig, Melusine,' sprak hij langzaam; 'want gij hebt geweten, welk leven u wachtte, toen gij mijn hand aannaamt!'

'Ja, het was een' ondoordachte daad,' sprak zij bitter.

Bij deze woorden verspreidde zich over het bleeke gelaat van Sir Ralph een donkere gloed; hij stond haastig op en liep een paar malen zenuwachtig de hal op en neer. Toornig vertrokken zich zijn edele trekken, toen hij zei:

'Toen ik ruim een jaar geleden de dochter van mijn vriend, die zonder huisvesting en middel van bestaan was, te Hereford-House onder dak bracht en haar door den goeden ouden klank van mijn naam, ingeval ik kwam te sterven, een zelfstandige positie bezorgde, had ik niet verwacht dit later een ondoordachte daad te hooren noemen. Op mijn leeftijd overlegt men zulke zaken rijpelijk. Melusine, ge hebt mij veel verdriet gedaan!'

Zij haalde koel de schouders op.

'Gij hebt mij verkeerd begrepen,' antwoordde zij zonder eenige ontroering; 'niet gij hebt verkeerd gehandeld, maar ik, en ik herhaal, het is onrechtvaardig mij hier mijn jong leven te laten verslijten zonder dat iemand mij ziet. Ik wil mij in de wereld vertoonen en moet het leven eindelijk genieten en in volle teugen zijn vreugde drinken, éénmaal, ach, slechts éénmaal! Hoe heerlijk, als allen mij bewonderen en mijn schoonheid prijzen zullen; want dat ik mooi ben, zeggen mij dagelijks de verweerde spiegels van Hereford-House. Daarom wil ik de vreugde, die de wereld aanbiedt, genieten, eer het te laat is en mijn schoonheid verwelkt. Wij gaan naar Hastings-Castle, Ralph! Hoe verlang ik er naar, weer eens een jachtpartij mee te maken, weder op den rug van een goed paard voort te snellen, weer een karwats in de hand te houden, zooals ik dat vroeger in mijn Schotsche Hooglanden gedaan heb. Schud maar niet met het hoofd, Ralph, ik ben er nu eenmaal niet toe geschapen om de Engelsche huisvrouw uit te hangen. Ik heb werkelijk in de verste verte niet begrepen welk een treurig lot het voor een jong, levenslustig meisje is, Lady Hereford te heeten.'

Sir Ralph had zijn wandeling door de hal nog niet opgegeven. Bij Melusine's laatste opmerking schoot hem weer het bloed naar het voorhoofd en ook Frederik kon niet nalaten een afkeurend woord te doen hooren. Lady Melusine wendde zich snel naar hem om; hare oogen schoten vonken en de kleine, roode lippen trokken zich trotsch samen, terwijl zij sprak:

'Woudt ge iets zeggen, mijnheer Frederik Hereford?'

'Ik? Om u te dienen, Mylady - ik had bijna iets gezegd!'

antwoordde Frederik met kwalijk bedwongen ergernis. 'Ik zou bijna geneigd zijn u mijn diepgevoelden dank te betuigen voor uwe lieve opmerkingen, onze familie en omstandigheden betreffend!'

'Ik heb volstrekt uw meening niet gevraagd, mijnheer Frederik,' antwoordde Lady Hereford bits en voegde erbij: 'Ik meende, dat als iemand het recht had, hier aanmerkingen te maken, dat ik het was! En nu wensch ik dat er een eind komt aan dit weinig verkwikkelijk gesprek. Ralph, het blijft er dus bij - wij gaan naar Hastings-Castle!'

De baronet zuchtte diep en zwaar.

'Melusine,' zei hij ten slotte treurig, 'gij weet zelf het best, welk een pleizier het mij doen zou, ja, hoe het mijn hartelijke wensch is, u een leven aan te bieden overeenkomstig uw rang en stand, u in gezelschap van menschen te brengen, die u bewonderen en verwennen kunnen - maar ge kunt toch niet vergeten zijn, om welke reden dat alles niet gebeuren kan. Gij weet, hoe onze omstandigheden veranderd zijn, dat onze finantieele toestand ons slechts het eenvoudigste, teruggetrokkenste leven gedoogt, en zelfs de kleinste bizondere uitgave ons ontzegd is!'

'Nu,' vroeg Melusine met voorgewende kalmte, 'wat volgt daaruit?'

'Wat daaruit volgt?' herhaalde Sir Ralph zeer verbaasd. 'Mijn God, Melusine, dat is toch nogal duidelijk. Of zal ik je nogmaals in harde woorden moeten herhalen, dat ik er het geld niet toe bezit, om de in ieder geval zeer hooge kosten van zulk een reis te kunnen bestrijden?'

'Och, nonsens,' sprak Melusine losjes weg, hoewel een hoogrood haar schoon gelaat bedekte. Toen beet zij zich op de lippen, en keek den baronet van uit de hoogte aan - zij scheen zich voor den in aantocht zijnden strijd te willen wapenen.

'Ge denkt heel makkelijk over dit punt, *my dear*,' sprak de baronet, 'maar ik kan je de verzekering geven, dat het bestaat, en werkelijk de grootste hinderpaal is. De reiskosten nog niet meegerekend, die ook zoo hoog niet zijn, zullen er nog groote uitgaven noodig zijn voor het aanschaffen van uwe toiletten, want niettegenstaande onze armoede zou ik liever willen dat de echtgenoote van den baronet Van Hereford ver van alle feesten verwijderd bleef, dan dat zij niet volgens haar rang en stand gekleed zou zijn!'

'Ja, natuurlijk,' antwoordde Melusine, 'ik kan alleen volgens de laatste mode gekleed in Hastings-Castle verschijnen, en niet met de ouderwetsche kleeren, die ik dragen kan hier, waar niemand mij ziet. Daar ik evenwel al eenigen tijd wist, dat wij de uitnoodiging zouden ontvangen, heb ik de gelegenheid gehad, mij voor te bereiden. Ik heb namelijk bij den heer Butterby, den hofkleermaker in Londen, dadelijk na ontvangst van mevrouw Bane's brief een serie diner-, soirée-, bal- en negligé-toiletten besteld, een rijkleed en de noodige mantels niet te vergeten. Ge ziet dus, Ralph, daarvoor is gezorgd, en alleen uwe toezegging aan den hertog is nog maar noodig.'

Lady Melusine had dit alles op luchtigen, onverschilligen toon gezegd; zij had daarbij met haar slanke witte vingers gespeeld, en kon op die wijze niet de verbaasde blikken zien, die door zes oogen op haar rustten.

'Ze is gek geworden,' mompelde Frederik niet zeer galant. Mary-Rose schudde alleen het lieve kopje en wierp een schuwen, angstigen blik op den baronet.

'Het was beter, dat zij nooit op Hereford-House ware gekomen,' dacht zij misschien voor de honderdste maal met betrekking tot Mylady; maar zij zweeg, zooals altijd, als Melusine aanwezig was.

‘Melusine, gij spreekt toch zeker in scherts? Want ik kan niet aannemen, dat alles wat ge gezegd hebt, u ernst is,’ sprak eindelijk de baronet, het zwijgen verbrekend.

‘Waarom niet?’

‘En dat, ofschoon ge weet, hoe het met ons gesteld is? O, Melusine, wat brengt ge ons met je lichtzinnigheid in verlegenheid en zorgen.’

‘'t Zou wat, en dat alles om een paar kleedingstukken,’ viel Melusine uit. ‘De hoofdzaak is eigenlijk, dat ik het leven hier moe ben, en mij amuseeren wil!’

De baronet zuchtte.

‘Je overhaaste handelwijze zal je nu noodzaken, je bestellingen in Londen af te zeggen,’ sprak hij.

‘Afzeggen - hoe kom je er bij!’ riep Mylady boos uit; ‘zoo kan ik mij toch niet laten blameeren!’

‘De rekeningen zullen verbazend hoog zijn,’ bracht Sir Ralph kalm in het midden, ‘en ik bezit niet de middelen om ze te betalen.’

‘Toch wel! - Ge kunt en zult ze betalen!’

‘Ik weet werkelijk niet, op welke wijze dit zou kunnen geschieden,’ ging de baronet nog steeds kalm voort. ‘Of ik de rekeningen betalen zal is nog de vraag, daar gij ze zonder mijn voorkennis gemaakt hebt, - en dat ik ze niet betalen *kan* weet gij evengoed als ik.’

‘Gij kunt het wel, zeg ik,’ antwoordde Melusine zeer scherp.

‘Zoudt ge mij dan willen zeggen, hoe ik dat moet aanleggen?’

‘Stellig! Verkoop de tot Hereford behoorende eiken allee! Ik heb den pachter Manor hooren zeggen, dat zij wel tienduizend pond waard is!’

‘Ik de eiken-allee verkoopen, de oude Hereford-eiken? O, mijn God, moet het zoover komen!’

(*Wordt vervolgd.*)

Landbouw in Bosnië en Herzegowina.
Met illustratiën.

Een indruk, als dien een middeleeuwsch landschap op ons zou maken, geeft Bosnië en Herzegowina, zeggen velen, die deze landen bezochten. En gaarne willen wij deze uitspraken gelooven; immers alles werkt mede om dien indruk te verkrijgen, de schoonheid der bewoners, de schilderachtige kleederdracht, de indrukwekkende Alpen, en vooral ook de welvaart die er heerscht sedert het land onder Oostenrijksch bestuur is gekomen. Vroeger, toen de landen nog onder de Turken stonden, waren zij, zoo niet woest, dan toch zeker in een achterlijken staat, vergeleken bij het overige Europa, en de wijze, waarop Oostenrijk den bodem productief heeft gemaakt, kan ons wel leeren, hoe te handelen met een land, vijf eeuwen ten achter bij onze hedendaagsche beschaving.

Het schijnt ons dan ook wel belangwekkend toe een vergelijking te trekken tusschen hetgeen de Oostenrijkers in Bosnië en Herzegowina en de Franschen in Algiers gedaan hebben.

Na de verovering van laatstgenoemd land, toen de Franschen nog weinig ondervinding hadden van kolonisatie, was het eerste wat gedaan werd, het land te bevolken met zooveel mogelijk kolonisten, terwijl de inboorlingen zelf van hun bezittingen beroofd werden.

In Bosnië en Herzegowina was men echter verplicht een anderen weg in te slaan, want, zooals wij boven reeds zeiden, was het land vroeger onder Turksch bewind, en het was zaak de Muzelmannen niet ontevreden te maken, uit vrees voor moeilijkheden met de Porte.

Het eerste wat de Oostenrijkers na de bezetting deden, was te zorgen voor veiligheid, allen onpartijdig te behandelen, de belastingen niet te innen door ambtenaren, die van hun

AANKOMST DER BOEREN TE DOBOJ.

macht misbruik zouden maken, en vooral te zorgen voor gemeenschapswegen, teneinde kanalen te hebben waarlangs de talrijke natuurlijke rijkdommen van het land konden worden gevoerd; in 't kort de Oostenrijksche regeering legde er zich op toe zooveel mogelijk zorg te dragen voor het algemeen welzijn, door het wanbestuur der Turken te vervangen door een stelsel van welwillendheid, van toezicht, een beschaafd volk waardig, dat een ander volk tot zich wil trekken.

* * *

Nu heeft Oostenrijk wijselijk niet dadelijk al zijn krachten ingespannen om den landbouw in de zoo vruchtbare provincie op te voeren tot een hoogte, waarop deze reeds in andere landen stond; immers het is slechts met de grootste omzichtigheid, dat men landbouwzaken behandelen moet. Wanneer men denkt aan de moeilijkheden, die de vooruitgang van den landbouw in onze Westersche landen ondervonden heeft, kan men er zich gemakkelijk rekenschap van geven, dat het zeer moeilijk zou zijn om een poging, die ten doel had plotseling en zonder overgang den wetenschappelijken vooruitgang van den landbouw op te dringen aan een volk, dat op niet hoogeren trap dan op dien van het begin onzer jaartelling staat, te doen slagen.

Landbouw toch is een wetenschap, die nauwkeurige opmerkzaamheid, langdurige observatie vereischt. Hoe anders kan men ondervinding krijgen in een land, waar alles den landbouwer van dit goede pad kan afbrengen, klimaat, besproeiing, natuur van den bodem?

Om die ondervinding te verkrijgen, om teleurstellingen te voorkomen, is er tijd, veel tijd noodig.

Wij behoeven er dan ook geen oogenblik aan te twijfelen, of Bosnië en Herzegowina zouden geruïneerd zijn, indien de Oostenrijksche regeering hetzelfde systeem had gevolgd als Frankrijk in Algiers. De ingevoerde kolonisten zouden niet rijker geworden zijn, de inwoners zouden van hun bezittingen beroofd zijn en nooit in staat zijn geweest zich op te heffen uit hun ellendigen toestand.

Door zich daarvan te onthouden, door in de eerste jaren zich met den landbouw niet in te laten, heeft de Oostenrijksche regeering zulks vermeden, en toch hebben wij het zien gebeuren, dat de landbouw vooruit is gegaan alleen door het feit, dat oude verkeerswegen verbeterd, nieuwe aangelegd zijn, en niet in geringe mate ook

heeft de landbouw vorderingen gemaakt, daar, sedert er een spoorwegverbinding tot stand is gekomen met de Donau- en Sauprovincies, de uitvoer der landbouwproducten vertienvoudigd is.

In de Noordelijke provinciën bijv., waar de bergen bedekt zijn met ware pruimenbosschen, is een ontzaglijke uitbreiding gegeven aan de pruimenfabricage; een klein boertje, die vroeger de helft zijner pruimen teloor deed gaan, trekt daar nu groot voordeel van, wordt spoedig een welgesteld man, zonder zelfs de nieuwste uitvindingen op landbouwgebied noodig te hebben.

* * *

De pruimeboomen in Bosnië groeien vrij, zonder dat snoeien of een bijzondere cultuur noodig is, als het ware in wilden staat.

In Frankrijk daarentegen is het met de pruimeboomencultuur geheel anders gesteld; daar worden de plantages, als wij dit woord gebruiken mogen, met de meest mogelijke zorg omringd.

Bijna altijd gecultiveerd in vereeniging met den wijnstok, hetzij te midden van wijngaarden, 't zij te midden van boomgaarden, profiteert de pruimeboom tegelijkertijd van den wijnstok en van de andere vruchtboomen. Zijn wortels, die betrekkelijk dicht aan de oppervlakte van den grond zich ontwikkelen, zijn tegen een te krachtige inwerking der zon beschermd door de lange bladeren, de takken en de wijnranken.

En toch kan men in Frankrijk niettegenstaande de vele zorgen, die aan de pruimencultuur wordt besteed, slechts om de drie jaar op een volledigen oogst rekenen, terwijl gedurende de twee overige jaren de resultaten middelmatig, ja zelfs slecht te noemen zijn. Dit heeft zijn grond hierin, dat de pruimeboom reeds zeer vroeg uitloopt en dientengevolge zijn bloesems en kleine vruchten blootstelt aan de lente-nachtvorsten, terwijl ook de in de Zuidelijke departemen-

EEN PRUIMENHANDELAARSTER.

ten van Frankrijk zoo menigvuldig voorkomende misten, de stormen, de rupsen veel schade aan de boomen toebrengen.

Met dezelfde ongemakken hebben natuurlijk de 'pruimenboeren'

NA DE MARKT.

in Bosnië ook te kampen, en de oogsten zijn daar misschien nog meer van de omstandigheden afhankelijk dan in Frankrijk, maar de pruimboomgaarden zijn daar zoo talrijk, dat er toch een zeker evenwicht

BOSNISCHE KAR.

ontstaat, dat den wisselingen van den oogst tot tegenwicht kan dienen.

In Frankrijk kweekt men den pruimeboom voornamelijk voort door zaaiing en door enting. De eerste methode heeft natuurlijk dit voor, dat zij wortelschietende planten geeft, die veel beter in staat zijn een groote boom te worden.

Deze kweekwijze wordt dan ook altijd in Bosnië in toepassing gebracht, niet, omdat zij beter is dan die door middel van enting, maar omdat zulks de natuurlijke orde van zaken is.

Een pruim valt op den grond; de vrucht wast, en indien alles medewerkt, zal deze òf op een andere plaats geplant worden, òf op de plaats zelf opgroeien, enkel en alleen toevertrouwd aan de goede zorgen van Moeder Natuur.

Indien een gelukkig gesternte hem gedurende de eerste jaren vrijwaart voor de doodelijke beten van geiten en bokken, dan zal de pruimeboom op zijn vijfde of zesde jaar vruchten voortbrengen. En weldra komt dan de dag, waarop hij, sterk en geheel ontwikkeld geworden zijnde, de plaats zal innemen van zijn vermolmde en weinig meer voortbrengende voorouders, die de eigenaar van den boomgaard dan zal omhakken, om den noodigen houtvoorraad tegen den winter te hebben.

Dit alles is, zooals onze lezers zien, zeer eenvoudig, en daar er volstrekt geen gebrek is aan terrein, noopt niets de Bosnische boeren hun manier van doen te veranderen.

Bosnië voert op dit oogenblik een gemiddelde van 500,000 centenaars pruimen uit, die alle bewerkt worden in kleine ovens; die ovens zijn kleine gebouwtjes van hout en aarde en worden door de boeren zelf gemaakt. Deze zeer groote hoeveelheid pruimen wordt door de nijvere bevolking ter markt gebracht en van daar op karretjes, waarvan onze gravure een duidelijke afbeelding geeft, naar den spoorweg vervoerd, ten einde de geheele wereld door getransporteerd te worden.

Ossen, op ouderwetsche wijze voorgespannen, trekken de zware karren vooruit en het geknars der raderen doet denken aan de karren, die onze voorouders gebruikten.

Trouwens, dien indruk geven ons niet alleen die boerenvervoermiddelen. ‘Het bewonderingswaardig schilderachtige der markten in het Noorden van Bosnië verhoogt die illusie, waardoor wij ons in werkelijkheid vijf eeuwen teruggevoerd voelen. Deze krachtige bergbewoonsters met haar kleeding, onveranderd sinds de tijden die Homerus beschreef, weven, naaien en borduren eigenhandig de kostuums met de schitterende kleuren, waarmede zij gekleed zijn,’ - zooals Gervais-Courtellemont zegt.

De plaat ‘na de markt’, die dit artikel opluistert, is een voorstelling van de markt van Doboj, een der belangrijkste centra der pruimenproductie. Onder de grootste eensgezindheid, zonder twistgesprekken ofgeschreeuw of al wat wij op onze ‘moderne’ markten hebben, heeft de verkoop plaats. In een kleine balans worden 250 gram pruimen afgewogen; deze worden daarop geteld en de koers wordt dan vastgesteld naar het aantal vruchten per kilo-

gram, het zekere bewijs der grootte, waarnaar de prijs bepaald wordt.

Na afloop der marktzaken gaan boeren en boerinnen hun kleine inkoopen doen. Als de oogst medegevallen is, blijft men wat in de herberg zitten, doch in Bosnië en Herzegowina heeft dit laatste gelukkig geen slechten invloed; personen, die veel aan den god van den wijn offeren, komen weinig voor.

* * *

Niet waar, wat landelijk is dit alles, wat eenvoudig! Hoe ver zijn wij verwijderd van de wetenschappelijke middelen die voor fabricage gebruikt worden in Frankrijk of Amerika.

En toch neemt Bosnië zoowel als Herzegowina indealgemeene pruimenproductie een zeer eervolle plaats in. Ziehier de statistiek voor het jaar 1901:

	Centenaren.
Frankrijk	785,000
Bosnië en Herzegowina	500,000
Donau-provinciën en Servië	200,000
Amerika	140,000

Maar wat geschiedt er toch met al die pruimen, zal men vragen.

In de eerste plaats worden, zooals een ieder weet, deze vruchten in grooten getale voor dessert gebruikt, en in Hospitalen, en in de tweede plaats wordt een groote hoeveelheid pruimen medegenomen op lange zeereizen, daar deze vruchten een zeer goed middel moeten zijn tegen de ziekten, die ontstaan door het gebruik van voedsel, dat te veel door het zilte water is gedrenkt.

Dit alleen is voldoende om de buitengewone ontwikkeling te verklaren van den pruimenhandel sinds het begin van onze eeuw, want dat deze handelstak vooruitgegaan is, mogen de volgende cijfers bewijzen:

In een deel van Frankrijk vertegenwoordigde in 1815 de jaarlijksche oogst een waarde van 1,500,000 francs, terwijl in 1899 de opbrengst geschat werd op 15 à 20,000,000 francs.

Een ander voorbeeld levert Amerika, waar in het begin van deze eeuw de pruimenteelt nog onbekend was; de statistieken bewijzen dat op dit oogenblik er een productie is van ongeveer 10,500,000 francs.

Maar behalve den hierboven beschreven pruimenrijkdom, heeft Bosnië ook in de veeteelt een middel van bestaan. Ook zijn er mijnen ontdekt; men is begonnen met het ontginnen van bosschen; wij zouden meerdere teekenen van den rijkdom van dit land kunnen opnoemen, doch genoeg moge het zijn te constateeren, dat het land vooruitgaat op een wijze, waarvoor de inwoners eeuwig dank verschuldigd zijn aan Oostenrijk, welk land zooveel gedaan heeft voor de beetwortelculluur, zóóveel, dat Bosnië en Herzegowina niet alleen door hun eigen suiker gevoed worden, maar zelfs daarvan uitvoeren.

De manier, waarop Oostenrijk zijn nieuwe provinciën bestuurd heeft, moge een spoorslag zijn voor de overige mogendheden, om op dezen blijkbaar goeden weg voort te gaan.

Prins Boris van Bulgarije.

De plaat op bladzijde 209 geeft den lezers de beeltenis te zien van den zevenjarigen prins Boris van Bulgarije, oudste zoontje van vorst Ferdinand van Bulgarije.

Eenige maanden geleden had de knaap een ernstigen aanval van typhus te doorstaan, waarvan hij gelukkig hersteld is, te meer daar zijn dood aanleiding zou kunnen geweest zijn tot groote staatkundige verwikkelingen.

Van het Katwijksche strand.

De haringschuit ligt op het strand buiten de grens, die de zee tijdens den vloed bereikt. De bom is opgetuigd, de scheepstimmerlui hebben verschillende door den worm aangetaste planken vernieuwd, de geheele schuit is opnieuw geteerd en met helle kleuren zijn de reedersteekens er op geschilderd, zoodat alles er even keurig en netjes uitziet.

De bom is nu gansch zeewaardig en gereed om zee te kiezen. Evenwel dit gaat nog niet zoo gemakkelijk, want de schuit ligt op het droge, een heel eind in het mulle zand, en moet naar zee gewerkt worden.

Te dien einde wordt de schuit met dommekrachten een eindje omhooggewonden, planken worden er onder geschoven, hierop worden rollen gelegd en op deze rollen wordt het vaartuig geplaatst. Reeds staan eenige voerlui met verscheidene paarden gereed, die voor de bom gespannen worden, en onder luid geroep en geschreeuw wordt de schuit een eind voorwaarts getrokken. Heel groot is dit eind niet, want al spoedig zijn de rollen uitgewerkt en moeten ze opnieuw onder de schuit gelegd worden. Weer een eindje vooruitgetrokken, opnieuw de rollen er onder uitgehaald en zoo gaat het voort. De paarden hebben er een heelen trek aan, want in dit mulle zand is het geen gemakkelijk loopen. Maar men vordert toch; zie maar, de paarden staan al met de pooten in het water. Evenwel, daar geven die dieren niet om; mensch en beest is hier met de zee vertrouwd, en of ze al tot den buik, ja tot den hals in 't water loopen, daar bekommeren ze zich niet om, evenmin als hun berijders, die natuurlijk ook doornat worden.

Eindelijk, na uren werkens is men zoover gevorderd, dat ook de bom het water heeft bereikt, en nu is het genoeg. Deze geheele bewerking heeft plaats gehad terwijl het eb was; nu wordt kalm de vloed afgewacht, die de schuit vlot zal maken. Maar ook deze tusschentijd wordt niet ongebruikt gelaten, want dien maakt men zich ten nutte om de schuit te voorzien van allerlei voorraad, noodig voor de reis en voor de haringvangst, o.a. 100 vaten zout, 40 vaten drinkwater en 300 ledige vaten, om daarin de haring, die men hoopt te vangen, te bergen.

Als ook dit geschied is, gaan de mannen aan boord, maar dit gaat nu niet zoo gemakkelijk, want onder al die bedrijven is de vloed komen opzetten en men moet een heel eind door 't water gaan om de schuit te bereiken. Er naar toe varen kan men niet, omdat er te weinig water staat, en er naar toe loopen gaat ook niet, omdat de matrozen dan met een nat pak aan boord zouden komen, en dit is minder wenschelijk. Men heeft er dus een ander middeltje op gevonden. De matrozen - ten getale van tien - worden door eenige mannen die behulpzaam zijn geweest bij het vervoeren en approviandeeren van de schuit en daarvoor elk 2 gld. hebben ontvangen - de matrozen, zeg ik, worden door deze mannen één voor één op de schouders genomen en naar de bom gedragen. Met groote behendigheid torsen deze stoere mannen den gansch

niet lichten last en alsof ze een kleinen jongen op den nek hadden, stappen ze, zonder hun evenwicht te verliezen, door de golven en de branding heen naar het vaartuig, dat straks zee zal kiezen.

Maar eer het zoover is, eer ze naar de schuit gedragen worden, die hen ver van de vaderlandsche stranden zal voeren, heel naar de Schotsche kust, is er nog iets te verrichten, dat het moeilijkste van alles is. Daar staat op het strand een groep van vijftien of twintig vrouwen, waarvan sommigen haar mannen, anderen haar zonen of kleinzonen, eenigen haar verloofden uitgeleide doen. Enkelen van haar hebben kinderen aan de hand of zuigelingen op den arm, en van deze allen moet afscheidgenomen worden. Wèl is de reis reeds meermalen gemaakt en met Gods hulp ook

gelukkig ten einde gebracht, maar toch - men kan het niet weten - het water is een verraderlijk element en het visschersbedrijf gevaarlijk - deze reis kon wel eens de laatste wezen. Bovendien zes, zeven, misschien zelfs twaalf weken zal men afwezig zijn, en wat kan er in dien tijd al niet met vrouw en kinderen gebeuren!

De vrouwen staan dan op strand, slaan de laatste toebereidselen gade en wisselen nu en dan een woord met elkaar. De monden, anders zoo tot praten geneigd, zeggen nu niet veel. Van luidruchtige of luchthartige gesprekken is nu gansch geen sprake; ze zijn er zich van bewust, starende op die majestueuze zee, die straks haar betrekkingen weg zal voeren, dat het oogenblik ernstig is. De zee *stemt* ernstig, maar vooral als men zichzelven of anderen aan haar golven gaat toevertrouwen. Sommigen dezer vrouwen zijn al oud en hebben rimpelige, taankleurige gezichten; hoe menigmaal hebben ze hier reeds op ditzelfde strand gestaan om getuigen te zijn van het uitzeilen hunner geliefden, en wie weet of niet deze en gene harer, die in rouwkleederen gehuld zijn, haar offer aan den oceaan hebben gebracht!

Anderen zijn nog jong en hebben den blos der gezondheid op het gelaat; ze hebben nog een heel leven vóór zich en weten niet wat haar nog overkomen kan! Men kan niet zeggen, dat deze vrouwen van een schoon type zijn, zooals de bewoonsters van Urk, die daarvoor terecht bekend staan, maar niettemin maken ze onze belangstelling, vooral in deze oogenblikken, gaande.

't Is thans de tijd voor de matrozen om zich naar het schip te laten dragen, want het water stijgt al hooger en hooger en straks is de bom niet meer te bereiken. Daar komt de eerste matroos aan. Zwijgend gaat hij de rij vrouwen langs en geeft ieder de hand.... ‘Dag Jan,’ ‘Dag Jan,’ ‘Dag Jan,’ klinkt het eentonig en toch welsprekend uit ieders mond. Het laatst van allen krijgt de vrouw de hand, die des zeemans echtgenoote is. Van een omhelzing is geen sprake, die schijnt de stoere zeeman niet met zijn bedrijf in overeenstemming te achten, althans niet op deze plaats. Maar toch maakt hij een uitzondering voor een tweetal. Het zijn zijn kinderen, die dicht tegen moeder aangeleund staan en van wie hij zoo maar niet weg kan gaan. Eén voor één tilt hij ze in de hoogte, drukt ze tegen zijn trouw vaderhart aan, en drukt een kus op beide hun wangen. Dit is het laatste afscheid. Met een ‘groet jullie allegaer’ klimt hij op de schouders van den man, die hem door het water gaat dragen, en onder een eenparig, langgerekt ‘dag!’ uit den mond van al de vrouwen gaat hij henen, om zijn sober stuk brood voor vrouw en kinderen te verdienen.

Het afscheid van de rest der bemanning heeft op dezelfde wijze plaats. Enkele maal is het een moeder, die haar zoon niet kan laten vertrekken, zonder hem een zegenwensch mede te geven. ‘Dag Kees, God zegen je hoor! houd je gangen recht, jongen, ook aan boord. Denk aan je moeder, die voor je bidt, datje oeër[(*)] behouden thuis mag komen...’ Gedurende de gansche toespraak houdt ze de hand van haar zoon omklemd, die geen spier van zijn gelaat vertrekt, ook niet antwoordt, maar - naar we hopen - toch de woorden van zijn zorgvolle moeder zal ter harte nemen.

Nog een ander neemt afscheid van zijn meisje; maar alvorens zich naar de schuit te begeven, stelt hij naar aloud gebruik haar zijn pet ter hand, ten einde die thuis te bezorgen, en geeft haar zijn gouden oorringen in bewaring, die zij in haar eigen ooren steekt en blijft dragen zoolang haar minnaar weg is, ten teeken voor anderen, dat zij verloofd is en haar verloofde zich op zee bevindt.

(*) De Kat wij kers spreken de *w* op Engelsche wijze bijna als *oe* uit.

Eindelijk hebben allen de bom bereikt. Nog een uurtje moet er gewacht worden, eer het getij de schuit vlot zal maken. De zeilen worden geheschen, het anker opgewonden, voor de laatste maal met de petten gewuifd en na eenige schommelingen komt de schuit in beweging, zoolang mogelijk nagestaard door de achterblijvenden.

We wenschen den kloeken visschers een voorspoedige reis, een goede vangst en behouden terugkomst in het Vaderland!

Kampen.

E.D.J. DE JONGH JR.

De bloedregen in Italië.

Den tienden Maart is in Sicilië, evenals in sommige deelen van Zuid-Italië, Midden-Italië en het gebied der Alpen, de zeldzame verschijning van den zoogenaamden bloedregen voorgekomen en heeft der onwetende en bijgeloovige bevolking dier streken angst en schrik aangejaagd.

In Palermo had het het volgende verloop.

In den nacht van 9 op 10 Maart sloeg het weer plotseling om en was het zoo warm en drukkend als in Juli. Om 8 uur 's morgens werd de hemel eerst met dikke gele, daarna met roodachtige en ten laatste zelfs met donkerroode wolken bedekt, waardoor de stad als in een oranjekleurig licht gehuld werd.

's Middags begon er, gepaard met hevigen storm, regen te vallen, waarvan de druppels er als geronnen bloed uitzagen en na het verdampen een roodachtig zand achterlieten

Groote angst greep de bevolking aan, die niet anders meende of de wereld zou vergaan.

Volgens een ooggetuige hadden er vreeselijke tooneelen plaats voor de kerk van het plaatsje Gibellina aan de spoorlijn van Palermo-Trapani.

De angstige inwoners gedroegen zich als waanzinnigen; huilend, jammerend en biddend bestormden zij de kerken, en nauwelijks kon het den geestelijken gelukken ze eenigermate tot kalmte te brengen. Dit gebeurde eerst toen de bloedregen ophield.

Het is buiten twijfel, dat het ontstaan van dit natuurverschijnsel toe te schrijven is aan het stuiven van het zand uit de woestijn van Sahara, dat op ongewone wijze door den gevreesden woestijnwind van Samun of Chamsin wordt opgevoerd, en ten gevolge van de op den 9^{den} en 10^{den} Maart heerschende metereologische toestanden door den storm naar het Noorden gevoerd werd.

De sporen van dit woestijnstof en van dezen stofregen (want dit is het werkelijk) vertoonden zich van Sicilië uit door geheel Italië, het Oostenrijksche Alpengebied, Frankrijk en een deel van Noord-Duitschland, tot aan Mecklenburg toe. In Zuid-Italië regende het ‘bloed’, in de Alpen viel geel gekleurde sneeuw, in Posen en Pommeren geelachtige stofregen.

Uit welk gebied van de Sahara het stof komt, is niet gemakkelijk na te gaan, daar er ten Zuiden van Tunis geen observatoria van het weer meer te vinden zijn; het waarschijnlijkst is het evenwel dat Soudan het ons toezendt.

In de Alpen heeft zich de bloedregen ten gevolge der koude in ‘bloedsneeuw’ veranderd. Zoo viel in Veldes, in Krain, in Valsugana bij Triënt, in het Pusterthal en in andere plaatsen van het Oostenrijksche Alpengebied roode sneeuw, en in Stadl aan de Murthalbaan in den nacht op den elfden Maart zelfs hagel van opvallend bruine kleur.

Lady Melusine.
(*Vervolg van blz.* 212.)

(*Vervolg van blz.* 212.)

‘Papa, ik hoop, dat ge het niet zult doen,’ riep Frederik zeer opgewonden uit; ‘het kan slechts een aardigheid van Mylady zijn, als zij er van spreekt de Hereford-eiken te verkoopen!’

‘En wat hebt u er wel op tegen, mijnheer Frederik?’ vroeg Melusine uit de hoogte.

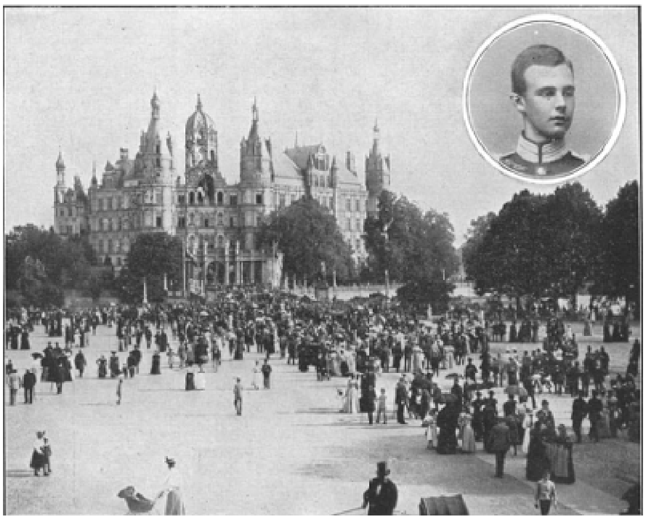

GROOTHERTOG FREDERIK FRANS VAN MECKLENBURG-SCHWERIN EN HET GROOTHERTOGELIJK SLOT TE SCHWERIN. (Zie blz. 222.)

‘Wat ik er tegen heb? Mijn God, Mylady, ik heb er toch het meeste belang bij, dat de bezittingen van mijn voorvaderen in den toestand blijven, waarin zij altijd geweest zijn; wanneer men de eiken wegneemt, zou men ze van haar eenige uiterlijke bekoorlijkheid, haar schoonsten sieraad ontdoen. Bovendien - gij weet, er knoopt zich voor de Herefords een - laat ik het sage noemen - aan deze oude eiken vast, een familie-sage, die ons verbiedt de boomen te vellen.’

Lady Melusine haalde met veel geringschatting de schouders op. ‘En een sage, een phantoom liever gezegd, houdt mannen van den leeftijd van mijn gemaal en zijn zoon terug, om zaken te verkoopen, welker opbrengst zou kunnen strekken om het vervallen dak boven hun hoofden te herstellen? Inderdaad, een zeer overdreven piëteit,’ sprak zij, ‘en ik betwijfel nog, of het dien naam wel verdient. En wat zegt deze traditie der Herefords?’

‘De traditie der Herefords zegt,’ antwoordde Frederik, ‘dat de eiken bestemd zijn te blijven staan waar zij groeiden, tot in eeuwigheid, of totdat een hoogere macht hun

stammen buigt. Degene der tijdelijke bezitters, die zelf de hand slaat aan deze overoude heilige bezitting, zal een onnatuurlijken dood sterven!'

Na deze woorden was het in de oude hal zeer stil geworden. Waarschijnlijk hechtte Sir Ralph niet onvoorwaardelijk geloof aan de overlevering, maar zij bestond nu eenmaal en was door de Herefords steeds in eere gehouden. Mylady was de eerste, die het stilzwijgen verbrak.

'En tot op den huidigen dag toe waren alle baronets van Hereford zoo dwaas, aan dezen onzin te gelooven?' sprak zij.

'Het beste antwoord hierop is, dat de eiken nog staan, Mylady,' antwoordde Frederik.

'Dan wordt het nu tijd,' riep Melusine levendig uit, som met die oude dwaasheden te breken, Ralph! Toon, dat ge een kind van de verlichte negentiende eeuw zijt, dat door zulk dom bijgeloof niet kan en mag afgeschrikt worden. Laat de Hereford-eiken vellen, en laat van het geld, dat zij opbrengen, betere dagen voor ons aanbreken! Volg mijn raad!'

'Doe het niet, Papa,' smeekte Frederik, 'houd de traditie van ons geslacht in eere; wel is waar - konden wij het geld goed gebruiken - ik ook - maar wij zijn er tot nu toe gekomen, en wij zullen er ook wel verder komen!'

Sir Ralph weerde de beide partijen met de handen af. Zijn gelaat stond bedrukt, en niet zonder reden.

'Heb geen zorg, Frederik,' sprak hij kalm, maar vol bitterheid, 'ik zal de tradities van ons huis niet schenden, om de vrouw, die haar huwelijk met mij een ondoordachte daad genoemd heeft, in fluweel en zijde te kleeden. De Hereford-eiken zullen niet geveld worden!'

De baronet had met groote beslistheid gesproken.

Bij zijn woorden vlamde er in Mylady's oogen een bijna roode gloed en snel verhief zij zich van haren zetel.

'Ik heb het voorzien,' sprak zij koel en uit de hoogte, 'ik heb het voorzien, dat deze bijgeloovige onzin te vast in uw en mijnheer Frederik's hoofd ingeworteld zit, om in staat te zijn, ze door woorden er uit te verdrijven. Ik heb het geweten en daarom mijn maatregelen genomen. De Hereford-eiken zullen vallen, want ik heb ze verkocht! Verstaat ge mij, Ralph? Verkocht aan onzen buurman, den heer Huntley. Hij heeft den prijs betaald, dien pachter Manor bedongen heeft.'

Een diepe, angst aanjagende stilte volgde op deze woorden. Sir Ralph's wit gelaat was nog bleeker geworden, en zijn hand omvatte krampachtig de leuning van zijn stoel, terwijl zijn oogen strak op zijn vrouw gericht bleven.

'Melusine, gij liegt' - bracht hij er eindelijk met moeite uit.

'Ik lieg nooit - liegen is laf,' antwoordde zij kortaf.

'Dat is toch wat al te kras,' bracht Frederik ongegeneerd in het midden, voor welke woorden Melusine een onbeschrijfelijkén blik op hem richte.

Sir Ralph bewaarde het stilzwijgen. Hij had de oogen met zijn hand bedekt en zijn ademhaling was moeilijk. Eindelijk hief hij het hoofd op.

'Deze verkooping is van nul en geener waarde,' sprak hij luid, 'van nul en geener waarde, want zij heeft plaats gehad zonder mijn toestemming. Gij wilt dat den heer Huntley wel meêdeelen, Frederik.'

De kapitein wilde antwoorden, maar vóór hij zoover kwam, was Melusine in een luid, tegen haar gewoonte in zeer onmelodieus lachen uitgebarsten.

‘Alsof ik zoo dom zou geweest zijn, mij tegen dit geval niet te wapenen,’ riep zij spottend uit. ‘Neen, mijn goede Ralph, de verkoop heeft geheel volgens de wet plaats gehad. Zoudt ge dan denken, dat ik zoo dwaas zou zijn, daar niet vooruit naar te informeeren? Er bestaat geen stuk, dat het bezit van Hereford-House onaantastbaar maakt. Een bewijs daarvoor zijn de onlangs verkochte landerijen. Toen ge met mij getrouwd zijt, hebt ge mij uitdrukkelijk tot medebezitster van uw eigendommen gemaakt, - dat geeft mij het recht, den ouden vermolmden stoel, waarop ik zooeven zat, zonder ruggespraak met u te verkoopen, even goed als de eiken. Het koopcontract is heden door mij onderteekend en mijn handteekening is door de onvoorzichtige bepalingen, bij ons huwelijk gemaakt, even geldig als de uwe. De heer Huntley zal morgen komen, om het geld uit te betalen. En ik verzoek u mij in het vervolg voor niet zoo dom te willen aanzien - Melusine Holwell heeft misschien een betere school doorloopen dan ge wel denkt.’

Sir Ralph sprak geen woord; hij was in zijn stoel neergezonken en staarde voor zich uit, en het bitterste van alle gevoelens, het berouw, kwam voor de eerste maal in zijn hart op; berouw over zijn eigen dwaasheid, die hem verleid had, de blonde vrouw daar in zijn huis en daarna in zijn hart genomen te hebben.

Frederik was zeer toornig opgesprongen.

‘Bij God, Mylady,’ riep hij opgewonden uit, ‘ik weet op 't oogenblik niet, welke woorden te bezigen om uitdrukking te geven aan uwe woorden en uwe handelingen. Wilt ge dan mijn vader dooden? Ik loop dadelijk naar mijnheer Huntley en zal hem zeggen dat gij mijns vaders toestemming tot dezen verkoop niet gevraagd, dus ook niet gekregen hebt! Want ge kunt niet loochenen, dat mijn vader bezitter is van Hereford-House en als zoodanig om toestemming gevraagd had moeten worden. Huntley is een eerlijk mensch, en zal dus zelf wel zoo verstandig zijn, dit vervloekte koopcontract te verscheuren!’

‘Zoo? En wil je dat werkelijk doen?’ sprak Melusine hoonend; ‘ik zeg je, het zal niet gebeuren, de Herefordeiken zullen vallen, om mij in de gelegenheid te stellen slechts éénmaal in mijn leven in de groote wereld te schitteren. Zwijg, Frederik,’ siste zij, toen de kapitein haar in de rede wilde vallen, ‘zwijg, zeg ik je! Ge kunt je gang gaan; als je er lust in hebt, ga er heen, maak mij en je ouden vader voor de geheele wereld belachelijk, stel mij maar aan de kaak, door te zeggen, dat ik geen recht had tot dezen verkoop - bazuin het overal rond, dat de oude goede Sir Ralph zijn meerdere gevonden heeft in zijn jonge vrouw, dat zij hem voor den gek houdt!’

Nogmaals lachte Melusine luid en onharmonisch en danste toen de hal uit.

Frederik was als versteend blijven staan, hij voelde maar al te wel, dat Mylady gelijk had, en schaamde zich dat het zoo was.

‘Wat een ellende heeft zij over ons gebracht, en zal zij nog over ons brengen!’ dacht hij met verbittering, een schuwen blik werpend op de ineengedoken gestalte zijns vaders.

Nadat Mylady zich verwijderd had, was Mary-Rose van haren stoel opgestaan, en liep naar Sir Ralph toe, gevolgd door Frederik's oogen, die bij het zien van het fijne figuurtje met het donkere kopje dadelijk veel vroolijker stonden.

‘Wees maar niet verdrietig, goede, lieve man, wij zijn er ook nog, en houden veel, o, zooveel van u!’

Maar Sir Ralph antwoordde niet; hij maakte slechts een afwerende handbeweging - hij wilde alleen zijn met zijn smart, zijn zorgen en zijn berouw. Frederik wenkte Mary-Rose en ging met haar in den tuin.

‘Wij hadden het hier allen veel beter, eer de fee Melusine haar Schotsche Hooglanden verliet,’ sprak hij somber, en voegde erbij: ‘Arme kleine Mary-Rose, ook jou dagen zijn lang niet prettig onder haren gestrengen schepter!’

‘O, bekommer je daarom niet, Frederik,’ antwoordde Mary-Rose zacht, ‘ik verdraag haar luimen, want je vader is even lief voor mij als vroeger, en,’ voegde zij er lachend bij, ‘gij hebt mij immers lief!’

Frederik boog zich tot haar over, en drukte een kus op haar voorhoofd.

‘Ik wilde wel, dat de omstandigheden mij veroorloofden

de kleine Mary-Rose tot mevrouw Frederik Hereford te maken,' sprak hij liefdevol, en zijn eerlijke oogen glansden.

Mary-Rose reikte hem zwijgend de hand.

Toen Frederik eenige jaren geleden Hereford-House verliet, was Mary-Rose, die van Sir Ralph den naam van Trouvée (vondeling) gekregen had, nog maar een eenvoudig schoolmeisje geweest, maar toen hij terugkwam vond hij in haar het ideaal, zooals hij het zich had voorgesteld. En zij? Ook zij had aanleiding genoeg om den knappen kapitein lief te hebben. In stilte hadden zij elkaar trouw beloofd, en Frederik hoopte, als hij eenmaal den rang van majoor behaald had, den te verwachten tegenstand van zijn vader te kunnen overwinnen, en de kleine bevallige Mary-Rose Trouvée naar het altaar te kunnen geleiden.

II.

Hastings-Castle was een prachtig landgoed, den rang eens hertogs volkomen waardig. Zijn voorgevel en drie zijvleugels, welke laatste van torens voorzien waren, dagteekenden uit den tijd van koningin Elisabeth, onder wier regeering men de kunst van bouwen in Engeland nog verstond.

Natuurlijk bevatte dit prachtige gebouw, in Tudor-stijl opgetrokken, een reeks van vertrekken, zalen en van zulke kamers, die er op berekend zijn gasten te ontvangen; - de laatste hertog van Hastings had het evenwel nog noodig geoordeeld aan het gebouw een vleugel in modernen stijl toe te voegen, vóór hij Miss Isabella Mount-Severn als gemalin in zijn huis voerde, want volgens zijn meening bood het oude landgoed niet dat comfort en die gemakken aan, welke voor kinderen uit de negentiende eeuw onmisbaar zijn.

Vóór den voorgevel van het slot spreidde zich een reusachtig, smaragdgroen grasveld uit, waarop fonteinen haar helder water in hooge stralen in de lucht spoten, en waar altijd nog voldoende plaats overbleef voor croquet- en lawntennisspelen. Achter het slot verhief zich het prachtige, zorgvuldig aangelegde park, dat tot aan de uitgestrekte bosschen doorliep, en deze laatsten juist maakten de bezitting beroemd.

Hertog Henry von Hastings rustte nu reeds jaar en dag in het familiegraf der overoude, schilderachtige, met linden omgeven parochiale kerk, die bij het slot behoorde; ook zijne vrouw was aan een hardnekkig borstlijden overleden, en Hastings-Castle was met zijn titels en revenuen overgegaan op Lord Charles Carlyle, den eenigen zoon en erfgenaam van den overledene.

Hertog Charles bewoonde Hastings-Castle eigenlijk slechts gedurende den jachttijd, terwijl zijn tante, Lady Carlyle, de zuster van den voriger bezitter, een oude, ongehuwde dame, er zich voorgoed gevestigd had, eensdeels op uitdrukkelijk verlangen van haar neef om het bestuur van het huishouden waar te nemen, maar ook uit oudergewoonte.

In de herfstmaanden werd Hastings-Castle druk door de gasten van den hertog bezocht. Er hadden dan groote jachtpartijen plaats, die vergezeld gingen van diners, bals en andere festiviteiten, welke een groote aantrekkelijkheid vormden voor de vereerders van Hastings-Castle, te meer daar de hertog als een aantrekkelijke persoonlijkheid bekend stond en zijn gastvrijheid wijd en zijd beroemd was.

Natuurlijk stelde men deze deugden op hoogen prijs en maakte men er een ruim gebruik van, want zelfs gedurende de wintermaanden, die de hertog doorgaans in Londen of in een der hoofdsteden van het vasteland doorbracht, huisvestten de muren van het Tudor-slot dikwijls een menigte gasten, die dan het vrije gebruik hadden over de welvoorziene bibliotheek, den stal, en iederen avond bij de thee het gezelschap opzochten van Lady Carlyle.

Nu was het herfst en Hastings-Castle wemelde van gasten, wier hoofdbestanddeel gevormd werd door den adel van het land, maar ook het leger en de marine, evenals het corps diplomatique benevens eenige sportlustige en wetenschappelijke mannen waren er vertegenwoordigd.

Ook Sir Ralph Hereford van Hereford-House was met lady Melusine en Frederik Hereford met veel bagage op Hastings-Castle aangeland; Mary-Rose was zelfs ook meegekomen, maar werd niet officieel tot de gasten gerekend, want niettegenstaande haar uitgebreide kennis en voorname verschijning, nam zij de plaats in van Lady Hereford's kamenier - zij was immers maar een vondeling, en verstond zoo goed de kunst met haar fijnen smaak de prachtigste toiletten te arrangeeren en te veranderen, - om kort te gaan, Lady Melusine had het met flauwten en kuren zoover weten te brengen, dat Mary-Rose meeging om haar te bedienen.

Na deze gebeurtenis was het tusschen Mylady en Frederik tot een openlijke breuk gekomen. De laatste verzette er zich tegen, dat Mary-Rose als een bediende behandeld zou worden, nadat men haar van kindsbeen af als een dochter des huizes beschouwd had; maar Sir Ralph wist geen woorden meer te vinden tegenover de eigenmachtige handelingen der ‘Schotsche bergfee’, want berouw over hetgeen niet te veranderen viel had zijn wil gebroken, zijn geest terneergedrukt. O, in den eersten tijd van zijn tweede huwelijk was alles goed gegaan, totdat - ja, totdat de uitnoodiging van den hertog van Hastings was gekomen, en - de eiken van Hereford onder de bijl moesten vallen.

Mary-Rose had met de haar eigene verdraagzaamheid zich naar de bevelen van Mylady geschikt, ofschoon Frederik er tegen te velde trok, en zijn ergernis zelfs in tegenwoordigheid van Melusine niet kon inhouden.

‘Houd je kalm, Frederik,’ had zij gesmeekt, ‘zoolang zal het niet meer duren of ik moet het dierbare Hereford-House toch verlaten, om onder vreemden, die mij niet lief zullen hebben, mijn eigen brood te verdienen, Laat ik mij dus maar oefenen in de dienstbaarheid - de kuren van Mylady zijn een harde, maar ook tevens misschien een zeer goede leerschool voor mij.’

‘Dat zal nooit gebeuren,’ had hij geantwoord, ‘mijn toekomstige vrouw kan nooit de dienares mijner stiefmoeder zijn.

Maar hoe Frederik ook tegenwerpingen maakte, ging Mary-Rose toch mee naar Hastings-Castle. Mylady had het zich nu eenmaal in het hoofd gezet, gedeeltelijk omdat Mary-Rose haar werkelijk van nut was, maar gedeeltelijk ook om Frederik, die een lang zondenregister bij haar had, te ergeren, want zij had de heimelijke verloving dier beiden reeds lang doorzien. De schoone vrouw met den gouden stralenkrans om het bevallige hoofdje bezat een groote mate van eigenzinnigheid, vermengd met een niet gering deel boosaardigheid.

De familie van Hereford-House was dus op Hastings-Castle aangeland en Mylady had een reeks van kamers betrokken, welker kostbare moderne inrichting een des te grooter contrast vormde met de verschoten en vervallen pracht van Hereford-House.

‘Dit is eerst een goede omgeving voor mij, waar mijn schoonheid eerst juist tot zijn recht komt,’ dacht zij hardop, als zij een kamer betrad, niet lettende op de

aanwezigheid van haren echtgenoot. Maar Sir Ralph was aan deze onaangename manier van optreden reeds zoo gewend, dat hij bij deze nieuwe onverholen verwijten, zijn armoede betreffende, eenvoudig de schouders ophaalde, al blij als deze verwijten niet direct aan hem persoonlijk gericht waren.

Bij den aanvang van het seizoen had men op Hastings-Castle een gast aangetroffen, die er dikwijls te zien was, inderdaad zoo dikwijls, dat men hem eigenlijk als een bewoner van het slot kon rekenen.

(*Wordt vervolgd.*)

Het Huwelijk van den Kroonprins van Japan. Met illustratiën.

Nog geen menschenleeftijd geleden, was Japan voor het buitenland streng afgesloten, en was de Europeesche beschaving er geheel onbekend of verboden. De Mikado werd als een god vereerd; niemand mocht hem zien, maar hij dorst zich ook met niets te bemoeien, zoodat de geheele keizerlijke macht in handen was van de aanzienlijken van het rijk, die hierdoor dikwijls met elkaar in bloedigen strijd gewikkeld waren.

Toen nu de thans regeerende keizer op jeugdigen leeftijd den troon besteeg, werden de grenzen van zijn rijk geopend.

Japan, dat in beschaving mogelijk duizend jaar ten achter was, bood voor het wereldoog een schouwspel aan, zooals er nog geen in de geschiedenis bekend was; in een tijdsverloop van 30 jaren namelijk ontwikkelde het zich eeuwen. Het leger legde

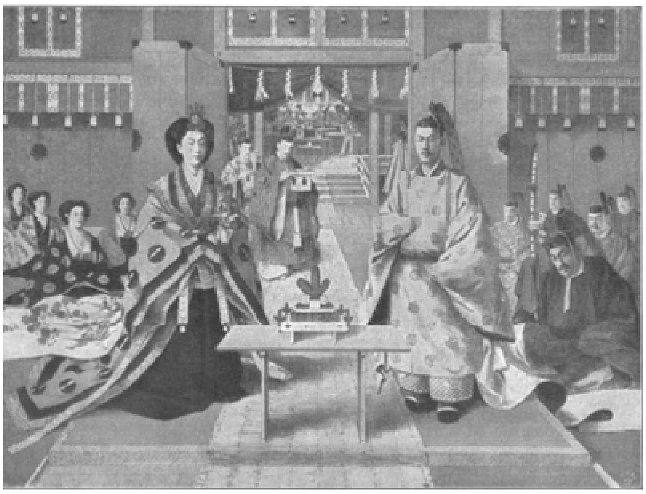

HUWELIJK VAN HET KROONPRINSENPAAR VOOR HET HUISALTAAR DER VOOROUDERS OP DEN 12 MEI 1900.

de ijzeren pansers, de speren en de tweehandige zwaarden af, en bewapende zich met achterlaadgeweren en veldgeschut van de nieuwste constructie; de oude toestand werd naar Europeesch voorbeeld veranderd in een staatsinrichting met volksvertegenwoordiging en verantwoordelijke ministers; de goddelijke Mikado werd een constitutioneel keizer; spoorwegen en stoombooten werden aangelegd, en op die wijze ontstond handel en verkeer; fabrieken van allerlei soort verrezen als paddestoelen uit den grond.

De reiziger, die tegenwoordig in Japan aanlandt, ziet zich zoo door Europeesche beschaving omringd, dat hij zich moeilijk kan voorstellen, dat hij zich in het ver verwijderde Oost-Azië bevindt.

Met de Europeesche beschaving nam Japan ook het Europeesche hofceremonieel over, en het is er niets over gesticht, dat het in Europa nog niet voor 'vol' aangezien wordt.

Paul Lindenberg, een Duitscher, meldt in een beschrijving over een reis om de wereld, dat het Japansche hof er lang niet over gesticht was, dat in 1892, bij den dood der Keizerin-Moeder, van alle Europeesche staten slechts Spanje den rouw aannam,

terwijl het Japansche hof in de vijf jaren van 1891 tot 1896 twaalfmaal den halven rouw heeft aangenomen over Europeesche vorstelijke personen.

Evenzoo heeft het de Japanners heimelijk verdroten, dat van het huwelijk van den Japanschen kroonprins, dat den 10den Mei van het vorige jaar met keizerlijke pracht heeft plaats gehad, in Europa zoogoed als geen notitie is genomen. De buitenlandsche gezanten en consuls, die in Tokio wonen, kwamen hun gelukwenschen brengen en dat was alles. Ook de Europeesche pers, die anders geen gelegenheid voorbij laat gaan, om schitterende beschrijvingen van hoffeesten te geven, scheepte nu haar lezers af met zeer korte verslagen.

De beide bij dit artikel behoorende gravures zijn gemaakt naar platen in kleurendruk, die als herinnering aan het feest bij duizendtallen onder de Japanners verspreid zijn geworden. Het zijn volstrekt geen kunstplaten, maar behooren tot die soort, welke door de boeren, de handwerkslieden en de arbeiders allen gekocht wordt en waarmee de soldaat de muren der kazerne versiert; toch is het aardig de voorstelling eens na te gaan.

De éène gravure stelt bruid en bruidegom in oud-Japansch kostuum voor, op het oogenblik dat zij in de keizerlijke huiskapel de voorouders offers brengen; de andere doet ons beiden in Europeesche kleederdracht zien, hoe zij in tegenwoordigheid van het keizerlijk echtpaar en de ministers, een plechtigen dronk doen, waarin de ceremonie van de huwelijksvoltrekking bestaat.

De zeden en gewoonten der Japanners zijn geheel op vroolijkheid ingericht. Er is misschien geen land waar zooveel gelachen wordt als in het rijk van de Opgaande Zon. Reizigers verhalen dat men zelfs midden in den zomer, als er dagen lang stroomen regens uit den hemel vallen, die alle wegen in bijna onbegaanbare moerassen herschapen, meer vroolijke dan treurige gezichten op straat ziet. Vroolijkheid ligt bij de Japanners tot grondslag; zij is, zou men kunnen zeggen, een deel van hun godsdienstig leven geworden.

In andere opzichten zijn de Japanners op het punt van godsdienst vrij onverschillig. Alleen hebben zij een heilige vereering voor de natuur en het voorgeslacht; vooral de laatste vormt de basis voor het familieleven en de staatsinrichting. Die eerbied voor het voorgeslacht leidt hun bij al hun verrichtingen. Steeds denken zij: wat zou de ziel van die of die doode, die hen steeds omzweeft, er wel van zeggen?

Dit is ook oorzaak dat een andere trek van het Japansche volkskarakter zich sterk ontwikkeld heeft, namelijk de liefde

tot het symboliseeren. Alles heeft bij hen een beteekenis of betrekking op het een of ander.

Een groot contrast met de vroolijke en tevens verstandige levensopvatting en hun dwepen met natuurschoon, vormt een andere karaktertrek van den Japanner, namelijk zijn groote vaderlandsliefde, die niet zelden tot bandeloos patriotisme stijgt. Zonder deze had het Japansche volk ook nooit de kracht gehad den binnen- en buitenlandschen woelingen, die het moderne Japan voorafgingen, het hoofd te bieden.

Keizer Mutsuhito 'de Verzoenende', dien wij op ons eerste plaatje in de loge zien zitten, werd den 3den November 1852 als zoon van keizer Kommeï Tenno en diens gemalin Asuko, te Kioto, de toenmalige residentie, geboren. Nauwelijks vijftien jaar oud volgde hij in 1867 zijn vader op den troon op. Reeds den 9den Februari 1869 trad hij in het huwelijk met de anderhalf jaar oudere prinses Haruko ('Lente'), een dochter van den tot den hoogsten adel behoorenden Tadaka uit het huis Tudschiwara-Itschidscho.

Daar uit dit huwelijk geen troonopvolger gesproten was, werd zijn op

CEREMONIEELE DRONK VAN HET KROONPRINSENPAAR VOOR DEN KEIZER EN DE KEIZERIN IN TEGENWOORDIGHEID DER STAATSMINISTERS.

den 31sten Augustus 1879 geboren zoon van eene bijvrouw, Joschihito Harunomiya, tot kroonprins uitgeroepen. Naast de wettige echtgenoote duldt de Japansche zede in hetzelfde huis een bijvrouw, die evenwel hoegenaamd geen rechten heeft, zelfs niet bij de opvoeding harer eigen kinderen, en meer als een meid beschouwd wordt.

Overigens neemt de Japanner alleen zulk een bijvrouw, als zijn wettige vrouw hem geen zoon schenkt, want het gemis van een zoon weegt bij hem zeer zwaar, daar alleen een mannelijke nakomeling aan het altaar der voorvaderen offeren mag, en zonder hem is het huiselijk altaar verweesd en mist de eeredienst der afgestorvenen zijn priester. Daar er dus noodzakelijk in iedere familie een zoon moet zijn, worden dikwijls knapen aangenomen, en deze aangenomen kinderen genieten in alle opzichten de gelijke rechten als de wettige nakomelingen; dit gaat zoover, dat de stamboom tot in het oneindige wordt voortgezet, en aan dit laatste gebruik is het toe te schrijven, dat de dynastie van den Mikado reeds langer dan 2560 jaar op den Japanschen troon zit.

De tegenwoordige keizer heeft een statige, flinke gestalte, en kijkt over zijn geheele omgeving heen. Zijn hoofd, slechts spaarzaam met haar bedekt, de gele gelaatskleur

en de schuin staande oogen, maken hem tot een echt mongoolsch type. Hij gedraagt zich altijd deftig ernstig, maar heeft geen groote deugden als heerscher, en ook het initiatief tot vele zaken ontbreekt hem; maar het is hem steeds gelukt de juiste mannen op de juiste plaats te benoemen, en daarom heeft hij zich in zijn land onsterfelijk verdienstelijk gemaakt. De architect W. Bochmann, die eenige der voornaamste gebouwen in Tokio ontworpen heeft, mocht den keizer zelf zijn plannen voorleggen en was daardoor in de gelegenheid hem langen tijd op te nemen. Hij zegt van den Mikado:

‘Zijn trekken zijn te vleezig om mooi te zijn, maar de donkere oogen en het glanzend zwarte haar, dat bijna alle Japanners bezitten, staat prachtig bij de opvallend bleeke gelaatskleur, en al is de geheele verschijning niet majestueus te noemen, dan is zij toch interessant en sympathiek.’

De levenswijze van den Mikado is buitengewoon eenvoudig en hij is zeer gesteld op de oud-Japansche zeden, hoewel het toch aan hem toe te schrijven is, dat Japan voor de Europeesche beschaving zijn grenzen opende; alleen bij feestelijke gelegenheden draagt de keizer Europeesche kleeren.

Keizerin Haruleo, die op onze plaat naast haren echtgenoot in de loge zit, wordt evenals de keizer in Japan hoog vereerd. Pierre Loti (een beroemd Fransch schrijver), die de keizerin bij een hoffeest in oud-Japansche kleederdracht zag, beschrijft haar op de volgende wijze:

‘Zij heeft een goed figuur. Haar klein, geverfd en gepoederd gezicht trof mij, maar liet mij toch koud. Bij het kinderachtig lachen openden zich haar roode lippen een weinig om hare witte tanden. Haar kleeding onderscheidde zich van niets van die van haar gevolg; mogelijk waren de vleugels van haar kapsel wat breeder en langer, omdat heur haar mooier was.’

Sedert het jaar 1873 draagt de keizerin ook bij officieele feesten gewoonlijk Europeesche kleeren, en de dames van haar gevolg, die tot den hoogsten adelstand behooren, volgen hierin haar voorbeeld, wat zeer in haar nadeel is, want de kleine, maar niet leelijke gestalten der Japansche schoonen zien er, naar de elegantste Parijsche mode gekleed, vrij potsierlijk uit, terwijl de bonte nationale kleederdracht haar uitstekend staat.

Kroonprins Joschihito Harunomiya, die een zeer zorgvuldige Europeesche opvoeding gehad heeft, is het type van een modernen Japanner. Slechts zelden steekt hij zich in oud-Japansche kleeren; bijna nooit legt hij zijn uniform af.

Over 't algemeen heeft hij de Europeesche gewoonten aangenomen en hij spreekt ook Fransch, terwijl zijn vader geen enkele vreemde taal machtig is. Met hart en ziel is de kroonprins soldaat, hoewel zijn tamelijk zwak gestel niet tegen vermoeienissen bestand is.

Over de op den 25sten Juni 1884 als dochter van vorst Kudscho Tudschiwara geboren kroonprinses Sada schreef de in Berlijn wonende Japansche journalist Kisak Tamai in een interessant tijdschrift ‘Oost-Azië’ het volgende:

‘De vorstin is krachtig en lichamelijk goed ontwikkeld; daarbij geniet zij een uitstekende gezondheid en heeft vele goede eigenschappen. Tot Juli 1898 bezocht zij de school van den adelstand. Steeds zag men het meisje den weg naar school te voet afleggen, daar zij loopen voor gezonder hield dan rijden. Met groote vlijt wijdde zij zich aan de studie, en nadat haar huwelijk met den kroonprins was vastgesteld, verliet zij de school, na eerst bij het examen een prachtig getuigschrift te hebben gekregen.’

Onze platen stellen twee kamers in het keizerlijk paleis voor, die wel onze aandacht verdienen. Midden in de, in sommige opzichten zeer Europeesch uitziende hoofdstad Tokio ligt de residentie van den Mikado als een afzonderlijk stadsgedeelte. Uit reusachtige steenblokken gebouwde muren, met breede waterwerken omgeven, omsluiten een zeer uitgestrekt park, dat er door de overoude pijnboomen met hun grillige vormen nogal somber uitziet. In dit park liggen de gebouwen, die de hofhouding van den Mikado huisvesten.

Toen het zeer oude Schagun-slot in het jaar '70 afbrandde, liet keizer Mutsuhito een naar de veranderde omstandigheden modern paleis bouwen, in eenigszins Europeeschen bouwtrant, maar in vele opzichten ook nog op oud-Japansche wijze ingericht. Dit paleis is bovendien geen reuzengebouw, zooals het bij vorstelijke verblijfplaatsen doorgaans het geval is, maar het bestaat uit een reeks gebouwen van ééne verdieping. De stoffeering en versiering der vertrekken van de vertegenwoordigers getuigt van goeden smaak, en stelt voornamelijk de Japansche neiging voor bonte kleuren op den voorgrond. De drie naar den tuin gekeerde privé-vertrekken van den keizer vormen door hun overdreven eenvoud een groot contrast met de weelderig ingerichte vertrekken der vertegenwoordigers.

De feestelijkheden bij het huwelijk bestonden uit twee plechtige handelingen, die op onze platen zijn afgebeeld. In een prachtig staatsierijtuig werd de bruid uit het huis harer ouders afgehaald. Zij was in het wit gekleed, want wit is in Japan de kleur van rouw, en de bruid toont hierdoor aan dat zij voor haar eigen familie gestorven is en van nu af die van haren echtgenoot toebehoort. Toen trok zij Europeesche kleeren aan en legde met den kroonprins voor het keizerpaar en den staatsminister, onder het gemeenzaam leegen van meerdere schalen wijn, de bindende geloften af. Den volgenden dag verwisselden bruid en bruigom evenals de leden van het gevolg hun hofkleeding met de oud-Japansche kleederdracht en brachten in de huiskapel aan de altaren der voorvaderen van het keizerlijk huis de voorgeschreven offergaven.

Geheel Japan vierde het familiefeest in het huis van den Mikado mee en van alle zijden stroomden geschenken toe. Zoo bijv. zond de stad Tokio een oorkonde, waarbij ter eere van het huwelijk van den kroonprins de bouw toegezegd werd van een kunstmuseum, waarvan de oprichtingskosten alleen 350,000 yen (ongeveer 9 ton aan goud) zullen bedragen. De Mikado nam de gelegenheid waar om 60 verdienstelijke mannen uit zijn land tot den adelstand (baron) te verheffen; er zijn daardoor in Japan nu 773 personen van adel, namelijk: 11 vorsten, 29 markiezen, 90 graven, 363 burggraven en 280 baronnen.

De overgang der regeering in Mecklenburg-Schwerin.

Den 9den April jl. heeft groothertog Frederik Frans IV van Mecklenburg-Schwerin zijn negentiende jaar (den leeftijd zijner meerderjarigheid) bereikt, en nam op dien

dag de regeering over van zijn oom hertog Johan Albrecht, die zeer toevallig juist vier jaar het regentschap voor zijn neef heeft waargenomen, daar de vader van den tegenwoordigen hertog, Frederik Frans III, den 10den April 1897 gestorven is.

De aanvaarding der regeering ging met verschillende feestelijkheden gepaard, waaraan ook werd deelgenomen door den broeder van den groothertog, prins Hendrik der Nederlanden.

De nieuwe groothertog heeft den laatsten tijd in Bonn gestudeerd en door zijn beminnelijke, opgewekte natuur aller harten gewonnen.

Hij is een groot liefhebber van den sport, wat hem evenwel niet belet zich met ijver aan de staatszaken te wijden; ook stelt hij bizonder veel belang in den landbouw, en nog vóór hij zelfstandig de regeering aanvaardde, hield hij zich bezig met de oplossing van het vraagstuk over het uitroeien van het schadelijk wild, waar men in Mecklenburg nog weinig werk van heeft gemaakt.

Een nieuwe werkkring voor vrouwen.

Onze afbeelding op bladz. 224 doet ons het portret zien van Sofie Christensen. Deze jonge dame, wier sympathetisch en intelligent gelaat groote energie en wilskracht verraadt, heeft voldoende bewezen dat deze eigenschappen haar zijn deelachtig geworden.

Als dochter van een welgesteld scheepsbezitter en kapitein te Notbok - in de buurt van Kopenhagen - in 1867 geboren, kreeg zij een zeer zorgvuldige opvoeding, maar bleef na den dood van hare ouders op den jeugdigen leeftijd van 17 jaar met vier kleine zusjes volkomen hulpeloos en zonder middelen achter, daar het geheele vermogen harer ouders reeds eenige jaren vóór hun dood verloren was gegaan.

Na vele vergeefsche pogingen om in haar eigen onderhoud te voorzien, leerde zij op de te Kopenhagen gevestigde ‘sloydschool’ licht schrijnwerkerswerk, dat in Denemarken uit een hygienisch oogpunt aan alle jonge meisjes als handwerk geleerd wordt.

Spoedig daarop kreeg zij aan dezelfde school een betrekking als leerares en vond zooveel genoegen in het door haar gekozen vak, dat zij er zich geheel aan wilde wijden. Maar hiertoe waren drie zeer moeilijk te verkrijgen zaken noodig: in de eerste plaats een leertijd van vier tot vijf jaar, ten tweede een bekwaam meester en ten derde de noodige middelen om gedurende den leertijd van te leven.

Maar door hare bewonderenswaardige volharding en door de bereidwilligheid van eenige medeleeraressen, gelukte het haar over al die hinderpalen heen te stappen.

Genoemde jonge dames besloten haar maandelijks ongeveer 55 Mark (33 gulden) gedurende drie jaar voor te schieten; van eenige diaconessen kreeg zij middageten en met deze weinige middelen begon zij haren leertijd, dien zij evenwel tot het einde toe doormaakte, en na verloop van 4½ jaar kwam zij met haar eerste proefstuk, een gebeeldhouwde boekenplank, voor den dag.

Intusschen was het haar gelukt de belangstelling op te wekken van den directeur der teekenschool, die zij 's avonds bezocht, den heer Klein, en op kosten van hem en zijn vrouw werd zij in de gelegenheid gesteld een studiereis te maken naar Amerika, Duitschland, Frankrijk en Italië, en bracht ook eenigen tijd in ons land door.

Na haar terugkeer opende zij een atelier met zes gezellen. Deze onderneming had zooveel succes, dat zij spoedig een grooter lokaal moest huren.

Tegenwoordig heeft zij een groote werkplaats, waar de machines met stoom gedreven worden en waar voortdurend 14 gezellen, vrouwelijke zoowel als mannelijke, aan den arbeid zijn.

Zij heeft zooveel bestellingen voor het binnen- en buitenland, dat zij er maar zelden toe komt meubelen in voorraad te maken.

Het licht als geneesmiddel.

De behandeling van verschillende ziektegevallen door het blootstellen aan licht, hetzij eenvoudig de zon, hetzij electrisch licht of Röntgen-stralen, is in den laatsten tijd hoe langer hoe meer op den voorgrond getreden. De zonnebaden werden eerst door de natuurdokters, daarna door de wetenschappelijke geneeskunde ingevoerd, maar daar wij in ons werelddeel, helaas, de zon maar het kleinste gedeelte van het jaar te zien krijgen, heeft het electrisch licht haar moeten vervangen, en was het voornamelijk Niels R. Finsen in Kopenhagen, die geheel systematisch de lichttherapie of phototherapie tegen verschillende ziekten, en wel voornamelijk huidziekten, practisch aanwendde. Zoo behandelde hij bijvoorbeeld pokziekte met rood licht, en het gelukte hem werkelijk in vele gevallen, de zweren in het gelaat te laten genezen, zonder dat de bekende litteekens achterbleven.

Bizonder veel succès had Finsen evenwel ook met de behandeling van lupus door licht. Lupus is een zeer hardnekkige en invretende uitslag, die aan de bovenlip of wangen van den patiënt, die er door aangetast wordt, groote verwoestingen aanricht. Finsen gebruikt hiervoor geconcentreerd zonnelicht en electrisch booglicht tot een sterkte van 80 ampères.

Opdat het geen warmte zou geven, laat hij het licht vallen door een laag blauw gekleurd water, en concentreert dit ‘koude licht’ op de door lupus aangetaste plek. In zijn geneesinrichting heeft hij een door hem zelf uitgevonden toestel, waarmee hij gelijktijdig meerdere patiënten door geconcentreerd booglicht kan behandelen.

Twee Fransche doctoren, de heeren Lortet en Genou uit Lyon, waren na een bezoek aan het instituut Finsen zoo met diens lichtgeneeswijze ingenomen, dat zij besloten, het ook in Frankrijk in te voeren.

Voor dit doel stelden zij een kleiner, eenvoudiger en handiger toestel samen, waarmee zij even goede, ja zelfs betere resultaten verkregen dan Finsen.

Ook in Duitschland heeft men in dit opzicht niet stilgezeten. Niet alleen heeft men er reeds een aantal privé-inrichtingen, waar de lichtbehandeling wordt toegepast, maar in het ziekenhuis te München heeft men óók een apparaat geplaatst en in het begin van dit jaar in werking gesteld. Voor aanwending van zonnelicht dient een op het Zuiden gelegen uitbouwsel op het dak, met verstelbare glazen wanden, terwijl men onder in dit gebouw een zaal vindt, waar ingeval de zon niet schijnt, de behandeling met electrisch licht kan plaats hebben. Een booglamp ter sterkte van 100 ampères dient ter bestraling van menschelijke lichamen, die lijden aan rheumatiek of ziekte der stofwisseling, terwijl men voor lupus of andere huidziekten eveneens het Finsen-apparaat gebruikt. Bovendien zijn er een paar gloeilichtbaden voorhanden, zoodat de Münchener inrichting voor lichtbehandeling niet voor de Kopenhagensche behoeft onder te doen.

Uit de wolken.

I.

‘Mijn lieve Marie!’

‘Kom nog ééns, laat ik je nog éénmaal zien en spreken, en dan afscheidnemen voor altijd! Althans, zoo wil je vader het, die mijn aanzoek afgewezen heeft, zoo

willen de omstandigheden het, zoo moet ook gij het willen, en ik met u, daar wij door alles er toe gedwongen worden. Maar ik moet je nog een laatste maal zien. Al zijn wij het ook eens, dat er geen uitweg voor ons is, - dan wil ik toch niet, dat wij zonder afscheid van elkaar gaan. Ik verwacht je van avond tegen zes uur bij het museum in den dierentuin, waar wij zoo dikwijls plannen voor de toekomst gemaakt hebben, en smeek je, te komen.

Je zoo innig liefhebbende

GEORGE.'

Het dienstmeisje, door fooien van den jongen man reeds lang gewillig gemaakt, had haar het briefje in het geheim ter hand gesteld, en nadat zij het, alleen op haar eigen kamertje, met kloppend hart gelezen had, begon er voor haar een ware tweestrijd.

Gaf zij aan zijn verzoek gehoor, dan verzette zij zich tegen den wil harer ouders, die volkomen vertrouwen in hun dochter stelden, daar zij George Payer niet meer zien mocht, nadat zij, door de omstandigheden er toe gedwongen, van hem had moeten afzien. Ontzegde zij evenwel den geliefden man een laatst vaarwel, dan deed zij hem nog meer verdriet, dan zij nu reeds gedaan had.

Zij stak den brief, dien zij niet de kracht had te verscheuren, in haren zak, en zat met de handen in den schoot, een blik op den grond gericht, bleek door vrees, zenuwachtig over alle leden te beven.

Zij had, daar haar familie ging verhuizen, veel te doen gehad, maar daar dacht zij niet aan. In haar woedde een hevige tweestrijd, zoodat zij wel in snikken zou kunnen uitbarsten. De liefde tot haar ouders eenerzijds, het verlangen naar een laatst samenzijn met den geliefde aan den anderen kant. En zonder dat zij er zich zelve van bewust was, vulden hare donkere oogen zich met groote tranen. De deur ging open, haar moeder trad binnen, een teere, bleeke vrouw, met lief gelaat. Zij kwam zien, of zij met pakken vorderde, en in plaats hiervan, zag zij haar dochter in groote verslagenheid vóór zich zitten. Zij werd er innig door geroerd.

'Kind!' De zachte stem der moeder klonk bezorgd en lang niet vast, maar toch deed zij alsof zij het verdriet van haar lieveling niet bemerkte. Ook de hartelijke woorden uit den mond der moeder zouden de wonde niet kunnen genezen, dat moest de tijd doen. Het was dus het beste de zaak niet meer aan te roeren, nadat drie dagen geleden de beslissing had plaats gehad, en het onverbiddelijke 'neen' op het aanzoek van den heer Payer was uitgesproken. Alles, wat zij als moeder doen kon, was, haar kind het vergeten gemakkelijk te maken. Daarom gaf zij zich ook moeite, een zooveel mogelijk opgewekten toon aan te slaan, toen zij vroeg of zij Marie bij het pakken ook behulpzaam zijn kon. Het jonge meisje droogde stil de oogen af, knikte van neen, en maakte zich gereed een stapel boeken, die op den grond lagen, in een koffer te schikken.

Mevrouw Hoogstad sloeg haar een poosje zwijgend gade, en onderdrukte den zwaren zucht, die in haar borst opwelde.

'Doet het je verdriet, deze oude woning te verlaten, mijn kind?' vroeg zij. En toen de dochter werktuiglijk knikte, voegde zij erbij: 'Mij ook wel, want wij hebben nu vijf jaar hier gewoond, - maar in T. zal het ook wel aardig zijn - wij krijgen er een lief huis en een kleinen tuin. Daar heb je immers altijd naar verlangd, niet waar?'

Verlangd - ja. Maar wat beteekende voor het jonge meisje nu de vervulling van dien wensch?

Een snik, dien zij onderdrukken moest, belette haar moeder antwoord te geven.

‘En als het lente wordt,’ ging de oude dame voort, ‘wat zal het dan prettig zijn, dan zullen wij eerst recht genieten.’

Zij wachtte een poosje op antwoord, maar toen dat niet kwam ging zij met een zucht voort:

‘Maar nu staat de winter voor de deur. Wij moeten dus nog wat geduld hebben.’

Zij trad aan het venster, vooruit wetend dat zij niets anders zou zien, dan den vervelenden herfstregen, die sedert

gisteren niet opgehouden had te vallen, en die ook waarschijnlijk voorloopig wel zou blijven vallen. Een oogenblik staarde zij naar het grauwe firmament, maar zij deed dit alleen met het doel, om ongemerkt in een houding te komen, die haar zou veroorloven, Marie in het gelaat te zien.

Door het hoofd half om te wenden, was dat gebeurd, en zij zag nu, dat er twee dikke tranen over Marie's wangen rolden.

En plotseling, door moederliefde gedreven, gaf zij het op, niet te spreken over datgene, wat het meisje zoozeer bedroefde.

Spoedig was zij bij haar, en drukte haar met innigheid aan de borst: ‘Kind, arm kind, wat kan ik toch voor je doen, om je troosten? Maar spreek dan toch, lieveling, stort je hart uit.’

Hare bevende handen streken teeder over het gelaat harer dochter.

Dit bewijs van deelneming trof Marie tot in het diepst harer ziel; en een tranenstroom was haar antwoord. Zij sloeg de armen om haar moeders hals, verborg het gelaat op haar schouder, en haar gansche lichaam trilde van het hevige snikken.

‘Het is te hard voor mij,’ kwam het

SOPHY A. CHRISTENSEN.

hortend over haar lippen. ‘Het is te hard, was ik maar liever dood!’

Het was de moeder, als werd haar hart vaneengereten. ‘Kind,’ smeekte zij, met tranen in de oogen, en drukte het jonge meisje nog vaster tegen zich aan. ‘Mijn lief, arm kind, ik kan het toch niet helpen, en je vader ook niet. Gij weet zelf, dat ge zijn oogappel bent. Maar hij is niet in staat om je jaarlijks een toelage te geven; Payer is arm, vader heeft ook niets dan zijn pensioen als officier van gezondheid, en zijn gezondheid laat hem al jaren niet toe, particuliere praktijk waar te nemen, en met het traktement van Payer kunt ge onmogelijk toekomen. Wees nu verstandig, lief kind. Ge zijt nog jong, en zult nog wel gelukkig worden. En als je George werkelijk liefhebt, kan je niet willen, dat hij ten onder gaat en jou in den afgrond meetrekt.’

De kalmeerende woorden der beangstigde moeder drongen in Marie's hart. Zij drukte haar als van koorts gloeiend gelaat op haar moeders handen en kuste ze met brandende lippen. Toen hief zij het hoofd op. Een korte strijd, een zware ademtocht, een snel grijpen, een zacht ritselen van papier - en George's brief was in handen harer moeder.

De groote strijd was gestreden, het zware offer gebracht.

Vóór het museum wachtte Payer vol verlangen op Marie. Reeds lang vóór den afgesproken tijd had hij er zich heen begeven, liep rusteloos heen en weer en zijn blikken tuurden altijd weer in het avonddonker in de richting van waar Marie komen moest.

Verteerd van ongeduld, wachtte hij tevergeefs op de verschijning van de slanke meisjesgestalte. Zij kwam niet, en nooit, nooit zou hij haar weerzien. Toen het kwart over zessen geworden was en George in toornige vertwijfeling bijna het geduld verloor, dook er plotseling een dienstman voor hem op, en reikte hem een brief van Marie over.

Het was een afscheidsbriefje voor altijd.

'Geliefde George,' schreef zij. 'Ik kan het niet over mij verkrijgen, je zonder bericht te laten wachten, en breng je hierbij mijn laatsten groet. Ik heb je veel te lief, om je voor altijd ongelukkig te maken, en dat zou gebeuren als ik van avond bij je gekomen was. Ik heb evenwel niet den moed, mijn lieve ouders, die op mij vertrouwen, te bedriegen, doof te blijven voor de smeekbede mijner moeder, of ongehoorzaam te zijn tegen den wensch en den wil van mijn goeden vader. Vergeef het mij dus, als ik je verzoek niet inwillig. Het mag niet gebeuren, en wij zullen elkaar nooit wederzien, of ik moest een vermogend meisje worden, en daarop bestaat geen hoop. Het ga je dus goed, George, en bewaar steeds een lieve herinnering aan

Je MARIE.'

Hij zag de tranensporen op den brief - Marie's bloedend hart lag open voor hem.

Het was hem of werd plotseling zijn halsboord hem te nauw, zijn oogen brandden, zijn ziel was vol bitterheid, en met een zwaren zucht zette hij zijn tocht voort in den regen.

II.

De lange gang in het oude huis van twee verdiepingen in het oostelijk deel van Berlijn, dat meerendeels door arbeiders bewoond werd, zag er somber uit, slechts schaars verlicht door een walmende petroleumlamp met zwartgebrand glas, zoodat men er nauwelijks den weg kon vinden.

De avond was reeds tamelijk vergevorderd; buiten was het zwarte nacht, de herfstregen kletterde eentonig tegen de met dunne glasruiten voorziene vensters.

In het duister der gang van de bovenste verdieping viel plotseling een helle lichtstraal. Er werd een deur geopend om de etenslucht te laten wegtrekken, een oudachtige vrouw, met vuurroode wangen van de hitte van het vuur, trad op den drempel om in de gang wat frissche lucht in te ademen.

Spoedig daarop gebeurde hetzelfde bij de buurvrouw links en een jongere vrouw vertoonde zich in de deuropening. De beide buren wisselden een wederkeerigen groet en begonnen een praatje in afwachting van hun echtgenooten, die voor het avondeten thuis moesten komen.

Even waren zij in het gesprek verdiept, toen aan de deur bij buurvrouw rechts zich een vreemd geluid deed hooren. Allereerst werd er klaarblijkelijk een zware grendel weggeschoven, toen de sleutel tweemaal in het slot omgedraaid, een ouderwetsche ijzeren haak omlaaggedrukt en de deur op een kiertje geopend. Eindelijk viel de

veiligheidsketting rammelend op de deur en de zoo goed tegen iederen overval gebarricadeerde trad naar buiten.

Een wonderlijke verschijning! Oud, met een gezicht dat op een uitgedroogden citroen geleek en grijs haar, dat slordig onder den rooden, wollen doek, die het hoofd bedekte, te voorschijn kwam. Het beenige lijf was in een oude, versleten reisdeken gewikkeld, van de smalle heupen viel een rok naar beneden, vervaardigd uit een stof, die waarschijnlijk eens bruin geweest was, en de voeten staken in erg gelapte, van dikke zolen voorziene schoenen.

In deze armzalige kleeding zag mejuffrouw Gabriëlle Graselli er uit, als een met lappen omhangen ledepop. Door ieder kind in de buurt gekend, als vogelverschrikster bespot en gesard, had zij toch iets over zich, dat haar van de proletariërs in het huis onderscheidde.

(*Wordt vervolgd.*)

Lady Melusine.
(*Vervolg van blz.* 219.)

Het was de oudere en eenige broeder van de overleden moeder van hertog Charles, sir Robert Mount-Severn, een van die elegante clubmannen, die zich even thuis gevoelen in de salons als op straat. Hij had met den titel van baronet een aardig vermogen geërfd, dat evenwel verbazend veel grooter had kunnen zijn als de

IGHTHAM MOTE, AAN DE TUINZIJDE. (Zie blz. 229.)

oude baronet, zijn vader, niet het grootste bedrag zijner bezittingen tot delging der schulden van zijn erfgenaam had moeten uitgeven, schulden, wier cijfer het groot aantal haren op zijn hoofd verre overtroffen. Dat zijn erfgenaam was voortgegaan schulden te maken, was misschien te wijten aan de onaangename eigenschap van het geld, om minder te worden als men het uitgeeft - om kort te gaan er bleef hem geen roode duit over, en daar hij spoedig niet het minste krediet meer had, zag hij zich genoodzaakt, om te kunnen blijven leven, tijdelijk zijn intrek te nemen op Hastings-Castle. Hertog Charles, die zijn ‘dierbaren’ oom heel goed kende en wist hoever een hem toegestaan jaargeld reiken zou, hield hem tamelijk krap, en Mount-Severn werd van de tien keeren negenmaal afgewezen, als hij een aanval waagde op zijn neefs kas. De hertog hield volstrekt niet van zijn oom, maar deze had zich nu eenmaal bij hem vastgenesteld, en hem buiten de deur zetten ging toch ook niet aan.

Zooals reeds gezegd, had Mount-Severn er al heel spoedig zijn vermogen doorgebracht, en dat was geen kleinigheid geweest, want er behoorde werkelijk een bizonder talent toe, om zulke sommen te verteren als hij gedaan had.

Sir Robert was de eenige zoon der familie en erfgenaam van een in uitstekenden staat verkeerend seneoraat geweest; zijn zuster Isabella daarentegen had als huwelijksgift briljanten ontvangen, het erfdeel harer moeder, ter waarde van een half millioen.

Toen Sir Robert zijn erfenis aanvaardde, bevond alles zich in den besten toestand, maar spoedig waren de inkomsten van het seneoraat verteerd en gedurende tientallen jaren vooruit reeds verpand; het goed kwam onder den hamer en het was met de heerlijkheid van Sir Robert gedaan.

Nu was evenwel de huwelijksgift van Lady Isabella nog met een clausule voorzien. Had zij een dochter, dan bleven de briljanten in de familie; was dit niet het geval, dan kwamen zij bij het eventueel overlijden van Lady Isabella aan Sir Robert of diens familie. De laatste had er evenwel de voorkeur aan gegeven het huwelijksjuk niet op zijn schouders te nemen; misschien had ook geen der uitverkorenen den moed bezeten haar hand en vermogen te geven in ruil voor zijn trouw en geloof. Lady Isabella had een dochter, maar deze overleed plotseling op zeer jeugdigen leeftijd, terwijl haar moeder afwezig was om op een ver verwijderde badplaats genezing te zoeken. Eenige maanden na haar lieveling overleed Lady Isabella ten gevolge van een longaandoening, en heel kort daarna bevond Sir Robert zich in het bezit der briljanten, die zeer spoedig ten gelde gemaakt waren.

Hiermee betaalde hij zijn lastigste schuldeischers en leefde wat zuiniger dan vroeger; maar ook dit geld was spoedig verteerd, zoodat Sir Robert zich genoodzaakt zag andermaal als gast voor onbepaalden tijd zijn intrek op Hastings-Castle te nemen.

Mary-Rose had bizonder veel vrijen tijd op Hastings-Castle; zij had het oppertoezicht over Lady Melusine's garderobe, en de uren, die laatstgenoemde in gezellig samenzijn met de andere gasten doorbracht, kon zij voor zichzelve benutten. In dezen vrijen tijd zocht zij haar boeken bij elkaar en studeerde ijverig. Onvermoeid was zij bezig de haar nog ontbrekende kennis aan te vullen, zichzelve verder te vormen en zich voor te bereiden voor de moeilijke taak, die haar bestemming zou zijn, een taak, die in Engeland nog zwaarder is dan in andere landen, daar men de betrekking van gouvernante als zeer ondergeschikt beschouwt en

de meisjes nauwelijks hooger stelt dan de dienstboden.

Op zekeren dag dat zij weer, omringd van hare boeken, zat te studeeren, werd Mary-Rose overvallen door Mrs. Fly, de huishoudster van Hastings-Castle.

'Wel heb ik van mijn leven!' riep het kleine vrouwtje uit bij den aanblik van al de boeken. 'Zoo iets heb ik nog nooit gezien. Eene kamenier die studeert!'

Mary-Rose lachte.

'Gij vergist u, Mrs. Fly,' sprak zij, 'ik ben geen kamenier; op haar verlangen help ik Mylady bij het aankleeden.'

'Hm!' sprak Mrs. Fly gerustgesteld, 'dat is wat anders. Maar waarom zonder je je dan zoo af met die oude prullen? Ik wou dat ik nog zoo jong was als gij, dan vlogen alle boeken in den eersten den besten hoek.'

'In die boeken ligt mijn beroep,' antwoordde Mary-Rose, terwijl zij haar lief kopje tot de spraakzame huishoudster ophief; 'ik ben maar een vondeling, Mrs. Fly, en zal binnenkort als gouvernante mijn brood moeten verdienen.'

'Als gouvernante,' herhaalde de huishoudster, ten zeerste verbaasd.

'Stellig,' ging Mary-Rose voort; 'het zou dus al zeer onverstandig van mij zijn als ik deze boeken wegwierp, inplaats van eruit te leeren.'

'En hebt je daarvoor al die boeken noodig?'

'Ik wou wel, dat ik er nog meer had,' lachte Mary-Rose, 'maar boeken zijn duur en ik durf niet aan Sir Ralph te vragen om ze voor mij te koopen.'

'O!' riep miss Fly, 'maar als ge wilt kunt ge in den boekentoren bij dien dwazen Mr. Roy net zooveel boeken krijgen als ge maar hebben wilt. In de bibliotheek staan alleen de boeken, die van belang zijn voor de gasten; de anderen bevinden zich in den toren.'

'Als ge denkt, Mrs. Fly,' antwoordde Mary-Rose, 'dat Mr. Roy mij de benoodigde boeken zou willen leenen, dan zou ik graag van die gelegenheid gebruik maken.'

De huishoudster gaf Mary-Rose de heilige verzekering, dat zoo er iemand boeken noodig had van het soort als zich in den toren bevonden, Mr. Roy ze met pleizier zou leenen. Daarop gaf zij de jonge dame de beschrijving hoe zij er komen moest, en Mary-Rose begaf zich, nadat zij Mylady voor het diner gekleed had, op weg naar den boekentoren.

Deze bevond zich aan de noordelijke zijde van het slot en de weg er heen leidde door lange, elkaar kruisende gangen, naar dat deel van het groote gebouw, welks vertrekken onbewoond en half in verval waren. Hertog Charley liet den noordelijken vleugel zooals hij was; hij wachtte kalm af tot dit oudste deel van het slot, dat nog afstamde uit den tijd der Plantagenets, zijn ondergang voltooid zou hebben. Hij voelde geen lust hem nogmaals te restaureeren, daar toch niemand er wilde wonen, om de belachelijke reden, dat reeds meerdere slotbewoners er geesten en spoken gezien hadden.

Toch had dit slotgedeelte juist om die verhalen iets aantrekkelijks en de gasten bewogen zich dan ook voortdurend heen en weer in het leege gebouw.

Daar de voorkant van den vleugel uitkwam op een tamelijk grooten vijver, bestond er geen gevaar dat eventueel afbrokkelende steenmassa's schade zouden aanrichten, en de muur aan den torenkant was nog volkomen veilig.

Dit oude slotgedeelte werd begrensd door een even ouden maar nog zeer sterken, dikken toren, den boekentoren genaamd, daar hij het familiearchief benevens een aantal oude en nieuwe boeken, in kalfsleer gebonden, bevatte.

Niettegenstaande zijn verval werd de boekentoren toch bewoond door dien ‘dwazen’ Mr. Roy, zooals Mrs. Fly hem geliefde te noemen. Waar hij vandaan kwam, wist eigenlijk niemand meer met zekerheid te zeggen, want hij woonde er al twintig jaar en vorschte en snuffelde in de oude perkamenten van het archief met een ijver alsof zijn leven er van afhing, sedert hij door den vorigen hertog van Hastings-Castle aangesteld was om het archief te rangschikken. Als dit afgeloopen was moest de bibliotheek uitgezocht en gerangschikt worden, en op die manier had Mr. Roy jarenlang werk en werd ten laatste definitief als bibliothecaris van den hertog van Hastings benoemd, zoodat het huishouden zonder hem een ondenkbaar iets was geworden. Men was het er allen over eens dat hij een geleerde was; dit bewezen voldoende de geschiedkundige en heraldische werken, die als manuscripten uit Hastings-Castle in de uitgeverszaken verschenen, om van daaruit de geheele geleerde wereld in verbazing te brengen.

Mary-Rose ging niet zonder aarzelen de gangen door tot aan de deur, die den noordelijken vleugel van het andere deel van het huis afsloot. Maar zij was een moedig jong meisje, dat men niet zoo heel gemakkelijk kon afschrikken, en dat Mr. Roy ‘dwaas’ was, geloofde zij in geenen deele.

De kleine, teere gestalte van Mary-Rose, die Frederik zoo dikwijls vergeleek met een figuur van Meiszner porselein, moest zwaar tegen de eiken deur duwen vóór de verroeste hengsels weken en knarsend naar binnen draaiden. Een ijzige luchtstroom kwam haar te gemoet, veel ijziger dan men dien in den herfst verwachten kon. Een reusachtige zaal met zes vensters doemde er voor haar op. De vloer bestond uit marmeren platen en ook de wanden waren met dezelfde steensoort bedekt; deze waren evenwel kunstig gebeeldhouwd en stelden een koning in zijn burcht voor. Reusachtige schoorsteenen zonden hun zwarte, lange pijpen naar alle richtingen uit en in de hoeken stonden marmeren standbeelden, waaraan helaas meestal het beste, namelijk het hoofd of een ander lichaamsdeel, ontbrak. Verschoten gordijnen van zijden damast hingen voor de vensters en achter deze breidde zich een verrukkelijk panorama uit, de groote vijver met zijn blauwe golven en daarachter het uitzicht op de uitgestrekle bosschen van Hastings-Castle.

Hoe zacht ook Mary-Rose's gang was, veroorzaakte hij toch nog een echo in de steenen ruimte, toen zij naar de tegenoverliggende deur snelde - zij vond het hier zeer onbehaaglijk.

Het nevenvertrek, minder groot dan de marmerzaal, bevond zich in treurigen toestand. Van eenige vensters waren ruiten gebroken en de ramen zwaar beschadigd, zoodat weer en wind er vrij spel hadden.

Aan de muren hingen oude, levensgroote portretten in olieverf, maar allen met gaten doorboord. Oude, wormstekelige meubels lagen op en door elkaar, oude tapijten hingen in draden langs de wanden, in 't kort, 't was een aanblik om iemand te doen huiveren. Nogmaals moest Mary-Rose een zware eikenhouten deur openen om haar wandeling voort te zetten.

Het vertrek, dat zij nu binnentrad, was een bewoonbare ruimte met twee vensters. Er was veel eiken snijwerk, en tapijten van fluweel, die vroeger rood maar nu geheel verschoten waren, bedekten den vloer. Van dezelfde stof waren de sterk versleten venstergordijnen en de overtrekken van meerdere nog goede stoelen met hooge ruggen, evenals van een sofa, waaraan een poot ontbrak.

Op den achtergrond van de kamer stond een groot ledikant met zijden gordijnen, die door een vroeger verguld geweest zijnde hertogskroon bij elkander gehouden werden.

Werkelijk was dit vertrek met zijne zware eikenhouten meubelen, niettegenstaande de duffe lucht die er hing, goed bewoonbaar, in vergelijking met de andere zalen van den noordelijken vleugel.

Achter deze kamer volgde een klein kabinet, dat met een wenteltrap naar den boekentoren leidde.

Met zachten tred liep Mary-Rose de steile trappen op en bevond zich in een rond met boekenrekken voorzien vertrek, dat door middel van een hoog boogvenster licht genoeg ontving om er vriendelijk uit te zien. In het midden van deze torenkamer stond een groote, lange tafel, die met stapels perkamenten en boeken bedekt was; boeken lagen op den

grond, zij bedekten de wanden, om kort te gaan overal boeken, niets dan boeken.

Aan de tafel zat op een hoogleunigen, met leder overtrokken stoel een kleine, oude man, die ijverig schreef. Een oude, wijde chamber-cloak omhulde zijn magere ledematen. Deze was zoo verschoten dat het was of zij nog uit den Rococotijd dagteekende; dun, grijs haar bedekte den schedel en het even verstandige als vriendelijke gelaat van den oude was gladgeschoren.

'Goeden dag, Mr. Roy,' zei Mary-Rose schuchter, toen zij in de kamer stond.

De geleerde wendde zich haastig om en schoof den massieven hoornen bril naar het voorhoofd. Toen sprong hij op, en zonder van verbazing een woord te kunnen uiten, kwam hij een schrede nader.

'Heb ik u doen schrikken, mijnheer Roy?' vroeg Mary-Rose; 'het is waar, ik had minder zacht kunnen naderen.'

Mr. Roy had zich reeds weer hersteld.

'Ik ben niet geschrikt van uw komst, mijn kind,' sprak hij eindelijk, 'hoewel het zeer zelden gebeurt dat iemand mij hier bezoekt, maar u lijkt zoo sprekend op iemand die ik gekend heb, dat ik een oogenblik getroffen was. Wees welkom.'

'Lijk ik op iemand die gij gekend hebt?' vroeg Mary-Rose verbaasd. 'Op wie dan, Mr. Roy?'

'Hm -' deed de geleerde, 'op iemand van het geslacht der Hastings, maar die persoon is toch al sinds lang dood. Juist was ik bezig aan de akten, die op het overlijden van het origineel betrekking hebben, dus is het licht verklaarbaar dat ik eenigszins verbaasd was, toen ik u, die zooveel er op gelijkt, plotseling voor mij zag staan, als kwam het origineel mij, ouden man, bezoeken. Doch, wie zijt ge, mijn kind, en waarmee kan ik u van dienst zijn?'

Mary-Rose verklaarde hem het doel harer komst en vond, zooals Mrs. Fly gezegd had, zeer gereede ooren.

'O, ge kunt al deze boeken krijgen,' sprak Mr. Roy zeer verheugd; 'ik zal voor u de werken, die ge noodig hebt, uitzoeken, en dan kunt ge, om den korten tijd dat ge hier zijt zooveel mogelijk te benutten, onder mijn leiding studeeren.'

'O, wat ben ik daar blij om,' riep Mary-Rose in de handen klappend. 'Maar ik hoop toch niet dat ik u van uw tijd beroof?'

'Volstrekt niet, lief kind, iemand onderrichten noem ik geen tijd verliezen; kom maar hier als ge verkiest, het zal mij altijd pleizier doen.'

'Wat zijt ge goed,' sprak Mary-Rose getroffen; maar eenigszins twijfelend voegde zij er bij: 'Maar het werk, waaraan ge bezig zijt?'

'Dat komt toch wel klaar. Ik ben Goddank gezond, en wanneer ik het voorrecht heb nog eenigen tijd te blijven leven, dan zal mijn manuscript wel gereed komen.'

Mary-Rose voelde zich bizonder aangetrokken tot den eenvoudigen, vriendelijken man, die in zijn eenzamen toren, afgezonderd van de geheele wereld, te midden zijner boeken leefde en werkte, met weinig tevreden en vol vertrouwen op God.

Hij bracht haar in een hoogere verdieping van den toren, waar nog juist zulk een kamer was, die eveneens opgevuld was met akten, oude handschriften en boeken. In een hoek van dit vertrek stond een ijzeren veldbed, en een gordijn in een der andere hoeken duidde de plaats aan, waar de kleedingstukken en nog eenige bezittingen van den geleerde opgeborgen waren.

‘Vindt u het hier niet erg eenzaam, mijnheer Roy?’ vroeg Mary-Rose. ‘Me dunkt, de mensch moet toch wel eens behoefte gevoelen met anderen in aanraking te komen, en men kan u toch ook wel betere kamers geven.’

‘Ik vind het hier volstrekt niet eenzaam,’ antwoordde hij, ‘want ik verkeer voortdurend met de groote geesten, wier namen gij op de ruggen dezer boeken lezen kunt, en weelde en elegance om te wonen heb ik niet noodig; ik heb het nooit gehad, en zooals het hier is, bevalt het mij het beste. Zoo nu en dan komt de hertog mij eens opzoeken of hij laat mij bij zich roepen en wij spreken dan lang en ernstig samen; en heb ik behoefte aan versche lucht, och, dan ga ik in het park of in de bosschen wandelen. Daar is het bizonder mooi, en daar in de plechtige stilte van het woud, met het gezang der vogels en den blauwen, uitgestrekten hemel boven mij, voel ik mij nader bij God. Gij zult nauwelijks kunnen gelooven, lief kind, hoe het aanschouwen van de natuur het hart tot nadenken stemt.’

Van dezen dag af kwam Mary-Rose zoo dikwijls zij er de gelegenheid toe had naar den boekentoren en liet zich met lust en ijver door den geleerde onderrichten.

Spoedig was zij door de lieftalligheid van haar geheele wezen de lieveling van Mr. Roy geworden, en hij verklaarde haar vrijmoedig, dat het hem zonder haar tegenwoordigheid te midden zijner boeken angstig te moede zou worden.

Zij was den goeden ouden man zeer dankbaar voor zijn genegenheid, te meer daar Sir Ralph tegenwoordig weinig tijd had zich met haar bezig te houden. Ofschoon het Frederik ook aan het hart ging Mary-Rose bij zijn stiefmoeder een ondergeschikte betrekking te zien vervullen, schaamde hij zich toch niet het meisje de haar toekomende honneurs te bewijzen; maar Mary-Rose, die begreep, dat een omgang met haar Frederik in een ongunstig daglicht zou kunnen plaatsen, daar allen op Hastings-Castle wisten wie zij was, trok zich bescheiden terug. Was haar werk afgeloopen, dan haastte zij zich naar den boekentoren, en niemand wist dat zij het deed; ja zelfs 's avonds laat, als niemand anders het gewaagd zou hebben, legde zij den weg af door de holle vertrekken van den noordelijken vleugel.

Lady Melusine zweefde intusschen *au comble de bonheur*, want Hastings-Castle was in ieder opzicht de plaats, die zij noodig had om haar verrukkelijke schoonheid op het voordeeligst te doen uitkomen.

De Londensche hofkleermaker had zijn best gedaan en haar toiletten gemaakt, zooals het meest verwende modepopje zich slechts kon wenschen en die een statige rij der Hereford-eiken verslonden hadden. ‘De kleeren maken den man’ - moeilijk kan men een spreekwoord vinden dat meer waarheid bevat, want de mooiste mensch wordt leelijk door slechte of slordige kleeren, terwijl voor een door de natuur misdeeld persoon het toilet bepaald een hoofdvereischte is, om hem eenigszins bekoorlijk te maken.

Van alle volkeren zijn het de Fransche en Spaansche vrouwen, die het best de kunst verstaan om ‘uit kleeren den man te maken’. Het kan bij de vrouwelijke vertegenwoordigers van genoemde volken de aangeboren coquetterie zijn of niet - een Fransche of Spaansche mag zoo leelijk zijn als zij wil, zij ziet er toch altijd aardig uit. Hoe vreemd het ook klinken moge, toch is het de waarheid, want een Française verstaat de kunst slechts die kleeren aan te trekken, die haar flatteeren; dit is ook het geval met de Spaansche vrouw.

Ook Lady Melusine Hereford had dit door vele zoo ten onrechte verachte hulpmiddel noodig, want wie weet of zij niettegenstaande haar schoonheid in de eenvoudige kleeren, die zij gewoon was op Hereford-House te dragen, die

bewondering gewekt, die hulde ontvangen zou hebben, welke nu zoo ruimschoots haar deel werden.

Er zijn mooie vrouwen die schoon blijven, zelfs in de lompen eener bedelares, maar er zijn er ook die beslist schitterende kleeren noodig hebben en in eenvoudige aan schoonheid verliezen, en tot deze laatsten nu behoorde Lady Melusine. De Hereford-eiken waren gevallen en de zaken, die zij voor haar bezoek op Hastings-Castle noodzakelijk had geacht, aangeschaft.

(*Wordt vervolgd.*)

De bank van leening te Parijs. Met illustratiën.

De bank van leening (Mont-de-Piété) te Parijs heeft in den laatsten tijd door verschillende feiten een soort van

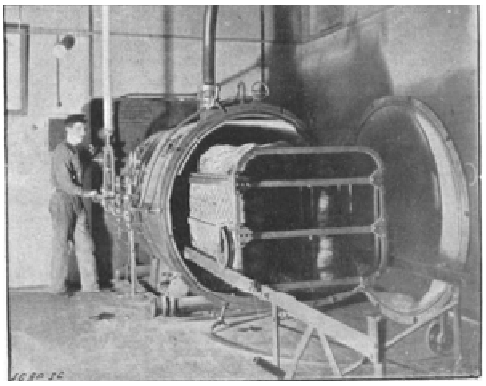

ONTSMETTINGSOVEN VOOR MATRASSEN.

vermaardheid gekregen; in de eerste plaats, omdat sedert den dood van ex-koning Milan van Serviё het van algemeene bekendheid is geworden, dat deze vorst, op een oogenblik dat hij in groote geldverlegenheid was, er zijn *kroon* beleende, en in de tweede plaats, omdat de inrichting eenigen tijd geleden een annonce in de dagbladen plaatste, waarbij de verkoop aangekondigd werd van een aanzienlijken voorraad rijwielen, wier aantal zulke reusachtige afmetingen aannam, dat het niet meer voor berging vatbaar was.

Ook zei men, dat voorwerpen van anderen aard in veel ruimer mate toevloeiden dan andere jaren, en dat dit verschijnsel te wijten was aan de werkloosheid, die sedert het sluiten der tentoonstelling heerschte.

Wanneer men evenwel den beroemden directeur

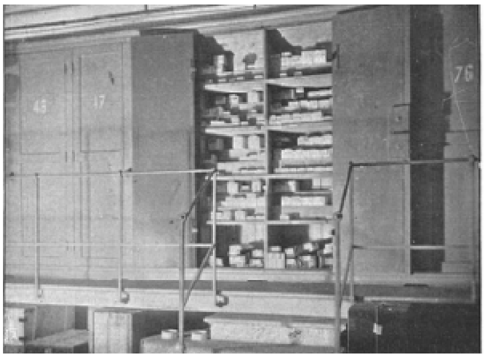

DE KELDER MET DE KOSTBAARHEDEN.

der inrichting ten opzichte van dit punt om inlichtingen vraagt, dan zal hij u geruststellen door te verklaren, dat het aantal panden, dat beleend en weer teruggehaald wordt, normaal is, en waarschijnlijk dat van hetzelfde tijdsverloop in het vorig jaar niet overschrijdt.

Om u te overtuigen is hij zelfs bereid u de verschillende lokalen van de uitgestrekte inrichting te laten zien. Gaarne maken wij van zijne bereidwilligheid gebruik en

worden op onzen tocht voorgelicht en geleid door den chef van dienst in de magazijnen, den heer M. Aubin.

Na een blik geworpen te hebben op den vóórgevel, in de Rue des Blancs-Manteaux, en na dien onwillekeurig vergeleken te hebben met het schilderachtig voorkomen dat deze omstreeks 1830 vertoonde, komen wij op de binnenplaats en voorbij den toren van Philippe-Auguste, die destijds deel uitmaakte van de poorten van het oude Parijs.

Juist komt er een aantal goederen aan; op 't oogenblik bergt men hier de matrassen op, die van te voren in een grooten oven ontsmet zijn en op die wijze ontdaan zelfs van de hardnekkigste microben. Deze oven bevindt zich in een zaal onder de eerste étage met een uitstekende stookplaats, die goed geregeld is. Als wij nog een verdieping afdalen, bevinden wij ons voor de groote kelders, met zware ijzeren deuren, welke de aanwezigheid van drie personen vereischen om geopend te worden. In deze kelders bevinden zich massieve ijzeren koffers, waarin de kostbaarheden opgeborgen worden, wier waarde dikwijls van 500 tot 445,000 francs bedraagt. Dit laatste cijfer is wel het hoogste wat men in den Parijschen lombard ooit voor een pand gegeven heeft. Wij krijgen toestemming een blik te werpen in een der koffers en men wijst ons een doosje, waarin zich een collier bevindt, die voor 130,000 francs beleend is.

Wij verlaten de plaats waar zooveel schatten bewaard worden, maar waar dieven noch brand kunnen binnendringen, want de geheele kelder kan bij het minste alarm onmiddellijk onder water gezet worden.

Wij komen nu op de eerste verdieping als 't ware in een bosch van bronzen voorwerpen, waar beelden van verschillenden vorm een groot contrast vormen. Eén hoek is al bizonder vreemd.

Op de tweede verdieping komen wij in de zaal waar de uitdeelingen plaats hebben; de panden worden gelost door de verschillende eigenaars, die in de zaal op de gelijkvloersche verdieping wachten, om weer in het bezit te komen van hun respectieve goederen. Deze uitdeeling heeft zeer eenvoudig en zeer snel plaats. Het pand komt door een soort van trechter van de bovenverdiepingen, hetzij alleen, hetzij in manden, en komt dan in handen van een der geëmployeerden, die het links of rechts in een bak legt die naar omlaag glijdt en zoo zijn einddoel bereikt. Hier zitten heeren, die het geloste voorwerp inschrijven, met al de bizonderheden, die men verlangt.

Uit deze zaal komende wonen wij het lossen bij van een stapel goederen van allerlei soort; groote linnen zakken

liggen naast kartonnen doozen, of houten kistjes, die oorspronkelijk gediend hebben tot het verzenden van suiker, koffie of chocolaad. De chef van het magazijn vertelt ons,

HET MAGAZIJN WAAR PENDULES EN VOORWERPEN VAN BRONS BEWAARD WORDEN.

dat men tegenwoordig de goederen meer in doozen of kistjes bergt dan in zakken, wat ze natuurlijk beter beschermt en bewaart.

Toch vindt men er nog een groot aantal panden in zakken genaaid, waarvan ook een hoekje in een der zalen getuigt, waar een beambte bezig is om een pand, dat men hem als ‘gelost’ aankondigt, te laten zakken.

Maar wat zien wij daar? Zouden wij plotseling in een afdeeling van het Conservatoire verplaatst zijn? Hier zijn muziekinstrumenten van allerlei soort langs den muur

EEN MAGAZIJN VAN VERSCHILLENDE VOORWERPEN.

opgehangen. En welk een mengelmoes! Naast pistons, clarinetten, gitaars, trombones, bevinden zich beddepannen, parapluies, braadpannen, enz. enz.

Nu komen wij in het hartje van de inrichting, en de directeur Aubin toont ons zijn enormen voorraad rijwielen. Men vindt er zalen vol van. Het schilderachtigste is wel die, welke men aantreft in het oudste gedeelte van den lombard, welker oudheid men heel goed opmerkt aan het plafond, aan de steunpilaren, die men heeft moeten aanbrengen, en aan het door de wormen vernielde hout.

De tegenwoordige directeur, de heer Aubin, heeft belangrijke werken geschreven over den Parijschen lombard.

Hier volgen eenige zijner voornaamste aanwijzingen. Met het beleenen van meubelen is men den 1den Januari 1892 begonnen. Van dat tijdstip af heeft men er voor een waarde van 83 millioen francs beleend.

De bank van leening sluit zelf dikwijls groote leeningen, want er wordt veel geld uitgegeven aan assurantiën, desinfectie, transporten, administratie, enz. enz.

De panden, waarvoor men slechts 1 fr. à 1.25 fr. ontvangt, zijn niet voldoende om de onkosten te dekken, en behooren dus tot de bezwarende zaken; brengen zij evenwel meer dan 1.25 fr. op, dan is het een winstgevende zaak.

De statistiek toont aan, dat twee-derde der beleeningen bezwarend zijn voor de bank, uitgezonderd de voorschotten op meubelen; daar verdient men altijd aan.

Hier volgt een lijst van beleeners van beroep: 53,570 ambtenaren, 48,318 werklieden, 46,972 handelaars of fabrikanten, 19,775 renteniers en 428 landbouwers.

Aan stukken van waarde heeft men er beleend:

95,892 obligaties van la Ville de Paris, 81,419 obligaties du Crédit Foncier, 12,006 stukken van Fransche waarde, 11,971 obligaties van spoorwegen, 3,921 van verschillende steden en 2,347 stukken van onderscheiden instellingen.

Van de honderd millioen francs aan beleeningen van verschillende Fransche steden heeft Parijs zelf het leeuwenaandeel, maar men moet rekenschap houden met de zeer uitgebreide bevolking. Het is zeer interessant voor iedere stad de cijfers der beleende sommen te vergelijken met die der bevolking. Men komt dan ook tot het verrassende resultaat, dat Parijs niet de stad is waar men het meest beleent.

Men stelt zich ten onrechte voor, dat de bank van leening de maatstaf der armoede is eener stad, want de beweging der operaties hangt af van veelvuldige oorzaken, die men moet ontleden om zich een juiste voorstelling te kunnen maken van de bezittingen der verschillende klassen der maatschappij, die allen hulp kunnen zoeken bij de kas der bank van leening door het beleenen van panden; vooral de kleine handelsman en de kleine fabrikant vragen aan den lombard het kapitaal dat zij noodig hebben en dat zij elders niet zoo goedkoop zouden krijgen.

Ightham Mote.

Ightham Mote, in het Engelsche graafschap Kent, is een van de weinige buitenverblijven, die nog in hun oude schoonheid prijken, uit den tijd, toen de Engelsche bouwkunst haar toppunt bereikt had.

Evenals zoovele gebouwen uit den ouden, goeden Tudortijd, is het niet alleen bizonder schilderachtig gelegen, maar het is ook voorzien van vele moderne gemakken.

De historie van Ightham dagteekent reeds uit de regeering van Hendrik II.

Onze afbeelding op bladz. 225 gunt den lezer een blik op het gebouw aan de tuinzijde.

De Noordsche Stern of Zilvergrijze Zeezwaluw. (sterna macrura naum.)

Nauwelijks is April voorbijgegaan, of in grooten getale vindt men bij ons te lande het alom bekende Vischdietje (Sterna hirundo). Schoone en slanke vogeltjes zijn het, die men boven elk plasje en elke sloot kan aantreffen en die somtijds ook voorkomen langs de grachten en singels der steden. Schoon rood zijn de pootjes en ook de snavel vertoont die kleur, met uitzondering van het voorste gedeelte, dat zwart is. De bovenvederen zijn zacht blauwachtig grijs, de onderdeelen zijn bijna wit, eenigszins grijsachtig, terwijl ook hals, stuit en de binnenvlag der staart- en groote slagpennen wit zijn. In het zomerkleed is de bovenkap zwart. De geheele lengte van het diertje bedraagt 34 cM., waarvan 16 cM. op den diep gevorkten staart komt. Deze vogels zijn een sieraad voor onze moerasachtige streken en kusten.

Lang heeft men gemeend, dat dit de eenige inheemsche Sternasoort was met roode pooten, omdat men de Noordsche stern of zilvergrijze zeezwaluw (sterna macrura) als niet tot ons land te behooren rekende. Schlegel verhaalt in zijne ‘Natuurlijke Historie’ van Nederland bijv. het volgende: ‘Wij moeten doen opmerken, dat in het noorden van Europa eene met ons vischdiefje zeer verwante soort voorkomt, die zelfs tot aan den mond der Jahde broedt, maar tot nog toe niet in ons land aangetroffen werd. Zij is een weinig kleiner en slanker dan onze soort, maar haar staart is langer, en het witgrijs der onderdeelen is veel donkerder en trekt sterk in het paarse. Zij draagt den naam van *sterna macroura* of arctica.’ En Mr. Herman Albarda deelt in zijn ‘Aves Neerlandicae’ van 1897 mede, dat de sterna macrura als zeer zeldzaam moet aangemerkt worden, en spreekt slechts van twee bij ons te lande voorgekomen exemplaren. Op den 18 October 1862 zou een mannelijk voorwerp in prachtkleed bij Leiden geschoten zijn en op 1 Juli 1896 had men te Bergum (Friesland) een dergelijk dier dood gevonden, dat waarschijnlijk tegen een telegraafdraad was gevlogen.

Vermoedelijk evenwel is deze vogelsoort aan de aandacht ontsnapt, tenzij ze zich eerst in de laatste jaren naar deze streken heeft verplaatst. Dat de soort meer zou voorkomen, dan de ornithologen meenden, werd ook vermoed door de heeren Albarda en Mr. R. Baron Snouckaert van Schauburg. Van laatstgenoemde ontving ik in het begin van 1877 een schriftelijk verzoek, om eens nauwkeurig op het voorkomen van deze species te willen acht geven, omdat hij vermoedde in het vorig jaar een donsjong van mij te hebben ontvangen voor zijne collectie. Vooral uit de geringe lengte van den tarxus bleek de verscheidenheid. Baron Snouckaert had tevens aan den heer Albarda beloofd een onderzoek te zullen instellen, wat, zooals hieronder zal blijken, met den besten uitslag bekroond is geworden.

Toen nu in 1897 de maand Mei was begonnen, heb ik elken dag eene visite gebracht aan de gevleugelde bewoners van den polder ‘het Noorden’ op Texel, om te ontdekken, of zich daar misschien Noordsche Sterns zouden ophouden. Vooraf had ik van Baron Snouckaert een balg ontvangen ter bestudeering en ik vermoedde, dat

het niet zoo heel gemakkelijk zou zijn, de macrura op eenigen afstand uit de hirundo te onderscheiden.

Heeft men van iedere soort een voorwerp in handen, dan vallen de verschillen duidelijk genoeg in het oog. De snavel van macrura toch is geheel rood en dit rood is inniger, meer karmijnkleurig, dan bij hirundo. De voetwortels van macrura zijn aanmerkelijk korter dan die van hirundo, en ook het rood der pooten is inniger, evenals bij de snavels. Verder is de kleur van buik en borst bij macrura purperachtig grijs, waarom haar de naam van ‘zilvergrijze zeezwaluw’ is toegekend. Eindelijk nog vertoont bij hirundo de binnenzijde der schacht van de langste vleugelpen eene breede zwarte streep en die bij macrura een smal grijs streepje.

Doch deze kenmerken zijn niet voldoende, om de soorten in vlucht uit elkander te kennen. Meer vertrouwde ik nog daarop, dat macrura wat kleiner en nog eenigszins slanker is dan hirundo.

Honderden sterntjes heb ik in het veld mijner binocle gehad, en somtijds verbeeldde ik mij, verschil te kunnen bespeuren, totdat ik eindelijk twee dagen achtereen op een slootwalletje van zeer nabij een paartje heb kunnen gadeslaan, waarbij de kenmerken van macrura mij duidelijk in het oog vielen. Den volgenden dag verzocht ik den jager J. Trap, die, door het bezit van zijne buitengewone machtiging, om gedurende het geheele jaar allerhande vogels te kunnen schieten, reeds menigen goeden dienst aan de wetenschap heeft bewezen, even met mij mede te willen gaan naar de plaats, waar ik hoopte, tot eene gewenschte ontdekking te kunnen komen.

Nog nauwelijks waren we den Slaperdijk van ‘het Noorden’ overgetrokken, of op hetzelfde walletje zag ik wederom de twee vogeltjes, die stellig reeds liefdesbetrekkingen hadden aangeknoopt, bij elkander zitten. Jan Trap laadde zijn geweer met patronen van Nr. 10, omdat ik de diertjes gaarne zoo onbeschadigd mogelijk wilde hebben. De niets kwaads vermoedende vogeltjes bleven rustig zitten, totdat we ze op ongeveer 30 passen waren genaderd, op welken afstand het schot van Trap nimmer faalt, ook zelfs niet op een vogel in vlucht.

En één schot benam beiden diertjes het leven en in minder dan geen tijd was bij mij alle twijfel geweken en wist ik zeer beslist, dat het twee exemplaren der begeerde vogelsoort waren. Nog dienzelfden avond, 13 Mei 1897, heb ik de lijken, waaraan geen enkel bloedvlekje kleefde, in vloeipapier gewikkeld, verzonden aan het adres van Mr. Baron Snouckaert van Schauburg, en binnen twee dagen had ik hieromtrent een allervriendelijkst schrijven en een milde belooning voor den jager ontvangen. Later werd mij medegedeeld, dat de vogels van verschillende sexe waren. Enkele dagen daarna hebben we nog twee voorwerpen geschoten, die naar ‘Artis’ zijn opgezonden, waar ze zeer welkom waren en een plaatsje hebben gekregen in de schoone collectie van ‘Fauna Neêrlandica’.

Baron Snouckaert zou nu nog gaarne de Sterna macrura als Nederlandschen broedvogel willen bestemmen, waarom hij op den 6en Juli naar Texel kwam en op den volgenden dag met mij naar ‘het Noorden’ trok, om het in te stellen onderzoek, zoo mogelijk, tot een goed einde te brengen. En we waren ook toen zeer fortuinlijk. Bij het eerste Sternanest, dat we vonden, werden paardenharen strikjes geplaatst; slechts korten tijd daarna was een wijfje van Sterna macrura op het nest gevangen, zoodat nu onomstootelijk vaststond, dat deze soort op Texel broedende voorkomt. Dat we zeer verheugd waren over dit resultaat, is gemakkelijk te begrijpen. Het gevangen macrura-wijfje werd levend opgezonden naar ‘Artis’, waar het geruimen tijd heeft doorgebracht. De twee eieren, die zwaar bebroed waren, zijn schoongemaakt

door den heer H.H. ter Meer te Leiden en in het bezit gesteld van Baron Snouckaert, als de eerste met zekerheid vastgestelde Sterna macrura-eieren van Nederland.

Na de ontdekking op den 7den Juli 1897 werd onmiddellijk kennis van het voorval gegeven aan Mr. Herman Alberda,

die met zooveel belangstelling het onderzoek verbeidde. Genoemde heer heeft evenwel het verblijdend nieuws niet meer kunnen vernemen, want juist op den dag der ontdekking is hij ter eeuwige ruste ingegaan; het bericht was aan een doode verzonden.

In het volgend jaar werd het onderzoek door Baron Snouckaert en mij voortgezet; we wilden toen trachten te ontdekken, of hirundo en macrura in eene gemeenschappelijke kolonie broeden, dan wel meer afzonderlijk. Het was toen evenwel wat laat in den tijd geworden, om nog succes op ons streven te kunnen hebben. Wel werden eenig oude voorwerpen en ook jongen der beide soorten geschoten, ook uit dezelfde vluchten, doch overigens moest het onderzoek tot 1899 worden uitgesteld. 't Werd evenwel Mei 1900, eer we eenige vorderingen konden maken. Zeer vele nesten van sterna's hebben we bekeken en de eieren er uit gemeten; ook hebben we geprobeerd voorwerpen op verschillende nesten te vangen, doch we waren toen ongelukkig, stellig omdat het nog te vroeg in den tijd was. In Juni, wanneer deze vogels broeden, gelukt iets dergelijks beter.

Eer Snouckaert dan ook heenging, beloofde ik hem het onderzoek te zullen voortzetten, en werkelijk ben ik later gelukkiger geweest dan ik mij had durven voorstellen. Op den 6en Juni begaf ik mij weder naar den polder, die een Dorado voor onze moerasvogels genoemd mag worden, omdat het eene mislukte droogmakerij is, en bij verschillende nesten van Sterna's plaatste ik vangapparaatjes. Alle deze nesten bevonden zich te midden van eenige honderden, bijna alle voorzien van drie eieren. Ik had het geluk zeven vogels te vangen, doch alle waren Sterna's hirundo. Dit bezorgde mij eenige teleurstelling, daar ik thans vermoedde, dat macrura op heden weinig of niet voorkwam. Twee der vogels heb ik gevangen gehouden en de overige kregen de vrijheid weer, doch de nesten heb ik nauwkeurig onthouden om te onderzoeken of de overblijvende echtgenooten het broedingswerk zouden voortzetten. Tien dagen later waren bijna alle eieren uitgebroed en ook die, welke ik in de nesten der gevangen vogels had achtergelaten.

Toen ik op den 26en Juni wederom eene excursie ondernam, vond ik op eene andere plaats nogmaals verscheidene Sternanesten, doch thans alle met twee eieren. Ook hier werd de proef herhaald en nu was ik wederom bizonder gelukkig, want thans geraakten zes vogels verstrikt en deze waren alle Sterna macrura. Ook nu werden twee vogels gevangen gehouden en werd de gewichtige arbeid door de nablijvende weduwen of weduwnaars voortgezet en beëindigd.

Van een en ander werd door mij spoedig verslag gedaan aan den zeer belangstellenden heer Baron Snouckaert, die mij mededeelde, dat de waarneming omtrent het aantal eieren in de macrura-nesten zeer interessant is, in verband met een bericht uit een Duitsch tijdschrift, betreffende de onderzoekingen van twee Duitsche ornithologen op Spitsbergen en omliggende landen, waar Sterna macrura in menigte, Sterna hirundo daarentegen niet schijnt voor te komen. Die heeren vonden nooit meer dan twee eieren in een nest.

Het macrura-vraagstuk is hiermede een grooten stap verder gebracht. Met zekerheid toch kan nu het volgende er van vermeld worden:

a. Sterna hirundo en macrura leven en trekken te zamen.
b. Hirundo broedt ongeveer 20 dagen eerder dan macrura.
c. Hirundo legt gewoonlijk 3, macrura 2 eieren.
d. De broedkolonies der beide soorten worden op verschillende plaatsen gevonden.

e. Bij beide soorten wordt door de(n) overblijvende(n) echtgenoot(e) het broeden voortgezet.
f. De eieren van beide soorten zijn niet uit elkander te kennen; die van macrura zijn gewoonlijk iets kleiner dan die van hirundo en varieëren tusschen 40 en 41 m. M. lengte en 28 en 30 m. M. dikte; doch ook worden er hirundo-eieren van deze afmetingen gevonden.
g. Beide vogels komen bij ons in talrijke exemplaren broedende voor.

Oosterend op Texel.
J. DAALDER DZ.

Uit de wolken.
(*Vervolg van bladz.* 224.)

Wat men van haar wist, was, dat zij als oud-onderwijzeres eener handwerkschool een maandelijksch pensioen had van 35 Mark - te weinig om te leven en te veel om te sterven - en dat zij als deelgenoote in haar eenzaamheid een kat had. Verder wist men niets. Zij was zoo menschenschuw, dat zij, ofschoon reeds vijf jaar in het huis wonend, nog met niemand een woord of een groet gewisseld had. Achter slot, grendel en veiligheidskelting bracht zij haar dagen door, en leidde een armoedig bestaan. Men kon het haar aanzien: het ontbrak haar zelfs aan het noodige voedsel. Hoewel men dit laatste betreurde, voelde niemand sympathie voor haar, met haar ingedroogd gezicht, dat een harde, dreigende uitdrukking had, en met de donkere oogen, die boosaardig konden glinsteren, wanneer vreemde oogen op haar gericht waren.

Dat was ook nu weer het geval toen zij, met een uit teenwerk gevlochten tasch en een blikken melkkan in de hand, de pratende buurvrouwen passeerde.

‘Wat ziet zij er toch uit,’ merkte vrouw Köppke, de oudste der twee, op. ‘Iederen dag slechter, 't is werkelijk akelig om aan te zien.’

‘Ik geloof dat zij het niet lang meer zal maken,’ was de meening der andere. ‘Zij ziet er nu al uit als een geest.’

Na verloop van een goed kwartier keerde Gabriëlle Graselli van haar avondboodschappen terug. Uit de tasch stak een half brood en een papieren zakje; de melkkan was vol.

De oude kuchte als was zij vermoeid en haar gang was slepend en zwaar. Bovendien was zij doornat van den regen en haar rok liet dan ook den geheelen gang over een vochtige streep na. Gabriëlle zette de kan behoedzaam op den grond, probeerde met wantrouwige voorzichtigheid het slot en opende de deur op zulk een smalle kier, dat zij alle moeite had er haar dun, mager lichaam door te wringen. Weer hoorde men het opschuiven van den grendel, het omdraaien van den sleutel, het opdoen van den ketting.

De beide buurvrouwen keken haar hoofdschuddend na. Zij zouden niet graag zoo eenzaam willen wonen als die oude jongejuffrouw. Zeker zou het nog eens slecht met haar afloopen; er kon haar toch een ongeluk overkomen en dan zou niemand het weten, en hulpeloos en verlaten zou zij in haar kamertje omkomen.

Graag hadden de beide buurvrouwen het gesprek over dit punt nog langer voortgezet, maar daar de voetstappen van hun thuiskomende mannen hoorbaar werden, trokken zij zich in hun kamers terug om het onderhoud over juffrouw Graselli ter gelegener tijd voort te zetten.

Midden in den nacht werd vrouw Köppke in haar diepen slaap gestoord en staarde in het duister rond. Had zij gedroomd of had zij werkelijk iets gehoord? Zij luisterde ingespannen. Ja, nu weer, een langgerekt, doordringend miauwgeschreeuw. Het waren echte klaagtonen, die door den dunnen tusschenmuur haar oor bereikten.

'Die oude, leelijke kat,' bromde zij in zichzelf. 'Moet zoo'n beest iemand nu uit den slaap halen?'

Nog een beetje pruttelend, legde zij zich op de andere zij en sliep weer in.

Twee dagen gingen voorbij zonder dat de oude Graselli zich vertoonde. Den derden morgen trok het de attentie der buren en men maakte zich ongerust. Men klopte en bonsde op haar deur; tevergeefs. Daar binnen bewoog zich niets. En nu waren allen er van overtuigd: er was een ongeluk gebeurd.

Er werd een politieagent gehaald, die een slotenmaker meebracht. De deur was weldra open. Achter de politie aan drongen de buren de geheimzinnige kamer binnen, waar nog geen hunner een voet gezet had. In het van geen gordijn voorziene venster viel het grauwe licht van een zonneloozen herfstmorgen. In dit schijnsel zagen de binnengedrongenen de oude Graselli met gebroken oogen op het armzalige bed liggen. En onbeweeglijk, de pooten uitgestrekt, lag op haar borst de groote, zwarte kat en haar gele oogen tuurden rond van den een naar den ander onder deze vele menschen, of een hunner ook van plan was de doode kwaad te doen.

Nu herinnerde vrouw Köppke zich het klagend geschreeuw der kat, die haar in den regennacht uit haar slaap gewekt had. Toen moest de arme oude gestorven zijn en het dier beproefd hebben haar met haar jammertonen te wekken.

De agent van politie was de eerste die naderbij kwam. De kat, met den kop op de voorpooten gedrukt, liet het toe. Zij wist als bij instinct, dat hij niets vijandigs in den zin had. Hij raakte het lijk ook niet aan, maar overtuigde zich dat hier geen medische hulp meer baten zou. Bij het nader onderzoek ontdekte hij aan haar hals een dun kettinkje, waaraan een zilveren plaatje hing. De politieagent zette zijn oogen wijd open, en niet zonder moeite las hij de woorden Gabriëlle Graselli en als datum 8. 4. 88.

Toen hij van plan was zich te verwijderen, de kat nog eens bekeek, ontdekte hij om haar nek een dergelijk kettinkje. Dat bracht hem op de gedachte dat de overledene een echte kattenmoeder had moeten zijn.

Hoofdschuddend wendde hij zich af en beval den anderen de kamer te verlaten. Toen verwijderde hij zich om bij zijn chef een verklaring van het gebeurde te gaan geven.

Een uur later verscheen de commissaris van politie met een dokter.

‘Het venster open en de kat weg,’ beval de commissaris, zoodra hij het muffe vertrek betrad. Aan het eerste werd onmiddellijk gevolg gegeven, en een frissche, koele herfstwind stroomde het vertrek binnen. Maar het tweede bevel kon niet zoo gemakkelijk worden opgevolgd; de kat raadde de vijandige bedoelingen. Zij richtte zich op de borst van de doode overeind, tot een sprong gereed. Bij die gelegenheid zag men het kleine zilveren plaatje aan den ketting bengelen.

Het groote zwarte dier - een waar prachtexemplaar in zijn soort - blies zoo boosaardig, dat de omstanders het niet raadzaam vonden, ze aan te raken.

‘De kat weg!’ beval de commissaris ten tweede male.

Behendig haalde een der politie-agenten een grijzen zak te voorschijn en wierp dien over de kat; maar niet zoodra voelde het dier het gevaar waarin het verkeerde, of het ontsnapte aan de handen van den politie-agent en was met één sprong het raam uit.

De omstanders lachten en liepen naar het venster, dat op straat uitkwam, maar er was geen spoor van het dier te zien.

De dokter schouwde het lijk, en de commissaris maakte aanteekeningen. Daar er evenwel geen reden was om te veronderstellen dat de vrouw een onnatuurlijken dood

gestorven was, en zij waarschijnlijk overleden was aan hartverlamming ten gevolge van uitputting, werd het lijk in de gereedstaande draagbaar gebracht.

Toen ging men over tot de bezichtiging van de nalatenschap en kwam men tot een verrassende ontdekking. De oude vazen, die op de beddeplank, op den schoorsteenmantel en op een kastje stonden, waren allen gevuld met goud-, zilver- en nikkelmunten. Stellig was er een vermogen van eenige duizenden in het armzalige huisje voorhanden.

Onder het hoofdkussen lag een briefje, waarop in stijf, bevend schrift stond: ‘Ik verzoek dengenen, die mij vinden zullen, mijn kat op te nemen. Het is een zacht, lief dier, en aan een goede behandeling gewoon; zij luistert naar den naam van “Lucifer” en draagt om den hals een dito zilveren plaatje als men bij mij vinden zal. Ik heb daarop mijn naam Gabriëlle Graselli en den datum 8. 4. 88 laten graveeren. Mijn testament ligt in de waschtafel, en moet na mijn overlijden door het gerecht ten uitvoer gebracht worden.’

Nadat men ook dat gevonden had werd het den rechter overhandigd, die het dadelijk opende. Het was een soort van bekentenis, waarin Gabriëlle Graselli een oplossing gaf van het raadsel haars levens.

Zij had na jaren lang sparens een Oostenrijksch premielot gekocht en dit dertig jaren bewaard. Toen evenwel, hoewel zij reeds lang ook deze hoop bij al de teleurgestelde verwachtingen in haar leven opgegeven had, viel op haar lot een prijs van vijftig duizend gulden. Vóór vijf jaar nu was dat gebeurd.

Na aftrek van de onkosten werd haar twee-en-veertig duizend vijfhonderd gulden uitbetaald, in Duitsch geld bijna vijf-en-tachtig duizend mark. Na deze gebeurtenis liet zij hare betrekking als leerares varen en vestigde zich in het oostelijk deel der stad onder de arme bevolking, daar niemand haar daar kende.

Zij brak geheel met haar tegenwoordig leven, hield met niemand meer omgang en nam behalve de schatten, die haar zoo plotseling in den schoot gevallen waren, niets anders mee dan een kleine, nog zeer jonge kat, die zij kort geleden uit de handen van wreede jongens, die het diertje plaagden, gered had.

Zooals het niet zelden bij dergelijke plotselinge lotsveranderingen gebeurt, werd ook de oude onderwijzeres in de handwerken, die tot nu toe niets anders dan ontberingen gekend had, met gierigheid behebt. Toen het geluk in gouden gestalte tot haar kwam, was zij te oud om er nog van te genieten. Het wantrouwen der wereld, de angst voor diefstal en bedrog waren oorzaak, dat zij haar geld als dood kapitaal bij zich wilde houden, en de vrees, dat men kon veronderstellen dat zij in het bezit was van geld en haar om die reden zou berooven of vermoorden, was oorzaak dat zij als een bedelares leefde.

Al haar bloedverwanten waren haar in den dood voorgegaan, en daar zij van de andere menschen niets dan slechts ondervond, had zij zich met haar geheele hart aan haar kat gehecht, en daarom wilde zij ook na haren dood de verzekering hebben, dat dit goede, trouwe dier, haar Lucifer, niet verlaten zou achterblijven.

En nu volgde er een laatste wilsbeschikking, zoo zonderling, dat de heeren van het gerecht het hoofd schudden. Maar het testament van Gabriëlle Graselli, door haar zelf geschreven, was wettig en onaantastbaar. Het eenige wat dus nog te doen viel, was de universeele erfgenaam op te zoeken.

(*Wordt vervolgd.*)

Correspondentie.

Men zendt aan de redactie van dit tijdschrrjft dikwijls bijdragen, iets wat ons niet anders dan aangenaam kan zijn, en welke bijdragen dan ook gaarne gehonoreerd worden bij plaatsing. Echter maken wij er opmerkzaam op, dat slechts dan o n g e v r a a g d e bijdragen, welke niet worden geplaatst, teruggezonden worden, zoo de inzender daarbij porto voor de retourzending heeft gevoegd, anders worden ze vernietigd na korten termijn.

Lady Melusine.
(*Vervolg van blz.* 227.)

Den heelen dag was het prachtig; warm weer geweest, wat het ook 's avonds nog bleef. Na het lange zitten in de warme eetzaal was een verblijf in de open lucht den gasten van Hastings-Castle dubbel aangenaam; vandaar dan ook dat men zich paars- of groepsgewijze verdeelde en onder

WEDER EERLIJK MAKEN. Naar de schilderij van Sturtevant. (Zie blz. 238.)

levendige gesprekken zich hier en daar in het park verspreidde.

Op het terras vóór het slot stond de hertog van Hastings en aan diens arm Lady Melusine. Hertog Charley kon twee- of drie en dertig jaar oud zijn; zijn gestalte was flink en slank en hij had een bizonder aantrekkelijk uiterlijk.

De mond was scherp en smal, en de niet te kleine, met tamelijk groote neusgaten voorziene neus vormde met de ronde kin en het hooge voorhoofd een piquant profiel. Zijn oogen waren groot en donker met een verstandige uitdrukking, het haar droeg hij kort en zorgvuldig gefriseerd, wat ook met den eenigszins rossigen bakkebaard het geval was. Kin en mond waren gladgeschoren.

Met een bouquet kostbare theerozen in de hand, zweefde Lady Melusine aan zijn arm. Haar prachtige gestalte was gehuld in een schitterend diner-toilet van atlas, welks lange sleep ruischend over de steenen ging. Het uitgesneden lijfje liet de albast-witte schouders zien en stond strak om haar taille. De slanke hals en de prachtig gevormde armen droegen geen enkel sieraad, als zou het den klassieken lijnen nadeel doen; het weelderige blonde haar, waarin ook geen enkele kleur was aangebracht en dat in kleine lokjes op haar voorhoofd viel, was in een Grieksche wrong op haar achterhoofd vastgestoken. Niets dan een bouquetje donkere, heerlijk riekende viooltjes was in de gele kant, die het garneersel van haar japon vormde, gestoken en juist dit goed bestudeerde gemis zelfs van het kleinste sieraad maakte

haar verschijning des te interessanter en uit den nood een bekoorlijke deugd.

Zoo stond zij aan hertog Charley's zijde op het terras, aantrekkelijker, schooner, meer ‘Sieges bewust’ dan ooit.

‘Wat een heerlijk bezit is Hastings-Castle toch,’ sprak zij op droomerigen toon. ‘Ik kan mij niet begrijpen, hoe gij aan andere plaatsen dan dit paradijs de voorkeur kunt geven.’

De hertog haalde de schouders op.

‘Wat geef ik er om en welk plezier kan het mij verschaffen?’ antwoordde hij, ‘daar ik het maar alleen bezit.’

Melusine verbleekte een weinig - begreep zij den zin dezer woorden?

‘Ga dan op reis en kies u een meisje uit het land,’ sprak zij oppervlakkig; ‘me dunkt zelfs een koninklijke prinses zou het niet versmaden Lady Hastings te worden.’

‘Dat weet ik,’ antwoordde de hertog zeer ernstig, ‘maar er was er slechts één in heel Groot-Brittanje, die hier als meesteres zou kunnen optreden, en juist die éène is voor mij verloren - voor altijd.’

‘Wat geef ik om alle anderen? De eene was trouweloos - dus moet Hastings-Castle verlaten blijven.’

Lady Melusine zweeg, maar het bouquet van theerozen in haar hand beefde.

‘Hebt ge mij verstaan, Melusine?’

‘Ik heb je verstaan, Charley,’ sprak zij langzaam, ‘maar “deze eene” was niet trouweloos, zij meende althans het niet te zijn. Of dacht je dat de liefde bij mij zoo veranderlijk was,’ ging zij heftiger voort, meende je soms dat ik jou trouweloos had kunnen worden ter wille van dien ouden man in Hereford-House? Toen ik je de laatste maal in de Schotsche Hooglanden gezien heb, Charley, toen gij mij, weet je het nog, in de donkere kruisgang van de oude pastorie beloofdet, binnen een jaar terug te komen en mij tot je bruid te maken, toen - ja, toen dacht ik nooit dat het zoo anders zou kunnen uitloopen. En toch gebeurde het. Mijn vader stierf, de pastorie werd verkocht en ik kwam als Sir Ralph's pupil op Hereford-House. Toen waren er al achttien maanden verloopen sinds dien avond in de oude kruisgang en ik wist, dat ge mij vergeten hadt. Wat bleef mij nu te doen over? Nog langer op je wachten of zelfs aan je schrijven? Neen, daartegen verzette zich de trots der Holwells, en ik trouwde Sir Ralph om een ellendig bestaan tegemoet te gaan. Zoo en niet anders is het gekomen, dat ik Lady Hereford werd, geloof mij, Charley.’

Zij zweeg en langzaam liep zij op het terras heen en weer. De theerozen in Melusine's hand verspreidden een sterken geur, het atlas van haar japon ritselde en kraakte en het blonde haar der ‘Schotsche bergfee’ schitterde in de ondergaande zon als bleek goud; zij was bizonder betooverend. Hij haalde diep en zwaar adem.

‘Het kan zijn zooals je zegt, Melusine,’ sprak hij eindelijk, ‘maar nu is het te laat. Ik heb geen schuld aan het oponthoud waarover ge spreekt, want een dure plicht, het sterfbed van een dierbaren bloedverwant, riep mij naar Indië. Het duurde lang eer hij stierf en ik naar Europa terug kon keeren; kostbaarheden van onschatbare waarde bracht ik mee, en ik dacht je er mee te sieren, Melusine. Zoodra het mij eenigszins mogelijk was snelde ik naar de Schotsche Hooglanden, maar vreemde menschen traden mij uit de pastorie tegemoet. Sir Robert Holwell was gestorven en zijn dochter getrouwd. Moest ik dus niet aan trouweloosheid gelooven? Genoeg evenwel daarover, want het was niet zoo. Maar wat geeft het mij? Trots mijn rijkdom ben ik een arm

man, want gij zijt voor mij verloren. Melusine, Melusine, waarom hebt ge mij dat aangedaan?'

'Vraag liever waarom ik zelf mijn paradijs verwoest heb?' antwoordde zij treurig. 'Charley, de herinnering aan jou heeft mij vele droeve uren gekost, uren waarin ik in hartstochtelijke smart aan de keten trok, die mij gebonden houdt en die ik nooit meer kan losmaken, een keten die ik mij vrijwillig op den hals gehaald heb, maar die mij slecht, onrechtvaardig en boos maakt. Ach! Maar wat helpt het daarover te klagen?'

Als in een droom schreed zij naast hem voort en in ontzaglijke afmetingen drong zich het bewustzijn aan haar op van wat zij verloren had, alleen uit trots dat hij haar vergeten zou hebben. Wat gebeurt het niet dikwijls in het menschenleven, dat het geluk van een geheel bestaan verwoest wordt door een inbeelding, een herschenschim! En als het dan te laat is, komt het berouw met zijn lange lijst van hartstochten, die menig mensch ten verderve, zelfs ten ondergang voeren.

'Wij moeten onze ellende dragen - verder slepen zonder morren,' sprak de hertog zacht maar vastberaden, 'en als het ons te zwaar toeschijnt, dan moet de plicht en het verstand ons tot steun zijn. Ik heb je altijd veel wilskracht toegedacht, Melusine, en wij zullen overwinnen, omdat wij moeten.'

Zij richtte zich hoog op, en haar oogen schoten vonken.

'Moeten wij?' vroeg zij met bizonderen klemtoon, 'en waarom moeten wij?'

'Omdat onze plicht, onze eer het gebiedt,' antwoordde hij eenvoudig en toch waardig.

'Onze eer - ja,' herhaalde Lady Melusine zacht; 'ik weet, dat de eer altijd je hoogste goed geweest is,' voegde zij er niet zonder bitterheid bij.

Hij zag haar verstomd aan.

'Is zij ook niet het hoogste goed der vrouw?' vroeg hij met klemtoon.

Zij perste de lippen vast op elkaar, als wilde zij een kreet onderdrukken, en knikte toen bevestigend.

'Maar,' ging zij na een poosje met neergeslagen oogen fluisterend voort, terwijl zij haar hand zwaar op zijn arm liet rusten, 'maar er zijn ook uitwegen, en wie, wanneer men werkelijk liefheeft, vraagt, hoe de weg heet, die naar het geluk voert? Onverbreekbaar zijn de ketenen niet, die ik in dwaze onbezonnenheid op mij geladen heb... bestaat er dan in Engeland geen wet tot echtscheiden?'

Hertog Charley schrikte, en zijn arm liet dien van Melusine vallen.

'Waarom wilt gij mij verzoeken, Melusine?' sprak hij verwijtend. 'Weet gij dan niet dat de Heilige Schrift den man zalig prijst, die de verzoeking weerstaat? En bovendien: - een gescheiden vrouw kan nooit de echtgenoote worden van een hertog van Hastings!'

Melusine deinsde terug en haar wangen werden zeer bleek.

'Ge hebt gelijk, Charley,' sprak zij gevat. 'Wat moet je wel van mij denken, dat zulk een gedachte bij mij opkomen kon, ja, dat ik haar zelfs kon uitspreken, en bovendien nog hier in je huis kwam?' voegde zij, met een snellen blik op hem, erbij. 'Ik had mijzelf geheel vergeten!'

'Ik denk niets anders, dan dat Ralph Hereford mij met zijn gemalin de eer bewezen heeft, mijn gasten te zijn,' antwoordde hij zoo eenvoudig en toch zoo waardig, dat zij de oogen neersloeg.

'Brr - het wordt koud! Mylady zal kou vatten, als zij niet wat omdoet!' riep op hetzelfde oogenblik Sir Robert Mount-Severn onderaan het terras, terwijl hij met nog jeugdige, lichte schreden de trappen opliep.

Lady Melusine huiverde.

‘Ge hebt werkelijk gelijk - het is koud,’ sprak zij, de schouders ophalend, ‘het is zelfs vochtig in de lucht en ik had het niet bemerkt.’

‘Wat moet mijn neef u dan aangenaam onderhouden hebben,’ sprak Mr. Mount-Severn met lichte ironie, ‘dat ge bijna bevroor! Het grootste deel van het gezelschap is reeds in het salon bijeen.’

‘Wij willen er ook dadelijk heengaan,’ antwoordde Melusine opgewekt; ‘de hertog vertelde mij zoo interessant

van de Lotos[*)], dat ik geheel vergat onder den kouden Engelschen herfsthemel te zijn!'

En zij nam lachend Sir Roberts' arm en keerde naar het gezelschap terug. Uit haar schoon gelaat waren alle teekenen van aandoening geweken, zij straalde weer van schoonheid en geest.

'Hoe kan zij lachen, nu weer lachen?' dacht de hertog achter haar aanloopend. 'Men heeft altijd wel gezegd: Melusine Holwell heeft geen hart; maar ik weet beter. Zij heeft altijd de kunst verstaan, haar gevoel voor anderen te verbergen. Ik helaas niet.'

En hij zuchtte diep en smartelijk.

III.

Lady Melusine bracht den nacht slapeloos door. De woorden van den hertog spookten in haar hoofd en vervolgden haar onophoudelijk, terwijl tranen van het bitterste berouw over hare wangen rolden; tranen, omdat zij lichtzinnig haar hand geschonken had aan Sir Ralph, terwijl een hertogskroon haar versieren, en Hastings-Castle met al zijn heerlijkheid haar toebehooren kon. Zij voelde zich in dezen nacht zeer ongelukkig en verwenschte honderdmaal haar trots, die haar weerhouden had langer op een levensteeken van den geliefde te wachten, en haar nu zoo'n bitter lot had beschoren.

Mylady's humeur was natuurlijk niet van het beste, toen zij haar bed verliet, waarin zij den geheelen nacht over haar mislukt bestaan had nagedacht. Arme Sir Ralph, - hij zou in die gedachten zeker ook geen prettige plaats hebben ingenomen. Mary-Rose had het dientengevolge bij het morgentoilet zwaar te verantwoorden en kon Mylady niets naar den zin maken.

Een prachtig negligé-toilet van fijn, wit Indisch casimir, met blauwe zijden figuren bestikt, omhulde haar heerlijke gestalte; de kleine voeten staken in blauw-zijden pantoffeltjes en op het blonde haar zweefde een klein mutsje van Brusselsche kant, met blauwe strikjes versierd. Nauwlettend bekeek zij zich in den grooten toiletspiegel, maar zij vond haar huid geel, haar wangen al te bleek van den doorwaakten nacht.

'Zijne woorden hebben mij tot waanzinnig toe gefolterd,' mompelde zij; toen nam zij wat *poudre de riz* en wat *rouge* en het oude verlokkende beeld stond weer vóór haar.

In het portaal wachtte haar Sir Ralph, om haar naar de ontbijttafel te geleiden.

'Hoe gaat het je, lieve?' vroeg hij.

'O, dank je,' antwoordde zij los weg en wilde verder gaan.

'Ik wil een enkel woord met je spreken, Melusine,' sprak Sir Ralph, 'het geldt de beantwoording eener vraag.'

'Nu?'

'Men heeft mij gisteren meegedeeld, dat ge den hertog al voor ons huwelijk gekend hebt. Is dat zoo?'

'Neen - ja,' antwoordde zij weifelend; 'hij kwam ééns of tweemaal bij ons in de pastorie in Schotland.'

*) De Lotos dient bij de Indianen als symbool der vergetelheid.

‘Zoo; en waarom hebt ge mij dat niet verteld? Ik meende dat ge hem hier voor den eersten keer ontmoette,’ zei Sir Ralph verwonderd.

‘Neen, ik heb hem vroeger al gezien en ik meende, dat ik het je verteld had.’

‘Dat hebt ge niet gedaan, Melusine,’ antwoordde de baronet; ‘integendeel, toen ik er je op Hereford-House naar vroeg, hebt ge mij gezegd hem niet te kennen. Waartoe dient deze vreemde en naar het mij voorkomt nuttelooze leugen? Meer nog, waar was dan die comedie van eene vormelijke voorstelling voor noodig?’

‘Mijn God, hoe onuitstaanbaar!’ riep Melusine ongeduldig uit, maar een hoog rood kleurde haar wangen; ‘wanneer de hertog zich mijner niet meer herinnert, dan moet hij zich toch wel aan mij laten voorstellen.’

‘Goed, maar waartoe dient dan dat liegen van jou kant.’

‘En ik vraag je met welk recht ge mij hier ondervraagt alsof ik een echtbreekster was, waarom oude menschen altijd zoo verbazend pedant zijn!’

‘Gij wilt mijn vraag ontwijken,’ antwoordde Sir Ralph zeer ernstig. ‘Goed, ik zal er niet verder op aandringen. Misschien is de hertog zelf dan wel bereid mij de gewenschte inlichtingen te verschaffen.’

Melusine bleef verschrikt staan en keek Sir Ralph doodsbleek aan.

‘Ralph,’ bracht zij met moeite uit, ‘Ralph, dat zult ge niet doen, ge zult er den hertog niet naar vragen.’

‘Zoo, en om welke reden, als ik je vragen mag?’

Zij liet het mooie hoofd zinken.

‘De hertog is een mensch met een onberispelijk karakter,’ sprak zij eindelijk. ‘Voor geen geld in de wereld zou ik willen, dat hij slechte gedachten omtrent mij koesterde of gelooven zou, dat ik iets voor je geheim gehouden had. Ik herinner mij werkelijk niet tegenover je geloochend te hebben, dat ik hem vroeger reeds gekend heb, en als ik dat deed, heb ik je vraag zeker verkeerd verstaan. Ben je nu tevreden?’

‘Volkomen, Melusine, ik moet het wel zijn. Je oordeel over het karakter van den hertog is overigens zeer juist.’

Bij deze woorden herademde zij en betrad daarop met een vroolijk lachje de ontbijtkamer.

Velen der gasten, namelijk de heeren, waren er reeds bij elkaar en Lady Carlyle nam evenals 's avonds bij de thee de honneurs waar.

Sir Ralph en zijn gemalin namen hun plaatsen in; kort daarop verscheen de hertog.

‘Goed nieuws, heeren,’ sprak hij. ‘Overmorgen heeft de eerste groote jacht plaats; mijn jachtopzieners hebben het mij daareven meegedeeld.’

‘O, hoe heerlijk, hoe verrukkelijk!’ jubelde Melusine, haar blanke handen in elkaar slaande. ‘Wat is het lang geleden sedert ik een jachtpartij heb meegemaakt!’

‘Wilt ge dan mee op de jacht, Lady Hereford?’ vroeg Lady Carlyle zeer verbaasd.

‘Natuurlijk, ik zou geen Schotsche zijn als ik daarin geen vermaak schepte.’

‘Een zeldzaam genoegen voor een dame, den heelen dag de onschuldige dieren uit het woud te dooden,’ merkte een der aanwezige dames op.

Lady Melusine lachte.

‘Ik moet in uw oogen wel zeer wreed schijnen,’ sprak zij, ‘maar het is in Schotland algemeen de gewoonte dat de dames aan de jacht deelnemen.’

‘Maar wij zijn hier niet in Schotland,’ merkte Lady Carlyle aan, ‘en hoewel Engelsche dames het ook wel doen, wordt het toch niet aardig gevonden.’

Melusine vertrok den mond als een kind dat den zin niet kan krijgen.

‘Het is niet lief van u, Lady Carlyle, iets wat mij genoegen verschaft, zoo sterk te veroordeelen,’ pruttelde zij.

‘Ik heb volstrekt het recht niet uwe handelingen te veroordeelen,’ verdedigde zich de oude dame; ‘ik wilde alleen maar zeggen, dat zulk een wreede bezigheid mij een onbegrijpelijk genoegen voor een vrouw toeschijnt.’

‘Pardon, Lady Carlyle,’ riep Sir Mount-Severn met een buiging voor Lady Hereford, ‘een jonge, schoone vrouw staat alles goed en ik ben overtuigd dat Mylady even betooverend zal zijn op de jacht als in het salon en ook stellig goed treffen zal.’

Melusine lachte vroolijk.

(*Wordt vervolgd.*)

Don Carlos.
Met illustratiën.

Carlos Maria de los Dolores Johan Isidor Joseph Frans, gewoonlijk don Carlos genoemd, werd 30 Maart 1848 geboren

DON CARLOS EN ZIJN ZOON.

uit het huwelijk van Johan Carlos Maria Isidor en Aartshertogin Maria Beatrice van Oostenrijk Este. Zijn vader, die door den dood van zijn oudsten broeder, den graaf Montemolin, in 1861 erfgenaam van de aanspraak op den Spaanschen troon was geworden, deed 3 October 1868 daarvan afstand ten behoeve van zijn zoon, welke zich daarop hertog van Madrid noemde. Wij spraken daar van 'aanspraak op den Spaanschen troon'; welnu, don Carlos tracht aldus zijn recht te bewijzen. Na den val van Napoleon (1814) keerde koning Ferdinand VII met zijn jongeren broeder Carlos naar Spanje terug. Daar deze kinderloos bleef, had Carlos natuurlijk al zijn hoop er op gevestigd, dat hij eenmaal de drager zou zijn van de Spaansche kroon; een partij, die op zijn hand was, vormde zich spoedig; een partij, die van den prins, welke onder den invloed der geestelijkheid stond, het herstel van den godsdienst en het absolute koningschap verwachtte. Doch in 1839 vernietigde de geboorte der Infante Isabella de verwachtingen van Carlos, daar de koning vóór de geboorte de Salische wet, die vrouwen van de regeering uitsloot, had opgeheven. Toen Carlos tegen dat besluit protesteerde, verbande de koning hem eerst naar Portugal, dan naar den Kerkdijken Staat. Carlos echter achtte zich door de opheffing van de Salische wet verongelijkt, deed van zijn aanspraken geen afstand en werd na den dood van Ferdinand VII (19 Sept. 1833) door zijn partij, die zich toen de 'Carlistische' noemde, als rechtmatig vorst erkend. De Koningin-Regentes verklaarde hem daarna in een besluit van 16 October voor een rebel, en Carlos, die alle onderhandelingen en pogingen om tot een vergelijk te komen, afwees, deed daardoor in 1834 een bloedigen burgeroorlog ontbranden, die met afwisselend geluk gevoerd werd, totdat Carlos eindelijk in 1839 naar Frankrijk moest vluchten, waar hem het kasteel Bourges als verblijfplaats

aangewezen werd. Nog zes jaar bleef hij aan het hoofd der partij, die ook nu nog de rechten van zijn opvolgers erkent, en eerst in 1845 deed hij afstand van zijn aanspraken ten behoeve van zijn oudsten zoon Carlos, prins van Asturië, die tijdens den oorlog tusschen Spanje en Marokko, met zijn broeder Ferdinand en den militairen gouverneur der Balearen Ortega, dien hij voor zich had weten te winnen, een landing op de Oostkust van Spanje bij Tortosa beproefde en zich als koning liet uitroepen. Hij vond echter geen aanhang, de soldaten wilden hem niet gehoorzamen; de geheele poging mislukte, en slechts door de rechten van Isabella te erkennen, kon hij het leven redden. Nauwelijks echter op vrije voeten, nam hij zijn woord terug.

Na zijn dood (1861) vervielen, daar hij kinderloos stierf, zijn aanspraken op zijn jongeren broeder Don Johan de Bourbon, die echter reeds in 1868 deze overdroeg aan zijn zoon, wiens naam boven dit artikel staat.

In het jaar 1872 trad hij voor de eerste maal als pretendent op, daar hij 15 April van dat jaar een door hem als koning Carlos VII onderteekend manifest tot zijn partij richtte, 2 Mei zelf in Spanje verscheen en door de Carlistische troepen in de Baskische provinciën ontvangen, het stadje Vero binnentrok. Maar toen hij reeds twee dagen later (4 Mei) bij Oroquieta op de meest besliste wijze door Moriones verslagen werd, vluchtte hij door den pas van Roncevalles naar Frankrijk en liet hij aan zijn broeder Alfonsus de leiding van de Carlistische troepen over. Eerst toen koning Amadeus in 1873 van den troon gestooten was, de jonge republiek in de grootste verwarring was en overal opstanden uitbraken, waagde hij het om 15 Juni Bayonne te verlaten en weer op Spaanschen bodem te verschijnen waar intusschen zijn aanhangers veel talrijker geworden waren; 1 Augustus bezwoer hij in Guernica de ‘fueros’

DON CARLOS' PALEIS TE VENETIË.

der Baskische provinciën en maakte hij zich meester van de vesting Estella, die hij tot zijn residentie en operatiebasis maakte; zooveel mogelijk vermeed hij groote veldslagen.

DON CARLOS' VROUW.

De Baskische landen, Navarre, Catalonië, Arragon en Valencia, kwamen langzamerhand in zijn bezit (met uitzondering van de groote steden), terwijl zijn guerillatroepen tot in Asturië doordrongen. Bij deze gelegenheid werd hij geldelijk zeer krachtig door de legitimisten in geheel Europa gesteund.

Eerst toen in het einde van 1874 Alfonsus XII tot koning werd uitgeroepen, begonnen de Spaansche generaals er ernstig aan te denken om de Carlisten te verdrijven. In Mei 1875 begonnen de veldheeren Jovellas en Martinez Campos een systematische zuivering (schoonmaak zouden wij met het oog op den Zuid-Afrikaanschen oorlog bijna zeggen) der door Carlos bezette provincies en beperkten het Carlisme tot Navarre en de Baskische provinciën, die in 1876, door een concentreerende operatie van het overmachtige regeeringsleger, eveneens veroverd werden. Carlos ontweek een beslissenden slag en hij gaf er de voorkeur aan zijn troepen van hun eed te ontslaan, waarop deze 26 Februari in Pamplona de wapenen neerlegden. Hij zelf vluchtte over de Fransche grens en leeft sedert in het buitenland, van waaruit hij de Carlistische agitatie voortzet; doch bij zijn partij staat hij om verschillende redenen niet hoog in aanzien.

Sedert 1867 was hij gehuwd met een dochter van hertog Karel III van Parma. Margaretha, die hem 27 Januari 1870 een 'troonopvolger' schonk en 29 Januari 1893 stierf. Deze zoon Jayme is een geheel ander man dan zijn vader en heeft, de zaken nemende zooals zij zijn, van zijn 'erfdeel afstand gedaan', zooals het in Carlistische terminologie heet. Hij werd Russisch onderdaan, nam dienst in het leger van zijn nieuw vaderland en heeft zich onlangs bijzonder onderscheiden in China, waar hij nu gewond in een hospitaal ligt.

De aanspraken op den troon zullen nu komen op Don Carlos' jongeren broeder Alphonsus.

Op deze wijze tracht Don Carlos zijn aanspraken op den Spaanschen troon te wettigen. Vragen wij ons echter af, of deze werkelijk wettig zijn, dan moeten wij dit met een ‘neen’ beantwoorden. Door het bloote feit alleen, dat Ferdinand VII de Salische wet heeft opgeheven, vervallen alle aanspraken, die de opvolgers van diens broeder zouden kunnen doen gelden; doch al was dit niet genoeg, dan zou de belofte, door Don Carlos van Asturië in 1860 gedaan (zie boven), een nieuw punt zijn, dat tot discussie aanleiding zou geven.

Door hetgeen hierboven gezegd is, is tevens gebleken dat de Carlistische partij niet veel toekomst heeft; trouwens de laatste Carlistische bewegingen, die wij als bekend mogen veronderstellen, en de deze week gehouden verkiezingen, waarbij slechts drie Carlisten gekozen werden, bewijzen dit ten volle. Doch al moeten wij dit bekennen, dan behoeven wij daarbij niet over het hoofd te zien, dat het Carlisme nog altijd een gevaarlijke factor is voor Spanje. De jongste bewegingen van de zijde der Carlisten is wel slechts een kortstondige opflikkering geweest van het altijd smeulende vuur, dat gedurende alle jaren sinds Carlos I niet uitgebluscht is; de vlam is wel niet zichtbaar, maar onder de oppervlakte heeft het vuur even hevig gebrand als in de jaren van den burgeroorlog. In geen enkel ander land ter wereld zou een zoo abstracte zaak zulk een invloed op het volk hebben gekregen en behouden. Wat heeft het volk toch te winnen bij een regeerirg van Don Carlos? Wij kunnen begrijpen, dat de quaestie de aristocratie warm maakt, die meerendeels aan oude tradities gehecht is. Wij zouden argumenten kunnen geven voor de oppositie, die de clericalen tegen de opheffing van de Salische wet voeren. Maar dat een groot deel van het volk zich zoo interesseert voor een zuivere opvolgings-quaestie, is onbegrijpelijk voor iemand, die het Spaansche volkskarakter, de eigenaardigheden vooral der Basken niet kent. Hierover verder te spreken, ligt niet binnen de grenzen van dit artikel; liever nog eenige bijzonderheden van den Spaanschen pretendent zelf.

* * *

Zooals zijn portret doet zien, is Don Carlos niet van lichamelijk schoon ontbloot, hoewel men zegt, dat de zwaar overhangende lippen veel wegnemen

DON CARLOS' VLAG.

van zijn mooi uiterlijk.

Verder moet Don Carlos zeer innemend zijn, vooral tegenover hen, die hem weten te vleien, en dat verstaat zijn omgeving zeer goed, als wij tenminste Amazat Batuk mogen gelooven, wanneer hij in zijn werk ‘Spanje en de Spanjaarden’ schrijft: ‘Ik heb met eigen oogen echte Spaansche edellieden handdoeken zien drogen, waarmede hij zich gewasschen had; ik heb hen bespied, terwijl zij ijverig verdiept waren in het onderzoek of zijn laarzen of sporen wel goed waren schoongemaakt.’

Ook is Don Carlos, wat wij niet uit zijn proclamaties zouden opmaken, een pantoffelheld. Zoo luidt de proclamatie van 16 Juli 1873 als volgt:

Vrijwilligers! Den blik gericht op den Heer der Heerscharen en het oor leenend als aan den kreet van vertwijfeling, door Spanje in zijn nood geuit, kom ik mij in uw midden begeven, vast vertrouwend op uw moed en uw trouw. Arm in hulpmiddelen, maar rijk in geloof en heldenmoed, hebt gij u roemrijk gedragen in den wonderbaarlijk en strijd, en één ding was uw wensch: wapens te verkrijgen niettegenstaande allerlei gevaren, die u omringden, niettegenstaande vermoeienis, gebrek en ontbering. Ik geloof dat mijne pogingen om u uit den nood te helpen, niet

geheel tevergeefs geweest zullen zijn. Maar nu ik naar mijn beste krachten dezen mij opgelegden plicht heb volbracht, kom ik thans om nog een andere en tevens heilige zaak te volvoeren. Ik ga met u strijden voor God en het Vaderland. Niets, ook geen enkele staatkundige reden zal mij afbrengen van mijn plicht om niet langer als eenvoudig toeschouwer dezen heldenstrijd gade te slaan. Dat er nog lieden gevonden worden, die tegen u en mij den strijd aanbinden, betreur ik zeer, daar zulks slechts het gevolg is van onbekendheid met ons. Wij zouden ze gaarne onder ons opnemen, wanneer zij slechts begrepen hadden, dat een Koning hen gedurende vijftien eeuwen ter overwinning heeft geleid en dat ik de eenige ben, die de rechtmatige vlag voer, de vlag van legitimiteit en recht.

Daar men dit echter niet wil inzien, zijn wij verplicht met wapengeweld de omwenteling, die zichzelf slechts door geweld weet staande te houden, te onderdrukken.

Diep geroerd heb ik de hulp mijner getrouwen ontvangen, getroffen door uw liefde, heb ik de Baskische provinciën betreden. Van hieruit dank ik mijne trouwe verdedigers hartelijk.

Geheel Spanje schreeuwt om redding!

Voluntario's, voorwaarts!

Vrijwilligers, Spanje zegt, dat het te gronde gaat!

Voluntario's, laat ons Spanje redden!

CARLOS.

Zugarramundy, 16 Juli 1879.

Woorden, niets dan woorden! Telkens wanneer zijn getrouwen hem volgden om de voor hen heilige zaak te steunen, bleef hij ver van het slagveld.

Om deze reden dan ook staat hij bij zijn aanhangers, zooals wij boven zeiden, niet zeer in aanzien.

Weder eerlijk maken.

Onze gravure op bladz. 233 doet ons de wijze zien, waarop vroeger in Duitschland de gedegradeerde soldaten in hun eer hersteld werden. Al is de voorstelling vrij duidelijk, toch is nog een kleine opheldering noodig.

De ‘oneerlijke’ werd te voorschijn gebracht, moest zijn hoed in den mond nemen en op handen en voeten achterwaarts in den kring der kameraden tot aan het vaandel kruipen. Onder dit kruipen moest hij den aanwezigen driemaal om Gods wil smeeken, hem weer als kameraad aan te nemen.

Nadat de manschappen deze beden met een luid ‘ja’ beantwoord hadden en de vergiffenis door een officier was uitgesproken, wierp de schuldige zijn hoed over zijn rug achter de rijen zijner kameraden, kreeg van den vaandrig met den vaandelstok een vrij harden slag op het hoofd, om zich het gebeurde beter te herinneren, en werd dan driemaal voor eerlijk verklaard. Terwijl dit gebeurde, presenteerde de troep het geweer. De ‘eerlijk gemaakte’ beloofde beterschap, kreeg een nieuwen hoed, een geweer, en werd weer bij zijn troep ingedeeld.

Uit de wolken.
(*Vervolg en slot van blz.* 232.)

III.

De familie van den officier van gezondheid had te Friedrichshagen haar nieuw huis betrokken, en alle handen aan het werk geslagen om vóór het aanbreken van den nacht althans met het plaatsen der meubels klaar te komen. Tot in den laten avond was men bezig.

Juist was Marie in de buitengang een kist met keukengereedschap aan het uitpakken, opdat men 's morgens het ontbijt zou kunnen gereedmaken, toen plotseling een vreemd geluid haar oor trof.

Een benauwd geschreeuw, dat sprak van pijn en lijden.

Zij staakte haar werk, hief het licht in de hoogte, en keek in de duisternis rond.

Na een poosje hoorde zij het weer, - het was griezelig om aan te hooren, net of het uit den grond kwam.

Vastberaden ging zij op het vreemde geluid af en stond na eenige passen gedaan te hebben aan het einde van de gang voor een kist zonder deksel, die met loopers en kleeden, oude couranten en allerlei prullen was opgevuld. Ja, nu had zij zekerheid, daaruit moest het gekomen zijn.

Zij begon de kist uit te pakken. Bijna onder op den grond, tusschen kleedjes en matjes begraven, lag een groote, zwarte kat.

Hoe kwam dat dier er nu in? En wat zag het er uit! Treurig lag ze daar neer en scheen gekweld door pijnen, die hem niet toestonden zich te bewegen. Wat was er met haar gebeurd?

Een paar seconden lang bleef Marie besluiteloos staan, maar toen behaalde het medelijden de overhand. Zij legde haar warme, zachte hand voorzichtig op den breeden kop van de kat en streelde haar.

Het dier liet het toe, en nu nam Marie haar er uit en op den arm. Daarbij merkte zij op dat de kat een fijn zilveren kettinkje om den hals had hangen met een klein rond plaatje eraan. Op het laatste was de datum 8. 4. '88. gegraveerd, alsmede de naam Gabriëlle Graselli.

Natuurlijk was dit de eigenares van de kat.

Toen onderzocht zij den viervoetigen vondeling, die op zoo raadselachtige wijze in haar bezit gekomen was. De aanleiding tot de pijn was weldra gevonden; zij zag een bloedende wond, een diepe snede in het vleesch, en een der voorpooten was gebroken.

Marie begreep nu hoe de zaak zich had toegedragen. Waarschijnlijk was de kat bij een sprong of misschien bij een worp uit de hoogte zoo slecht te pal gekomen, en juist op de voorbijrijdende bij den meubelwagen behoorende open kar gevallen. Uit een der kisten moest een spijker gestoken hebben, daaraan had ze zich het vleesch opengereten, en tegelijkertijd kon het vallen op den harden kistrand den poot gebroken hebben. Toen was het arme dier in de open tapijtkist gekropen, om zich te verstoppen.

Met medelijdende woorden streelde Marie nog eens liefkoozend over het mooie vel van de kat, legde ze toen op een kussen en ging er mee naar haar moeder in de keuken.

‘Kijk eens, mama, wat ik u hier breng. Een patiënt.

De moeder, hoewel niet aangenaam verrast, zocht toch spoedig de verbandmiddelen op en legde de kat om den gebroken poot een stevig verband. Bij het arme dier ging het evenwel met veel pijn gepaard en zij liet een klagend miauwen hooren, maar liet toch, daar zij als bij instinct begreep, dat men het goede met haar voorhad, alles met zich doen.

Marie liet hare moeder het zeldzame halssieraad zien en voegde er bij: ‘Zij moet wel van nette menschen zijn. Niet waar, mama, wij houden haar bij ons totdat de eigenares zich komt aanmelden.’

‘Stellig, kind,’ antwoordde de moeder op een toon, waaruit bleek, dat ook zij het niet meer dan natuurlijk vond.

Papa was evenwel niet zoo verrukt over de vondst, maar liet zich toch overhalen het dier althans eenige dagen bij zich te houden en te wachten of de eigenares haar zwarte lieveling ook zou komen opeischen; gebeurde dat niet, dan zou hij in de dagbladen een advertentie plaatsen, dat men bij hem een zwarte kat kon komen afhalen. Bleef ook dit laatste zonder gevolg, nu ja, dan moest die zwarte duivel in Godsnaam maar in huis blijven.

Vier dagen later. - Het nieuwe huis was reeds geheel op orde, en de kat, wier verwonde poot genas, had zich in

dien tusschentijd zoo aan zijn jonge weldoenster gewend, dat zij voortdurend onder luid spinnen op haar schoot wilde liggen.

Weer vier dagen later stond er in de voornaamste nieuwsbladen een oproeping te lezen, die den terugbezorger van een weggeloopen zwarte kat met een zilveren kettinkje om den hals, waarop de naam van de onlangs onder eigenaardige omstandigheden gestorven eigenares stond gegraveerd, een belooning toezegde van 50 Mark, betaalbaar door het kantongerecht, waarvan de oproeping uitging.

Den dag daarop - de officier van gezondheid was zelf naar het kantongerecht gegaan, om, natuurlijk zonder aanspraak te maken op de toegezegde belooning, te vertellen dat de gezochte kat zich bij hem bevond - werd hem ernstig de vraag gesteld of hij en zijn huisgenooten geneigd zouden zijn, om de zoo zonderling bij hem in huis geraakte kat voortdurend bij zich te houden en zorgvuldig te verplegen.

De vader van Marie beantwoordde die vraag bevestigend en vertelde er verder bij hoe zijn dochter het dier liefderijk opgenomen en verzorgd had.

Toen werd hem een mededeeling gedaan, die hem als een sprookje in de ooren klonk.

Luidens testament had de overleden eigenares van de kat haar geheele vermogen, aan baar geld vijf en tachtig duizend Mark, vermaakt aan de persoon, die na haren dood genoemde kat tot zich nemen en werkelijk met liefde verplegen wilde tot aan den, zooals zij hoopte, nog lange jaren verwijderd zijnden dood van het dier. De betreffende persoon moest evenwel, zonder vooraf in kennis gesteld te worden met deze bepaling in 't testament, bereid zijn bevonden tot opname van de kat en het bewijs geleverd hebben, dat ‘Lucifer’ het bij haar evengoed zou hebben als bij haar vorige eigenares. Het was dus de zaak van het gerecht zich hiervan te overtuigen.

Een uur later kwam de officier van gezondheid in bizonder opgewonden toestand thuis. Zijn vrouw en dochter keken hem deels verwonderd, deels verschrikt aan.

‘Maar wat is er dan toch, Papa?’

‘Kind,’ riep hij uit en trok zijn lief dochtertje vol innigheid aan de borst, en alles wat hij gevoelde gaf zich lucht in de enkele versregels, die hij zich nog uit zijn jeugd herinnerde:

> ‘Uit de wolken moet het vallen,
> Uit der Goden schoot 't geluk!’

‘Begrijp je dat, kind?’ De wonderen zijn nog niet uit de wereld, en nu kan je je George krijgen!’

Zes weken later, op een tijdstip, dat Lucifer, dank Maria's zorvuldige verpleging, geheel van de bekomen wonden hersteld was, werd haar, met inachtneming van alle formaliteiten, door het gerecht de erfenis aangezegd, en weer vier weken later werd zij in het bezit gesteld van de geldsom, die haar in letterlijken zin uit de wolken was toegezonden.

Na verloop van drie maanden betrad zij met George als jonge vrouw haar eigen huis, dat haar ouders voor haar hadden laten inrichten.

Lucifer deed mee aan den feestelijken intocht, om er altijd te blijven. Zij voelde zich bij het jonge paar nog meer op haar gemak dan bij haar vroegere meesteres.

En heden, nu de kat langzamerhand een oude dame geworden is, is zij de lieveling van de beide allerliefste kinderen van het echtpaar Payer.

De heldenspelen te Méran.

Het is nu bijna tien jaar geleden dat de bewoners van Méran het waagden tooneelvoorstellingen te geven, waarbij als acteurs dienst deden alle boeren, landbouwers, handwerklui en handelslieden uit den omtrek.

Allen verleenen hun diensten gratis; alleen zij, die in troepen tegelijk op het tooneel verschijnen, worden betaald.

Deze spelen zijn ieder jaar meer in den smaak gevallen en nu een instelling geworden van Méran zooals de Passiespelen het te Oberammergau zijn.

De spelen, waarvan jaarlijks in de maanden Maart en April op Zon- en feestdagen voorstellingen gegeven worden, zijn genaamd ‘Andreas Hofer, of Tyrol in het jaar 1809’, en behandelen een tijdperk uit het leven van den boerpatriot van dien naam, die een inwoner was van Sand en de boeren aan voerde tegen de legers van Napoleon I en diens bondgenoot den koning van Beieren; en ‘Tyroolsche helden’ dateerende uit denzelfden tijd, maar waarvan de held was een zekere Peter Meyer, insgelijks een aanvoerder van het volk.

De inwoners van Méran kunnen trotsch zijn op hun spelen, die zij zelven ontworpen hebben en zoo meesterlijk ten uitvoer brengen.

De naam van Andreas Hofer heeft dikwijls tot onderwerp gediend aan dichters en prozaschrijvers van alle landen, maar niets kan op waardiger wijze de eenvoudigheid van Hofer en diens volgelingen in al hun doen en laten, waartoe zij geleid werden door liefde tot hun Keizer en hun oud geloof, beter weergeven dan de jaarlijksche voorstellingen te Méran.

De schouwburg is een houten gebouw, bijna geheel onbedekt, waar omstreeks twee duizend toeschouwers plaats kunnen vinden. Het tooneel is zeer groot en biedt ruimte aan tweehonderd acteurs, terwijl het is ingericht in navolging van dat te Oberammergau; de coulissen zijn geschilderd door een zeer bekwaam Duitsch artist.

Het gebouw is gelegen bij Gratsch, dat een voorstad is van Méran, dicht bij de helling van den Küchelberg.

De pantomimische handelingen en de tableaux-vivants geven den toeschouwer, zelfs al is hij niet bekend met dat beroemde tijdperk uit de Tyroolsche geschiedenis, een uitstekend denkbeeld van wat er voorgesteld wordt. De samenen alleenspraken zijn voor een ieder, die geen inwoner is, onverstaanbaar, daar het Tyroolsche dialect voornamelijk gebruikt wordt.

Het groote succes van de spelers is voor een goed deel toe te schrijven aan de aantrekkelijke scènes en de veelkleurige nationale kleederdracht van de vertooners.

De acteurs leggen hun geheele ziel in hun spel, en meermalen ziet men dan ook tranen ontsnappen aan de oogen van de vertooners bij een treffende scène, in 't bizonder bij die, waar Hofer afscheidneemt van zijn vrienden en volgelingen vóór zijne terechtstelling.

De muziek, die speciaal voor dit doel is uitgezocht, werkt mee om een goed geheel te verkrijgen.

Het tooneel in het eerste spel stelt voor de jaarlijksche kermis in een dorp bij Méran. Voorop zien wij een dorpsherberg, en links en rechts huizen en schuren; maar de schoonheid van den achtergrond is moeilijk te beschrijven: deze wordt gevormd door groene heuvels, die zich mijlen ver tot aan de bergen uitstrekken. Op een dier heuvels staat het eerwaardige kasteel Tyrol, waaraan de provincie haren naam ontleent; iets lager treft men de ruïnen aan van het kasteel Brunnenburg; andere sloten, ruïnen,

kapellen en villa's zijn aan alle zijden zichtbaar. De bergketen, die het vergezicht afsluit, bestaat uit pieken van zeven tot negen duizend voet hoog; voeg hierbij het donkere blauw van den hemel, en de lezer kan zich eenigermate een denkbeeld vormen van wat de toeschouwer te zien krijgt.

Het tweede gedeelte draagt tot titel: Vergadering bij Hofer, en eindigt met een tableau, voorstellende: ‘Het uitrukken der reserve-soldaten onder Andreas Hofer’. In dit tweede deel maken wij ook kennis met Hofer's lieve vrouw. Het

‘Uitrukken van de reserve’ is mogelijk wel het mooiste van alle tableaux, en is bizonder interessant door de zonderlinge en bonte kleeren en het verschil in leeftijd der strijders.

Dit tableau wordt gevolgd door een dat den grooten slag bij den berg Isel, bij Innsbrück, voorstelt. (De berg Isel is tegenwoordig versierd met een mooi standbeeld van den boerenpatriot en aanvoerder.)

Het derde deel is genoemd: ‘Andreas Hofer's eeredag’. Het tooneel stelt voor de keizerlijke residentie Innsbrück. Hofer was als overwinnaar uit den slag getreden, na de Beieren en Franschen uit het land verdreven te hebben. Hij wordt versierd met een ketting, hem door den keizer toegezonden, en tot tijdelijk regent van het land aangesteld. De decoratie heeft plaats in het kerkportaal te Innsbruck, waar ook tegenwoordig het lijk van Hofer rust, nadat het van Mantua is overgebracht. Hier vindt men ook de wereldberoemde graftombe van keizer Max, omgeven door acht-en-twintig bronzen beelden.

De vierde voorstelling, ‘Gedurende den slag op den Küchelberg’, is het levendigste en door de fraaie groepeering het aantrekkelijkste tableau. Bizonder treffend is de figuur en houding eener vrouw, wier man gewond thuisgebracht wordt.

Het vijfde deel heet: ‘Hofer als gevangene’. Toen de keizer van Oostenrijk opnieuw verslagen was, werd hij genoodzaakt Tyrol aan Beieren af te staan; maar het volk kwam in opstand tegen zijn nieuwe meesters, doch werd ten slotte overweldigd door de legers van Napoleon en den koning van Beieren, zoodat Hofer zijn kameraden aanraadde naar hun hoeven terug te keeren; hij verborg zich met vrouw en zoon in een hut in het gebergte, maar werd verraden en gevangengenomen. Het tableau, dat deze gebeurtenis weergeeft, is bizonder mooi. Het speelt boven op de bergen en de grond is met sneeuw bedekt. Hofer, diens vrouw en zoon en eenige metgezel worden weggeleid door soldaten, die gezonden waren naar de hut, waar het bekend was geworden, dat de Tyroolsche aanvoerder zich verborgen hield.

Hij werd voor generaal Huard in Méran gebracht en in verhoor genomen. Ook van deze scène krijgt men een tableau te zien. Hofer's vastheid van karakter en zijn onwankelbare overtuiging in de rechtvaardigheid der zaak zijn bizonder goed weergegeven, evenals de onpartijdigheid en menschlievendheid van den Franschen generaal, zoodat men gaarne het minder mooie in de samenspraak over het hoofd ziet.

Een tweede voorstelling, die afwisselend met ‘Andreas Hofer’ gegeven wordt, is getiteld ‘Tyroolsche Helden’ en geeft voorvallen weer uit hetzelfde tijdstip (1809). Het libretto werd geschreven door Carl Wolf, die ook aan het hoofd staat van de commissie der Méransche Volksspelen.

In het eerste deel komen een aantal bewegende tableaux voor, waarvan zeker de mooiste zijn: ‘Het gebed om hulp en overwinning’ en ‘Een plechtige processie, die zich naar de kerk begeeft’. Dit is werkelijk een echt Tyroolsche voorstelling.

Een van de grootste tooneelen dezer voorstelling is gegrond op een ware geschiedenis, die verhaalt, hoe een vader wil sterven opdat zijn zoon vrij zou zijn; maar de zoon, hoorende van het gevaar waarin zijn vader zich bevindt, keert juist bijtijds terug om het leven zijns vaders te redden. Het is een treffende scène waar de jonge man tot zijn ongelukkige vrouw en kinderen terugkomt om afscheid van hen te nemen, terwijl zijn oude blinde vader hierover zijn groot verdriet uitdrukt.

Het tweede gedeelte eindigt met een prachtig tableau: ‘De eed aan het vaandel’.

Het derde gedeelte bestaat uit verschillende tooneelen en is vol actie. De Tyrolers zijn besloten den vijand hun land uit te drijven, en het is bizonder opmerkelijk hoe zelfs vrouwen en meisjes naar het geweer grijpen en als mannen vechten.

Het vierde en vijfde deel geven den toeschouwers treurige scènes te zien, waarin de arme patriotten, nu geheel overwonnen, de straf ontvangen voor hetgeen zij althans tot hun heiligen plicht rekenden. Velen hunner werden doodgeschoten, anderen naar vestingen gezonden, maar niettegenstaande al deze gestrengheid bleven zij trouw aan hun geliefden keizer, en na den val van Napoleon I kwam Tyrol weer in het bezit van den eerste, en is sedert dien tijd gebleven de meest getrouwe provincie van het Oostenrijksche keizerrijk, waarmee het nu reeds ruim vijfhonderd jaar vereenigd is.

Een van de laatste tableaux is bizonder karakteristiek. Peter Meyer, een der voornaamste aanvoerders van de opstandelingen, heeft zelfs de sympathie gewonnen van zijn rechter, die besloten is, zijn leven te redden. Hij zegt Peter, volkomen overtuigd te zijn, dat deze niet bekend was met het feit, dat Tyrol aan Beieren was afgestaan, toen hij de wapens opnam. Hij wordt dus niet beschouwd als opstandeling, maar als gewoon strijder. Peter overlegt bij zichzelf of hij zijn leven zal redden door een leugen, daar hij heel goed met den afstand van Tyrol bekend was. Zijn vrouw en kinderen, die hem na aan het hart liggen, smeeken hem zijn vrijheid aan te nemen. Na een hevigen tweestrijd weigert hij evenwel zijn eer prijs te geven, en wordt weggevoerd ter terechtstelling.

Het hoeft wel geen betoog, dat de opvoering van deze treurspelen op een nationaal theater veel hebben bijgedragen tot de veredeling en verstandelijke ontwikkeling van het volk.

De toeschouwers zijn dan ook doorgaans hoogst voldaan en dikwijls enthousiast, zoodat de voorstellingen een groot succes hebben en de zaal meermalen te klein blijkt te zijn, zoodat zij al meermalen eene uitbreiding heeft ondergaan. Het aantal vreemdelingen, dat de voorstellingen komt bijwonen, wordt ieder jaar grooter.

Voor hen, die lust mochten hebben Méran en zijn spelen een bezoek te brengen, kunnen wij meedeelen, dat kaartjes voor de voorstellingen niet aan den schouwburg zelf kunnen verkregen worden, maar vooruit schriftelijk moeten worden aangevraagd, met bijvoeging van het geld. De eerste aanvrager krijgt de beste plaatsen enz.; zijn de plaatsen uitverkocht, dan wordt het geld teruggezonden.

Dat deze voorstellingen, bijna eenig in haar soort, meer en meer populair worden, is voor een groot deel toe te schrijven aan de heerlijke omgeving, waarin zij plaats hebben.

Méran is een van de voornaamste Tyroolsche winterverblijfplaatsen, en is makkelijk te bereiken, daar het door een zijtak van Bozen met de Brennerbaan verbonden is. De lente is hier een verrukkelijke tijd en het beste seizoen. Onder de bezoekers treft men personen aan van allerlei nationaliteit. Moeilijk kan men zich iets liefelijkers voorstellen dan de ligging van Méran, daar het gebouwd is op een hoogte van negenhonderd voet, gedeeltelijk vlakken gedeeltelijk hellenden grond; aan alle zijden door bergen van verschillende hoogte, vorm en kleur omgeven, zijn de hooge pieken zelfs midden in den zomer met sneeuw bedekt.

Een van de eigenaardigheden dezer streek is het groote aantal kasteelen en ruïnen, die men hier aantreft, en die voor liefhebbers van antiquiteiten een groote bron van genoegen vormen. Tot deze oude gebouwen, de oudste en beroemdste in de historie van het land, behooren de kasteelen van Tyrol en Zenoburg, die beiden de eer gehad hebben de regeerende vorsten van het land te huisvesten.

Als besluit kunnen wij meedeelen, dat een tocht naar Méran en zijn volksspelen nooit betreurd zal worden; men kan het op zijn gemak doen, want een verblijf in een der vele uitstekende hotels of pensions te Méran zal men zich altijd met genoegen herinneren, afgescheiden nog van de vele genietingen, die het heerlijke klimaat oplevert.

Lady Melusine.
(*Vervolg van blz.* 235.)

‘Dat doet mij pleizier,’ sprak zij, ‘want als de heeren niet menigmaal de partij opnamen voor die dames, welke niet altijd met de alledaagsche sleur meedoen, - hu, - wat zouden wij dan veel te lijden hebben van de lastertongen van onze lieve medezusters.’

Diepe stilte volgde op deze onvoorzichtige woorden en Lady Carlyle stond op.

‘Ik kan uwe inzichten niet veranderen,

EEN DIPLOMATIEKE CONFERENTIE. (Zie blz. 243.)

Lady Hereford, evenmin als gij mij tot de uwen bekeeren zult. Ik ben evenwel nog van de oude school,’ antwoordde zij gepiqueerd, ‘maar ik zou het toch beter voor een jonge, schoone vrouw vinden als zij wat minder waarde hechtte aan de galanterie der heeren; bovendien is hun oordeel maar kort geldig en houdt slechts zoolang stand als jeugd en schoonheid de vrouwen zijn toebedeeld.’

Melusine haalde tamelijk onverschillig de schouders op en Lady Carlyle verliet de ontbijtkamer.

‘*De gustibus non est disputandum*, over den smaak valt niet te twisten,’ merkte Sir Robert Mount-Severn op en hiermede liep het gesprek ten einde.

Nadat het ontbijt afgeloopen was noodigde de hertog het gezelschap uit met hem in zijn wapenkamer te gaan, opdat ieder voor zichzelf de wapens zou kunnen uitkiezen. Eenige heeren, de officieren wel te verstaan, hadden hun geweren

meegebracht; van de overige gasten had bijna niemand zich ervan voorzien, daar men wist dat de hertog een grooten voorraad bezat.

De wapenkamer, zooals het vertrek genoemd werd, waar de hertog zijn geweren, oude, kostbare wapens van alle landen en soorten en zelfs een heele verzameling volledige wapenrustingen bewaarde, lag naast de bibliotheek in den zuidelijken vleugel van het slot en haar vensters boden, evenals die van de bibliotheek, een verrukkelijk uitzicht op de omgeving aan. Uitgestrekte groene grasvlakten, met overoude, schilderachtige boomgroepen beplant, doemden voor het gezicht op en in de verte lagen blauwe heuvelrijen, vruchtbare weiden en velden, en een breede stroom slingerde zich als een zilveren lint door het landschap, dat links en rechts begrensd werd door het donkergroene loof der wouden van Hastings-Castle.

Aan een dezer vensters stond Melusine en staarde peinzend naar buiten op de liefelijke omgeving, die door de morgenzon als met goud bestraald werd. Welke gedachten zich wel achter dat blanke voorhoofd zouden verbergen?

Binnen in de wapenkamer beproefden en kozen de heeren hun wapens; zij stond alleen in een der diepe vensternissen en kon haar gedachtengang den vrijen loop laten.

Daar trad de hertog uit de wapenkamer, en liet zijn oogen zoekend rondwaren. Hij hield in de hand een zeer sierlijk, licht en elegant geweer, een echt dameswapen.

‘Lady Hereford,’ sprak hij, op Melusine toetredend, ‘ik heb een wapen voor u uitgekozen. De constructie ervan is gemakkelijk en het geweer zeer handig. Ik hoop, dat gij het overmorgen bij de jacht gebruiken zult en u voor dien tijd wat zult oefenen.’

Melusine nam het geweer en bekeek het aandachtig. ‘Ik betwijfel niet of het goed is,’ sprak zij, ‘en zal mij met uwe toestemming oefenen, want ik vrees dat mijn vaardigheid in het schieten gedurende den langen tijd, dien ik werkeloos op Hereford-House doorbracht, er niet op vooruitgegaan is. Het wapen j is prachtig en het is zeer goed van u, dat u het mij leenen wilt, Mylord.’

‘Niet op dien toon, Melusine,’ verzocht hij; ‘zeg toch niet, dat ik goed voor je ben. Ge weet dat ik het liefst alles wat ik bezit met je gedeeld had. Zie toch dat lachende landschap,’ ging hij voort, op het heerlijke panorama vóór zich wijzend; ‘deze wouden en velden, die weiden, alles is mijn eigendom. Zoover het oog reikt, zoover de hemel blauw is, zoover het menschelijk oog maar zien kan, behoort alles mij toe, Melusine, en het kon ook jou toebehooren.’

Zij wendde het schoone hoofd van het landschap af en met haar blauwe oogen vol tranen zag zij hem aan.

‘Spreek daar niet meer van, Charley,’ fluisterde zij, ‘waarom mij er mee te kwellen? Het verleden is niet meer ongedaan te maken en verloren is verloren. Ik had hier niet heen moeten komen.’

‘Dat hebt je gisteren ook al eens gezegd; waarom deedt ge dat, Melusine?’

‘Waarom? Ge zijt wreed daarnaar te vragen. Ik kwam om je te zien, maar ik heb me zelve meer kracht toegedacht dan ik bezit. Charley, ik heb jou en je liefde door eigen schuld verloren, wilt ge mijn berouw nu nog bitterder maken? Heb medelijden met mij en zwijg er over.’

De hertog stond lang zwijgend voor haar.

‘Neen,’ sprak hij eindelijk, ‘ik zal er je ook niet meer over spreken, het zou onrechtvaardig zijn tegenover je echtgenoot. Nog slechts ééne vraag: Zijt ge tamelijk gelukkig met hem, Melusine?’

Zij schudde het hoofd.

‘Hij is een edel mensch, maar ach, zoo'n oude - oude man,’ sprak zij, ‘en, het is onrechtvaardig van mij, maar ik kan niet nalaten telkens een vergelijking te maken tusschen zijn gestalte en de uwe. Maar laten wij er over zwijgen, het is toch niet meer te veranderen.’

Zij nam het geweer op en verliet de bibliotheek. Als zij het plan gehad had alleen te zijn, dan werd haar dit verijdeld, want reeds toen zij zich nog op de trap bevond, stormde een zwerm heeren achter haar aan, om haar mee te nemen naar de schietschijf om hun geweren te beproeven. Spoedig knalde lustig het eene schot na het andere door de lucht en Lady Melusine had - schijnbaar althans - haar treurigheid vergeten. Het was een ongegronde vrees van haar geweest toen zij meende, dat het langdurige gebrek aan oefening haar behendigheid in het schieten afbreuk zou doen, want met bewonderenswaardige zekerheid trof zij telkens het gekozen doel en de heeren vonden in de bekoorlijke jonge vrouw een goed afgerichte mededingster.

Het geweer van Sir Ralph was van dezelfde constructie en van gelijk kaliber als dat zijner vrouw, en hij ook was een uitstekend schutter.

Melusine was geheel in haar element; haar wangen gloeiden en haar lach klonk als zilver, toen zij met haar rose vingertjes schot op schot afvuurde. Niemand kon haar den doorwaakten nacht of zelfs maar het minste verdriet aanzien.

De hertog daarentegen was bizonder kalm en stil, ofschoon hij getrouw zijn plichten als gastheer waarnam.

‘Mylady is erg in haar humeur,’ sprak Frederik tot zijn vader, ‘ik vrees dat het eenzame leven op Hereford-House haar, na al die vreugde hier, dubbel zal tegenvallen.’

‘Ik vrees het ook,’ antwoordde Sir Ralph bekommerd, ‘en ik voorzie bovendien een massa nieuwe zorgen.’

‘Nu, laten wij het beste hopen, papa,’ sprak Frederik op hartelijken toon; ‘misschien heeft zij haar verlangen om te schitteren hier eenigermate bevredigd en schikt ze zich daarna beter naar uwe wenschen.’

Sir Ralph schudde het hoofd.

‘Het is niet het verlangen om te schitteren alleen, dat haar met ijzeren wil deed doorzetten de uitnoodiging van den hertog aan te nemen,’ zei hij halfluid voor zich heen, ‘dat is het niet alleen -’

‘Maar wat is het dan wel, papa?’ vroeg Frederik verwonderd.

Sir Ralph maakte een afwerende beweging en schudde het hoofd.

‘'t Is best mogelijk dat alles maar een dwaze veronderstelling is. Misschien ook zult ge het later ondervinden, Frederik, maar zoolang ik geen zekerheid heb, mag ik ze niet beschuldigen.’ En hij wendde zich weer tot de andere heeren.

Frederik's gelaat vertoonde intusschen de grootste verwondering. ‘Wat kan hij bedoelen,’ dacht hij, ‘en welke andere reden dan om met haar schoonheid te pronken kon zij hebben om hier te komen? Of zou zij mogelijk gehoopt hebben hier iemand aan te treffen, dien zij reeds van vroeger kende? Hm, ook niet onmogelijk. Arme papa! Zou hij werkelijk jaloersch zijn? Nu, de oogen dan maar wijd open gehouden!’

Na dit loffelijk besluit stak de eerlijke Frederik een sigaret aan en slenterde naar het park, om zich daar in een hangmat aan een *dolce far niente* over te geven. In ieder geval was het de liefelijke gestalte van Mary-Rose die hem, omgeven van luchtkasteelen, spoedig voor de oogen zweefde, terwijl het schoone beeld zijner stiefmoeder langzamerhand verbleekte en geheel op den achtergrond geraakte.

Op den avond, die de jachtpartij voorafging, zou er een prachtig tuinfeest plaats hebben en reeds vroeg in den morgen waren er decorateurs aangekomen, die het park met bonte lampions, bloemen- en vruchtguirlanden in Chineeschen stijl versieren zouden.

Het weer, dat bij buitenpartijen altijd de voornaamste factor is, beloofde schoon te zullen blijven en van heinde en ver waren gasten genoodigd, welke verrassing door de reeds aanwezigen op Hastings-Castle met vreugde begroet werd.

Melusine was vooral voor dit denkbeeld vuur en vlam, temeer daar de hertog haar verzocht had, hem de schikkingen en het programma voor den avond te helpen opmaken. Met stralenden blik vertelde zij dit aan Sir Ralph.

‘Het zal werkelijk een vorstelijk en daarbij zeer origineel feest zijn, en,’ voegde zij er op hare onvoorzichtige wijze bij, ‘wij hebben door het geheele park rustplaatsen laten maken met Oostersche stoffen voor de tentversiering. Wat is hier alles toch verrukkelijk, zelfs de eenvoudigste kamer is nog beter dan de schoonste op Hereford-House, waar men er alle dagen op bedacht moet zijn het dak op het hoofd te krijgen, brr, ik denk met afgrijzen er aan dat ik er moet terugkeeren.’

‘Er zal je toch niets anders overblijven, Melusine,’ sprak Sir Ralph, wien deze verachtelijke aanmerkingen op zijn armoede natuurlijk kwetsen moesten, ‘want ik denk erover Hastings-Castle heel spoedig na de jacht te verlaten.’

Melusine was buiten zichzelve en stampte in machtelooze woede met den voet op den grond.

‘Gij laat mij niet eens den tijd dezen droom tot het einde toe uit te droomen!’ riep zij heftig. ‘Gij weet bovendien dat wij een uitnoodiging hebben voor de geheele maand en het is afschuwelijk van je -’

‘Ik ben er aan gewoon geraakt, dat ge al mijn handelingen voor afschuwelijk uitmaakt,’ viel de baronet haar kalm in de rede. ‘Dezen keer ben ik evenwel vast besloten mijn zin door te zetter. Wij zijn nu al bijna drie weken de gasten van den hertog en kunnen het beleefdheidshalve niet langer zijn. Bovendien heb ik onzen gastheer en Lady Carlyle den dag van ons vertrek reeds meegedeeld.’

‘Maar de hertog heeft ons uitgenoodigd ons bezoek tot aan het einde der maand te verlengen en -’

‘En ik heb er voor bedankt. Wees nu eens verstandig, Melusine. Kort en goed, wij vertrekken twee dagen na de jacht.’

‘En ik zeg je, dat we zullen blijven!’ riep Melusine van woede bevend en het fijne weefsel van een batisten zakdoekje van elkaar scheurend, ‘ik - ik wil het!’

‘Ge hebt mijn vast besluit vernomen,’ antwoordde Sir Ralph, ‘en inmengingen uwerzijds kunnen aan de zaak niets veranderen; ik verlang en hoop dat ge u aan mijn schikking onderwerpen zult.’

‘Ik zal het niet doen,’ sprak Melusine boos. ‘Wanneer ge wilt, kunt ge alleen teruggaan, maar ik blijf hier!’

Maar nu verloor ook Sir Ralph zijn geduld.

‘Plaag mij niet onnoodig,’ sprak hij dreigend. ‘Gij zult met mij meegaan, ik beveel het, en ik hoop dat ge mij daarmee voor het vervolg begrepen hebt. Wat evenwel je uitvallen tegen Hereford-House en mijn armoede betreft, ik acht het beneden mij je daarop te antwoorden. Je hebt dat alles vooruit gekend en geweten toen ge mijn hand aannaamt en - mij bedroog. Stuif niet onnoodig op - ge hebt mij bedrogen met je zachtmoedigheid en onderworpenheid,

want, als ik je ware karakter gekend had, als ik geweten had dat de blonde stralenkrans om je voorhoofd slechts een masker was om satansplannen te verbergen, dan waart ge nooit Lady Hereford geworden.’

‘Neen, maar wel hertogin van Hastings,’ kwam het heftig over Melusine's lippen; doch dadelijk had zij over haar woorden berouw, want een scharlakenrood overtoog haar schoon gelaat.

Sir Ralph's oogen vestigden zich lang uitvorschend op de verwarde trekken zijner vrouw, maar hij bleef volkomen kalm toen hij vervolgde: ‘Wel kan ik van deze zonderlinge mededeeling een nadere verklaring van je verlangen, maar ik weet toch, dat ge mij met een leugen zoudt antwoorden, zooals je altijd gelogen hebt. Ik zal nu aan de goede bron om opheldering vragen, die ik nu hebben moet, en daarvan zal het afhangen of wij nog heden vertrekken of eerst over twee dagen.’

En Sir Ralph verliet het vertrek, Melusine achterlatend in een onbeschrijfelijke mengeling van woede, wraakzucht, zelfverwijt en tranen.

De baronet begaf zich onmiddellijk naar den hertog; 't was hem vrij onverschillig wat hij hooren zou, maar 't was nu een eerezaak voor hem geworden de waarheid te weten. Hij trof den gelukkigen bezitter van Hastings-Castle in diens werkkamer aan, waar hij brieven over zaken en afrekeningen inzag. Sir Ralph vroeg of hij stoorde en de hertog ontkende dit door hem een stoel toe te schuiven.

‘Ik wil maar enkele dingen van u weten, Mylord,’ sprak de oude man, ‘en zal het zoo kort mogelijk maken. Ik zou gaarne antwoord van u hebben op eenige vragen; kendet gij mijn vrouw reeds toen zij nog Miss Holwell was?’

‘Stellig!’ antwoordde de hertog openhartig, ‘ik was dikwijls in de pastorie de gast van Sir Robert Carr-Holwell, en kende Lady Melusine reeds toen zij, om zoo te zeggen, nog in de kinderschoenen stak. Wist u dat niet, Sir Ralph?’

‘Neen,’ antwoordde de baronet met gelijke openhartigheid. ‘Melusine heeft mij daar nooit over gesproken. Maar een tweede vraag, Mylord: waarom vondt ge bij onze komst op Hastings-Castle een vormelijke voorstelling noodig, als ge mijn vrouw reeds kendet? Gij zult moeten toegeven dat deze handeling, na uwe verklaring van zooeven, mij vreemd toeschijnt.’

De hertog talmde niet lang met het antwoord, en zijn gast vrijmoedig in de oogen ziende, sprak hij:

‘Ik was boos op uwe echtgenoote, Sir Ralph, en wilde ze als een vreemde behandelen. Maar ik begrijp ook de meisjesachtige bedeesdheid, die Lady Melusine verhinderde u de ware toedracht der zaak te vertellen. Ik geef u evenwel gaarne een bewijs van vertrouwen door u mee te deelen wat ge weten wilt en waar ge ook toe gerechtigd zijt.

Nog vóór den dood mijns vaders was Melusine in het geheim met mij verloofd; ik beminde Melusine. Doch waarom daarvan te spreken, het is nogal natuurlijk. Onze verloving was, zooals ik reeds zei, in 't geheim, want mijn vader, die een andere verbintenis voor mij op het oog had, was er zeer tegen en weigerde absoluut zijn toestemming. De redenen hiervoor doen niets ter zake; de dood maakte aan zijn tegenstand voorgoed een einde.

Mijn vader stierf aan een beroerte en ik verzocht Melusine, eer ik kort daarop naar het vasteland vertrok, mij trouw te blijven, totdat ik na verloop van een jaar zou terugkeeren, want het scheen mij onbetamelijk toe aan verloving en huwelijk te

denken, zoolang het rouwjaar duurde en de vlag op Hastings-Castle halfstok woei. Ik beloofde haar na een jaar terug te keeren en vertrok.

Het jaar was bijna om en ik maakte plannen voor de terugreis, toen ik het bericht ontving, dat een dierbaar bloedverwant, de broeder mijns vaders, kolonel Lord Carlyle, wiens regiment in Indië stond, zeer ziek was en mij in zijn lijden bij zich wenschte te hebben.

Dadelijk vertrok ik naar Indië, want ik hield veel van mijn oom, wiens lieveling en erfgenaam ik was, en trof hem weliswaar zeer zwak, maar toch nog levend aan. De dood stond hem evenwel op het voorhoofd geschreven en ik kon zijn bede om bij hem te blijven niet weerstaan. Het duurde evenwel maanden eer de strijd tusschen dood en leven volstreden was; het was werkelijk een moeilijke tijd, dien ik in Indië doorbracht.

Eindelijk drukte ik mijn oom de oogen toe, en toen ik weer in Engeland landde, waren er achttien maanden verloopen.

Niet vermoedende wat er in dien tusschentijd gebeurd was, en ook zonder dat ik thuis iemand gezien of gesproken had, ijlde ik naar Schotland en - vond de pastorie in andere handen. Sir Robert was dood, en omtrent Miss Holwell vernam ik, dat zij met u naar Hereford-House gegaan en sedert eenige dagen uw vrouw was.

Spaar mij het verhaal van wat ik bij die mededeeling ondervond. Melusine was mij trouweloos en een vreemde voor mij geworden. De tijd verliep; een jaar was verstreken en zonder mijn voorkennis (want ik laat haar altijd volkomen vrijheid in de keuze onzer gasten) noodigde mijn tante, Lady Carlyle, om hare vriendin mevrouw Bane pleizier te doen, u met uwe gemalin en Frederik uit en verraste mij met uw toezegging.

De oude bitterheid tegen Lady Melusine, die ik reeds lang overwonnen waande, kwam weer bij mij op en ik ontving haar als een vreemde. Eerst eenige dagen geleden verklaarde zij mij, dat zij door mijn lang uitblijven het vermoeden, ja zelfs de zekerheid verkregen had, dat ik haar had vergeten, en legde, daar zij zich voor vrij hield, haar hand in de uwe, Sir Ralph. Dat is de ware toedracht der zaak, ik heb niets verzwegen, maar ook niets aan het verhaal toegevoegd.

En dat Lady Hereford, uwe gemalin, voor mij op een afstand staat dien ik niet zal trachten te verkleinen, behoef ik u wel nauwelijks op mijn eerewoord te verzekeren.'

'Dat is volstrekt niet noodig,' antwoordde Sir Ralph, terwijl hij opstond. 'Gij zijt een man van eer; maar hoe kan het bij een zoon van zulk een vader, mijn goeden, trouwen vriend, ook anders zijn? Melusine had er mij werkelijk wel over kunnen spreken; maar wie kent en begrijpt de beweegredenen der vrouwen? Ontvang mijn hartelijken dank voor uw openhartige, bereidwillige bekentenis, ge zijt mij daardoor nog liever geworden dan ge mij reeds waart.'

De heeren schudden elkaar krachtig de hand en Sir Ralph verliet den hertog.

(*Wordt vervolgd.*)

Een diplomatieke conferentie.

Waarover zouden ze het wel hebben?

Nu, dat is nogal gemakkelijk te raden. De verkiezingen staan immers voor de deur en ook hun gaat het staatsbelang ter harte. Zoo heel veel verstand hebben zij er wel niet van, maar ze hebben gehoord dat baron B. de beste candidaat is.

Ja, maar Mr. G. is ook wel goed!

't Is een moeilijke keuze en het eind der diplomatieke conferentie is, dat ze er den patroon eens naar zullen vragen.

Die zal hun zeker wel ten goede raden.

Savanna.
Een schets uit het Noord-Amerikaansche Zuiden.
Met illustratiën.

De 'Kansas-City' lag in de haven van New-York ter afvaart gereed. Juist klonk het teeken, dat de afscheidnemenden oproept orn het schip te verlaten. 'Kansas-City'

GEZICHT OP SAVANNA.

is een mooi ingerichte, snelvarende boot van 3000 ton, die, bij een snelheid van 16 knoopen, den afstand tusschen New-York en Savanna in ongeveer twee dagen aflegt. De meeste dezer Amerikaansche kuststoombooten zijn goed gebouwd en hebben voor het grootste gedeelte de hutten op het bovendek, zoodat men zelfs bij hooge zee de vierhoekige vensters niet behoeft te sluiten, wat een groote aantrekkelijkheid is voor niet zeer zeevaste reizigers.

Langzaam verdwijnen uit het oog de reuzengebouwen van New-York, de trots der Yankees, die niets schoon vinden, als het niet groot en kolossaal is.

Deze hooge huizen van 26 verdiepingen wekken dan ook in geen geringe mate de bewondering op der vreemdelingen, des te meer, als men de daartusschen verspreide kerktorens bekijkt, die door de huizen aanmerkelijk in hoogte overtroffen worden. Voor het karakter van Noord-Amerika en zijn bewoners zijn deze gebouwen typisch, en zullen dat ook wel eenige eeuwen blijven, als - de technisch gedeeltelijk zeer bedenkelijke constructiën niet in den loop der tijden in elkaar storten, zooals het verleden jaar bij een dergelijk gebouw in Chicago het geval was, waarbij een aantal menschenlevens verloren gingen.

Voor het oogenblik leveren deze reuzengebouwen der Amerikanen het voordeel op, dat zij in een betrekkelijk kleine ruimte een groot deel der overzeesche en engroszaken bij elkaar in één punt vereenigen, want gemiddeld bevat een dezer huizen 1000 kleinere en grootere kantoren van firma's, wier alphabetische naamlijst aan den ingang bij de lift aangebracht is. Hoog boven deze reuzengebouwen verheft zich nog iets, en zeer weinigen der lezers zullen raden wat het is, dat zich boven de toch reeds 100 Meters hoogen huizen bevinden kan. Nu, 't is nogal eenvoudig. 't Zijn 'annonces'. Daar, hoog in de lucht kan men lezen, dat Quaker's Havermout al het andere voedsel bij het ontbijt verdrongen heeft, en dat Nestlé's melk tweemaal per dag in de stad gebracht wordt. Het aardigst is evenwel de volgende annonce, die, vertaald, ongeveer luidt: 'Mijnheer! bekijk je pak eens goed; dan zult ge zien, dat ge er zeer onmodern uitziet. Wilt ge een heer blijven, ga dan zoo spoedig mogelijk naar W. Mac Löwenstine, Broadway 856.'

Deze en dergelijke annonces zijn met reuzenletters op groote vaandels gedrukt, die hunnerzijds door een aantal kleinere luchtballons gedragen worden. Deze wijze van reclame-maken karakteriseert wel het best het New-Yorker handelsleven.

Dit alles laten wij evenwel achter ons, en daar de schemering invalt, zien wij nog juist hoe het reuzenstandbeeld 'de Vrijheid', aan den ingang der New-Yorker haven, zich genoodzaakt ziet haar reuzenlantaarn aan te steken.

Het ontstaan van dit 'Beeld der Vrijheid' schrijft men aan verschillende redenen toe. Oorspronkelijk was het bestemd om den tyranniek geregeerden en kleingeestig gezinden Europeanen 'Vrijheid' toe te wenken. Maar vele openhartige Amerikanen bekennen dat dit 'Statue of Liberty' de grafsteen is voor hun vrijheid, want wij meenen dat in geen land der aarde de slaafschheid grooter is dan in het land der vrijheid, en een slaafschheid van het ergste soort, namelijk die van het goud.

Na twee dagen varens komt men aan Savanna! Het grootste deel der passagiers zijn Zuid-Staters, uiterlijk makkelijk herkenbaar aan hun eenigszins bruine gelaatskleur en de fijnere trekken, maar voornamelijk aan hun onverschillig, voornaam optreden. In zaken komen de Amerikanen

NEGER-BEDELAAR UIT GEORGIA.

van het Zuiden al heel slecht bij die van het Noorden.

Als men overigens een algemeen oordeel over deze uit zoovele rassen saamgestelde natie vellen kan, dan zal men zeggen, dat de Zuid-Staters veel meer in karakter overeenstemmen met de Europeanen dan de eigenlijke Noord-Amerikanen. De eerste is lang zoo realistisch niet; hij is zeker een goed zakenman, maar daar hij

zich voornamelijk op het bebouwen van den grond toelegt, denkt hij bij zijn ondernemingen niet aan de oogenblikkelijke gevolgen. Gastvrij en goedmoedig, reeds sedert geslachten in het bezit van een, zij het dan ook klein kapitaal, is hij vrij

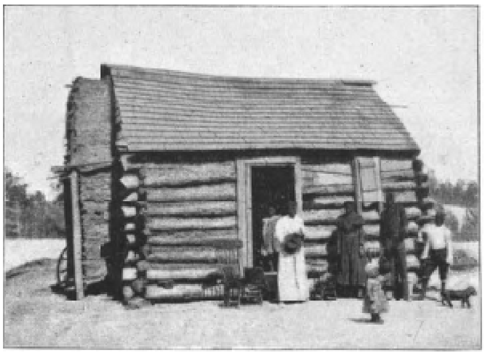

NEGERWONING BIJ MACAN (GEORGIA).

van de plompe manieren van den doorgaans in de laatste tien jaren eerst rijk geworden Noord-Stater; aan een fijn ontwikkeld gevoel voor natuurschoon paart hij hooge liefde voor de kunst, voornamelijk voor muziek; ten slotte heeft hij nog een groot ding voor: hij drinkt misschien maar een tiende deel van den whiskey, welken de ‘eigenlijke Noord-Amerikaan verzwelgt.

De vaart was, zooals meest altijd in het gunstige jaargetij, kalm en schoon geweest. Bij kaap Hatteras zooals gewoonlijk wat nevel, maar overigens was de hemel den geheelen tocht azuurblauw geweest en de zee zoo kalm en doorzichtig, dat men de dolfijnen, die urenlang het schip begeleidden, tot ver in de diepte zien kon. Het liefst zwemmen zij bij troepen van 100 of meer vlak voor den boeg, met den staart bijna het schip aanrakend, nu op den rug, dan op de zijde, later weer op den buik, en houden met het schip een wedren, waarbij zij van tijd tot tijd uit het water opspringen om hard snuivend adem te scheppen en den wedloop opnieuw te beginnen.

De havenstad Savanna ligt ongeveer 18 mijlen stroomafwaarts aan den zuidelijken oever der rivier Savanna. Deze vormt, van de Alleghany-bergen komend, met zijn betrekkelijk korten maar breeden stroom de grens tusschen de beide staten Zuid-Carolina en Georgia. De oevers zijn vlak en in den regentijd op groote afstanden overstroomd. Als gevolg hiervan heerscht in de laag gelegen streken veel malaria, terwijl de stad Savanna zelf, op een kleine hoogte gelegen, als zeer gezond bekend staat.

Savanna is van Engelschen oorsprong en werd door generaal Oyletharpe gesticht, die er een asyl wilde maken voor de armen van Engeland.

Het speelde een belangrijke rol in den burgeroorlog en werd vier jaar lang door de vloot der Unie ingesloten en ten slotte door generaal Eherman veroverd.

Savanna is tegenwoordig een stad van ongeveer 70000 inwoners; weinigen is het zeker bekend dat van hieruit de eerste stoomboot den oceaan overstak. De plantengroei is op de oevers der Savanna zeer welig en verder stroomafwaarts bevinden zich vele schoon gelegen villa's.

De Europeanen zijn meestal geneigd het klimaat van de Vereenigde Staten als vrij koel te beschouwen, voornamelijk omdat men in de couranten dikwijls leest van hevige sneeuwstormen en over het algemeen lage temperaturen; dit is evenwel niet het geval, want New-York ligt op denzelfden breedtegraad als Madrid, en het sterke

dalen der temperatuur in den winter is toe te schrijven aan de omstandigheid, dat Noord-Amerika geen gebergte heeft, dat de uit het Noorden komende koude luchtstroomen tegenhoudt, en zij er dus vrijen toegang hebben, en somtijds in den vorm van nachtvorsten, zelfs in de zuidelijkste deelen van Florida, aan den sinaasappel- en citroenbouw groote schade aanrichten.

Na twee uur varens bereiken wij Savanna, dat van de rivier uit gezien, een bijzonder vriendelijken indruk maakt. Het heeft geen eigenlijke haven en de schepen liggen gemeerd aan de kademuren der rivier.

Het lag er vol schepen; een goed bewijs dus van den exporthandel van Savanna. De hoofdartikelen zijn wol, hout, rijst, terpentijn, olie en zuid-vruchten.

In de dokken heerscht ook veel bedrijvigheid en opmerkenswaard is het, met hoeveel gemak de zwarte dokarbeiders de centners zware wolbalen versjouwen.

Een blanke arbeider zou niet de helft van dit gewicht kunnen torschen. Zeldzaam weemoedig klinkt het eentonig gezang, op welks maat de negers hun werk verrichten. Onvermoeid werken zij urenlang door, en ofschoon zij het zeer warm hebben, zingen zij voortdurend en zijn goed gehumeurd. Hun werk wordt slecht betaald. Hun weekloon bedraagt van 6 tot 7 dollar, maar men moet er bij in aanmerking nemen, dat het leven er zeker dubbel zoo duur is als in Europa. Het is moeilijk uit te maken, of het lot der zwartjes er na de afschaffing der slavernij op vooruitgegaan is. Voor de grondbezitters was het een groote schade, van welker gevolgen zij zich nog niet hersteld hebben, maar ook voor de negers was de hun zoo plotseling deelachtig geworden vrijheid niet voordeelig. Velen der ontslagen slaven konden geen betrekking meer krijgen en verkeerden daardoor in den uitersten nood; bovendien werd de toestand nog ongunstiger, doordat de negers in het volle bezit hunner vrijheid, na uitbetaling van het weekloon, dikwijls niet op hun werk verschenen, dan door den nood er

EEN MINSTENS 120-JARIGE NEGER MET ZIJN ACHTERKLEINZOON.

toe gedwongen, wat vooral in den oogsttijd voor den landbouw groote schade ten gevolge had.

Niettegenstaande den ongunstigen toestand, waarin de negers zich thans bevinden, neemt hun aantal schrikbarend toe, en van de ongeveer 20 millioen inwoners der Vereenigde Staten zijn meer dan negen millioen zwartjes.

Er zijn zelfs staten waarin het meerendeel der bevolking negers zijn, namelijk Zuid-Carolina, Luisiana en Missisippi. Heel enkelen onder hen zijn welgesteld; de meesten hunner doen dienst als land- of havenwerker, kok, koetsier, kellner, barbiersknecht, laarzenpoetser enz.

Men kan lang zoeken voor men een neger aantreft, die eigen zaken doet, zelfs geen winkeltje of herberg. Het meerendeel is zoo onbegrensd arm, dat zij dikwijls met 20 of meer in één vuile hut een beklagenswaardig bestaan

leiden. Aan dezen treurigen toestand is voor een groot deel de luiheid en de onzelfstandigheid der negers schuld, maar ook in niet geringe mate toe te schrijven aan de mindere vruchtbaarheid van het Zuiden.

Midden in het land is de toestand voor de negers over het algemeen gunstiger, en is het daar in vele opzichten bij het oude gebleven. De neger werkt op de plantage en krijgt zijn loon in geld in plaats van in natuurvoortbrengselen. Gelegenheid tot drinken is hier in veel geringer mate dan in de stad. Men vindt op het land nette, kleine blokhuizen door negerfamilies bewoond. Ons plaatje op bladz. 245 doet ons zulk een woning zien, en de neger is zoo trotsch op zijn drie stoelen, dat hij niet heeft kunnen nalaten ook die te laten fotografeeren.

De woningen der vroegere slaven waren minstens evengoed. Het heerenhuis evenals de plantage zelve, waartoe deze woningen behoorden, zijn meest allen in verval. Toevallig spraken wij een ouden neger, die in de buurt in een blokhuis woont en vóór het uitbreken van den oorlog slaaf op de plantage was. Nadat hij ons op het verwaarloosde goed had rondgeleid, vroegen wij wat er van den voormaligen bezitter geworden was.

'God zegene hem en zijn familie,' antwoordde de oude met treurige stem; 'hij zal dáár wel zijn met mevrouw en de kinderen,' en daarbij wees hij eerbiedig naar den hemel en nam zijn hoed af.

Verder vertelde hij in zijn neger-Engelsch de geschiedenis van de plantage.

Hij zelf was op de plantage gekomen en had zich geen beteren meester kunnen verlangen. Alle slaven waren tevreden en gelukkig geweest. Zij hadden warme huizen gehad, genoeg te eten en genoeg om zich te kleeden. Toen brak de oorlog uit. De beide zoons van zijn meester waren uitgetrokken en beiden gevallen. Toen waren de lieden uit het Noorden gekomen, ze hadden de slaven bevrijd, maar ze tegelijkertijd gedwongen met hen mee te gaan om een zwart regiment te vormen. Mevrouw was van verdriet gestorven en de oude heer alleen achtergebleven. Het zaad was bedorven, de handel stond stil. Toen waren op zekeren nacht eenige ruiters gekomen, hadden het huis omsingeld, zijn meester, die van verraad verdacht werd, uit bed gehaald en hem met zich meegenomen. Hij had hem nooit weer gezien, niemand wist wat er van hem geworden was.

'Maar binnenkort zal ik het weten,' zoo eindigde hij zijn verhaal, 'want het zal niet lang meer duren, of ik zal ook daar boven zijn.'

Savanna is, wanneer men het aan de haven gelegen uit lage huizen en negerwoningen bestaande gedeelte afzondert, werkelijk een mooie stad te noemen.

Zij is goed en regelmatig gebouwd, en haar breede straten en pleinen prijken met half tropische gewassen. Steenen huizen zijn een uitzondering. De meesten, ook die der rijken, zijn uit hout opgetrokken, en maken met hun dicht begroeide veranda's een vriendelijken indruk. Zij zijn doorgaans slechts voor één familie bestemd en van een aardigen tuin omgeven.

Alleen de hoofdstraten zijn geplaveid, terwijl de anderen dicht met gras beplant zijn, waarover men houten paden voor voetgangers en voertuigen heeft aangelegd.

In de Bullstraat, de promenade van Savanna, heerscht in den namiddag groote bedrijvigheid. De dameswereld maakt zich dezen tijd ten nutte om hare inkoopen te doen en haar rijke, doorgaans zeer bonte toiletten ten toon te stellen.

Hier kan men zwarte meisjes zien, omstuwd door dito heeren, in hooge staande kragen en lakschoenen, die om hun glans zeer gewild, maar doorgaans zeer gebarsten zijn.

De kleeding van zulk een zwarten heer verandert namelijk nogal eens van meester, daar zij dikwijls na eenige dagen in het pandjeshuis terechtkomt, om na korten tijd een anderen liefhebber te vinden.

De oevers der Savannarivier zijn zeer vruchtbaar, maar ook ongezond. Wol, rijst en suiker zijn de voornaamsıe voortbrengselen. Verder het land in treft men minder landbouw aan. Daar vindt men nog groote uitgestrektheden van ondoordringbare wouden. Voornamelijk bestaan deze uit een soort van pijnboomen, waaruit de terpentijn-olie gewonnen wordt.

Een uur zuidelijk van Savanna ligt een uit den ouden Spaanschen tijd dagteekenend kerkhof; een zeldzame plaats van rust en vrede. Lange lanen van laag gesneden kurkeiken, met catacomben te vergelijken, hullen de rustplaatsen in diepe schaduw. Geen enkel geluid verstoort de rust der dooden, en slechts even dansen de stralen der ondergaande zon op den met bloemen bezaaiden grond. Een aangrijpend en tevens zoo vredig *Memento mori!*

Maar wij gaan de terugreis aanvaarden naar New-York, en wij behouden slechts een herinnering aan het bloemenrijke, zonnige Zuiden.

Een voorval uit mijn leven.

Mijn naam is Pagson-Jason Pagson. Ik ben student, dat wil zeggen, ik heb gestudeerd in de rechten, in de theologie en in de medicijnen, maar er was altijd bij de examens iets wat niet deugde. Mijn tante - zij is een uitstekend mensch - dringt er altijd op aan het nog eens te probeeren, en daar zij zeer edelmoedig is, probeer ik het altijd weer, steeds met hoop op succes.

Ik leid een stil, teruggetrokken leven; ik ben geheel-onthouder, rook niet, woon bij een kalme familie, waar als eenige andere pensionair is een jong Duitscher (baron Von Regenschirm), die Engelsch wil leeren. Anders heb ik geen vrienden; ik tracht anderen behulpzaam te zijn, wat dikwijls aanleiding geeft tot moeilijkheden, zooals uit het volgende verhaal blijkt.

Een paar weken geleden, op een namiddag, zat ik in een omnibus om bij mijn tante thee te gaan drinken. Zij wacht mij altijd tweemaal per week en ik reken het mijn plicht haar niet teleur te stellen. De bus was vol op een enkel plaatsje na aan het andere einde. Daar verscheen een jonge dame beladen met pakjes Zij keek op smeekende wijze naar de dames om haar heen, maar zij haalden haar japonnen om zich heen, legden de parasols op haar schoot en zoo moest zij zich dus een weg banen langs haar knieën en vooruitstekende voeten, totdat zij het vacante plaatsje bereikt had.

Zij had een en-tout-cas gedragen, waarvan de punt door de brommende passagiers was terzijde geduwd; toen zij haar plaats bereikte viel hij uit haar hand. Ik gaf hem haar terug en werd beloond met een glimlach en een blik uit de mooiste blauwe oogen. Zij had evenwel verschillende pakjes; een deel ervan was door een touwtje aan elkaar gebonden en rustte horizontaal op haar schoot, het tweede daarentegen bevond er zich verticaal op en werd in balans gehouden door haar kin.

Zij deed haar best onbezorgd te kijken en niet te glimlachen. Daar kwam de conducteur om het geld; één hand moest zij loslaten (het was een zeer kleine), met de andere hield zij de pakjes vast.

Om in haar rokzak te komen moest zij zich een weinig opheffen; dit verstoorde natuurlijk het evenwicht van de pakjes, die dreigden te vallen.

Met een verontschuldiging plaatste ik er mijn hand op om een catastrophe te voorkomen, maar mijn hand raakte de hare aan; toen bloosde zij en glimlachte; ik trok de mijne terug, juist toen zij het geld in de hand van den conducteur legde, en - om gingen de pakjes. Het touwtje brak

en zij vielen, gedeeltelijk op mijn knieën, gedeeltelijk voor mijn voeten.

Ik haastte mij de jonge dame te helpen en herinnerde mij, dat ik in mijn zak een boekenriempje had. Ik had zoo'n medelijden met het arme meisje en zij zag er zoo aardig uit in haar wanhoop, dat ik het riempje voor den dag haalde en aanbood inplaats van met het onbetrouwbare touwtje er de pakjes mee aan elkaar te binden. Zij aarzelde; ik drong er evenwel op aan, en zoo een bundel makende op onze knieën, bonden wij ze bij elkaar. Zij verzocht mij met sommige der pakjes bizonder voorzichtig te zijn, en toen ik gereed was, sprak ze glimlachend:

‘Vriendelijk bedankt, maar ik ontrief u toch niet van uw riempje, waar zal ik -?’

Maar ik zei dat het niet veel waarde had en dat ik het best kon missen.

Na een poosje waren al de andere passagiers (het waren alle vrouwen) uitgestapt, en terwijl zij dit deden drukten zij de lippen op elkaar en wierpen een bestraffenden blik op mij en mijn buurvrouwtje. Ook zij wenkte den conducteur en de omnibus stopte. Zij boog en begaf zich naar de deur; maar die ellendige pakjes! Nu kwam de andere helft aan de beurt en viel op den grond. Natuurlijk moest ik ze oprapen en op straat brengen.

Juist toen de conducteur weer instapte en de bus wegreed, herinnerde ik mij, dat ik mijn paraplu had laten liggen op de plaats waar ik gezeten had (het was een nieuwe zijden paraplu en een cadeau van mijn tante). De pakjes meenemend liep ik de bus na, en haalde ze in; de conducteur was boos, en toen hij mij de paraplu overhandigde, maakte hij eenige opmerkingen aan het adres van mij en de jonge dame, die ik maar niet zal herhalen.

Ik keerde dus naar het meisje terug, die zeer blij was, toen zij mij weer met de pakjes zag verschijnen, zoodat ik zei:

‘Dacht u, dat ik er met de pakjes vandoor was gegaan?’

‘Dat nu juist niet, maar ik wist het niet van uw paraplu.’

‘Mag ik nu uw pakjes dragen?’ vroeg ik.

‘O, ik kan het nu wel af,’ sprak zij, ‘dank u;’ maar het ging niet, en zoo vergezelde ik haar.

Zij woonde in een stille straat, in een lange rij van dezelfde soort huizen, waar veel kamers te huur waren. Voor een dier huizen hield zij stil, opende de poort en bleef staan voor een stoep van ongeveer zes treden.

Hier was een plein of liever een soort van tuin, met een perk in het midden, waarin een laurierboom groeide; zijn stam leek mij erg zwart en de blâren vuil en verkleurd. Boven de deur stond de naam van het huis ‘De Laurier’.

‘Dank u wel,’ sprak zij, en trok aan de bel. Deze was evenwel stroef en ging niet over; ik gaf er dus een ruk aan, en wij hoorden haar in de verte klingelen. Juist liet zij haar parasol vallen; zij bukte om ze op te rapen, evenals ik. Toen wij opstonden raakte de rand van haar hoed mijn gezicht aan, mijn hoed rolde af en kwam terecht in een diepte, gemaakt vóór het keukenraam; bovendien verwondde zij met haar hoedepen mijn neus. Ik geloof, dat zij wilde lachen, maar op het zien van het bloed kreeg zij medelijden, en bracht haar zakdoek aan de wond.

Ik geloof, dat wij een grappig figuur maakten, maar juist (haar vriendelijkheid deed mijn neus een boel goed) ging de deur open, en een man met rood gezicht, en overigens niet zeer aantrekkelijk, sprak op allesbehalve vriendelijken toon:

‘Maar Jenny, hoe kom je er bij -’

‘Deze heer,’ viel zij hem in de rede, ‘heeft mijn pakjes gedragen; het was zoo lastig.’

‘Zoo, maar waar is zijn hoed?’

‘Mijn hoed, mijnheer,’ sprak ik, ‘ligt op't oogenblik vóór uw keukenraam, en als u -’

‘Maar hoe komt hij daar?’

‘Ik vrees, dat ik hem afgooide, papa!’

‘Gij hem afgooide, maar -’

‘Als gij een van uwe dienstboden (ik was heilig overtuigd dat hij er maar één had) hem wilt laten geven, dan -’

‘Ja, stellig,’ sprak de man. ‘Hier, Mathilde,’ en hij gaf zijn orders naar beneden.

Mathilde bracht mijn nieuwen zijden hoed te voorschijn en begon hem af te borstelen. Ik voorkwam dit evenwel door den hoed aan te nemen en wenschte de jonge dame goedendag.

‘Wacht!’ riep haar vader, ‘wat hebt ge aan uw neus?’

‘Dat deed ik, papa.’

‘Deed jij dat? Zoo. En waarom deed je dat?’

‘Het was een ongeluk. Het gelaat van dien heer kwam te dicht bij - mijn hoed en de pen bezorgde hem een wondje.’

‘Nu, daar begrijp ik niets van. Mijnheer, hoe is uw naam?’

‘Zoo is mijn naam,’ zei ik, en gaf hem een kaartje. ‘Ik wensch u goedendag. De dochter gaf ik een hand.

Zij hield de mijne een oogenblik vast en fluisterde: ‘Ik dank u hartelijk.’

Toen ik de trap afging, hoorde ik den man mij nog iets naroepen. Maar ik was boos: haar vader had mij onbeschoft behandeld; mijn eergevoel was gekwetst, evenals mijn neus. Ik had mijn riempje prijsgegeven, mijn nieuwe hoed was bedorven, en ik zou moeilijk op tijd bij tante kunnen zijn.

Zij wenschte dat ik altijd stipt op tijd zou zijn, en er waren redenen, dat ik haar gaarne in haar humeur hield.

Eenige dagen later ontmoette ik Regenschirm. Hij was blij mij te zien. ‘Wat heb ik naar je verlangd, mijn goede vriend,’ sprak hij.

‘Ik heb een vreemd briefje ontvangen van een dame, mij geheel onbekend, met een leeren riempje er bij, waarop jou naam staat. Hier is het briefje, lees.’ En hij haalde uit zijn zak een envelop, met het volgende briefje er in:

> ‘De Laurier’. November - - -
> ‘Waarde baron von Regenschirm. Ik verzoek u het riempje, dat u zoo vriendelijk waart mij te leenen, terug te nemen; het spijt mij, dat ik u zooveel moeite bezorgde. Mijn vader is dikwijls zoo onaardig, maar ik hoop, dat gij het niet kwalijk zult nemen. Ik moet u wat nieuws vertellen. Binnen drie weken ga ik trouwen; een van de pakjes, die u zoo vriendelijk waart voor mij te dragen, bevatte benoodigdheden voor mijn trouwjapon. Zoudt u bij die gelegenheid onze gast willen zijn? Als ge “ja” zegt, volgt er een uitnoodiging.
> Uwe
> JENNY TIDMARSCH.’

Ik barstte in lachen uit.

‘Waarde baron’ sprak ik, ‘toen wij elkaar den laatsten keer ontmoetten, gaaft gij mij uw kaartje, dat ik in mijn zak stak. Ik gaft er een van mij aan den vader van de

jonge dame, maar dat moet zeker het uwe geweest zijn. Het spijt mij, maar ge zult het mij vergeven, niet waar?

De baron deed het. We gebruikten samen den lunch, en dronken op de gezondheid van Jenny Tidmarsch, wier huwelijk ik niet bijwoonde.

Broer Gijs, door Hanna.

Ze hadden den heelen morgen niets anders gedaan dan gekniesd. Gijs had de verkleumde vingers bij het oude smeulende keukenfornuis trachten te verwarmen en de vierjarige Cobus staarde door de bevroren glasruit naar buiten en liet

nu en dan zijn klein dun tongetje tegen het glas komen en trok het dan smakkende terug.

‘Kom, Cobus, hou je tong binnen, net zoolang tot je tong aan de ruit vastvriest en dan moet moeder hem met kokend water losmaken.’

Cobus keek vragend, lachend zijn grooten broer - Gijs was negen jaar - aan, schudde zijn blonde krullen naar achter, deed een oud, vuil, rood mutsje op en zette zijn kraag in de hoogte.

‘Ga je mee naar buiten, Gijs, glijbaantje bij den vijver? Ze hebben een heele lange gemaakt van... vijftig meters!’

‘Domme, gekke jongen,’ zei Gijs. ‘Laat je toch geen praatjes wijsmaken. Vijftig meter! ik denk, dat je niet eens weet hoelang een meter is.’

Cobus zette zijn handjes in de zij en keek zijn grooten broer aan. Het achtjarig zusje, Trui, was druk in de weer den ouden, kalen, vermolmden keukenvloer te reinigen.

‘Kom, jongens, ga naar buiten. Ge loopt me maar in den weg en als moeder komt, moet ik klaar zijn. Cobus, zet je muts recht - je lijkt net zoo'n klein dronken mannetje.’

‘Meissie, waar bemoei je je toch mee!’ zei hij, zijn grooten broer meetrekkende.

Ze stapten er lustig op los samen en babbelden druk.

‘Zou 't ijs sterk zijn, broer?

Sterk? er kan wel een paard en een wagen overheen rijden...’

‘Heef moeder nog gezegd, dat we niet op 't ijs mochten?’

‘Nee, ja, nee,’ antwoordde Gijs in gedachten verzonken.

‘Moeder heb 't zeker niet geweten van het paard?’

‘Welk paard?’

‘Met den wagen, zei je ommers?’

Gijs vond het niet noodig er verder op in te gaan.

‘'k Zou wel is even mijn voet op 't ijs willen zetten, één voet maar. 't Moet mooier zijn dan op een glijbaantje. D'r zijn enkel maar *kleine* jongens op 't glijbaantje. 'k Wou, dat ik een groote jongen was net als jij, broer.’

‘Waarom?’ vroeg Gijs, zijn verkleumde handen voor den mond drukkende en met de voeten stampende.

‘Omdat je *weet* wat ijs is...’

Cobus' rond gezichtje was vuurrood van de kou. Zijn vragende, blauwe oogjes traanden en zijn blonde krullen speelden hem om de ooren.

Hij had moeite zijn broer bij te houden. Hij babbelde niet meer, maar draafde buiten adem achter zijn broer aan.

‘Gijs...’

‘Ja, wat is 't?’

‘Daar is de glijbaan. Wat zeg je d'r van, is 't geen lange?’

‘Wel nee, jongen, je ben een domoor. Vijtig meter! Hij is nog geen vijf meters lang.’

Cobus' gelaat teekende teleurstelling. Hij trok zijn schoudertjes omhoog en keerde zich af, alsof bij zeggen wilde: ‘'t Schijnt je nog niet eens mee te vallen.’

Hij stak zijn handjes in de broekzakken en zette zijn linkervoet voor, gereed om te gaan glijden.

Gijs bleef nog even staan kijken en zag hoe broer Cobus een langen stok beetvatte en met vijf andere gastjes begon te glijden.

Toen liep hij voort, nu en dan omziende naar 't kleine broertje, dat nog in de verte duidelijk te herkennen was aan het roode mutsje met de verschoten pluim...

Een paar uur lang ‘speelde’ Cobus glijbaantje, totdat het hem ten laatste begon te vervelen en hij zich bij de toeschouwers schaarde.

Plotseling dacht hij aan Gijs. Verward zag hij om zich heen.

‘Gijs! broer Gijs, waar ben je?’

Zijn kleine ronde beentjes waren stijf geworden en hij had moeite voort te komen op den hardgevroren grond.

't Was ijzig koud - een dichte mist dreigde. 't Werd Cobus angstig te moede.

Geen bekend gezicht om zich heen - geen vriendelijke, warme hand, die hem huiswaarts voerde, en... geen Gijs, overal waar hij heen zag....

Heel in de verte zag hij een dichten drom mensehen.,.,

Als door instinct *wist* hij dat daar Gijs moest zijn. Broer Gijs!

Hij zou hem zoeken....

Een paar maal struikelde hij; hij verloor zijn muts, maar lette er niet op.

‘Gijs! Gijs! broer Gijs!’

Hij kon niet zien, wat er gebeurd was - hij zag alleen, dat de menschenmassa aangroeide tot een dichten klomp, die zich langzaam verplaatste, voetje voor voetje.

Gijs was nergens te zien.

Zeker al naar huis of met een buurjongen verder gegaan.

Hij stak zijn vingers in den mond en zoog ze beurt om beurt warm.

Hij hoorde de menschen om zich heen, voor hem, achter hem, naast hem praten, maar hij luisterde er niet naar; hij was veel te koud.

De menschenmassa schoof voort en Cobus met haar.

Nu waren ze dicht bij de kerk - en zou hij den weg naar huis wel vinden.

De menschenmassa bewoog zich in de richting van het huis, waar *hij* woonde - op de derde verdieping achter.

Plotseling scheen men hem op te merken.

De zwarte smidsgezel, die den heelen weg naast hem had geloopen, werd door een dikke vrouw op zij geschoven en Cobus voelde zich door een paar grove armen opheffen.

‘Cobusje! Cobusje, arm ventje, en nu mot je alleen naar huis, stakker, arme kleine peuter!’

Cobus begreep er niets van.

De menschen om hem heen keken hem aan.

Hij trok een lipje. Hij zou dat oogenblik niets liever gedaan hebben, dan die groote, dikke buurvrouw een klap om de ooren geven en haar noodzaken hem neer te zetten.

Hij behoefde toch niet gedragen te worden?

‘Och God, de stumperd. Is dat z'n broertje?’

‘Ja, de jongste van een drietal.’

‘'t Is een bezoeking voor 't arme mensch. Verleden jaar d'r man verloren, van een stelling gevallen en dood, sebiet dood.’

Plotseling, bij 't woord ‘dood’, zag Cobus de buurvrouw aan.

‘Heb je Gijs gezien, broer Gijs, buurvrouw?’

‘Och God, de stumperd. Hij weet d'r nog niks niet van.’

Voor het huis - zijn huis - hielden ze stil.

Cobus wrong zich los en duwde de menschen op zij.

Men maakte plaats voor hem.

Zonder om te zien ging hij het huis binnen Op de trappen kwam hij een buurvrouw tegen, die hem snikkende in de armen sloot.

'Och God, arm jochie, nou heb je geen broertje meer.'

'Ze hebben me allemaal thuisgebracht,' zei hij, met de hand naar de menschen voor de deur wijzende.

Plotseling kromp hij ineen.

Hij wrong zich tegen de buurvrouw aan en begon te snikken...

'Een diender... buurvrouw...'

Den volgenden morgen hebben ze het hem verteld.

't IJs had gekraakt en broer Gijs was gevallen... en verdronken.

Hij begreep er niet veel van.

Hij wist alleen, dat broer Gijs geen glijbaantje meer met hem zou spelen en niet meer met hem naar het ijs zou gaan kijken.

'En *toch* kon er een paard met een wagen overheen rijden,' zei hij in gedachten.

Lady Melusine.
(*Vervolg van blz.* 243.)

(*Vervolg van blz.* 243.)

Lady Melusine bevond zich den geheelen dag door in een vreeselijke onzekerheid, want zij wist niet of haar echtgenoot den hertog reeds naar hun vroegere verstandhouding gevraagd had, en haar trots verbood haar hem zelve er over te spreken. Sir Ralph bleef tegenover haar dezelfde als reeds sedert eenige weken, koel en vriendelijk - de hertog was ongedwongen als altijd; hadden

MEVROUW MAC-KINLEY.
Echtgenoote van den President der Vereenigde Staten van Noord-Amerika.

zij elkaar dus reeds gesproken?

Melusine had, om in deze zaak zekerheid te hebben, een koninkrijk willen geven als zij het bezeten had; nu moest zij evenwel haar geduld oefenen en hield zich lachend en schertsend bezig met de toebereidselen voor het groote ‘herfstfeest’ zooals men het op Hastings-Castle noemde.

Het weer was er als voor geknipt. Het was warm geweest, de avond zoel en de hemel vol sterren, wat ook voor de jacht heerlijk weer beloofde. Het diner, dat als inleiding tot het feest diende, was afgeloopen en het gezelschap begaf zich in het park, dat werkelijk een sprookjesachtigen aanblik opleverde, want de kruinen der boomen wemelden van lampions in allerlei vorm en kleur, en kunstig saamgestelde poorten, op eerebogen gelijkend, spanden zich uit over de smalle en breede lanen, aan alle kanten licht uitstralend.

Midden in het park, op een groot grasperk, was als door tooverslag een reusachtige tent verrezen, bewaakt door goden- en drakenbeelden, een tent, gemaakt uit zware, met goud doorstikte stoffen, waarover de keizer van China zich niet zou hebben behoeven te schamen.

Binnenin was de tent met tapijten belegd; lage, zachte rustbanken waren langs de wanden verspreid en drie lampen van Chineesch porselein verlichtten de prachtige ruimte. Middenin stond een groote tafel met kopjes en bouilloir, bestemd voor

degenen, die hun theeuurtje niet missen wilden. De aanwezige dames smaakten afwisselend het genoegen de honneurs aan de theetafel waar te nemen.

Melusine was heden schooner dan ooit, haar oogen straalden en, gehuld in het geheel nieuwe toilet, dat haar prachtig kleedde, behaalde zij zooveel triomfen, dat zij er zelve eenigszins van bedwelmd werd. Haar slanke gestalte kwam heerlijk uit in de japon van zacht rose zijde, doorwerkt met zilveren rozenguirlandes. Kostbare Venetiaansche kant, een erfdeel harer moeder, kwam te voorschijn uit den hoekig uitgesneden hals der japon en de wijde mouwen; een paar prachtige la france rozen staken in de ceintuur en een volle krans van dezelfde bloemen prijkte in het blonde haar; zij geleek heden meer dan ooit op de prinses uit een feeënsprookje. Wel vielen er afgunstige blikken op de stralende, verleidelijke schoonheid, maar juist dat maakte dat zij zich hooger oprichtte en het bevallige kopje trotscher in den nek wierp. Wanneer het ooit in haar plan gelegen had gehuldigd en aangebeden te worden, dan was het heden het geval, en op menig lief meisje werd om harentwil geen acht geslagen.

‘Mijn schoone stiefmoeder geeft ons heden een komeet te zien; zij is de ster en haar aanbidders vormen den staart,’ merkte Frederik op, toen hij toevallig eens naast den hertog kwam te staan.

Deze knikte.

‘De Schotsche bergfee zegeviert over alle schoonheden van Oud-Engeland,’ placht Sir Robert Mount-Severn vol enthousiasme te zeggen, en hij moest het weten, want hij had altijd gegolden als een echte kenner van vrouwelijk schoon.

‘Ik wou dat ze in haar Hooglanden gebleven was of daar waar de peper groeit,’ waren Frederik's niet zeer galante gedachten bij deze loftuitingen, en wel bizonder als hij er over peinsde, dat het Mary-Rose geweest was, wie de aan ondank rijke taak was opgedragen Mylady te kleeden; deze gedachte alleen maakte den wakkeren kapitein bestand tegen de verlokkende schoonheid van Melusine en bovendien wel een weinig onrechtvaardig.

‘Ik zou wel willen dat zij zich eens zoo diep voor Mary-Rose zou moeten buigen als voor een koningin,’ besloot Frederik zijn gedachtengang, maar het zou wel bij dezen wensch blijven, want hij kende maar al te goed Mylady's weergaloozen trots.

De laatste bewoog zich stralend over hare triomfen, nu

hier dan daar, en maakte het cijfer van haar morgen te veroveren jachtbuit tot het onderwerp van menige weddenschap met de heeren, die haar voortdurend omringden en die het in het geheel niet vreemd schenen te vinden dat de schoonste vrouw uit het gezelschap zich in hun kring teruggetrokken had. Dat zij coquet was, daarover waren de dames het eenparig eens, maar het was ook lang niet aangenaam door een zoo plotseling opgedoken schoonheid verduisterd te worden. Bovendien hebben de dochteren Eva's spoedig haar oordeel gereed waar het betreft een schoone, gevierde medezuster; zonder zich behoorlijk den tijd te laten om na te gaan of dat oordeel wel gerechtvaardigd is. In zulk een omgeving is zij er het beste aan toe, die zich aan de kleine hatelijkheden niet ergert, en ze eenvoudig over het hoofd ziet. Deze filosofie huldigde ook Lady Melusine, want zij bekommerde zich in 't minst niet om de afgunstige blikken, die van alle kanten op haar geworpen werden - zij zou ook veel te veel te doen gehad hebben, had zij zich hieraan willen storen.

't Was in de Indische tent zeer warm geweest, toen zij de plichten van gastvrouw aan de theetafel had overgenomen; zoo spoedig mogelijk gaf zij ze dus aan een andere dame over en sloop naar buiten, om in de buitenlucht wat af te koelen, want de hitte stond haar volstrekt niet aan. Zij had een licht doekje over den arm geworpen, voor het geval het kouder mocht worden, en zonder door iemand gezien te worden, bereikte zij een slechts schaars verlichte plek.

Met volle teugen ademde zij de koele lucht in, en waaide ze zich met haar waaier toe, toen zij plotseling stemmen achter zich hoorde. Om niet opgemerkt te worden verborg zij zich snel achter een struik bloeiende spirea en ontwaarde den hertog, die met Lady Carlyle aan zijn arm langzaam kwam aangewandeld.

‘'t Is hier koeler en stiller,’ merkte de oude dame op, terwijl zij plaats nam op een tuinbank die vóór het struikgewas stond. ‘Het gewoel der gasten is onverdraaglijk, althans voor mijne zenuwen.’

‘Rust hier dan een beetje uit, tante,’ antwoordde de hertog, terwijl hij een steun zocht tegen een boom tegenover Lady Carlyle en een sigaret aanstak; ‘ik houd u graag gezelschap.’

‘Ik dank je, Charley, het is heel hartelijk van je.’

Hierna ontstond eene kleine pauze, gedurende welke Melusine nauwelijks dorst ademhalen, uit vrees van ontdekt te worden.

Eindelijk begon de oude dame weer te spreken.

‘Charley’, zei zij op onvasten toon, ‘Charley, het bestuur over Hastings-Castle wordt mij met den dag zwaarder, het doet mij meer en meer aan; ik zou graag willen, dat je eindelijk eens over trouwen dacht, opdat je vrouw mij dien last van de schouders kan nemen!’

‘Uw lievelingsgedachte, tante Anne,’ antwoordde de hertog lachend.

‘Je kunt wel gelijk hebben. Ik zou het werkelijk graag willen, dat ge een meesteres op Hastings-Castle bracht.’

‘Gij vervult anders uw plichten zeer goed,’ merkte de hertog aan.

‘Dat kan wel zijn - in alle geval doet het mij pleizier, dat ge tevreden zijt, maar, werkelijk het wordt mij te zwaar. Charley, ik ken een lieve, jonge weduwe, zij woont in Londen. Zoudt ge een weduwe willen trouwen?’

Het hart klopte Melusine tot berstens toe - zij kende de eeuwigdurende huwelijksplannen van Lady Carlyle voor haren neef - zou hij er ten laatste niet voor bezwijken?

‘Waarom zou ik geen weduwe willen trouwen?’ antwoordde de hertog kalm, ‘maar ik dank u voor uw goede bedoelingen. Er was er op de heele wereld maar een, die - nu ja, wat komt het er ook op aan, laten wij er niet verder over spreken.’

Lady Carlyle hief zich half op, en keek haar neef doordringend aan,

‘Charley,’ sprak zij langzaam, ‘ik weet, wie die ééne is.’

‘Dat betwijfel ik, tante Anna.’

‘Het is Lady Hereford,’ sprak Lady Carlyle zeer beslist, ‘zij is het, en niemand anders. Zooals zoovele anderen heeft zij ook jou betooverd met haar blauwe oogen, haar zilveren lach, en met haar blond haar een net gesponnen, om jou er in te vangen. Wacht u voor haar, Charley, zij is een coquette.’

‘Dat is zij niet, tante.’

‘Zij is het wel, maar ge zijt te zeer verblind, om het te zien. Maar ze is Goddank gehuwd en voor u verloren!’

‘Dat is zoo, tante Anna,’ sprak de hertog langzaam, maar op vasten toon en duidelijk, ‘ze is voor mij verloren, en daarom ook zal Hastings-Castle zonder meesteres en ik ongehuwd blijven!’

‘Charley, Charley!’ riep Lady Carlyle smartelijk bewogen uit, ‘ik wilde, dat ge ze nooit gezien hadt.’

‘Gij hebt een vooroordeel tegen haar, en houdt daarom niet van haar,’ antwoordde de hertog.

‘Neen, neen, Charley, dat is het niet, zij is niet goed, heusch, zij deugt niet. En als Sir Ralph eens voorgoed de oogen sloot en zij werd weduwe, wat zoudt ge dan doen?’

‘Dan, tante Anna, zou ik trachten haar hand te verkrijgen, want mijne liefde is sterker dan uw vooroordeel. Maar dat is een dwaze gedachte. Sir Ralph is gezond en krachtig als de jongste onder ons en Melusine is zijn vrouw. God verhoede dat ooit de gedachte bij mij opkome, om naar zijn dood te verlangen.’

‘O, daarvan is geen sprake, wie zou dat wenschen?’ sprak Lady Carlyle opstaand, ‘het was slechts een gedachte zooals er bij iemand zooveel opkomen. Maar op gevaar af je boos te maken, Charley, kan ik het niet helpen mij te verheugen, dat zij voor je verloren is, hoewel ik je graag gelukkig getrouwd had gezien, al was het alléén maar omdat ik het goed met je meen.’

‘Ik weet, tante Anna, dat ge het goed met mij meent, maar ik kan het niet helpen en mijn hart geen dwang aandoen,’ antwoordde de hertog terwijl hij zijn tante den arm aanbood.

Zwijgend en langzaam wandelden zij naar de gasten en verdwenen spoedig in een kromming van den weg.

Maar eerst na eenige minuten waagde Melusine het uit haren schuilhoek te komen. Hare wangen waren doodsbleek; luid stenend viel zij voor de bank op de knieën, en de zware, rose zijden stof ruischte om haar heen en glinsterde in de verwijderde lichten.

In stomme, vertwijfelende smart wrong zij de blanke handen, maar geen traan ontrolde den blauwen oogen, slechts de mond bewoog en de lippen drukten zich in onuitstaanbaar lijden op elkaar.

Toen stond zij plotseling op en snelde voorwaarts, door boomen en struiken, onverschillig of de kostbare stof van haar japon aan de vooruitspringende twijgen en doornen hangen bleef. Diep in het park lag een stille sloot, daarheen holde zij. Voorovergebogen keek zij in het zwarte water, lang, zeer lang. Toen breidde zij de armen uit, als wilde zij in den lachenden stroom, steeds dieper en dieper boog zij zich - toen, plotseling, trok zij zich op en lachte schel, een duivelschen lach! Hoog

opgericht trad zij terug van den moerassigen oever, en weer moest zij lachen, schel, hartverscheurend, afschuwelijk! Naar adem snakkend, de handen voor de ooren om de echo van haar lachen niet te hooren, bevend van angst en opgewondenheid snelde zij langs den weg vol doornen terug; toen zij voorbij den spireastruik kwam was haar een bezwijming nabij. Snel wierp zij den witten doek, die over haar arm hing, om zich heen en trok hem vast om de blanke schouders. Een minuut later bevond zij zich weer onder de gasten en de roode mond lachte overmoedig, maar een afschuwelijke trek vertoonde zich om de anders zoo gracieuse lijnen, en de blauwe oogen hadden

een zeldzamen, nooit waargenomen glans, ondoorgrondelijk als die der bergfee, die tusschen hemelhooge rotswanden ligt en verschrikkelijke diepten verbergt.

IV.

Het feest in het park van Hastings-Castle had tot na middernacht geduurd; toch wekten den anderen morgen vroeg reeds vroolijke hoornsignalen de slapers, en het duurde niet lang, of degenen onder de gasten, die de jacht zouden meemaken, waren op het plein voor het slot verzameld, gereed, de wagens te bestijgen, die hen naar het jachtgebied zouden brengen. Knechts met proviandwagens waren reeds naar de verzamelplaats in het woud vooruitgereden, om bij aankomst van het gezelschap alles klaar te hebben.

Op het met bloemen bezette terras van het slot stond Melusine Hereford in het korte donkergroene jachtkostuum, hooge leeren schoentjes aan de voeten, op het blonde, hooggekrulde haar een donkergroen vilten hoedje met haneveeren, het geweer over den schouder, en deed de stevige, leeren handschoenen over de fijne blanke handen.

Haar oogen hadden den zeldzamen, ondoorgrondelijken, donkeren glans van gisteravond niet verloren, de harde lijnen om haar mond waren niet geweken, maar haar lach klonk opgewekt en vroolijk, en zij verzekerde iedereen, dat zij zich als een kind op de jacht verheugde.

Heden had alles stipt op tijd plaats, en zoo besteeg ook niemand de wagens, alvorens het sein er toe gegeven werd. Toen dit dan ook plotseling luid en schetterend weerklonk, stoven de lachende, schertsende en pratende troepen snel uiteen, de wagens reden vóór, en met meer of minder behendigheid nam ieder een plaats in.

Melusine was de eenige dame, die de jacht meemaakte, en de hertog hielp haar bij het bestijgen van het kleine manden wagentje, dat hij zelf mende, en wees haar de plaats aan zijn zijde aan.

Een rukje aan de leidsels en weg vlogen de beide Engelsche dravers, die voor den wagen stonden, in snellen draf alle anderen vooruit, naar de op vijf of zes Engelsche mijlen afstands gelegen plaats van bijeenkomst.

‘Mijn God, als ik eens zulk een mooie stiefmoeder had,’ zei Sir Robert Mount-Severn tot Frederik, met wien hij samen reed, op de slanke gestalte in den vooruitrijdenden wagen wijzend.

‘Hm,’ deed Frederik, en het was niet moeilijk uit te maken dat hij met dit geluid wilde beduiden, dat hij zoo'n geluk niet te benijden vond.

Sir Robert lachte en voegde er op spottenden toon bij: ‘Je verrukking schijnt niet zoo groot te zijn, maar ik wil wedden, dat, als ge op Hereford-House geweest waart toen Mylady er nog als Miss Holwell vertoefde, ge wel getracht zoudt hebben haar tot uw bruid te maken.’

‘Zoo? Meent ge dat? Ik niet, Sir Robert,’ antwoordde Frederik met ongeveinsde kalmte.

‘Luister eens, mijnheer Hereford, ge moet wel blind zijn om zooveel schoonheid niet te zien,’ merkte de oom van den hertog op, terwijl hij zijn martiale snor opdraaide.

‘Smaken verschillen,’ sprak Frederik, de schouders ophalend, ‘en ik houd nu eenmaal niet van deze algemeen bewonderde schoonheden met een gouden

stralenkrans om het hoofd, vooral niet wanneer men overtuigd is dat zich daarachter een duiveltje verbergt.'

'Laster, niets dan laster,' riep Mount-Severn lachend; 'neen, mijnheer Frederik, gij bekeert mij niet. Ik voor mij houd niet van die vrouwen, welke voor zoo engelrein en onschuldig doorgaan; de "kleine duivel", zooals gij het noemt, maakt uwe stiefmoeder juist piquant!'

Frederik antwoordde niet, hij had zijn eigen ideeën over het 'piquante' en reden te over om te wenschen, dat de duivel wat minder op den voorgrond trad.

Mount-Severn babbelde voort met de hem eigene welbespraaktheid, zonder veel uit Frederik te kunnen krijgen, die vreeselijk ontstemd was over een kleine scène tusschen Lady Melusine en Mary-Rose, waartoe het dien morgen gekomen was, en de bittere tranen, die de arme kleine niet voor hem verborgen had kunnen houden, tranen, te voorschijn geroepen door groote heftigheid van Mylady over een klein verzuim, brandden hem op het hart en maakten hem ontzaglijk uit zijn humeur.

Doch ook in den voorsten wagen had men geen levendig discours en bepaalde men zich tot opmerkingen over de landstreek.

De rit duurde ook niet lang en spoedig bereikte het jachtgezelschap de plaats, waar het rendez-vous afgesproken was en waar het ontbijt wachtte.

Op den grond waren tafelkleeden uitgespreid en hierop stond wat maag en hart slechts verlangen kunnen, eer de ernst der jacht de geheele attentie in beslag neemt; koud gebraad en gevogelte, heerlijke saladen en pasteien; theeketels en koffiekannen warmden hun inhoud op spirituslampen. Voor liefhebbers van geestrijke dranken wachtten flesschen met Zweedsche punch, wijn, porter en ale slechts om ontkurkt te worden.

Met voortreffelijken eetlust zette het gezelschap zich aan het ontbijt, en niet lang duurde het of slechts eenige restjes duidden aan, dat hier een flinke maaltijd gehouden was.

Na afloop hiervan voorzag men zich van de gekozen geweren en een goeden voorraad patronen, en werden de verschillende plaatsen aangewezen.

Melusine kreeg de hare onder een reusachtigen eik, wiens andere helft Sir Ralph voor zich in beslag nam, want, daar hij heden voor het eerst met zijn vrouw samen een jachtpartij meemaakte, wenschte hij in haar nabijheid te blijven. Toen Melusine dit besluit vernam, was zij eerst opgestoven, als wilde zij zich tegen deze 'echtelijke voogdijschap' verzetten; toen scheen zij zich evenwel te bedenken, en met zeldzaam stralende oogen schikte zij zich in de omstandigheden. Sir Robert Mount-Severn, die deze kleine scène gadesloeg, vermaakte zich reeds bij voorbaat over het sermoen, dat den armen Sir Ralph thuis te wachten stond, maar een grappige toespeling er op wilde hem niet in de gedachten komen, toen hij Melusine in de oogen keek.

Op tamelijk groote afstanden verdeelden de heeren zich in het woud, en als naaste buren van het Hereford's echtpaar bevond zich Sir Robert Mount-Severn aan den eenen, en Frederik aan den anderen kant, maar zij waren zoo opgesteld, dat zij noch elkaar, noch Sir Ralph en Melusine konden zien. Frederik had zich op een houtblok bij het struikgewas neergezet, want hij was geen groot liefhebber van deze jacht. Alleen het woud te doorkruisen om een hert of een kapitalen reebok neer te vellen, dat was wat anders; ook de jacht op wilde beesten in Indië had bekoring voor hem, maar dit 'op de loer staan' en zich stilhouden beviel hem niet. Hij besloot dus op het houtblok, dat daar als voor hem neergelegd scheen, te gaan zitten.

''t Is toch een zeldzaam genoegen,' mompelde hij in zich zelven; 'nu heb ik de eer te wachten, tot het een stuk wild behagen wil hier te verschijnen om zich dood te

laten schieten. Ik wou, dat ik hier een hangmat had, dan zou het heel wat aangenamer zijn. Had ik tenminste maar een boek meegenomen om den tijd te verdrijven; en het gras is nog zoo bedauwd, dat men er niet droger op wordt! De koekoek hale dit vervelende jagen.' Mr. Frederik redeneerde op deze wijze nog een poosje voort, maar hij schikte zich ten laatste in zijn lot, dat hoe langer hoe vervelender werd, toen na verloop van een uur zich werkelijk nog niets vertoond had, wat maar eenigszins op wild geleek, terwijl de schoten van de andere plaatsen lustig tot hem doordrongen. Waarschijnlijk had hij met zijn gedachten genoeg te doen.

(*Wordt vervolgd.*)

Winterleven in St. Moritz. Met illustratiën.

Vroeg en bloedrood gaat de winterzon onder, laat nog eenigen tijd een rossigen gloed op de hooge bergtoppen achter, om daarna de alpenwereld in een wit lijkkleed te hullen. De Julierpost, een samenstelling van paarden, sleden

HET DORP ST. MORITZ.

en vermomde gestalten, beweegt zich spookachtig onder den blauwzwarten avondhemel. Voor ieder der lage sleden is een paard gespannen, wiens lijf geheel met rijp bedekt is; in de open voertuigen zitten, twee aan twee, de in dekens, pelsmantels en bonte mutsen gehulde passagiers, en als tusschen de beschuttende doeken en sjaals al iets van het gelaat te zien komt, dan zet zich de rijp onmiddellijk op wenkbrauwen, oogharen, snor en baard.

Achter op de treeplank der slede staat, de leidsels in de hand, een ijszuil gelijk, de bestuurder van het voertuig, en zet het paard met zeldzaam eentonig, bijna treurig klinkend geroep aan. Dit en het klinken der paardenbellen zijn de eenige geluiden die men op dezen langen, stillen tocht hoort; de vroeger zoo opgewekte passagiers hebben in de vreeselijke kou het praten verleerd, en half dommelend verlangt ieder naar het einde van den tocht.

Dertig graden onder nul! Natuurlijk legt slechts hij, die ernstige plichten te vervullen heeft, dien kouden, langen weg over de bergen af. Mis! waarde

SCHAATSENRIJDEN OP HET ST. MORITZER MEER.

lezer, 't zijn meest allen pleizierreizigers, die gedurende eenigen tijd het vroolijke winterleven te St. Moritz genieten willen.

Op een hoogte van 2283 meter boven de zee treffen wij een wachthuisje aan, uit welks kleine, diepe vensters een vertroostend lichtstraaltje valt. In de verstijfde schaar der passagiers komt leven; de postknechts wisselen de brievenzakken en in dien tusschentijd drinken de reizigers een kop gloeiend heete koffie in de weinig sierlijke wachtkamer, terwijl een glimlach hun gelaat plooit wanneer zij naar de anderen kijken. Maar een blik in den spiegel doet hen ook om zichzelven lachen.

In hun mutsen, slobkousen, sjaals en halsdoeken van allerlei kleur, zien zij er uit als een onvrijwillige maskeradetroep en menig kostbare pels uit den tijd der grootouders is weer in eere hersteld, want bij zulk een kouden tocht geeft men om etiquette noch ijdelheid.

Naar omlaag, naar Engadin! Over de spookachtig zich verheffende Bernina fonkelt de eerste ster, de sleden glijden over de fijnkorrelige sneeuw, de koude steekt als met honderd naalden in de wangen, de zwaarste pels geeft zelfs geen warmte meer. Toch klinkt ons van uit de verte reeds een vredig klokgelui tegen, en aan onze linkerhand zien wij een hel verlichte plek, dat zijn de electrische lichten van St. Moritz, en straalt ons het heerlijke wintersprookje van Engadin te gemoet.

Slechts voor oningewijden is deze temperatuur van 30 graden onder nul afschrikwekkend. 't Is natuurlijk wel kras bij zulk een kou urenlang onbeweeglijk in een slede te moeten zitten, maar is men eenmaal weer op de been, dan is de temperatuur best te verdragen, en te St. Moritz daalt de thermometer ook zelden zoo laag en bereikt 's nachts ongeveer 15 graden onder nul.

En de kou is bovendien in het hoogdal, waar het zoo droog is, dat men bij een enkele streek over een pelsmantel reeds vonken te voorschijn haalt, minder scherp dan een thermometerstand van nul graden in den nevel onzer steden.

Bovendien ziet men op iederen helderen dag te St. Moritz een waar winterwonder gebeuren. Op den kortsten dag eerst om halfelf komt de zon, de kleine gloeiende zon van het hooggebergte, over de Rosatsch te voorschijn. Langzamerhand verlichten de witter wordende stralen het uit pensions, hotels, villa's en winkels bestaande dorp, en alles wat gezonde ledematen heeft komt naar buiten, de straten en sportterreinen vullen zich met jongelui, in witte wollen mutsen en bont flanel, in strak gespannen sporthemden en lichte toiletten, de inwoners zelven verschijnen zelfs met stroohoeden.

De plaats is zoo door de zon overgoten, dat zij in Januari nog erger dan in den zomer steekt; mantels en mutsen

worden onverdraaglijk, men houdt pic-nic op het bevroren meer, en het jonge volkje beweegt zich enkel in het wollen

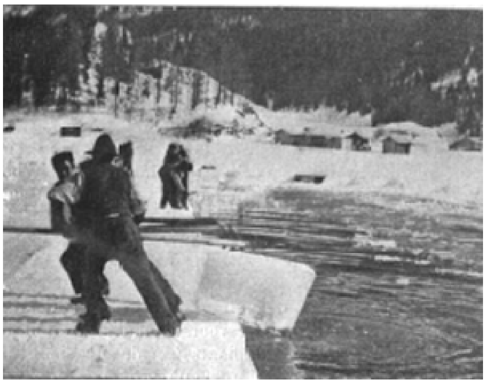

HET IJSWINNEN.

hemd. Het kan ook gebeuren dat de nachttemperatuur van 30 graden onder nul, door de zonnewarmte van den middag of namiddag opgevoerd wordt tot 30 graden boven nul, iets, wat het meest voorkomt in de langer wordende dagen van Februari, als St. Moritz het levendigst met sportslui bevolkt is.

Reeds in November sluit zich het St. Moritzer meer, dat vredig langs den voet van het dorp stroomt, met een halven meter dik ijs, waarin het dorp en de bergen zich als in een spiegel weerkaatsen.

Het ijs is zoo glashelder en doorzichtig, dat men tot zelfs op den bodem van het meer zien kan.

HOCKEY.

Geheel St. Moritz, inwoners zoowel als vreemdelingen, met de dartele jeugd vooraan, begeeft zich op het ijs. Kunstenaars en kunstenaressen onder de schaatsenrijders maken sierlijke zwaaien op het ijs, het ijsschuitje schiet met een kleurigen wimpel in top over de vlakte, met paarden bespannen sleden glijden in galop over het meer, de Engadiners arrangeeren kleine schuttersfeesten, en de adem der gezondheid stroomt door het gelukkige volk, dat zich terwijl het speelt in het felle zonlicht baadt.

De winter bevordert niet alleen de gezelligheid, maar is ook van zeer grooten invloed op het handelsverkeer. In het hoogland vervoert men liever per sleê dan per wagen, en in den winter komt over den Berninapas vracht op vracht van den kostbaren wijn, die nergens zoo op prijs gesteld wordt als juist in deze streken. Een even levendig verkeer heeft plaats tusschen Thusis naar St. Moritz; den hotels wordt levensmiddelen gebracht uit Zürich en Basel, voornamelijk evenwel zakken met steenkolen uit de Ruhr en de Saar. Door den verren afstand wordt dit zulk een duur brandmateriaal, dat voor verwarmingskosten ieder der gasten twee of drie francs per dag in rekening gebracht wordt.

De wijn- en kolensleden komen op den weg transporten tegen van reusachtige ijsblokken, die uit de meren gezaagd worden en in de hotels tot allerlei doeleinden gebruikt worden.

De zwaar beschadigde meren kunnen dan niet meer als speelplaats dienst doen, maar zij worden vervangen door kunstmatig aangelegde en goed onderhouden ijsbanen, waar men zelfs een schaatsenrijdersschool heeft, waar liefhebbers van snel- en schoonrijden zich naar hartelust kunnen oefenen.

Met het schaatsenrijden wedijveren vele andere spelen; zelfs de rackets en de ballen van het lawn-tennis komen niet tot rust, en zooals 's zomers op het gras, heeft in den winter het levendige spel op de ijsvlakte plaats. Een ander geliefkoosd ijsvermaak voor heeren en dames is Hockey, waarbij de ballen met aan de punt omgebogen stokken over het ijs geslingerd worden.

De onschuldige vroolijkheid der jonge sportlui werkt aanstekelijk, en men voelt bij zich den wensch opkomen om zoo jong en zoo vrij te zijn.

Het zijn allen middelen om de handigheid en kracht te ontwikkelen, en met welk een gevoel van gezondheid moeten deze lieden in het begin van de lente St. Moritz vaarwelzeggen en hun vrienden vertellen: ‘Wij hebben een heerlijken winter gehad.’

Maar toch dwingt zich bij den man, die het leven ernstig opneemt, de vraag op, of het wel geoorloofd is een geheelen langen winter met niets anders dan spel door te brengen.

De sport van het sleden is in St. Moritz haast nog meer in zwang dan het schaatsenrijden, en bizonder voor dit doel gebouwde voertuigen hebben de eenvoudige oude boerensleden, zooals men ze nu nog op het land gebruikt, verdrongen. Toch ziet men op de dorpsstraat van St Moritz door gasten, die nog niet in de geheimen van den sport zijn ingewijd, op de ouderwetsche manier sleedjerijden.

Vol verbazing staat men toe te kijken bij de dorpssleebaan der sportslui. Op de plaats waar zij begint verzamelen zich altijd nieuwsgierigen, die van het eerste oogenblik af reeds in angst zijn over het leven van de bestuurders en bestuurderessen. De baan is zeer steil en eenigszins hol aangelegd, kunstmatig bevroren en zeer glad. Zij loopt, van stevige zijkanten voorzien, van St. Moritz naar het westelijk einde aan het St. Moritzer meer en komt in de vlakte uit. Om op deze baan te rijden bedient men zich van lage, meterlange sleden, die eenigszins opgevuld zijn. De sportsman legt zich met den buik er op, het voertuig zet zich in beweging en schiet als een pijl uit een boog in den ijswand van den zijkant. De toeschouwer verkeert in groote spanning. ‘Nu zal er een ongeluk gebeuren,’ denkt hij, maar daar wendt de sleê zich om, gaat de holte af en is spoedig in den ijswand van een tweeden zijkant verdwenen.

Zoo wordt de tocht voortgezet, waarbij sturen maar in geringe mate mogelijk is, daar de bestuurder als een zwemmende kikvorsch met handen en voeten voortroeit. Wie zijn de sportslui? Men hoort er dikwijls zeer beroemde namen bij.

De een stamt uit een voormalig Engelsch koningshuis, de ander is de zoon van een gevierd kunstenaar, een jonge dolleman, die bij het sleden op een der geniale ingevingen zijns vaders wacht. Ook dames nemen aan dezen avontuurlijken tak van sport deel; Duitsche baronessen en dochters van Amerikaansche millionairs worden om haar chique en elegance dikwijls door de toeschouwers toegejuicht. Daartusschen ontdekt men de St. Moritzer jeugd. Een jongen van vier jaar komt huilend aangeloopen: ‘Moeder, ik ben gevallen, heb ik mijn neus nog?’ - ‘Je hebt hem nog.’ Dan ijlt de kleine waaghals weer lustig de baan op.

Iederen winter hebben er op de verschillende sportterreinen kleinere of grootere ongelukken, meest ribben- of ledematenbreuken, plaats. Het gaat dan evenals bij de spoorwegongelukken, men praat er wel een poosje over, maar niemand laat er zich van afhouden, en den volgenden dag stapt men weer in den trein.

De sleesport bepaalt zich overigens volstrekt niet bij de banen in de onmiddellijke nabijheid van het dorp, maar het steeds nieuwe genoegens bedenkende gezelschap laat hun sleden door paarden naar de hoogte van den Julier- en Albula-pas brengen, om van daar, door den wind gedreven, in het dal te vliegen. Er hebben wedstrijden plaats, voorafgegaan door tentoonstellingen der prijzen en gevolgd door feesten in de hôtels,

De lange winter te St. Moritz gaat op die wijze sneller voorbij dan men denkt, en op zekeren ochtend klinken alle paarden- en koebellen, alle pandeksels en fluiten, die er in St. Moritz zijn, in wilde muziek door elkaar in de nog stille straten van het dorp, in de huizen en hôtels jubelt de jeugd: ‘Lente! - Lente!’ dat is het teeken voor de wintergasten om kisten en koffers te pakken!

Een der schoonste herinneringen aan een winterverblijf te St. Moritz zal steeds de bestijging van een berg zijn. Ook deze tak van sport bloeit, en zelfs de meer dan vier duizend meters hooge Bernina krijgt eenige malen per winter bezoek; toch is de bestijging ervan een gevaarlijke onderneming en de meesten der gasten, die zich tot een bergbeklimming uitrusten, richten de blikken op lagere toppen.

‘Ja, het is in den winter verrukkelijk schoon in Engadin en het is gemakkelijk te begrijpen dat velen de voorkeur geven aan het sneeuwgewaad boven de zomerkleuren. Wie zich evenwel slechts ééns in zijn leven een uitstapje naar Engadin veroorloven kan, dien zouden wij aanraden in Juli en Augustus te gaan; wie er evenwel meermalen vertoeven kan, die verzuime ook niet een winter met zijn heerlijken zonnegloed te St. Moritz door te brengen. Hij vindt daar niet alleen den merkwaardigen ijs- en sneeuwsport en een voornaam gezelschap zooals nergens anders, maar in weinig dagen ook reeds een versterking der zenuwen, die hem nieuwe levenskrachten geeft.

't Zij zomer of winter, heerlijk zijn versche lucht en sneeuw.

De echtgenoote van President Mac-Kinley. (Bij de plaat op blz. 249.)

De vrouw van een groot staatsman heeft altijd in de oogen van anderen iets interessants, niet alleen omdat zij een der eerste plaatsen inneemt, maar ook omdat

haar politieke invloed op haren echtgenoot altijd in hooge mate de nieuwsgierigheid van het publiek opwekt. Mevrouw Mac-Kinley heeft het ongeluk ziekelijk te zijn, maar de President is zoo aan haar gehecht, dat hij haar nooit dan noodzakelijk alleen laat, en op deze wijze als het hoofd van de republiek een uitstekend voorbeeld geeft van echtelijke trouw.

De geschiedenis van hun kennismaking is zeer interessant.

Beiden, Ida Saxton, de dochter van een bankier, en William Mac-Kinley gaven onderwijs op een Zondagsschool in dezelfde plaats. Zoo geregeld als een klok ontmoette de toekomstige President op een zekeren hoek van een straat een aardig jong meisje, dat in een tegenovergestelde richting naar een andere Zondagsschool ging. Een buiging en een paar vriendelijke woorden waren aanleiding, dat men langzamerhand intiemer kennismaakte, en ten laatste werd het een engagement.

De sociale plichten, die mevrouw Mac-Kinley zijn opgelegd, vorderen enorme uitgaven, daar de groote tafel in ‘White-House’ dikwijls voor 60 personen van spijzen moet zijn voorzien. De tafel zelf bestaat in het midden uit een grooten spiegel (een meer voorstellende), gevat in een rand van zuiver goud, en de plaats van den President aan den noordelijken kant wordt geflankeerd door die zijner vrouw. Een staatsdiner kost zelden minder dan 100 pond (twaalfhonderd gulden), en als men nu weet dat Mr. Mac-Kinley, toen hij President werd, een faillissement zeer nabij was, dan kan men zich voorstellen, dat zijn echtgenoote het zuinigjes moet aanleggen.

Uit het huwelijk, dat in 1871 gesloten werd, waren twee kinderen, maar beiden werden niet ouder dan vier jaar.

Droefheid over den dood van het tweede kind maakte dat mevrouw Mac-Kinley ziekelijk werd, en dit is ook wel de reden dat zij zelden vroolijk of opgewekt is.

Niet vóór verleden jaar beging mevrouw Mac-Kinley een kleine buitensporigheid in haar kleeding, en wel door een baljapon te bestellen in Parijs, buiten haar New-Yorksche modiste om. Deze baljapon werd aan een zware critiek onderworpen, niet alleen omdat men de kleeding van mevrouw Mac-Kinley altijd eenigszins ouderwetsch vond, maar ook omdat het voor de eerste maal was dat een Presidents-vrouw bij een publieke ceremonie een japon droeg buiten Amerika gemaakt.

Mevrouw Mac-Kinley vergezelde haren echtgenoot op een reis door de verschillende Staten, toen zij plotseling werd aangetast door een inwendige ziekte. Gelukkig was deze, zooals eerst gedacht werd, niet doodelijk, en is zij nu op den goeden weg van beterschap.

‘Juf’, door Ed. Thorn Prikker.

De najaarsdag begon al te schemeren onder de olmen, die, oud en hier en daar beschadigd aan den stam, toch nog met hun volle, donkergroene kruinen statig langs het stille grachtje stonden geschaard. Aan den eenen kant raakten hun takken elkander bijna over het water, terwijl aan den anderen hun loof naderde tot dicht bij de vensters van de huisjes, die, oud en afwisselend van aanzien, droomende tegen elkander leunden. Hier en daar glansde het rood van nieuwen steen, door de schel-witte voegen netjes geruit; het waren nieuwe huisjes, die een oud bouwvallig krotje waren komen vervangen; maar den meesten zag men het wel aan, dat ze jaren en eeuwen zoo hadden gestaan, droomerig en gebrekkig wordend, aan het oude grachtje. De meeste vensters hadden gordijnen; maar ook daarin was verschil; vooral op de eerste etages

hingen mooie, crême vitrages; hooger hing wel eens een oud vod, blauwig van de chloor. In de benedenverdiepingen was hier en daar een

winkeltje, waar nu en dan een klant met een langgerekt ‘v-o-o-lk’ de eenvoudige juffrouw uit de kamer riep, om een paar centen petroleum, wat aardappelen of cokes van haar te koopen. De juffrouw hield een praatje met de klant, terwijl ze de boodschap klaarmaakte.

Het was een oud grachtje, een heel oud grachtje, zoo oud, dat het bijna niet meer meekon, en 't in nieuwe, vlug opgebouwde huisjes langzaamaan werd verjongd.

Onder de olmen speelden de kinderen op een hoop zand, dien een man, 's middags met een schuit daar aangeland, op den wal had geworpen; het zand was zeker bestemd voor het fundament van een nieuw bouwerijtje in de buurt; maar de kinderen bezigden het nu voor hun spel. Ze groeven er kleine kuiltjes in, waarin ze met stukjes hout en steentjes ornamentjes maakten; soms streken en plakten ze met hun kleine, roode handjes net zoolang tot een heel stuk van de zandhelling glad geworden was; een hond, die speelschblaffend hun arbeid kwam vernietigen, gooiden ze half huilend een handvol zand na, zonder hem te deren; en ijverig gingen ze dan weer aan het werk om de schade te herstellen. Ook maakten ze wel met hun tweeën of drieën een dieperen kuil in den zandhoop; een moest daar dan in gaan liggen en werd begraven.... neen toch niet, dàt deden ze dien dag niet. Het schemerde al zoo onder de boomen, en zoo statig gleed nu en dan een schuit door het stille water, aan een lange lijn voortgetrokken door een man, die zoo ver wegliep, dat de kinderen hem niet meer zagen, zoodat ze eraan twijfelden of het schip wel door menschenhanden bewogen werd. Het werd heel stil onder de boomen, die zwaar van loof nog hun oude takken diep deden neerbuigen en met zwarte schaduwen het water overvloeiden. 't Was alles wel een beetje eng en de kinderen keken van tijd tot tijd op naar de ramen van een der huisjes, waar de eenvoudige gordijnen neergelaten waren en steeds maar neergelaten bleven; beneden in het winkeltje was het stil; als soms een klant, die de deur opendeed en het belletje luid deed tingelen, binnenliep, dan kwam de juffrouw zoo ernstig uit de achterkamer, en ernstig bleef ze dan nog een poosje staan praten, zoodat ze een enkele maal wel eens vergat haar klant te bedienen. De kinderen vonden het ‘eng’ elkander nu te begraven, want boven dat winkeltje had hun ‘juf’ gewoond en... ‘juf’ was nu dood...

Ze hadden het den vorigen avond gehoord en sinds had alles het bevestigd. ‘Juf’ was 's ochtends weer niet op school gekomen, en toen ze den meester naar haar hadden gevraagd, had hij gezegd: ‘dat juf Marie weg was en nooit meer weerom zou komen.’ Ze waren 's middags naar haar huis gaan kijken, en een heel klein meisje had tegen de gezakte gordijnen geroepen: ‘Juf, ben je nou weg en kom je nou nooit weerom?’ Maar de gordijnen waren neer blijven kijken als gesloten, bleeke oogen, en beneden hadden de kinderen gezien, dat de juffrouw uit den winkel aan een dienstmeisje iets schrikkelijks vertelde. Ze stond bij het petroleumvat, de flesch, die 't meisje had meegebracht in de hand, en voor ze tappen ging had ze het hoofd half omgewend en gezegd: ‘Ja, ja, 't is me wat.’ - ‘Gut, gut,’ had 't meisje geantwoord, dat heelemaal ontsteld leek. Ze waren toen weer naar school gegaan en hadden, allen wat bedremmeld, zoeter geleerd dan anders. Om vier uur waren er weer eenigen naar juf's huis geloopen. Weer had de juffrouw uit het winkeltje het schrikkelijke verteld aan een klant en geloken waren nog de oogen, bleek en koud staarden de vensters naar omlaag. Het schemerde al; ze hadden wat heen en weer gedrenteld voor het huis; ongemerkt waren ze toen op den zandhoop aan 't spelen gegaan, ernstiger, minder rumoerig dan anders, en met een huiverig gevoel, nu zoo bleek de beide

vensters neerstaarden op hun spel; een makkertje begraven, dàt hadden ze nu niet aangedurfd.

'Juf' was zoo'n goede juf voor haar geweest, en de kinderen hielden zooveel van haar, ze vonden haar mooi; deftig haar overvloed van hoog-blonde haren, die tot een wrong gevlochten haar achterhoofd bedekten; haar zeeblauwe oogen keken zoo diep in hun kleine zieltjes neer en haar stem was zoo zacht en vleiend, dat 't leek alsof ze den kinderen met zoentjes en streelingen de kennis toedeelde, leerde lezen en wat rekenen. Ja, ze was de liefste juffrouw van allen op school en op straat... Ze brachten haar soms naar huis, haakten hun armpje in den hare en vertellend liepen ze dan een eind meê met 'juf Marie'.

'Gaat u nu al weg,' klonk het dan teleurgesteld, met schuin omgewend hoofdje en groote oogen van vriendelijkheid.

'Ja, ik ben nou thuis, en ik heb geen tijd meer!'

'Nou, dag juf!'

'Dag kinderen, nou gauw naar huis gaan, hoor!'

'Dag... Dag... Dag,' zoo groetten ze haar nog eens, achteruitloopend en met een handje wuivend.

'Juf', met haar mooie blonde haren en haar slank figuurtje, was een koninginnetje geworden in de hartjes van de kinderen; een koninginnetje, dat, zoo dachten ze, wel altijd zou blijven tot haar dienst. Maar 'juf' was nu dood; wat het was en hoe het was gebeurd, dat wisten de kinderen niet. Haar gemis voelden ze nog evenmin... de zoentjes en streelingen, die hunne zieltjes van haar ontvingen, zouden ze later mischien gaan missen; smart hadden ze ook niet, want niemand had hun verteld, dat 'juf' ook had gehuild toen ze doodging.

Alleen waren ze wat verwonderd over het vreemde, dat ze rond zich zagen... Dood... leven, ze kenden de woorden, maar niet den zin, en ongedeerd bleef dus in het denken 't beeld van de 'juf' met de mooie haren en de blauwe oogen, die ze zoozeer beminden.

* * *

Marie was op haar achttiende jaar pas in het weeshuis van de Waalsche gemeente gekomen, vooral ook door toedoen van een harer onderwijzers, die zooveel van haar verwachtte. Deze ook had 't gedaan weten te krijgen, dat ze mocht door studeeren voor onderwijzeres; later zou ze misschien wel leerares kunnen worden. In het weeshuis had men dit nogal vreemd gevonden: een weesmeisje op te voeden voor leerares! Behalve het gemis aan vrijheid was 't er haar nogal meegevallen. Aan allerlei ontbering was ze gewend; haar moeder had geleefd van een klein pensioentje en de bezwaren van eerste étages in stille nieuwgebouwde wijken, die ze bewoonden, waren haar dus welbekend. Met angst had ze het oogenblik van den dood harer moeder zien naderen. Zonder geld, alleen op de wereld, scheen haar geen andere toekomst beschoren dan kinderjuffrouw, haar leven lang. Heel dankbaar was ze dus geweest, toen haar leermeester het zoo bedisselde, dat ze in het weeshuis kon gaan; daar had ze tenminste te eten en het vooruitzicht eenmaal op een betamelijke manier haar brood te verdienen. Ze had er hard gestudeerd, dikwijls ook zich geërgerd aan de moeder en den vader van het huis, die het 'weeskind, dat leerares moest worden', niet goed konden zetten. Maar die paar jaren studeeren waren spoedig voorbij. Marie kreeg een betrekking en werd 'juf' op de armenschool.

Het weeshuispakje mocht ze afleggen; de golf van blond haar werd bevrijd uit het witte kapje, en haar slank lichaam rijpte nu onder een japon, voor eigen geld en naar eigen keus gekocht.

Marie was erg blij met deze overwinning, op het noodlot behaald. Ze huurde een kamertje bij een juffrouw, met wie ze de avonden sleet; zoolang ze tenminste niet behoefde te studeeren. De juffrouw was haar gezelschap, een moeder soms. En op school hechtten de kinderen zich aan haar. 'Juf Marie' werd de groote liefde van hun zieltjes, hun trots tegenover kinderen van andere scholen, die zoo'n mooie juffrouw, met zulk mooi haar, niet hadden; ook haar mede-onder-

wijzers behandelden haar goed, als een mensch, en rijk was ze, na de twee jaar gevangenisleven in het weeshuis, met het bewustzijn ook in anderer oogen mensch te zijn. 't Ging mooi, 't ging prachtig, flink studeerde ze voort, haar vlug verstand, haar instinct tot kennis beloofde haar een mooie toekomst, de vervulling van al haar wenschen. Tegen ‘het alleen op de wereld’ zag ze nu veel minder op dan toen haar moeder pas overleden was en ze zoo klein en arm genadebrood moest gaan eten in het weeshuis. Alleen op de wereld! Wat zou 't, nu ze zeker geloofde dat er een plaats voor haar op die wereld was en ze deze zou weten te veroveren?

Met dien levensmoed had ze een tijdlang voortgeleefd; de armelijke omgeving, waarin ze verkeerde, hinderde haar nog niet; de juffrouw, bij wie ze in den kost was, scheelde in jaren niet veel van haar moeder, en haar steeds praten over de goedkoopste manier, waarop ze aan allerlei benoodigdheden voor haar huishouden zou komen, haar voortdurend vertellen van haar familie, waarmee ze niet meer omging, streek aan Marie's ooren gewoonlijk voorbij als een zacht ruischend beekje, waarvan het geluid haar tegen tien of elf uur in slaap wiegde. Op school vond Marie nu reeds een deel van haar levensroeping; van nature hield ze veel van kinderen en de kinderen instinctief van haar. Onderwijs te geven, op te klimmen tot leerares, zich te verheffen boven de kleinburgerlijkheid, waarin ze geboren was, op 't gebied van wetenschap wat te beteekenen, en vooral een vrijen objectieven blik over de dingen te erlangen - dat doel lag als een in warmen zonneschijn gebaad landschap in de toekomst voor haar oogen. ‘Meer te wezen,’ zoo dacht ze dikwijls, ‘door kennis en beschaving het zoover te brengen, dat ik opgenomen word in de intellectueele kringen, dàt moet het doel van mijn streven zijn.’

Het was echter heelemaal geen begeerte naar materieele weelde of bewondering voor de rijken, die haar zoo spreken deed; haar ontwikkelde geest en haar schoonheid brachten er haar van zelve toe wat meer vrijheid, de verlossing uit haar bekrompen omgeving, te verlangen, en daar ze deze onafscheidelijk verbonden dacht aan meerderen welstand, verlangde ze er deelgenoote van te worden. Ze zag op tegen de rijken, niet omdat ze rijk waren, maar omdat ze haar de vertegenwoordigers leken van degelijke scherpzinnigheid en verstandelijke liberaliteit. Met een hoogeren rang in de maatschappij ging ook de geest een trapje hoogerop, zich ontwringende aan de nauwe grenzen van het wereldje, waarin Marie geboren was en waarin ze als hulponderwijzeres nog verbleef. Zich te ontworstelen aan de banden van bekrompenheid en bijgeloof, waarmee haar omgeving haar geest nog omkneld hield, dat was haar doel. Het zou wel niet zooveel moeite kosten dit doel te bereiken: nog een paar examens scheidden haar van het diploma middelbaar-onderwijs; 't studeeren viel haar niet zwaar; binnen een paar jaar zou haar doel dus wel bereikt zijn.

Met die gedachten en plannen leefde ze een poosje kalm en gelukkig voort, totdat ‘hij’ er tusschen kwam.

Het was alles zoo gewoon gegaan, zoo heel anders dan een jong meisje het zich dikwijls voorstelt. Uit school komende, 's middags om vier uur, was zij hem een paar maal tegengekomen. Hij had haar aangekeken, zij had gedaan of ze hem niet zag. Tien-, twintigmaal waren ze zoo elkander gepasseerd, zonder dat er nog van eenige toenadering sprake was. Toen was hij op een middag zijn hoed voor haar af gaan nemen en zij was telkens met een stijf buiginkje hem gaan groeten. Dat had weer een heele poos zoo geduurd, totdat eens op een middag, toen het vreeselijk regende, Marie zonder parapluie met de rokken hoog opgelicht door de modder waadde. Toen

had hij haar aangesproken en zijn paraplui aangeboden en gevraagd of hij haar niet even thuis zou brengen met dien regen. Waarom zou ze geweigerd hebben? Hij liep dus met haar mee, bracht haar tot aan de deur en nam toen beleefd afscheid. Hij had haar zijn naam gezegd en zij hem den hare; ook had ze vernomen, dat hij werkte op een kantoor in de buurt, waarop zij niet had durven antwoorden, dat ze onderwijzeres was.

Maar verder dan die door de wellevendheid voorgeschreven plichten was het dien dag nog niet gekomen.

Een paar dagen daarna was ze hem nog eens tegengekomen; 't was toen avond geweest; hij was dicht naast haar komen loopen en scheen erg vroolijk. Opeens had hij tegen haar gezegd: ‘Zeg, lieve juffie, heb je geen plezier om van avond 's met me uit te gaan?’

Heel koel natuurlijk had ze geantwoord: ‘Neen, dank u, meneer, en ik wou nu maar liever alleen loopen.’

Aan dien wenk had hij vrij spoedig gehoor gegeven en Marie was thuisgekomen met een opgetrokken neusje, waaruit diepe minachting sprak over de mannen, die een vrouw, die 's avonds alleen op straat liep, nooit voor fatsoenlijk schenen te kunnen houden. Ze was wat boos geweest op zichzelve, dat ze dien jongen zulke avances had laten maken, en den volgenden middag, toen hij de brutaliteit had haar weer tegen te komen, keek ze den anderen kant uit met een heel onverschillig gezicht.

Maar den dag daarna was hij heel deemoedig met zijn hoed in de hand naar haar toegekomen en had haar gezegd, dat hij 't zoo erg niet meende en er veel spijt van had.

Ze had hem aangezien, ofschoon ze er geen plan toe had, maar zijn stem had zoo vol en zoo sympathiek geklonken, zoo smeekend, en tegen een smeekende mannestem scheen ze niet bestand. Ze had hem dus aangezien en zijn oogen waren toen met zooveel onderdanige goedheid en toch met zoo diepen glans op de hare gevestigd, dat ze zei, 't ook te hebben opgevat als een dwaasheid, die ze hem wel vergeven wilde.

En zoo was hij, hoewel het dien dag niet regende, weer met haar meegeloopen tot aan haar deur. Met die oprechte, gemoedelijke, half-jongensachtige bekentenis had hij Marie's hart gewonnen en dien avond bij haar kostjuffrouw koffie drinkend, later nog voor haar examen studeerend, dacht ze herhaaldelijk aan hem terug en zag ze zijn open gelaat, zooals het dien middag haar aangekeken had, weer voor zich. Een zacht verlangen naar het wederzien op den volgenden middag bekroop haar, schoon ze het zichzelve niet bekennen wilde. Wèl bekende ze zich de teleurstelling, toen hij den volgenden middag niet kwam. Was 't tactiek van hem geweest? Dan was het een goede tactiek, want de ontbering, die hij haar oplei, voedde haar genegenheid voor hem.

Den dag daarna en sinds geregeld kwam hij haar van school halen en wandelden ze samen nog wat door de stad. De kinderen op school fluisterden elkander toe, dat ‘juf’ een vrijer had; 't speet hun, want ‘juf’ was nu altijd zoo gauw weg, zoodat ze niet meer met haar mee konden wandelen. Zij zag er weldra geen bezwaar meer in, ook 's avonds met haar nieuwen kennis een straatje om te gaan. Om de waarschuwingen van haar kostjuffrouw, dat het niet goed was 's avonds zoo dikwijls uit te gaan, en dat ze dat vroeger toch niet deed, en of ze soms van plan was den slechten weg op te gaan, gaf ze niet veel. 't Duurde intusschen niet lang of het vrouwtje, dat niet veel anders te doen had dan te denken over het doen en laten van haar commensaal, kwam er achter dat deze 's avonds met een heertje ging wandelen.

Maria werd nu vergast op een lange boetpredikatie van haar kostjuffrouw. Ze was een oud mensch, dat veel in de wereld gezien had: de juffrouw moest 't maar gelooven, van dien omgang met ‘heertjes’ kwam nooit veel terecht; als ze een fatsoenlijken jongen nam, daar zou ze haar nooit ongelijk in geven, dat was zoo de natuur; maar die heertjes was 't toch altijd om iets anders te doen, dat kon zij vrij gelooven. En al bedoelde hij het eerlijk met haar, er zou toch nooit iets goeds komen van zoo'n huwelijk boven haar stand.

(*Wordt vervolgd.*)

Lady Melusine.
(*Vervolg van blz.* 251.)

Hereford-House met Lady Melusine als meesteres, Mary-Rose in de haar onwaardige betrekking hier en later alleen in de wijde, vreemde, onverschillige wereld, zijn eigen toekomst - dit waren thema's, die geheel zijn gedachten in beslag namen.

Ten gevolge hiervan was hem bijna een ree met haar jong gepasseerd zonder dat hij het bemerkt

DE GROOTHERTOG VAN LUXEMBURG EN DIENS ECHTGENOOTE.

had, en mopperend over zijn eigen ongeschiktheid en verstrooidheid liet hij den loop weer zinken, vóór hij had kunnen schieten.

Juist wilde hij een nieuwe monoloog over het vervelende van zulk jagen beginnen, en wel bizonder over het ‘pech’ dat hem scheen te vervolgen, toen er een gebeurtenis plaats had, die aan alle overpeinzingen plotseling een einde maakte.

Geen honderd schreden van hem af was een schot gevallen, wat oogenblikkelijk gevolgd werd door een dof, rochelend geluid uit een mannenkeel. Frederik deinsde onwillekeurig bij dezen kreet terug, en vóór hij den tijd had om verder na te denken volgde er een gillend hulpgeroep van een vrouwenstem, dat zich tot driemaal herhaalde.

‘Groote God, dat is Mylady's stem,’ dacht Frederik hardop en snelde naar de plek waar zijn vader onder den eik op den uitkijk geplaatst was.

Door hevigen angst gedreven sprong hij voorwaarts, ijlde de kromming om, die den eik voor zijn oog verborgen hield, en - groote God! welk een schouwspel vertoonde zich daar aan zijn blik.

Onder den eik lang uitgestrekt bevond zich zijn vader. Sir Ralph lag met de linkerhand op de borst in de hartstreek gedrukt en daaronder sijpelde iets donkerroods.

Zijn geweer lag een paar schreden van hem af en naast hem knielde Lady Melusine met bleeke, verwrongen trekken en riep gillend om hulp.

Tegelijk met Frederik was ook Sir Robert Mount-Severn en een der andere heeren aangekomen en staarden met ontstelde blikken naar het vreeselijk ongeluk, dat hier had plaats gehad, want dat hij dood was, die hier op buit uit en zelf gevallen was, was allen met één oogopslag duidelijk.

'Vader, vader!' riep Frederik smartelijk uit en wierp zich naast den bloedenden baronet neer.

'Mylady, hoe is dat gebeurd?' vroeg Mount-Severn, het geweer opnemend.

Melusine stond dadelijk overeind, stroomen tranen liepen langs haar bleeke wangen.

'Helpt, redt hem!' riep zij buiten zichzelve; 'redt hem, eer het te laat is - zijn geweer moet vanzelf zijn afgegaan, juist toen ik voor een schot wilde aanleggen. Helpt er dan niemand, eer het te laat is?'

Intusschen waren meerderen op de plaats aangekomen en onder hen ook een pikeur, wien Sir Robert haastig een bevel influisterde, waarop de man den jachthoorn aan de lippen bracht en een schetterend 'hallali' door het woud weerklonk.

In dien tusschentijd had Frederik getracht met zijn zakdoek het bloed te stelpen en Melusine had het hoofd van den gewonde opgeheven en op haar schoot gelegd, terwijl zij op hartstochtelijken toon zijn naam riep en daartusschen in woeste smart voortdurend snikte.

Het duurde niet lang of de plaats des onheils had zich met de bij elkaar geroepen jagers gevuld, die in stomme ontzetting den bloedenden baronet en diens van smart vervulde bloedverwanten aanschouwden. Sir Robert Mount-Severn, die het geweer van Melusine en van Sir Ralph opgenomen had, snelde met eenige andere heeren naar de plaats van het rendez-vous, om een bode te paard in de naastbijzijnde stad om een dokter te zenden, en alles voor de overbrenging van den zwaargewonde naar het slot in gereedheid te brengen. Met de voorname kalmte, die hem altijd eigen was en daardoor juist zijn hulp zooveel waard maakte, hielp de hertog Frederik in diens bemoeiingen om de wond van den baronet te verbinden. Men had hem in het zachte mos van het woud neergelegd en onder zijn hoofd weitasschen geschoven. Melusine stond met het hoofd tegen een boom geleund, met den zakdoek voor de oogen, en hevig snikken deed haar geheele lichaam schokken.

Mount-Severn had het geweer van den baronet, dat deze

op het oogenblik van de verwonding van zich geslingerd moest hebben, opgenomen en bekeken. Eén loop ervan was ontladen en het schot moest door een toevallige beweging afgegaan zijn, terwijl Sir Ralph de kolf op den grond gezet had en de loop naar boven tegen zijn linkerzijde gericht was. Nam men aan dat de haan gespannen was geweest, dan was er slechts een argelooze beweging met de knie noodig geweest om den kogel den ongelukkige in de borst te doen dringen.

Halfluid had Mount-Severn deze verklaring afgelegd en Melusine had opmerkzaam toegeluisterd.

'Ja, het moet gegaan zijn zooals gij zegt,' riep zij met benauwde stem; 'juist had hij nog enkele woorden tot mij gesproken, maar daar ik een stuk wild onder schot had, heb ik niet geantwoord. Terwijl ik nog mikte ging het schot van mijn echtgenoot af en de reebok liep heen. Ik liet het wapen zinken om te zien wat hij geraakt had en - zag hemzelf in zijn bloed liggen.'

'Het is een ontzettend ongeluk,' sprak een der heeren, 'maar misschien is alle hoop nog niet verloren en Sir Ralph nog wel te redden.'

'God gave dat ge de waarheid spreekt,' zei de hertog bewogen. 'Sir Ralph, zoo flink en gezond als de jongste van ons - en, dan zoo'n ellendig einde. Maar ik vrees dat er maar weinig hoop is.'

'Sedert ik hem hier zag liggen heb ik geen hoop meer gehad,' sprak Frederik treurig.

Melusine zei niets; zij leunde nog altijd tegen den boom en weende zacht.

Er heerschte diepe stilte. Sir Robert Mount-Severn was met bedienden teruggekeerd, die met dekens en doeken den gewonde in een rijtuig zouden helpen; hij had Sir Ralph's geweer en dat van Melusine bij zich in den wagen gelegd. Het laatste was nog in beide loopen geladen en de haan in rust. Mount-Severn verklaarde den hem vergezellenden heeren, dat het van het grootste belang was de geweren in den toestand, waarin ze zich bij het ongeluk bevonden, te laten, want het gerecht zou stellig een onderzoek instellen.

De hertog had zich intusschen door een der heeren, wiens veldflesch met cognac gevuld was, deze laten geven en bevochtigde daarmee de slapen van den baronet, evenals diens lippen, terwijl hij zorgvuldig eenige druppels in zijn mond liet vloeien. Dit had ten gevolge dat Sir Ralph de oogen opende, strakke, glasachtige oogen, waaruit men den dood kon lezen.

'Papa, lieve papa, kent ge mij?' vroeg Frederik angstig.

Melusine was op de knieën gezonken en had het hoofd bijna op den grond gebogen om den blik van den stervende te ontgaan.

'Frederik,' sprak deze met zwakke stem, 'Frederik, - God zegene - u - en Mary-Rose. - Verlaat haar niet! - - Ik - sterf!'

Frederik omvatte het hoofd zijns vaders en drukte het vast aan zijn borst. Maar de oogen van den stervende waren strak op zijn echtgenoote gericht.

'Melusine,' zei hij bijna onhoorbaar.

Zij stond op en begaf zich met wankelende schreden tot dicht bij den baronet.

Hij bewoog de lippen, als wilde hij iets zeggen, maar niemand verstond er iets van.

'Breng uw oor dicht aan zijn mond, Mylady,' sprak Frederik, 'ik vrees, dat hij niet luid meer kan spreken.'

Melusine deed zooals haar gezegd werd en men kon zien, dat Sir Ralph met moeite eenige woorden fluisterde, die zelfs Frederik niet verstaan kon, zoo zacht klonken zij.

Melusine stond op. Haar gelaat was aschgrauw en haar diepblauwe oogen waren wijd geopend en bizonder strak. Zij wankelde eenige schreden terug en viel weer op de knieën, het hoofd tegen een boom geleund, zonder een traan te laten.

Mylady was in onmacht gevallen.

Sir Ralph evenwel sloeg zijn oogen zegenend tot Frederik op en strekte met moeite zijn handen naar hem en den hertog uit; toen haalde hij eenige malen diep adem, wat opnieuw het bloed uit zijn mond deed vloeien, en Sir Ralph Hereford van Hereford-House was niet meer.

Een groote, beangstigende pauze trad in en de jagers bogen, onder den indruk van den ernst van het oogenblik, de knieën en ontblootten het hoofd voor de majesteit van den dood. Misschien baden slechts enkelen van hen, maar bij degenen die het deden, gebeurde het zeker met aandacht.

Dit diepe stilzwijgen, slechts hier en daar onderbroken door een zacht fluisteren, ter wille van de smart der weduwe en van den zoon, duurde totdat de dokter kwam.

Zijn komst was evenwel overbodig, dit zag hij reeds bij den eersten oogopslag. Sir Ralph's lijk werd met een kleed bedekt en op den met beddegoed voorzienen wagen gelegd, dien men voor dit doel van Hastings-Castle was wezen halen. De beide geweren nam de hertog onder zijn bizondere hoede, daar deze, zooals zij daar waren, bij het gerecht als bewijsstukken dienst zouden moeten doen. Lady Melusine lag nog steeds onbeweeglijk op de knieën, met het hoofd tegen den boom geleund.

Toen hij het lijk van zijn vader in den wagen gelegd had, trad Frederik op haar toe.

‘Het is tijd, naar Hastings-Castle terug te keeren, Mylady,’ sprak hij.

Maar Melusine hoorde niet de zachte, met treurige stem gesproken woorden.

Toen legde de hertog van Hastings zacht de hand op haren schouder.

‘Verman u, Lady Hereford,’ sprak hij luid en duidelijk. ‘Sir Frederik wenscht u naar het slot terug te begeleiden.’

Melusine verhief zich en staarde haren stiefzoon aan.

‘Sir Frederik?’ vroeg zij verwonderd, en voegde er al rillende bij: ‘'t Is waar ook, - *le roi est mort - vive le roi!* Sir Ralph, mijn edele, voortreffelijke echtgenoot is dood! - Laten wij deze vreeselijke plaats verlaten, Frederik.’

‘Daar lag hij,’ voegde zij er fluisterend bij, ‘daar lag hij - dood, bloedend, neergeschoten.’ - Zij rilde hevig en vatte sidderend Frederik's arm.

‘Mylady,’ sprak de hertog op vasten doch goedhartigen toon, ‘het is een groot, ja, ik zou zeggen onherstelbaar verlies, dat ge geleden hebt, en uw smart is begrijpelijk - maar u moet u niet zulke vreeselijke voorstellingen daarvan maken. Het is een ongeluk, zooals er helaas bij jachtpartijen meermalen plaats hebben, en misschien nog dikwijls zullen voorkomen. Ge moet uw phantasie geen vrij spel laten en de dingen u nog erger voorstellen dan ze reeds zijn. Neergeschoten, - hij is niet neergeschoten, maar door eigen onvoorzichtigheid verongelukt. Wanneer gij zegt: neergeschoten, dan zou een oningewijde kunnen gelooven, dat Sir Ralph vermoord is geworden.’

Melusine kromp nog meer in elkaar en keek vreesachtig naar den ouden eik, waar een donkere bloedvlek de plaats van het ongeluk nog aanduidde.

‘Vermoord?’ vroeg zij woest, ‘wie zegt dat de baronet vermoord is geworden?’

‘Daar spreekt niemand van, Lady Melusine,’ verklaarde de hertog; ‘ik meende slechts dat de door u gebruikte uitdrukking het ongeluk in een verkeerd licht stelde. Houd u nu kalm, Lady Hereford, als het u eenigszins mogelijk is, en verlaat deze treurige plaats.’

‘U hebt gelijk,’ sprak zij zacht, ‘laat ons van hier gaan.’

En met afgewend gelaat verliet zij de open plek in het woud.

Buiten op de landstraat wachtte hen een gesloten rijtuig, waarin zij, door Frederik begeleid, naar Hastings-Castle terugreed, terwijl de hertog met Sir Robert Mount-Severn naar de naburige stad ging om daar het gerecht met het ongeluk

in kennis te stellen, opdat de rechter zoo mogelijk heden nog bij de lijkschouwing tegenwoordig kon zijn, daar het te verwachten was dat de tegenwoordige baronet van Hereford het lijk zijns vaders spoedig naar zijn eigen huis wilde overbrengen.

Een ongeluk van zoo treurigen aard als het hierboven beschrevene, werkt op een vroolijk verzameld gezelschap als een soort paniek, en eenige der gasten op Hastings Castle verklaarden dadelijk niet langer te kunnen blijven. Dames vielen in onmacht en nog in den namiddag van denzelfden dag vertrokken meerdere families, terwijl anderen het voornemen opvatten hetzelfde een dag later te zullen doen, want zij begrepen terecht dat de ontzettende gebeurtenis nadeelig op de stemming van den hertog van Hastings en Lady Carlyle werken moest, waardoor het verblijf op Hastings-Castle niet langer van vroolijken aard zou zijn.

Toen men de tante van den hertog met het treurig bericht in kennis stelde, zat zij eenigen tijd als verstijfd van schrik; toen sloeg zij de handen in elkaar en zeide, zich het gesprek met haren neef van gisteren herinnerend:

‘Er is een wrekende Nemesis, want ik heb den duivel aan den muur geschilderd.’

Dit was wel eenigszins overdreven, maar toch ernstig gemeend, hoewel zij het niet duidelijk liet uitkomen, wie zij met dien ‘duivel’ bedoelde. Niettegenstaande dit overwon Lady Carlyle, zooals het in dergelijke gevallen met welopgevoede menschen altijd gaat, haar antipathie tegen Lady Hereford, om deze te gaan condoleeren.

In den namiddag van denzelfden dag kwamen de voor de lijkschouwing benoodigde rechtspersonen op Hastings-Castle aan.

De gerechtelijke formaliteiten zouden in de bibliotheek plaats hebben, want er zou een proces-verbaal opgemaakt moeten worden van hetgeen de verschillende personen, die bij het ongeluk tegenwoordig waren geweest, te zeggen hadden. Op een hooge katafalk, door kaarslicht bestraald, lag het lijk van Sir Ralph in zijn met bloed bevlekte kleeren, want vóór de lijkschouwing mochten deze niet verwijderd en voor een doodhemd verwisseld worden.

De dokter van het gerecht nam de schouwing waar en bevond dat een der hartaderen doorschoten was, dus ongetwijfeld een doodelijke wond, waaruit de kogel, die als *corpus delicti* dienst moest doen, gesneden werd. Bij een nader onderzoek bleek ook dat deze paste in het geweer, dat Sir Ralph gebruikt had of gebruiken wilde, en nadat dit door deskundigen bevestigd was geworden, werden de getuigen geroepen, nadat het lichaam van Sir Ralph met een zwart lijkkleed bedekt was geworden. Frederik leidde Lady Melusine in de zaal en tot den voor haar bestemden stoel; hij zelf nam de plaats naast haar in.

Zij was geheel in het zwart, hoewel in zijde gekleed, en had een langen, zwarten rouwsluier, dien zij van Lady Carlyle geleend had, bij wijze van Spaansche mantille over het blonde haar geworpen en gedeeltelijk over het voorhoofd getrokken.

Haar gelaat was marmerbleek, maar kalm, en voortdurend hield zij de oogen op den grond geslagen.

Door den rechter daartoe uitgenoodigd, vertelde zij op zachten maar duidelijken toon de met den dood van den baronet in verband staande omstandigheden.

Toen zij geëindigd had sprak de rechter: ‘Mylady kan natuurlijk deze verklaringen met een eed bekrachtigen?’

Mylady sloeg de oogen op en keek den ondervrager verwonderd aan. Oogenschijnlijk was zij daar niet op voorbereid geweest.

‘Hoe meent u dat?’

De vraag werd luid en duidelijk herhaald.

Melusine maakte een trotsche handbeweging en sprak: ‘Ik lieg nooit!’

‘Daar zijn wij volkomen van overtuigd, maar de eed behoort er nu eenmaal bij. Mylady is dus bereid te zweren?’

‘Ja!’

Melusine trad op de tafel toe, waar tusschen twee brandende kaarsen een kruisbeeld en een bijbel lagen, en ontdeed haar rechterhand van den zwarten handschoen.

Zou het de weerschijn van het buitenlicht en dat der kaarsen kunnen zijn - hoe het ook zij, haar schoon gelaat zag aschgrauw en haar oogen hadden weer die vreeselijke, bijna woeste uitdrukking.

Met klanklooze, eentonige stem sprak zij de woorden van den eed en keek daarbij met half schuwen blik naar de plaats, waar onder het zwarte laken de hooge gestalte van Sir Ralph rustte - dood, met de diepe, bloedige wond in de borst.

Melusine wankelde naar haar zitplaats terug en viel er op neer, de oogen voortdurend strak op de hooge katafalk gericht.

Het verhoor van de overige getuigen nam weinig tijd in beslag, daar de eed voor hun overbodig was, en toen deelde de rechter den uitslag mee. Het luidde: ‘Gewelddadige dood door onvoorzichtigheid.’

Frederik bood Melusine weder den arm aan, om haar naar hare vertrekken te geleiden. Eerst evenwel trad hij met haar naar de katafalk, sloeg het zware lijkkleed op en ontdekte het hoofd van zijn vader, om diens wasbleek voorhoofd te kussen; maar Lady Hereford wendde zich rillend af en was een onmacht nabij.

‘Kom toch mee, Frederik,’ fluisterde zij, ‘ik kan geen doode menschen zien.’

Op zijn arm steunend, voelde Frederik hoe zij als in een koortsaanval over haar geheele lichaam beefde.

Met onzekere, wankelende schreden ging zij naar haar kamer terug, waar zij neerviel op een fauteuil bij den haard, waar men, omdat het tegen den avond was gaan regenen, een vuurtje had aangelegd. De gordijnen voor de vensters waren neergelaten en het kleine salon was tamelijk donker. Frederik vroeg of hij licht bestellen zou, doch Melusine knikte van neen en hij plaatste zich tegenover haar.

Zoo zaten zij langen tijd zonder een woord te spreken; het knetteren van het vuur was het eenige waarneembare geluid.

Plotseling richtte Melusine zich half op en boog zich voorover tot Frederik.

‘Frederik,’ sprak zij fluisterend, ‘geloof jij, dat de dooden weerom kunnen komen?’

‘Ik geloof het niet,’ antwoordde hij na een pauze, ‘maar er zijn toch lieden, en zelfs zeer verstandigen, die het wel gelooven. Maar hoe komt ge aan die vraag?’

Melusine antwoordde niet dadelijk.

‘Ik geloof,’ sprak zij langzaam en zacht, ‘dat ik krankzinnig zou worden, als ik zoo iets moest beleven.’

(*Wordt vervolgd.*)

Een gouden bruidspaar.
(Bij de portretten op blz. 257.)

Adolf, groothertog van Luxemburg, vierde den 23sten April zijn gouden bruiloft met Adelaïde, prinses van Anhalt. De prinses is zijn tweede vrouw; met zijne eerste, die een Russische grootvorstin was, is hij slechts een jaar getrouwd geweest. De groothertog, die ook hertog van Nassau is, werd in 1817 te Biebrich geboren.

Het gouden huwelijk werd te Abazzia, waar ook dit portret gemaakt werd, met veel opgewektheid gevierd.

Ex-Koningin Liliuokalani van Hawaii. Met illustratiën.

In een kleine villa in Honolulu, het armzalig restje van een vorstelijke bezitting, woont de laatste koningin van Hawaii, Liliuokalani, geëerd door het haar toegenegene Hawaiische volk, evenals door de leden van vele andere volkeren, voornamelijk Duitschers, die trouwe aanhangers gebleven zijn der oude monarchie, doch gesmaad en bespot worden in de dagbladen harer politieke tegenstanders, die, niet er mee tevreden, dat zij een vrouw van den haar rechtmatig toekomenden troon gestooten hebben en onder nietswaardige voorwendsels in de gevangenis hebben laten zetten, waaruit zij slechts door den rechtvaardigheidszin van den toenmaligen President der

EX-KONINGIN LILIUOKALANI VAN HAWAII.

Vereenigde Staten van Noord-Amerika, Cleveland, gered werd, maar haar ook onder den schijn van recht bijna al haar privé-eigendommen ontnomen hebben.

Nadat Amerika den 14 Juni 1900 de Hawaiische eilanden officieel geannexeerd heeft, is iedere kans op herstel der monarchie verdwenen, en met Liliuokalani zal het laatste lid der koningsfamilie ten grave dalen.

Voor de vele op de Hawaiische eilanden wonende Duitschers is de tegenwoordige stand van zaken allesbehalve voordeelig, daar van Amerikaansche zijde alles in het werk gesteld wordt om de Duitschers uit hunne tot hiertoe invloedrijke positie te verdringen; en ook voor den Duitschen export-handel was de annexatie van Hawaii een groot verlies, daar een uitvoer naar de eilanden, bij de bekende hooge beschermingsrechten, vrijwel onmogelijk gemaakt is.

Als men, in Hawaii zijnde, uit belangstelling in een voor de geschiedenis van het land zoo gewichtige persoonlijkheid en ook deels uit sympathie voor de arme vrouw, zich er toe gedrongen voelt om een audiëntie bij hare majesteit koningin Liliuokalani aan te vragen, dan wordt dat verzoek door de koningin, met het oog op haar politieke

positie, afgewezen, maar zij laat u weten, dat een vriendschappelijk bezoek, haar uit belangstelling gebracht, zeer welkom zal zijn.

Washington-Palace, zooals het huis der koningin genoemd wordt, is een kleine, maar lieve villa, die aan alle zijden van veranda's omgeven is. Reeds uit de verte kan men de villa zien liggen, want ze is wit van kleur, wat een aardig contrast vormt met de haar omringende boomgroepen van donkere palmen, onder wier schaduw een groep van Hawaiische vrouwen zat, in lange witte kleeren, hals en borst versierd met kransen van tuberozen, in het haar welriekende roode en gele bloemen. Zij waren uit den omtrek gekomen om hare koningin *alo ha* (een Hawaiische groet) en geschenken, bestaande uit bloemen, vruchten, handwerken enz., te brengen.

Liliuokalani had juist een onderhoud met haar advocaat, die trachten zal, voor de ongelukkige koningin althans een deel harer rechtmatig toekomende eigendommen te redden. Het uitzicht hierop is evenwel zeer gering, daar de rechtbank zonder uitzondering uit Amerikaansche rechters bestaat, die alles doen om den invloed der koningin te breken, en het 't best oordeelen haar uit de haar vroeger zeer groote privé-bezittingen verwijderd te houden.

Dat zulk een grenzenlooze onrechtvaardigheid in een modernen staat mogelijk is, is haast niet te gelooven, als men niet de gewetenloosheid en voorbeeldelooze strengheid kent, die in de kringen der Amerikaansche politieke mannen inheemsch is geworden, en naar buiten door den mantel van sentimenteele humaniteit en farizeesche godsdiensthuichelarij bedekt wordt.

Wat de tegenstanders der koningin niet ontnemen kunnen, dat is de werkelijk treffende liefde van haar volk.

Dit, wetende dat de koningin geheel zonder middelen van bestaan is, ontziet zich niet, voor haar levensonderhoud te zorgen, en haar van paarden, wagens en huisraad te voorzien. Hare mannelijke en vrouwelijke bedienden behooren allen tot de voornaamste Hawaiische families en dienen haar uit genegenheid en om de eer, daar de koningin niet in staat is, hun diensten te betalen.

Bij ons bezoek werden wij in het salon gelaten om te wachten, tot de koningin haar zaken had afgedaan. Een jonge Hawaiier, met verstandige gelaatsuitdrukking, zat aan de tafel bezig met schrijven. Hij is de secretaris harer majesteit en is haar behulpzaam bij het beantwoorden van de haar uit alle werelddeelen toegezondene brieven. Aan de wanden hingen verscheidene portretten van leden der koninklijke familie; dat van generaal Dominis, de gestorven echtgenoot der koningin, is voorzien van een frisschen krans van tuberozen. Verder hingen er de levensgroote portretten van keizer Wilhelm I, van koningin Victoria van Engeland, van den Amerikaanschen president Cleveland e.a. Op de tafel lagen verschillende boeken, waaronder een Hawaiische bijbel en een door de koningin zelve uitgegeven geschiedenis van den Staat Hawaii. Een bizonder groote hoeveelheid met smaak geschikte bloemen verspreidden verder heerlijke geuren.

Na eenige minuten wachtens kwam de bediende ons vertellen dat de koningin ons kon ontvangen. Wij kwamen in het aangrenzend salon, waar de koningin op een sofa zat, maar opstond zoodra wij binnentraden, ons op elegante manier de hand toestak en ons uitnoodigde plaats te nemen.

Haar gelaat heeft een bizonder energieke en strenge, doch tevens droefgeestige uitdrukking, die in het gesprek lang-

zamerhand voor een vriendelijk lachen plaats maakte. Haar trekken zijn onregelmatig en tamelijk scherp. De eenigszins

VOORMALIG KONINKLIJK PALEIS, NU GOUVERNEMENTSGEBOUW TE HONOLULU.

breede neus, het met eenige zilverdraden doorvlochten, ebbenhoutzwarte haar, de kastanjebruine tint, doen gemakkelijk haar Polynesische afkomst raden. In haar groote, donkere oogen ligt die onbeschrijfelijke uitdrukking van hartelijkheid, die het Hawaiische maar nog meer het Polynesische ras eigen is. Haar geheele optreden is even flink als waardig en toont, dat zij gewoon is te bevelen en te heerschen.

Zij informeerde met veel belangstelling hoe ons het klimaat en het leven op de eilanden beviel, en was zichtbaar verheugd toen wij haar zeiden, dat onze schoonste verwachtingen nog door de werkelijkheid overtroffen zijn.

'Ja,' was haar antwoord. 'Wij, Hawaiiers, houden veel van ons schoon vaderland en verheugen ons er over als vreemden het prijzen.'

Verder wenschte zij te vernemen welken indruk de Hawaiiers zelven en hun scholen op ons gemaakt

HAWAIISCHE VROUWEN BIJ HET VLECHTEN VAN MANDEN UIT PALMBLÄREN.

hadden, waarop wij haar vertelden van ons bezoek aan verschillende scholen en in het bizonder aan de Kamehamehauniversiteit, en voegden er bij, dat wij verbaasd waren over de ontwikkeling van het volk.

'Het is mij een groote voldoening,' antwoordde de koningin, 'als er vreemden komen en onze scholen bezoeken. De Hawaiiers zijn een goed onderwezen volk en er zijn er maar zeer weinigen, die niet lezen en schrijven kunnen.'

Voor Duitschland had de koningin altijd oprechte sympathie gevoeld en het speet haar op haar vele reizen het niet een bezoek gebracht te hebben. De Duitsche literatuur had haar altijd bizonder geïnteresseerd, in de eerste plaats de klassieken.

‘Ik spreek zelfs een beetje Duitsch,’ ging de koningin voort, en tot onze groote verbazing voerde zij de rest van het gesprek in de Duitsche taal, natuurlijk met een eenigszins vreemd accent.

Nadat wij ongeveer een half uur over koetjes en kalfjes hadden gesproken, zonder in het minst politieke vraagstukken te behandelen, stond de koningin op en reikte ons de hand met de woorden: ‘Bewaar een goed aandenken aan onze eilanden en vergeet ons ongelukkig Hawaiisch volk niet!’ - - - -

‘Arme, arme vrouw,’ dachten wij, toen wij de naar den straatweg leidende palmenallee doorgingen, ‘uw volk is zijn ondergang even nabij als de door de Amerikaansche beschaving zoozeer vergruisde Indianenstammen.’

Papa Ita en zijn voorstelling in het vuurwandelen.

Hoewel dit artikeltje in het minst niet met het voorgaande in betrekking staat, handelt het toch, zooals de lezers zien zullen, in het gebied van ex-koningin Liliuokalani en kan het als zoodanig als vervolg daarop dienen.

Op Zaterdag, 19 Januari van dit jaar, waren de bewoners van Honolulu op de Hawaii-eilanden getuigen van een voorstelling, die alle toeschouwers, zoo Hawaiiers als Amerikanen, verstomd deed staan.

Ita, de oude vuurwandelaar uit Tahiti, liep over een bed van steenen, die gloeiendrood waren, ofschoon de oude man verzekerde, dat de steenen niet zoo warm waren als hij wel gewenscht zou hebben, en dat ze door regen en wind sterk waren afgekoeld.

Er waren vier dagen noodig om het vuur voor Ita's voorstelling in gereedheid te brengen, en de kosten voor deze zeldzame vertooning bedroegen 500 dollars.

Er werd een kuil gegraven van 30 bij 12 voet en 4 voet diep. Dit werd voor een deel gevuld met een soort hout, dat moeilijk te verkrijgen is en dat in Hawaii duurder is dan in Tahiti. De poreuze lava-steenen, voor dit doel het best geschikt, waren makkelijk te vinden, en Ita was er zeer mee ingenomen, want zij waren juist zooals hij ze noodig had. Het hout werd opgestapeld tot een hoogte van omstreeks vier voet boven den grond, en toen dit gedaan was werden de lava-steenen er op gelegd, die het geheel circa 2 voet hooger maakten.

Het vuur werd om tien uur 's morgens aangestoken, opdat alles om 8 uur 's avonds maar door en door heet zou zijn.

De plechtigheid, die plaats had voordat het vuur werd aangestoken, was werkelijk indrukwekkend.

Papa Ita stond aan één eind van de opgestapelde steenen en scheen in een stil gebed verdiept te zijn.

Toen een bundel blâren opnemend, liep hij om den hoop heen, de massa nu en dan aanrakend en tegelijkertijd geheimzinnige woorden prevelend. Ten slotte hief hij den bundel blâren op, en scheen de een of andere bovenaardsche macht aan te roepen. Toen dit afgeloopen was, werd het vuur met veel drukte aangestoken

Dien avond om halfzeven verzamelde zich eene menigte van ongeveer tweeduizend menschen buiten de omheining, mannen, vrouwen en kinderen van alle nationaliteiten. Een beter gezinde menigte was nooit bij elkaar.

Toen de poort geopend werd om de toeschouwers door te laten, verdrong men zich om de gereserveerde plaatsen, tegen twee dollars per plaats.

Zij, die één dollar betaalden, moesten blijven staan.

En dit, wat vroeger beschouwd werd als hoogere toovermacht en een mystieke plechtigheid, is nu ontaard in een eenvoudige voorstelling, een voorstelling evenwel, die er niet minder om is geworden, daar ze plaats heeft in tegenwoordigheid van weetgierige Europeanen en Amerikanen.

Juist toen Papa Ita verscheen begon er regen te vallen, wat in den letterlijken zin des woords een domper over de geheele voorstelling plaatste, want paraplu's werden opgestoken en met de vroolijkheid van de menigte was het gedaan.

De steenen, die boven de massa hout waren opgestapeld, waren bijna tot gelijkvloers gezakt en de vlam zocht nu haren uitweg tusschen de steenen door. Een vreeselijk roode gloed getuigde van de hitte beneden.

Ita naderde te midden van applaus. Hij was gekleed in een witte cape, gemaakt van kapa, een soort stof gemaakt uit den bast van den papierboom, die met veel zorg gekweekt wordt. Het maken van deze stof wordt geheel aan vrouwen overgelaten, die reepen van den bast aftrekken en de buitenhuid er met schelpen afkrabben. Nu verscheen er een aantal inboorlingen met lange stokken, om de steenen om te keeren en op die wijze de grootste hitte aan de oppervlakte te krijgen. Terwijl zij dit deden riep Papa Ita de geesten aan, om de hitte van het vuur weg te nemen, en nadat dit gebeurd was, liep hij kalm en vastberaden over de steenen naar het middelpunt, waar de vlammen tusschendoor speelden.

Men kon de steenen hooren sissen en damp er zien uitslaan, als de regen er op viel.

De vuurwandelaar bleef eenige oogenblikken staan en keerde toen terug, vooraf den grond met zijn bundel blâren beroerend. Op zijn terugweg kantelde een der steenen en hij zou bijna languit op het gloeiende vuur gevallen zijn.

Papa Ita maakte nog drie uitstapjes over de heete massa van gloeiendroode steenen, en toen was de voorstelling afgeloopen.

Bij een nauwkeurig onderzoek van zijn voeten bleek, dat zij geheel ongeschonden waren. Toen men hem (door middel van een tolk) vroeg of hij voldaan was over den uitslag, luidde zijn antwoord: ‘Neen, de steenen waren niet heet genoeg, en hij zou een tweede voorstelling geven, zoodra het vuur opnieuw opgebouwd kon worden.’ Dit gebeurde werkelijk.

Den volgenden Woensdag was alles gereed en het vuur 's morgens om zeven uur aangestoken, opdat de voorstelling om vier uur zou kunnen plaats hebben. De steenen waren ingezonken tot op 18 inch boven den beganen grond. Precies om vier uur

verscheen Papa Ita, gekleed als den vorigen keer en een bundel blâren in de hand. Een aantal inboorlingen keerde de steenen voor hem om.

Toen men zoover gevorderd was kwam zijn impressario (vreemd, dat zelfs een vuurwandelaar uit Tahiti een impressario heeft) de toeschouwers aanspreken en deelde mee, dat zijn cliënt 500 dollars zou geven aan ieder die vóór hem over de gloeiende steenen zou loopen, maar niemand meldde zich aan, dus wandelde Papa Ita zelf kalm over deze gloeiende, ziedende massa.

De Hawaiiers werden zoo in vervoering gebracht, dat zij bij zijn vertrek zijn handen kusten en hem geld opdrongen, hem beschouwende als een groote Kahuna.

De Kahuna van deze eilanden wordt verondersteld een wonderlijke macht te bezitten, namelijk die, om een persoon dood te bidden, of iemands karakter ten goede of ten kwade te kunnen leiden.

‘Doodgebeden te worden’ is een gewoon iets onder de inboorlingen, en dus vereerden en aanbaden zij bijna Papa Ita, die de macht bezat om ongedeerd over massa's gloeiendheete steenen te loopen, hoewel hij barrevoets was en oogenschijnlijk ook op geen andere wijze beschermd werd.

‘Juf’,
door Ed. Thorn Prikker.
(*Vervolg van bladz.* 256.)

Boven haar stand!?... Marie had er nog nooit over gedacht tot welken stand hij wel zou behooren; in ontwikkeling stond hij niet boven haar, noch in beschaving, maar als zij een broer had gehad, zou hij toch niet zoo gekleed zijn gegaan, hoogstens zou hij hulponderwijzer geweest zijn, zooals zij hulponderwijzeres was. Dus toch, zooals de juffrouw 't zei: ‘hij was boven haar stand.’

Marie was, toen ongesteldheid en dringend werk voorwendend, een paar avonden niet met hem gaan wandelen, totdat hij op een middag ronduit gevraagd had, waarom ze zoo vreemd was in den laatsten tijd.

‘Ach,’ bekende ze toen - ‘ik heb eigenlijk wel wat ondoordacht met je gehandeld... ik ben er eigenlijk niet voor, dat menschen van verschillenden stand zoo met elkander omgaan als wij, en daarom had ik gedacht...’

‘Wat een onzin!’ had hij dadelijk geantwoord, en uit den toon, waarop hij het deed, bleek, dat hij het werkelijk meende. ‘Stand? Wat is stand; wat anders dan verschil in beschaving en ontwikkeling... tenminste voor verlichte menschen. Voor dezen verschillen we werkelijk niet in stand...’

Eigenlijk dacht ze er precies zoo over, maar zich niet gewonnen willende geven en om hem te beproeven hield ze vol:

‘'t Is toch niet 't zelfde of je een vrouw trouwt met geld of een heelemaal zonder; je behoeft 't dáárom alleen nu wel niet te doen, maar 't is toch meegenomen als je een erfdochter trouwt... En de familie... ik heb ze nu wel niet, maar je moet niet vergeten, dat als je een meisje trouwt, dan trouwt je de familie erbij; een vader die drinkt en een moeder die waschvrouw is...’

‘Je overdrijft verschrikkelijk en je zegt zelf, dat je geen familie hebt. En wat dat geld aangaat, als een man genoeg verdient, verlangt hij niet naar 't geld van zijn vrouw.’

‘Genoeg verdienen? Dat doe je nooit, je behoeften stijgen met je inkomsten.’

‘Dat hangt er allemaal van af hoe je het inricht. Die dwaze zucht naar weelde is een van de groote fouten van onze samenleving.’

Zijn argumenten waren haar uit het hart gegrepen; het viel haar dus niet moeilijk, ze als de meest houdbare te aanvaarden. ‘Een heertje boven haar stand’ was hij dus niet, dacht Marie en onwillekeurig openbaarde zich deze aangename overtuiging in een glimlach, dien hij niet naliet als een teeken van herstelden vrede te signaleeren.

‘Het is er dus door tusschen ons,’ - zoo ontving hij haar den volgenden avond; - ‘ik heb het aan mijn moeder verteld, en we moeten nu maar eens gauw een visite bij haar gaan maken.’

Ja, dat was waar ook, daar had ze nog niet aan gedacht. ‘Een visite gaan maken’ moesten ze nu, zooals de rijken, de intellectueelen dat gewoon zijn te doen. Ze voelde, dat ze door dat engagement met Karel ineens ook den kring van het intellect genaderd was, sneller en definitiever dan ze met het diploma van leeraress had kunnen doen. Karel's moeder was natuurlijk een ontwikkelde vrouw, en zijn zusters ontwikkelde meisjes, heel andere menschen dan haar kostjuffrouw en haar moeder. Ze zou haar alles niet eerst moeten uitleggen voor ze met haar over iets spreken kon, zooals ze 's avonds wel eens geprobeerd had onder het koffiedrinken - zoo ver kwam het eigenlijk nooit, want voor ze een paar woorden gewisseld hadden, kwam er gewoonlijk weer zoo'n vooroordeel, zoo'n bijgeloovigheid voor den dag, dat ze haar pogingen maar opgaf. O, die ‘burgermenschen’ waren zoo arm en daarbij zoo eigenwijs. Je leefde niet met ze, ze drukten je zoo... ze nagelden je geest vast aan de sfeer van hun eigen domheid en traagheid; ze haalden je gedachten meer tot de goedkoope boter en de mooie koffiepotjes, die je op de markt koopen kon; ze sjachelden en sjouwden zoo'n heelen avond met je geest om langs al die kleinigheden en banaliteiten, waarom hun leven draaide, elken dag, dien God gaf. 't Was er zoo duf in die zieltjes, alles zoo klein en petieterig! Maar halsstarrig en eigenwijs dat ze waren, o, verschrikkelijk! Nergens konden ze bij, nooit konden ze eens een gedachte van je vatten, en hoe je er ook tegen streed, altijd bleven ze maar bij hun domheid, bijgeloovigheid volharden. Ze wilden niet gelooven, dat zwarte katers geen tooverprinsen waren, die met het witte puntje aan den staart evenmin als de andere; ze geloofden niet, dat als er messen gekruist lagen er geen ruzie kwam, en dat je zooveel zout kon morsen als je maar wilde en dat er dan nog niets gebeurde... Ja, ja, die menschjes, bang en dom dat ze waren! Den heelen dag zaten ze, zoolang ze niet dachten aan het uitsparen van één centje op de boter en twee centjes op de aardappelen, zichzelve voorspellingen te doen. Twee schimmels voor een rijtuig... nieuws; krassende kraaien... een doode in huis;... ach, die kaartlegsters van zieltjes, waar je maar nooit, nooit een aasje vernuft in kon krijgen!... Maar gelukkig! Ze zou nu toch eens ‘medemenschen’ leeren kennen; menschen, die op haar niveau van ontwikkeling stonden, menschen, die de waarheid kenden en niets dan de waarheid begeerden. Rijke menschen, ontwikkelde menschen, menschen, die over alle nevelen, over allen schijn heen, 't ware, 't goede en 't mooie zouden weten te vinden.

‘Ja, dat zou zij heel graag: eens bij zijn moeder te visite gaan. 't Zou dan maar 's avonds moeten gebeuren, want overdag had ze nooit tijd... of op een Zondag misschien?...’ zoo antwoordde ze op Karel's uitnoodiging.

Karel vond Zondag een minder geschikten dag; zoo op een avond door de week zou 't beter gaan, ze zouden dan veel gezelliger bij elkander zitten. En hoewel Marie niet goed begreep, waarom het door de week gezelliger moest wezen dan op Zondag, zei ze dat dan maar op een door-de-weekschen dag de keus moest vallen.

Ze bleef er een poos naar verlangen; telkens lag het op haar mond Karel te vragen waarom ze nu nog niet gingen; maar te trotsch om te doen blijken dat ze zeer naar den kring verlangde, waaruit hij voortkwam, zweeg ze toch. Eindelijk verklaarde Karel, dat hij met zijn moeder afgesproken had Woensdagavond met haar te komen. Hij zou haar om halfzeven wachten; ‘ze moest zich dan maar wat chic aankleeden,’ zei hij, ‘want me moeder...’

Hij voltooide den zin niet. Maar Marie, die zichzelve afvroeg waarover ze blijder was: over den omgang met Karel of dien met zijn familie, merkte er niet veel van.

De Woensdagavond kwam en Marie had, vrouw als ze was, getracht zich ‘wat chic aan te kleeden’, zonder daarbij echter den eenvoud van haar uiterlijk te storen; toen ze keek in haar spiegeltje had ze zich daarvan overtuigd. Ze had haar handen, - fijn-blanke, intelligente handen dacht zij - op haar wangen gedrukt, die wat gloeiden, terwijl ze in den spiegel keek. Den mooien tooi van haar volle, blonde haren, had ze, 't hoofd op zij wendend, even gemonsterd; met een zacht-blij gevoel, met een opnieuw gegrond gevoel van zelfsbewustzijn, had ze gezien, daar voor dat spiegeltje op haar koud kamertje, dat ze was mooi en verstandig, een mooie, verstandige en begeerlijke vrouw. Haar oogen zeiden het, en haar fijn profiel, dat ze het hoofd nog verder wendend even kon bezien, zeide het haar ook...

Vol moed had ze op straat Karel's arm genomen, die prompt op haar wachtte; moedig, vol hoop en met eenigen trots was ze tegemoet gegaan den kring, harer waardig.

Karel woonde niet ver, in een huis dat met zijn bruingeverfde deur en helder gele posten een degelijken indruk maakte, vond Marie. Hij deed de deur met zijn huissleutel open, en toen hij, nadat ze binnen waren gegaan, een deur in de vestibule opende, zag Marie voor zich een vrij ruime kamer in schemerlicht.

Ze onderscheidde een tafeltje, waarop een theeblad, een fauteuil en wat stoelen met rood trijp bekleed, een spiegelkast en een zwart-houten piano, en in den hoek op een grootere tafel stond de lamp met een roode, kanten kap, van waar het schemerlicht, rustig en mystiek, door de kamer vloeide.

‘O, moeder zit nog te schemeren,’ zei Karel.

Uit een hoek van de canapé achter het theetafeltje, die ze nu eerst zag, bleek met langzame bewegingen een donkere figuur op te rijzen.

‘Dag juf..frrrouw,’ klonk het met een matte stem.

‘Mijn moeder... mijn aanstaande,’ haastte Karel voor te stellen.

De gestalte boog, bijna onmerkbaar, en zonk weer in het mollig hoekje van de canapé.

Marie was wat verlegen met haar figuur, na het ‘Dag, mevrouw’, dat ze gefluisterd had; de stilte van de kamer en de schemering, waarvan ze niet wist of ze misschien nog meer figuren even statig en zwijgzaam als de eerste borg, benauwde haar. Ze was blij, toen Karel een stoel in haar richting schoof, waarop ze met wat rillende knieën kon gaan zitten.

‘Ja, moeder neemt gewoonlijk wat rust na het eten,’ verklaarde Karel, nu door de kamer loopend alsof hij wat zocht en eindelijk een aschbakje vindend.

‘O, ik hoop, dat ik mevrouw niet gestoord heb...’

‘Wel neen, wel neen; 't was immers zoo afgesproken, dat je komen zou,’ zoo voorkwam Karel een ander antwoord, met een opzettelijk luide stem, een poging, die Marie met dankbaarheid vervulde.

‘Neen... juf...frrrouw, integendeel,’ klonk het uit den molligen hoek.

‘Karel, je kon nu de kroon wel aansteken.’

‘Ach, laten we zoo maar wat blijven zitten,'t is gezelliger.’

‘Nu, als de juffrouw er ook zoo overdenkt... dat schelle licht hindert me wel 'n beetje aan mijn oogen.’

‘Ja, ik vind het zoo óók heel gezellig,’ zei Marie, wie het nu ging opvallen dat de oude dame haar ‘juffrouw’ op eigenaardige manier uitsprak.

‘'n Kopje thee, juffrrouw?’ bood ze Marie aan, en vóór de woorden nog geheel uitgesproken waren rolde deze het gebrouwde r'tje pijnlijk door de ziel; er lag

verschrikkelijk veel welwillendheid in, maar toch ook zoovéél... zoovéél.. ze wist eigenlijk niet goed wàt er wel in lag.

Mevrouw, uit haar hoekje naar voren komend, maakte kopjes thee gereed voor Marie, Karel en zichzelve.

'Is Cora nog boven?' vroeg Karel, onderwijl informeerend naar zijn oudste zuster. 'En Daisy?'

'Ja, die zijn zeker nog wat bezig met haar toilet!' antwoordde mevrouw.

Toen reikte ze Marie haar kopje toe, en kort daarop een blaadje met koekjes.

De theebanketjes lagen opgestapeld op het glazen blaadje, hot en haar zooals ze uit het zakje waren geschud; met hun bruine korstjes en witte ouwelen-ondervlakjes zagen ze er smakelijk uit; als kleine kostbaarheidjes werden ze dan ook door mevrouw's geringde hand Marie voorgehouden.

‘Kan ik u dienen met een koekje?’ vroeg mevrouw, de laatste e, volgens de grammatica toonloos, opvoerend tot een functie liggende tusschen de gesloten a en de open i.

Ze hinderden haar bepaald, die eigenaardigheden in mevrouw's articulatie; 't gaf haar zoo'n gevoel van kilte en afstand. Karel deed maar geen poging het ijs te breken; hij zat stil op zijn stoel, tamelijk ver van haar af en zweeg. Ook daarover geërgerd, antwoordde Marie op mevrouw's aanbod:

‘Neen, dank u, ik houd niet zoo erg van zoet.’

‘Hé!’ klonk het nu verwonderd; ‘houdt u niet van zoet? De meeste dames.... of, hoe zal 'k het zeggen,.... ik dacht dat u wel van zoet hield!’

Marie begreep nu, toen mevrouw over haar eigen ‘dames’ struikelde, de symboliek van die gebrauwde r in juffrouw. Nu begreep ze het, en meteen dacht ze onwillekeurig aan de zwarte kat met het witte puntje aan den staart, van haar kostjuffrouw. Haar moeite om zich wat ‘chic aan te kleeden’ had dus geen vruchten gedragen; ze speelde voor ‘juffrouw’, waar een ander jong meisje ‘dame’ was....

Haar ergernis daarover werd echter gebroken door de komst van Karel's zusters.

‘Mijn aanstaande.... mijn zusters Cora en Daisy,’ werd er weer voorgesteld.

De eerste was slank, bleek en nogal opzichtig gekleed. Vrij vriendelijk stak ze Marie de hand toe en ging toen bij haar aan het theetafeltje zitten, waarbij ze behalve Marie's gezicht, vooral ook haar coiffure in oogenschouw nam. Daisy, met een slinkschen blik naar haar moeder, steeds half lachende, was aan de groote tafel gaan zitten, waar ook haar broer zat; haar stoel dicht onder tafel schuivende, en met de vingers het patroon van het tafelkleed nawijzend, was ze blijven zitten, afwisselend blikkend naar haar moeder en naar Marie, met sporen van ondeugende oolijkheid op 't frissche gezicht.

Eerst praatten mevrouw en de oudste dochter nog wat; toen werd door de laatste ook Marie op vrij vriendelijke wijs in het gesprek gemengd.

Daarop kregen de beide dochters een, kopje thee met een koekje, zoodat ze dronken en aten. Er kwam nu een oogenblik van stilte, waarin Marie bliksemsnel de gedachte over hare positie hier door het hoofd ging: die drie vreemde menschen, die haar klaarblijkelijk bezig waren ‘op te nemen’, Karel, die haar maar niet uit de verlegenheid hielp, en zij... van minderen stand, arm, zich niet thuisvoelend in dit salon vol burgerlijke weelde!.... Haar wensch was vervuld - zoo dacht ze verder, ze bevond zich nu tusschen rijken, tusschen ‘intellectueelen’; ze moest nu maar niet langer wachten, en die oude mevrouw maar ineens thuisbrengen op haar terrein.

‘Ik ben bezig aan den laatsten roman van Zola! Hebt u dien ook al gelezen?’ vroeg ze, mevrouw, die met een lijdend trekje op het gelaat haar was blijven aankijken, opeens vlak aanziende.

‘Roman van Zola?’ vroeg mevrouw, haar verwondering kalmeerend, maar toch op bitsen toon. ‘Ik doe niet veel aan lezen; 't geld, aan boeken uitgegeven, vind ik eigenlijk weggegooid geld.... zoo nu en dan een feuilleton in de courant, dat mag ik wèl, maar.... die nieuwe schrijvers, Holà of.... of hoe ze dan heeten! Eigenlijk vind

ik het niet passend voor een vrouw ze te lezen; ik heb wel gehoord, dat daar dingen in komen, die....' zoo berispte mevrouw de verbaasde Marie.

O ja, dat standpunt van 'een vrouw moet niet lezen, ze moet voor haar huishouden zorgen,' had Marie haar kostjuffrouw al eens hooren uiteenzetten. Mevrouw droeg hare gedachten in wat anderen vorm en vooral met een ander stemmetje voor, maar voor 't overige bleek er niet veel verschil.

Er kwam nu weer een kleine pauze, waarin Karel om nog een kopje thee verzocht; waarna aan Marie ook nog 'n kopje werd aangeboden. Ze nam het aan, hoewel ze liever ware opgestaan om hard uit dit huis weg te loopen. Wat deed ze hier nu toch eigenlijk tusschen die 'intellectueelen', waarvan - ze voelde het nu wel - ze door dezelfde conventie en domheid gescheiden was, als die het haar onmogelijk maakte met haar kostjuffrouw te praten. Wat deed ze hier? Ze werd boos op zichzelve, dat ze zoo weinig handigheid had in het op-gang-houden van conversatie. Boos vooral ook op Karel, op wien in de eerste plaats toch de plicht rustte daarvoor te zorgen. Karel zat maar thee te drinken en te rooken, niet minder met zijn figuur verlegen dan zij. 't Viel haar tegen van Karel, die zoo flink scheen en over de meeste dingen zoo objectief kon oordeelen. Karel was de eerste 'intellectueele' geweest, dien ze had leeren kennen; Karel was bovendien haar beminde, de man, die tot taak had haar in te leiden tot de verstandelijke genietingen van de hoogere standen. Waarom deed hij nu niets? Waarom verbrak hij door een los woord nu niet het stilzwijgen en de afgemetenheid van dit samenzijn, dat tot een harden winter, tot een noordpool van deftigheid werd?

Karel bleef zitten en scheen haar niet eens meer te zien. Daisy met grijnslachjes en bengel-achtige brutaliteit bleef halsstarrig naar haar kijken, en toen Marie haar hoofd wat omwendde zag ze hoe Cora juist haar schoenen aan 't keuren was. De richting van mevrouw's oogen vermocht ze niet te bespeuren.

Het werd Marie te machtig, zoo getaxeerd te worden door die twee zwijgende meisjes en genegerd feitelijk door Karel en zijne moeder; als een groote, langdurige huivering ging de ijzige stilte over haar heen; toen, met een rukje, stond ze op, en zenuwachtig klonk haar stem:

'Mevrouw, ik heb nog wat te werken; neem me niet kwalijk dat ik zoo vroeg wegga.'

'Zoo? Gaat u alweer aan den arbeid? Ja, ja, het is niet alles voor 'n vrouw haar eigen kost te moeten verdienen.'

'Dag mevrouw,' zoo viel Marie, hare hand uitstekend, de dame in de rede.

'Dag juffrouw,' ze voelde een paar slappe, warme vingers, die de hare aanraakten.

Een oogenblik dacht ze er nog aan ook de meisjes een hand te geven; maar ze zag Cora nu weer haar rok inspecteeren en met een kort: 'dag dames' en een knikje tot elk, liep ze naar de deur.

Karel was gehoorzaam opgestaan en volgde haar in de vestibule, en bleef, nadat hij zijn jas had aangedaan en ze de deur uit waren, zwijgend naast haar loopen.

Ook Marie zweeg. Hij kon het wel niet helpen, dat zijn familie zulke stijve menschen waren, hij was zoo kwaad niet, maar 't viel haar erg tegen, ze had 't zoo anders gedacht. Zij had gehoopt een kring te vinden van niets dan hartelijkheid, welwillendheid en geestelijke superioriteit; ze had het een luilekkerland gedacht voor wie geestelijk voedsel zocht; zooals in het fabeltje de gebraden eendvogels, zoo moesten daar de hoogere gedachten door de lucht vliegen, en het welkom door de gastvrouw uitgesproken moest al een tafeltje-dek-u zijn.... Wat had ze er naar verlangd, hoelang had ze niet gehoopt.... en hoe was dat gewichtig bezoek afgeloopen?

Karel bracht haar tot aan huis, en Marie was blij zoo spoedig alleen te zijn met hare gedachten.

(*Slot volgt.*)

Lady Melusine.
(*Vervolg van blz.* 259.)

‘Mijn inzicht in deze zaak is de volgende,’ ging Frederik voort. ‘De geesten, die ronddolen, zijn bij de meesten slechts inbeelding of hun eigen slecht geweten, dat hen op die wijze straffend vervolgt.’

‘Hun geweten,’ herhaalde Melusine nadenkend en voegde er toen fluisterend en schuw om zich heen ziend bij: ‘Frederik - daar zooeven - in de zaal - je vader - hij bewoog zich onder het lijkkleed en

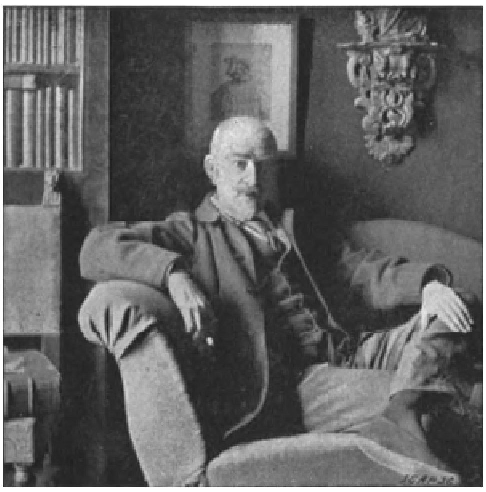

J.K. HUIJSMANS,
schrijver van “Sainte Lydwine de Schiedam”. (Zie blz. 267.)

steende - ik zag en hoorde het duidelijk!’

Frederik sprong overeind.

‘U bent vreeselijk opgewonden, Mylady,’ riep hij, zichzelven bedwingend. ‘Ik had wel lust een dokter te halen om u kalmeerende middelen voor te schrijven. Het vreeselijk voorval, dat ge van morgen vroeg meê moest aanzien, heeft uw phantasie wakker geroepen en uw zenuwen geschokt. Ga naar bed. - Ge zijt stellig ziek of zult het zondertwijfel worden, als ge u aan dergelijke gedachten overgeeft. Hij zou zich bewegen, wien de kogel zulk een doodelijke wond heeft toegebracht! O, ik wilde wel dat hij zich nog bewoog, mijn goede, lieve vader, mijn beste vriend!’

Mylady barstte in een stroom van tranen uit. ‘Ik zou er veel voor overhebben, als ik hem in het leven terug kon roepen,’ snikte zij zenuwachtig.

Weer moest Frederik zich geweld aandoen en den toorn onderdrukken, die bij hem opkwam.

‘Lady Hereford,’ sprak hij kalm, ‘dat moest u laten! Ik kan het niet dulden, vandaag althans niet, gevoelens te hooren demonstreeren, die niet waar zijn, niet echt kunnen zijn. Gij hebt de laatste levensdagen van mijn vader verbitterd en hem veel verdriet gedaan - dat kunt ú vergeten hebben, maar mij ligt het nog versch in het geheugen, - beween hem niet met valsche tranen!’

Melusine hief zich op, - deze woorden hadden haar hare zelfbeheersching teruggegeven, want hun bittere waarheid trof haar als een dolk. Een heftig antwoord zweefde haar op de lippen, maar zij onderdrukte het.

‘Ik ben zeer moe en wensch naar bed te gaan,’ was haar kalm antwoord; maar op scherperen toon ging zij voort: ‘Waar blijft Mary-Rose? Ik heb haar den heelen dag niet gezien, zij was niet te vinden, en ik moest mij door een der kameniers van hier laten bedienen.’

‘Dit is een der gevolgen van de treurige gebeurtenis van heden,’ antwoordde Frederik zeer kalm en voegde er bij: ‘Mary-Rose zal u niet meer bedienen, Mylady, al gaf mijn goede vader, moe van den strijd, u in dit opzicht ook toe; ik ben niet vermoeid en taai en zal standvastig blijven. Mary-Rose, die door mijn ouders als hun eigen kind werd opgevoed, mag niet tot dienstbare verlaagd worden, ik duld het niet.’

‘En met welk recht?’ vroeg Melusine met fonkelende oogen als die van een geplaagden tijger.

‘Met het recht dat mijn stervende vader mij over Mary-Rose opdroeg.’

Lady Hereford zweeg, maar de demon was in haar wakkergeschud en dwong haar, na een korte pauze, zich over de geledene nederlaag te wreken.

‘Mag ik vragen, Sir Frederik,’ sprak zij, ‘wat uw plannen voor de toekomst zijn? Hebt u soms nog iets te bevelen? Gij zijt nu de heer, naar wien ik als arme weduwe mij schikken moet; de heer van Hereford-House. Neem je evenwel maar in acht, dat het kostbare eigendom van den baronet van Hereford op een goeden dag niet boven je hoofd in elkaar valt.’

‘Mylady,’ antwoordde Frederik en zijn stem beefde van toorn, ‘ik meende dat het er althans heden de dag niet voor is om de bezittingen der Herefords te bespotten. Maar niettegenstaande dat hebt ge gelijk: Hereford-House heeft niet veel waarde meer, sedert zijn oude eiken moesten vallen om u een vroolijken dag te bezorgen.’

Melusine viel in haar stoel terug en bedekte het gelaat met de handen.

‘De Hereford-sage is vervuld geworden,’ steende zij, ‘en zijn geest zal mij vervolgen.’

‘Laat zijn vermoeiden geest rusten; het is reeds voldoende als uw geweten u zegt wat ge toen niet hooren wildet,’ antwoordde Frederik; ‘hadt u niet doorgedreven om naar Hastings-Castle te gaan, dan zou mijn dierbare vader nu nog leven.’

‘Ik heb over de vervallen muren van Hereford gespot,’ sprak Melusine, zichzelve beheerschend, ‘maar zal nu toch blij moeten zijn als gij mij onder zijn dak een verblijfplaats wilt aanwijzen, Sir Frederik.’

‘Gij zijt de weduwe mijns vaders en hebt als zoodanig het meeste recht, in Hereford-House te wonen,’ antwoordde Frederik zonder aarzelen, maar ook zonder hartelijkheid.

Melusine antwoordde niets, begaf zich naar den haard en keek peinzend in de vlammen. Hierin werd zij gestoord door het binnentreden van Mary-Rose.

‘Waar ben je zoolang geweest?’ vroeg Melusine op gebiedenden toon.

Mary-Rose hief de donkere, met tranen omfloerste oogen tot haar op.

‘Ik was bij het lijk van Sir Ralph,’ antwoordde zij en groote tranen rolden over haar bleeke wangen.

Melusine wendde zich af, maar na een poosje sprak zij achteloos:

‘Ik wil mij ter ruste begeven. Mary-Rose, ge moet mij ontkleeden!’

Frederik naderde tot dichtbij zijn schoone stiefmoeder, en sprak op zeer beslisten toon:

‘Mylady, ik heb mijn verlangen kenbaar gemaakt. Mary-Rose zal u niet meer bedienen, hier, noch in Hereford-House, want ik wil het niet. Hoort gij het, Mary-Rose, ik verbied je, kameniersdiensten bij Mylady Hereford te verrichten. Ik geloof niet, dat ik een gemakkelijk vijand zijn zou, Mylady, dwing mij dus niet het te worden; ter wille van mijn vader zou het mij oprecht leed doen. En daar gij, Mylady, u tegenover mij van den beginne af aan op zulk een vormelijken afstand gehouden hebt, zoo zou ik u willen verzoeken, mijn pleegzuster voortaan op dezelfde wijze te willen behandelen, dan weet ge tegelijk welke positie Miss Mary-Rose in 't vervolg op Hereford-House zal innemen.’

Melusine beet zich op de lippen; Frederik had te duidelijk gesproken om niet goed begrepen te worden. Zij mompelde iets voor zich heen en verliet zonder groet het vertrek.

Den volgenden dag reisde Frederik met het lijk zijns vaders naar Hereford-House, en Lady Melusine volgde hen met Miss Trouvée, zooals zij Mary-Rose sinds gisteren noemde.

Onder deelneming der bewoners uit den geheelen omtrek werd Sir Ralph in den grafkelder in de dorpskerk te Hereford bijgezet, en met den steen van zijn graf was er voor de tweede maal een deel van Mylady's leven afgesloten.

Vóór alles stelde Frederik het zich tot plicht, de omstandigheden van Hereford-House grondig te leeren kennen; maar zij waren, helaas, zeer treurig. Wat het nog voor landerijen in eigendom had, lag braak, want er waren geen middelen om ze te bebouwen. Sir Ralph had het nooit over zich kunnen verkrijgen, om het land, dat zijn woonhuis omgaf en dicht aan zijn park grensde, te verpachten, en daardoor was het geheel verwilderd en met onkruid begroeid. Frederik bezat evenwel een gave, die Sir Ralph geheel miste, namelijk frisschen moed en een aangeboren neiging voor den landbouw. Hij zag de braakliggende velden, den treurigen toestand waarin het stamslot zijner voorvaderen verkeerde, het verwilderde park, en - - - zijn besluit was genomen.

Hij begaf zich naar Lady Hereford en sprak:

'Voor onbepaalden tijd vertrek ik naar Londen en zal mijn intrek nemen bij mijn vroegere regimentskameraden. Wanneer ik terugkeer, zal ik uit 's lands dienst zijn en mijn officierspatent verkocht hebben; bovendien zal ik een som gelds opnemen, om dat, wat ik nog aan landerijen bezit, in een goeden staat te brengen. Ik zal stellig hard moeten werken, want slechts daarmee kan ik Hereford-House er weer bovenop brengen. Bovendien zal ik trachten door mijn veelvuldige relaties in den kring mijner kameraden Mary-Rose in een deftig gezin te brengen; want ik acht het noodzakelijk - neem het mij niet kwalijk, Mylady - de jonge dame uit uw niet al te vriendelijke nabijheid te verwijderen, want het schijnt wel, dat ge uw antipathie tegen het arme meisje niet kunt overwinnen. Daar is natuurlijk niets aan te doen en bovendien heb ik de stellige overtuiging, dat het u zóó aangenamer zijn zal, en hoop, dat ge in mijn afwezigheid Mary-Rose vriendelijk en met achting behandelen zult, want dat was de uitdrukkelijke laatste wensch van mijn vader, en ik ben vast besloten, dien tot in de kleinste bijzonderheden ten uitvoer te brengen, 't zij met goedheid of strengheid. Dus, tot weerziens, Lady Hereford!'

'Adieu, Sir Frederik, ik geef u mijn zegen,' antwoordde Melusine op spottenden toon. 'Maar denkt ge werkelijk, dat het de goedkeuring van Sir Ralph zou wegdragen, als ge als pachter gaat arbeiden? Mij dunkt, dat past al heel slecht bij den titel van edelman.'

Frederik floot door de tanden.

'Dat zijn ideeën uit een vorige eeuw, Mylady. In onzen tijd van werken heeft een leegzittend edelman al heel weinig te beduiden, en als ik door eigen kracht beproeven wil het dak boven ons hoofd te restaureeren, dan zal daardoor geen enkele steen uit mijn kroon vallen. Ingespannen ijverige arbeid kan mij slechts de achting van verstandige lieden bezorgen, en wanneer het mij eenmaal gelukt zal zijn den welstand in ons oud huis te doen wederkeeren, dan zal ik het wapenschild van mijn dappere voorvaderen terdege oppoetsen, opdat het weer in zijn ouden glans zal stralen. Vóór het evenwel zoover is, zullen er nog heel wat droppels water in de zee vallen; maar ik zal werken enden moed niet verliezen. Mocht het u evenwel tegen de borst stuiten onder één dak te wonen met een stiefzoon, die als een pachter werkt, dan, Mylady, kan ik u slechts den raad geven, Hereford-House te verlaten. U ziet, ik wind er geen doekjes om, maar ik hoop, dat gij u wel zult bedenken.'

En met den eersten sneltrein stoomde de wakkere Frederik naar Londen, niet zonder vooraf hartelijk afscheidgenomen te hebben van zijn kleine pleegzuster met het rococokopje. Gelukkig en met de beste verwachtingen voor de toekomst vertrok hij, zonder natuurlijk in de verste verte te kunnen gissen, wat hem bij zijn terugkomst op den drempel van Hereford-House te wachten stond.

V.

Melusine's macht over Hereford-House was verdwenen als sneeuw voor de zon. Dadelijk na den dood van Sir Ralph was zij zich hiervan bewust geweest; maar dat Frederik, de trage Frederik, op zoo uitgebreide wijze gebruik van zijn macht zou maken, had zij niet kunnen denken. Zij had gehoopt, dat hij zich met de verschuldigde devotie naar al haar wenschen schikken zou, en ondervond nu dat de dood van zijn vader hem uit zijn traagheid had opgewekt en hem veranderd had in een mensch, die arbeid en moeite gaarne op zijn schouders neemt en daarvoor met genoegen zijn aangename positie als kapitein bij het leger opofferde. Dat dit offer stellig ten doel

had Mary-Rose als meesteres in het oude Hereford-House binnen te leiden, wist Mylady werkelijk niet, daar zij hem tot een dergelijke 'dwaasheid' niet in staat achtte en in zijne liefde voor de aardige vondeling niets zag dan een '*passe-temps*'; bovendien, er bleef haar niets anders over dan in het zoo versmade huis te blijven en toe te zien hoe haar stiefzoon, de baronet, zou werken.

Mary-Rose was sedert den dood van Sir Ralph geheel en opvallend veranderd. Haar gelijkmatig, opgewekt humeur had haar verlaten en plaats gemaakt voor groote neerslachtigheid; zij weende veel en dikwijls en liep rusteloos door het huis, Lady Melusine zooveel mogelijk vermijdend. Men

hechtte hieraan weinig gewicht, want zij en Mylady waren nooit vriendinnen geweest, maar Mary-Rose had zich vroeger altijd naar de luimen van Melusine geschikt en haar steeds vriendelijk behandeld. Nu ging zij haar zooveel mogelijk uit den weg en vermeed zelfs iedere aanraking met haar.

Op zekeren avond - Frederik was bijna drie dagen weg - riep Melusine Mary-Rose bij zich.

'Gij kunt de thee voor mij klaarzetten, Miss Trouvée,' sprak zij tamelijk genadig; 'er waait een afschuwelijke herfstwind, die mij ontzaglijk op de zenuwen werkt; ik ben bang alleen in de hal te zijn. Laten wij in mijn kleedkamer gaan, daar kunnen wij den wind niet zoo hooren, en het is er heel wat gezelliger dan in deze groote ruimte.'

Mylady's kleedkamer en boudoir tevens was een hoog vertrek met lofwerk en oude, verbleekte, maar nogal goed onderhouden gobelins. De meubels waren van gebeeldhouwd eikenhout en de besten in het slot, maar de overtrekken, evenals de gordijnen van blauw damast, waren verschoten, hoewel weinig versleten. Rechts van deze kamer was haar slaapvertrek, en links een kamertje met één raam, waar ijzeren kisten stonden, die dienden om haar garderobe en andere zaken van waarde in te bergen.

In den haard van de kleedkamer brandde een helder vuur, en de theetafel was zoo dicht mogelijk er bij geschoven. Mary-Rose zette de thee en deed boter op het versch geroosterde brood; alles verrichtte zij evenwel zwijgend en zonder Melusine aan te zien. Toen zij hiermee klaar was, wilde zij zich weer verwijderen.

'Blijf hier,' sprak Melusine ongeduldig en op bevelenden toon. 'Ik zei je immers, dat ik niet alleen wilde zijn? Onder dit eeuwigdurend stilzwijgen raken mijn zenuwen geheel in de war!'

Zonder een woord te spreken nam Mary-Rose een stoel en zette zich op tamelijk grooten afstand van Lady Hereford bij den haard.

'Wat moet dat beteekenen, Miss Trouvée?' stoof Melusine op; 'ik ben je zonderling gedrag moê. Je antwoordt mij sedert eenigen tijd nauwelijks, als ik je wat vraag, en schuwt mijn nabijheid alsof ik een wild dier was. Hoelang moet dat nog duren?'

Mary-Rose zweeg een poosje; toen zei ze, zonder haar aan te zien:

'Het zal niet lang meer duren, Mylady. Frederik is van plan mij elders onder dak te brengen, en ik zal Hereford-House binnenkort verlaten.'

Melusine stampte met den voet op den grond.

'Alsof ik dat niet wist,' sprak zij ongeduldig. 'Ik wensch te weten wat je zonderling gedrag beteekenen moet. Waarom behandel je mij op zoo'n vreemde wijze?'

Mary-Rose sloeg hare oogen op en keek Lady Hereford ernstig aan.

'Omdat ik u verafschuw, Lady Hereford,' sprak zij zacht en kalm en met zooveel nadruk als de jeugd in een uitdrukking leggen kan, maar die de rijpere leeftijd nog eens overwegen zou, alvorens te spreken. Melusine stond haastig op, hare oogen schoten vonken.

'Neem je in acht, Miss Trouvée, of denkt ge, dat ge mij onder bescherming van Sir Frederik maar ongestraft beleedigen kunt?'

Sir Frederik weet er niets van, en ik neem het ook niet terug,' antwoordde Mary-Rose met gloeiende wangen.

‘U hebt mij naar de reden gevraagd, waarom ik mij op zulk een afstand houd, en ik ben niet zoo laf, u de waarheid te verzwijgen. Ik herhaal, ik verafschuw u, zooals men het kwaad verafschuwen moet, en gij weet, waarom.’

‘Ik heb niet het genoegen,’ antwoordde Melusine, de schouders ophalend; ‘maar mag ik u wellicht vragen, wat mij deze eer verschaft? Nu als je blieft geen zedepreek.’

‘U moogt niet zoo lichtvaardig spotten!’

‘Zou je mij nu eindelijk het genoegen willen doen, je duidelijker uit te drukken?’ hoonde Melusine.

Mary-Rose stond op en trad tot vlak voor Lady Hereford.

‘Ik ken het groote geheim van uw leven, en ik zou meenen, dat de herinnering daaraan u ieder uur van uw bestaan moest vergallen,’ sprak zij plechtig en verwijtend.

Melusine was zeer bleek geworden, maar zij verstond de kunst nog, om niettegenstaande den ernst van het oogenblik een lichten toon aan te slaan.

‘Welk geheim bedoelt ge? Ge spreekt zeer in raadselen, Miss Trouvée. Een geheim uit mijn verleden?’

‘Ja, uit een zeer kort verleden, Mylady.’

Melusine haalde de schouders op.

‘Nu, voor den dag er mee, - ge maakt mij verbazend nieuwsgierig. Of moet het aan de groote klok? *A la bonne heure.* Misschien heb ik in mijn leven wel eens in een vijver gevischt, waar het verboden was, en dat noemt ge een groot geheim. Bah! Mijnentwege laat ge het in alle couranten drukken!’

‘Mylady, mij kunt ge niet misleiden met zulk een lichten toon aan te slaan,’ antwoordde Mary-Rose, en dikke tranen verduisterden haar oogen; ‘en gij weet heel goed, dat ik uw geheim niet verraden zal - nooit, omdat het Frederik's hart zou doen breken en voor altijd een smet werpen op den naam der Herefords, zooals gij hem in het geheim besmet hebt.’

Melusine trad dicht op Mary-Rose toe en vatte krampachtig haar hand.

‘Maar spreek dan toch,’ beval zij, ‘ik wil weten wat ge met al die duistere woorden meent!’

Toen boog Mary-Rose zich dicht aan Melusine's oor en fluisterde haar eenige woorden toe. Deze hadden evenwel een verschrikkelijke uitwerking, want Lady Hereford vloog met een doffen kreet als waanzinnig op, en hare handen omspanden Mary-Rose's keel, als wilde zij het meisje worgen. Maar haar vingers lieten spoedig den blanken hals los en zij zonk luid stenend op een stoel neêr.

‘U zult het nu zeker gerechtvaardigd vinden als ik herhaal, dat ik u verafschuw, Mylady,’ sprak Mary-Rose treurig.

Melusine stond op en wierp het hoofd achterover. Haar neusvleugels trilden, haar borst ging op en neer, een verschrikkelijk demonisch besluit straalde uit hare oogen en haar stem klonk heesch toen zij sprak:

‘Ik heb het koud, Mary-Rose, haal mij als je blieft een doek uit dit kamertje.’

(*Wordt vervolgd.*)

J.K. Huijsmans.
Met portret.

J.K. Huijsmans is de schrijver van zeer bizondere romans. Zijn ‘A Rebours’ baarde destijds groot opzien; zijn studiën over het Satanisme en de ‘Zwarte Mis’ hebben tal van gemoederen in beroering gebracht.

Zeker zal dat ook het geval zijn met zijn jongst verschenen werk ‘Sainte Lydwine de Schiedam’.

Over het boek zelve willen we in de ‘Huisvriend’ niet uitweiden, maar omdat het middeleeuwsche Hollandsche toestanden behandelt, meenen we den lezers geen ondienst te bewijzen met hen de beeltenis van den schrijver te laten zien.

Het Zevengebergte en zijn bewoners.
Met illustratiën.

'Transsylvanië', het land aan de andere zijde van het woud, zooals de oude Romeinen het Zevenbergsche hoogland

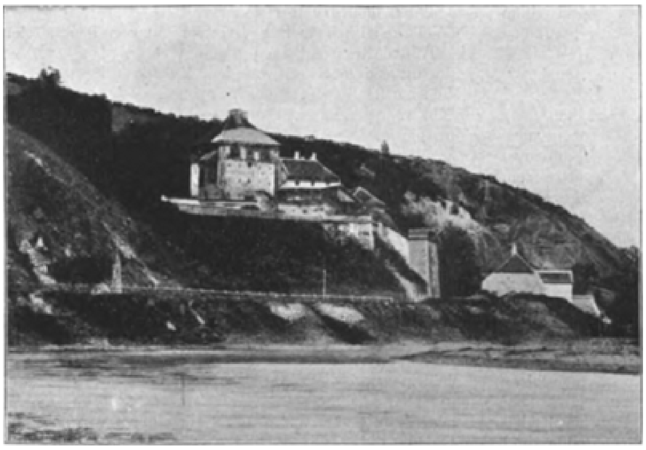

DE ROODE TOREN.

noemden, vormde, met zijn Karpatengordel, die zich tot 2536 Meter boven de oppervlakte der zee verheft en alleen in het Westen in uitgestrekte dalen uitloopt, in de tijden der woeste Turkenaanvallen het machtigste bolwerk der Oostenrijksch-Hongaarsche monarchie. In zijn ruwe bergwereld, rijk aan verheven natuurschoon, met de met sneeuw bedekte toppen, de rotsblokken, waarop gemzen klauteren, zijn zout- en zwavelbronnen in de heerlijke dalen en dennenwouden, zijn rijke bergwerken en zoutgroeven, heeft het, met zijn bonte mengeling van volk, om hun eigenaardige kleederdrachten en vreemde zeden en gewoonten, een groote mate van bekoring.

De 230,000 Saksers, die, zevenhonderd jaren geleden, gehoor gevend aan een oproeping van koning Seyxa, dit woud- en bergland voor hun oud Duitsch vaderland verwisselden, hebben, kampende met veel tegenspoed, de steden en dorpen, de zeven trotsche burchten op de hoogten gebouwd en aan de streek den naam gegeven van Zevenburgen, wat wij Hollanders overgezet hebben in 'Zevengebergte'. Niet door hun meerderheid zijn zij het machthebbende deel der natie, maar wel door hun verstandelijke ontwikkeling; want de meeste dorpen en steden met hun scholen en Gothische kerken, hun nette straten en aardige huizen, dragen een Duitsch karakter, en de Duitsche toerist, die deze landstreek bezoekt, ondervindt het in ieder dorp, in iedere boerenwoning, dat hij onder stamverwanten is.

Eerst sedert eenige tientallen jaren staat deze streek door spoorwegverbindingen voor het verkeer met het buitenland open. Van Boeda-Pest, de Hongaarsche hoofdstad, komt men met twee zijtakken binnen weinige uren in Zevenburgen.

Na de langdurige reis door de Hongaarsche laagvlakten is de indruk, dien de eerste bergen en wouden, welke de in de verte donkerblauw opdoemende Karpatenketen op den reiziger maakt, werkelijk treffend. Het is hem of zich een nieuwe wereld voor zijn oog uitstrekt, iets van een nog niet ontdekten schat, in deze weinig door den grooten toeristenstroom bezochte Zevenburgsche natuur, en de natuurvriend wordt er bizonder door aangetrokken.

Hermannstadt met zijn 21,465 inwoners vormt, als bisschopszetel met zijn kerken en scholen, talrijke vereenigingen en bibliotheken, het middelpunt van het Saksisch geestelijke leven in het Zevengebergte. Een in de dertiende eeuw gebouwde Gothische kerk, een muntenen antiquiteitenverzameling, en wel in de eerste plaats zijn heerlijke ligging aan den voet van het gebergte, zijn groote aantrekkelijkheden.

Reeds hebben wij melding gemaakt van de zeven burchten, die men hier aantreft; de voornaamste hiervan is ‘de Roode Toren’, die aan den voet van steile rotsen in het jaar 1483 gebouwd werd tot wering der Turken. Hij staat daar als een trotsche reus aan de Rumeensche grens aan den oever der schuimende Altrivier, die zich door rotsen en diepten een weg baant. De Roode Toren is het machtigste bolwerk der Zevenburgsche grenzen.

In de meeste Saksische dorpen en in het bizonder ook in Hermannstadt ziet men nog het echte, onvervalschte volksleven. Ziet men de krachtige boeren van het echte Germaansche type, de boerinnen met den los over het hoofd geslagen witten doek, de meisjes in de rijk gestikte hemden, met een lijfje er over, door de straten loopen, dan denkt men een beeld uit lang vervlogen dagen te zien, zoo echt en stijlvol is de dracht gebleven. Het dorp is zindelijk, de huizen zijn deftig en van pannen daken voorzien.

Wanneer het Saksenvolk nationale of kerkelijke feesten viert, en jong en oud als één groote familie van alle zijden samenstroomt, dan houdt men de oude Saksische kleederdracht in eere, en onze

EEN RUMEENSCH BRUIDSPAAR.

nevensstaande gravure laat ons een groep vrouwen en meisjes zien in de bonte, bevallige kleeding zooals die heden nog op nationale gedenkdagen gedragen wordt.

De Sakser is zeer aan zijn vaderland gehecht, want wordt hij door den nood gedreven naar Rumenië of zelfs naar Amerika te gaan, om er zijn brood te verdienen, dan keert hij met zijn overgespaarde geld zoo gauw mogelijk naar zijn vervallen eigendom terug en tracht het weer in den vroegeren toestand terug te brengen.

De Rumeniër, dien men in de meeste Saksische dorpen aantreft, vormt met de Zigeuners een groot contrast met de Saksers. Eerst laat hoort men in de geschiedenis van hen spreken en niet vóór 1848 werden zij uit de lijfeigenschap verlost. Sedert dien tijd ontwikkelt hij zich evenwel met groote kracht. Hij leeft

deels nog als herder, deels reeds als kleine pachter, en zelfs ook als zelfstandig landbouwer, dien men in den omtrek van Hermannstadt en Kronstadt veel aantreft.

Hun Romeinsche afstamming is nog best waarneembaar; bij de mannen aan hun eenigszins gedrongen, middelmatige grootte, maar toch overigens goed geproportioneerde gestalte, aan den ronden schedel en donker haar; bij de vrouwen aan de schoone vormen en de gratie in al hare bewegingen.

In de eenvoudige melodie zijner herdersfluit vindt men het echte natuurgeluid terug, en het is werkelijk een genoegen hem den nationalen dans 'Horra' te zien uitvoeren.

Deze dans, dien de knapen alleen dansen, heeft iets van den klassieken dans der Grieksche jongelingen. Hij wordt geheel beheerscht door hun aangeboren schoonheidsgevoel; eerst langzaam wiegend, gaat hij over in hartstochtelijke bewegingen der buigzame ledematen.

De Zigeuner, dien men ook in bijna alle plaatsen aantreft,

GROEP VAN SAKSISCHE VROUWEN EN MEISJES IN NATIONAAL KOSTUUM.

is niet meer de echte, onvervalschte zwerver van vroeger, die met een krans in de zwarte haren gewonden, zijn dakloos leven voortsleepte, maar in uiterlijk en karakter heeft hij er nog veel van.

De arbeid is ook hem geen behoefte, en zijn geheele bezitting bestaat in een hut met een blaasbalg en een aambeeld, benevens de lompen, die hij aan het lijf heeft.

Bij zijn talent tot luieren bezit hij een groote mate van kalmte en goed humeur, die hem zijn ellendig leven opgewekt doet dragen. In zijn hemd met wijde mouwen, dat door een breeden gordel om het lijf wordt vastgehouden, met zijn oude militaire broek, den breedgeranden hoed op het krulhaar, de onontbeerlijke pijp in den mond, ziet men hem door de straten slenteren.

Behalve dat voor muziek, heeft dit eigenaardig volkje nog allerlei talenten.

Buiten hun eigen taaltje spreken zij Saksisch en Rumeensch; ze zijn smeden, mandenvlechters, houtsnijders, sloten- en schoenmakers; bovendien werken zij nog bij de boeren, die zij 's zomers op het veld helpen en bij welke ze 's winters met de geheele familie komen bedelen.

Wat de Zigeuner verdient, zet hij doorgaans dadelijk in pleizier om, en leeft zoo blindelings voort, vol vertrouwen in de toekomst en eigenlijk altijd tevreden.

Eens vroeg een vreemdeling aan een Zigeuner, wiens kleine jongen in den winter bijna naakt rondliep: 'Zeg eens, Pepi, heeft dat kind het niet koud?'

‘Neen, mijnheer, daar is hij nog te klein voor,’ was het laconieke antwoord van den vader.

De Magiaren, die zich in de Saksische dorpen gevestigd hebben, treft men er alleen aan als molenaars en herbergiers, terwijl in de steden in den loop der tijden, sedert Hongarije een zelfstandig koninkrijk is, het korps van ambtenaars voornamelijk uit Magiaren bestaat.

Een specialiteit van de Zevenburgsche hooglanden zijn de daar tot huisdieren geworden buffels. De voortreffelijke melk smaakt ook den vreemdeling doorgaans zeer goed, en wanneer hij de uit honderdtallen bestaande kudde dezer ‘zwartjes’ 's avonds van de weiden naar huis ziet gaan, kent zijn verbazing geen grenzen.

De heele boerenfamilie zit voor de huizen op steenen banken, en het leven in het dorp is, als zich het brullen der dieren vereenigt met het blaffen van den achter den Rumeenschen schaapherder aanloopenden hond, zeer opgewekt.

Rumeensche herders treft men voornamelijk aan in de dorpen in het gebergte, waar zij groote kudden schapen hoeden en hoog, boven in de dennenwouden en op de zachte weiden, met zijn schapen en de hen beschermde langharige honden, huizen.

Wanneer wij hem een bezoek willen brengen komt de hond ons al luid blaffende tegemoet, maar de herder, met zijn bonten muts op, begroet ons vriendelijk en noodigt ons uit naderbij te komen.

Een groote melk- en kaaszaak verraadt zich door allerlei geuren, en binnen staan melkpotten, groote en kleine kazen,

waarmee hij handel in de stad drijft. Erg rein is het in de hut niet, en de kaas smaakt beter dan ze er uitziet!

In den omtrek van Kroonstadt en Hermannstadt vindt men veel mineraalwater-bronnen, die van Rumenië uit druk bezocht worden. Het prikkelende water dezer bronnen vindt over het geheele land veel aftrek en smaakt bizonder goed, vermengd met den Zevenburgschen wijn.

‘Juf’, door Ed. Thorn Prikker. (*Vervolg en slot van blz.* 264.)

Een paar dagen later ontving Marie een brief. ‘Mevrouw Van Eelen’ was hij geteekend. Hij was van Karel's moeder. Juffrouw - zoo stond er in - ik wenschte met u eens een ernstig onderhoud te hebben over eene zaak, die u en mij ten zeerste interresseert. Schikt het u morgenavond even bij mij te komen?

Marie, in het vooruitzicht van een tweede bezoek aan den huize Van Eelen, kon niet nalaten dezelfde kille huivering te gevoelen, die bij het samenzijn met de oude vrouw onvermijdelijk scheen.

Toen eerst dacht ze er aan, wat deze haar wel te zeggen zou hebben. Moederlijke raadgevingen in verband met hare toekomstige positie van schoondochter? Daarvoor was het nog een beetje vroeg. Bespiegelingen over het verderfelijke van roman-lectuur voor juffrrrouwen? Een paar lesjes in ‘chic’ en comme-il-faut-zijn, waarvan men de kennis bij juffrrrouwen niet mocht veronderstellen? Marie giste niet lang: ze verwonderde zich slechts over dat briefje; ze verwonderde zich zoozeer, dat ze in den aanvang geneigd was te gelooven aan een grap. Maar wie zou die moeten hebben bedreven?

De bewuste avond kwam en er was nog niets gebleken. Karel had ze er niet naar willen vragen, en alleen vond ze het wel erg toevallig, dat hij dien avond verhinderd was met haar te gaan wandelen; hij moest naar een vergadering. Er bleef dus niets anders over dan er maar op uit te gaan. Ze had nu ook nagelaten zich ‘een beetje chic’ aan te kleeden, daarin had ze totaal geen lust.

Ze vond mevrouw weder in het mollig hoekje van de canapé; op de tafel stond weder de lamp met de roode kap een rossigen schemer te verspreiden; de pendule op den schoorsteen tikte deftig; mevrouw was geheel alleen.

‘Dag, juffrouw!’

‘Dag, mevrouw!’

‘Ga u zitten.’

Marie ging zitten aan het kleine tafeltje, waarop nu geen theegerei stond. Mevrouw kuchte een paar malen en begon toen:

‘Ja, juffrouw, ik wou u eens ernstig spreken over uwe verhouding tot mijn zoon. Mijn zoon is... eigenlijk... nog een beetje een jongen, om 't zoo maar uit te drukken. Hij heeft wat overhaast met u gehandeld... Maar ik zie u toch voor verstandig genoeg aan, om te begrijpen, dat er voor een rijper oordeel dingen zijn... waarin hij 't gewicht nu niet zoo inziet maar die toch later zouden blijken... Niet waar... u begrijpt.’

‘Neen, mevrouw, begrijpen doe ik u niet,’ zei Marie, die dan ook alleen maar wat begon te vermoeden.

‘Nu, ik bedoel dan dat we niet in opstand mogen komen tegen de instellingen van onzen Heer; Hij heeft nu eenmaal gewild dat er verschil in stand bestond, en daartegen mogen we niet opkomen. Ik weet nu wel, dat u een heel fatsoenlijk meisje bent, maar u bent en blijft toch een onderwijzeres, en onder die omstandigheden is een huwelijk met mijn zoon een onmogelijkheid.’

't Hooge woord was eruit; Marie had 't verwacht reeds vóór ze begon te spreken. ‘Verschil in stand door God ingesteld?’ dacht ze, dat was alweer een van de theorieën, die ze van haar kostjuffrouw kende. 't Was mooi, een intellectueele dame waardig! De kostjuffrouw berustte er in als in een droef noodlot; hier werd het je uitgereikt als een brevet van onvermogen. Marie voelde zich zeer beleedigd, gegriefd; al haar hopen, al haar idialen, al haar zwoegen om kennis en beschaving te verkrijgen, was schaakmat gezet, met ‘dien wil van God’.... met een blinde, domme phrase, waartegen niet te redeneeren viel. O, dat laatste juist, dat ze zoo beklemmend om zich heen voelde, het bewustzijn, dat geen argument vat zou hebben op die domheid, dat het eenige wapen, dat het fatsoen beschikbaar had, hier machteloos zweeg. Nu, er viel niet te praten met zoo'n mensch; een klap in haar gezicht was 't eenige wat ze waard was.

‘En weet u, dat Karel ook denkt, dat een huwelijk onder die omstandigheden onmogelijk is?’ vroeg Marie, zich dan ten minste niet heelemaal onbetuigd willende laten.

‘Ik heb er met Karel niet over gesproken; maar ik ben overtuigd, dat hij zijn dwaasheid spoedig zal inzien.’

‘En als hij zijn dwaasheid niet wil inzien?’

‘Hij zal wel zooveel van zijn moeder houden, dat hij als concessie aan mij...’

‘Als concessie van de eeuwige, domme verblindheid!’ riep Marie, nijdiger nog nu ze de beleediging had moeten aanhooren, dat een huwelijk met haar een dwaasheid werd genoemd.

‘Ik begrijp, dat u een beetje geëxalteerd bent, daarom vergeef ik uwe onbeschaamdheid gaarne,’ zei mevrouw met waardigheid.

Nieuwe booze woorden lagen op Marie's lippen, maar ze bedwong zich, en opstaande liep ze met een ‘dag mevrouw’ de deur uit, naar huis.

Ze was boos, gloeiend boos op de wereld, waarvan ze nu ook het andere deel had leeren kennen. Vroeger dacht ze alleen aan den kant van haar kostjuffrouw domheid en bijgeloof, aan de andere zijde niets dan schitterend licht van wetenschap en beschaving. En hoe anders bleek de werkelijkheid! Die mevrouw Van Eelen had evengoed als haar kostjuffrouw haar zwarte katten met of zonder witte pooten, haar schimmels, die nieuws brachten, en haar doodgravers van kraaien. O, o, o, ze zou die heele menagerie wel eens in werking willen zien, die apenkooi van voorspellingen, bijgeloovigheden en dogma's; 't zou prachtig wezen, vooral met mevrouw Van Eelen als directrice.

't Was een ellende, je zoo diep in die domheid te voelen, zoo tot je hals in den poel, zoodat je maar even adem kon halen en met je twee oogen maar een klein beetje van de wereld kon zien, zooals ze werkelijk was. Wat een teleurstelling voor Marie, die dacht dat met haar huwelijk zoo dadelijk maar de poorten van den hemel zich zouden openen... Enfin, ze had Karel ten minste nog, die een goede, oprechte, flinke jongen was; niet zoo buitengewoon slim, maar goed en met een objectief verstand toch. Vreemd dat hij haar nooit eens ingelicht had omtrent de domheid, die ook in zijn kringen heerschte; wel had hij haar eens van de dwaasheid van een tante van hem verteld, maar toch niet dan als een zeldzame uitzondering; en over zijn moeder

had hij nooit anders dan met eerbied gesproken; nu, dat begreep Marie ook wel. Je kon je eigen moeder toch niet belachelijk gaan maken. Neen, dat was heel edel van Karel geweest.

Karel.... Karel. Dien avond, toen ze alleen op haar kamertje zat, met brandende oogen en zenuwachtig bewegende handen, groeide haar liefde voor Karel enorm hoog op. Had ze hem vroeger eigenlijk wel bemind? Zoo heel veel niet in elk geval. Ze had hem te veel als middel beschouwd, als een brug, die haar zou voeren naar het

intellectueele leven. De brug voerde naar een modderpoel even diep als die achter haar lag en alleen aan 't oppervlak wat mooier scheen... 't Was maar goed, dat ze het wist; Karel bleef haar dan toch... Karel de brug? Karel werd verhoogd in haar gedachten, hij werd het eenige doel van haar hopen. Hij was goed objectief en hij hield van haar: dikwijls had hij het haar immers gezegd. Wat gaf ze om die moeder? Ze huwde wel met hem en niet met zijn moeder! Wat gaf ze om heel de wereld, als ze Karel dan maar had?'

Ze wond zich op, geprikkeld door de ijzige teleurstelling der beleediging. Ze dacht haar liefde veel grooter dan ze in werkelijkheid was. Haar simpele genegenheid voor haar beminde voedde ze aan tot een hartstocht daar op haar kleine kamertje, die eigenlijk geen liefde was tot den man, maar haat tot de wereld, die haar zoo tegenviel.

Dat er nog andere menschen waren, die goed, welwillend en verstandig waren, edele menschen, die den armste niet beneden zich achtten, daar dacht ze niet aan. De vertegenwoordigster van de weelde-wereld had haar een klap in 't gezicht gegeven en ze gloeide van haat tegen de wereld. Haat brandde in haar oogen, haat kleurde haar wangen; haat deed haar hart sneller kloppen; en ze dacht dat dat alles liefde was, liefde voor Karel.

Ze geloofde het, en zooals ze in haar liefde tot hem geloofde, zoo twijfelde ze niet aan zijn liefde voor haar, daarvoor was ze toch mooi genoeg, verstandig en beschaafd genoeg... Ze stond op en weer lag ze haar fijne, blanke handen tegen haar wangen en bekeek ze zichzelve in den spiegel. Het lampje achter haar schiep een aureool van gulden licht om haar hoofd, en groot, spokig bijna leken haar oogen in het beschaduwd gelaat... ze was mooi, zóó mooi als ze ooit een vrouw zag, en ze dacht zich zeker van Karel's liefde.

Karel kwam den volgenden avond, als naar gewoonte. Hij was wat linksch dezen keer, en het duurde niet lang of hij bekende: zijn moeder had een ernstig gesprek met hem gehad.

'Zoo,' zei Marie, wier drift weer opgewekt was; 'en heeft ze jou ook gezegd, dat een huwelijk tusschen ons een dwaasheid zou zijn?'

'Je moet niet zoo driftig zijn,' antwoordde Karel, nog meer bedremmeld. Ieder heeft zoo zijne beginselen en... en... je weet niet hoe lastig mijn moeder kan zijn. Ze heeft er nu eenmaal bezwaren tegen en ze laat me niet met rust. Ik heb het je nooit willen vertellen, maar zoodra ze het van ons merkte is ze begonnen. Met veel moeite heb ik haar overgehaald je te ontvangen, opdat ze zou kunnen zien, dat je heel anders was, dan ze zich voorstelde; maar...'

'Maar?' vroeg Marie, toen Karel zweeg.

Hij antwoordde niet en Marie begreep dus wat zijn 'maar' beteekende: Mevrouw Van Eelen had haar gewogen en te licht bevonden.

Ze zwegen nu beiden een poos, langzaam met gebogen hoofden voortstappende. 't Was donker en stil in de straat, lantaarns flikkerden soms heen en weer door 't gure windje; voor alle ramen waren de gordijnen neergelaten; achter vele brandde licht en klonken stemmen, nu eens vroolijk, dan kalm, van oude en jonge menschen; achter enkele ramen brandde wel licht, maar klonk geen geluid.

Karel zweeg, Marie zweeg; dat eene 'maar', dat in haar hoofd omzoemde, ging haar nu alles openbaren; de moeder had aangehouden en aangehouden bij den zoon, telkens weer herhaald dat een huwelijk beneden je stand uit den duivel was; de zoon

objectief, maar toegeeflijk, had zich lang verzet, maar was eindelijk toch gezwicht; hij gaf zijn liefde op; en hij was van avond gekomen, voor het laatst, om het af te maken.

Marie begreep het. Kalm trok ze zijn ring van haar vinger; haar hand latende hangen, zoodat ze vanzelf bij de zijne kwam, gaf ze hem zonder misbaar, heel stilletjes, 't ding over. Toen zei ze: ‘Ja, Karel ik begrijp het nu... ik neem het je niet kwalijk, het is je moeder, en ze staat dichter bij je dan ik. 't Is goed, verstandig, dat je zoo doet, ik zal je er nooit een verwijt van maken. Onder zulke omstandigheden kan jij, jij’ - ze drukte op dat woord - ‘niet anders doen... Laten we nu maar van elkander gaan; 't is zoo erg niet; we zullen het allebei wel overleven,’ voegde ze er met een mat lachje bij, als om hem aan te moedigen.

‘Nou, dag Marie dan...’ zei hij; ze keek hem aan, en werkelijk blonk er een traan in zijn oogen. ‘Arme jongen!’ dacht ze; ‘ik zal het hem maar niet moeilijk maken.’

‘Dag Karel, heusch, geloof me, we overleven het wel,’ zei ze nog eens, luider lachend, als beschouwde ze de zaak als grap. Ze draaide zich om en liep vlug de straat uit; een oogenblik bleek Karel haar na te blijven kijken; toen hoorde ze ook zijn stappen in de stille straat: ze brachten het gehoorzame kind naar zijn moeder, dacht Marie bitter.

Nu eerst begon ze te voelen, wat er was gebeurd; voor 't eerst voelde ze de groote ellende der eenzaamheid over zich komen. Ze was alleen, heel alleen gelaten in de woestenij van domheid, domheid aan de eene, domheid aan de andere zijde. Karel was haar hoop geweest sinds haar komst bij zijn moeder; toen eerst had ze Karel liefgekregen als het symbool van haar hopen, haar begeerte naar intellectueel samenzijn. Hij verliet haar, en donker lag het leven voor haar. Al de jonge krachten van haar ziel schenen neer te buigen als zwakke planten onder een grooten storm; heel haar sterk willen, haar altijd door levensmoed gevoed hopen, zonk opeens, na dit uiterste moment, en een breede melancholie kwam over haar.

De stad omklemde haar als een gedrochtelijk monster; alle huizen bevatten immers de altaartjes, waar aan domheid en bijgeloof geofferd werd... de heele wereld was een eeredienst, een plengen van 't zelfde domme geloof. Ze wilde weg, uit de ellende; vlug liep ze de straten door van de buitenwijk, tot ze buiten in een park kwam. De stad lag achter haar.... Stil, een zwijgende grootheid van zwarte vormen, bood de natuur haar haar stilte aan. Zwart-stil lag de grashelling aan hare voeten, die beneden afliep tot het kanaal; somber was het perspectief overwelfd door een grauwe regenlucht; zwart waren de boomen, en zwaar, als uit lood gegoten in de rust, die met den nacht er over neergezonken was.

Marie bleef staan aan den rand van den weg; aan haar voet lag de grashelling, die naar het water voerde, naar het water, dat als een breede kolk van niet-zijn haar tegengaapte uit de duisternis. Ze voelde zich deel van de natuur; ook op haar rustte de nacht der wanhoop met looden vracht. En zonder het te weten liep ze de helling af naar beneden; ze wist niet wat ze deed; het trok haar aan, zonder dat ze bevroedde wat het gevolg zou zijn van haar gang naar omlaag... het ging vlugger... vlugger... naar de diepte... sneller... sneller... eindelijk een plons in het water, dat zich ophief tegen de wanden van het kanaal, maar spoedig weer vlak werd en zweeg... zweeg zooals nu ook Marie's ziel.

* * *

De kinderen speelden op den zandhoop, dien een man op den wal geworpen had voor het huisje, waarin juf Marie had gewoond. De adem van het wonderlijk dood-zijn

hing nog om het huisje en met een vaag gevoel van onrust keken de kinderen telkens naar de vensters, waarvoor de gordijnen neergelaten waren. De kinderen speelden in het zand, ze streken het glad met hun smoezelige handjes, en maakten kuiltjes en bergjes, die ze met steentjes en stukjes glas versierden; vroeger maakten ze ook wel eens een grooten kuil, waarin er een begraven moest worden, maar dit deden ze nu niet... 't was of er een groote zwarte man achter hen

stond, die 't hun verbood. Soms keken ze schuw om, maar ze zagen hem niet, en na een blik naar de vensters boven, werkten ze voort aan hunne tuintjes en zandpasteitjes.

Elken middag kwamen ze er weer, want zoo al een man met een wagen kwam om het zand weg te scheppen, de ander met de schuit kwam geregeld weer om er nieuwe bergen mooi zand op den wal te gooien. Eens op een middag waren de gordijnen voor de bovenramen opgehaald en zagen ze achter de ruiten een andere juffrouw dan ‘juf Marie’; voor den zwarten man hadden ze nu geen vrees meer, hij was weg; maar een poos toch bewaarden ze de heugenis aan ‘juf Marie’, die ‘zoo'n lieve juf was geweest, als ze er nooit meer zouden krijgen,’ zeiden ze.

De phonograaf, door Hanna.

De twee oudjes gevoelden zich eenzamer dan ooit te voren, ofschoon de een het voor den ander trachtte te verbergen. Het was de verjaardag hunner dochter, hun eenig kind, dat hen verlaten had om de groote, schitterende wereld in te gaan. Ze had er haar roem verworven met haar stem, terwijl *zij* achtergebleven waren in het kleine dorpje, door bergen ingesloten, en hun leven moesten leven zonder haar en trachtten gelukkig te zijn.

Zij slaagden er vrij wel in, ten minste naar het uiterlijk; maar vandaag was het een harde dag voor hen, *haar* geboortedag.

Het mooie, kleine kind had zich langzamerhand ontwikkeld tot een beminnelijk, jong meisje, een bevallige, jonge vrouw en toen... was ze van hen heengegaan.

Ze hadden haar sedert niet meer gezien, want het geld was schaars geweest en haar tijd kostbaar.

Ze moest hard werken, schreef ze altijd, en het leven scheen veel te kort voor wat zij hoopte tot stand te brengen.

‘Ik ga naar buiten, moedertje,’ zei de oude man plotseling na lang stilzwijgen. ‘Ik zal mijn werk afdoen vóór het begint te sneeuwen. De wind begint aardig op te zetten.’

‘Goed, vader,’ antwoordde zijn vrouw, ‘ik zal zorgen, dat het avondeten klaar is, als je terugkomt.’

‘Je hoeft je niet te haasten, ouwetje,’ zei de man, de deur naderende.

‘Ik dacht om nog eens naar de post te gaan, misschien dat er een brief van 't kleintje is...’

‘Goed vader, misschien...’

De stem der vrouw veranderde. Ze had er juist over gedacht, maar het hem niet willen vragen, nog een extra tocht naar het postkantoor te maken in dit gure weer, terwijl een sneeuwstorm dreigde.

De oude man ging heen en de vrouw repte zich met haar werk in de keuken. Na een klein poosje keerde de man met een arm vol hout terug en stapelde de blokken in een kist naast het vuur. Toen hij gereed was trok hij zijn jas dichter omhoog, deed een wollen das om den hals en deed een paar hooge laarzen aan.

‘Je kan je aardappels wel opzetten, moeder, ik ben terug vóór ze gaar zijn.’

Hij ging naar buiten en sloeg de deur achter zich dicht.

De schemer was ingetreden; - de vrouw ontstak een ouderwetsche lamp en begon de tafel te dekken. Ze neuriede zacht het refrein van een slaapliedje - een liedje, dat ze dikwijls gezongen had, toen haar armen niet ledig waren...

Ze zuchtte.

'Gauw, doe de deur toe,' zei de vrouw met den rug naar haar echtgenoot gekeerd. 'Was er geen brief?'

'Nee,' antwoordde de man, 'geen brief, maar dit!'

Toen ze zich omkeerde zag ze, dat hij een houten kistje onder den arm had.

'De hamer, moeder.'

Moeder bracht hem.

'Een kemiek ding,' zei de oude; ''t lijkt wel een naaimachinetje. En kijk eens hier, een blaastrompet. Zou 't kleintje ons voor de gek houden?'

''t Ziet er uit als een machine,' merkte de vrouw op.

Haar echtgenoot antwoordde niet, maar beschouwde het vreemde toestel.

''t Is onbegrijpelijk,' zei hij ten laatste. 'Er moet nog iets anders bij zijn, misschien wel de een of andere aanwijzing.'

''t Is een p.h.o.n.o.g.r.a.a. f,' zei hij ten laatste, het woord spellende van het begeleidende gedrukte stuk.

Al pratende vervolgde hij zijn onderzoek.

'Wel, 't moet toch ergens voor dienen,' zei zijn vrouw, 'anders zou ze het niet gestuurd hebben.'

'Ik kan niet begrijpen, wat het anders is, als het geen hoorn is om door te hooren, en daarvoor is het te groot,' zei hij ten laatste. 'Maar ik zie nu, hoe ik hem zetten moet en we zullen gauw zien wat het is. Kijk zoo, ik las het op het papier. Hij zal nu gauw kunnen werken en dan zullen we zien, wat ie kan.'

Hun beider blikken waren vol belangstelling op den phonograaf gericht, toen hij begon te werken. Ze hoorden een vreemd gegons, maar er gebeurde niets bizonders. Teleurstelling stond op beider gelaat te lezen toen uit het gonzend geluid een stem hoorbaar werd:

Home, Sweet, Home....

Verrassing, verwondering, ontroering volgden elkander op.

Ze luisterden in ademlooze stilte....

Plotseling strekte de vrouw haar trillende hand naar haar echtgenoot uit.

'Tom,' fluisterde ze, 'dat is ons kind, ons kleintje....'

'Nee,' begon Tom - maar de ontkenning bestierf hem op de lippen, want ook hij had haar stem herkend.

Ze spraken niet meer, maar klemden de handen saâm, terwijl hun hart de weelde dronk van het lied, dat de naakte, oude keuken vulde, terwijl de sneeuw buiten zwijgend viel....

En terwijl haar vader en moeder luisterden, was het of hun kind, ver van hen verwijderd, de handen over de breede wateren naar hen uitstak....

De manier waarop zij zong, de oude bekende toon, zoo eenvoudig en zoo rijk, zei hun, dat ze hen niet vergeten had; dat te midden van haar zegepraal ze soms verlangde bij hen te zijn.

En de oude vrouw weende en Tom nam haar in zijn armen en streelde haar zacht....

Home! home! sweet sweet home!

En ook zijn oogen werden vochtig, maar de tranen, die ze schreiden, waren geen tranen van smart.

En toen de muziek ophield, kwam met de stilte, die als een mantel het kleine huis dekte, *vrede*, terwijl de wereld er buiten steeds witter werd... van sneeuw.

Lady Melusine.
(*Vervolg van blz.* 267.)

Mary-Rose keek Melusine verwonderd aan. Van waar plotseling die vreemde kalmte, nadat zij zooeven nog zoo vreeselijk opgewonden was geweest? Was Mary-Rose minder onschuldig geweest, dan had zij mogelijk achterdocht gekregen en in Lady Melusine's blik iets onheilspellends gezien; maar nu liep zij met de onvoorzichtigheid, de jeugd eigen, en die haar ook had doen verraden wat zij wist, in de val - wel te verstaan, zij ging in het garderobe-kamertje om een doek te halen en liet de deur wijd

Kerkje van Oud. Valkenburg.

openstaan, om wat licht in het vertrekje te hebben, en trad over den drempel. Nauwelijks had zij dit gedaan of Lady Hereford snelde als een panter, die op de loer ligt, naar de deur, sloeg die toe en draaide het slot tweemaal om.

Een uitroep van schrik klonk van uit het kamertje, en als antwoord hierop lachte Mylady zoo luid, dat het duivelachtig in het gebeeldhouwde vertrek klonk.

‘Ge zijt gevangen, Miss Trouvee,’ gilde zij ademloos, ‘gevangen om nooit weer los te komen, want ge zult ondervinden dat het zeer gevaarlijk is, geheimen te weten, althans geheimen van mij. Medeweters mag men niet vrij laten rondloopen. En al zwoer je mij ook duizend eeden, dat ge zwijgen zoudt - ik vertrouw je toch niet! In den slaap zoudt ge kunnen praten of in een aanval van koorts, of wie weet wanneer! Neen, het is voorgoed met je vrijheid gedaan!’

Mary-Rose zonk in haar duistere gevangenis op de knieën. Zij bevond zich in de macht van deze duivelachtige vrouw, met den gouden stralenkrans om het hoofd - zij was verloren.

Het was van Mary-Rose zeer onverstandig geweest, Melusine bekend te maken met het medeweten van haar geheim, en nu, opgesloten in het donkere kamertje, had zij diep berouw over hare voorbarige woorden.

Zij hoorde Melusine in de aangrenzende kamer op en neer loopen, en deed nog een poging haar tot andere inzichten te brengen. Zij klopte aan de deur en riep:

‘Mylady, luister eens!’

Mylady bracht haar oor aan de deur.

‘Wat wilt ge?’ vroeg ze met harde, koele stem.

‘Doe mij open, Mylady,’ smeekte Mary-Rose, ‘en ik beloof u, neen ik zweer u, uw geheim zal nooit over mijn lippen komen. God alleen weet, hoe zwaar het mij valt ook er van af te weten, maar ieder onzer moet zijn kruis dragen! Ik zal zwijgen ter wille van den naam, dien ge draagt, Mylady, ook ter wille van Frederik zal ik zwijgen.’

‘Het helpt niets,’ antwoordde Melusine; ‘dat, wat ge mij zooeven toefluisterdet, is een gevolg van waanzin, een idée fixe. En menschen, die een idée fixe hebben van zooveel beteekenis als het jouwe, sluit men in een gekkenhuis. Het komt volstrekt niet bij mij op, je vrij te laten; in de eerste plaats kunt ge deze dwaze geschiedenis aan den eerste den beste oververtellen, of ge zijt ziek en hebt gevaarlijke koortsphantasieën. Dit is mijn laatste woord.’

‘Mylady, om Gods wil, doe toch open,’ riep Mary-Rose in den grootsten angst, ‘denk aan de zonden, die gij op uw geweten laadt, door mij, die zoo jong en levenslustig ben, in een krankzinnigengesticht te laten opsluiten! Mylady, als ge geen hart van steen hebt, wanneer er nog een vonkje van erbarmen in u is, laat mij dan vrij. Ik zal zwijgen, zwijgen als het graf! Hoe zult ge u kunnen verantwoorden, wanneer ge eens voor den hoogen rechterstoel verschijnen moet; wat zult ge zeggen, wanneer Frederik u rekenschap omtrent mij vraagt? Erbarming, Mylady, erbarming!’

‘Zwijg, miss Trouvée,’ antwoordde Mylady hard en koel, ‘laat het maar aan mij over van mijn daden rekenschap te geven. Dank liever je Schepper, dat ik je gewoonweg onschadelijk laat maken, en je grootmoedig toesta krankzinnig te zijn. Een goed idee van mij, - een reddende gedachte voor jou! Als je nu nog een woord spreekt, laat ik je in een dwangbuis steken. Maar me dunkt, je zult er wel de voorkeur aan geven voor een kalme waanzinnige door te gaan!’

Mary-Rose hoorde de zich verwijderende voetstappen van Mylady en viel weenend op de knieën.

Mylady had haar kleedkamer verlaten. In haar slaapkamer bleef zij staan en woelde met de handen in haar dik, lichtblond haar, en haar trekken kregen een uitdrukking als van vertwijfeling.

'Dat is nu de straf voor de booze daad,' mompelde zij; 'de eene is een gevolg van de andere. En al zou ik nu alle schatten ter wereld kunnen en willen geven, ik kan niet meer terug. O Charley, Charley, had ik toch maar beter aan je trouw geloofd, dan zou alles nu anders zijn. Waartoe zal mijn liefde voor u mij nog brengen? Wat ik ook doe, hoe ik ook klaag, voor mij bestaat er geen 'terug'. Voorwaarts dus op de duistere baan! Mag ik het kind daar binnen wel ontzien? Moet ik dit meisje, dat mijn geheim kent, niet onschadelijk maken? Want één woord van haar lippen en het is met mij gedaan. Niet dat ik het oordeel der wereld vrees! Laat die mij vervloeken. Maar hij, Charley, de afgod mijner ziel, hij mag het nooit weten! Daarom, weg met deze vondeling, weg, eer Frederik terugkeert.'

Mary-Rose moest verdwijnen, spoorloos verdwijnen, dat was duidelijk. Maar zij kon ze toch niet laten ombrengen, laten vermoorden - hu! Zij voelde een onmacht nabij; bij de gedachte alleen werd zij reeds duizelig. Neen, alles - maar dat niet! En bovendien, hoe zou zij dat moeten aanleggen, hoe in het geheim ten uitvoer brengen? Dan was het denkbeeld het meisje voor krankzinnig te laten verklaren veel beter. Maar weg moest zij, gauw weg, eer Frederik kwam, - later kon overlegd worden hoe verder te handelen. Maar waar haar heen te brengen? Waarheen?

Als een bliksemstraal schoot Lady Melusine een gedachte in den geest, die haar zelfs op dit oogenblik deed lachen: 'Dr. Norton!'

Die was ook eens haar slachtoffer geweest - natuurlijk dus Dr. Norton! Hij was huisdokter geweest in de Holwell-Abbey in Schotland; hij was een jonge, aardige man en vreeselijk op haar verliefd. Hij had het duidelijk laten merken, maar Melusine dreef er den spot mee en hoorde zijn woorden en halve verklaringen aan alsof hij haar niet onverschillig was. De dood van haren vader had een eind gemaakt aan deze 'flirt' en Melusine had later gehoord, dat Dr. Norton een privé krankzinnigengesticht had in D. bij Manchester.

Dit was dus juistd e man dien zij hebben moest, en als zijn oude liefde nog niet geheel gedoofd was, dan....

En Melusine nam haar lamp en begaf zich in de vroegere werkkamer van Sir Ralph, om aan diens schrijftafel een gewichtigen brief samen te stellen.

Zij legde een velletje papier voor zich en begon in vloeiend schrift: 'Beste mijnheer Norton.' Toen dacht zij een oogenblik na en wilde juist verder schrijven, toen zij op een denkbeeld kwam, dat zij maar dadelijk ten uitvoer zou brengen. Zij schelde den bediende, den eenigen in het geheele huis, een die in dienst van Sir Ralph grijs geworden was en hem altijd trouw ter zijde had gestaan.

Na weinige minuten verscheen hij reeds en vroeg eerbiedig wat Mylady te bevelen had.

'Hoor eens, Chester,' zeide Melusine, terwijl zij den ouden dienaar naderde, 'ik ben buiten mijzelve en weet niet wat te doen. Stel je in Godsnaam eens voor, miss Mary-Rose is krankzinnig geworden.'

'Ach, goede God!' riep Chester verschrikt uit. 'Die lieve, zachte engel krankzinnig? En zij was toch altijd zoo verstandig.'

'Ja, hoe is het mogelijk? Dat vraag ik mijzelf ook af. De schrik, de vreeselijke overspanning.... ik voel, dat ik ook ziek zal worden. Ach, en toch heb ik het aan zien

komen! Hebt ge dan niet gemerkt, Chester, hoe miss Mary-Rose den laatsten tijd, sedert den dood van Sir Ralph, veranderd is?'

De kamerdienaar dacht na.

'Ja, ja, Mylady heeft volkomen gelijk,' sprak hij toen, 'mij en den anderen dienstboden is het reeds lang opgevallen, dat miss Mary-Rose zoo merkbaar veranderd was.'

'En welke verandering hebt ge bij haar waargenomen?'

'Zij was opvallend stil en zag er dikwijls erg boos uit, Mylady,' antwoordde Chester; 'ik heb haar een paar maal gadegeslagen en heb gezien hoe zij de handen wrong en aan haar hoofd bracht. Wanneer ik de vrijheid nam haar te vragen wat zij scheelde, antwoordde zij altijd, dat haar hoofd zeer deed.'

'Ge hebt groot gelijk, Chester,' antwoordde Melusine vertrouwelijk, 'ik heb precies hetzelfde opgemerkt. Een uurtje geleden noodigde ik miss Mary-Rose uit, thee bij mij te drinken, en zonder iets kwaads te vermoeden openbaarde zich plotseling haar krankzinnigheid. Zij stortte zich op mij en greep mij bij de keel alsof zij mij wilde wurgen, - je weet, krankzinnigen hebben altijd bovenmenschelijke kracht. Gelukkig kon ik haar bedwingen, maar toen zei zij allerlei dwaasheden en zinnen zonder eenigen samenhang, tot zij half bewusteloos werd. Het gelukte mij haar in het kabinet naast mijn kleedkamer te lokken en ik sloot haar daar op. Ik hoorde haar daar binnen lachen en zingen en schreeuwen en de vreeselijkste beschuldigingen tegen ons allen uitstooten; toen werd zij kalm. Wat moet ik nu beginnen? Het is toch mijn plicht haar naar een herstellingsoord te zenden.'

'Stellig, Mylady,' sprak de oude bediende, en voegde er op jammerenden toon bij: 'Het is toch verschrikkelijk, dat lieve, mooie kind waanzinnig! Wat zal Sir Frederik wel zeggen, als hij terugkomt? En dat het nu juist in zijn afwezigheid gebeuren moest!'

Melusine wreef met haar zakdoek over haar droge oogen.

'Het is ontzettend, Chester, maar wij moeten handelen. Een vroegere huisdokter van mijn vader bezit in D. een inrichting tot genezing van zulke zieken. Ik ben van plan hem te schrijven, en hem te verzoeken, Miss Mary-Rose op te nemen, want ik ben overtuigd, dat hij alleen haar genezen kan. Maar wij mogen geen tijd verliezen, Chester, want als zij een nieuwen aanval krijgt, kunnen wij haar misschien niet in bedwang houden. Gij zult den brief dus wel bezorgen, en maken dat hij als "expresse" verzonden wordt!'

Chester boog en verzekerde Mylady, dat hij zijn uiterste best zou doen. Zij beval hem binnen een half uur terug te komen, en hij verwijderde zich om het nieuwtje aan de dienstboden te vertellen. Daar verwekte het een heele opschudding en veel medelijden, wijl Mary-Rose om haar zacht en vriendelijk karakter zeer bemind was; maar allen hadden nu bij het arme meisje reeds teekenen van waanzin waargenomen. Mylady had dus wat zij wenschte: een menigte getuigen, die bereid waren, hare verklaringen te bekrachtigen. Zoo gaat het meer in de wereld. Wordt een mensch werkelijk krankzinnig, dan zegt men in zijn omgeving: men had het reeds lang gevreesd, terwijl zij deze of gene symptomen aan hem ontdekt hebben. Wordt een koopman failliet verklaard, dan zeggen zijn lieve naasten: 'de man heeft er ook naar gedaan, het was niet anders te verwachten,' enz.

Op deze ervaringen bouwde Mylady haar plan en kon van haar welslagen zeker zijn.

Nadat Chester zich verwijderd had, zette zij zich weer aan de schrijftafel en keek het geschrevene nog eens na: 'Beste mijnheer Norton.'

Vlug vloog de pen over het papier, en Mylady begon, met Mr. Norton aan hun oude vriendschap te herinneren, zonder natuurlijk iets te zeggen, wat haar zou kunnen compromitteeren, en verzocht hem, deze regels te beschouwen als een bewijs van vertrouwen. Zij deed hem nu een verhaal over de 'geliefde pleegdochter' van haren overleden man, en die ook haar 'lieveling' was, en beschreef uitvoerig de symptomen harer ziekte, die in volslagen krankzinnigheid was overgegaan, juist, zooals zij het ook aan Chester verteld

had. Aan dit bericht knoopte zij het verzoek vast, dat Mr. Norton het arme kind in zijn herstellingsoord zou opnemen, en haar per telegraaf mededeelen, of hij het doen kon. Zij verzocht den dokter dringend, haar bij te staan en te helpen, want zij wist geen raad en vreesde dat Mary-Rose's waanzin in een ongeneeslijke zwaarmoedigheid zou overgaan.

Met een zucht van verlichting sloot zij den brief, verzegelde hem en schreef er het adres, benevens het woord 'Expresse' op.

Een ruk aan het schelkoord en Chester verscheen, wien de brief ter bezorging werd toevertrouwd.

Nadat de bediende zich verwijderd had, bleef Lady Hereford in diep gepeins aan de schrijftafel zitten, want vóór alles moest nu het vóór en tegen overwogen worden om ieder woord, dat gezegd kon worden, te weerleggen.

'Ik zou wel eens willen weten welke vloek op mij rust, dat ik dit alles doen moet,' mompelde zij, het hoofd door de hand gesteund; 'ik zou wel eens willen weten welke demon mij beheerscht. Het meisje boven zou misschien, als zij het zweert, aan niemand iets verraden, maar op die mogelijkheid alleen kan ik mij niet verlaten. Anderen zouden misschien het vreeselijke verhaal, dat zij doet, toch niet gelooven, of het voor de taal eener waanzinnige houden; weer anderen zouden de schouders ophalen en zeggen: “Wie weet!” De menschen hooren zoo graag zulke dingen en zijn er op uit den naam van den lieven naaste te bezoedelen. Maar voor zijn oogen, de oogen van Charley, mag geen smetje op den naam van Melusine rusten! Voor geen geld ter wereld, voor geen macht der aarde, zou ik het kunnen dulden, dat zijn oogen met verachting op mij zouden rusten, hij, die boven iedere blaam verheven is. Hij mag het niet weten, nooit! En daarom moet ik hardvochtig zijn, ik mag geen medelijden hebben.' Zij streek zich de haren van het voorhoofd, trok den zwarten sluier van haar weduwenkap lager en drukte de handen tegen de kloppende slapen. Haar gelaat was bleek, maar om den mooien mond plooide zich een vastberaden trek. 'Ik moet tot andere gedachten komen,' overlegde zij bij zichzelve, en begon in de schuiflaadjes van de groote schrijftafel te snuffelen. Zij wierp papieren en brieven door elkaar; beschreven stukken, waarvan het papier geel geworden was, en de inkt verbleekt. Daar lag nog een bundel brieven, omwonden met een eertijds rozerood lint, dat nu bijna geel geworden was. Dit waren brieven, die Sir Ralph met zijn eerste vrouw, toen nog zijn meisje, gewisseld had. Melusine bekeek lang het fijne, sierlijke schrift dezer vrouw, en het was of een trek van weemoed de wreede lijnen om den mond dezer vrouw verzachtte. 'Ik wou dat ze nog leefde,' zei zij, het pak ter zijde leggend.

Toen kwam haar een zeer groot couvert in handen. In het schrift van Sir Ralph stond er op geschreven: 16 November 18... Melusine bedacht zich, dat dit de dag geweest was, waarop vóór 16 jaar Mary-Rose op den drempel van Hereford-House gevonden en door Lady Mary Hereford liefdevol als dochter opgenomen was. Zij opende het couvert en nam er uit het aardige kleine hemdje van het fijnste linnen, versierd met smalle echte Valencienne-kanten en mooi Fransch borduursel, hetzelfde hemdje, dat het kleine lichaam van de arme Mary-Rose vóór zestien jaar bedekt had. Dit sierlijk kleedingstuk werd begeleid door een schrijven, waarin om opname van het kind in Hereford-House gesmeekt werd. Het was op niet al te fijn papier geschreven, dat den vorm van een gewonen brief had, en zonder moeite kon men zien, dat het was samengesteld door iemand die weinig kennis had van stijl of schrift.

‘Welk geheim mag er wel achter dit schrijven verborgen zijn?’ zei Mylady nadenkend, ‘want dat er een geheim achter schuilt, dat verraadt het fijne, kostbare hemdje. Wanneer het voor mij niet dringend noodzakelijk was, Mary-Rose achter slot en grendel onschadelijk te maken, dan had ik wel lust, dit geheim uit te vorschen. Jammer, dat het hemd niet gemerkt is; ik had verwacht een mooi monogram met een kroon er boven te vinden. Ik zal den brief verbranden en het ding opbergen, opdat Frederik het niet zie en onnoodig aan het meisje herinnerd zal worden. “Uit de oogen uit het hart” luidt het spreekwoord.’

En Melusine schoof de laden van Sir Ralph's schrijftafel dicht, terwijl zij het hemdje en het couvert er uithield. Den brief vouwde zij uit, met het doel hem aan de brandende kaars aan te steken en hem zoodoende tot asch te laten vergaan.

Doch door een ingeving, die de mensch zonder te weten waardoor, meermalen krijgt, verbrandde Melusine den brief niet direct, maar hield hem een oogenblik boven de vlam. 't Gevolg hiervan was natuurlijk dat het papier warm werd, en plotseling ontdekte Melusine dat er aan de onbeschreven zijde van het blad letters verschenen, die langzamerhand, naarmate het papier warmer werd, woorden vormden.

Ten hoogste verbaasd legde zij het papier neer en breidde het voor zich uit. Zij begreep dadelijk dat het schrift, dat tot nu toe onleesbaar geweest was, met chemischen inkt op de leege bladzijde van den brief geschreven was geworden en door de warmte te voorschijn kwam.

Het tot hiertoe verborgen schrift stond in breede, krachtige en naar het scheen ook zonder verdraaide hand geschreven letters op het papier. De woorden luidden als volgt:

‘Het kind heeft bij het doopen, anderhalf jaar geleden, op 3 Juni 18... de namen Isabella, Mary, Rose, Anna ontvangen. Zij is de dochter van....’ Hier hielden de letters op; geen teeken zelfs verried, dat de schrijver het geheim verder bekend had willen maken.

‘Waar dit staat, kan nog meer zijn,’ dacht Melusine en hield opnieuw den brief voorzichtig boven de vlam. Maar er kwam geen letter meer voor den dag en zij moest haar proef staken, uit vrees dat het papier in brand zou vliegen.

Zij besloot het zorgvuldig te bewaren, daar zij overtuigd was, dat de geheimzinnige schrijver den zin niet onvoltooid zou hebben gelaten. ‘Waarschijnlijk is er een ander chemisch praeparaat noodig om de overige woorden te voorschijn te tooveren,’ dacht zij, ‘en het zal misschien ook wel uit te vinden zijn.’ Lady Hereford vouwde den brief zorgvuldig in elkaar; toen nam zij het licht en ging terug naar haar kleedkamer. Met de grootste koelbloedigheid van de wereld en een kalmte alsof er niets was voorgevallen, schonk zij een kop thee in, dien zij zich in vereeniging met de door Mary-Rose bereide sandwiches heerlijk liet smaken. Toen zocht zij in haar schrijftafel een ronde doos van geoxydeerd metaal, deed daar den brief in, pakte haar in een cassette, die naast haar op een tafel stond, en sloot ze zorgvuldig af, terwijl ze den sleutel bij zich stak. Het hemdje wierp zij in de vlammen van den haard, waar het spoedig tot asch vergaan was.

Nadat zij dit gedaan had, nam zij een nieuwen Franschen roman ter hand, en was spoedig in de lectuur ervan verdiept.

Den volgenden morgen was het koud, stormachtig weer. De herfst streed zijn ouden strijd tegen den winter met dezelfde verbittering als sedert de schepping der wereld, om het ten laatste toch te moeten afleggen. Wie maar eenigszins kan, verlaat in dezen tijd Engeland en zoekt een ander klimaat op het Vasteland, want nooit is Groot-Brittanje minder aantrekkelijk dan gedurende dezen strijd der jaargetijden.

Een dichte nevel bedekt het landschap, zoodat men nauwelijks tien schreden verder zien kan, en men kan best begrijpen, dat het landleven bizonder vervelend is, tenzij men in een goed harmonieerende familie is of prettige gasten heeft.

(*Wordt vervolgd.*)

Eenige dagen te Valkenburg,
door T. van Dijk.
Met illustratiën.

Voor den bewoner van noordelijk Nederland is het zuiden van Limburg in meer dan één opzicht merkwaardig. Gewoon aan zijn vlakke,

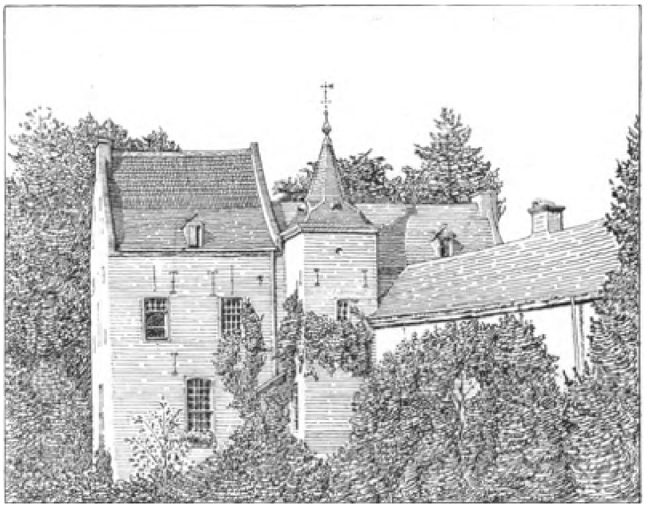

Den Halder.

door kanalen en slooten in alle richtingen doorsneden land, waarvan geen hoekje onbeheerd is en onontgonnen, vindt hij hier een hooggelegen, golvend terrein, waar de natuur nog niet overal door de kunst en den arbeid van den mensch in het gareel is geslagen. Deze heuvelen, die tot de hoogste gedeelten van ons land behooren, zijn de noordelijke uitloopers der Ardennen en bestaan uit mergel, eene krijtachtige steensoort, die veel als bouwsteen wordt gebezigd en die aan de dorpswoningen den eigenaardigen stijl verleent, die deze kenmerkt. De vruchtbare kleilaag, die den bodem bedekt, maakt een bloeienden landbouw mogelijk en geeft het aanzijn aan de kleurige korenakkers, die de heuvelen bedekken, en aan den weelderigen wilden plantengroei. De wandelaar wordt getroffen door de bijzondere ontwikkeling, die vele planten bereiken; de veldbloemen zijn groot en fraai als gekweekte, fraaier misschien, omdat de vormen van strenger, zuiverder schoonheid zijn. De botanicus vindt hier zijn land van belofte.

De steile bergpaden te beklimmen, waarbij niet overal een welkom looverdak ons voor de brandende zonnestralen beschermt, is voor zwakke beenen vrij bezwaarlijk. Maar troosten wij ons: er is geen heilzamer gymnastiek dan klimmen; ze verdiept de ademhaling, versterkt den bloedsomloop en verbetert daardoor de stofwisseling; de fijne, droge lucht draagt tot het gevoel van frissche levenskracht het hare bij.

De Geul, die deze streek doorstroomt, is een klein riviertje, dat door boomrijk weiland en aan den voet van begroeide hellingen zijn kronkelende, ondiepe bedding volgt, enkele watervallen vormt en watermolens in beweging brengt, hier en daar door sluizen wordt geregeld en zich bij Itteren in de Maas uitstort. Tal van bronnen voeden haar, ijskoud, kristalhelder water, uit de ingewanden der rotsen opborrelend: raadselachtig verschijnsel, maar welkome verfrissching voor den dorstigen wandelaar.

De vallei, waardoor de Geul stroomt, is betrekkelijk smal; aan weerszijden rijzen de heuvels op, de glooiïngen bedekt met bloeiende graanakkers; vriendelijk blikken de dorpen uit het groen; het landschap is overgoten met de weelde van ruimte en koesterend zonlicht. Geen fabrieks-schoorsteen bederft nog het landelijke aspect, behalve die eener bierbrouwerij (die men dit het minst kwalijk kan nemen), alleen een snuivende trein rolt het Geuldal door. Terecht wordt deze streek de parel van Nederland genoemd. De onafzienbaar wijde oceaan moge machtig imponeeren, het vlakke land moge zijne eigenaardige poëzie niet missen, statig moge in zijn breede dal een Maas voortrollen - in liefelijkheid en bloeiende natuurweelde wint het van allen de Geulvallei.

Het middelpunt dezer streek is het stadje Valkenburg, in de woelige middeleeuwen herhaaldelijk het tooneel van beleg en brandschatting. Nog staan gedeelten van den vestingmuur en poorten overeind. Het slot der heeren van Valkenburg, de Gozewijns en Walerams, geduchte vuisten in hun tijd, gebouwd op een steile rots, die het stadje beheerscht, is thans een puinhoop, en sedert 1672, toen het door de Staatschen in brand werd gestoken, onbewoond. De tand van den tijd en de schendende handen der steenen kapende Valkenburgers hebben niets dan vormlooze brokken overgelaten. Eerst sedert eenige jaren is het terrein door den adellijken eigenaar afgesloten en zijn hiermee aan verder verval zekere perken gesteld. Van bezoekers wordt een geringe entrée geheven.

Van de oorspronkelijke indeeling van het slot is weinig meer te zien. Enkele muren en bogen staan nog overeind; onder rijken plantengroei zijn de steenbrokken bedolven. De boomen op den rand van het plateau, met zijn uitzicht over het stadje beneden, lokken de bezoekers uit, den zonnigen morgen in hun schaduw te versoezen.

Tot een der voornaamste merkwaardigheden van Valkenburg behoort de grot, de mergelgroeve. Reeds de Romeinen

hebben hier steen uitgegraven; hunne gangen onderscheiden zich door ongewone afmeting. Dit maakt dit gedeelte tot het schoonste der groeve. Nauwelijks beschijnt het licht der fakkels het hooge gewelf en de brokkelige wanden, waaruit stukken vuursteen steken, voor den steenhakker hinderpaal voor verder doordringen. Plechtig bijna is de indruk.

Nog voortdurend worden steenen uit de groeve gehaald; de blokken, die van groote afmetingen zijn, worden uitgezaagd, nadat vooraf een gleuf is gekapt, die het hanteeren der zaag mogelijk maakt. Het is een vermoeiende bezigheid, waarbij de werklieden nauwelijks gekleed zijn en die meest in den winter wordt uitgeoefend.

Men bezoekt de grot onder geleide van een gids, die volgens voorschrift van twee fakkels voorzien moet zijn. Een kille luchtstroom drijft den ingang uit; ge doet goed, uw jas dicht te knoopen en een doek om uw hals te slaan. Toch is de temperatuur in de grot alleen betrekkelijk koud, in den winter warmer dan de buitenlucht en 's zomers en 's winters dezelfde. Na eenigen tijd vindt ge haar aangenaam koel.

Ruim een uur lang voert u de gids hier rond, uit den doolhof van kruisende gangen den voorgeschreven weg volgend. Gij ziet om u, vorschend een zijgang in, die zich in duisternis verliest, of met critische belangstelling naar wandbeschildering

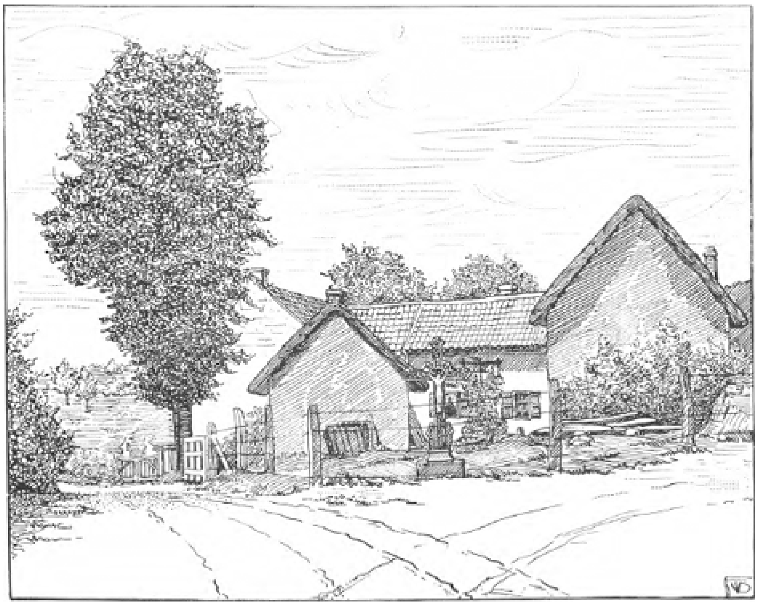

Een kruisbeeld aan den tweesprong. (Schin op. Geul).

of sculptuurversiering; de gids echter blikt bedachtzaam voor zijn voeten, den bodem als tastend, on den rechten weg te houden.

De weg is door schilder- en beeldhouwwerk opgeluisterd, een galerij van kunstwerken, waarin alle genres vertegenwoordigd zijn. Men vindt landschappen, zee- en genrestukken, ook historie, vooral portretten: de heeren van Valkenburg, levensgroot, ten voeten uit, en in volle wapenrusting; de leden van ons koninklijk huis, een aantal gekroonde hoofden en diplomaten; de leiders der Boeren, dan dichters en kunstenaars. Het procédé is vrij eenvoudig en bestaat in het vlakmaken van den wand, het schetsen met houtskool of gekleurd krijt en het wegkrabben voor licht en retouche. De meeste teekeningen zijn het werk van dilettanten, een enkele: Sint Bonifacius predikend onder de wilden, is zeer knap. Onder het beeldhouwwerk vallen het meest op de twee reusachtige voorwereldlijke visschen met hun onmogelijke

namen, en een figurale compositie, een juffrouw op een draak gezeten: ‘Falcoburgia Excelsior’, van twijfelachtige anatomie, - alles gebeeldhouwd door den heer Jean Caelen, bergopzichter, een kunstenaar in zijn bescheiden kring, en een man, die hart heeft voor de opluistering der grot en elke gelegeheid te baat neemt, om hiervoor vreemde krachten aan te werven.

Al deze werken, evenals de wandschilderingen in de hôtels van het stadje, landschappen voorstellend, riviergezichten, watervallen, burchten, vol naïeveteiten, en primitief in hun zwakke opvatting van vorm, zijn speciaal Valkenburgsche kunst; wie hierin school mist, bedenke, dat de Valkenburger die nooit heeft genoten; nog heden bestaat hier geen gelegenheid voor teekenonderricht.

Onze gids was een oude veteraan, die in Atjeh had mee-

gevochten en in '70 bij de Franschen dienst genomen, waar hij met zijn troep door de Pruisen was gevangengenomen. Franschman van geboorte, maar beurtelings burger van onderscheiden hemelstreken, sprak hij een mengelmoes van allerlei talen. Een man vol woeste kracht, vrees aanjagend door de felheid zijner driften, naar eigen snoeven een brigand, nazaat der Bokkenrijders. Maar een man, die voor de beeltenissen der Boeren in een heerlijk enthousiasme geraakte, tegelijk blakende van haat tegen den Engelschman.

Belangwekkend is de kapel, waar gedurende de Fransche overheersching twee jaren lang dienst werd gedaan door priesters, die zich hier voor vervolgingen hadden teruggetrokken, omdat ze zich niet wenschten te houden aan de beperkingen, waaraan de Fransche regeering de uitoefening van den Katholieken eeredienst gebonden had. Herhaaldelijk heeft overigens, in tijden van staatkundige troebelen, de grot tot toevluchtsoord gediend voor menschen, die hier eveneens hun have en vee in veiligheid hadden gebracht. Door loodrechte aardpijpen, waardoor voedsel kon worden neergelaten, bleven deze met de achterblijvenden in betrekking.

Langs de Reuzentrap, die 97 treden hoog is, duiken wij eindelijk weer uit den schoot der aarde op; als broeiende ovenhitte omvat ons de warmte van den zomermiddag; welkom echter, na dit ronddolen in duistere spelonken, is ons het tintelende zonlicht.

Van tijd tot tijd worden, gedeeltelijk ter wille van de vreemdelingen, fakkeltochten in de grot gehouden. Door het plaatselijk muziekkorps Walram voorafgegaan, stelt zich in de hoofdstraat van het stadje een lange, bonte stoet op, van lampions voorzien, die langzaam opschuivend, door den grotingang in den schoot der aarde verdwijnt: een langgestaart reuzendier, dat in zijn hol kruipt. Hier wachten haar nieuwe attracties: Bengaalsche verlichting van beelden en levende groepen, waaronder Willem Tell, den appel schietend (straks wandelt de brave schutter met zijn zoontje aan de hand, met den stoet mee); kaboutermannetjes, met grooten ijver aan de steenblokken werkend: kinderen, met lange baarden voorgehangen en puntmutsen opgezet, en draken, in wier muilen vuurwerk wordt afgestoken, als vurigen adem uitsissend.

Hier, in de diepten der aarde, verbroederen de vreemdeling en de levendige Limburger, ze ontmoeten en verstaan elkander in de vroolijkheid hunner harten; in den schemer der lampions, van tijd tot tijd door de tonen der muziek aangevuurd, wordt gezongen en gehost, en een uitgelatenheid aan den dag gelegd, die straks, in het volle zonlicht, voor de vroegere reserve plaats moet maken.

Het stadje Valkenburg heeft een vriendelijk, deftig en welvarend voorkomen. Hiertoe draagt de stijl der huizen veel bij, die grootendeels door den aard van het materiaal bepaald wordt. Zoowel binnen- als buitenmuren worden van zware blokken mergel opgetrokken. Deze laat zich uiterst gemakkelijk bewerken en wordt zonder eenige moeite gezaagd en met den beitel vlak afgestoken. De zachtheid van dezen steen sluit fijne detailvormen uit; de zonnige atmosfeer doet de lichtramen klein houden, met den tijd vergrijst de blanke steen, die dikwijls licht geverfd wordt, en zoo ontstaat het strenge, massieve huizentype, dat ge elders in ons land vergeefs zult zoeken.

(*Slot volgt.*)

Nonnie.

Oorspronkelijke schets door May Day.
Met een illustratie door Valérie Braakensiek.

Met helderen, doordringenden klank laat het kleine wekkerklokje op den schoorsteen zes slagen hooren, en richt zich uit de kussens van een ledikantje, dat in een hoek der kamer staat, een bruin getint kinderkopje op, om zich te vergewissen, dat het wel degelijk zes uur is.

Ja, het is zes, zij heeft zich niet vergist, de kleine wijzer staat op de zes, en zal ze nu nog maar een uurtje behoeven te wachten vóórdat de meid haar komt kloppen en zij op mag staan.

Nu ligt zij de figuurtjes van het behangsel te tellen en naar de stofjes te turen, die spelen in het zonnestraaltje dat, als 't ware, vroolijk huppelend de kamer binnenvalt.

Zij kijkt door eene opening van de jalouzieën naar buiten, naar de huizen aan de overzijde van de straat, waar de gordijnen nog zijn neergelaten en alles in diepe rust is. - Maar zij kan niet meer slapen. Reeds uren lang heeft zij zoo gelegen, nu eens kijkend naar de figuurtjes op het behangsel, dan weêr naar de roode steenen der huizen aan den overkant, want steeds bonst het in haar kleine hoofd: ‘Je bent vandaag jarig. Nonnie is vandaag dertien jaar.’

Verleden jaar had ze, om dezen tijd, al door den tuin gehold en gedraafd, en had handen vol rozen geplukt en die daarna in vaasjes netjes gerangschikt. Ze had toen al glijbaantje gespeeld met broertje en de zusjes in de marmeren galerij van hun prachtig Indisch huis. Pa en Ma en de anderen hadden haar zoo heerlijk omhelsd en gekust; kokkie had eene ananas-taart gemaakt, en 's middags, toen waren de vriendinnetjes en kennisjes gekomen en hadden allemaal cadeautjes meêgebracht. O! ze had zooveel gekregen dien dag, veel meer en mooier geschenken dan vroegere jaren, zeker omdat ze wisten, dat ze spoedig weg zou gaan naar Holland, waar alle kinderen lang, blond haar hebben en blauwe oogen en van die mooie rose wangen.

Verleden jaar had ze den heelen avond op Papa's knie gezeten en haar rechterhand had ze in Ma's schoot gelegd. Zoo was ze den heelen avond blijven zitten en ze was toen toch al twaalf jaar geweest.

En nu is ze zoo ver, zoo héél ver van die allen af en ze voelt zich ook zoo ver, vooral vandaag, nu ze zoo eenzaam in het kleine voorkamertje van 't huis in de Delistraat ligt, vandaag, nu ze jarig is... en Nonnie huilt.

Tranen druppelen op 't witte kussen en het laken, maar spoedig vermant ze zich. Flink moet ze wezen, dat heeft ze beloofd aan Pa, vóór zij wegging, flink zijn, flink!

Ze kijkt weer rond, haar oog valt op de fotografie van 't witte huis te Buitenzorg, en op de portretten van hare ouders, van Toetie en van Wim en van Adeh, van de baboe's en van den tuinjongen, en 't is alsof ze allen tegen haar lachen, en 't kind lacht terug van uit haar bedje.

Nonnie mag volstrekt niet opstaan, vóór ze geroepen wordt, maar als ze naar het voeteneinde van het ledikant kruipt, kan ze juist bij haar kastje komen en zoo haalt ze er een klein, rood fluweelen album uit, haar poëzie-album. Daar gaat ze nu in liggen lezen. 't Zijn verzen harer vriendinnen, vol van eeuwige, onwankelbare trouw en vriendschap, meest eindigend op ‘vergeet-mij-niet’ - en Nonnie geniet van al die rijmpjes en versjes, ze lezend en herlezend, terwijl zij ze zich weêr allen voor den geest brengt, zooals ze waren, die kleine vriendinnen uit Buitenzorg.

Langzamerhand komt er leven in huis; ze hoort de meid deuren en vensters openmaken, kamers vegen en trappen stoffen. Ook is het rumoer op de straat

begonnen. Melkwagens en broodkarren rijden hotsend en hobbelend voorbij, terwijl de kooplui met schorre, schreeuwende stemmen hunne waren te koop aanbieden.

Ze bergt nu het album weg, onder 't kussen, en gaat op den rug liggen, de knieën hoog opgetrokken, de armen achterwaarts gebogen, de handen gevouwen onder het hoofd.

De zonnestralen werpen schaduwen in het vertrek en tooveren een grooten lichtkring, met daarin kleine dansende cirkeltjes op de deur. 't Is haar nu, alsof de zon veel helderder schijnt dan gewoonlijk en de kanarievogel, beneden in de huis-

kamer, hoort zij heel hard zingen met lange slagen en hooge trillers; anders merkt ze daar niets van. Nu zeker, omdat ze jarig is.

Eindelijk! daar tikt de meid aan hare deur: ‘Zeven uur, Nonnie,’ zegt ze en verwijdert zich dan weer spoedig, vlug gaande, om den oppasser open te doen, die daar juist belt.

Nonnie richt zich op, gaat liggen op de knietjes en bidt. 't Is kort, wat ze bidt; 't is niet uit het hoofd geleerd, 't is kort en heel eenvoudig, maar 't is o zoo rein, en 't is o zoo vol heiligen eerbied, vol devotie.

Dan loopt ze naar 't raam en kijkt er uit en langzaam, treuzelend begint ze zich half aan te kleeden, kamt de donkere haren, die haar gezichtje omlijsten, en strikt er een eenvoudig zwart zijden lint in vast, gaat dan in 't water plassen, dat zij schenkt in de groote lampetkom op het ijzeren waschtafeltje. Nu rept zij zich verder, trekt de donkerroode jurk aan, die aan den kapstok hangt, de hooge witte schort voor en gaat dan naar beneden naar de huiskamer.

Daar is tante bezig boterhammen te maken, waar ze meê doorgaat, zonder zich om te keeren.

‘Dag tante,’ klinkt het, ‘heeft u goed geslapen?’

‘Dag kind, ik wensch je geluk met je dertienden verjaardag; ik hoop je nu voortaan een verstandig, lief kind zult worden en betere weekboekjes van school zult meebrengen; het laatste was ook lang niet mooi.’

Klein zich voelend nog altijd bij de Hollandsche tante, die haar vreemd was en vreemd is gebleven, knikt het kind van ja.

Geen hartelijke omhelzing zooals verleden jaar, alleen den dagelijkschen morgenkus, zoo'n killen kus, die haar volkomen onverschillig is.

‘Dank u, tante,’ klinkt het zacht uit een paar trillende lippen, toen tante haar het boek gaf, waar zij al zoo lang naar verlangd had: ‘Onder Moeders vleugelen’, van Louise Alcott, maar ze is er nu heelemaal niet blij mede.

‘Dank u.’ Tante gaat door met snijden en smeren. 't Kind gaat zitten op den grooten leunstoel voor de tuindeur en kijkt droomerig naar buiten, in ieder oog een traan, maar ze *wil* niet huilen, ze *moet* flink zijn. Ze kijkt naar de overgebleven, enkele late dahlia's en asters, de gevallen blâren, het dorrende gras.

Brieven uit Indië zijn nog niet aangekomen, 't is geen maildag vandaag.

‘Zoo kleintje, al beneden?’ klinkt het ineens, en de heer Van der Voorst, in zijne uniform van kapitein der grenadiers, treedt binnen.

‘Gefeliciteerd met je verjaardag, hoor,’ en hij geeft zijne kleine nicht, die naar hem toegaat, een paar zoenen op beide wangen. Haar donker gezichtje straalt op van de lusteloosheid, die er op gelegen had. ‘Hier, gebruik het in gezondheid, kleine muis.’

Het kind opent het pakje, kijkt er in en uit een kreet, getuigend van zóóveel geluk, van zóóveel vreugde en verrukking, dat de oom er door verrast is.

‘Een broche,’ jubelt het kind, ‘een broche, een gouden broche! 't Is toch goud, nietwaar tante?’ en de groote, donkere oogen richten zich in angstige spanning op het gelaat harer tante.

Mevrouw Van der Voorst kijkt op. ‘Ja,’ zegt ze, ‘vooral netjes op zijn en niet mee naar school nemen.’

't Kind springt hoog op, wild, hartstochtelijk, om uiting te geven aan haar dolle vreugde.

‘Een gouden broche, een gouden broche!’ roept ze, uitjubelend haar geluk. Dan gaat ze naar haar oom en drukt onstuimig een paar gloeiende kussen op zijne hand, een stom teeken van dank.

De heer en mevrouw Van der Voorst hadden nooit zelf kinderen gehad en hadden ze ook nimmer bijgewoond. Ze wisten daarom niet, wat ze doen moesten, toen op zekeren voorjaarsdag een brief van zijn broeder uit Indië was gekomen, met het dringend, bijkans smeekend verzoek om zijn oudste kind eenige jaren tot hun te nemen, het eene degelijke Hollandsche opvoeding te geven, kortom, om eenige jaren de plaats der ouders voor haar te willen vervullen.

Ze hadden er beiden tegen opgezien om het Indisch kind in hun kalm, vreedzaam huis te ontvangen; zoo'n zwart kind, dat snoept en jokt en vol is van slinksche streken, dat eigenzinnig en nestig is of wild en dan telkens iets breekt, zoo'n kind met kuren...

Maar ze was toch mogen komen en in Juli was ze gearriveerd, de kleine Nonnie met de groote, donkere, vochtige oogen, die soms zoo droomerig konden kijken, maar die ook schitterden bijwijlen als sterren in een zoelen zomernacht.

Ze was niet mooi, want er was weinig harmonie in haar gelaatstrekken, maar 't was een zacht en vriendelijk, een sympathiek gezichtje, donkergekleurd; een echt tropenkind.

Maar ze jokte niet, en snoepte ook niet, ze was niet eigenzinnig en nestig, neen ze was juist zeldzaam openhartig en oprecht, eerlijk en ongedwongen; ook was ze meegaand, maar driftig was ze. Hoe stil en kalm ze gewoonlijk was, kon ze opbruisen in plotselinge drift, in eene uiting van overgevoeligheid. Toch, last hadden ze niet van het kind, ze hadden een kamertje voor haar in orde laten maken, dat haar heiligdom was geworden, waar ze hare souvenirs en al haar schatten bewaarde en waar ze haar vrijen tijd het liefste doorbracht. Neen, bepaald last hadden zij er niet van, daarvoor ging het kind te rustig haar gang.

Ze hadden haar naar school gestuurd, naar de dichtsbijgelegene, in de Atjehstraat. Veel ten achter was ze niet bij de meisjes van haar leeftijd, wat het leeren betrof, en kon zij dus in dezelfde klasse geplaatst worden.

Ze stak grappig af bij al die blonde, blanke kinderen, die haar eerst hadden aangekeken als iets heel vreemds en aparts, maar ook met iets van naïeven eerbied voor het kind, dat van zoo'n ver land over de wijde zee was gekomen. En ze had later moeten vertellen van de witte marmeren huizen, van de baboe's en de hooge, wuivende palmen, en van de heerlijke, sappige vruchten.

Ze kon dat alles zoo prettig vertellen, zoo krachtig en met overtuiging, vol vuur; dan wees ze, wijzend in de lucht, met de kleine, bruine handen, de grootte der dingen, waarvan ze verhaalde, en hare wangen kleurden zich onder de bruin getinte huid. In zulke momenten geleek ze niets op het kalme, indolente kind uit het huis van haar oom en tante in de Delistraat, die haar kleedden en school lieten gaan en zakgeld gaven, maar die haar hunkerenden dorst naar liefkoozingen, naar een weinig sympathie niet konden stillen. Zij begrepen het vreemde, stille kind niet, dat huilde inplaats van lachte, bij het lezen van de meest opgewekte brieven uit Indië.

Op school, in de klasse, dwaalden haar gedachten vaak af, vooral in de aardrijkskundeles, waar juist dit jaar Indië en de andere Nederlandsche bezittingen en koloniën behandeld werden. Dan keek ze voor zich, strak naar de juffrouw, met oogen, die toch niets zagen dan hare ouders en al die anderen onder hooge, waaiende

palmen, en andere visioenen van haar Indië, waar de zon zoo oneindig warmer scheen dan hier, waar alles zoo heel anders was dan in het koude, natte Holland.

Telkens wanneer de juffrouw hare stem verhief, schrikte ze op, zich dan weer dwingend tot opletten, hetgeen ze toch niet volhield.

Nooit was de onderwijzeres in Indië geweest; ze vertelde ervan op haar lestoon van haar weten uit boeken, maar ze voelde niets voor dat land, dat heerlijk, goddelijk, warme land van Indië, waar Nonnie's ziel in opleefde. En het was natuurlijk, want ze kende het niet.

Maar vandaag zal ze opletten en morgen ook, en dan altijd voortaan, ze heeft het zich zoo vast voorgenomen.

'....... en de voornaamste opbrengst is het goud.'

Goud....

Het flitst in haar op en ze denkt nu aan haar pas gekregen schat.

''k Heb een gouden broche gekregen,' fluistert ze haar buurmeisje toe. ''k Ben jarig vandaag.'

De volgende minuut was het door de geheele klasse verspreid, dat Nonnie jarig was; 't was gegaan fluisterend van den een naar den ander, ook dat ze een broche van echt goud had gekregen.

'Laat eens zien,' vraagt Anna, die naast haar zit.

''k Heb het niet bij me, tante wil niet hebben dat ik het meeneem.'

'Toe, laat het zien. van middag dan, 't is nu toch van jou, wees niet flauw.'

En 's middags brengt

'Het is geen goud,' zeide hij.

Nonnie haar kleinood mede. 't Ligt in een vierkant doosje op lichte rose watten. Ze laat het zien op straat, bij het hek, vóór schooltijd.

Wat ligt het daar toch mooi blinkend en schitterend, vooral als de zon er op schijnt; ze streelt het met de oogen. Nu gaat het van hand tot hand, men kijkt er naar, bewonderend en benijdend. Het wordt heen en weer gedraaid, op de hand met grooten 'kennersblik' gewogen, tegen het licht gehouden. Eene enkele steekt het zelfs op de eigen jurk, en kijkt in 't zakspiegeltje om te zien, hoe zoo'n broche haar wel zou staan.

'Waar is 't nu?' vraagt Nonnie eindelijk, die niet heeft kunnen volgen, waar 't is gebleven.

Dan krijgt ze het terug. Liefkoozend strijkt ze heel voorzichtig over 't kleine doosje. Even wil ze nog kijken, vóór ze het in den zak zal bergen.

Ze licht het dekseltje op, - kijkt, - ziet, - ze schrikt, wordt bleek.

'Gut! 't speldje is los.'

Niemand weet er natuurlijk iets van, niemand heeft het gedaan.

'Laat het even maken bij den goudsmid,' raadt Anna haar aan.

‘Wil ik het dadelijk wegbrengen, het is vlak bij, in de Batjanstraat. Toe, laat mij 't doen, dan merkt niemand het.’

Meteen neemt zij het doosje uit Nonnie's handen, en vóór deze er tegen kan protesteeren, is Anna reeds weggehold.

‘Om vier uur kan je het al gaan halen,’ zegt ze, buiten adem terugkomend, juist vóór 't luiden van de schoolbel.

Eenigszins gerustgesteld gaat Nonnie naar binnen, maar den heelen middag blijft het toch in haar hameren en kloppen: ‘eigen schuld, eigen schuld.’

‘'t Is zeker een straf voor mijn ongehoorzaamheid,’ denkt ze, ‘had ik het maar niet meêgenomen.’

Om vier uur blijft Nonnie niet als gewoonlijk spelen; geen springtouw, geen krijgertje, zelfs haar geliefkoosd spel ‘verstoppertje’ kan’ haar niet bekoren.

Ze verlangt alleen maar haar broche terug te hebben.

‘Hoeveel is 't?’ vraagt ze den winkelier bij 't overhandigen.

‘Een dubbeltje.’

‘Een dubbeltje?’ is haar vragend, verbaasd antwoord.

‘Ja, 't is geen goud.’

Geen zweepslag, hoe ruw, hoe hardhandig haar klein lichaam getroffen, had haar wreeder en pijnlijker kunnen treffen dan deze simpele woorden het haar onschuldige, jonge ziel deden.

‘'t Is geen goud,’ klinkt het haar steeds in de ooren, ‘'t is geen goud,’ trilt het in haar binnenste.

Ze rent naar huis, de Atjehstraat in, de Bankastraat door, over 't Bankaplein; 't water van de fontein spat haar in gezicht, ze merkt het niet, ze voelt het niet.

‘'t Is geen goud,’ blijft het in haar spoken, ‘'t is géén goud, géén goud.’

‘Dáár,’ stoot ze uit, ruw en kort, en ze gooit 't doosje neer op den grond, vlak voor de voeten harer tante.

Dan werpt ze zich op den grond, bij de tuindeur, languit, voorover, losbarstend in luid, heftig snikken, schokkend op en neer, onophoudelijk roepend:

‘U hebt gejokt, gejokt, gejokt.’

Mevrouw Van der Voorst raapt het doosje op, de daaruit gevallen broche er weder inleggend.

‘O, je bent ongehoorzaam geweest; ik had je verboden het mee te nemen. Sta op, sta dadelijk op, Nonnie, versta je me niet!’

‘U hebt gejokt, gejokt, gejokt.’

En Nonnie blijft liggen, machteloos, als ineenkrimpend onder de schuddende schokking van haar zenuwachtig snikken.

‘Gejokt, gejokt.’

Ze herhaalt het aan haar oom, die naar haar toekomt, knielend bij haar, haar willend opheffen.

‘Ze heeft gejokt, gejokt, 't is geen goud.’

En hij, de man, hij voelde het, hoe er iets gebroken was in de ziel van het kind, dat nooit meer te heelen was, iets heel teers, iets heel fijns, iets heel reins.

Lady Melusine.
(*Vervolg van blz.* 275.)

Ware Melusine's geest niet zoo geheel vervuld geweest met de aangelegenheden van Mary-Rose, dan zou zij in haar eenzaamheid op Hereford-House, omgeven door nevel en storm, tot vertwijfeling zijn gebracht.

Huiverend keek zij inden witten, golvenden misten haastte zich haar gezellig plaatsje bij den brandenden haard in haar kleedkamer in te nemen. Het ontbijt had zij zich daar ook laten brengen, daar zij, zooals zij Chester en haar kamenier zeide, zien wilde of de arme ‘geesteskranke’ in haar gezelschap mogelijk wat wilde gebruiken.

Voorzichtig opende zij de deur van het kabinet en zag naar binnen. Mary-Rose

EEN OMGEVALLEN WOUDREUS. (Zie blz. 287.)

stond tegen het venster geleund, met bleek gelaat en omfloersde oogen. Het was zeer koud in het kleine vertrek en Mary-Rose beefde geweldig.

‘Gij kunt in mijn kamer komen, miss Trouvée,’ zei Mylady op bevelenden toon.

Mary-Rose verliet zwijgend het kabinet en trad in Mylady's vertrek. Zij liep dadelijk naar den haard en knielde erbij neder, terwijl zij hare kleine handen zoo dicht mogelijk bij de vlammen bracht.

Lady Melusine schonk eveneens zwijgend een kop thee in en legde rijkelijk eetwaren op een bord.

‘Ontbijt nu, Mary-Rose,’ sprak zij toen.

Het arme meisje stond op en nam haar kopje en bordje in ontvangst.

‘Ik dank u,’ sprak zij eenvoudig.

Langen tijd vernam men niets anders dan het ritselen der messen en vorken, en op Mary-Rose's lief gelaat keerde, na het gebruik van den warmen drank, de kleur terug.

Mylady was veel later dan haar vis-à-vis met haar dejeuner gereed, maar na afloop hiervan stond zij op en ging zich overtuigen of er zich geen luisteraars achter de deuren bevonden.

Toen zij hieromtrent zekerheid had, sprak zij tot Mary-Rose: ‘Luister nu goed toe, het is niet moeilijk te begrijpen. Hier in huis wist men gisteravond reeds dat gij krankzinnig zijt en dat ik je ten gevolge van een plotselingen aanval van waanzin in het kabinet heb opgesloten. Ik schreef dadelijk aan een mij bekenden krankzinnigendokter en verzocht hem je in zijn gesticht op te nemen, daar ik vreesde dat ge in een onherstelbare zwaarmoedigheid zoudt vervallen. Ge ziet dus, dat ik je

de keuze laat dit laatste voor te wenden en kalm mee te gaan of als krankzinnige in een dwangbuis gestoken te worden.'

'Houd op, Mylady,' viel Mary-Rose haar in de rede, 'ik moet aan deze gedachte eerst wennen, mij er kunnen indenken. Ik vraag van u geen barmhartigheid meer, want ik weet dat de grootste ellende uw steenen hart niet vermurwen kan.'

'Het doet mij oprecht leed zoo te moeten handelen, Mary-Rose,' antwoordde Melusine, 'maar ik kan niet anders; ieder denkt het eerst aan zichzelve. Ik hoop ook, dat ge er de voorkeur aan geven zult voor een zwaarmoedige door te gaan. Dokter Norton zal mij telegrafeeren of hij je kan opnemen of niet; tot zoolang zult ge onder mijn speciaal toezicht blijven. Gij moet je maar geduldig in je lot schikken, want je bent volkomen in mijn macht. Bij het geringste leven wordt ge gebonden.'

Mary-Rose wendde zich huiverend af.

'Mijn lot is hard, maar God zal mij in den grootsten nood troosten,' sprak zij zacht. 'Moge Hij, die over dood en leven richt, u vergeven, evenals ik als Christin het ook eens hoop te kunnen doen. Maar denk er aan, Mylady, God laat geen kwaad ongestraft, Hij zal zich dus ook over u wreken.'

Melusine keerde zich om en op haar gelaat stond tweestrijd te lezen, ten teeken dat de woorden van het meisje haar dieper getroffen hadden, dan zij wilde bekennen.

'Blijf in de warme kamer,' miss Trouvée, sprak zij met onvaste stem, toen Mary-Rose in haar kabinet wilde teruggaan. 'Gij zult niet kunnen zeggen dat ik je mishandeld heb. Ge kunt hier doen wat ge wilt, 't is mij om het even.'

Mary-Rose verzocht om haar bloemendoos. Zij verstond de kunst van bloemen maken zoo uitstekend, dat allen, die ze gezien hadden, er over verrukt waren. In het geheim

had zij tot nu toe voor een Londensche zaak gewerkt en de bestellingen waren haar door een derde persoon geworden. De koopman had de bloemen goed betaald en ze waren een gezocht artikel geworden. Mary-Rose verfde de stof, waaruit de bloemen gemaakt werden, zelf en zoo natuurgetrouw, dat haar werk in den waren zin des woords met de natuur kon wedijveren.

Het was een bizonder sombere dag, treurig wat het weer betrof en ook wat de stemming aanging, een dag waarvan de uren als 't ware omkropen.

Lady Melusine probeerde allerlei dingen te doen, maar slaagde met niets, daar het wachten op het telegram van Dr. Norton haar voor alles ongeschikt maakte.

Mary-Rose maakte intusschen met haar handige vingers bladen en bloemen, en als door tooverslag ontstonden de kinderen der natuur en schenen het donkere vertrek met heerlijke geuren te vervullen.

Toen het reeds laat op den avond geworden was, had Mary-Rose haar bloemen tot een vollen, mooien krans gewonden, een krans zoo kunstig samengesteld, dat hij waardig zou geweest zijn het vertrek eener koningin te sieren.

‘Mylady,’ sprak Mary-Rose, ‘ik zal den krans op deze tafel leggen; geef u bevel dat men hem op Sir Ralph's graf legt. Verder heb ik u niets te vragen, zelfs niet of ge Sir Frederik mijn laatsten groet wilt overbrengen, want dat zoudt ge toch niet doen.’

Melusine vond het het verstandigst te houden of zij die laatste opmerking niet verstaan had.

‘Geef mij den krans,’ sprak zij, ‘dan zal ik zelf aan je verlangen voldoen.’

‘Neen, Mylady, dat zou zijn den spot drijven met alle heilige gevoelens, wanneer uw handen den krans op Sir Ralph's graf zouden leggen. De handen, die het doen, moeten rein van schuld zijn.’

Melusine wendde zich om, een woeste smart teekende zich op haar trekken af.

‘Je hebt gelijk, Mary-Rose,’ sprak zij op bitteren toon. ‘Susanna, mijn kamermeisje, zal den krans naar het graf brengen.’

VI.

Den volgenden dag ontving Lady Melusine een brief van Frederik met het postmerk Londen.

> ‘Mylady,’ schreef hij.
> ‘Het doet mij genoegen u te kunnen melden, dat ik in alle opzichten goed geslaagd ben. Zoover ik kan nagaan zal het u wel niet bizonder interesseeren, maar niettegenstaande dat, wil ik u toch het een en ander meedeelen. In de eerste plaats is het mij gelukt mijn patent als officier te verkoopen en op denzelfden dag vond ik een uitstekend onderkomen voor Mary-Rose op Allwil Hall bij Lady Clarissa Dane, die mij beloofd heeft haar als haar eigen kind te behandelen. Zij zocht juist een gezelschapsdame voor de reis en vond het prettig dat ik haar Mary-Rose aanbeval. In de derde plaats is het mij gelukt onder gunstige voorwaarden een zekere som gelds te leenen, waarmee ik denk Hereford-House weer in zijn ouden toestand terug te brengen. Als het lot mij gunstig is, dan kan ik de som in

vijf of zes jaar afbetaald hebben en vrij man zijn. Binnen vier dagen denk ik naar Hereford-House terug te keeren om met het werk een aanvong te maken. Groet Mary-Rose voor mij en ontvang voor u de complimenten van den hertog van Hastings, die hij mij opdroeg, toen ik hem gisteren in Hyde-Park ontmoette.
FREDERIK.'

'Werkelijk een brief om in een museum achter glas te laten zetten,' sprak Melusine verachtelijk, terwijl zij hem in het vuur wierp. Ik zou wel eens willen weten of hij ooit leeren zal beleefd tegen mij te zijn en een brief te schrijven als een gentleman. Ik geloof niet, dat hem dat ooit gelukken zal.'

Frederik zou, als hij zijn schoone stiefmoeder had kunnen hooren, haar zeker zeer voor haar oordeel verplicht geweest zijn, maar haar stellig met gelijke munt betaald hebben.

'De Herefords zijn geen van allen op hun mondje gevallen en zijn nog nooit een antwoord schuldig gebleven,' placht hij altijd lachend te zeggen.

Melusine's gedachten bleven heden evenwel niet lang bij Frederik vertoeven. Dr. Norton moest heden telegrafeeren en zij dorst er nauwelijks aan te denken, wat zij beginnen moest, als hij haar verzoek eens niet inwilligde.

Eindelijk in den namiddag kwam het telegram. Het luidde:

'Gaarne bereid de zieke op te nemen. Zend haar als zij kalm is met een vertrouwden man tot X., waar mijn oppassers ze in ontvangst zullen nemen.
DR. W. NORTON.'

Zonder aarzelen maakte Melusine een begin met de uitvoering van haar plan. Zij deelde Mary-Rose mee dat zij den volgenden morgen vroeg, door Chester begeleid, naar de inrichting van Dr. Norton vertrekken zou. Den naam van de stad mee te deelen achtte Lady Hereford overbodig. Er schoot nu alleen nog maar over Chester haar bevelen te geven, en op haar bellen was hij onmiddellijk in haar nabijheid.

'Gij moet miss Mary-Rose naar X. brengen, Chester,' sprak zij, 'en haar daar aan de oppassers overgeven, die Dr. Norton zenden zal. Onderweg moogt ge geen woord met de jonge dame spreken, geen woord, verstaat ge me wel? Dr. Norton telegrafeert, dat slechts door stilzwijgen de reis tot een goed einde te brengen is. Kent gij den weg naar X.?'

'Op mijn duimpje, Mylady,' antwoordde Chester; 'per rijtuig gaan we in ongeveer twee uren naar H. en van daar per spoor tot X.'

'Goed, ge kent dus mijn bevelen. En vergeet de hoofdzaak niet, dat miss Mary-Rose onder geen voorwendsel met je in gesprek mag komen. Wil zij het tòch doen, dan laat ge haar maar praten.'

Chester boog, ten teeken dat hij het begrepen had.

'Neem mij niet kwalijk, Mylady,' sprak hij, 'Sir Frederik zal uw handelingen toch wel goedkeuren?'

'Dat is mijn zaak, Chester,' antwoordde Melusine; 'me dunkt, ik ben de meesteres hier en gij de knecht.'

'Heel goed, Mylady. Intusschen, als Sir Frederik -'

'Zwijg toch, Chester,' beval Melusine. 'Ik vind, dat ge onbeschaamd wordt, en voel lust je uit mijn dienst te ontslaan.'

Chester boog nogmaals.

'Ik zal mij bij Sir Frederik op uw bevelen beroepen, Mylady.'

Chester kende zijn plichten. Het heerschzuchtig optreden van Lady Hereford krenkte hem zeer, want hij was gewoon dat men hem beleefd behandelde, hij, die in dienst der Herefords grijs was geworden. Het lag in het trotsche karakter van Melusine, hare ondergeschikten uit de hoogte te behandelen, en zulke meesteressen worden door de dienstboden niet bemind, zoodat Melusine meer haat dan liefde van haar dienstpersoneel ondervond. Van het oogenblik af dat zij als miss Holwell Hereford-House betreden had, waren de dienstboden, niettegenstaande hare schoonheid, tegen haar ingenomen, en dit gevoel was na verloop van tijd niet veranderd. Chester zelf had lust gevoeld na Sir Ralph's dood tegen de bevelen van Mylady in opstand te komen, maar hij overlegde de dingen altijd driemaal vóór hij ze ten uitvoer bracht, en het resultaat was, dat het beter was Mylady's bevelen op te volgen, totdat Sir Frederik zou zijn teruggekeerd.

‘Ik heb Sir Ralph al gekend toen hij nog master Here-

ford en ik master Chester was,' placht de oude dienaar aan zijn vertrouwde kennissen te vertellen; 'ik heb met hem gespeeld toen wij nog kinderen waren, en ik trad in zijn dienst toen hij als gardeluitenant in dienst trad bij Hare Majesteit. Hij haalde toen vele domme streken uit, meer dan misschien goed was, maar deze alle bij elkaar wegen niet op tegen zijn dwaze huwelijk met miss Holwell. Nu, hij heeft mij ook niet om raad gevraagd, maar als hij het gedaan had, dan had ik ronduit mijn meening er over gezegd.'

Hoewel dit laatste niet noodig was geweest, stond Sir Ralph aan Chester veel vrijheid toe en zag bij den ouden, beproefden dienaar veel door de vingers. Frederik beschouwde hem als deel uitmakende van den inventaris van Hereford-House, en amuseerde zich over de commentaren, die Chester aan zijn handelingen en woorden toevoegde.

De laatste ging, nadat hij de aanwijzingen van Lady Melusine ontvangen had, naar het dorp om schikkingen voor de reis met Mary-Rose te treffen.

'Hm,' mompelde hij, 'Mylady heeft verschrikkelijke haast met het vertrek. Een schriftelijk bevel van den kapitein - ik wil zeggen Sir Frederik - heb ik niet gezien. Nu, dan moet zij ook maar alleen de verantwoording dragen.'

Den volgenden morgen heel vroeg, opdat het zou kunnen gebeuren zonder opzien te verwekken, verliet Mary-Rose, door Chester vergezeld, in een gesloten rijtuig Hereford-House. Haar lief gelaat zag bleek, maar zij had het onder een zwarten, dikken sluier verborgen, opdat de bedienden de tranen niet zouden zien, die haar bij het verlaten van het lieve oude huis, trots alle onaangenaamheden, die er waren voorgevallen, over de wangen liepen.

Chester zat tegenover haar en sloeg haar opmerkzaam gade, en hoe meer hij dit deed, hoe erger hij het hoofd schudde.

Over den gladden straatweg rolde het rijtuig voort; langzaam loste de nevel zich op, en een matte zonnestraal brak door de grauwe wolken heen en viel op de stervende aarde.

Tot nog toe had Chester Mylady's bevel trouw opgevolgd en geen woord gewisseld met Mary-Rose, die natuurlijk dezelfde opdracht ontvangen had.

Na ongeveer een uur rijdens kwamen zij aan een kleine plaats met een groote kerk en een groot café, dat aan straat lag. Hier liet Chester stilhouden.

'Wenscht u soms wat te gebruiken, miss?' vroeg hij, getrouw aan zijn instructies.

'Ach ja,' antwoordde Mary-Rose, 'het is erg koud, en ik zou u voor een kop warme thee zeer dankbaar zijn, Chester!'

De oude dienaar geleidde het meisje in de groote, leege gelagkamer, en ging het ontbijt bestellen. Onderweg schudde hij evenwel weer zijn grijs hoofd, terwijl hij over de handelingen van Mary-Rose nadacht. 'Zij kwam hem namelijk volstrekt niet 'gek' voor, want minstens had hij verwacht dat zij op zijn vraag of zij wat wilde gebruiken, geantwoord zou hebben, dat zij liever ballet wilde dansen. Nu zij dit niet gedaan had, kwam de oude dienaar tot het besluit, dat zij niet zoo gek moest zijn, als Mylady wel gezegd had.

Mary-Rose, die zonder ontbijt van Hereford-House vertrokken was, en wier jonge natuur, trots haar groot verdriet, haar rechten verlangde, verkwikte zich aan het krachtige maal, dat Chester haar had laten voorzetten, en besteeg daarna met hem weder het rijtuig. Dat hij bij haar zou zitten had Melusine hem het laatste oogenblik

nog gezegd en dus nam hij, zooals voorheen, weer tegenover Mary-Rose op het achteruit-bankje in den landauer plaats.

Langs een mooien gladden landweg rolde het rijtuig voort, tusschen kale velden en met dauw beparelde weiden, die in de morgenzon als diamanten schitterden. De dag beloofde mooi te zullen worden als wellicht de nevel nog niet de overhand zou krijgen, want de herfst is in Engeland een zeer onzeker jaargetijde.

Mary-Rose staarde peinzend in het liefelijke, met herfsttinten gekleurde landschap, en meer dan ooit gevoelde zij, dat ook zij, trots haar jeugd, zich reeds in den herfst van het leven bevond, daar de schoonste tijd van haar bestaan achter de sombere muren van een krankzinnigengesticht begraven zou worden en met haar de gouden droom der liefde; voor haar was de zon voor altijd ondergegaan.

Overstelpt door smart bedekte Mary-Rose de oogen met beide handen. O, wat was het toch hard, zedelijk te moeten sterven in den bloeitijd van het leven, eeuwig te moeten scheiden van hem, die haar alles was op de wereld - voorbij, voorbij!

Zij nam de handen van het gelaat en groote tranen biggelden langs haar wangen.

'Chester,' sprak zij zacht, 'ik heb één verzoek aan je!'

'Hm! ik weet niet, miss, maar Mylady heeft mij eigenlijk streng verboden met u te spreken.'

'O, hetzelfde heeft Mylady ook mij verboden, maar ik zie niet in met welk recht zij mij iets te verbieden heeft,' antwoordde Mary-Rose treurig. 'Neen, Chester, ik bedoel dat het voor mij iets anders is dan voor u - en gij behoeft mij ook maar met een eenvoudig "ja" te antwoorden. Chester, groet Sir Frederik voor mij en zeg hem, dat ik in dat verschrikkelijk huis altijd aan hem denken zal; wil je dat doen?'

Chester viel in de grootste verbazing in de kussens terug. Lang, zeer lang staarde hij Mary-Rose aan en eindelijk gaf zijn verwondering zich in de volgende woorden lucht:

'Ja, maar bent u dan niet krankzinnig, miss?'

Niettegenstaande haar treurige stemming moest Mary-Rose lachen.

'Neen, Chester,' sprak zij, 'ik ben evenmin krankzinnig als gij.'

Het kwam in het minst niet bij Chester op, aan Mary-Rose's woorden te twijfelen; het was dus geen wonder dat zijn verbazing geen grenzen kende.

'Niet krankzinnig,' herhaalde hij. 'Maar waarom moet u dan in de inrichting van Dr. Norton gebracht worden?'

'Ik hoop, Chester, dat ge over zekere zaken kunt zwijgen,' sprak zij aarzelend.

'Ik was Sir Ralph's dienaar en ben geen prater,' antwoordde hij vol trots.

'Nu dan,' zei Mary-Rose, 'je moet namelijk weten, Chester, dat ik zoo onvoorzichtig geweest ben, Mylady mee te deelen, dat ik in het bezit ben van een harer geheimen. Ik kan en mag je niet zeggen wat het is, maar Mylady gelooft slechts dan alleen van mijn stilzwijgen verzekerd te zijn, als zij mij geheel onschadelijk maakt, door mij achter slot en grendel te sluiten.'

'Dat is laaghartig,' kwam er bij Chester met weinig eerbied uit.

'Dat is het ook,' zei Mary-Rose weenend, 'maar het helpt niet, ik ben in haar macht, Chester! Ge moogt nooit verraden wat ik je gezegd heb!'

Chester stiet hoofdschuddend eenige zeer onparlementaire woorden uit, die waarschijnlijk aan het adres van Lady Hereford gericht waren, en riep toen:

'Ik zal het aan Sir Frederik zeggen en die zal u dan uit het ellendige gesticht verlossen!'

'Neen, Chester, ge moogt het niemand zeggen, verstaat ge mij, niemand!' sprak Mary-Rose beangst; 'en ik zal je zeggen waarom. Sir Frederik zou mij verlossen en

Mylady om rekenschap vragen. Natuurlijk zou hij mij dwingen Mylady's geheim, om hetwelk zij mij naar Dr. Norton zendt, te zeggen, en dat mag niet, nooit!'

'Maar ik zie volstrekt niet in, waarom Mylady ontzien moet worden,' bromde Chester, zeer weinig overtuigd.

(*Wordt vervolgd.*)

Eenige dagen te Valkenburg, door T. van Dijk. Met illustratiën. (*Vervolg en slot van blz.* 278.)

Wanneer men eenige dagen in deze streken heeft rondgedwaald, heeft men weldra zijn geliefkoosde plekjes gevonden, zijn genotvolste middagzitjes, zijn mooiste wandelingen, zijn banken in den maneschijn. Ik wil trachten, u enkele dezer te beschrijven.

Een onzer eerste tochten gold de bron bij den Keutenberg, den z.g. Gronzenelput. Wij bereikten dezen langs een vermoeienden omweg; de Limburger jeugd, die men naar den weg vraagt, heeft veelal de beleefde gewoonte, op alles: 'ja meneer' te antwoorden, en zoo misleid, beklommen we langs een schaduwloozen landweg en gestoofd door fellen zonnebrand, een eenzame hoogte. Op den top aangeland, moesten we erkennen, dat we verdwaald waren. Een omgekeerde egge noodigde tot rusten uit, en beter dan onze kaart, die we raadpleegden, hielpen ons de inlichtingen van eenige menschen, die in de nabijheid een akker wiedden. Wij daalden in een ravijn af, langs korenvelden, kleurig doorspikkeld van papaver, korenbloem en Scabiosa. Na een nieuwe beklimming bereikten we het dorpje Keutenberg, dat boven op den gelijknamigen berg ligt; de bron, het doel van onzen tocht, was aan den voet van dezen. Langs een smal en steil voetpad, glibberig van den regen en de oorzaak van een vermakelijke, schoon hachelijke tuimelpartij, kwamen we beneden

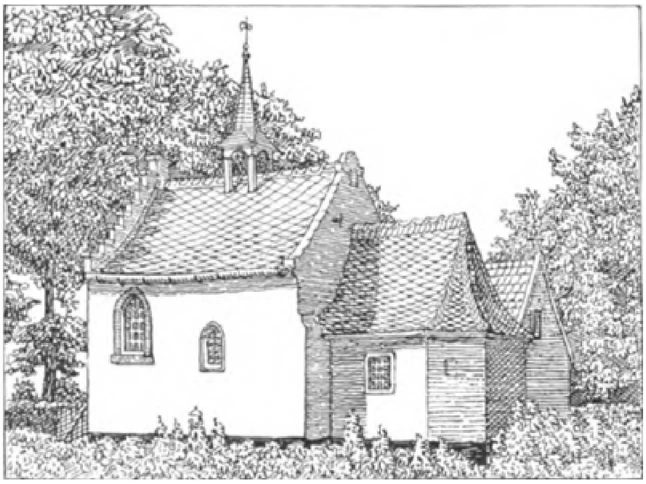
De Hermitage

aan. Het prachtigste landschap vergoedde hier onzen dwaaltocht vele malen.

Het land van Valkenburg klein-Zwitserland te noemen, zooals sommige schrijvers, hoogen lof bedoelende, doen, schijnt mij een miskenning van het bijzondere karakter van dit landschap. Deze streek is geen miniatuur van een bergland, ze heeft haar eigen, zeer persoonlijke schoonheid. Zwitserland op kleine schaal ware een onding, een poppendoos. Daar is het juist het machtige der berggevaarten, dat u imponeert, het diepe der spelonken, dat u doet huiveren, de gloeiende schittering van de Alpenzon op de maagdelijke bergkruinen, die u verrukt. Ge kunt de maat niet verkleinen; juist in haar maat bestaat de schoonheid. Welnu, het Geuldal geeft u de volle maat, maar van zijn eigen schoon.

Gij zit naast de bron in de schaduw en rust uit; naast u rijst de steile Keutenberg op, zijn begroeide helling met struiken bezet; het slingerend voetpad verliest zich in geboomte, dat het gezicht afsluit. Uit eenige spleten aan den voet van den berg borrelt onafgebroken water op, dat zich in een bekken verzamelt, kristalhelder en ijskoud. Over de blankgeschuurde steentjes kabbelend, lispend en schuifelend door het immer vochtige gras, vloeit dit af in de Geul, die zich hier eng aan den berg buigt, als reikend, om dezer schatting in ontvangst te nemen. Kolkend om hindernissen, aan de oevers vastgeraakt, kavelend over de oneffenheden harer bedding, rusteloos stroomend altijd, ruischt deze voort onder berken en populieren, tot waar een bocht haar aan het gezicht onttrekt. Het is een tooneel vol vredige poëzie, het ongestoorde kabbelen der Geul verhoogt het gevoel der natuureenzaamheid.

Soms is het tooneel levendiger, - wanneer hier een vroolijk gezelschap kampeert, en kinderen u een glas water komen aanbieden, uit de bron geschept, of jonge vrouwen, wier gespierde armen en volle leesten ge bewondert, hare emmers komen vullen of groente spoelen. Het dorpje Keutenberg moet zich hier van water voorzien, dat aan juk of stok over de schouders gedragen, door vrouwen de steile helling moet worden opgetorst. Waar zijn onze mechanici? Er is voor hen een goed werk te doen: deze menschen van vermoeienden arbeid te ontlasten.

Onbarmhartig kan de zon branden in de door heuvelen ingesloten Geulvallei. Op warme zomerdagen wandele men daarom in de ochtenduren; voor middagzitje is het Rotspark een uitgelezen plek. Dit park is eenige minuten buiten het stadje op de helling van een berg aangelegd. Het is evenals het hieraan sluitende Polferbosch van wandelpaden doorsneden. Met het begroeide gedeelte wisselen rotspartijen, grotten en spelonken af. Ruim te halver hoogte van den berg, naast de plaats waar de Reuzentrap uitkomt, zijn terrassen aangelegd en muziektent en buffet gebouwd.

Hier is het heerlijk rusten. De zonnige stemming der natuur deelt zich aan u mee, het gesprek stokt, ge geeft u over aan stil genieten. De aarde ligt voor u in bloeiende, droomende rust; alles is stil, geen windje lispt; zelfs de vogels zwijgen in de takken der boomen, die statig en groot voor u oprijzen, ranke sparren en sterke, wringende eiken. Ge spreekt niet, maar ge opent uw ziel om die te vullen met zooveel als ze bevatten kan van de weelde van het oogenblik.

Onder de rotspartijen, die op de hellingen van dit park voorkomen, is de belangrijkste de Heksenkeuken, een spelonk van groote afmetingen, deels ingestort, deels kunstmatig bijgewerkt. Haar wanden zijn verweerd en verbrokkeld, de ingang is door een glooienden aardwal half versperd,

over den bodem liggen losgebroken gewelfbrokken verspreid, een vlierstruik schiet in het midden eenzaam op. Waarlijk, indien heksen hier beneden hare gelagen vieren, vinden zij

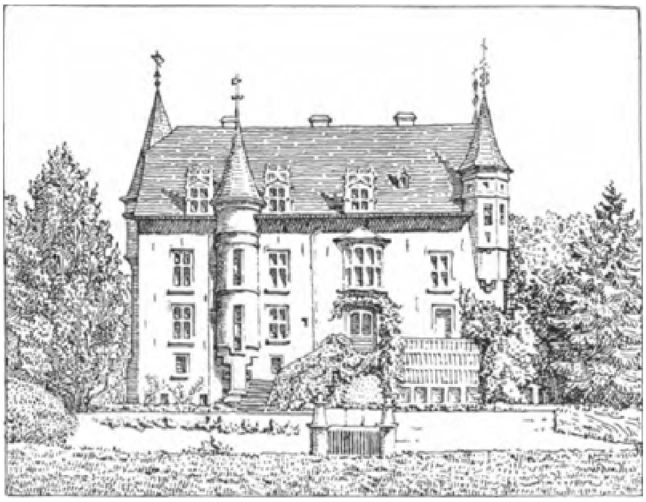

Het Slot Schaloen

bezwaarlijk een geschikter omgeving, en indien er nog geen legende der Heksenkeuken bestaat, is het tijd dat er eene bedacht worde. Vooral in den avond, wanneer het schijnsel der booglamp van boven het terras slechts den voorgrond verlicht, prikkelt het onbestemde van vormen en ruimte de verbeelding en leidt uw gedachten af naar geesten en spoken, bijgeloof en theosofie.

Maar aangenamer brengt gij den avond elders door. Valkenburg biedt u niet de uitspanningen eener groote stad; ge zoudt ze hier trouwens versmaden. Ge wenscht de voeling met de natuur niet af te breken. Liever zoekt ge in den avond de bank op, even buiten het stadje, naast de Valbrug. De maan schijnt; op de vlakte vóór u rust een dun-zilveren waas van dauw; de waterstralen der Geul bruisen in kokende warreling door de spleten der sluis. O, de taal der wateren te verstaan en al de stemmen der natuur! - wat vertellen elkaar de popelblaren? wat mijmert de zomermiddag? wat tijding brengt de wind, die aan de ruiten kleppert? We hebben wel scherp geluisterd om te hooren wat de Geul zei, toen ze na een kalmen tocht onverwacht voor een houten versperring aankwam, en door eenige smalle spleten naar beneden moest springen. Of ze zich driftig maakte? het duurde een geruimen tijd, vóór ze tot kalmte was teruggekeerd.

Dwaas is de mensch; we meenden de Geul te verstaan, maar het waren slechts onze eigene gedachten: over den invloed van een milde, zonnige natuur op aard, taal en zeden van den mensch. Hoe een stralende hemel en bloeiende velden zijn kleurzin scherpen en louteren, in huizenversiering toegepast; hoe een lachende natuur zich afspiegelt in zijn luchtigen aard, een mild klimaat in zijn welwillende inborst; hoe de kabbelstem der Geul der taal een zoeten toon leert. Ongetwijfeld is er verband tusschen de spraak van een volk en de omgeving waarin het leeft. Gelijk het Limburgsch dialect u aan een kabbelend beekje doet denken, herinnert niet aldus het plat-Amsterdamsch - aan straatvuil en fabrieksrook?

Het land van Valkenburg is het tooneel geweest eener zeer bewogen historie. De schoone streek lokte reeds in oude tijden vreemdelingen tot verovering en verblijf uit. De Romeinen hadden hier tal van villa's; ze legden een heerbaan aan van Tongeren

op Gulik (Juliacum), die bij Trajectum, het tegenwoordige Maastricht, de Maas passeerde.

De Franken, die de streek vervolgens in bezit namen, verbreidden hier het Christendom en stichtten o.a. onder Sint Willebrord abdijen, die de oorsprong werden van vele dorpen. De Karolingische vorsten bouwden aan den Romeinschen heirweg den Koningsburcht Marsna, het tegenwoordige Meersen, bekend door de bijeenkomsten der drie broederkeizers, kleinzonen van Karel den Groote. Daarna verschijnen op het tooneel de stroopende Noormannen, abdijen en dorpen verwoestend en platbrandend. In 891 had aan de Geul een bloedig treffen plaats, waarin het leger van keizer Arnulph door dezen grootendeels vernietigd werd.

In de middeleeuwen maken deze streken een deel uit van het Duitsche rijk; de hertogen, graven en heeren, over de verschillende landschappen aangesteld, beoorlogen elkaar eeuwen lang met onverflauwden ijver. Veroveringszucht, twisten over opvolging, veeten, er waren altijd motieven te over voor den strijdlust der edele ridders.

De heerlijkheid Falkenborgh, oorspronkelijk een schenking van keizer Hendrik III aan een zijner nichten (1040), spreekt in dit krijgskoor onder zijn strijdbare heeren een hartig woord mee. Herhaaldelijk wordt de burcht belegerd, soms stad en kasteel beide neergebrand.

Het geslacht der heeren van Valkenburg, waaronder Waleram II, de rosse, de meest bekende figuur is, handhaaft zich sedert 1050 tot het midden der 14^{e} eeuw, toen de laatste manlijke afstammeling stierf en het land aan de hertogen van Brabant verviel.

Ook in den 80-jarigen oorlog heeft Zuid-Limburg van de lasten van den krijg zijn ruime deel genoten. Beurtelings was de streek Staatsch en Spaansch, en bij het verdeelingstractaat, dat eenige jaren na den vrede van Munster volgde, werd ze onder Spanje en de Republiek verdeeld.

In 1672 viel het slot van Valkenburg in handen der Franschen; na herneming werd het door de onzen verbrand, en sedert niet meer opgebouwd.

Van 1745-'77 werd de streek onveilig gemaakt door de gevreesde bende der Bokkenrijders, die in de groeven ge-

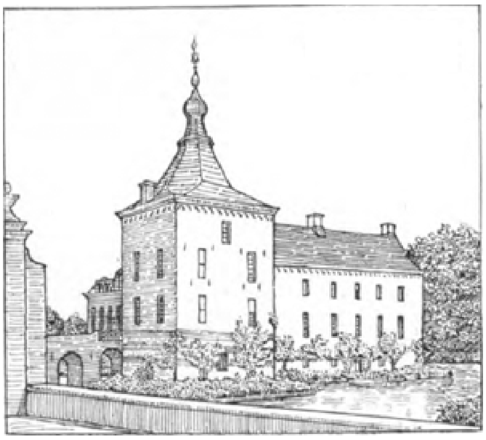

schikte schuilplaatsen vonden; in enkele jaren werden van deze struikroovers te Heerlen een driehonderdtal opgehangen.

Thans is een tijdperk van rust aangebroken, de vruchtbare Geulvallei geniet de zegeningen van den vrede. Het stedeke Valkenburg bloeit en breidt zich uit. De invallen van brandschattende soldeniers hebben plaats gemaakt voor het bezoek van vreedzame reizigers, die welvaart brengen in plaats van ze te verstoren. Het aantal hôtels breidt zich in de laatste jaren aanmerkelijk uit, het eene is al schooner gelegen dan het andere. Het oude stadje bestaat uit weinige straten en pleinen; de markt, waar drie straten samenkomen, is een der aardigste plekjes, vooral in den avond.

Helder en zacht wordt dan het midden van het plein verlicht door de electrische booglamp, die boven de pomp is opgehangen, verderop tot de Birkelpoort rust de straat in schemering. Van tijd tot tijd uit den donker in het volle licht tredend, marcheert een groep jonge mannen af en aan, zich oefenend in exercitie en wapenhandel voor het jaarlijksch feest van prijsschieten, een overblijfsel der gilden. Voor hunne woningen gezeten, genieten de burgers van den luwen avond. Meisjes wandelen de straat op en neer, levendig koutend, en speels doend en minlijk in

De Grendelpoort.

den tweestrijd tusschenschuw te vluchten en de aandacht te trekken, vol onuitputtelijke jonge vroolijkheid. Innige snaren treffend, speelt zich dit vredige brokje menschenleven af onder den ruimen, donkeren sterrenhemel.

In de wandelingen, die men bij voorkeur in den ochtend onderneemt, kan men òf de Geulvallei houden, òf rechts en links over de bergen gaan. In het eerste geval kieze men zooveel mogelijk de voetpaden, die langs de Geul voeren; de groote weg is zonniger. Stroomopwaarts gaand, vindt men eerst de Hermitage op den steilen Schaasberg, het verblijf van een der twee kluizenaars, die in ons land leven; men passeert het kasteel Oost, in het begin dezer eeuw verbouwd tot een deftig landhuis in strengen, klassieken stijl, het Schaloen, een statig slot met middeneeuwsche en latere vormen, en bij Oud-Valkenburg het Genhuis, een slot uit het begin der 13e eeuw, met een machtigen hoektoren. Door het lieve dorpje Strucht bereikt men verder den Keutenberg.

Over de bergen mist het landschap het intieme der Geulvallei, en dikwijls zult ge schaduw missen. Zoo ge echter het geluk hebt in den kring van eenvoudige lieden te verdwalen, dan strekt u ook later de tocht tot een aangename herinnering.

Wanneer men den weg naar Houthem volgt en bij het gehucht Strabeek rechts afslaat, komt men aan het Ravensbosch. Dit is rijk aan konijnen; rijpe braambessen groeien aan den boschzoom, groote varenplanten spreiden haar gespleten veeren uit; onder de hoogstammige eiken ontspringen de bronnen van een klein stroompje, raadselachtige plekken, die den grond ver in het rond bevochten. Straks bereikt ge het dorpje Haasdal, waar uit de gele bergen grint wordt afgegraven; de muren der armoedige huizen zijn van specie, tusschen een raamwerk van takken vastgezet. Purpergloeiend treft u de hitte; gelukkig vindt ge een eenvoudige herberg; in de ouderwetsche gelagkamer is het heerlijk frisch. Ge verkwikt u aan oud bier, dat u de jonge Net aanbiedt, een stevige meid, die nieuwsgierig luistert naar de menschen, die van zoo ver komen, maar straks in peinzing geraakt na een vraag omtrent haar vrijer.

De vloer in de gelagkamer is van grint; zware, gewitte balken dragen de lage zoldering, de steenen haard is thans netjes geverfd, zwart en wit geblokt; een ouderwetsche klok siert den wand. Christelijke tableaux met spreuken zien vermanend op u neer. Alles is kraakzindelijk, de trots der landelijk-degelijke waardin. Deze acht het zich ten plicht hare gasten te onderhouden. Al verstaat ge niet altijd het zware dialect, het gesprek vlot er niet minder goed om. Als een stortvloed - maar van ondoorzichtig water - stroomen vragen en bescheid uit der waardin mond. En zie, als ge afscheidneemt, zijt ge bijna van de eenvoudige, hartelijke lieden gaan houden, die zoo openhartig het beginsel van hun weinig bewogen leven voor u hebben blootgelegd.

Een der schoonste wandelingen is die naar Geulem, bekend om zijn rotswoningen en waterval, de Geul stroomafwaarts.

Ge wandelt de Grendelpoort uit; de boomen op de hellingen van Rolspark en Polferbosch werpen op den weg een welkome schaduw. Straks volgt ge een slingerend voetpad, nu naast de Geul, dan stijgend, met de kabbeling van den stroom aan den voet der helling, harder vlietend, schuimend en kolkend over steiler dalende bedding.

Hier is het pad koel onder van boven dichtgaand struikgewas, van elzen meest en hazelnoot en meidoorn, door klimplanten omslingerd en verbonden; dan treden wij uit dit groene gewelf en hebben een gezicht over de vallei, hier weiland met boomgaarden, ginds kleurige graanakkers, waar de dorpen met hun geelwitte gevels en roode daken wegschuilen tusschen het blauwgroen van het geboomte. Koeien rusten in de schaduw der populieren en verfrisschen zich in den door zijn bronnen steeds koel gehouden stroom. De overliggende heuvelketen dekt het verschiet. Naast u vliet de Geul, ruischend en kabbelend over de hindernissen harer oneffen bedding. Vogels jubelen in de toppen der esschen, door de beweeglijke popelblåren ruischt de ochtendwind; geen wandelaar stoort uw genotvol alleenzijn.

Ge passeert de groeve van S. Gerlach, waarin ge u niet ver durft wagen, uw brandende lucifer schijnt dezen nacht nog donkerder te maken.

Straks rijzen steil en phantastisch de verweerde rotsen naast den grooten weg op, hier en daar gesteund door begroeide glooiïng; op de kruin van den berg staan hooge boomen. Ge rust uit en verfrischt u bij de vroolijke Marie. Straks kunt ge de grot bezoeken en de rotswoningen of den waterval gaan zien; voorloopig vermaakt ge u met de dichterlijke ontboezemingen, tot lof der eenige Geulvallei gezongen, die het vreemdelingenboek tot een bundel boertige en lyrische poëzie maken; ge teekent uwen naam, zoo ge niet, als een dichterlijk reisgenoot, ook uw gemoed in verzen uitgiet, van welke gelegenheids-poëzie hier tot slot een staaltje moge volgen:

Aan valkenburg.

O land van licht en kleuren,
Van milden zonnegloed,

Waar wilde bloemen geuren,
In rijken overvloed!
Kristallen bronnen wellen
Uit uwer rotsen schoot;
Der aarde lenden zwellen,
Waar ze u haar bouwsteen bood.
Van uwer heuvelen kruinen
Een schoon gezicht ons boeit:
Uw velden en uw tuinen
Zoo weelderig ontbloeid.
Als klaterende beekjes
Zoo klinkt uw zoete taal,
Als ruischend lenteloover,
Gekust door zonnestraal.
De burcht die fier verheven,
Troonde op den Dwingelrots,
Het voorgeslacht deed beven
Voor der baronnen trots,
Zonk tot een puinhoop samen;
Thans op het brokkelig puin
Ontbloeien wilde rozen:
Een warrig rijken tuin.
Zoo rees uit woeste tijden
Van schrik en vuur en bloed
Een schoon en bloeiend leven,
Der vrede kostbaar goed.
De kabbelstem der Geule,
Voortruischend onder 't groen,
Spreekt van der twisten smeulen,
Der menschen booze doen,
Maar hoe Natuur, getrouwe
- Hun hoogheid ongeacht -
Haar gaven blijft ontvouwen
In liefelijke pracht.

Een omgevallen woudreus.

In verschillende deelen van Californië treft men bosschen aan van prachtige boomen, die zeer oud zijn en reusachtige afmetingen hebben. Aan de botanisten zijn ze bekend als de S e q u o i a G i g a n t e a . Als door het een of ander toeval een dezer woudreuzen valt, dan kan men een beter denkbeeld krijgen van zijn grootheid, dan wanneer hij zijn bladerkroon ten hemel richt.

De bijgaande fotografie, genomen in het beroemde Mariposa bosch, laat ons een deel van den stam zien van een dezer prachtige boomen, die door brand is uitgehold.

Het deel, dat hier is afgebeeld, is stellig 80 voet van de basis van den boom verwijderd, maar toch nog groot genoeg om doorgang te verleenen aan een ruiter te paard.

Een avond, door Marius de Vroege.

Loom en zwaar hangt de zomeravond over de stad.

'Hoe is het mogelijk,' zegt Antje, de oudere dienstbode, 'om bij zulk warm weer met alles potdicht te zitten en dan daarenboven nog van dat benauwde goed te gaan zitten ruiken; er is dan ook een lucht in de kamer om te stikken en de juffrouw ziet zoo wit als een doek.

'Ze is nooit zoo heel levendig en vooral niet in den laatsten tijd,' vervolgt ze, 'maar zoo stil als ze nou toch begint te worden, ik kon daar pas haast geen woord uit 'r krijgen en het was 'r te veel, dat ze d'r bewoog.'

'Te veel, dat ze d'r bewoog!' klinkt het uit den mond van Lize, het kindermeisje, wier dagtaak is geëindigd en die gereed staat om volgens haar gewoonte naar huis te gaan; 'nou dat is warempel geen wonder, als je met zoo'n hitte eerst hardop gaat zitten lezen en dan door den tuin gaat draven, zooals ik de juffrouw een poosje geleden heb hooren doen, toen ik even boven op de achterkamer moest wezen. Daarom zal ze de deur van de serre dichtgedaan hebben, denk ik,' vervolgt ze; 'ze zal het gruwelijk warm gekregen hebben, en van het kind zeit ze ook altijd, dat een mensch in den zomer net zoo goed kou kan vatten als in den winter.

'Maar ga je even mee naar de keuken?' vraagt ze; 'hier in dat kamertje is 'r op die dooie gracht toch zoogoed als niks te kijk, en als ik dan genacht gezeid heb, kan je meteen het poortje achter me sluiten.

'Het scheelt me genoeg, dat ik daar uit kan gaan. Als je de steeg uit ben, is 't een heel wat plezieriger weg dan voorom, dat is zeker!

'De juffrouw was al naar het kind gegaan,' zegt ze even later; 'de groete dus, hoor! en jijzelf ook wel te rusten!'

'Genacht Lies,' zegt Antje, 'slaap lekker!

Goeie hemel! wat staat die poort wijd open, zeker die ondeugende jongens weer gedaan! Nou, ik zal er sekuur den grendel op doen, dan zijn ze er verder vrij van. Als mijnheer over een uurtje eerst maar thuis is, hoop ik, dat er eens een lekkere bui komt, want het is niet om uit te houden,' betuigt ze.

'Wat mezelf betreft mag ik lijden, dat je je zin krijgt,' antwoordt Lize, 'maar aan den anderen kant weer niet, want mijn broer, die bij de spoor is, heeft laat dienst van avond, weet je, en als het dan zulk verschrikkelijk weer is, maakt moeder d'r eige maar ongerust. Zoo'n ziekelijk mensch is op zulke punten heel anders als een ander,' klinkt het verontschuldigend en tevens met eenige verheffing van stem, waarna het gezonde deerntje, dat zelf van de zorgen des levens zich nog weinig aantrekt, zich in weerwil van het drukkende in de atmosfeer met haastigen tred verwijdert.

* * *

Schier nog wezenloozer dan Antje haar in de tuinkamer heeft aangetroffen, zit 'de juffrouw' intusschen boven voor het bed van 'het kind'. Ze heeft die plaats ingenomen even werktuiglijk als ze de deur van de serre heeft gesloten achter de vrouw, die haar straks is komen overvallen. Achter haar, die, na door haar gedrag haar man en haar familie in het aangezicht te hebben geslagen, het nu ruim vier jaar geleden heeft kunnen bestaan het kind te verlaten, dat thans daar ligt te slapen.

Wat haar dezen avond herwaarts heeft gebracht? Hoe dat uit te maken. Hoe bij dat raadselachtige wezen, in dien chaos van aandoeningen den draad te vinden tot haar handelingen? Een gril van het oogenblik of een reeds lang gekoesterd voornemen, dat tusschen alle emoties door telkens weer is opgerezen. Haat en wraakzucht of een onweerstaanbare drang naar de plek, waar zij, hoe kort dan ook, geluk heeft gekend,

een geluk, geïdealiseerd in en door het daarop gevolgde stormachtige bestaan, wie zal zeggen, wat van dat alles haar heeft bewogen! Maar wat het geweest moge zijn, of hoeveel verschillende aandoeningen er misschien tegelijk in het spel waren, een enkel feit doet denken aan de berekening, de omstandigheid namelijk, dat ze voor haar bezoek juist dezen avond heeft gekozen, den eenige, waarop de man, met wiens genegenheid ze den spot heeft gedreven en wiens naam ze door het slijk heeft gesleurd, reeds sedert jaren wekelijks door ambtsbezigheden naar elders wordt geroepen. Als ze inderdaad op dezen avond is gekomen om hem te ontwijken, heeft ze in haar berekening niet gefaald. Door de tuinpoort is ze genaderd en ze heeft haar zuster

alleen aangetroffen in de haar nog zoo welbekende huiskamer, waarin wel de eenige verandering mag heeten, dat ze tegenwoordig niet meer tot het tooneel wordt gemaakt van ergerlijk gesar, van kleingeestig drijven en van een voortdurend en afmattend verzet. Er lag een schijn van rust en vrede over de omgeving, en bij het aanschouwen daarvan heeft de nijd nog dieper zijn klauwen geslagen in het gemoed van de vrouw, in wier leven van passie rust en vrede reeds voor lang tot ijdele klanken werden.

Hoonend is ze voor de stille gedaante getreden, die, hoewel reeds een poosje met het hoofd over een boek gebogen, nog geen letter had gelezen. Opgeschrikt uit haar somber gepeins, heeft die arme haar met ontzetting aangestaard: zoo was het dan nu werkelijkheid geworden, wat ze in haar zielesmart in den laatsten tijd zoo menigmaal als droombeeld heeft gezien! Daar stond haar zuster vóór haar, vermagerd van lichaam en zonderling - och! zoo zonderling - van uiterlijk, maar in levenden lijve stond ze daar toch. Met een door hartstocht onderdrukte stem heeft die zuster zich een verongelijkte, een verdrevene genoemd en als geeselslagen hebben haar de beschuldigingen getroffen, die er over die verdorven lippen zijn gekomen. Zij, de aangevallene, is in elkander gekrompen als ware ze werkelijk schuldig, en ternauwernood heeft ze verstaan, wat die vrouw even later heeft gebazeld over het kind, dat ze zeide te haten, omdat het *zijn* kind was, maar dat ze te eeniger tijd hem toch afhandig zou maken, teneinde aan haar zuster het motief te ontnemen, om in zijn huis te blijven.

* * *

‘Krijgt z'm, of krijgt ze hem niet? Ja, waarlijk! ze krijgt 'm nog!’ zeide lachende een der twee heeren, die iets later op den avond bij het helder verlichte station naar een vertrekkenden trein stonden te kijken ‘Nu! vlug is ze, dat moet gezegd worden, en dat bij zulk een temperatuur en zooveel kwikken en strikken aan,’ vervolgde hij, terwijl ze het perron verlieten. ‘Ba! wat een bonte boel! en wat een oogen. Heb je wel gezien hoe doordringend ze ons heeft aangekeken? Maar ze moest er verder niets van hebben, man!’ zeide hij plagend; ‘ze ging er vandoor of Joost haar op de hielen zat. Nu! het was dan ook op het kantje af, dat ze den trein nog heeft gehaald en ze heeft met één oogopslag wel gezien, dat het niet de moeite zou loonen, om voor ons een treintje over te blijven, denk je niet?’ vroeg hij.

Een blik op zijn metgezel bracht hem echter tot de overtuiging, dat al moest deze zijn woorden gehoord hebben, hij niet voornemens was om op zijn scherts in te gaan. Dat was dan ook moeilijk te verwachten van den bleeken en ernstigen man naast hem, overwoog de spreker bij eenig nadenken. Na alles wat men hem bij zijn komst in de stad had medegedeeld aangaande de ondervinding, die zijn metgezel had opgedaan van het vrouwelijk geslacht, mocht het waarlijk geen verwondering baren, dat die zijn ondoordachte woorden geen antwoord waardig scheen te keuren. Berouwvol haastte hij zich dan ook een ander onderwerp te berde te brengen, toen, nadat zich in de verte reeds eenig gerommel had doen hooren, een vrij hevige donderslag hem verder van alle pogingen ontsloeg. ‘Hè! dat zal opfrisschen zoo'n buitje!’ zeide hij, ‘maar het zal “rep je, scheer je” zijn, om nog droog thuis te komen.’

‘We zijn het dichtst bij mijn huis, dus is 't het beste, dat je bij mij wacht tot het ergste voorbij is.’

Met een paar korte woorden werd zijn voorslag echter van de hand gewezen. De man, die naast hem ging, wenschte op dat oogenblik niets liever dan van zijn gezelschap ontslagen te worden, teneinde zoo spoedig mogelijk zijn eigen woning te kunnen bereiken.

Wat hem daar wachten zou, wat ze daar aangericht zou hebben, de vrouw, die hij aan het station aanstonds had herkend, in weerwil van de groote verandering, die over haar gekomen was? Wat ze daar aangericht had, zij, wier bestaan hem verbood de hand te reiken aan het geluk, wier bestaan hem en nog iemand doemde tot nameloos lijden, een lijden, waarover zelfs geen woord over de lippen mocht worden gebracht? Bij zijn nadering kon hij het reeds gewaar worden: ‘Weg! weg!’ gilde zijn schoonzuster, die ondanks het woeden der elementen nog altijd in dezelfde houding, was gezeten voor het bed van zijn kind, en eer de klok nog het middernachtelijk uur had geslagen, moest hij tot zijn vertwijfeling van den dokter vernemen, dat het met de ijlende zieke slecht, zeer slecht was gesteld.

* * *

‘Neen moeder,’ zegt Lize's broer, die zooeven is teruggekeerd van zijn dienst. ‘Neen!’ herhaalt hij een weinig ongeduldig, want als moeder zich iets in het hoofd heeft gehaald, is het er moeilijk uit te krijgen, ‘ze was niet door den bliksem getroffen, dat zei de dokter dadelijk, het was hartverlamming, zei die. Ze kan wel van het lichten geschrikt zijn, maar voor zoover de dokter het in de gauwigheid kon nagaan, scheen het mensch er niet best aan toe geweest te zijn, en ze hebben gezien, dat ze hier aan het station heel hard heeft moeten loopen om den trein te halen. Ze zat eerste en het moet een akelig gezicht geweest zijn, zoo'n mooi gekleede dame morsdood.

‘“Zeker van den rijkdom,” zei ik tegen Koenders, die haar mee uit de coupé heeft gedragen. “Van den rijkdom? Goeie morgen!” zei die, “'t zal wel heel wat anders geweest zijn.” Maar rijk of niet,’ vervolgde de jonkman, ‘geld voor odeur schijnt ze genoeg gehad te hebben, want wat had dat mensch een lucht bij d'r, de heele wagen was verpest! We ruiken dat goed tegenwoordig genoeg, maar zoo erg toch zelden. Hoe kunnen die menschen dat nou lekker vinden!’ zoo eindigde hij, zich gereedmakende om naar zijn kamertje te gaan.

‘Lekker,’ zeide Lize, ‘nou, ik voor mij vind het nog zoo onaangenaam niet, en dan het is de mode, weet je. Bij onze juffrouw had ik het nog nooit gemerkt, maar je had 't van avond 's moeten ruiken! Ant had 't me al gezegd en het was waar, de heele kamer rook er na.’

* * *

En ‘weg! weg!’ gilt intusschen nog altijd de ijlende kranke, in stijgende razernij kampende tegen het spooksel, dat haar het leven tot een hel heeft gemaakt. ‘O! die lucht, ik stik... ik sterf van benauwdheid,’ snakt ze even later, maar ‘weg! weg!’ klinkt het weldra opnieuw, terwijl ze angstig ineenkrimpt voor de grijnzende gedaanten, die haar leger omringen.

En na een vlijmend wee spant van den man, die zich in het aangrenzende vertrek bevindt, iedere spier zich tot een koord en op zijn voorhoofd zwellen de aderen, alsof ze zullen bersten.

Hij balt de handen tot de nagels in het vleesch dringen en duidelijk hoorbaar knerst hij op de tanden, maar gesloten, stijf gesloten blijft de mond, want het moet stil zijn,

heeft de dokter straks gezegd, geen enkel geluid mag den zieke verontrusten. En zoo blijven ze onuitgesproken de verwenschingen, die hem naar de lippen dringen, de kwade woorden en bedreigingen gericht tegen haar, die, omgeven van haar bonten tooi, ginds op de lijkbaar ligt uitgestrekt.

Lady Melusine.
(*Vervolg van blz.* 283.)

‘Wij moeten het doen ter wille van Sir Ralph,’ antwoordde Mary-Rose, ‘want zij draagt den naam Hereford, dien ge altijd zoo trouw gebleven zijt, Chester.’

‘Of ik dat ben!’ zei Chester, zich op de borst slaande.

‘Nu dan, Mylady's geheim openbaar maken, zou den naam der Herefords tot een treurige beroemdheid maken, en aan schande prijsgeven. Van mijn stilzwijgen hangt voor de Herefords alles af. O, had ik toch vroeger maar gezwegen! Doch berouw komt altijd te laat, en ik zie zelf in, dat ik uit de wereld verdwijnen moet, wil ik Sir Frederik niet voor altijd ongelukkig

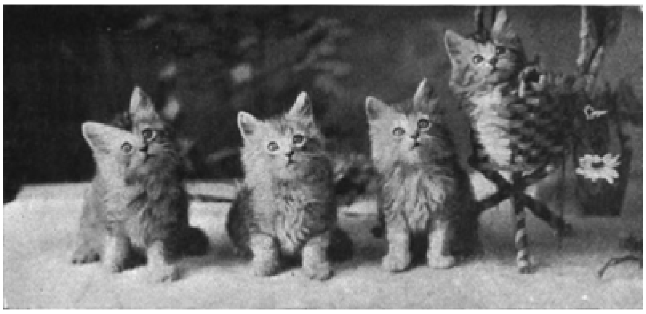

“NEEM EEN KIEKJE VAN ONS”. (Zie blz. 291.)

maken.’

Chester verviel in gepeins.

‘Dan mag ik er Sir Frederik ook zeker niets van zeggen,’ opperde hij. ‘en ik beloof u, miss Mary-Rose, dat ik het ook niet doen zal. Maar dat gij uw verder leven in een krankzinnigengesticht zoudt moeten doorbrengen, wil er bij mij niet in!’

‘Als ik het noodlot kon ontgaan, zou ik het gaarne doen. Ik geloof ook dat het niet lang duren zal of ik ben zoo ver als Mylady mij hebben wil - ik zal mijn verstand verliezen,’ riep Mary-Rose vol vertwijfeling uit. ‘Chester, beste Chester, in naam van onzen geliefden doode, Sir Ralph, red mij! Ik zou graag in den een of anderen winkel, in welken hoek der aarde ook, onder een anderen naam willen werken om mijn dagelijksch brood te verdienen, maar dan vrij zijn, vrij, vrij!’

Chester antwoordde niet, maar martelde zijn brein om een plan tot redding uit te denken, waarbij hij niet kon nalaten van tijd tot tijd een tevreden ‘hm’ te mompelen. Eindelijk sprak hij:

‘Zoudt ge geen plaats weten waar ge heen kunt vluchten, zonder vrees van ontdekt te worden, miss?’

Mary-Rose schudde het hoofd. Maar plotseling kreeg zij een inval. ‘O, Chester,’ riep zij uit, bevend bij de gedachte van vrij te zijn, ‘ik weet een goede plaats, het is....’

Maar Chester weerde haar met de hand af.

‘Ik wil het niet weten, miss, ik mag het zelfs niet weten, daarvoor heb ik mijn reden, evengoed als gij die hebt voor het bewaren van Mylady's geheim. Ik zal u redden of ik zou geen Bob Chester heeten. Het is mijn plan Mylady angst aan te jagen, evenals zij mij trachtte wijs te maken, dat uw bovenkamer niet goed in orde

was. Oho! De laatste rol, die Bob Chester op deze wereld speelt, zal goed zijn. En nu, lieve miss Mary-Rose, luister goed naar mij.'

En zonder verdere plichtplegingen zette Chester zich naast zijn reisgezellin neer en begon op zachten toon zijn plan uiteen te zetten. Hij was er juist mee klaar toen het rijtuig over de hobbelige steenen van een kleine stad begon te rijden, een plaats, die zij voorbij moesten en die te klein was om haar voorloopig bij het spoorwegnet aan te sluiten. Chester beval den koetsier stil te houden, daar hij een boodschap had, en steeg uit. Mary-Rose sloeg den sluier voor het gelaat en bad uit den grond van haar hart om het welslagen van Chester's plan. Na een poosje keerde de oude getrouwe dienaar der Herefords terug met een tamelijk groot pak onder den arm.

'Waar wilt ge de paarden voeren?' vroeg hij den koetsier.

'Ik denk in Hampton, mijnheer,' sprak de man.

'Hampton bezit niets dan een boerenherberg en de dame hier in het rijtuig moet een goede kamer hebben om te kunnen lunchen,' antwoordde Chester en ging zacht op vertrouwelijken toon voort: 'Ronduit gezegd moet zij in het gesticht van Dr. Norton gebracht worden; ze is niet wel bij het hoofd, daarom moet zij een kamer voor zich alleen hebben. Wat denkt ge van het café van Jones bij den Heksenvijver bij Hampton?'

'Bij Jones zijn goede kamers, daar zal ik heenrijden, mijnheer,' sprak de koetsier en zette de paarden aan.

Dezen keer reed het rijtuig verder tusschen ontbladerde boomen, een somberen, eenzamen boschweg op. Na ongeveer drie kwartier rijdens sloegen zij een hoek om en kwamen

aan een eenzaam gelegen maar niet slecht uitziend gebouw, dat zich 'Ben Jones Inn' noemde en in warme zomerdagen gaarne tot doel van uitstapjes gekozen werd, ter wille van de woest romantische omgeving waarin het lag, omgeven door een haag van prachtige oude beuken, die als relief dienden voor het schilderachtig gelegen, uit roode steenen opgetrokken gebouw van één verdieping, dat dagteekende uit den tijd van koningin Anna.

Maar niet alleen aan zijn beuken en rotspartijen dankte 'Ben Jones Inn' zijn aantrekkingskracht voor uitstapjes en toeristen, maar ook door den beroemden heksenvijver, een op misschien twintig passen afstands gelegen klein, door donker struikgewas omgeven meer, welks zwart, stil water er geheimzinnig genoeg uitzag. Deze vijver was een beruchte plaats. Volgens de meening van het volk was hij onmetelijk diep en aan zijn oevers knoopten zich duistere, geheimzinnige verhalen vast van moord en daden van vertwijfeling. Den naam 'heksenvijver' droeg hij vanaf den tijd, dat men er de dorpsheksen in verdronk, en niet zonder in 't geheim te beven gingen de inwoners van Hampton, dat op een mijl afstands lag, er voorbij.

Chester kreeg in het café een niet fijn gemeubileerde maar zindelijke kamer, waarin hij Mary-Rose bracht en het pak uit het rijtuig legde.

Op zijn verzoek bracht de waardin de vreemde dame iets te eten, niet zonder haar nieuwsgierig aangestaard te hebben, want de koetsier had natuurlijk dadelijk verteld, dat zij door den vreemden heer naar Dr. Norton's inrichting gebracht werd.

Nadat het eten opgediend was, verliet ook Chester het vertrek en zette zich in de gelagkamer om een glas ale te drinken. De paarden werden buiten gevoederd en de voerman zette zich zonder verdere plichtplegingen bij Chester neer. Daar er verder geen gasten waren, noodigde de laatste den waard en diens vrouw uit, wat met hem te praten, welke uitnoodiging beiden, daar het babbelachtige en nieuwsgierige menschen waren, gaarne aannamen.

'Ik zou geen Bob Chester heeten als ik hen niet zooveel kan vertellen, dat zij huis en hof er door vergeten,' dacht deze eerlijke bediende.

En nadat de waard hem zijn tweede glas ale ingeschonken had, begon hij te vertellen van de reizen die hij gemaakt had en verhaalde zulke wonderlijke dingen, dat zijn drie toehoorders met open monden zaten te luisteren. Münchhausen was, op dien gedenkwaardigen middag bij Bob Chester vergeleken, slechts een stumperd.

Terwijl Chester dus wonderlijke avonturen opdischte, verliet een slanke, jonge boerendeern, in den typischen blauw en wit katoenen mantel gehuld en de groote gesteven linnen muts op, aan den arm een groot pak, onopgemerkt door de in de gelagkamer verzamelden en in de schuren werkende knechts en meiden, door de achterdeur het café. Zij liep snel door den smallen tuin en verdween spoedig achter het struikgewas van den heksenvijver.

Bijna op denzelfden tijd stond ook Chester op, daar hij, zooals hij zeide, eens naar zijn dame moest gaan zien, die men niet lang aan zichzelve kon overlaten, daar zij aanvallen van razernij had, en voegde erbij, dat hij spoedig zou terugkomen en nog een glas aie drinken, daar hij geen haast had met het voortzetten der reis.

Terwijl hij naar boven liep vulde de waard opnieuw zijn glas, maar plotseling hield hij er mee op, want buiten klonk een geluid alsof er een zwaar lichaam in het water viel.

‘Dat was in den heksenvijver,’ zei de waardin nauwlettend luisterend; eer zij evenwel den tijd had over de oorzaak na te denken, stormde Chester met reuzenschreden de trappen af en verscheen met ontsteld gelaat in de gelagkamer.

‘Help, vlug, help!’ riep hij buiten adem, ‘mijn dame heeft zich in den heksenvijver gestort. Zij moet zich, terwijl wij hier praatten, verwijderd hebben, want toen ik boven kwam, was de kamer leeg en ik zag nog juist door het venster hoe zij langs den oever woest heen en weer liep en zich waarschijnlijk in een aanval van waanzin in het water stortte.

‘Help gauw, eer het te laat is!’

Allen snelden naar buiten; knechts en meiden sloten zich aan, opgewekt door het geroep van Chester, die den redder groote belooningen toezegde. Toen zij aan den vijver kwamen, waren er op het water nog eenige wijde kringen zichtbaar. Mary-Rose's hoed dreef op de oppervlakte. Haar doek hing over het struikgewas langs den oever, maar de uiteinden ervan hingen in het water af.

Chester drong op hulp aan, maar de lieden schudden het hoofd.

‘Wie er eenmaal in ligt, kan niet meer gered worden,’ was hun antwoord.

Chester bood nu voor de redding van Mary-Rose tien, twintig, ja, vijftig pond, maar tevergeefs; in de eerste plaats kenden de lieden het nuttelooze van hun pogingen, en in de tweede plaats hield hun bijgeloof hen terug het water aan te raken. En zulk een bijgeloof is zelfs voor hebzuchtigen een ijzeren pantser tegen geld en beloften.

Hier viel dus niets meer te doen. Chester zette zich neer in een hoek van de gelagkamer, en volhardde, evenals de anderen, in een somber zwijgen. Eindelijk maande evenwel de koetsier tot het voortzetten der reis aan, en dit wekte Sir Ralph's dienaar uit zijn verdooving op.

‘Wij zullen terugrijden,’ sprak hij, ‘daar er nu toch niets meer aan te doen is. Mijn eenige troost kan zijn, dat zij het in een aanval van waanzin gedaan heeft, en voor de handelingen eener krankzinnige is men nooit verantwoordelijk.’

De koetsier spande zijn paarden in en Chester zette zich naast hem op den bok.

Zij konden ongeveer een mijl langs den ouden weg teruggereden zijn, toen zij het jonge boerenmeisje ontmoetten, dat ongeveer een uur geleden het café van Mr. Jones verlaten had.

‘Goedendag, lief kind,’ riep Chester haar toe, als antwoord op haar bescheiden groet. ‘Waarom zoo alleen op den landweg?’

‘Ik moet een noodzakelijke boodschap doen,’ was het schuchtere antwoord.

‘Wil je meerijden?’ stelde Chester haar voor, en zich tot den koetsier wendend, vroeg hij:

‘Heb je er iets tegen?’

‘Wel neen, als gij het goedvindt - ik ben gehuurd en doe wat gij wilt,’ was het antwoord, op onverschilligen toon gegeven, en met een ‘dank u, mijnheer’ stapte het meisje in het rijtuig om het in de eerstvolgende stad onder hartelijke dankbetuigingen weer te verlaten.

Van toen af werd zij nergens meer gezien.

Nog vóór het aanbreken van den nacht was Chester in Hereford-House terug. Tot zijn niet geringe verbazing ontmoette hij in de huisdeur Sir Frederik, die ook juist uit Londen aangekomen was en zich zeer vermoeid gevoelde, waarom hij zich dadelijk ter ruste begaf.

Ook Chester spoedde zich naar zijn dakkamertje om zijn reiskostuum voor een ander te verwisselen, in hetwelk hij dan zijn treurige boodschap kon overbrengen.

Maar juist toen hij over de bovengang zich naar de trap, die naar het dak voerde, wilde begeven, ging er een deur open en stond Mylady voor hem.

‘Wat, ben jij weer hier, Chester?’ vroeg zij verstomd.

‘Ik ben juist thuisgekomen, Mylady,’ antwoordde Chester, ‘en Sir Frederik is er ook!’

Lady Hereford deed onwillekeurig een stap achteruit.

‘Onaangemeld - natuurlijk. Onverschilligheid; uw naam is Frederik,’ dacht zij verbitterd en met schrik. ‘Goddank, dat hij gisteren niet gekomen is.’ En op luiden toon voegde zij erbij: ‘Kom in mijn kamer, Chester.’

Zuchtend volgde de oude Bob dit bevel op, maar hij overlegde bij zichzelf dat het beter was Mylady te spreken, vóór Sir Frederik hem noodig had.

'Nu, waren de oppassers van Dr. Norton goed op tijd?' vroeg zij nieuwsgierig.

Chester talmde met het antwoord en zag naar den grond op een wijze, die Lady Hereford verontrustte en zeide op haar hoede te zijn.

'Is - is er iets gebeurd?' vroeg ze fluisterend. 'Heeft Dr. Norton ze niet laten afhalen?'

'Neen, Mylady,' antwoordde Chester op zijn bescheidensten toon van kamerdienaar. 'Miss Mary-Rose is dood!'

'Dood?'

Melusine deed ontzet een stap achteruit en snakte naar adem.

'Groote God,' kwam er met moeite over haar lippen, 'daarop was ik niet voorbereid. Hoe - hoe is dat gekomen?'

'Wij rustten uit in een dorpsherberg,' verhaalde Chester, zonder een spier van zijn gelaat te vertrekken, 'en miss Mary-Rose zat tamelijk opgewekt in een kamer wat te gebruiken, terwijl ik met den waard en zijn vrouw zat te praten. Eindelijk ging ik eens naar haar kijken en vond de kamer leeg. Nu moet Mylady weten, dat tegenover de vensters van de herberg een grondeloos diepe vijver ligt. Toen ik nu miss Mary-Rose niet in de kamer zag, keek ik toevallig uit het raam. Daar liep zij, met de handen als een waanzinnige zwaaiende, aan den oever heen en weer; plotseling, de armen uitbreidende, stortte zij zich in het water. Natuurlijk riep ik dadelijk om hulp en allen ijlden naar de plaats des onheils, waar wij haren hoed nog zagen drijven. Ik beloofde veel geld om haar te redden, maar niemand dorst het waagstuk aan. En dus ben ik weer hier.'

Melusine had angstig toegeluisterd. Toen de oude man zijn verhaal geëindigd had, sprak zij toonloos:

'Het is goed, Chester, ge kunt gaan.'

Bob Chester maakte zijn welbekende onberispelijke buiging, terwijl hij mompelde:

'Ziezoo, Mylady Hereford, gij hebt mij bedrogen en ik u, wij zijn dus quitte. *Wurst wider wurst*, maar de mijne is vetter.'

Nadat Chester haar alleen had gelaten, zonk Melusine op de knieën en wrong zich in vertwijfeling de handen.

'Dood,' sprak zij, 'dood! Ik kan het nauwelijks begrijpen. Neen, neen, dat had ik niet gewild, werkelijk niet. Zij is dood en ligt op den grond van den diepen vijver, gestorven in den bloeitijd van haar leven, en ik, ik heb haar in den dood gedreven.'

En Lady Melusine zonk in elkaar, het gelaat in de handen begraven. Zoo bleef zij den geheelen nacht liggen en stond eerst op toen de zon fel in de kamer scheen.

Zuchtend richtte zij zich op en haar gelaat had zijn schoone, aanvallige kalmte weer terug, hoewel hare oogen met donkere kringen omgeven waren. Zij trad voor den spiegel en streek zich het verwarde haar uit de slapen, die zij met eau-de-cologne baadde.

Toen deed zij den moeilijken gang naar Frederik's werkkamer.

'Hij zat voor zijn schrijftafel en verschikte een stapel papieren. Zijn stem klonk luid en vroolijk, toen hij zijn stiefmoeder goedenmorgenwenschte.

'Ik hoop dat het geluk mij gunstig is, Mylady,' sprak hij lachend. 'Al mijn plannen zijn tot nu toe geslaagd. Maar wat verschaft mij het genoegen van uw vroegtijdig bezoek?'

‘Een zeer ernstig, zeer treurig bericht, Sir Frederik,’ sprak zij zacht, ‘en ik vind het zeer ongelukkig, dat ik juist de overbrengster ervan zijn moet. Ik moet u een vreeselijk ongeluk meedeelen.’

‘Een ongeluk?’

En Mylady Hereford vertelde zacht, maar op vasten toon, de groote leugen van het ontstaan der krankzinnigheid bij Mary-Rose, en hoe zij haar door Chester naar een inrichting in D. had laten brengen. En toen volgde het bericht van den dood van het arme meisje, zooals Chester het haar verteld had, en Mylady stelde het voor, als gebeurd in een vlaag van waanzin.

Uit Frederik's trekken was langzamerhand alle vroolijkheid geweken. Bij het bericht evenwel van den dood van zijn zoo hartelijk geliefde aanstaande vrouw liet hij het hoofd diep op de borst zinken.

‘Laat mij alleen, Mylady,’ smeekte hij, toen Melusine met bevende stem haar verhaal ten einde had, - het was hem onmogelijk, voorloopig nader te informeeren.

‘Geloof mij, dat ook dit ongeluk mij zeer ter harte gaat,’ sprak zij zacht, en dezen keer loog zij niet.

Frederik was zijn droefheid niet meester en steunde het gelaat met beide handen.

‘Met welke zoete hoop kwam ik uit Londen terug, en nu is alles voorbij, de heerlijke droom, - voor altijd!’ riep hij op hartverscheurenden toon.

‘O, Frederik, hoe kunt ge dat zeggen?’ viel Melusine hem in de rede. ‘De zaak is op zichzelve zeer, zeer treurig, maar Mary-Rose was toch maar je pleegzuster, een onbekende vondeling.’

‘Gij dwaalt, Mylady,’ antwoordde Frederik eenvoudig. Mary-Rose was voor mij meer - meer dan alle menschen op aarde, zij was mijn aanstaande vrouw!’

Lady Melusine verliet geruischloos het vertrek en vluchtte in een eenzamen hoek van het slot. Eerst nu begreep zij ten volle het gewicht harer handelwijze, eerst nu boog zij in nameloos wee het hoofd voor haar eigen zonde.

Den geheelen dag verliet Frederik zijn kamer niet. Den volgenden ochtend evenwel verscheen hij, bezorgde zelf de aankondigingen van het overlijden van Mary-Rose en gaf toen zijn bevelen voor het werk, dat ondernomen moest worden.

Den dag daarop reed hij naar ‘Ben Jone's Inn’, om daar te vernemen, wat Chester hem reeds verteld had, en nog eens te beproeven het lijk van de verongelukte uit het water te halen. Maar ook zijn bemoeiingen, ook zijn toezeggingen op belooning bleven vruchteloos en de autoriteiten, met wie hij zich in verbinding stelde, bevestigden hem, dat door de grondelooze diepte van den vijver het doorzoeken ervan een vruchteloos, tijdroovend en gevaarlijk werk zou zijn.

Terneergeslagen keerde Frederik naar Hereford-House terug; alle vroolijkheid was van hem geweken en zijn stomme smart vond een medelijdende ziel: den ouden Chester.

Doch deze begreep dat hij zwijgen moest en werd angstig bij de gedachte of een zeker boerenmeisje, in een blauwen katoenen mantel gehuld, wel veilig en wel op de plaats harer bestemming aangekomen was, en of de gouden souverein, dien hij haar uit zijn eigen middelen voorgeschoten had, wel toereikend geweest was.

(*Wordt vervolgd.*)

‘Neem een kiekje van ons.’

De aardige poesjes hebben zich op een rij geplaatst; één is er zelfs zoo vernuftig geweest een pose aan te nemen in een bloemenmand, en nu is haar vriendelijk verzoek:

'Toe, neem een kiekje van ons.'

De fotograaf, die in staat is dit te doen, zal haar zeker het vriendelijk verzoek niet weigeren.

De sprinkhanen in Algerië. Met illustratiën.

Al bezit een mensch ook nog zulk een sterke verbeeldingskracht, dan is het hem toch niet mogelijk zich een juiste voorstelling te maken van de verwoestingen, die sprinkhanen

DE SPRINKHANEN IN ALGERIË.

kunnen aanrichten. De verhalen der historieschrijvers kunnen alleen overdreven toeschijnen aan hen, die de geteisterde streken niet bezocht hebben en dus de plaag van Egypte niet in al haar uitgebreidheid hebben aanschouwd.

Om zich een juiste voorstelling te kunnen maken van den vreeselijken toestand, moet men gedurende lange en lange uren persoonlijk hebben deelgenomen aan den strijd; men moet die levende wolken hebben zien opgaan en zich aan den gezichtseinder zien verliezen, niets anders achterlatende dan kale velden, leege halmen en doode twijgen. Met een diep beklemd gemoed, zegt de schrijver, heb ik deze vreeselijke dingen meegemaakt; ik herinner me nog mijn ontsteltenis, toen ik voor den eersten keer trapte in de rottende en kleverige massa, ontstaan door een opeenzameling van verdelgde dieren.

De oude Egyptenaren, wien door deze invallen schrik werd aangejaagd, trachtten op het lichaam van het insect een teeken te zien van een goddelijk vonnis.

De vlekken, die zich op de vleugels vertoonen, met Hebreeuwsche letters vergelijkend, zijn zij geëindigd met een heelen zin samen te stellen - *Saaph el* - wat wilde zeggen: Toorn van God.

Cromer, in zijn Poolsche geschiedenis, beschouwde de sprinkhanen als een voorteeken van een inval van de Tartaren.

Iemand, die in 1690 ooggetuige was van

HET ZOEKEN EN VERDELGEN VAN EIEREN.

het vernielingswerk van deze insecten, schreef het volgende aan den abt de Saint-Ursans:

‘Deze beesten hebben zich in zulk een mate over Polen en Lithuanië verspreid, dat de zon er door verduisterd en de aarde als door een zwart laken bedekt is.’

Eenige jaren later hebben deze niet te verzadigen zwermen tot bondgenooten gediend aan Peter den Groote, toen deze vorst de legers van Karel XII van Zweden terugdrong.

Maar Rusland heeft niet alleen te lijden gehad van deze knaagdieren. Spanje lijdt er jaarlijks groote verliezen door; meer dan eens heeft Provence een verwoesten oogst gehad; Corsica, Italië en Griekenland zijn niet gespaard gebleven en iedereen weet welke reusachtige verwoestingen deze plaag soms in Algerië aanricht.

Palestina, Persië, Mésopotanië, werden dikwijls aan hun genade overgeleverd, en men schat de schade, door deze dieren van 1874 tot 1877 in de Amerikaansche staten ten westen van Mississippi, in Californië en Mexico aangericht, op bijna een milliard francs.

De Amerikaansche en Russische natuuronderzoekers hebben geconstateerd, dat deze invallen van sprinkhanen inplaats van uit ver verwijderde streken te komen, wel degelijk ontstaan in de nabijheid der geteisterde streken zelven.

Een nauwkeurig onderzoek, in Algerië ingesteld, heeft aan het licht gebracht, dat de verblijfplaats van de Algerijnsche sprinkhanen te vinden is op de dorre en kale bergen, die aan de Tell liggen.

Wanneer deze streken overstroomen, verspreiden zich heele zwermen van deze dieren over het naburige land en bedreigen de geheele streek.

In reusachtige zwermen trekken zij uit als ware legerkorpsen om den oogst te verwoesten. Laat ons hun handelingen eens nagaan.

Wij bevinden ons in de maand April in Algerië. De zon begint het astrdrijk te verwarmen; plotseling, als door tooverslag, ontstaat er in de schaduw der mastikboomen en palmen een eigenaardige gisting. De grond beeft en wordt onvruchtbaar, van onder af als 't ware doorploegd door legioenen van knaagdieren. Ontelbare witte lichaampjes, gelijkende op rijstkorrels, verschijnen aan de oppervlakte. Het is het uitkomen der eieren, die het vorige jaar door de vrouwtjes in de droge aarde geplant zijn. Het zijn de larven. Na verloop van enkele uren worden die afschuwelijke dingen bruin en op iederen vierkanten meter krioelen honderdduizenden van deze beestjes. Nog niet van vleugels voorzien, begeven zij zich op weg naar vruchtbaarder streken. Zonder aanvoerders vormen zij als 't ware een gedisciplineerd leger, dat zich al huppelend voortbeweegt. Hun bataillons, die een lengte beslaan van eenige mijlen, bestaan uit één zwarte massa, een aaneengeschakelde keten, die zelfs spoortreinen belet voort te gaan. Iederen dag in grootte, sterkte en vlugheid toenemend, verdubbelen zij hun snelheid, en in de maand Mei leggen zij al meer dan een kilometer per dag af. 't Is werkelijk interessant hun verrichtingen na te gaan. Zoodra zij een veld ontdekken met koren, gerst, rogge of haver, zetten zij er zich op neer om hun strooptocht te beginnen, en 't is verwonderlijk te zien, hoe snel zij langs de aren klimmen. Als uitgehongerd vallen zij er op aan, soms vijf of zes sprinkhanen tegelijk op één halm, die natuurlijk onder hun gewicht buigt. Zij geneeren zich

ook niet om zelfs de onrijpe vruchtjes te verslinden. Bij den eersten aanval worden de grasaartjes verorberd, vervolgens de baarden en ten laatste behoeven de korrels nog maar van haar omhulsel ontdaan te worden, om een heerlijk hapje gereed te hebben.

Zij, die aan den feestmaaltijd geen plaats hebben kunnen vinden, stellen zich tevreden met de kruimels, die op den grond vallen. En de strooptocht duurt zoolang, totdat de voorraad uitgeput is; geheel verzadigd verwaardigen de insecten zich niet de halmen op te eten, maar zij ontzien

ALGERIJNSCHE SPRINKHANEN.

zich niet om ze later in geval van nood tot aan den grond toe af te knagen. Wanneer zij geen graan kunnen vinden vallen zij de knoppen en bladeren van wijngaarden en boomen aan.

Nadat het ontzaglijke leger vijftig of zestig dagen voortgetrokken is, alles op zijn weg verslindend, houdt het verzadigd stil. De soldaten rusten uit van hun vermoeienissen en gaan een ander uniform aantrekken voor hun volgende campagnes; plotseling scheurt hun tuigage op den rug en valt af.

De insecten laten dan hun opperkleed achter en verschijnen van vleugels voorzien. Gedurende eenige dagen zwerven zij doelloos rond, nu hier, dan daar; plotseling evenwel nemen zij de vlucht en verheffen zich met het leven van een windhoos zeer hoog. In reusachtige zwermen doorklieven zij de lucht en onderscheppen dikwijls gedurende uren en dagen de stralen der zon. Zoodra zij op de helling van een berg, op het zuiden gelegen, een droge plaats vinden om hun eieren te kunnen neerleggen, strijken zij er neer.

Het tijdstip van het voorttelen is aangebroken. Gedurende vier en twintig uren is het wijfje druk in de weer en na duizendmalen geaarzeld te hebben, neemt zij een beslissing. Haar voelhorens steekt zij vooruit, een gat, inderhaast gegraven, duidt de plaats aan waar de eieren liggen. De helft van het lichaam wordt er in gestoken en er wordt niet minder dan een honderdtal eieren gelegd. Als het voortbestaan van het geslacht is verzekerd, sterven de ouders, terwijl de eieren door droogte noch regen,

zelfs niet door hagel of sneeuw uitgeroeid kunnen worden. Duizenden en duizenden hectaren gronds zijn dus veranderd in bedden van sprinkhanen-eieren.

Van de vroegste oudheid af heeft men getracht de eieren te vernielen; en gedurende langen tijd heeft men zich tevredengesteld de eieren met de hand te verzamelen, maar later is men tot de ontdekking gekomen, dat het omploegen en eggen van de verdachte terreinen veel beter resultaten opleverde. Toch is de mensch onmachtig dat kwaad uit te roeien: alleen de vogels zouden het voorttelen kunnen voorkomen.

Maar gejaagd en gevangen door de bevolking, kunnen de spreeuwen en zwaluwen hun zending niet volbrengen. Sommige andere insecten ook, die door haar kleinheid aan het vernielend oog van den koning der schepping ontgaan, doen goede diensten. Het zijn namelijk vliegen, van een bizonder soort, die de bundeltjes eieren opzoeken, ze van hun omhulsel ontdoen en er voor hun eigen larven een wieg en voedsel van maken.

Maar welke goede diensten de vogels en insecten ook bewijzen, ze zijn niet in staat de legioenen van dit ongedierte te verdelgen. De mensch is hun te hulp moeten komen, en heeft een verwoeden strijd tegen de sprinkhanen moeten aangaan.

Inplaats van de eieren te verzamelen heeft men het in later tijd beter geoordeeld, de insecten, wanneer zij nog geen vleugels hebben, uit te roeien. Men heeft zelfs voor dit doel speciale werktuigen moeten uitdenken; de beste onder deze schijnen wel de zoogenaamde c y p r i o t e s te zijn. Het zijn strooken van linnen, aan den bovenkant geboord met gewast leer, die men met behulp van paaltjes over een lengte van verscheiden kilometers bij wijze van barricade opzet. Al springend zich voortbewegend, vallen zij in één groote massa vóór den hinderpaal neer. Zij klimmen wel tegen het linnen op, maar eenmaal bij het gewaste leer gekomen, dat men zorgvuldig iederen dag met olie bestrijkt, vallen zij zwaar neer.

Dan komen honderden werklieden, soldaten, planters en inlanders met bezems gewapend, en werpen ze door elkaar,

VERDELGING IN EEN PUT.

in de vooruit gegraven putten, waar zij in ongebluschte kalk terechtkomen.

Op andere punten doen de Arabieren ze op hoopen in groote dekens, die zij vervolgens in elkaar slaan, om er daarna op te gaan staan trappen.

Weer elders laat men ze vallen op dorre takkebossen, die men vervolgens aansteekt of met petroleum begiet.

In het noorden van Rusland verdelgen mannen, vrouwen en kinderen ze met houten spaden, welker grootte afhangt van de lengte der bestrijders. In dat land heeft de schrijver van deze regels de gelegenheid gehad op te merken, welk een grooten afkeer deze insecten hebben van zwavelzure koper. Nadat hij gedurende zijn verblijf in Toscane had opgemerkt, dat besprenkelen met dit soort koper de sprink-

hanen van de op deze wijze behandelde wijnbergen terughield, besloot hij later, toen hij in Bessarabië aan het hoofd stond van een groote hoeve, van deze opmerking voordeel te trekken. In Juni 1894 bedreigde een zwerm sprinkhanen het jonge groen van een wijnberg op zijn grondgebied. De wind was hen gunstig en zij waren nog slechts eenige tientallen meters ervan verwijderd. Daar hij geen enkel goed werktuig had, heeft hij getracht hun voortgaan te beletten door een regen van zwavelzure koper van 2 op 100. De zwermen, die voor den aldus behandelden wijnberg kwamen, aarzelden; zij stuurden eenige detachementen op verkenning uit; dezen onderzochten de bladeren zonder ze aan te raken; eenige onvoorzichtigen proefden ervan, maar stierven weldra bij honderdtallen als straf voor hun gulzigheid. Toen veranderde het geheele bataillon van front en ging rechtsaf, zonder een aanval te wagen.

Het middel is zeer aanbevelenswaardig en afdoend, maar niets is evenwel in staat de vernielingswoede van deze insecten tegen te gaan op plaatsen waar zij als groote wolken neerstrijken.

Jaloersch!
Door M.

Piet Pander was een beste jongen. Hij had een flink, mannelijk voorkomen, ofschoon hij nu juist geen Adonis genoemd kon worden, had goede manieren, was aangenaam en geestig in gezelschap, werkte flink (hij ‘zat’ voor zijn laatste examen als arts), in één woord 't was een jongen uit duizenden, maar hij had één gebrek - och, geen heel groot, maar een lastig, vooral voor het meisje, waarmede hij sinds een paar maanden verloofd was: jaloezie!

Hij was vreeselijk jaloersch. Hij kon niet velen dat een man zijne Nelly aanzag, laat staan met haar sprak, laat staan door haar toegesproken werd.

En toch had hij geen reden voor zijne jaloezie, want Nellie was een goed meisje, dat haar Piet oprecht liefhad en in 't minst geene coquette was.

Piet wist dit zelf ook heel goed en nam zich gedurig voor zijn gebrek te bestrijden, maar het bleef bij voornemens, en hij kon met zijn meisje geen partijtje bijwonen, geen wandeling maken, of de bewonderende blik van een of ander mannelijk wezen op de mooie Nellie bracht hem een week lang uit zijn humeur.

Nellie moest de grootste zachtzinnigheid en het onuitputtelijkst geduld te baat nemen om hem aan 't verstand te brengen, dat ‘die heer met die zwarte snor, die haar zoo fixeerde’, of ‘die kerel die zoo dikwijls voorbij haar raam liep’, niets met haar hadden uit te staan.

Het zou te lang duren en te veel van uw geduld vergen om te vertellen, wat al scènes er niet waren voorgevallen in de drie maanden van zijn engagement. Mijne lezeressen zullen zich heel goed zoo iets kunnen voorstellen, daar ze misschien zelf ook wel een minnaar of vriend hebben, die aan dit gebrek lijdt, en mijne lezers - nu, die hebben misschien wel eens in hetzelfde geval verkeerd als onze Piet!

Op een goeden dag gaat hij zijn meisje afhalen voor een wandeling.

Natuurlijk was zij nog niet klaar, ze moest nog ‘eventjes’ haar hoed opzetten en de handschoenen aan gaan doen; ze liet daarom Piet in de voorkamer, waar zich op dat oogenblik niemand bevond.

Piet liep, al wachtende, de kamer op en neer, bekeek een paar portretten, schikte voor den spiegel zijn das recht en kwam zoo bij Nellie's werkmandje, dat op een tafeltje bij het raam stond.

Gedachteloos lichtte hij het deksel op en zag een keurige rose enveloppe in het mandje liggen. Onwillekeurig leest hij het adres en... zijne haren rijzen te berge, er staat in Nellie's net handschrift:

WelEd. Heer JULES BLANCHARD,
Bloemenstraat 15,
A m s t e r d a m .

Piet slingert den brief van zich af, of het een slang was.

'Zoo, dus Nellie schreef aan een heer! Ja, Jules Blanchard, dat klonk ook mooier dan Piet Pander.

Jules! juist een naam voor meisjes om mee te dwepen! En dan Blanchard, ook al zoo Fransch! Maar hij zal het haar dadelijk vragen, als ze beneden komt, direct! Daar blies het duiveltje der jaloezie hem in: 'Vraag haar niets, ze zal een uitvlucht verzinnen, zie liever te weten te komen, wie die Blanchard is!'

Piet deed den brief weer in het mandje en stond met een gezicht als een nurk voor het raam, toen Nellie beneden kwam.

'Nu zal ik eens opletten of ze er aan denkt dat die brief in haar werkmandje ligt,' dacht hij; en werkelijk Nellie schommelde in het naaidoosje en mompelde iets van 'een schaartje zoeken en keek tersluiks met een blos op het gelaat naar Piet, terwijl ze den brief gauw in haar zak stopte.

Piet deed of hij niets zag, maar was dien heelen middag vreeselijk uit zijn humeur, en of Nellie al vroeg: 'Piet, wat scheelt er aan? Ben je niet goed?' ze kreeg slechts een kort: 'Ik heb hoofdpijn' voor antwoord.

'Wel jongen,' zei ze, 'je studeert te hard,' en vriendelijk vervolgde ze: 'Je moet je wat ontzien, lieve!'

'Wat een valschheid,' dacht Piet, 'laat ze dien Blanchard "lieve" noemen,' en na een korte, niet erg prettige wandeling zat hij weer op zijn kamer, erg ontstemd, en jaloersch zooals hij nog n o o i t geweest was!

'Wie kan die vreemde heer toch zijn aan wie Nellie schrijft?' dacht hij. 'Ik heb nooit van een Jules Blanchard gehoord. Ik mocht bepaald den brief niet zien, ze stopte hem gauw in haar zak.

'Maar,' dacht hij dan weer, 'misschien is het iemand van hare familie, wellicht een oude oom, ik zal het haar morgen vragen; die lieve Nellie, ik was van middag zóó vreeselijk brommig, ik zal haar gauw dien armband koopen, dien ze laatst zoo bewonderde,' en de goedhartige Piet, die al berouw had, vloog de straat op.

Daar loopt hij tegen Nellie's broer aan.

'Heila, Piet, ik wilde juist naar jou gaan. Ga je mee een borreltje drinken in Café National?'

'Wel ja, dat kan ik wel doen; - dan kan ik straks den armband wel koopen,' dacht Piet.

Terwijl hij met Anton de straten doorloopt, bekruipt hem een onweerstaanbare lust om eens naar dien Blanchard te vragen.

'Zeg, Anton,' begint hij, 'is jou familie niet geparenteerd aan de Blanchards van Amsterdam?'

'Blanchard? Nooit van gehoord,' zegt Anton.' Onze familie is niet groot en we hebben zelfs geen enkele kennis in Amsterdam. Waarom vraag je dat?'

'O, er werd laatst over gesproken,' mompelde Piet, en sprak over wat anders, maar zijn humeur was voor dien dag bedorven en Nellie kreeg geen armband.

Den volgenden dag kreeg Piet toevallig bezoek van een oud schoolkameraad, Paul van Dijk, uit Amsterdam.

Anders zou hij zich zeker erg verheugd hebben, zijn vriend eens weer te zien, maar nu dacht hij aan niets anders dan door den Amsterdamschen kennis iets van den Amsterdamschen Blanchard te vernemen.

Hij had wel, zoo gauw Paul gezeten was, met de deur in huis willen vallen, maar daar dat toch niet ging, zat hij zich te verbijten van ongeduld, terwijl Paul van de heerlijkheden der hoofdstad vertelde.

Eindelijk, toen er eene pauze in het gesprek kwam, vroeg Piet zoo ongekunsteld mogelijk: ‘Zeg Paul, ken jij in Amsterdam ook een Blanchard?’

‘Blanchard? bekende naam! hoe is zijn voornaam?’

Piet zat te beven op zijn stoel en moest zich geweld aandoen om ‘Jules’ uit te brengen.

‘Jules Blanchard, zeker, dien ken ik wel, je bedoelt dien opticien in de Bloemenstraat?’

‘Opticien?’ zei Piet.

‘Nu ja, instrumentmaker op zijn Hollandsch! Nu, wat wou je daar van weten?’

‘Ach,’ loog Piet, ‘ik - ik wilde - hij is met een meisje dat ik ken getrouwd en nu wilde ik graag eens weten wat voor een man het is.’

‘O, neen, dan bedoelen we denzelfden niet, deze is niet getrouwd.’

Piet kreeg een rilling over zijn rug. ‘Weet je het heel zeker?’ vroeg hij.

‘Heel zeker, hij komt wel in mijn sociëteit, 't is een flinke kerel van zoowat 30 jaar, heel zwart.’

‘Neen, dan is hij het niet,’ en Piet bracht het gesprek op iets anders.

Gelukkig moest Paul naar een bloedverwant en kon niet lang blijven. Het was Piet onmogelijk geweest hem den heelen dag bezig te houden.

Toen Paul weg was, zonk Piet wanhopig in zijn leunstoel.

‘Niet getrouwd, dus Nellie schrijft aan jonge, ongetrouwde heeren. Heel zwart, ja, daar houden de meisjes van, dat vinden ze romantisch en Italiaansch en rooverachtig,’ en Piet trok radeloos aan zijn eigen lichtblonden haardos.

Dien nacht kop hij niet slapen; gedurig zag hij in vurige letters ‘J u l e s B l a n c h a r d ’ voor zich, en sliep hij even in, dan droomde hij, dat hij Nellie zag gearmd met een Italiaan, of weggevoerd door eene bende roovers.

De dagen, die volgden, waren voor Piet de treurigste, die hij nog ooit beleefd had.

Hij wilde gedurig aan Nellie vragen, wat ze toch met dien Blanchard had uit te staan, maar iederen dag stelde hij het uit en bleef zoo in een ellendigen toestand.

Nellie bemerkte wel, dat hem wat hinderde, maar ze dacht, dat hij tegen het examen opzag, dat hij spoedig moest doen.

* * *

Een week nadien was Piet jarig. Hij had er heelemaal niet om gedacht, toen 's morgens zijne hospita hem een pak bracht met veel felicitaties van juffrouw Nellie.

Met een zucht nam Piet het aan en las, eveneens zuchtend, het lieve, hartelijke briefje dat er bijgevoegd was.

Toen ging hij aan het uitpakken en keurde de fraaie handwerkjes, die hij anders zoo bewonderde, bijna geen blik waardig.

Eindelijk was de doos bijna leeg, maar wie beschrijft Piet's verbazing en vreugde, toen hij een microscoop ziet, waarnaar hij zoo verlangde, gewikkeld in een vloeipapier, dat bedrukt was:

JULES BLANCHARD,

Fabrikant van Physische en Optische instrumenten, Electrische schellen enz.,

15 Bloemenstraat, Amsterdam.

Nellie wenschte zich geluk, dat ze zoo'n goede keus had gehad voor een cadeau met dien microscoop uit Amsterdam te laten komen, want Piet was met geen enkel geschenk ooit zóó blij geweest.

Een surprise.
Tooneelstukje in één bedrijf.

Personen:

GEORGE. - BETSY, zijn vrouw.
(Een gezellige kamer bij avond. Een klein tafeltje met damspel links. Een haard rechts. Daarachter een grootere tafel met een paar glazen, etc. Achter het kleine tafeltje een canapé, ervoor een stoel. George zit op de canapé. Zijn vrouw komt juist binnen.)

BETSY.
Ziezoo, de meid is weg om thuis Sinterklaas te vieren, en nu blijven wij met ons beidjes alleen. Vindt je het niet gezellig, mannetje? Onze eerste Sinterklaas sedert we getrouwd zijn.

GEORGE.
't Is een pyramidaal idee van je, om de meid nu ook weg te sturen. Dat kind zit met Sinterklaas ook liever in den grooten kring van haar familie, dan hier in de keuken. Maar als er nu surprises komen, moeten wij ze dan zelf maar aannemen?

BETSY.
Surprises komen? En ik heb die van jou al beet, en jij de mijne! Die van de oudelui komen per post en dat zal wel morgen worden. Maak je nu maar geen illusies, mannetje. Wees maar blij met mijn pantoffels, straks krijg je nog een glaasje wijn en een stukje boterletter, en nu kom je eens zoet een spelletje met me dammen.

GEORGE.
Komaan dan maar

(met een blik naar de tafel, waarop de boterletters etc.)

. Zoo, heb je de nieuwe glazen al in gebruik genomen? Ze zijn nog niet eens betaald.

BETSY.
Omdat het vanavond Sint Nicolaas is, mag jij nu eens een glas gebruiken van de twaalf die Sint Nicolaas mij gestuurd heeft en die mijn man nog betalen moet.

GEORGE

(loopt langs de tafel en kaapt een stukje boterletter).

Je bent toch roekeloos om alles zoo in eens in gebruik te nemen.

BETSY

(grijpt naar het stukje).

Wel jou snoeper. Leg neer, gauw! Nu nog niet, hoor! De boel hoeft niet op.

GEORGE.
Hè Bets, zoo'n klein stukje

(hapt even)

.

BETSY.
Je krijgt er straks een minder, hoor!

GEORGE.
Samen deelen?

(houdt haar de helft voor).

BETSY.
Schaamt ge je niet? Eet het nu maar op. Je zet den avond goed in. Kijk eens, daar heb je er nog een stukje bezijden gegooid ook. Een vlek op tafel!

(eet het op).

Ziezoo, nu zijn we weer quitte. Kom nu eens bij me zitten.

GEORGE

(laat zich meetrekken, zuurzoet).

Hé ja, nu gaan we dammen!

BETSY
Ja, gezellig hè!

(Zij zet een paar schijven. Dan komt ze al pratende op de canapé naast hem zitten).

Wat zijn wij toch practische menschen, vindt je niet?

GEORGE.
Hoe zoo!

BETSY.
Wel, een andere man zou zijn vrouw misschien met Sinterklaas allerlei onnutte en dure dingen geven, als broches, armbanden, ringen, waar je toch niets aan hebt, en jij hebt zoo juist geraden wat ik noodig had. 't Is of ge in de kasten gekeken hadt. Of weet je dat er verleden week zes glazen tegelijk gebroken zijn?

GEORGE.
Wel neen, daar weet ik niets van. Zoo iets merkt een man niet op, daar hoort hij niets van.

BETSY.
Nu, een brombeer van een man had het toch wel gehoord, want het heele blaadje met glazen en al gleed van de rechtbank op den steenen vloer van de keuken. Jij zat net de krant te lezen.

GEORGE.
Gut, en ik heb er niets van gehoord.

BETSY.
Ik heb ook aan de meid gezegd, dat ze niets vertellen mocht, want anders had je misschien wel zuur gekeken, hè?

GEORGE.
Nou, of ik.

BETSY.
Zoo pas getrouwd en alles zuinigjes aan te moeten doen, gaat nog, maar dan moet je niet binnen het jaar je halven glasvoorraad breken!

GEORGE.
Maar hoe wist jij nu, dat mijn eene pantoffel stuk was?

BETSY

(verbaasd).

Je eene pantoffel? Wel, daar wist ik niets van! Maar ik dacht zoo: een paar pantoffels, en dan eigen werk van zijn vrouwtje, zal hij wel kunnen gebruiken.

GEORGE.
En wist je dan niet dat de hond mijn pantoffel half heeft opgegeten?

BETSY.
Is het toch waar?

GEORGE.
Ja, en je hadt nog wel gezegd, wel honderdmaal: ‘Man, doe die kast dicht, als je je pantoffels wegzet!’ En nu, een drie weken geleden, had ik het weer vergeten en had de hond er een te pakken. Ik heb de slof met een paar steken zelf weer wat bijgewerkt, omdat ik bang was, dat jij het zoudt merken, want dan had ik natuurlijk gehoord: ‘Zie je nu wel! 'k Heb het wel gezegd, wel honderdmaal! Doe die kast dicht voor den hond!’ Ik wist geen manier om er goed uit te draaien, en de meid durfde ik ook niet in vertrouwen te nemen, want jullui vrouwvolk vertelt alles aan elkaar.

BETSY.

O zoo! Hieldt je daarom den laatsten tijd zoolang je laarzen aan 's avonds? Ja, en dan was het: ‘Die laarzen zitten toch zoo gemakkelijk, Betsy, 't is net of ik pantoffels aanheb.’ En dacht je nu, domme jongen, dat ik daarvan niets merkte? Ik ben direct aan 't snuffelen gegaan en zag je kapotte slof, en toen dacht ik: tot zijn straf zal hij nu drie weken lang 's avonds zijn laarzen aanhouden.

GEORGE.
Dus je hebt me maar laten lijden, hè!

BETSY.
Wel ja, waarom gaf je ook niet om de waarschuwingen van je vrouw!

GEORGE.
Gaan we nu dammen?

BETSY.
O ja, da's waar ook. Maar man, je hebt je schijven nog niet opgezet

(gaat weer tegenover hem zitten)

.

GEORGE.
Moet ik met zwart spelen?

BETSY.
Ja, jij mag beginnen ook. Maar nu goed doen, hoor! Niet den boel door elkaar gooien als je verliest.

GEORGE.
Waar spelen we om?

BETSY.
Om... een ons pralines.

GEORGE.
O jou, snoepster!

BETSY.
Nou, jij lust ze ook wel

(ze doen een paar zetten)

.

GEORGE.
Nu moet jij.

BETSY.
't Is niet, ik heb pas gezet. Jij bent er een kwijt. Ik sla je!

GEORGE.
Zou de majoor met zijn dochter ook dammen?

BETSY.

Wel neen, die oude brompot zit nu bij den haard met een grogje, en zijn dochter, dat arme kind, leest zeker wat voor en slikt goedmoedig zijn grimmige opmerkingen over Sinterklaasonzin en surprises-flauwe-kost.

GEORGE.
Hoelang wonen zij nu al over ons?

BETSY.
Een halfjaar, denk ik. Het is toch zoo'n lief kind, die Rika, zonde voor haar om alleen zoo'n grimmigen brombeer op te moeten passen.

GEORGE.
Wie weet hoe goed de man is!

BETSY.
De majoor? 't Is een ongelikte vuurvreter.

GEORGE.
't Is toch jammer, dat er geen man om Rika komt. Je ziet er nooit iemand uit- of ingaan.

BETSY.
Toch geloof ik wel, dat er iemand werk van haar maakt, en dat het arme kind in stilte lijdt.

GEORGE.
Zoo, hoe weet jij dat nu? Jullui vrouwen knoopt altijd een romantisch lijden vast aan het alleen-zijn van een jong meisje en een ouden vader. Zij past hem op, verzorgt hem, dat is haar kinderplicht.

BETSY.
Och, hoe lief! Alsof een meisje van twee- drie-en-twintig jaar niets anders denkt. Ik weet, dat een zeker heer geregeld hier voorbijkomt; elken dag tweemaal, en dan zit zij voor 't raam, en zij groeten elkaar.

GEORGE.
Maar kind, hoe weet je dat? Ik heb Zondag den geheelen dag in de voorkamer voor 't raam gezeten en heb niets gemerkt.

BETSY.
En Zondag is hij niet twee-, maar driemaal voorbijgegaan, en zij wuifde hem toe.

GEORGE.
Ja, er zijn Zondag wel honderd menschen voorbijgegaan en daarvan hebben wel vijftig voor het huis van den majoor gegroet, maar van geen een heb ik opgemerkt, dat achter dien groet meer zat dan een gewone beleefdheid.

BETSY.
Jullui mannen zijn ook zoo dom in dat opzicht. Ik geloof, als jij een paar verraste dat elkaar kuste, dat je dan nog zoudt zeggen: dat is een gewone beleefdheid.

GEORGE.
Nu overdrijf je erg, vrouwtje. Maar ik knoop niet direct een roman vast aan alles wat ik zie of hoor.

BETSY.
Maar goed ook, want zulke mannen zijn altijd schrikkelijk jaloersch. En dat ben je niet, is 't wel?

GEORGE.
Heelemaal niet.

BETSY.
Maar wie moet er nu zetten? Ik geloof dat het mijn beurt is.

(*Slot volgt.*)

Lady Melusine.
(*Vervolg van blz.* 291.)

Het goudstuk en het zilvergeld, dat hem het aanschaffen van bedoelden mantel met toebehooren gekost had, schoten een groote bres in Bob. Chester's magere beurs, maar de gedachte, dat hij een goede daad verricht had, troostte den braven man spoedig. 'Zij zal

ZANDKOEKJES BAKKEN. Naar G. Naujok.

het mij wel teruggeven als ik blijf leven,' dacht hij gerustgesteld.

Melusine was weer geheel de oude; alle berouw, alle ellende had zij van zich afgezet om weer als een frissche roos te bloeien, want op zekeren dag had zij een brief ontvangen, na welks ontvangst haar oogen nog heller straalden en zij met hoog opgeheven hoofd door Hereford-House trippelde.

De brief was van den volgenden inhoud:

> 'In de hoop dat ge van den zwaren slag en de vreeselijke indrukken, die ge in mijn huis ontvangen moest, door de elasticiteit der jeugd weer eenigermate hersteld zijt, richt ik dezen brief aan u, geliefde Melusine, mijn mooie, Schotsche bergfee.
> Ik ga nu naar het vasteland, om daar te blijven tot de rozen bloeien. Dan keer ik naar Engeland terug en kom u in Hereford-House opzoeken. Wellicht wil het wankelmoedige geluk zandkoekjes bakki dan, dat ik de

schoonste vrouw van Oud-Engeland, met de saffierblauwe oogen en de schoone blonde haren, voor mij winnen zal, om haar de hertogskroon op het blanke voorhoofd te drukken.

CHARLES CARLYLE,
Hertog van Hastings.'

VII.

De winter was voorbijgegaan en de rozen bloeiden in het park van Hereford-House.

Overal in den omtrek golfden rijke korenvelden, bloeiden welig de aardappelen, en op de vroeger verwilderde weiden stonden geurige stapels hooi. Al zag men in het park van Hereford-House geen kostbare en sierlijke aanplantingen, zijn grasvelden waren heerlijk groen en de ouderwetsche bloemrabatten verspreidden heerlijke geuren, en waar het oog ook heen staarde, overal zag men rozen, zorgvuldig opgebonden.

Ook het slot was met een restaureerende hand aangeraakt, en het klimop slingerde zich weliger om de stevige muren; om kort te gaan, alles getuigde van orde en vlijt; zelfs de versleten overtrekken der oude eiken meubelen waren door nieuwe vervangen, die den alles verwoestenden tijd weerstand konden bieden.

Sir Frederik had woord gehouden, hij werkte als een pachter, maar degene voor wie hij den ouden glans weer over Hereford-House wilde brengen, was niet meer.

Den slag, die zijn hart getroffen had, kon hij niet overwinnen, en wie hem kende, wist ook, dat hij het niet vergeten kon, al had hij ook gewild.

In zijn uiterlijk evenwel was hij weinig veranderd.

Lady Melusine bloeide als een roos; alle spijt, alle ellende had zij ter zijde gezet, haar oogen straalden en haar mooi gelaat had de tinten van perzikbloesem. Zelfs een hatelijke eigenschap had zij in den loop des tijds afgelegd; zij spotte namelijk niet meer met de armoede van Hereford-House, mogelijk wel omdat zij zag, dat Frederik alle pogingen in het werk stelde om die op te heffen, maar misschien ook omdat een stem in haar binnenste haar zei, dat zij haren stiefzoon reeds al te veel ontnomen had en zij hem ontzien moest.

Wellicht deed zij het ook alleen, omdat zij het 't verstandigst oordeelde; maar laten wij aannemen dat het berouw

was, dat haar zoo deed handelen, want al was Lady Melusine Hereford een booze, gewetenlooze vrouw, een door zijn schoonheid verwend schepsel, er sluimerden toch ook goede vonken op den bodem van haar hart.

Zulk een vonk was haar liefde voor Lord Hastings, maar het ontbrak haar aan zedelijke kracht om ter wille dezer liefde niet van den weg der deugd af te wijken en de verzoeking te weerstaan.

In haar oogen was de hertog een halfgod, en zij was overtuigd van de voortreffelijkheid van zijn karakter.

Was zijn gevoel voor haar ook met den naam van liefde te bestempelen, of was hij meer verblind door de betooverende schoonheid der Schotsche bergfee, die tegenover vreemden zooveel kinderlijke lieftalligheid toonde, dat het haar tot een tweede natuur geworden was?

Had de hertog wel ooit een blik geslagen in haar hart en haar karakter?

Sedert het laatste halfjaar was zij de verpersoonlijkte aanminnigheid geweest, zoodat Frederik dikwijls het hoofd schudde en er over nadacht, wat wel de aanleiding kon zijn tot dezen plotselingen ommekeer in Mylady's karakter. Natuurlijk kon hij ook niet vermoeden, dat het de brief geweest was dien hij twee dagen na Mary-Rose's treurig uiteinde haar zelve ter hand gesteld had. Was hij toen niet zoo in gedachten verdiept geweest, dan had hij moeten opmerken, dat het briefje gestoken was in een couvert, gesloten met het wapen der hertogen van Hastings-Carlyle.

Eén voorval blijft ons nog te vermelden over; de oude Bob Chester was in het voorjaar overleden. Hij had het stellige voornemen gehad aan Sir Frederik op zijn sterfbed mededeeling te doen van het verdwijnen van Mary-Rose, welke gevolgen het ook zou kunnen hebben voor Mylady, die hij nooit zeer genegen was geweest; maar een beroerte, die hem tong en handen verlamde, verijdelde dit plan. Met hem werd dus het geheim begraven, en Sir Frederik bleef alzoo in de meening, dat Mary-Rose's lijk op den bodem van den heksenvijver rustte, een meening, die Mylady in het onwankelbaar vertrouwen op Chester's waarheidszin volkomen deelde.

Wat ook het geheim van haar leven zijn mocht, thans waande zij zich veilig voor iedere ontdekking, en daardoor keerden de rozen op haar wangen, de zonnige glans in haar oogen terug.

Had zij maar in de verste verte kunnen vermoeden, dat Chester haar bedrogen had, dan was het gedaan geweest met de rust van haar leven.

Sir Frederik stond, gewapend met een groote tuinschaar, bij de haag, die het park van de omringende weilanden scheidde, en was bezig deze persoonlijk gelijk te knippen. Uit zijn meer practisch dan elegant linnen zomerjasje hing een bundel biezen, waarmeê hij later de rozen en andere planten zou opbinden.

Door een schaduwrijke laan kwam Melusine op hem aan zweven. Zij had onlangs haar weduwekapje afgelegd, want op een maand na was het rouwjaar verstreken, en het volle haar viel in prachtige blonde krullen, slechts door een zwarten band bij elkaar gehouden, haar tot over de heupen, een dracht waaraan zij voor de goede verzorging van het haar de voorkeur gaf en die zij om de stille afzondering, waarin zij leefde, zich veroorloven kon.

‘Mijn God, wat zijt ge weer vlijtig,’ riep zij Frederik te gemoet.

‘Daar ik mijn eigen tuinman ben, moet ik het wel zijn,’ antwoordde hij, een weerspannigen beuketak beetpakkend.

Melusine lachte. ‘Je toilet wekt in hooge mate mijn vroolijkheid op,’ sprak zij; ‘ik zou wel eens willen weten of je ook bont katoenen zakdoeken draagt.’

‘Ik gebruik ze nog niet,’ antwoordde Frederik, ‘maar wanneer de prijs van de witte wasch doorgaat zoo toe te nemen, zal ik er mij eenigen aanschaffen. Wat evenwel mijn linnen jasje betreft, zoo zie ik niet in waarom het uw vroolijkheid behoeft op te wekken. Het is in alle geval makkelijker dan een gekleed pak, waarin een afgedankte militair, zooals ik, er als een op zijn Zondags uitgedoste winkelbediende moet uitzien.’

‘Ik zou je wel eens willen zien op eene receptie bij de koningin, wanneer Hare Majesteit de pairs en grootwaardigheidsbekleeders in hun verschillende kostuums ontvangt,’ antwoordde Melusine overmoedig.

Frederik zei niets. Hij streek met welgevallen over zijn linnen pak en zette zijn arbeid aan de haag voort.

Melusine stond nog een oogenblik toe te kijken; toen haalde zij een brief uit den zak en reikte hem aan Frederik over.

‘Die is zoo juist voor u gekomen,’ voegde zij erbij.

Frederik nam zijn tuinschaar onder den arm, schoof zijn grooten Indischen plantershoed in den nek en opende den brief.

‘Lord Hastings vraagt of hij mij over veertien dagen kan komen bezoeken,’ sprak hij en voegde er bij: ‘Mij is het goed, hij is geen pretentieus mensch en wij behoeven om hem onze levenswijze niet te veranderen.’

‘Gij zult hem dus welkomheeten?’ vroeg Melusine, terwijl een verraderlijk rood hare wangen kleurde.

Frederik was geen groot menschenkenner, maar niettegenstaande dit zag hij toch dit verdachte teeken. Hij trok de wenkbrauwen op en floot door de tanden.

‘Ik zal hem welkomheeten, Mylady,’ zei hij lachend, ‘hoewel zich de overtuiging aan mij opdringt, dat zijn bezoek meer u dan mij geldt.’

Melusine lachte, maar toch klonk er iets verlegens in den zilveren toon harer stem.

‘En als dat eens zoo was?’ vroeg zij.

‘Het zou iets nieuws voor mij zijn, maar het schijnt mij nu toe dat Hastings-Castle eindelijk eens een meesteres zal krijgen.’

‘Gij kondt wel gelijk hebben, Sir Frederik,’ sprak Melusine zeer ernstig maar met gloeiende wangen; ‘ik geloof ook vrij zeker te kunnen zijn dat ik deze meesteres zijn zal. Zoudt gij het mij kwalijk nemen als ik de hand van den hertog aannam? Ben ik niet te jong om mijn leven als weduwe door te brengen?’

‘Dat heb ik ook niet verwacht, Mylady,’ viel Frederik haar in de rede; ‘ik heb bovendien niet het minste recht mij in uw zaken te mengen. Gij zijt uw eigen baas en geen verstandig mensch zal van u verlangen, dat ge met het graf zult trouwen. Wel was ik er van overtuigd, dat ge Hereford-House niet lang als weduwe zoudt bewonen, maar ik wist niet dat ge het met Hastings-Castle verruilen zoudt. In ieder geval wensch ik u geluk, want na mijn vader kondt ge moeilijk een betere keuze doen dan Charley Hastings.’

‘Het doet mij genoegen dat gij de zaken zonder bitterheid en onbevooroordeeld beschouwt, Frederik,’ zei Lady Melusine hartelijk - een geval dat zich nog nooit had voorgedaan.

‘Ik doe mijn best steeds onbevooroordeeld te handelen,’ antwoordde Frederik eenvoudig; ‘en wat de bitterheid betreft, waarmede ik vroeger de verbintenis van mijn vader met u beschouwd heb, zoo ben ik geneigd die nu met andere oogen te beschouwen, hoewel gij, bij rijpelijk overleg, zelf zult moeten zeggen, dat het voor

een jongmensch van zes en twintig jaar geen groot genoegen is wanneer hij plotseling een zes jaar jongere stiefmoeder krijgt. *Tempi passati*, Mylady, en daarom, laten wij de zaak maar laten rusten. In alle geval moet ik toegeven, dat ge meer van het leven verwachten kunt, dan hier in Hereford-House te zitten.'

'Ik verheug er mij zeer over, dat wij elkaar verstaan,' antwoordde zij en reikte Frederik met een vriendelijk lachje de hand. Hij nam ze aan, drukte ze vast, en in een hem zelf onverklaarbaren aanval van galanterie, kuste hij ze.

Had hij in de toekomst kunnen zien, had hij heden geweten, wat hem later als een donderslag zou treffen, dan had hij deze mooie, kleine hand nooit meer aangeraakt.

Door de beschaduwde laan keerde zij terug, en Frederik dacht terwijl hij de rozen opbond:

'Ik kan niets anders zeggen, dan dat zij in haar voordeel veranderd is. Ik ben zelfs geneigd, hare vroegere tekortkomingen te verontschuldigen, want men kan het een jonge, schoone vrouw toch niet kwalijk nemen, als zij van het leven genieten wil; mooi is Mylady werkelijk, ofschoon men er, naar mijn idee, meer ophef van maakt dan noodig is. Waarschijnlijk zou ik haar mooier vinden als zij niet mijn stiefmoeder was.

'Mijn arme Mary-Rose vond ik in alle geval knapper. Dat lieve, goede kind! Waarom moest zij zoo vroeg reeds sterven, en dan nog wel waanzinnig? Gods wegen zijn ondoorgrondelijk, en wij mogen over Zijn handelingen niet morren; maar het hart breekt mij, als ik daaraan denk!'

En Frederik streek zich met den achterkant der hand over de oogen, een beweging, die hij in andere oogenblikken, als niet-'gentlemanlike' zou hebben afgekeurd.

Den volgenden dag antwoordde hij den hertog van Hastings, dat zijn bezoek hem aangenaam zijn zou, dat hij komen kon als hij wilde, want dat men voor hem geen omslag behoefde te maken.

De brief was in Frederik's klassieken stijl opgesteld en deed Lord Hastings, die zich in zijn elegant en prachtvol paleis te Londen bevond, veel genoegen.

'Ik geloof dat de Herefords in tamelijk behoeftige omstandigheden verkeeren,' merkte Sir Robert Mount-Severn op, die zooals gewoonlijk in geldverlegenheid zat en daarom zijn neef naar Londen gevolgd was.

''t Is best mogelijk,' antwoordde de hertog kortaf, want hij hield niet van zijn oom, en nog minder van diens praten over andermans zaken.

'Wanneer keert ge naar Hastings-Castle terug?' vroeg Sir Robert na een pauze.

'Ik weet het nog niet juist; over eenige dagen ga ik naar Hereford-House voor een kortstondig bezoek. Ik vermoed, dat gij ook wel in de buurt eenige bezoeken wilt afleggen!'

'Willen? O ja,' sprak Mount-Severn, 'maar het woord w i l l e n sluit nog geen k u n n e n in.'

'Nu, wat dat laatste betreft, dat hebt ge steeds aan mij overgelaten,' merkte Lord Hastings sarcastisch op.

Mount-Severn vond het geraden te houden of hij het niet verstond en ging voort:

'Natuurlijk vind ik het aangenamer de "season" in Londen door te brengen en daarna eenige uitnoodigingen op het land aan te nemen, dan mij op Hastings-Castle, dat op het oogenblik leegstaat, te vervelen.'

'Ik wil volstrekt geen invloed uitoefenen op je liefhebberijen,' antwoordde de hertog, 'en ik wil je tegelijk zeggen, dat ik het plan heb je inkomsten te regelen. Driemaandelijks zult ge een chèque ontvangen, waarvan ge als aanzienlijk man goed leven kunt. Verdere aanspraken op mijn kas zult ge achterwege moeten laten, want ze zullen absoluut niets uitwerken.'

Mount-Severn beet zich op de lippen.

'Dus zal ik geheel van de genade van den zoon mijner zuster afhangen,' sprak hij.

'Hebt ge het dan anders gewild?' klonk de eenvoudige vraag. 'Ik zou ook niet weten, hoe ge op je eigen beenen zoudt kunnen staan en welke betrekking ge zoudt

bekleeden, daar reeds het geringste je te veel is. Nu kunt ge een vast jaargeld krijgen en wensch ik verschoond te blijven van voortdurende aanvallen op mijn beurs.

'Zie toch eens hoe Frederik Hereford de armoede, waarin zijne familie buiten zijn schuld verkeert, tracht op te heffen; hij werkt waarlijk met groote zelfverloochening. Maar - hij heeft ook geen bloedverwant die als de rijkste pair uit het land bekend staat.'

Mount-Severn blies groote rookwolken uit zijn sigaar voor zich heen. De woorden van zijn neef hadden hem getroffen, te meer daar hij wist dat zij waarheid bevatten.

'Frederik Hereford heeft zich op een zeer bizonder standpunt geplaatst,' sprak hij, 'en zijn voorbeeld kan niet door een Mount-Severn worden opgevolgd.'

'Zijn voorbeeld is dat van een man van eer, oom,' antwoordde de hertog zeer beslist, 'en bovendien zijn de Herefords van ouderen en beteren adel dan de Mount-Severns. Dat nog daargelaten, maar men mag niet vergeten, dat de laatste baronets van Hereford steeds met armoede te kampen hebben gehad, terwijl de Mount-Severns een rijk en in welstand verkeerend geslacht waren, totdat gij de erfenis uwer voorvaderen aanvaarddet. Vergeef mij, dat ik u daaraan herinner, ik wil er maar mee zeggen, dat de financieele moeilijkheden, waarin ge verkeert, geen gevolg zijn van uw erfenis.'

Mount-Severn wist zelf heel goed, dat zijn neef het thema, dat betrekking had op zijne geld verkwisting, niet dan ongaarne aanroerde, maar de hertog zag er zich zedelijk toe verplicht, hoewel hij wel wist, dat het 'paarlen voor de zwijnen' waren. Mount-Severn was nu eenmaal een doorbrenger, en zou het wel zijn heele leven blijven, want 'wat Hansje niet leert, zal Hans niet kennen.'

(*Wordt vervolgd.*)

De onderzeesche marine.
Met illustratiën.

Reeds zeer vroeg waren de menschen bedacht op middelen, waarmede zij onder water een vijandelijk schip schade konden toebrengen, en zelfs uit overoude tijden zijn berichten tot ons gekomen, volgens welke het toen reeds mogelijk was om onder zee te varen.

In het jaar 1624 werd in Londen de eerste onderzeesche boot aangekondigd. De uitvinder was een Hollandsche dokter, Cornelius van Drebbel genaamd. Volgens berichten uit dien tijd werden met deze boot talrijke tochten ondernomen; zelfs zou koning Jacobus I er een hebben meegemaakt.

Verder wordt gemeld dat Van Drebbel in het bezit was van een substantie, die hij 'quintessens' der lucht noemde, en waarmeê het hem mogelijk was de boot op te houden. Later wordt evenwel bericht dat Van Drebbel krankzinnig was verklaard en dat men hem beschuldigde een verbond met den duivel te hebben aangegaan.

Het jaar 1653 bracht plannen voor een tweede onderzeesche boot, en nu waren het de Franciscaner paters Fournier en Mersenne, die in hun stille afzondering het vraagstuk trachtten op te lossen. Naar de plannen dezer beide geestelijke heeren moet door een Franschman, wiens naam niet bekend geworden is, in Rotterdam een boot gebouwd zijn.

Er verliepen 120 jaren vóór het probleem opnieuw ten uitvoer gebracht werd. De boot van den Amerikaan David Buschnell slaagde er niet alleen in onder zee te varen, maar er werd ook een proef mee genomen in den oorlog.

In den Amerikaanschen vrijheidsoorlog was het de infan-

terie-sergeant Lee, die het Engelsche fregat 'Eagle' aangreep. Lee werd door twee booten in de nabijheid van het schip gesleept, en gedurende den nacht gelukte het hem naar het schip te manoeuvreeren. Als beweegkracht dienden hem twee schroeven, waarvan er een een horizontale, de andere een verticale as had. Het specifiek gewicht van de boot stond ongeveer gelijk met I, zoodat het mogelijk werd door eenvoudig draaien met de verticaal staande schroef een gering onderscheid in diepte te bewerken. Door de schroef met horizontale as werd de boot voor- en achteruit bewogen.

Een eenvoudig roer diende om te sturen, terwijl een aan den onderkant der boot aangebracht los gewicht het mogelijk maakte een plotseling zinken der boot te voorkomen, evenals een opduiken naar de oppervlakte mogelijk te maken. Een kleine pomp diende tot leegmaken en de mijn tot voltooiing dezer 'American Turtle' genaamde boot. Bij het doel aangekomen, moest de mijn van den binnenkant van het schip uit, door schroeven bevestigd worden. Het juiste omtrent de wijze van ontsteking is nooit bekend geworden.

Nadat Lee het schip bereikt had, trachtte hij de mijn te bevestigen; deze proef mislukte evenwel, daar de koperhuid van het schip te dik was om er de schroeven door te krijgen. Met het aanbreken van den dag werd Lee ontdekt, toen hij aan de oppervlakte

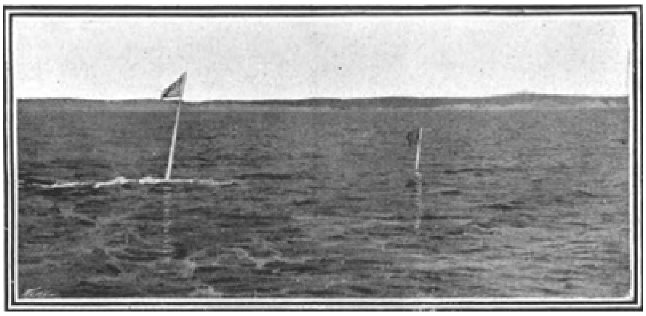

DE 'HOLLAND' DUIKENDE.

kwam, en met een regen van kogels begroet, zoodat hij met veel moeite de Amerikaansche linie weer bereiken kon. Dit voorval had in het jaar 1776 vóór New-York plaats.

De chronologische volgorde der proeven met onderzeesche booten, met artillerie onder water, torpedo's en mijnen vormt een lange reeks. Uit deze zijn de volgende proefnemingen de voornaamste:

In de eerste plaats die van Fulton, een op het gebied van uitvindingen zeer vruchtbaar man, en verdienstelijk in zake de stoommachine. Benevens een menigte torpedo's stelde hij ook een onderzeesche boot samen. Met deze boot moet Fulton op en onder water talrijke tochten gemaakt hebben. Zijn boot was zelfs van tuigage voorzien, zoodat hij zeilen kon. Volgens opgave moet Fulton 80 meter diep gedoken hebben en op den 17^{den} Augustus 1801 moet hij in vijf uren een afstand hebben afgelegd van 50 Kilometer of ongeveer 27 zee-mijlen. Daarna was zijn boot in staat geweest een druk van 8 atmosferen te doorstaan en meer dan 5 knoopen af te leggen. Ook moet Fulton de reis van Havre naar Brest met zijn 'Nautilus' volbracht hebben. De bezettingen aan de kust tusschen genoemde plaatsen moeten zeer ongerust geweest zijn, daar hij zoo nu en dan eens aan de oppervlakte verscheen. Met een spoedig daarop in Parijs gebouwde boot moet Fulton 'onder luide toejuichingen van het

publiek' eveneens proeven genomen hebben. Hoe ver deze opgaven te vertrouwen zijn, blijkt wanneer men de resultaten van de moderne onderzeesche booten vergelijkt met de berichten van dilettanten. Volgens die opgaven werden Fulton's proeven niet ten volle ten uitvoer gebracht en ook niet in oorlogstijd aangewend, omdat Napoleon I ongeduldig werd en zich niet den tijd gunde, de ingekomen berichten grondig te laten onderzoeken. Deze gedragslijn van Napoleon is niet in overeenstemming te brengen met het feit, dat hij in 1809 zelf een onderzeesche boot bouwen liet, volgens het systeem Coëssin.

Daar Fulton dus in Frankrijk geen succès had, ging hij eerst naar Engeland en later naar Amerika.

Bij het lezen der berichten over de resultaten, die Fulton verkreeg, krijgt men allicht den indruk dat deze geniale man bij al zijn kennis ook een zekeren graad van comediespel aanwendde, wat hem waarschijnlijk meer kwaad dan goed gedaan heeft.

Het is dan ook niet wegens zijn verdienste in zake de onderzeesche vaart, maar meer in die der stoommachine, wat het congres der Amerikaansche Staten bewoog, de familie Fulton in het jaar 1838 een schenking van 100,000 dollar te maken. Deze som was het bedrag der schulden, waarmeê Fulton in het graf gezonken was.

Zijn dood maakte een einde aan zijne proefnemingen met een groote onderzeesche boot, 'Mute' (de Stomme) genaamd.

De laatste zou een bezetting van 100 man hebben kunnen dragen, en door een scheprad in beweging worden gebracht; de afmetingen waren: lengte 80 voet, breedte 22 voet en 14 voet diepte. Hieruit blijkt dat het de uitvoering gold van een plan, dat grooter was dan de moderne ontwerpen. Waar is het, dat in het jaar 1821 een Engelschman, Johnson, een boot samenstelde met het doel om Napoleon I op deze wijze van St. Helena te verlossen. De dood van den ex-keizer maakte de uitvoering van dit plan overbodig.

Johnson moet met zijn boot 8-10 uren achter elkaar op de Theems onder water gebleven zijn, zonder dat een der opvarenden er eenig nadeel van ondervond.

In den loop der tijden hadden nog de volgende uitvindingen op dit gebied plaats:

In 1824 stelde de Engelschman Sheldam een onderwaterboot samen; in 1825 de Franschman Montgery; 1844 de Franschen Payerne en Lamiral; 1853 de Engelschman James Nasmuth; 1849 de Duitscher Bauer, met wiens boot talrijke proeven in de Kielerhaven genomen werden. Tot ernstige resultaten kwam het ook ditmaal niet, daar de boot gedurende een tocht zonk en de uitvinder met zijn manschappen als een wonder van den dood gered werden.

Bij het duiken werd een twintigtal jaren geleden de boot toevallig weer gevonden en sedert dien tijd in den tuin van de marine-academie bewaard.

In 1861 droegen de Vereenigde Staten het bouwen eener boot op. Opmerkelijk is het, dat de samensteller, een Fransch ingenieur, op zekeren dag verdwenen was, zoodat het werk gestaakt moest worden.

In 1862 bouwden de Spanjaarden een onderzeesche boot naar opgaven van Narziso Manturiol. Men heeft evenwel nooit gehoord welk succes deze boot had, ofschoon zij 55 maal beproefd werd, en na dien tijd nog stand hield.

In hetzelfde jaar stelde de Fransche ingenieur Villeroi te Philadelphia een onderzeesche boot samen, en ook deze kon naar welgevallen op en onder water varen.

In de jaren '62 en '63 verschenen er verschillende modellen van onderzeesche booten, en een dezer moet het geweest zijn, die den 17 Februari 1864 op de reede van Charleston het vlaggeschip der Noordelijke Staten 'Housatonik' vernielde, bij welke gelegenheid het zelf verloren ging.

Opmerkenswaardig is het dat sommige autoriteiten volhielden, dat deze boot geen onder-water-schip was, maar een eenvoudige torpedo met lage wanden. Hoe verbaasd moet men evenwel staan als men leest, hoe een andere schrijver de meening der autoriteiten weerspreekt door te zeggen, dat de boot bij den aanval in het lek geraakt is, dat zijn eigen mijn in het schip geslagen had.

In 1865 zouden in Zweden en Frankrijk onderzeesche booten gebouwd moeten zijn, die volkomen aan het doel beantwoordden.

Als men deze berichten leest, dan vraagt men zich onwillekeurig af, waarom deze booten, die toen al reeds zoo goed voldeden, niet langer in dienst der menschheid gebleven zijn.

Uit de jaren 1867, 1872, 1873 komen berichten tot ons, volgens welke Hallet, Abel, Halstead en Martensen in Amerika proeven genomen hebben met onder-zee-booten. Ook moet in het jaar 1869 een Duitscher, Otto Vogel genaamd, zich met de oplossing

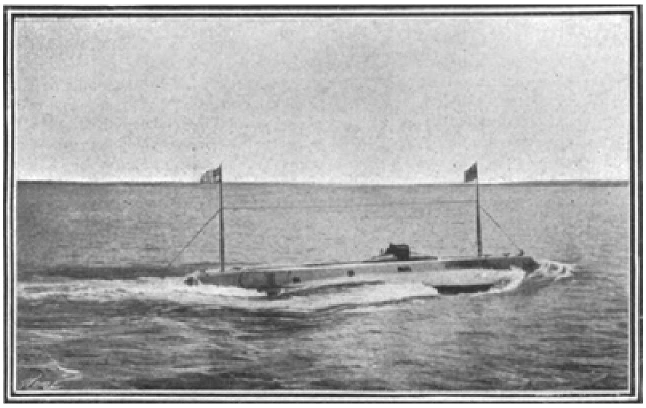

DE 'HOLLAND' FULL SPEED AAN DE OPPERVLAKTE.

van het vraagstuk hebben beziggehouden.

In het jaar 1875 ving de Amerikaan Holland met zijn proefnemingen aan, en men moet ter eere van dezen zeggen, dat hij werkelijk met buitengewone energie zijn proeven voortzette. Uit het systeem 'Holland' is in den loop der jaren een boot ontstaan, die met medewerking van de Amerikaansche regeering werd saamgesteld. Zij heet de 'Plunger' en is reeds in meerdere exemplaren voorhanden. Ook onze beide afbeeldingen in dit artikel zijn booten volgens het systeem 'Holland' gemaakt. De Engelsche admiraliteit liet er onlangs vijf bestellen; de eerste die gereed kwam werd de 'Holland' gedoopt.

Van deze, zoowel als van de Fransche booten, wier constructeurs Goubet, Dupuy de Lôme, Gustave Zedé en de Italiaan Romasetti zijn, moet men bekennen dat zij reeds vrij volmaakt zijn en dat het vraagstuk misschien zijn oplossing nabij is.

De tegenwoordige stand der onderwaterboot-vraag is, dat men vrij gauw kleine tochten onder water zal kunnen maken. Door de hoogte, waarop de techniek en de chemie zich op 't oogenblik bevinden, moet men zich hierover niet verbazen.

Het zal intusschen de vraag zijn, of er ook mogelijkheid bestaat onder zee grootere tochten te maken. Bij eenige proeven namelijk is gebleken, dat het kompas geheel onklaar wordt, en het staat nu te bezien dat dit een groot beletsel zal blijken te zijn voor de onderzeesche scheepvaart over grootere afstanden.

Maar ook dit bezwaar kan men uit den weg ruimen, want inplaats van het kompas kan men het beste aller noutische instrumenten, de sycroscope, in dienst der scheepvaart stellen; maar al zal het ook mogelijk zijn onder water te varen, dan is men er nog ver van verwijderd om onder zee te kunnen vechten.

Genomen proeven hebben aangetoond dat men onder water hoogstens 30 meter ver zien kan, waarbij onder het woord 'zien' slechts een zeer onvoldoend herkennen van voorwerpen verstaan moet worden. Nu worden onder-zee-vaartuigen, die met torpedo's voorzien zijn, door de volgende moeilijkheden bedreigd:

Aangenomen, dat de boot eerst op het laatste oogenblik onderduikt en onder water op zijn vijand invaart; wanneer de tegenstander nu stil ligt, zoodat het water niet bewogen wordt, en er ook geen strooming is, dan zal het vrij makkelijk zijn, op het doel af te gaan. Is er evenwel beweging in het water of vaart de vijand, dan moet de boot natuurlijk van koers veranderen.

Om zich in dezen toestand in te kunnen denken, stelle men zich bijv. een zoogenaamd 'Amerikaansch duel' in een donkere kamer voor.

Men neemt aan dat men weet waar de tegenstander zich in een hoek van de kamer bevindt, en dat hij langs één der muren loopt; hoe zal men het nu aanleggen om den vijand zoo te naderen, dat men hem met een degenstoot treffen kan?

Dezelfde verhouding bestaat bij de onder-waterboot.

Aangenomen dat het vijandelijk schip op 30 meter, dus de hoogste gezichtswijdte, herkenbaar is, dan moet de commandant dadelijk weten of het donkere iets, dat hij voor zich ziet, werkelijk zijn tegenstander is, en met welke snelheid hij zich voortbeweegt. Daar hij reeds op dertig meter genaderd is, moet hij op hetzelfde oogenblik reeds een richting hebben of aannemen, die ook de torpedo hebben moet.

Men ziet dus uit een en ander wel, dat er zich bij het onderzee varen moeilijkheden voordoen, die niet zoo makkelijk te overwinnen zijn. Ook spiegels kunnen geen dienst doen, daar de boven het watervlak uitstekende spiegelschijven door het water besproeid worden en geen juist beeld van den tegenstander meer geven.

Neemt men evenwel aan, dat alle bestaande bezwaren overwonnen kunnen worden, dan kan men de onderzeevaartuigen in het gunstigste geval slechts bij het kalmste weer, bij heldere zee, in één woord slechts onder de gunstigste omstandigheden gebruiken.

Een Japansche liefdesgeschiedenis.

Yoshima Nicadote, de handige, jonge schrijnwerker uit Kohoro, bevond zich in een lastige positie. Hij was op een leeftijd gekomen en zijn zaken waren van dien aard, dat

hij het zijn plicht achtte het huwelijksbootje in te stappen, en volgens oud gebruik raadpleegde hij een nabrodo, of agent, om voor hem een geschikte partij te vinden in een jong meisje van goede familie.

De agent had op zich genomen, de zaak in orde te maken en had zijn vriend de keuze gelaten tusschen twee allerliefste meisjes - O. Kilku San, of Miss Chrysanthemum; en O. Gin San, of Miss Silver.

Terwijl nu Miss Chrysanthemum een houding bezat en zoo schoon was, dat Miss Silver er niet bij in de schaduw kon staan, waren de ouders van het tweede jonge meisje in veel beter geldelijke condities dan die van het eerste. Het was dus voor Yoshima Nicadote zeer moeilijk, een keuze te doen.

Daar de ouders van Miss Silver er zeer op gesteld waren een goeden schoonzoon te krijgen, gaven zij den nabrodo te kennen, dat, zoo hij de zaak tot een goed en bevredigend einde wist te brengen, hij, behalve de vastgestelde som, nog een aardige belooning bovendien zou hebben. Zoo kwam het dus, dat, toen de nabrodo de zaak aan zijn cliënt uitlegde, hij hem bizonder attent maakte op de sociale en materieele voordeelen, die hij zou hebben door een huwelijk met Miss Silver, een argument evenwel, dat voor Yoshima Nicadote de persoonlijke behoorlijkheden van Miss Chrysanthemum niet kon verbergen.

'Miss Silver stamt af van een zeer aanzienlijke familie,' bracht de nabrodo in het midden. 'Zij hebben twee vischvijvers in hun tuin en een bronzen draak.'

'Maar de oogen van Miss Chrysanthemum zijn als half ontloken lotus-knoppen,' hernam voor de twintigste maal Yoshima.

De nabrodo werd niet boos en schold niet, ofschoon hij zijn cliënt niet kon overtuigen, want niemand in Japan maakt zich ooit schuldig aan beleediging van de goede manieren, maar hij wenschte uit den grond van zijn hart dat hij Miss Chrysanthemum nooit als een goede partij had voorgesteld.

Voor de twee jonge meisjes, die schoolvriendinnen en buren waren, en natuurlijk geen persoonlijke keuze in deze aangelegenheid hadden, werd de positie wel wat moeilijk, daar de goede manieren haar ten strengste verboden, ook maar het minste teeken van jaloezie te geven, of zelfs zich maar een oogenblik met de zaak te bemoeien. Als zij nu elkaar ontmoetten, gaven zij haar gevoelens voor elkander lucht in een overdreven beleefde buiging.

'Mijn goede nabrodo,' sprak Yoshima ten laatste, 'ik geloof dat ik in deze zaak nooit tot een beslissing zal komen, het is mij onmogelijk een keuze te doen.'

Een onaangename trek vertoonde zich op het gelaat van den nabrodo, want hij begon te vreezen, dat Yoshima in wanhoop zijn toevlucht zou nemen tot een anderen agent, daar er zeer velen in Kohoro waren. Eenige oogenblikken dacht hij diep over de zaak na, toen hij op een inval kwam, die hij hoopte dat aan de zaak een goed einde zou maken.

'Als ge nu vindt dat de hoedanigheden der beide dames ongeveer gelijkstaan,' sprak hij, 'waarom dan niet een proef genomen van haar geschiktheid, om daarna uw keuze te bepalen?'

'Dat is een goede raad,' antwoordde Yoshima, 'maar zeg mij nu ook, hoe ik handelen moet.'

'Me dunkt,' ging de nabrodo voort, 'dat ge u moest verkleeden als vischventer, en aan ieder huis probeeren uw waar te slijten. Daar, waar ge nu het vriendelijkst behandeld wordt, zult ge ook de beste vrouw vinden.'

‘Dat plan zal ik ten uitvoer brengen,’ stemde Yoshima toe, die met deze regeling wel ingenomen scheen. ‘Morgen zal ik mij als vischventer verkleeden, en zien of ik op die wijze tot een beslissing kan komen.’

Een vroolijke uitdrukking verscheen er op het gelaat van den nabrodo, toen hij zich, met den waaier in de hand, naar het huis van Miss Silver's ouders spoedde.

‘Ik geloof, dat alles nu goed uit zal komen,’ sprak hij. ‘Morgen komt Yoshima hier, verkleed als vischventer. Ontvang hem zeer vriendelijk, daar van uw gedrag zijn beslissing in de delicate zaak afhangt.’

In het huis van Miss Chrysanthemum bracht de nabrodo evenwel een heel andere boodschap.

Op ernstigen toon sprak hij: ‘Hier in de buurt dwaalt een vischventer rond; hij is een groote dief. Het zou mij niets verwonderen als hij morgenochtend ook hier een bezoek bracht. Ik raad u aan, geen praatjes met hem te maken, maar hem onmiddellijk van de deur te jagen. Ik ben hierheen gekomen om u te waarschuwen.’

De ouders van Miss Chrysanthemum dankten den nabrodo hartelijk voor zijn goeden raad en beschouwden het als een teeken, dat hun belangen hem zeer ter harte gingen.

Toen nu Yoshima nog eens over het plan van den nabrodo nadacht, vond hij dat het idee om zich als vischventer te vermommen niet strookte met zijn artistieken geest. Hij overlegde, dat het veel beter zou zijn, zich te verkleeden als bloemenkoopman.

Zonder aan den nabrodo iets van zijn verandering in zijn plannen te vertellen, vermomde Yoshima zich den volgenden morgen als bloemenkoopman, en kwam aan het huis van Miss Silver's ouders, juist op het oogenblik dat een echte vischventer ten tooneele verscheen.

Toen, hoe groot was Yoshima's verbazing, werd er van zijn aanwezigheid volstrekt geen notitie genomen, terwijl den vischhandelaar een bizonder vriendelijke ontvangst ten deel viel. Toen hij van de deur gewezen werd, met de korte opmerking, dat er al meer dan genoeg bloemen in den tuin waren, zag hij nog juist dat de ouders van Miss Silver de mand van den vischhandelaar half ledigden, en hem verzochten, toch nooit hun huis voorbij te gaan.

‘Ik geloof niet,’ overpeinsde Yoshima, toen hij in gezelschap van den vischkoopman zich naar het huis van Miss Chrysanthemum begaf, dat ik graag zou trouwen in een familie, waar men zooveel meer aandacht schenkt aan een vischventer dan aan een bloemenkoopman. Ik ben erg blij, dat de goede nabrodo een plan heeft geopperd, waardoor ik zoo uitstekend in de gelegenheid gesteld werd, den aard van de familie te leeren kennen.

Bij het binnentreden van den tuin, die Miss Chrysanthemum's huis omgaf, was het de beurt van den vischventer om zich te verbazen. Van het eerste oogenblik af merkte hij op, dat elk van diens bewegingen met wantrouwen werd gadegeslagen, totdat bij zijn poging om het restant van zijn visch te verkoopen, hij van de deur gewezen werd, met het verzoek zich van het erf te verwijderen.

Yoshima stapte toen naar voren, en zich tot Miss Chrysanthemum wendend, sprak hij: ‘Wil de jonge dame deze mooie bloemen koopen, die zeker uitstekend zullen uitkomen in de prachtige vaas, die in de nis in het salon staat.’

Miss Chrysanthemum stond den koopman vriendelijk te woord, zei dat ze de bloemen bizonder mooi vond, dat zij over het algemeen veel van bloemen hield, en niets aangenamer vond, dan er altijd door omringd te zijn.

‘Maar hoe weet ge, dat we zoo'n prachtige vaas in het salon hebben? Heeft die diefachtige vischventer u dat verteld?’

Yoshima, een beetje in het nauw gebracht, wist niet wat te antwoorden, toen het hondje van Miss Chrysanthemum, dat niet zoo gemakkelijk te misleiden was als zijn meesteres, naar voren kwam snellen, en begon te kwispelstaarten en zijn handen te likken.

Toen weerklonk er plotseling een schaterlach door het huis, daar Miss Chrysanthemum het bedrog ontdekte.

‘Als de bloemenkoopman over eenigen tijd terug wil komen, dan zal hij zien, dat de bloemen een eereplaats in huis innemen,’ sprak het meisje.

En korten tijd daarna kwam Yoshima terug, gestoken in

zijn beste zijden kimona, om te zeggen, dat niemand in Kohoro hem zoo goed als vrouw zou lijken, als Miss Chrysanthemum.

Een surprise.

Tooneelstukje in één bedrijf. (*Vervolg en slot van blz.* 296.)

GEORGE.
'k Weet het niet.

BETSY.
Je moet ook niet telkens zoo praten. Dat leidt zoo af.

GEORGE.
Wel heb ik van mijn leven! Ik geloof toch dat jij begonnen bent.

BETSY.
Nu, speel op.

GEORGE.
Die ben je dan toch kwijt!

BETSY.
En hier gaan er een, twee, drie van jou.

GEORGE.
Sakkerloot! Zeg, krijg jij ook zoo'n dorst? Dat is zeker van die boterletters.

BETSY.
Eerst het spel uit!

GEORGE.
Och hemel, ik smacht

(er wordt gebeld)

.

BETSY.
Wat is dat nu?

GEORGE

(opstaande).

Een surprise natuurlijk. Ik ga eens zien

(af)

.

BETSY.

Een surprise! Van wie kan dat nu zijn

(wrijft zich in de handen)

, een surprise, een heusche surprise! Hoe leuk!

GEORGE

(met een pakje).

Daar is het Een kleine jongen stond op stoep. Zoodra ik opendeed, stopte hij me dit in de handen en poetste hem.

BETSY.

Veel kan er niet in zitten. Voor wie is 't?

GEORGE.

Er staat niets op.

BETSY.

't Is misschien wel voor ons samen. Doe eens open.

GEORGE.

Nu ja, laat ik eerst dit touwtje losknoopen.

BETSY.

Och, schiet toch op, hier is een schaar.

GEORGE.

Kindje, wees toch niet zoo ongeduldig. Kijk eens hier, hier is het bewuste.

BETSY.

Een etui!

GEORGE.

Ja, een etui!

(doet ze open).

BETSY.

O, wat een pracht van een armband! O, mannetje, dank je wel hoor, dat is nu toch...

GEORGE

(ernstig).

Bedaar, bedaar, die armband is niet van mij!

BETSY.

Wat houdt je je leuk. O, eenig! Ik vind het...

GEORGE.

Sst, sst. Dat is vreemd. Wie stuurt mijn vrouw nu een armband?

BETSY.
Nu, huichel maar niet langer. Kom hier, dan zal ik je eens flink pakken voor zoo'n prachtig cadeau.

GEORGE.
Maar Betsy! Die armband is niet van mij! Dat is me nu toch een raadsel, wie jou dien armband kan gezonden hebben.

BETSY.
Is hij heusch niet van jou?

GEORGE.
Bepaald niet!

BETSY

(heeft den armband omgedaan).

Hé, dat is vreemd

(zij peinst een oogenblik)

.

GEORGE.
Betsy, geef mij dien armband.

BETSY.
Waarom? Jij moet hem toch niet dragen!

GEORGE.
Geen gekheid! Toe, geef hier.

BETSY.
Och, nu wordt hij jaloersch. Ik wil hem nu vanavond eens dragen. Zoolang ik nog niet weet wie mij dat prachtstuk geschonken heeft, draag ik het alle dagen, tot ik den gever ken.

GEORGE.
Nu moet je niet van die zotte dingen in je hoofd halen. Ik wil nu eenmaal dien armband hebben.

BETSY.
Maar waarom dan?

GEORGE

(uitbarstend).

Omdat ik niet hebben wil dat mijn vrouw pronkt met dingen die andere mannen, dan haar eigen, haar schenken!

BETSY.

Wie bewijst je, dat dit cadeau van een man komt?

GEORGE.
Gekheid! Voor zoo iets is geen bewijs noodig. De eene vrouw zendt de andere als surprise geen armband.

BETSY.
Nu, en al was de gever een man! Zoolang ik niet weet, wie hij is, doe ik er geen kwaad aan zijn cadeau te dragen. 't Kan wel een van je beste vrienden zijn!

GEORGE.
Nu is 't genoeg. Doe af dien armband en geef hier!

BETSY.
Ik doe het niet. 't Is in alle geval geen cadeau aan jou. 't Is mijn eigendom en daarmee zal ik doen wat ik verkies.

GEORGE

(woedend).

God, vrouw, doe mijn zin, ik vergeet mezelf; als je hem niet goedschiks geeft, dan...

(zich bedwingend)

maar neen! 't Is gekheid, niet waar, je doet het alleen om me te plagen. Komaan, Betsy, men kan scherts ook te ver drijven. Kom nu eens rustig bij me zitten en geef mij dien armband, dan zal ik eens...

BETSY.
Je krijgt hem niet. Nog nooit heb ik mijn wil doorgedreven, altijd ben ik gedwee geweest, nu wil ik mijn zin doen. Je bent op het oogenblik eenvoudig belachelijk en 't zou dwaas zijn aan je bespottelijken eisch toe te geven.

GEORGE

(woest).

Je wilt hem dus niet geven?

BETSY.
Neen!

GEORGE.
Dan neem ik hem.

(Hij pakt haar bij den arm en ontrukt haar den armband).

En nu, weg er mee!

(Hij gaat naar den haard).

BETSY

(schreiend).

O God, wat doet hij!

GEORGE.
Verbranden! Als de oorzaak der ruzie is weggenomen, zal de vrede wel gauw volgen.

(Hij pookt het vuur aan).

BETSY

(snikkend).

Zoo'n prachtige armband!

GEORGE.
Ik zal je er een nog veel mooier geven. Maar deze! weg daarmee!

(Wil hem in den haard werpen).

BETSY.

God, George! wacht even... Ik...

GEORGE.

Wat dan?

BETSY.

Wie weet of...

(er wordt woedend gescheld). (Zenuwachtig)

Wat is dat nu toch?

GEORGE.

Wellicht weer een surprise voor jou? Zie zelf maar...

BETSY.

O, ik ben zoo

(schreiend)

zoo zenuwachtig, dat jij...

(er wordt weer gescheld).

GEORGE

(norsch).

Maar ga dan toch kijken! Men wordt ongeduldig!

BETSY

(wanhopig).

Ach, wat een avond

(zij snelt naar de deur)

.

GEORGE

(bekijkt den armband).

Van wien die nu toch wel wezen mag! Van Dam, juwelier, staat in de etui. Morgen ga ik er heen, en hij zal mij zeggen, wie hem besteld heeft, al moest ik er een moord voor doen

(men hoort haastig loopen)

. Och hé, wat een haast!

BETSY

(stormt binnen).

Man, man, de armband...

GEORGE

(heeft de etui in zijn zak gemoffeld. Norsch).

Die ligt in 't vuur.

De versteende overblijfselen van een Ichtyosaurus, een zeer groot voorwereldlijk monster.

BETSY

(wanhopig).

God, man, wat hebt je gedaan! En hij was verkeerd bezorgd!

GEORGE

(plotseling vol belangstelling).

Wàblief?

BETSY.

Ja, de jongen van Van Dam is hier. Hij moest hierover, bij den majoor zijn. Och hemel, wat ben je begonnen

(snikkend)

. In 't vuur, in 't vuur!

(zij loopt naar den haard).

GEORGE.

Bij den majoor! Hier, pak aan

(geeft haar de etui)

. Pak aan, vrouw, geef terug! Geef terug! Hoe eer hoe beter. Dat rampzalige ding!

(duwt haar haastig de deur uit).

GEORGE.
Goede God! Dat ellendige ding heeft den geheelen avond bedorven. Wie had dat nu gedacht, dat Betsy en ik om zoo iets, dat ons niet eens toekomt, ruzie zouden krijgen. Onze eerste ruzie, en dat op Sinterklaasavond!

BETSY

(blijft even in de deur staan. Zij zien elkaar eenige oogenblikken aan).

Hebt je geen spijt, George?

GEORGE.
Spijt? Neen! Nu die armband niet voor jou blijkt te zijn, sla ik een wel wat gek figuur, maar dat neemt niet weg, dat ik in een dergelijk geval net eender zal handelen. Van één ding heb ik spijt, en dat is van mijn ruwheid. Maar je hebt me ook razend gemaakt. Maar hebt jij nu geen spijt?

BETSY.
Dat die mooie armband niet voor mij is? Neen! Dat ik je razend heb gemaakt? Ja! Ik weet niet, wat mij daareven bezielde. Ofschoon ik wist, dat je gelijk hadt, toen je mij den armband afvroegt, wilde ik me toch er tegen verzetten. 't Was mijn cadeau, wellicht had ik het uit eigen beweging gegeven; toen jij echter je rechten er op deedt gelden, kwam ik in opstand. Ik zal het niet meer doen.

GEORGE.
Je bent een lieve vrouw

(kust haar)

. Voor het eerst heb ik je ruw aangepakt. 't Zal den laatsten keer zijn ook. En nu, laten we er niet meer over praten. Wat had die domme jongen te vertellen, die hier de surprise bracht?

BETSY.
Wel, ons huisnummer is 70 en dat van den majoor 71. Hij had alleen het laatste woord zeventig verstaan. Toevallig vroeg zijn baas hem of het pakketje bij een-en-zeventig al bezorgd was, waarop hij tot de ontdekking kwam dat het verkeerd was gebracht. Hè, ik ben nog heelemaal ontdaan.

GEORGE.
Dan moet je een glaasje wijn nemen, vrouw, dat zal je goeddoen.

BETSY.
Neen, eerst ons spelletje uit! Wiens beurt was het?

GEORGE.
Begin jij maar. Je mag verder vanavond den baas spelen zooveel je wilt. Alleen als er surprises komen, doe ik open en zal *ik* ze openmaken.

BETSY.
En als ze nu voor mij zijn?

GEORGE.
Dan nog moet ge je man laten beslissen of je ze aannemen moogt.

BETSY.
Je bent een dwingeland, maar gelijk hebt je! En om je nu niet langer met een droge keel te laten zitten, zal ik je een glaasje wijn inschenken en zullen wij daarna ons spelletje uitspelen, in de hoop, dat we niet meer door surprises verrast zullen worden.

Een versteend monster.

De gewone stilte van Stockton, een dorp ongeveer tien mijlen van Warwick verwijderd, werd twee jaar geleden op een zekeren zomermorgen verstoord door een steengraver, die de dorpsherberg kwam binnensnellen met het bericht, dat hij een krokodil had opgegraven, die 20 voet lang was.

Geheel Stockton, de vrouwen niet uitgezonderd, verwijderde zich met den graver, gewapend met hooivorken, messen, stokken en meer dergelijke wapens.

Men kan zich dus een voorstelling maken van de verbazing der toeschouwers toen het bleek dat het ‘monster’ dood was. Het was zelfs al vele duizenden jaren in dien toestand geweest.

Nadat men een zeer nauwkeurig onderzoek had ingesteld, was men na eenigen tijd in staat te verklaren, dat de krokodil was: de versteende overblijfselen van een uitgestorven diersoort, aan de natuuronderzoekers bekend onder den naam van Ichthyosaurus.

Het was een zeldzaam mooi exemplaar, 20 voet lang en 3 voet 6 inch breed.

Dit merkwaardige kruipdier behoorde tot de Oolitic- of Lias-periode.

Gedurende het leven had het monster, althans volgens gegevens der natuurlijke historie, een treffende overeenkomst met de geheimzinnige zeeslang van den tegenwoordigen tijd.

Het nieuws van de ontdekking verspreidde zich weldra over de verschillende deelen van Engeland en trok de attentie van vele geleerde geologisten.

De eigenaar van den grond waarop het monster gevonden werd, de heer H.M. Lakin, gaf zeer edelmoedig dit belangrijke versteensel aan het Britsch-Museum ten geschenke, waar het thans te zien is.

† Professor Dr. Jan ten Brink.

We wisten het al reeds eenigen tijd: Dr. Jan ten Brink zou het niet lang meer maken; eenige maanden reeds was hij lijdende aan een ernstige kwaal, die een einde moest maken aan zijn leven.

† PROFESSOR DR. JAN TEN BRINK.

Maar dat einde is verhaast door een bijkomende longontsteking, en zoo is professor Jan ten Brink verleden week overleden.

In 1834 werd Dr. Jan ten Brink geboren in Appingedam, waar zijn vader rector was aan het Gymnasium, en in 1853 reeds ingeschreven als student aan de Hoogeschool te Utrecht.

Hij zou studeeren in de godgeleerdheid, maar daar de colleges van prof. Opzoomer hem bizonder aantrokken, kregen zijn studiën meer een letterkundige richting en nog vóór hij zijn candidaatsexamen deed, kreeg hij van de Groningsche faculteit eene gouden medaille voor zijn verhandeling over Bredero.

Toch promoveerde hij nog in de theologie en vertrok kort na zijn promotie als huisonderwijzer met een familie naar Indië, waar hij slechts anderhalf jaar bleef; dien korten tijd in Indië heeft hij zich evenwel goed ten nutte weten te maken, want in 1866 verscheen het boekje ‘Indische dames en heeren’, wat des schrijvers naam beroemd heeft gemaakt.

Na zijn terugkeer uit Indië werd hij benoemd tot leeraar in 't Nederlandsch aan het gymnasium te 's Hage, totdat hij bij de invoering van de wet op het middelbaar

onderwijs overging naar de hoogere burgerschool, waar hij voor de hoogste klassen Nederlandsch doceerde.

Men zou denken dat het een man als Dr. Ten Brink moeilijk moet zijn gevallen, les te geven aan jongelieden van het gymnasium; maar wie dat denkt, vergist zich, want nog het vorig jaar heeft hij erkend ‘dat er veel boeiends is in den arbeid van onderwijzer, wanneer die arbeid den leeraar geheel in beslag neemt, hem geestdrift inboezemt. Geestdrift redt den leeraar voor verveling en werkt bezielend op de leerlingen.’

Ten Brink heeft ontzaglijk veel gewerkt; 't meest schonk de Fransche litteratuur hem stof tot zijn novellen, romans en lezingen. Door die lezingen vooral is hij een zeer bekende persoonlijkheid geworden. Hij was een gezocht spreker, en waar hij als zoodanig optrad, kon hij zeker zijn een volle zaal te vinden.

Maar ook aan de Engelsche en Duitsche letteren ontleende hij veel, aan de Nederlandsche geschiedenis wel het minst, want in dit opzicht had Ten Brink zeer zijn wit en zijn zwart boekje. Tollens kon hem niet bekoren; Bilderdijk ergerde hem; Huijgens was hem te kalm, maar Vondel en vooral Bredero vereerde hij; aan hem heeft men het ook te danken dat Bredero's werken weer ten tooneele verschenen, en de opvoering van Bredero's ‘Moortje’ en de daarmee gepaard gaande feestelijkheden was een ware triomf voor Dr. Ten Brink.

Over het algemeen had hij veel ‘op’ met het tooneel; zelfs heeft hij er in zijn beste jaren nog eens over gedacht zich als tooneelist te bekwamen, maar het is er gelukkig niet toe gekomen, waardoor hem vele teleurstellingen gespaard zijn gebleven.

Professor Jan ten Brink heeft slechts den leeftijd van 67 jaar bereikt. Afgaande op zijn hooge en breede gestalte, zijn flinken lichaamsbouw, had men hem een langeren levensduur toegekend; hij is dan ook te midden zijner werkzaamheden weggerukt. Maar hij heeft zoo verbazend veel gearbeid, dat zijn werken ook na zijn dood zullen blijven voortbestaan en zijn naam onder de beste der Nederlandsche letterkundigen zal worden blijven genoemd.

Lady Melusine.
(*Vervolg van blz.* 299.)

Hij was hiervan volkomen overtuigd, maar hij rekende het zich tot plicht den onverbeterlijke er nog eens aan te herinneren, en verheugde er zich over Frederik Hereford als een schitterend voorbeeld te kunnen stellen. Zulke voorbeelden vielen evenwel volstrekt niet in Sir Robert's smaak, daar hij volstrekt niet begrijpen kon, dat er menschen waren die het *dolce far niente* niet tot leus hadden.

'Ik zou wel eens willen weten, of hij haar zal trouwen,' dacht hij, Lord Hastings en Lady Melusine in zijn verbeelding naast elkaar plaatsend; 'maar - daar is geen twijfel aan, nu hij naar Hereford-House gaat. Juist, nu begrijp ik het, daarom wil hij ook mij op rantsoen plaatsen. Wie weet, of Lady Melusine er niet bizonder belang bij heeft, mijn inkomsten te vergrooten.'

Eenige dagen later verscheen Lord Hastings onverwachts op Hereford-House, daar hij den tijd van zijn komst niet vooruit had meegedeeld. Dus legde hij op den warmen zomernamiddag den weg van het station tot aan het park te voet af, en betrad het laatste, in de hoop er Sir Frederik aan te treffen.

Zijn verwachting werd niet bedrogen. Frederik stond in het ons bekende linnen jasje, met den hoed achterover, onkruid uit de bloembedden te halen.

'Wie is daar?' vroeg hij, toen de hertog nader kwam, zonder om te zien.

'Bezoek, Sir Frederik,' antwoordde Lord Hastings lachend, maar de goede Frederik herkende de stem niet, en meende dat het een zijner bedienden was.

'Zeker weer de oude Huntley; de koekoek zal hem halen!' sprak hij, met moeite van zijn onkruid scheidend. Natuurlijk was zijn verwondering groot, toen hij den hertog gewaar werd.

'Hastings, zijt gij het? Ik vraag je verschooning voor de onvriendelijke ontvangst, maar ik dacht werkelijk dat het die vervelende Huntley weer was. Maar hoe gaat het je? Ik hoop goed! Waarom hebt je mij niet het uur van je aankomst gemeld, dan had ik mij tenminste netjes kunnen aankleeden. Mylady zal brommen, als zij ziet, dat ik u in mijn werkpakje ontvangen heb.'

Charley verzekerde evenwel dat het niets uitmaakte, en dat hij zich voor hem niet moest geneeren.

'Nu, hertogelijk is mijn kostuum direct niet, maar, daar je ons komt overvallen, moet ge er ook maar genoegen mee nemen. Ik zal mij gauw gaan verkleeden! Wil ik je dadelijk je kamer laten wijzen, of wil je eerst Mylady opzoeken? Niet? Nu, wij drinken over een half uur thee!' En Frederik bracht zijn gast in huis.

Een half uur later betraden zij de hal, waar Lady Melusine de honneurs bij de theetafel waarnam. Ook heden was zij daar reeds aanwezig en Lord Hastings meende, dat hij haar, hoewel zij nog in den rouw was, nooit zoo schoon gezien had.

‘Welkom in Hereford-House,’ sprak zij, hem met het oude, bekoorlijke lachje de hand reikend.

‘Gelukkig hij, wien zulk een welkomstgroet te beurt valt,’ sprak hij bewogen. ‘Menigeen zou er mij om benijden,’ voegde hij er lachend bij.

‘Nu, de thee, die Mylady schenkt, is ook niet slecht,’ riep Frederik, die al dadelijk aan een stapel boterhammen begonnen was.

De avond ging onder menigvuldige gesprekken voorbij, en dikwijls weerklonk Mylady's melodieus lachen door de hooge hal.

Zooals menigmaal gebeurt, kwam ook toevallig een gesprek op het tapijt, dat men liever had moeten vermijden.

Frederik sprak namelijk over zijn vader en dadelijk lag er een ernstige trek op ieders gelaat.

‘Ik zou gaarne een bezoek aan zijn graf brengen,’ sprak Lord Hastings, ‘want ik vereerde hem zeer.’

‘O, dat deed ieder die hem kende,’ antwoordde Frederik met vuur, en voegde erbij dat hij morgen de kerk zou laten openen.

‘Het was ontzettend, dat het ongeluk juist op uw bezittingen moest plaats hebben, Hastings,’ ging hij voort, terwijl Melusine bevend toeluisterde. Velen heeft het van een verder verblijf op Hastings-Castle doen afzien.’

De hertog mompelde iets voor zich heen; het was geen prettig thema voor hem, daar hij op Hereford-House gekomen was om de weduwe van den overledene het hof te maken.

Melusine voelde dit natuurlijk ook en trachtte het gesprek een andere wending te geven. Frederik dacht evenwel niet aan de reden van Charles Hastings' komst en ging over hetzelfde punt door.

‘Ja,’ herhaalde hij, ‘het was verschrikkelijk. En wil je wel gelooven, Hastings, dat ik meermalen bij de herinnering aan mijns vaders dood in de verzoeking gekomen ben aan moord te denken?’

‘Frederik, bedenk wat je zegt,’ riep Melusine uit en haar gelaat werd doodsbleek.

‘Nu, waarom zou ik mijn meening niet uitspreken, daar ik er toch reeds meer dan eens over gedacht heb?’ vroeg Frederik verwonderd.

‘Hoe kunt ge aan zoo iets denken?’ riep Melusine buiten zichzelve, terwijl zij opsprong en bevend van innerlijke ontroering voor Frederik ging staan. ‘Of ben je vergeten dat ik er bij was toen het ongeluk gebeurde, en dat ik op de waarheid mijner verklaringen voor den rechter een eed gedaan heb?’

Frederik nam haar bij de hand en drukte ze op haar stoel terug.

‘Ik verzoek u, u niet zoo op te winden, Mylady,’ sprak hij kalm; ‘natuurlijk weet ik dat alles. Maar, beschaduwd door den eik, hebt gij niet kunnen zien of het Sir Ralph's eigen geweer was dat hem trof, of een ander. Het is volstrekt nog niet bewezen dat het zijn geweer was, dat afgegaan is. Evengoed kan er iemand in het boschje tegenover hem gestaan hebben, die de gelegenheid heeft waargenomen, - hoe het ook zij, onder alle omstandigheden blijft het een jachtongeluk.’

Lord Hastings schudde het hoofd.

‘Neen, Hereford,’ sprak hij, ‘ge weet dat men den rechterloop van Sir Ralph's geweer ontladen gevonden heeft.’

‘Nu, ik geef gaarne toe dat mijn beweegredenen geen steek houden,’ antwoordde Frederik, ‘en natuurlijk is het mij ook aangenamer te weten, dat mijn vader verongelukt is, dan te moeten denken dat hij vermoord zou zijn geworden. Ik zou ook in de verste verte niet weten, wie hem zoo vijandig gezind zou zijn om hem naar het leven te staan - maar dat alles neemt niet weg, dat er dikwijls vreemde

gedachten bij mij opkomen, die zich niet zoo gemakkelijk laten wegredeneeren.'

'Ik ben overtuigd, dat de uitspraak der jury rechtvaardig en boven allen twijfel verheven was,' antwoordde de hertog.

'Het is tijd om ter ruste te gaan,' sprak Lady Melusine op zachten toon en stond tegelijkertijd op.

Frederik zag op zijn horloge en vond eveneens dat het laat was.

Melusine wenschte Lord Hastings goedennacht, maar het zonnige lachje op haar lippen wilde niet te voorschijn komen en haar gelaat was zoo bleek als marmer. De hertog bemerkte het en vroeg of zij zich ziek gevoelde. Zij schudde met het hoofd en sprak: 'Dat niet, maar Frederik heeft mij met zijn wonderlijke phantasieën zeer verschrikt, meer dan ik zeggen kan. Sir Ralph vermoord - wat een vreeselijke gedachte!'

'Denk er niet meer aan, Mylady. Sir Frederik zegt zelf, dat hij geen enkele gegronde reden heeft om het te denken, en ik geloof ook niet dat er het geringste bewijs voor te vinden zou zijn. Als ik van het tegendeel overtuigd was, zou ik stellig de eerste zijn om Sir Frederik te helpen den moordenaar op te sporen en hem aan het gerecht over te leveren. Goedennacht, Lady Melusine.'

Melusine opende den mond, maar er kwam geen geluid over hare lippen en het was haar of zich een zwarte sluier over hare oogen spande.

'Ja,' sprak Frederik, het gesprek van den hertog overnemend, 'had ik maar eerst de vaste overtuiging, dat mijn vader vermoord is geworden, dan zou ik niet rusten, voordat alles aan het daglicht gebracht was. Hoe moet een mensch wel te moede zijn, die een bloedschuld op zijn geweten heeft?'

En Frederik nam de kandelaber van de theetafel, om Lord Hastings in diens kamer voor te lichten.

Melusine liep wankelend de trap op, met zeldzaam strakken, bijna versteenden blik, en doodsbleekte op het gelaat.

'Mag ik zijn vrouw worden, mag ik het wel?' vroeg zij zichzelve af, toen zij haar kamer bereikt had, terwijl zij met de handen in het haar woelde en vol vertwijfeling op de knieën zonk.

'Het zal mij nog ten gronde richten, en ik ben nog zoo jong en heb hem zoo innig lief! O, hemel, wie redt mij uit dezen vreeselijken angst, wie neemt dezen ondraaglijken last weg, die als vuur in mijn hoofd brandt!

Ik kan hem niet opgeven, het gaat boven mijn kracht, ik heb hem zoo lief, zoo hartelijk lief! En hij zal de mijne worden, wat er ook gebeure! Ben ik niet veilig, niet volkomen veilig, heb ik niet een eed gedaan? Wie zou het durven wagen, het ook maar een oogenblik te denken, dat ik - ik -.' Lady Hereford kon haar gedachtenloop niet verder laten gaan, want zij viel op den grond van haar kamer in onmacht...

Den volgenden dag bezocht Lord Hastings het graf van Sir Ralph. Frederik vergezelde hem en beiden stonden langen tijd ernstig en zwijgend in den grafkelder bij de lijkkist.

Op het deksel lag nog de krans, dien Mary-Rose gemaakt had, en de bloemen zagen er bijna nog even frisch uit, als een klein jaar geleden. Frederik werd overvallen door een angstig, weemoedig gevoel en troosteloos kwam de gedachte bij hem op, voor wie hij nu eigenlijk werkte, nu zij er niet meer was.

Hastings wendde zich eindelijk af en verliet het gewelf. Frederik volgde hem. Zij namen den weg door het park.

‘Waar staan de beroemde Herefords-eiken?’ vroeg de hertog, de stilte verbrekend; ‘ik heb er reeds dikwijls van gehoord. Het moeten prachtige boomen zijn.’

‘Zij waren het,’ sprak Frederik kortaf en in een oogenblik kwam al de afkeer, dien hij voor Lady Melusine voelde, weer bij hem boven.

‘Zij waren het?’ herhaalde Lord Hastings; ‘zoover mij bekend, bestaat er een traditie in Hereford-House, volgens welke de eiken niet geveld mochten worden.’

‘Die traditie bestaat nog en ge kunt ze nog lezen, want zij bevindt zich op papier gesteld en verzegeld in mijn bezit. Intusschen - wat mannenarmen beschermen en bewaren, dat wordt in één oogenblik door een blanke vrouwenhand en een blik uit saffierblauwe oogen vernietigd,’ sprak Frederik niet zonder bitterheid. Na een korte pauze ging hij voort:

‘Natuurlijk werd de beslissing omtrent de Herefords-eiken destijds genomen met het verstandige doel om in tijd van nood een kapitaal te hebben, - en de traditie heeft er allerlei sagen aan vastgeknoopt. Nu, de val der Herefords-eiken heeft rijk voedsel gegeven aan het geloof aan het bovennatuurlijke, want de beslissing luidt, dat de eiken moeten blijven staan totdat een hoogere hand ze velt; dengene onder de baronets, onder wiens bestuur de eiken onder de bijl vallen, voorspelt de oude Hereford-sage een onnatuurlijken dood - den dood door vreemde hand. De eiken vielen onder het bestuur van Sir Ralph, den drie-en-twintigsten baronet van Hereford - en hij ligt in den grafkelder der voorvaderen met doorschoten borst.’

‘Hij viel niet door vreemde, maar door eigen onvoorzichtigheid, Hereford,’ sprak de hertog.

Frederik haalde de schouders op en zei: ‘Houd mij voor bijgeloovig als ge wilt; vroeger was ik het niet, maar na den dood mijns vaders hecht ik toch wel eenig geloof aan de oude familietraditie.’

‘Daarover valt niet te twisten, zelfs niet te lachen,’ antwoordde de hertog, ‘want ook in mijn familie is zulk een sage, en ik zal er wel op passen er den spot mee te drijven. Sagen en spookgeschiedenissen zijn nu eenmaal onafscheidbaar van ons, oude families, en het kan ook best gebeuren, dat er in den loop van den tijd veel gebeurd is, wat het daglicht niet zien mag. Mijne tante, Lady Carlyle, hecht zeer veel geloof aan die geschiedenissen, en om des lieven vredes wille moet ik mij ook maar houden of ik er althans eenigermate aan geloof. Bij jou is het nog iets anders, Frederik, want gij bezit een traditie zwart op wit, en het noodlot heeft gewild, dat die in vervulling is gekomen; maar in Hastings-Castle spookt natuurlijk een vrouw uit vroeger tijden rond, niet zooals gewoonlijk in het wit, maar voor afwisseling nu eens half in 't zwart, en dit sprookje heeft zich in de hoofden der huisgenooten ingeworteld, zooals dat bij dergelijken onzin gewoonlijk het geval is. Gezien heeft natuurlijk niemand haar, maar dat doet geen afbreuk aan de zaak.’

‘Het is al te dwaas,’ riep Frederik uit, ‘ik heb nog nooit een geest gezien.’

‘Ik ook niet,’ bekende de hertog lachend, en beiden begaven zich op weg naar huis.

Op het steenen terras, dat het huis aan de zuidzijde van het park scheidde, zat Lady Melusine, de blanke handen, zooals gewoonlijk, ledig in den schoot.

Zij zag nog zeer bleek en haar oogen stonden eenigszins dof, want zij had lang in onmacht gelegen en den nacht verder slapeloos doorgebracht.

Hastings zette zich naast haar neer en keek haar bezorgd in de oogen.

‘Ik vrees dat ge niet gezond zijt, Mylady,’ zei hij op een toon, die slechts de liefde vinden kan.

‘Och, het heeft niets te beduiden,’ antwoordde zij lachend, ‘ik heb van nacht niet geslapen, *voilà tout!* Als het een ziekte is, het grootste deel van den nacht slapeloos door te brengen, dan ben ik stellig heel ziek. Ik zal mij eens een slaapmiddel laten voorschrijven, zulk een als pater Lorenzo voor Julia Capuletti brouwde.’

‘En gisteren zaagt ge er nog uit als een roos.’

‘O, ja, ik voel mij ook vandaag heel wel,’ antwoordde zij losjes, en ging voort: ‘Maar laat ons niet langer over

mijn onbeduidend persoontje spreken. Hoe gaat het Lady Carlyle? Ik heb gisteren nog vergeten, naar haar te vragen, - misschien wel omdat ik weet, dat ik niet tot hare lievelingen behoor.'

Hastings zag haar liefdevol in de oogen.

'Vrouwen op een leeftijd mijner tante zijn zelden onbevooroordeeld,' sprak hij en op hartelijken toon vervolgde hij: 'Als ik koning was, liet ik een wet uitvaardigen, waarbij degene, die u niet lief vond, wegens hoogverraad gestraft werd! Waar gij zijt, is zonneschijn - werkelijk, uw hoofd zelfs is één enkele zonnestraal.'

Zij wierp het hoofd achterover en uit haar doffe oogen straalde weer het oude, glanzende licht.

'Gij hebt mij altijd nog niet gezegd, hoe het Lady Carlyle gaat,' lachte zij, met den rozengloed op de wangen.

'Het gaat haar goed.'

'Zal zij,' ging zij voort met een blik op Frederik, 'den winter weer op Hastings-Castle doorbrengen, of het paleis in Londen betrekken?'

'Geen van beiden, Lady Melusine. Mijn tante heeft zich in het westeinde van Londen een mooie villa gekocht, en denkt in den herfst daarheen te gaan. Zij neemt mejuffrouw Louise Bane, de dochter van hare oude vriendin, bij zich; ge ziet dus wel dat Hastings-Castle geheel zonder meesteres zal zijn.'

'Het zal u niet moeilijk vallen, een plaatsvervangster te vinden,' mompelde Melusine, terwijl zij met hare blanke vingers speelde en den blik op haar schoot liet rusten.

'O, ik geloof dat Lady X. of Lady Y. heel graag voor huisvrouw zouden willen spelen, als er gasten op Hastings-Castle zijn,' antwoordde de hertog met een vriendelijk lachje, 'maar daarom is het mij niet te doen. Hastings-Castle heeft voor altijd een meesteres noodig, en dan is het nog de vraag, of degene, die ik er mij voor gedacht heb, wel zal willen. Gelooft gij het, Lady Melusine?'

Een lachje, een gelukkig, aanminnig lachje kwam over haar lippen.

'Hoe kan ik dat weten? Want in de eerste plaats is het mij niet bekend, of zij de kunst verstaat het huishouden van een hertog waardig waar te nemen, en ten tweede - moet ik bekennen, dat ik een vreeselijken afkeer heb van een *dame d'honneur*, die haar gasten ontvangt en de menu's opmaakt.'

De hertog lachte.

'Maar wat kunt ge u beters denken?' antwoordde hij op denzelfden toon, 'zij is een ideaal, de *dame d'honneur*, in het eeuwigdurende zwart zijden kleed en pofmouwen, die gewasschen handschoenen draagt, en altijd boos is, omdat zij zich steeds achteruitgezet voelt. Reeds om zulk een paarl te winnen is het de moeite waard, vrijgezel te blijven.'

Melusine lachte luid, en Hastings stemde er mee in.

'Was sich liebt, neckt sich,' dacht Frederik en gaf zijn schommelstoel een flinken duw; 'ik zou wel eens willen weten, waarom die twee daar altijd maar om hetzelfde thema heengaan, zooals de kat om de heete brij? Zij weten toch wel, wat zij willen. 't Is zonderling!' Maar de goede Frederik lachte vergenoegd voor zich heen, en het kwam hen niet in de gedachte, dat hij eigenlijk het vijfde wiel aan den wagen was.

's Morgens van den volgenden dag reden Sir Frederik, Melusine en Lord Hastings uit. Het waren geen prachtige paarden, maar oude, knokelige beesten, die zich op

geen voorname afkomst konden beroemen, maar zij draafden toch langs den weg alsof zij nooit op de akkers van Hereford gewerkt hadden.

‘'t Is zeker wel voor den eersten keer, dat ge op zoo'n paard rijdt,’ sprak Frederik tot Hastings.

Maar de hertog antwoordde op de beminnelijke wijze hem eigen, dat het hem vrij onverschillig was; 't lag niet in zijn aard zich over de bezittingen van anderen vroolijk te maken of te spotten, hij schikte zich, waar hij zich ook bevond, naar de omstandigheden, en dacht dan niet aan de weelde, die hij zichzelf veroorloven kon. 't Allerminst kwam het bij hem op, vergelijkingen te maken, een eigenschap, die velen misschien eigen is en hen menig genot bederft.

Hoort men een jeugdig verdienstelijk pianist spelen, dan vergelijkt men hem dadelijk met Rubinstein of een andere ster in de muzikale wereld; met vele andere zaken gaat het op dezelfde wijze en zoo ontzegt men zich menig genoegen.

De hertog zat dus op zijn werkpaard even genoeglijk als bereed hij zijn edelste *full-bred hunter*. Melusine bereed een paard, dat de ooren achteroverlegde en neiging vertoonde er van door te gaan, maar haar kleine, flinke hand hield het goed in toom.

‘Ik rijd niet graag op de zoogenaamde damespaarden,’ bracht zij in het midden; ‘ik heb bij mijn vader rijden geleerd en die was als sportman beroemd. Maar de paarden en jachthonden hebben hem dan ook geruïneerd.’

‘Zooals reeds menigeen vóór hem. Overigens moet men den Engelschen dames recht laten wedervaren; zij rijden bijna allen voortreffelijk.’

‘Ik ben een Schotsche, Mylord,’ sprak Melusine, het hoofd achteroverwerpend; ‘vergeet niet dat wij Hooglandschen daarin een groot verschil maken. Wij pochen op ons souverein koninkrijk en hoewel wij allen onder denzelfden schepter staan, voelen wij ons toch zelfstandig en ik zou niet graag eene Engelsche genoemd worden.’

‘Vandaar ook het spreekwoord: “trotsch als een Schotsche,”’ antwoordde de hertog lachend. Nu, de Ieren willen ook hun *home-rule* hebben.’

‘Bah - de lompe Ieren!’ riep Melusine, de bovenlip verachtelijk omkrullend, en wilde er nog iets bijvoegen, toen haar paard plotseling steigerde, de ooren in den nek legde en zoo snel als zijn pooten hem dragen konden, op hol ging. Een op den weg wandelende man, die om zich tegen de zon te beschutten een paraplu had opgezet, had het doen schrikken.

Kleine oorzaken hebben dikwijls groote gevolgen.

Melusine spande alle krachten in om het dier in te houden, maar iedere poging deed het beest nog woedender worden, en onophoudelijk draafde het door en naderde hoe langer hoe meer de plaats waar de weg ophield en een breede rivier, die langs Hereford stroomde, de velden doorsneed.

Melusine wist, dat er niets meer aan te doen was, dat het paard haar in het water zou slingeren, en zij begreep ook, dat dit element haar graf zou worden, haar graf, nu zij zoo dicht genaderd was aan het doel harer liefde en eerzucht. Met een soort van doffe gelatenheid trok zij den voet uit den stijgbeugel en liet de teugels los. Wel was het haar als hoorde zij achter zich hoefgetrappel, maar dat was ver weg, wat kon dat haar baten?

‘Er bestaat een wrekende Nemesis,’ mompelde zij en staarde in doffe berusting naar het stroomende water, dat zij tot haar schrik hoe langer hoe meer naderde. Plotseling kreeg zij een ruk, het paard stond en Melusine vloog uit het zadel. De golven omringden haar, zij sloot de oogen in het bewustzijn dat de dood in aantocht was. Maar neen - plotseling voelde zij zich door twee krachtige armen gegrepen en

op den oever getrokken; toen zij de oogen opsloeg, zag zij den hertog zich over haar heenbuigen, en zijn kleeren even druipnat als de hare.

'Melusine,' riep hij jubelend, toen zij de oogen opende.

'Charley!' en een zalig lachje vertoonde zich op haar lippen, - 'het is zoo heerlijk den dood ontworsteld te worden.' Toen sloot zij de schoone saffierblauwe oogen weer, want het bewustzijn had haar verlaten.

Toen zij weer bijkwam, was zij in haar eigen kamer, met het kamermeisje bij zich. Zij moest zich langen tijd bezinnen, eer zij zich alles, wat voorgevallen was, goed kon herinneren. Toen evenwel stond zij op.

'Waar is Mylord, de hertog?'

'Hij is in de hal, Mylady.'

Melusine kleedde zich dadelijk aan en liet het nog vochtige haar vrij uithangen, zoodat het haar als een gouden mantel omhulde. Met vasten tred, alsof er niets gebeurd was, betrad zij de hal. De hertog ijlde haar tegemoet.

'Ik dank je, Charley,' sprak zij eenvoudig, maar diep bewogen, en reikte hem beide handen.

'Ik heb u het leven gered, Melusine,' zei hij zacht, 'het is niet meer dan recht en billijk, dat gij mij voortaan geheel toebehoort. Zoudt ge dat willen, Melusine, mijn mooie, Schotsche bergfee?'

'Of ik het wil?' sprak zij zacht met tranen in de oogen. 'Charley, gij weet, dat mijn hart je heeft toebehoord vanaf het oogenblik, dat ik je gekend heb. Gij hebt mij van den dood gered, mijn leven zal je daarvoor toebehooren tot in eeuwigheid.'

(*Wordt vervolgd.*)

Het vergeetachtige Londen.
Met illustratiën.

Als al de vergeetachtige en afgetrokken lieden uit Londen gezonden werden, dan zou hun aantal stellig een heel leger vormen, want er zijn er in Londen

Het aantal verloren dames-portemonnaies in één tezaamgebracht.

niet minder dan 39,000 (nog niet eens gesproken van de provinciën).

Rijdende in trams, omnibussen, spoorwegwaggons of cabs, wordt hun aandacht zoo in beslag genomen door het hun omringende of hun eigen gedachten, dat zij vergeten waar zij zijn, of wat het hunne is, en stappende uit het voertuig, dat hen heeft verder gebracht, laten zij de sporen van hun tegenwoordigheid achter, dat dan in handen komt van de politie.

Wij spraken van 39,000? Dit is niet geheel juist, hun aantal is in werkelijkheid veel grooter en kan zeker op honderd duizenden berekend worden, want hoevelen laten niet voorwerpen achter van zoo weinig waarde, dat het voor den vinder niet de moeite waard is ze te deponeeren in het huis, bestemd om achtergelaten voorwerpen in ontvangst te nemen.

De hoofdcommissaris van politie zal u vertellen dat het vergeetachtige Londen per jaar meer dan 39,000 voorwerpen in voertuigen achterlaat en dat hij belast is met de zorg en de verantwoordelijkheid voor deze artikelen, waarvan sommigen een zeer groote waarde vertegenwoordigen.

Hoeveel parapluies worden er jaarlijks niet verloren, waar men nooit meer iets van hoort? Dit is heel moeielijk te zeggen, maar in het afgeloopen jaar vonden er niet minder dan 17,492 door de eerlijkheid van conducteurs van trams en omnibussen en koetsiers hun weg naar het Bureau voor Verloren Goederen in Scotland-Yard. Hoe is het mogelijk! bijna de helft van het geheele aantal artikelen, door vergeetachtige Londenaars achtergelaten, zijn parapluies. In de tweede plaats volgen de portemonnaies met een getal van 3214.

En hoe zou dat komen? Waarom zouden juist parapluies met zoo groote onverschilligheid behandeld worden? Dat zijn vragen, die alleen op te lossen zijn door een hersenspecialiteit.

Mogelijk is het wel gelegen in het feit, dat waar andere voorwerpen min of meer één geheel vormen met hun bezitter, de veiligheid van de paraplui geheel afhangt van onze hersens en handen.

Zouden wij het euvel kunnen voorkomen door de paraplui om ons middel vast te binden?

't Is een eenvoudig maar niet uitvoerbaar idee, want wie zou er nu op gesteld zijn op een regenachtigen dag zijn natte paraplui tegen zich aan te binden!

Het beste zou zijn, dat er een ingenieus mensch opstond, die een eenvoudigen maar onfeilbaren parapluieherinneraar uitvond. Maar zoolang als deze weldoener der menschheid nog niets van zich heeft laten hooren, waarom geven dan de directies van tram- of omnibusmaatschappijen aan hare conducteurs niet een weinig meer extra loon, ten einde den passagiers er aan te herinneren niets te laten liggen? Zulk een overeenkomst zou stellig voor alle partijen voordeelig zijn. Maar de conservatieve Brit zou zich natuurlijk heftig tegen zulk een maatregel verzetten, en betaalt liever zes of zeven gulden voor een nieuwe paraplui.

Het zou stellig heele bladzijden vullen om de namen op te noemen der kleinigheden, die in het Bureau voor Verloren Goederen gebracht worden, daar hun getal ongeveer 3000 bedraagt. Er valt hiervan weinig te vertellen; - laat ons liever onze aandacht schenken aan dat artikel van waarde, de portemonnaie.

In 1899 werden er niet minder dan 3214 portemonnaies verloren - of, liever gezegd, vonden haar weg naar Scotland-Yard; het zijn meest dames-beurzen, want de heeren zijn er te slim voor. Zij zijn namelijk reeds lang tot de ontdekking gekomen, dat de makkelijkste manier om zijn geld te verliezen is - het in een portemonnaie te doen, en dus draagt hij het los in zijn zak.

Men ziet dan tegenwoordig ook een verdacht glimlachje verschijnen op het gelaat van de mannelijke passagiers eener tram of omnibus, als iemand van hun sekse een portemonnaie te voorschijn haalt, in vorm gelijk aan die op de nevensstaande illustratie.

Dames-portemonnaies vormen dus het reuzenaandeel van de 3000 die jaarlijks in Scotland-Yard gebracht worden, en het is hoog tijd dat er krachtige maatregelen worden genomen om dat kwaad tegen te gaan. Niet omdat wij medelijden gevoelen met de vrouwelijke verliezers, maar omdat

die verloren portemonnaies een groote verleiding zijn voor de 30,000 koetsiers en conducteurs van trams en omnibussen.

Stel u voor dat de slecht betaalde omnibus-conducteur

Niet minder dan 2809 tasschen werden in 1899 in Londen vergeten. 't Is aardig een vergelijking te maken tusschen den gewonen man en al die tasschen, tot één geheel gevormd.

een portemonnaie vindt met 250 pond! Zoo iets had kort geleden plaats, en de man achtte het zijn plicht ze op de daartoe aangewezen plek terug te brengen. Maar aan welk een verleiding staat zoo'n man bloot. Tweehonderd vijftig pond! Zulk een som zou hem in staat stellen zijn baantje van conducteur er aan te geven, en zelf een zaak te beginnen als bakker, slager enz.

Bij andere gelegenheden zijn er portemonnaies gevonden met sommen, varieerende van tien tot twintig pond in klein geld, om nog niet eens te spreken van het bankpapier. Ja, er moet iets aan gedaan worden! Zou er geen vrouw willen opstaan, die een geldzakje uitvindt, dat één geheel uitmaakt met het damestoilet?

Zijn de vrouwen vergeetachtiger dan de mannen?

Een delicate vraag, en die ongetwijfeld iedere man en vrouw ontkennend zal beantwoorden. Maar zijn zij het werkelijk?

Laten de feiten voor zichzelf spreken.

Het jaar 1898 leent zich daar het best toe. Toen werden er door vrouwen 1793 voorwerpen achtergelaten, door de mannen 1647. Het verschil is niet groot, maar in ieder geval is er verschil, en dus dient de vraag bevestigend beantwoord te worden.

In het jaar 1899 werden er 2809 tasschen op het Bureau voor Verloren Goederen gebracht, en wel tasschen van verschillenden vorm, verschillend soort en verschillende waarde. Om hen gezelschap te houden werden er 876 wandelstokken gebracht, en in de schouwburgen, omnibussen, cabs en voertuigen, die personen naar wedrennen brachten, werden niet minder dan 763 binocles gevonden.

Vergeten reisdekens bereikten het aantal van 278.

De waarde van het artikel schijnt geen invloed uit te oefenen op de memorie van de menschen; kranten en boekjes van geen beteekenis en juweelen van vele ponden waarde schijnen voor hen hetzelfde te zijn. Men vond genoeg horloges, kettingen, armbanden, ringen en halskettingen om er een winkel mee te vullen. Hoe iemand zijn horloge kan vergeten, gaat boven ons verstand, en toch werden er 210 achtergelaten.

De andere kleinoodiën bereikten het verbazende getal van 1000.

Onder al deze onbezielde voorwerpen waren twee honden - verliezen, die onverklaarbaar schijnen, en die ook niet spreken voor de dieren zelven. 't Is een

vergeeflijk feit dat een man zijn hond vergeet, maar welk een benaming te geven aan den hond, die zijn meester vergeet!

Met katten is dat een ander geval; deze wijden geen onverdeelde attentie aan alles wat hun eigenaar doet.

Met katten en honden vinden verschillende levende vogels hun weg naar het Bureau voor Gevonden Voorwerpen, en onder deze een uil. Hoe is het in Godsnaam mogelijk, om een uil in een omnibus achter te laten? Het schijnt ons toe, dat zulk een bizonder pakje wel de aandacht moet trekken van alle reizigers. Welk voorval moet er wel hebben plaats gehad, dat den eigenaar van den uil noodzaakte, om zijn vogel achter te laten in de hoede van den conducteur en de beambten van Scotland-Yard?

De vergeetachtigheid in Londen neemt verbazend toe, en wel met 30 percent in de laatste jaren.

Het geheele aantal achtergelaten voorwerpen was in 1894 29,716 en in 1898 bereikte het de hooge som van 38,201 en in 1899, het laatste jaar, waarvan wij verslag kunnen uitbrengen, was het 39,551.

Maar dat is nog niet alles. Tijdelijke vergeetachtigheid in het rumoer van het dagelijksch leven kan men zich gemakkelijk voorstellen. Maar wat te zeggen van het feit, dat van de 39,000 voorwerpen er slechts 19,804 later werden opgeëischt?

De belooningen in 1899 toegekend aan koetsiers en conducteurs bedroegen 2929 pond, geen groote som als men bedenkt wat een enorme massa voorwerpen daarvoor naar Scotland-Yard moesten worden gebracht.

Zeven belooningen van 5 pond werden uitbetaald, een van 6, een van 7, twee van 8, een van 9, twee van 10, een van 12, en een van 30.

Meer dan 19,000 voorwerpen werden aan hun eigenaars

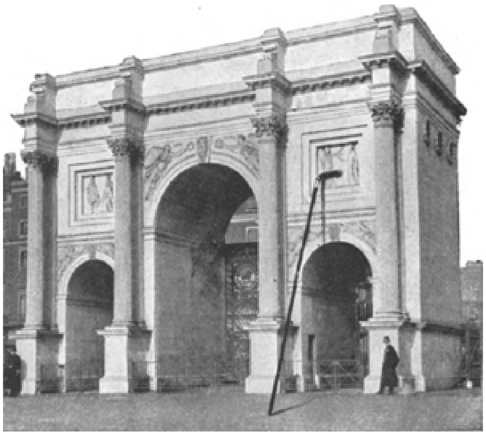

De wandelstok is 28 voet 4 inches lang en is een samenstelling van al de wandelstokken gedurende één jaar in Londen verloren.

teruggegeven; de rest, die niet werd opgeëischt, werd na drie maanden aan de conducteurs en koetsiers, die ze in Scotland-Yard gebracht hadden, cadeau gegeven.

Een praatje over 'kinderen', door R.D. Nauta, Leeraar H.B. School te Heerenveen.

'Dit aan alle vaders en moeders.'

Een iegelijk, die het waagt te schrijven over kinderen, kan er op aan, dat zijne geloofsbrieven zullen gewraakt worden. Het is dan ook een onderwerp, op welks gebied wij allen in meerdere of mindere mate eenige ervaring bezitten. En toch is 't ook weer een chapiter, waarover, volgens 't oordeel der meeste vrouwen, geen man zich kan verstouten, iets te vertellen te hebben. Het is boven twijfel verheven, dat alle menschen meenen, dat zij van kinderen houden; en 't is niet minder zeker, dat er vele zijn, die zich *toto coelo* vergissen, wanneer zij dat meenen. Verlangt gij soms de proef te nemen? Probeer dan eens, of gij een ganschen morgen kunt doorbrengen met 't uitsteken van een schuitje voor een knaap; of gij voor den tienden, ja voor den twintigsten keer, een bekend maar 'heerlijk' vertelsel kunt repeteeren (en met smaak!) voor gretig luisterende oortjes; of het u lukt voor Newfoundlander te spelen en als zoodanig voor rijbeest dienst te doen; of gij een onrustigen zuigeling, in de traag voortkruipende uren van den nacht, kunt ronddragen, sussend en neuriënd en dat alles zonder eenig gevoel, dat zweemt naar verwaandheid of zelfverheerlijking. Liefde sluit altijd in zich een schier eindeloos vermogen, om zich lasten te getroosten. Te zeggen, dat men, om kinderen lief te hebben, ze zelf moet bezitten, is maar gedeeltelijk waar; en die stelling kant zich niet alleen tegen de rechtvaardigheid, maar ook tegen geconstateerde feiten. Wij weten immers allen, dat ongetrouwde tantes ware engelen kunnen zijn voor kinderen. Trouwens, de natuur erkent nergens een scheidsgericht van opinies, en zij spreidt dikwijls eene tergende grilligheid ten toon, waar zij kinderen toevertrouwt aan menschenparen, die, zoo ze durfden, niets liever zouden doen dan ze deponeeren in de lade van het naaste Vondelingsgesticht, terwijl zij ze halsstarrig weigert aan anderen, wier gansche leven door hun bezit zou verzoet worden met een rijkdom van vreugde. Het is echter niet geheel ongerijmd te beweren, dat, om al het beminnelijke in kinderen ten volle te beseffen, om tot in de diepte te kunnen peilen hunne geheele wonderbaarlijke en mysterieuze natuur, wij ze zelf moeten hebben en ze geheel en al voor ons zelf moeten bezitten. De natuur zal hare geheimenissen niet openbaren, noch hare macht volledig doen gevoelen, dan alleen aan hen, die zich daarop recht hebben verworven. Wanneer wij dus onze oogen slechts geopend houden, dan zullen wij zien, wat kinderen kunnen zijn voor ons en wat wij behooren te zijn voor hen. Want kinderen zijn het behoud en de zaligmaking van het menschelijk geslacht. Zij louteren, zij verheffen, zij leeren ons; zij zijn ons een prikkel ten goede, een troost, eene verheuging; zij voeren ons tot harmonie. Zij zijn het ozon des menschelijken levens, zij geven ons hoop, zij sporen ons aan tot heilzame zelfopoffering. En zoo zij al in de gebreken, die zij hebben overgeërfd, ons het slechtste, dat in ons is voorhouden als een spiegel, onze goede en fraaie eigenschappen scherpen zij toch ook. Zij verlichten ons den last van moeizame zorgen; zij prediken tot ons, minder door hunne woorden dan door hun reine onschuld; hunne vragen brengen ons aan het denken en leiden ons denken in betere beddingen dan de syllogismen van vele wijsgeeren; hunne hulpeloosheid

maakt ons week, hunne liefheid is ons een reine vreugde. Telkens en telkens weer geeft het zien van een kind, 't zij dat het speelt of rondscharrelt op den weg, bloempjes plukt of ligt te slapen, een blijde gewaarwording. Een kind is als een zonnestraal, die glimpt over een ijskoude zee; als een bloem in een gevangenistuin; als de muziek van welluidende klokken boven 't geroezemoes eener groote stad; als een welriekende geur in een ziekenkamer.

Mocht iemand dit alles overdreven of sentimenteel vinden, dan spijt mij dat voor hem. Voor mij is het de waarheid, de zuivere waarheid; en niet alleen voor mij, maar voor duizenden, die nog veel geldiger rechten hebben dan ik, op volslagen besef daarvan.

Wat moeten wij eigenlijk verstaan onder kindsheid? Zouden wij ver mis zijn, wanneer wij ze afbakenen binnen de negen jaren tusschen het derde en 't twaalfde? Wilberforce placht te zeggen, dat geen huis volmaakt kan zijn zonder een kind van drie jaar en een jonge kat. Wij vinden daartegen geen bezwaar, wat het kind en den leeftijd betreft; velen zullen 't met ons betreuren, dat 't poesje zooveel gemakkelijker te krijgen is. Ja, op driejarigen leeftijd begint 't zoowat te komen; de spraak wordt gearticuleerd, 't karakter begint zich al een beetje te ontwikkelen, sympathieën en antipathieën worden met dikwijls pikante vrijmoedigheid aan den dag gelegd. Elk kind van drie jaar heeft, als het zindelijk en schoon is, iets eigenaardig bekoorlijks; de heerschappij over den reeds ontwakenden en zich uitenden wil is nog zeer zwak. Na het twaalfde jaar verandert de toestand. Met meisjes doen zich dan dikwijls groote moeilijkheden voor, wat de kwestie betreft hoe ze precies te behandelen. 't Beste is dikwijls, ze maar aan zichzelf over te laten. Met opgroeiende jongens echter, verkeert 't bezadigde menschdom gewoonlijk in een toestand van physiek gevaar; en alleen de barmhartige instelling, dat zij voor het grootste gedeelte van hun woelig bestaan aan 't opzicht worden toevertrouwd van onderwijzers en gouverneurs, maakt het verklaarbaar, dat het leven van 't gros der ouderen nog draaglijk mag worden genoemd.

Een in vollen bloei prijkende roos heeft ongetwijfeld hare verdienste; en ze mag met 't volste recht beweren, dat zij is geschapen om te bloeien. 't Is echter heel vergeeflijk in iemand, wanneer hij boven de bloeiende roos de voorkeur aan den rozeknop geeft. Een ietwat strenge papa zeide eens tot zijn driejarig dochtertje, dat hij zou moeten ophouden haar lief te hebben, wanneer zij geen sokjes meer zou dragen. Dat gezegde deed haar half lachen en maakte haar half beangst. Eens kwam zij op hem toeloopen en liet hem hare door de zon gebruinde beentjes zien met de woorden: ‘Paatje, houdt u nog van me?’ Helaas, diezelfde bruine beentjes zijn nu reeds lang zediglijk met kousen omkleed. Het dreigement is echter tot nu toe niet in vervulling gekomen.

Hier moet ik mijnen lezers verlof verzoeken tot het maken van drie korte uitweidingen. Waarom is het een feit, dat met het oog op meisjes, na 't twaalfde jaar, de meeste menschen zich eene zekere heimelijke ongerustheid niet kunnen ontveinzen? Met de best denkbare bedoelingen, om de zaak aan te pakken, zooals zij dient te worden aangepakt, gebeurt 't toch zoo gemakkelijk, dat men juist de verkeerde manier volgt, en dan vervult onze *gaucherie* onszelf met wroeging en prikkelt het kind tot wanhopig wordens toe. Behandel jongelui in die overgangsperiode liefst alsof ze volwassen waren. Vertel hun nooit, uit de hoogte of in 't bijzijn van hunne naaste betrekkingen, dat ze zoo vooruit zijn gegaan in den laatsten tijd. Er kan soms zelfs iets ongepasts in schuilen, hun te zeggen of er op te doelen, dat ze zoo gegroeid zijn. Ook al dat vragen naar hun leeren, en of zij dat prettig vinden enz. is overbodig. Wat wint ge er mede? Vermijd ook steeds ze belachelijk te maken, al is

't door de goedmoedigste scherts. Evenzeer als 't in hen onbetamelijk zou zijn, zoo ze 't u terugdeden, evenzeer is 't in u te laken 't hen te doen. Wees in uw spreken met hen steeds frisch en prettig en natuurlijk; praat met hen over de boeken, die ze hebben gelezen, over hun spelen,

hunne uitspanningen, hun sport, kortom over elk onderwerp, waarmede gij u bij hen aangenaam kunt maken. Haal in tegenwoordigheid van kinderen van hun eigen beweging en leeftijd, nooit staaltjes aan van onnoozele dingen, die zij als kleine kleuters zeiden of deden. Het is hunne schuld niet, dat zij op dezen bijzonderen leeftijd altijd fijngevoelig en somtijds ziekelijk gevoelig zijn.

Denk aan uwe eigene meisjes, dat zal 't u altijd gemakkelijk maken andere meisjes te begrijpen. Het eerste, waarom een gentleman altijd denkt, is elkeen op zijn gemak te zetten en nooit ofte nimmer onnoodig te grieven. Beets heeft dat aardig te kennen gegeven, ergens in zijne Camera Obscura, waar hij spreekt over zijn neef Nurks, die niets had van dien kieschen, terughoudenden schroom, die '*even bang is om te beleedigen als om beleedigd te worden.*'[1] Waar kinderen zijn, zijn ook ouders. Als ouders altijd gespaard werden, om hunne kinderen op te voeden of zoo zij, waar zij gespaard worden voor die hooge taak, altijd wisten, hoe ze moeten opvoeden, dan zou er veel in deze wereld anders zijn dan 't is. Wij kunnen het ouderlijk temperament gevoeglijk in drie zones verdeelen. Eerst de heete zone, waar 't warme gevoel dikwijls aanleiding geeft tot uitingen, die door de minder vurige menschen veelal voor snoevend geschetter worden uitgekreten. Dan de koude of ijszone, waarin de ouders, eerlijk gesproken, van meening zijn, dat *kinderen hinderen* zijn, zooals Vader Cats ook al heeft geoordeeld; en tusschen die beide in, de gematigde zone, welke duizenden brave ouderparen telt, die alle eerbied en ook eenig medelijden waard zijn; ouders, die hunne kinderen beschouwen als een geschenk der Voorzienigheid en ze als zoodanig erkennen, als hun toevertrouwde panden; ze verduren als een hemelsch tuchtmiddel, en bij hen hun plicht met groote nauwgezetheid vervullen. Wij mogen vrijelijk belijden, dat niet ieder de wellicht zeldzame gave bezit van hooge en groote sympathie met de kleinen. Ook zijn niet alle kleinen gemakkelijk lief te hebben, en vele onder hen worden er ongetwijfeld beter van, wanneer ze niet dag in dag uit met fluweelige zachtheid worden behandeld. Eveneens is het waar, dat er veel dwaasheid en aanstellerij schuilt bij de jeugd; en dat daarvoor dikwijls koelheid en een paar harde knuisten 't beste regime vormen.

Drie plaatsen zijn er, waar kinderen best gemist kunnen worden: in de ziekenkamer, in een spoorwegcoupé en in de huiskamer, tegen het eind der vacanties.

Met het oog op het belang der kinderen, wordt er meestal een veroordeelend vonnis geveld over late huwelijken. Al moeten wij het in dit opzicht duidelijk aan het licht tredende nadeel laten gelden, toch willen wij vragen: is die veroordeeling wel juist gezien? Wanneer de menschen wat levenservaring hebben opgedaan met 't geen daarmede gewoonlijk samengaat: zelfkennis en kennis der menschelijke natuur, dan zijn hunne neigingen meer naar den kant van de zachtheid en de vriendelijkheid des oordeels; dan zijn zij minder tuk op de bevrediging hunner eigene begeerten en wenschen, en hebben zij een opener oog voor de rechten en aanspraken van anderen. Zoo dan hunne kinderen al worden grootgebracht in een ernstiger atmosfeer, en binnen eene minder luchtige en genotsmakende omgeving, dan heeft toch zoo'n milieu met zijn rustig, kalm geluk ongetwijfeld zijne eigenaardige bekoorlijkheden.

Er is wel eens opgemerkt, dat zeer jonge ouders (en dat hebben deze gemeen met vele lagere diersoorten) hunne kinderen dikwijls te veel aan hun lot overlaten. Een beroemd staatsman, die zeer teleurgesteld was, dat zijn kind zich zelfs tot schreiens toe aan zijne vaderlijke liefkoozingen poogde te onttrekken, wanneer hij eens een

1) Een onaangenaam mensch in den Haarlemmerhout, Ed. 1886 p. 20.

enkel maal in de kinderkamer kwam, vond zeker weinig troost, maar misschien ook weer veel leering in de rauwe verklaring van de kindermeid: ‘Ja, mijnheer, zoo is hij nu altijd tegen vreemden!’

Wij houden het voor waar, dat geen echtelijke liefde ter wereld teederder, meer vol van rustige waardigheid, gemakkelijke zelfopoffering en gelouterde hoffelijkheid is, dan die, welke men veelal vindt bij paren, die in de Septembermaand huns levens zijn getrouwd. En hunne kinderen, wel verre van hierbij te verliezen, zullen er in vele opzichten bij winnen, ofschoon het een feit blijft, dat zij zich niet zoolang als anderen in het bezit hunner ouders zullen mogen verheugen.

Soms sterven ouders jong, en dan is een ieder vol van 't verlies der kinderen. Een enkel maal is dat verlies nihil, waar ondeugd of hopelooze zwakheid, of een onbeteugelbare neiging tot wanbestuur, een ouder stempelen tot vijand. De kwestie, welke der beide ouders, de vader of de moeder, het best kan gemist worden, mag gerust een open vraag blijven. Elizabeth Barrett Browning echter spreekt in haar grootste werk ‘Aurora Leigh’, in dit opzicht onbevangen haar oordeel uit:

.... Een reeks van lieve woordjes, zonder slot of zin,
Met kusjes, die 't zinledig woord beteek'nis geven;
Dat alles is, hoe nietig ook, koraal,
Waarop het jeugdig leven uitgebeiteld wordt; daardoor
Leest, onder lief gespeel, het kind den heil'gen ernst der liefde.
En dat doen moeders. Vaders hebben even lief -
Mijn vader ook, dat weet ik - doch met zwaarder hoofd
En met een wil, die meer der verantwoord'lijkheid bewust is.
Ook is hun liefde, wijl zij minder dwaas is, niet zoo wijs.

En de dichteres besluit: ‘So mothers have God's licence to be missed.’

Voorwaar, gemist te worden! En hoe dikwijls zullen zij in 't verdere verloop des levens nog gemist worden! Het moet Gods bedoeling zijn, dat ze gemist zullen worden, of Hij zou ze niet wegnemen. Gemist, dikwijls op een tijdstip, dat de meest liefhebbende vader, noch de dierbaarste vriendin het verlies kan vergoeden van de moeder, die is heengegaan.

Zoo'n verlies is onherstelbaar; en als de vader alleen is overgebleven, dan moet hij met grooten moed alles doen wat in hem is. Ook een man kan door de natuur geleerd worden *moeder* te zijn, wanneer dat noodig is. Hoevele dochters, die van kindsbeen door haar vader alleen zijn opgevoed, kunnen tot dien vader hetzelfde zeggen, dat besloten ligt in Andromache's woorden tot Hektor:

‘Een vader zijt gij voor mij, en een lieve moeder,
Een broeder tevens......’

Ja, tot vertroosting van degenen, die het noodig mochten hebben, durf ik hier onbeschroomd betuigen, dat geen liefde ter wereld zóó groot, zóó teer kan zijn in haar hartgrondig vertrouwen en hare hartstochtelijke dankbaarheid, als de liefde van het halfverweesde kind voor den vader of de moeder, die er zich een levenstaak van heeft gemaakt, de beide ouders in zich te vereenigen. Natuurlijk kan er in zulke gevallen ook andere hulp verkregen worden. Stiefvaders en stiefmoeders kunnen soms, vol edele toewijding en trouw, hunne taak behartigen. Zulke hulp wordt soms met vriendelijken drang geboden en op gepaste wijze bescheiden aanvaard; soms echter moet ze van de hand worden gewezen. Dan moet de overgeblevene de taak

alleen op zijne schouders nemen. Nu is dit niemand kwalijk te nemen; maar in den gewonen loop der dingen, duurt de rijkelijk betoonde en volkomen oprechte sympathie, die in de eerste dagen van onuitsprekelijke treurnis en rouw, als balsem in de versch geslagen wonden druppelt, zelden langer dan de eerste glans van nieuwheid op de rouwkleedjes der kinderen. En ook blijft het een feit, dat geen bloedverwant of buurman of vriend, op afdoende wijze de plaats kan vervullen, die voortaan slechts door één zal worden ingenomen.

(*Wordt vervolgd.*)

Lady Melusine.
(*Vervolg van blz.* 309.)

(*Vervolg van blz.* 309.)

VIII.

Het was lente. Van de vier hooge torentinnen van Hastings-Castle waaiden lustig de blauw-gele vlaggen, hel straalde de zon en schitterde op de lange rij vensters, evenals op de gouden hertogskroon, die was aangebracht aan den voorkant van het slot. In het voorportaal stonden alle bedienden in galalivrei - blauw met goud en gepoeierde pruiken - want heden zou de nieuwe hertogin van Hastings haar intocht houden in het huis van haren echtgenoot.

Vier weken geleden was Lord Charles in de dorpskerk van Hereford met Lady Melusine Hereford

† MEVROUW KRUGER. (Zie blz. 315.)

getrouwd en was dadelijk met haar naar het Vasteland, ja zelfs tot Parijs gegaan. Zij waren er slechts korten tijd gebleven, daar de hertog den herfst voor een langere reis bestemd had, en zoo keerden zij dan heden naar Engeland terug, en Lady Melusine zou bezit nemen van Hastings-Castle en er als meesteres wonen. Lady Anne Carlyle had, nadat zij van den eersten schrik bekomen was, haar tegenzin tegen hare nieuwe nicht moedig bestreden, en was uit Londen gekomen om haar te ontvangen. Zij stond op de bovenste trede der stoep en zag er, zooals altijd, statig uit in haar zwart fluweelen japon en het mutsje van kostbare kant op het zilverwitte haar. Zelfs Mr. Roy, de geleerde uit den boekentoren, had zich in gala gestoken en stond wachtend naast Lady Carlyle in een zeer wijde frak, die een snit had als dagteekenende van vóór den zondvloed.

Hij wist natuurlijk nog niet uit welke familie de hertogin ontsproten was; het eenige wat hem wel bekend was, was, dat Lord Hastings met een Holwell zou trouwen, en hij wenschte hem daarmee geluk, zonder te weten uit welken tak van het geslacht Holwell zijne gemalin geboortig was. Wel las hij geregeld 'De Times', maar slechts het politieke gedeelte, en verder die artikelen, welke over wetenschap handelden. De familieberichten te lezen was hem nog nooit in de gedachte gekomen, waarom zou hij het dus nu doen? Hij had den hertog sedert diens verloving niet weergezien,

maar van hem het bericht ontvangen, dat de boekentoren, zoo voor als na tot zijne dispositie zou staan - meer had hij niet noodig.

Hij hield het nu natuurlijk voor zijn plicht het jonge paar te ontvangen, en bracht den tijd, dat hij wachten moest, door met voor Lady Carlyle een voordracht te houden over heraldiek.

‘Ik vermoed, Mylady, dat de hertogin tot den landadel zal hooren,’ sprak hij ten laatste.

‘Natuurlijk! Denkt gij mijn neef in staat een vrouw te nemen uit de city? Slechts een man als gij, Mr. Roy, kan zoo'n vraag doen,’ sprak Lady Carlyle geërgerd.

‘Pardon, Mylady, ik vergat geheel.... ik bedoel eigenlijk, dat men voorbeelden heeft,’ sprak Mr. Roy binnensmonds, ‘mag ik u vragen uit welken tak der Holwell's, den Schotsche of den Engelsche, hare genade de hertogin afstamt?’

Lady Carlyle sloeg uit louter verbazing de handen in elkaar. ‘Weet ge dat niet?’ riep zij eindelijk uit.

‘Neen - ik - ik - ik lees nooit de familieberichten in “De Times”, bracht de geleerde stotterend uit.

Maar mij dunkt, er waren toch genoeg menschen in huis, die u op de hoogte konden brengen,’ meende Lady Carlyle.

‘Ja - maar - dat heb ik eigenlijk vergeten,’ bekende Mr. Roy verlegen.

‘Dat is net iets voor u,’ antwoordde Lady Carlyle half geërgerd, half spottend. ‘Nu dan, de hertogin is een Schotsche, een geboren Carr-Holwell.’

‘Carr-Holwell,’ herhaalde Mr. Roy en staarde Lady Anne aan, als was zij de Medusa; ‘toch niet Melusine Holwell, de weduwe van Sir Ralph Hereford?’

‘Dezelfde, Mr. Roy.’

‘Almachtige God!’ riep de geleerde uit, terwijl hij van schrik tegen den muur viel en vol ontzetting de handen vouwde.

‘Maar Mr. Roy, wat scheelt u? Hebt gij iets tegen die keuze in te brengen? Mijn God, ik zou ook een andere keuze gedaan hebben, maar tegen iemands smaak valt niet te twisten. En bovendien, voornaam genoeg is zij; maar ge zet een gezicht alsof men u verteld had, dat mijn neef een boschjesvrouw getrouwd had!’

Mr. Roy droogde zich het zweet van het voorhoofd.

‘Dat was niet zoo erg geweest,’ mompelde hij voor zich heen, en luid voegde hij erbij: ‘Ik bedoel maar - ik bewonder de keuze van Mylord!’

Lady Carlyle haalde de schouders op.

‘Dat doe ik ook,’ sprak zij ironisch; ‘maar neem nu eens de moeite, iemand die op een wit poppengezicht met blond haar en blauwe oogen verliefd is, verstand te prediken, en ge zult zien, dat ge met hetzelfde succes tegen een tafel kunt spreken. 't Is honig aan de galg. Bovendien, zij is nu eenmaal hertogin van Hastings, men moet zich dus wel in het onvermijdelijke schikken.’

Mr. Roy was nog altijd zeer van streek. Hij mompelde

iets wat Lady Anne niet verstond, maar zij had geen tijd hem er naar te vragen, want juist kwam het met zes schimmels bespannen rijtuig, dat de jonggehuwden van het station had afgehaald, het park binnenrijden en hield voor het slot stil. Lord Hastings sprong eruit en rijkte zijn gemalin de hand, en Lady Carlyle, die juist eenige treden naar omlaag was gegaan, moest bekennen, zelden een schoonere en bloeiender vrouw te hebben gezien dan de hertogin van Hastings, toen zij opgewekt en stralend uit het rijtuig sprong in haar eenvoudig, uitstekend passend reiskostuum, en haar met ongeëvenaarde gratie tegemoet kwam.

'Ik heet u welkom op den grond van Hastings-Castle,' sprak Lady Carlyle eenigszins stijf, 'en doe hierbij gaarne aan u afstand van mijn heerschappij.'

'Het is heel, heel lief van u mij hier welkom te heeten, Lady Carlyle,' riep Melusine met een innemend glimlachje uit.

'Hoe vriendelijk van u, tante Anne,' sprak ook de hertog.

Lady Carlyle zette een eenigszins zuurzoet gezicht en keek om naar Mr. Roy, die zich stellig voor zijn aanspraak gereedmaakte.

Maar Mr. Roy was plotseling uit het gezicht verdwenen.

Lady Carlyle schoof het half lachend, half boos op zijn grenzenlooze verstrooidheid, waardoor hij stellig op dit oogenblik vergeten was, waarom hij uit den boekentoren was afgedaald, en voegde erbij, dat zijn aangeboren schuchterheid voor dames zeker de aanleiding was geweest, dat hij nog op het laatste oogenblik zijn heil in de vlucht had gezocht.

Zoo had dan Melusine haren intrek genomen op Hastings-Castle, en hiermede was de schoonste, de stoutste droom van haar leven verwezenlijkt. Met werkelijk overdreven pracht had de hertog de vertrekken, die zijn jonge vrouw bewonen zou, doen inrichten; decorateurs moesten uit Parijs komen om al de kamers in ware wonderen van weelde, kunst en gezelligheid te herscheppen. In Parijs had Melusine haar uitzet voltooid, en daar zij de Fransche gewoonte van een 'corbeille de mariage' alleraardigst vond, had Charles Hastings haar die als verrassing in haar boudoir laten brengen. Natuurlijk was de mand zelve van het fijnste vlechtwerk, met zijde gevoerd en met een kleed van blauw fluweel bedekt. Daaronder lagen de kostbare stoffen, van ieder meer dan genoeg voor een geheele japon, stoffen in zijde, fluweel, brocaat, atlas, kanten uit de beroemdste fabrieken van Alençon, Valenciennes, Brussel, Venetië, Ierland, voldoende om de schoone gestalte van Melusine wel tienmaal in te wikkelen.

Melusine stond op den dag van haar aankomst in haar boudoir en bekeek de tallooze zaken, die haar echtgenoot er zelf had neergelegd, opdat geen harer wenschen onvervuld zou blijven.

In een kleine nis stond een kastje in den vorm van een Chineesch kabinetje, een kunststuk van inleg- en snijwerk, dat als buitenomhulsel diende voor een ijzeren kist, die aan den grond zat vastgeschroefd.

Melusine nam den wonderlijk gevormden sleutel, dien de hertog haar gegeven had, en opende, na zekere formaliteiten ten uitvoer gebracht te hebben, de kast, die, zoodra de zware deurvleugels opengeslagen waren, een reeks van schuiflaadjes vertoonde, en in die laden lagen de familiejuweelen op purperrood fluweel; briljanten van het zuiverste water, paarlen, smaragden, robijnen, en een vorstelijke schat van steenen, beroemd om hun waarde en schoonheid, een schat, die reeds menig avontuur

beleefd had, zonder dat de begeerig naar hem uitgestrekte hand in staat geweest was hem te rooven.

En in andere laden van deze kast lagen oude goudsmeedwerken uit lang vervlogen tijden, kostbare door eerste kunstenaars geschilderde waaiers, zeldzame arm- en ceintuurgespen, diadeems en ringen. Het was bijna te veel glans en weelde, en als verblind sloot Melusine de kast.

Zij moest Lady Carlyle gerechtigheid laten wedervaren; zij had in dit slot als meesteres gewoond, zij had deze kostbaarheden gedragen, en Melusine begreep, dat het geen kleinigheid was daarvan afstand te moeten doen. Den volgenden morgen reeds vertrok Mylady Carlyle, en geen macht der aarde was in staat haar langer op Hastings-Castle te doen blijven.

Twee, drie weken leefden de hertog en zijn schoone jonge vrouw geheel alleen op hun slot. Zij reden te zamen uit, zij maakten muziek, want Melusine was een knappe pianiste, en haar echtgenoot speelde bizonder goed op de cello, zij lazen elkaar voor, om kort te gaan, zij amuseerden zich uitstekend met elkaar.

Toen vroeg Lord Hastings haar, of zij ook gasten wilde hebben, en dadelijk was zij vuur en vlam voor dit plan, wat den hertog ronduit gezegd wel tegenviel, maar spoedig zag hij toch in, dat Melusine jong en levenslustig was, en begreep hij, dat het haar aangenaam moest zijn op Hastings-Castle als meesteres op te treden.

Een heelen dag zat zij aan haar schrijftafel en schreef uitnoodigingskaarten naar alle wereldstreken en smaakte het genoegen, dat niemand haar bedankte. O, wat deed het haar genoegen en maakte het haar trotsch zich aan alle voorname lieden, met wie zij anderhalf jaar geleden als gast op Hastings-Castle te zamen gekomen was, als gastvrouw te kunnen vertoonen.

Ook Sir Robert Mount-Severn was uit Londen overgekomen, terwijl Frederik wegens de drukke voorjaarswerkzaamheden voor een uitnoodiging bedankt had.

‘Ik zie hem in gedachten alweer in zijn oud linnen jasje ronddwalen,’ sprak Melusine lachend tot haar echtgenoot; ‘hij voelt zich in een gezelschapstoilet zoo onbehaaglijk, dat hij stellig op een goeden dag hier nog eens in werkkostuum zal verschijnen.’

‘Frederik is een uitstekende vent,’ antwoordde Lord Hastings.

‘Natuurlijk is hij dit, maar van zijn toilet kan men dat juist niet zeggen,’ sprak Melusine met een aanminnig lachje, en Lord Hastings prees zijn goed geluk, dat hem den eersten prijs had doen trekken uit de levensloterij, daar de schoonste en beminnelijkste vrouw uit het geheele Brittannische rijk de zijne geworden was.

O, wij arme, kortzichtige menschen!

Sir Robert Mount-Severn had op verzoek van zijn neef een beroemd kunstenaar uit Londen meegebracht, die het portret van de jonge hertogin zou schilderen.

Daar zat zij dan, in het geïmproviseerde atelier, omgeven van een kleinen kring harer gasten, terwijl de schilder haar heerlijk beeld op het doek tooverde. Hij schilderde haar niet met de hertogelijke sieraden, zooals de meeste portretten in de zwaar vergulde lijsten in de schilderijzaal gedaan waren, maar als eenige versierselen had zij haar jeugd en schoonheid.

In een tuinomgeving, geleund tegen den voet van een marmeren beeld, stond de verrukkelijke feeëngestalte uit de Schotsche Hooglanden, in een witte japon van zwaar atlas, aan den hals laag uitgesneden, den prachtigen hals met een enkel paarlensnoer van enorme waarde versierd.

Over schouders en armen, met rijke kant afgezet, rondden zich de wijde mouwen, zooals wij het ook op de schilderij van Van Dijk (koningin Henriëtte Marie) zoo

bewonderen; de kleine, met juweelen versierde handen hielden een enkele roos vast, die meesterachtig weergegeven was.

Het blonde, krullende haar was in een Griekschen knoop opgestoken en zonder een enkel sieraad, en op den achtergrond vertoonden zich de muren van Hastings-Castle met hun wapperende vlaggen. Het scheen als had de schoone vrouw een wandeling in het park gemaakt en stond daar nu in zoet gepeins verzonken. Het portret werd een kunstwerk, en toen Lord Hastings op zekeren dag met Melusine aan den arm er voor stond, sprak hij gelukkig:

'Komende geslachten zullen uw portret vol bewondering aanschouwen en denken, dat gij een der feeëngestalten geweest zijt, zooals het sprookje ze ons beschrijft, de schoone Melusine zelve, maar dan gelukkig zonder slangenlijf.'

Melusine wendde zich getroffen tot hem, keek hem met haar heerlijk saffierblauwe oogen vol verrukking aan, terwijl zij sprak: 'O, Charley, ik heb je toch zoo hartelijk lief.'

Melusine loog niet, toen zij zoo tot haren echtgenoot sprak, want haar liefde voor hem was de vonk, die onder de asch van haar hart tot een schitterend vuur opgevlamd was om nooit meer uit te dooven, en later nog dacht de hertog dikwijls, dat hij haar ter wille dezer liefde veel vergeven moest. Maar dat 'later' lag nog in de verre toekomst, en intusschen was het zomer geworden en Hastings-Castle vol gasten, die verrukt waren over de lieftalligheid en beminnelijkheid der hertogin, en zelfs zij, die minder enthousiast waren, meenden, dat de hertog beslist een goede keuze gedaan had. De heeren lagen bewonderend aan haar voeten en zelfs de dames waren door haar liefheid getroffen, een omstandigheid die stellig voor haar sprak.

Natuurlijk had zij ook benijders, benijders die schouderophalend van het schandelijk geluk spraken, dat de arme dochter van den verkwister Sir Robert Carr en de eveneens arme weduwe uit het vervallen Hereford-House gehad had; zelfs gingen eenigen zoover te bekennen, dat zij lang genoeg naar den rijksten goudvisch van Oud-Engeland gehengeld had.

Niettemin namen ook deze menschen de gastvrijheid van het hertogelijk paar aan, en met het vroomste gezicht maakten ook zij hun buigingen voor 'hunne genaden'.

Melusine was ook werkelijk, onder den invloed van het geluk van hare hooge sociale positie en vrij van dagelijksche zorgen, een ander mensch geworden. Hare bitterheid was weg en geen bits, hard woord kwam meer over hare lippen, waarschijnlijk omdat zij nu verplant was in een bodem, waarop haar karakter behoorde, om zich naar alle zijden te ontplooien en te veredelen - om kort te gaan, omdat zij tevreden en gelukkig was.

Maar dikwijls als zij alleen was zonk zij toch op de knieën en verborg het gelaat in de handen met tranenlooze, hartverscheurende snikken - dat waren de uren, waarin zij aan het 'geheim haars levens' dacht, dat haar zoo terneerdrukte, dat zij meende het niet langer te kunnen dragen.

Melusine's portret was intusschen klaargekomen en had een plaats gekregen in een der kleinere salons, een prachtig vertrek met kostbaar behangsel van *velours d' Utrecht*, op welks donkerrood fond het levensgroote beeld in gesneden Florentijnsche gouden lijst bizonder goed uitkwam.

Zijne echtgenoote aan den arm, vergezeld van een menigte zijner gasten, betrad de hertog de kamer om te zien of de plaats, waar het schilderij zoo juist was opgehangen, hem aanstond. Het hing rechts van een der twee vensters; de muur links droeg een ander portret van dezelfde grootte, dat, om het voor de zon te beschutten, voorzien was van een gordijn van donkerrood damast.

'Aan dien muur hoort eigenlijk jou portret, Charley,' sprak Melusine, en het overige gezelschap stemde hiermeê levendig in.

'Ja, al was het alleen maar om de tegenstelling,' sprak Hastings lachend. 'Maar alle scherts ter zijde, ik heb er ook reeds aan gedacht, en van den kunstenaar, die jou

portret geschilderd heeft, Melusine, de toezegging ontvangen, dat het poseeren in den herfst zal plaats hebben.'

'De schilderijen hebben hier een veel beter licht, dan in de eigenlijke zaal, waar de voorvaderen hangen,' merkte Mount-Severn aan.

'Dat is ook zoo,' was het antwoord van een der dames; ''t is maar jammer, dat al deze kunststukken zoo zelden gezien worden.'

'Zeg dat niet, miss Flory,' werd haar geantwoord; 'de slotbewaarder vertelde mij juist, dat velen, vooral in den zomer, hier een kijkje komen nemen. Het slot ligt ook juist op den weg der toeristen.'

'Daar denk ik juist aan, Charley,' sprak Mount-Severn, 'maar waar zult ge, als uw portret klaar is, Mylady's tegenwoordig *vis-à-vis* een plaats geven? Het is een echt kunststuk, een Holbein, en daarom alleen reeds verdient het een eereplaats en een betere belichting dan hier.' En met deze woorden schoof hij het gordijn terug, dat het schilderij, tegenover dat van Melusine, zorgvuldig verborg, zooals het met dergelijke kunstschatten meermalen gebeurt.

'Een Holbein? Maar waarom heeft men mij dit niet eer laten zien? Holbeins zijn toch werkelijk geen prullen!' riep Melusine vol vuur uit, terwijl zij op het schilderij toetrad.

Maar nauwelijks had zij er een blik op geworpen, of met een uitroep van schrik deed zij een pas terug, terwijl haar wangen zeer bleek werden.

Het schilderij stelde een dame voor in 't zwart gekleed, volgens een snit zooals het in den Tudortijd mode geweest was; een kleine, bevallige gestalte, met blanke handen, waarlangs, evenals om den hals, breede Venetiaansche kant afhing. Van onder het Stuart-mutsje en den zwarten sluier, omgeven van bruin gekroesd haar, kwam een bizonder lief gelaat te voorschijn - de sprekende gelijkenis van de vondeling van Hereford-House, Mary-Rose.

'Wie, wie is dat?' riep Melusine uit, op het beeld wijzend.

'Dat is een dame uit het voorgeslacht, die op Hastings-Castle komt spoken, Mylady,' verklaarde Mount-Severn.

Melusine keek vragend naar haar echtgenoot.

'Kent ge dan de geschiedenis niet, Melusine?' vroeg de hertog lachend. 'Dit schoone wezen moet volgens de sage zich nu en dan in het slot vertoonen en gedoemd zijn te komen "spoken". Ieder kind in een omtrek van zes mijlen kan je de geschiedenis van "Lady Besz" verhalen.'

(*Wordt vervolgd.*)

† Mevrouw Kruger-Duplessis.

Onder de vele treurige dagen, door President Kruger in ons land doorgebracht, zal die van 21 Juli zeker wel de treurigste zijn geweest.

Op alle leeftijden valt het moeielijk van elkaar te scheiden, maar wanneer men eenmaal zoo'n hoogen leeftijd bereikt, en zoo ontzaglijk veel lief en leed met elkaar heeft gedeeld, dan voelt men dubbel behoefte aan elkaars bijzijn. Trouwens van 'bijzijn' was al in maanden geen sprake meer, maar het bewustzijn, dat zijn trouwe echtgenoote van over de zee in gedachten steeds bij hem was, moet den ouden Staats-President wel tot troost zijn geweest.

Maar die laatste troost is den grijsaard ook ontnomen, daar Mevrouw Kruger den 21^{en} Juli, na een ziekte van slechts drie dagen, te Pretoria aan longontsteking is overleden.

Mevrouw Kruger was een uitstekende echtgenoote en een goede moeder; zij heeft overvloed van gelegenheid gehad om dit laatste te toonen, want zij schonk haar man 16 kinderen, 7 dochters en 9 zoons.

Zij ging geheel op in haar huishouden en haar man en kinderen, en bemoeide zich, in tegenstelling van Mevrouw Joubert, nooit met de politiek.

Alleen zij, die het voorrecht hadden het echtpaar Kruger gade te slaan in hun liefde tot, hun opgaan in elkander, kunnen begrijpen, hoe zwaar deze slag den ouden president getroffen heeft.

Het Openlucht-Museum te Stockholm. Met illustratiën.

Een openlucht-museum? Velen halen waarschijnlijk de schouders op, en kunnen zich geen voorstelling maken van hetgeen eigenlijk met een openlucht-museum bedoeld wordt. Het zou niet te verwonderen zijn, want tot nog toe heeft geen ander land het voorbeeld van Stockholm gevolgd, en dus is dat openlucht-museum, de schepping van één enkel

KIJKJE OP HET OPENLUCHT-MUSEUM.

man, den directeur van het Noordsche museum, Arthur Hazelius, nog altijd eenig in zijn soort.

Het overlijden evenwel van den stichter, die na een goed geslaagd werk plotseling uit zijn lievelingsschepping weggeroepen werd, maakt de herinnering aan den 'trots'

BOERENHUIS UIT DE 16DE EEUW.

van alle Stockholmers opnieuw levendig.

Wat moet het openlucht-museum eigenlijk beteekenen? Het stelt, in korte bewoordingen uitgedrukt, Zweden in het klein voor; het toont in merkwaardige gebouwen, huisraad, kleederdrachten en groepvormingen de karakteristieke bizonderheden van Zweedsche landschappen aan, die, gedeeltelijk, inzonderheid Dalekarlië, nog heden ten dage een echt nationalen stempel dragen.

Vóór alles wil het openlucht-museum een overzicht geven van het boerenleven en zijn langzamerhand verdwijnende gewoonten en inrichtingen.

In die plaatsen van het land, welke van het buitenverkeer zijn afgesloten, zijn niet alleen de in blokhuisstijl gebouwde boerenwoningen in onverwoesten staat in stand gebleven, maar zij hebben ook hun voorvaderlijke inrichtingen behouden, en daar deze inrichtingen haar ontstaan te danken hebben aan de bewoners zelven - de boer was zijn eigen schrijnwerker, zijn eigen horlogemaker, hij sneed schalen en borden, versierde zijn wanden enz. - zijn zij van groote historische waarde. Maar naarmate

de verkeersmiddelen beter werden, het spoorwegnet zich uitbreidde en de handelsreizigers zelfs tot in de verst verwijderde plaatsen bracht, begon ook het moderne huisraad en moderne kleederdracht de oude inrichtingen der boerenhuizen te verdringen.

Deze opmerking moest ook tot zijn spijt Dr. Hazelius maken, toen hij als student in een der jaren '70 tot '80 het landschap Dalekarlië bezocht, waar de boerenbevolking, meer dan ergens anders, getrouw gebleven was aan haar oude zeden en gewoonten. Reeds toen kwam Dr. Hazelius op het denkbeeld, de merkwaardige voorwerpen, kleedingstukken enz., die zich nog op het land bevonden, in één museum te vereenigen, en kort na de voleinding zijner studiën zette hij zich kalm aan het werk, terwijl hij van een bloedverwant 1000 Mark leende, zich daarvoor in Dalekarlië kleeren en andere zaken aanschafte, en daarmee in een kleine gehuurde ruimte eene ‘Scandinavische-Ethnografische verzameling’ opende. Hiermee was de grondsteen gelegd voor de tegenwoordig kolossale verzamelingen van het Noordsch-Museum, welks inhoud nog een inrichting van den eersten rang is, en niet minder merkwaardig is om den aard zijner ontwikkeling.

Dank het verzamel-genie van Dr. Hazelius en de buitengewone gave, waarmee hij steeds opnieuw geldmiddelen wist te verkrijgen, nam zijn onderneming zulk een vlucht, dat ze in 1880 reeds den naam kreeg van het ‘Noordsche Museum’.

Gelijktijdig gaf Hazelius het museum, dat zijn privéeigendom was, aan het Zweedsche volk ten geschenke. Vroeger was het reeds aan den staat aangeboden, die er, niettegenstaande de aanbeveling van verschillende geleerde genootschappen, voor bedankt had.

Eenige invloedrijke mannen vormden nu een soort van opzichterschap, terwijl Dr. Hazelius de leiding behield en zich onvermoeid aan den verderen opbouw der zaak wijdde.

Toen reeds had het museum een tamelijk grooten omvang, en tegenwoordig neemt het drie zich in dezelfde straat bevindende, maar van elkaar gescheiden gebouwen in.

Deze verdeeling heeft natuurlijk ten gevolge dat men geen goed overzicht heeft over de uitgebreidheid der verzamelingen, hoewel zij in werkelijkheid de grootste dezer soort in het Noorden zijn, en een juist denkbeeld geven van de beschaving in de Scandinavische landen.

De voorstellingen worden zeer duidelijk gemaakt door groepen beelden, door het weergeven van boerenkamers met complete inrichting en bewoners in nationaal kostuum, een wijze van tentoonstelling, die in het nieuwe gebouw in nog grooter omvang zal worden aangewend. Dicht bij de diergaarde namelijk is men bezig een reusachtig paleis te bouwen, dat zijn voltooiïng nadert en alle verzamelingen van het Noordsche Museum in zich vereenigen kan. Daardoor krijgt Stockholm dan een der omvangrijkste en gelijktijdig prachtigste musea der wereld.

Ook dit werk heeft zijn ontstaan te danken aan Dr. Hazelius,

die niet alleen het plan ontwierp, maar ook voor de verschaffing der middelen zorgde - een reuzenwerk, wanneer men in aanmerking neemt, dat het Noordsche Museum geen

KLOKKETOREN UIT DE 47DE EEUW.

kapitaal bezit en de bouwkosten door rijke begunstigers, loterijen enz. verschaft moeten worden.

Doch, niet voldaan met den bouw van dit museum, waarvan reeds in 1888 de eerste steen gelegd werd en waar reeds de geheele arbeidskracht van een man voor gevergd wordt, nam Dr. Hazelius nog het initiatief tot het werk dat zulk een schitterend succès had: het openlucht-museum of 'Skansen' - schans, zooals het genoemd werd naar de plek, waarop het verrees.

'Skansen', aan den zoom van de diergaarde gelegen, verplaatst ons in een omgeving, die eigenaardig aandoet. Bij het binnentreden reeds wordt het oog geboeid door een kamp van Laplanders met echte Laplandsche bewoners, in al hun eigenaardige verrichtingen. Binnen een omheining, in welker midden zich, uit groote blokken saamgesteld, een klein gebergte verheft en gelegenheid tot klauter-oefeningen is, weidt een kudde rendieren. Het tooneel voert ons in een gebied van noordelijk Zweden, waar weinig menschen wonen en waar nog ten huidigen dage de nomaden van Europa, hier en daar door de zich uitbreidende kolonisatie in het nauw gebracht, hun zwervend leven leiden. De Laplandsche hond voor de tent slaat luid aan; het nauwlettend oppassen zit hem in het bloed, want in zijn geboorteland worden de rendieren door menigvuldige vijanden bedreigd, van welke de wolf wel de ergste is, die door zijn onhoorbaar naderen menige kudde aanvalt en daardoor de bezitters tot den bedelstaf brengt.

Niet ver van het Laplander kamp staat een eigendomlijke oude klokketoren, zooals men die hier en daar nog in Zweden aantreft. De 22 Meter hooge houten toren, met zijn koepelvormig, in een lange spits uitloopend dak, levert een schilderachtigen aanblik op en is getrouw naar het origineel weergegeven. Nabootsingen komen trouwens zelden voor, en alles is zooveel mogelijk echt. Dit laatste is ook het geval

met een anderen klokketoren en de interessante boerenhuizen - karakteristieke gebouwen uit verschillende deelen van Zweden - de eigenaardige voorraadschuren, kolenhutten, sennehutten, en het ontelbare aantal voorwerpen, die in hun uitgebreidheid er toe bijdragen om het openlucht-museum een groote bekoorlijkheid te verleenen. Hier ziet men mijlsteenen uit de 17de eeuw, daar een schavot, op een andere plaats weer voorwerpen die aan heidensche Laplandsche gebruiken herinneren.

Op een beek drijft een dier lichte maar stevige booten, waarmee men op de snelstroomende rivieren in noordelijk Zweden vaart; op andere plaatsen liggen reusachtige ertsblokken, - om kort te gaan, waar de toeschouwer ook heenkijkt, overal wordt zijn fantasie opgewekt.

Maar nog meer is dit laatste het geval, wanneer men de gebouwen binnentreedt, en in 't bizonder de boerenhuizen, waar in de meeste de oorspronkelijke inrichting nog aanwezig is.

Dikwijls kwamen de vroegere bezitters, van wie men het gebouw en den inboedel kocht, naar Stockholm, om er voor te zorgen dat alles op zijn oude plaats kwam te staan. Wij zien hier al het merkwaardige huisraad, zooals het in de oude Zweedsche boerenwoningen in gebruik was, de groote drinkglazen, de bontgeverfde koffers, waarin de jonge boerin haar uitzet bewaart, de kleurige weefsels, meubelen en huisraad, alles zoo volledig mogelijk, zoodat het inwendige van een dezer gebouwen reeds een klein museum op zichzelf vormt.

Zeer interessant is ook een boerenhuis, dat het eigendom was van een rijken boer, Hindensson en diens vrouw Maria van Gent (zou het een Hollandsche zijn?) en waarvan wij op een onzer afbeeldingen de inrichting zien.

De g bouwen liggen natuurlijk niet dicht bij elkaar, maar zijn over het uitgestrekte land verdeeld; meestal is de omgeving in denzelfden stijl gestoffeerd, zoodat het geheel een zeer harmonischen indruk maakt.

De t rijke diergroepen vormen een rijke afwisseling met de gebouwen, want daar het openlucht-museum een volledig overzicht geeft over het Scandinavische volksleven, zoo is de dierenwereld ook niet vergeten.

Deze zoölogische afdeeling is reeds van veel belang, en ook hierbij moet men weer het verstand bewonderen, waarmee alles is ingericht.

Maar hiermee is nog niet alles opgenoemd. Een schaar in nationaal kostuum gekleede vrouwen uit Dalekarlië, uit onderscheiden kerspelen afkomstig en in wier kleederdracht slechts een gering verschil is, voert op de speelplaatsen haar nationale dansen en ringspelen uit, die altijd de toejuichingen der toeschouwers inoogsten.

Over het algemeen schenkt men aan de nationale dansen veel attentie, wat blijkt uit het feit, dat zij tegenwoordig ook in de salons gedanst worden, en vele vereenigingen het zich tot taak hebben gesteld ze grondig te leeren. Nergens

KAMER UIT EEN BOERENHUIS 17DE EEUW.

evenwel ziet men ze zoo goed uitvoeren als op ‘Skansen’.

Op bepaalde feesten, zooals Kerstmis, Johannesdag, welke in Zweden altijd gevierd wordt, en andere Noordsehe gedenkdagen, hebben er allerlei voorstellingen en optochten plaats en de ‘Skansen’ is bij die gelegenheden de uitverkoren verzamelplaats der Stockholmers.

Doch het mooiste gezicht heeft men van uit den toren, die op het hoogste punt der ‘Skansen’ gelegen is, en waar zich het prachtigste panorama, dat men zich kan voorstellen, ontrolt.

Deze kolossale, massieve uitkijktoren is het kenteeken van het prachtige museumpark. Evenals zich de hooge ijzeren telefoonpaal, die met zijn massa draden den middenpijler eener hangbrug vormt, zich boven de huizen der stad verheft, zoo beheerscht de uitkijktoren, hoog boven de boomtoppen uitstekend, het gebied van het openlucht-museum, den van zee komenden vreemdelingen op grooten afstand reeds aankondigend, dat hier de grootste bezienswaardigheid van Stockholm haar plaats heeft.

Een praatje over ‘kinderen’,
door R.D. Nauta,
Leeraar H.B. School te Heerenveen.
(*Vervolg van bladz.* 312.)

Een kind is een mensch *in posse*, of zooals Dr. Joseph Parker 't aardig uitdrukt: ‘Childhood in itself is little, but it is a quantity which is always growing.’ Ofschoon ik hier nu van 't lichaam der kinderen nog niets zal zeggen, wil ik toch even een gezegde van Jean Jacques Rousseau aanhalen, dat de vermelding waard is: ‘L'histoire d'une vie est l'histoire d'un corps, tout aussi bien que celle d'une âme.’ Men leere een kind onophoudelijk en met ernst, dat zijn lichaam een niet minder kostelijk pand is dan zijne ziel, dat er evengoed zonde bestaat tegen 't lichaam, als tegen de ziel. Men brenge het kind op intelligente wijze tot 't besef, dat datgene, 't welk eens zoo fraai genoemd is ‘de groote nog toegevouwen mogelijkheid van toekomstige voortreffelijkheid, geluk en welzijn’, besloten ligt in het kinderleven, en dat die mogelijkheid gesterkt wordt en in hooge mate bevorderd, door de gezondheid der levensorganen van het lichaam.

Laten wij nu een oogenblik verwijlen bij enkele karaktertrekken in het kind. De hoogeerwaarde bisschop van Rochester, Thorold, aan wiens nobele geschriften wij in hoofdzaak de stof voor dit opstel ontleenen, noemt hier in de eerste plaats den zin voor humor bij het kind. Dat is in dezen geestelijke, die als Engelschman het zoo kwalijk zuiver te definieeren begrip ‘humour’ zeer hoog schat, wel te begrijpen. Dezen zin voor humor, zegt hij, moet men altijd met een gunstig oog begroeten, en met verstand leiden. Zeer veelvuldig treft men hem nu juist niet aan. Als gave is hij in de kinderen iets moois, mits vrij van alle boosaardigheid en te groote vrijheid. Toch wordt hij dikwijls verward met brutaliteit, waar louter sprake is van het onschuldig flikkerglanzen van een vroolijk gemoedje. De kindsheid heeft hare eigene en eigenaardige zorgen en bezwaren, die even groot en even reëel zijn als de onze, doch die door geen levenservaring worden verzacht of verminderd. De zin voor humor nu helpt die bezwaren dragen. Er moet echter een wakend oog op gehouden

worden, daar hij anders licht zou overslaan in eene te groote vrijpostigheid, die oorzaak zou kunnen worden van werkelijk ongeluk in de toekomst of de vooruitzichten op eene carrière in hooge mate zou kunnen benadeelen. Een beroemd kanselredenaar heeft de gewoonte in zijne gespierde reden tot zijn gehoor herhaaldelijk de vraag te richten: ‘Is dat wel goed?’ Nu kreeg hij eens op een dag uit een geheel on verwachten hoek zelf den wind van voren, zooals men wel eens zegt. Het was in 't hartje van den zomer; en gebruik makende van een van de weinige vrije uren, die hij te zijner beschikking had, lag hij rechtuit op het grasveld vóór zijne woning in de lucht te staren. Zijn zoontje verrast hem in die houding van rust en vraagt hem wat hij doet. ‘Niets!’ luidt het antwoord. ‘Is dat wel goed, papa?’ Hij zou de laatste zijn, om een onschuldige grap in zijn kind te veroordeelen of kwalijk te nemen. Hij nam den kleinen guit in zijn armen en kuste hem.

Fantasie, verbeeldingskracht is ook een eigenschap in kinderen, die men niet te veel moet vreezen en ook niet met strengheid onderdrukken. Zij vereischt echter een wijs en onafgebroken bestuur, een flink toezicht en moet zorgvuldig behoed worden tegen den invloed van sensatieboeken en dwaze vertellingen. Er is een pathetisch kantje aan, dat echter, en gelukkig, voor spoedige vertroosting zeer vatbaar is.

Een kindje van mijn kennis, dat van bijzonder liefhebbenden aard is, kan nooit de waterlanders onderdrukken op vaders verjaardag. En waarom? Omdat zooals zij zeer correct redeneert, papa niet zoo heel dikwijls meer jarig zal kunnen zijn, en wat moeten wij dan beginnen als hij er niet meer is? Papa mag natuurlijk die tranen nooit zien. Die zijn al gedroogd vóórdat hij verschijnt. Een verstandige oudere zuster zorgt daarvoor: ‘Kom, pa is nog zoo jong, denk toch niet aan zulke dingen, kind!’

Diezelfde fantasie geeft ook dikwijls aanleiding tot 't trachten naar avontuurlijke ondernemingen. Spijt, gekwetst rechtvaardigheidsgevoel kunnen kinderen van levendig temperament en begaafd met verbeeldingskracht er toe brengen, ondernemingen op touw te zetten, die in alle glorie beginnen, maar die eindigen in vernedering en onverholen verdriet! Twee meisjes (wij hebben ze gekend), die min of meer gedemoraliseerd waren door 't wanbestuur eener nergens op lettende en hartelooze gouvernante, kwamen in verzet tegen de discipline van de strenge opvolgster dezer vrouw, en besloten van huis weg te loopen. Het plan was geheel ondoordacht, zooals dat te wachten is van deerntjes van acht en tien jaar. Ze waren tezamen overeengekomen, dat ze zich zouden verhuren als kindermeid en zich dan plotseling zouden vertoonen aan het huis, waar hun vader logeerde. Deze was namelijk weduwnaar en voor eenige weken uit logeeren bij een zijner vrienden. Mondvoorraad hadden ze weinig: één ontbijtkoek ieder. Na een paar uur werden ze vermoeid en hongerig. De fantasie, tot nu toe haar vijandin, werd tot vriendin en de oudste zeide: ‘Wat zal paatje wel zeggen, als hij thuiskomt en wij zijn weg?’ Bij die gedachte smolten beiden weg in tranen; en langzamerhand overtuigd, dat ze druk bezig waren zich belachelijk te maken, aanvaardden ze de thuisreis. Thuis was men reeds eenigszins ongerust en wilde gaan zoeken; doch een oudere broer van een jaar of veertien had op de cynische wijze, die broers eigen kan zijn, voorspeld, dat ze vóór 't eten wel terug zouden zijn. En ze waren terug.

Achting voor zichzelf, vooral niet te verwarren met laatdunkendheid of verwaandheid, is een zeer gewichtige eigenschap, die hoog moet gewaardeerd worden door allen, die wijs genoeg zijn, om de kinderen op hunne hand te willen hebben. Toen Bisschop Dupanloup werd opgenomen in de ‘Académie Française’ sprak hij daar, bij zijne receptie, een schoon getuigenis uit, waar hij zeide: ‘L' enfance a été le premier amour de votre vie, et elle en sera le dernier.’ De grootste voldoening van

dezen prelaat was, toen hij in de kathedraal van Orléans zijne wijding ontving als bisschop, dat de kerk was opgepropt met kinderen.

De achting voor zichzelf openbaart zich bij kinderen op onderscheidene manieren. Enkelen zijn scherp, andere licht gebelgd, weer andere vechtlustig. Bij gelegenheid der kro-

ningsfeesten werd een kleine guit van 6 à 7 jaar door zijn vader meegenomen, om het koninginnetje (dat was toen nog altijd de *pet name* van onze vorstin) naar de kerk te zien gaan. Toen ze waren aangekomen op de plaats, waar zij zouden post vatten, verdroot het den knaap, dat daar reeds zoo tallooze personen waren bijeengekomen, die blijkbaar met 't zelfde doel dáár waren. 'Pa,' zoo klaagde hij, 'zoo zal het koninginnetje mij niet eens kunnen zien!'

Horatius heeft al gezegd: 'Ik zal de menschelijke vrijheid eerbiedigen in 't kleinste kind.' Goed. Maar hoever gaat die vrijheid en tot hoever dient die geëerbiedigd en erkend te worden? Soms wordt die vrijheid geheel en uitsluitend ten gunste van 't kind gebruikt, en de rechten der ouders worden over 't hoofd gezien. Soms, helaas, worden de rechten van 't kind op schandelijke wijze vergeten, zoodat de wil wordt verlamd, 't verstand gekrenkt, 't geweten versteend en de affecties verbitterd. Hoe moeilijk is 't ook alweer, om hier *in medio tutissimus* te blijven gaan! Het kan soms tot netelige toestanden leiden, wanneer men als vreemdeling inbreuk wil maken of trachten te maken op de vrijheid van een kind, dat onder zijn eigen dak is. Dit ondervond een mijner vrienden, die gelogeerd was bij een Engelsche familie te Osborne. Hij was den eersten morgen vroeg op en bevond zich dus in de ontbijtkamer, vóórdat de familie beneden was. Twee van de kinderen waren daar reeds en de gast bemerkte, niet zonder verbazing en zelfs werd hij er eenigszins door ontstemd, dat de kleine knaap en zijn zusje zich tersluiks ijverig te goed deden uit een schaaltje aardbeziën, die blijkbaar voor dat doel niet bestemd waren. Onvoorzichtigerwijze begon hij pogingen aan te wenden, de kinderen de onbehoorlijkheid van hun gedrag onder oogen te brengen, daarbij zinspelende op de ontevredenheid hunner ouders, de eventueele straf, enz. De kinderen luisterden met groote onverschilligheid naar zijne predikatie. 't Eenige antwoord, dat het knaapje ten slotte gaf, was: 'Gekheid, allemaal gekheid! evenals wijlen papa Kegge.' En zij snoepten door. Eindelijk kwam papa binnen en, nadat hij de kinderen had omhelsd en zijn gast den morgengroet had gebracht, ging hij voor de *zoete!* kleinen de mooiste aardbeien uitzoeken van het schaaltje. De kinderen triomfeerden, de gast zat beschaamd. Tableau!

Disputeeren met kinderen kan ook, zelfs al is het recht op uwe zijde, een gevaarlijk ondernemen zijn. De kansen zijn negen tegen één, dat, tot heimelijk genoegen van allen behalve één, het kind zegeviert. Een jaar of wat geleden zat een Iersche dokter, aan boord van een der mailstoomers, in druk gesprek met een dame, toen een knaap van een jaar of zeven kwam aanslenteren, bij hen ging zitten en dood kalm zich in 't gesprek ging mengen. Nu moet het gezegd worden, dat dit kind aan boord volslagen was gedemoraliseerd, doordat er niemand was, die op hem 't geringste toezicht hield. Zijne moeder lag ziek in hare couchette, en de vader scheen geheel en al vergeten te zijn, dat hij den jongen bij zich aan boord had. De onbedachtzame dokter, denkende, dat het goed zou zijn het kind eene berisping toe te dienen - de jongen was tusschen twee haakjes gezegd voor ieder aan boord een gruwelijke last geworden - trok zijn deftigste en strengste gezicht en zeide: 'Vriendjelief, toen ik zoo klein was als jij nu, praatten de jongetjes nooit mee, als hun niets werd gevraagd.'

Raak; dacht onze medicus. Het antwoord kwam oogenblikkelijk en was zooveel te grievender voor den patiënt, daar hij nog een goed eind beneden de zestig was en er ook niet oud uitzag: 'Nou ja, dat is misschien zeventig of tachtig jaar geleden!' Of de goede man ooit weer met een bengel een lans gebroken heeft? Zijn fiasco was misschien afdoend.

Een aantrekkelijk iets in kinderen, dat wel der vermelding waard is, is hunne hartelijkheid, die soms verkeerd begrepen, en dan aanhaligheid genoemd wordt.

Het volgende nietige incidentje trof mij eenigen tijd geleden en strekte mij tot leering tevens. Te Baltimore was een talrijk gezelschap landverhuizers juist uit een der groote Liverpoolstoomers aan wal gestapt. De meesten zaten bij hunne bagage te wachten, totdat de trein, die hen verder moest voeren, zou vertrekken. Een dominee wandelde tusschen de groepen door, hier en daar een gesprek aanknoopende, en een opbeurend of troostrijk woordje sprekend. Een driejarig meisje zat geheel alleen op een grooten koffer en sloeg, met wijdgeopende oogen, 't drukke geroezemoes om zich heen gade. Een groote bruine klont suiker - een Boerhaafsche, zooals wij ze noemen - deed dienst als tijdverdrijvend troostmiddel. Het hart van den predikant ging open, toen hij het wichtje zag, en hij spoedde zich er heen. Misschien had hij er zelf eentje van dien leeftijd thuis. Hij maakte een praatje met de kleine, en na een poosje bukte hij zich en kuste haar op het voorhoofd. Misschien was de omstandigheid, dat de rest van 't gezichtje ruimschoots had ‘meegegeten’ van de Boerhaafsche klont, de reden, dat hij juist het voorhoofd koos. De kleine was door die liefkoozing getroffen, maar blijkbaar niet bevredigd. Zij wierp het hoofdje achterover en stak hem haar mondje toe, alsof ze zeggen wilde: ‘hier moet ge mij een kus geven.’ De dominee kon zich ondanks de kleverige zoetigheid niet weerhouden, aan het stomme en toch zoo welsprekende verzoek gehoor te geven, en 't gezichtje blonk daarna van tevredenheid.

Met deze kinderlijke hartelijkheid, die zich op honderden tactvolle manieren openbaart, gaat in latere jaren, wanneer het waarnemingsvermogen grooter wordt, bijna altijd gepaard een soort van fijngevoeligheid, die, al wordt zij bijwijlen door een ietwat krachtig optreden niet geschaad, toch onze attentie en sympathie wèl verdient.

De liefkoozingen van kinderen, waarmede deze meestentijds toch al niet zoo heel kwistig zijn, moeten niet worden afgewezen als lastig, en ook moet men ze niet belachelijk maken of ze *en bagatelle* behandelen.

Dit geldt natuurlijk niet voor gevallen zooals het volgende, dat ik eens ten huize van een mijner vrienden bijwoonde, waar een kleine meid van een jaar of elf bruuskweg van haar broertje verklaarde ‘dat hij altijd zoo lief en aanhalig was, wanneer hij graag iets lekkers wilde hebben.’ Kinderen zijn spoedig ontmoedigd en bekoeld, *sneu* is de eigenaardige term, dien wij daarvoor in Friesland bezigen - en koelheid verhardt. Wanneer zij u voorstellen, u eens te helpen bij 't een of ander, al zijn ze daarbij dan ook onbeholpen en dikwijls zelfs hinderlijk en lastig, ga dan toch in op dat voorstel, en stuur ze niet weg met een brevet van onbruikbaarheid. Cadeautjes, die ze u geven, al zijn ze ook nog zoo onpractisch of van weinig nut, moeten we steeds met veel appreciatie aannemen, goed bewaren en zorgvuldig opbergen. Zij zijn daarvoor uiterst gevoelig; en ofschoon ze, evenals wij grooten, zeker gaarne presentjes ontvangen, hun genoegen om iets te geven is schier even groot. Die neiging aan te moedigen is goed; want egoïsme is ons aller vijand, en een vijand, dien men kan wonden, maar dien men nooit doodt. Te veel teederheid kan men nooit betoonen; doch teederheid, die niet geheel en al zachtheid is. Alles wat leeft, tiert 't best in een koesterende, warme temperatuur.

Vooral in 's levens begin. Liefhebben behoeft niet één te zijn met alles toegeven; o, neen! Ik heb ouders gekend, die waar 't pas gaf, hunne kinderen danig wisten aan te pakken, hard, ruw soms; en die zelfde ouders waren krankzinnig van angst, wanneer

er een kind ziek was, en ze zouden te allen tijde hun leven voor hun kroost hebben veil gehad.

Nog een trekje wensch ik te bespreken, n.l. den eenvoud. Dikwijls vrijmoedig in zijne uiting en wijze van uitdrukking, is hij soms op 't kantje van ontaarding in grofheid. Toch dient vrijmoedigheid in 't spreken, ja zelfs vrijmoedigheid in 't uitoefenen van kinderlijke critiek, niet al te streng te worden tegengegaan. Hoe zelden zal een kind, in weerwil

van zijn liefde en gehechtheid voor zijn vader, een boek, door dien vader geschreven mooi vinden of 't zelfs willen lezen, al is 't geïllustreerd? Hoe is 't dikwijls met 't oordeel, dat domineeskinderen vellen over de preeken van hun vader, of leeraars- en onderwijzers-kinderen over hun vaders lessen? 't Is onverklaarbaar maar opmerkenswaard, dat in zulke gevallen de kinderlijke critiek hoogst zelden gunstig is. Is dat nu oprecht gemeend, of is 't kinderlijk bravado? Want wee den school-, of catechisatie-kameraad, die een oordeel in denzelfden geest zou durven vellen! In ieder opzicht is 't raadzaam, in zulke gevallen tot maatregelen over te gaan, die afdoend helpen. Over 't geheel genomen is 't beter te leiden dan te snoeien, hoe onvermijdelijk soms een onbekrompen gebruik van 't snoeimes ook moge zijn. En hier moet het mes er in.

Gemaakte eenvoud is altoos en overal leelijk; doch de onvervalschte eenvoud, die, welke volgens het oude spreekwoord ‘het kenmerk is van het ware’, met al zijn natuurlijke, pikante en opene schoonheid, behoort voorzeker genoemd te worden onder de eersten der kinderlijke eigenschappen, die waard zijn behouden te blijven ook wanneer wij geen kinderen meer zijn, en die verdienen te worden nagevolgd.

Onder de disciplinaire methoden, volgens dewelke het karakter van een kind moet worden gevormd en voor het leven voorbereid, behoort in de eerste plaats die, welker doel is: vaardige, blijmoedige en volslagen gehoorzaamheid te kweeken. En, waarde lezers, als ge maar vroeg genoeg begint, dan is dit doel betrekkelijk gemakkelijk te bereiken. Wij zijn er innig van overtuigd, dat gehoorzaamheid het ware fundament is voor alle opvoeding. Het geweten van het kind hebt ge trouwens altijd op uwe hand. Wij hoorden eens een knaap, in een van die oogenblikken van onbedachtzaamheid welke bij kinderen zoo karakteristiek zijn, tot vader zeggen: ‘Hoe zouden wij respect voor u kunnen hebben, vader, als gij ons niet deedt gehoorzaam zijn!’ De papa in kwestie heeft van die belijdenis steeds een zeer practisch gebruik gemaakt; hij heeft er zich wèl bij bevonden en zijne kinderen met hem.

Een flink, consequent, vriendelijk en rechtvaardig bestuur is niet alleen bevorderlijk voor het welzijn van 't kind, maar ook voor zijn geluk.

Voor jongens is ook kalmte een groot vereischte. Niets maakt op een kinderlijk gemoed meer indruk dan zelfbeheersching en rustige, kalme kracht. Niets daarentegen demoraliseert een kind meer dan zenuwachtige, spasmodische prikkelbaarheid. Een mijner vrienden vertelde mij met betrekking tot de zeldzame eigenschap van kalmte het volgende. Het was in het begin van de oprichting der telefoonkantoren, en op onderscheidene punten van de stad zijner inwoning waren een aantal van de bekende miniatuur-eiffeltorentjes neergezet, die dienden als dragers voor het steunraam van een honderdtal telefoondraden. Deze slanke, ijzeren gevaarten verhieven zich ver boven de hoogste omringende huizen. Vlak voor het huis van mijn vriend nu stond een dergelijk metalen torentje. De oudste jongen krijgt het op zekeren dag in zijn hoofd er in te klimmen, tot boven toe, en eveneens weer naar beneden, waar hij, wonder boven wonder, veilig arriveerde. De moeder, die in nijpenden doodsangst den knaap had gadegeslagen buiten zijn weten, liet hem bij zich komen, toen het klimstuk goddank! volbracht was.

En hoe voorkwam nu de scherpzinnige, liefderijke vrouw de herhaling van het even nuttelooze als beangstigende waagstuk? Zij schreide niet en knorde niet, zij gaf geen uiting aan haar afgrijzen, zij deed van geen bewondering blijken, noch van verbazing. Zij vergenoegde zich er mede, tot den jongen te zeggen, dat nu hij het

gedaan had en daardoor het bewijs had geleverd, dat hij 't kon, er hoegenaamd niets aardigs of goeds in kon steken, om 't nog eens weer te doen. En hij heeft 't ook niet weer gedaan. In de moeder was zulk handelen een heldenfeit van zelfbeheersching.

Ook bij ondeugendheid, die lastige, storende en booze, doch niet slechte karaktertrek in 't jonge volkje, heeft kalmte groote waarde. Want in veel ondeugendheid, hoe irriteerend ze soms op ons ouderen ook werkt, schuilt dikwijls een belofte van gedegen eigenschappen op lateren leeftijd. Welk een schade zou dus overijling en ondoordachte drift hier kunnen aanrichten! Victor Hugo heeft een heerlijke ode gedicht, waarin de groote man, in penitente woorden, zijn spijt te kennen geeft over eene uiting van voorzeker volkomen verdiend misnoegen, welke hem is ontsnapt tegen eenige stoeiende kinderen, die hem in zijn studeerkamer hadden bestormd. Hij verzocht ze terug te komen, hij had ze verjaagd, maar hij is nu niet boos meer, ze mogen doen wat ze willen, mits ze maar terugkomen.

Espiègles radieux que j' ai fait envoler,
O, revenez ici chanter, sauter, parler,
Tantôt, groupe folâtre, ouvrir un gros volume,
Tantôt courir, pousser mon bras qui tient ma plume,
Et faire dans le vers que je viens retoucher
Saillir soudain un angle, aigu comme un clocher
Qui perce tont à coup un horizon de plaines.
J'ai donc en tort; c'est dit, mais c'est assez punir,
Mais il faut pardonner, mais il faut revenir,
Voyons, faisons la paix, je vons prie à mains jointes.
Etc.

In één geval echter is kalmte bij de behandeling van kinderlijke vergrijpen en fouten ten eenenmale misplaatst, omdat ze dáár, als onverdiend, niet gewaardeerd noch begrepen zou worden. Wij bedoelen het geval, waarin een kind zijne ouders weerstreeft, of beleedigt, of incredibile dictu, de hand tegen een van hen durft opheffen. Oogenblikkelijke, summiere en pijnlijke tuchtiging is in zoo'n geval de eenige weg. En toch wordt die weg niet altijd bewandeld. Uit onze naaste omgeving zij 't ons vergund het volgende incident op te teekenen.

Een kleine bengel van een jaar of vijf had van zijn moeder, eene zeer zachte vrouw, een weigerend antwoord ontvangen op 't een of andere verzoek. Terwijl zij over hem heengebogen stond begon de jeugdige driftkop zijne moeder met alle geweld te schoppen. Zijn kleine voetjes konden wel is waar nog niet veel kwaad aanrichten, maar de daad was er, en wat zou de groote Ziener van het boek der Spreuken aangaande dit kind hebben gezegd? De moeder nam echter van de drift-uitingen van haar zoontje geen notitie, en scheen zoo iets heelemaal niet erg te vinden. Wellicht kwam 't vaker voor. De bengel, die intusschen wat stoom scheen verloren te hebben door zijne uitbarsting en door het zoet van zijne wraakoefening, ging de kamer uit, hoogstwaarschijnlijk om nu juist datgene te gaan uitvoeren, waarvan 't verbod aanleiding was geweest tot zijn opstand. Na eenige minuten keerde hij terug. En wat deed mama? Zij sprak hem toe alsof er niets gebeurd was, onder glimlachend hoofdschudden verwelkomde zij hem zelfs, en huldigde zoodoende zijn hoogst verderfelijken triomf. Nu, zoo iets, en alles wat er naar zweemt, beduidt ‘den reinen Chaos’ niet alleen voor het kind, maar voor het geheele gezin. Hier had de tuchtroede lustig door de lucht moeten suizen en louterend neerdalen op de daarvoor gebruikelijke partes van den boosdoener.

(*Slot volgt.*)

Lady Melusine.
(*Vervolg van blz.* 315.)

Melusine keek met strakken blik naar het beeld.

'Ik kende een meisje - zij is nu dood - dat sprekend op dit portret geleek,' sprak zij bijna onhoorbaar.

'Ik zou wel graag de geschiedenis van die Lady Besz weten!'

'Ik ook - ik ook!' riepen de dames in koor.

'Tot uw dienst,' sprak Mount-Severn met een buiging; 'ik zal mijn best doen u het verhaal met hetzelfde aplomb voor te dragen, waarmee de slotbewaarder van Hastings-Castle het den

JAPANSCHE MESSENWERPERS. (Zie blz. 324.)

vreemdelingen vertelt.'

Men lachte en Sir Robert begon:

'Zooals gij weet, geachte dames en heeren, is een spook in een oud slot een noodzakelijk iets. Ik wil de bijgeloovigen onder u niet beleedigen, maar ik moet herhalen: een oud slot zonder spook is eenvoudig een onding, iets dat niet bestaanbaar is. Waarom zou dus Lady Besz niet op Hastings-Castle komen spoken, en waarom zouden de meesten der bewoners, met Lady Carlyle aan het hoofd, er niet aan gelooven? En ons spook heeft ook eenig recht er op, want in het slotarchief ligt een biografie, zwart op wit ter inzage gereed.

Lady Besz stamt af uit den tijd, toen Hendrik VIII over Engeland regeerde en Catharina van Arragon nog zijn vrouw noemde. Zij heette eigenlijk Lady Elisabeth Seymour en was de stiefdochter van den toenmaligen hertog Hendrik van Hastings, wiens echtgenoote, als weduwe, Lady Seymour heette en een geboren Douglas was. Als klein kind kwam zij naar Hastings-Castle en bleef daar onder toezicht harer moeder. Hoe mooi, of liever hoe aanminnig zij opgroeide, toont haar portret door Hans Holbein den oudere geschilderd, een meesterwerk, dat een eereplaats verdiende, zelfs zonder het belang dat het origineel ons inboezemt.

In dien tijd was de noordelijke vleugel van het slot nog een trotsch gebouw, ja het voornaamste deel van Hastings-Castle, en Lady Besz, zooals Elisabeth genoemd werd, bewoonde er een vertrek van, dat nog altijd goed bewaard is gebleven.

Reeds toen en ook reeds vroeger was de gastvrijheid op Hastings-Castle beroemd, en hoewel het niet de uitgebreidheid had van tegenwoordig, was het toch groot genoeg om een aantal gasten te herbergen.

Onder dezen bevond zich ook een jonge ridder, Lord Chandon. Volgens de beschrijving moet hij een knappe man geweest zijn, vol vuur en jeugdige kracht - om kort te gaan, Lady Besz verloor haar hart aan den edelen ridder, en zij was lieftallig genoeg om wederliefde op te wekken. Maar dat laatste gebeurde niet. Lord Chandon bleef blind voor het stomme smeeken uit de reebruine oogen van Lady Besz, om wier hand intusschen de erfgenaam van Hastings-Castle, een Carlyle uit een der zijtakken der familie, dong.

De zaak nam spoedig een beslissing. Het verlof van Lord Chandon liep ten einde en hij moest naar het hof terugkeeren. Nadat hij van den hertog en diens gemalin afscheidgenomen had, liet hij zich bij Lady Besz aandienen. Zij ontving hem in hare kamer van den noordelijken vleugel, die heden nog met rood fluweel behangen is, en waar het reusachtige, zonderlinge ledikant der dame staat.

Lady Besz ontving den ridder met kloppend hart en op zijn voorname koele manier nam hij afscheid van haar.

“Zal ik u nooit meer terugzien?” vroeg zij, en hij antwoordde haar, dat het wel waarschijnlijk was, want dat hij zijne bruid ging halen en daarna dienst wilde nemen aan het hof van Frankrijk. Voor Lady Besz was dit een harde slag, die haar te meer trof, daar zij, haar trots vergetend, zich aan zijn voeten wierp en hem bezwoer zijn bruid te laten loopen, en uit hare hand geluk, liefde en rijkdom te ontvangen.

Lord Chandon stiet de vertwijfelende dame van zich af, terwijl hij haar toevoegde, dat het niet in zijn aard lag met

het levensgeluk van anderen te spelen; hij had haar liefde niet noodig, want zijn bruid was de mooiste vrouw uit Engeland - Anna Boleyn.

Lady Besz vergoot bittere tranen en bezwoer hem, haar niet tot de ongelukkigste vrouw der wereld te maken - alles tevergeefs; hij gaf haar zelfs te verstaan dat hij haar verachtte.

Dat was te veel voor het warme bloed eener dochter der Seymours - half waanzinnig van toorn, smart en afgunst sprong zij op en drukte op een knop in den muur - en - de grond onder Lord Chandon's voeten week en hij viel in een bodemlooze diepte. Lady Besz had zich gewroken. Hij was gestort in een valluik, zooals men die toen bijna in alle sloten aantrof. Nog in hetzelfde uur schonk zij den erfgenaam van Hastings-Castle hare hand en dagen lang zocht men tevergeefs naar Lord Chandon - hij was en bleef verdwenen.

Na verloop van eenige weken trouwde Lady Besz in de slotkapel te Hastings, en toen men een jaar later op dezelfde plaats een tweelingpaar doopte, kwam het bericht, dat het echtscheidingsproces van den koning geëindigd was, en dat hij, Hendrik VIII, Anna Boleyn tot vrouw genomen had.

Lady Besz zonk bij deze tijding bewusteloos neer, want nu was Lord Chandon voor niets gestorven. Weken lang zweefde zij tusschen leven en dood, en eindelijk bekende zij wat zij gedaan had, om nog in hetzelfde uur te sterven.

Het valluik werd stevig gesloten - heden is het nog te zien - en Lady Besz' verklaringen opgeschreven. Haar gelaatstrekken heeft zij evenwel aan de Hastings vermaakt, want velen van haar vertoonden een sprekende gelijkenis; bij Lady Carlyle was dit, vooral in haar jeugd, zoo sterk, dat men haar Lady Besz noemde.

Nu doet evenwel de sage de ronde, dat de geest van Lady Besz geen rust kan vinden, en iederen nacht sluipt zij in haar donkere kleeren in de leege kamers van den noordelijken vleugel rond en met ten hemel geheven handen beweent zij haar daad.'

‘Bravo, bravissimo!’ riep een der heeren, toen Mount-Severn zijn verhaal geëindigd had, terwijl de dames huiverend naar de schilderij opzagen.

‘Bravo, Mount-Severn, ge hebt u van uw taak gekweten alsof gij de slotbewaarder van Hastings-Castle in eigen persoon waart.’

‘En is de geschiedenis waar?’ vroeg Melusine zeer geanimeerd.

‘Ja, stellig,’ antwoordde Mount-Severn, de schouders ophalend; ‘zij staat tenminste als zoodanig in het slotarchief geboekt; intusschen was Lady Anna Boleyn nooit met een Lord Chandon verloofd, - maar, als het niet waar is....’

‘In alle geval staat het zoo geschreven,’ viel de hertog hem in de rede en lachend voegde hij erbij: ‘Ik geloof dat wij ons nu lang genoeg met de arme Lady Besz hebben beziggehouden, wie, door bijgeloovige menschen, na eeuwe niet eens haar rust in het graf gegund wordt.’

‘Hoort, hoort, hij lastert!’ riep een jonge dame levendig uit. ‘Mylord, het is niet aardig van u deze interessante geschiedenis te betwijfelen en er mee te spotten; laat ons toch onze “rilletjes”. Wat mij betreft, ik ben overtuigd dat Lady Besz in den noordelijken vleugel komt spoken.’

‘Nu, laat haar dan dat genoegen, ik zou het in uw plaats niet doen, want ik houd het voor verstandiger 's nachts in de veeren te liggen, dan in een koude kamer te komen spoken. Maar laten wij nu dit thema laten varen en Lady Besz haar rust gunnen.’

Het gezelschap verwijderde zich uit de kamer en de hertog en Melusine bleven er alleen achter.

‘Waarom wildet ge niet dat er van de geschiedenis van Lady Besz gesproken werd, Charley?’ vroeg zij.

‘Omdat ik gezien heb dat het je aandoet,’ antwoordde hij liefdevol, en schertsend voegde hij erbij: ‘Melusine, gij gelooft toch niet aan dien onzin?’

‘Ik weet het niet,’ sprak zij peinzend.

‘Wat - mijn moedige Schotsche vrouw, die 's nachts zonder de minste vrees alleen door de kruisgangen der Hochlands-Abbey liep, zou zich hier laten afschrikken door een familiespook, dat in waarheid nog door niemand gezien is?’

‘O, dat niet, Charley! Ik vraag alleen maar of de geschiedenis van Lady Besz waarheid bevat, en niet of haar geest hier ronddwaalt. En dan de gelijkenis van het portret met...’

‘Met wie?’

‘Met een pleegdochter van Sir Ralph; zij stierf ruim anderhalf jaar geleden,’ sprak Melusine en stond op om de kamer te verlaten.

Hastings evenwel bleef nog vol bewondering staan voor het portret zijner schoone vrouw en meende de gelukkigste mensch ter wereld te zijn, daar hij het origineel zijn eigendom mocht noemen.

Het was reeds laat toen Melusine het theesalon verliet om in haar boudoir vóór het naar bed gaan nog een brief te schrijven, terwijl Lord Hastings in zijn werkkamer gegaan was, om hetzelfde te doen. Zij snelde de trap op en betrad de gang, die links naar haar kamers, maar rechts naar den noordelijken vleugel leidde. Een niet te onderdrukken lust bekroop haar, het half vervallen deel van het slot met het afschuwelijke valluik te bezoeken. Het was volle maan, de kamers konden dus niet volkomen donker zijn, maar juist in dat halfduister gehuld zijn, hetwelk aan zulke onbewoonde, half vervallen vertrekken een soort van bekoring verleent; zij snelde dus den corridor af en wendde haar schreden naar den noordelijken vleugel.

Zoover er nog slaapkamers der gasten op de gang waren, brandden er felle lichten, maar dan werd het donker, en eenigszins huiverend schreed Melusine verder, totdat een hooge eiken deur, die haar den weg versperde, aanduidde, dat zij haar doel bereikt had.

Krassend draaide de deur in haar hengsels en Melusine betrad de helder door de maan verlichte marmerzaal met den steenen vloer, zoodat haar voetstappen luid weerklonken.

Buiten lag de groote vijver met waterrozen, drijvende op zijn glinsterende oppervlakte, aan de eene zijde begrensd door hooge, donkere boomen, terwijl aan den anderen kant zich een prachtig vergezicht uitstrekte met blauwe heuvels en groene weiden, alles bestraald door den prachtigen maneschijn, - het was een verrukkelijk gezicht en Melusine trad onwillekeurig op een der diep ingebouwde vensters toe, om eruit te kijken.

> Mondbeglänzte Zaubernacht
> Die den Sinn gefangen hält,
> Wundervolle Märchenwelt,
> Steig auf in der alten Pracht!

Het kwam Melusine voor als een sprookje uit lang vervlogen tijden, met zachte, zoete melodieën, waarnaar zij als kind reeds zoo graag geluisterd had, terwijl de maan zooals heden door de kruisgangen van de abdij scheen en de stralen der fontein

als zilver deed schijnen, terwijl de reuzen van het Hoogland, de prachtige bergen, statig in de verte opdoemden.

Er kwamen haar tranen in de oogen, toen zij aan de liederen dacht uit haar vroolijke jeugd - en er kwam een verlangen bij haar op, weer als kind en jong meisje opgewekt te zijn, onschuldig en rein, zooals zij het nu nog zijn zou, als trots en verleiding er niet geweest waren en haar ten val hadden gebracht.

‘Kon ik dat ééne nog maar ongedaan maken,’ fluisterde zij, ‘dit ééne in mijn leven, ter wille waarvan Mary-Rose op den bodem van den Heksenvijver rust. Maar 't is nu eenmaal gebeurd, en niets ter wereld kan het weer goedmaken.’

Zuchtend verwijderde zij zich van het venster en trad door de geopende deur in de zaal ernaast. Hier zag het er in het bleeke maanlicht zou eenzaam en spookachtig uit, dat Melusine huiverde en slechts schuw om zich heen zag, als verwachtte zij iets akeligs te zien.

'In de kamer van Lady Besz zal het prettiger zijn,' dacht zij, en trad op de deur toe om die te openen.

Maar zij was er nog wel tien passen van verwijderd, toen zij een geruisch vernam alsof er zware stoffen langs den grond sleepten. Luisterend hield zij haar schreden in; daar ging de deur zacht open en... Melusine slaakte een ruwen kreet en wankelde vol ontzetting terug, want in de deurpost stond, zooals Holbein ze geschilderd had, de teere gestalte van Lady Besz, in dezelfde zware, zwarte japon, de kanten om hals en handen, het Stuartmutsje op het hoofd, waaronder de lange zwarte sluier uitkwam. En de maan verlichtte haar doodsbleek, mooi gelaat met de wijd geopende oogen, dat zooveel op de arme Mary-Rose geleek - het was de geest van Lady Besz, die uit het graf gestegen was.

Eén oogenblik maar was de gestalte zichtbaar; toen sloeg de deur toe, en het spook, zooals Melusine meende, was verdwenen.

Lady Melusine evenwel snelde weg uit den noordelijken vleugel en stond niet stil vóór zij de werkkamer van haar man bereikt had.

'Om Godswil, Melusine, wat scheelt je?' riep hij verschrikt, want zij was doodsbleek en hare trekken waren geheel verwrongen.

Toen hij haar aansprak viel zij steunend op een stoel neêr.

'Charley - ik heb haar gezien!'

Lord Hastings schudde het hoofd. Hij nam eau-de-cologne, bevochtigde daarmee Melusine's slapen en liet haar wat wijn drinken.

'Spreek nu, lieveling' zei hij, 'wat is er gebeurd?'

'O, Charley, het was verschrikkelijk!' fluisterde zij, 'ik liet mij door den helderen maneschijn verleiden in den noordelijken vleugel te gaan en wilde de kamer van Lady Besz betreden, toen zij plotseling op den drempel verscheen, zoo stellig en zeker als ik hier voor je sta.'

'Je phantasie is aan het werk,' sprak hij liefdevol, 'en je verbeeldingskracht speelt je parten. Wees kalm, lieve Melusine!'

Maar Melusine zwoer er op, dat zij Lady Besz werkelijk gezien had. Zij was weer geheel tot zichzelve gekomen en deed zulk een duidelijk verslag, dat Lord Hastings zijn twijfel of zijn vrouw niet het slachtoffer geweest was van hare opgewondenheid, volkomen verwierp.

'Goed, Melusine. Toegegeven dus, dat ge je niet bedrogen hebt en werkelijk een gestalte gezien hebt, die gelijkenis vertoonde met de schilderij in het roode salon, maar daar staat toch tegenover dat zich iemand verkleed kan hebben om als "Lady Besz" te komen spoken.'

'Neen, Charley, dat geloof ik niet, want niemand kan zoo juist dezelfde trekken van het portret aannemen.'

De hertog zweeg, want hij was niet overtuigd, maar hij ging met een der bedienden iederen hoek van den noordelijken vleugel doorzoeken. Natuurlijk was er geen spoor van het 'spook' meer te zien, alles was eenzaam en verlaten.

Onverrichterzake keerde de hertog terug en trachtte zoo goed mogelijk zijn gemalin de zaak uit het hoofd te praten.

Onder het personeel had zich het nieuwtje, dat Lady Besz aan Mylady verschenen was, dadelijk als een loopend vuurtje verspreid. Een jagersjongen bekende nu, dat hij, op zekeren avond tegenover den noordelijken vleugel op een boomstam zittend, het spook met een licht in de hand door de zalen had zien gaan, totdat zij verdwenen was in het vertrek, waar gordijnen voor de ramen hingen. Zij had ook de lange, zwarte kleeren gedragen en het zonderlinge mutsje op het hoofd gehad. De sluier ontbrak evenwel. Lady Besz hield er dus van, haar toilet nu en dan te veranderen.

Natuurlijk had die tijding onder het personeel groote opschudding teweeggebracht, en dit werd nog verhoogd door het duistere gerucht, dat Mr. Roy boven in den boekentoren dezelfde verschijning had gehad.

Mrs. Fly, de huishoudster, gold als orakel in de dienstbodenkamer en kon kaartleggen. Tot deze kunst nam zij dus haar toevlucht en voorspelde het volgende:

‘Mylady's portret hangt in het roode salon tegenover dat van Lady Besz. Op denzelfden dag dat Mylady's portret daar werd opgehangen, verscheen haar het spook - een wonderlijke combinatie, die mij niet bevalt. Ik voorspel ongeluk over het hoofd harer genade.’

En tot bekrachtiging harer woorden nam Mrs. Fly een flinke prise.

IX.

Eenige dagen na dit voorval werd Mr. Roy met een bezoek van Mylady vereerd. Zij had haar vrees weten te overwinnen en was naar den boekentoren gegaan, niet door de gang van buiten, maar door de vertrekken van den noordelijken vleugel. Bij helder daglicht vertoonde zich alles heel anders, daarom opende zij ook moedig de deur en betrad het vertrek van Lady Besz.

De gordijnen waren weggeschoven, zoodat het volle licht in de kamer viel, die er niet ongezellig uitzag. Lady Melusine zocht naar het valluik en vond ook werkelijk bij de deur een luik, dat met ijzeren banden aan den grond bevestigd was.

Mr. Roy was zeer verbaasd toen de hertogin bij hem binnentrad. Hij bood haar dadelijk een stoel aan en legde voor zichzelven vier of vijf folianten op elkaar.

‘Mr. Roy,’ begon Melusine, ‘ik kom met u over de verschijning spreken, die geheel Hastings-Castle in opschudding gebracht heeft. Ik heb haar met eigen oogen gezien in de deur der kamer van Lady Besz.’

‘Zoo werd het ook mij verteld, Mylady,’ sprak de geleerde droog.

‘Ik behoor niet tot die overspannen menschen, die zich makkelijk zulke dingen verbeelden,’ ging de hertogin voort, ‘maar ik kan er een eed op doen, dat ik dezelfde persoon als op het schilderij van Holbein staat afgebeeld, gezien heb.’

‘Hm!’

‘Men heeft mij verteld, Mr. Roy, dat ook gij de verschijning gezien hebt.’

‘Ja, ik heb haar gezien, Mylady,’ antwoordde de geleerde.

‘U hebt ze gezien?’ herhaalde Melusine diep ademhalend, en op levendigen toon voegde ze erbij: ‘Nu, en hoe zag ze er uit?’

Over het anders zoo vriendelijk gelaat van Mr. Roy kwam een spottende trek.

‘Zij zag er zeer respectabel uit, wel een beetje ouderwetsch en haar kleeren een weinig versleten,’ sprak hij, nu op zeer ernstigen toon.

Melusine keek den geleerde hoogmoedig aan.

‘Ik ben niet hier gekomen om over de zaak te spotten,’ sprak zij scherp, ‘ik vraag u mij zonder commentaren te vertellen, of gij de verschijning gezien hebt of niet?’

‘Ik herhaal het, Mylady, gezien en gesproken.’

‘Gesproken?’

‘Ja, zij vertelde mij het een en ander uit uw kort, maar zeer interessant leven; wij hebben zeer gezellig met elkaar gebabbeld!’

(*Wordt vervolgd.*)

Japansche messenwerpers.

De Japanners hebben op het gebied van hun artistieke voorstellingen iets nieuws uitgevonden, dat, daar het even eigenaardig als gevaarlijk schijnt, niet weinig opzien verwekt.

Voor een rechtopstaand bord staat een man, de armen uitgestrekt, terwijl zich op ongeveer zes meters afstand een tweede plaatst, die een breed, scherp mes slingert naar dengene die vóór het bord staat, links en rechts van het lichaam, zoodat de man geheel door messen als omgeven wordt.

Wie was er zoo verstandig geweest dit spel de Japanners na te doen? want het duurde niet lang of er verschenen nieuwe messenwerpers.

De toovenaars hadden een effectvolle truc te baat genomen, en door hun scherpzinnigheid hadden zij een apparaat weten samen te stellen, waardoor het messenwerpen op ongevaarlijke wijze kan plaats hebben.

Het houten bord, dat gebruikt wordt, is geen gewoon bord, maar vooraf gepraepareerd; vóórdat de voorstelling begint, zijn de messen, die later het lichaam omgeven moeten, er reeds ingestoken. Er is ook nauwkeurig aangegeven, waar de persoon moet komen te staan; dit is noodzakelijk, opdat de messen bij het op- en neerklappen niet in hun bewegingen belemmerd worden.

De messen liggen in insnijdingen, zooals het plaatje naast de afbeelding aantoont, en de sluiting, die natuurlijk op dezelfde hoogte van het bord is aangebracht, wordt door twee kleppen verricht.

De voorstelling heeft nu volgenderwijze plaats. De kleppen openen zich en het mes klapt, al naardat het aangebracht is, op of neer, zoodra de voor het bord staande persoon met zijn vingers, door een druk op knopjes, het mechanisme in beweging brengt. Natuurlijk wordt hiervoor een groote mate van handigheid vereischt, want het te voorschijn komen der messen moet plaats hebben op hetzelfde oogenblik, waarop het door den toovenaar geworpen mes in de coulissen neervalt. Het leven, hierdoor veroorzaakt, wordt door stoffen, die in de coulissen zijn aangebracht, wel verminderd, maar geheel te voorkomen is het niet.

De Simplon-tunnel.
Met illustratien.

De doorboring van den Simplon is een plan bij uitnemendheid geweest. Meer dan vijftig jaar geleden, lang voor

BRIG, AAN DE NOORDZIJDE VAN DEN TUNNEL.

men zelfs nog aan den St. Gotthard dacht, maakte men reeds ontwerpen voor het doorboren van den Simplon, ten einde langs den kortsten weg Frankrijk en België met Italië in gemeenschap te brengen.

Eerst was het de doorboring van den berg Mont-Cénis, die het plan voor een tweeden Alpenspoorweg in den weg stond, en daarna nam men de doorboring van den St. Gotthard in rijpe overweging, een denkbeeld dat bij Duitschland en Italië zeer veel bijval vond, zoodat de Simplon weer op den achtergrond geraakte, daar Zwitserland alleen niet in staat was twee Alpenspoorbanen tegelijk te bouwen.

Eerst toen men er in geslaagd was een flinke maatschappij tot stand te brengen, werd het mogelijk opnieuw en met eigen krachten aan de uitvoering van het doorboren van den Simplon te beginnen.

Geen enkele plaats in de Alpen biedt een zoo gunstige natuurlijke ligging voor zulk een onderneming aan als juist het Simplongebied.

Er zijn hier, zooals bij den Gotthard, geen moeilijke toevoerwegen te overwinnen; aan de noordzijde, bij Brig, komt

de tunnel direct uit op den dalkant, en aan de zuidzijde is een slechts weinige kilometers lang rotsdal te doortrekken, voordat men aan de groote Lombardische vlakte komt.

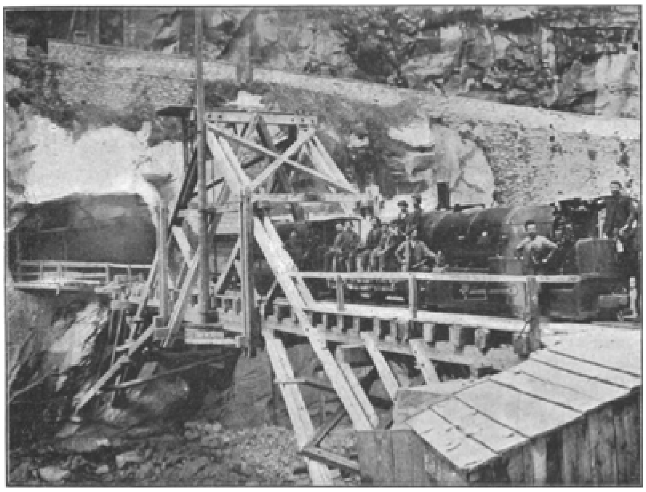

EEN TREIN MET MATERIEEL VOOR DEN TUNNEL.

Na lange en zorgvuldige studiën van de bouwvereeniging en langdurige verhandelingen tusschen de beide staten, Zwitserland en Italië (Frankrijk had zich geheel teruggetrokken) kwam eindelijk in 1896 het Simplonverdrag tot stand, en nadat ook de financieele bezwaren overwonnen waren, werd den 13den Augustus 1898 door den Zwitserschen Bondsraad de toestemming tot het bouwen gegeven en dadelijk met het werk begonnen.

Welke enorme vorderingen

HET WERK BIJ DE BEIDE HOOFDINGANGEN VAN DEN TUNNEL.

de techniek in den laatsten tijd gemaakt heeft, blijkt wel het beste uit den bouwtijd der drie grootste tunnels van Europa.

Voor het doorboren van den Mont-Cénis (13.050 Meter) had men 13 jaar noodig, den Gotthardtunnel (14.944 Meter) 7½ jaar en voor den bijna een derde langeren Simplon-tunnel (19.970 Meter) zijn slechts 5½ jaar berekend, want binnen 6 jaar, vóór den 4den November 1904, moet de tunnel gereed zijn.

Voor iederen dag vroegere inwerkingstelling krijgen de ondernemers een premie van 5000 francs; voor iederen dag overschrijding van den afleveringstermijn moeten zij dezelfde som betalen. De bouwkosten zijn op 54.5 millioen francs berekend.

Het werk werd aan beide zijden van den berg gelijktijdig begonnen, maar men maakte aan de noordzijde ten gevolge van gunstiger steenlagen veel sneller vorderingen.

De toevoer van water is zeer groot en geeft aanleiding tot groote moeilijkheden; men heeft er evenwel voor gezorgd, dat de arbeiders aan den tunnel er zoo min mogelijk van te lijden hebben.

Men zal nu ongeveer de helft van de doorboring gereed hebben, want einde Mei had men reeds een lengte van 8942 Meters bereikt, van de noordzijde 5046, van de zuidzijde 3896. Van den noordelijken kant vordert men dagelijks 6.08 Meter, van den zuidelijken kant 4.40 Meter. Het gemiddelde aantal arbeiders bedraagt 3800, waarvan er 2400 in den tunnel zelf en 1370 er buiten werkzaam zijn.

Een voornaam iets bij den bouw van den Simplontunnel bestaat hierin, dat men inplaats van één tunnel met dubbel spoor, men er twee bouwt met enkel spoor. Beiden loopen op een afstand van 17 Meter met elkaar evenwijdig, en zijn op afstanden van 200 Meter door zijgangen verbonden.

Hierdoor wordt het bouwen zelf en ook de ventilatie veel gemakkelijker. Eerst wordt nu de éene tunnel geheel gereedgemaakt, terwijl de andere als hulpgang doorgeslagen wordt; deze laatste moet evenwel op verlangen binnen vier jaar opgeleverd kunnen worden. De bouwster van den tunnel is de Jura-Simplon spoorweg-maatschappij, en de bouw-

onderneemster, de firma Brandt, Brandau en Co., bestaande uit de heeren: Alfred Brandau, ingenieur te Hamburg, Karl W. Brandau, ingenieur te Kassel, gebroeders Sulzer, machinefabrikanten in Wintherthur, Locher en Co., ingenieurs en bouwondernemers in Zürich, en de bank in Wintherthur. De heer A. Brandt, de ziel van de onderneming, de uitvinder van de naar hem genoemde uitstekende steenboor, is helaas reeds spoedig na het begin van den arbeid binnen in den berg aan een beroerte overleden.

Een praatje over 'kinderen', door R.D. Nauta, Leeraar H.B. Sohool te Heerenveen. (*Vervolg en slot van blz.* 320.)

Over kinderen te schrijven en in 't geheel niet te spreken over hygiène, of de zaak der gezondheid zelf geheel onaangeroerd te laten, dat zou toch waarlijk al te ongerijmd wezen. In het onderhavige geval twijfelt de schrijver echter minder aan het feit, dat hij wat te zeggen zal hebben, dan wel aan de geneigdheid zijner lezers, om naar hem te luisteren.

Rousseau zeide eens tot een kennis: 'Ik mag zeggen, wat ik wil en ik mag schrijven over alles, wat ik wil; want ik heb opgemerkt, dat toch niemand naar mij luistert.' Ongeveer denkend als Jean Jacques, zullen wij het hier ook maar eens wagen. De vier gulden regelen der gezondheid kunnen gemakkelijk en beknopt worden neergelegd in de volgende vier begrippen: *Eenvoudige kost*, *houd water, geregelde lichaamsoefening*, *warme kleeding.*

Een zeer bedenkelijke gewoonte, die men veel onder de lagere klassen der maatschappij aantreft, en die zeer onhygiënisch is, bestaat hierin, dat men de kinderen, tusschen de geregelde maaltijden in, dikwijls allerlei snoeperijen en lekkers laat nuttigen. Een nog grootere domheid is het toedienen, al is 't dan ook in minimale hoeveelheden, van alcoholhoudende dranken, zoete likeurtjes of zoo iets aan kinderen. Over dit laatste vooral behoeft geen de minste discussie gevoerd te worden. Wij houden ons overtuigd, dat onze excursie op 't gebied der gezondheidsleer door geen enkel lid van de faculteit zal gewraakt worden.

De zorg voor het aankweeken en vormen van het intellect wordt, na zekeren leeftijd, door de meeste ouders aan anderen overgedragen. Alleen het resultaat en niet de *modus procedendi* komt onder hunne beschouwing of te hunner kennisse. Veel echter moet er in 't huisgezin gebeuren vóórdat de tijd van schoolgaan aanbreekt, en zeer veel kan nog uitgewerkt worden na afloop daarvan. Het is bijna niet mogelijk te veel zorg te dragen voor het aankweeken van vlugge en nauwkeurige waarneming; het oog van het kind daarin te oefenen moet een onzer voornaamste bekommernissen zijn. Ook het prikkelen van zijne nieuwsgierigheid naar-, het opwekken zijner belangstelling in allerlei takken en onderdeelen van nuttige kennis, het sterken van zijn geheugen door onafgebroken en oordeelkundig gebruik van dat heerlijke, en in den kinderleeftijd reeds zoo krachtige vermogen, het zorgvuldig en delicaat ontwikkelen van zijn denkvermogen, in verband met nauwkeurige waarneming van zijne werkelijke neigingen en zijn waren smaak, het kweeken van een geest van werkzaamheid, die maakt, dat het kind geen genoegen neemt met oppervlakkige

kennis van zijn onderwerp, maar die het doet volharden in zijn onderzoekingen, totdat hij het geheel meester is, dat alles kan buiten de school gedaan worden, dat alles moeten wij maken tot het voorwerp van onze teederste zorg, van ons meest ernstig streven, van ons krachtigst willen.

President Lincoln, die ongetwijfeld een hooge plaats inneemt onder de voortreffelijkste figuren der 19de eeuw, schreef de groote vaardigheid, nauwkeurigheid en helderheid van zijn debatteertrant in hoofdzaak toe aan het feit, dat hij in zijn jonge jaren geene moeilijkheid met rust liet, voordat hij ze had opgelost.

Het zoo veelvuldig voorkomende verslinden van boeken met vertellingen, avontuurlijke verhalen, wonderbaarlijke geschiedenissen, e tutti quanti, verzwakt en verbrokkelt de geestvermogens en put ze somtijds uit. Wij willen ons hier verstouten eens een raad te geven, doch wij doen dat met een zekeren schroom, een zeker gevoel van ja... 't tegenovergestelde van zelfvertrouwen. Niet, dat wij niet volledig overtuigd zijn van de practische wijsheid van dien raad, maar omdat wij er tot nu toe nog niet in geslaagd zijn iemand te vinden, die hartelijk genegen was er de aandacht aan te schenken, die hij verdient. Ergens in ‘Lothair’ werpt Beaconsfield, bij monde van Mr. Phoebus, een zijner treffendste paradoxen op, waar hij dezen heer op gezaghebbenden toon laat zeggen: dat een mensch veel meer leert door praten dan door lezen. Hij bedoelt, dat de menschen veel meer van elkander, dan uit de boeken leeren. De reden hiervan ligt nogal voor de hand en ze is, voor de geheele beschaafde wereld, vrij wel dezelfde. Wij Nederlanders zijn over 't algemeen vijanden van opgesmukt gepraat. Wij verkiezen dikwerf een aan onverschilligheid grenzende terughoudendheid boven loos en woordenrijk geschetter. Wij zijn geen raisonneurs. Maar is het nu wel noodig altijd in een van die twee uitersten te vervallen? Neen, immers. Vandaar de volgende vraag, waarbij men tusschen de regels den raad leest, waarvan ik zooeven sprak. Hoe komt het, dat noch in 't huisgezin, noch op de school, 't ooit iemand eens in den zin is gekomen eene ‘praatles’ in te voeren, waarin langs zooveel mogelijk stelselmatigen en wetenschappelijken weg de gewoonte zou worden gekweekt en aangemoedigd, om helder en duidelijk, in aangenamen trant, flink aaneengeschakeld, ja zelfs op schilderachtige wijze te converseeren, te praten, te kouten, 't zij over een der onderwerpen van den dag, 't zij over een historische gebeurtenis, een beroemde figuur, een strijdvraag, een critisch vertoog? De jongelui zouden daardoor zeer gebaat worden, en aangemoedigd in het overwinnen van de goede dosis valsche schaamte, die ze allen bezitten; hun zelfvertrouwen zou grooter worden, onder 't inboeten van noodelooze blooheid, en zij zouden in gezelschap wat anders kunnen zijn dan aangekleede kapstokken. Ongetwijfeld zou er dan, geïnspireerd als wij zouden worden door onze jongeren, wat mouvement en wat geest gebracht worden in het doodsche, vooze, persoonlijke en vittende gewauwel, dat nu, helaas, zoo veelvuldig onze gezelschapsgesprekken ontsiert. Geen personen meer als onderwerp van conversatie, maar zaken!

Wanneer men, bij al den reeds zoo grooten rijkdom van examens, nog eens eene commissie in het leven kon roepen, die zich louter belastte met het onderzoek naar de ‘conversatiekunst’ der candidaten, en die een pragmatisch aandeel nam in alle andere examencommissiën, dan zou er een leelijke hiaat kunnen gestopt worden in het anders zoo bewonderenswaardig volledige, moderne examenstelsel, en een krachtige stoot zou er gegeven worden aan het kweeken van conversabele jonge mannen en vrouwen. Doch de instelling van zóó'n commissie zal helaas wel een *pium votum* moeten blijven.

Het is een zegen kinderen te hebben en het is hard, zeer hard van hen te moeten scheiden:

'Wat kostbaar is,
Wordt àl door 't sterflijk hart met stage vrees bewaakt,
Wat liefheeft ducht verlies.'

Er zijn onderscheidene wijzen van scheiden; enkele gaan geheel vrijwillig, andere gaan gepaard met werkelijke vergoeding; weer andere zijn onvermijdelijk en allen hebben een onmiskenbaar element van droefheid in zich. 'Scheiden thut weh', dat is altijd zoo geweest en zal altijd wel zoo blijven.

Doch laten wij, alvorens over scheiden te spreken, ons nog een oogenblikje bezighouden met de vraag, of wij wel alle geluk en alle genot van onze kinderen smaken, dat wij er van mogen hebben, zoolang zij nog geheel van ons zijn? Zij zijn ons niet gegeven tot een last, maar tot een vreugde. Zijn zij dat ook inderdaad? Deze vraag drong zich onweerstaanbaar bij mij op, toen ik eens voor korten tijd vertoefde bij een mijner oudere vrienden, die ondanks zijn ernst en zijn ijver, geheel en al op mij den indruk maakte, dat hij geen flauw begrip had van 't geheim, om zijne kinderen zoowel tot de ontspanning, als tot de zorg zijns levens te maken. En hoezeer ik voor het overige ook gaarne aan zijne voeten neerzit, om tal van andere dingen te leeren van hem, zoo maak ik mij toch sterk, dat ik hem op 't gebied van kinderen wel een nederig lesje kan geven.

Wij moeten den dag altijd met onze kinderen beginnen. Wanneer wij de slaapkamer hebben verlaten, moeten wij ze om ons heen hebben, 't zij dat we met hen ontbijten, of niet Want allerlei omstandigheden, hunne schooluren, onze zaken, de afstand van huis naar school, kunnen dit laatste verhinderen. Wanneer ze dan weg zijn voor dien dag, dan leven wij in de herinnering hunner aanwezigheid, totdat zij na afloop van de lessen weer naar huis komen. 's Avonds, na tafel en vóór 't naar bed gaan, spelletjes doen of voorlezen, of vertellen, in één woord gezellig samenzijn, allen met elkander. Vooral de Zaterdagnamiddag en avond moet voor hen tot een feesttijd worden gemaakt. Al naar 't seizoen, zullen wij de middelen daartoe ruimschoots te onzer beschikking vinden. Ook moet papa altijd belangstellend zijn in de kleeding der kinderen; critiek van een man daarover zal nooit kwalijk genomen worden, wanneer de goede bedoeling maar duidelijk blijkt. Onverschilligheid alleen wordt nooit vergeven. Nergens meer dan bij kinderen oogst men, wat men heeft gezaaid. Een bedorven, verwend kind minacht later zijne ouders en wordt hun een last, terwijl een kind, dat met teedere doch vaste en zelfbewuste hand is bestuurd, zijn geheele leven door, voor de ouders een streelende en schoone belooning zal wezen. En met de belooning komt de vreugde.

Vaders zijn min of meer voorbestemd, om door hunne dochters geregeerd te worden. Over de jongens kan hij heerscher zijn en is hij meestal heerscher. Over de meisjes niet. En de onweerstaanbare tyrannie van eene liefdevolle dochter is iets heerlijks. Kent zij hare macht, dan is zij koningin. Hare regeering begint zoo omstreeks 't 15e of 16e jaar.

De eerste scheiding - waarop wij in stilte reeds van het oogenblik der geboorte af zijn voorbereid - heeft plaats wanneer het kind zijn eigen individualiteit begint te gevoelen, deze met meer of minder tact en vastberadenheid tot uiting brengt en in verloop van tijd practisch begint toe te passen; ten slotte, hetzij ten gevolge van de keuze van een beroep, of van 't aanknoopen van vriendschapsbanden, of van eene kentering in godsdienstige of politieke gevoelens of door sterven, het ouderlijke dak verlaat en heengaat, terwijl de ouders alleen achterblijven. Nooit kan er gedurende dit moeilijke overgangstijdperk, waarin vrijheid en gezag de steeds meer ingrijpende rechten van het leven en de nog onherroepene *patria postestas* erkend en met elkander verzoend moeten worden, genoeg geduld en tact, inzicht en kiesche, zachtmoedige omzichtigheid worden gebruikt. Met enkele kenmerkende eigenaardigheden van deze periode moet men het niet te nauw nemen. Op de overige volgt wel reactie en na die reactie wordt het evenwicht wel weer hersteld. Laten de ouders dan vrienden worden. Die vriendschap wordt wel niet altijd aanvaard, en kan ook niet als zoodanig

volmaakt zijn, omdat vriendschap gelijkheid vereischt, en ouders en kinderen nooit volkomen op voet van gelijkheid kunnen staan, maar toch is het goed ze aan te bieden, ze zal altijd een gevoel van verlichting brengen.

Dan zijn er scheidingen, die eene uitbreiding van het familieleven met zich meebrengen en een verhooging van de familievreugde. Soms brengen die scheidingen onvermengd geluk; meestal is intusschen aan één kant het geluk zeer twijfelachtig, hoe groot en schoon 't ook zij aan den anderen. Is eenmaal de sympathieke wolf in manskleeren over de heining onzer schaapskooi geklommen, en heeft hij zijn Roodkapje meegenomen, dan gevoelen wij toch ook alweer, dat er bij dit scheiden gewin is. En trouwens, hebben wij zelf ook niet precies zoo gedaan in onze groene jeugd? Wanneer wij eenmaal niet meer zullen zijn - en na de zestig beginnen wij met een verklaarbare droefenis de jaartjes te tellen en denken wij wel eens, wat die dierbare hartjes toch zullen beginnen zonder hen, van wie ze alles hebben gekregen van den aanvang huns levens af - dan zal 't ons een troost wezen verzekerd te zijn, dat er voor hen gezorgd wordt, al is vaders stoel ledig en moeders teeder glimlachende wijsheid niet meer. En blijven wij gespaard, dan krijgen wij wellicht de gelegenheid te leeren, wat Victor Hugo zoo aardig ‘l'art d'être grandpère’ heeft genoemd. En kunt ge van alle heerlijke familiebetrekkingen onder de zon er wel ééne bedenken, welke zoo volmaakt verrukkelijk is en zoo vrij van verantwoordelijkheid als die van grootouder?

En hiermede basta. Medegesleept door de aantrekkelijkheid van ons onderwerp, zijn wij toch al uitvoeriger geworden dan oorspronkelijk onze bedoeling was. Wij eindigen met de hoop uit te spreken, dat wat 't ons vergund werd hier aan te bieden, door alle ouders, die ‘De Huisvriend’ in hunne woonkamer hebben, met welwillendheid worde ontvangen. Moge het hun een prikkel zijn, om rijkelijk hunne ernstige aandacht te schenken aan de theorie van de heerlijke taak, waartoe elke nieuwe dag hen roept: de opvoeding hunner kinderen.

Nelly's wraak.

‘Je kunt jezelf zooveel verdedigen als je wilt, Karel, maar iedereen hier in de stad weet, hoe je mij behandeld hebt - mij, die nu al drie jaar omgang met je gehad heb. Ga maar naar Marie - je kunt gerust gaan, ze heeft een aardig vroolijk gezicht, misschien zal zij je beter aanstaan. Maar denk niet, dat je zoo van mij afkomt, ik zal mij wreken, al is het ook jaren later.’

De spreekster was een eenvoudig, tenger meisje, dat er voor haar vier en twintig jaar veel ouder uitzag; de ander een knappe jonge man in uniform, met een schuldbewuste uitdrukking op het gelaat, terwijl hij zenuwachtig met een stokje in de hand stond te spelen.

Zij stonden te praten bij het aardige met klimop begroeide huisje, dat Nelly met haren vader, die tuinman was, bewoonde, en zij namen afscheid van elkaar, na jarenlangen omgang.

Hij sprak geen enkel woord tot zijn verdediging, en stond nú op den eenen voet en dan op den ander, terwijl Nelly, met een kleur van opgewondenheid op hare magere wangen, lucht gaf aan een stroom van bittere woorden; en toen ging hij weg, om eenige maanden later Marie te trouwen, de aardige dochter van een man, die onlangs een kleine boerderij gekocht had op eenige mijlen afstands.

Nelly leed veel onder den slag, die haar getroffen had; zij werd stil en in zichzelve gekeerd, werkte van den vroegen morgen tot den laten avond, terwijl zij steeds nadacht over de beleediging haar aangedaan, en hare lippen steeds vaster op elkaar

drukkend, als er berichten uitlekten van de boerderij die door Karel en Marie betrokken was.

In den beginne ging alles goed, maar de berichten kwamen zeldzamer en met grooter tusschenpoozen, want Karel's regiment was naar Indië vertrokken en er gingen jaren voorbij, zonder dat zij iets hoorde.

De jaargetijden volgden elkaar op, en kenmerkten zich voor Nelly door spitten en zaaien, wieden en oogsten; de

tuin, waarvan zij zooveel voordeel trok, was altijd uitstekend in orde, het huisje smetteloos, zij was een zorgvolle dochter, en knappe vrouw; soms, als haar vader bij den haard een pijp rookte, was hij nieuwsgierig of zij het voorgevallene vergeten was, maar hij vroeg het haar niet, en er kwam geen woord over haar lippen.

De bewoners van de boerderij waren gestorven of verhuisd, en zoo was het ook het geval met de grootmoeder, die Karel grootgebracht had; er waren dus weinigen over die konden spreken over den aardigen jongen, die Nelly's speelkameraad en verloofde geweest was, die als soldaat was weggegaan en haar zoo slecht behandeld had.

‘Zeg eens, Nelly, heb je het nieuws al gehoord?’ riep de oude postbode op zekeren morgen, toen hij over de heg keek naar Nelly, die geknield lag om haar bessen te plukken. ‘Jaren geleden heb je gezworen, dat je je op Karel zoudt wreken, maar je hoeft het niet meer te doen, hoor! hij is dood, in Indië gestorven, en zijn vrouw is hier met een kindje, het eenige dat hen is overgebleven. Zij zag er doodsbleek uit, en had mijlen te voet afgelegd, in de veronderstelling dat haar familie nog op de boerderij zou wonen en nu is zij in het werkhuis opgenomen.’

De bessen in Nelly's boezelaar rolden

† KEIZERIN FRIEDRICH.

op den grond; gedurende een oogenblik nam haar gelaat een zachtere uitdrukking aan; toen raapte zij de vruchten bij elkaar en keek den ouden man boos aan.

‘Ga aan je werk, man,’ was haar eenig antwoord.

Toen haar vader thuiskwam om te eten, zeide zij niets, maar zoodra hij vertrokken was, kleedde zij zich netjes aan, en begaf zich naar een plaats, waar zij vroeger nooit geweest was, en waarvoor zij den grootsten afkeer had - het werkhuis.

Wat er tusschen de beide vrouwen voorviel, heeft Nelly nooit verteld, maar zij zat bij haar stervende mededingster, totdat deze den laatsten adem had uitgeblazen, en toen zij naar haar huisje terugkeerde, droeg zij een bundeltje in den arm, waarnaar zij af en toe met teederen blik keek. Haar verwonderde vader bleef stil toekijken, toen zij de sjaal losmaakte, en er een aardige slapende jongen van twee jaar uit te voorschijn kwam; gedurende een heele week zei hij er niets van en rookte ontelbare pijpen, terwijl hij tollen en andere kleinigheden voor het kind maakte, want Nelly en haar vader begrepen elkaar zoo goed als slechts weinig menschen doen, en hij wist, dat zij ten laatste wel zou spreken. De oude postbode en anderen waren niet

zoo fijngevoelig, maar zij kregen de snibbigste antwoorden voor hun inmenging in de zaak.

Maar op zekeren avond, toen zij het aanvallige schepseltje haren vader goedennacht had laten kussen, en hem daarna naar bed had gebracht, keerde zij terug en bleef stil naast den ouden man staan.

‘Slaapt de kleine vent?’

‘Ja, vader!’

De oude man begaf zich langzaam naar het binnenkamertje, en stond naar het kind te kijken; toen voelde hij plotseling zijn dochters hand op zijn arm.

‘Gij zult hem mij laten behouden, niet waar, vader? het zal niet veel kosten,’ en haar stem beefde van aandoening toen zij deze woorden sprak.

‘Al de liefde, die ik had, was voor hem, die is weggegaan, ik kon geen ander beminnen, ook een ander mij niet - want hij had mij lief op zijn manier. Ik heb altijd geweten, dat hij zwak was, en makkelijk te verleiden; ik was de sterkste, zelfs toen wij nog op de Zondagsschool gingen. Marie zei, dat hij mij liet groeten, en dat hij mij nooit vergat - nooit!

Kuikens en eendjes zijn wel aardig vader, evenals bloemen en groenten, maar zij vullen iemands leven niet. Wanneer ik nu in den tuin bezig ben, en ik hoor de kleine voetjes op het pad heen en weer trippelen, wanneer ik hem 's avonds in zijn bedje leg en hij slaat zijn armpjes om mijn hals, dan voel ik, dat ik iets heb om voor te leven, dat ik moet trachten zelf goed te zijn, om Karel's kindje op het rechte pad te leiden. Zijn jongen mag niet in het werkhuis gaan, omdat ik handen heb om te werken. Laat ons het kind tot een goed en eerlijk mensch opvoeden;’ hier stokte haar stem.

Maar haar vader begreep haar; hij knikte en legde een hoornigen vinger op het rooskleurige wangetje.

En dit was Nelly's wraak.

† Keizerin Friedrich.

Wederom zijn wij geroepen om in de kolommen van ‘De Huisvriend’ eenige regels te wijden aan de nagedachtenis eener edele vrouw.

Maandag den 5den Augustus is op het kasteel Friedrichshof overleden Keizerin Friedrich, de weduwe van Keizer Friedrich III, wien het gegund was slechts zeer korten tijd over Duitschland te regeeren.

Haar dood heeft een einde gemaakt aan een nierkwaal, waaraan zij reeds langen tijd lijdende was.

Maar niet alleen lichamelijk, ook geestelijk heeft keizerin Friedrich veel geleden; zij is nooit met hart en ziel ‘Duitsch’ geweest, maar is steeds Engelsche gebleven. Bismarck was een harer grootste tegenstanders en zij is dikwijls ijverig in de weer geweest om Bismarck's plannen te dwarsboomen.

In de Duitsche kunstenaars en hun werk stelde zij altijd veel belang, en naar haar beste weten heeft zij de kunst helpen bevorderen. Ook voor liefdadige doeleinden had zij steeds veel over.

In 1866 richtte zij de naar haar genoemde Victoria National-Invalidenstiftung op. Tijdens den oorlog van 1870-71 gaf zij zich van Homburg uit veel moeite voor de verpleging van gewonden en zieken. Ook voor de vrouwenkwestie heeft zij zich warm geïnteresseerd; zoo hielp zij o.m. oprichten: het Victoria-lyceum, het Tehuis voor meisjes uit den voornamen stand, de Lettevereeniging, het Feierabendhaus voor onderwijzeressen en het Pestalozzi-Fröbelhuis. In 1883 eindelijk werd op haar

initiatief te Berlijn het Victoriahuis, tot opleiding van verpleegsters, opgericht. Toch was keizerin Friedrich bij haar onderdanen niet zeer bemind; men zag het met leede oogen aan, dat zij in haar huis bij voorkeur Engelsch personeel, Engelsche meubelen enz. had.

De groote beproevingen, die zij gedurende den lijdenstijd van haren echtgenoot ondervond, de teleurstelling zoo lang kroonprinses te zijn geweest om ten slotte slechts enkele maanden keizerin te zijn, deden de koelheid van het volk veel verminderen, zoo niet geheel verdwijnen, zoodat men nu oprecht treurt bij haar verscheiden. Als voorbeeldige echtgenoote van keizer Friedrich verdient zij in dankbare herinnering te blijven voortleven in de harten van het Duitsche volk.

Lady Melusine.
(*Vervolg van blz.* 323.)

Melusine stond zeer verontwaardigd op.

'Ik betreur het hier gekomen te zijn en zal u in 't vervolg niet meer lastig vallen, Mr. Roy,' zei zij zeer uit de hoogte en verliet zonder groet den toren.

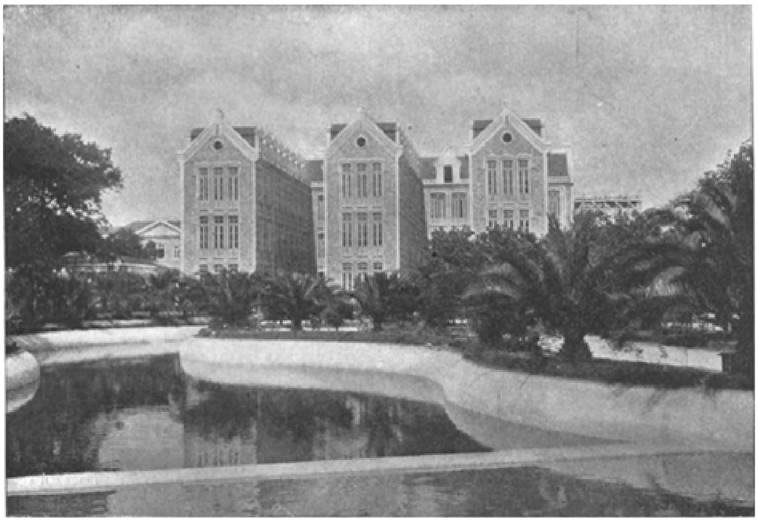

VERBLIJFPLAATS DER BOEREN-GEVANGENEN TE CALDAS DA RAINHA IN PORTUGAL. (Zie blz. 332.)

In de gang kwam zij den hertog tegen, die met de huishoudster in gesprek was.

'Uw "zachte geleerde" in den boekentoren is een zeer brutaal mensch, Charley,' riep zij, nog rood van ergernis.

'Roy brutaal?' vroeg Hastings lachend; 'maar wat heeft hij dan gedaan?'

'Hij, hij praatte louter onzin en was zoo onbeschaamd te zeggen, dat hij gemoedelijk met de verschijning gebabbeld had, en dat zij er zeer respectabel, hoewel nogal ouderwetsch uitzag. Zooals men er met een klein kind over spreken zou,' kwam het boos over hare lippen.

De hertog lachte luid.

'Ei, ei, en dat doet die schuchtere Roy,' riep hij; 'ik wist niet dat hij zoo sarcastisch kon zijn, en hield hem ten opzichte van spoken nogal voor tactvol.'

'Ja, Mylord,' zoo mengde zich Mrs. Fly in het gesprek, 'hij is al sedert langen tijd vreemd. Hij spot en lacht over alles sedert - sedert hij zooveel eet.'

Nu was het niet langer de hertog alleen die lachte, maar ook Melusine stemde er mee in.

'Ja, uwe genade,' ging Mrs. Fly voort, 'hij eet als een veldarbeider, hij, die vroeger haast niet meer gebruikte dan een vogel, en dat nu al bijna twee jaar. Ik moet hem altijd eten voor twee naar den toren laten brengen, en dan heeft hij altijd zoo'n trek, dat ik hem vol ergernis laat vragen, of hij nog meer wil. Hij zal uw genade nog bankroet eten.'

'Nu, wij zullen het daar maar op laten aankomen,' lachte

de hertog, die zich kostelijk over den eetlust van Mr. Roy amuseerde.

'De man is gek,' besloot Melusine, tegen haar wil meelachend, en met deze beslissing was Mr. Roy voorgoed uit de lijst van voor haar bestaanden geschrapt.

Zij had er ook een aangeboren talent voor om menschen, die zij niet mocht, gewoonweg te negeeren, en tot degenen, die zich niet op de gunst van de hertogin beroemen konden, behoorde ook de oom van den hertog, Sir Robert Mount-Severn.

Zijn gedrag jegens Melusine was als dat van den oplettenden cavalier, ja, hij was bijna opvallend en gezocht aardig, iets wat Melusine volstrekt niet scheen te merken. Zij behandelde hem dan ook zoo koel mogelijk en zag niet naar hem om, dan wanneer het onvermijdelijk noodzakelijk was. Door den hertog over de reden van haar afkeer ondervraagd, moest zij het antwoord schuldig blijven, ja, zij moest zelfs bekennen, dat hij in gezelschap zeer amusant en een charmante cavalier was. Zij wist zelve niet dat een instinct haar van hem afstiet, hetzelfde instinct dat het dier gevoelt, wanneer zijn vijand in aantocht is.

Melusine kon zich dus geen rekenschap geven van hare antipathie, en daar zij zich op een onaantastbare hoogte geplaatst meende, deed zij ook niet haar best haar tegenzin te verbergen. Mount-Severn behoorde evenwel, althans waar het de hertogin betrof, tot die soort van menschen, welke de eigenschap van een klit bezitten; zij klampen zich aan iedereen vast en zijn niet gemakkelijk af te schudden. Hij scheen er niets van te bemerken, dat hij haar, op zijn zachtst uitgedrukt, onbeleefd behandelde; hij scheen dat bovendien voor iets onbestaanbaars te houden. Daarbij kwam, dat hij een groote mate van inbeelding bezat over de onweerstaanbaarheid zijner eigen elegante persoonlijkheid, benevens het heerlijk geloof, dat hij bij iedereen, inzonderheid bij dames, geluk moest hebben, evenals zeker Romeinsch veldheer, die kwam, zag en overwon.

Op zekeren dag verzocht hij Melusine om een onderhoud onder vier oogen. Zij voelde eigenlijk weinig lust hem dit vreemd verzoek toe te staan, maar bedacht zich dat hij toch de oom van haren echtgenoot was en ontving hem zeer koel in haar prachtig boudoir, dat zij geheel wit had laten stoffeeren.

'Werkelijk een feeëntempel,' riep hij, om zich heen blikkend in het witte nestje, welks muren met wit damast bekleed, waar de meubelen en ramen verzilverd waren, de overtrekken van wit zijden pluche, terwijl dezelfde stof als portière van een fries in Griseille schilderwerk afhing. Een wit Smyrna-tapijt met Griseille ornamenten en bloemen in matte kleuren bedekte den vloer, terwijl het slechts witten kasbloemen veroorloofd was in zilveren vazen en schalen hun kort eendaagsch bestaan te leiden. 'Eigenlijk,' ging Sir Robert met een blik op zijn smettelooze lakschoenen voort, 'eigenlijk mochten bevoorrechten deze witte pracht slechts op Turksche manier betreden, namelijk, hun pantoffels voor de deur laten staan. Laarzen zijn hier al te profaan. Maar ik maak u mijn compliment over uw smaak, Mylady, u hebt voor de "fee Melusine" werkelijk een waardig plaatsje gemaakt.'

Melusine maakte een beweging van ongeduld.

'Ga als je blieft zitten, Sir Robert,' sprak zij, 'wat verlangt ge van mij?'

Mount-Severn kuchte even.

'Mijn verzoek is van zeer delicaten aard,' begon hij, 'maar daar ik mij tegenover een bloedverwant bevind, valt het mij gemakkelijker het uit te spreken'

'Nu, zonder omwegen, wat verlangt ge?' vroeg Melusine zeer koel.

‘Neem mij niet kwalijk, maar mijn inleiding is nog niet uit, Mylady. Zooals ge wel gehoord zult hebben, bezat ik vroeger een aanzienlijk vermogen, dat ik buiten mijn schuld door spelingen van het noodlot verliezen moest, en -’

‘Pardon, Sir Robert, maar ik moet u in de rede vallen,’ antwoordde Mylady kortaf; ‘gelukkig ben ik in staat deze lange inleiding beduidend in te korten, door te verzekeren dat “de spelingen van het noodlot”, waardoor gij uw vermogen hebt verloren, mij geheel onverschillig en ook bovendien volkomen bekend zijn. Verder weet ik ook, dat gij van Lady Isabella Hastings, uw zuster, briljanten erfdet, welke diezelfde “spelingen van het noodlot” ten offer vielen. Ik zeg u dit slechts om u eenige kleine.... omschrijvingen te besparen en ben bereid u nu verder aan te hooren.’

Mount-Severn beet zich de lippen tot bloed, maar hij dwong zich tot een lachje toen hij antwoordde:

‘Nu, Mylady, gij neemt het mij toch niet kwalijk, dat ik mijn jeugd in volle teugen genoten heb.’

Melusine haalde de schouders op en zweeg.

Mount-Severn ging evenwel voort: ‘Daar ge zoo goed op de hoogte schijnt te zijn met alles wat mijn verleden betreft, zal het voor u zeker geen nieuws zijn te hooren, dat Charley mijn inkomsten heeft vastgesteld. Het cijfer, moet ik ronduit bekennen, is hoog genoeg, maar mijn positie en de eischen, waaraan ik volgens mijn rang en stand moet voldoen, vorderen veel geld - om kort te gaan, mijn jaargeld is niet toereikend.’

‘En waarom vertelt ge mij dat?’ vroeg Melusine, de schouders ophalend en het hoofd schuddend; ‘ik zou het veel practischer van je vinden als ge dat Charley voorrekendet. Ik heb van die dingen geen verstand, werkelijk niet.’

Mount-Severn ignoreerde de toespeling op zijn neef volkomen.

‘Na deze inleiding, Mylady,’ sprak bij vertrouwelijk, ‘zult ge het niet al te zonderling vinden, als ik mij tot u, de bloedverwant, de vrouw van mijn volbloed neef, wend, en u verzoek mij een zekere som gelds te leenen, totdat ik mijn driemaandelijksch inkomen ontvang.’

Melusine wierp het hoofd in den nek en lachte, een harde, beleedigende lach.

‘Dus is het u daarom te doen?’ sprak zij. ‘Neen, Sir Robert, het komt niet bij mij op u, al was het maar een shilling te leenen. Mijn echtgenoot wil niet, dat ge meer geld verteert, dan hij voor u heeft vastgesteld, en hij zou met recht boos op mij zijn als ik mij tot uw geldbron zou maken. Uw oplettendheden waren overigens al te opvallend, om niet een aanval op mijn beurs te verwachten,’ voegde zij erbij op den toon van minachting, die haar eigen was.

Mount-Severn stond op met bliksemende oogen en hoogrood van toorn, zoodat zij begreep met haar onverschilligheid aan het verkeerde adres te zijn gekomen, en voelde dat zij den vóór haar staande wat al te veel van haar afkeer voor hem had blijk gegeven.

‘Gij wordt beleedigend, Melusine,’ riep hij woedend, maar hij wist zich dadelijk weer te beheerschen en ging op vrij kalmen toon voort: ‘Mag ik de vrijheid nemen u een waarschuwend woord toe te voegen? Het zou namelijk niet verstandig van u gehandeld zijn, mij tot uw vijand te maken, want ik bezit de middelen om mij over aangedane beleedigingen te wreken. Want al is de wraak een plebejisch genot, dan bestaat ze toch.’

‘Pardon, Sir Robert,’ sprak Melusine kalm, ‘ik houd het integendeel voor zeer onverstandig van u, mij te dreigen, daar een enkel woord van mij, de vrouw van uw neef, voldoende is om de poort van Hastings-Castle voor altijd voor u gesloten te

doen zijn. Voorloopig kunt ge evenwel gerust zijn - ik ben niet van plan een woord te spreken, dat Charley van u zou kunnen vervreemden. Ik ben ook niet te trotsch om te erkennen, dat mijne woorden van zooeven, die u zoo in het harnas gejaagd hebben, wel wat overijld waren. Is u dat voldoende?'

'Volkomen, Mylady,' was het ridderlijke antwoord.

'Nu dan,' riep Melusine half zorgeloos, half ongeduldig,

'*soyons amis*, *Cinna!* Maar overigens *entre nous et sans phrase*, wat kunt ge mij, hertogin van Hastings, dochter van Robert Carr Holwell en weduwe van den baronet van Hereford, voor schade berokkenen? Neem mij niet kwalijk, maar dat begrijp ik niet goed.'

Mount-Severn's oogen glinsterden weer onheilspellend en om zijn mond speelde een weinig aangenaam lachje.

'Gij zijt zeker op een voorname hoogte geplaatst, Mylady,' sprak hij met loerenden blik, 'en eigenlijk hebt ge ook volkomen gelijk. Wat zou ik ook kunnen zeggen van miss Melusine Holwell, of de weledelhooggeborene hertogin van Hastings? Niets! Maar wel zijn er mogelijk eenige wondeplekjes te ontdekken bij de weduwe van den baronet van Hereford?'

'Sir Robert, gij wordt onbeschaamd,' stoof Melusine op; 'hoe durft ge het wagen mij zulke dingen toe te voegen! Bij Charley zult ge u daarover te verantwoorden hebben.'

'Waarschijnlijk zult ge niet zoo stormachtig daarnaar verlangen, als ge eerst weet wat ik meen,' antwoordde Mount-Severn zeer koelbloedig. 'Mylady, wilt ge wel de goedheid hebben u den 16den September te herinneren?'

Over Melusine's gelaat trok een vale, aschgrauwe kleur, maar zij vroeg, zonder door het beven harer stem haar aandoening te verraden:

'Wat wilt ge daarmee zeggen? Ik was nooit vlug in het raden van raadsels, Sir Robert, ge moet mij er de oplossing maar dadelijk bij geven.'

'Zoo, zoo - Mylady wil zich dus niet bezinnen!' antwoordde Mount-Severn zonder den stekenden blik van haar af te wenden. 'Nu dan, 16 September is de dag op welken den baronet van Hereford dat ongeluk op de jacht overkwam, en waarover gij voor den rechter een eed hebt afgelegd. Moet ik nog duidelijker verklaringen geven, of heeft Mylady mij begrepen?'

Melusine's hand woelde achteloos en bevend onder de witte azalia's eener jardinière, die vóór haar op tafel stond, maar toch beheerschte zij zich nog volkomen. 'Ik wist niet, dat daar nog iets bizonders bij viel op te merken en meende dat de feiten van algemeene bekendheid waren. Ronduit gezegd, vind ik het niet erg teergevoelig van u den dag van het ongeluk in mijn herinnering terug te roepen.'

'Aha, ge trotseert me, Lady Melusine?' zei Mount-Severn nog zachter, bijna sissend, terwijl hij haar dicht naderde en zij op een handbreedte elkaar in de oogen konden zien. 'De drenkeling klemt zich altijd nog aan een stroohalm vast, maar mijn mooie, verrukkelijke Melusine, wat geeft u dien stroohalm? Hij kan u niet redden; maar als de golven u over het hoofd slaan, dan zal ik een betere hulp zijn, Mylady, want - ik ken het geheim van den 16den September!'

Na deze woorden maakte hij een bespottelijke buiging en verliet het boudoir. Melusine deed achter hem de deur op slot en zonk toen luid stenend op de knieën.

'Wat weet hij? Hoeveel weet hij? Of gist hij er slechts naar en wil mij door dreigementen in zijn macht brengen? O God, het zal mij nog waanzinnig maken,' mompelde zij, terwijl zij haar gelaat in het zachte overtrek eener causeuse verborg.

Spoedig daarop kwam de kamenier om Mylady voor het diner aan te kleeden. Melusine riep haar toe dat zij hoofdpijn had en vandaag in hare kamer wenschte te blijven, men zou haar in haar kleedkamer bedienen.

Het meisje verwijderde zich.

‘Ik kan niet onder al die menschen gaan, vandaag althans niet,’ dacht Melusine vol smart. Doch een nieuwe gedachte kwam bij haar op. ‘Neen, die nietswaardige mag het niet weten, mag zelfs niet gissen hoe vreeselijk zijn woorden mij getroffen hebben - ik moet mijn plichten als gastvrouw waarnemen, al was het slechts om hem te misleiden. O God! erbarm u over mij - is dat nu het geluk dat ik mij had voorgesteld? Ik ben omgeven van rijkdom en pracht, Charley heeft mij lief en ik aanbid hem, maar op den achtergrond staat voortdurend dat vreeselijke spook en jaagt mij in den dood. Wanneer en hoe zal dat eindigen?’

Melusine stond op en streek zich het haar uit het voorhoofd.

‘Het is veel beter dat ik naar mijn gasten ga,’ dacht zij en betrad haar kleedkamer. Zij wilde zich heden zelve aankleeden, de kamenier mocht niet zien dat zij eerst haar verwrongen trekken tot de gewone uitdrukking dwingen moest.

Zij trad in haar garderobekamer en zocht onder haar japonnen, want vandaag moest zij een kleur dragen, die haar bleeke gelaatskleur opwekte.

Zij nam een prachtige robijnroode fluweelen japon met Venetiaansche kant afgezet, en deze kleur wierp een zachten weerschijn op haar gelaat - zij was dus tevreden.

Een rivière van diamanten om den hals en een ster van dezelfde steenen in het los opgestoken haar voleindigde haar toilet. Toen wierp zij een sortie van wit goudbrocaat over haar onbedekte schouders, nam een waaier en betrad den corridor, van waaruit men den binnenslottuin overzien kon.

In den tegenoverliggenden vleugel, rechts van den boekentoren, waren gelijkvloers kamers voor de gasten ingericht, die zoo gelegen waren dat de slaapkamers op den slottuin, de zitkamers op het park uitkwamen.

Van beide zijden kon men onmiddellijk in de open lucht komen door zoogenaamde Fransche ramen, die tot aan den grond reikten en opgeschoven konden worden. Melusine wist, dat in de kamers het dichtst bij den boekentoren Sir Robert Mount-Severn woonde, en onwillekeurig bleef zij staan en keek naar omlaag naar zijn vensters, waarvan er een opgeschoven was, zoodat men in de slaapkamer en door de geopende deur ook in de voorste op het park uitkomende woonkamer kon kijken. Daar zag zij hem van boven af aan zijn schrijftafel staan en in de laadjes rommelen; hij bewoonde deze kamers op Hastings-Castle altijd, en liet daar achter wat hij niet mee wilde nemen.

Sir Robert's hond, een zeer jonge foxterrier, op welken Melusine al de gunst overdroeg die zij zijn meester ontzegde, speelde in de slaapkamer met een pantoffel en Melusine amuseerde zich onwillekeurig over de wijze, waarop de rashond het eigendom van zijn meester vernielde. Plotseling zag zij hem stilstaan, de pantoffel loslaten en zich werpen op een pakje, dat onopgemerkt door Sir Robert naast hem op den grond gevallen was. Zijn prooi grijpen en er mee naar den slottuin hollen was het werk van een oogenblik, en lachend vervolgde Melusine haar weg, want de hond was uit het gezicht verdwenen en zijn meester interesseerde haar volstrekt niet.

Toen zij evenwel beneden in de hal kwam trof zij daar Trim den terrier opnieuw aan, die met zijn prooi in den bek rondliep en tot nu toe tevergeefs beproefde ze te vernielen. Melusine lokte het dier en maakte hem het voorwerp afhandig; het was een stijf ineengebonden klein pakje met het opschrift ‘Dexter’, waarschijnlijk brieven bevattend. Zij dacht eraan het terug te geven; daar zag zij Sir Robert uit zijn slaapkamerraam in den slottuin treden en nauwkeurig rondkijken, bezorgd, zooals het haar toescheen, en toen aan zijn hond roepen en fluiten, die, goed onder appèl staande, dadelijk naar zijn meester snelde. Op hetzelfde oogenblik verscheen de hertog in de hal en onwillekeurig verborg Melusine het pakje in den zak harer japon.

‘Melusine, ben je daar?’ riep Lord Hastings verheugd, ‘Lotti zei me dat ge hoofdpijn hadt en vandaag niet aan het diner zoudt verschijnen. Ik wilde juist bij je komen.’

‘Ik heb mij maar vermand, Charley,’ sprak Melusine lachend; ‘men heeft nu ook werkelijk geen tijd om hoofdpijn te hebben.’

Na het diner, waaraan Sir Robert Mount-Severn bizonder laat verscheen, trad hij op Melusine toe.

'Pardon, Mylady,' zei hij op zijn gewone ridderlijke manier, 'maar ik zag u straks met mijn hond in de hal spelen; is het u ook mogelijk opgevallen, dat hij een klein pakje meegesleept heeft? Ik had wat in mijn papieren gerommeld en daarbij is het pakje op den grond gevallen, dat weet ik zeker. Trim moet het ongemerkt hebben meegepakt; voor die jonge honden mag men werkelijk niets laten liggen. Ik heb er reeds overal naar gezocht, want daar het quitanties bevat, zou ik het niet gaarne kwijt zijn. In dit opzicht ben ik zeer ordelijk,' voegde hij er lachend bij.

Melusine stelde zich voor, dat Sir Robert met zijn 'quitanties' loog, en door een plotselinge ingeving beheerscht, sprak zij: 'Trim had grooten lust mijn waaier mee te nemen, maar een pakje, neen, zoover ik gezien heb, niet.'

Melusine wist zelf niet waarom zij het bezit van het pakje loochende; misschien was het een gevoel van wraak, daar zij gemerkt had, dat het verlies van deze 'quitanties' hem onaangenaam was.

Toen zij 's avonds alleen op haar kamer was, haalde zij haar vondst te voorschijn, en zonder aarzelen maakte zij de touwtjes van het pakje los.

Buitenop zat een klein aantal genummerde brieven, van de hand van Sir Robert, beantwoord door een vreemde, en Melusine verwonderde zich dat Sir Robert, die in andere aangelegenheden zoo nonchalant was, bij zulke kleinigheden zoo'n ordelijken geest aan den dag legde om concepten te schrijven en brieven te nummeren. Er zijn zelfs lieden, die de grootste dwaasheden huns levens iederen avond opschrijven en er toch niet wijzer door worden, hoewel zij het zwart op wit kunnen lezen.

(*Wordt vervolgd.*)

Verblijfplaats der boeren-gevangenen te Caldas da Rainha in Portugal.

Velen der lezers zal het zeker wel bekend zijn, dat een deel der Boerengevangenen onlangs is overgebracht naar Portugal, waar ze in het regeeringsgebouw te Caldas da Rainha een onderkomen gevonden hebben.

De behandeling moet er zeer humaan zijn en het verblijf in het plaatsje zeer aangenaam.

St. Ulrich en de Houtindustrie in het Grödnerdal.
Met illustratiën.

Voor de uit het noorden en zuiden komende toeristen vormt het station Waidbruck de entrée voor het Grödnerdal. Van Waidbruck leidt een meerendeels goede straatweg

KERK IN ST. ULRICH. - BRUG TE ST. ULRICH.

door het nauwe dal in twee uren tamelijk steil naar de brouwerij St. Peter. Hier zien wij voor het eerst Gröden's herkenningsteeken, de machtige Langkofel; trotsch en statig verheft zich deze rots over de met weiden bezette bergen en groene hellingen. Na St. Peter stijgt de weg weer, het dal wordt breeder, en we zien het vriendelijke St. Ulrich (1236 Meter), het 1640 inwoners tellende hoofdplaatsje van het Grödnerdal. Menig reiziger, die zich St. Ulrich als een klein, eenvoudig dorpje voorgesteld heeft, staat verbaasd te kijken als hij een groot dorp ontwaart, wiens zindelijke, nette huizen den indruk van welgesteldheid maken, en na langduriger verblijf zal de vreemdeling den indruk krijgen, dat Gröden met zijn industrie, in den handel een belangrijke rol speelt. Maar niet alleen op het punt van handel staat Gröden op zulk een hoogen trap van ontwikkeling,

ook het vreemdelingenverkeer neemt er zeer toe. Nu wordt dit slechts door een deel der bevolking erkend, maar er behoort geen groote profetische gave toe om te voorspellen,

SCHILDERWERKPLAATS VAN CHRISTIAAN DELAGO.

dat het van jaar tot jaar toenemende vreemdelingenverkeer allen Grödners overtuigen zal, welke voordeelen dit aanbrengt.

Dit verkeer is in Gröden nog van betrekkelijk korten datum, want eerst sedert 1870 staat dit heerlijk gebied voor den grooten toeristenstroom open. Langzaam maar zeker steeg het aantal bezoekers, en het is nu dermate toegenomen, dat gedurende het reisseizoen in geen enkel hotel of particulier huis meer een plaats te krijgen is.

Billijke prijzen, goede bediening en de heerlijke streek zijn wel de oorzaken van het toenemende vreemdelingenverkeer.

De Grödners zijn een tak van het Ladenische volk, dat sedert overoude tijden de dalen van Gröden, Enneberg, Buchenstein, Fassa en Ampezzo bewoont. Het is zeer eigenaardig, dat de Grödner taal en gewoonten tot heden toe onvervalscht zijn behouden gebleven, en dat zij geen Duitschen of Italiaanschen invloed ondervonden, want te midden van dezen heeft het kleine, bizonder kunstlievende volkje zich genesteld. De Grödners zijn bescheiden, tevreden en arbeidzame menschen; uit eigen kracht hebben zij hun industrie tot de tegenwoordige hoogte gebracht.

De voorwerpen, die in Gröden gesneden worden, zijn hoofdzakelijk kinderspeelgoed, ledepoppen, paarden en andere dieren, poppekoppen, wagens enz.; bovendien worden heiligenbeelden en huishoudelijke artikelen in groote hoeveelheden vervaardigd, ook beeldhouwerij ter versiering en het samenstellen van altaren heeft op uitgebreide wijze plaats. Daar de meeste gesneden voorwerpen beschilderd worden, speelt het schilderen in de industrie te Gröden een voorname rol. Vroeger, in de zeventiende eeuw, werd in Gröden ook kant gemaakt, doch heden is de kantklopperij verdwenen.

Man en vrouw, jong en oud verdienen tegenwoordig den kost met snijwerk, en dat deze verdienste niet zoo gering is, bewijst de welgesteldheid der snijders.

Tot een der specialiteiten op het gebied van houtbeeldhouwwerk behooren de gedeeltelijk mooi gesneden Christusfiguren, die godsdienstig opgevat en uitgevoerd zijn. Er zijn in Gröden beeldhouwers van groot genie, kunstenaars bij Gods genade, die geheel opgaan in hun werk. De invloed van den godsdienst op de kunst werkte altijd zeer weldadig, zoowel in de middeleeuwen als nu. Deze invloed zal uit een godsdienstig en ideaal oogpunt beschouwd, steeds vruchtbaar zijn, en den kunstenaar en zijn werk voordeel aanbrengen.

Men kan met tamelijke zekerheid aannemen dat Gröden met zijn snijwerk van drie tot vier ton verdient; rekent men daarbij nog de voordeelen van het groote vreemdelingenverkeer, dan kan men begrijpen dat de Grödners zeer welgesteld zijn.

Behalve het bezoek aan de verschillende ateliers en werkplaatsen, is ook de bezichtiging der beide kerken zeer aanbevelenswaardig. De St.-Ulrichkerk dagteekent uit de jaren 1793 tot 1796 en is in den zoogenaamden nieuw Italiaanschen stijl gebouwd. De schilderijen zijn van Frans en Jozef Kirchebner uit Innsbrück, het beeld op het hoog-altaar door den kunstschilder Jozef Moroder, een geboren Gröder, gemaakt.

De St.-Antoniuskerk werd in 1666 gebouwd; de beelden der heiligen, Rupert en Ulrich, zijn door den Grödner beeldhouwer Dominik Binatzer (1662), het altaarbeeld door P. Deschwanden gemaakt.

De kleederdracht der Grödners is veel veranderd; de mannen gaan zeer modern gekleed, terwijl de vrouwen zich meer aan het oude houden. De goedgezinde Grödner-vrouw is trotsch op haar familiesieraden, en op groote feestdagen fonkelt het aan haar van ringen, kettingen, kruisen enz.

Zeer levendig is bij de Grödners de lust tot leeren, en daartoe wordt hen ook te St. Ulrich ruimschoots gelegenheid gegeven. De rijksschool biedt onder leiding van den bekwamen directeur Hans Larch aan de jongelieden tot vlijtig leeren gelegenheid in alle vakken en er wordt druk gebruik van gemaakt.

ROCOCO-ALTAAR UIT DE WERKPLAATS VAN FRANZ SCHMALZL.

Vóór wij een kijkje gaan nemen in de verschillende ateliers, moeten wij onze aandacht wijden aan het materiaal, dat de beeldhouwer voor zijn groote figuren noodig heeft. In den winter, als er op de hoogten sneeuw ligt, wordt het hout met paarden of door menschen naar het dal gebracht; trotsche pijnboomen, die 's zomers nog diep met hun wortels in den grond grepen. De stam wordt vooraan op de kleine, maar zeer stevige slede met kettingen bevestigd; het overige deel van den boom sleept achteraan. Door de groote behoefte aan pijnboomen is de voorraad reeds zoo gedund, dat het grootste deel van het hout van buitenaf betrokken moet worden.

Wij betreden het atelier van den beeldhouwer Franz Travella en kunnen het trapsgewijze ontstaan van een beeld nagaan. Op den grond ligt een vormeloos houtblok, waaruit een leerling met gewichtig gezicht stukken staat te houwen; de vorm is hier nog niet te onderscheiden. Daarneven zien wij een juist uit het ruwe hout gesneden kleine madonna; met hart en ziel is de jonge beeldhouwer bij den arbeid, iedere snede brengt leven in de plooien van het kleed en uitdrukking in het gelaat der moeder Gods; hier zien wij het werk in een vorm, waaruit reeds duidelijk de bedoeling des kunstenaars kenbaar is. Een andere, meer dan levensgroote figuur wordt eveneens uit het ruwe te voorschijn gebracht; bij deze zien wij reeds duidelijk de verhouding van kleed en lichaam. Rechts hiervan zien wij een geheel gereed beeld; het werk van den beeldhouwer is afgeloopen, de figuur is klaar en kan naar het atelier van den schilder verhuizen.

In het dorp zelf is het verbazend warm; slechts vreemdelingen ziet men op straat, de inwoners zijn allen aan den arbeid. In ieder huis en huisje zijn vlijtige lieden, waar wij ook heenkijken. Overal zien wij voor de huizen beelden in de zon staan drogen, voor de woning van Franz Schmalzl werkelijk prachtige zaken, meest heilige, alledaagsche voorwerpen slechts weinig.

Ten slotte zijn wij gekomen op de plaats waar de verzendingen geschieden, en die dikwijls zulke afmetingen aannemen, dat de vreemdeling er zich geen voorstelling van kan maken. Er wordt verzonden over de geheele wereld, de handelsbetrekkingen van het kleine dorp reiken tot over zeeën.

Ja, de Grödners zijn vlijtige menschen en velen onder hen verdienen veel geld.

Bij de groote vlijt van dit eigenaardig, begaafd volk, moet men de industrie van Gröden uit den grond van zijn hart een voortdurenden bloei toewenschen.

Wantrouwen.
Oorspronkelijke Novelle door Hanna.

I.

Voor 't zijvenster had ze gestaan, nog eens voor 't laatst met moeders hand in de hare, zacht fluisterend, terwijl dikke tranen haar langs de wangen liepen en haar blik verduisterden.

‘'t Kost mij zooveel, Tini, je af te staan. Je bent altijd zoo goed, zoo lief voor ons geweest, zoo'n zonnetje in ons leven....’

‘Tini! Tini! zal je dan nooit wakker worden? Over een half uur komen de gasten....’

De betoovering was gebroken. De jonge burgemeestersvrouw hief zich langzaam op en wreef zich de oogen uit. Ze had gedroomd. Ze moest zich geweld aandoen niet in snikken los te breken bij de wreede ontgoocheling.

Ze was in G., in haar eigen groot huis met zijn weelderig ingerichte vertrekken en tegenover haar heur echtgenoot, die haar uit haar droom wakker riep.

‘Ik droomde,’ zei ze half verontschuldigend, ‘ik was nog thuis en....’

‘Dat zal dan wel geen heel aangenaam ontwaken zijn,’ zei hij schamper.

Ze beet zich op de lippen en trad zonder een woord te zeggen op den spiegel tusschen het penant toe.

Ze wachtten dien avond gasten, of liever, ze wachtten 's avonds gasten, want ze kon zich moeilijk meer een avond voorstellen zonder hen.

Zoo ging het steeds in één roes door. Vandaag dezen, morgen weer anderen.

Tini voelde zich niet gelukkig meer. Ze hadden weinig met elkander gesproken den laatsten tijd. Na den dood van hun jongetje was er een verandering in hun verhouding gekomen, een merkbare verkoeling.

Tini had zich geheel aan haar smart overgegeven en zich weinig meer om hem bekommerd. Ze kon zich niet begrijpen hoe hij uit kon gaan, visites maken en ontvangen en doen alsof Petertje nooit bestaan had.

Vandaag was het acht maanden geleden, net acht maanden op den dag af.

Zwijgend zette ze zich aan tafel, opende een boek en deed of ze las.

Haar man liet een paar minuten onafgebroken zijn blik op haar rusten, als wilde hij trachten door te dringen in haar smart, een smart welke hem onbekend was, waar hij zich geen voorstelling van kon vormen, omdat hij zijn werkkring had en zich ‘verzetten’ kon, terwijl zij in haar huis de leegte voelde en ieder plekje, iedere minuut haar weer aan Petertje herinnerde.

Ongeduldig nam hij zijn hoed op en verliet het vertrek. Alleen gelaten, liet Tini het hoofd in de handen rusten en snikte zacht voor zich heen.

Straks zou ze met een glimlach om de lippen haar gasten moeten ontvangen, praten, lachen en vriendelijk zijn, gelukkig schijnen. O, ze haatte haar, die wereld van vermaak, waar 't leven scheen gegeven te zijn om elkander te bedriegen.

Alles was anders geworden na Petertje's dood. Hij had gemeend de leegte te kunnen aanvullen. Hij had bevrediging gevonden en nam het Tini kwalijk, dat ze niet terstond veranderde.

Peter was dood; 't was een groot verlies geweest, maar ze konden toch niet eeuwig treuren, en bovendien 't was een zwak tobbertje, een achterlijk kind. Misschien juist *daarom* had Tini het noode afgestaan. Ieder uur bij hem doorgebracht, gebeden om zijn behoud, waren vergeefs geweest. God had hem tot zich genomen!

Nog even nauwmerkbaar lachende, was hij ingeslapen...

Ze herinnerde het zich nog als den dag van gisteren.

's Middags had de dokter het haar gezegd:

‘We zullen hem niet in het leven houden.’

Juist nu zij meende, dat hij aan het beteren was! Er scheen nieuw vuur in zijn oogjes gekomen, nieuw licht, een laatste, bedrieglijke opflikkering voor den dood, helaas!

Toen de zon onderging en de kleine ziekenkamer in halfduister hulde, had Peter de oogjes gesloten...

‘Zal ik licht in het salon maken, mevrouw?’ vroeg het kamermeisje, dat al verscheidene malen vergeefs geklopt had.

‘'t Is goed,’ zei Tini verschrikt. Ze zag op de pendule.

Over een minuut of tien konden de gasten komen...

Eindeloos lang had de avond geduurd, meende Tini. Ze had reeds een paar maal ongemerkt op de klok gekeken en zich afgevraagd, waarom men den avond zoo rekte. Zoo animeerend was de conversatie werkelijk niet. Ze had niet meer dan het hoognoodige gesproken, juist genoeg om niet onbeleefd te schijnen.

Plotseling richtte haar linker buurdame het gesprek tot haar in het bizonder.

'Hebt u gehoord, mevrouw Van Noord, dat Jonkheer Van Putten in het huis over ons komt wonen?'

'Jonkbeer Van Putten, wien bedoelt u?' vroeg Tini blijkbaar verschrikt.

'Ja, wie hij is, zou ik u niet kunnen zeggen. Hij komt uit Indië. Een knap, flink gezicht, nog geen vijfendertig zou ik zeggen. Ik zag hem maar even vanmiddag. Ik zat toevallig voor het raam, en toen ik van mijn werk opzag, passeerde hij juist. Ik ben van avond, vóór ik hierheen kwam, even aangewipt en toen vertelde de huisbewaarster me, dat hij het gehuurd had. Een kolossaal huis en dat voor een man alleen. Hij moet veel geld hebben. Wat zal mevrouw Van Andel haar beste beentje voorzetten! Ik denk, dat ze wel spoedig aan het uitnoodigingen schrijven zal gaan en misschien is ze reeds druk bezig een souper saam te stellen!'

De laatste woorden gingen van een schamper lachje vergezeld.

Mevrouw Van der Meulen schimpte op alles en allen, die meer konden 'doen' dan zij.

De burgemeester lachte en zei:

'Men zou zeggen, mevrouw Van der Meulen, dat u uwe vriendinnen *kent!*'

'Nu, zoo'n jonkheer is lang niet te versmaden,' zei een goedige, dikke dame van middelbaren leeftijd. 'Jammer, dat mijn Lili nog wat jong is...'

Ze doelde op haar kleinkind, eenige weken oud, en zag in de schuinte naar mevrouw Van der Meulen, die haar dochter de volgende week van de kostschool thuis wachtte.

Een algemeen gelach volgde.

Bij het noemen van den naam Van Putten was een doodelijke bleekheid Tini's gelaat overtogen.

Van Putten! Jonkheer Van Putten uit Indië... die...

Of ze hem kende?

Haar hart begon sneller te kloppen.

Ze zag even ter zijde naar haar echtgenoot en bloosde diep. Hij had haar gadegeslagen en haar verwarring bemerkt.

Verlegen staarde ze voor zich uit.

'Wie weet, welk een aanwinst voor de conversatie,' merkte de grootmoeder van Lili op.

Het uur van scheiden naderde.

Mevrouw Van der Meulen stond op.

De anderen volgden.

'Tot morgen, mevrouw, dank voor het gezellig avondje.'

'Tot morgen, rust wel,' zei Tini werktuiglijk.

Toen de gasten vertrokken waren, bleef Tini nog een tijdlang in gedachten verzonken staan.

'Mij dunkt, je zult blij zijn dat het eindelijk afgeloopen is,' zei Van Noord, haar aanziende. 'Wie is die Van Putten die zulke wonderlijke gedachten in je hoofd scheen op te wekken?'

Tini verbleekte.

'Bij ons in het dorp woonde een jonkheer van Putten. Hij kwam veel bij ons aan huis en vertrok naar Indië. 't Zal dezelfde wel zijn, volgens de beschrijving van mevrouw Van der Meulen ten minste.'

'Zoo,' zei hij droog. Hij wachtte nog even, maar Tini sprak niet verder.

‘Je zult het wel aardig vinden een van je oude bekenden hier te ontnoeten.’

‘Ja zeker,’ antwoordde ze, geen acht slaande op de ironie, die uit zijn toon sprak.

Er lag een bittere trek op haar gelaat. Een hatelijkheid zweefde haar op de lippen, maar ze deed zich geweld aan niet te spreken.

Ze zou de minste zijn.

Voor de hoeveelste maal...?

II.

De dagen gingen langzaam voorbij.

Jonkheer Van Putten had nieuw leven in het stadje gebracht. De eene soirée voor, de andere na werd gegeven.

De jonge dames, de dochters der notabelen, die zich meest op den achtergrond hielden, schenen plotseling belang te stellen in de conversatie en ‘kwamen uit.’

Mevrouw Van der Meulen gaf reeds haar derde ‘gezellige avondje’ binnen een maand tijd.

Er werd druk gemusiceerd. Jonkheer Van Putten had geen onverdienstelijke stem en Annie van der Meulen, mevrouw Van der Meulen's eenentwintigjarige dochter, een bedeesde blondine, speelde heel aardig en accompagneerde hem.

‘Heel mooi, heel mooi,’ zei mevrouw Van der Meulen in de handen klappende. ‘Maar toe, mijnheer Van Putten, bewaar u nog wat tot straks. Onze burgemeester en mevrouw komen eerst om negen uur, halftien. Mevrouw voelde zich niet al te wel en zou liever thuis theedrinken. Mag ik u nog een kopje thee schenken?’

‘Heel gaarne,’ antwoordde Van Putten met een buiging.

En tot juffrouw Annie:

‘Dank u zeer voor uw begeleiding. U zult wel moe zijn!’

‘O, neen,’ lachte Annie verlegen, zich een weinig terugtrekkende.

Jonkheer Van Putten nam verder geen notitie van haar, maar wikkelde zich in een gesprek met zijn gastheer en den notaris.

De dames babbelden ijverig.

‘Mevrouw Van Noord heeft nogal dikwijls iets,’ zei een der dames, meer om iets te zeggen.

‘Ja, zeer dikwijls. Ze ziet opvallend bleek tegenwoordig en ziet er bepaald slecht uit. Ze is ontzettend afgevallen na Petertje's dood.’

‘Geen wonder ook. Ze was idolaat van het kind!’

Jonkheer Van Putten klopte de asch van zijn sigaar en zag mevrouw Van Andel vragend aan.

‘Pardon, u spreekt over onzen burgemeester, hebben ze een kind gehad?’

‘Ja,’ antwoordde mevrouw Van Andel. ‘Een allerliefst, schattig klein kind, maar een tobbertje. 't Was een groot verlies voor haar. De burgemeester... ach, hij heeft zijn werk, zijn bezigheden en heeft er zich spoedig overheen gezet, maar zij...’

‘Neen, daar komt men zoo spoedig niet overheen,’ zei een andere dame met een zucht.

‘En dan, u moet ook eens denken,’ vervolgde mevrouw Van Andel, ‘de burgemeester is zoo heel jong niet meer. Zij, een mooi, levenslustig jong vrouwtje. Zoo'n kind gaf gezelligheid, leven in haar bestaan.’

‘Ik geloof nu niet,’ zei mevrouw Van der Meulen, klemtoon leggende op ieder woord, ‘ik geloof nu niet, dat het zoo'n heel gelukkig huwelijk is. Men zegt wel eens... ik weet natuurlijk niet of het waar is, dat ze hem om zijn geld genomen heeft...’

‘Och, kom, mevrouw Van der Meulen, ik geloof, dat u de eenige is! Toen kleine Peter nog leefde was het een huwelijk, om zoo maar te zeggen, waar menige jonge vrouw jaloersch op mocht zijn. Altijd waren ze samen. 't Is een verstandig ontwikkeld vrouwtje...’

Jonkheer Van Putten had stil toegeluisterd en scheen in gedachten verdiept.

‘Ja, een verstandige vrouw,’ herhaalde hij.

Mevrouw Van der Meulen zag hem verbaasd aan.

Er was een oogenblik stilte.

De schel weerklonk.

Na eenige minuten traden de burgemeester en mevrouw binnen.

Tini's ernstig gelaat bloosde.

‘Wij zijn laat,’ zei ze verlegen.

Mevrouw Van der Meulen schoof een stoel bij en noodigde Tini uit tusschen haar en Van Putten plaats te nemen.

De burgemeester zocht den ‘heerenhoek’ op.

Tini voelde zich onaangenaam verrast. Ze had het tot nog toe vermeden zich in gesprek met Van Putten te mengen, nu kon ze er niet buiten.

Van Putten's donkere oogen richtten zich telkens vol bewondering op haar.

‘We zullen van avond het genoegen hebben jonkheer Van Putten te hooren zingen.’

‘U zingt,’ zei Van Putten, plotseling Tini recht in de oogen ziende.

Ze verbleekte.

Na Petertje's dood had Tini niet meer gezongen of gespeeld.

Men had het haar niet meer gevraagd, wel begrijpende, dat het haar pijnlijk zou aandoen.

Tini voelde Van Doorn's blik op zich gericht en aarzelde nog even.

‘Ik zing wel,’ zei ze, ‘maar ik heb in langen tijd niet gezongen of gespeeld.’

Van Putten ging zonder een woord te zeggen naar de piano, bladerde in een boek en reikte het haar geopend over.

‘Ik zal mijzelf accompagneeren,’ zei ze tot Annie, die de piano genaderd was.

Men zag elkander bevreemd, verwonderd aan.

Tini zingen!

Zacht en innig speelde ze het voorspel, het tweemaal herhalende. Toen was het een oogenblik doodstil.

Ze zongen, zóó heerlijk zóó mooi, alsof ze nooit anders dan met elkander gezongen hadden.

Twee stemmen voor elkander geknipt!

Bij het slot werd Tini's stem onvast, trillerig.

Haar handen vielen slap langs haar stoel...

Een luid handgeklap volgde. Van Putten keerde zich om en maakte een buiging. Zijn gelaat was bleek, zijn oogen stonden ernstig...

Tini hield onafgebroken de oogen op de toetsen gericht.

‘Kent u dit?’ vroeg Van Putten, zich over haar heen buigende. Zijn adem beroerde haar wang.

‘Ik ben niet meer bij stem,’ zei Tini koel, opstaande. De spiegel tegenover haar weerkaatste een somber, bleek gelaat. Ze schrikte onwillekeurig.

Mevrouw Van der Meulen zag haar bevreemd aan en keek toen naar Van Putten, die de piano gesloten had.

‘Ze zijn zoo beeldig mooi, die wiegeliedjes,’ zei mevrouw Van Andel tot Tini.

‘Ja,’ fluisterde Tini bijna onhoorbaar.

Weer trof haar die onaangename, zoekende blik van haar gastvrouw.

Ze zag even naar haar man, die zenuwachtig aan zijn snor draaide.

‘Wil je mij een glaasje water geven, Annie?’ vroeg ze haastig. ‘Ik ben wat heesch geworden.’

Mevrouw Van der Meulen lachte spottend toen ze Tini met kleine teugjes het glas zag ledigen... Ze hoorde haar tanden tegen het glas klapperen.

III.

Een paar dagen later stond Tini voor een der geopende balkondeuren van haar salon en staarde naar buiten.

Ze had zich met zorg gekleed en haar man voorgesteld dien middag eenige bezoeken met haar af te leggen.

Plotseling weerklonk de schel. Even daarna, onaangediend, trad jonkheer Van Putten binnen.

'Zoo, mijnheer Van Putten,' zei Tini, 'dat is aardig. Het speet mij, dat we u gisteren belet moesten geven. Mijn man is uit.'

'Des te gelukkiger voor mij,' zei hij glimlachend, 'anders had ik wellicht weer belet gekregen.'

Tini bloosde diep en stak hem de hand toe. Ze spraken over alledaagsche onderwerpen.

Nog geen tien minuten na Van Putten's komst trad Van Doorn binnen.

'Al terug?' zei Tini verrast.

De burgemeester zag een oogenblik verbluft zijn vrouw aan.

'Hé, ik dacht, dat we afgesproken hadden, dat je belet zoudt geven. Pardon, mijnheer Van Putten...'

Hij nam geen notitie van de uitgestoken hand, maar bleef met den deurknop in de hand staan.

'Mijnheer Van Putten treft het al heel slecht,' zei Tini, trachtende goed te maken, wat haar echtgenoot misdeed. Hoe kon hij zoo in het oogloopend grof en beleedigend zijn?

'Mijn gang is geen doktersgang,' zei Van Putten met hoogroode kleur en trillende lippen. 'Wij *vrienden* behoeven het zoo nauw niet te nemen. Tot ziens, mevrouw, mijnheer de burgemeester, uw dienaar.'

Tini zag hem verlegen na en schelde om hem uit te laten.

'Ik ben in een minuut klaar,' zei ze tot haar echtgenoot. 'Ik heb alleen mijn hoed maar te halen.'

Hij zag haar met ijskouden blik na.

Met lichten tred wandelde ze naast hem voort.

Hij verwonderde zich over haar spraakzaamheid. Ze was zoo anders dan gewoonlijk. Men kon soms geen woord uit haar krijgen.

'Was Van Putten er al lang?' vroeg hij, haar scherp aanziende.

Ze bloosde plotseling.

Het griefde haar, dat hij jaloersch was. Ze had er hem nooit aanleiding toe gegeven.

'Neen, pas even,' zei ze zoo kalm mogelijk, hoewel de angst haar om het hart sloeg. 'Hij zal nog geen tien minuten geweest zijn, toen je kwam...'

Ze spraken geen woord meer met elkander.

Hij legde haar zwijgen verkeerd uit en voelde zich teleurgesteld.

Zij was gegriefd, maar wilde het niet toonen.

Ze kon zich niet begrijpen, waarom hij jaloersch was.

's Avonds voor 't eerst dronken ze buiten thee. Stilzwijgend rustte ze in haar stoel en beschouwde haar echtgenoot.

't Trof haar zoo vermoeid en bleek als hij er uitzag.

Had hij zorgen?

Ieder ander zou zijn vrouw er deelgenoot van gemaakt hebben.

't Was waar, ze had hem een tijdlang aan zichzelf overgelaten. Lang getreurd over den dood van haar kindje, maar welke moeder treurde niet bij het verlies van haar eenig kind?

Ze was er ten laatste in geslaagd zich over haar smart heen te zetten, met hem mee te leven, belang te stellen in alles wat hem betrof.

Ieder oogenblik met het grootste geduld een gesprek begonnen en telkens afgestuit op hetzelfde onoverkomelijke struikelblok: stijfhoofdigheid. Niet voor niet was hij een Fries van geboorte!

Het gesprek van den middag wilde haar maar niet uit de gedachten.

Wat had hij toch tegen Van Putten?

Hij had nooit door taal noch teeken verraden, dat hij zich vroeger bizonder voor haar geïnteresseerd had.

Zij had hem altijd vriendelijk, hartelijk behandeld, maar het steeds vermeden hem alleen te ontmoeten.

Ze had nooit van hem gehouden en het niet noodig gevonden haar man te vertellen, dat hij haar eens ten huwelijk had gevraagd.

(*Slot volgt.*)

Lady Melusine.
(*Vervolg van blz.* 332.)

Zonder zich ook slechts één oogenblik te bedenken, las Melusine de correspondentie, die volgens de rij, aldus luidde:

Aan Sir Robert Mount-Severn, Londen.

'Mijn waarde Bob.

Je vraagt mij in je laatste schrijven, of het de moeite waard is nu naar Hastings-Castle

LAWN-TENNIS GIGERL. Naar een fotografie.

te komen. Neen, het loont niet. Mylord, de hertog en Mylady, uwe zuster, zijn naar het vasteland gegaan en de kinderen, Lord Charley en de nu 18 maanden oud zijnde Lady Isabel, zijn achtergebleven onder de hoede der gouvernante, de lieve miss Lucy Trehern.

Lady Isabelle weet bestaan wie zij haar lievelingen toevertrouwt, en ik - ben tot over de ooren verliefd op miss Lucy. Zij is niet erg jong meer, zoo ongeveer 27, maar zij ziet er verrukkelijk uit en ik prijs mijn goed gesternte, dat mij dagelijks als huisarts naar Hastings-Castle roept. Doch nu ter zake.

Verbeeld je, Bob, dat door goede kennissen op het vasteland mij een zeer goede positie is aangeboden op een beroemde badplaats, die door Engelschen druk bezocht wordt.

Natuurlijk neem ik het aan en zeg Hastings vaarwel; de zware arbeidsjaren, die ik als dokter op het platteland hier doorbracht, zullen voorbij zijn, en je vriend en studiegenoot zal als deftige dokter je misschien nog alle eer aandoen. Nu moet ik je evenwel verzoeken, mij de je onlangs geleende en dikwijls toegezegde duizend pond sterling terug te betalen, want ik heb geld noodig om mijn zaken in Engeland te regelen.

Neem mij dat verzoek niet kwalijk en wees hartelijk gegroet door

Dexter.'

Aan dokter Henry Dexter, Hastings.

Londen, October 185...

'Dexter, je bent een grappige kerel om van mij de betaling van je duizend pond te verlangen, van mij, die je weet dat altijd *court d'argent* is. Je doet me heusch lachen. Zijn er twee grooter tegenstellingen denkbaar: Robert Mount-Severn en contant geld? Neen, ouwe jongen, je moet nog wat geduld hebben. Voor altijd de uwe,

Mount-Severn.'

Hastings, October 185...

'De zaak komt mij niet zoo belachelijk voor als jou, Bob! Ik moet mijn geld hebben en hier of daar zal er nog wel een bron voor je te ontdekken zijn.

Gisteren heb ik mij met miss Lucy Trehern verloofd en zij gaat met mij mee als mevrouw Dexter, zoodra Mylord en Mylady van het buitenland terug zijn. Onder zulke omstandigheden heb ik mijn geld natuurlijk hard noodig, want het zijn mijn spaarpenningen, welke ik door ontberingen en veel werk bij elkaar gegaard heb en die ik zoo lichtzinnig was jou te leenen. Je moet mij het geld verschaffen, versta je mij Bob, onverschillig waar je het vandaan haalt.

Dexter.'

Londen, October 185...

'Mijn beste wenschen, oude jongen, met je verloving. Miss Lucy zal een waardige doktersvrouw zijn; bied ook haar mijn gelukwenschen aan.

Met den besten wil kan ik je het geld niet geven, ik heb geen crediet meer, zelfs voor geen shilling, want mijn zwager wil mij niet meer op de been helpen en mijn zuster maakt mij nog verwijten op den koop toe. Wat dus te doen? Niet eens staat de kans op een erfenis mij open.

Mount-Severn.'

Hastings, einde October 185...

'Je laatste brief, beste Bob, heeft mij zeer ontstemd; gij *moet* mij het geld doen toekomen, anders ben ik een geruïneerd man, en dat zult ge toch niet willen. Het was heel dwaas van mij je mijn spaarduiten te leenen, en ik ben niet in staat mij op het vasteland te vestigen zonder deze duizend pond. Kort en goed, ik verlang beslist de onmiddellijke terug-

betaling van het geld, en om je tegemoet te komen wil ik de betaling van de mij toekomende rente tot later uitstellen.

Wat overigens een erfenis aangaat, die staat je helaas waarschijnlijk spoedig te wachten, want volgens een brief van den hertog daalt zijn vrouw langzaam maar zeker ten grave. Haar longaandoening heb ik sedert langen tijd voor onherstelbaar gehouden; nu geeft de haar behandelende dokter haar hoogstens nog een halfjaar leven. De hertogin is geheel onbekend met haren toestand.

De kinderen op Hastings zijn gezond. Lord Charley draagt mij de groeten voor oom Bob op.

Dexter.'

Londen, October...

'Kan ik legers uit de aarde te voorschijn roepen, kan ik een korenveld op mijn hand doen groeien? Zoo zou ik met den koning in zeker treurspel kunnen uitroepen. Mijn schuldeischers vervolgen mij van alle kanten, en mogelijk ben ik over eenige uren in de gijzeling. En ik zou je geld zenden? Dexter, ge zijt een grappenmaker! Het spijt mij dat mijn zuster zoo ernstig is, maar als ge denkt dat ik haar erfgenaam ben, vergist ge je, want de kleine erft van haar de geheele bruidsgift, die uit briljanten ter waarde van bijna een millioen bestaat.

Ik zou je graag je geld teruggeven, Dexter, maar ik heb het niet. In ieder geval zal ik mij tot mijn zwager wenden, en ik vertrouw, dat hij niet weigeren zal mijn schuld aan je af te doen, want het moet hem toch pijnlijk zijn te weten, dat een lid van de familie bij je in 't krijt staat. Dus een week nog geduld, ouwe jongen!

Met een handdruk,

Je Robert Mount-Severn.'

Londen, in de gijzeling.

Begin November.

'Wat zegt ge ervan, Dexter, dat ik in gijzeling ben! Het is verschrikkelijk en ik beef van woede als ik bedenk, dat mijn zwager mij kalm in deze positie laat. Ik, een Mount-Severn! 't Is een heerlijk onderwerp voor de kwaadsprekers. O, ik zou...! Doch ook op jou werkt het terug. Kon ik mij op de een of andere wijze op hem wreken, ik zou het doen, zonder een vinger te verroeren.

Gij moet mij helpen, Dexter, want Hastings heeft eveneens geweigerd ook jou te betalen, en je bent een geruïneerd man, als ge je geld niet krijgt. Ik hoop dat ge mijn plan zult goedkeuren.

Hastings schreef mij dat Lady Isabella reddeloos verloren is; het spijt mij zeer, want ik houd veel van mijn zuster, maar als zij nu toch sterven moet, dan wil ik ook haar erfgenaam zijn. Begrijp je mij, Dexter? De kleine Isabella behoeft geen haar op het hoofd gekrenkt te worden, want het zou laag zijn een kind kwaad te doen. Maar wij kunnen haar als vondeling op den drempel van een aanzienlijk huis leggen, ver van Hastings verwijderd, en dan later bekendmaken, dat zij gestorven is. Wie zou er aan de woorden van den huisarts twijfelen? Niemand. En versta mij wel, Henry Dexter, het is het eenige middel, waardoor ge je zelf redden kunt!

Mount-Severn.'

Hastings, November 185...

'Hoe komt het bij je op, Bob! Tot welke middelen wilt ge je toevlucht nemen om je rijk te maken? Weet je wel, dat je plan alleen al genoeg is om jou en mij in de gevangenis te laten zetten. En toch, Bob, red mij, zoek een anderen uitweg, want geloof maar, als je zwager ons plan ontdekte, hij zelfs zijn zwager voor het gerecht zou brengen. Wat ge mij voorstelt kan ik ook niet alleen ten uitvoer brengen; miss Trehern zou mij moeten helpen, en hoewel zij een flinke vrouw, en zoo ik hoop mij zeer genegen is, weet ik niet of zij mij in zoo'n zaak wel zou helpen. Bezin dus voor ge begint, Bob.

Dexter.'

Londen, in gijzeling, 10 Nov.

Er is geen ander middel. Neem miss Trehern in vertrouwen, hoewel het altijd een leelijk ding is vrouwen een geheim mee te deelen. Ik denk evenwel dat ge haar den mond wel zult kunnen stoppen, Dexter. Mijn besluit staat vast. Breng het plan ten uitvoer vóór mijn zwager terugkeert, en ik geef je mijn eerewoord, dat ik je behalve mijn schuld van 1000 pond, bovendien nog 1000 pond als huwelijksgeschenk zal geven. 't Zal nu maar van jezelf afhangen of ge in Duitschland zult komen als een vermogend man of niet.

Mount-Severn.'

Hastings, 14 November.

'Mijn besluit is genomen, hoewel God alleen weet hoeveel het mij kost. O, had ik je maar nooit leeren kennen! Maar ik moet nu wel doen wat ge mij zegt, of mijn zuur verdiend geld verliezen en een nieuw leven vol zorgen beginnen. Miss Trehern is bereid mij te helpen en wil ook het loon voor mijn zonde, je huwelijksgeschenk, aannemen.

Tot hiertoe kan niemand iets op mij aanmerken; over eenige dagen zal ik voor mijzelf de oogen moeten neerslaan, ten einde niet opnieuw den vermoeienden strijd om het bestaan te moeten beginnen. Maar ik zeg je, alles is jou schuld.

Dexter.'

Hastings, 17 Nov. 185...

'Je plan is ten uitvoer gebracht en ik bereid alles tot mijn vertrek uit Hastings voor. Mr. Ellis, mijn opvolger, heeft mijn praktijk overgenomen en over veertien dagen heeft mijn huwelijk met miss Lucy Trehern plaats. Je bent zeker verlangend te weten, hoe ik het heb aangelegd om de kleine erfgename het huis haars vaders te ontvoeren. Het gebeurde op de volgende wijze:

's Avonds den 15den November gaf miss Trehern in huis kennis, dat de kleine Isabella stuipen gekregen had, en liet mij roepen. Ik bracht een onschuldig middel mee, waardoor de kleine in langdurigen slaap viel, zoodat de dienstboden haar voor dood hielden. Ik bleef op Hastings-Castle, maakte het bewijs van overlijden op en telegrafeerde aan den hertog. Het verdriet van Lord Charley over den dood van zijn zusje brak mij bijna het hart, en waarschijnlijk had ik spoedig een eind gemaakt aan

de ellendige comedie, als miss Trehern het niet belet had. In den middag van den 16den kwam de kleine kist, waarin ik de kleine lag. Nadat alle dienstboden het vermeende lijkje gezien en beweend hadden, nam ik de kleine er uit, legde ballast in de leege kist en deed het deksel er op. In mijn tegenwoordigheid schroefde de slotbewaarder ze toe en ik reed, onder voorwending van zaken, onopgemerkt, zoo ik geloof, met een pakje, het reeds half ontwaakte kind bevattend, heen.

Van te voren had ik een brief opgesteld, waarin ik om opname van het kind verzocht.

Over de plaats waar ik de kleine heen zou brengen, was ik het reeds lang met mijzelven eens geworden, en legde 's avonds Lady Isabella op den drempel van een huis, waar ik wist dat het kleine wezen liefderijk zou worden opgenomen. Denzelfden avond om 11 uur was ik weer op Hastings terug.

Het eenige wat in staat is mijn geweten eenigszins gerust te stellen, is de wetenschap, dat het lieve kind zich in de edelste handen bevindt, en dat haar pleegmoeder het reeds liefheeft als haar eigen dochtertje. Ik zal je nooit zeggen, wie de menschen zijn, die je nichtje tot zich genomen hebben, en het geheim zal met mij in het graf gaan. Zelfs miss Trehern weet niet, waar het kindje gebleven is.

En verheug je nu, Sir Robert, want ge zijt de eenige en rechtmatige erfgenaam uwer zuster. Je bent het voor de wereld, maar voor God ben je het niet.

Dexter.'

Hastings, 20 November.

‘De hertog en hertogin zijn op mijn telegram in allerijl naar Hastings-Castle gekomen. Mylord drukte in stomme smart zijn zoon en erfgenaam aan de borst, terwijl Mylady zich vol vertwijfeling op het gesloten kistje wierp. Ik verzette mij tegen het openen van de kist, onder voorwendsel dat het kind te veel veranderd was. De plechtige bijzetting heeft morgen plaats en ik blijf zoolang hier. Dan ga ik naar mijn nieuwe betrekking op het vasteland.

Dexter.’

Na dezen brief van den dokter volgden nog twee uitgeknipte advertenties uit ‘de Times’. De eerste luidde:

‘Den 16en November is 's morgens vroeg aan stuipen overleden de eenige dochter van den hertog van Hastings, Lady Isabel Mary Rose Anne Carlyle, in den leeftijd van anderhalf jaar.’

De tweede advertentie was van lateren datum en luidde als volgt:

‘Den 20sten December 18... ontsliep na langdurig lijden hertogin Isabella van Hastings, geboren miss Mount-Severn, in den leeftijd van 35 jaar.’

Hierna volgde nog een brief van den dokter.

W., Januari 185...

Voor de toezending van de 2500 pond sterling zeg ik je dank, Sir Robert. Wij zijn nu quitte en ik hoop je nooit in mijn leven meer te ontmoeten. Het klinkt niet zeer vriendelijk, maar ik neem er geen woord van terug. Nog iets. Toen ik den brief schreef, waarin ik om de opname van de kleine Lady Isabella verzocht, wilde het geweten mij niet met rust laten en ik besloot het aan het toeval over te laten om ons verraad aan den dag te brengen. Op den anderen kant van den brief schreef ik daarom met chemischen inkt, wie de kleine is. Het eerste deel van mijn onthullingen komt te voorschijn als men het papier boven een vlam warm maakt, het tweede en voornaamste deel wordt eerst zichtbaar, wanneer men het met een oplossing van chloor bestrijkt. Het toeval heeft van mij dus een harde noot te kraken gekregen. Wanneer God evenwel wil, dat de gerechtigheid op aarde de zege behaalt, dan zal de vondeling eens op de haar toekomende plaats terugkomen. Terwijl ik dat uit den grond van mijn hart wil, en God dagelijks er om bid, hoop ik ook, dat gij eens je verdiende loon zult krijgen.

Dexter.’

Lady Melusine had deze correspondentie met onbeschrijfelijke gewaarwordingen gelezen. De eerste was er een van verlichting, want met deze brieven had zij ook den oom van haren echtgenoot in haar macht. De tweede om de plaats te vinden, waar Dexter de kleine Lady Isabella gebracht had; maar terwijl zij er nog over nadacht, begreep zij plotseling de waarheid en vielen haar de schellen van de oogen.

‘God sta mij bij als het werkelijk zoo is,’ dacht zij, terwijl haar tanden van ontzetting klapperden en alle kleur uit haar gelaat week. Haar vingers beefden toen

zij haar schrijftafel opende en daaruit het foedraal nam, waarin zij den brief, waarin om opname van Mary-Rose verzocht werd, bewaarde. Als in een droom beschouwde zij de door de warmte op den witten kant verschenen woorden. Bijna waanzinnig van ongeduld verliet zij haar kamer, ze achter zich sluitend, en snelde naar het kleine vertrek van het slot waar de huisapotheek zich bevond.

Met van koorts gloeiende oogen inspecteerde zij de planken, waarop de medicijnen stonden, en vond eindelijk het fleschje waarop een etiquet geplakt was met drie kruisjes, benevens het woord ‘chloor’. Snel deed zij een beetje van den inhoud in een klein fleschje over en vloog meer dan zij liep naar haar kamer terug. Met bevende handen maakte zij het papier met de kwalijk riekende vloeistof nat; toch duurde het lang, zeer lang, alvorens zich flauwe letters vertoonden. Eindelijk werden zij duidelijker en kwamen nieuwe erbij; langzamerhand vormden zij een samenhangend geheel, en voor Melusine's oogen stond als met vuur geschreven:

‘Het kind heeft bij den doop, anderhalf jaar geleden, den 3den Juni 18..., de namen Isabella Mary-Rose Anna ontvangen. Zij is de dochter van Mylord, den regeerenden hertog van Hastings op Hastings-Castle en Mylady de hertogin, geb. Miss Mount-Severn.’

D.

Melusine las deze woorden over en over, en dikwijls streek zij met de hand over het voorhoofd, als kon zij de beteekenis ervan niet begrijpen. Werktuiglijk sloot zij de papieren in een geheim laatje van haar schrijftafel; toen trad zij naar het venster en liet de koele avondlucht in het gezicht waaien, ofschoon zij bleek en ijzig koud was. Zoo stond zij urenlang, totdat er ten laatste zware droppels uit haar oogen vielen, tranen van het bitterste berouw.

In het Oosten begon het reeds te dagen en een fijne, gouden straal viel op Melusine's haar.

‘Wat helpt het of ik al ween?’ sprak zij, het venster sluitend. ‘O, mijn God, al zou ik zooveel tranen storten dat men er een zee mee zou kunnen vullen, dan kon de verschrikkelijke daad er toch niet door uitgewischt worden.’

X.

Hertog Charley was boos. Het gerucht omtrent het verschijnen van het spook had zich verspreid en de vrees ervoor werkte nog erger dan een besmettelijke ziekte. Waar het bijgeloof zich eenmaal heeft ingenesteld, daar geeft men het niet gauw op. Lord Hastings had zich de moeite gegeven den bewoners van het kasteel het dwaze van hun vrees onder de oogen te brengen, tevergeefs, want men wist dat Mylady, de hertogin, het spook zelf gezien had. Daartegen kon Mylord niets inbrengen, want hij kon toch niet zeggen, dat Mylady ook op een dwaalspoor was.

‘Het is meer dan vervelend,’ sprak hij, terwijl hij met Melusine een wandeling door het park maakte, ‘het is heusch of de duivel in die menschen gevaren is, geen hunner wil 's avonds op de donkere gang gaan, en het kost werkelijk moeite iemand te bewegen Roy het avondeten in den boekentoren te brengen.’

En werkelijk boos sloeg de hertog met zijn wandelstok de bladeren van de boomen.

Melusine antwoordde niet. Zij wist wel dat haar echtgenoot die woorden niet direct tot haar richtte, daar hij de overtuiging had, dat het spook, dat zij gezien had, slechts een gevolg was van haar overspannen zenuwen.

‘Je bent zeer bleek, Melusine, ben je ziek?’ vroeg de hertog bezorgd, nadat hij haar lang zwijgend had aangekeken.

Zij hief het gelaat tot hem op en haar saffierblauwe oogen zagen hem als door een nevel aan.

‘Werkelijk ziek ben ik niet, Charley, maar moe - doodmoe.’

‘Het rustelooze leven met al die gasten deugt niet voor je. Je moet tot aan de receptie aan het hof in September maar zeer kalm leven, Melusine, mijn lieve fee,’ sprak hij teêr.

‘Wat ben je toch goed,’ antwoordde zij met een vermoeid lachje. ‘Neen, Charley, laat de gasten hier, zij hinderen mij niet en geven mij afleiding. Ik kan de eenzaamheid niet verdragen, ik moet vroolijke menschen om mij heen zien, anders zou ik krankzinnig worden.’

En zij drukte de handen op de slapen, terwijl haar oogen een zeldzamen glans aannamen.

De hertog was zeer geschrikt en sprak, terwijl hij haar liefkoozend over het haar streek: ‘Je bent ziek, Melusine;

de gasten wil ik je gaarne laten, als je dat prettig vindt, maar ik zal een dokter uit Londen telegrafeeren om je te onderzoeken.'

'Neen, Charley, laat dat!' riep zij zenuwachtig uit, en zacht voegde zij er bij: 'Geen arts ter wereld kan mijn lijden genezen!'

De hertog, die deze laatste woorden niet verstaan had, sprak op beslisten toon: 'De dokter moet komen, zieken weten zelf niet wat goed voor hen is, en in dat geval moet ge je naar mijn wil schikken.'

Melusine werd nog bleeker, maar antwoordde niets. Zij hield veel te veel van haar echtgenoot, dan dat zij hem door een ongemotiveerde weigering wilde krenken.

De dokter kwam, het was een beroemd physioloog.

Spoedig was hij met het onderzoek klaar en maakte een recept gereed, dat hij Melusine overhandigde.

'Nu, en wat is uwe meening omtrent mijn vrouw?' vroeg de hertog nieuwsgierig.

'Wilt ge onomwonden weten, wat ik er van denk?' vroeg de dokter.

'Ja, natuurlijk,' antwoordde Hastings, een weinig verschrikt door den toon van den grooten man.

'Nu dan, Mylord, deze geneesmiddelen zullen de zenuwen van Mylady kalmeeren en haar kracht geven. Verder kan ik hier niets doen, want de hertogin heeft een ijzersterk gestel Maar er bestaat een zielelijden waartegen geen kruiden zijn gewassen en dat zelfs personen met een overigens gezond lichaam ondermijnt. Mogelijk kent Mylady een dokter, dien zij in haar vertrouwen kan nemen.'

'Dr. Ellis, wat moet dat beteekenen?' vroeg de hertog verschrikt; 'wilt ge daarmee zeggen dat mijn vrouw geesteskrank is?'

'Dat juist niet, Mylord. De geest van Mylady schijnt mij integendeel zeer helder en wel in staat om tegen een last, die haar drukt, te strijden. Het is evenwel de vraag of die last op den duur niet te zwaar zal blijken te zijn.'

En met deze woorden vertrok de beroemde man.

'Wat moet dat beteekenen, Melusine?' vroeg de hertog, terwijl hij met een vaag gevoel van naderend onheil zijn als gebroken in een stoel nedergevallen vrouw beschouwde.

Doch deze vraag, op eenigszins vreemden toon gedaan, gaf haar al haar energie terug. Zij richtte zich hoog op en haar oogen vlamden.

'Dat moet beteekenen, dat deze beroemde man een even groote stumperd is als de meeste doctoren. Het kan zijn dat mijn zenuwen overspannen zijn en dat zijn middelen zullen helpen, maar wie durft zeggen, dat ik, de gemalin van den hertog van Hastings, een gewetenslast heb, en dat ik een zielsarts noodig heb?'

Zij zag er betooverend schoon uit terwijl zij die woorden sprak, en de hertog zag in haar slechts zijn vlekkeloos reine vrouw, die hij aanbad. Een fijn oor had mogelijk in den toon van Mylady's stem den angstigen klank van een nameloozen angst gehoord. Maar Charley Hastings hoorde en zag niets van dat alles en sprak: 'Je hebt gelijk, Melusine, Dr. Ellis heeft in dit geval totaal verkeerd gezien. Wat zou jou geweten kunnen bezwaren, mijn reine Hooglandsfee, mijn heerlijke bloem?'

De uitspraak van den dokter werd door den hertog geheel vergeten, zonder ook maar het geringste spoor achter te laten; hij met zijn grenzenlooze eerlijkheid kon geen argwaan koesteren tegenover zijne gemalin, en in de overtuiging dat de weduwe van Sir Ralph Hereford zonder smet of blaam was, had hij haar destijds ten huwelijk gevraagd.

Het middel van Dr. Ellis hielp intusschen uitstekend; Melusine werd kalmer en de hertog was gerustgesteld.

Groepsgewijze verdwenen langzamerhand de gasten van Hastings-Castle, en niet vóór den herfst, den jachttijd, verwachtte men nieuwe.

De hertog en hertogin maakten zich dezen tijd ten nutte om een reisje te maken naar de Hooglanden en betrokken vervolgens hun paleis te Londen, daar op de eerstvolgende receptie, die in het Buckingham-palace zou plaats hebben, Melusine officieel aan de koningin zou worden voorgesteld.

(*Wordt vervolgd.*)

Ham junior, Tom en Sally. De drie beschaafdste apen ter wereld. Met illustratie.

Eenige jaren geleden werd er in de couranten bekendgemaakt, dat een Amerikaansch natuuronderzoeker de taal ontdekt had, waarin apen spreken, en op het punt was een dictionnaire of grammaire uit te geven, die apenliefhebbers in staat zou stellen een interessanten middag door te brengen in de een of andere diergaarde. Maar de natuuronderzoeker verdween van het tooneel en zijn apentaalkundig boek heeft nooit het licht gezien.

Maar hoewel dit nooit verschenen is, heeft men toch een proef genomen, in hoeverre men de apen kan doen doordringen in de tegenwoordige beschaving. Dit schijnt den schrijver van dit artikeltje een zeer prijzenswaardig plan toe. De aap, zooals men dien gewoonlijk ziet, is een weerzinwekkend schepsel, of men hem in de wouden aantreft of in een lagen vorm van beschaving op een draaiorgel vastgemaakt, of glurende door de tralies van een kooi in een menagerie.

Apen van het eerste soort hebben de zeer lastige gewoonte - althans iedere Afrika-reiziger maakt er in zijn dagboek gewag van - van kokosnoten en andere projectielen den indringers van hun wouden naar het hoofd te slingeren. De beide andere typen van apen hebben bij de hun aangeboren ondeugd eene zekere ervaring opgedaan door hun aanraking met menschen uit de lagere klassen.

Den eersten keer, dat ik mij vijandig gezind voelde tegen al wat aap heet, was bij een bezoek aan een menagerie. Mijn nieuwsgierigheid had de overhand behaald op mijn voorzichtigheid, en ik was zoo dicht bij een kooi gekomen, dat een van de apen zijn arm kon uitstrekken en mijn hoed grijpen.

Nadat hij dit gedaan had, trok hij zich achter in de kooi terug, en begon op zeer handige en listige wijze mijn hoed aan stukken te scheuren, tot groot vermaak van de overige omstanders, voornamelijk bestaande uit kleine, vuile jongens, die onder het zeil waren doorgekropen en dat voor een werkelijke voorstelling schenen te houden. Maar de werkelijk beschaafde aap verschilt zeer veel van dit soort.

De fotografie, waarnaar onze afbeelding gemaakt is, zal den lezer doen zien, hoever ze in de beschaving kunnen doordringen, en zonder twijfel zullen de resultaten later nog beter zijn.

De apen onzer illustratie behooren tot het ras der orangoetangs, en zijn zoover in de beschaving doorgedrongen, dat er slechts heel weinig dingen zijn, die de menschen doen, welke deze opgevoede apen niet kunnen volbrengen.

Het voornaamste, wat hen ontbreekt, is natuurlijk de

spraak; zelfs de meest ontwikkelde aap heeft zijn woordenlijst niet verder kunnen uitstrekken dan tot deze drie woorden: 'ja', 'neen' en 'Mama'.

Deze aap, die gewoonlijk Ham Junior genoemd wordt, komt op onze illustratie niet voor.

Hij is de eenige overgeblevene van een troep van vijftien, die een jaar of vier geleden door kapitein d' Oste uit Borneo zijn meegebracht.

De vrouw van den eigenaar, mevrouw d' Oste, zorgde voor de opvoeding van het dier, en zij bracht haar moeilijke taak zeer verstandig ten uitvoer. Het eerste moeilijke vraagstuk was, hoe Ham Junior te leeren eten als een beschaafd wezen, in plaats van zijn voedsel in zijn klauwen te nemen. Het werd evenwel opgelost door zijn middagmaal te doen in een diepe kom, en hem een lepel te geven.

Ham's aangeboren verstand leerde hem het gebruik van den lepel, maar in den beginne haalde hij het voedsel met den lepel uit de kom en legde het dan op tafel, om het met zijn vingers

DE PATIËNT. TOM. SALLY EN HUN ZOON.

aan den mond te brengen. Mevrouw d' Oste genas hem van deze onhebbelijke gewoonte door een hongerig kind naast hem te zetten; zoodra Ham nu het eten neerlegde, haalde het kind het weg. Na een poosje begreep Ham wat er gebeurde, en eindigde met het voedsel dadelijk uit de kom naar zijn mond te brengen met behulp van den lepel.

Op etenstijden trekt hij zijn stoel bij de tafel, gaat er als een gewoon mensch op zitten, eet netjes met zijn servet onder de kin gebonden, en gedraagt zich overigens volkomen zooals het behoort.

Ieder, die Ham Junior ziet, is verbaasd over zijn gedrag; hij reist veel en heeft o.a. ook Amerika bezocht met zijn meester en meesteres.

Niet minder interessant dan Ham Junior zijn de drie andere apen op onze illustratie, Tom en Sally met hun jong, een veelbelovend dier, dat evenwel nog geen naam heeft ontvangen. Deze apen zijn niet zulke groote taalkundigen als Ham, maar in hun verdere beschaving staan zij niet bij hem ten achter. Zij dragen kleeren, slapen in bedden, zitten op stoelen, zij ontvangen hun bezoekers in het salon, geven hen handen, en noodigen op de beleefdste wijze uit om te gaan zitten.

Tom en Sally zien er niet tegen op om in het publiek te verschijnen, en zij mogen ook gezien worden, want hun verhouding is doorgaans een voorbeeld van huiselijk geluk.

Soms evenwel worden de menschen, die deze merkwaardige familie komen bezoeken, onthaald op een voorstelling, die niet op het programma vermeld staat - met andere woorden, op een gevecht tusschen Tom en Sally, die het reeds zoover in beschaving gebracht hebben, dat ook dit somtijds onvermijdelijk blijkt.

Gewoonlijk evenwel gaat de dag kalm voorbij, beginnende met het ontbijt, dat de familie aan tafel zittende gebruikt, zich daarbij bedienende van borden, schalen en lepels; dan volgt de bezigheid van den dag, bestaande uit het ontvangen van bezoekers, het gebruiken van een maaltijd omstreeks twaalf uur in het volle gezicht van de menigte, en de avond-voorstelling, wanneer man en vrouw beiden hun verschillende kunsten verrichten. Ten laatste komt de welverdiende rust, die in bed genoten wordt, zooals gewone schepselen doen.

Natuurlijk is niet iedere aap voor zulk een africhting vatbaar, en zelfs de gevatheid van den orang-oetang heeft hare grenzen. En ofschoon Ham Junior zijn drie woorden kan uitbrengen, is het niet waarschijnlijk dat een enkele aapsoort het ooit verder zal brengen. Hierop zullen wij nu moeten wachten totdat de Amerikaansche natuuronderzoeker werkelijk zijn grammaire en dictionnaire het licht doet zien Moge de uitgever zich dan eventueel haasten!

Wantrouwen.
Oorspronkelijke Novelle door Hanna.
(*Vervolg van bladz.* 336.)

Waarom ook zou ze het hem verteld hebben?

Ze had hem als huisvriend ‘gaarne mogen lijden’, meer niet.

‘Wat lees je?’ vroeg ze om een eind te maken aan de stilte.

‘Een novelle in L'Espoir, “Ontrouw”,’ antwoordde hij zonder op te zien.

‘Aha,’ zei ze, ‘die is mooi. Ik las haar van morgen, 't is een mooi ding, een tegenhanger van...’

‘Dat kan wel,’ zei hij brommerig. ‘Mooi is altijd betrekkelijk. Ik kan het niet mooi vinden.’

‘Waarom niet?’ zei ze, doende alsof ze zijn knorrigheid niet bemerkte. ‘Het ding boeide mij, omdat het niet opgeschroefd of overdreven is, maar uit het leven gegrepen. Ik herinner mij een staaltje uit Papa's praktijk...’

‘O ja, natuurlijk, er zijn altijd wel menschen te vinden, die er over mee kunnen praten, maar ik blijf er bij, dat het een onverkwikkelijk onderwerp is.’

Tini trok de schouders op. 't Was van geen nut met hem te redeneeren vanavond, en bovendien, wat gaf ze er om of hij het al mooi of niet mooi vond!

‘Wil je een kopje thee?’ vroeg ze. ‘Of wil je nog even wachten?’

‘Dank je wel, ik ga bij Van der Meulen theedrinken.’

‘Bij Van der Meulen?’ vroeg ze teleurgesteld.

En toen nadenkend, zich nog even vermannend:

‘Hoe ongezellig. Je gaat tegenwoordig zoo dikwijls alleen uit en... ik heb het dan zoo eenzaam.’

't Was er uit. Ze hadden haar moeite gekost, de laatste woorden, maar ze was gelukkig in het bewustzijn de minste te zijn geweest.

Hij zag haar even over zijn boek heen aan, maar ze ontweek zijn blik.

Geen woord van aanmoediging, instemming volgde.

Ze sprak niet meer.

Hij kuchte even.

‘Misschien... kom ik Van Putten nog tegen, dan zal ik hem sturen,’ zei hij opstaande.

Een vuurrood overtrok haar gelaat; ze wilde hem verantwoording vragen, maar hield zich in.

Nu ging haar een licht op. Ze boog zich dieper over haar naaiwerk en scheen al haar aandacht er aan te wijden.

Wat al teleurstelling had ze niet ondervonden!

Ze had zich nooit haar post als burgemeestersvrouw kunnen indenken vroeger. Ze had nooit geweten welke verplichtingen het op haar laadde, hoe moeilijk het was met elk, groot of klein in stand, om te gaan.

Ze had hem liefgekregen, den ouderen man met zijn flink, ernstig voorkomen, de diep blauwe oogen. Een vurige genegenheid, een innige sympathie, een verlangen om den eenzame gelukkig te maken, te omringen met hare liefde!

Alles was anders geweest dan ze zich had voorgesteld. Uitgaan iederen dag weer opnieuw, diners geven, soirée's bezoeken... ze duizelde er van...

Een plotseling wild verlangen greep haar aan.

Vrij te zijn! nog eens één enkel uur. Thuis in haar stil, vredig ouderhuis, waar niemand haar van ontrouw verdacht, haar wantrouwde!

Thuis te zijn! haar vader te helpen, haar moeder ter zijde te staan, met Dori genieten van haar jeugd!

Ze verborg het gelaat tusschen de handen en snikte zacht voor zich heen.

Ze hoorde niet, dat het tuinhek geopend werd en een mannenstap naderde.

Plotseling zag ze op, zóó verschrikt, zóó hopeloos ellendig, dat Van Putten - want hij was het - onthutst een stap achteruit deed.

‘Wat komt ge doen?’ vroeg ze.

Hij staarde haar verlegen, meêlijdend aan.

‘Ik kom u bezoeken, omdat mij van middag den pas afgesneden werd door uw echtgenoot. Ik wil u mijn gezelschap niet opdringen, maar wilde u even toonen, dat de beleediging, mij door uw man aangedaan, mijn gevoelens jegens u niet veranderd hebben.’

‘Ge hadt niet moeten komen,’ fluisterde ze. ‘Ik wist, dat ge het niet als een beleediging zoudt opvatten. Mijn man heeft zoo van die eigenaardigheden...’

Ze deed een zwakke poging om haar man te verdedigen. Ze wilde zich groot houden, dien man geen blik in haar leven gunnen.

Hij maakte een haastige beweging met de hand.

‘Verontschuldig hem niet. Een minder scherp toeschouwer zou op het eerste gezicht zien, dat ge u niet gelukkig gevoelt met dien man...’

‘Mijnheer Van Putten!’

‘Ik spreek tot u, als een vriend, een die belang in u stelt, die u vereert en nog liefheeft, niettegenstaande...’

‘Genoeg,’ zei Tini met trillende lippen. ‘Genoeg! Ge waart tot heden de eenige *vriend*, dien ik hier bezat; nu sta ik eenzamer dan ooit te voren. Ik heb... *gij* hebt de achting, die ik jegens u koesterde, verbruid. Ik kan den man, die het waagde tusschen mij en... het liefste, wat ik heb, te treden, de hand niet meer toesteken. Ge spreekt tot een getrouwde vrouw! Nooit heb ik u liefgehad. Mijn huwelijk moet uwerzijds allen twijfel daaromtrent hebben opgelost. Ik verzoek u vriendelijk den tuin te verlaten, anders zal ik genoodzaakt zijn binnen te gaan.’

Fier zag ze hem in de oogen en wees naar het hek.

‘Je bent wreed, Tini! meer dan wreed...’

‘Wie geeft u het recht mij bij den naam te noemen?’ vroeg ze op onbeschrijfelijken toon.

Haar bleek gelaat veranderde plotseling. Een donkerroode blos verspreidde zich over hals en voorhoofd; door de deur der tuinkamer trad mevrouw Van der Meulen naar buiten en bleef een oogenblik verstomd staan.

‘Pardon, ik hoorde van uw man, dat u alleen waart, en ik dacht: ik ga u even halen. Ik zie echter, dat u bezoek hebt.’

‘Pardon, mevrouw,’ zei Tini met trillende lippen, ‘mijnheer Van Putten was een ongenoode gast!’

‘Laat ik u niet storen, dames,’ zei Van Putten met een diepe nijging en verdween door het tuinhek.

‘Een galante jonker,’ lachte mevrouw Van der Meulen, geen oog van Tini afwendende. ‘Hij komt nogal vaak, schijnt. Ik zag hem van middag, toen ik langs kwam.’

‘Ja,’ zei Tini, ‘soms wel eens wat te druk. Mijn man is niet zoo bizonder op hem gesteld.’

‘Ja, *dat* weet ik, maar mevrouw mag hem wel. Nu, ik moet zeggen, hij maakt een prettigen indruk. Hij is een aardige prater en... en... och, mevrouwtje, ik ben óók jong geweest.’

Tini voelde zich het bloed naar de slapen stijgen.

Nu wist ze, wie haar man de oogen geopend had, wie getracht had wantrouwen in zijn hart te zaaien.

Ze had het nooit op mevrouw Van der Meulen begrepen gehad, haar nooit vertrouwd - nu was het bewijs geleverd!

‘Gaat u mee?’

‘Dank u,’ zei Tini, haar uit de hoogte beschouwende. ‘Ik hoop, dat mijn man mij niet al te lang alleen zal laten.’

Met stijf op elkander geperste lippen en strakke oogen had Tini haar bezoekster uitgelaten. Ze was ontzenuwd, half versuft. Eén oogenblik nog draalde ze; toen betrad

ze haar zitkamer. Een wonderlijke samenloop van omstandigheden! Er was iets in haar leven gekomen, dat alle mooie poëzie wegvaagde, met een valen sluier overdekte als 't ware. Iets dat haar den adem benam, haar de keel dichtschroefde.

Ze zette zich en trok haar werkmand naar voren. Ze moest werken, veel werken; het zou haar gedachten verzetten!

Nu zou mevrouw Van der Meulen het verteld hebben. Dood kalm, met een fijn lachje, een veelbeteekenend kuchje: Uw vrouw en Van Putten.

Een rilling ging haar door de leden. Ze had nooit iets voor dien man gevoeld, en nu *wantrouwde* men haar!

Een donkerroode blos overtoog haar bleeke wangen.

Haar dagboek! Met één enkele bladzijde had ze ook zijn bestaan in haar levensboek aangehaald! Ze wilde het lezen nu, zichzelf nog eens overtuigen, dat ze nooit genegenheid voor hem gekoesterd had.

Nooit, nooit in der eeuwigheid. Mogelijk zou het nog als bewijsstuk voor haar echtgenoot kunnen dienst doen.

Een minachtend lachje plooide haar lippen. 't Werd haar vreemd te moede.

Zou het *noodig* zijn hem een *bewijsstuk* te leveren? *Wantrouwde* hij haar? Of was het haar phantasie, die een warnet van mogelijkheden en onmogelijkheden voor haar moede oogen optrok?

Zij schoof haar bureau open en haalde het boek, dat in kleine, grove trekjes haar leven schilderde, naar voren.

Een kleine, halve bladzijde had ze ook hem gewijd:

‘Vandaag heeft Van Putten mij ten huwelijk gevraagd. Hoe *kon* hij het doen? Ik kan het mij niet begrijpen! We zullen een goeden huisvriend in hem verliezen, vrees ik. Ik mag hem gaarne als vriend, als broeder, meer niet. 't Speet mij hem teleur te moeten stellen...’

Ze las niet verder, ze wist genoeg. Bijna triomfantelijk sloeg ze het boek dicht. Ze zag niet, ze wist niet, dat een klein portret - dat van Van Putten, haar vier jaren geleden geschonken - er uit was gegleden, langs haar japon op den grond - achter den poot van de schrijftafel.

Ze vermoedde zelfs het bestaan er niet meer van...

Ze had het dagboek als bewijs niet noodig; het portret was voldoende....

IV.

Als een loopend vuurtje verspreidde het zich door de stad:

‘Mevrouw Van Noord en Van Putten.’ 't Was het onderwerp van den dag.

Tini zelf vermoedde het nog niet. Het had haar alleen bevreemd den volgenden dag, toen ze haar man voorstelde de uitnoodigingen te schrijven voor het diner, dat ze gewoon waren om de twee maanden te geven, dat deze met een cynisch lachje antwoordde:

‘Ik zou de uitnoodigingen maar voor je houden, dan bespaar je den menschen de moeite van het bedanken.’

Daarop had hij zich omgekeerd.

Verstijfd bleef Tini een oogenblik nog staan.

‘Walter!’

‘Nu, wat is er?’

‘Wil je mij opheldering geven? Wat beduidt het? Waarom zullen de menschen bedanken? Wat bedoel je in Godsnaam?’

‘Alleen dit, dat in de gegeven omstandigheden een diner belachelijk zou zijn!’

‘Welke omstandigheden?’ vroeg ze, hem recht in de oogen ziende.

‘Omstandigheden? De heele stad is er vol van! Iedereen babbelt over jou en Van Putten...’

‘Van Noord!’

Met smartelijk vertrokken gelaat staarde ze hem aan.

Hij antwoordde niet.

‘En... en... zal je dat maar kalm zijn gang laten gaan?’ vroeg ze.

‘Ik kan den menschen niet verhinderen te babbelen. Ik ben ervan overtuigd, dat wat ze babbelen, wel wat overdreven zal zijn.’

‘Wel wat overdreven? *Overdreven*? Om Godswil, Walter, jij *tegen* mij?’

‘Aan wat de menschen zeggen, hecht ik niet, alleen wat ik *zelf* ondervind.’

‘Wat ondervindt je dan?’ vroeg ze toornig.

‘Ik dacht dat het overbodig was je dit te zeggen. Hedenmorgen ben ik voor mijzelf overtuigd. Of loochen je dit soms?’

Een klein zeegroen velletje papier werd voor haar op de tafel geworpen. Met trillende vingeren nam ze het op en opende het:

‘Vergeef mij. Laat onze verhouding weer dezelfde zijn.
V.P.’

‘Vóór, vóór je dit briefje las, wantrouwde je mij reeds, want wie... wie gaf je het recht een brief aan mij te openen?’

‘Je hebt gelijk. Ik wantrouwde je reeds van begin af aan, toen “hij” hier kwam. En gisteren... toen mevrouw Van der Meulen...’

‘De lasteraarster,’ fluisterde Tini ontroerd.

Meer kwam er niet van haar lippen. De aanklacht, verpletterend, ontzettend, benam haar de spraak voor een oogenblik.

‘Wat heb je hiertegen in te brengen?’ vroeg hij, het vermijdende haar aan te zien.

Zenuwachtig woelden zijn vingers door zijn haar.

‘Niets! niets! niets! Van Putten was gistermiddag hier, Van Putten was gisteravond hier, juist op het oogenblik toen je mevrouw Van der Meulen als spion naar mij toezondt...’

Hij lachte, een kouden, harden lach.

‘En op haar lastertaal ga je af en beschuldig je je vrouw, maakt haar...’

‘Ik zeg, dat ik geloof, wat ik *zelf* zag... en dit!’

Hij hield haar het portret voor en verscheurde het, de stukken verachtelijk in een hoek werpende.

‘Walter!’

Maar hij hoorde haar niet meer.

De deur viel met een harden slag achter hem dicht.

De gelegenheid om zich te verdedigen werd haar ontnomen.

‘Amelia, je moet mijn koffer pakken, de city-bag, veel behoef ik niet, mijn nachtgoed... Het rijtuig om kwart voor vier.’

‘De brik, mevrouw?’

‘Neen, de coupé.’

‘Amelia, zal je je plicht doen? Ik moet onverwachts op reis. Zorg dat alles stipt op tijd is. Het eten niet later dan halfvijf op tafel.’

‘Ja, mevrouw.’

‘Ik zal een brief voor mijnheer op tafel in de huiskamer leggen. Zorg dat mijnheer hem terstond vindt bij zijn thuiskomst.’

‘Ja, mevrouw. U heeft toch geen slechte tijding van de oudelui?’

‘Neen, toch niet, maar ik wil hen verrassen.’

Een treurig, weemoedig lachje plooide haar lippen bij de laatste woorden.

Ze ging naar haar bureau en begon haastig te schrijven.

Bij het slot aarzelde ze even.

Toen, met vaste hand, onderteekende ze den brief.

De coupé reed voor.

Nog eenmaal liep Tini naar boven, stond hier en daar nog even stil en schikte een en ander terecht.

Plotseling viel haar oog op Petertje's portret.

‘O, mijn kleine lieveling,’ fluisterde ze hartstochtelijk. ‘Als jij er nog was, zou dit niet gebeuren. Waarom heb je je arme moeder alleen gelaten, waarom me niet meegenomen?’

Met gebogen hoofd stapte ze het rijtuig in. Ze zag niet meer op.

Toen reed ze weg... voor haar de stationsweg, het station. Achter haar het huis, dat haar eens lief geweest was en nu voor haar verloren scheen, onherroepelijk verloren.

Kwartier over achten stoomde de trein haar geboorteplaats binnen. Een lange dijk met dubbele rij boomen voerde naar het dorp.

Ginds, op tien minuten afstand, lag de ouderlijke woning, het lage, witte huis met de kastanjeboomen.

Mogelijk zouden ze uit zijn, of bezoek hebben.

Ze vertraagde haar pas; aarzelend wandelde ze voort! Ze kon haast niet meer.

Haar hart bonsde hoorbaar.

O God, welk een tocht!

Ze dacht onwillekeurig aan twee jaren geleden, haar gang van de kerk naar het ouderhuis.

Toen had *hij* haar gesteund, nu was ze alleen, eenzamer dan ooit te voren.
Kon er dan geen leven geleefd worden zonder smart, zonder lijden?
Was het noodig? Was het Gods wil... leven... gelukkig zijn en lijden...? Een voorbijganger groette haar, maar ze lette er niet op. Alleen het witte huis met de kastanjeboomen bestond nog voor haar.
Nog dertig... twintig passen... Toen stond ze stil en bracht de hand aan het hart.
Bij moeder zijn, haar hoofd in haar schoot laten rusten en weenen!
Ze zouden schrikken, haar met vragen overstelpen. O God, wat zou ze antwoorden?
Ze wist, ze begreep niet dat haar doodsbleek, ingevallen gelaat elke vraag hunnerzijds zou inhouden.
De uitdrukking om haar smartelijk vertrokken mond gaf reeds het antwoord.
Bij moeder zijn...

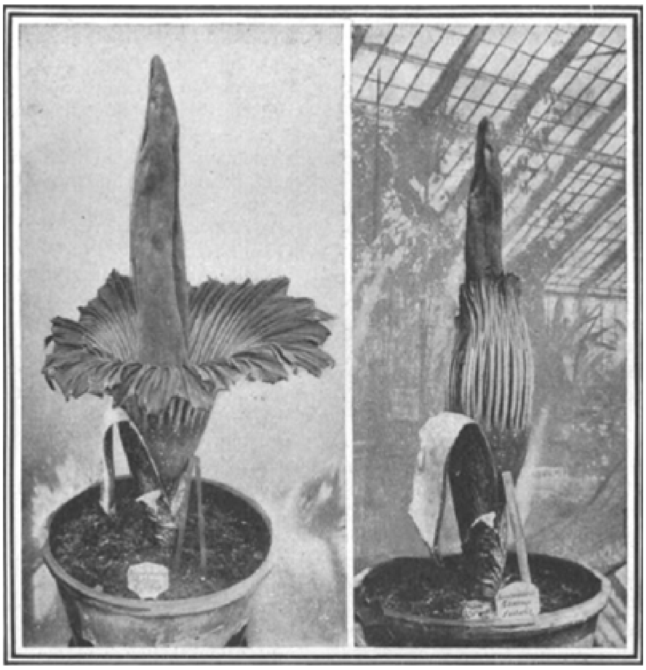

DE GROOTSTE BLOEM TER WERELD.

en dan...?
Ze opende het hek en trad haastig op de deur toe, ze stond aan.
Ze liep de gang door, stiet de deur der huiskamer open.
Op den drempel bleef ze staan en haalde diep adem.
'Moedertje - Vader - Dori!'
Ze lag reeds in haar armen, haar hoofd op moeders schouders geleund. Ze sprak niet. Zwaar rustte ze tegen moeder aan. Ze had het bewustzijn verloren.
(*Slot volgt.*)

De grootste bloem der wereld.

Onder de tropische gewassen in Sumatra vindt men de twee grootste bloemen, die tot nu toe bekend zijn, en die meer dan een Engelsche el (Yard) in diameter zijn. Om die bloemen te bewonderen is het nu niet meer noodig naar dat verwijderd land te

reizen, daar beiden in de Kew-Garders in Engeland te zien zijn. De een (de Rafflesia arnoldi) - in was - in het museum; de andere (de Amorphophallus titanum) als levende bloem. De Amorphophallus heeft vroeger slechts ééns in Europa gebloeid. Dit was te Kew, en duizenden kwamen er heen om ze te zien.

Deze reusachtige bloemsoort werd in 1878 ontdekt door dokter Beccari, die zaden naar Florence zond; een van de plantjes, uit dit zaad ontstaan, werd in 1879 naar Kew gezonden, waar het in 1889 reeds bloeide. Dit was een groote overwinning voor Kew en de Engelsche tuinlieden, daar al de planten, die naar het vasteland gezonden werden, stierven zonder gebloeid te hebben.

De plant, die nu onlangs te Kew gebloeid heeft, werd eerst twee of drie jaar geleden ontvangen, en vertoonde in Mei teekenen om te gaan bloeien.

Den 6^{den} Juni was de bloemknop ongeveer 10 inches hoog, en had op den dag van uitkomen een hoogte bereikt van 49½ inch, zoodat ze ongeveer 2 inches per dag gegroeid was. De bloem begon zich in den namiddag te openen en was om zes uur 's middags geheel geopend.

Op dat oogenblik zijn de fotografieën genomen waarnaar onze beide afbeeldingen gemaakt zijn. Daar de bloem slechts ongeveer 12 uur geheel geopend was en zich daarna half sloot, konden slechts weinigen ze in haar volkomenheid zien.

De vaasachtige bloem wordt gedragen door een korten stengel, 3 inches dik; ze is 18 inch diep en 2¾ voet in diameter, elegant gerimpeld en aan den kant uitgetand. Aan de buitenzijde is ze zacht, van een lichtgroene kleur met witte vlekken; de bovenzijde is van diepe gleuven voorzien met witte strepen, meer dan ½ inch dik. De binnenzijde is aan den onderkant groenachtig geel, het overige is mooi donkerrood.

Van onder uit den knop komt de olijfkleurige spadix te voorschijn, die 3½ voet lang en 7 inches dik is.

Het eenige blad verschijnt een poosje na de bloem en blijft er een jaar aan. Het heeft een grooten stengel van 8-17 voet hoog en van 5-10 inches dik aan de onderzijde; aan den top vertoonen zich groote bladvormige takken, die een plat parapluie-achtig blad vormen, rond en van 8-14 voet in diameter. De vruchtenloot is ongeveer 2 voet lang en draagt verscheidene roode bessen, die bijna 1½ inch lang en bijna even dik zijn.

Bladvulling.

Een zeldzaam duel.

Een der zeldzaamste duels, die ooit plaats hadden, was wel het 'ballon'-duel, dat in het jaar 1808 in Frankrijk werd uitgevochten.

Natuurlijk was de strijd ontstaan om een dame, en wel eene zekere juffrouw Turévit, een der eerste zangeressen aan de keizerlijke opera.

De beide duellisten waren een Mr. de Grandpré en een Mr. le Piqué.

Op den afgesproken dag stapte de heer de Grandpré in den tuin der Tuilerieën in het bootje eener luchtballon, terwijl de heer Ie Piqué in een andere ballon plaats nam. Toen alle voorbereidingen gereed waren, werden de touwen losgemaakt en de ballons verhieven zich in de lucht. Daar de wind gunstig was, waren zij in staat onderling den gewenschten afstand te behouden en op een zekere hoogte werd het sein tot vuren gegeven. Le Piqué miste, maar Grandpré's kogel trof zijn tegenstander midden door het hoofd. De laatste liet daarop zijn ballon dalen, terwijl de ander voortgedreven werd en met zijn dooden inhoud eerst bij Straatsburg neerkwam.

Lady Melusine.
(*Vervolg van blz.* 340.)

(*Vervolg van blz.* 340.)

Zulk een voorstelling is het toppunt van eerzucht voor elke Engelsche dame, want de koningin op de receptie onder de voorgeschreven ceremoniën de hand gekust te hebben, geeft haar eerst recht de wijding om in gezelschappen te verschijnen. 't Is evenwel een zeer vermoeiend iets zoowel voor de koningin en haar hof, als voor de voor te stellen dames, die uren en uren moeten staan en stap voor stap vooruit moeten komen, nadat men misschien reeds uren in een gesloten rijtuig heeft doorgebracht. Intusschen is het niet te loochenen dat zulk een cour een bizonder mooi en kleurrijk schouwspel aanbiedt.

Wij zullen den lezers

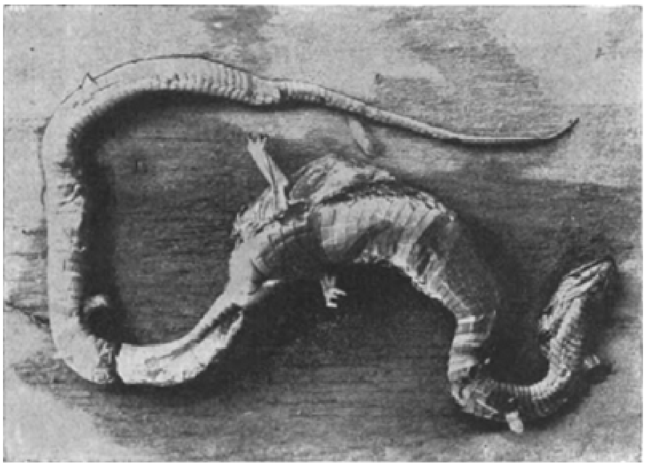

EEN MERKWAARDIGE SLANG. (Zie blz. 351.)

wel niet behoeven mee te deelen, dat de hertogin van Hastings in den herfst op de receptie ten hove de koningin der schoonheid, een *professional beauty* genoemd werd. Iedereen was verrukt over de aanvalligheid harer verschijning, haar schoonheid en haar briljanten, en zelfs de aan vele ‘beauties’ gewende oude lieden uit den hofkring konden een bewonderend ‘ah!’ niet weerhouden, toen zij voor de koningin trad in haar receptiekostuum van matblauw fluweel met goud bestikt, uit welks diep uitgesneden lijfje de sneeuwwitte hals te voorschijn kwam. En om den hals, aan borst, armen, schouders en japon en zelfs in het blonde haar fonkelden en schitterden de familiebriljanten der Hastings, terwijl een sluier van onschatbare waarde als een wolk over den hals viel. Het eerzuchtig doel, waarvan Melusine gedroomd had, toen zij nog als miss Hollwell vrij als een vogel door de donkere kruisgangen van de Hooglands-abdij dartelde, het doel, voor welks bereiking zij als Lady Hereford haar ziel verkocht had, was bereikt.

Zij stond als hertogin van Hastings voor den troon der koningin in Buckingham-Palace, omgeven van den hoogsten adel van het Vereenigd Koninkrijk, omvonkeld en omstraald van briljanten zooals niemand anders had, gehuldigd door iedereen, bewonderd, benijd - en bevend van ingehouden trots hief zij zich hoog op.

En toch, terwijl zij voor den troon stond en de koningin haar meer lof toezwaaide dan allen anderen, dook plotseling uit het fluweel van den troonhemel een gestalte

voor haar op - Sir Ralph's bleek gelaat met toornende oogen en zijn hand wijzende op een diepe, bloedende wond in zijn borst.

Melusine uitte geen kreet, nauwelijks werden haar wangen bleeker, en met trotschen, vasten stap ruischte zij verder in den kring der voorgestelden, van wie niemand blijk gaf dat er een ongewone gast achter de koningin verschenen was - tot haar groote geruststelling scheen niemand dus het spook te hebben opgemerkt. Nu zij dit wist, beheerschte zij zich volkomen; gedurende de lange ceremonie bleef zij uiterlijk dezelfde en eerst toen zij in haar boudoir in Hastings-House terug was, begaven zich hare krachten. Daar gekomen, wierp zij zich in een stoel bij den haard en staarde in den gloed, terwijl zij uitriep:

‘Moet ge mij zelfs daarheen vervolgen, tot vóór den troon? Zal ik dan nooit rust vinden? Moet ik u dan altijd vóór mij zien met uw bloedende wond en den strakken blik? Moet ik dan eeuwig den vloek hooren dien uwe stervende lippen mij toefluisterden? Ik wil rust hebben - hoe dwaas hem altijd voor mij te zien - hij ligt immers in zijn graf te Hereford en het meisje op den bodem van den heksenvijver. Weg dus met die krankzinnige gedachten,’ riep zij luid uit, ‘ik wil mij door spoken niet laten afschrikken!’

‘Welk verstandig mensch zou dat ook doen, Mylady? Wie eenmaal dood is, staat immers niet meer op,’ sprak een stem achter haar.

Met een onderdrukten kreet wendde zij zich om - Mount-Severn was onhoorbaar in de kamer gekomen en moest den laatsten uitroep, het gevolg van haar tot waanzin gefolterde hersens, gehoord hebben.

‘Hoe komt ge hier en wat wilt ge. Waarom hebt ge je niet laten aandienen?’ sprak zij zenuwachtig, met van koorts stralende oogen.

‘Ik kom door de deur, zooals ge ziet, Mylady,’ antwoordde hij met het beminnelijkste lachje, ‘en wel om u hartelijk geluk te wenschen met uw schitterend debuut ten hove. ‘Gij zult het toch niet als onwelvoeglijk beschouwen als

ik, de oom van uw echtgenoot, eens onaangemeld bij mijn nicht binnentreed?'

'Onwelvoeglijk misschien niet, maar in ieder geval ongewenscht, Sir Robert,' antwoordde zij geraakt en nog bevend onder den invloed van den uitgestanen angst; 'eigenlijk gezegd begrijp ik niet, dat na ons eerste *tête-à-tête* op Hastings-Castle den lust tot een tweede u niet vergaan is. Daar dit evenwel niet het geval schijnt te zijn, moet ik mij een vraag veroorloven: 'Wat verschaft mij ditmaal de eer van uwe tegenwoordigheid?'

Sir Robert had ondertusschen kalm bij den haard plaats genomen. 'Ik zei het u immers reeds?' sprak hij; 'ik kom om u geluk te wenschen. Uw verschijning aan het hof was een triomf, en gij zijt in 't vervolg de koningin van alle gezelschappen. Waarschijnlijk verkondigt op dit oogenblik de telegraaf reeds aan de steden van het vasteland het lied van de eminente schoonheid der hertogin van Hastings.'

'Sir Robert, ter zake, als 't u blieft,' sprak Melusine vermoeid en toch scherp.

'Nu, ben ik dat dan niet, Mylady?' vroeg hij onschuldig. 'Welke verborgen beteekenis hecht gij aan mijn woorden? Herkent ge in mij niet altijd uw onderdanigste dienaar? Heb ik Lady Hereford destijds minder gehuldigd dan nu de hertogin van Hastings? En als ik geen arme duivel geweest was, *parole d'honneur*, dan had ik tegelijk met mijn neef aanzoek gedaan om uw hand.'

Melusine haalde de schouders op en zei lachend: 'hoe ouder hoe gekker!'

Sir Robert deed een pas achteruit en wierp op Melusine een boozen blik, want toespelingen op zijn ouderdom kon hij niet makkelijk verdragen.

'Mylady,' stoof hij op, maar tegelijkertijd kreeg hij zijne gewone kalmte weer terug. 'U krenkt mij diep, maar ik neem het u niet kwalijk, want ge zijt oververmoeid en overspannen - zag u werkelijk op klaarlichten dag een spook, toen ik bij u binnentrad?'

Melusine stiet een luiden kreet uit; zij zag het onheilspellend vuur in Mount-Severn's oogen en begreep dat die man haar ergste vijand was.

'Laat de geesten rusten, Sir Robert,' sprak zij schijnbaar kalm en onverschillig, 'u gelooft er immers toch niet aan.'

'Omdat ik er nog nooit een gezien heb, Mylady,' antwoordde hij lachend; ''t moet anders een aardige gewaarwording zijn.'

Zij haalde diep en moeilijk adem.

'Charley zegt, dat het zeer dwaas is er aan te gelooven,' sprak zij zacht.

Schijnbaar keek Mount-Severn peinzend voor zich uit, maar verloor haar in werkelijkheid geen oogenblik uit het oog.

'Ja, de meeste menschen noemen het dwaas,' antwoordde hij, 'maar er zijn toch heel knappe lieden, die aan geesten gelooven. In alle geval moet het niet aangenaam zijn als men uit den een of anderen hoek plotseling een gedaante ziet opdoemen, die met stervenden blik met de hand op een bloedende wond wijst....'

'Houd op, Sir Robert,' gilde Melusine, en greep met de handen naar haar vol blond haar, als wilde zij het uitrukken. Toen voegde zij er met een vermoeid lachje bij: 'U bezit een zeldzaam redenaarstalent.'

Mount-Severn kruiste de armen over de borst en keek Melusine met vonkelende oogen aan.

'Gij hebt mij beleedigd en behandeld als een hond,' mompelde hij, 'waarom zou ik u sparen?'

Op luiden toon ging hij voort:

‘Het doet mij genoegen als het u getroffen heeft, dan heb ik ten minste één talent. Maar alle scherts ter zijde, ik geloof dat hetgeen wij spoken noemen slechts oude furiën zijn, welke de dwazen het “geweten” noemen.’

Melusine luisterde toe en zag met een mengeling van vrees en verachting naar den man, die daar tegenover haar zat met zijn cynisch lachje om de smalle lippen.

‘Er bestaat geen geweten,’ sprak zij.

‘Nu, daar zijn velen het niet over eens, en er is ook geen regel zonder uitzondering. Hoe zoudt gij bij voorbeeld de gestalte noemen, die u overal vervolgt, tot zelfs achter den troon op Buckingham-Palace?’

‘Ik noem het een dwaasheid,’ sprak Melusine verbleekend, maar op vasten toon.

‘Gij zijt een vrijgeest, Mylady. Gewoonlijk zijt ge het niet, maar er zijn oogenblikken dat ge het u maakt, als ge u zelf moed wilt inspreken. Of ge daarin slaagt of niet, zal ik maar in het midden laten.’ Na een kleine pauze voegde hij erbij: ‘Toen ik u straks zeide, dat ik tegelijkertijd met mijn neef om uw hand had willen dingen, sprak ik natuurlijk maar in scherts. Gij antwoorddet daarop met een vanouds bekend spreekwoord, maar u houdt mij toch zeker niet voor zoo aanmatigend om in werkelijkheid te gelooven, dat om mijnentwille er een 16de September is aangebroken?’

Nu stond Melusine zoo wild op, dat zij haar stoel omstiet.

‘Wat wilt ge met die vreeselijke woorden zeggen?’

Mount-Severn lachte koel.

‘Wat zijt ge schoon, zelfs in uw toorn, Lady Melusine; welke gratieuse bewegingen maakt de gesarde tijgerin!’

‘Pas maar op dat de tijgerin u niet te lijf gaat, Sir Robert,’ riep Melusine ziedend van toorn; ‘ik verlang te weten wat ge met die geheimzinnige woorden zeggen wilt.’

Mount-Severn stond insgelijks op en trad dicht op Melusine toe.

‘Ik wil er mee zeggen,’ fluisterde hij, ‘dat op den 16den September, nadat het ongeluk gebeurd was, beide loopen van Sir Ralph's geweer nog geladen waren.’

Melusine deed een stap achteruit, bleek, ontsteld. Maar zij begreep dat het zaak was kalm te blijven; zij kon zich evenwel niet voldoende beheerschen en haar stem klonk heesch toen zij zei:

‘Gij droomt, Sir Robert. Het geweer van mijn overleden echtgenoot werd dadelijk na het ongeval in beslag genomen en bij het verhoor lag het op de tafel met slechts één loop, de linker geladen. De rechter was afgeschoten.’

‘Hij was niet afgeschoten. Mylady. Ik zelf heb de patroon eruit genomen. Verstaat ge mij nu?’ sprak Mount-Severn bizonder ernstig, op fluisterenden toon. ‘Ik was met Sir Frederik de eerste op de plaats des onheils en heb de beide geweren opgenomen, den haan van uw geweer in rust gezet, terwijl de tweede loop geladen was; uit den rechter kwam nog rook van het schot, en ik heb uit Sir Ralph's geweer, welks haan in rust was, de rechterpatroon genomen. Ik en niemand anders.’

Melusine bleef als een marmerbeeld staan en keek Mount-Severn strak aan.

‘Ge liegt of ge zijt waanzinnig,’ bracht zij er eindelijk uit.

‘Noch het een noch het ander, mijne genade,’ antwoordde hij, greep in zijn vestzak en toonde de hertogin een patroon op de vlakke hand. ‘Dit is het *corpus delicti*, ik heb het als souvenir aan den 16den September bewaard. Een klein, schijnbaar onschuldig ding, maar toch groot genoeg om de hertogin van Hastings aan de galg te brengen.’

‘Nu, en gesteld eens dat het waar is, wat ge zegt, welke reden hebt ge dan gehad om mij te redden?’ vroeg zij koel en hoogmoedig, zonder een enkelen blik op de patroon te werpen.

Sir Robert schudde even met het hoofd en zei na eenig nadenken: ‘Op dat oogenblik had ik geen motief. Ik begreep, dat ge verloren zoudt zijn als een tweede persoon het geweer vond, zooals ik het aantrof. Het was een *cause célèbre* geworden - en ik - ik had toen zoo iets als een teer gevoel voor u. Niet dat ik, zooals ik straks schertsend zei, ooit plan gehad heb om naar uw hand te dingen, maar ik vond het een aangename gedachte de schoonste vrouw van

geheel Engeland op genade of ongenade in mijn macht te hebben. Had ik kunnen gissen dat deze vrouw mijn nicht wenschte te worden.... wie weet? De zaak had nu eenmaal haar *haut-goût* voor mij. Ze was zoo geheel anders dan alle anderen en als loon daarvoor hebt ge me slecht behandeld, Mylady.'

Melusine maakte een afwerend, verachtelijk gebaar. 'Nu, en wat wilt ge nu eigenlijk? *How much?*' vroeg zij hoonend.

'*Niente*,' was het antwoord. 'Ik stel mij tevreden met het heerlijk gevoel, dat ik u in mijn macht heb en gij den trotschen nek zult buigen als ik het wil....'

Melusine maakte een niet te beschrijven beweging met het hoofd en lachte spottend.

'Alles niets dan leugen,' sprak zij kortaf.

'Volstrekt niet,' was het koelbloedige antwoord. 'Ga zelf maar na, dat ik het in mijn macht heb u in glans, rijkdom en pracht te laten, of aan de geheele wereld en je afgod Charley bekend te maken, dat zijn geliefde Melusine, zijn Hooglandsfee met de saffierblauwe oogen, en den blonden stralenkrans om het hoofd, een - eene - moor -'

'Zwijg!' schreeuwde Melusine.

Mount-Severn lachte, deed de patroon weer in zijn vestzakje, kruiste de armen over de borst en keek de hertogin aan met vonkelende oogen.

'Misschien zal ik zwijgen - misschien,' sprak hij langzaam, 'maar ik kan het niet zeker beloven. Misschien zou ik het doen, als mijn oogen het kostelijke schouwspel konden hebben, Mylady, de hertogin van Hastings, om genade smeekend aan mijn voeten te zien!'

Melusine's bleeke wangen werden plotseling bloedrood en haar oogen vlamden van toorn.

'Aan uw voeten wilt ge mij zien, Sir Robert, maar dat is te gek om van te spreken. Ga gerust heen en bazuin het uit, wat gij als geheim op den 16den September ontdekt meent te hebben. Charley zal u een ellendigen leugenaar noemen, en de jury zal u met het zoogenaamde bewijs naar huis zenden! Op hetzelfde oogenblik dat gij den mond opent, om mij aan te klagen, zal ik het gerecht een zekere geheime correspondentie overleggen, gevoerd tusschen dokter Dexter en u. Dan zullen wij eens zien, wie er aan het langste eind trekt, ik of gij? Ik geloof, dat ik niettegenstaande uw geslepenheid en achterdeurtjes het nog wel van u winnen zal, daar ik zwart op wit heb. Wilt ge mij dus nog aan uw voeten zien, Sir Robert?'

De trekken van Sir Robert Mount-Severn ontspanden zich. De vrouw, met wie hij gespeeld had als de kat met de muis, had de zaak een andere wending gegeven, en hij wist, dat hij zich in haar macht bevond.

'Gij hebt mij de brieven ontfutseld, Mylady, ik moet ze terug hebben.'

'Neen, Sir Robert, zoo dwaas ben ik niet,' sprak zij lachend. 'Die brieven liggen goed opgeborgen, en wat het "ontfutselen" betreft, dat is een uitdrukking, die u door den schrik ontglipt is. Trim, uw hond, heeft mij het pakje gebracht. Gij zijt in mijn macht en zult er in blijven. Ons gesprek kan hiermede wel eindigen; ik ben zeer moe, en zou graag alleen gelaten worden, Sir Robert.'

Mount-Severn zag bleek van toorn.

'Gij zult er voor boeten,' riep hij woedend, 'en ge zult ondervinden, wat het zeggen wil, mij tot vijand te hebben. Geef mij mijn brieven terug of ik maak alarm!'

‘Uw woede maakt u zinneloos, want als gij goed nadacht, dan zoudt ge niet zoo dwaas zijn om van alarm maken te spreken! Goed, maak alarm, misschien doen dan morgen reeds de bladen het verhaal van den kinderroof op Hastings-Castle.’

Mount-Severn oordeelde het beter niet te antwoorden; hij had het ook niet kunnen doen, want hij ziedde van toorn en stiet alleen eenige verwenschingen uit en verliet zonder plichtplegingen het boudoir der hertogin.

Deze ademde vrijer toen de deur achter hem in 't slot gevallen was.

‘Een aartsvijand op de vlucht geslagen, voor heden althans. Voorloopig zal hij bang voor mij zijn, want hij weet, dat ik hem zonder erbarmen zal prijsgeven! Ook mijn eigen bestaan is met deze brieven verzekerd.... hoe gelukkig dat deze Dr. Dexter met geen enkel woord verraden heeft, waar hij het kind gebracht heeft. En de vondeling zelf kan niet spreken, zij ligt dood op den bodem van den heksenvijver! En dan de patroon, - ik had ze hem af moeten nemen. Maar eigenlijk, wat bewijst ze? Sir Ralph had er nog een zak vol van, en wie zou hem gelooven, als hij nu aankwam met het verhaal, dat hij haar uit den loop genomen had? Ik heb mij dus niet ongerust te maken.

En toch, 't is een harde strijd, dien ik voer, een ellendig leven, dat ik leid, trots de liefde van Charley, trots den rijkdom die mij omgeeft... Zal dat eerst bij mijn dood ophouden? En ik ben nog zoo jong! Het zal vroeger eindigen, ik weet het, ik voel het, en het eind zal bitter genoeg zijn!’

In den laten avond met den sneltrein verlieten de hertog van Hastings en zijn gemalin Londen om zich naar Hastings-Castle te begeven, waar men voor den jachttijd een nieuwe serie van gasten wachtte. Na Kerstmis hadden zij plan naar Parijs te gaan, om van daar, als de lente in het land was, door het Schwarzwald, Zwitserland te bezoeken.

In een coupé eerste klasse lag Melusine op een bank, in dekens gehuld, te slapen. Tegenover haar zat de hertog in een hoek geleund; zij waren alleen in de coupé. Op een zeker punt van den weg had de trein een half uur oponthoud; de hertog deed de gordijnen voor de raampjes dicht en draaide de lamp neer, opdat Melusine niet gestoord zou worden. Toen leunde hij weer achterover in zijn hoekje en stak een sigaret aan. Naast hem was een coupé tweede klasse, en door de stilte in het rond was het volgende gesprek, dat gevoerd scheen te worden door twee heeren, duidelijk hoorbaar:

‘Hebt ge in de courant gelezen van de laatste receptie ten hove, Winter?’

‘Ja, natuurlijk, er schijnt een nieuwe ster in de *fashionable* wereld te zijn opgedoken. De reporter van de “Times” was een en al verrukking over haar schoonheid; sedert menschenheugenis heeft men nooit zoo iets schoons gezien.’

‘Wie was zij toch?’

‘De hertogin van Hastings.’

‘Hm, ja, maar met het vermogen dat de Hastings bezitten, is het niet moeilijk zich mooi te maken. Wie is dit wonder, - ik meen, hoe is haar familienaam?’

‘Zij is de dochter van den ouden verkwister, Sir Robert Carr-Holwell van Hochlands-Abbey, weet ge, dat oude merkwaardige, historische gebouw, dat door Lord Evensleigh werd aangekocht. Miss Holwell was voor den eersten keer getrouwd met Sir Ralph Hereford van Hereford-House!’

‘Hereford? Is dat dezelfde, die twee jaar geleden op de jacht omkwam?’

‘Dezelfde! 't Is altijd een rare geschiedenis geweest, en met het ongeluk moet het maar “zoo, zoo, la, la” wezen!’

'Gij maakt mij nieuwsgierig!'

'Nu, men vertelt in Londen, in alle kringen, dat de oude Sir Ralph Hereford met zijn jonge vrouw niet erg gelukkig geweest is. Toen zij bij gelegenheid van een jachtpartij samen in het bosch waren, moeten zij hevig gekibbeld hebben, en de oude baron, het ongelukkige leven moe, zichzelven een kogel door de borst gejaagd hebben. Men heeft getracht doekjes om de zaak te winden, en nu spreekt men er van als van een ongeluk.'

'Hm, maar ik herinner mij, dunkt mij, dat Lady Hereford tegenover den rechter het tegendeel verklaard heeft, en er zelfs een eed op heeft gedaan!'

'Ja, dat heeft zij ook. Men vertelt evenwel, dat zij dat

gedaan heeft om Sir Ralph niet als zelfmoordenaar bekend te maken en ook om zichzelve te sparen.'

'Maar dat is toch wat kras!'

'Dat is het ook, maar men heeft immers geen bewijzen!'

''t Kan ook heel goed niet waar zijn, de menschen zeggen zooveel. Ik zou toch niet graag willen dat er in dien geest over mijn vrouw gesproken werd. Zou de hertog het weten?'

'Ik denk het niet. De hertog heeft een veel te eerlijk karakter dan dat hij een vrouw, van wie men zulke dingen zegt, de hand zou reiken. Aan zijn persoonlijkheid heeft zich nog geen *on dit*, hetwelk men zich elkaar toefluistert, gewaagd.'

'Ik zou wel eens willen weten of er iets van waar is?'

'Ik ook, maar wat gaat het ons eigenlijk aan, zij moet het maar voor zichzelve weten.'

Een schel fluitje en het afluiden der bel maakten het gesprek verder onhoorbaar; de trein ging verder. De hertog van Hastings leunde in zijn hoekje, dof, terneergeslagen, met gloeiende wangen. Hoewel hij weinig geloof schenk aan het afgeluisterd gesprek, was het toch voor zijn trots en strenge eerlijkheid meer dan genoeg, dat men den naam zijner vrouw in één adem noemde met zulk een vreeselijke zaak, zelfs al was het niet waar.

Voor de eerste maal, zoolang hij Melusine kende, kwam er een schaduw van twijfel bij hem op en trad verduisterend tusschen hem en zijn echtgenoote. Kon de man niet onbewust de waarheid gezegd hebben? Wat had Dr. Ellis willen zeggen met zijn vreemde opmerkingen, en waarom verzette Melusine zich zoo heftig tegen het gezegde van Frederik, dat zijn vader niet verongelukt maar doodgeschoten was geworden? Waarom haar talmen toen de rechtereen eed van haar eischte? Als een lawine stortten deze gedachten zich op den hertog; zij vormden zich tot een keten en wee hem en haar, zoo zij meer van het ongeluk onder den eik te Hastings wist.

Maar spoedig lieten die vreeselijke gedachten zich op de vlucht jagen. Neen, neen, zij was onschuldig. Ware zij het niet, dan was alles in de wereld leugen en bedrog. Een vrouw met een stralenkrans om het hoofd, in wier blauwe oogen de hemel zich weerspiegelde, *kon* haar echtgenoot niet in den dood gedreven, *kon* geen meineed gedaan hebben.

En toch....

(*Wordt vervolgd.*)

Een gril,
door Paul Kyrre.
Met illustratiën van Valérie Braakensiek.

Doengeloeng.... doeng.

De deftige goens van de bel is nog soenzend hoorbaar als de deur van het heerenhuis

.... Dien houdt Henri bij zijn mouw vast.

al geopend wordt.

‘Is mevrouw thuis?’ vraagt de heer, die gescheld heeft en door eene jonge dame vergezeld wordt.

Boven het antwoord van het dienstmeisje klinkt van uit de gang een heldere, vroolijke meisjesstem: ‘Ja, Hans, en ik ook. Jelui komen zeker een dubbel verdiend standje halen, hé. Wel foei toch, Mies,’ vervolgt zij tegen het meisje, ‘wat ben ik boos op je. Donderdag wordt het zoo waar veertien dagen dat je hier geweest ben. Veertien maal vier en twintig uur! Hoeveel is dat, Hen?’

‘'t Spijt mij te moeten erkennen, dat dit 336 uur is,’ antwoordt Henri Errema.

‘Ja, ja, Dien,’ zegt Marie Terks, Henri's verloofde, ‘maar wij hebben het ook zoo kolossaal druk.’

‘Druk,’ herneemt Dien, op quasi-verachtelijken toon, ‘druk! Och kom, nu al druk, nog voor je getrouwd ben.’

Het drietal is onder dit gesprek de kamer ingegaan, waar mevrouw Verbrugge, Dientje's moeder, hen wacht.

‘Ma,’ begint Dien, dadelijk na de begroetingen, ‘336 uur is het geleden, sinds Marie bij ons is geweest. Hoe vindt u dat?’

‘Ja. Marietje, hoe komt het toch? Wij zien je haast nooit meer,’ vraagt mevrouw op gemoedelijken toon.

‘Wij hebben het werkelijk zoo druk, mevrouw, met visites maken en nog zooveel meer dat...’

‘Er geen tijd meer overblijft voor een oude schoolvriendin,’ valt Dientje in.

‘Oud, oud,’ vraagt Errema, met een grappig gezicht. ‘Ben jij dat oudje, Dien?’

‘Och, je weet wel wat ik bedoel: anciene. Als iemand verloofd is, denkt zij om niemand anders meer. Maar reken er op, Marie, als *ik* er “een” heb, zie je mij in 't geheel niet, hoor.’

Nu eens in 't algemeen dan weer in groepjes van twee of drie, wordt het gesprek op prettigen toon voortgezet.

‘Zeg, Hen, hoor eens,’ zegt Dientje, zich zijwaarts uit haar fauteuil buigend. ‘Neen, neen, Mies, niets voor jou, hoor, jaloersche...

tijger,' vult zij na even denken in. 'Kom maar hier, Henk,' vervolgt zij, naar een hoek der kamer gaande.

Half lachend ziet Marie naar hen; Dien houdt Henri bij zijn mouw vast en, druk met hem fluisterend, blijft zij onafgebroken naar Marie zien. Henri's verloofde is over eenige weken jarig en nu wil Dien voor die gelegenheid iets voor haar borduren, dat zij, Dien zelf, heeft bedacht. Hiertoe behoeft zij echter Henri's teekenkunst, welke zij nu inroept.

Nadat zij hem alles heeft duidelijk gemaakt besluit zij met hardop te zeggen:

'Maar niets aan Mies zeggen, hoor. Je woord er op?'

'Ja, zeker,' antwoordt Henk lachend.

Bij het heengaan maakt Dien in de gang allerhande geheimzinnige gebaren tegen Henri, zoodanig, dat Marie het zien moet, terwijl Dien het

'Betje, wil je dit briefje brengen?'

wilde doen voorkomen of zij het zoo slinks en behoedzaam mogelijk deed.

Evengoed als bij andere zaken vind ik dat bij een verhaal overdaad schade doet. Ik acht het daarom overbodig te beschrijven, hoe mooi Marie was. Zoo'n beschrijving geeft daarenboven toch nooit een goed of eenigszins duidelijk beeld van de(n) beschreven persoon. Marie, bijv., die ik persoonlijk ken, zou zeker haarzelf niet herkennen, hoe getrouw ik haar mooi gezichtje ook zou trachten weer te geven. Ook welke blouse Marie of welke japon Dien droegen, zal mijn lezers niet interesseeren, noch welke sigaren Henri rookte. Maar noodzakelijk is het in dit geval van een enkelen karaktertrek van Marie melding te maken. Ik zal, wetende dat vele lezers dit

toch zullen overslaan (waarvan zij later spijt zullen hebben), dit zoo kort mogelijk doen.

Marie heeft een prettig, lief en zacht karakter, maar er kleeft haar een gebrek aan dat moeielijk duidelijk is te beschrijven. Wispelturigheid is het niet. Het is een soort plaagzucht, maar een bijzondere soort. Zij smaakt een werkelijk genot, wanneer iemand, van wien zij veel houdt, gedurende eenigen tijd gemeend boos is op haar, of zij zich in ernst voor kan doen, dit op hem te zijn. Marie en Henri hebben elkaar innig, innig lief, maar hierdoor juist wetende hoe groot en trouw Henri's liefde voor haar is, kon zij soms wat luchtig omspringen met zijn edel, goed hart. Hij is een journalist en heeft al voor Marie iets gevoeld toen zij nog met loshangend haar en in korte rokjes naar school ging. De angst echter dat de mogelijkheid bestond, dat zij hem zou afwijzen, hield hem lang terug haar te vragen. Toen hij eindelijk haar jawoord had, was het een genot hem te zien in zijn jubelend geluk en te hooren over zijn goud en zonnig leven; het was alsof een straal van zijn schitterend liefdesgeluk viel in het gemoed van den hoorder en deze mede iets genoot van zijn volzalig rein genot.

‘Henk, wat had Dien je toch voor bijzonders te zeggen?’ vraagt Marie als zij buiten zijn.

‘O, bijzonders was het volstrekt niet.’

‘Wat was het dan?’

‘Ja, Mieke, dat mag ik niet zeggen, zooals je gehoord hebt.’

‘Maar mij zal je het toch wel zeggen?’

‘Neen, kleintje, jou juist niet.’

Marie kijkt hem aan. De booze lust ontwaakt in haar.

‘En wanneer ik het nu eens graag wil weten?’

‘Dan spijt het mij erg, Miesje, je nieuwsgierigheid niet te kunnen voldoen.’

‘Neen, Hen, het is geen nieuwsgierigheid, het is een bewijs van vertrouwen. Jij geeft altijd zoo hoog op van volledig, onderling vertrouwen, als een eerste eisch van oprechte liefde, en nu ik je voor het eerst vraag mij wat vertrouwen te schenken, weiger je dit.’

Haar ernstige toon verontrust hem, en het is tevergeefs als hij poogt zijn stem schertsend te laten klinken.

‘Nu spreek je jezelf tegen, Mieseke, jij moet integendeel zooveel vertrouwen in mij hebben en er volstrekt niet naar vragen. Daarenboven is het niets van belang.’

‘Juist daarom kun je het mij zeggen.’

‘Neen, Marion, spreek er nu verder niet over. Ik heb mijn woord gegeven en ik houd mij daaraan. Willen wij even aangaan bij Buijtens?’

‘Neen, neen, Henk, praat er nu niet overheen. Wat het is kan mij eigenlijk totaal niet schelen, alleen eisch ik het als bewijs van vertrouwen.’

‘Maar mijn liefstelingetje, hoe kan je dat nu toch zoo opnemen? Je hebt gehoord, hoe Dien er op aandrong het je niet te zeggen. Wees nu toch niet zoo onverstandig.’

‘Neen, Hen, het is heel serieus.’

‘Welnu, als je het dan zoo dolgraag weten wilt’ - Marie vreest dat hij zijn woord zal breken en in haar bruist het: Zeg het niet, zeg het niet - ‘dan zal ik het vandaag nog vragen aan Dien om het je te zeggen.’

‘O, neen, dat volstrekt niet. Ik heb je al gezegd, dat de eigenlijke zaak mij onverschillig laat. Nu dadelijk wil ik het weten. Geef mij nu een positief antwoord.’

‘Een man een man, een woord een woord. Wat zou je van mij denken als ik voor zoo'n nietigheid al mijn woord brak?’

‘Dat is hier de zaak niet. Wil je het mij zeggen?’
‘Maar Marie toch...’ angst trilt in zijn stem.
‘Neen, neen, Henri, een antwoord!’

Hij zwijgt vrij lang.

'Welnu?'

'Neen, Marie,' klinkt het vast.

'Dan verzoek ik je mij naar huis te brengen.'

'Maar mijn God, Marie, wat doe je, wat wil je?'

'Stil, schreeuw zoo niet.'

'Marie, wil je werkelijk voor zoo'n kleinigheid, voor zoo'n flauwe aanleiding ons, mijn geluk, vernietigen?'

'Je hebt het in je hand.'

Zij slaat een straat in, die naar de Parkstraat leidt, waar zij woont. Na eenige oogenblikken van stilte zeide hij:

'Marie, ik weet een oplossing.'

Schijnbaar kalm ziet zij hem vragend aan, maar elk krulletje op haar voorhoofd roept: Doe het niet! doe het niet!

'Hoe dan?' vraagt zij.

'Als ik je verzeker op mijn woord van eer, dat het niets is dan een verrassing, dat je alles heel spoedig zult weten, is dat voldoende?'

'Neen, Henri, ik denk volstrekt niet dat je dingen met Dien behandelt, die ik niet mag weten, en reeds tweemaal heb ik je gezegd, dat ik niet nieuwsgierig ben naar hetgeen Dien je gezegd heeft. Ik vraag alleen een beetje vertrouwen. Altijd verzeker je mij alles te zeggen en niets te willen verzwijgen, en nu ik je dit zoo dringend vraag blijf je weigeren.'

'Je bent heel onbillijk, Marie,' antwoordt Henri stil.

Zij naderen het huis, waar Marie woont. Marie vertrouwt er op dat hij mede binnen zal gaan, dan zal zij tegen dat hij weggaat alles goedmaken. Eigenlijk rekent zij er wat op dat hij haar wel begrijpt en het niet zoo ernstig opvat als hij dit wel doet voorkomen.

Voor haar huis gekomen belt hij aan. Zwijgend wachten zij. Hij met een ernstig, somber gelaat, zij luchtig en quasi onverschillig.

De meid opent de deur en blijft wachten om deze weer te sluiten. Marie sluit langzaam haar parasol en kijkt Henri aan. Als zij gereed is neemt hij zijn hoed af, buigt zwijgend en gaat heen.

Een kille schrik overvalt haar en haar oogen vergrooten zich merkbaar. Marie ziet, dat de meid haar verbaasd aanstaart, en snel gaat zij naar haar kamer.

De plotselinge, onverwachte wending heeft haar hevig aangegrepen en zij ziet in den spiegel hoe de schrik zich afteekent op haar gezicht. Haar hart bonst en klopt hoorbaar en haar ademhaling gaat moeielijk, met lange, diepe snikken telkens hortende uit haar bijna dichtgesnoerde keel. Zij denkt er niet aan zich te ontdoen van hoed en wandelkostuum en blijft geruimen tijd geheel gekleed zitten op den stoel, waarop zij is neergevallen.

'Neen, Henkje, neen, dat kan je niet doen,' snikt zij zacht. 'Neen, hè, dat kan niet. Ik zal hem schrijven, nu dadelijk.'

Haastig kleedt zij zich in een gemakkelijke huisjapon en wil naar de kast gaan, waarin haar schrijfcassette is, maar juist op dat oogenblik komt Coba, haar jongere zuster, binnen. Deze mag natuurlijk niets weten of vermoeden.

'M'rie ga je mee in den tuin? Ik moet je even wat vertellen.'

Marie weet zoo gauw geen reden te vinden om te weigeren, of eigenlijk kan zij in 't geheel niet kalm denken, en antwoordt half bevreesd ‘ja.’

De 15-jarige Coba had zooveel te vertellen over Jan Veenstra, die haar Ansichtkarten zond en gedichten op haar maakte, en over Willy de Hoog, met wien zij nu ‘kwade vrienden’ was, dat Marie niet weg kon gaan voor zij geroepen werden om te komen dineeren.

Maar nu is haar plan ook vastgesteld en door niets zal zij zich er af laten brengen. Dadelijk na het diner gaat zij naar haar kamer en schrijft Henk. Het korte briefje is haastig geschreven - er komt visite en zij moet zich nog kleeden - maar het is heel duidelijk en innig, en haar goed, lief hartje spreekt er uit. Vlug een adres en nog vóór zij zich kleedt gaat zij eerst naar de keuken, want het is Betje's uitgaansdag, en zij zal haar het briefje medegeven.

‘Betje, wil je dit briefje strakjes brengen bij mijnheer Errema?’

‘Zeker, freule, zeker,’ hernam Betje glimlachend, alsof zij zeggen wil: ‘Ik weet er alles van.’

Marie is bijna geheel gerustgesteld, want zij twijfelt niet of Hen zal alles begrijpen en niet kwaad zijn. Zij weet dat hij komen zal dien avond nog of den anderen dag zoo vroeg mogelijk, zooals zij gevraagd heeft.

Betje haast zich met het omwasschen en opruimen van potten, pannen, servies enz. Zoodra alles klaar is begint zij zichzelf te wasschen tot haar gezicht blinkt als nieuwe meubelen. Ook heur haar wordt bedacht en flink voorzien van geurige pommade. Op haar zolderkamertje voltooit zij het toilet. Het Zondagsche kleed en Zondagsche hoed met een schat van bloemen en rijkdom van kleuren, een paar garen handschoenen - weer een andere kleur - vormen het ‘uitgaanspak’. Zij draait zich nog eens om en om voor het spiegeltje en is zichtbaar voldaan. Het briefje steekt zij zoolang in haar zak, ‘want dat staat niet met zoo'n papiertje in je handen,’ en zij gaat de straat op.

Zoodra zij buiten is ziet zij hem, Hendrik, korporaal bij de cavalerie. Hij overvalt haar dadelijk met de droeve tijding, dat hij op manoeuvre moet, en in de aandoening van de aanstaande scheiding vergeet Betje het gewichtige briefje. Ook als zij later in het koffiehuis ‘Pas Buiten’ bier met suiker drinkt, denkt zij er niet aan. Ook als zij door het Beukenlaantje wandelen, zij met haar vettig hoofd tegen zijn attila, houden haar gedachten zich met heel andere zaken bezig. Ook ten slotte, als zij weer thuiskomt, nog vol verliefde droomen, en haar Zondagsch kleed ‘opbergt’, herinnert zij zich niet het papiertje, waarop die smeekende, liefdevolle, heerlijke woorden, het papiertje, dat beslissen moest over het geluk van twee menschen.

En als den anderen dag Marie haar vraagt of zij het briefje wel bij mijnheer Errema gebracht heeft, schrikt Bet en durft de waarheid niet zeggen... ‘Zeker, freule, 'k ep 't daalik gebrocht.’

Besefte Betje maar wat zij hier deed met dat leugentje. Wist zij maar dat zij het geluk verbrak van twee menschen, die elkaar inniger en hooger liefhadden, dan Hendrik en zij. Begreep zij maar dat zij nu de oorzaak was van veel lijden en veel wee, dat zij het in haar macht had hun dit leed te sparen, en terug te geven hun heilig groot geluk... Als Betje dat maar geweten had...

Henri was langzaam, slepend bijna, heengegaan, toen hij Marie verloren had, en had zich naar zijn kamer begeven. Zijn spraakzame hospita, die hem dadelijk belangrijke mededeelingen over het weer verschafte, had hij met een zeer ongewone heftigheid verzocht heen te gaan. Hij had lang heen en weer geloopen op zijn kamer en zich toen gezet op zijn sofa, zwaarmoedig voor zich starend.

De juffrouw was komen dekken en had het eten gebracht, en, beleedigd als zij was, had zij geen woord tegen hem geuit. Maar toen zij na een half uur kwam om ‘af te nemen’ had zij verbaasd eerst gekeken naar de onaangeroerde spijzen - zulke heerlijke ‘sleep-sperzie's’ vertelde zij later aan de juffrouw naast - en toen naar mijnheer, die nog steeds op de sofa zat. Dat was haar te machtig, daar moest zij meer van weten, en haar voornemen vergetend om niet tot hem te spreken, vroeg zij vol belangstelling:

‘Is u nie goed, meneer?’

‘Neen, juffrouw.’

‘Zooo. En wâ scheelt u?’

‘Och, niets.’

Zij ziet hem aan met iets in haar dik, dom gezicht, dat wat uitdrukt van: Als je mij nou voor den gek houdt..

‘Hm, nou dan weet ik 't ook niê,’ zegt zij halfluid, en begint het eten weg te nemen.

Toen zij voor de tweede maal terugkwam waagde zij toch nog eens een poging.

‘Wil u soms een dokter of zal ik u wâ geve om te transpereere?’

‘Neen, juffrouw, dank u!’

Weer later brengt zij thee en zegt dan alleen kort: ‘Asjeblief thee, meneer!’

Henri zit al bijna een uur met de thee voor zich zonder er aan te denken deze te gebruiken. Daar klinkt luide de huisbel. Vol verwachting ziet hij op, en als hij de juffrouw naar zijn kamer hoort komen staat hij op en treedt haar tegemoet om den brief aan te nemen, dien hij verwacht.

‘Daar is uwes broer, wil ik soms zegge dat u nie thuis is?’

Bitter teleurgesteld draait hij zich om en gaat voor 't raam staan.

‘Meneer, wâ za'k zegge?’

‘Ja, zeg u dat maar... of neen, toch niet, vraag of hij boven wil komen.’

Sporen en sabel klingelen en kletteren op de gang.

‘Héla, boy, hoe gaat het? Ben je een roman aan 't ontwerpen? Wat kijk je scheef. Ga je mee naar Van Vuuren? Maar geef mij eerst een kop of kopje thee.’

Hij schenkt zich zonder het antwoord af te wachten een kopje in, gespt zijn sabel af en gaat dan in een stoel bij het raam zitten.

(*Slot volgt.*)

Wantrouwen.
Oorspronkelijke Novelle door Hanna.
(*Vervolg en slot van blz.* 344.)

Slot.

Men bracht haar naar bed en legde haar ijs om de slapen. Om negen uur lag ze in een hevige zenuwkoorts.

Men zag elkander bedenkelijk aan.

De oude dokter schudde het hoofd en keek op de pendule.

‘Neen,’ fluisterde hij, ‘er is niets aan te doen, hij kan toch niet meer weg van avond. Waarom hem een onrustigen nacht bezorgen?’

Den volgenden morgen werd een telegram naar G. verzonden. Het bevatte slechts weinige woorden: ‘Tini heeft naar u gevraagd.’

Men had de ware toedracht niet kunnen gissen. Het onsamenhangend gestamel had hen niets wijzer gemaakt. Ze wisten slechts met onverwrikte zekerheid, dat Tini, hun kind, dat hen nog geen twee jaar geleden verlaten had om den man, dien ze aanbad, te volgen, ongelukkig was, diep, diep ongelukkig.

‘Moedertje!’

‘Wat is er, mijn kind?’

‘Zeg het hem, zeg het hem!’

Een zonnestraal speelde op het heldere linnen van haar kussen. Ze keerde het gelaat af en lachte weemoedig.

‘Ik vergeef hem alles. De schijn was tegen me. Ik was te trotsch om me te verdedigen. Beter zóó. Dáár kon ik zijn vrouw niet meer zijn. De heele stad babbelt

over ons, zegt hij. Mevrouw Van der Meulen heeft het wantrouwen gezaaid... Ik ben onschuldig. Ik kan het licht niet meer verdragen, moeder. Mijn oogen doen pijn.'

'Tini!'

'Hij zal het eenzaam hebben. Hij hield niet meer van mij, anders zou hij... het niet geloofd hebben. Ik zou nooit zoo iets van hem geloofd hebben, maar ik ben ook een *vrouw*,' zei ze zacht verontschuldigend, op onbeschrijfelijken toon. Plotseling hief ze het hoofd op, haar oogen begonnen verraderlijk te trillen.

'Neen, hij heeft ook mijn brief niet geloofd, anders zou hij mij nagereisd zijn... en mogelijk is hij niet thuis komen eten...'

Toen lag ze stil, bewegingloos... door het rose schijnsel der zon belicht.

'Tini, Tini, hier ben ik, je man!'

Een zalig, gelukkig lachje vertoonde zich om haar lippen.

'Wally! mijn Wally!'

Zoo had ze hem vroeger genoemd in hun verloving en later toen ze getrouwd waren, maar nooit had het zoo innig, zoo liefdevol hem tegengeklonken.

Ze spraken niet. Haar hoofd rustte tegen zijn schouder, haar oogen staarden-onafgebroken hem aan.

'Vergeef mij, lieveling. We zullen zoo gelukkig zijn...'

Ze drukte haar hoofd dichter tegen zijn schouder en verborg haar gelaat tegen zijn hals. Hij geloofde nog niet aan den dood, die een einde maakt aan liefde en geluk - smart en lijden...

'Wally...'

De oude gelukkige glimlach was weergekeerd, en al moesten ze elkander verliezen, de gedachte aan het herkregen geluk *was zalig.*

Een merkwaardige slang.

Op het eerste gezicht heeft de slang, die op bijgaande plaat staat afgebeeld, veel van een voorwereldlijken draak. Natuurlijk is zij dat niet, en slechts een grasslangetje zooals zij in Indië veel voorkomen. De geschiedenis van dit vreemd uitziend schepsel, zooals ze ons door een geloofwaardig mensch verteld wordt, is de volgende: De slang - een onschadelijk soort - ontmoette op zijn weg een pad, die hij op de lieve manier, aan slangen eigen, opzwelgde. De pad werd vrijwel overrompeld, maar behield nog langen tijd het gebruik harer ledematen. Toen zij nu in het lijf van de slang was aangeland, buitelde zij plotseling om, met het gevolg dat de huid van het kruipdier barstte, en de pooten van de pad erdoor staken.

Een soldaat vond het beest, die het in groote opgewondenheid aan zijn luitenant bracht, terwijl hij triomfantelijk uitriep: 'Mijnheer, ik heb een slang gevonden met pooten.'

Maar toen het goed van bloed en gras gezuiverd was, kwam het uit, tot groote spijt van den soldaat, dat het een eenvoudige slang was.

De rechterzijde van het dier was opengescheurd, en hieruit kwam de rechterpoot van de pad te voorschijn, terwijl aan de linkerzijde door een klein gaatje de andere poot stak.

Blinde Elze.
Een Sprookje.

‘Wat doet gij, Elze?’

‘Ik ontleed een bloem, broer.’

De kleine gravin Elze von Dordenau lachte helder en richtte de blauwe blinde oogen op haar broer.

‘Ik voelde haar naast mij en heb haar afgeplukt. Wat doet gij? Gij zijt zoo stil en ik weet niet waar gij zit.’

Zij was langzaam opgestaan en stak vragend de handen naar hem uit.

‘Wat is er, Bertie? Denkt gij aan ons moedertje? Niet de nieuwe, maar de oude mama, bedoel ik.’

De zestienjarige graaf Bertie von Dordenau wendde het gelaat af, als ware hij bevreesd voor de blinde oogen zijner zuster, en plukte zenuwachtig met de handen aan zijn das.

'Neen, of liever ja, Elze. Ik dacht aan ons moedertje. Gij lijkt zooveel op haar en zij zou u zoo liefgehad hebben.'

Er stonden tranen in zijn donkere oogen, terwijl hij meelijdend zijn ongelukkig zusje aanstaarde. Haar gelaat was door een glimlach verhelderd.

'Zou het *daarom* zijn, dat vader mij zoo dikwijls kust, en zou onze nieuwe mama *daarom* niet veel van mij houden? Magda zegt, dat zij niet van onze oude mama hield.'

'Magda weet er niets van, kind. Ik weet zeker, dat de nieuwe mama van u houdt. Zij is altijd vriendelijk tegen u.'

'O ja,' antwoordde Elze, 'natuurlijk. Maak mij nu een schilderij, Bertie. Wat doen de wolken?'

'Zij komen van uit het Westen en dat beteekent regen. En in de verte hoor ik onweer.'

'Ja,' fluisterde het kind, zich tegen haar broer nestelende. 'En wat nog meer? O, Bertie, de donder rolt. Ik ben zoo angstig. Ik wilde dat mijn oude moedertje hier bij mij was.'

'Ik zal voor u zorgen, Elze,' zei Bertie teeder, haar hoofdje tegen zijn borst drukkende. Wees niet bevreesd. Ons moedertje daar boven zal voor haar baby zorgen.'

'Moeder heette ook Elze,' fluisterde het kind droomerig. 'O, Bertie, zou het onweer mij komen halen, net als mama?'

'Neen, lieve. Een engel heeft mama meegenomen. Zij had u in haar armen, en toen is Magda gekomen en heeft u weggebracht. En toen zij terugkwam was mama heengegaan zonder iemand vaarwelgezegd te hebben. Een engel heeft haar weggehaald.'

'Gelukkig,' zuchtte Elza. 'Ik had....'

Een harde, doordringende slag volgde en Elze zweeg stil en drong zich dichter tegen Bertie aan, maar de plaats naast haar was verlaten; zij stond alleen in volslagen duisternis, het rijk waar zij altijd toefde.

'Bertie!'

Maar Bertie antwoordde niet. Hij lag op een paar meters afstands van het blinde wezentje. Een boom, door den bliksem neergeveld, had hem even geraakt en hem bewusteloos op den grond geworpen.

'Bertie! Bertie! O moedertje, moedertje, help mij, red mij! Bertie is heengegaan en heeft mij alleen gelaten. Elze is zoo alleen, moedertje kom, moedertje kom!'

'Elze, mijn lieveling, mama is gekomen. Waart gij zoo bevreesd, arme lieveling?' zei een stem naast haar.

'O moedertje, Bertie is heengegaan. Breng mij bij hem.'

'Neen, lieve. Hij heeft u nu niet noodig. Ik zal u thuisbrengen bij vader. Zijt gij moede? Zal moeder u dragen? Zal moeder zingen om den weg te verkorten?'

Het gezang was zóó zacht, dat het Elze, gelijk de wind, langs de ooren floot, zóó zoet, dat het haar slaperig maakte.

Toen sprak weer een zachte stem:

'Schel aan, lieve, hier zijn wij aan het slot Dordenau. Vertel vader dat Bertie ginds in het bosch ligt. Nu moet mama u weer verlaten en naar Bertie toe.'

Toen verdween de geheimzinnige verschijning en boog zich weinige minuten later over het verminkte lichaam van haar zoon heen.

'O, moedertje,' zuchtte de jongen flauw glimlachende. 'Zijt gij het werkelijk, of droom ik? Waar is Elze, o, waar is zij?'

'Zij is thuis,' fluisterde zijn moeder teeder. 'Uw vader zal spoedig hier zijn om u te halen. Wilt gij op hem wachten... of komt gij met mij mee?'

'Moedertje,' antwoordde de knaap, de tanden op elkander drukkende, ik ben niet goed genoeg geweest... Ik heb weinig aan u gedacht sedert uw heengaan.'

'Ik ben altijd bij u geweest, mijn jongen. Nacht en dag, ik heb u nooit verlaten.'

'O, moeder,' herhaalde de knaap ontzet. 'Gij weet alles. Ik heb zoo vaak gezondigd en gij hebt alles gezien. Zie mij niet aan, moeder, ik kan het niet verdragen. Raak mij niet aan, moeder, ik ben het niet waard.'

'Hoort gij dat geweld, dat hondengeblaf?' fluisterde zijn moeder, zich over hem heenbuigende. 'Uw vader komt en brengt Sam mede. Wilt gij wachten, mijn zoon, of... gaat gij met mij...? Gij kunt niet jagen, niet visschen daar boven, en het is niet immer harpmuziek, er is veel droefs en... moois ook in den Hemel... Wanneer gij hier blijft, Bertie, kunt gij nooit meer visschen of jagen, gij zult nog hulpeloozer zijn dan kleine Elze en gij zult nooit meer met haar kunnen wandelen, want gij zult lam zijn uw heele leven door... Wilt gij met mij gaan en weer sterk worden? Wat zal het zijn, lieveling?'

'Moeder, denk eens aan Elze. Ik ben zoolang haar oogen geweest... Ik mag haar niet alleen laten.'

'Mijn jongen, dierbaar kind...'

'Ik *moet*, moeder,' snikte de jongen. 'Ik *moet* blijven...'

Toen hieven sterke armen - minder teeder dan moederarmen - hem omhoog en voerden hem uit het rijk der verdooving naar de werkelijkheid van pijn, smart en ellende.

'O moeder,' snikte hij, de oogen opslaande.

Bij iedere beweging voelde hij pijn, bij iederen stap, dien zijn vader deed, kermde hij het uit.

En hij had berouw over zijn besluit. Maar nòg was het niet te laat, meende hij.

'Moeder! moeder!' gilde hij. 'Neem mij mee. Ik kan *zoo* niet leven. Ik lijd zooveel. Honderdmaal liever ware ik met u gegaan. Moeder... moeder...'

Zijn schril, weeklagend stemmetje verstomde.

Zijn moeder antwoordde hem niet. Zij was heengegaan en had hem hulpeloos, nutteloos, anderen tot last, op aarde achtergelaten...

'O moeder,' nokte hij nog eens.

Toen hij later op den dag op de sofa ontwaakte en zich zijn toestand bewust werd, voelde, dat hij nooit meer een stap zou kunnen doen, nooit meer zou kunnen spelen, overmeesterden smart en wanhoop zijn arm gefolterd lichaam.

'Moeder... waarom zooveel lijden?'

'Bertie,' fluisterde Elze met een stemmetje, verstikt door tranen. 'Zeg mij, hebt gij moedertje gezien?'

Toen glimlachte Bertie door zijn wanhoop heen en begon op zachten toon van zijn moeder te vertellen, die hem in zijn ellende verschenen was.

'O, Bertie, en gij hebt zooveel pijn, zooveel smart. De nieuwe moeder zegt, dat gij lam zult zijn uw heele leven lang en dat het beter geweest ware... dat gij...'

'O, stil, lieveling,' smeekte de ongelukkige knaap, vreezende wat komen zou.

‘Beter geweest om te zijn gestorven!’

‘Bertie, wanneer gij gestorven waart, zoudt gij *altijd* bij moeder geweest zijn. Zoudt gij niet liever bij moedertje zijn?’

‘Stil, stil,’ fluisterde de knaap. ‘Ik bleef liever bij u om u te vertellen van de natuur, de boomen, de vogels, den hemel... Moeder wilde mij meenemen, maar ik bleef liever bij u.’

‘O, Bertie,’ snikte het blinde wezentje, zich hartstochtelijk aan hem vastklemmende, ‘o, Bertie, *mijn* Bertie, ik ben zoo gelukkig. Ik zou zoo eenzaam, zoo verlaten zonder u zijn, maar ik *mocht* u niet op aarde wenschen, wetende hoeveel gij lijdt.’

Toen kuste Bertie het ongelukkige blinde zusje en hij *wist*, dat hij nooit meer berouw over zijn besluit zou hebben.

Hij zou Elze's oogen zijn op aarde.

Lady Melusine.
(*Vervolg van blz.* 348.)

Weer een schel fluitje, de trein hield bij Hastings op en maakte aan alle zelfkwellende gedachten, die den hertog gemarteld hadden, een einde.

Hij stond op en stootte zijn slapende vrouw aan.

'Sta op, Melusine, wij zijn er!'

'Reeds in Hastings?' vroeg zij verwonderd en stond insgelijks op. 'Wat is dat gauw gegaan, ik sliep zoo lekker.'

Een knecht kwam de reisdekens in ontvangst nemen; de hertog hielp Melusine uit het rijtuig en bij het schijnsel van de lantaarn bemerkte hij dat zij zeer bleek zag.

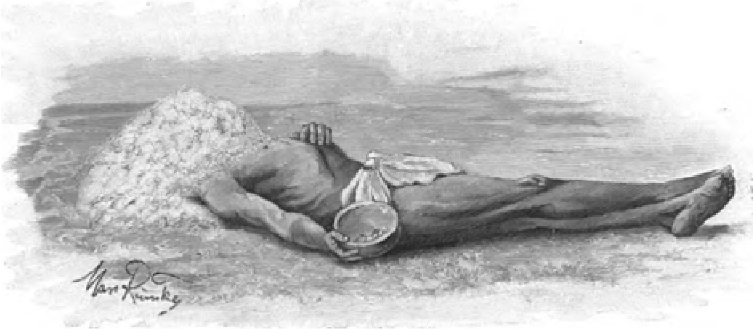

ZONDERLINGE HEILIGEN: FAKIER MET BEGRAVEN HOOFD.

'Ik vind het werkelijk al koud,' zeide zij verontschuldigend.

Hij gaf geen antwoord en bracht haar zwijgend naar het rijtuig, dat hen naar het slot moest brengen.

Zwijgend legden zij den weg naar huis af, waar zij niettegenstaande het vergevorderd uur door Lady Carlyle en miss Bane ontvangen werden. De beide dames waren reeds eenige dagen op Hastings en zouden er een paar weken blijven, om van daar den winter in Florence door te gaan brengen. Miss Bane was een aardige, vroolijke brunette met een paar heldere, bruine oogen, die haar een bizondere aantrekkelijkheid verleenden en haar voor een schoonheid deden doorgaan.

De dames hadden, hoewel het reeds laat was, met de thee gewacht, en Melusine scheen de warme drank goed te doen, want de rozen verschenen weer op haar wangen en zij werd zoo dol vroolijk, dat de hertog en Lady Carlyle elkaar meermalen verwonderd aanzagen, en men bemerkte daardoor ook niet dat de hertog zoo stil was. Eindelijk werd het rusttijd en Melusine begaf zich op den arm van haar echtgenoot leunend naar haar vertrekken.

De gang die erheen voerde was sober verlicht en zooals gewoonlijk zeer eenzaam, opdat niets de rust der hertogin zou storen. Zij liepen zwijgend voort, totdat Melusine plotseling een gil gaf.

'Charley, kijk - daar, daar, het spook -'

De hertog keek op.

Daar ging voor hem uit, in lang, zwart gewaad, dat op den grond sleepte, met het Stuartmutsje en den sluier, het evenbeeld van Lady Besz, zooals Holbein ze vóór driehonderd jaar geschilderd had, en verdween om den hoek, dien de gang naast de slaapkamer van Melusine maakte.

De hertog stelde alle mogelijke pogingen in het werk om het te vinden, maar er was geen deur in de nabijheid en de meer verwijderden waren allen gesloten; ook de vensters waren toe en ten laatste sloeg de hertog zich voor het voorhoofd en vroeg zich af, of hij ook mogelijk gedroomd had.

XI.

‘Nu, Mylord, ongeloovige Thomas, zijt ge nu ook overtuigd, dat het hier spookt?’ riep den volgenden morgen miss Bane, toen de hertog en zijn gemalin in de ontbijtzaal traden.

‘Er gebeuren meer dingen tusschen hemel en aarde, waarvan men zich geen rekenschap kan geven,’ sprak Lady Carlyle met een veelbeteekenend hoofdschudden.

‘Als ge een komplot gesmeed hebt, om mij met dien onzin te vervolgen, dames, dan ga ik maar liever weg,’ sprak de hertog met den deurknop in de hand.

‘Blijf maar kalm hier, Mylord,’ lachte miss Louise, ‘we zullen in 't vervolg u niet meer plagen.’

‘Maar ge zult het nu toch niet meer willen loochenen, nu ge het spook met eigen oogen gezien hebt?’ riep Lady Carlyle ontsteld uit.

‘Ik heb toch grooten lust het te doen,’ sprak de hertog geërgerd; ‘gun toch de arme Lady Besz haar rust.’

‘Maar wat was het dan, dat ge gisteren gezien hebt?’

‘In ieder geval iemand die er pret in heeft om als Lady Besz rond te dwalen, en de menschen schrik aan te jagen.’

‘Alles goed en wel, maar waar zou dan die persoon de kleeren vandaan halen?’

‘Er is nog genoeg van dien ouden rommel in huis om tien van die dames mee te kleeden,’ antwoordde Lord Hastings droog.

Lady Carlyle ergerde zich zichtbaar, maar zij zei toch kalm:

‘Toegegeven. Maar hoe komt die persoon dan aan dezelfde trekken van Lady Besz? Zoover ik weet, bevindt zich onder den ouden rommel in het slot niet zulk een gelaat.’

‘Dat is het eenige, wat ook mij vreemd lijkt,’ bekende de hertog, ‘maar er kan wel iemand zijn die op Lady Besz gelijkt, en een der dienstboden kan wel als zoodanig komen spoken.’

‘Deze redenen zijn zeer gezocht,’ riep Lady Carlyle boos en voegde er trotsch bij: ‘De schoone trekken van Lady Besz kunnen slechts een erfdeel der Hastings-Carlyle zijn.’

Miss Bane had oplettend dit gesprek gevolgd, terwijl Melusine kalm ontbeten had.

‘Word niet boos, Mylord,’ hernam het meisje na eenigen tijd, ‘als ik het gesprek weer op Lady Besz breng, ‘maar mijn vraag is nu aan de hertogin gericht. Hebt u het spook gisteren ook gezien, Mylady?’

‘Ik maakte er Charley juist opmerkzaam op,’ antwoordde Melusine.

‘En...?’

‘Wat bedoelt ge, Louise?’

‘Loochent gij het ook, zooals de hertog?’

‘Ik kan niet loochenen wat mijn oogen gezien hebben,’ antwoordde Melusine onverschillig, ‘maar ik voel wel neiging om mij bij Charley's meening aan te sluiten.’

‘Natuurlijk, gij vrijgeesten zijt het allen met elkaar eens,’ sprak Lady Carlyle boos, ‘en niemand gelooft meer aan het bestaan van een spook.’

Miss Bane en Melusine lachten luid, zelfs de hertog kon het niet laten.

Het gesprek werd nog eenigen tijd op dezelfde wijze voortgezet, totdat het plotseling werd afgebroken door het verschijnen van een donker hoofd om het hoekje van de deur.

‘Nu, kinderen, daar ben ik,’ klonk het plotseling. ‘Kom ik nog vroeg genoeg voor het ontbijt?’

‘Frederik, oude jongen, wees welkom!’ riep de hertog opspringend, en trok de aangekomene in de kamer.

Ook Melusine stond op en kwam haar voormaligen stiefzoon met uitgestrekte hand te gemoet.

‘Welkom op Hastings,’ sprak zij met een lief lachje; zij had bij dezen man zooveel goed te maken.

‘Wij hadden reeds aan je komst getwijfeld, daarom doet het ons dubbel pleizier,’ riep de hertog en nam zijn gast hoed, stok en jas af, terwijl Melusine hem voorstelde:

‘Tante Anne, Sir Frederik Hereford, Lady Carlyle, Miss Louise Bane.’

Lady Carlyle maakte de opmerking, dat zij reeds twee jaar geleden met Frederik kennis had gemaakt, en terwijl deze iets mompelde van een ‘ongeluksjaar’, zette hij zich aan het ontbijt.

‘Ik zou al vroeger gekomen zijn, Hastings, maar een landbouwer kan moeilijk zijn bezittingen in den steek laten. Eerst had ik mijn voorjaarsbezigheden, toen den hooioogst, daarna den grooten oogst, toen moest ik mijn rozen voor den winter inpakken, - neen, er is op het land altijd overvloed van werk.’

‘Hebt ge een goeden oogst gehad, Sir Frederik?’ vroeg Melusine belangstellend.

‘Dank u, Mylady, het is zeer vriendelijk van u dat te vragen. Ja, alles is naar wensch gegaan, ik heb den interest kunnen betalen en zelfs nog wat overgehouden om Hereford-House te restaureeren. Zonder zorgen gaat het niet, maar u zult eens zien hoe goed het oude nest er nog eens zal uitzien. Stel u eens voor, Mylady, ik heb de vergulde meubels in het blauwe salon laten opknappen en opnieuw overtrekken, natuurlijk weer met blauw damast, maar met grijze doeken erover voor het stof. Als er niets tusschenbeiden komt, krijgt de eetkamer het volgend jaar een beurt. De ham is uitstekend, Hastings, en de kippen dito.’

‘Voor wien knapt ge in Godsnaam Hereford-House zoo op?’ vroeg Hastings. ‘Ge kunt toch onmogelijk het groote slot alleen bewonen. Je moet trouwen, oude jongen.’

‘Charley heeft gelijk, Frederik,’ zei Melusine lachend.

Frederik zag haar ernstig aan.

‘Gij weet het best, Mylady, dat ik het niet doen zal,’ sprak hij. ‘Sedert Mary-Rose dood is...’

Hij zweeg en Melusine was doodsbleek geworden.

De hertog zag het, maar merkte het niet op.

‘Wie was Mary-Rose, Sir Frederik?’ vroeg Lady Carlyle deelnemend.

‘Slechts een vondeling, Mylady, door mijn ouders opgevoed als hun eigen kind, het liefste wezen dat men zich op de wereld kan voorstellen en daarbij op en top een dame. Het doet mij hier’ - en Frederik legde de hand op het hart - ‘nog altijd pijn, als ik er aan denk; het wordt ook nooit beter.’

Er ontstond een kleine pauze.

‘Ge zult wel vermoeid zijn, Frederik, ik zal je naar je kamer brengen,’ zei de hertog, en zijn gast stond op.

‘Denk er om, Sir Frederik, het spookt hier!’ riep miss Bane hem schertsend na.

‘Dank voor uw goeden raad, miss Bane,’ antwoordde Frederik opgewekt; ‘ik geloof alleen maar aan spoken van vleesch en been.’

‘Vóór ge zulke dingen zegt, mocht ge u eerst wel door den hertog laten onderrichten,’ voegde het meisje er lachend bij.

De heeren verlieten de kamer en de hertog zag zich verplicht, of hij wilde of niet, Frederik de geschiedenis van de verschijning te vertellen.

'Onzin,' sprak de laatste lachend.

'En toch is het mij door de sprekende gelijkenis onverklaarbaar,' besloot de hertog, terwijl hij zijn gast in diens kamer achterliet en zich naar den noordelijken vleugel begaf met het doel om met Mr. Roy over de verschijning te spreken, want hij begreep dat het noodig was, dat er een eind aan de zaak kwam, vóór zij onheil stichtte.

Onderweg dacht hij er over na wat Melusine aanleiding kon gegeven hebben om bij Frederik's opmerking over zijn pleegzuster zoo bleek te worden, en weer kwam er twijfel in zijn gemoed.

'Het zou vreeselijk zijn als ik niet ontdekken kon waar

die verschijning vandaan komt,' sprak hij; 'het is onrechtvaardig van mij dat ik dezen argwaan niet van mij af kan zetten, maar waar vind ik licht?'

Zooals gewoonlijk vond hij Mr. Roy begraven onder zijn boeken.

'Gij zult nog ziek worden, als gij altijd de stof der boeken inademt,' sprak de hertog, terwijl hij den kleinen geleerde de hand drukte.

Deze schudde het hoofd en lachte.

'Ik gun mij dagelijks één of twee uur versche lucht, en deze stof behoort nu eenmaal tot mijn bestaan.'

'Dat is ook zoo, Roy. Maar wat houdt je toch zoo druk bezig tegenwoordig?'

'Iets zeer gewichtigs, Mylord, maar ik vertel het u nog niet, het moet een verrassing voor u zijn.'

'Gij maakt mij nieuwsgierig, Roy. Apropos, mijn vrouw is ontstemd over je.'

'Zoo?'

Zoodra de hertog over zijn vrouw sprak, was er een harde trek op Mr. Roy's gelaat gekomen. Hij deed niet eens de moeite naar de reden van Mylady's boosheid te vragen.

De hertog had een boek gegrepen, dat aan zijn gedachten een andere richting gaf, terwijl Mr. Roy onrustig op zijn stoel heen en weer schoof en zijn vingers liet kraken, een bewijs, dat hij iets op het hart had.

'Mylord, ik zou een ernstig woord met u willen spreken.'

De hertog keek op en legde het boek weg.

'Gaarne, Mr. Roy. Geldt het de ontcijfering van een handschrift of iets anders?'

De kleine geleerde hoestte.

'Neen, Mylord, dat is het niet; wat ik te zeggen heb is van privé aard, maar - maar -'

'Je maakt mij nieuwsgierig, beste Roy.'

De geleerde herhaalde zijn geliefkoosde beweging met de vingers en zei:

'Ik hoop, Mylord, dat ge mij als een vriend beschouwt, die het goed met u meent.'

'Of ik het doe!' riep de hertog hartelijk. 'Ge zijt al sedert twintig jaar een vriend des huizes; wat ik weet, heb ik aan u te danken. Wees overtuigd, dat ik uw raad hoogacht; hij heeft mij altijd zegen gebracht, waar gij hem gegeven hebt.'

'Ja, Charley, ik hield van je, zooals een vader van een kind houdt,' zei de oude man plechtig en voegde erbij: 'Ik zweer je bij God, dat hetgeen ik je te zeggen heb, je tot heil moet dienen, al zal het ook bitter zijn. De boom des levens draagt bittere vruchten, maar zij moeten ook geplukt worden. Ge hebt tot heden toe slechts de zoete vruchten geproefd.'

'Niet altijd, Roy.'

''t Is mogelijk, maar er zijn ook dingen, die hoewel zij verborgen blijven, toch schande en leed over iemand brengen. Misschien zult ge boos op mij zijn, als ik zaken bespreek die mij eigenlijk niet aangaan, maar mijn plichtgevoel en mijn liefde voor u drijven mij ertoe.'

'Roy,' sprak de hertog met een beklemd gemoed, 'je woorden jagen mij bijna schrik aan.'

'Ik zal kort zijn,' antwoordde de geleerde. 'De geschiedenis, die ik je vertellen wil, speelt in Hereford-House. Daar werd achttien jaar geleden een meisje te vondeling gelegd, dat toen 1½ jaar oud was. Het kind werd door Sir Ralph liefderijk opgenomen en door diens eerste vrouw in haar eigen stand opgevoed. Mary-Rose, zoo heette de

kleine, werd als een lid der familie beschouwd, tot Melusine Holwell in huis kwam, om spoedig daarop Sir Ralph's tweede vrouw te worden. Dit bracht een groote verandering in de positie van Mary-Rose, want Melusine behandelde haar niet als haars gelijke, maar gebruikte het meisje zelfs als kamenier. Sir Ralph was te zwak om dit te beletten, tot groot verdriet van Sir Frederik, die Mary-Rose beminde en zich in stilte met haar verloofd had. Lady Hereford nam het mooie meisje mee, toen zij vóór twee jaar hier op Hastings-Castle was, en ook hier deed zij dienst als kamenier. Toen vond zij, op aanraden van de huishoudster, den weg naar mij om boeken te halen en daarin in haar vrijen tijd te studeeren - kort en goed, zij werd mijn leerling. Maar de studietijd was gauw voorbij, want Sir Ralph stierf en de familie Hereford keerde naar huis terug. Spoedig daarop moest Sir Frederik voor zaken naar Londen, en toen hij terugkwam, kreeg hij de tijding, dat Mary-Rose dood was. Meer kan ik u voor 't oogenblik niet zeggen, Charley, maar ik smeek je, vraag aan Mylady, wat er in de afwezigheid van Sir Frederik met Mary-Rose gebeurd is.'

De hertog had den geleerde kalm aangehoord.

'En om welke reden moet ik juist mijn vrouw daarnaar vragen?' vroeg hij op bijna klankloozen toon.

'Ook dat kan ik u niet zeggen. Maar vertrouw op mij, mijn eenige beweegreden in deze zaak wortelt in mijn liefde en dankbaarheid voor u.'

De hertog stond op en liep langzaam door het vertrek. Waarom had Melusine hem nooit van deze vondeling verteld? Waarom werd zij zoo bleek toen Frederik den naam van het meisje noemde?

'Ik zal aan je verzoek voldoen, Roy, en er mijn vrouw naar vragen,' sprak hij eindelijk; 'voor een ander zou ik het stellig niet doen, want ik houd niet van geheime zaken, maar ik ben overtuigd dat gij slechts edele beweegredenen hebben kunt om zoo te handelen.'

'Ik dank je, Charley,' sprak de geleerde hartelijk en voegde erbij: 'Je verblijf in Londen heeft je toch niet te veel inspanning gekost, je ziet er dunkt me zoo vermoeid uit.'

'Het tegendeel is waar,' antwoordde hij, 'want mijn vrouw werd er bewonderd en gevierd. Maar ik heb gisteren dingen gehoord, die mijn zenuwen hebben aangedaan. God geve, dat het niet waar is.'

Mr. Roy antwoordde niet, maar streek zich met de hand over de oogen.

De hertog verliet den boekentoren met een pijnlijk gevoel, dat hij niet nalaten kon zelfs den naam van hopeloosheid te geven. Het afgeluisterd gesprek in de spoorwegcoupé had hem reeds zoo gepijnigd; - wel had een blik uit Melusine's oogen alle hersenschimmen op de vlucht gejaagd, maar nu kwamen zij hem weer vervolgen.

Hij betrad het terras, dat aan de voorzijde van het slot uitkwam, en ontmoette Melusine, en toen hij haar zag stralend van jeugd en schoonheid, verdween weder alle twijfel. Zij droeg in de hand een ruiker van narcissen en rozen, die zij met een touwtje samenbond.

'Ik heb de broeikas geplunderd, Charley,' riep zij hem tegemoet; 'tante Anne houdt zooveel van deze bloemen en ik wilde er haar mee verrassen. Ik heb een prachtig plan bedacht, Charley.'

'Zoo, en mag ik het weten, lieveling?'

'Natuurlijk, Charley, want gij zult mij bij de uitvoering ervan behulpzaam moeten zijn; maar ééns voor altijd, je mag me niet uitlachen. Ik heb een onbedwingbaren lust om een huwelijk tot stand te brengen.'

Hij lachte goedig en vroeg wie zij op het oog had.

‘Nu, als ik de hoofdpersonen genoemd heb, zult ge moeten toegeven, dat ik geen betere keus had kunnen doen.’

‘Je maakt mij werkelijk nieuwsgierig, lieveling.’

‘De personen, die ik met mijn medewerking naar het echtaltaar hoop te kunnen zien gaan, zijn: Sir Frederik Hereford en Miss Louise Bane.’

Over het voorhoofd van den hertog trok een wolk. De naam van Frederik bracht hem weer de woorden van Mr. Roy in herinnering.

‘Nu - en vindt mijn plan geen instemming bij je?’ vroeg Melusine teleurgesteld.

‘Dat niet, Melusine, maar ik vrees dat Frederik niet zal willen. Zijn woorden van van morgen...’

'Laat hij maar eerst op Louise verliefd worden, dan komt de rest van zelf wel. Zijn verstand zal hem ook wel zeggen, dat het niet dom zou zijn Louise tot vrouw te nemen, want tante Anne heeft mij zelf gezegd, dat het meisje, behalve eenige legaten aan inrichtingen, haar universeele erfgenaam is.'

De hertog antwoordde niet. Onrustig liep hij heen en weer, terwijl zijn vrouw kalm de bloemen schikte.

'Maar Charley, wat heb je toch?' riep zij hem ten laatste half lachend, half ernstig toe. 'Ik zou het zoo aardig vinden eens een bruiloft mee te maken, ik heb er nog nooit een bijgewoond, behalve de mijne natuurlijk, maar voor het bruidspaar zelf is dat niet zoo erg prettig.'

De hertog bleef vóór Melusine staan en zag haar ernstig aan.

'Den eersten keer stondt ge met krans en sluier voor het altaar in de dorpskerk te Hereford, den tweeden keer op dezelfde plaats, en onder je voeten sluimerde een der edelste mannen - je eerste echtgenoot,' sprak hij langzaam.

'Charley!'

Het was als een bange kreet, die haar lippen ontsnapte, en angst sprak uit al haar trekken.

De hertog keek haar doordringend aan.

'Waarom schrik je zoo bij het noemen van den naam van Sir Ralph, Melusine?' vroeg hij.

Zij streek met haar zakdoek over de oogen en haar stem klonk weer als voorheen, toen zij antwoordde:

'Niets, Charley, 't is door den vreemden toon, waarmee ge over hem spreekt, dat ik schrikte. Ik hoor niet graag over dooden spreken.'

Zij zag lachend tot hem op, maar het was een gedwongen lachje en haar handen beefden toen zij den ruiker, die op den grond gevallen was, opraapte.

De hertog zag het en zuchtte diep; het was hem plotseling of de grond onder hem wegzonk. Was dit beven, dit schrikken een bewijs van schuld? Was het dus waar wat die twee elkaar verteld hadden, dat Melusine haar eersten man tot vertwijfeling gebracht en in den dood gedreven had?

Hij schudde evenwel met geweld deze booze gedachten van zich af.

(*Wordt vervolgd.*)

Zonderlinge heiligen.
Met illustratiën.

In het Turksche rijk vormen de Derwischen volgens de *Encyclopaedia Brittannica* goed geregelde godsdienstige orden, en verschillen met de Ulemás of wereldsche priesters. In Turkije, Egypte, Perzië, Hindostan en Centraal-Azië vindt men intusschen veel Derwischen en Fakiers die tot geen enkele orde behooren en eenvoudig bedelaars zijn of vrome lieden, van wie velen door tooverij in hun onderhoud trachten te voorzien; zoo is het ook met de Byragis, Dundis, Bhikshooks, Wanuspruts, Sungasis, Agharpunts, Gosaens, Jogis, Osdassis, Jutis en de Lingdet Jungums van noordelijk Hindostan, en nog meer met de Bonzen of Boedistische monniken. In een gunstigen zin beteekent Derwisch de geestelijke en mistieke zijde van den

FAKIER OP SLAAPKRUK.

Islam. De Derwischen erkennen den gewonen uitleg van den Koran, zooals de gerechtshoven ze geven, niet, en ook geen andere macht dan die van Allah, die regelrecht tot hun harten spreekt. Vandaar dan ook dat de Turken hen altijd met een zekere ijverzucht behandelen.

Vele orden van Derwischen zijn in hoog aanzien; zoo is het o.a. met de Mevlevi, waarbij zich de hoogstgeplaatste en machtigste personen aansloten. Maar dezen konden, als zij niet onder strenge observatie genomen werden, aan hun lidmaatschap slechts voldoen door het herhalen van eenige gebeden thuis en het dragen van de heilige muts gedurende eenige minuten daags.

De echte Derwischen leven in kloosters, waarbij uitgestrekte landerijen behooren. Zoo is het ook het geval in Hindostan.

De waardigheid van Scheikh is in sommige streken erfelijk; in andere gedeelten gaat het volgens ouderdom of bij keuze.

De nieuwelingen moeten een reeks van beproevingen doorstaan voordat zij de verschillende versierselen, die bij de orde behooren, verdiend hebben; dezen bestaan uit oorringen in den vorm van een paardenhoef, een rozenkrans die de ‘99 schoone namen Gods’ bevat, de witte kap en den naam van de orde.

In Indië heerscht nog het gebruik om hen strepen uit sandelhoutmeel, het teeken van Schiva, of den witten en rooden drietand van Bishnu op het voorhoofd te teekenen. Bij de Mevlevi-orde moet de nieuweling vóór zijn opname 1001 dagen kloosterarbeid verrichten en wordt zoolang Schakal genoemd.

Niettegenstaande de voorgeschreven armoede is het den Derwischen toch veroorloofd privé eigendommen te hebben, ja velen mogen zelfs handel drijven volgens de wet der profeten. ‘Wie voordeel zoekt is de vriend Gods.’ Velen mogen zelfs trouwen en zich vrijelijk bewegen; weer anderen zijn gedoemd om ongehuwd te blijven en moeten in afzondering leven.

Door hun geheele levenswijze streven evenwel allen er naar, om in een bovennatuurlijken droomtoestand te komen, ten einde één te worden met God. Kaif of rust trachten zij zich te verzekeren door Haschisch, een bedwelmend praeparaat, door ingetogenheid en veertig dagen vasten. Dan weder galmen zij tot vervelens toe zekere zinnen of gezangen uit, die met steeds luider wordende stem gezongen worden.

De huilende Derwischen staan schouder aan schouder op den rechtervoet en wringen het lichaam en den linkervoet naar voor en achter of naar de beide zijkanten. Anderen voeren met

gesloten oogen woeste dansen uit onder begeleiding van eigenaardige muziek en het geschreeuw der dansenden.

In de 'Halet', eind-extase, houden zij gloeiende ijzers vast, nemen brandende kolen in den mond of geven voorstellingen hunner spierkracht, die dikwijls oorspronkelijke, interessante werkingen hunner opgewondenheid, maar ook dikwijls

EEUWIG ZWIJGEN.

berekende posen zijn.

Aan ieder kleedingstuk, aan iedere schrede die de Derwisch in het klooster doet, knoopen zich gebeden, hoewel veelal slechts stille, vast. Door al deze oefeningen meenen de Derwischen geestelijke kracht te verkrijgen, die hen in staat stelt zieken te genezen, geesten te bezweren en tooverijen te verrichten.

Anderen verkoopen talisman, bezweren slangen, enz. enz.

In Egypte en Hindostan worden de hoogste graden van vuilheid, bedrog, zelfverloochening en kastijding gevonden. Eenigen brengen hun leven door in volslagen naaktheid, hun lichaam met houtasch besmeerd, hun haar in een tulband gewikkeld; anderen leggen over het hoofd duikelend honderden mijlen af; weer anderen leven van den bedrieglijken verkoop van artsenijen of het verrichten van tooverkunststukjes. Vele boetenden staan urenlang op het hoofd en bidden in deze, juist niet zeer gemakkelijke houding.

Alle Mahomedaansche Derwischen gelooven aan de voortdurende werkzaamheid der heiligen, der reine afgestorvenen en der onzichtbare menschen of heeren van het noodlot, die vanaf het dak der Kaäba, het gebouw waarin de heilige grafsteen der profeten ligt, gezonden worden als dubbelgangers uit de onzichtbare wereld.

De Indische boetedoeners, uit wier midden de Fakiers ontstaan, zijn meerendeels aanhangers van Schiva. Het eenige, wat zij bezitten, is een lingam, die zij bestendig aanbidden, en een vel, waarop zij rusten. Zij laten zich door een lid hunner sekte of broederschap allerlei martelingen aandoen. Sommigen ontvleezen hun lichaam door voortdurende roedeslagen, anderen laten zich met een ketting aan een boom vastsmeden en blijven daar tot aan hun dood. Weer anderen doen de gelofte levenslang een uiterst moeilijke positie aan te nemen; zij houden bijv. hun vuisten vast gesloten, zoodat de nagels mettertijd aan de handen groeien. Anderen houden hun handen steeds over de borst gekruist of boven het hoofd gestrekt, zoodat zij ze ten laatste niet meer buigen kunnen. Zulke fanatieke menschen kunnen natuurlijk zonder hulp niet eten of drinken, maar moeten zich alles door hun leerlingen in den mond laten stoppen.

De Kave-Patrepandaron hebben de gelofte van eeuwig zwijgen afgelegd en gaan bedelend van huis tot huis, door gebaren hun verlangen te kennen gevend.

Velen begraven zich levend, halen slechts door een kleine opening adem, en blijven zoolang onder de aarde, dat men er zich over verwondert, dat zij niet sterven. Anderen laten zich tot aan den hals ingraven, weer anderen, op den grond liggend, alleen het hoofd.

Sommigen brengen hun geheele leven staande door; als zij slapen leggen zij zich tegen een muur of een boom, en opdat zij nooit lekker zouden slapen, laten zij zich een ijzeren rooster om den hals smeden, dien zij nooit meer kunnen afleggen. Ook slapen velen zittend en ondersteunen gedurende den slaap hun armen met een slaapkruk.

Velen staan urenlang op één voet, met de oogen naar de zon gekeerd; die nog ijveriger zijn, strekken den eenen voet in de lucht, staan met den andere slechts op één teen en strekken de armen uit; omgeven door vier potten, waarin vuur brandt, kijken zij voortdurend in de zon.

Om steeds te moeten zwijgen, doorboren zich eenigen de wangen en de tong met een ijzer, en laten daaraan een ander ijzer smeden, dat onder de kin doorgaat. Weer anderen gaan of staan hun leven lang op ronde potten of op schoenen met ijzeren pennen beslagen.

Vooral het Mahomedaansche Marokko biedt in dit opzicht interessante voorbeelden van godsdienstwaanzin, maar ook andere Oostersche landen staan daarbij niet achter.

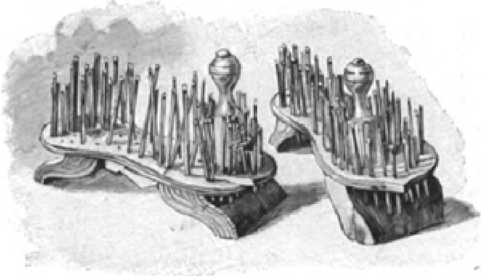

FAKIER-SANDALEN MET IJZEREN PENNEN. (Worden door het vastklemmen van den kegel tusschen de teenen gehouden.)

De verschillende afbeeldingen, die bij dit artikel behooren, geven den lezer eenigszins een denkbeeld van de dwaze begrippen dezer ‘zonderlinge heiligen’.

De geschiedenis der goudmijnen.

Omstreeks 1830 was Californië van de Sierra Nevada tot aan de Stille Zuidzee een groote verlaten strook. De Mexicanen dachten er niet aan hun vruchtbaren grond te bewerken; de pionniers uit de Vereenigde Staten, die van magazijn tot magazijn en van de eene boerderij naar de andere hoe langer hoe meer het westen introkken, zagen zich tegengehouden door de reusachtige keten van het Rotsgebergte, door de met sneeuw bedekte toppen en ondoorwaadbare stroomen, waar verschillende expedities reeds van koû en honger waren omgekomen. Montery, de eigenlijke hoofdplaats, was niets meer dan een fort, dat een bevolking van Mexicaansche ambtenaren en grondeigenaren verdedigde, die in volslagen afzondering leefden; San Francisco was een dorp, bestaande uit enkele houten hutten. Herhaalde invallen van Indianen ontmoedigden de kolonisten, wier rijkdom bestond uit groote troepen ossen en bijna nog wilde paarden. Door volslagen gebrek aan een verkeersweg met het westen, zou het bebouwen van het land nutteloos blijken, daar de oogst toch niet

vervoerd kon worden; alle handel werd over zee gedreven met schepen uit de Vereenigde Staten, die om Kaap Hoorn zeilden, en twee jaar noodig hadden voor de heen- en terugreis, of ook met de hoofdstad van Columbia, Sante-Fé-de-Bogata.

Op dit tijdstip ongeveer verhuisde een oud-kapitein van de Zwitsersche garde in Frankrijk, Sutter genaamd, in Baden geboren (1834), naar Amerika, waagde zich in den handel op Sante-Fé, deed onderzoekingen in Alaska en leed na afloop van dit onderzoek schipbreuk in de baai van San-Francisco. Het land beviel hem; hij had wat geld en kreeg van het Mexicaansch gouvernement een aanzienlijk stuk land op de plaats, waar zich tegenwoordig de stad Sacramento bevindt.

Dit land, dat hij den naam gaf van Nieuw-Helvétia, had een lengte van 97 bij een breedte van 19 kilometers. Hij bebouwde er ongeveer 600 hectaren van en op de rest liet hij kudden weiden. Langzamerhand maakte hij er vlasspinnerijen, distilleerderijen, mechanische zagerijen, en leefde er te midden van zijn werklieden en beambten als een koning uit de vroegste tijden; de grootst mogelijke gastvrijheid uitoefenend, voor het land en zichzelf fortuin makende, en op die wijze wist hij in zoo hooge achting te komen, dat het Mexicaansche gouvernement hem benoemde tot gouverneur van Noord-Californië.

't Was ook bij hem dat de onderzoeker Frément toevlucht en hulp zocht en vond, toen hij, nadat hij een doortocht gevonden had van uit het Zuiden in het Rotsgebergte en nog een anderen wilde zoeken, op de bevroren en besneeuwde rotsen verdwaald raakte.

Door een vreemde speling van het noodlot werd deze man, die door den grond te bebouwen en vruchtbaar te maken zooveel voor het land gedaan had, door dienzelfden grond geruïneerd, zoodra men de schatten ontdekt had, die hij bevatte.

* * *

In 1848, eenigen tijd vóór (door het verdrag van Guadeloupe-Hidalgo) Californië aan de Vereenigde Staten was afgestaan, liet Sutter een waterloop graven ter voeding eener nieuwe machine met water uit de Sacramento. De ondernemer van het werk, Marshall genaamd, kwam op zekeren dag zeer opgewonden aanloopen en schudde voor hem zijn zakken leeg, die vol waren met zand waar iets in schitterde.

'Het is mica,' zei Sutter. Maar bij een nader onderzoek bleek, dat het zonder twijfel goud was. Zij waren van plan het in te zamelen en er alleen van te profiteeren. Maar de zorg, waarmee zij iedereen verwijderd hielden van de plaatsen waar zij groeven en het zand omwoelden, maakte de nieuwsgierigheid gaande. Een werkman uit Kentucky bespiedde hen, begreep wat zij deden, en het geheim lekte uit.

Nu was er geen stoppen meer aan. Zonder zich aan eigendomsrechten te storen, zonder te bedenken welke verplichtingen zij aan hun weldoener hadden, die algemeen geacht en bemind was, lieten zij allen Sutter in den steek.

Den volgenden morgen waren zijn landerijen, fabrieken en kantoren leeg; er waren niet anders dan lieden die den grond van het El-Dorado omwroetten en wieschen. Het nieuwtje verspreidde zich als een loopend vuurtje. Landloopers, zwervers, grootsprekers kwamen van alle kanten saamgestroomd, want - er was goud in het platgetrapte land; men had zich slechts te bukken om het op te rapen. Alle werklieden lieten hun ambacht in den steek; eerst later moesten zij erkennen dat het beter was het goud, dat de mijnwerkers met groote vermoeienissen en ontberingen uit de aarde en de rotsen haalden, in ruil te krijgen voor hun dagelijksch werk.

Een der eersten, die zoo verstandig was dit in te zien, was een neger, een jongen in een café, die eischte dat men zijn loon tot 10 dollar, ongeveer 25 gulden per dag, zou verhoogen. Maar alle prijzen gingen in dezelfde mate in de hoogte. De goudwasscher, de minst in aanzien zijnde werkman, verdiende in het begin 25 dollar (f 62.50) per dag. Maar het brood, het vleesch, het drinken was niet in voldoenden voorraad aanwezig en men moest er fabelachtige prijzen voor betalen.

(*Slot volgt.*)

Een gril,
door Paul Kyrre.
Met illustratiën van Valérie Braakensiek.
(*Vervolg en slot van blz.* 351.)

Na eenige teugen gedronken te hebben zegt hij:

'Je thee is goed, maar jij ziet er beroerd uit, scheelt je wat?

Ik zal je dat dadelijk wel zeggen.'

'Heel goed. Biecht maar eens op hoor, jongste. Waar zijn je sigaren?'

Henri wijst hem het kastje met die brandstof.

'Nou, nu zal ik nog een kopje vol maken en dan loop je maar eens af.'

Conrad, Henri's broer, is cavalerie-officier in dezelfde plaats en hoe luidruchtig en oppervlakkig hij moge schijnen, hij houdt veel van Henri en de twee broers zijn dan ook altijd bij elkaar en hebben geen geheimen. Als Henri begint te vertellen wordt Con's gezicht onder het verhaal ernstiger en spannend zijn aandacht. Wanneer Henri zwijgt is het lang stil. Con begint evenals zijn broer raad of troost te zoeken in een wandeling door de kamer.

'Henk,' zegt hij eindelijk, 'hoe ik de zaak ook bezie, ik weet slechts deze oplossing: òf 't is een grilletje van haar en dan krijg je van avond of zeker morgenochtend nog een briefje met: Lief Hendrikkie enz., òf - wat ik niet hoop, maar zeer vrees - zij heeft dit gedaan om met je te kunnen breken.'

'Ja, Con, daaraan heb ik ook gedacht.' Henk's stem beeft even.

'Als het zoo blijkt te zijn, Henk, wees dan niet wanhopig. Toch beter zoo dan een huwelijk aan te gaan, hè... zonder liefde.'

Henk antwoordt niet.

''t Is heel hard voor je, Hen, dat begrijp ik. Ik weet hoe je haar lief hadt... Maar wees niet voorbarig en wacht eerst. Hoe laat is 't nu? Bij zeven. Hm, dan heeft zij nu gedineerd en zal er wel gauw wat komen.'

Maar er kwam niets. Er kon niets komen. Conrad bleef zijn broer troosten en trachten af te leiden, maar toen hij om elf uur heenging wisten beiden, dat er geen hoop meer was.

Den volgenden dag, zoodra zijn dienst geëindigd is, komt Con op Henk's kamer.

'En?'

'Niets, Con.'

'Verd... feeks,' bromt Con, woedend op Marie.

'St, Con; geen verwijten. Ik heb besloten.'

Henk wijst met weemoed op een pakje, dat klaarstaat op zijn schrijftafel. Con begrijpt dat het de brieven en cadeaux zijn, die hij terugzendt. Onwillekeurig leest hij 't adres, en zich dan plotseling omwendend, legt hij beide handen op de schouders van Henri en zegt met bedwongen stem:

'Henk, kerel, houd je flink, hoor. Je bent een beste, beste kerel, ik ken je. En zij is jou niet waard... Stuur die dingen weg en denk niet meer aan haar.'

Een paar groote tranen dringen uit Henk's trouwe oogen en hotteren langzaam omlaag.

'Nu ja, Hen, schrei eens even, dat doet je goed.'

Na een kort klopje komt de juffrouw binnen, en zegt:

'Meneer, 't meisie is er. As u een boodschap hept.'

Con ziet zijn broer aan...

Deze knikt even...

'k Is beslist...

Zonder iets te zeggen geeft Con het pak aan het meisje.

‘Mot ik op antwoord wachte?’

‘Neen, neen, niets, ga nu maar.’ Hij dringt haar de kamer uit.

‘Duivelsch serpent,’ bromt Con in zichzelf, als hij de diep gebogen gestalte van Henk ziet en zijn schrijnende smart beseft.

‘Kom, Henk,’ zegt hij, hem op den schouder kloppend en zich over hem buigend. ‘Kom, jongen, flink op. Laat je niet meeslepen, Hen. Kom, kom, bedaar. Ga met mij mede; strak dan rijden we 't er eens uit. Allons, Henk. Toe.’

‘Neen, Con, laat mij maar, laat mij maar alleen.’

Con begrijpt ook dat dit beter zal zijn.

‘'t Is best hoor, Henkie. Strakjes loop ik nog even bij je op. Adieu!’

Vóór Con op zijn kamer is herhaalt hij nog eenige malen met opeengeklemde tanden: ‘Duivelsch serpent’.

En die arme Marie, zoo zwaar gestraft voor haar gril.

Met klimmenden angst en onrust had zij gewacht 's avonds en 's anderen daags of Henk, haar Henk zou komen of minstens schrijven, zooals zij zoo dringend, zoo onweerstaanbaar lief gevraagd had in haar briefje, waaruit hij haar angst, zelfs haar tranen opmaken kon. Telkens en telkens als gebeld werd had zij gehoopt en gemeend hem te hooren.

Haar mooie heldere oogen stonden doffer en vrees lag er in. Zij was verstrooid en verdrietig, dat men haar weer en weer vraagde of er iets scheelde, meest lachend, met scherts... O, als men wist hoe dit haar sneed als met glasscherven.

‘O, Henk,’ fluisterde zij soms zacht met trillende lippen.

Hoe had zij eindelijk op haar kamer geschreid, lang, heel lang. Hoe had zij gewoeld in haar bed en dan even insluimerend was zij telkens weer ontwaakt en dan stond dadelijk die vreeselijke, ontzettende gedachte haar voor. En als van een even aangeroerde snaar klonk het dan... ‘O, Henk.’

Den volgenden morgen had zij zoo vreemd gedaan, zoo rondgeloopen hier en daar; telkens weer naar een raam, dat op de straat uitzag. Zoo zenuwachtig trilde haar lip en zoo onophoudelijk krabden en woelden haar vingers in alles wat zij in handen had.

Eindelijk had haar mama met zachtheid haar overreed toch te zeggen wat er gebeurd was.

Toen was zij uitgebarsten in wild, heftig snikken.

‘... Henk... o ma... Henk...’

‘Wat is er met hem, mijn kind! Hij heeft toch niet zijn woord terug?’

‘Neen, neen, ma... maar...’ en nu volgde in afgebroken, korte zinnen het verhaal van wat geschied was.

‘Maar mijn kind, als je hem nu toch geschreven hebt, hem alles goed uitgelegd hebt, zal hij toch daarom niet kwaad blijven?’

‘Neen ma,’ en angstig trok zij haar zoekdoekje heen en weer.

‘Als hij dat deed, zou ik moeten denken, dat het alleen was om een reden te hebben zijn engagement af te maken.’

‘Neen ma, neen, dat moogt u niet denken.’

‘Wees nu maar stil, Miesje, hij zal wel komen of schrijven. Hij houdt zoo van je. Kom, ga nu mede, dan zullen wij ons tweede ontbijt klaar gaan zetten. Kom, Rietje.’

Marie loopt heen weer naar de kasten, de tafel, zonder te kunnen helpen.

Er wordt geklopt.

‘Ja,’ roept mevrouw.

De tweede meid - niet Betje - treedt binnen.

‘Een pakje, freule, voor u, van mijnheer Errema.’

Een hevige siddering doet Marie bevend op een stoel vallen.

Ook haar mama begrijpt wat het is.

‘Misschien een cadeautje, omdat hij niet komen kan,’ oppert zij.

Marie snijdt het touw door, wikkelt het papier af, en...

‘O... God... Henk!’ kreet zij schril. Met beide handen grijpt zij zich vast aan haar moeder, die naast haar staat.

Heftige schokken doortrillen haar lichaam.

‘O, mama... mijn Henkie...’

De moeder, die met haar kind gevoelt en lijdt, weet geen troostwoorden.

‘Mijn arm, arm kind.’ Zij streelt zacht Marie's wangen.

Coba is binnengekomen en staart half medelijdend, half nieuwsgierig beiden aan.

‘Wat is er, ma?’ vraagt zij.

‘Niets, niets, kind; ga nu heen.’

‘Mijn lief, lief kind, wees blijde dat je van hem af bent. Zoo'n gevoelloos, ruw mensch, als hij nu toont te zijn. Foei, hoe slecht van hem. Hij kan je niet hebben liefgehad. Zoo te handelen, foei!’

Zij veegt zelf eenige tranen weg.

‘O neen, ma, zeg u dat toch niet. 't Is alles mijn schuld. Mijn goede, lieve Henk. Voor altijd weg.’

Het is ruim drie maanden na deze schokkende gebeurtenissen.

Con haast zich naar de kazerne, want hij heeft zijn tijd wat verpraat bij zijn broer, die naar Indië wil, waarvan Con hem poogt terug te houden.

Henri had zorg gedragen Marie niet te ontmoeten, maar den vorigen dag was hij een boekwinkel ingegaan en had haar daar aangetroffen. Die ontmoeting had hem sterk geroerd en zijn voornemen bestendigd. Hij kan plaatsing krijgen aan een Indisch tijdschrift en nu is hij vastbesloten te gaan.

In de kazerne heerscht de gewone, onvermijdelijke drukte, die voorafgaat aan het uitrukken. Con's oppasser staat gereed met het paard van den ‘luin't’ met zijn eigen ‘biek’.

Con stijgt dadelijk op en inspecteert zijn afdeeling. Al heel spoedig schreeuwt de ritmeester achtereenvolgens de noodige commando's en met lustig getrompetter rijdt de cavalcade de kazerne uit naar buiten.

't Is marschveiligheidsdienst en buiten de stad wordt mijnheer Errema verzocht zich te willen belasten met het commando over de voorhoede.

Con rijdt vooruit met een kleine afdeeling om te zoeken naar denkbeeldige vijanden. Hij heeft een langen rechten weg voor zich; slechts hier en daar een zijweegje, waar een huzaar wordt ingezonden om te zien of er zich geen tegenstanders ophouden. 't Is een vervelende opdracht en Con was liever bij den hoofdtroep gebleven, bij zijn kameraden. Nu kon hij zelfs niet rooken. Hij klopt Jonco zijn paard eens op den hals, praat even met haar, slaat een paar vliegen weg, fluit zachtjes een deuntje, klopt weer eens op Jonco's hals en soest eindelijk weer over ‘dien Henk’.

Als hij eens medeging met hem naar Insulinde?

Hij schrikt bijna als hij achter zich hoort:

‘Bij Sterks in de Parkstraat.’

Con's spannend denken is verbroken en hij luistert: ‘Nee, weet je, toen ik dà in de gaten had, dacht ik: merci.’

‘En hoe ben je toen van d'r afgekommen?’

‘Wel, ik zei tegen 'r dat'k op meneuvels mos en daarom in geen twee weken met 'r uit kon. Nou en toe komt ze me tege mit Jans Schrevels, toe wis ze d'r alles van.’

‘En zei ze niks?’

‘Nee, maar nijdig keek ze genog, maar ik doch: je kunt hoor.’

‘'t Is anders een beste meid, hoor, en ik mot je dan zegge da 'k blij ben da 'k 'z nou heb.’

‘Ook om mee te trouwen?’

‘Ja, waarachtig.’

‘Nou, ieder z'n meug, maar as ze bij mijn over trouwe beginne, zeg ik daalik: merci. Maar nou over dat briefje daar ge van vertelde. Hoe zit die nou?’

‘Ja, daar snap ik geen ju van. Ik zit gisteren op wacht,

daar komt de rooie Van Santen met een briefje, echt fijn papier, en zegt: ‘Brigges[1],’ zeit ie, ‘da's voor u.’ Ik kijk 't is an en las: Den WelEdel geboren Heer H. Erremo of zoo iets, dat kon ik niet best zien, en daaronder E.V. Nou, ik zeg natuurlijk: ‘Rooie, da's nie voor mijn,’ zeg ik. ‘Wel-Edelgeboren ben ik nie, Erremo hiet ik nie en wa die E.V. beteekent, weet ik ook niê.’ ‘Ja, Brigges’ zeit ie, ‘'t is toch voor u. Uw meissie brengt 't net. Geef dat is aan korpraal Stoffels zei ze nog.’

‘Ik denk à la beneur, dan is 't ook voor mijn, die mooie envelop heeft Bet er misschien omgedaan voor de fijnigheid, en ik maak 't open. Maar toen was ik nog verder uit de richting. Dit staat boven: Mijn liefste liefste Henkje. Wat zulle we nou hebben, denk ik, ik heet Kees. En dan stond er nog een heel stuk van lief en nog is lief en dâ ze het zoo niet bedoeld had en

“Heb je dat briefje bij je?”

dâ 'k zeker kommen most en nog zoo wat geklets. Ik snapte er geen ju van. Nou zeg ik...’

De luitenant rijdt eensklaps naast Stoffels en vraagt driftig:

‘Heb je dat briefje bij je?’

Stoffels schrikt.

‘Welk briefje eh meent u lui'nt?’

‘Waar je over spreekt.’

‘Neen, lui'nt, dâ ligt in m'r kasje.’

‘Wil je mij dat straks geven? Het is niet voor jou bestemd.’

1) Soldatenterm voor korporaal afkomstig van brigadier.

‘Zeker, zeker, lui'nt. Ik docht ook wel: dat zal een abuis zijn van Bet. Maar u kunt het gerus krijge.’

Nog nooit heeft Con zoo verlangd naar het einde van een oefening, en de tijd kruipt voorbij. Hij had onder het verhaal van Stoffels begrepen, hoe alles gegaan was en dat Betje, die haar nieuwen vrijer een boodschap wilde brengen, het verkeerde briefje had afgegeven.

Stoffels ‘snapte’ er nu ook zoo wat van en dat het niet Erremo maar Errema was op het adres. ‘Da's de broer van de lui'nt, die polletiek’[2], fluistert hij tegen Hendrik, ‘die heeft zoowat gescharreld met de juffrouw van Bet.’

Als de troep is teruggekeerd in de kazerne zegt Con nog eens: ‘Stoffels, breng je me dat briefje?’

‘Direct, lui'nt.’

Heel spoedig komt hij terug met het gewichtig document, dat hij op militaire wijze, als ware het een rapport of zoo iets, aan Con overhandigt.

Om zeker te zijn ziet Con het even in. Ja, 't is wel zoo, als hij vermoedde, de datum stemt juist overeen.

Zonder te denken aan Stoffels, die op de voorgeschreven wijze op vier passen afstand in militaire houding wacht, rent hij heen, rood van vreugde.

Hij stormt Henk's kamer binnen.

‘Henk, Henk, 't is in orde. Alles in orde. Stommelingen, dat wij zijn. Hier, beste vent, lees; neen, zie eerst naar den datum.’

Henri leest het en zegt dan zenuwachtig verheugd:

‘Ja... ja, wat moet ik doen - nu, hoe kan ik...’

‘Wat? Ben je gek, kerel! Niets. Kom mee, dadelijk naar haar toe en alles verteld. Toe, vooruit. Hier je hoed!’

‘Neen, maar ik kan toch zoo niet gaan na alles wat gebeurd is...’

‘Ja, neen, dat is waar. Duivelsche kerel!’ Lachend slaat hij Henk op den schouder. ‘Wacht, ik zal vooruitgaan. Kom jij over 'n kwartiertje. Waar is je fiets?’

‘In de gang.’

‘Goed, best. Ga maar alvast onderweg. Ik ben er al.’

Con fietst naar de Parkstraat, zonder te bedenken dat hij er in zijn grijs bestoven uniform juist niet uitziet om visites te maken.

‘Is freule Marie thuis?’

‘Ja, mijnheer.’

‘Bliksems, ik heb geen kaartjes, èn wat een pak,’ zegt hij, op zijn attila slaande. ‘Enfin, vraag aan mevrouw en de freule of ik de dames een oogenblik kan spreken. Luitenant Errema,’ voegt hij er bij.

Mevrouw en Marie zijn spoedig bij hem.

‘Mevrouw, freule, vergeef mijn wild optreden en zeer onbehoorlijke kleeding. Ik was hier vóór ik aan al die dingen dacht. Mijn broer Henk is ook onderweg en zal dadelijk hier zijn. Die dui... eh... Betje bedoel ik, heeft verzuimd uw briefje aan Henk te geven. Toevallig krijg ik het in handen en daardoor is alles opgelost. Henk dacht, dat...’

‘Och, die arme, goede Henk,’ zegt Marie, met glinsterende vochtige oogen. Komt hij, Con, komt hij dadelijk?’

Doengeloeng... een driftige bel.

‘O ma, daar is hij!’...

‘Mijn lieve, liefste Mies!’

2) Polletiek, eigenlijk politiek-militaire term voor burgers.

‘Henk... lieve, beste Henk!’

Lady Melusine.
(*Vervolg van blz.* 356.)

‘Wie was Mary-Rose?’

‘Mary-Rose was een vondeling, door Sir Ralph opgevoed. Ik geloof, dat Sir Frederik ernstig op haar verliefd was,’ voegde zij er kalm

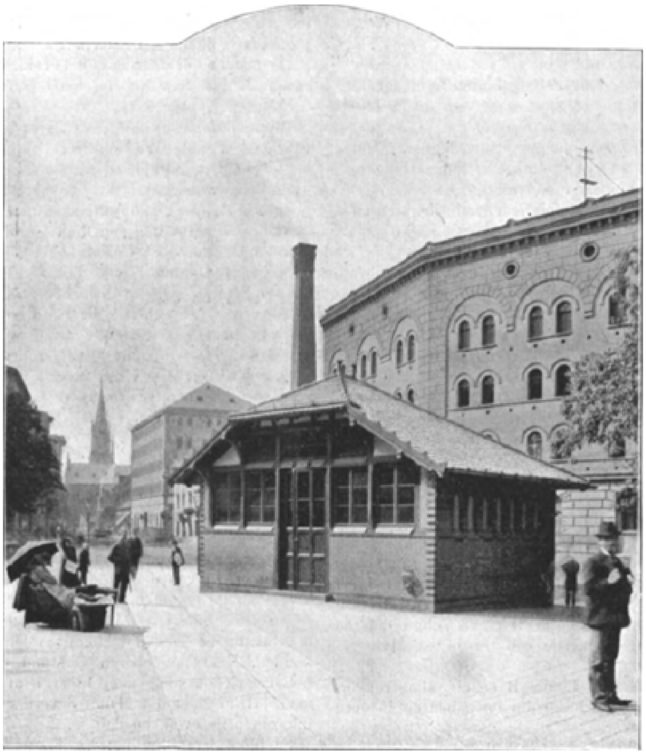

EEN DER VERWARMINGSGEBOUWEN IN BRESLAU. (Zie blz. 366.)

bij, maar zij kon niet verhinderen, dat zij bij deze woorden purperrood werd.

‘Melusine, ik wensch te weten wat er van Mary-Rose geworden is,’ sprak de hertog ernstig, bijna ruw, en de kleur op Melusine's gelaat werd even spoedig door een vale bleekheid vervangen.

‘Haar einde was zeer tragisch, Charley,’ antwoordde Melusine met terneergeslagen blik.

‘Hieldt ge van haar?’

‘Ik zou jaren van mijn leven willen geven, als ik ze daardoor weer levend kon maken,’ sprak Melusine eenvoudig, terwijl twee groote tranen van het bitterste berouw haar langs de wangen liepen.

Deze tranen ontwapenden den hertog.

‘Zij is nog goed en rein,’ dacht hij, ‘want wie zoo weenen kan om andermans leed, op die rust geen schuld.’ En luid voegde hij er bij: ‘Hoe was haar uiteinde?’

Zonder aarzelen antwoordde zij: ‘Mary-Rose werd waanzinnig; ik liet haar door een vertrouwden bediende naar een herstellingsoord brengen, maar gedurende de reis daarheen wist zij aan zijn hoede te ontsnappen en verdronk in den heksenvijver bij Hampton - zij is dood.’

‘Hoe oud was Mary-Rose?’

‘Ik geloof zeventien jaar.’

‘Dus bijna nog een kind,’ mompelde hij en voegde erbij: ‘Is die bediende nog op Hereford?’

‘Neen, hij is het vorige jaar gestorven.’

‘En knoopt zich verder niets bizonders aan den dood van dit meisje vast?’

‘Neen - niets!’

‘En heeft men nooit kunnen vermoeden wiens kind zij was?’

Bij deze vraag boog Melusine zich nog dieper over de rozen, maar haar stem klonk toch vast toen zij ‘neen’ antwoordde.

Het bouquet voor Lady Carlyle was intusschen klaargekomen en vroolijk lachend verwijderde zij zich; maar onder het gaan mompelden haar bevende lippen:

‘Zou hij gehoord hebben wat die twee elkaar in de coupé vertelden? En vanwaar die vragen over Mary-Rose? Ik wilde dat ik in haar plaats op den bodem van den heksenvijver rustte, dan was er aan al mijn kwellingen een einde.’

Toevallig ontmoette de hertog Sir Frederik, dien hij meenam in het slot om hem het portret van Melusine te toonen. Ook Louise Bane sloot zich bij hen aan en Frederik maakte bij zichzelven de opmerking, dat als Mary-Rose's beeld zich niet onuitwischbaar in zijn hart genesteld had, deze aardige, vroolijke jonge dame eene hem passende partij zou zijn.

Opgewekt babbelend kwamen zij in het roode salon, waar de hertog met van trots stralende oogen zijn gast het portret van Lady Melusine liet zien.

'Is zij niet betooverend?' vroeg miss Louise, verrukt over het juiste weergeven der heerlijke verschijning.

'Schoon als de zonde,' mompelde Frederik en luid voegde hij erbij: 'Lady Melusine heeft voor mij altijd de schoonheid eener nixe gehad, zooals ik die mij voorstel: verleidelijk, maar verderfelijk.'

Miss Bane lachte luid.

'Gij hebt zonderlinge ideeën, Sir Frederik,' sprak zij opgewekt. 'Ik wed, dat de hertog er anders over denkt; maar ik herinner mij nu, dat Lady Carlyle haar vroeger ook met een nixe vergeleek, doch door haar schoonheid en beminnelijkheid heeft zij zelfs over Lady Carlyle's vooroordeelen gezegevierd.'

Frederik knikte ernstig.

'Ja, het gelukt haar altijd als zij over iemand wil zegevieren, miss Bane, en als ik zelf niet tot de aanbidders van Lady Melusine behoor, dan komt dat, omdat het huwelijk van mijn vader mij nog te versch in het geheugen ligt. Hier bracht haar schoonheid onheil, want zij waren beiden ongelukkig.'

'Waardoor waren zij het, Frederik?' vroeg de hertog zacht.

Frederik haalde de schouders op.

'Winter en lente hooren nu eenmaal niet bij elkaar, Hastings, en toch zou het niet gegaan zijn, want de karakters kwamen volstrekt niet met elkaar overeen.'

'Dat verwondert mij,' riep de hertog levendig. 'Sir Ralph was een edel mensch en ook Melusine is zonder leugen of bedrog. Daarbij komt nog haar aanvalligheid en haar goed hart. Maar er zijn dikwijls kleinigheden, die de menschen van elkaar scheiden.'

Frederik antwoordde niet, maar dacht:

'Voor hem schijnt Mylady zich nog niet in haar ware gedaante vertoond te hebben. Nu, ik hoop van harte dat zijn afgod nooit van haar voetstuk zal afvallen. Het ontwaken zou vreeselijk zijn.'

Intusschen had Frederik zich omgekeerd en stond nu vol verbazing het portret van Lady Besz aan te staren.

'Hoe kom je aan die schilderij, Charley?' vroeg hij eindelijk; 'het is Mary-Rose trek voor trek.'

'Het portret is driehonderd jaar oud, Frederik. Holbein de oudere heeft het geschilderd.'

'En het stelt niemand anders voor dan de dame uit het voorgeslacht, die komt spoken,' riep miss Bane. Maar Frederik schudde met het hoofd en kon zich slechts met moeite van het aanvallige beeld van Lady Besz losrukken.

'Zeldzaam, zeldzaam,' zei hij onophoudelijk en ging voort: 'Ge zult van Lady Melusine wel gehoord hebben, dat Mary-Rose een vondeling was. Als ik niet zeker wist dat er in uw familie nooit een kinderroof heeft plaats gehad, dan zou ik zeggen, dat het arme meisje een Hastings-Carlyle geweest is.'

'Ach, Sir Frederik,' riep Louise Bane uit, 'hoe romantisch, een kinderroof! Maar zulke dingen gebeuren in onze prozaïsche eeuw niet meer.'

'Goddank,' antwoordde de hertog lachend.

Zij werden in hun gesprek gestoord door de komst van Fly, den huismeester, die den hertog wenschte te spreken.

‘Kom nader, Fly, het zal toch zeker geen geheim zijn, dat ge mij te vertellen hebt,’ sprak de hertog vriendelijk.

‘Neen, Mylord, een geheim is het niet, maar er is toch iets zeer zonderlings gebeurd.’

‘Nu?’ vroeg de hertog verwonderd.

‘De koster van de slotkerk kwam zoo juist vertellen,’ ging Fly voort, ‘dat van nacht in den grafkelder een groote versiering stuukwerk is komen te vallen.’

‘Dat zal door de vochtigheid komen, Fly,’ meende de hertog, ‘ge moet dadelijk werklieden laten komen om de aangerichte schade te herstellen.’

‘Dat zal geen bezwaar opleveren, Mylord,’ antwoordde Fly, niet wetende hoe hij hetgeen hij te vertellen had moest inkleeden. ‘Het stuuk is evenwel gevallen op de plaats waar de kist staat van de kleine Lady Isabella. Ik ging er van morgen vroeg reeds met den koster heen om de schade in oogenschouw te nemen en de kist van het vuil te ontdoen; daar evenwel er onder ook alles vol lag, moesten wij het kistje op een andere plaats brengen, Mylord - ik heb destijds de eer gehad, het lijkje van uw kleine zuster naar haar laatste rustplaats te brengen, en weet dus hoe zwaar de kist woog. In die achttien jaar moest het sterk in gewicht verminderd zijn; dit is evenwel niet het geval. Toen ik nu van morgen de kist opnam, was zij zwaarder dan toen.’

‘Maar Fly, bedenk je eens goed,’ sprak de hertog, ‘het lijkje van mijn zuster ligt in een looden kist, die in een eikenhouten omhulsel past. Het gewicht van zoo'n jong kind komt daarbij niet in aanmerking.’

‘Ik weet het, Mylord,’ antwoordde de man eerbiedig; ‘maar ook dan nog is het gewicht veel te zwaar.’

‘Het beste zal zijn dat ik zelf ga, om mij van het een en ander te overtuigen,’ sprak de hertog na een kleine pauze. ‘Ga je mee, Frederik?’

De laatste verklaarde zich bereid, en ook Miss Bane ging mee, gevolgd door Fly, en zoo begaf men zich op weg naar de slotkapel.

Bij aankomst in den grafkelder bleek het te zijn zooals Fly gezegd had. Het stuukwerk had waarschijnlijk door de vochtigheid losgelaten en was gevallen op het kistje van de kleine Lady Isabella, dat de hertog onderzoekend in de hoogte tilde en ook opvallend zwaar vond.

‘Lady Isabella was een flink, gezond kind, Mylord,’ sprak Fly, ‘maar haar kist kan onmogelijk zoo zwaar meer wegen.’

Na korte beraadslaging beval de hertog nu de kist te openen, een werk, dat door Fly en den koster spoedig ten uitvoer was gebracht. Lord Hastings zelf lichtte het deksel van de looden kist af en deed, verbleekend, met doffen kreet een schrede achteruit. Geschrikt en getroffen traden Sir Frederik en Miss Bane nader - er lag in de kist slechts een pop en steenen, en allen keken elkaar ontsteld aan. ‘Wat was er met het kind gebeurd? waar was het lijkje gebleven?’

* * *

Op Hastings-Castle heerschte groote opgewondenheid. De zonderlinge vondst in den grafkelder bracht aller gemoederen in beweging en gaf aanleiding tot de meest verschillende en gewaagdste veronderstellingen. Melusine was een onmacht nabij toen zij van de ontdekking hoorde, en meer dan eens kwam zij in verzoeking den hertog de correspondentie, tusschen Sir Robert en Dr. Dexter gevoerd, te geven, maar het document met het chemische schrift voor zichzelve te houden. Haar aangeboren verstand en de drang naar zelfbehoud rieden haar aan, hiervan af te zien, want zij

wist maar al te goed dat Mount-Severn ook haar geheim dadelijk zou prijsgeven, en dan...'

Er bleef haar dus niets anders over dan de verbaasde te spelen en Sir Robert te waarschuwen, opdat hij zoude zwijgen, een stap, waarover zij spoedig genoeg berouw had, want daarmede had zij zich tot medeplichtige van dien man gemaakt. Vóór zij dit evenwel bedacht had, schreef zij hem het volgende briefje:

> Hastings-Castle, September 18...
> Het bedrog in den grafkelder is ontdekt. Een toeval wilde, dat mijn man de kist zijner zuster liet openen, en hij vond er slechts een pop en steenen in. Ik houd het voor verstandig, dat ge op reis gaat, totdat C. eenigszins gekalmeerd is.
> M.H.

Bij dit schrijven deed Melusine een banknoot van 50 pond en bezorgde den brief zelve op de post.

Lord Hastings had eenige uren noodig, voor hij na de vreeselijke ontdekking weer eenigszins tot zichzelf gekomen was. Denzelfden dag telegrafeerde hij evenwel nog om een beambte van de detective-politie.

‘Als mijn zuster nog leeft, dan zal ik ze terugvinden,’ sprak hij zoo hoopvol tot Melusine, dat het deze was, als kreeg zij een steek door het hart.’

Mr. Winchester, de detective, kwam en werd dadelijk bij den hertog gebracht. Het was een kleine, gezette man, die, zoodra hij op den deurdrempel stond, uitriep:

‘Een zeldzame geschiedenis, Mylord!’

‘Hoe, weet ge dan reeds wat er gebeurd is?’ vroeg de hertog verbaasd.

‘Natuurlijk! In den trein heb ik mij alles al laten vertellen. Ik herhaal het, een zeldzame geschiedenis, Mylord.’

Lord Hastings vertelde nu wat hij in de kist zijner zuster gevonden had.

‘Gij ziet mij radeloos voor u staan, Mr. Winchester,’ ging hij voort, ‘want ik kan mij nog voorstellen, als ware het gisteren gebeurd, hoe ik mijn arm klein zusje dood, met bleek gezichtje voor mij zag liggen! In mijn jeugdige overdrevenheid dacht ik destijds van verdriet te zullen sterven! Dat alles toen bedrog was, heb ik gisteren eerst ontdekt. Maar waartoe diende het bedrog?’

‘Wat is er met het kind gebeurd? Waren de ouders van Mylord dan niet op Hastings-Castle aanwezig toen het kind stierf?’ vroeg de detective, terwijl hij zijn aanteekeningen maakte.

‘Neen. Mijn arme moeder was erg ziek en met mijn vader voor herstel van gezondheid buitenslands.’

‘En wie was destijds op Hastings-Castle met de zorg over de beide kinderen belast?’

‘Mijn zuster was in goede handen; een zekere miss Lucy Trehern zorgde voor haar en gaf mij les. Bovendien kwam dokter Dexter, onze uitstekende huisarts, dagelijks meermalen naar het slot, om zich van onzen welstand te overtuigen. Later trouwde hij met Lucy Trehern.

Zoo - hm! Wij hebben dus voorloopig slechts met deze twee menschen te maken,’ sprak de detective peinzend.

‘Hoe, u gelooft....’

‘Zulk een bedrog kan slechts door den dokter en de verzorgster der kinderen gepleegd zijn,’ antwoordde Mr. Winchester beslist. Mylord zal dat zelf moeten toestemmen. Waar woont Dr. Dexter?’

‘Hij trok met zijn vrouw uit Engeland naar een beroemde badplaats op het vasteland, W...’

‘Wanneer gebeurde dat?’

‘Dadelijk na het overlijden of niet overlijden mijner zuster. Sedert dien heb ik niets meer van hem of zijn vrouw gehoord.’

‘Weet Mylord zich ook nog iets te herinneren van de omstandigheden tijdens den dood uwer zuster?’

‘Weinig, ofschoon ik toen dertien, neen zelfs veertien jaar oud was. Mijn onderwijzer was voor familieomstandigheden op reis, maar daar miss Trehern een zeer ontwikkeld meisje was, nam zij toen tijdelijk op zich mij te onderwijzen. Op mijn vijftiende jaar ging ik naar Eton op school. In den nacht van 14 op 15 November 18... kwam miss Trehern jammerend in mijn kamer, mijn zusje had hevige stuipen.

Ik wilde haar zien, maar onder voorwendsel dat het voor een kind van mijn jaren beter was zoo iets niet te aanschouwen, werd ik uit de kamer gehouden, en reeds den volgenden ochtend deelde Dr. Dexter mij mee, dat Isabella overleden was. Ik was zeer geschokt. Toen ik in de sterfkamer kwam, lag mijn zusje met witte lippen en wangen stijf op haar bedje, welks gordijnen van rozeroode zijde een zachten weerglans op haar gezichtje wierpen, zoodat ik niet wilde gelooven dat zij dood was, en eindelijk, nadat ik lang snikkend naast het bedje geknield had gelegen, werd ik zoo overtuigd dat de zachte, rose schijn op haar wangen leven beduidde, dat ik vol hoop miss Trehern ging roepen. Maar zij zeide, dat ik mij vergiste, en ik geloofde haar. Verder kan ik weinig meer zeggen. Ik herinner mij nog, dat mijn zusje nog denzelfden dag in haar kist gelegd werd, die gesloten werd. Op een telegram van Dexter kwamen mijn ouders voor de begrafenis terug; mijn arme zieke moeder zonk bewusteloos op het kistje van haar en onze lieveling neer en stierf een maand later.'

De detective had opmerkzaam geluisterd.

'Kon de dood uwer zuster Dr. Dexter voordeel aanbrengen?'

'Neen, Dr. Dexter was een vreemdeling.'

'Had soms iemand anders belang bij den dood van uw zuster, Mylord?'

Door die vraag kwam de hertog op een gedachte, die hem zelf angst aanjoeg, en als door een adder getroffen kon hij de eerste oogenblikken geen woord uitbrengen.

Met luider stem herhaalde dus de detective zijn laatste vraag.

Met moeite antwoordde de hertog nu:

'Tot heden toe heb ik er niet aan gedacht, maar uw vraag opent voor mij een peilloozen afgrond. Het valt mij dus moeilijk een beschuldiging uit te spreken, die misschien geheel ongegrond zal blijken, en....'

'Dat moet u voor u zelf weten, Mylord,' sprak de man van het gerecht. Ik zal mij dus voorloopig bepalen tot het opsporen van Dr. Dexter. Gij kunt evenwel mijn arbeid aanmerkelijk verlichten, als gij mij het licht ontsteken wilt, dat ik toch vind. Gij bespaart u daardoor tijd en geld. Als gij dus wilt dat wij het lot uwer zuster ontsluieren, zeg dan alles wat ge weet, of zend mij eenvoudig naar huis terug.'

Niet zonder aandoening maar ook zonder aarzelen sprak nu de hertog: 'Ik zal u den naam van den man noemen, die belang had bij den dood mijner zuster. Blij kt hij onschuldig, des te beter voor hem; is hij het niet.... kort en goed, die man is de broeder mijner moeder, Sir Robert Mount-Severn.'

'De verkwister,' sprak de detective zacht en voegde erbij: 'Sir Mount-Severn is een habitué van de gijzeling, ik zelf heb hem reeds tweemaal in de gijzeling gebracht. Was Sir Robert op Hastings-Castle toen uw zusje stierf?'

'Neen, maar zooals ik reeds zei was hij de eenige die belang kon hebben bij het overlijden van Isabella, want kwam mijn moeder te sterven zonder vrouwelijke erfgenamen, dan erfde hij het vermogen zijner zuster, dat uit briljanten bestond. Dat spreekt natuurlijk tegen hem. Maar door welke middelen zou hij een man als Dexter, die mijn vaders volste vertrouwen bezat, bewogen hebben Isabel ter zijde te schuiven?'

'Door geld,' sprak de detective droog.

'Ik geloof niet dat Dexter daartoe in staat was; in mijn herinnering leeft hij als een man van eer.'

'Mylord was toen nog zeer jong en wist niet en weet misschien nu nog niet welke macht het geld voor een armen duivel heeft.'

'Ik sta machteloos voor dit raadsel,' riep de hertog hevig aangedaan uit, 'en ik moet bekennen, dat mijn binnenste in opstand komt tegen de gedachte alleen, den broeder mijner moeder in deze zaak te betrekken. Ik heb hem voor een onverstandigen,

ja gewetenloozen verkwister gehouden - voor een misdadiger nooit. Alles spreekt tegen Dr. Dexter. Maar waarom zou hij het gedaan hebben? Moet dan het geloof aan de menschheid altijd aan 't wankelen gebracht worden?'

Arme man! Slechts een korte pooze en het geloof aan de menschheid zal je voor altijd verlaten hebben.

'Schwalben ziehen, Blätter fallen -
So zerflieszt der Liebe Traum.'

Mr. Winchester beloofde alle pogingen in het werk te

zullen stellen om het raadsel op te lossen. Hij ontving van den hertog een zekere som voor reisgeld, want hij wilde Dexter opzoeken, en ook meende hij dat het zijn nut kon hebben met Sir Mount-Severn in verbinding te treden.

Toen de detective den hertog verliet was de laatste vol zorgen over de toekomst, maar hij was vast besloten liever zijn oom aan het gerecht over te leveren, dan het lot zijner zuster in het onzekere te laten.

Deze nieuwe gebeurtenis maakte dat hij de zaken, Melusine betreffend, vergat, en de zachte klank harer stem en haar prettig gezelschap waren hem nu dubbel lief.

Melusine voelde zich door het verzenden van haren brief aan Mount-Severn voorloopig gerustgesteld. Zij verloor haar goed humeur niet; zij vroolijkte den hertog op, was lief voor Lady Carlyle en schertste met Frederik en miss Bane. Zoo verliepen er eenige dagen in onrust voor den hertog, totdat er eindelijk een telegram van den detective kwam. Het was uit W..., een plaatsje in Duitschland, en luidde als volgt:

> ‘Dr. Dexter sedert vijf jaar dood. Zijn vrouw uit W... vertrokken. Tegenwoordige verblijfplaats onbekend. Zal haar wel vinden. Sir R.M.S. op verwonderlijke wijze naar Parijs vertrokken.
> WINCHESTER.’

De hertog deelde volkomen de meening van den detective ten opzichte van het ‘verwonderlijke’ over zijn ooms reis naar Parijs, daar Sir Robert's kas altijd zeer leeg was, en voor hem zulk een reis niet tot de ‘billijke uitgaven’ gerekend kon worden. Hij was dus in de vaste overtuiging dat Sir Robert er wel een gegronde reden voor zou hebben, maar begreep niet, wie zoo dwaas geweest was, hem het benoodigde geld te leenen. Hoe had hij ook in de verste verte kunnen vermoeden, dat zijn eigen vrouw hem daarbij de behulpzame hand had geboden?

Daags na ontvangst van het telegram kreeg Melusine een klein pakje uit Parijs, waarin Mount-Severn haar een zeldzaam kopje van *vieux saxe* zond, kunstig beschilderd en verguld, vroeger het eigendom van keizerin Maria Theresia van Oostenrijk.

De hertog was niet onaangenaam verrast door deze attentie, te meer daar het kostbare voorwerp van historische waarde Melusine veel pleizier deed.

Oogenschijnlijk had Sir Robert slechts enkele regels aan zijn nicht geschreven, maar in het kopje lag een briefje van den volgenden inhoud verborgen:

> ‘Uw schrijven heb ik ontvangen en uw waarschuwing ter harte genomen. Mijn hartelijken dank. Het leven is hier bizonder duur; als ge dus nog eens een vijftig pond banknoot overhebt, zal die mij best te pas komen. Laat mij weten wanneer de lucht in Hastings-Castle weer zuiver is. Voor 't overige is de eene dienst den anderen waard. Val ik, dan komt ge met mij ten val.
> R.M.S.’

(*Wordt vervolgd.*)

Achter het Tooneel van een Marionetten-Theater.

Met illustratiën.

Zooals iedereen weet, worden marionetten in beweging gebracht door een reeks touwtjes, bevestigd aan de verschillende deelen van hun houten lichaampjes; deze touwtjes verschillen in

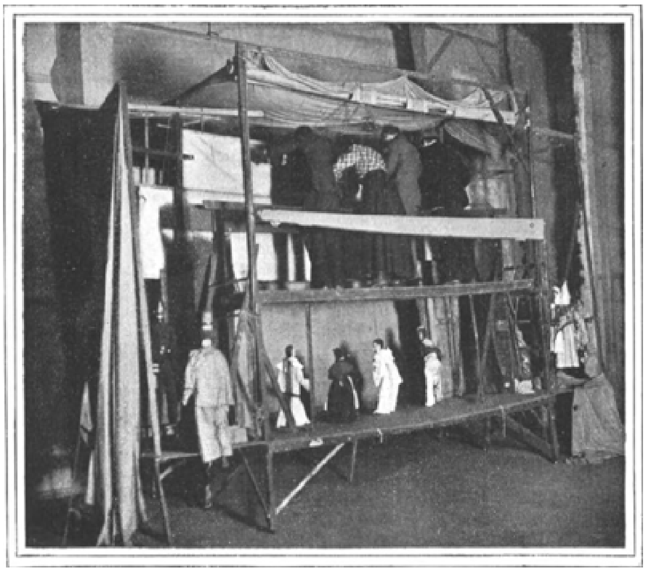

ACHTER HET TOONEEL VAN EEN MARIONETTEN-THEATER.

aantal overeenkomstig de belangrijkheid der figuur, maar meestal zijn er negen.

Zij zijn vervaardigd van den fijnsten hennep en moeten dun genoeg zijn om niet door de toeschouwers te worden opgemerkt, en toch voldoende sterk om een pop te kunnen dragen van ongeveer 75 centimeters hoog en acht pond wegende, soms meer, soms minder. Ieder touwtje is grijs gekleurd - zwart merkt men meer op, en men moet zeer goede oogen hebben om op een afstand van circa 10 meters de touwtjes te kunnen zien. In onze illustraties zijn de figuren tegen een lichten achtergrond gefotografeerd, met het doel om de touwtjes goed te doen uitkomen. Op zekeren afstand van de figuren zijn de touwtjes aan krukken bevestigd, waarvan zich aan iedere pop twee bevinden.

De krukken zijn gemaakt van een sterke houtsoort, 2½ centimeter dik en een voetlang. Aan de eene kruk zijn de touwtjes bevestigd, welke de ledematen in beweging brengen, aan de andere die, welke de verschillende lichaamsdeelen dragen, zooals op een onzer illustraties wordt aangetoond.

Er zijn bewijzen genoeg,

die aantoonen dat de marionet van heden reeds honderden jaren vroeger bekend was; maar de oudheid van de kleine bewegende figuren gaat nog veel verder terug. De eigenlijke

HOE DE POP IN BEWEGING GEBRACHT WORDT DOOR MIDDEL VAN TOUWTJES EN KRUKKEN.

naam is afgeleid van de kleine beeldjes der Maagd - kleine Maria's -, ofschoon anderen weer zeggen dat de afleiding is naar het woord, 'morio', wat dwaas of hansworst beteekent. Wat hier ook van zij, het is in alle geval een uitgemaakte zaak dat de beweegbare pop dagteekent uit den tijd van het oude Egypte, want onder de ruïnen van paleizen heeft men meermalen dergelijke figuren gevonden.

Etrurië heeft eenige exemplaren opgeleverd. Het was eenvoudig speelgoed bij de Grieken, en van daaruit vonden de figuren haren weg naar Rome. Indië en China hebben sedert onheuglijke tijden hun poppenspelen gehad.

Door geheel Europa heeft het Marionetten-Theater voor alle klassen van menschen steeds veel aantrekkelijks gehad. Goethe zelfs wijdde er eenige aandacht aan en Le Sage schreef over poppenspelen omstreeks het jaar 1721.

In Engeland werden in de zestiende eeuw poppen gebruikt in godsdienstige spelen, zooals 'de Verloren Zoon', 'de val van Ninivé', 'Jonas in den Walvisch', enz.

Men maakt melding dat op de kermis te Bartholomeus

'GOEDENMORGEN!'
'ZOU JE OP MIJN RUG WILLEN RIJDEN?'

in het jaar 1641 een poppentheater een van de voornaamste vermakelijkheden was, terwijl Pepijs in het jaar 1667 schrijft dat hij ‘Lady Castlemaine’ heeft aangetroffen op een poppentheater, ‘Patient Grizill’ genaamd.

Powell, een zanger uit dien tijd, gaf in alle plaatsen van Engeland marionetten-voorstellingen en was in 1711 reeds het voorwerp van een interview in den Spectator. Op die wijze is men in Engeland steeds voortgegaan, en is het marionettenspel tot grooten bloei gekomen.

Tusschen de 30 en 40 jaar geleden bracht een goed Fransch modelleur, Théodore genaamd, groote verbeteringen in het mechanisme der bewegingen van de figuren en bij de hedendaagsche voorstellingen is het publiek dikwijls in twijfel of het wel poppen zijn, dan wel levende personen, zoo volmaakt zijn de bewegingen.

Zoo heeft men o.a. de Barnard-familie, die in elke groote plaats van het vasteland en in groote zoowel als kleine gemeenten in Engeland bekend is om haar uitstekende voorstellingen. Zij, die zulk een vertooning gezien hebben, bekennen volmondig dat ze eenig in haar soort is.

De Barnard-marionetten geven voorstellingen op een volmaakt miniatuur theater, welks grootte afhangt van de afmetingen der poppen; dit maakt dat de figuren er meer als levend uitzien. Het tooneel is voorzien van electrisch voetlicht, zij-vleugels, luchtstukken en coulissen, juist zooals het grootere tooneel waarop het staat. De sluitstukken passen zoo uitstekend in elkaar, dat in den tijd van enkele minuten ze opgevouwen kunnen worden, en het tooneel dan een ruimte beslaat drie vierde kleiner dan wanneer het in gebruik is.

Zooals we dus reeds gezegd hebben, verschilt het eigenlijke tooneel heel weinig van het gewone. Aan den achterkant, vlak achter het scherm, is een vloer gemaakt 3 voet van den grond verwijderd, die over de heele breedte van het tooneel loopt. Op dezen vloer staan de vertooners der figuren, voor iedere pop één.

Hoofd en schouders van de vertooners steken boven het tooneel uit, waar een lat bevestigd is, waarop zij met hun armen kunnen rusten. In de linkerhand wordt de kruk gehouden met de touwtjes, die het lichaam ondersteunen, in de rechter- de kruk, waarvan de bewegingen van het lichaam uitgaan. 't Is bijna onnoodig te zeggen, dat er heel wat ondervinding voor noodig is, om de figuren zoo te laten bewegen, dat het schijnt alsof zij levende wezens zijn. Het werk van de familie Barnard - twee jonge mannen en een jonge dame - kan met één woord beschreven worden: volmaakt.

Als de figuren haar entreé maken, verschillende bewegingen uitvoeren en zich weder verwijderen, moeten de vertooners van plaats verwisselen. Soms is het natuurlijk noodig, dat de krukken van den eersten vertooner op den tweede en derde overgaan, en dit alles moet gebeuren terwijl de pop zich met een natuurlijken en gemakkelijken stap begeeft van hut eene einde van het tooneel naar het andere; en tegelijkertijd moet het tweede en derde figuur in beweging gehouden worden en de samenspraak worden voortgezet. Alleen zij, die aan de zijkanten gestaan hebben en geheel hun aandacht hebben kunnen wijden aan de vertooners, kunnen er over oordeelen, welk een handigheid en vlugheid er vereischt wordt om de krukken met de verschillende touwtjes in andere handen te doen overgaan.

Onze fotografieën zullen den lezers eenig denkbeeld geven van de dikwijls moeilijke pose der figuren en de zeldzame en toch natuurlijke houding hunner ledematen. Men kan aannemen, dat dikwijls iedere vinger van den vertooner een touwtje op een verschillend punt vasthoudt, en toch wordt dit zoo gemakkelijk door de familie Barnard ten uitvoer gebracht, dat het verre van moeilijk schijnt.

Terwijl de vertooners de figuren voortbewegen, houden ze samenspraken, zingen liederen, duetten en zelfs koren. Zoo volledig zijn de figuren, dat zelfs haar monden op natuurlijke wijze open en dicht gaan, als zij verondersteld worden te spreken of te zingen. Onder de handige vingers van de

vertooners kan iedere figuur dansen uitvoeren, koorddansen enz. enz.

De Barnards hebben dikwijls voorstellingen gegeven voor vorstelijke personen en in 't bizonder op het vasteland, en vooral de jeugdige leden dier families stellen de vertooningen op hoogen prijs.

Het leven van Mr. Barnard is niet zonder wederwaardigheden geweest. Hij heeft door menig vreemd land gereisd en heeft moeilijke tijden doorleefd, zooals velen van zijn beroep. Hij heeft dikwijls voorstellingen gegeven voor vorstelijke belooningen, maar het gebeurde ook wel dat hij niets kreeg. Zoo was het o.a. het geval met een engagement op het vasteland, waarvoor hij met veel kosten naar België gereisd was om aan een contract te voldoen.

Hij gaf een geheele week avondvoorstellingen. De Zaterdag kwam en hij ging om zijn traktement. Maar helaas! De directeur, die hem geëngageerd had, was op den loop met de opbrengst van de geheele week bij zich en zoo stonden Mr. Barnard en zijn vele helpers verlaten in een vreemd land. Dat was nog niet genoeg, maar de eigenaars van het theater namen den armen Engelschman al zijn bezittingen af. Marionetten, tooneel, persoonlijke bagage, alles werd hun eigendom, totdat hij tot den laatsten cent toe uitbetaald had, wat de weggeloopen directeur hen schuldig was.

Natuurlijk zijn ook dikwijls vermakelijke voorvallen het deel geworden van de familie Barnard. O.a. het volgende geval:

Het is eenige jaren geleden, dat er in Liverpool veel kinderen vermoord werden. Na afloop van een voorstelling begaf Mr. Barnard zich naar huis, toen hij plotseling overvallen werd door een paar detectives, die hem vroegen, wat er in de mand was, die hij bij zich had. Zij waren niet tevreden vóór zij den inhoud gezien hadden; hun kreet van schrik bij het zien van een half dozijn ‘babies’ werd slechts geëvenaard door hun gevoel van teleurstelling, toen zij ontdekten, dat zij den echten kindermoordenaar niet te pakken hadden.

Verwarmingsgebouwen in Breslau.

In Breslau werden verleden jaar tegen den winter drie huizen of gebouwen opgericht, die bestemd zijn voor de arbeiders, die hun werk niet in gesloten ruimten verrichten en te ver van hun woningen verwijderd zijn, om in het middaguur naar huis te gaan, en anders in de open lucht hun bijna koud middagmaal moeten gebruiken.

Door deze inrichtingen wordt vermeden, dat de solide arbeider, die, om geld uit te sparen, geen herberg opzoekt, van de verschillende weerswisselingen te lijden heeft en zijn gezondheid benadeelt; zijn lichaam krijgt door de noodige rust kracht voor nieuwen arbeid.

De drie gebouwen zijn verwarmde vertrekken, welke de arbeiders in staat stellen aan tafel gezellig te eten. Het eene gebouw is 45, het andere 50 en het derde 61 vierkante meter groot; elk bezit een gaskachel tot verwarming en een gelegenheid tot warmen der spijzen, een waterkraan met waschbakken, drie tafels en zes banken. Zij kunnen respectievelijk 50, 70 en 90 personen bevatten en zijn van 's morgens 8 tot 's middags vier uur geopend.

De geschiedenis der goudmijnen.
(*Vervolg en slot van blz.* 358.)

Niemand trok meer voordeel van de kudden, die zonder opzicht in de verlaten weilanden graasden. Voor enkele druppels brandewijn of whiskey betaalde men f 2.50. Drie timmerlieden boden zich aan om draaiende zeven te maken en verlangden f 100 loon per dag; het was een groote besparing zich dergelijke werktuigen te laten maken, die het wasschen van het goud zeer vergemakkelijkte en het verlies verminderde. Velen stelden zich evenwel tevreden met zeer primitief gereedschap, zooals potten en pannen, en de potten en pannen werden weldra onbetaalbaar. Goudzoekers, die genoeg gevonden hadden, verkochten vóór hun vertrek de beide zeven, die zij bezaten. Het was een soort van bakken zonder eenige waarde en zeer grof; zij brachten 1000 gulden op.

Het bijeenbrengen van levensbehoeften was uiterst moeilijk. Landbouwers, werklieden, bakkers, brouwers, slagers, alles liep weg naar de goudvelden. De schepen, die vroeger groote hoeveelheden landverhuizers, die een duren overtochtsprijs betaalden, hadden aangebracht, durfden niet meer te Montery noch te San-Francisco landen, want zoodra zij er aankwamen liep de equipage in massa weg en de kapitein kon niets anders doen dan ze volgen.

De toeloop van goudzoekers werd weldra zoo groot, dat men het arbeidsveld moest uitbreiden. Men naderde meer en meer Sierra-Nevada. Toen vereenigde zich het wasschen van den grond met het mijnwerk. Men hieuw in de rots; men kreeg stukken met goud vermengd. Maar opdat dit werk vruchtbaar zou zijn, had men water noodig, veel water; maar 's zomers zag men nauwelijks droge beekjes en de beide groote stroomen, de Sacramento en de Amerikaansche Rivier, waren ver van het arbeidsveld verwijderd. Er waren evenwel twee oplossingen van de zaak; men moest het water bij de goudvelden brengen of de goudvelden bij het water. Er vormden zich vennootschappen met groote kapitalen, die alle moeilijkheden overwonnen. Men heeft berekend dat men in de eerste vijftien jaar ongeveer 8000 kilometers slootjes of kanalen groef ten dienste der mijnen.

Bij de nadering van den winter moesten de mijnwerkers zorgen levende ossen in voorraad te hebben, maar zij vergaten dat deze dieren zelf voedsel noodig hadden, om hen op het gewenschte oogenblik van dienst te kunnen zijn. De dieren kwamen bij honderden om; de wolven en de gieren, die door de walglijke lucht werden aangetrokken, waren niet in staat ze allen te verslinden, en door de rottende overblijfsels ontstond pest, en daar de sneeuw op de bergen den toevoer van mondvoorraad tegenhield, ondervonden de mijnwerkers, dat hoewel zij hun zakken vol goud hadden, het toch mogelijk was van honger om te komen.

Maar nadat al deze moeilijkheden overwonnen waren, bleef er nog veel te doen over. De Indianen slopen met heele benden in de kampementen; Mexicaansche roovers, bandieten uit alle landen, stelden zich in schuilplaatsen op en overvielen de mijnwerkers, die naar de steden terugkeerden. Velen hunner werden bestolen of onderweg vermoord.

Intusschen werden er wegen gemaakt en spoorbanen aangelegd; steden verrezen als paddestoelen uit den grond en namen in bloei toe, in plaats van nederige dorpjes te worden, wat gebeurd zou zijn als de goudzoekers van richting veranderd of verder opgetrokken waren. San-Francisco, het gehucht van visschers, werd iederen dag van meer belang; groote houten huizen vervingen de hutten en namen steeds in aantal toe. Natuurlijk hadden er dikwijls branden plaats, maar dit was eer een zegen, want de verbrande huizen werden in steen weer opgebouwd. Zij werd het middelpunt waar de nieuw aangekomenen samenkwamen, dorstend naar goud, ongeduldig om hun droom over het El-Dorado werkelijkheid te maken; de verzadigden, met zware koffers

en zakken, wachtten het vertrek van een schip af om naar Europa terug te keeren; de wanhopigen, tien keer rijk, tien keer weer arm, hadden slechts de kracht om met een *bowie knife* of revolver een einde aan hun ellendig bestaan te maken; de mijnwerkers kwamen naar de stad, om een weinig van hun winst te verteren, om hun inkoopen te doen, en bovenal om in een korten tijd van spel en drank den verwoeden

arbeid en de ontberingen van het mijnwerkersleven te vergeten.

* * *

In dien tusschentijd kon de eigenaar van al de landerijen, waar al die schatten ontdekt waren, de groote en goede Sutter, verlaten van al zijn beambten, geen voordeel trekken van zijn kudden, noch van zijn oogst, en zag zijn land overstroomd en omwoeld door goudzoekers. Spoedig kwam de dag dat hij niet meer aan zijn verplichtingen kon voldoen. Hij trachtte het hoofd nog eenigen tijd boven water te houden, maar ten slotte geheel overwonnen, zonder een cent op zak, ging hij in 1873 den bijstand inroepen van het congres te Washington, dat hem, als tegenhanger voor het fortuin dat hij verloren had om een geheel volk rijk te maken en voor het stichten van een nieuwen staat, een klein jaargeld toestond, juist een jaar vóór zijn dood.

Men heeft berekend dat van 1848 tot 1887 Californië goud heeft opgebracht voor een waarde van f 1.862.500.000, op een totale waarde van f 2.487.500.000 over geheel de Vereenigde Staten. Tegenwoordig zijn de mijnen nog lang niet uitgeput, maar de opbrengst is veel minder en het zoeken gaat veel moeilijker. De opbrengst is nauwelijks f 25.000.000 per jaar. Maar niettegenstaande dat, zal het goud steeds blijven een bron van vreugde voor den een en van kwelling voor den ander. De goudvelden, onlangs in Klondyke ten noorden van Alaska ontdekt, hebben de goudkoorts weer opnieuw doen ontbranden, en de tooneelen, eens op de Californische velden voorgevallen, hebben zich op veel ernstiger en gevaarlijker wijze herhaald.

Er wordt gevraagd, door M. de Vries.

Ze had een lief gezichtje met een frisschen blos en mooie zachte oogen, ‘droom-oogen’ had men ze in haar goede dagen wel eens genoemd. Maar zorg had haar het blosje van de wangen gevaagd en de omstandigheden hadden al het mogelijke gedaan om haar het droomen te verleeren. En toch! zooals ze daar zat met het aardige kinnetje op de handpalm geleund en den blik schijnbaar zeer ver weg, zou het op een prozaïsch mensch allicht den indruk hebben gemaakt, alsof er in dat kopje voor niets anders plaats kon zijn dan voor dichterlijke gedachten.

Voor niets anders dan voor dichterlijke gedachten? Daar vóór haar lag het onderwerp van haar overpeinzingen.

In de rubriek advertentiën van de opengevouwen courant, die ze even vroeger op de tafel had gelegd, stond het: ‘Er wordt gevraagd iemand, die genegen is, om gedurende enkele uren van den dag of van den avond voor een heer met zwakke oogen schrijfwerk te verrichten, hem voor te lezen en aanteekeningen te maken.’

En dan volgde het adres, waaraan men zich op een bepaald uur en in persoon had te vervoegen.

Welk een mooie maar tevens welk een wreede advertentie! Wat was het hard voor haar! Gedurende enkele uren van den dag of van den avond, geen heele dagen dus, en schrijfwerk verrichten, voorlezen en aanteekeningen maken, die bezigheden lagen binnen haar bereik. Ze was bereid haar best te doen, dus zou ze zich met een gerust geweten kunnen aanmelden. Maar daar stond het noodlottige woord; brutaal stak het haar als het ware in de oogen en schimpend grijnsde het haar tegen: er werd gevraagd

iemand. Men bedoelde dus in dit geval klaarblijkelijk geen vrouw of meisje, maar een mannelijk persoon. En het zou voor haar toch zoo geschikt geweest zijn!

'Louise, ben je daar nog?' De stem, die uit de richting kwam van het in een hoek van de kamer geplaatste ledikant, getuigde van zwakte, en de hand, die tegelijkertijd werd uitgestrekt om het gordijn een weinig te verschuiven, was ziekelijk wit en mager.

'Ja, moesje,' antwoordde Louise, terwijl ze opstond en met een diepen zucht zich ontrukte aan haar overpeinzingen; 'had u iets noodig?'

'Neen, kind, ik heb niets noodig, maar ik ben al even wakker en vond het zoo onnatuurlijk stil, dat ik er aan begon te twijfelen of je wel in de kamer waart.'

'Ik zag de courant na,' luidde het aarzelend.

'En heb je iets gevonden?'

'Ja, behalve dezelfde advertentie, waarop ik eenige dagen geleden reeds heb geschreven, is er een dergelijke, waarin een juffrouw wordt gevraagd, om in een gezin met kinderen eenige uren per dag de vrouw des huizes behulpzaam te zijn in de huishouding en eenig maas- en licht verstelwerk mede naar huis te nemen. Zich in persoon aan te melden des ochtends vóór twaalf uur. Ik zal er morgen maar dadelijk op uitgaan. Het zal misschien wel weer niet baten, maar ik moet het toch probeeren,' besloot Louise met een lichten zucht.

Haar moeder, mevrouw de weduwe Van Asselen, antwoordde niet, maar zuchtte veel dieper dan haar dochter. Dat haar aardige Louise, haar lief fijn meisje, niet alleen moest dingen, maar zelfs moest hunkeren naar zulk een betrekking! Het kind, waarvoor betrekkelijk nog kort geleden niets te goed was geweest, in het vervolg sloven en zich aftobben in het gezin van een ander, daarbij misschien overgegeven aan de willekeur en de nukken van een veeleischende mevrouw!

Ze had vroeger meermalen hooren spreken over een dergelijke geschiedenis als de hunne en de daarmede gepaard gaande daling op de maatschappelijke ladder, maar zonder er daarom nog lichtvaardig over te denken, had ze dat toch steeds opgenomen op de gewone wijze van iemand, die zichzelf in goede doen waant, en er niet meer aandacht aan gewijd dan door dezulken doorgaans wordt gedaan. 'Tot dat tijdstip in weelde, of in betrekkelijke weelde geleefd,' zoo had het dan dikwijls geheeten, 'maar de welvaart reeds lang meer schijn dan wezen en nu de bom opeens gesprongen.' Maar wat er dan somtijds was gevolgd van menschen, die in den val waren medegesleept, of van geld, dat niet meer te vinden was, zoo iets was aan haar en de haren bespaard gebleven. Zij alleen hadden schade geleden. Maar hoezeer zijn financieele achteruitgang, naar veler meening, den dood van haar man zeer had verhaast en de ongunstige omstandigheden, waarin hij de zijnen moest achterlaten, hem het sterven hadden verzwaard, zoo was het hem toch gegeven geworden, dit leven te verlaten in de overtuiging, dat hij als eerlijk mensch had gehandeld.

Na zijn overlijden was het voor haar en haar dochter nog erger geworden. De som, die ze konden overhouden, bleek nog kleiner te zijn dan men aanvankelijk had verondersteld, zoodat ze zich daardoor enkel zagen gevrijwaard voor bepaald gebrek. Daarbij was de toestand van zwakte, waarin mevrouw Van Asselen reeds eenigen tijd had verkeerd, meer en meer overgegaan in voortdurende ziekelijkheid. In plaats dus van te kunnen zorgen voor haar kleine huishouding en tevens te kunnen beproeven om op de eene of andere wijze iets te verdienen, zag ze zich genoodzaakt bijna voortdurend het bed te houden en vereischte haar toestand nog bijzondere uitgaven. Dag in dag uit lag ze daarover te tobben en het tevens in machteloosheid aan te zien, hoe haar Louise bijna alléén voor alles moest opkomen. Daarenboven moest ze haar

verplegen, en alsof dat voor het meisje, dat aan niets van dien aard gewoon was, nog niet voldoende mocht heeten,

moest ze ook nog uitzien naar het een of ander, dat de inkomsten zou kunnen vergrooten.

Met de hoop, het goed gelooven en de veerkracht van de jeugd had Louise haar taak aanvaard, en wel hadden de hoop en het goede geloof haar nog niet verlaten, maar - haar moeder bespeurde het met weemoed - bleek was haar gelaat geworden en het zuchtje, eerst zoo zelden gehoord, moest blijkbaar thans telkens onderdrukt worden. Altijd allerlei beslommeringen, altijd werken, nooit eenige afleiding, en daarbij geen andere aanspraak dan een zieke moeder... Ter wille van haar kind betreurde mevrouw Van Asselen het dikwijls, onder den indruk van het oogenblik en in het vurig verlangen om alles te ontwijken wat haar kon herinneren aan het verleden, nogal overhaast het besluit te hebben genomen om Reederoord, haar toenmalige woonplaats, te verlaten. 'We hebben hier afgedaan met alles en allen; er is niemand, die zich iets meer aan ons gelegen zal laten liggen!' had ze in de bitterheid van haar ongeluk uitgeroepen. En toch!.... had het vrijwillige aanbod om financieele hulp te verleenen van den een, en de hartelijke uitnoodiging van een ander, haar niet doen inzien, dat ze althans gedeeltelijk onrechtvaardig had geoordeeld? Ze had het geen oogenblik in gedachten genomen, geldelijken steun te aanvaarden en alzoo schuld op zich te laden, die ze geen uitzicht had ooit te kunnen delgen, iets waarmede ze daarenboven al de offers van haar man teniet gedaan zou hebben. Ook kwam het evenmin bij haar op, een uitnoodiging aan te nemen, waar ze geen uitnoodiging tegenover kon stellen, maar uit die blijken van goede gezindheid, alsmede uit de lieve brieven, die Louise uit Reederoord bleef ontvangen, meende mevrouw Van Asselen te mogen opmaken, dat haar meisje in de gegeven omstandigheden daar niet zoo verlaten, niet zoo van alles verstoken geweest zou zijn, als in de nieuwe omgeving.

* * *

Den anderen morgen begaf Louise zich op weg naar de woning van de dame, die blijkens haar advertentie het voornemen had om haar assistente in de huishouding, na afloop van de dagtaak, nog eenige zorgen mede naar huis te geven in den vorm van 'eenig maas- en licht verstelwerk'. Of Louise begrepen had, wat ze, als haar dienstaanbieding aangenomen werd, ook verder te wachten kon hebben van zulk een berekenende vrouw? Over *die* advertentie had ze eigenlijk niet veel nagedacht. Dat ze haar loon zou moeten verdienen, begreep ze, maar van de bedoelde zinsnede was voor haar de lichtzijde geweest, dat ze alzoo gedurende dat maas- en verstelwerk ook bij haar moeder zou kunnen zijn. Maar nu was ze dan op weg naar die dame, en eerlijk gezegd hield haar geest zich veel meer bezig met die andere betrekking, die onbereikbare, dan met degene, waarvan ze thans werk ging maken.

Wat had het haar sedert den vorigen dag door het hoofd gespookt!... Schrijfwerk verrichten, voorlezen en aanteekeningen maken.... Ach! als men de proef maar met haar wilde nemen! Wat zou ze haar best doen en wat zou het met het oog op haar andere bezigheden tevens een gewenschte afwisseling voor haar zijn! En was het niet vreemd? Louise van Asselen, wier pogingen om een betrekking te krijgen, tot dien tijd bestendig schipbreuk hadden geleden en bij wie de hoop op een goeden uitslag met elken keer minder werd, had vanaf het eerste oogenblik over deze aanvrage gedacht en bij zichzelf geredeneerd, alsof zij daarvan veel goeds had mogen

verwachten. In de frissche buitenlucht, in het opwekkende zonlicht, met leven en beweging om zich heen, gevoelde ze zich in dat denkbeeld nog versterkt.

Och! waarom mocht ze zich ook niet aanbieden!

‘Viooltjes, dame? Pas geplukt, ruik u eens hoe lekker!’ Een meisje met een geelbleek gezicht en slordig van kleeding hield Louise eenige tuiltjes voor van de bewuste bloempjes. ‘Drie centen maar,’ vervolgde ze overredend, en als u twee bouquetjes neemt, krijgt u ze voor een stuiver.’

In het eerst had Louise verstrooid geluisterd, ze was met haar gedachten nog steeds bij die betrekking.

Maar bloemen... wat had ze er altijd veel van gehouden! En nu reeds viooltjes?... Ja, waarlijk! ze roken heel lekker!

‘'k Heb grootere ook, van een stuiver het stuk. Zie eens, die bloemen zijn nog veel mooier. Pas geplukt, heusch waar! Ze kunnen nog heel lang goed blijven.’

Het bloemenmeisje zag dat ze veld begon te winnen en betreurde het bij zichzelf, dat ze niet terstond de duurste bouquetjes had gepresenteerd. Van zulk een echte dame, al was ze dan ook zeer eenvoudig gekleed, had ze eigenlijk nog wel wat meer kunnen vragen.

‘Drie centen.... vijf centen.’ Louise was aan het overleggen. ‘Maar was het in haar omstandigheden eigenlijk geen dwaasheid om bloemen te koopen, hoe gering de uitgave daarvoor dan ook mocht zijn? Maar mama hield toch ook zooveel van den geur van viooltjes. Vooruit dan maar! En als men dan toch een dwaasheid deed, dan maar niet gezien op een cent! In die kleinste tuiltjes waren toch ook zoo heel weinig bloemen.’ De koop was spoedig gesloten en glimlachend bekeek Louise haar bouquet van een stuiver.

Het bloemenmeisje verwijderde zich zeer ontevreden over zichzelf, want: ‘Als ik een dubbeltje had gevraagd, zou ik het ongetwijfeld ook zonder moeite gekregen hebben,’ pruttelde ze.

Betrekkelijk kort daarna heeft Louise de dame verlaten, aan wie ze haar diensten heeft geboden. En de uitslag van haar bezoek? Het is mis, finaal mis! Zelfs de gebruikelijke term, dat mevrouw het nog eens in overweging zou nemen, is achterwege gebleven. ‘Nooit in betrekking geweest en dus in het geheel geen referentiën’.... Met een critischen blik op Louise's persoon, haar toilet en.... haar viooltjes, heeft mevrouw haar leedwezen betuigd, haar diensten niet te kunnen aanvaarden. Voor een dame, die nog werk mede naar huis wilde geven, heeft ze dat inderdaad zeer zachtzinnig gedaan, maar de afwijzing is daarom niet minder beslist geweest.

En nu? Agitatie kleurde Louise's wangen. Nu de kans daarop verkeken was, was het alsof de betrekking haar begeerlijker toescheen. En dan... weer moest ze onverrichterzake naar huis en zou haar moeder voor de zooveelste maal op haar gelaat de teleurstelling lezen, nog eer ze een woord had gesproken. En wat had ze dat salaris goed kunnen gebruiken, want ach! die geldzorgen!

Zou er dan nooit verandering komen? Zou het altijd zoo blijven: mama ziek, op den duur misschien nog zieker en zij - Louise zelf - voortdurend op de jacht naar een betrekking? Och! dat iemand het toch eens met haar wilde beproeven! Dat men haar toch in de gelegenheid wilde stellen om... Maar in welk gedeelte van de stad bevond ze zich? Ze was daar te Reesvliet nog zoo vreemd en in haar ontroering scheen ze een verkeerden weg te zijn ingeslagen. ‘Holmerstraat,’ las ze op het naambordje.

‘In de Holmerstraat wonen ook wel deftige menschen,’ had toevallig een paar dagen vroeger Leentje gezegd, het meisje, dat wel eens boodschappen deed voor Louise, alsmede somtijds eenige bezigheden voor haar verrichtte, ‘maar aan het einde

van de Holmerstraat komt men aan het Beukenplein en *daar* is het bijna alles grootheid.'

(*Wordt vervolgd.*)

Lady Melusine.
(*Vervolg van blz.* 364.)

Melusine rilde bij het lezen dezer regels. Haar hart en haar trots kwamen er tegen in opstand, gemeene zaak te maken met dezen man, en eerst nu werd het haar duidelijk, dat ze reeds te ver gegaan was. Maar nu er geen terugtreden meer mogelijk was, zag zij de noodzakelijkheid ervan in, hem in haar macht te houden, want - zij had daar gewichtige redenen voor.

Zij pakte dus een tweede banknoot in en schreef erbij: 'Het laat zich niet aanzien dat de zaken hier spoedig een andere wending zullen nemen.

M.H.'

Er verliepen dagen in grooten angst van de zijde van Melusine, in levendige afwachting der overigen. Mr. Winchester liet niets van zich hooren, helaas

† PRESIDENT MAC-KINLEY. (Zie blz. 372.)

het bewijs, dat de handige ambtenaar niets had kunnen ontdekken, en de hertog moest zelf bekennen dat een tijdsverloop van 18 jaren meer dan voldoende was om ieder spoor van de misdaad uit te wisschen.

Op zekeren dag deed Melusine een ontdekking, die haar het bloed in de aderen deed stollen. Indertijd had zij de correspondentie, tusschen Sir Robert en Dr. Dexter gevoerd, met den brief met het chemische schrift gelegd in een geheim laadje van haar schrijfbureau, waarvan niemand het bestaan wist. Toen zij op zekeren dag wilde onderzoeken of alles nog op zijn plaats lag, was het laadje leeg, en daar deze brieven het bewijsleverden voor Mount-Severn's schuld, was ook haar ondergang onvermijdelijk.

Haar eerste gedachte was alarm te maken en een premie te stellen op het vinden der papieren, maar spoedig zag zij het dwaze van dit besluit in. Slechts een persoon, die in huis bekend was, kon de brieven ontvreemd hebben en zij rilde bij de gedachte, dat het bittere einde reeds zoo nabij was; zou de vloek der booze daad nu reeds vruchten dragen?

'En ik ben toch nog zoo jong,' jammerde zij vertwijfelend, met het egoïsme alle leeftijden eigen. Eerst in de tweede plaats dacht zij aan haar man. 'Hij zal zich met afschuw van mij wenden. Charley, ik kan je niet verliezen!'

Plotseling kwam zij op een gedachte. Zij zou Roy, den brutalen geleerde, opzoeken en hem afvragen, wie hier in het slot belang had bij privé-correspondentie. Zij wist

dat Mr. Roy reeds sedert Olym's tijd op Hastings-Castle woonde, en het was best mogelijk dat hij wist waar de brieven gebleven waren.

Na het diner, terwijl de heeren hun sigaar rookten, zou Melusine den tocht naar den noordelijken vleugel wagen, en hoewel zij den laatsten tijd zeer beangst was voor het spook, overwon toch de vertwijfeling haar vrees.

Zij verwijderde zich dus onder voorgeven brieven te moeten schrijven, en schreef werkelijk vluchtig een paar regels op het mooie postpapier, waarop het hoogste doel harer eerzucht, de hertogskroon, prijkte. Het doel was bereikt, zij was een der voornaamste dames uit het rijk, maar - ‘de medaille heeft ook een keerzijde’ dacht zij bitter, toen zij met hetzelfde monogram en kroon den brief sloot.

Toen nam zij een zilveren blaker met een brandende kaars en betrad de gang naar den noordelijken vleugel.

Huiverend, want de herfst maakte het in deze onbewoonde ruimte dubbel koud, stiet zij de deur van de marmerzaal open en schreed kalm op de steenen vooruit.

Het kostte haar een kleine overwinning ook de volgende zaal te betreden, maar zij zette haar vrees op zijde en trad over den drempel. De deur van de eigenlijke kamer van Lady Besz was gesloten, en het scheen Melusine toe of er door de reten een flauwe lichtstraal viel; maar vóór zij hier goed over nadenken kon ging het licht uit, de deur open en voor haar ontstelden blik stond - Lady Besz.

Als aan den grond genageld bleef Melusine eenige oogenblikken staan; toen, met een onverklaarbaren moed, deed zij een schrede voorwaarts. Daar evenwel hief de gestalte den arm afwerend op en wenkte met de hand: weg! Deze kleine, witte hand omklemde evenwel den brief met het chemische schrift; Melusine herkende hem duidelijk, en daarmee was het ook gedaan met haren moed, zij stiet een gillenden kreet uit, liet de kaars vallen en snelde weg, weg van de vreeselijke verschijning.

Zij ijlde voort, totdat zij in de gezelschapskamer gekomen was, en vloog letterlijk op de plaats af, waar de hertog gezeten was; hare handen strekte zij naar hem uit, maar vóór zij hem bereikt had, viel zij bewusteloos op den grond.

Toen zij weder bijgekomen was en vertellen kon wat er gebeurd was, gaf de hertog onmiddellijk bevel tot een huiszoeking. Want dat het een geest was, dien Melusine gezien had, liet hij zich nu evenmin als vroeger wijsmaken.

Den volgenden dag was Melusine weder geheel van den schrik hersteld; alleen was zij bizonder prikkelbaar door het feit, dat er bij de huiszoeking niets ontdekt was wat een verklaring kon geven van de verschijning.

In den namiddag van denzelfden dag liet Mr. Roy den hertog om een onderhoud vragen, wat natuurlijk toegestaan werd, hoewel het hem wel eenigszins bevreemdde, dat de kleine geleerde zijn komst zoo deftig liet aandienen.

Tegelijkertijd kwam het volgend telegram:

> 'Mevrouw Dexter in Brussel gevonden. Is verduiveld achterhoudend en voorzichtig.
> WINCHESTER.'

Dit alles bij elkaar genomen had den hertog zeer ontstemd, en ditmaal kon zelfs het lieve lachje der 'Hooglandsfee' de sombere stemming niet verdrijven.

Ook het binnentreden van Mr. Roy verloste den hertog niet van zijn zorgen, want nadat de geleerde onder verlegen zwijgen een tijdlang gewacht had of de hertog hem ook zou aanspreken, begon hij, zooals verstandige lieden wel eens meer doen, met een alledaagsch praatje.

'Mooi weer vandaag,' sprak hij zenuwachtig.

Lord Hastings wendde zich boos om.

'Als dat de aanleiding tot je bezoek is, Roy, ga dan liever naar buiten en geniet van het mooie weer. Ik heb andere dingen in het hoofd dan den stand van den thermometer.'

'Barometer,' verbeterde de geleerde.

'Wil je mij voor den gek houden, Roy?'

'Dat verhoede God,' sprak de kleine man verschrikt, 'maar wanneer ge heden geen lust hebt om mij aan te hooren, dan zal ik later...'

'Neen. Heb je iets gewichtigs te zeggen?'

'Ja.'

'Nu, spreek dan.'

Mr. Roy haalde diep adem en begon op plechtigen toon: 'Ik heb gehoord van de dingen, die zich in de laatste weken hier hebben voorgedaan, en kom nu met een gewichtige ontdekking.'

'Welke dingen bedoelt ge?'

'Nu - de ontdekking, dat uw zuster Isabella vóór 18 jaar niet gestorven is.'

'Maar beste Roy, dat weet ik immers al lang, en noemt ge dat een gewichtige ontdekking uwerzijds?'

'Charley, ge zijt vreeselijk overspannen. Ik herken je nauwelijks meer aan dien spottenden toon,' antwoordde de geleerde zacht verwijtend, en toen de hertog hem zonder een woord te zeggen de hand toestak, ging hij zachter voort: 'Ik kom om u te vertellen, dat ik nu meer weet van wat er met uw zuster gebeurd is.'

De hertog stond vol verwachting op.

'Wat weet je, Roy, van wien, en sedert wanneer?'

'Sedert gisteren, Mylord. Lady Isabella werd 16 November 18... 's avonds om 8 uur voor de deur van Sir Ralph Hereford gelegd en door hem opgenomen. Zij droeg op Hereford-House den naam van Mary-Rose.'

De hertog zonk als gebroken in zijn stoel terug.

'Dan is zij dood!' zeide hij dof.

Mr. Roy opende den mond als wilde hij iets zeggen, maar sloot hem dadelijk weer als bedacht hij zich, dat daarvoor de tijd nog niet was aangebroken.

‘Welke bewijzen hebt ge voor die ontdekking?’ vroeg eindelijk de hertog.

Mr. Roy haalde een papier te voorschijn, den brief, waarin Sir Ralph Hereford gesmeekt werd het kind op te nemen, en op welks anderen kant zich de met chemischen inkt geschreven woorden bevonden.

Roy verklaarde, dat deze eerst kort geleden te voorschijn moesten zijn gekomen, daar althans de laatste regels nog zeer versch waren, in alle geval niet zoo alsof zij vóór 18 jaren te voorschijn geroepen waren. Was dit het geval geweest, dan had Sir Ralph ongetwijfeld het kind aan haar ouders teruggegeven.’

De hertog bekeek den brief van alle kanten en vroeg eindelijk: ‘Hoe komt ge eraan?’

‘Mag ik voorloopig u het antwoord op deze vraag schuldig blijven, Mylord? Misschien kan ik morgen aan uw verzoek voldoen.’

‘Waartoe deze geheimzinnigheid, Roy?’

‘Omdat - laat ons er liever over zwijgen,’ en hartelijk voegde hij er bij: ‘Vertrouw me, ik smeek er u om.’

De hertog streek zich met de hand over het voorhoofd; toen, plotseling opstaande, riep hij uit: ‘Goed, ik wil tot morgen wachten. Het zal zeker onnoodig zijn den detective terug te roepen, daar wij nog niet weten wie destijds het bedrog gepleegd heeft.’

‘Het schrift van dezen brief,’ sprak Roy, ‘is vervalscht en verdraaid; het later voor den dag gekomene chemische schrift is geschreven door Dr. Dexter, want diens hand ken ik. Laat den detective nog waar hij is. Mijn verklaringen van morgen zullen waarschijnlijk meer licht in de zaak verspreiden.’

‘Dus de schuld of medeschuld van Dr. Dexter wordt door uw getuigenis bewezen. Wat moet de detective dan nog doen?’ vroeg de hertog ongeduldig, ‘en waarom kunt ge morgen pas een verklaring geven? Waarom kan het vandaag niet gebeuren?’

‘Ik heb daarvoor mijn reden, Mylord, dwing mij niet tot overijld handelen. Mogelijk kunt ge in dien tusschentijd nog eens met de hertogin praten, die zich misschien nu meer van de arme vondeling herinneren zal.’

De hertog wierp een langen blik op den geleerde; hij wilde uitvaren, maar beheerschte zich.

‘Melusine heeft mij gezegd, wat zij van het meisje wist, zoolang zij met haar op Hereford-House woonde.’

‘Misschien toch niet alles, Mylord!’

‘Roy, Roy, neem je in acht!’ riep de hertog buiten zichzelven. ‘Wat beteekenen die aanvallen op den waarheidszin mijner vrouw? Moet ik daaruit afleiden, dat zij het meisje mishandeld, ter zijde gezet, ja, weet ik niet wat, gedaan heeft?’

De kleine geleerde zweeg, maar juist dit zwijgen deed het bloed van den hertog bijna in de aderen stollen.

‘Het kan wezen, dat zij niet geweten heeft wie Mary-Rose was,’ bracht de hertog met moeite uit; maar weer zweeg Mr. Roy, terwijl hij dacht: ‘Zal zij nieuwe leugens verzinnen of zal zij voordeel trekken uit den tijd, dien ik haar laat, en zelve bekennen, eer ik met mijn bewijzen kom?’

De hertog had het gevoel van toorn, vermengd met de vrees voor naderend onheil, veroorzaakt door het zwijgen van den geleerde, met bovenmenschelijke wilskracht overwonnen.

‘Ik zal tot morgen wachten, om uwentwille, Roy,’ sprak hij dof, ‘want ik weet welk een beproefd vriend ge van ons huis zijt. Maar, bij God, een ander had niet mogen zwijgen, waar het een aanklacht tegen mijn vrouw geldt. Ik had hem ter aarde

geworpen. Maar nu genoeg, Roy, ik ga naar mijn vrouw en God geve dat het uitkomt, dat gij u vergist.'

Hij nam den brief op en verliet haastig de kamer, terwijl hij zich zonder uitstel begaf naar het boudoir van Melusine, die, met een boek in de hand, als het beeld van rust en kalmte op haar causeuse lag en hem bij het binnentreden met een harer liefste lachjes begroette.

'Kom je eindelijk, Charley?' riep zij hem te gemoet; 'ik dacht al dat ge mij vergeten hadt.'

Lord Hastings antwoordde niet. Hij raakte slechts vluchtig de slanke vingers aan, zonder haar zooals gewoonlijk te kussen, en trad naar het geopende venster, terwijl hij den blik uitvorschend op zijn vrouw gericht hield.

'Mijn God, Charley, wat zie je er somber uit!' riep Melusine verschrikt. 'Is je iets onaangenaams overkomen?'

'Ik heb iets ondervonden, wat mij diep geschokt heeft,' sprak hij, 'en jou getuigenis kan de zaak ophelderen. Mag ik er op rekenen dat ge de waarheid zegt?'

'Maar natuurlijk, Charley,' antwoordde zij met haar liefste lachje.

‘Ziet zóó de leugen er uit?’ dacht de hertog, en luid voegde hij erbij: ‘Melusine, mijn zuster is gevonden. Achttien jaar geleden werd zij op den drempel van Hereford-House te vondeling gelegd. Om welke reden weet ik nog niet.’

Melusine was doodsbleek geworden en stamelde: ‘Hoe is 't mogelijk, Charley?’

‘Sir Ralph en zijn eerste vrouw namen het kind op en mijn zuster leefde als Mary-Rose Trouvée in hun huis. Doch dit wist ge; maar was het je ook bekend, wie de arme vondeling was?’

Melusine snakte naar adem.

‘Welk een ontdekking!’ riep zij. ‘Neen, Charley, ik hoor het voor de eerste maal.’

De hertog zag haar strak in het doodsbleek gelaat. Hij ontvouwde den brief en reikte hem haar over.

‘Ken je dan dit document niet, Melusine?’ Als in een droom staarde zij op het papier, dat zij gisteren in de handen van de verschijning gezien had.

‘Ja - neen,’ stamelde zij; ‘wat is het voor een brief?’

‘Melusine, ik verlang de waarheid van je,’ antwoordde de hertog op een toon, zooals ze nog nooit van hem gehoord had, en die haar als een electrische schok trof.

‘Ik zag den brief eens in handen van Sir Ralph,’ sprak zij zacht. ‘Maar toen stond alleen het verdraaide schrift er op - ik kan zweren, dat ik de letters op den anderen kant niet gezien heb!’

‘Waarom wilt ge mij misleiden?’ zei de hertog hard, hij wist zelf niet waarom, want hare verklaring had hem voldoende moeten zijn.

Maar Melusine was gedeeltelijk weer van den schrik bekomen, en trachtte zich achter een voorgewende boosheid te verschansen, wat voor schuldigen altijd een geliefkoosd bolwerk is.

‘Waarom zou ik je willen misleiden?’ zei zij verbaasd en tevens hoogmoedig; ‘het bericht, dat Mary-Rose je zuster is, verraste mij zoo, dat ik mogelijk een vreemd antwoord gaf!’

‘Melusine,’ sprak de hertog op een toon, die hem uit het diepst van het hart kwam, ‘Melusine, lieveling, bedrieg mij niet! Waarom wilt ge niet zeggen, dat ge deze ontdekking reeds eer wist dan ik? Wilt ge het loochenen om mij te ontzien, dan dank ik je daarvoor, maar laat nu den sluier vallen, en bedenk hoe diep, hoe oneindig diep het mij treffen moet, mij door u, in wie ik mijn volle vertrouwen gesteld heb, bedrogen te weten!’

Zij sprong op en streek zich diep ademhalend de blonde haren van het voorhoofd, en haar oogen hadden dien strakken, kouden glans, dien hij er vroeger al eens in gezien had.

‘Waarom plaagt ge mij zoo, Charley?’ sprak zij met bevende stem, ‘wat moet dat alles beteekenen? Waarom zegt ge zulke vreemde dingen? Tot op dit oogenblik heb ik niet geweten dat Mary-Rose een Carlyle was.

Hij zag haar diep in de oogen, en bij hun zeldzamen glans schoot het hem plotseling te binnen, dat zij hem met dienzelfden blik had aangezien, toen zij naast Sir Ralph's zieltogend lichaam in het mos knielde, nadat hij de laatste woorden tot haar gesproken had. De hertog voelde, hoe hem bij deze gedachte het bloed in de aderen stolde, en met treurige, zachte stem, niet dreigend en somber, sprak hij: ‘Wee u en mij, Melusine, als gij liegt!’

Hare oogen schoten bijna vlammen, toen zij hoogmoedig uitriep: ‘Wees op je hoede, ik behoor niet tot degenen, die gemakkelijk een beleediging vergeten!’

De hertog deed een stap terug - hij was bleek geworden tot aan de lippen.

'Antwoord mij,' riep hij bevelend, 'zeg mij de waarheid - ik wil het!'

Zij richtte zich hoog op en siste: '*Car tel est nôtre plaisir*, niet waar? Maar ik wil mij hier niet als een schoolmeisje laten ondervragen. Ik heb gesproken en wil verder niets meer zeggen! Als het mij aanstaat spreek ik de waarheid of niet, dan kunt ge gelooven, wat ge wilt. Ge durft mij bevelen? Wees op je hoede, heb ik gezegd! Ik beveel je, mij met vrede te laten, en hoop, dat ge mij eens en voor altijd begrepen hebt!'

Zij was hem dicht genaderd, haar schoone trekken van woede verwrongen, de vuisten gebald. En terwijl zij als een getergde leeuw hare manen terugwierp, verliet zij het vertrek.

'Melusine...'

Het was een kreet van smart, die van de lippen van den sterken man kwam, toen de schellen hem van de oogen vielen, want hij voelde plotseling dat dit de ware gedaante was van zijn aangebeden afgod.

'Niet echt - slechts klatergoud!' sprak hij op smartelijken toon, toen hij de kamer verliet, waar de Hooglandsroos haar doornen getoond, en hem diep en onherstelbaar gewond had.

'Schwalben ziehen, Blätter fallen -'

XIII.

De opgewondenheid, die zich van de bewoners van Hastings-Castle had meester gemaakt, toen de ontdekking in den grafkelder gedaan was, had zich als een loopend vuurtje door den omtrek verspreid, en was nog toegenomen door het fabelachtige gerucht, dat de kleine Lady uit den edelen stam tot vóór twee jaar als pleegdochter bij Sir Ralph in huis gewoond had.

Mrs. Fly viel bijna in onmacht, toen haar man haar vertelde, dat dezelfde jonge dame, die zij voor twee jaren naar den 'gekken' Roy in den boekentoren gezonden had, haar kleine, lieve Lady geweest was. Lady Carlyle was er niet veel beter aan toe, maar haar onmacht had een andere reden; haar bloedeigen nicht, Lady Isabella Carlyle, had hier in het slot van haar voorvaderen dienst gedaan als kamenier bij Lady Hereford, die in stand verre beneden haar stond.

Frederik zei volstrekt niets bij al deze ontdekkingen; stilzwijgend ging hij naar het 'roode salon', plaatste zich voor de beeltenis van Lady Besz en kon zich niet losrukken van het sprekend evenbeeld zijner doode geliefde.

'Vandaar de gelijkenis,' dacht hij, 'want de spokende Lady Besz was ook een voorouder mijner arme Mary-Rose.'

Het hart van den armen Frederik bloedde, als hij dacht aan zijn lieve bruid en haar treurig uiteinde. Volgens haar rang en stand hoorde zij hier in het slot thuis, en toch had zij er de plichten eener dienstbare vervuld; in Hereford-House moest zij de luimen van Lady Melusine verdragen, en nu rustte haar lijk op den bodem van den heksenvijver te Hampton.

Frederik was evenwel niet alleen met zijn smart, ook de hertog van Hastings leed veel, want Melusine had hem voor het eerst sedert zij getrouwd waren, verdriet gedaan.

Op zichzelf genomen was dit feit zoo heel erg niet, want een mensch is nu eenmaal een mensch en niemand onzer is volmaakt, maar hij voelde als bij instinct, dat zij hem bedroog door te zeggen, dat zij van de arme vondeling niets afwist.

De stemming onder het ontbijt was zeer gedrukt geweest; bij de lunch had miss Bane beproefd grappig te zijn, maar het had bij niemand weerklank gevonden, en in deze stemming kleedden de dames zich voor het diner.

Lady Carlyle zag er in haar zwart fluweelen japon uit als de ongeluksbode zelf; miss Bane liep in haar mat-blauw zijden kleedje af en aan. Nu eens doorbladerde zij een album, dan weer speelde zij eenige maten op den Erard-vleugel, of zij zong een Fransch liedje en deed mislukte pogingen met Frederik of den hertog een gesprek aan te knoopen.

Eindelijk verscheen Lady Melusine, verblindend schoon

in haar wil zijden japon, heur licht haar in lange golven over den rug hangend, slechts bij elkaar gehouden door een gesp van groote diamanten, terwijl rijen prachtige paarlen haar hals sierden.

De indruk, dien hare verschijning maakte, was zooals altijd machtig; zij verontschuldigde haar vreemd kapsel onder voorwending van hoofdpijn, waardoor zij het opbinden van het haar niet verdragen kon.

(*Wordt vervolgd.*)

† President Mac-Kinley.

Toen wij eenige maanden geleden in 'De Huisvriend' het portret opnamen van mevrouw Mac-Kinley, als herstellende van een ernstige ongesteldheid, konden we niet vermoeden dat de beeltenis van haar echtgenoot zoo spoedig zou volgen, helaas niet om onze sympathie uit te drukken na een tijdelijke ziekte, maar om eenige woorden van weemoed te wijden aan de nagedachtenis van den te vroeg ontslapen President.

Zulk een vermoeden zou ook zeer ongegrond geweest zijn, want wie denkt, bij een in-gezond mensch, aan diens naderend einde? 't Is dan ook niet aan eenige ongesteldheid dat de President der Vereenigde Staten overleden is, maar zooals het meerendeel onzer lezers zullen weten, is hij het slachtoffer geworden van een lagen moordaanslag.

Bij gelegenheid van een tentoonstelling te Buffalo woonde de President op 6 September een concert bij in de muziekzaal. Toen hij zich na afloop ervan nog op vriendschappelijke wijze met meerdere personen uit het publiek onderhield en hen de hand drukte, vielen plotseling twee schoten, die den President maar al te goed troffen, zoodat hij bewusteloos in de armen viel van den naast hem staanden commissaris der tentoonstelling.

De dader, die den President van uit het ethnografisch paviljoen gevolgd was, had behoord tot de leden, die zich om Mac-Kinley verdrongen hadden, en hem ook de hand gereikt. Bij deze gelegenheid volvoerde de ellendeling, die door sommigen voor anarchist, door anderen voor een krankzinnige gehouden wordt, zijn snoode daad, die hem maar al te goed gelukte. Hij werd oogenblikkelijk gevat en aan de politie overgeleverd.

President Mac-Kinley werd door beide schoten in de maagstreek getroffen. Slechts een der kogels heeft men kunnen verwijderen. In de eerste dagen na den aanslag liet zijn toestand zich niet ernstig aanzien, maar er is evenwel een wending ten kwade gekomen, en nog geen 8 dagen na den aanslag is de President ten gevolge van koudvuur overleden.

President Mac-Kinley werd in 1844 te Niles in den staat Ohio geboren. Hij wijdde zich aan de studie van het recht. Toen in 1861 de burgeroorlog uitbrak, nam hij dienst bij het leger en bracht het tot den rang van majoor. Nadat de krijg ten einde was, vestigde hij zich in 1866 te Albany als advocaat en was gelijktijdig een ijverig politicus.

Van 1877-1890 was hij onafgebroken lid van het congres te Washington.

In 1896 werd Mac-Kinley met de hoogste politieke waardigheid van zijn land bekleed; hij werd gekozen tot President der Vereenigde Staten van Noord-Amerika, en bij de nieuwe verkiezingen in het afgeloopen jaar werd die post hem weer voor den tijd van vier jaar opgedragen.

Een dorp van schaakspelers.
Met illustratiën.

Op de uitgestrekte, vruchtbare vlakte, die zich bevindt ten noord-westen van den Hartz, en omstreeks zeven mijlen verwijderd van het oude plaatsje Halberstadt is, een bizonder interessant dorp gelegen, eenig in zijn soort, niet alleen in Duitschland, maar in de geheele wereld. In grootte, bouwtrant en algemeen aanzicht verschilt het maar weinig van het gewone type van kleine dorpen, welke allen reizigers, die noordelijk Duitschland bezoeken, bekend zijn.

Mogelijk zien de met roode pannen

GEZICHT OP STRÖBECK.

belegde daken er wat prettiger uit, de tuintjes wat netter en vroolijker en de inwoners welvarender dan in andere plaatsjes, maar deze kleinigheden hebben weinig te maken met de bizonderheid, dat Ströbeck is het tehuis van een geslacht van schaakspelers! Want gedurende eeuwen hebben alle bewoners, mannen en vrouwen, ja zelfs de kinderen schaak gespeeld, en zonder uitzondering spelen zij het allen bizonder goed.

Niemand van de dorpsbewoners zou dan ook een onverschilligen of slechten speler dulden. In vroeger dagen werd er waarschijnlijk een groote massa tijd besteed aan de studie van het spel, en nu wordt ieder oogenblik, dat men vrij heeft, gewijd aan schaakspelen.

Moeilijke vraagstukken worden besproken, en nieuwe verzonnen op de clubvergaderingen, terwijl alle nieuwtjes, die met betrekking tot het spel bekend worden, met de grootste belangstelling gelezen worden.

De terugslag voor de belangstelling in dit edel spel, waaraan men zich reeds eeuwen gewijd heeft, vindt men op verschillende plaatsen nog in het dorp terug; bijv. een groot ijzeren schaakbord, dat dienst doet als windwijzer op de spits van de kerk; een dito in ruiten van zwart en wit marmer, gemetseld in den voorkant van een huis, vroeger bewoond door een president van de schaakclub, en verder in den titel ‘Gasthof zum Schachspiel’, waaronder de voornaamste herberg in het dorp al sinds eenige eeuwen bekend is. Verder zijn er nog verschillende andere zaken, die aanwijzen welk een invloed het schaakspel op de gemoederen, zeden en gewoonten van deze dorpsbewoners heeft uitgeoefend. Zelfs doet het zijn uitwerking gevoelen op de huwelijken, want een jeugdig bewoner van Ströbeck mag geen jong meisje uit een der naburige plaatsen huwen, tenzij zij een goed schaakspeelster is. Heeft hij de

stoutmoedigheid het toch te doen, dan moet hij een zekere som storten voor het fonds, ter bestrijding der onkosten bij schaakwedstrijden.

Het schaakspel kan beschouwd worden als een hartstocht, maar ook als het eenig amusement van de bewoners van

Ströbeck, die een gehard, ijverig volkje zijn, in uiterlijk veel verschillende van de bewoners der omliggende plaatsen in den Hartz.

Mogelijk zijn de voortdurende studie en het vele nadenken,

DE SCHAAKTOREN.

noodzakelijk om moeilijke vraagstukken op te lossen, wel de aanleiding, dat de Ströbeckers zulke verstandige en ernstige gelaatstrekken hebben. Dit heeft ook voornamelijk betrekking op de kinderen. Ook de handen van ouden zoowel als jongen vertoonen veel gelijkenis met elkaar; niet alleen dat zij alle goed gevormd zijn, maar zij zijn altijd goed onderhouden. Hiervan is natuurlijk ook het schaakspel de oorzaak, want iemand, die veeltijds met zijn hand over een schaakbord zit, zal die uit den aard der zaak goed onderhouden.

Het is merkwaardig dat, hoewel er vele verhalen in omloop zijn betreffende het ontstaan van het schaakspel in dit verwijderd deel van Duitschland, er niets met zekerheid van te zeggen valt.

Er zijn evenwel berichten dat er in de twaalfde eeuw al geschaakt werd in Ströbeck, of Ströpke, zooals het gehucht toen genoemd werd. Men verhaalt ook, dat in het jaar 1011 een zekere graaf Guncellin krijgsgevangengemaakt werd door den beroemden bisschop Arnold van Halberstadt, die voor de zekerheid zijn gevangene opsloot in den vierkanten toren, die ten huidigen dage nog in het midden van Ströbeck staat, en bekend is als ‘de Schaaktoren’. Niet willende, of niet in staat zijnde den hoogen losprijs te betalen dien de bisschop eischte, bleef de graaf gedurende langen tijd in gevangenschap, en om den tijd wat te dooden, maakte hij een stel schaakfiguren, sneed ruitjes op het tafeltje in zijn cel, dat een schaakbord moest voorstellen, en leerde de verschillende bewegingen en regels van het spel aan de dorpbewoners, die door den bisschop waren aangewezen om zijn voornamen gevangene te bewaken. Spoedig stelden de leerlingen

WINNERS VAN DE JONGENSWEDSTRIJDEN.

veel belang in de zaak, iedereen was verlangend dit nieuwe en interessante tijdverdrijf te leeren kennen, en toen de graaf eindelijk in vrijheid gesteld werd, was er een groot aantal goede schaakspelers in Ströbeck.

Omstreeks het midden van de twaalfde eeuw verkregen de Ströbeckers het recht om iederen landeigenaar of vreemdeling aan te roepen en hen een spel schaak te laten spelen, alvorens hem den vrijen doorgang door de stad toe te staan; en deze gewoonte, tot in de laatste tijden volgehouden, bestaat nu nog uit een beleefde invitatie aan iederen vreemdeling om zijn vaardigheid in het spel te beproeven. Er dient evenwel bij vermeld te worden, dat iedere vreemdeling zonder uitzondering verslagen wordt.

Zondag is de groote dag te Ströbeck, en dikwijls zijn er meer dan tweehonderd borden noodig om alle spelers tevreden te stellen. Velen onder hen zijn kinderen, die evenveel belang stellen in het spel als hun ouders. Er is een schaakclub voor vrouwen evenals voor mannen, en deze zijn met de andere clubs uit den omtrek van den Hartz tot één genootschap geworden onder den naam van 'Hartzer Schaakbond.'

Den kinderen wordt al zeer vroeg geleerd de verschillende stukken te onderscheiden,

H. SÖLIG. DE EERSTE PRIJSWINNER.

en zoodra zij op school komen, worden zij onderwezen in de zetten en aangemoedigd zelf nieuwe vraagstukken uit te denken. Iedere Paschen hebben er examens en wedstrijden plaats en de drie jongens en meisjes, die als overwinnaars uit den strijd zijn getreden, krijgen een goed gemaakt schaakbord, dat tot opschrift draagt:

'Belooning voor vlijt.'

Daarom is het ook noodig dat iedere onderwijzer of onderwijzeres, die een betrekking zoekt te Ströbeck, een uitstekend schaakspeler of speelster is.

Onder jongens en meisjes beneden de 12 jaar is het geen zeldzaamheid bizonder knappe spelers aan te treffen, die in staat zijn moeilijke problemen op te lossen en tegenstanders, dubbel en driedubbel zoo oud, te verslaan.

Een der voornaamste punten van het schaakcongres zijn de kinderspelen, die soms uren duren, terwijl iedere zet het resultaat is van ernstig nadenken, en als de triomfantelijke uitspraak van 'Schaak' den winner aanduidt, dan kunnen vele oudere spelers een voorbeeld nemen aan het goede humeur en de beminnelijkheid van de overwonnen tegenpartij.

Verleden jaar

WINSTERS VAN DE MEISJESWEDSTRIJDEN.

Juni, op den avond vóór Pinksteren, was geheel Ströbeck versierd ter eere van het schaakcongres, dat den volgenden Maandag zou plaats hebben.

In de straten waren guirlandes opgehangen van hulst en bloemen, banieren fladderden in alle richtingen, en langs de posten van de deuren waren berketakken aangebracht, als traditioneele Pinksterversiering. Overal heerschte reeds leven en bedrijvigheid, want daar het congres slechts ééns in de vijf jaren plaats heeft, is het een groote gebeurtenis in dit zeldzame dorp.

Het is de gewoonte dat vreemdelingen, die aan het congres deelnemen, op kosten van het dorp ingekwartierd worden bij den heer Sölig, den eigenaar van het 'Gasthof zum Schachspiel', en men zou het zeer kwalijk nemen, als men van deze gastvrijheid geen gebruik maakte.

Op Pinksterzondag, na afloop van den dienst in de tamelijk sombere kerk, was er iets te zien van het Zondagsche schaakspel, maar het was op veel kleiner schaal dan gewoonlijk, daar al de beste spelers zich spaarden voor den volgenden dag, als de wedstrijd zou beginnen.

Al de wedstrijden hadden plaats in het ‘Gasthof zum Schachspiel’, waar zich voor dit doel een afzonderlijke reusachtige zaal bevindt. De meubelen zijn er zeer eenvoudig; lange, smalle tafels, waaraan dertig spelers tegelijk kunnen zitten, met houten stoelen aan beide kanten, geen kleeden of gordijnen en met uitzondering van eenige portretten van de drie keizers, ook volstrekt geen muurdecoratie. De verschillende spelers beginnen al vroeg zich hier te verzamelen. Menschen van allerlei nationaliteit zijn er vertegenwoordigd, maar het meerendeel zijn toch Duitschers. Het is aardig op te merken welk een vriendschappelijke toon er gedurende het geheele congres heerscht en Ströbeck maakt werkelijk den indruk van een ideaal staat, waar de wetten der gastvrijheid zeer geëerbiedigd worden.

Daar er juist een groote schaakwedstrijd in Parijs plaats had, waren velen der beste spelers daarheen vertrokken; dit nam evenwel niet weg, dat er verscheidene interessante matches plaats hadden. Als een middelmatig speler tegenover een veteraan was geplaatst, duurde het spel slechts kort, andere weer uren, wanneer twee spelers van naam tegen elkaar in 't strijdperk traden.

Gedurende den geheelen dag liepen de bezoekers in de schaakzaal af en aan, wandelden rond de tafels, pratend, lachend en critiseerend, terwijl de verschillende spelers tegenover elkaar zaten, schijnbaar onbewust van hetgeen er rond hen voorviel.

Geen afdeeling was zoo interessant als die der kinderen, wier enthousiasme bepaald aanstekelijk werkte, terwijl hun kameraadjes, die om hen heen stonden, er niet minder belang bij schenen te hebben en het oogenschijnlijk zeer moeilijk vonden, om uitroepen van voldoening of afkeuring te weerhouden, als een kleine speler een verstandigen of dommen zet deed.

Aan ééne zijde der zaal stond een lange tafel, waarop de prijzen waren uitgestald, van welke er sommige zeer mooi waren. Behalve de prijzen waren er verschillende curiosa te zien, zooals het oude schaakbord, aan de dorpelingen aangeboden in 1651 door den grooten keurvorst, Frederik Wilhelm, die op een van zijn vele reizen door Ströbeck kwam, en volgens het gebruik van de stad er eenige partijen schaak speelde met sommigen van de landeigenaars. Het schaakbord is ingelegd met geel- en ebbenhout. Ook de achterzijde is in ruitjes verdeeld, maar er zijn er meer dan voor het schaakbord benoodigd zijn; ze dienden voor het zoogenaamde ‘Koerierspel’, dat nu geheel uit de mode geraakt is.

De stukken, die bij het bord behooren, worden nu niet meer gebruikt, maar behooren aan het Comité; zij zijn bizonder mooi gesneden en vertegenwoordigen een groote waarde, daar de witten ingelegd zijn met goud, de zwarten met zilver. Van gelijke waarde zijn de stukken van het ‘Koerierspel’; de beide stellen worden bewaard in een eigenaardige ronde doos uit hetzelfde tijdvak.

Een andere kostbare bezitting van de dorpelingen is een brief van Willem I van Duitschland, gedateerd 1861. In genoemd jaar wachtte een deputatie, bestaande uit vijf van de beste schaakspelers, den koning en de koningin op en boden hen met een adres een mooi schaakbord aan. Kort daarna zond de koning een zeer complimenteusen brief aan het Comité, met een gouden medaille, die het eigendom moest blijven van het dorp, benevens vijf zilveren medailles voor de leden van de

deputatie. Slechts één van die vijf is nu nog in leven, maar bij ieder van de andere families wordt de medaille als een kostbaar document bewaard, terwijl 's konings brief, netjes omlijst en achter glas gezet, benevens de gouden medaille, die in een étui bewaard wordt, bij feestelijke gelegenheden en wedstrijden worden tentoongesteld.

Verleden jaar werd de eerste prijs gewonnen door den heer H. Sölig, wiens portret wij hierbij geven. Hij is een bizonder handig speler en zoon van den eigenaar van het ‘Gasthof zum Schachspiel’.

Ook van de jeugdige prijswinners geven wij hier een afbeelding; de meisjes kregen ieder een werkdoos met toebehooren, de jongens een goed gesneden stel schaakstukken. Verder was er een tombola voor de winners van één enkelen match, en over het geheel werd er een groot aantal prijzen uitgedeeld.

De wedstrijd duurde twee dagen en werd besloten door een uitstekend concert, dat plaats had op het dorpsplein, waaromheen al de dorpelingen op banken met tafels ervoor geschaard zaten. Op de tafels prijkten natuurlijk de onmisbare bierpotten, zonder welke een concert in Duitschland iets onbestaanbaars is. Later op den avond werd er in de Schaakzaal nog gedanst, waarbij al het jonge volkje tegenwoordig was. Men had niets onbeproefd gelaten om het den vreemdelingen gemakkelijk en aangenaam te maken, die van hun kant zeer ingenomen waren met hun bezoek aan het Dorp van Schaakspelers.

Er wordt gevraagd,
door M. de Vries.
(*Vervolg van bladz.* 368.)

Nog den vorigen avond had Louise aan die woorden gedacht, want voor de zoozeer door haar begeerde betrekking had men zich te vervoegen: Beukenplein No. 19. En zie! daar lag het Beukenplein reeds vóór haar! Waarschijnlijk bevond ze zich dus in de onmiddellijke nabijheid van de bedoelde woning. ‘Een, drie, vijf,’ las ze. ‘Elf, dertien, vijftien,’ zoo telde ze even verder. ‘Daar was het!’ haar hart bonsde, ‘Neen! dat was zeventien nog maar, een huis als een paleis.’ No. 19 scheen een veel bescheidener woning en moest ook reeds van ouder datum zijn, maar Louise's hart bleef daarom niet minder heftig kloppen. In haar verwarring liep ze door. Waarheen?

Daaraan dacht ze niet. ‘Waarom moest ze, zonder het er op toe te leggen, ja zelfs zonder dat een oogenblik in overweging te hebben genomen, juist in die buurt terechtkomen? Kon dat een beteekenis hebben en moest ze aan dien geheimzinnigen wenk gevolg geven? Hoe laat was het? Kwartier over elven. ‘Zich aan te melden des morgens tusschen elf en twaalf - of des avonds tusschen zeven en acht uur,’ stond er in de advertentie. Des morgens tusschen elf en twaalf uur, dus was het ook precies de tijd. ‘Zou ze... was ze eigenlijk niet verplicht om... anders later misschien berouw,’ zoo klonk het van binnen.

Louise was inmiddels het plein rondgewandeld en stond weder voor de deur van No. 19. ‘Zou ze het wagen?’ Ze strekte haar hand uit en schrikte van den klank van de schel. ‘Wat had ze gedaan?’ vroeg ze in haar overspanning aan zichzelf. Onwillekeurig trad ze een paar schreden terug. ‘Zou ze vluchten, of als de deur werd geopend, het doen voorkomen, dat ze aan het verkeerde huis had gescheld?’ De deur ging reeds open en Louise stamelde iets, zonder zelf den zin van haar woorden recht te begrijpen. De dienstbode keek haar verwonderd aan en monsterde haar van het

hoofd tot de voeten. Het onderzoek viel blijkbaar gunstig uit. ‘Wilde de juffrouw mijnheer spreken? Mijnheer

had op dat uur belet, maar kon zij de boodschap niet overbrengen? Kwam de juffrouw voor de advertentie'... De verwondering steeg bij het meisje tot een aanzienlijke hoogte. 'Zeker dan toch voor een broer of voor een beminde,' zoo overlegde ze bij zichzelf, 'want had haar heer niet duidelijk gezegd, dat ze de *heeren*, die op de advertentie kwamen, in het wachtkamertje moest laten? Er was dan ook reeds een heer binnen bij mijnheer. Het meisje wist echter niet of hij wel voor de advertentie kwam, ze had dat vergeten te vragen. Maar die andere, het knappe jonge mensch, dat al een oogenblikje in de wachtkamer zat, díe wel degelijk, hij had het haar met ronde woorden gezegd. 'Wilde de juffrouw dan maar binnenkomen?' verzocht ze.

Bij Louise's verschijning stond de heer in het wachtkamertje beleefd op. De dienstbode vroeg Louise's naam. Gejaagd tastte Louise naar haar zak, maar kaartjes,... och! ze wist het immers, bij die mevrouw was het haar straks reeds gebleken, dat ze haar kaartjes vergeten had? Ze had ook zooveel te doen gehad, vóór ze van huis ging.

'Juffrouw Van Asselen en op de advertentie,' repeteerde de dienstbode, toen Louise haar naam had genoemd. Bij die woorden trok de heer even zijn voorhoofd op en er lichtte iets spottends in zijn oogen. Hm! concurrentie alzoo van een zijde, waarvan hij het in dit geval niet had verwacht, want in de advertentie vroeg men *iemand*, dus verlangde men blijkbaar geen dame. Maar onbegrijpelijk genoeg meldde zich thans daarop een jong meisje aan, dat schijnbaar nog te beschroomd was om haar woord te doen tegen de dienstbode. Die verlegenheid? Enkel schijn! Haar voornemen getuigde immers van het tegendeel! En toch, als men dat poppetje daar zoo zag zitten, wit en rood wisselden op haar gelaat en blijkbaar durfde ze de oogen niet opslaan. Nu ja! er was dan ook nog verschil tusschen het snoevend durven onder vriendinnen, tusschen het bloot zeggen: 'Al wordt daar geen dame gevraagd, ik ga er toch op af,' of het werkelijk aanbieden. Welnu! wat hem betrof, mocht zij haar kans wagen. Nu hij, na zijn studiën te hebben voltooid, reeds een kleine betrekking had bemachtigd, kon hem in afwachtitg van een betere benoeming een gelegenheid als deze, om zijn nog beschikbaren tijd productief te maken, zeer zeker niet onverschillig zijn, maar overwegend was het niet. Voor zichzelf had hij dus niet zoo heel veel te geven om deze mededinging, maar hoe meer hij zijn jeugdige concurrente aanschouwde, hoe meer hij zich moest ergeren aan wat hij ronduit begon te noemen: 'haar dwaze aanstellerij'. Was dat nu een meisje om zulke dingen te doen? Indien het werkelijk noodig was, dat ze eenig geld verdiende, kon ze zich dan niet aanmelden voor een andere betrekking?

Waarom moest ze juist daar komen, waar klaarblijkelijk geen dame werd begeerd? En wat zag ze er met dat al toch lief en echt vrouwelijk uit! Echt vrouwelijk ook dat bouquetje op haar borst, - hij glimlachte: - stel je voor, dat een man op een betrekking uitging met een roos in het knoopsgat! 'Mijnheer, of u nu binnen wil komen?' zoo vernam men op dat oogenblik de stem van het dienstmeisje. Een lichte buiging voor Louise en het jonge mensch verliet de kamer.

Louise slaakte een zucht: ze was voor het oogenblik althans weder alleen, maar zoo aanstonds, al heel spoedig misschien, als de conferentie met dat jonge mensch geëindigd zou zijn, kwam zij aan de beurt en dan!... Was het eigenlijk niet beter om heen te gaan? Aan de dienstbode kon ze het zeer wel doen voorkomen, alsof de tijd haar ontbrak om langer te wachten. Maar dat was toch immers te dwaas: eerst zich aanmelden, den naam opgeven en als het op de zaak begon aan te komen, zich uit de voeten maken? Neen! het moest dan nu maar gaan zooals het kon!

Na een poosje werd Louise door het dienstmeisje verzocht om haar te volgen naar de kamer van haar heer.

Daar werd de klaarblijkelijk ongewenschte sollicitante gewacht onder alle kenteekenen van verbazing en ergernis. ‘Zoo'n man-vrouw! hoe durfde ze het wagen?’ Iemand zoo beslist tegen de emancipatie als de heer Van Dongen, had er natuurlijk steeds naar gestreefd de aanhangsters van zulk een dwaze leer verre van zich te houden, en daar drong er nu toch eene tot hem door! Zijn eerste impulsie was dan ook geweest haar niet te ontvangen. Maar in zijn verbeelding zag hij haar reeds vertrekken met een smadelijken lach om de lippen, en al verfoeide hij zulke vrouwen tot in het diepst van zijn gemoed, bang was hij niet, zelfs niet voor tien van die onnatuurlijke wezens!

Integendeel! het scheen hem een schoone gelegenheid toe, om eens kort en bondig te zeggen, hoe hij over haar en dergelijken dacht, een meening, die, daarvan hield hij zich overtuigd, elk rechtgeaard man met hem moest deelen.

Met zijn steil overeindstaand, reeds grijzend haar en zijn donkere oogen, die op dat oogenblik zoo onheilspellend door de brilleglazen keken en van wier zwakte men uiterlijk niets kon bespeuren, zag de heer Van Dongen er in de gegeven omstandigheden schrikverwekkend genoeg uit. Maar Louise was van nature een moedig meisje, en nu ze eenmaal in het hol was van den leeuw, bracht ze het er beter af, dan men had kunnen vermoeden. Wel haperde haar stem somtijds en was haar rede verre van samenhangend, maar al wat ze meende te moeten mededeelen, kwam er uit.

Met den heer Van Dongen ging het juist andersom: al wat hij zich voorgenomen had te zeggen, bleef achterwege. Als daar vóór hem was getreden een wezen, dat men op eenigen afstand zeer wel voor een man had kunnen houden, als hij bril tegenover bril had gestaan en dat wezen met dien bril hem meer had bevolen dan verzocht haar de betrekking te laten vervullen, ja, dan zou hij zijn man gestaan hebben! Maar wat moest hij beginnen met dit kind, met haar echt vrouwelijk uiterlijk, haar ruikertje bloemen en haar groote onschuldige oogen, die zij een paar keeren zoo vol verwondering en toch met zooveel ontzag tot hem opsloeg? Ja, zoo vol verwondering; want als zij zweeg en blijkbaar op antwoord wachtte, dan raakte dat antwoord somtijds kant noch wal.

Zoodra hij het had uitgebracht, besefte hij dat zelf.

‘Louise van Asselen.... met mama hier komen wonen, Grindstraat 12,’ zoo had de aanhef geluid. ‘Papa in het vorige jaar overleden.’ De heer Van Dongen knikte: ja! het was te begrijpen, dat haar vader niet aanwezig was, want welke vader zou zoo'n kind niet teruggehouden hebben van zulk een dwazen stap? Maar ten laatste was Louise aan het slot gekomen van haar rede en wachtte ze in spanning, wat er op haar woorden zou volgen.

Reeds gedurende eenigen tijd hield de heer Van Dongen de oogen nedergeslagen; de uitdrukking van hulpeloosheid, die allengs daarin was gekomen, bleef dus voor Louise verborgen. Lang duurde het eer zijn antwoord kwam, maar eindelijk, daar was het, kort en afgebroken: Met dat jonge mensch de zaak reeds zoogoed als in orde... Beter ook... ‘In de advertentie niet juist uitgedrukt; met het woord “iemand” in dit geval beslist een heer bedoeld’ en eindelijk nog een paar woorden, die door Louise in het geheel niet werden verstaan. En toen hij de oogen opsloeg en haar bedroefd gezichtje zag, volgde er iets in gelijken zin, alsof hij tot een kind sprak, dat in zijn onwetendheid zich in gevaar had begeven. En er kwam terzelfder tijd een

gevoel bij hem op, als moest hij trachten haar te troosten, haar althans een woord van bemoediging toespreken.

Maar wat? Tevergeefs zocht hij er naar in het oogenblik, dat Louise nog in de kamer vertoefde; tevergeefs bleef hij er naar zoeken, terwijl hij haar naar de buitendeur vergezelde. Sinds Louise met haar mama alleen woonde, was ze nog nooit zoolang van huis geweest als op dien ochtend, en van hoeveel teleurstelling ze onwillekeurig ook reeds blijk had gegeven, zoo bedrukt en ternedergeslagen als ze bij

deze terugkomst scheen te zijn, had mevrouw Van Asselen haar dochter nog niet gezien. Als ze anders een oogenblikje later tehuiskwam, was het altijd haar eerste zorg te onderzoeken of haar moeder zich ook ongerust had gemaakt over haar uitblijven, maar thans scheen ze daaraan zelfs niet te denken. Na haar mama zwijgend te hebben gegroet, verliet ze ijlings weder de kamer en daarbuiten ontlastten de verschillende aandoeningen zich toen in een stroom van tranen. Louise bleef stil, ook verder op den dag, maar ze begon er toch van te spreken, dat ze dien ochtend, behalve van de eene betrekking, ook nog werk had gemaakt van een andere, doch ook daarin niet was geslaagd. Maar een gloeiend rood verscheen daarbij op haar gelaat en het bleek haar niet mogelijk om met haar mededeelingen voort te gaan. Mevrouw Van Asselen, die in die dubbele teleurstelling thans de oplossing meende te hebben gevonden van de diepe verslagenheid harer dochter, bracht na een enkel woord het gesprek op een ander onderwerp.

* * *

Na eenige weken vinden we Louise voor een gedeelte van den dag in betrekking hij mevrouw Eekeringa, geboren Bost, die met haar gezin nog korter te Reesvliet was gevestigd dan mevrouw Van Asselen. Op zekeren avond zijn de twee dames in druk gesprek. ‘Tante schrijft me, dat je toen nog maar een meisje waart van een jaar of twaalf,’ zegt de nog jeugdige vrouw des huizes, die met haar frisch gelaat een aangenamen indruk maakt. ‘Nu ze het zegt, herinner ik het me nog heel goed,’ vervolgt ze. ‘Wel zeker! Eekeringa was met mij naar Reederoord gegaan, om me aan zijn familie te presenteeren, we waren pas geëngageerd. Geen wonder dus, dat alles uit dien tijd me nog interesseert,’ lacht mevrouw. ‘Zooals je zooeven terecht zeide, zijn tante en oom altijd zoo hartelijk en het is me voortdurend bijgebleven, hoe lief ze ons toen hebben ontvangen. Mijn toen nog aanstaand nichtje Jo en ‘haar boezemvriendin’, zooals tante jou voorstelde, boden ons al dadelijk bloemen aan, en zoo is het den geheelen dag maar doorgegaan, de eene attentie volgde op de andere. Bij mijn tehuiskomst was ik dan ook opgetogen en ik zie mama, die goeie ziel, nog glimlachen over mijn verrukking.

‘Nu wij hier ook waren gaan wonen en ik wat door de drukte van de verhuizing begon te raken,’ vervolgt mevrouw na een oogenblik van haar vroeger wedervaren terugkeerende tot het heden, ‘wilde tante me juist over jou en je mama schrijven, maar daar zag ze uit mijn brief, dat we elkander reeds hadden ontmoet. Wat is het toch aardig, dat we feitelijk vroeger al kennis hebben gemaakt! Van je persoon of van je gezicht kan ik me natuurlijk bijna niets meer herinneren. Alleen weet ik nog, dat je een heel aardig contrast vormde met Jo, de eene zoo blond en de andere zoo donker.

‘Maar nu, meisjelief! moet je naar je mama, zij zal alweer naar je verlangen, denk ik,’ zegt mevrouw even later, als Louise, door de gedane mededeelingen met haar gedachten op Reederoord en de oude herinneringen gebracht, haar tijd dreigt te verpraten.

Dat zou het dus zijn, zoo overwoog Louise op haar weg naar huis, daarom was mevrouw Eekeringa haar terstond zoo bekend voorgekomen, omdat ze haar indertijd

te Reederoord had ontmoet. En toch!... kon ze haar ook later ergens gezien hebben, bijvoorbeeld op straat, nog kort voor deze tweede kennismaking?

Den volgenden dag was Louise weder op haar post. Ze zag er lief uit in haar eenvoudige japon en met haar helderen boezelaar. Vlug en opgewekt verrichtte ze haar bezigheden en vroolijk klonk haar lach. Wat ging het nu ook geheel anders dan eenigen tijd geleden! Haar mama was zooveel beter en kon het gedurende haar afwezigheid zeer wel stellen met behulp van Leentje, die zich onder de goede leiding aardig begon te ontwikkelen. Zijzelf had een aangenamen werkkring in een gezin, waarin ze, hoe kort ze er ook nog vertoefde, zich reeds geheel tehuis gevoelde. En alsof er aan het goede geen einde zou komen, zoo had haar mama den vorigen dag bericht ontvangen, dat een belangrijke post, dien men bij het afdoen der zaken niet had kunnen innen, hetgeen voor de financiën van mevrouw Van Asselen zeer nadeelig was geweest, thans geheel voldaan zou worden.

(*Slot volgt.*)

Bewonderenswaardige moed.

Graaf Mirabeau vertelt uit het leven van zijn grootvader, die tijdens de regeering van Lodewijk XIV overste was van een regiment infanterie, het volgende voorval:

‘Toen op zekeren morgen mijn grootvader bij de parade zijn regiment inspecteerde, ontdekte hij een korporaal, die zijn geweer op zeer onhandige wijze vasthield, en hij was juist op het punt den man hierover een berisping toe te dienen, toen zijn majoor hem toefluisterde, dat hij om redenen, die hij hem later wel eens zou meedeelen, er geen notitie van moest nemen.

Na afloop van de parade vertelde de majoor, dat, terwijl het regiment in een klein plaatsje ingekwartierd was, deze korporaal op zekeren dag twee zijner kameraden met ontbloote sabels op straat zag vechten. Ingevolge koninklijk bevel was het den soldaten streng verboden op straat de sabel te trekken, op straffe van het verlies van den duim der linkerhand en der beide ooren. Terwijl de korporaal de gevolgen overdacht, welke de strijd waarschijnlijk voor zijn kameraden hebben zou, wierp hij zich tusschen hen en wel op militaire wijze, die voorschreef, dat vechtenden niet anders dan met getrokken sabel gescheiden mochten worden. Op hetzelfde oogenblik verscheen de wacht daar ter plaatse, waarop de beide schuldigen de vlucht namen. De korporaal bleef, in het bewustzijn zijn plicht gedaan te hebben, en niet bedenkend, dat hij zelf tegen het strenge voorschrift gehandeld had, kalm staan. Hij werd vastgepakt, en niettegenstaande zijn protest, in arrest gebracht.

Een tezamengeroepen krijgsraad vernam van den korporaal den waren stand van zaken, en wenschte de namen van de schuldigen te weten. Hij weigerde ze evenwel te noemen, ook nog toen men hem bedreigde met de door den koning vastgestelde straf aan zijn eigen lichaam te voltrekken. De brave kerel antwoordde: ‘Wel is waar weet ik den naam van hen beiden, maar ik noem hem niet. Wie uwer zou een kameraad verraden? Moet ik de straf ondergaan, dan verzoek ik u om de gunst, ze zelf aan mij te mogen voltrekken!’

De edele kerel werd, tot groote schande van zijn rechters, werkelijk veroordeeld, maar zijn verzoek werd hem toegestaan. Met een mes sneed hij zich de ooren af en smeet ze zijn rechters voor de voeten. Toen verzocht hij om de bijl van den beul, legde de linkerhand op het blok en hieuw zich den duim af. Ook dit lichaamsdeel wierp hij den rechters voor de voeten. Hierna nam hij het woord en sprak: ‘Als soldaat van den koning mag de hand van den beul mij niet aanraken, en slechts een soldaat

mag het vonnis ten uitvoer brengen; daar ik evenwel weet, dat geen soldaat zich daartoe leenen zal, heb ik bet zelf gedaan!'

Dit was de soldaat, die bij de parade zijn geweer op zulk een onhandige wijze vasthield.

De jacht op roofwild ter zee.

Een niet ongevaarlijke tak van sport op de oostkust van Noord-Amerika is de jacht op de zoogenaamde zeevampieren of duivelsvisschen, kolossale roggen (*nanta brevitostra*), over welker levenswijze en eigenschappen slechts weinig bekend is.

Deze zonderlinge schepsels zijn zeer opvallend door hun

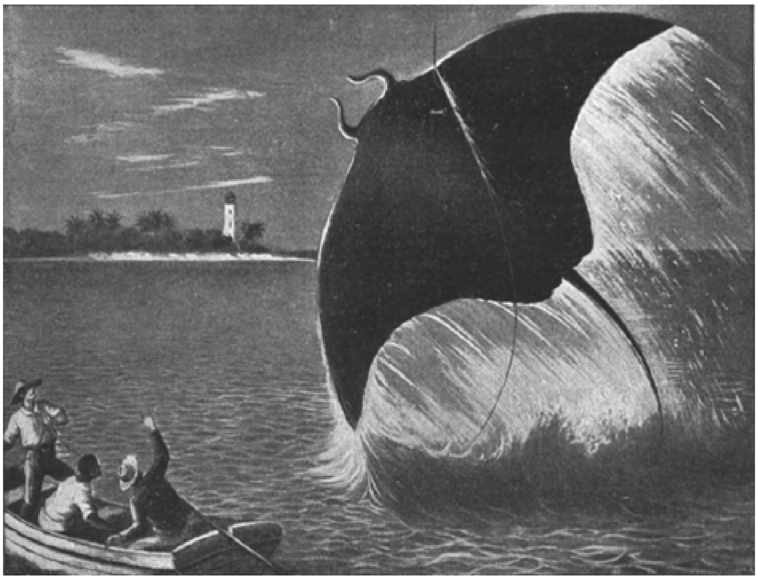

HET OPSPRINGEN VAN EEN GEHARPOENEERDEN ZEEVAMPIER.

ongehoorde grootte en gewicht. Middelgroote exemplaren hebben namelijk, gemeten van de eene punt der vleugelvin tot de andere, een breedte van 6 meters. Volwassen dieren moeten zelfs een breedte hebben van 10 meters. De bek moet wel van 3 tot 3½ meter van den staartwortel verwijderd zijn, en de zweepvormige staart zelf een lengte hebben van 2½ tot 3 meter. Het juiste gewicht van deze 1½ meter dikke monsters heeft men nog niet kunnen berekenen; men schat het evenwel van 1500 tot 3000 K.G.

Iets, wat het duivelachtige uitzien van het beest nog verhoogt, zijn twee vleeschachtige voelhorens, ter dikte van een arm en 1 meter lang, die in de nabijheid der oogen in den kop zitten, voortdurend in beweging zijn, ieder voorwerp grijpen en naar den met veel tanden voorzienen mond brengen, waarin een in elkaar gekauwde man gemakkelijk geplaatst kan worden.

Voor de jagers, die deze op den rug bruinzwarte, onder den buik grauwwitte rog dooden willen, bestaat het voornaamste gevaar in de zwaarte van het monster. Stort het namelijk bij een zijner vele luchtsprongen op de boot neer,

dan is deze onredbaar verloren. De inzittenden moeten zich gelukkig prijzen, als zij niet tegelijkertijd tot brij geworden zijn, of door den onderduikenden visch in de diepte meegetrokken worden.

Het Amerikaansche sportblad 'Outing' gaf onlangs een zeer levendige beschrijving van een jacht op den zeevampier. De ziel van deze onderneming, Dr. Frederik Hölder, een der bekendste sportlui van Amerika, verhaalt hoe hij de drukkend heete zomernachten van Florida doorbracht met zich door eenige negers tot aan de met koraalriffen omringde kust te laten roeien, waar een verfrisschend windje woei en de lastige muskieten niet meer aanwezig waren.

Gedurende zulk een nacht, welks plechtige stilte in den regel slechts verbroken werd door het gelijkmatig rollen van de golven, klonk plotseling op eenigen afstand een hevig ruischen en bruisen; toen een geraas als van een donderslag, wat de negers zoo deed schrikken, dat zij de riemen lieten vallen.

'Een vampiervisch, mijnheer!' riepen ze verschrikt en namen tegelijk de riemen weer op om de boot naar den oever te brengen. Vóór men daar aanlandde, weerklonk het bruisen opnieuw en dichterbij, en men zag in het donkere, van phosphor voorziene water een reusachtig, door tooverachtig licht omstraald lichaam snel voorbijglijden. In het volgende oogenblik scheen het, alsof de zee door een vulkaan uit elkaar gerukt werd. Uit een zee van phosphorgroen licht schoot een monsterachtige, donkere gestalte te voorschijn, om een seconde in de lucht te blijven zweven, en dan met oorverdoovend geraas in den vloed terug te vallen. Daar men bedacht moest zijn, dat de visch bij zijn gymnastische oefeningen op het schip neer zou kunnen storten, gaf Hölder bevel zoo spoedig mogelijk naar den oever terug te keeren, waar men den geheelen nacht nog het leven, veroorzaakt door het springen van het dier, kon hooren.

Daar de duivelsvisch zich in de tusschen de kust en het rif zich bevindende lagune bevonden had, hoopte Hölder, dat hij het dier er den volgenden dag nog zou aantreffen, en besloot er jacht op te maken. Maar geen der in de nabijheid wonende visschers was te bewegen aan de onderneming deel te nemen. Zij hielden het niet alleen voor gevaarlijk, maar ook doelloos, daar de zeevampieren met duivelsche krachten begaafd zijn, waartegen geen sterveling is opgewassen. Eerst na toezegging van een groote belooning waren een Indiaan en een neger er toe te bewegen aan den tocht deel te nemen. Deze werd ondernomen in een voor dezen zeesport uitnemend uitgeruste boot van Hölder.

Als wapens nam men, behalve een harpoen, een lang speerachtig geslepen breekijzer en meerdere groote messen mee.

Daar de Indiaan meende, dat het gezochte wild zich met de eb naar de in het Zuiden gelegen diepe plaatsen der lagune zou teruggetrokken hebben, zoo roeiden wij daarin, een plaats waar de lagune tegelijk - door een de koraalrif doorbrekende kanaalachtige opening - in verbinding stond met de zee.

Zeer spoedig bleek het, dat het vermoeden van den Indiaan juist geweest was, want plotseling hield hij de riemen in en wees op een reusachtige, donkere massa, die voor een oogenblik in den omtrek van de kanaalopening aan de oppervlakte van het water verscheen en spoedig weer verdween. Behoedzaam de plaats naderend, zagen de schippers een schouwspel, zooals zij nog nooit te voren gezien hadden. Zij ontdekten, dat men niet met een enkelen zeevampier, maar met een uit tien tot twaalf exemplaren bestaande school van zulke monsters te doen had. De verwonderlijke

doorzichtigheid van het water, dat op deze plaats zeker 30 meter diep was, maakte het mogelijk alle bewegingen der visschen, die oogenschijnlijk aan 't spelen waren, na te gaan. Zij vervolgden elkaar en beschreven wijde kringen, waardoor het water niet weinig in beroering kwam.

Het was den door sprakeloozen schrik overvallen jagers onmogelijk, zich duivelachtiger schepsels voor te stellen dan deze snel zich bewegende monsters. Als reusachtige vleermuizen beschreven zij groote kringen, afwisselend de eene punt der vleugelachtige vinnen in de hoogte verheffend, terwijl de andere dan even diep in het water zonk. Dan volgden plotseling snelle vleugelslagen en allerlei zeldzame figuren, of de dieren schoten als pijlen in de diepte, om een oogenblik later al draaiende weer naar de oppervlakte te komen. Daarbij lieten zij snel afwisselend den glanzend zwart-bruinen rug en spoedig daarop den lichten onderkant zien.

Intusschen was de boot dicht genoeg genaderd en plaatste Hölder zich bij den boeg om zich tot het werpen met den harpoen gereed te houden. De visschen schonken het vaartuig niet de minste aandacht, zetten hun spel onbekommerd voort, ja, begonnen zelfs onder de boot heen te glijden.

Juist dook er een rugwaarts van omlaag op, draaide zich toen om en liet ons op geen drie meter afstand zijn breeden rug zien. Terwijl deze nog in de zon glansde, begroef zich de met kracht geworpen harpoen diep in het vleesch van den visch. Dadelijk vooruitschietend kwam hij uit het water te voorschijn, sloeg met zijn kolossale vinnen in de warme lucht en stortte toen met vreeselijk geraas in zijn eigenlijk element terug, zulke ontzaglijke stortzeeën verwekkend, dat de mannen op den grond geslingerd werden en bijna het bewustzijn verloren. Snel handelen werd noodzakelijk, want er volgde nu een wedren, zooals de jagers bij hun vroegere jachten nog nooit beleefd hadden.

Spoedig na dezen luchtsprong koos de visch open zee en ontwikkelde daarbij zulk een snelheid, dat het aan den harpoen bevestigde touw in ringen afrolde. Om den schok, die, wanneer het touw geheel afgewonden was, onvermijdelijk moest volgen, wat te verminderen en het breken ervan te voorkomen, namen de mannen de riemen op en dreven de boot zoo snel zij konden in dezelfde richting waarin de visch vluchtte. Toch was de daaropvolgende ruk zoo hevig, dat er een geheele waterstroom over de boot sloeg.

In ongeloofelijk korten tijd had de visch de boot met de jagers eenige kilometers van het kanaal door en in open zee gesleept. Daar begon de rog naar de diepte af te dalen, zoodat de mannen zich afvroegen, of de boot de reusachtige kracht van den visch zou kunnen weerstaan, of onder water getrokken zou worden. Voor dit kritieke geval lag er een mes klaar om het touw door te snijden; gelukkig evenwel hield het vaartuig goed stand, waarop de jagers nog eenigen tijd beproefden den visch door tegenroeien te vermoeien. Deze pogingen hadden evenwel maar weinig gevolg, zoodat de mannen, om niet te ver weggesleept te worden, er aan dachten het touw te kappen, toen de visch plotseling van richting veranderde en naar de reeds ver verwijderde kust terugzwom.

Vol vreugde lieten zij dus nogmaals den teugel schieten en een jubelkreet weerklonk, toen de visch de voor twee uur verlaten kanaalopening weer inging en de boot achter zich op de lagune sleepte.

Hier gelukte het den mannen, na verderen urenlangen strijd, den visch zoo dicht bij de boot te brengen, dat Hölder het dier met het breekijzer eenige diepe steekwonden kon toebrengen. In zijn doodsangst geraakte het vreeselijk bloedende dier in een ondiepte, waar het, zijn dwaling te laat bemerkend, bij een poging om

om te keeren, half op het droge geraakte en met bliksemsnelheid door den Indiaan door een inmiddels om den staart gewonden touw geankerd werd.

Nu was het lot van het dier beslist, want de mannen konden hem nu op den vasten grond aanvallen, en deden dit met breekijzers en messen, zoodat het dier, niettegenstaande hevigen tegenstand, spoedig dood was.

Na gedane opmetingen bleek het, dat het monster over

de vinnen meer dan zes meter breed was. Door het ontbreken van alle daartoe benoodigde hulpmiddelen kon ook nu weer aan het bepalen van het gewicht niet gedacht worden.

De jacht op zulke zeevampieren gold reeds in de eerste helft der 19de eeuw als een vermetele sport, die door de ridderlijke Zuidlanders met waren hartstocht gehuldigd werd. Een planter uit Zuid-Carolina hield hiervan het record, daar hij in één jaar niet minder dan 16 van zulke monsters doodde.

Niet zelden liepen dergelijke jachten voor de jagers ongelukkig af. Verpletterde booten, gebroken ledematen en ribben waren geen zeldzaamheden; verscheide jagers verdronken. Een in de bocht van Port Royal plaats gehad hebbende jacht kenmerkte zich hierdoor, dat, nadat het gelukt was een zeevampier te harpoeneeren, zes door het bloed aangetrokken haaien aan de vervolging van het dier deelnamen, en tegelijk met dezen gevangen werden.

Intusschen heeft in de laatste jaren de jacht op roofwild ook in Californië veel aanhangers gevonden. Beroemd geworden is de op het Catalina-eiland verblijf houdende Tuna-club, die uit sportslui van de gezamenlijke Vereenigde Staten bestaat, en welker leden zich toeleggen op de vangst van de Tuna, een 2-3 meter lange en tot 300 K.G. zware visch, die algemeen als de moeilijkst te vangen zee-acrobaat gerekend wordt. Slechts zij kunnen lid worden van de club, die een minstens 75 K.G. zware Tuna met een handhengel vangen kunnen. President voor het gezelschapsjaar wordt degene, die gedurende het van April tot Juli loopende vangseizoen den grootsten visch vangt.

Er wordt gevraagd, door M. de Vries. (*Vervolg en slot van blz.* 376.)

De wereld begon er voor Louise dan ook weer heel wat beter uit te zien, en waarlijk! het blosje kwam reeds weder op haar gelaat te voorschijn. In het naaste oogenblik zou dat blosje echter overgaan in een gloeiend rood, want!... Kleine Arnold Eekeringa, de oudste zoon des huizes, was terzelfder tijd bezig om aan zijn oom, die even te voren het huis was binnengetreden, zijn gevoelen te doen kennen omtrent de nieuwe juffrouw. ‘Ze is 'n snoes, een heele lieve snoes!’ zeide hij in vervoering, ‘en ik houd van haar al honderdmaal meer dan van die andere.’ En toen hij in den glimlach van zijn oom eenig ongeloof meende te bespeuren, voerde hij verontwaardigd aan, dat als de nieuwe juffrouw geen snoes was, hij niet reeds tweemaal zijn les woordelijk gekend zou hebben. ‘Want voor die andere wou ik hem nooit goed leeren, omdat ze niets lief was en altijd zoo zeurde,’ verklaarde hij, terwijl hij alzoo het woord ‘les’ van geslacht deed veranderen en aan zijn oom tevens een duidelijk inzicht gaf, welk een onhandelbaar baasje het overigens aardige neefje bij tijden kon zijn. ‘Ze is daar in de kamer en ma ook!’ riep de kleine jongen, zelf verder de gang inrennende.

‘Mijn broer Adriaan,’ zoo stelde mevrouw Eekeringa Arnold's jeugdigen oom en haar eigen sprekend evenbeeld even daarna aan Louise voor, en Louise stond tegenover het jonge mensch, dat ze bij den heer Van Dongen had gezien.

* * *

Eenige maanden later zat de heer Van Dongen op zekeren dag in gedachten verzonken in zijn kamer. Strijd stond er op zijn gelaat, strijd en gemoedsaandoening teekende de heftige beweging, waarmede hij af en toe met zijn rechterhand door het haar streek. Zou hij er toe overgaan? Reeds gedurende een paar dagen had hij zichzelf die vraag herhaalde malen voorgelegd, maar tot klaarheid was hij niet gekomen. En toch! wat was er, welbeschouwd, in dit geval tegen aan te voeren? Als het kind de geschiktheid ervoor bezat en ze kon, zooals hem uit haar mededeelingen was gebleken, het salaris zoo schoon gebruiken, waarom zou hij dan Louise van Asselen de thans weder bij hem vacante betrekking van secretaris niet aanbieden? Adriaan Rost, het jonge mensch, dat eenige maanden vroeger den post had gekregen en dien steeds zeer tot Van Dongen's genoegen had vervuld, had thans een benoeming aangenomen naar elders, een flinke betrekking, die hij bijna terstond zou moeten aanvaarden. Dus moest er door Van Dongen naar een plaatsvervanger worden uitgezien. Nog een poosje overwoog genoemde heer in deze aangelegenheid het vóór en het tegen, maar het vóór scheen de overhand te behouden, gerekend althans naar het schrijven, dat Louise al spoedig van hem ontving. Maar Louise van Asselen zou de eens zoo begeerde betrekking niet aanvaarden, niet omdat ze thans werkzaam was bij mevrouw Eekeringa, maar kort nadat Van Dongen zijn brief had verzonden, ontving hij een verlovingsbericht, naar aanleiding waarvan hij nog dienzelfden dag vernam, dat zijn gewezen secretaris zich zeer spoedig in het huwelijk zou gaan begeven met Louise van Asselen.

'Voor alle partijen misschien zóó het beste,' mompelde de heer Van Dongen, toen hij een weinig van zijn verwondering was bekomen, maar in weerwil van die berusting streek hij een paar malen heftig met de hand door het haar.

* * *

'En zoo'n koopje wordt me nu geleverd door mijn eigen broer!' zeide mevrouw Eekeringa met komische verontwaardiging, 'want waar vind ik weer een juffrouw, die me zoo goed zal bevallen als Louise?'

'Niet jij, maar ik heb haar gevonden, ook voor jou,' merkte haar broer lachend aan. 'Want als ik op dien gezegenden dag, toen ik bij Van Dongen ben geweest, je niet over Louise had gesproken, zou het waarschijnlijk nooit bij je opgekomen zijn, om, toen de onderhandeling met die andere juffrouw was afgesprongen, reeds na je tweede advertentie, uit de brieven op je eerste nog dien van Louise te zoeken en aan haar te schrijven.'

'Wat heeft mijnheer dat alles goed onthouden,' zeide zijn zuster, terwijl ze lachend de kamer verliet.

'O! Adrie,' zei Louise, 'is het heusch waar, wat je daar zeide, heb je toen dadelijk van mij aan je zuster verteld? O! O!'

'Ja, kind, dat heb ik,' antwoordde haar verloofde, 'en oppervlakkig als ik oordeelde, was het niet veel goeds ook. En nu heb je wel neiging, niet waar? om uit verlegenheid weer schuilvinkje te gaan spelen, zooals je in het eerst zoo dikwijls hebt gedaan, als je me hier in huis ontwaarde? Maar ga gerust je gang, mij ontkom je toch niet meer, hoe diep je ook wegkruipt,' besloot hij teeder.

* * *

‘Alweer verhuizen!’ zeide mevrouw Van Asselen, maar uit haar stem sprak geen leedwezen, integendeel! ‘God is goed voor ons geweest,’ zei ze even daarna. En ‘God is goed voor ons geweest’ betuigde ze ook vele jaren later, toen ze in Louise's woonplaats, maar in haar eigen nette woning, omringd door haar kinderen en kleinkinderen, op haar sterfbed lag.

Vuur maken!
Met illustratiën.

Er zijn niet veel blanken, die de primitieve kunst verstaan om, door met twee houtjes tegen elkaar te wrijven, vuur te maken. Dr. Walter Hough, verbonden aan de antropologische

HET MAKEN VAN VUUR DOOR MIDDEL VAN TWEE STOKJES.

afdeeling van het Nationaal Museum te Washington, verstaat die kunst zoo goed, dat, als hij gelijk Robinson Crusoë op een onbewoond eiland geworpen werd, het ontberen van lucifers hem in 't minst niet zou hinderen. Hij zou eenvoudig een paar droge stukjes hout opzoeken en binnen weinige minuten zou hij zijn avondeten koken op een helder brandend vuur.

Dr. Hough houdt vol, dat zijn kunst volstrekt geen bizondere gave is, maar dat iedereen met een weinig geduld en wat moeite ze kan leeren. In alle geval is het een vaardigheid, welke door ieder verstandig mensch geleerd kan worden, die de moeite wil nemen de aanwijzingen te bestudeeren, die in dit artikeltje gegeven worden. De waarde ervan is gemakkelijk te overzien.

Zelfs geleerde menschen zijn in de veronderstelling geweest, dat het zeer moeilijk was op deze primitieve wijze vuur te krijgen, en dat er een bizondere handigheid toe noodig was, die alleen sommige wilden door langdurige oefening kunnen verkrijgen. Dit is evenwel niet waar. Het is heel gemakkelijk vuur te maken, als men maar

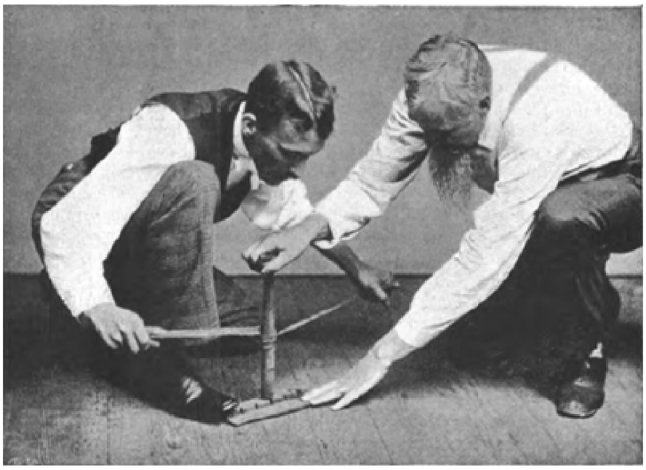

WERKTUIG BIJ DE ESKIMO'S IN GEBRUIK.

eerst het kunstje heeft geleerd, waartoe niet veel tijd noodig is. Dr. Hough heeft vuur gemaakt in twintig seconden met twee stokken, en met een beter werktuig, de drilboor, heeft hij het op het horloge af in vijf seconden gedaan.

De schrijver heeft Dr. Hough vuur zien maken met twee stokken, en het ging tamelijk gemakkelijk. Een van de stokken, waarin men te voren een kleine indeuking had gemaakt, werd op den grond gelegd, en in deze indeuking werd de punt van een tweeden stok geplaatst. Toen werd de tweede stok vlug rondgedraaid tusschen de palmen van de handen, die voorwaarts en achterwaarts gingen, bijna tot aan de vingertoppen, terwijl er tegelijkertijd een sterke drukking naar omlaag werd uitgeoefend.

Een zeer belangrijk punt bij het klaarmaken van het eenvoudige werktuigje is de gleuf, die langs den rand van den ondersten stok moet gesneden worden, en welke gemeenschap heeft met de indeuking, waarin de andere stok moet ronddraaien.

In deze gleuf verzamelt zich het stof, dat men onaangeroerd laat liggen, en dat dienst doet als een soort bedekking om de uitstraling der warmte te beletten, waardoor het houtpoeder spoediger gloeit.

Een vlam komt bij deze verrichtingen nooit voor; de gloeiende massa moet in contact gebracht worden met tonder, en zeer omzichtig tot een vlam worden aangewaaid. Gewoonlijk wordt er bij deze bewerking veel rook ontwikkeld. Sommige wilde stammen hebben een groote handigheid in het maken van vuur uit versch gemaakte houtskool, en dit vereischt evenveel zorg als het voortbrengen van de vonken.

Een van de eerste mannen, die deze methode van vuurmaken beschrijft, was Père Lafitau, die in zijn werk over ‘Zeden van Amerikaansche Wilden’, in 1724 uitgegeven, zegt: ‘De Hurons, Iroquois en andere stammen maken vuur door met twee stukken hout tegen elkaar te wrijven. Zij nemen stukken droog en licht cederhout, houden een ervan met de knie op den grond, en in een holte, die zij met de punt van een mes in den rand van een dezer stukken hout, dat glad en een weinig grooter is, gemaakt hebben, plaatsen zij het andere stuk, dat rond en puntig is, en draaien en drukken het naar omlaag met zulk een snelheid en hevigheid, dat stofdeeltjes van het hout losraken, die in een vuurregen neervallen in een gleuf of kanaal, dat loopt van de holte naar een lont van fijngewreven cederhout.

De Eskimo's volgen met een kleine wijziging dezelfde methode; zij hebben namelijk twee personen noodig om vuur te maken. De stokken, die zij gebruiken, zijn dezelfde, en in hoofdzaak verschilt het weinig; maar de staande stok wordt draaiende gehouden

door een band, die er tweemaal wordt omgewonden; de uitvoerder houdt in iedere hand een eind van den band. Hierdoor kan de stok met groote snelheid worden omgedraaid, maar hij moet staande gehouden worden door een helper, die voor dat doel een uitgeholden steen in de hand houdt, waarmee hij den stok stijf naar omlaag drukt.

Een andere wijze van vuurmaken maakt het gebruik van de pomp-boor noodzakelijk, die, evenals de drilboor, een zeer oude uitvinding is. Deze beide werktuigen waren bij

de Egyptenaren al bekend minstens vijftien eeuwen vóór Christus.

De pomp-boor, zooals die op een andere afbeelding te

DE PLOEG-METHODE.

zien is, werd in 1888 gebruikt door de Onondagua Iroquois, bij gelegenheid van de ‘Feesten van den Witten Hond’. Deze stam is waarschijnlijk de eenige op de geheele wereld, die op deze wijze vuur maakt. Men heeft wel eens verondersteld, dat het een uitvinding van een blanke geweest is.

Tot dusver is er slechts melding gemaakt van ééne wijze van vuurmaken, namelijk die van het ronddraaien van den eenen stok op den ander; het eenige verschil bestaat slechts in de manier waarop men den stok laat draaien.

In zeer afgelegen gedeelten der aarde zijn bij de inboorlingen evenwel nog wel andere wijzen bekend, en een van de voornaamste wordt aangetroffen in Polynesia. Het wordt de ‘ploeg-methode’ genoemd,

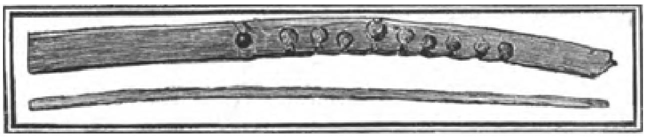

INSTRUMENTEN OM VUUR TE MAKEN, IN GEBRUIK BIJ DE WATAVECTA, EEN STAM IN AFRIKA.

en als zij wordt uitgevoerd zooals in Samoa, dan is er bij noodig: een korte, ronde, puntige stok en een breeder blokje hout, in welk laatste men een ondiepe insnijding gemaakt heeft. De kleinere stok wordt schuin tusschen de handen geklemd, zoodat hij een hoek vormt van 45 graden; en met een der punten gewreven langs de insnijding in het blokje, waarop de uitvoerder knielt.

Daar het wrijven langzamerhand in snelheid toeneemt, vormt zich aan het eind van de insnijding een hoopje houtpoeder, dat ten slotte gaat gloeien.

Men kan zich wel begrijpen, dat niet iedere houtsoort er zich toe leent, om op deze primitieve wijze vuur te maken. Het is bijv. onmogelijk om vuur te maken uit het hout van den zwarten walnoteboom, terwijl daarentegen het stevige hout van bloeiende planten zich altijd uitstekend voor dit doel heeft geleend.

De Eskimo, die in zijn bevroren Poolstreken tevreden moet zijn met het hout, dat komt aandrijven, gebruikt voor dit doel evenwel iedere houtsoort. Zijn omwikkelde boor, met haar zwaren druk en groote snelheid, ontwikkelt genoeg warmte om hout, dat anders niet zoo gemakkelijk zou gloeien, te doen ontvonken. Over het algemeen is droog, rot hout, of hout waaraan wormen geknaagd hebben, het beste.

Op het Maleische schiereiland, op Sumatra en Celebes, evenals in den archipel der Zoeloes, wordt er vuur gemaakt door de zaagmethode. Deze is zeer eenvoudig; een stuk bamboe met scherpen kant wordt gewreven over de holle zijde van een ander stuk, waarin men eerst een inkeping gemaakt heeft. Langzaam beginnend, wordt het wrijven van lieverlede gauwer, totdat het ten laatste zeer snel gaat, en de mesachtige zijde van de zaag dringt spoedig door het stuk bamboe er onder. Dan valt, in de opening aldus ontstaan, het fijne poeder dat door de wrijving is opgewekt; het wordt warm en doet het tonder, dat er onder geplaatst is, gloeien.

Men heeft wel eens gedacht, dat de natuur zelf de aanleiding geweest is om de menschen op het denkbeeld te brengen zich op deze wijze vuur te verschaffen. Mr. W.T. Hornadgy, de beroemde naturalist, zegt, dat er vele branden ontstaan zijn door de wrijving van de bamboe-stengels tegen elkaar bij hevigen wind.

In het Oosten van Afrika maken de wilde stammen vuur op de gewone Afrikaansche wijze, door snel een puntigen stok rond te draaien in een kleine opening, gemaakt in een glad stuk hout. Bij die stammen evenwel wordt deze kunst uitsluitend door de mannen in toepassing gebracht, en gaat van vader op zoon over; volgens hun zeggen wordt het geheim ervan nooit aan een vrouw meegedeeld. Een der mannen, wien men vroeg waarom dit zoo was, antwoordde: 'Wel, als de vrouwen de kunst verstonden om vuur te maken, dan zouden zij spoedig onze meerderen worden.'

Lady Melusine.
(*Vervolg van blz.* 372.)

'Ge ziet er uit als de fee in het sprookje,' riep Louise Bane onwillekeurig uit, en als antwoord op de verontschuldiging van Melusine sprak Lady Carlyle: 'Wij zijn immers onder ons!' en eenigszins boos voegde zij er bij: 'Wat zegt ge er van, Melusine, dat eene Carlyle je bediend heeft? Zulk een eer valt niet iedereen te beurt.'

Melusine mompelde iets onverstaanbaars en kon niet nalaten even de schouders op te halen.

'Ik geloof, dat het tijd is voor het diner,' sprak zij.

'Hebt ge honger, Mylady? Ik ook!' riep miss Louise lachend. 'Maar waar is Sir Frederik gebleven, hij was zooeven nog hier?'

'Het is onwellevend ons te laten wachten,' bromde Melusine; 'hij weet toch, wanneer er gegeten wordt.'

Lady Carlyle, naar wier smaak de gebieder van Hereford wat weinig salonheer was, nam voor dezen keer zijne verdediging op zich.

'Wij hebben op u gewacht,' sprak zij. 'Overigens geloof ik, dat Sir Frederik den geheelen dag bij het portret van Lady Besz heeft doorgebracht. De gelijkenis met haar en onze Isabel moet treffend zijn.'

'Nog is hij niet verloren, reeds is hij weder daar!' declameerde miss Bane, toen de deur openging en Sir Frederik verscheen, gevolgd door - Sir Robert Mount-Severn, bij

wiens verschijning Melusine haar fijnen ivoren waaier brak, terwijl haar toch reeds bleek gelaat nog een tintje witter werd.

'Ik heb de eer,' sprak Sir Robert buigend, en ging lachend voort: 'Ik kom regelrecht uit Parijs, beste Charley, en zie dat ik juist op tijd ben, want men heeft zooeven voor het diner geluid.'

'Uw reis kwam zeer onverwacht, oom,' sprak de hertog droog; 'er zijn hier intusschen zonderlinge dingen gebeurd.'

'Zoo? Zonderlinge dingen? Ge maakt mij nieuwsgierig. Misschien kunt ge er mij onder tafel wel wat van vertellen?'

'Neen, dat kan niet,' antwoordde de hertog; 'hetgeen ik te vertellen heb is van veel te ernstigen aard om terloops te behandelen. Zijt ge werkelijk zoo slecht op de hoogte als ge voorwendt, dan zal ik het u later vertellen.'

'Parbleu, dat klinkt verbazend interessant,' meende Sir Robert op onverschilligen toon. 'Wij zullen dus wachten. *Ma chère nièce j'ai l'honneur!*'

Hij bood Melusine den arm en bracht haar naar de eetkamer. Lord Hastings geleidde Lady Carlyle en Sir Frederik miss Bane.

'Waarom zijt ge niet in Parijs gebleven?' vroeg Melusine heftig maar zacht aan haar cavalier.

'Ik ben van plan veranderd,' antwoordde Mount-Severn snel, en met een uiterlijk als sprak hij over onverschillige zaken, ging hij voort: 'Ik meende dat het beter was hier te komen dan in Parijs te blijven, waarvoor geen gegronde reden bestaat. Bovendien, Dexter is dood en er zal u wel weinig aan gelegen zijn mijne correspondentie met hem te presenteeren. Heb ik geen gelijk?'

'Zwijg,' beval Melusine, en haar oogen schoten een rood, toornig licht; 'houd je mond, of....'

'Ge zult u wreken,' sprak hij kalm lachend. 'Ben ik in uw oog dan zulk een baby, dat ge mij angst aanjagen wilt? Overigens dat geen droppel *Aqua Toffana* mijn maal zal kruiden - en dat ge goed schieten kunt, weet ik ook.'

Melusine werd aschvaal. 'Ge zijt een duivel,' siste zij.

'En gij natuurlijk een engel - hoe kan het ook anders,' sprak hij met lachende galanterie.

Daar ieder der gasten te veel met zijn eigen gedachten bezig was, kwam het onder het diner niet tot een gezellig gesprek. Miss Bane en Mount-Severn waren nog de eenigen die spraken. Melusine scheen werkelijk hoofdpijn te hebben, want donkere kringen omgaven haar anders zoo schitterende oogen en aan het dessert dronk zij veel champagne, die door den hertog bijna niet aangeroerd werd.

'Charley, zijt ge ziek?' vroeg Melusine, toen hij voor wijn bedankte.

'Lichamelijk ziek - neen!' antwoordde hij kortaf. 'Champagne is slechts voor menschen, die vroolijk gestemd zijn, en door het gebruik ervan nog vroolijker willen worden.'

'Maar Mylord,' riep miss Bane, in de hoop wat leven in het eentonig gezelschap te brengen, 'Orsini zingt in "Lucretia Borgia": "Schenkt en drinkt, verbant de zorgen" - en een zeker philosoof zegt: "In wijn ligt vergetelheid".'

De hertog lachte onwillekeurig.

'Sedert wanneer zijt ge zoo'n bacchante geworden, miss Louise?' vroeg hij.

Zij lachte en riep: 'Ik haal slechts een philosoof aan.'

‘De philosoof heeft gelijk,’ verklaarde Melusine, terwijl zij haar glas opnam en het haastig leegde. Toen zette zij halfluid het drinklied van Orsini in: ‘*Il segretto per esser felice.*’

Lady Carlyle zag haar nicht verbaasd aan.

‘Het is zeker Italiaansch gebruik om aan tafel te zingen,’ sprak zij. ‘Maar als ik mij niet vergis, dan werd dit lied door een grafgezang onderbroken.’

‘Dat was het *de profundis* en de doodsklok luidde ertusschen,’ sprak Melusine en dronk huiverend nog een glas. Toen stond zij op en verliet de eetzaal, waarin de heeren niet, zooals gewoonlijk, nog een poosje achterbleven, maar dadelijk de dames naar het salon volgden.

Miss Bane zette zich aan den vleugel en speelde een der sympathieke liederen ‘ohne Worte’ van Mendelsohn. Hiermeê had zij haar doel bereikt, want men kon nu luisteren inplaats van een gedwongen gesprek te moeten voeren.

‘Zing eens een mooi Fransch lied, miss Louise,’ verzocht Mount-Severn, nadat zij het ‘Frühlingslied’ geëindigd had, en zij knikte toestemmend. Toen zong zij het mooie lied, gezet op woorden van Victor Hugo:

‘*Si vous n'avez rien à me dire -*
Pourquoi venir auprés de moi?’

Nog vóór zij geëindigd had ging de deur open en verscheen Mr. Roy, de geleerde.

‘Ik vraag excuus als ik stoor, Mylord, maar ik wilde graag een paar woorden spreken.’

‘Graag - ik kom dadelijk!’ antwoordde de hertog; maar Mr. Roy kwam een schrede nader.

De hertog stond op.

‘Wat ik den hertog te zeggen heb, gaat ook het overige gezelschap aan,’ sprak hij verlegen.

‘O, een nieuwtje uit den boekentoren. Hoort, hoort!’ riep Melusine met gedwongen vroolijkheid van uit haar laag stoeltje bij den haard.

Miss Bane zat aan den vleugel; niet ver van haar af aan een kleine tafel Lady Carlyle, Frederik en Mount-Severn.

‘Ik moet ver uitweiden, Mylord,’ begon hij, en dingen zeggen, die u misschien allen reeds bekend zijn. En toch, ik moet het vertellen, al zal het mogelijk voor hare genade de hertogin niet prettig zijn om aan te hooren. Nu dan! Den 16den November, 18 jaar geleden, werd er voor de deur van Sir Ralph Hereford een kind gelegd, een arm weenend meisje van anderhalf jaar. Sir Ralph's edele gemalin, Lady Mary, nam het kleine wezen liefdevol op en verzorgde het tot aan haar dood. Mary-Rose, de vondeling, groeide op als een lieftallige schoonheid, zij werd door allen bemind, ja, Sir Frederik Hereford noemde haar zelfs zijn verloofde. Vergeef mij, Sir Frederik, wanneer ik oude wonden openhaal, maar de oude Roy is niet zoo harteloos als ge misschien wel zult denken, want hij bezit de middelen deze oude wonden te genezen. Doch daarover later, ik ben nog niet ten einde. Sir Ralph huwde voor den tweeden keer, en van nu af aan was Mary-Rose niet meer het kind des huizes, maar de dienares der nieuwe Lady Hereford. Deze wist werkelijk toen nog niet wat wij allen nu weten, dat de vondeling, Mary-Rose, Lady Isabella Carlyle was, de dochter van den hertog van Hastings, die haar op haar reis in de groote, wijde wereld niets anders meegaf dan een brief, waarin men om opname van de kleine verzocht. In chemisch schrift was ook aan den anderen kant van den brief door dokter Dexter de rang en naam van het kind geschreven. Het eene deel dezer verklaring werd zichtbaar als men het papier

verwarmde, het andere als men het met chloor bevochtigde. Sir Ralph heeft nooit van het bestaan van dit schrift geweten; wel wist Lady Melusine ervan. Of zij het evenwel ontdekt heeft vóór of na het zoogenaamde ongeluk te Hampton, kan ik niet nagaan.'

Melusine stoof op, maar een blik van den hertog hield haar terug. Mount-Severn was zeer bleek geworden.

Mr. Roy ging voort: 'Lady Hereford woonde nu als weduwe op Hereford-House en Sir Frederik ging voor zaken naar Londen. In dien tusschentijd was Mary-Rose zoo onvoorzichtig om te verraden dat zij een droef geheim wist uit het leven van Lady Hereford, en dat was voldoende om over het arme meisje het oordeel uit te spreken. Zij verborg haar in een klein, koud kabinet, terwijl zij in huis het gerucht liet verspreiden, dat Mary-Rose waanzinnig was geworden. Wie zou er twijfelen aan Mylady's woorden? Lady Melusine schreef aan Dr. Norton, directeur van een krankzinnigengesticht, en verzocht hem het meisje op te nemen. Hierin werd toegestemd en Bob Chester, de trouwe dienaar van

Sir Ralph, zou Mary-Rose wegbrengen, terwijl hem ingeprent werd onderweg niet met het meisje te praten, en hetgeen zij sprak, als wartaal te beschouwen.'

Roy's rede werd hier door een zeer onmelodieus lachen van Mylady onderbroken.

'Wie heeft ooit zoo iets gehoord? En g i j zegt hem niet den mond te houden, Charley!' riep zij, de handen om de leuning van haar stoel geklemd.

En weer was het slechts een blik, een handbeweging van den hertog, die haar tot zwijgen dwong. En Mr. Roy ging voort:

'Bob Chester vertrok dus met Mary-Rose, maar kwam onderweg tot de ontdekking, dat zijne lieve miss, zooals hij het meisje noemde, volstrekt niet krankzinnig, maar het slachtoffer was van Mylady, die haar geheim, dat ik intusschen niet ken, gaarne achter slot en grendel bewaard wilde zien. Bob Chester was evenwel een brave kerel en verzon een plan om Mary-Rose te redden. In een herberg bij den heksenvijver te Hampton verwisselde Mary-Rose van kleeren, die Chester onderweg gekocht had, en verliet ongemerkt het gebouw, Chester een afgesproken teeken gevend. Het meisje had intusschen haar hoed en sjaal in den vijver geworpen, benevens een grooten steen, wat natuurlijk een doffen plomp ten gevolge had.

Toen snelde Chester naar buiten en kwam terug met het bericht, dat het meisje zich verdronken had, en bood een groote som om haar te redden. Chester wist evenwel het bijgeloovig verhaal, dat zich aan den vijver vastknoopte, en dat niemand hulp zou verleenen.

Mary-Rose was dus vrij! Een ander dan zij had stellig de zaak wereldkundig gemaakt en Lady Melusine aan het gerecht overgeleverd, maar daarvoor was zij veel te goed, veel te rechtschapen. Zij wendde zich dus tot mij, haar eenigen vriend op de wijde wereld, en smeekte mij haar op te nemen.

Sedert dien tijd bewoont zij den noordelijken vleugel en maakte mij daardoor schuldig aan inbreuk op uw huisrechten. Eerst voor korten tijd bemerkte ik wie zij eigenlijk was, en nu mag ik mij niet langer weerhouden, uw familie de zuster, uw geslacht het edele loot terug te geven.'

Melusine was als onder een zweepslag van haar stoel opgesprongen.

'Hoe kunt ge toch den onzin van dien ouden intrigant aanhooren?' riep zij woest en hartstochtelijk. 'Charley, ik zeg je, deze man liegt, Mary-Rose is dood, dood, dood!'

Aamechtig viel zij in haar stoel terug.

'Roy, ge vertelt ons daar een zeldzame geschiedenis,' sprak de hertog met heesche stem en zonder Melusine aan te zien, als wist hij maar al te goed, dat de afgrond tusschen hem en haar geen denkbeeldige was.

Mr. Roy antwoordde niets, maar hij opende de deur achter zich en wenkte.

Eene kleine feeëngestalte in zwarte kleeren, zooals men ze vóór driehonderd jaar droeg, betrad het vertrek, met Stuartmutsje en sluier, het sprekend evenbeeld van Lady Besz. Melusine stiet bij dezen aanblik een woesten kreet uit.

'Het is haar geest.'

'Niet haar geest,' sprak Mr. Roy op luiden toon, 'maar de hooggeboren Lady Isabel Carlyle in de bloeiende lente haars levens.'

In Frederik kwam het eerst van allen leven; hij sprong op en wankelend liep hij naar haar toe, terwijl hij overtuigd uitriep: 'Mary-Rose, mijn lief meisje!'

Zij lachte op haar oude, betooverende wijze en sprak zacht, terwijl zij hem met haar kleine, blanke hand over het voorhoofd streek: ‘Lieve, beste Frederik!’ Toen ging zij naar den hertog en fluisterde aarzelend: ‘Mijnbroeder!’

‘Isabel, ja, ge zijt het, ge hebt de echte trekken der Carlyle's,’ antwoordde hij opgewekt en trok haar tot zich. Langen tijd hield hij haar diep bewogen in de armen en bracht haar toen bij Lady Carlyle.

‘Hier, tante Anne, breng ik u de eenige nicht, die ge zoo lang beweend hebt. Isabel, ze is de zuster van onzen vader!’

Lady Anne snikte luid, terwijl zij haar nichtje tot zich trok en allerlei onsamenhangende woorden zei.

De hertog greep evenwel Roy's hand en zei eenvoudig: ‘Ge hebt u weer als een trouw vriend doen kennen.’

Roy haalde een grooten, bonten zakdoek te voorschijn en begon daarmee zijn brilleglazen schoon te maken; eigenlijk gold het meer zijn oogen, die vochtig geworden waren.

‘Ik heb je verdriet gedaan, Charley,’ sprak hij op onvasten toon, ‘maar ik kon niet anders.

Ik ben evenwel nog niet gereed met mijn verklaringen. Na haar vlucht woonde Lady Isabel dus bij mij, en ik zocht voor haar de oude kleeren op, die ik in een der kasten van den noordelijken vleugel vond. Het lag evenwel niet in mijn plan haar als Lady Isabel te laten spoken, maar niettegenstaande dat werd zij door de bewoners van het kasteel en ook door Lady Melusine gezien, en toen moest zij haar rol volhouden. Had ik mij destijds maar eens bemoeid met dingen buiten mijn zaken om, had ik er op gelet wie Mylord als Lady Hastings hier op het kasteel wilde brengen, dan had ik, niettegenstaande het verbod van Lady Isabel, toen reeds gesproken, hoewel ik toen werkelijk nog niet wist, dat Mary-Rose uw zuster was.

Lady Melusine was intusschen meesteres op Hastings-Castle geworden, te meer reden dus om Mary-Rose onder mijn bescherming te houden, totdat ik voor haar een ander onderkomen - ik had een betrekking als Engelsche leerares in een kleine Duitsche stad op het oog - gevonden had. Zij vertelde mij o.a. ook van den brief, dien men haar had meegegeven, toen men haar op den drempel van Hereford-House legde, en ik voelde veel lust dien te zien. Sir Frederik zou hem wel bewaren - Sir Ralph had het vroeger gedaan.

Het was op den avond dat de hertog en de hertogin uit Londen terug verwacht werden, en in dien tusschentijd ging Lady Isabel, die wist dat alle vertrekken leeg waren, naar Lady Melusine's boudoir om dat te bewonderen. Toen het meisje nu langs het schrijfbureau van de hertogin liep, bleef zij met een plooi van haar japon haken aan een bronzen knopje, en toen zij het los wilde maken, sprong er een veer, een driekantig geheim laadje werd zichtbaar en daaruit viel - de zoo lang gewenschte brief.

Lady Isabel herkende hem dadelijk als het document, dat Sir Ralph haar meermalen had laten zien; zij deed dus het laadje, dat nog meer papieren bevatte, dicht en behield den brief, als een haar toekomend pand. Toen zij Mylady's boudoir verliet, liep zij bijna tegen de zoo juist thuisgekomene aan, en kon zich ternauwernood nog in een kast verbergen. Zij liet mij het papier zien en ik zag dadelijk dat de identiteitsverklaring van Lady Isabel eerst onlangs aan het licht gekomen was.

Mijn verklaringen wijzen dus op de volgende feiten:

1) Dat de geest van Lady Besz niet gespookt heeft.

2) Dat ik niet den reuzenhonger had, zooals Mrs. Fly dacht, maar mijn maaltijden met Lady Isabel deelde.

3) Dat Lady Melusine, nog niet gesproken van de waanzinnigheidsverklaring van Sir Ralph's pleegdochter, niet meer in staat is te loochenen, dat de herkomst van de vondeling van Hereford-House haar onbekend was.'

Er ontstond een lange pauze. Melusine's opgewondenheid had plaats gemaakt voor diepe neerslachtigheid; zij was als versteend en luisterde toe alsof al het gesprokene haar niet aanging.

Lady Isabel zat tusschen haar tante en broeder, ieder hunner een harer kleine handen reikend. Toen Roy geëindigd had, omarmde zij haar broeder, want ook zij voelde het verdriet, dat hem treffen moest bij de ontdekking, dat zijn aangebedene Hooglandsfee een onwaardige was.

Frederik zat tegenover Lady Isabel en dikke tranen rolden den eerlijken man over het gelaat, tranen van louter vreugde.

Mount-Severn had zwijgend toegeluisterd, daar hij zich onbehaaglijk gevoeld had. Nu hij evenwel zag, dat men van zijn medeplichtigheid niets scheen te weten, gedroeg hij zich alsof het verhaal hem zeer getroffen had. Hij naderde zijn nicht en reikte haar de hand.

'Lief kind,' sprak hij, 'laat ons vriendschap sluiten, daar wij bloedverwanten zijn. Ik ben de broeder uwer moeder.'

Maar Lady Isabel nam de aangeboden hand niet aan. Zij maakte een stomme, onberispelijke buiging en begaf zich naar den stoel, waarop Lady Melusine zat.

'Mylady,' sprak zij met haar zachte stem, de handen als een smeekende gevouwen, 'Mylady, laat ons het gebeurde vergeten.'

Melusine zag op en staarde het lieve meisje aan, als ontwaakte zij langzaam uit een zwaren droom.

Maar Lady Carlyle voorkwam een verdere toenadering. Zij greep Isabel's hand en voerde haar weg.

'Kom kind,' sprak zij goedig, maar op beslisten toon, 'laat dat nu. Het is zeer edel van je, te vergeven, maar ik, als je natuurlijke beschermster, verlang geen gemeenschap tusschen u en deze vrouw. Hier ziet ge mijn pleegdochter, miss Louise Bane; gij moet vriendschap met elkaar sluiten. Wees niet boos, Charley, maar na alles wat ik gehoord heb, moet ik een scheidsmuur trekken tusschen haar en - die vrouw!'

Melusine was opgestaan.

'Ge hebt gelijk, tante Anne,' sprak zij, 'wat ik aan Lady Isabel goed te maken heb, moet ik eerst voor mijn man rechtvaardigen.'

De hertog antwoordde niet. Strak voor zich uitziende, leunde hij op den schoorsteenmantel. De liefelijke stem van Melusine had plotseling alle macht over hem verloren. Zelfs kon hij niet boos op haar zijn; het was hem als was door hetgeen zij gedaan had, alle gevoel voor haar uitgedoofd en vernietigd.

Een namelooze, waanzinnige angst maakte zich van Melusine meester, en daar hij zich niet verroerde, haar zelfs niet aanzag, naderde zij hem, bang, sidderend. 'Charley!' kwam het bevend over haar lippen.

Maar geen trek op zijn gelaat bewees, dat hij haar verstaan had. Toen wierp zij zich voor hem neer en strekte de handen naar hem uit.

'Charley,' klonk het nog eens als een smartkreet van haar lippen en de saffierblauwe oogen vulden zich met heete tranen.

Hij zag haar vóór zich liggen in de deemoedigste houding, haar, de trotsche vrouw, de verklaarde schoonheid van het seizoen, en de witte zijden stof ritselde en ruischte en haar lange loshangende haren verspreidden een heerlijken geur van Ylang-Ylang, maar het kon zijn hart niet vermurwen.

'Geen comedie, Melusine,' sprak hij boos; 'wij zijn niet alleen. Ik zal je naar je kamer brengen!'

De toon zijner stem trof haar tot in het diepst der ziel en zwijgend stond zij op.

Mount-Severn wierp haar de met zilver doorwerkte sortie over de schouders, terwijl hij haar toefluisterde:

'Moed, en ge behaalt toch de overwinning.'

Zij hoorde nauwelijks deze woorden. Zwijgend legde zij haar arm in dien van den hertog, tot zij in haar boudoir was. Toen sprak zij zacht: ‘Charley, wilt ge mij niet aanhooren?’

Hij lachte bitter.

‘Wat zoudt ge mij te vertellen hebben? Er is immers geen verdediging meer mogelijk. En vergeven - vandaag al vergeven.... ik ben ook maar een mensch,’ antwoordde hij; ‘morgen zal ik u te woord staan. O, Melusine,’ voegde hij er diep getroffen bij, ‘hoe hebt ge mij zoo iets kunnen aandoen.’ En met deze woorden verliet hij haar.

Den volgenden morgen werd Lady Isabel door haar broeder geroepen. Zij had de kleederen van Lady Besz afgelegd en voorloopig een japon van miss Bane aangetrokken.

‘Zijt ge ziek, Charley?’ vroeg zij, toen zij bij haar broeder binnentrad.

Hij lachte droevig en sprak: ‘Ik zal dezen slag niet zoo spoedig te boven komen, Isabel.’

‘Arme broer; had ik maar geen gehoor gegeven aan Roy's aandringen, dan was deze slag je gespaard gebleven, en...’

‘Dat was Roy's plicht,’ viel de hertog haar in de rede.

‘O,’ ging zij voort, ‘wat hoorde ik Sir Ralph steeds met eerbied over je spreken, en ook Sir Frederik hield zooveel van je - moet ik het mij nu niet tot een verwijt maken, tusschen jou en je geluk te zijn getreden?’

‘Het was toch niet duurzaam geweest. Maar ach, Isabel, ik had mij het ontwaken uit dezen schoonen droom niet zoo vreeselijk voorgesteld.’

‘Ik begrijp het,’ antwoordde zij op medelijdenden toon, en met ontzetting dacht zij eraan, wat gebeuren zou, als hij alles wist....

Het gevreesde - de vraag was nu reeds op zijn lippen. Hij vatte haar hand en zag haar vast in de oogen.

‘Isabel,’ sprak hij, ‘wat was het voor een geheim, waarvoor mijn vrouw je uit den weg wilde ruimen?’

‘Ik zal het nooit zeggen en aan niemand verraden - ook jou niet, Charley,’ antwoordde zij met zulk een beslistheid, dat de hertog begreep dat een verder aandringen noodeloos was.

‘Bedenk wel, Isabel,’ ging de hertog voort, ‘dat er door zwijgen dikwijls meer onheil gesticht wordt, dan door bijtijds spreken. Als gij evenwel de eenige medeweetster bent, moet ge het zelf weten.’

‘Ik geloof niet, dat een derde ervan op de hoogte is,’ antwoordde Isabel beslist. ‘Lady Melusine zou ook stellig hemel en aarde bewegen om die persoon voorgoed te verwijderen.’

De hertog zuchtte diep en sprak: ‘Is het dan zoo erg?’

‘Ja, Charley, het is ontzettend!’ antwoordde het meisje met bleek gelaat.

De hertog deed nog één vraag en sprak:

‘Ik eerbiedig je zwijgen, Isabel, maar zeg mij, is het onteerend?’

‘Niet voor u, slechts voor haar, maar zij draagt je naam, zooals zij vroeger dien der Herefords droeg,’ antwoordde het meisje met terneergeslagen blik.

‘Ik begrijp je,’ sprak de hertog langzaam, ‘het is misschien ook beter dat ik niets weet. Deze beide namen wilt ge hoog houden, en ik zweer je, dat ik je niet verder zal lastig vallen! Lief zusje - eerst gisteren werdt ge de onze, en hoe kort zal het misshien nog duren of ge wordt ons weer ontroofd?’

Zij wendde haar gloeiend gezichtje af.

‘Ik ben zoo gelukkig, bij u en tante Anne een tehuis gevonden te hebben.’

‘En Frederik dan?’ vroeg hij lachend.

‘Ik weet het niet...’ stamelde zij; maar de hertog liet haar niet verder uitspreken en nam haar handen in de zijnen.

‘Ik weet, kind, dat Frederik, de brave kerel, je oprecht liefheeft. Isabel - lief, klein zusje, Frederik Hereford zal mij altijd een welkome zwager zijn.’

Later op den middag zocht de hertog zijn vrouw op.

‘Ik heb op u gewacht,’ sprak zij eenvoudig.

‘Ik kom, om met je te bespreken, hoe ons verder leven zal ingericht zijn,’ antwoordde hij kalm. ‘Ge zult zelve inzien, dat de gruwelijke behandeling, die ge het meisje, van wie ge wist, dat zij mijn zuster was, hebt doen ondergaan, mijn liefde den genadestoot gegeven heeft.’

(*Wordt vervolgd.*)

Lady Melusine.
(*Vervolg van blz.* 384.)

Zij gilde luid: 'Charley, slechts dàt niet! Doe wat ge wilt, maar laat mij je liefde!'

'De liefde leeft van het geloof, waarop het gebouwd is, - en mijn geloof aan u is gestorven,' antwoordde hij treurig.

'Charley, Charley!' snikte zij met bittere tranen. 'Ge zijt vreeselijk hardvochtig. Ik zweer je, dat ik niet wist wie het meisje was, toen men mij vertelde, dat zij dood was!'

'Dat verandert niets aan de zaak,' zei hij streng en bitter; 'moest juist dat u niet zeggen, dat het meisje uit vertwijfeling in den vijver gesprongen

† VRIJHEER VAN NORDENSKJÖLD. (Zie blz. 387.)

was; of gaf het u mogelijk een gevoel van verlichting, te weten dat je geheim nu voor altijd bewaard was?'

Melusine waagde het niet op deze vraag te antwoorden, en weenend liet zij onder den blik van den hertog het hoofd zinken.

'Ge zult me toch niet van je laten scheiden?' vroeg Melusine na een pauze, met angstigen blik.

'Wees daaromtrent gerust,' antwoordde hij bitter. 'Ik wil niet dat een Lady Hastings, als gescheiden vrouw, tot de uitgestootenen van onzen kring zal behooren. Bovendien, het scheidingsproces zou ook je geheim aan den dag brengen, en ik verlang het niet te weten. Heb overigens geen zorg - Isabel zal geen woord verraden, de lippen eener Carlyle zijn even gesloten als - de muren van een krankzinnigengesticht.'

'Charley!' riep Melusine uit.

'Schrikt ge nu van wat ge een meisje, een kind bijna nog, hadt willen aandoen, en gisteren nog dacht gedaan te hebben?' vroeg hij met vlammenden blik; en kalmer ging hij voort: 'Ge blijft dus in je hooge onaantastbare positie van hertogin van Hastings; ge zult de honneurs van mijn huis waarnemen zooals vroeger, ik zal je

voor de wereld de eer bewijzen en de achting schenken, die je rang eischen. Gij verliest daarbij niets dan mij en ge zult je daarover wel weten te troosten.'

'Nooit, neen nooit, Charley!' riep zij weenend.

'Dat moet ge maar voor u zelf uitmaken,' antwoordde hij ernstig. 'Ook ik heb veel te overdenken.'

'En zult ge me nooit kunnen vergeven?'

Hij was op het punt zich te verwijderen en keerde zich nogmaals om. 'Het zou mogelijk zijn,' sprak hij niet zonder zachtheid, 'dat de tijd, die alle wonden heelt, ook troostend over de mijne ging, wanneer niet de schaduw van je geheim tusschen ons beiden bleef bestaan. Het zal en moet ons voor eeuwig gescheiden houden. Ik wil nog aannemen, dat ge mij om mijzelf en niet uit eerzucht genomen hebt, maar ik zal nooit vergeten, dat er een geheim in je leven is, voor welks geheimhouding ge mijn zuster tot levenslange ellende hebt willen doemen; je verleden is niet vlekkeloos, en ge hebt daarmee Sir Ralph waarschijnlijk ook bedrogen. Dat vergeet geen man.'

Hij verliet haar, ernstig en treurig, zooals hij gekomen was. Melusine wilde hard roepen, hem terugtrekken, toen de deur zich achter hem sloot, en zij dwong haar lippen tot zwijgen.

'Wat wil ik eigenlijk?' vroeg zij zich af. 'Zoover mijn oog reikt bezit ik alles wat een hart slechts begeeren kan, rang, schoonheid, briljanten. Men huldigt mij, men ligt aan mijn voeten, het geheele rijk is vervuld van den roep over mijn schoonheid. Ben ik niet rijk genoeg? Heb ik meer noodig? Wat?' Zij lachte bitter. 'Neen,' klaagde zij weenend, 'ik ben armer dan de armste bedelares! De geliefde man mijns harten veracht mij; velen benijden, maar niemand bemint mij, niemand in de wijde, wijde wereld. Is dat nu de oogst van hetgeen ik gezaaid heb? En ik deed het toch om zijnentwille.'

Zij zonk in haar stoel terug en verviel in dof gepeins. De kamenier, die kwam om haar aan te kleeden, zond zij weg, zij wilde alleen zijn. Niemand bekommerde zich om haar, en die het deden kwamen slechts om de bevelen der hertogin van Hastings in ontvangst te nemen, anders kwam er niemand naar haar omzien.

Toen het donker werd stond zij op.

'Waartoe dient dat tobben?' dacht zij. 'Nog ben ik de meesteres en ik zal het blijven tot aan het bittere einde.'

Kalm liet zij zich aankleeden, prachtig zooals altijd met juweelen versierd. Toen zij na verloop van vier en twintig uur weer voor het eerst in het salon verscheen, waren allen er bij elkaar. Lady Carlyle speelde met den hertog een partijtje schaak, Mount-Severn zat te lezen en Frederik schertste met de jonge dames. Bij haar binnentreden stond men op. Sir Robert bood haar den arm; zij nam de honneurs waar aan tafel, maar Mount-Severn was op weinig uitzonderingen na de eenige, die tot haar sprak; zelfs miss Bane beantwoordde slechts schuw hare vragen. Na het diner speelde zij met Mount-Severn een partij piquet en zong een Schotsche ballade. Haar thee gebruikte zij in haar boudoir, alleen, door niemand opgezocht.

Zoo ging het meer dagen.

'Ik kan het niet langer verdragen,' dacht Melusine; 'als het langer duurt word ik krankzinnig. Ik moet menschen om mij heen hebben, die met mij praten willen en lachen, anders ga ik ten gronde.'

XIV.

Hastings-Castle was weer vol gasten, die meegesleept door de schoonheid hunner gastvrouw, haar allen aan de voeten lagen.

Men had ditmaal met dubbel zooveel genoegen als anders de uitnoodiging naar Hastings-Castle aangenomen, want het wonderlijke verhaal van de verloren en teruggevonden zuster des hertogs had zich als een loopend vuurtje verspreid, en de omstandigheid, dat Lady Isabel het pleegkind geweest was van Sir Ralph Hereford, maakte de zaak bizonder pikant, zoodat het vele dagen het onderwerp van gesprek in de hoogere kringen uitmaakte.

Men kwam en bewonderde oprecht de jonge dame met haar fijn, aanvallig rococokopje en weldra vormde zich uit het gezelschap, het leger en de marine inbegrepen, zulk een drom van aanbidders om het moderne doornroosje, zooals Penelope waarschijnlijk niet gehad heeft.

Miss Bane had natuurlijk ook haar vereerders, die zij altijd, zonder er één voor te trekken, gelijk behandelde, daar zij onder hen er nog geen gevonden had, die oprecht de arme miss Bane en niet de rijke Lady Isabel Carlyle het hof maakte, hoewel onder de laatsten ook twijfel was gerezen of onder de veranderde omstandigheden Lady Isabel de erfgenaam worden zou, wat door anderen weer bestreden werd, daar de inkomsten van Hastings wel zoo groot waren, dat er voor de dochter des huizes een bruidschat zou kunnen overschieten. Bovendien werd er gefluisterd dat de hertog aan zijn zuster haar door Mount-Severn verkwist erfdeel harer moeder, met den interest erbij, vergoed had, wat haar reeds tot een der rijkste erfgenamen maakte, zoodat er in de positie van miss Bane als erfgename harer tante volstrekt geen verandering kwam. Men ziet dus, dat door het plotseling opduiken van Lady Isabel Carlyle den liefhebbers voor een grooten bruidschat heel wat hoofdbrekens bezorgd werd.

Melusine had de wijsste partij gekozen; zij wierp zich namelijk op als beschermster harer schoonzuster, en terwijl men Isabel huldigde, maakte men tegelijk Melusine het hof.

Mount-Severn maakte Frederik er eens opmerkzaam op, hoe sommigen er op uit waren Isabel's gunst door een omweg langs Lady Melusine te winnen.

Maar Frederik was niet geneigd op het thema in te gaan; hij had sedert den avond, dat Isabel aan hare familie teruggegeven werd, nog geen woord met de hertogin gesproken, en zwoer, haar nooit te vergeven, wat zij de arme Mary-Rose, en daardoor ook hem, had aangedaan.

Tusschen de zuster van den hertog en hem was het nog niet tot een verklaring gekomen, hoe gaarne hij het ook wenschte. Niettegenstaande dat zag hij rustig toe hoe anderen haar het hof maakten, hetzij uit liefde, hetzij uit andere motieven; geen kon zijn ijverzucht opwekken, want hij wist maar al te goed, dat Isabel of Mary-Rose, zooals hij haar zoo graag noemde, ter wille van het oude eenvoudige Hereford-House, alle lords der wereld met al hun geld erbij een blauwtje zou laten loopen; het kwam hem volstrekt niet in de gedachten dat het anders zijn kon, want zijn hart zeide hem luid, dat zij voor eeuwig de zijne was. Dat hij met Isabel een der rijkste vrouwen van het land zou bezitten, daaraan dacht de eerlijke kerel niet; voor hem bleef zij de arme vondeling en ging integendeel bij zichzelven na of de opbrengst van den oogst wel voldoende zou zijn om van het overschot een gezellig kamertje voor zijn toekomstige vrouw te laten inrichten. En Isabel zelve?

Nu, lachend liet zij haar aanbidders hun gang gaan en droomde daarbij van haar jong geluk in Hereford-House, een droom, die, als hij werkelijkheid werd, alle vrijers zonder onderscheid op de vlucht zou jagen.

Op een koelen herfstmorgen zat Lady Carlyle in haar eigen woonkamer bij den haard, en Lady Isabel en miss Bane, die elkaar zeer liefgekregen hadden, op lage bankjes aan haar voeten.

‘Wat gaat de tijd bij u toch snel voorbij, tante,’ sprak Isabella, op de pendule kijkend. ‘Al bijna elf uur en over tien minuten moeten wij in de bibliotheek zijn om plannen te bespreken voor die vervelende charade-opvoering.’

‘Zoo, mijn kind, bevalt de voortdurende afleiding, die Lady Melusine ons tracht te bezorgen, je niet bizonder?’ vroeg Lady Carlyle lachend aan haar nichtje.

‘Och, ik vind het nogal aardig onder die vroolijke en dikwijls belachelijke menschen,’ antwoordde Isabel, maar ernstig ging zij voort: ‘Maar het verwondert mij dikwijls, dat Lady Melusine zoo opgewekt kan zijn en zoo vroolijk kan lachen!’

‘Wij menschen hebben niet allen dezelfde natuur,’ zuchtte Lady Carlyle, maar opgewekter voegde zij erbij: ‘Wat zegt ge er toch wel van, Isabel, dat Lord Templeton, de sportsman en parforce-jager bij uitnemendheid, je op zoo opvallende wijze het hof maakt? Het schijnt mij toe, dat hij zijn rooden rok en Templeton-Grange u aan de voeten wil leggen.’

Isabel lachte luid en vroolijk.

‘Het is een grappig, maar goed mensch, tante Anna, en het zou mij spijten, als het hem ernst was met mij.’

‘Wat - zelfs zijn roode, vlekkelooze parforce-jagersrok kan je niet bekoren?’ spotte Lady Carlyle. ‘Maar als het dan toch rood moet zijn - dan zijn de roode baksteenmuren van Hereford-House altijd nog aantrekkelijker voor je, niet waar?’

Isabel lachte en Lady Carlyle streek liefkoozend over het zachte haar van het jonge meisje.

‘Hoe bent gij zoo ernstig, Louise?’ vroeg zij, zich tot deze wendend. Miss Bane richtte hare mooie donkere oogen op het vuur in den haard en hare roode lippen beefden verraderlijk.

‘Ik zou wel willen weten of oom Reginald nog geneigd zou zijn, mij op reis mee te nemen, als ik het hem verzoek,’ sprak zij met heesche stem.

Genoemde oom was een broer van haar overleden vader en niet rijk met aardsche goederen bedeeld.

'Maar kind - ge hebt het altijd als een straf beschouwd met oom Reginald te moeten reizen?' sprak Lady Carlyle verwonderd; 'ik meende ook dat het hier een aangename verblijfplaats voor je was.'

'Mij maakt het eeuwig uitdenken van altijd nieuwe genoegens zeer moe,' was het korte antwoord.

'Louise, ge zijt nu toch al niet geblaseerd?' lachte Isabel.

'Ja, ja, dat is het,' antwoordde miss Bane half lachend en schuchter ging zij voort: 'Tante Anne, ik zou wel willen dat oom Reginald mij geheel tot zich nam.'

'Louise!'

Lady Carlyle sprak dit woord uit op verwijtenden toon, ja zelfs eenigszins boos, want reeds van kind af had zij voor het meisje gezorgd.

‘Wees niet boos op mij, tante Anne,’ riep Louise smeekend, ‘ge hebt mij immers niet meer noodig. Isabel zal bij u blijven.’

‘Jawel, dat ziet er nogal mooi uit, met Frederik op den achtergrond,’ viel de oude dame haar in de rede. ‘Louise, hoe komt ge eraan?’

Miss Bane schoof dichter bij Lady Carlyle en legde het hoofd op haar schoot.

‘Tante Anne, laat ons dan weer naar uwe mooie villa in Westend terugkeeren,’ sprak zij smeekend. ‘Ter wille van mijn zielsrust kan ik hier niet langer blijven. Ik kan het niet langer aanzien, hoe hij lijdt; ik kan het niet dulden dat deze vrouw, nadat zij zoo slecht en gewetenloos met Isabel gehandeld heeft, niet eens tracht zijne achting weer te winnen, maar in plaats daarvan zich aan allerlei vermaak overgeeft. Tante Anne, deze blonde Schotsche is een zeer, zeer booze vrouw, en de ontdekking daarvan heeft hem het haar aan de slapen in enkele dagen grijs doen worden. Hebt u het niet gemerkt? Tante Anne, laat ons van hier gaan, ik kan het niet verdragen.’ En miss Bane stond op en verliet zeer geroerd de kamer.

‘Mijn God, wat moet dat beteekenen?’ vroeg Isabel verwonderd.

Lady Carlyle zweeg een poosje.

‘Ik heb haar begrepen,’ sprak zij eindelijk. ‘Arme Louise, arm kind! Zij gelijkt in zooveel opzichten op mij, en zal juist handelen zooals ik. Weet ge, Isabel, waarom - hoewel ik mooi was, even mooi als gij, en rijk ook - ik ongetrouwd gebleven ben? Er was een zeker Lord, die trouwde met een ander....

> ‘Weary is young life, when blighted,
> Heavy his love, unrequited....’

‘En Louise?’ vroeg Isabel. ‘Meent ge, gelooft ge, dat ze...’

‘Zij zal, evenals ik, ongetrouwd blijven,’ sprak Lady Carlyle fluisterend. ‘Gij vermoedt niet, Isabel, hoe Charley Lady Melusine bemind heeft. Hij is met haar getrouwd, trots mijn waarschuwing, die hij destijds een vooroordeel noemde, en begreep niet, wat men hebben kon tegen de stralende zon, de vlekkelooze godin, die Melusine in zijn oog was. Het zou voor hem een zegen zijn, als hij van haar scheidde, want haar aanblik zal de wonde altijd opnieuw doen bloeden.

Ge vraagt naar Louise?

De diadeem der hertogin von Hastings is niet voor haar bestemd, en haar eenzaam leven zal in mijn mooie, lieve villa in Westend geëindigd worden.’

Lady Carlyle stond op, om brieven te schrijven, en daar Isabel wel geneigd was de afspraak in de biblotheek te vergeten, sloop zij zonder gezien te worden het park in. Daar was het reeds echt herfstachtig, de bladeren geel, de ranken van den wilden wingerd rood, hier en daar nog een late roos, maar op de bedjes tusschen het groene, fluweelachtige gras bloeiden de kinderen van den herfst, asters, dahlia's en herfsttijrozen.

Isabel nam haar japon een weinig op, deed een paar oude handschoenen aan en betrad het grasperk om bloemen te plukken, want zij verstond de kunst uit de eenvoudigste bloemen en blâren ruikers te maken, zooals menigeen het haar uit de zeldzaamste planten niet zou nadoen.

‘Deze Chineesche winterasters zijn zoo mooi,’ zei een stem achter haar, en toen zij verschrikt en blozend omkeek, stond Frederik naast haar.

‘Modellen,’ sprak zij, op de bloemen wijzend, en voegde erbij: ‘De broeikas zal mij van den winter heerlijke bloemen leveren om na te maken, en mijn broer heeft mij reeds *carte blanche* gegeven, om daarin naar hartelust te plukken!’

‘Ik heb plan, het volgend jaar de oude leege broeikas in Hereford weer te laten inrichten,’ en toen zij een opgewekt: ‘ja, werkelijk?’ deed hooren, ging hij stralend voort:

‘Ge zoudt Hereford-House niet meer herkennen, Lady Isabel; er is reeds zooveel hernieuwd en gerestaureerd, en ook het park is weer gedeeltelijk in orde gebracht. Wel is waar ontbreken de eiken, en dat was de mooiste versiering, maar ik heb in hun plaats beuken laten planten en die zullen in weinig jaren zoo groot zijn, om een idee van de oude allee, ook slechts een idee ervan, weer te geven. Toen ik twee jaar geleden het sprookje van uw dood hoorde, was ik bijna op het punt Hereford-House te verkoopen en zoo snel mogelijk naar Indië terug te keeren!’

Isabel ging voort met bloemen plukken.

‘Dat was zeer dwaas van u geweest, Sir Frederik,’ sprak zij zacht.

‘Mij scheen het integendeel het verstandigste wat ik doen kon,’ antwoordde hij, ‘want voor wie zou ik Hereford-House weer in zijn ouden glans herstellen? Gij waart immers voor mij verloren!.... Isabel, kleine, lieve Isabel, zoudt ge, nu ge Hastings-Castle met al zijn pracht als uw tehuis hebt, je nog kunnen tevredenstellen met Hereford-House?’

Met stralenden blik zag zij hem aan.

‘Niet alleen tevredenstellen, Frederik,’ sprak zij met een aanminnig lachje onder tranen; ‘Hereford-House zal mij altijd een Eldorado zijn!’

De met zooveel zorg geplukte bloemen vielen op den grond; de tuinman moest het grasperk weer schoonmaken, maar wat kwam er dat op aan? Na langen tijd van beproeving waren twee menschen voor het leven gelukkig geworden; zij hadden alle vuur- en waterproeven glanzend doorstaan en, gelouterd tot het zuiverste goud, waren de jonge, trouwe harten eruit te voorschijn getreden. En toen men dien dag bij het diner den champagne inschonk, kondigde de hertog de verloving aan van zijn zuster, Lady Isabel Carlyle, met Sir Frederik Hereford.

De parforce-jager *comme il faut*, Sir Templeton van Templeton-Grange, trok een lang gezicht en met hem vele anderen. Melusine had er niets van geweten; zij had het ‘kinderspel’ tusschen hen beiden als geëindigd beschouwd, en het zich tot plicht gerekend voor haar schoonzuster zoo snel mogelijk een goede partij te zoeken. Nu evenwel de verloving, die zij in haar binnenste als zeer dwaas kenmerkte, bekendgemaakt werd, moest zij voor haar gasten den schijn aannemen of zij er reeds lang van wist. Nadat het diner met zijn toasten en gelukwenschen voor het jonge paar was afgeloopen, en dit naast elkaar in een der vensternissen stond, ging zij naar hen toe en reikte hen met haar liefste lachje beide handen.

‘Dat noem ik de lui overrompelen,’ sprak zij.

‘Maar hoe is dat mogelijk, Mylady?’ vroeg Frederik, zonder Melusine's hand te zien. ‘Reeds voor twee jaar, toen u mij het bericht van Isabel's dood bracht, zei ik u dat wij verloofd waren, en vóór dien tijd moet ge toch wel gezien hebben hoe de zaken stonden.’

Melusine liet haar handen langzaam vallen en het lachje verdween van hare lippen.

‘Vóór twee jaar!’ herhaalde zij. ‘Mijn God, wat kan er in twee jaar veel veranderen - ook harten kunnen dat doen. Slechts de uwen zijn dezelfde gebleven. Doch wat er ook van zij, ik wil niet de eenige zijn, die zonder gelukwensch tot u komt, al heeft die ook mogelijk geen waarde voor u,’ voegde zij er bitter, bijna vijandelijk bij.

(*Wordt vervolgd.*)

† Van Nordenskjöld.

Met Niels Adolf Erik van Nordenskjöld is een der koenste mannen der wetenschap en tevens een der meest verdienstelijke natuuronderzoekers ten grave gedaald. Hij werd 18 November 1832 te Helsingfors in Rusland geboren, studeerde daar, maakte met zijn vader, die chef was van het Finland-

sche berg- en mijnwezen, vele reizen, en werd in Stockholm tot professor van het mineralogisch instituut benoemd.

Daarop ondernam hij verschillende Poolreizen. Op zijn vierden tocht in 1868 leerde hij Spitsbergen beter kennen, en bereikte het noordelijkste tot dusver door eenig vaartuig bereikte punt. In 1870 drong hij in Groenland door en vond de drie grootste tot heden bekende meteoren. Eene vijfde expeditie bracht hem in 1872 naar Spitsbergen, waar hij overwinterde. In 1875 en '76 voer hij door de Karische Zee naar de monding van de Jenissee. Zijn grootsten roem verwierf hij door zijn noord-oostelijke doorvaart langs de kust van Siberië. Den vierden Juli stoomde de ‘Vega’ van Gotenburg uit en voer om de sedert 1742 door niemand meer bezochte kaap Tscheljuskin heen; bijna had hij de Bering-straat bereikt, maar werd den 28sten September, op slechts twee dagreizen van de Oostkaap verwijderd, zoo door het ijs ingesloten, dat hij en zijn manschappen zich gedwongen zagen tot overwintering. Eerst na verloop van tien maanden, die voor de wetenschap evenwel zeer nuttig waren, was er aan zijn gevangenschap een einde, en op den 2den September 1873 landde Nordenskjöld onverwachts in Yokohama. Jubelend vernam de geheele beschaafde wereld, die zich over het lot der expeditie zeer bezorgd gemaakt had, de blijde tijding, en de gezamenlijke terugreis was een ware triomftocht.

Nordenskjöld's laatste reis ging in 1883 weer naar Groenland. De tijd tusschen de reizen gebruikte hij om ze te beschrijven, en verdere wetenschappelijke onderzoekingen. In het jaar 1880 verleende de koning hem voor zijn verdienste den titel van Vrijheer. Nordenskjöld was ook een tijdlang lid van de Tweede Kamer, voor Stockholm, dat hem in 1870 koos.

Monaco en Monte Carlo
door H.M. Werner.
Met illustratiën.

IV.

Achter het atrium bevindt zich de groote concertzaal, al te rijk en wel wat overladen gebeeldhouwd en verguld, maar toch door hare constructie en versiering een overweldigenden indruk makend, steeds schitterend in een zee van electrisch licht, zelfs midden op den dag, wanneer daar buiten de zon nog hoog aan den hemel staat.

Tegenover het tooneel is de vorstelijke loge, waartoe eene afzonderlijke fraaie, breede trap van buiten af toegang verleent. Overigens zijn alle zitplaatsen parterre, amphitheatervormig aangebracht; gemakkelijke met rood velours bekleede fauteuils met opslaande zittingen.

De fraaie concerten, waarvan men hier doorgaans tweemaal daags kan

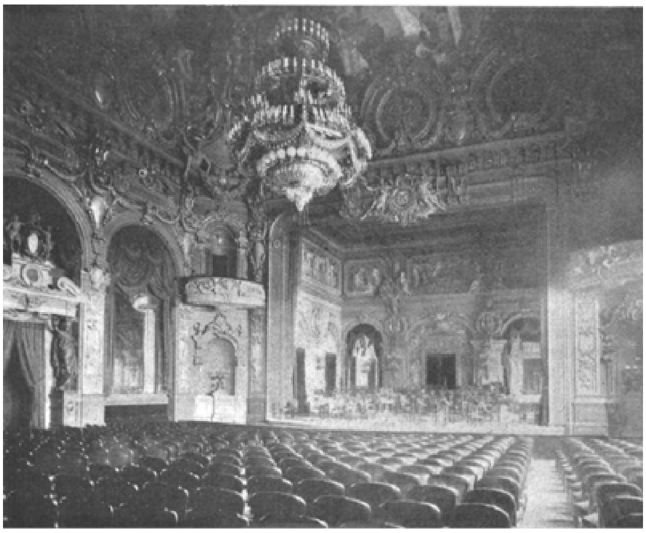

DE CONCERTZAAL IN HET CASINO.

genieten, zijn in den regel gratis; alleen voor de internationale concerten op Zondag en de classieke of symphonie-concerten des Donderdags namiddags is de entrée respectievelijk 3 en 5 frc. Het zeer volledig orchest wordt uitstekend gedirigeerd, de uitvoeringen zijn werkelijk uitmuntend en ook voor ware muziekkenners en liefhebbers genotvol, terwijl bovendien beroemde solisten, cantatrices, enz. de genoemde Zondagsche en Donderdagsche concerten door hun verrukkelijk spel en zang steeds nog een hoogeren luister bijzetten.

De opera-uitvoeringen, één- à tweemaal 's weeks, die gemeenlijk 20 frc. entree kosten, vallen doorgaans minder in den smaak, al is de zaal ook meestal stampvol door de vele vrijbiljetten, enz., die gereserveerd en uitgedeeld worden; zoowel de keuze der stukken als de uitvoering laat dikwijls veel te wenschen over. Toch kosten deze opera's veel geld en zijn zij een nagel aan de doodkist der aandeelhouders.

De aandeelhouders! Ja zeker, het geheele casino is namelijk eene naamlooze vennootschap of zaak op aandeelen.

Alvorens wij links van het atrium de niet minder ruim gebouwde, rijk gebeeldhouwde, vergulde en beschilderde speelzalen binnentreden, willen wij eerst de geschiedenis van het Casino of de Bank met een enkel woord verhalen.

In het jaar 1856 werd er eene naamlooze vennootschap opgericht, die van vorst Karel III voor den tijd van 30 jaren concessie verkreeg om te Monaco een badhuis op te richten, zooals men die meer in zeeplaatsen aan de Fransche kust aantrof, en daarbij tevens speelzalen te bouwen en te exploiteeren in den trant der toen bekende

Duitsche banken. Prins Karel voorzag dat deze

MONTE CARLO. HET CASINO EN HET CAFÉ DE PARIS.

zaak groot voordeel zou aanbrengen voor zijn vorstendom en zijn volk, was er dientengevolge zeer mede ingenomen en wees de maatschappij, die aanvankelijk hare Bank had geopend in een huis op het plein tegenover het paleis te Monaco, het voorgebergte les Spélugues aan, om daarop het nieuwe Casino te bouwen.

Het duurde evenwel tot 1860 eer het nieuwe Casino geopend werd, zoowat gelijk met het in de onmiddellijke nabijheid gelegen Hotel de Paris, dat, in de laatste veertig jaren voortdurend vergroot en verbouwd, steeds een der eerste en meest comfortabel ingerichte, maar ook duurste hotels van Monte Carlo is gebleven.

Het Casinogebouw was echter bij den aanvang nog tamelijk eenvoudig ingericht; de directie begreep dat evenzeer als het publiek, doch het ontbrak haar aan het noodige geld om de zaak de gewenschte vlucht te doen nemen.

In deze omstandigheden vervoegde zich op zekeren morgen, den 31en Maart 1860, de heer François Blanc, een zeer gefortuneerd en ondernemend man, te Homburg algemeen bekend, tot de heeren der directie te Monaco en zeide zonder eenige inleiding of omwegen: ‘Ziehier eene portefeuille met 1.700.000 frc. aan banknoten, wilt ge mij daarvoor uwe concessie afstaan? Ik ben van plan heden namiddag weder naar Nice te vertrekken, geef u drie uren tijd hierover na te denken en ga nu dejeuneeren; om halfdrie kom ik terug om uw antwoord te vernemen.’

Op het bepaalde uur kwam hij ook terug. De directeuren hadden inmiddels met vorst Karel geconfereerd, die onmiddellijk zijne toestemming had gegeven, en zonder veel onderhandelen werd de koop op staanden voet gesloten.

Nu was de zaak in goede handen; de heer Blanc was een uitstekend financier, een waar genie in dat opzicht, wien bovendien alles gelukte wat hij ondernam.

Het oorspronkelijk gebouw maakte nu plaats voor een flink Casino, bestaande uit eene voorzaal, de Moorsche zaal, waar de speeltafels waren opgesteld - zóó genaamd van wege hare oostersche versieringen - en eene kleine concertzaal, voor dien tijd geheel voldoende aan de eischen en verwachtingen der vele gasten. De fraaie tuinen werden aangelegd, de zeldzame boomen en gewassen van heinde en ver aangebracht en geplant en romdom dat alles verrezen hotels en villa's bij menigte. In 1866 werd de rots des Spélugues met hare omgeving officieel gedoopt ter eere van prins Karel, met den naam van Monte Carlo, die sedert in de geheele beschaafde wereld algemeen bekend en berucht is geworden.

In den zomer van 1878 werd, onder leiding van den bouwmeester Charles Garnier, het geheele Casino wederom verbouwd en verrees de prachtige theaterzaal, die wij zooeven beschreven. Later is daar nog aangebouwd de zaal voor de trente et quarante, waarvan wij hierachter eene afbeelding geven, en twee jaar geleden eindelijk nog de nieuwe zaal voor de roulette, la salle Schmidt, aldus genaamd naar haren

bouwmeester. Middelerwijl is na den dood van den heer Blanc de zaak weder eene naamlooze vennootschap geworden en zijn dus de aandeelhouders nu feitelijk de bezitters daarvan.

Links van het atrium dus treedt men de be-

ruchte speelzalen binnen. Aan den ingang staan een paar oude vertrouwde bedienden, die toezien, dat niemand binnengaat, zonder van eene toegangskaart te zijn voorzien, dat men behoorlijk gekleed is, de dames een hoed ophebben en de heeren de hunne van het hoofd nemen, dat men geen stokken, parasols, tooneelkijkers, enz. bij zich heeft, ja zelfs dat men geene grijze of witte schoenen aanheeft! De etiquette stelt dus hier ook al hare eischen.

Daar binnen bewegen zich doorgaans eenige duizenden menschen van beider sekse, voor het meerendeel gegroepeerd om de twaalf roulette- en vier trente-et-quarante-tafels, waar het spel iederen dag van 's morgens 11 uur tot 's avonds 11 uur onafgebroken wordt voortgezet.

Wil men de zalen verlaten, dan gaat men door de middendeur uit; drie dubbele deuren namelijk verbinden deze zalen met het atrium. Onophoudelijk stroomen de menschen naar binnen en weder naar buiten, en menigeen gaat in, niet alleen in de hoop, maar ook in de heilige overtuiging fortuin te zullen

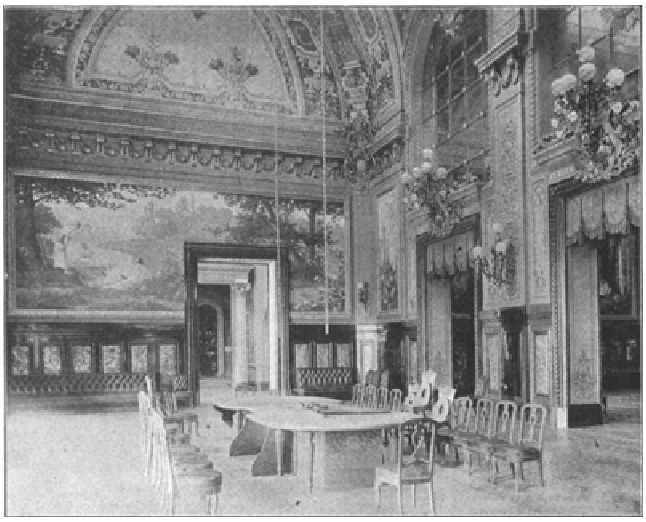

DE ZAAL DER TRENTE ET QUARANTE.

maken, die korten tijd daarna weder verdwijnt, met de treurige ervaring, dat men evengoed en even spoedig kan verliezen als winnen, om in het atrium of in de buitenlucht troost te zoeken in het rooken eener cigarette en in de overpeinzing hoe het toch mogelijk is, dat men het altijd precies verkeerd kan raden.

Aan despeeltafels zelven gaat het in den regel vrij kalm toe. Er wordt doorgaans niet luid gesproken, doch er heerscht een voortdurend gegons, systematisch afgebroken door het gesnor van het balletje der roulette en de vaste formules en aankondigingen der croupiers: Messieurs, faites vos jeux! Le jeu est fait! Rien ne va plus! Seize, rouge, pair et manque! enz. enz.

Aan iedere roulettetafel zitten zestien spelers en zes croupiers of employés, zooals deze heeren officieel genoemd worden. De tafel is langwerpig ovaal, met groen laken bekleed, - groen is de kleur der hoop - in het midden is de roulette, eenigszins ingezonken aangebracht. Aan iedere zijde daarvan zitten twee croupiers en achter elk tweetal zit op een hoogeren stoel een derde, de zoogenaamde chef de table, die toezicht houdt op de handelingen der vóór en tegenover hem zittenden en op de richtige uitbetaling der winnende kansen. Bovendien zit er nog aan ieder uiteinde der tafel een croupier om bij het opzetten van het geld door de spelers, het inrekenen

der verlorene mises en de uitbetaling der winsten behulpzaam te zijn. Aan beide zijden der roulette is op of in het groene laken een zoogenaamd tableau aangebracht, waarop de spelers hunne mises plaatsen en dat doorgaans bij iederen zet wordt volgespekt met 5frc. stukken, louis, enz.

Dat er menigmaal twist ontstaat tusschen de spelers, doordat twee verschillende personen zich eenzelfden inzet met de daarop uitbetaalde winst trachten toe te eigenen, valt niet te verwonderen, vooral niet omdat sommigen de inrichting van het spel niet voldoende kennen, anderen onoplettend zijn en er zich bovendien vaak oplichters, echte chevaliers d'industrie, rondom de tafels bevinden, die, zonder ooit iets op te zetten, bij de uitbetaling onmiddellijk zeer handig wat wegnemen en zich daarmede verwijderen. De daaruit ontstane redetwisten, die soms zeer heftig kunnen zijn, worden in den regel door de chefs de table beslecht, en gewoonlijk betaalt de Bank dan nog maar eens een tweede maal weder uit, om den vrede te herstellen en stagnatie in den gang van het spel te voorkomen. Zij kan dat van hare winst licht doen, te meer daar het steeds kleine inzetten geldt; wordt er met goud of biljetten gespeeld, dan zien de croupiers nauwlettend toe wie opzet, opdat geen ander een oogenblik later met opzet en winst kan gaan strijken.

De bovenbedoelde chevaliers d'industrie, evenals de zakkenrollers, die hier evenmin als overal elders, waar vele menschen opeengedrongen staan, ontbreken, spelen evenwel gevaarlijk spel, evenals degenen, die het wagen met valsch geld te spelen, vooreerst toch wijl een groot gedeelte der spelers die practijken kent en daarvoor op zijne hoede is, voorts, omdat de croupiers op dit punt doorgaans zeer wakker zijn, en eindelijk nog door de uitgebreide surveillance in de zalen van inspecteurs, mouchards, enz., die tevens ook daar zijn om de croupiers en chefs de table te controleeren en voor dezen soms geheel onbekenden zijn. Want ook onder de croupiers of employés zijn vaak oneerlijke lieden, echte dieven, die er allerlei slinksche en handige manoeuvres op nahouden, om goudstukjes te doen verdwijnen, zonder dat iemand het merkt, ja, hiertoe dikwerf met spelers of speelsters als compères in verbinding staan. En geen wonder, dat jonge mannen, die dagelijks het goud met duizenden en duizenden door hunne handen laten gaan, die zien hoe weinig de waarde ervan aldaar wordt geteld en hoe roekeloos er voortdurend mede wordt omgesprongen, - al worden zij zelven ook goed betaald - voor de verleiding bezwijken, om zich af en toe ongemerkt een enkel louitje toe te eigenen. Oude employés hebben ons verzekerd,

dat die verleiding sterker is, dan men wel zou denken, ook al is men wezenlijk in den grond een stipt eerlijk en braaf mensch.

Aan de trente- et quarantetafels gaat het in den regel kalmer en rustiger toe dan bij de roulette. Wijl hier de minste inzet een louis of napoléon d'or is, treft men hier meer de groote en ernstige spelers aan. Bovendien zijn er maar twee kansen: rood of zwart en kleur of inverse, dat is: tegengestelde kleur. Het spel gaat dientengevolge veel vlugger en bedaarder in zijn werk. Er zijn aan iedere tafel maar vier croupiers en twee chefs de table daarachter, zoodat het aantal zitplaatsen voor de spelers achttien in plaats van zestien is. Dit spel geeft veel minder afwisseling, er wordt minder gepraat en gelachen en men hoort er niet het voortdurend snorren van het balletje door de roulette, gevolgd door het eigenaardig getik, wanneer het den rand verlaat om op een of ander nummer een oogenblik uit te rusten. Hier staat goud winnen - of verliezen - op den voorgrond; zij, die louter voor hun genoegen of tijdverdrijf spelen, vindt men in den regel bij de roulette.

Wil men evenwel de haute volée van Monte Carlo zien, de wezenlijk fraaie, fijne, deftige toiletten, de heusch gedistingeerde dames met echte diamanten en paarlen, dan moet men des avonds tusschen 9 en 11 uur in de zalen der trente et quarante komen. Het is er dan druk en vol, eene algemeene rendez-vous-plaats, als op eene groote avondreceptie; het gezelschap is er doorgaans beschaafd en wellevend, de fatsoenlijke man gevoelt er zich meer thuis, al moet men toch nog steeds voor alle gebeurlijkheden op zijne hoede zijn, daar het hier geen bepaald gesloten gezelschap is en de entrée voor een ieder, die toegang tot de speelzalen heeft, ook hier steeds openstaat.

Doch haasten wij ons om de drukke en duffe zalen van het Casino te verlaten, ten einde wat op te frisschen in de heerlijke lucht daar buiten.

Wij dalen daartoe de breede, wit marmeren trappen af, die buiten het gebouw toegang tot den hoofdingang verleenen. Welk een heerlijk uitzicht boven op die trap! Vóór ons een kolossaal rond grasperk met sierlijke palmen en andere boomen en fraaie, keurig onderhouden bloembedden, omgeven door een breed steenen trottoir met banken in het rond om uit te rusten. Honderden menschen wandelen daar steeds omheen, terwijl rijtuigen, omnibussen, automobielen en de electrische tram voortdurend op- en afrijden. Daarachter een groot, langwerpig, langzaam oploopend grasveld met randen en perken van geurende rozen, cyclamen, anemonen en andere bloemen en een vijver in het midden. Rechts en links daarvan eene rij van reusachtige palmen en daarnaast aan weerskanten een breeden rijweg naar omhoog; op den achtergrond, recht tegenover het Casino, het sierlijke gebouw der Crédit Lyonnais. Daarachter hotels, villa's, winkels, magazijnen, en nog hooger het nieuwe, reusachtige Riviera Palace, alles meer en meer stijgend tegen den rotsachtigen bergketen, door het groote hotel van la Turbie en het fort op den nog hooger gelegen Mont Agil bekroond. Tusschen de olijvenbosschen ziet men de tandradbaan kronkelen, die Monte Carlo met la Turbie verbindt, met de tusschengelegen halten Monte Carlo supérieur en Bordina.

Rechts van het Casino valt het oog onmiddellijk op het een paar jaren geleden verbouwde en zeer vergroote Café de Paris, waar in de namiddaguren buiten en binnen en onder de breede veranda honderden zitten hun morgendrank te gebruiken onder het genot van hoogst middelmatige muziek der aan het tegenover gelegen Hotel de Paris voor vast verbonden troep Tziganen.

Dit hotel, met het Casino en genoemd café eigenlijk één en daaraan verbonden, is een der oudste, grootste en duurste hotels van Monte Carlo, door vele groote en rijke lieden, Engelschen, Russen, Amerikanen. bij voorkeur bezocht, die dan ook met een omnibus met vier schimmels bespannen en twee knechts in keurig en rijk livrei op den bok, van het station van aankomst worden afgehaald. Het hotel, ofschoon slechts een dertig treden van het Casino verwijderd, heeft daarmede verbinding door eene onderaardsche gang met liften, zoodat de gasten desverkiezende geen pas door de buitenlucht behoeven te doen om van het eene gebouw naar het andere te komen. Het hotel heeft zijne eigene tuinen met lawn-tennisveld, enz., even keurig onderhouden en rijk van zeldzame boomen, planten en bloemen voorzien als die van het Casino zelf.

Aan denzelfden kant, een weinig verder, ziet men het gebouw des Beaux-Arts met zijn glazen dak. Hierin vindt men des winters eene permanente tentoonstelling van schilderijen van levende meesters, voorts dagbladen, tijdschriften, enz. Ook dit gebouw behoort tot het Casino; de toegang is vrij en kosteloos. Er is ook eene kleine theaterzaal, waar dikwerf in het namiddaguur lezingen en conférences gehouden of kleine Fransche tooneelstukjes opgevoerd worden, doorgaans tegen eene entrée van 3 frc.

Komt men het Casino uit en gaat men links om het Hotel de Paris heen den weg af naar de Condamine, dan heeft men onmiddellijk aan de rechterhand, schuin tegenover het postkantoor, het groote Monte Carlo-hotel. Naar de vier groote benedenzalen daarvan, aan weerszijden der vestibule is - zooals wij reeds boven mededeelden - de leeszaal van het Casino tijdelijk verplaatst geweest. Deze zalen zijn eveneens den geheelen dag toegankelijk voor alle leden van de cercle des étrangers. Men vindt er eene groote menigte dag- en weekbladen in alle talen - voor de Hollanders bijv. de Telegraaf en de Nieuwe Rotterdammer - voorts tijdschriften, illustraties, boeken, enz., terwijl een dezer zalen is ingericht tot schrijfzaal, waar men rustig zijne correspondentie kan afdoen en zelfs postpapier en enveloppen, zooveel als men begeert, gratis bekomt.

Waar ter wereld elders vindt men toch een Casino, dat zooveel genot en gemak geheel gratis aanbiedt! Wel is waar stelt het een ieder in de gelegenheid daaraan ongemerkt mede te betalen, doch het dwingt, noch direct, noch indirect, niemand hiertoe, ja, wat meer zegt, het geeft zelfs bij die gelegenheid eene nagenoeg gelijke kans, om, in stede van mede te betalen, nog, even ongemerkt, een aardig slaatje extra te maken!

't Laatste afscheid, door J.A.

Ruw schudt de storm huizen en boomen.

Deuren en ramen rammelen. Tegen de ruiten klettert af en toe een hevige regen of hagel. De wind scheurt en trekt aan alles, beproevende los te maken, wat zich wil loslaten, te vernielen, wat zich heeft losgelaten.

't Is in een oorverdoovend stenen en kraken, terwijl een jong, rijkbegaafd man zijn' laatsten strijd strijdt.

Goddank, thans onbewust! Veel heeft hij voor de wetenschap gedaan, de wetenschap voor hem. Zij verlichtte zijn' strijd. De afmattende, hopelooze strijd tegen de tuberculose loopt nu ten einde.

Gehuld in een warmen mantel, leunt zijn jonge vrouw, rillend van ontzetting en vreeze, tegen den dreunenden deurpost. De Broeder, die sinds eenige weken haar 's nachts enkele uren aflost, heeft hare plaats aan 't sterfbed ingenomen.

Rusten kan zij niet meer. Toch heeft zij 't sterfbed verlaten. Niet om te rusten, maar uit vreeze.

'Mevrouw, wilt u bij de laatste oogenblikken tegenwoordig zijn, zoo kom!' waarschuwde de Broeder.

‘Neen, Broeder, neen, dat niet. 'k Heb nog nooit iemand zien sterven, en dan hem!’

‘Neen, o neen!’ kwam 't nogmaals over de bevende droge lippen.

De arme vrouw, zij kan niet meer. Zeven weken reeds heeft zij met onverstoorbare kalmte haar patiënt geholpen, hem gesteund en moed ingesproken.

‘Aan jou houd ik mij vast, lieveling,’ schreef de lijder op zijn leitje.

‘'k Zou zoo graag nog wat bij jelui blijven; jou vast vertrouwen in mijn herstel doet ook mij gelooven aan mijne genezing.’

‘Vrouwtje,’ was 't een anderen keer, toen, na eene hevige bloeding, hij 't moede hoofd tegen hare borst liet rusten en zij hem zacht streelend kalmte en troost dacht te hergeven, ‘Moesje, als 't lot wil, dat ik sterf, laat mij dan zóó sterven.’

De tranen, die in haar oogen brandden, ze droogden op. De snik smoorde in haar keel. Waar kwam de kracht vandaan, die haar dwong tot opgewektheid, terwijl haar hart werd saamgenepen van angst!

‘Lieve man, wat eene booze plannen; neen oudje, Moesje laat je nooit los, hoor,’ klonk 't overtuigend.

Tevreden en rustig was weer het dierbare gelaat, toen 't hoofd voorzichtig in 't gemakkelijke kussen werd gevlijd.

Nu is 't einde daar en zij mist den moed om haar armen lijder te zien heengaan.

Dat hij gaan moest, dat wist zij sedert Woensdag, en nu is 't reeds Zaterdag en weer denkt men 't einde genaderd.

Bij de eerste bloeding heeft zij op zijn verlangen de slapende kindertjes uit hun bedje hem ten afscheidskus gereikt. Kalm heeft ze de bloederige wangetjes gereinigd en hen elders ter ruste gelegd.

Dat was 't eerste afscheid.

Toen bleek echter de levensdraad, die daar in 't onzichtbare deel onzer wereld eindigt, nog hecht en sterk bevestigd.

De gevreesde dood naderde, maar moest terugtrekken.

De patiënt mocht herstellen, althans in zooverre, dat hij weer kon werken.

‘Naar Davos,’ luidde 't oordeel der wetenschappelijke wereld.

‘Naar Davos dan,’ besliste zij.

Dringend, bijna hard heeft zij hem 't afscheidnemen verlicht, toen hij alleen heentrok naar Davos. ‘Moesje, Moesje!’ klonk 't snikkend.

‘'t Is voor altijd. Moesje, ik kan niet heen, laat me liever hier sterven.’

‘Man,’ heeft zij hem toen ernstig toegevoegd, ‘dat is zeker wel 't gemakkelijkst, niet waar?’

‘Je hebt gelijk Moes. Jongens, Pa zal sterk zijn hoor, wees lief tegen je maatje!’ Nog een zoen.

Reeds is zij beneden en roept: ‘Man, 't rijtuig is voor en nu kan ik den sleutel van den koffer niet vinden. Ja, daar heb je 't nu weer, waarom heb je mij den sleutel nu maar niet gegeven, nu is 't weer een gezoek op 't laatst.’

Alles zoekt ze af, geholpen door haar ongelukkigen lieveling.

Toen zij ziet, dat hij zijne kalmte heeft herwonnen, vindt zij den sleutel in haar zak.

Lachend, plagend verlaten zij 't huis, zonder dat hij het bemerkt. De groet der kinderen gaat verloren, maar daarvoor zal zij ze aanstonds wel schadeloosstellen. Hij moet kalm zijn en manlijk.

Ook na dit tweede afscheid zouden de blijde dagen nog terugkeeren.

De patiënt keerde weer en was opnieuw in staat zijne bezigheden te hervatten.

En nu, nu heeft zij gesidderd van neen.

Nu heeft ze 't hoofd gestopt onder de dekens, omdat zij 't wonderbaarlijke, dat gebeuren zal, vreest. Zij durft dat niet bijwonen.

Plots staat zij aan de deur der sterfkamer.

't Geluid kwam van elders. 't Was 't water dat begon te razen.

Even zien is blijven.

Haar vaalbleek gelaat staat strak, scherp geteekend door de kringen der afmatting. 't Moede hoofd zocht steun tegen den deurpost. Zij ziet den stervende nog steeds ademen.

Wat is dan toch sterven? De diepe, snikkende ademhaling blijft 't eenig bewijs van leven.

Daar beweegt hij den arm. Zij voelt 't, hij zoekt. Zij is er, Goddank!

Rillend van angst herneemt zij hare plaats. Zij weet weer, wat haar plicht is.

Zij zal haar armen lieveling niet alleen laten.

Als hij eens ontwaakt was, en haar niet had gevonden Dankbaar, dat hij van hare zwakheid geen weet gehad heeft, tracht ze tot kalmte te komen.

Met zijne hand in de hare is geheel haar wezen weer aandacht en zorg.

Geen gebaar van hem mag onbegrepen blijven!

Eene schuifelende beweging aan de deur tracht hare aandacht te trekken. Men wenkt.

Voorzichtig richt zij zich op en aarzelend luisterend, verwijdert zij zich eenige stappen.

Daar wordt de stervende weer onrustig.

Afwijzend wenkend, herneemt zij hare plaats.

‘Ondeugend manneke, groote dwingeland, weet je nu ook al dadelijk weer, dat Maatje even was opgestaan? Zal je dan je leven nooit eens beteren? Nu, verwende jongen, wie is Maatjes liefste kind?’

De stervende glimlachte op die vleitaal, en opent nog eenmaal de oogen.

Een enkele blik van zoete herkenning, een lach, een zucht, een zacht verruimd ‘hè, hè,’ 't oog breekt, de adem gaat langzamer en 't leven ontvliedt met een zachten zucht.

Een zonderling duel.

In het Noordwesten van Spanje vormt de rivier de Bidasoa de grensscheiding tusschen Spanje en Frankrijk. Op het midden der brug behoeft men dus slechts één stap te doen om van den eenen staat in den andere te komen.

Deze omstandigheid maakte men zich ten nutte bij een duel op een tijd, dat de wetten in zake het duel in beide landen zeer streng gehandhaafd werden. Een jonge Franschman had een dito Spanjaard uitgedaagd op den degen en de laatste nam de uitdaging aan op voorwaarde, dat het duel zou plaats hebben op de Bidasoabrug, omdat zij dan het best de zware straffen, die op die overtreding stonden, ontgaan konden. De Franschman zou namelijk op Spaanschen en de Spanjaard zich op Franschen bodem begeven.

In bijzijn van vele nieuwsgierigen had het duel plaats. Aan beide zijden werden er eenige degenstooten toegebracht.

Nu stond de zaak zoo: De Franschman kon in zijn vaderland niet ter verantwoording geroepen worden, omdat hij in Spanje geduelleerd had, en de Spanjaard kon verklaren, dat de zaak in Frankrijk was afgehandeld. Beiden konden dus niet in hun eigen land strafrechterlijk vervolgd worden.

Daar het destijds in Frankrijk noch in Spanje aan strijdlustige heetkoppen ontbrak, scheen de Bidasoabrug hen een geschikte plaats toe om hen voor een gerechtelijke vervolging te vrijwaren. Doch de regeeringen van beide landen werden er opmerkzaam op. De grenswacht zoowel als de tolbeambten kregen strenge bevelen, om wanneer er weer dergelijke duelschandalen op de brug mochten plaats hebben, ze desnoods met geweld te voorkomen. En zoo gebeurde het ook.

Lady Melusine.
(*Vervolg van blz.* 387.)

‘Wij weten, dat de arme Sir Ralph ons van uit den hemel zegent,’ sprak Isabel ernstig.

Melusine werd bleek tot aan de lippen en verwijderde zich. Zij had geen behoefte gevoeld zich tot deze beide gelukkigen te wenden, slechts uit convenance had zij het gedaan en zij was afgewezen; daarom begaf zij zich weer onder haar gasten, die huldigden, die benijdden haar. Onder hen was het haar beter, want men

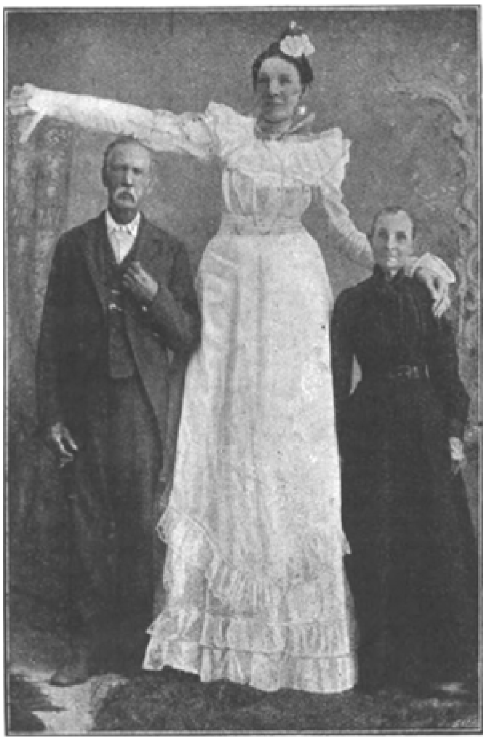

MISS ELLA EWING MET HAAR VADER EN MOEDER. (Zie bladz. 399.)

meende dat zij was zooals zij zich voordeed; onder deze vreemden was zij niet eenzaam en verlaten, zooals onder haar familie.

En toch vond zij na deze in vroolijke stemming doorgebrachte dagen en half doorwaakte nachten geen rust, en de slaap ontvlood haren oogen. Dikwijls bracht zij de donkere uren van de herfstnachten slapeloos door, om bij het ochtendgrauwen in een lichten sluimer te vallen, telkens wakker geschrikt door spookgestalten, door haar geweten te voorschijn geroepen. Een vergulde engel droeg aan een fonkelende hertogskroon de zware, lichtblauwe atlasgordijnen van haar ledikant, maar geen engel des hemels hield hier de wacht, slechts spookgestalten omzweefden haar legerstede.

Na zulke angstig doorwaakte nachten was het natuurlijk, dat zij er over dag afgemat, bleek en ellendig uitzag; zij moest dus slapen om haar schoonheid niet te verliezen. Zij riep nu den vriend van zoovelen, die niet slapen kunnen, te hulp - het zenuwsterkende chloraal. Gelukkigerwijze werkte het zoo op haar, dat zij er slechts een geringe dosis van noodig had, maar op den duur liet het toch ook zijn slechten invloed voelen.

Met Mount-Severn vermeed zij zorgvuldig het samenzijn, want het was noodzakelijk dat hij onkundig bleef van het feit, dat de papieren niet meer in haar bezit waren. Zij dankte hem evenwel een nieuw genoegen, dat tot een hartstocht werd en dat den stillen toorn van den hertog nog deed toenemen. Sir Robert had namelijk een roulette laten komen, en nadat zij de duivelachtige bekoring van het spel had leeren kennen, speelde zij met een bijna waanzinnigen hartstocht en verloor daarbij de hoogste sommen met zulk een onverschilligheid, als Sir Robert zelfs in de dagen zijner grootste verkwisting niet aan den dag gelegd had.

Zoo stortte zij zich van het eene genoegen in het andere, en was onuitputtelijk in het uitdenken van nieuwe amusementen. Men speelde comedie, danste, arrangeerde pic-nics, maakte prachtige rijtoeren, ja, er werd zelfs een zeilwedstrijd gehouden op den in de nabijheid zijnden stroom. Het was door den invloed van Melusine op Hastings-Castle een 'dolle boel' geworden, waaraan Lady Carlyle de jonge meisjes zooveel mogelijk trachtte te onttrekken.

Frederik Hereford had er op aangedrongen om spoedig te trouwen, maar Lady Carlyle had geantwoord, dat er vóór Mei van 't volgend jaar niets van komen kon, daar haar nicht een groot uitzet moest hebben, dat men niet inderhaast kon gereedmaken, en bovendien moest Hereford-House onderstboven gekeerd worden om een dochter uit het huis Hastings-Carlyle waardig te kunnen ontvangen.

Frederik moest dus wel geduld hebben en openlijk verklaarde hij, dat zijn middelen nog niet toelieten Hereford-House geheel te vernieuwen, een opmerking, die na langen tijd het eerste lachje op het gelaat van den hertog te voorschijn riep.

De goede Frederik zette van louter verbazing onnatuurlijk groote oogen op, toen de hertog hem de som noemde, die hij Isabel als bruidschat zou meegeven; 't was werkelijk een vorstelijk geschenk, het rijkste paar uit het Britsche rijk waardig.

'Ten slotte zult ge nu nog denken, dat ik Isabel om haar geld trouw,' sprak Frederik, nadat hij van zijn eerste verbazing bekomen was.

De hertog lachte luid.

'Frederik, je bent gewoon kostbaar,' riep hij uit. 'Hebt je dan heusch gedacht dat ik mijn eenige op zoo zonderlinge wijze teruggezonden zuster zonder eenigen bruidschat

zou laten trouwen? Neen, het kapitaal der verloren briljanten zal Isabel van mij terug ontvangen.'

Nu was alles anders. Frederik vertrok naar Londen om handwerkslieden en kunstenaars naar Hereford-House te zenden; hij zelf ging er ook heen om de naburige landerijen, die een oude bezitting der Herefords geweest waren, weer op te koopen

Isabel ondernam in dien tusschentijd een belegering van den boekentoren, en trachtte Mr. Roy te bewegen zich over te geven.

Op haar verlangen zou hij namelijk Hastings-Castle met Hereford-House verwisselen, want zij wilde den goeden, ouden man, die zich zoo haar vriend getoond had, steeds bij zich hebben, om hem op zijn ouden dag te kunnen verzorgen.

Hij overwoog lang het voor en tegen. Toen evenwel de hertog het voorstel zijner zuster ondersteunde, gaf hij toe, en hij had nooit berouw van zijn besluit.

In de lange linden-allee, die het park van Hastings-Castle doorsneed, liep op een zonnigen herfstmorgen Louise Bane heen en weer. Haar lief gezichtje, anders frisch en vroolijk, was nu ernstig en bleek. Lady Carlyle had haar beloofd binnen een week naar Londen terug te keeren, en Louise was er haar hartelijk dankbaar voor, hoewel het haar smartelijk aandeed van Hastings-Castle en velen, die haar daar lief waren, te moeten scheiden.

Juist toen zij zich omkeerde om naar huis te gaan, kwam de hertog haar tegemoet.

'Goedenmorgen, miss Louise,' sprak hij vriendelijk. 'Zooals ik hoor, gaat ge ons spoedig verlaten. Ge hadt nog wat moeten blijven; ik had tante Anne en u nog zoo graag tot na het Kerstfeest hier gehouden.'

'Het is beter dat wij gaan, Mylord,' sprak zij zacht, en voegde erbij: 'Het leven hier vermoeit mij zoo, er blijft geen rustig uur voor ernstigen arbeid over.'

Lord Hastings zuchtte diep.

'Ge hebt wel gelijk,' antwoordde hij, 'ook ik voel mij afgemat, en daarom was mij een kalm uurtje aan tante Anne's haard dubbel aangenaam. Maar ik kan toch de gasten niet wegjagen, en bovendien, als man heb ik meer physieke kracht om een moreelen slag te dragen, hoewel hij zijn sporen ook uiterlijk aan mij achtergelaten heeft,' besloot hij, met de hand langs zijn vergrijsde slapen strijkend.

'Als zij nog een greintje gevoel had, moesten deze zilverdraden uw vrouw tot een eeuwig stom verwijt zijn,' bracht Louise er met gloeiende wangen en met tranen omfloerste oogen uit.

'De harten der Schotsche vrouwen zijn zoo koel als de bergreuzen hunner Hooglanden,' maar deze zinspeling op de hem toegebrachte wonde spoedig weer mijdend, ging hij opgewekter voort: 'Sir Edward Albercrombie, onze Iersche gast, heeft ons plotseling vaarwelgezegd; hij scheen zeer aangedaan. Ik had reeds aan een tweede bruiloft gedacht, Miss Bane.'

Louise werd purperrood.

'Sir Edward heeft mij gevraagd zijn vrouw te worden,' antwoordde zij beslist. 'Maar ik kan het niet doen, Mylord.'

Er ontstond een kleine pauze.

'Ik mag mij natuurlijk niet met de zaak bemoeien,' begon de hertog weer, 'maar als vriend mag ik wel een goed woord doen voor Sir Edward, dien ik persoonlijk hoogacht en die stellig een goed echtgenoot zou zijn. Maar hij is een Ier; mogelijk stuit u dat tegen de borst.'

‘Dat is het niet,’ antwoordde Louise met afgewend gelaat. ‘Ik ben besloten ongetrouwd te blijven.’

‘Meisjesgrillen, miss Louise.’

‘'t Kan zijn,’ antwoordde zij zacht. ‘Maar gelooft gij, dat iemand zulk een besluit neemt om een gril?’

Lord Hastings zag haar in het gelaat.

‘Als men nog zoo jong is als gij,’ sprak hij lachend, en ernstig voegde hij erbij: ‘Ik wil u niet plagen, maar tante Anne maakte onlangs een opmerking, alsof....’

‘Schenk geen aandacht aan hetgeen tante Anne zegt. Ik verlaat Hastings-Castle misschien voor altijd, maar mijn gebed zal steeds bij u zijn, en....’

Snikkend hield zij op en verliet haastig de linden-allee. En de hertog zag haar na met vochtige oogen, want hij wist van dit oogenblik af, dat Louise Bane hem beminde, zooals Melusine Holwell hem nooit had liefgehad.

XV.

Een week was verloopen en Lady Carlyle was nog steeds met miss Bane en Isabel op Hastings-Castle. De veranderingen, die men in hare villa zou aanbrengen, waren nog niet gereed. Bovendien had Frederik beloofd nog op Hastings-Castle te komen om afspraken te maken met Isabel, vóór deze met tante Anne naar Londen ging om haar uitzet te bestellen.

Op Hastings-Castle was het intusschen stil geworden; de meesten der gasten waren vertrokken en Melusine had reeds haar verlangen uitgesproken een serie andere gasten te vragen, maar de hertog was daartegen opgekomen; tot na Kerstmis wilde hij rust hebben, dan zou hij zich weer in het onvermijdelijke schikken.

Melusine was met dit besluit weinig ingenomen, want zij had die eeuwigdurende afwisseling noodig om de gevoelens, die in de eenzaamheid bij haar bovenkwamen, te verstikken, maar zij bezat niet meer de kracht haar zin door te drijven.

Het was een heerlijke Octobermorgen toen Melusine, om haar eenzaamheid te verzetten, na den lunch een wandeling ging maken. Zij ging over het groote grasperk en sloeg den weg in naar het woud waar Sir Ralph vóór twee jaar den dood gevonden had.

‘Is het waar wat die twee in den trein elkaar destijds vertelden? Heeft hij zich in vertwijfeling zelf het leven benomen? Is dat haar geheim?’ vroeg de hertog zich af, die, aan 't venster staande, de heerlijke gestalte nakeek.

Maar nog een ander bemerkte haar verdwijnen; 't was Mount-Severn, en zijn besluit was genomen: hij zou haar op een afstand volgen en tot een onderhoud, wat zij steeds vermeed, dwingen.

Melusine zette haar wandeling voort, hier een late bloem, daar een half verdord blad plukkend. Het was een zeldzame ruiker dien zij samenbond, dor en droevig als haar eigen ziel.

Zoo bereikte zij den zoom van het woud en de plaats, die dikwijls tot rendez-vous van de jagers diende.

Haar ruiker bekijkend, dacht zij: ‘Voor mij is het ook herfst en mijn hart is dood en koud als een steen.’

Steeds verder ging zij, tot zij kwam aan den machtigen eik, waaronder Sir Ralph gestorven was. Hier hield zij stil en knielde neder. Maar geen traan verlichtte haar bezwaard gemoed; stom, met strakken blik, zag zij naar de plaats, die het bloed van dezen man gedronken had. Zij zag de donkere plek in het mos alle nachten voor zich,

den ouden man omvallen en met de hand naar het hart grijpen; zij hoorde steeds zijn laatste woorden.

En dat moest geluk beteekenen?

Toen zij zoo naar die plaats keek, trokken alle beelden uit haar kindsheid haar voorbij; het was begonnen met zonneschijn en vroolijkheid en het zou eindigen met - ja - waarmee?

Wat lag er veel tusschen toen en nu! Melusine had het wel van verdriet kunnen uitgillen, maar wat hielp het? Zij bleef geknield tegen den ouden eik leunen en langzamerhand kwam er een zeldzame kalmte over haar, een groote mate van apathie, die iets van berusting in zich had.

Plotseling werd zij opgeschrikt door een geruisch in een naburig boschje.

‘Gij, Melusine - en juist hier?’ vroeg Mount-Severn.

Melusine stond dadelijk op, nam haren ruiker en maakte zich gereed om naar huis te gaan.

‘Ge zijt me gevolgd,’ sprak zij eenvoudig.

‘Dat kan ik niet ontkennen, maar ik heb u tijd gelaten tot uw overpeinzingen; “steeds discreet” is mijn leus,’ antwoordde hij beleefd, en daar zij niets zei, voegde hij erbij: ‘Ik wilde u spreken.’

‘Zoo?’ Melusine keek onverschillig naar de zon, die reeds sterk naar het Westen neigde. ‘Het schijnt reeds laat te zijn, Sir Robert.’

‘De dagen zijn zoo kort, maar wij kunnen onderweg wel praten,’ sprak Mount-Severn, terwijl hij naast haar voortliep. ‘Als we langzaam loopen, duurt het drie kwartier vóór we aan het slot zijn; we hebben dan nog rijkelijk tijd om ons voor het diner te kleeden’

Zwijgend liepen zij een poosje naast elkaar voort, en eerst toen zij het woud verlaten hadden, begon hij:

‘Ik ben bang voor Isabel.’

‘Waarom?’ vroeg zij onverschillig.

‘Wat zijt ge toch koel!’ riep hij met de grootste verbazing. ‘Haar geheim is toch zeker hetzelfde dat ik ook ken, en op vrouwenmanier zal zij het onder het zegel van geheimhouding stellig den een of ander toevertrouwen.’

‘Denkt ge dat?’ vroeg Melusine moe.

‘Lady Melusine, wat scheelt u?’ vroeg Mount-Severn, staan blijvend. ‘Heb ik niet duidelijk genoeg gesproken? Ik meen dat uw bestaan van een enkel woord eener vrouwentong afhangt.’

‘Het uwe ook, Sir Robert.’

‘Alsof ik dat niet wist, maar wij hangen van elkaar af, mevrouw, als u de beleefdheid wilt hebben, u dat te herinneren.’

Melusine knikte. ‘Maar Isabel hangt van niemand af en haar geheimhouding schijnt ge nog in twijfel te trekken?’

‘Wat heeft Isabel er mee te maken?’ vroeg hij ongeduldig. ‘De hand van Dexter, niet de mijne, heeft den brief van de vondeling geschreven, en er staat niets in, wat op mij betrekking heeft.’

‘Dat denkt ge maar, Sir Robert,’ ging Melusine op denzelfden kalmen toon voort. ‘In hetzelfde vak, waarin het document, door dr. Dexter geschreven, zich bevond, lag ook uw correspondentie met dr. Dexter.’

‘Welnu?’ vroeg Mount-Severn ademloos.

‘Zij is gelijk met het document verdwenen,’ antwoordde zij volkomen kalm.

Woedend bleef Sir Robert staan en op scherpen toon vroeg hij: ‘Is dat waar?’

Melusine knikte. ‘Isabel heeft er evenwel nog geen gebruik van gemaakt, en ik geloof niet, dat zij dat ooit doen zal.’

‘Wat hebt ge toch een hoogen dunk van dat dwaze kind,’ sprak hij hoonend. ‘Welke vrouw kan nu zwijgen?’

‘Isabel kan het, ter wille van Charley,’ sprak Melusine onverschillig.

‘Laat Isabel maar eerst getrouwd zijn, dan vertelt zij dien kostbaren Frederik meer dan wij gelooven,’ riep Mount-Severn, buiten zichzelven van woede.

‘Zoo. Nu, gij moet het weten,’ sprak Melusine op zeldzamen toon.

Zwijgend liepen zij een poosje naast elkaar voort. Eindelijk vatte Mount-Severn het gesprek weer op en zei: ‘Laten wij den tijd niet met nutteloos praten verliezen. Er moet gehandeld worden; zóó kan de zaak niet blijven. Laten wij een middel bedenken om ons beiden te redden, want gij weet wat tegelijk met mijn brieven openbaar gemaakt wordt. En bij hetgeen gij te verliezen hebt, is mijn voor de wet verjaarde zaak slechts kinderspel. Ik zet alleen mijn bestaan op het spel, gij uw hoofd.’

Een oogenblik schrikte zij hevig van zijn woorden, maar toen kreeg zij haar kalmte terug, en voortgaande sprak zij: ‘Ik ben den eeuwigen strijd moe, gij kunt doen wat ge wilt.’

‘Dat zijn maar praatjes; als het ernst wordt, zult ge wel wat anders zeggen.’

‘Maar ge zult Isabel toch niets doen?’ vroeg zij zacht. ‘Misschien heeft zij de brieven niet eens. Maar doe haar geen kwaad.’

‘Ge maakt me zenuwachtig, Mylady. Ben ik dan een Rinaldo Rinaldini? Ik ben niet eens een - Lady Melusine; maar wij moeten Isabel deze papieren afhandig maken, dat is nogal duidelijk.’

‘Ik zal er geen vinger voor uitsteken,’ sprak Melusine beslist.

‘Is dat uw laatste woord, Mylady?’

‘Mijn laatste, Sir Robert.’

Mount-Severn begreep, dat verder praten niets zou uitwerken, en na een pauze begon hij weer:

‘Er is slechts één uitweg tot redding voor ons beiden, wij moeten Engeland verlaten.’

‘Ik begrijp u niet, Sir Robert.’

‘Zijt ge nog nooit op die gedachte gekomen? 't Is anders nogal duidelijk; als Isabel praat, en dat zal zij ongetwijfeld doen, zijn wij beiden verloren.’

Melusine bleef staan en zag Sir Robert vlak in het gelaat.

‘Ge meent dus dat we moeten vluchten?’

‘Ja, daar komt het ongeveer op neer. Gij zoudt uw juweelen moeten verkoopen, wij gaan naar het Vasteland en richten daar een speelbank op.’

‘Gij kunt aardig schertsen,’ antwoordde Melusine.

‘Nog nooit in mijn leven heb ik zoo weinig lust tot schertsen gevoeld als nu,’ sprak Mount-Severn ernstig. ‘Er moet gehandeld worden en vlug ook; zijn wij maar eenmaal aan de overzijde van het kanaal, dan behoeven wij voor een gerechtelijke vervolging niet meer te vreezen. Door uw uiterlijk, door zekere aanduidingen omtrent uw waren naam en stand en ten slotte - met den eik uit het park van Hastings op den achtergrond, kunnen wij een tamelijk goed bestaan hebben.’

Melusine had, terwijl hij sprak, den blik niet van hem afgewend en onder het loopen den langen handschoen uitgedaan. Toen zij hiermee gereed was, sloeg zij den ijverig en toch met doodelijke kalmte pratenden man er mee in het gelaat, dat de woorden hem op de lippen bestierven.

‘Hier scheiden onze wegen,’ sprak zij uiterst kalm. ‘Het is nog niet zoover met mij gekomen, dat ik mij ongestraft laat beleedigen; gij kunt doen wat ge wilt, maar ik zal even vastberaden het ongeluk tegemoet treden als ik het vreugdevol het geluk gedaan heb.’ En zonder hem verder met een blik te verwaardigen, ging zij haars weegs en liet Sir Robert staan als een gestraften hond.

Op het grasperk ontmoette zij Isabel met een ruiker winterasters in de hand, die haar voorbij wilde gaan. Melusine bleef staan.

‘Een enkel woord, Isabel,’ sprak zij kalm, en toen het meisje bleef staan, ging zij voort:

‘Ik begrijp, dat zelfs gij, met uw goed hart, mij niet vergeven kunt en mij zooveel mogelijk mijdt - ge hebt gelijk en ik zou in uw plaats evenzoo handelen. Ge ziet mij verbaasd aan, mij, de lichtvaardige, hoogmoedige Melusine Hastings? Misschien begrijpt ge mij beter, als ik je zeg, waar ik geweest ben. Ik was bij den eik, waar Sir Ralph stierf, begrijpt ge me nu, Isabel?’

In Isabel's oog kwam een traan, en zij wendde het gelaat van de schoone vrouw af.

‘Uw verachting is bitter, bitterder nog dan die van Charley,’ ging Melusine voort; ‘want hij weet niet, wat gij weet. Isabel, toen ik voor den eersten keer vandaag den eik terugzag, wenschte ik dat het licht zou worden in mijn ziel, en daarom moet Charley het weten. Wilt gij het hem zeggen, Isabel?’

‘Neen, neen!’ stiet het meisje ontsteld uit.

'Niet? O, ik begrijp het. Ik weet ook niet waar ik den moed vandaan moet halen om het te doen!' sprak Melusine kalm en ging verder den weg naar het slot op.

Isabel vervolgde ook haar weg, verbaasd en getroffen door hetgeen zij gehoord had.

'Is het mogelijk? Is zulk een verandering denkbaar?' vroeg zij zich voor de zooveelste maal af, toen zij de poort opende en den landweg betrad.

'Vandaag komt hij weer niet,' sprak zij zuchtend.

'Hij is er al,' klonk het vroolijk naast haar. Het was Frederik, die te voet den weg van het station naar het slot had afgelegd, om zijn verloofde te verrassen.

'Hoe prettig!' riep zij, en arm in arm wandelden zij terug. Onderweg vertelde Isabel, dat Mr. Roy beloofd had mee te gaan naar Hereford-House, en zij spraken af, den volgenden dag de verdere plannen te bespreken.

Zoo gebeurde het ook, en de oude man was zoo getroffen door de liefde en dankbaarheid van deze beide jonge menschen, dat hij meedeed om luchtkasteelen te bouwen voor de toekomst. Toen zij den boekentoren verlaten wilden, kwam het Isabel in de gedachte, dat er op de bovenkamer nog zaken lagen, die zij gebruikte, toen zij als Lady Besz 'spookte'. Zij ging er dus heen en kwam spoedig met een bundeltje terug.

'Ha, het beroemde Stuartmutsje van Lady Besz,' riep Frederik lachend, terwijl hij aan een uitstekend puntje van den sluier trok.

Bij die handeling ging het pakje open en uit den in elkaar gerolden sluier viel een bundel papieren op den grond.

Bliksemsnel had Frederik ze gegrepen.

'Geef mij het pakje terug, Frederik,' verzocht Isabel.

'Neen!' riep hij lachend, 'wij hebben nu het recht achter de geheimen van Lady Besz te komen. De brieven worden gelezen.'

(*Slot volgt.*)

Monaco en Monte Carlo
door H.M. Werner.
Met illustratiën.

V.

Wanneer wij van het gebouw des Beaux-Arts door of langs de tuinen van het Casino eenige honderden schreden omhoog gaan, en wij stijgen dan nog eenige steenen trappen op, dan staan wij vóór het gebouw du Crédit Lyonnais en zien onmiddellijk rechts daarvan het station van den spoorweg naar la Turbie. Wij zijn nu reeds de grens van de Principauté overgegaan, en staan op Fransch grondgebied in de gemeente la Turbie.

Wij nemen plaats en gaan met de baan naar boven. Na eenige minuten stijgens houden wij even op aan de halte Monte Carlo Supérieur, uitsluitend gemaakt voor de gasten en bezoekers

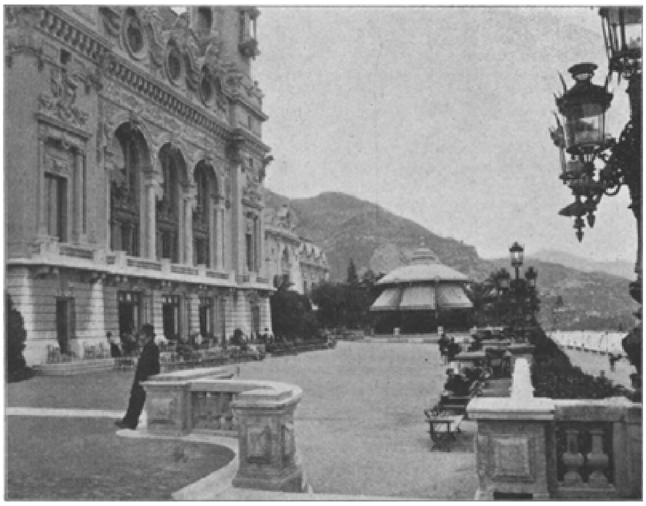

DE CONCERTZAAL, VAN DEN ZEEKANT GEZIEN.

van het Riviera Palace, dat men dan ook van daar na een paar minuten wandelens langs een fraaien, nieuwen aanleg met planten en bloemen, door het olijvenbosch in de rotsen uitgehouwen, zeer gemakkelijk bereikt. Men kan er van Monte Carlo uit ook te voet komen langs nieuwe, zeer breede steenen trappen, door terrassen onderbroken, die regelrecht op het midden van het gebouw uitloopen, of ook nog langs den zigzag opgaanden rijweg.

Dit prachtige reuzenhotel, eerst sedert een paar jaar voltooid, is eene onderneming der Compagnie internationale des Wagons-Lits et des grands Express Européens, die ook elders, o.a. te Nice, te Ostende, te Constantinopel enz., dergelijke kolossale gebouwen deed verrijzen. Het is een langwerpig gebouw met geringe diepte, geheel tegen de rots gebouwd, het front natuurlijk naar het zuiden gekeerd. Daarvóór breede, fraai aangelegde terrassen, van waar men evenals uit de verschillende vertrekken een eenig schoon uitzicht geniet, over het geheele vorstendom, over de heerlijke zee, ja over de geheele kust, zoover het oog reikt.

De achterzijde van het hotel is een breede, doorloopende, met glasoverdekte wintertuin, die zich in het midden tot eene groote rotonde verbreedt, waar in het namiddaguur in den regel muziek wordt gemaakt. De groote zalen beneden zijn allen met zeldzame luxe gedrapeerd en gemeubeld, streng in oude stijlen, niet met namaak, maar met ech-

te oude meubelen, die voorheen oude paleizen en kasteelen tot sieraad verstrekten. Zoo vindt men er eene zaal in Italiaanschen renaissancestijl, daarnaast eene andere, zuiver in den stijl Louis XIV; voorts eene leeszaal in Empirestijl en daarmede en suite een kabinetje, waarvan de kostbare wand- en vloertapijten een ieders bewondering gaande maken. Met kunstzin en smaak is dat alles bijeen en in orde gebracht, en als men bedenkt wat zulk eene inrichting moet gekost hebben, dan vraagt men zich onwillekeurig af: hoe is het mogelijk, dat zulk eene zaak, ondanks de hooge prijzen, die de gasten daar betalen, behoorlijk rente kan afwerpen? Het antwoord op die vraag vinden de aandeelhouders van genoemde Compagnie internationale enz. in het jaarverslag daarvan over 1900 terug. Niettegenstaande eene meerdere opbrengst van circa twee millioen franken op het gewone bedrijf in het afgeloopen

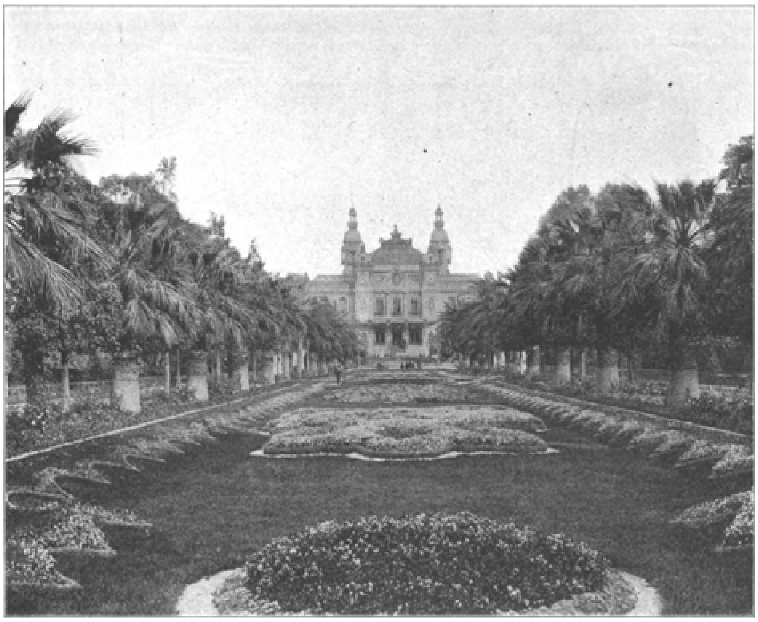

HET CASINO, GEZIEN VAN HET TERRAS VÓÓR HET GEBOUW DER CRÉDIT LYONNAIS.

jaar, toch een deficit van vijf millioen op de hotels, waarvan evenwel de Parijzer wereldtentoonstelling, waar deze maatschappij bij het Trocadero ook al een reusachtig hotel deed verrijzen, wel hoofdzakelijk schuld is. Daar toch is het gegaan, zooals het hier in Monte Carlo eigenlijk altijd gaat: alles op groote schaal; er wordt op allerlei wijze voortdurend kolossaal veel geld gewonnen en verloren. De fout is, dat helaas! velen bij al de grootheid, rijkdom, pracht en weelde, die hier dagelijks het oog verblindt en de zinnen benevelt, hun nuchter verstand en oordeel verliezen, indien zij het althans ooit bezeten hebben.

Doch na dit kleine uitstapje gaan wij met de spoorbaan verder omhoog en bereiken een kwartier later het ongeveer 500 meter boven de oppervlakte der zee gelegen dorpje la Turbie, waarlangs de wereldberoemde Route de la Carniche loopt, die boven over de bergen Nice met Menton verbindt en aan Frankrijks eersten keizer zijn aanzijn te danken heeft.

Wij verlaten het station en willen, alvorens la Turbie zelf in oogenschouw te nemen, ons een oogenblik verpoozen voor het groote hotel-restaurant, gelegen vóór het dorp met het breede front naar de zee gekeerd.

Welk een onbeschrijfelijk schoon uitzicht doet zich hier aan het oog voor! In den waren zin des woords voelt men zich aan den grond genageld en tot in de ziel

gegrepen. Daar ligt de geheele Principauté voor ons in de diepte; alles even klein en toch duidelijk te onderscheiden, als eene opgezette speeldoos. De kolossale rots van Monaco, waar men van zee uit met eerbied en huivering tegenopziet, met het vorstelijk paleis, het oude stadje, de nieuwe kathedraal, de tuinen en wandelingen, zij gelijkt een versierden molshoop! Het voorgebergte van Monte Carlo met zijn trotsch Casino en zijne reuzenhotels verheft zich voor het oog ternauwernood boven de aan de haven gelegen Condamine. De hemelhoog tegen en op de rotsen gebouwde huizen en villa's, zij zijn allen verzonken in de laagte! Onze blik weidt vrij en onbelemmerd over dat alles heen en omvat duidelijk de geheele duizendwerf kronkelende rotsachtige kust, aan de eene zijde over kaap Martin en Menton - achter dit voorgebergte bijna geheel verscholen - tot Ventimille en Bodighiera, aan den anderen kant over Villefranche en Nice tot aan het achter Cannes gelegen Esterelgebergte. En daarvoor de uitgestrekte blauwe zee, aan den gezichtseinder slechts op eene plaats begrensd door de voor het oog flauw oprijzende bergen van het eiland Corsica; die zee, wier golven hier en daar zacht kabbelen tegen de vlakke kust en elders geweldig opbruisen tegen de vooruitspringende rotspartijen. Een eenig schoon, verrukkelijk panorama, niet zoo grootsch en majestueus als men genieten kan op den Mont Blanc, de Rigi, de Monte Generosa, enz., maar oneindig vriendelijker, liefelijker en

aantrekkelijker, wijl men zich hier op eene hoogte bevindt, waarop de details, zoowel in de constructie der gebouwen als in het dieren- en plantenrijk, nog duidelijk zichtbaar en te onderscheiden zijn, en het leven, de bezieling dus nog niet voor het oog is weggevaagd.

Wanneer de liefelijke zon, zooals doorgaans geschiedt, dit alles beschijnt, verheldert, verduidelijkt, de kleuren niet alleen scherp belijnt en doet uitkomen, maar zelfs op het geheel eene rijke, wonderbare kleurenpracht toovert, dan zal het wel niemand verwonderen, wanneer wij rondweg verklaren, dat zelfs de meest gloedvolle beschrijving den indruk, dien zulk een natuurgenot in het ontvankelijk gemoed achterlaat, onmogelijk kan teruggeven. Zulk een pracht is niet te beschrijven, zij is slechts te genieten, en de indruk, in de ziel teweeggebracht, kan alleen worden vertolkt door een traan, die in het moê gestaarde oog onwillekeurig opwelt en eene stille doch dankbare aanbidding is voor den grooten Schepper des Heelals!

Wonderschoone natuur voorwaar! maar een natuurschoon ongetwijfeld

DE TUINEN VAN HET CASINO MET DEN BLIK OP KAAP MARTIN.

niet weinig verhoogd door de kunst, door de vinding en den arbeid van den mensch. En onwillekeurig dringt zich dan de gedachte bij ons op den voorgrond: die tempel van het spel daarginds, wier vergulde tinnen in het midden van dit heerlijk panorama in de heete middagzonweêrspiegelen, is voor een groot deel de oorzaak van dit alles, de spil, waarom het geheele leven hier draait.

Dit geeft ons gereedelijke aanleiding over de Bank en het spel aldaar nog een en ander in het midden te brengen. Onze rustige zitplaats vóór het hotel met het fraaie, uitgestrekte vergezicht vóór ons en de frissche bries, die ons hier boven op de bergen tegenwaait, is voor zulk eene mijmering bijzonder geschikt.

Omtrent de speelbank te Monte Carlo heerschen de meest uiteenloopende ideeën en beschouwingen. Velen - vooral zij, die Monte Carlo nimmer hebben gezien en de inrichting en werking van de Bank niet van nabij kennen, en zij, die - bijna zonder uitzondering door eigen schuld - daar min of meer aanzienlijke sommen verloren hebben - velen beschouwen de speelbank als eene hoogst onzedelijke, verderfelijke

instelling, wier voortbestaan bij den aanvang der 20e eeuw eene schande en ongeoorloofde dwaasheid moet genoemd worden.

Met schrille kleuren schilderen zij de onherstelbare ongelukken, die als het ware dagelijks door die Bank worden veroorzaakt. Wanneer ge de speelzalen binnentreedt - zoo luidt hun verhaal - dan ademt ge eene duffe lucht in, 't is alsof de atmosfeer u dadelijk loodzwaar drukt, zelfs nog voordat ge de eerste speeltafel hebt bereikt. Ziet ge oplettend de spelers en speelsters aan, die aan de tafels zijn gezeten of in drie tot vier dichte rijen, als haringen in een ton opeengepakt, om die zittenden staan geschaard, dan bemerkt ge op aller gelaat, bijna zonder uitzondering, teekenen van ontevredenheid en teleurgestelde verwachting, dikwijls zelfs trekken van angst, wanhoop en vertwijfeling. Groote sommen, aanzienlijke fortuinen worden hier dagelijks gewaagd en - doorgaans verloren, vooral door onervaren en illusionistische jongelieden en wufte, speelzieke jonge dames en jeugdige gehuwde vrouwen, en den armen slachtoffers dezer speelwoede rest niets anders dan verder een bekrompen en kommervol bestaan, rijk aan wroeging en berouw, terwijl zij het zoo goed, zoo ruim zelfs in de wereld konden hebben, indien zij maar nimmer den drempel van het Casino te Monte Carlo hadden overschreden. Of wel, wat nog erger is en toch voortdurend, ja zelfs wekelijks, om niet te zeggen dagelijks voorkomt, zij zoeken in zelfmoord het eenige middel om aan dat jarenlange berouw, aan de schande hunner dwaasheid en den medelijdenden spot hunner vrienden en bekenden in het vaderland te ontkomen. Zelfmoorden zijn er dan ook aan de orde van den dag, al worden zij zooveel mogelijk geheim gehouden, om het crediet der Bank niet te schaden en de gezonde publieke opinie daartegen niet al te zeer in het harnas te jagen. Ja, een zelfmoord in de speelzalen zelve valt dikwerf voor, en men is daarop zóó voorbereid en daaraan zóó gewoon, dat in zulk een geval onmiddellijk een viertal, in keurig livrei gekleede bedienden toeschieten en het lijk met pistool of dolk oppakken en wegdragen, zoodat het geheele incident in het spel geen vijf minuten vertraging geeft.

En waar blijft al dat geld, al dat fortuin, dat op deze wijze dagelijks lichtzinnig wordt weggeworpen? Ziet slechts de met vorstelijke pracht gebeeldhouwde en vergulde zalen, de fijn beschilderde wanden en plafonds, de met de grootste zorg onderhouden tuinen, den rijkdom van planten en bloemen, enz., en vraagt slechts hoeveel procent dividend de aandeelhouders der Bank jaarlijks genieten, en ge hebt het antwoord op die vraag gevonden.

Op deze wijze kan men nog bladzijden vol schrijven, om het verderfelijke en immoreele der speelbank in een helder

daglicht te plaatsen, doch de vraag is maar: Is dat alles waar? Of is veel daarvan eenvoudig onwaar, althans sterk overdreven?

Men moet jaren achtereen gedurende weken en maanden te Monte Carlo zijn geweest, dagelijks als het ware de speelzalen hebben bezocht en daar alles aandachtig, oordeelkundig en met een nuchteren en onbevooroordeelden blik hebben gadegeslagen, om een juist oordeel over deze zaak te kunnen vellen en het leven aldaar en het spel in het bijzonder te schilderen zooals het in werkelijkheid is.

Het zij verre van ons om het spel in het algemeen en vooral de speelbank te Monte Carlo, of welke andere inrichting van dien aard, uit het oogpunt van zedelijkheid in bescherming te nemen. Voorzeker is het spel en speciaal de speelbank eene verleidelijke en gevaarlijke zaak, die reeds menigeen te gronde heeft gericht, doch dat is niet de schuld van de Bank, maar van de spelers zelven. Als ik met honderd anderen aan het strand een bad neem in zee en ik waag mij te ver in den stroom en verdrink, dan kan dat toch die zee niet helpen, en zoude het toch al te dwaas zijn, als men daaruit de conclusie trok, dat het baden in zee als gevaarlijk door een ieder moest vermeden worden.

Er zijn af en toe jeugdige onbezonnenen, die geheel hun, soms vrij aanzienlijk vermogen daar in eene korte spanne tijds verspelen, en onder hen komen er voor, die daarna aan zelfmoord de voorkeur geven boven een lang leven van wroeging en berouw. Doch dat zijn uitzonderingen, zeldzaam voorkomende gevallen. Voorts treft men nog een groot aantal menschen aan van beider geslacht en van allerlei leeftijd voor wie het spel geen genoegen of uitspanning is, maar een hartstocht; zij moeten spelen, iederen dag, zoolang mogelijk, liefst erbij zitten. Dit zijn de ware ongelukkigen, zij zijn als het ware aan de speeltafel genageld, zij hebben oog en gedachte voor niets anders dan voor het spel. Zij verliezen natuurlijk op den duur altijd, dat kan niet anders; zij weten noch hun verlies, noch hunne winst te beperken. Verliezen zij tijdelijk, dan spelen zij met des te meer woede door, om het verlies weer in te halen; winnen zij af en toe, dan zet dit hen slechts aan om nog verwoeder door te spelen, nog meer te wagen, totdat zij alles weer verloren hebben. Zij spelen niet met de Bank, de Bank of liever het spel speelt met hen. Het is onbegrijpelijk, dat hun verstand door den hartstocht zoo beneveld is, dat zij niet inzien, dat zij juist den eenigen zekeren weg inslaan om altijd te verliezen.

Maar voor al deze ongelukkigen zoude het dan toch een zegen zijn, indien de Bank te Monte Carlo voorgoed werd gesloten? Och neen! want dan gingen zij natuurlijk ergens anders spelen. Ze zijn als de muggen om de kaars; blaast het licht uit en ze zoeken dadelijk een ander licht op; ze zijn niet tevreden alvorens zij minstens hunne vleugels hebben gebrand en machteloos ter aarde liggen.

Het spel is hunne tweede natuur, de speelduivel regeert hen, het geld brandt hen in den zak; 't is bij hen eene ziekte, waarvan zij slechts te genezen zijn door aanzienlijke verliezen, vaak zelfs eerst nadat zij financieel totaal vleugellam zijn geworden.

Dat er veelal een duffe, zwoele atmosfeer heerscht in de speelzalen, hoe ruim ook gebouwd, is zonder twijfel waar; maar dat is geen wonder, als men in aanmerking neemt èn het warme klimaat èn het groot aantal aanwezige personen, waaronder vele sterk geparfumeerde dames. Wie frissche, zuivere lucht wil inademen, moet hier niet komen, dat is zeker, doch voor hem is de Bank even vriendelijk en bereidwillig, hij

kan in de tuinen van het Casino volop genieten en dat kost evenmin eene centime als het betreden der speelzaal.

Doch men moet iets voor zijn genoegen overhebben. En de speelbank is voor het overgroote deel harer bezoekers en vooral harer habitués niets anders dan een genoegen, een verzet, eene uitspanning. Men ziet dan ook in den regel kalme, vergenoegde gezichten, en, ofschoon hardop spreken begrijpelijkerwijs hinderlijk zoude zijn en dus verboden is, kan men zich toch voortdurend vermaken met menige ui of geestige opmerking, die naar aanleiding van de wisselvalligheden van het spel ten beste wordt gegeven.

Wel is er hier en daar soms een trek van spanning waar te nemen, en bewijzen vele spelers en vooral speelsters, dat zij hunne zenuwen niet steeds voldoende weten te beheerschen, doch dit maakt de zaak voor den opmerkzamen beschouwer slechts belangwekkender en pikanter. En dit alles zoude nog meer het geval zijn, indien niet een groot gedeelte der spelers Engelschen waren, die, zooals bekend is, door hunne overdreven kalmte en onveranderlijke gelaatstrekken, wat er ook in hun gemoed moge omgaan, een soort van flegmatisch en somber waas over het spel verspreiden. Zij zijn hier, evenals overal elders, alleen goed en gewild om hun geld.

Men speelt dus in de eerste plaats tot tijdverdrijf, ieder op zijne eigene wijze, met zijn eigen systeem en met zijne eigene eenheid of uniteit, geëvenredigd aan zijn fortuin of liever aan de som, die men in het kwaadste geval kan of wil verliezen. Het zal toch wel geen betoog behoeven, dat voor den een 120,000 frc evenveel waarde hebben als voor een ander 50 frc. De eerste speelt met de eenheid van 12,000 frc, het maximum, de laatste met die van 5 frc, het minimum van inzet. Beiden zijn even tevreden en vergenoegd als zij door de fortuin hun inzet zien verdubbeld, en even kalm en onverschillig als hunne mise met de hark van den croupier wordt ingerekend, wetende dat zij natuurlijk niet altijd kunnen winnen.

En de Bank is en blijft onder dat alles geheel onverschillig, zij is eene machine en werkt steeds regelmatig voort; zij is onder alle omstandigheden zeker van hare zaak, zij wint bij slot van rekening altijd en moet steeds winnen, daar is de zaak op ingericht, dat weet iedereen, en dat is ook noodig en billijk. Doch hieruit volgt nog volstrekt niet, dat alle spelers verliezen. Indien een speler niet winnen kon, ja, indien er niet voortdurend vele spelers waren, die winnen, zoude de Bank niet lang meer bestaan, evenmin als zij in de mogelijkheid zoude zijn haar leven nog maar een jaar, ja zelfs eene maand te rekken, indien zij niet absoluut zeker was van eene voortdurende, vrij aanzienlijke winst.

De grootste vrouw ter wereld.

Miss Ella Ewing, uit Gorin, een plaatsje in den Staat Missouri, wordt verondersteld de grootste vrouw ter wereld te zijn, want zij is 8 voet en 4 inches lang. Haar ouders zijn groot, maar niet zoo buitengewoon, daar haar vader 6 voet 1 inch is, en haar moeder 5 voet 9 inches. Als zij naast hun reusachtige dochter staan, gelijken zij wel kinderen.

Tot aan haar negende jaar had miss Ella Ewing niets bizonders, maar was zooals alle andere Missourische meisjes; doch nadat zij dien leeftijd bereikt had, begon zij snel te groeien, en op haar tiende jaar was zij reeds 6 voet 9 inches lang. Dit was een moeilijke tijd voor haar, want niets was haar groot genoeg, daar bedden, tafels, stoelen en ander huisraad belachelijk klein waren voor de jonge reuzin.

Geen van de kleedingstukken, voor gewone vrouwen gemaakt, konden door haar gedragen worden, en zij groeide spoedig uit die, welke speciaal voor haar gemaakt werden. Een lessenaar en zetel, voor haar schoolgebruik gemaakt, waren spoedig te klein, en toen werd het ook een onmogelijkheid voor haar om vriendinnetjes en bezigheden te vinden. Toen zij zeven voet lang was, was er geen bed groot

genoeg voor haar om gemakkelijk in te slapen; zij kon uit geen raam noch in een spiegel kijken zonder te moeten bukken. Zij was in groot gevaar telkens haar hoofd te stooten tegen deurposten en gaskronen, en het was haar zeer ongemakkelijk aan een gewone tafel te zitten. Haar ouders waren bovendien arm en hun reusachtige nazaat was hun vrijwel tot last.

Toen zij de merkwaardige lengte van 8 voet bereikt had, daalde de *deus-ex-machina* neer in den vorm van Barnum en Bailey's circus, dat haar een engagement aanbood, wat zij met blijdschap aannam.

Toen zij te New-York kwam werden haar oogen getroffen door de vele fraaie zaken, die zij in de modewinkels zag, maar zelfs de grootsten onder dezen waren veel te klein voor haar om te dragen. Er werden voor haar mooie kleeren gemaakt, waarin zij tentoongesteld moest worden, maar verder deed zij geen dwaze inkoopen. Zij was tevreden met het circusleven, daar de verschillende leden van het gezelschap haar eer met voldoening dan met schrik aanzagen. Zij trok door geheel Europa en Amerika, en hoewel het zitten in treinen en stoombooten haar doorgaans niet gemakkelijk was, verdroeg zij het met kalmte.

Maar gedurende dit onrustig leven had zij slechts één doel voor oogen, namelijk om van haar mooi salaris zooveel over te leggen, dat zij later een huisje kon laten bouwen, waar alles zou zijn in overeenstemming met haar reusachtige lengte. Want hoewel zij, reizende met het circus, allerlei nieuwe en interessante dingen zag en steeds in een atmosfeer van vleierij leefde, voelde zij toch dat het een valsch en een kunstmatig opgeschroefd leven was. En ten laatste kon de vrouw van 8 voet 4 inches het plan volvoeren, waar zij als meisje van slechts 7 voet reeds over dacht.

Haar ‘eigen huisje’ heeft deuren van 10 voet en plafonds van 15 voet; de ramen zijn zoo hoog als deuren, zoodat zij naar binnen en uit kan gaan en uit de vensters kijken, zonder te bukken.

Al haar meubelen zijn in die evenredigheid gemaakt; de tafels zijn 4½ voet van den vloer, juist hoog genoeg voor haar en toch niet te hoog voor hen, die er niet om geven zich een beetje uit te rekken. Haar badkuip is 6 voet lang, zoodat zij er met gemak in kan zitten. Haar bureau is 6 voet hoog en heeft geen laden op den grond, zoodat zij niet genoodzaakt is om te bukken. Het bed is 9½ voet lang en in haar warande heeft zij een hangmat laten maken die 15 voet lang is. Voor het eerst in haar leven is miss Ewing nu in staat om te slapen, zonder zich in elkaar te moeten kronkelen.

Daar zij er nog niet zeker van is, dat zij niet zal blijven groeien, is alles wat langer gemaakt dan noodzakelijk was, want in tegenstelling van de meesten van haar soort is miss Ewing niet bang om oud te worden, haar eenige vrees is: grooter worden.

Zij heeft zich nu prettig ingericht in haar eigen huis, waar alle menschen tot haar opzien.

Een en ander over Sarah Bernhardt.

De groote treurspelschrijver Victoriën Sardou ontbeet een veertig jaar geleden te Passy met den even beroemden theater-directeur Montigny. De laatste was bezig zijn brieven te openen, toen hij er plotseling een met een ongeduldig gebaar wegwierp.

‘Wat is er aan de hand?’ vroeg Sardou.

‘Och, niets,’ was het antwoord van den directeur. ‘Een van die dwaze meisjes ziet na twee voorstellingen van haar engagement af; 't is een van diegenen, welke nooit iets goeds zullen doen.’

Het meisje in quaestie was Sarah Bernhardt; wij releveeren dit voorval niet om te laten uitkomen, welk een slecht profeet Montigny was, maar omdat de uitkomst zulk een groot contrast vormde met de voorspelling.

Gedurende haar geheele leven heeft zij iedere voorzegging, die men omtrent haar maakte, gelogenstraft; zij slaagde, waar men dacht dat zij geen succes zou hebben, en meer dan eens had zij geen succes, waar men het stellig verwacht had.

* * *

Toen Sarah Bernhardt ongeveer vijf-en-twintig jaren geleden op de goede hoogte in de kunst kwam, liet zij een beroemd Engelsch geneesheer naar Parijs komen om haar toestand te bestudeeren; zij leed namelijk voortdurend aan koorts. Hij bracht een geheelen dag in haar huis door, zag haar uitvliegen om boodschappen te doen, thuiskomen om te lunchen, om drie uur naar de repetitie gaan, thuiskomen om een taalles te nemen, van japon verwisselen om te schilderen, weer uitgaan om te dineeren, haar rol vervullen in den schouwburg en ten slotte weer thuiskomen, niet om te slapen, maar om vrienden te ontvangen en met dezen tot 2 uur 's morgens te soupeeren.

De dokter zette verbaasde oogen op en keerde den volgenden dag naar Londen terug, nadat hij haar ernstig gewaarschuwd had van levenswijze te veranderen, daar zij anders mogelijk geen jaar meer zou leven. Wij willen hier den naam van den geleerde niet noemen, want ook hij bleek ‘een valsch profeet’ te zijn.

* * *

Op een zekeren tijd in haar leven kwam Sarah op den inval om Engelsch te leeren, en een knap onderwijzer, beroemd om de vlugheid van zijn methode, werd haar gerecommandeerd. Zij bezocht hem om een afspraak te maken.

‘Ik heb het zeer druk, mevrouw,’ sprak hij. ‘Zou het u niet schikken als ik 's morgens om halftien kwam?’

‘Ik ben bang dat het niet gaan zal,’ hernam de actrice. ‘Op dien tijd bestudeer ik mijn rol.’

‘Schikt het u dan soms beter na den middag?’

‘Neen, want dan moet ik repeteeren.’

‘Na het diner dan?’

‘Maar dan ga ik naar den schouwburg!’

‘Wanneer zal het dan zijn?’

De actrice overwoog eenigen tijd; toen sprak zij: ‘Ik heb er iets op gevonden, kom van twee tot halfdrie in den morgen.’

* * *

Men moet haar buitengewone zenuwachtigheid vóór het optreden gezien hebben, om het te kunnen gelooven. Op zekeren avond dat een heer met een zijner vrienden achter het tooneel ging om de beroemde actrice geluk te wenschen met haar weergeven van de ‘koningin’ in ‘Ruy Blas’, hoorde hij tot zijn groote verbazing, dat zij niet te spreken was, want zij was bewusteloos. Later vertelde men hem, dat dit heel dikwijls met haar het geval was, als zij een bizonder inspannende rol vervulde.

Lady Melusine.
(*Vervolg en slot van blz.* 396.)

‘Doe het niet, Frederik,’ verzocht Isabel dringender, ‘het is beter dat ge 't niet doet.’

‘Dat vind ik niet,’ bekende Frederik plagend. ‘Geheime correspondentie! Hoe goed dat men vóór de bruiloft achter zoo iets komt. Mijn nieuwsgierigheid is nu eenmaal opgewekt, ik heb de brieven eerlijk veroverd en zij zullen gelezen worden.’

‘Is dat je vaste besluit, Frederik?’

DE NIEUWE EMIR VAN AFGHANISTAN HABIBULLAH. (Zie blz. 407.)

‘Ja, het is onwankelbaar.’

‘Frederik,’ antwoordde Isabel ernstig, ‘deze brieven helderen het geheim op van mijn verdwijning uit Hastings-Castle. Ik vond ze tegelijk met het document, dat mijn herkomst bekend maakte, in het geheime laadje van Lady Melusine, dat op zoo zonderlinge wijze voor mij geopend werd. Ik had ze willen terugbrengen, waar ik ze gevonden heb.’

De eerlijke Frederik was niet alleen verbaasd, hij was verbluft.

‘En deze brieven hebt ge geheim gehouden, Isabel?’ vroeg hij verwonderd.

‘Ja, om Charley te ontzien. De brieven zijn vernietigende getuigen voor de schuld van een zijner naaste verwanten.’

‘Goed, laten wij dan zien wie die man is,’ sprak Frederik, die zonder verdere plichtplegingen de correspondentie van Mount-Severn met dokter Dexter hardop voorlas, niet zonder meermalen door Mr. Roy's uitroepen in de rede te worden gevallen.

‘Wat, en dien kerel hebt je ontzien, Isabel?’ riep hij, toen hij geëindigd had. ‘Als uw broeder het weet, dan zal hij dankbaar zijn den schurk de deur te kunnen wijzen.’

‘Het zal Charley veel verdriet doen,’ antwoordde Isabel.

‘Duivels!’ riep Frederik uit, vuurrood van verontwaardiging. ‘Vergeef mij, Isabel, dat ik in uw tegenwoordigheid mij minder net uitliet, maar het gaat ook al te ver. Wat een geluk dat ik de papieren vond! Wie weet wat de schelm anders nog gedaan had.’

‘Laat hij maar geen lont ruiken en op de vlucht gaan, Sir Frederik,’ waarschuwde Mr. Roy.

‘Daar zal ik wel op passen. En deze correspondentie heeft Lady Melusine bewaard! Hoe komt ze er toe?’

‘Om Charley,’ antwoordde Isabel.

‘Die kent zijn klantjes beter dan gij en zal niet in onmacht vallen,’ meende Frederik, steeds toorniger wordend. ‘Het beste was, Isabel, dat ge je broeder ook verteldet, wat ge van zijn vrouw weet, dan kon hij in eens schoon schip maken in zijn huis.’

‘Ik zal nooit verraden wat ik van Melusine weet,’ antwoordde Isabel ernstig.

Frederik schudde het hoofd. ‘Is het een misdaad als ge spreekt?’ vroeg hij.

‘Ik bega er eer een door te zwijgen,’ antwoordde Isabel, ‘maar ik mis den moed het Charley te vertellen.’

‘Maar het bezwaart je, Isabel. Willen we trachten het hem te helpen dragen?’

‘Ik kan niet, Frederik, ik kan niet,’ klonk het vastberaden antwoord.

‘Goed, lieveling. Ik moet mij hier wel bij neerleggen,’ sprak Frederik, ‘en ik zal mij voorloopig tevredenstellen met dien schurk in 't nauw te brengen.’

Sir Robert Mount-Severn verscheen evenwel niet aan den lunch, wat Frederik een onderzoek deed instellen of hij ook verdwenen was. Niemand echter kon hem op zijn vragen antwoorden; alleen wist men, dat hij 's morgens vroeg alleen in een dogcart de richting van de stad was ingeslagen. Den heelen middag moest Frederik geduld hebben; toen hij evenwel 's avonds bijna tegelijk met Melusine in het salon kwam, vond hij Mount-Severn op zijn oude plaats zitten.

Melusine's stemming was niet veranderd. Er was een akelige kalmte over haar gekomen, alsof zij zich bewust was dat het einde, hetwelk zij zoo gevreesd had, nabij was. De beleedigingen van Mount-Severn hadden haar den genadeslag gegeven, en toen zij ditmaal de prachtige kamer betrad, waar het gezelschap zich altijd 's avonds vereenigde, was het haar, als was het voor den laatsten keer, als moest zij voorgoed van alles afscheidnemen. Ook in haar uiterlijk was haar veranderde stemming waar te nemen. Zij droeg een donker paars fluweelen japon, hoog aan den hals gegarneerd met gele kant. Slechts een enkele ster van briljanten schitterde in heur haar.

Tot na tafel moest Frederik geduld hebben, doch nauwelijks was men weer in het salon terug of hij sloot de deuren,

haalde de brieven te voorschijn en liet ze in volgorde den hertog zien.

'Kent ge dit schrift?' vroeg hij, een der brieven te voorschijn halend.

'Ja, ik meen dat het van Dr. Dexter is,' antwoordde Hastings zonder aarzelen.

'Dat is zoo. Maar wie heeft dit geschreven?'

'Zonder twijfel Sir Robert Mount-Severn.'

Frederik kuchte eens en monsterde zijn verzameling.

'Charley,' begon hij, 'deze brieven heeft Isabel gevonden in het geheime laadje van Lady Melusine, tegelijk met het u bekende document.'

Bij deze woorden zag hij Mount-Severn aan, die evenwel kalm bleef zitten en met een onbeschrijfelijke uitdrukking Lady Melusine aankeek, die rechtop naast de tafel stond, de handen krampachtig om haren waaier geklemd, maar overigens bleek en kalm.

'Welnu?' vroeg de hertog verwonderd; en Frederik ging voort:

'Isabel wilde die brieven bewaren, om u nog niet meer leed te veroorzaken; ik vond ze evenwel en geef ze u. Ge kunt nu den detective terugroepen, want het geheim van Isabel's verdwijnen wordt in deze correspondentie opgelost. Ze is geschreven door een zwak mensch, die zich verleiden liet door een schurk, die altijd geldgebrek heeft.'

'En deze heet?'

'Sir Robert Mount-Severn!'

Deze wendde even het hoofd om en sprak: 'Spreekt ge van mij, Sir Frederik?'

Maar Frederik lette niet op deze brutale vraag en sprak verder tot den hertog: 'Daar gij het schrift herkend hebt van Dr. Dexter en Robert Mount-Severn, Charley, zoo zal ik u en het verdere gezelschap de correspondentie voorlezen. Ik vraag het woord.'

En Frederik las de brieven in volgorde voor. De hertog was doodsbleek geworden; Lady Carlyle weende zacht in haren zakdoek, en vier meisjesoogen keken angstig naar de kalme, steeds ernstiger wordende trekken van den hertog. Sir Robert lag in zijn stoel en luisterde oplettend toe - Melusine stond met starren blik in de verte te staren, en zonder ook maar een spier van haar gelaat te vertrekken, ging zij het vreeselijke oogenblik, dat haar wachtte, tegemoet.

Frederik was klaar. Er heerschte een doodelijke stilte, alleen afgebroken door het ritselen der brieven, die de hertog nog eens doorlas en daarna in elkaar vouwde.

Toen stond hij op, en sprak op duidelijken toon: 'Robert Mount-Severn, erkent ge, dat deze brieven door u geschreven zijn?'

Mount-Severn monsterde met een enkelen blik het gelaat van zijn neef en vroeg: 'En als ik dat nu eens niet doe?'

De hertog stak de brieven in zijn zak en sprak kalm: 'Er zijn twintig jaar noodig om zulk een geval als verjaard te beschouwen. Er zijn nu slechts 19½ jaar verloopen; de brieven zijn dus een half jaar te vroeg in mijn handen gekomen. Dexter is dood, maar gij Robert Mount-Severn zult u voor den rechter te verantwoorden hebben.'

Sir Robert stond op, maakte een onberispelijke buiging voor zijn neef en sprak koel:

'De hertog van Hastings sta mij toe een enkel woord tot mijne verdediging te zeggen. Dexter heeft Isabel zeer goed bezorgd; hij noch ik hebben haar het minste leed gedaan. Kan dat niet in mijn voordeel spreken?'

‘Ja, Dr. Dexter heeft Isabel zeer goed bezorgd,’ riep Frederik uit, ‘uitstekend zelfs, zoolang mijn moeder leefde, maar zonder onzen ouden bediende was zij in een krankzinnigengesticht terechtgekomen.’

‘Pardon - toen Dexter Isabel naar Hereford-House bracht, leefde Lady Mary nog - voor eventualiteiten kon hij toch niet instaan,’ bracht Mount-Severn geslepen in het midden.

‘Geen woordentwist,’ riep de hertog; ‘uwe kinderachtige verontschuldigingen maken de zaak nog erger. Robert Mount-Severn, zoo waar ik leef, zult ge voor den rechter verschijnen en uw straf niet ontgaan.’

Mount-Severn wendde zich met vonkelende oogen om en maakte tegen Lady Melusine een handbeweging, welke de waanzinnige opgewondenheid van den man verried.

‘Nu alles tegen mij is, zal de hertogin van Hastings mij niet in den steek laten,’ riep hij triomfantelijk. ‘Zij alleen is mij zoo verknocht, dat zij den ouden oom tot op de bank der beschuldigden volgt.’

‘Wat moet dat beteekenen?’ vroeg de hertog, zichzelf beheerschend.

De nog altijd naar Melusine uitgestrekte hand balde zich; toen boog hij zich, als een roofdier op het punt zijn buit te bespringen, en zijn wijsvinger schuddend, stiet hij met heesche stem uit:

‘Dat moet beteekenen, dat Lady Melusine haar eersten man, Sir Ralph Hereford, met eigen hand gedood heeft.’

‘Schurk, ge liegt,’ donderde de hertog, en stortte zich met opgeheven hand op den aanklager, om hem op den grond te werpen.

Maar Isabel trad hem in den weg, en buiten zichzelve van schrik riep zij: ‘Om Godswil, Charley, laad geen bloedschuld op je; hij liegt niet, ik zag het ook, ik was dien morgen in het bosch en moest aanschouwen, hoe zij hem met eigen hand doodschoot.’

Als een beschonken mensch wankelde de hertog terug; de dames gilden luid van ontzetting.

‘Melusine, Melusine,’ riep de hertog met gesmoorde stem, ‘Melusine, zeg dat beiden liegen, zeg dat ge onschuldig zijt, en ik zal je weer liefhebben, ik zal....’

Nu week Melusine's wezenloosheid. Stenend sloeg zij de handen voor het gelaat, liet ze weer zinken en viel toen naast het tafeltje, waarbij zij stond, op de knieën.

‘Het is te laat,’ sprak zij op bizonder treurigen toon, ‘het is te laat en alles is voorbij, Geloof, Hoop en Liefde, - alles! alles! Wat zij zeggen is de waarheid, ik zelf heb hem doodgeschoten, op mijn voorhoofd brandt het Kaïnsmerk.’

Kermend viel de hertog op een stoel en een poosje was het doodstil. Melusine stond op, en bleek, zonder aandoening, de handen in elkaar gevouwen, ging zij zacht voort:

‘Het Kaïnsteeken brandt mij onuitbluschbaar op het voorhoofd en de gestalte van Sir Ralph, met de bloedende wonde in de borst, heeft mij in waken en droomen vervolgd. Hij stond tusschen u en mij, toen de priester ons huwelijk inzegende en ik mijn met bloed bevlekte hand legde in uwe reine. Waarom ik het gedaan heb? Om u toe te behooren, want ik had u lief, maar ook uw rang en stand trokken mij aan; achter mij lagen armoe en bitterheid, vóór mij weelde, rang en liefde; ik legde aan, en zonder beven schoot ik hem door de borst.

‘Charley, ik ben schuldig, schuldig, driewerf schuldig, en grenzenloos is het verdriet, dat ik u en den zoon van den overledene heb aangedaan. Stoot mij van je,

ik heb het niet anders verdiend. Stervend sprak Sir Ralph: ‘Moge het je nooit vergolden worden, booze vrouw!’

‘De vergelding is nu gekomen, en boos ben ik tot in het diepst mijner ziel. Charley, wanneer het je mogelijk is, help mij dan het Kaïnsteeken van mijn voorhoofd uit te wisschen, help mij, mijn hand van bloed te zuiveren - doch wanneer het je niet mogelijk is, verstoot me dan, laat mij nooit meer je geliefd gelaat aanschouwen, maar vervloek mij niet!’

Zij zweeg en liet het prachtige, blonde hoofd, diep, diep op haar borst zinken, en doodstil werd het in de kamer, doodstil, zooals in een gerechtszaal vóór het vonnis wordt uitgesproken. Eindelijk liet de hertog de handen van zijn door smart verwrongen gelaat vallen, en met heesche stem sprak hij: ‘Breng die vrouw weg, ik wil ze nooit weer zien, nooit! Zij is dood voor mij!’

En hij wendde zich om, ten einde niet te zien, hoe zij, na een oogenblik wankelens, een kort om zich grijpen, als zocht zij steun, kalm en langzaam de kamer verliet en de deur zoo zacht achter zich sloot, als wilde zij, dat de klank van het uitspringende slot niet zou doen veronderstellen, dat zij daarmee vaarwel wilde zeggen.

Op haar kamer gekomen, deed zij de deur op slot en viel op de knieën, terwijl zij het hoofd diep in het bedkussen begroef. Zoo lag zij urenlang, tot diep in den nacht. Knetterend was het haardvuur uitgegaan - het was zeer koud.

Toen stond zij op.

‘Overwonnen!’ sprak zij zacht.

Toen deed zij haar prachtige japon uit, en trok daarvoor in de plaats een donkere stoffen aan, pakte wat waschgoed in een taschje benevens het geld, dat haar toebehoorde. Vervolgens plaatste zij zich voor den spiegel, kamde het prachtige haar uit, en toen het in zijn volle lengte uithing, nam zij een schaar en - binnen weinige minuten lag haar schoonste sieraad vóór haar op tafel. Weemoedig lachend streek zij over de glanzende strengen, bond ze met een zwart lint bij elkaar, en bevestigde er een briefje aan met de woorden:

> ‘De eerste schrede tot boete.’

Het lange, vlasblonde haar borg zij bij de briljanten en andere kostbaarheden, terwijl zij het sleuteltje in een couvert deed en aan haar echtgenoot adresseerde.

Nadat dit gebeurd was zette Melusine een eenvoudigen hoed op, deed een donkeren mantel aan en verliet de kamer.

Op den corridor moest zij voorbij de kamer van haar man; zij hoorde hem langzaam heen en weer loopen; ook hij had geen rust gevonden. Zij bukte en kuste den drempel zijner kamer, terwijl er dikke tranen op vielen. Toen zij door een zijpoortje het slot verliet, werd het reeds licht. Zij liep kalm voort tot aan het tuinhek; daar keerde zij zich om. Trotsch en majestueus lag Hastings-Castle in het schemerlicht, trotsch waaide de vlag met het wapen van de tinne van den zuidelijken toren, en de vale morgenschemering weerkaatste zich in de vergulde hertogskroon, welke den vlaggestok versierde.

Melusine bedekte snikkend haar schoon, bleek gelaat, en snelde heen van de plaats, die zij met bloed gekocht en met namelooze ellende verlaten had.

> ‘Schwalben ziehen, Blätter fallen -
> So zerflieszt der Liebe Traum.’

XVI.

Bijna drie jaar zijn na het bovenvermelde voorval verloopen.

Op het dek eener stoomboot vaart een groot gezelschap den Rijn af. Het hoort niet bij elkaar en is in groepjes van twee of drie op de boot gekomen.

Op den rand van het dek zitten twee heeren en een dame, in wie wij dadelijk den hertog van Hastings, Frederik Hereford en Lady Isabel Hereford herkennen. Vóór ruim twee jaar is zij met Frederik getrouwd en heeft zich nu voor eenigen tijd van haar baby en Mr. Roy gescheiden, om met Frederik haren broeder te vergezellen op reis naar het vasteland, daar deze laatste niet besluiten kon, alleen te gaan. De tijd is

evenwel met zijn heelende hand ook over hem heengegaan en heeft hem geholpen zich eenigermate op te richten van den vreeselijken slag, die hem getroffen heeft.

Zij waren nu op de terugreis en hadden Duitschland, Tirol en Zwitserland bezocht. Ook in Génève waren zij eenige dagen, en op den laatsten dag vroeg Lady Isabel wat er nog voor merkwaardigs in de stad te zien was. Men vertelde haar dat er een stedelijk ziekenhuis was, dat om zijn practische inrichting een bezoek overwaard was. Frederik had er niet veel lust in, maar Isabel drong er op aan, en zoo betraden zij de stedelijke inrichting.

De hoofdverpleegster ontving hen zeer vriendelijk, liet hen het geheele gebouw zien en roemde zeer de offervaardigheid der verschillende verpleegsters. ‘Wij hebben ook een landgenoote van u,’ ging zij verder, ‘die velen tot voorbeeld kan dienen; daar komt zij juist - de dame van wie ik u zoo even vertelde, zuster Hudson,’ stelde zij de verpleegster voor.

Deze wendde juist het hoofd. Haar gelaat, door sneeuwwit haar omgeven, was jong, maar bleek en lijdend, haar blauwe oogen onnatuurlijk groot en glanzend.

Eén blik slechts, en de hertog had haar herkend, terwijl het gelaat der verpleegster vuurrood werd - de zuster van barmhartigheid, de troosteres aan de sterfbedden was Melusine Holwell, en dezelfde hand, die eens Sir Ralph Hereford gedood had, streek nu liefdevol de kussens der zieken glad.

‘Zuster Hudson,’ vroeg de hoofdverpleegster, die van de scène niets gemerkt had, ‘wilt ge onzen gasten een glas wijn geven?’

De zuster voldeed aan het verzoek, maar toen zij het blad met glazen presenteerde beefde haar hand zoo, dat er een paar droppels wijn op Isabel's japon vielen.

‘O, vergeving,’ sprak zij verschrikt en knielde neder om met een servet de japon schoon te maken. Deze heele wijze van handelen was zoo deemoedig, dat Isabel, een ingeving volgend, zich vooroverboog en de wangen der verpleegster kuste.

Op zuster Hudson's bleeke trekken kwam even een hel rood te voorschijn, en haar oogen schitterden als van overgroote vreugde. De hertog, die het kleine voorval scheen te hebben gezien, trok zijn portefeuille uit den zak en haalde er een banknoot van groote waarde uit. Toen naderde hij de bleeke vrouw, die eens zijn ideaal geweest was.

‘Ik zou den armen in deze plaats gaarne een kleinigheid geven,’ sprak hij diep bewogen; ‘wilt gij mij het genoegen doen het onder hen te verdeelen, ik ben overtuigd dat zij het uit uwe hand het liefst ontvangen zullen.’

Zuster Hudson's oogen liepen over van tranen en zij drukte een kus op de hand, die haar de gave reikte, - toen evenwel snelde zij de kamer uit; zij dacht te zullen stikken. Had zij in de oogen van Charley Hastings niet gelezen, dat hij haar vergeven had?

De hoofdverpleegster dacht er het hare van, maar het was verre van de waarheid.

Op een herfstmiddag van hetzelfde jaar zaten de hertog, Lady Anne, Miss Bane, Sir Frederik en Isabel op het terras te Hastings-Castle bij elkaar. Miss Bane schikte bloemen in een jardinière en Isabel las brokstukken uit de laatst verschenen courant voor.

Plotseling bleef zij steken en keek getroffen op.

‘Charley,’ sprak zij, ‘de “Times” bevat een voor ons allen treffend bericht.’

‘Wat is het, Isabel?’

‘Lady Melusine is - is....’

‘Dood? Gestorven?’ vroeg de hertog.

'Ja,' en met oogen overloopende van tranen las zij:

'Op den 16den September 18... overleed te Genève mevrouw Mary Hudson, verpleegster in het stedelijk ziekenhuis. Haar naam moet met eere genoemd worden, want zij verpleegde hare lijdende medemenschen met ware, opofferende liefde. Zoover wij weten was zij van Engelschen oorsprong en laat geen familie na. Zij, die door haar verpleegd werden, zullen haar steeds in liefde gedenken.'

De hertog stond zwijgend op en ging in huis, blijkbaar diep bewogen, want hoewel de overledene een groote zondares geweest was, zwijgt voor de majesteit des doods alle haat en verachting.

Na een poosje stond ook miss Bane op; door een zeldzamen aandrang werd zij gedreven naar het roode salon, om het schilderij te onthullen van haar, van wie in de laatste

jaren nooit gesproken was. Maar toen zij binnentrad was het gordijn reeds weggenomen en stond de hertog in ernstige stemming voor het portret. Ongemerkt wilde zij zich verwijderen, maar hij had haar reeds gezien en wenkte haar te blijven; zij trad nu nader en legde onder aan het schilderij eenige prachtige rozen.

‘Als bewijs van hare verzoening met de wereld,’ sprak zij eenvoudig en hartelijk. ‘De Heer in den hemel zal haar een goedertieren rechter zijn; met berouw en boete is zij voor Zijn troon verschenen.’

‘Gij hebt het rechte woord gevonden,’ antwoordde de hertog diep getroffen. ‘Het gordijn blijve voortaan van haar portret verwijderd, want ik heb haar vergeven! Louise, gij weet, dat Melusine's naam nog slechts een klank in mijn hart zijn kan - wilt gij met uwe trouwe liefde die leegte aanvullen? Leg gerust uw hand in de mijne; de herinnering aan de doode zal de waarborg zijn voor je geluk, en maak gij door uw liefde goed, wat zij misdeed.’

‘Charley, ik wil je voor eeuwig liefhebben,’ antwoordde Louise aangedaan, en vóór Melusine's portret vierden zij hun ernstige, heilige verloving.

Toen in het volgend jaar de Paaschklokken luidden, werd Louise Bane Charley Hastings' vrouw. Zij leven in stil geluk, en slechts zijn grijs haar vertelt van de stormen, die de kalmte voorafgingen. De vele toeristen, die Hastings-Castle bezoeken en wien de grijze portier de prachtige vertrekken laat zien, voelen zich allen aangetrokken tot het schilderij in het roode salon. Wel vragen zij nieuwsgierig naar het lot der schoone vrouw, die zoo plotseling en geheimzinnig verdwenen is, maar allen moeten zich tevredenstellen met het antwoord, dat zij dood is. Om de lijst van het schilderij is een rouwfloers gewonden en dikwijls staan er frissche bloemen bij, want Louise's liefde heeft den vloek, die op haar rustte, weggenomen.

Aan den voet van het portret staat sinds jaar en dag een lange, rijk versierde kist van ebbenhout. Zij is van binnen bekleed met het paarse fluweel van de japon, die zij den laatsten avond op Hastings Castle aanhad, en bevat de lange, prachtige vlasblonde haren van Lady Melusine, en op het deksel draagt de kist het opschrift:

‘De eerste schrede tot boete.’

Monaco en Monte Carlo door H.M. Werner. Met illustratiën.

VI.

Alvorens wij onze beschouwingen over het spel verder voortzetten, willen wij ter afwisseling eerst het dorpje la Turbie in oogenschouw nemen.

Behalve het groote hotel-restaurant, ter wille van het schoone uitzicht zooveel mogelijk op den bergrug naar voren en met het breede front naar het zuiden gebouwd, en eenige nieuwere huizen en restaurants aan de route de la Corniche, die achter het dorp omloopt, bestaat dit uit eene verzameling woningen door nauwe kromme steegjes

gescheiden, zóó primitief, zóó oud, dat hier ongetwijfeld eeuwenlang in den toestand geene noemenswaardige verandering schijnt te hebben plaats gevonden.

Wij hebben

DE NIEUWE ZAAL VAN DE ROULETTE LA SALLE SCHMIDT.

hier wezenlijk een Middeleeuwsch dorp voor ons en wij bewonderen de menschen, die in zulke cavailles kalm en tevreden voortleven, het eene geslacht na het andere. De kerk is al even oud, zoowel uit- als inwendig en weinig bezienswaardig.

De groote aantrekkelijkheid van la Turbie, zoowel uit een historisch als oudheidkundig oogpunt, is de ruïne der zoogenaamde Tour Auguste, vlak naast en achter het dorpje gelegen. Fraai is deze bouwval niet, maar hij is kolossaal, indrukwekkend; wij staan hier voor een bouwwerk, dat de stormen van 19 eeuwen heeft doorstaan en daaraan nog oneindig beter zoude hebben weerstand geboden, indien helaas! de schendende hand van den mensch het niet moedwillig had vernield.

Dit monument is daarom zoo merkwaardig, omdat het ons terugvoert tot de eerste tijden van het Romeinsche Keizerrijk en het eene blijvende herinnering is aan het gewichtige punt dat la Turbie steeds is geweest.

Negentig jaren vóór Christus vaardigde de Romeinsche consul Pompejus Strabo - de vader van den grooten Pompejus, de held van Pharsalus - een decreet uit, waarbij aan de Galliërs en Liguriërs in deze streken de rechten van Romeinsch burger werden toegekend. Daarna kwam Julius Cesar in deze oorden, bouwde een sterk fort te la Turbie, onderwierp verschillendestammen, die de partij van zijn tegenstander Pompejus gekozen hadden, en zeilde vervolgens in het jaar

49 vóór Chr. uit de haven van Monaco over Genua naar Rome. Doch sommige stammen waren slechts in schijn onderworpen en gingen voort met de reizigers tusschen Gallië en Italië,

MONTE CARLO. DE TUINEN VAN HET CASINO.

die steeds daarlangs trokken, langs den grooten handelsweg vanouds tusschen beide landen, op te lichten en uit te plunderen. Dit belemmerde den handel zoozeer, dat keizer Augustus met eene groote troepenmacht derwaarts trok en eene volkomene overwinning op deze Galliërs behaalde, ter gedachtenis waaraan, en tevens als zichtbaar bewijs van het Romeinsche oppergezag in deze streken, te la Turbie een enorm steenen tropee of monument werd opgericht, 13 jaren na Christus.

In de 13e eeuw verbouwde men dit gevaarte tot een prachtigen toren, nadat het reeds in de 6e eeuw door

LA TURBIE. RUÏNE VAN DE TOUR AUGUSTE.

de Mooren gedeeltelijk was verwoest en van de steenen een groot gedeelte van het dorp en de kerk waren gebouwd. In de 11e eeuw werden zelfs steenen van de ruïne naar beneden gevoerd om daarmede de muren en de kerk van Monaco op te trekken.

De hertog van Berwick liet in 1705 den toren door middel van buskruit in de lucht springen, waardoor hij gedeeltelijk werd vernield en de nog aanwezige ruïne ontstond.

Het fraaie uitzicht, dat wij genoten bij onze komst in la Turbie, is nog schooner en volkomener te genieten op de westwaarts gelegene vooruitspringende rots, Tête de Chien genaamd - 573 meter boven de oppervlakte der zee gelegen, dat is nog 87 meter hooger dan la Turbie - en nog veel grootscher en uitgebreider op den 2½ uur noordoostelijken, 1149 meter hooger gelegen Mont Agel. Doch beide punten zijn voor het publiek niet toegankelijk, daar de Franschen, zoowel op het eene als op het

andere, een fort hebben gebouwd, dat steeds eene vaste bezetting heeft en waarmede de haven en de kust van Monaco volkomen bestreken en beheerscht worden.

Gaat men van la Turbie westwaarts den grooten weg naar Nice op, dan treft men spoedig aan de rechterhand een zijweg aan, die ons na een drie kwartier wandelen naar le Laghet of Notre-Dame-de-Laghet voert. In een vriendelijk dal, 640 meter hoog, waardoor tusschen de hooge bergen een riviertje stroomt, dat van den Mont Agel afdaalt, ligt een Carmelieter klooster, in de 17e eeuw gesticht en dat een zeer gezocht en geliefd pelgrimsoord is voor de bewoners van den geheelen omtrek.

In 1704 werden de schatten, door de geloovigen in ruim 60 jaren aan dit klooster geschonken, door den vorst van Savoye, wiens kas door den oorlog tamelijk was uitgeput, eenvoudig ingerekend.

In 1792 herschiepen de Franschen het in een hospitaal, maar in 1815, toen Piemont zijn vroeger grondgebied terugkreeg, namen de Carmelieter monniken ook weder bezit van het klooster.

Toen eindelijk in 1864 ook Laghet een gedeelte werd van het nieuwe Fransche departement der Zee-Alpen, kochten de monniken van het Fransche Gouvernement het klooster met omgeving en het recht om daar gevestigd te blijven.

De kapel van Laghet heeft in den loop der tijden meerdere aanzienlijke geschenken ontvangen, o.a. in 1650 een beeld van de heilige maagd van geschilderd hout, van eene dame van Monaco, Camille Casanova genaamd. Deze dame, gevaarlijk ziek zijnde, begeerde naar de kapel van Laghet te worden gebracht. Dit geschiedde, en toen zij daarna volkomen herstelde, werd dit natuurlijk beschouwd als eene wonderbare belooning harer vrome handeling. Nu stroomden spoedig allerlei zieken en gebrekkigen naar Laghet, om dáár genezing te zoeken, en zoodoende ontstonden de jaarlijksche vrome pelgrimstochten naar dit oord, die nog steeds plaats vinden. De muren van de kapel hangen dan ook vol met schilderingen en verhalen van wonderbaarlijke genezingen, op vrome tochten derwaarts van zieken en verminkten gevolgd.

Niet alleen het volk, ook aanzienlijken en vorsten geloofden aan de geneeskracht van Laghet. Toen het jonge kind van Karel Emmanuel II van eene ernstige ziekte genas, zond deze vorst een kind Jezus van massief goud naar de kapel van Laghet, dat even zwaar woog als zijn eigen kind, namelijk

acht pond en zes ons! Op een anderen tijd schonk de Koningin een been van massief zilver en natuurlijke grootte; Hare Majesteit had waarschijnlijk met rheumatiek in de beenen gesukkeld. En zoo meer, de muren van de kapel en het klooster hangen vol met dergelijke geschenken en giften, en Notre-Dame-de-Laghet is in deze streken algemeen bekend en in eere.

Na ons in het eenvoudige restaurant tegenover het klooster een weinig te hebben verfrischt, wandelen wij weder naar la Turbie.

Keeren wij nog eenige oogenblikken in gedachten terug naar het spel aan de Bank.

Wij veronderstellen, dat de inrichting en de gang daarvan, zoowel van de roulette als van het trente et quarante, bekend zijn. Wie hiermede niet bekend is, kan zich te Monte Carlo en overal in de omgeving voor een bagatel eene verklaring daarvan aanschaffen en is dan in een minimum van tijd op de hoogte.

Iemand, die de inrichting van het spel kent en aandachtig heeft nagegaan, zal dadelijk toegeven, dat de kansen van winst en verlies op den duur, hoe men het ook aanlegt en hoe men ook speelt, steeds volkomen gelijk zijn, behalve dat de Bank altijd een klein kansje vóór heeft door de zéro en de refait. Dit kansje geeft de groote en zekere winst aan de Bank, en dit procent, dat de spelers haar betalen, is eene billijke vergoeding voor al de onkosten, die zij heeft, niet alleen door hen in de gelegenheid te stellen om te spelen, maar ook voor de geheele inrichting van het Casino, met zijne tuinen, leeszalen, concerten, enz., waarvan ieder fatsoenlijk mensch voortdurend gratis kan profiteeren, zonder eenige contributie te betalen en zonder verplicht te zijn tot spelen, waartoe hij zelfs van de zijde der Bank nimmer wordt aangezocht.

Alleen zij, die spelen, betalen er ongemerkt aan mede; het is hetzelfde als het kaartengeld, dat men in eene societeit of een koffiehuis betaalt, als men daar eene partij kaart wenscht te spelen.

Behalve nu deze kleine contributie aan de Bank, zeiden wij, staan de kansen steeds volkomen gelijk. Elke statistiek, over een geruimen tijd genomen, bevestigt deze waarheid, want, hoe grillig het spel ook is in zijne voortdurende afwisselingen, het is onomstootelijk waar, dat, na een zekeren tijd of na een zeker aantal slagen - als wij het zoo maar eens noemen zullen - steeds evenveel rood als zwart, evenals oneven, enz., steeds een nummer, welk dan ook, evenvele malen als elk ander, enz., enz., uitkomt en dus wint. Volgt men dus een bepaald systeem van spelen, waarvan men in geen geval afwijkt, dan speelt men machinaal tegen de machine - de Bank - in, met geen ander gevolg, dan dat men telkens na verloop van zekeren tijd met de Bank kan quitte spelen. Men is daarbij echter tegenover haar in eene ongunstige conditie, want zij heeft altijd, zooals gezegd is, de zéro en de refait vóór. Is men dus quitte, dan wint men reeds feitelijk, want het kaartengeld, dat men betalen moet, heeft men dan reeds op de Bank uitgewonnen.

Doch met dit machinale spelen met een vast systeem komen er momenten, dat men op de Bank eene aardige avans heeft, zoomede oogenblikken, dat men niet onbelangrijk verliest. Eindigt men in het eerste geval het spel, dan heeft men per se gewonnen, 't zij veel, 't zij weinig, dat hangt gedeeltelijk af van het systeem en van de eenheid, waarmede men speelt. Is men in het tweede geval verplicht, 't zij door gebrek aan geld, beschikbaar voor het spel, of wel door gebrek aan tijd, wijl de dag van vertrek uit Monte Carlo is aangebroken, of omdat men niet meer durft of wil wagen, het spel op te geven, dan heeft men onherroepelijk verloren.

Met welk systeem men speelt, doet niets ter zake; alle systemen zijn even goed en even kwaad, er is er geen uit te vinden, waarmede men per se altijd wint of op den duur meer kans op winst dan op verlies heeft.

Wel zijn er menschen genoeg, die voorgeven het geheim te kennen om altijd te winnen, en overal te Monte Carlo en omgeving zijn verzegelde brochures te koop van 1 tot 20, zelfs 40 frc. toe, waarin systemen worden ontwikkeld, die onfeilbaar tot groote winst moeten leiden, doch het grootste bewijs, dat al die beweringen zuivere kwakzalverij zijn, is wel daarin gelegen, dat deze lieden en schrijvers - veelal gewezen, zelfs menigmaal weggejaagde croupiers - zelven met hunne onfeilbare systemen niet schatrijk, maar veelal straatarm zijn. Het gaat hen evenals den kapper met den kalen kop, die zijnen klanten een onfeilbaar middel tracht te verkoopen, om zelfs op een oud lederen koffer weder jong haar te laten groeien.

De verstandige, geroutineerde speler speelt dan ook in den regel niet met een vast systeem, doch slaat den loop van het spel gade en past op elk spel of op elke zoogenaamde taille een systeem toe, waarmede in dat geval succes te behalen valt. Doch ook dit geeft nog geen absolute kans op winst. Die kan men alleen verwachten als men *veine* heeft. Iedereen weet wat veine bij het spel beteekent; niemand zal haar bestaan ontkennen, al weet ook geen sterveling haar vaak plotseling ontstaan en verdwijnen, noch de wet, waaraan zij gebonden is, zoo die al bestaat, te verklaren.

Bij het spel aan de Bank nu, zoowel bij de roulette als bij het trente et quarante, staat zonder twijfel vast: 1e dat hetgeen onmiddellijk te voren is uitgekomen niet den minsten invloed uitoefent of uitoefenen kan op hetgeen volgen zal, en 2e dat hetgeen telkens zal uitkomen steeds van te voren onherroepelijk vaststaat - al weet niemand het met zekerheid te zeggen -, zoodat dus het al dan niet, veel of weinig en door wie ook zetten op eene kleur, een nummer, enz., niet kan bewerken noch beletten, dat die kleur, dat nummer, enz. uitkomt. Veine kan dus nooit ten gevolge hebben, dat men daardoor invloed kan uitoefenen op hetgeen komen zal, doch zij is een onbewust vooruitzien, weten of gevoelen van hetgeen volgen zal en volgen moet. Sommige personen hebben dat bij oogenblikken vaak geruimen tijd achtereen zóó sterk, dat men er verwonderd over staat.

De groote spelers, wie het vooral te doen is om aanzienlijke sommen te winnen, begrijpen dan ook, dat alleen eene oogenblikkelijke veine hen kan doen slagen. Zij gaan nimmer aan de speeltafel zitten, doch staan daarachter en wel bij het trente et quarante - van het nummerbord bij de roulette, niet ten onrechte le miroir aux hirondelles genoemd, moeten zij niets hebben. Zij slaan geruimen tijd den gang van het spel, den aard der taille nauwlettend gade en zoodra zij op een gegeven oogenblik vermeenen te raden, welke kleur er volgen zal, komen zij plotseling met een aanzienlijken inzet, in den regel eenige biljetten van 1000 frc., te voorschijn. Komt hun voorgevoel uit, dan laten zij menigmaal de verdubbelde mise staan of voegen daaraan zelfs nog eenige biljetten toe, enz. In het omgekeerde geval verdwijnen zij doorgaans dadelijk, om aan eene andere tafel of op een anderen tijd hetzelfde opnieuw te beproeven. Het is groot spel, maar zoodoende kan men in weinige minuten duizenden verdienen; in elk geval is dit bijna het eenige middel om daartoe te geraken, zonder al te veel te wagen of de veine op een proef te stellen, die zij maar zelden kan doorstaan.

Bovendien spelen deze spelers met de Bank, de Bank niet met hen; zij zijn geene slaven van het spel, maar beheerschen het met kalm, verstandig overleg. Zij spelen geen uren achtereen op vaste tijden van den dag, zij doen in den regel maar één zet of enkele zetten achtereen, en bemerken zij daarbij, dat zij zich hebben vergist, wat

de vermeende veine betreft, en kost hun dit bijv. een 1000 frc., dan zijn zij er nog veel beter aan toe dan menig ander, die urenlang heeft zitten zwoegen, om dezelfde som, louis vóór, louis na, uit zijne beurs te zien verdwijnen.

Hoewel nu over dit onderwerp nog zeer veel te zeggen valt, willen wij onze lezers hiermede niet verder bezighouden.

Voor hen, die nimmer te Monte Carlo zijn geweest en daar waarschijnlijk ook nimmer zullen komen, is het betrekkelijk weinig belangrijk. Voor hen echter, die daar weken en maanden doorbrengen, bevat het bovenstaande eenige nuttige wenken, die wij niet wilden terughouden, en waaruit men gevoeglijk deze slotsom kan trekken, dat door hem, die daar vertoeft en de kracht bezit aan de verleiding tot spelen weerstand te bieden, vooral wanneer hem dat financieel niet schikt, dagelijks in de speelzalen heel veel belangrijks is op te merken en eene groote dosis menschenkennis kan worden opgedaan, zonder dat hij nog bevreesd behoeft te zijn, spoedig getuige te zullen worden van walglijke, terugstootende scènes, die een onaangenamen indruk op zijn gemoed achterlaten. Dat dwazen en ezels toch in den regel meer onzen lachlust en onzen spot dan wel ons medelijden opwekken, en in elk geval ons eigen genoegen en goed humeur bezwaarlijk bederven kunnen, is zeer natuurlijk en kan niemand ons verwijten.

Vergelijkt men ten slotte nog het spel aan de Bank te Monte Carlo met dat in honderden clandestine clubs en speelholen in de groote steden en elders, met het dagelijksche Beursspel, met het wedden en het spel bij de wedrennen, enz., enz., dan is waarlijk het eerste nog niet het slechtste en gevaarlijkste en zeker nog het minst immoreele van dat alles.

Vooral voor onze kalme, bezadigde landgenooten is Monaco een uitgelezen winterverblijf. Wij hebben er daar verscheidenen ontmoet en leeren kennen en nog meerderen gadegeslagen, met wie wij niet persoonlijk kennismaakten, doch, voor zooverre zij speelden, zagen wij hen dit steeds met bedaardheid en verstand verrichten. Slaven van het spel, dwaze, hartstochtelijke spelers, in boeien geklonkenen en aan de groene tafels genagelden, steeds starende op de kleur der hope, terwijl hunne portemonnaie aan vliegende tering leed, troffen wij onder hen niet aan. Van de Duitschers kan over het algemeen hetzelfde worden getuigd.

Is men evenwel een hartstochtelijk speler van nature, kan men het spel niet zien, zonder te moeten mededoen, dan doet men beter een ander oord, liefst ver van Monaco verwijderd, bij voorbeeld aan de Italiaansche Riviera, tot winterverblijf uit te kiezen. Doch heeft men de kracht, om te laten wat men niet doen wil, om zijne lusten en hartstochten zoo noodig in toom te houden, om met zijn gezond verstand den toestand te beheerschen en aan iedere verleiding weerstand te bieden, dan is geen oord ter wereld aangenamer in den winter dan juist dit eldorado der schepping.

Dan wandelt men hier onbelemmerd rond, door niets gebonden, vrij ademend en met volle teugen genietend van de zeldzaam schoone natuur en al het veelvuldig genot, dat hier bovendien nog op kwistige wijze den duizenden gasten en vreemdelingen dagelijks wordt aangeboden.

De geest stompt dan niet af, maar verruimt zich, de kennis breidt zich uit, het gevoel voor het schoone wordt levendiger en ontwikkelt zich. De musicus geniet hier voortdurend naar hartelust, de botanicus vindt een rijk veld van studie, reeds in de tuinen van het Casino, waar iedere boom en iedere plant met zijn naam en dien van het land van oorsprong is aangeduid, de kunstliefhebber en oudheidkenner treft hier veel aan van zijne gading, practische oefening in vreemde talen komt iederen dag voor en tot philosophie en bestudeering van den mensch en zijn karakter en van de eigenaardigheden en typen der verschillende volken heeft men nergens schooner en rijker gelegenheid.

Doch dit alles is voor ons nog maar bijzaak. Wij blijven niet hangen in het Casino, noch in zijne onmiddellijke omgeving. Het rijke, volle leven kan ons aantrekken, bevredigen doet het ons niet; de schoone natuur, door kunst verhoogd, streelt en verkwikt ons, doch zij voldoet ons slechts ten deele.

De natuur in hare ware, ongekunstelde, dikwerf stoute en majestueuze gedaante boeit ons het meest. Wij gaan dwalen in de bergen en tusschen de rotsen, langs het strand der blauwe, kalme, verfrisschende zee en over de hooge bergruggen, waar onbeschrijfelijk schoone en zich steeds wijzigende vergezichten onze blikken verlustigen. Wij strekken onze wandelingen uit tot Kaap Martin, Roquebrune, Menton, tot la Turbie sur mer en Beaulieu, zelfs van la Turbie en haut over de nooit volprezen route de la Corniche tot Nice, Menton, enz.

En vallen uitgestrekte en inspannende tochten te voet ons wegens leeftijd of gezondheidsredenen moeilijk, dan kunnen wij dat alles ook in heerlijke open rijtuigen, met snelloopende paarden bespannen, wel iets kostbaarder natuurlijk, doch bijna even goed en zeker op veel gemakkelijker wijze genieten.

Dat ook in de omstreken van Nice, Cannes, Menton, enz. dergelijke heerlijke tochten per rijtuig of te voet te maken zijn, nadat men zich eerst per trein derwaarts heeft begeven, spreekt vanzelf.

De Principanté - Monaco en Monte Carlo - is het centrum van, het beste en ware uitgangspunt voor dat alles; het eldorado voor een langdurig pied-à-terre des winters te midden van heerlijke, trotsche en duizendwerf afwisselende natuurtafereelen, die steeds meer en meer den levensmoed, de gemoedsrust, den zielevrede verhoogen en verlevendigen, indien ten minste geene andere oorzaken het oog benevelen, het gevoel verstompen, de inwendige kalmte en vrede wegvagen.

Dan beweegt men zich daar ongetwijfeld als heer en koning der natuur van den eenen dag op den anderen, steeds beschenen door de liefelijke, goddelijke zon, waardoor alles in zijne grootste schoonheid en ware kleurenpracht te voorschijn treedt en waardoor de geheele Riviera zoo eigenaardig met den weidschen, maar toch waren titel van ‘le pays du soleil’ bestempeld wordt.

De nieuwe emir van Afghanistan.

Den 28sten September werd er uit Kaboel bericht ontvangen, dat de Emir ernstig ziek was geworden, welke tijding later (den 3den October) gevolgd werd door het doodsbericht.

In den beginne was het zeer de vraag wie der zoons van den Emir door hem als opvolger was aangewezen. 't Is evenwel nu gebleken dat het de oudste zal zijn. Deze heet Habibullah en werd in 1872 te Samarkand geboren. Reeds in 1888, toen zijn vader ten strijde trok tegen Ishak-khan, werd Habibullah het regentschap over het land opgedragen en hij kweet zich zoo uitstekend van zijn taak, dat zijn vader hem bij zijn terugkeer twee zijner ridderorden schonk.

Sedert dien tijd werd Habibullah geheel als troonopvolger behandeld, en hem werden verschillende hooge ambten opgedragen.

Zijn troonsbestijging schijnt evenwel niet zoo gemakkelijk te zijn gegaan als eerst gemeld werd; er wordt althans uit Petersburg bericht, dat Habibullah wel onmiddellijk na het overlijden zijns vaders zijn troonsbestijging heeft doen uitroepen, maar zijn broeders waren, de naaste toekomst duchtend, veiligheidshalve in het geheim uit Kaboel gevlucht met hun geheelen aanhang. Habibullah heeft een sterke lijfwacht

gevormd en groote troepenafdeelingen uitgezonden op de staatswegen naar Kaboel, om den terugkeer zijner broeders te beletten of hen gevankelijk voor hem te brengen.

Men verwacht dat de jonge Emir den steun zal inroepen van Rusland, en stellig zal dit rijk deze gelegenheid niet

laten voorbijgaan om voorgoed vasten voet in het begeerde Afghanistan te krijgen.

De nieuwe Emir heeft zeven vrouwen en reeds een heele nakomelingschap.

Baby's mademoiselle, door B. Triphook Hayward.

'Baby' was eigenlijk al een groot meisje, bijna zes jaren oud en dus verre reeds er af een werkelijke 'Baby' te zijn. Ze werd alleen nog zoo genoemd, omdat mama met eene Engelsche opvoeding dweepte. 'Baby' sprak dan ook al lang vloeiend Engelsch, dit had ze vóór haar moedertaal geleerd; nu moest ze ook Fransch spreken kunnen en daartoe werd 'mademoiselle' uitverkoren.

Mademoiselle zelve was nog zeer jong, nog half kind, de type van een lieve, Fransche, levendige verschijning, met kuiltjes in kin en wangen om er in te bijten, altijd lustig en goed gehumeurd, daarbij bescheiden en gedienstig, kortom als voor haar beroep geschapen.

'Baby' was aan hare 'mademoiselle' gehecht op eene wijze, dat mama waarlijk alle reden had om jaloersch te zijn. Doch moeders der noblesse in eene wereldstad moeten dikwijls groote offers brengen om hare maatschappelijke plichten te vervullen, want wat moest er ten slotte uit de vele kinder-liefdadigheidsinstellingen worden, wanneer die goede dames steeds bij hare eigene kinderen verwijlen wilden? Neen, dat ging niet, en bovendien, ze wist immers dat 'baby' goed verzorgd was en in de wolken met hare lieve 'mademoiselle'. Hoe heerlijk, hoe verrukkelijk was het met haar uit te gaan! Hoe net en onderhoudend, wanneer ze op hare wandelingen in het Vondelpark, soms ook naar het Tolhuis, mademoiselle's 'cousin', den vroolijken Eduard, *toevallig* ontmoetten. Hij toch was niet alleen lief en opmerkzaam jegens 'mademoiselle', maar maakte ook met 'baby' allerlei gekheid en had de zakken altijd vol chocolade en lekkers. Wat was 't grappig, wanneer 'mademoiselle' in haar gebroken Hollandsch zeide: 'Mon petit cousin, ik lief u heb.' En wat vond Eduard dat aardig; hij liet het haar telkens en telkens herhalen, totdat 'baby' lachte, dat haar dikke tranen over de wangen rolden, en dan stond het drietal stil, schaterend van lachen, dat 't een lust was om aan te zien.

Waarom 'mademoiselle' haar eigenlijk verboden had daarvan thuis iets te vertellen, dit was 'baby' nog niet goed duidelijk. Men moest mama toch alles zeggen. Maar 'mademoiselle' meende dan, wanneer zulks ter sprake kwam: wie niet gevraagd wordt, behoeft ook niet te antwoorden; en waarom zou mama nu naar 'cousin Eduard' vragen, daar zij hem immers toch niet kende?

'Baby' was nu en dan ongehoorzaam, zooals andere kinderen. Maar andere kinderen worden om hunne ongehoorzaamheid gestraft; 'baby' daarentegen bezat een onfeilbaar middel om zich niet te laten straffen. Zij wierp dan eenvoudig haar lief lokkenkopje in den nek, zette haar mooi gevormd rechterbeentje vooruit, keek 'mademoiselle' bits aan en zei: 'Wanneer u mij straft, vertel ik alles aan mama.' Dat was voorwaar zéér, zéér slecht van 'baby'; zij voelde dat zelve maar al te goed, want ze had hare goede 'mademoiselle' toch zoo innig lief en 'cousin Eduard' eigenlijk nog liever, om zijne gevulde zakken.

Als 'baby' uit het Vondelpark naar huis kwam en aan tafel vleesch en groenten eten moest, maar in plaats daarvan met haar vorkje recht onbehaaglijk in het eten

roerde, zeggende: ‘ik kan niet,’ waren berisping en tranen het bijna dagelijksehe gevolg. Eindelijk werd papa ernstig boos, ‘baby’ snikte luid, ‘mademoiselle’ was ‘desolée’ en mama zond naar den huisdokter. Deze verscheen, onderzocht de kleine, vond haar normaal, schreef haar eetlust-opwekkende druppels voor en sprak: ‘vooral geen zoetigheden, geen snoeperijen.’

‘Baby’ bloosde tot achter de ooren en keek ‘mademoiselle’ van ter zijde aan; deze bloosde nog sterker, zoodat de verleidelijke kuiltjes in de wangen vuurrood werden, en bukte zich om ‘baby's’ kous glad te strijken, terwijl mama met allen ernst verzekerde, dat ‘baby’ volstrekt geen gelegenheid tot snoepen had en zij als moeder daarvoor maar al te goed zorgde.

Als de dokter vertrok keerde de goede, oude man zich bij de deur nog eens om, klopte de aanvallige Française vaderlijk op den schouder en herhaalde: ‘dus “mademoiselle”, dagelijks met “baby” gaan wandelen in het Vondelpark, dáár is de beste lucht.’

En ‘baby’ volgde trouw dat voorschrift van den dokter door dagelijks met hare ‘mademoiselle’ zielsvergenoegd in het Vondelpark te wandelen, waar dan ‘cousin Eduard’ toevallig ook was, maar dokters druppels hielpen geen ziertje.

Intusschen bezocht de goede mama hare liefdadigheidsinstellingen, om daar voor kinderen te zorgen, die niet zulk eene opvoeding, die 't minder goed hadden dan haar ‘baby’.